BURMA LAW REPORTS

(1963) B.L.R

Containing cases determined by the

Chief Court of the Union of Burma.

ကွန်းရုံးချုပ်စာကြည့်တိုက်

ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်ရုံး
စာကြည့်တိုက်
အမှတ် ၃၅ ၀၇၂
တိုက်ပိုင်အမှတ်----
ရက်စွဲ----

BURMA LAW REPORTS

CHIEF COURT

1963

Containing cases determined by the Chief Court of the Union of Burma.

ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်ရုံး
စာကြည့်တိုက်

Index prepared by—U MYINT SOE, M.A. (*Bar.-at-Law*), Editor.
U AUNG THAN TUN, M.A., B.L., Reporter.

Published under the authority of the Revolutionary Government of the Union of Burma by the Superintendent, Central Press, Burma, Rangoon.

[*All rights reserved.*]

ဗာရာဏရုံးများလက်စွဲ အပိုဒ်(၃၇)အရ တစ်ကြိမ်ထုတ်ရောင်းလျှင်
ရောက်သွားပြီး(၃)ပတ်ထက်မပိုစေရ။

ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံတော်တရားလွှတ်တော်ချုပ်ရုံး
စာကြည့်တိုက်

၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ နိုင်ငံတော်တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီးများစာရင်း

၁။ သဘိုးမဟာစသရေစည်သူ ဒေါက်တာ ဦးဘိုကြီး။

၂။ မဟာသုရေစည်သူ ဦးစံမောင်၊ B.Sc., I.C.S. (Retd.).

၃။ ဦးစောဘသိန်း၊ B.A., B.L.

၄။ သီရိပျံစျီ ဦးထွန်းတင်၊ B.A., B.L.

၅။ သီရိပျံချီ ဦးကျော်ဇံဦး၊ B.A.၊ ဝတ်လုံတော်ရ။

၆။ ဒေါက်တာမောင်မောင်၊ B.A., B.L., LL.D. (Utrecht), S.J.D. (Yale)၊ ဝတ်လုံတော်ရ။

MEMBERS OF THE LAW REPORTING COUNCIL DURING THE YEAR 1963

CHAIRMAN

Chief Justice *Thado Maha Thray Sithu, Maha Thiri Thudhamma* U Bo Gyi, B A., B.L., LL.D. (Ran.).

MEMBERS

Justice *Maha Thray Sithu* U San Maung, B.Sc., I.C.S. (Retired).

Justice Dr. Maung Maung, B.A., B.L., LL.D. (Utrecht), S.J.D. (Yale), *Bar.-at-Law*.

Thiri Pyanchi, Sithu U Ba Sein, B.Sc., B.L., Attorney-General.

Mr. K. R. Venkatram, B.A., B.L., *Bar.-at-Law*, Advocate.

U Ba Han, M.A., LL.D., *Bar.-at-Law*, Advocate.

U Paing, B.Sc., I.C.S. (Retired), *Bar.-at-Law*, Advocate.

U Myint Soe, M.A., *Bar.-at-Law* (*Editor*).

U Aung Than Tun, M.A., B.L., Advocate (*Reporter*).

U Thet Pe, Registrar, Chief Court (*Secretary*).

LAW OFFICERS OF THE UNION OF BURMA DURING THE YEAR 1963

Attorney-General

U BA SEIN, B.Sc., B.L., Advocate.

Legal Remembrancer

U KYAW THAUNG, *Bar.-at-Law*.

Assistant Attorney-General

U CHIT, B.A., B.L., Advocate.

Government Advocates

U HLA MAUNG, Advocate.
U BA KYAW, B.A., B.L., Advocate.
U TOE MAUNG, B.A., B.L., Advocate.
U BA KYINE, B.Sc., B.L., Advocate.
U BA PE, B.A., B.L., Advocate.
U BA PE, B.Sc., B.L., Advocate.
U MIN HAN, B.A., B.L., Advocate.
U HLA THIN, B.A., B.L., Advocate.
U BA THIN, *Bar.-at-Law*.
U TIN MAUNG, B.A., B.L., Advocate.
U TUN LWIN, B.A., B.L., Advocate.
U TUN NYO, B.A., B.L., Advocate.
U KHIN MAUNG, Advocate.
MR. S. K. GHOSH, B.A., B.L., Advocate.
U MYO KHIN, M.A., *Bar.-at-Law*.
DAW MYA THAN NU, B.A., B.L., Advocate.
U HNIT, B.A., B.L., Advocate.
U KHIN SEIN, B.A., B.L., Advocate.
U MYA SHEIN, B.A., B.L., Advocate.
U BA THAN, B.A., B.L., Advocate.

Assistant Government Advocates

U MYO HTUN LYNN, M.COM., LL.B., *Bar.-at-Law.*

U WIN PE, B.A., B.L., Advocate.

U ZIN, Advocate.

U KYAW GAUNG, B.A., B.L., Advocate.

Legal Draftsmen

U LUN PE, B.A., B.L.

DAW AYE KYI, B.A., B.L.

U SEIN WIN HLING, B.A., B.L.

Assistant Legal Draftsmen

U HLA THAUNG, B.Sc., B.L.

U SAN SHIN, B.A., B.L.

Legal Research Officer

U DHEIN HAN, B.A., B.L.

Law Officer to the States

U TIN OHN, B.A. (Hons.), B.L., LL.B., *Bar.-at-Law.*

LIST OF CASES REPORTED

စီရင်ထုံးပြုသောမူခင်းများ

CHIEF COURT

တရားရုံးချုပ်

PAGE

Abdul Gaffer and five others *v.* Abdul Rahim and two others 1

Ahmed Yacoob Mamsa *v.* Gulam Hussain Esoof Mamsa and one 147

Amani Ammal and one *v.* Chit Sein and one ... 6

Commissioner of Income-tax, Burma *v.* Messrs. E. C. Madha Brothers 321

Daw Hpoon Soo *v.* Daw Mi Mi Gyi and one ... 383

—— Khin Khin Sein *v.* Dr. Y. C. Gulati 325

—— Kyin Pu *v.* U Ohn Khin and one 328

—— Kyu Kar *v.* The Union of Burma 156

—— Mai Shin *v.* U Kali and one 420

—— Mya *v.* Ko Maung Than 654

—— Nyein Khin *v.* Messrs. Jaffer Bros. Ltd. ... 379

—— Pu *v.* Daw Aye Tin 651

—— Shwe Mya U *v.* Assistant Controller of Rents, Insein and U Kyaw Sein 333

—— Than May *v.* Ko Kyaw Hline and three others ... 485

—— Thein May *v.* Mohamed Esoof and one ... 337

—— Thein Shwe *v.* S. M. Chowdhury 159

—— Thein Shwe *v.* S. M. Chowdhury 656

—— Toke Toke *v.* U Hla Maung and Ma Than Kyi ... 660

Dora Win and three others *v.* Daw Saw Myint and one 491

Dr. R. S. Grewal *v.* Messrs. The Paul Pharmacy, Ltd. 370

PAGE

Esoof Hashim and three others v. Ali Hashim Mehtar 358

H. A. Samuel v. The Controller of Rents, Rangoon and one 343

H. N. Sen (H. R. Sen Gupta) v. The Assistant Controller of Rents, Myanaung and three others 165

In the matter of Chan Tha Zay Co 499

Jan Bhai v. The Union of Burma 349

Ismail Ahmed Madha Mulji v. U Khin Maung and two others 357

Jayaru v. U Po Nain 342

Jivanram Ramjeetap v. The Commissioner of Income tax, Burma 168

K. M. Chidhambaram Chettyar v. S.T.P.N. Subbiah Chettyar agent and attorney of S.T.P. Nachiappa Chettyar 509

Khair Din v. Absarulla 12

Ko Hla and one v. Daw Aye Khin 669

— Kyi Shein v. Ko See San and Ma Yin Yin 672

— Maung Gale and one v. Ma Ohn Nyunt and one 515

— Pe Tu and two others v. Ma Kaung Mai and five others 178

Krishnan Lal and two others v. Surajmal Bal Chand 683

Ma Hazra Khatun v. Maung Ohn Aung 351

— Kyaing v. Ma Ohn Kyi and four others 184

— Nu v. Ko San Aye 689

— Si and another v. Saya Mya and three others 692

— Tin May v. U Po Min 201

Maung Kyin Maung and one v. Ma Waing Kyi 358

— Maung Hmung v. U Hla Gyi and Daw Aye Kyi 208

— Mya Than and another v. U Tun Tin 708

— Thaung Nyunt and one v. Daw Sein Yin and one 354

Mazada Mohamed Khan v. Maung Maung Gyi (*a*) Alfred Maung Gyi and one 355

PAGE

Messrs. A. S. Allandeen & Co. v. The Income-tax Appellate Tribunal and one 212

——— Ashok Kumar Nemjee v. The Commissioner of Income-tax, Burma, Rangoon 17

——— Kannyalal Siri Kishanlal v. Messrs. Shreeram Chandulal 24

——— Norwegian, Africa and Australia Line Ltd. v. The Commissioner of Income-tax, Burma Rangoon 390

——— Scindia Steam Navigation Co. Ltd. v. The Commissioner of Income-tax, Burma, Rangoon ... 28

——— The Bharat Line Ltd. v. The Income-tax Appellate Tribunal, Burma and one 31

——— The Burmese Economic Bank Ltd. (People's Bank No. 10) v. Daw Tin May and one ... 360

——— W. W. Wood, Sons and Partners v. The Commissioner of Income-tax, Burma 45

Mohamed Ebrahim Salebhoy v. The Controller of Immigration 51

Mr. D. H. Cozens v. The Commissioner of Income-tax, Burma 326

Mrs Protima Ghosh v. Bimalendu Ghosh 526

Nagibhal v. Chhaganlal and two others 714

P. L. A. Adaikkappa Chettiar v. P. Abu Backer Kaka ... 719

R. D. Ram v. Kunja Maistry 404

Ram Nath Singh v. Chandrika Prasad and one, Sheoshankar Prasad and one, Bisnath and one, U. K. Barua and one, Ram Govind and one, Raghu Nandan Prasad and one, Ram Kishore Singh and one 370

S. N. Zaveri and two others v. The Commissioner, Pegu Division and three others 544

State Commercial Bank v. U Ba Thin 375

Summanta Ram Dutta v. P. B. Das and two others ... 59

Taik Gwan Company v. Mr. N. B. Sen Gupta and two others 723

PAGE

Tet Toe Rice and Oil Mills Company v. The Inland Water Transport Board 217

Thakin Myo Nyunt v. Thakin Pu 728

The Bank of Behar Ltd. by its agents, Zeyawaddy Sugar Factory Ltd. v. The Income-tax Appellate Tribunal, Burma and one 65

— Burma Starch Products Ltd. v. The Income-tax Appellate Tribunal, Burma and one 234

— Commissioner of Income-tax, Burma v. Messrs. Pwint Gaung and Brothers 381

— Commissioner of Income-tax, Burma v. The Rangoon Tin Factory 385

— Commissioner of Income-tax, Burma, Rangoon v. Messrs. Cathay Pacific Airways Limited ... 358

——————— v. Messrs. Pwint Gaung and Brothers 416

— Dagon Shwe-ba-dein Company v. The Court of Industrial Arbitration, Burma and one ... 430

— India Waterproofing and Dyeing Works v. The Commissioner of Income-tax, Burma 75

— Joint Undivided Hindu Family known as Jagannath Sagarmal and one v. Babu Mahadeo Prasad Tibrewalla and one 79

— Mogul Line Limited v. The Income-tax Appellate Tribunal, Burma and one 84

— Rangoon Electric Tramway & Supply Co., Ltd. v. The Commissioner of Income-tax, Rangoon ... 92

— Union of Burma v. Maung Tun Kyi 244

— Union of Burma (Chhaganlal Lavji Kotak) v. M. V. Gadhia and two others 102

——————— v. U Po Chein 111

PAGE

U Hla Kyaw and one *v.* U Aung Ba and five others ... 551

— Kyaw *v.* U Ah Chun (*a*) U Ba Yone 394

— Kyauk Sein *v.* The Financial Commissioner, Burma and three others 398

— Ohn Myint *v.* The Union of Burma 246

— Soe Nyunt and another *v.* The Collector of Customs and two others 738

— Tha Din *v.* The Secretary, Revolutionary Government of the Union of Burma, Department of Supply and Co-operation 556

— Tharrawaddy Maung Maung Agencies *v.* The Commissioner of Income-tax, Burma 116

— Thein Aung (*a*) U Tint Lwin, Maung Kyaw and U Thin Sein *v.* U Maung Ko 125

— Thein Shwe and one *v.* U Maung Maung and one ... 402

— Thin Hnyar *v.* Ma Ngwe Saing 250

— Tun Aung *v.* Court of Industrial Arbitration, Burma and one 405

— Tun Shein *v.* U Ba Hmyin 572

— Tun Yin *v.* Lacheeyar 411

— Ye Myint *v.* The Central Commercial Bank of Burma Ltd. and one 254

— Yoke San *v.* U San Maung 580

Union of Burma *v.* Maung Khin Myine (Deaf mute) ... 549

———— *v.* M. E. Joseph 391

Vijay Kumar M. Desai and one *v.* The Rent Controller and one 366

V. N. Nadesa Thevar *v.* A. V. Muthusami 414

Vumtual *v.* The Financial Commissioner (Commerce) and two 418

Yin Lot and three others *v.* Ma Hla Yin 264

PAGE

ဂနီ (ခေါ်) မောင်ချစ်နှင့် မြည်ဆောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ 753

ဂျေ၊ စီ၊ ဒတ်(စ်)နှင့် ဦးမောင်ကြီး ပါ ၅ 756

စမိန်နာဘီကီ (ခေါ်) မဒေးဒေသနှင့် တိုထွန်းရင် ပါ ၂ ....

ဆူဘရာမိုနီယန် (အဂျင်မားထုတ်ကားသူ) ၎င်းစီမိတ်ဆွေ ဗို၊ ပီ၊ အာယ်(ဂ်)၊ ပါ၊ ဘဒိုရယ်းခုစ်ဘီးနှင့် ခေါ်လုံ ပါ ၇ 423

ခေါ်ချစ်ခင် (သေသူ ဦးဘိုးအောင်၏ တရားဝင် ကိုယ်စားလည်) နှင့် ခေါ်လှမေ ပါ ၂ ....

ခေါ်စံမော် ပါ ၃ နှင့် ခေါ်စိန်မေ ပါ ၂ ....

ခေါ်ဒေဘွင်ပါ ၅ နှင့် ခွဲ ီးဘဘဘွဘ် ပါ ၃၆ 765

ခေါ်စိန်မြု နှင့် မော ကာင်မြင့် ....

ခေါ်မိန်လှ နှင့် ဦးဥေကာင် ပါ ၃ 584

ခေါ်လှဒွေ (ခေါ်) မစွစ်ချန်ချင်လျောင်နှင့် မစွစ်အိုင်ရစ်မောင်စိန် ပါ ၉ 773

ခေါ်သန်းကြည် ပါ ၂ နှင့် ဦးဘဆင် ပါ ၄ 782

ခေါ်သိန်းရွှင်နှင့် မြည်ဆောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ဗဟိုမြေယာဦးစီးဌာန ပါ ၂ 788

ခေါ်အုံးခင်နှင့် ခေါ် ....

ခေါ်အေးခင်နှင့် ခေါ် ရွှင် ပါ ၁၂ 427

ခေါ်အေးမှင်နှင့် ဦးအောင်သိန်း 792

ပဓိတန်ကော နှင့် ဒလစ် (ပါ) ဆင်း ....

မြည်ဆောင်စုမြန်မာနိုင်ငံနှင့် မောင်ကိုင်း 433

မြည်ဆောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ နှင့် ဦးဘိုကြီး 590

ဘီမာဃန်ဒူးဂို(ရှ်) နှင့် မစွစ် ဟယ်တီမာဂို(ရှ်) 598

ဘီ၊ အမ်၊ အာဇင် (ခေါ်) ဦးကာကလေးနှင့် ဦးသန်းမြင့် ....

ဘိုးဝ ပါ ၃၊ မောင်ဘိုင်း ပါ ၄ နှင့် မြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ 267

ဘားမားတင်းဘား ကုမ္ပဏီနှင့် အမေရိကန် အင်တာနေရှင်နယ်အန် ဒါရိုက်တာ ဘားမား ဝိမိတက် 271

မင်္ဂလေဒြိမ်းနှင့် မောင်ချစ်ပုံ ....

မစိန်ညွန့် ဆေးပေါ်လိပ်ကုမ္ပဏီနှင့် ကုသွန်ယ်လုပ်ငန်းခွန်မင်းကြီး 438

မညွန့်မေ ပါ ၃ ဦးနှင့် ကိုကျော်သိန်း ပါ ၄ ဦး 282

PAGE

မာဘင်ကြည်နှင့် ကိုဘဒန် ပါ ၃ 287
မဘင်ညွန့် နှင့် ကိုအောင်သိန်း 800
မပန်းစီ (ခေါ်) ဒေါ်ရင်ရင်နှင့် မလှရင် ပါ ၆ 983
မမြကြင်နှင့် မအေးတင် ပါ ၂ 992
မသိန်းဇွန်နှင့် ဒေါ်ဖွားသန့် ပါ ၂ 811
မက်ဆားရမ်ချန်ဒရာဟာဒူးဝါးနှင့် မက်ဆားချမ်စိန် 435
မစ္စ၊ အေး၊ ဒီ၊ ဆီး(လ်) ဗါး နှင့် ဝါကိုဇွပဋ္ဌိပက္ခခုံရုံး ပါ ၂ 276
မစ္စစ် အမ်၊ အက်(ဖ်)၊ မက်ဆွီးနီးနှင့် ဒေါ်ခ ပါ ၂ / ဒေါ်ခ ပါ ၂ နှင့် မစ္စစ် မက်ဆွီးနီး ပါ ၂ 279
မစ္စဝ် မာဂရက်ဘာသာခရစ်(ရှ်)နန်နှင့်အက် (စ်)၊ ဘာသာခရစ်(ရှ်) နန် 796
မစ္စဘာ စီ၊ အာ(ရ်)၊ မန်နီးကွန်းနှင့် ကရင်ချန် ပါ ၃ 818
မိတ္တစားသုံးသူ သမဝါယမအသင်းလီမိတက် ၎င်း၏အတွင်းရေးမျှား ဦးကျော်မြင့်နှင့် ကိုမူဆာ 831
မိုဟာမက်အီဘရာဟင်စလေဘိုင်နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးဂန် 611
မောင်စန်းအောင်နှင့် မကြည်ကြည်ဝေ 823
မောင်စိန် ပါ ၂ နှင့် ဒေါ်လှငွေ ပါ ၃ 295
မောင်စိန်မောင် ပါ ၂ နှင့် ဒေါ်ပု 614
မောင်ဆက်မောင် နှင့် မကြင်သွေး 447
မောင်မြဿန်း နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ 617
မောင်မြင့်ဦးနှင့် မောင်ထွန်းကြိုင် 826
မောင်ရပ်မဲ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ 828
မောင်သာသုနှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် 298
မောင်သောင်းနှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (ဦးဘိုးအေး) 621
ရွှေနေကြီးတဦးကိစ္စ 450
ရှမ်းဗမာကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးကုမ္ပဏီနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ တော်လှန်ရေး အစိုးရ၊ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အခွန်တော်ဝန်ကြီး ပါ ၄ ....

PAGE

လွှတ်တော်ရွေးနေကြီး ဦးဘအုန်းကိုစွ 625

ဝိုဒ်၊ အီး၊ အိုင်၊ ဒါဝတ်ဂျီ ပါ ၂ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ အမှု၊ အက်(စ်)၊ မရက် 300

သည်စဘိဂ်အက်ဂရိုး ကား(လ်)ချာမ်ဘာကက်ဘင်းတုဂ်နှင့် စတီးဘရာသားအင် ကုမ္ပဏီ လီမိတက် 303

သည်စဘိဂ်အာဂရိကားချရယ်မာကင်တင်ဘုဂ်နှင့် ဦးသာထို နှင့် တစ် 631

အော၊ စီ၊ အဒွန် နှင့် ပစ္စည်းတိန်းမင်းကြီး 636

အော၊ အက်(စ်)၊ အက်(စ်)၊ အာ(ရ်)၊အမ်၊ ဆင့်ပိနာသန်ချစ်ဘီးယာနှင့် အီး၊ ဒမ်၊ ချက်ကပင်ဂမ်ချက်ဘီးယား 131

အိန္ဒိယအာယကာအာမခံခကာပိုခေးရှင်းနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ ဝါကင့်ပဋိပက္ခ ခံရုံး ပါ ၂ 134

အာမခံပိုက်ကိုလင်ဟောဒ့စ်ရိုဝ် ဘားမား လီမိတက်နှင့် ဘဏ္ဍာခတော်မင်းကြီး (ကူးသန်းရောင်းသည်ရေး) 137

အာယာဘမက္ခ်(ချ်) နှင့် ဟူ ဘွမ်ချန် 310

ဇအောင်ထဇရာဒွင် ကုမ္ပဏီနှင့် ယူနိုက်ဘက်ပိုင်းနှာ ဒေးဂျင်စီ အော့(ပ်) ဘားမား လီမိတက် ပါ ၂ 475

ဦးခကျော်ခင်နှင့် ဦ ကြီးမောင် ပါ ၂ 456

ဦးခကျော်ဘူနှင့် ဦးအာ ဒီ 641

ဦးချော်ဂွင်းနှင့် ဒေါ်ဇွေသော်၊ ကိုကျော်ကြီး ပါ ၂၊ မြဒွေ 142

စီးဂျွာန်ဆ နှင့် ဦးဒေဝန်ဒဘိဝံသ ပါ ၃ 313

ဦးစံရင် ပါ ၂ နှင့် ဦးဝင်း ပါ ၂ 1006

ဦးစံဝင်း နှင့် ဦးဘညွန့် 644

ဦးခင်ဝင်းနှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ 401

ဦးပုဂ္ဂမနှင့် နိုင်ငံတော် ဝိုနီစွယ ပါ ၉ 1009

ဦးမောင်ညို (ခေါ်) ဒေ၊ ဒမ်၊ အိုးမာ နှင့် ပီ၊ ဒယ်၊ ဒေ၊ ကာရ်ဂီ ခစ်းကီးယား (ခေါ်) ဦးကာစီ 464

ဦးရွှေနှင့် ဦးဘပု ပါ ၄ 833

	PAGE
ဦးလူ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ့ ကိုရွှေ ပါ ၃	1020
ဦးဝင်းမောင် ပါ ၃ နှင့် ဒေါ်ကျင်လှိုင် ပါ ၃	1012
ဦးဝဲလူးနှင့် ဦးဟာမက်ကိုက် ပါ ၃	468
ဦးသာညွှန့်နှင့် ဦးဘိုးမြင့်ပါ ၁၇၇ နှင့် ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အခွန်တော်ဝန်ကြီး ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး	845
ဦးသွင်မောင်နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ	471
ဦးသိန်းပါနှင့် ဦးဘသန်း ပါ ၂	834
ဦးသိန်းမြင့်နှင့် ကုန်သွယ်သုပ်ငန်းခွန်မင်းကြီး ပါ ၂	1015
ဦးအုံးတင် နှင့် ဒေါ်တင်မြ ပါ ၂	316
ဦးအုန်းဖေနှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (ဦးတိုး)	1023
ဦးဥတ္တရ နှင့် ဦးသက်ရှည် ပါ ၂	1027

LIST OF CASES CITED

ကိုးကားပြုသောမူခင်းများ

CHIEF COURT

တရားရုံးချုပ်

PAGE

Abdul Baree Chowdhury v. The Commissioner of Income-tax, 5 I.T.R. 352, followed 175

——— Ghafoor v. Rahmat Ali and others, A.I.R. (1930) Oudh 245, referred to 701

——— Hussein Alibhai v. Mohamed Ibrahim Maistry, A.I.R. (1937) Ran. 526, referred to 63

Abdullakin v. Maung Ne Dun and another, I.L.R. 7 Ran. 292, referred to 379

Abdul Qavi Khan and others v. Bholan Khan and others, 11 Ran., p. 58 တို့ကို ရည်ညွှန်း၍ ခွဲခြားသည် ... 319

——— Rahim and others v. Syed Abu Mahomed Barkat Ali, A.I.R. (1928), P.C., p. 16, referred to 685

——— Rahman v. D. K. Cassim & Sons, 11 Ran., p. 558 ကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည် 319

——— Razak v. Maung Aung Thein, (1958) B.L.R. 237 (H.C.), referred to 8

Abdurahim v. Halimabai, (1915) L.R. 43 I.A. 35, 41 referred to 107

Ahamadali Fakruddin Bohri and others v. Mulla Fidasli Sultanali Bohri, A.I.R. (1938) Nag. 162, referred to and distinguished 459

Ahamut v. Kalu, 9 Bur. L.T. 55, referred to ... 57

Ahmed Rahman and four others v. A.L.A.R. Chettiar Firm, I.L.R. 6 Ran. 285, referred to 8

Ajudhia Prasad and another v. Chandan Lal and another, A.I.R. (1937) All., p. 610, followed ... 261

PAGE

A.K.R.P.L.A. Chettyar Firm v. Commissioner of Income-tax, 5 I.T.C. 187, referred to 176

——————— v. The Commissioner of Income-tax, Burma, 5 I.T.C. 182, referred to ... 175-176

Alexander Brault v. Indrakrishna Kaul, I.L.R. LX Cal. 918, referred to 657

Anto v. Reoti Kaur and others, (1937) All., 195, followed 261

A.R.M.N.A. Chettyar Firm v. R.M.V.S. Chettyar and others, (1938) R.L.R. 250, referred to ... 531

Arumugam Chetti v. Raja Jagaveera Rama Venkateswara Ettappa, I.L.R. 28 Mad., p. 444, referred to 319

Assam Railways and Trading Co., Ltd. v. Commissioner of Inland Revenue, (1934) 2 I.T.R. 467, distinguished 67-72

Aswini Kumar Pramanik Petitioner v. Dominion of India, through the Certificate Officer, A.I.R. (1952) Cal., p. 251, referred to 638

Attorney-General v. The Earl of Selborne, (1902) 1 K.B. 338 at p. 396, referred to 378

Aunglandaw Ko Khin Sein and four others v. U Maung Gale, Civil Revision No. 89/1961 of this Court, referred to and followed 370

Ayanulla (a) Hanulla v. U Par Sein and two others, (1960) B.L.R. 256 (H.C.), referred to and followed 379

Babu Ram Dass v. U Maung Gyi and four others, (1959) B.L.R. 179 (S.C.), referred to 183

Bachulal v. Mahabal, Civil Revision No. 21 of late High Court, referred to 416

Badri Prasad v. Nagarmal and others, A.I.R. (1959) Bai Hirakore, I.L.R. 32 Bom., p. 103, referred to ... 665

Bangalore Woollen, Cotton and Silk Mills Co., Ltd. v. Commissioner of Income-tax, Madras, (1950) 18 I.T.R. 423, referred to 41

Barnes v. Barnes, (1947) 2 All. E.R. 326, referred to ... 540

PAGE

Baroni v. The Secretary of State for India in Council, (1929) I.L.R. 8 Ran. 215, referred to 563

Bastar Transport and Trading Co. v. Court of Wards, Nastar and another, A.I.R. (1955) Nag. 78, referred to 681

B. Cowasji and others v. Nath Singh Oil Company Ltd., XIII, B.L.T., p. 51, referred to 507

Beauchamp v. Winn, 6, *ibid.* 233 778

Bhagchand Degadusa v. The Secretary of State, A.I.R. (1927) P.C. 176, referred to 325

Bhoop Singh v. Tarif Singh, A.I.R. (1952) All. 392, referred to and distinguished 497

Bhulan Singh and others v. Ganendra Kumar Roy Chowdhury, A.I.R. (1950) Cal., p. 74, followed ... 163

Bingham v. Bingham, 1 Ves, 126 779

Bishen Sarup v. Abdul Samad, A.I.R. (1931) All. 649, referred to 856

Bishma Lal v. The Union of Burma, (1959) B.L.R. 3 (H.C.), referred to 349

Bishwa Nath Rai v. Kashi Nath Rai, (1948) B.L.R. 449, referred to 513

Boyini Kanganna v. Pedini Ramlingam Subudhi, A.I.R. (1948) Pat. 117, referred to 331

Boyse v. Rossborough, (1856-57) 6 H.L.C. 2 at p. 48, followed 358

Brajendra Kishore Roy Chowdhury v. Hindustan Co-operative Insurance Society Limited, I.L.R. 44 Cal. 978, referred to 379

B. S. Mohamed Ebusoof v. Bakridi and another, (1952) B.L.R. 248 (S.G.), referred to and followed ... 346

Butler v. Fairclough, (1917) V.L.R. 175 (Can.) ... 778

C. Ah Fong and one v. Ephraim Solomon and others, (1948) B.L.R. 325 (H.C.), referred to ... 717

Calcutta Electric Supply Corporation Limited v. Commissioner of Income-tax, West Bengal, (1951) 19 I.T.R. 406, dissented from 100

PAGE

Chandri v. Daji Bhau, 24 Bom. 504, referred to ... 718

Chan Eu Ghee v. Mrs. Iris Maung Sein and two others, (1953) B.L.R., p. 294 (H.C.), referred to ... 193-195

—— Low Chwan v. Commissioner of Income-tax, 7 Ran. 281, referred to 325

———— v. The Commissioner of Income-tax, I.L.R. 7 Ran. 281 (F.B.), referred to 214

Chotalal Devchand v. Commissioner of Income-tax, Bombay City (II) (1958) 34 I.T.R. 351, referred to 237

Chhotelal Gobardhan Das v. Commissioner of Income-tax, U.P. (1953) XXIII, I.T.R. 272, referred to and followed 383

———— v. Commissioner of Income-tax, U.P. and V.P. (1953) 23, I.T.R. 272, referred to and followed 364

Chian Siam Line by their Local Agents Chip Hwat v. Nay Yi Yi Store, (1954) B.L.R. 270 ကို ရည်ညွှန်းထို ခဲ့ခြားပြသည် 479

Chidambaranatha Thambiran and another v. P. S. Nallasiva Mudaliar and others, A.I.R. (1918) Mad. 464, referred to 687

Chimna v. Chunnilal and another, A.I.R. (1957), Rajasthan 378, referred to and followed 721

Chinnan and others v. Ranjithammal, A.I.R. (1931) Mad. 216, distinguished 341

Chinnaya v. U Kha, I.L.R. 14 Ran. 11, referred to ... 512

C. J. Balaram and another v. Rukmannamma and others, A.I.R. (1953) Hyderabad, p. 209, referred to 416

C. K. Chin v. Hajee Ebrahim Nohamed Seedat, B.L.R. (1959) (S.C.), p. 53, referred to 837

Commissioner of Income-tax v. A.R.A.N. Chettyar Firm, 2 I.T.C. 477, referred to 177

————, Bombay v. Currimbhoy Ebrahim & Sons, Ltd., (1933) 1 I.T.R. 341, referred to 38

PAGE

Commissioner of Income-tax Bombay v. Currimbhoy Ebrahim & Sons, Ltd., (1935) 3 I.T.R. 395, at pp. 400-401, referred to 39

———————, v. Metro Goldwyn Mayer (India) Ltd., (1939) VII I.T.R. 176, referred to 41

———————, v. National Mutual Life Association of Australasia Ltd., (1933) I.L.R. 57 Bom. 519 at 534, referred to ... 42

———————, Bombay South, Bombay v. Ogali Glass Works Ltd., (1954) 25 I.T.R. 529, referred to 48-77

———————, Bombay Presidency v. The Bombay Trust Corporation Ltd., I.L.R. 52 Bom. 702, referred to 39

———————, Bombay v. The Bombay Trust Corporation Ltd., I.L.R., 54 Bom. 216 (P.C.), referred to 40

———————, Bombay Presidency v. The Brothers & Co., Ltd., I.L.R. 3 Ran. 614 at 652, referred to 38-42

———————, Burma v. P.K.N.P.R. Firm, 4 I.T.C. 340, referred to 173

———————, central Calcutta v. The Burma Oil Co., Ltd., (1949) XVII I.T.R. 348, distinguished 6 7-72

———————, v. MacMillan and Co., (1958) XXXIII I.T.R. 182 at 191, referred to ... 325

———————— Madras, v. D. Arokiaswami Chettia and Co., (1948), XVI, Income-tax Reports, p. 404, referred to 390

———————, v. K. Srinivasan and K. Gopalan, (1953) 23 I.T.R. 87, explained ... 23

———————, v. P.V.R.M. Visalakshi Achi, (1937) R.L.R. 174, referred to 40

PAGE

Cooper v. Phibbs, (1867) The Law Reports, Vol. II, p. 149 and 170 778

C.T.A.C.T. Nachiappa Chettiar v. Secretary of State and another, (1933) 1, I.T.R. 330, referred to ... 243

C.T.V.E. Vyravan Chettyar v. Ma Saw Mwe and others, I.L.R. 12 Ran. 47, followed 261

Daulat Ram v. Haveli Shah and another, A.I.R. (1939) Lah. 49, referred to 415

Daw Daw Thi v. U Thein Maung and Co., Ltd., (1956) B.L.R. 14 (H.C.), referred to 650

—— Nyunt Nyunt, Daw Than Than and Ma Tin Win v. The Hon'ble Minister for Finance and Revenue and 2 others, C. M. Appln. 56 of 1961 (S.C.), referred to 743

—— Saw Khin v. Ko Shwe Phar, (1948) R.L.R. 90, referred to 64

—— Daw Thi v. U Thein Maung & Co., Ltd. and one, (1954) B.L.R. 14 (H.C.), followed 163

Dayalal and Sons v. Ko Lon and another, I.L.R. 6 Ran. 657, referred to 578

Debenham v. Sawbridge, (1901) 2 Ch. at p. 109, referred to 779

Deena Bandu Gan v. Makim Sardar, LXIII Cal. 763, referred to 407

Diwan Chand v. Commissioner of Income-tax, Punjab, (1934) II, I.T.R. 382, referred to 325

——— Singh and others v. Emperor, A.I.R. (1933) Lah. 561 799

D. N. Banerji v. P. R. Mukherjee and others, A.I.R. (1953) (S.C.), p. 58, referred to 407

Dwarkadas Khetan & Co., Bombay v. Commissioner of Income-tax, Bombay, A.I.R. (1956) Bombay 321, referred to 120–121

East and West Steam Ship Co. v. S. K. Ramalingam Chettiar, A.I.R. (1960) (S.C.), p. 1058 ကို ရည်ညွှန်းရန်ခွဲခြားပြောဆို 480

PAGE

E. M. Chettyar Firm v. The Commissioner of Income-tax, Burma, (1929-30) Vol. IV, Reports of Income-tax cases, 464, referred to 327

Emperor v. Ahilya Manaji, I.L.R. 47 Bom., p. 74, referred to 416

——— v. Alam, I.L.R. 49 All. 879, referred to ... 115

E. P. Kumaravel Nadar v. T. P. Shanmuga Nadar and others, (1940) 1 M.L.J. 719 (F.B.), referred to ... 64

Errington v. Errington and another, (1952) 1 All. E.R. 149, referred to and followed 523

Eshaq Lal and another v. Dulla. A.I.R. (1930) All., p. 115, referred to 263

Essafally Alibhai v. Abdeali Gulam Hussain, 45 Bom., p. 75 ကို ရည်ညွှန်းသည် 325

Etasseri Munootta Mangalath Illath Kesavan Nambudri and another v. Puthusseri Theva Amma and others, A.I.R. (1938) Mad. 41, referred to ... 366

Eusoof Ahmed Sema v. Ismail Ahmed Sema and others, A.I.R. (1938) Ran. 322, referred to 357

Evans v. Evans, 1, Hag. Con. 35, referred to ... 539

Fateh Muhammed v. Imam-Ud-Din and another, A.I.R. (1921) Lah. 360, referred to 413

Firm Brij Kishore Ram Sarup v. Sheo Charan Lal, A.I.R. (1938) All. 69, referred to 241

Foster v. Robinson, (1950) 2 All. E.R. 342, referred to and followed 521

Ganeshmal Bhawarlal v. Kesoram Cotton Mills Ltd. ဂဏေ၊ အိုင်၊ အာ၁်၊ ၁၉၅၂ ကလကတ္တား၊ စာမျက်နှာ ၁၁ ကို ရည်ညွှန်းသည် 459

Ganga Ram Balmokand v. Commissioner of Income-tax, Punjab, (1937), 5 I.T.R. 464, referred to ... 325

General Commercial Corporation Ltd., *In re*. (1954) 26 I.T.R. 316, referred to 21

PAGE

Ghanshyamdas Permanand v. Commissioner of Income-tax, C.P. and Berar, (1952) 21 I.T.R., p. 79, referred to 215

G. H. Paul v. T. Thomson, (1920), 13 Bur. L. T. 80, referred to and followed 357

Girdhari Lal and others v. The Crown, (1910) Vol. 45, Punjab Cr. Jts., p. 73 368

Golak Nath Roy Chowdhury v. Mathura Nath Roy Chowdhury, I.L.R. (1893) XX Cal. 273, referred to 383

Gollins v. Gollins, (1962) 3 W.L.R. 180, referred to ... 539

Gopolasami Ayyar v. Subramania Sastri, I.L.R. 35 Mad. 363, referred to 206

Gopater and another v. Abdul Aziz, IX Ran. 135, referred to 479

Govardandoss Takersay v. Abdul Rahim, I.L.R. (1942) Mad. p. 755, referred to 16

Goverdhan v. Maruti, A.I.R. (1915) Nagpur 35, referred to and distinguished 717

Government of India Act of 1935 and rules made thereunder (1959) B.L.R., p. 94 (S.C.), referred to 561

Graham v. Graham, (1875) 5 R. 1093, 1095, referred to 541

Great Eastern Shipping Co., Ltd. v. The Commissioner of Income-tax, Burma, Civil Reference No. 1 of 1960 (H.C.), referred to 397

Gulam Mohiuddin Narmavala v. Dayabhai Chimanlal, A.I.R. (1923) Bom., 398, referred to and followed 718

Gunda Subbayya v. Commissioner of Income-tax, Madras, (1939) 7 I.T.R. 21 (F.B.), referred to ... 215

Halsbury's Law of England at p. 430 of Vol. 23, 3rd Edition, referred to 520

Hanumanbax Agarwalla v. Subdivisional Officer, Sibsagar and another, A.I.R. (1952) Assam 115, referred to and followed 547

Hardandas Paladroy v. Sunder, IV. U.B.R., p. 57, referred to 664

PAGE

Harinder Singh v. Anant Ram and others, A.I.R. (1939) Lahore, 6, referred to and distinguished ... 341

Hasan Ali v. Secretary, Ministry of Immigration and one, (1959) B.L.R. (S.C.) 187, referred to ... 57

Hira Mills case, (1946) 14 I.T.R. 417, referred to ... 42

Hunt v. Clarke, (1889) 37 W.R. 724 at p. 725, referred to 736

Indar Dass v. State, C.L.J. (1952), p. 280, followed ... 284

In re L. (Infants) (1962) 1 Weekly Law Reports 886 ... 292

Ismail Ariff v. Mahmed Ghous, I.L.R. 20 Cal. 834 (P.C.), referred to 712

Jacob v. Subramonia Iyer, A.I.R. (1960) Kerela 212, referred to 836

Jafar Husain Khan v. Mohammad Taqi Khan and others, A.I.R. (1933) Oudh, p. 517, referred and followed 152

Jagat Kishore Pd. Narain Singh v. Parmeshusar Singh and others, A.I.R. (1951) Patna 348, referred to and followed 383

Jagendra Nath Singh v. Hira Sahu and others, (1948) I.L.R. All. p. 62 (F.B.), referred to 8

Jamieson v. Jamieson, (1952) A.C. 525, referred to ... 538

Jamna, Lal v. Ram Bilad and another, A.I.R. (1950) Ajmer, 17, referred to 667

Jeevan Lalle and others v. Metal Box Company of India Ltd., (1952) Vol. II, L.L.J., p. 869, referred to 336

Jethmal Sada Sukh v. Commissioner of Income-tax, United Provinces, (1953) 23 I.L.R. 443, distinguished 19—23

Jones v. Clifford, 3 Ch. D. 779 779

Jugal Kishore v. G.I.P. Ry. Company and another, A.I.R. (1923) All., p. 22—24 ကိုရည်ညွှန်းရှိ ခွဲခြားပြသည် 479

Kadir Bacha Saheb, I.L.R. 24 Mad., p. 639, referred to 665

Kalyan Mal and another v. Kishan Chand, I.L.R. 41 All., p. 643, referred to 206

PAGE

Kanhaya Lalsardha Ram v. Baldeo Das and others, I.L.R. 14 Lah. 656, referred to 368

Kaniram Malparni v. Paramananda Tewari, A.I.R. (1940) Cal. 528, dissented from 15

Kantilal Gorhandas Shah v. The Assistant Collector of Custom (1951), B.L.R. 244 (S.C.), referred to ... 743

Kashiram Bhajan Lal v. Commissioner of Income-tax. U.P., (1962), XLV, I.T.R., p. 1, referred to ... 390

Kassim Hassan v. Hazra Begum, A.I.R. (1920) Cal. 800, referred to 705

Katheppa Raddi v. Sheshappa and another, 22 Bom., 893, referred to 718

K. E. Musthan v. Babu Mohendra Nath Singh, 1 Rangoon, p. 500, referred to 349

Keshardeo Chamria v. Radha Kissen Chamria and others, A.I.R. (1953) Supreme Court, 23, referred to 10

Kesheo v. Vithal and others, A.I.R. (1925) Nag. 427, referred to 358

Khalifa M. S. A. Ganny and others v. Mohamed Ebrahim and another, 9 Ran., p. 459, referred to and distinguished 151

Khater Mistri v. Sadruddi Khan, I.L.R. (1907) XXXIV Cal. 922, referred to 416

Khatubai v. Mahomed Haji Abu, (1922) (L.R.) 50, I.A. 108 at 112, referred to 107

King Emperor v. Ma Tin Saw and one, 6 Ran. 39, referred to 105

—— v. King, A.I.R. (1925) All. 327, referred to ... 541

Ko Lan Bah v. Prepulla Chandra Palaka and three, Civil Misc. Appln. 18 (1962), referred to and followed 404

—— U Mar and one v. Ma Saw Myaing, (1950) B.L.R. 80 (H.C.), referred to 183

K. Raushan Din and others v. H. Mohamed Sharif and others, A.I.R. (1936) Lahore 87 at p. 88, referred to 701

PAGE

Khishna Prasad Lal Singha Deo, v. Baruboni Coal Concern Ltd., (1938) 1 Calcutta, p. 1, referred to ... 358

——— Prasad Lal Singha Deo v. Baraboni Coal Concern Ltd., I.L.R. (1938) 1 Cal., (P.C.), referred to and approved 576

Kundan Lal v. Deep Chand, A.I.R. 33 All. 756, referred to 713

Kunj Bihari v. Keshavlal Hiralal, (1904) I.L.R. 28 Bom., p. 567, referred to 151

Kunju Meethyan and another v. Kunjan Marackar and others, A.I.R. (1954) Trav-Cochin, p. 51, referred to and followed 153

Kunwar Rajendra Bahadur Singh v. Rai Rajeshwar Bali and others, A.I.R. (1937) P.C. 276, referred to ... 364

Kyi Chung York v. The Controller of Immigration, Burma, (1951) B.L.R. (S.C.) 197, followed ... 55

Kyin Sein (a) Maung Shwe Mya v. The Finance Minister and two others, (1959) B.L.R. 196 (S.C.), referred to 745

Lachho Bibi v. Gopai Narain and others, I.L.R. 23 All. 472, referred to 358

Lachman Singh v. Natha Singh through Harnam Singh and others, A.I.R. (1940) Lah. 401, followed ... 181

Laddo Begam v. Jamal-ud-din, I.L.R., 42 All., p. 45 referred to 206

L. Hoke Sein v. The Controller of Rents for the City of Rangoon and one, (1949) B.L.R., p. 160 (S.C.), referred to 639

Lal Bihari Lall and another v. Bani Madhaya Khatri and others, A.I.R. (1949) Pat. 293 (F.B.), referred to 366

Lalji Tewari v. The King Emperor, I.L.R. 4 Pat. 609 F.B., referred to 62

Lall Singh v. The Minister of Finance and Revenue and three others, (1958) B.L.R. 195 (S.C.), referred to and followed 420

PAGE

Lal Mahomed v. Kallanus, I.L.R. (1885) 11 Cal. 519, referred to and distinguished 576

Lansdowne v. Lansdowne, Mose. 364. cit. 2 J & W 205 779

Law of Income-tax in India by V. S. Sundaram, 8th Ed., p. 1011, referred to 72

—— of Wrongful Dismissals, 2nd Edition (1959), p. 39, referred to 570

Le Hu v. Ah Yin, (1897-1901) Vol. II, Upper Burma Rulings (Civil 451), referred to 416

Lilhmichand Sirinivas v. The Financial Commissioner and one ခင္ဗ်ာ ခုန္စ်ာ၊ ျမန္မာျပည္စီရင္ထုံးမ်ားစာ ၃၂ ကိုရည္ညြန္းသည္ 453

Lim Chin Sb v. Lim Geoksoo, (1956) B.L.R., p. 248 (H.C.), referred to and followed 199

Lokman v. Halku, A.I.R. (1934) Nag. 236, referred to 63

Ma Ba We v. Mi Sa U and others, 11 L.B.R. 174 (F.B.), referred to and followed 653

Macknell v. Macknell 540

Madan Gopal and others v. Shewal Dass, A.I.R. (1943) Lahore, p. 884 844

Ma E Hmyin and three v. Maung Ba Maung, I.L.R. 2 Ran. 123, referred to 496

—— Galay and one v. Ma E Mya and others, 8 Ran. 27, followed 252

Maganlal Pranjuvan Mehta v. Mrs. Champakunvar Ratilal Mehta and others, (1952) B.L.R. 192 (H.C.), referred to 368

Mahadeo Singh v. Har Buksh Dube, A.I.R. (1928), Oudh 13, referred to 263

Mahamandal Shastra Prakashak Samity Limited, Banares, I.L.R. Vol. XXXIX, All., p. 334 referred to ... 507

Maharajadhiraja of Darbhanga v. Commissioner of Income-tax, (1930), 9 Pat. 240, referred to ... 325

Mahomed Mussa v. Aghore Kumar Ganguli, I.L.R. 42 Cal. 801 (P.C.), referred to 577

PAGE

Mailathi Ammi v. Subbaraya Mudaliar, I.L.R. 24 Mad. 650, referred to 107

Ma Kyaw and another v. Daw Kye U, A.I.R. (1935) Ran. 355, referred to and dissented from ... 486

— Lay and one v. Tun Shwe, X L.B.R. 10, referred to and followed 652

M. A. Maistry v. Abdul Aziz Rahman, Ran. 471, referred to 413

Ma Mary v. Ma Hla Win, I.L.R. 2 Ran., p. 555, followed 206

— Me Gale v. Ma Sa Yi, 4 L.B.R., (1907-08), p. 172, referred to 195

— Mi and another v. Kallander Ammal, I.L.R. V Ran. 18 (P.C.), referred to 700

Management of Tocklai Experimental Station, Cinnamara v. State of Assam and others, A.I.R. (1960) Assam 132 at p. 137, referred to 407

Manbahal Rai and others v. Ram Ghulam Pandey, A.I.R. (1927), All. 633, distinguished 341

Manibhai S. Patel v. Commissioner of Income-tax, Bombay North, (1953) XXIII, I.T.R. p. 27, referred to and followed 325

Ma Pi v. King-Emperor, 2 L.B.R., p. 136, referred to ... 244

— Pu v. Daw Aye Mya and others, (1948) B.L.R., p. 19, referred to 199

— Pwa Zon and two v. Ma Pan I and one, I.L.R. 5 Ran. 154, referred to 681-713

— Pyu v. K. C. Mitra, I.L.R. VI Ran. 586, referred to 346

— Saw v. Maung Shwe Gan and one, XI L.B.R. 415, referred to 681-713

— Sein Ton and two others v. Ma Son, VIII L.B.R. 501 (F.B.), referred to 496

— Than Yin v. Tan Keat Khang (a) Tan Keit Sein, (1951) B.L.R. 161 (H.C.) F.B., referred to ... 62

— Thein Khin v. Ma U Byu, I.L.R. 6 Ran., p. 571, referred to 415

PAGE

Mathura Singh v. Bhawani Singh and others, I.L.R. XXII All. 248 (F.B.), referred to 366

Ma Tin U v. U Shwe Kyu and four others, (1958) B.L.R. 128 (S.C.), referred to 364

Mauladin Ayub Firm v. Commissioner of Income-tax, Bom. South, (1959) XXXV, I.T.R. 449, referred to and followed 383

Maung Aung Thin and one v. Bisnath Singh and one, (1958) B.L.R. 314 (H.C.), referred to and distinguished 331

——— Ba Pe and another v. Maung Shwe Ba, 6 Ran., p. 520, referred to 195

——— Ba Thwin v. Maung Po Hti, I.L.R. VI Ran. 510, referred to 496

——— Mya Than and another v. U Tun Tin, C. 11. A. 44/62 Chief Court, referred to 681

——— Naw v. Ma Shwe Hmut and one, 8 L.B.R. 227 (F.B.), referred to 712

——— Nyi Maung and others v. The Mandalay Municipal Committee, 12 Ran., p. 335, followed 150

——— San Myin v. King-Emperor, I.L.R. 7 Ran. 771, referred to 745

——— Shwe Phoo and eight others v. Maung Tun Shin and three others, I.L.R. 5 Ran. 644, referred to and followed 331

——— Thein Zan and one v. The Union of Burma, (1956) B.L.R. 303 (H.C.), followed 211

——— Tu v. Mà Chit, 4 Ran., p. 62, referred to ... 251

——— Tun Zan v. Maung Tun Zan Gyi and another, A.I.R. (1933) Ran. 317, followed 252

Ma Yi by her Guardian *ad litem* Thet Pon v. Ma Gale, VI L.B.R. 167, referred to 496

— Ywet v. Ma Me and one, 5 L.B.R. (1909-10), p. 118, referred to 195

Mazhar Hussain and others v. Rao Bahadur Adiva Sara Singh, A.I.R. (1948) P.C.) 42, referred to ... 701

PAGE

M. Chowdhury v. Indian Airlines Corporation, A.I.R. (1962) Cal., p. 554, referred to 220

M.C.T. Chidambaram Chettyar v. V.L.S. Chockalingam Chettyar and five, (1955) B.L.R. 116 (H.C.), referred to 576

Md. Fazihzzaman v. Anwar Husain, A.I.R. (1932) Allahabad, 314, referred to 341

Messrs. A. S. Alladeen and Company v. The Income-tax Appellate Tribunal, Burma and one, Civil Misc. Appln. No. 22 of 1961, referred to 326

——— Rowe & Co. v. The Secretary of State for India, XI Lower Burma Rules 299 at p. 306, referred to 370

——— The Bharat Line Ltd. v. The Income-tax Appellate Tribunal, Rangoon and another, C. M. Application No. 21 of 1960 of late High Court, Rangoon, referred to 479

Mi Hauk v. King-Emperor, IV L.B.R. 121, referred to 745

Mill Manager Model Mills, Nagpure, Ltd. v. Dharam Das, A.I.R. (1958) (S.C.) 311, referred to ... 368

Mohamed Esoof v. Maung Thein Hla, (1953) B.L.R. 274, referred to and approved 342

——— Jafar Husain Khan v. Mohammad Taqi Khan and others, A.I.R. (1933) Oudh, p. 517, referred to 152

——— Abid and another v. Haji Baksha and others, A.I.R. (1936) Oudh, p. 133, referred to ... 686

——— Ibrahim Rowther v. Sheik Ibrahim Rowther, I.L.R. 45 Mad. 308, 314, referred to 170

Mohandas Karamchand Gandhi v. Mahadeo Haribhai Desal (1920) 58, I.C. 915, referred to ... 734

Mohan Singh v. Janki Das, A.I.R. (1937) Lah., p. 241, referred to 16

Mohd. Saddiq v. Wafati, A.I.R. (1948), Oudh 51, referred to 292

Mohini Mohan Misser v. Surendra Narayan Singh, 42 Cal. 550, referred to 48

PAGE

Mosque known as Masjid Shahid Gani and others v. Shiromani Gurdwara Parbandhak Committee, Amritsar and another, referred to and followed 686

Moss v. Moss, (1916) (C.A.) 155, 161, referred to ... 541

Moti Ram v. Hans Raj and others, 162, I.C. 303 referred to and distinguished 879

M. Paramasivan Pillai v. A.V.R.M.S.P.S. Ramasami Chettiar and another, (1939) Mad., p. 290, referred to 5

— P. R. M. Irulandi Mudaliar and Sons v. The Commissioner of Income-tax, Burma, Civil Misc. Appln. No. 40 of 1959, referred to 325

Mrs. Cecilia King and two others v. Arthur Abreu and two others, (1909) 5 L.B.R. 141, referred to and followed 357

— Kirkwood (*a*) Ma Thein and others v. Maung Sin and others, A.I.R. (1938) Ran. 74, followed ... 252

— L. Steyenson and one v. Ma Hla Yin and four others, (1954) B.L.R. 168 (H.C.), referred to ... 582

— Niemeyer v. E. M. Mamooji and others, (1938) R.L.R. 521, referred to 379

Mt. Gomtibai v. Kanchhedilal and others, A.I.R. (1949) P.C. 272, referred to and followed 358

— Moideen Bibi Ammal v. Rathnavelu Mudaki, A.I.R. (1927) Mad. 69, referred to 706

— Sajjoo and another v. Basdeo Prasad and others, A.I.R. (1937) Oudh 505, referred to 577

Muhammad Abdul Latif v. Shaikh Habidur Rahman and others, XLVI. I.C. 642, referred to ... 366

Musa Yakub Mody v. Manilal Ajitrai, I.L.R. XXIX Bom. 368, referred to 657

Naba Kumar Singh Dudhurai v. Commissioner of Income-tax, Bengal (1944) XII, I.T.R. 327, referred to and followed 383

Nagindas Sankalchand v. Bapalal Purshottam, I.L.R. (1930) 45 Bom. 487, referred to 576

PAGE

Nandkumar Sinha v. Rai Bahadur Pashupati Ghosh, I.L.R. 20 Pat. 417, referred to 495

Narayana Row v. Dharmachar, I.L.R. XXVI Mad. 514 referred to and followed 489

——— v. Dharmachar, I.L.R. 26 Mad. 515, referred to ... ... 681—713

Neki Devi v. Commissioner of Income-tax, Punjab, (1934), II, I.T.R. 365, referred to 325

New York v. U.S. 326 (U.S.) 572 (1954), referred to ... 306

Nga Po Tha and another v. Queen Empress, (1897—1901), referred to 745

— Tha Zan v. Sunder Singh, III U.B.R. 125, referred to 712

Nilmadhab Bose and others v. Ananta Ram Bagdi, (1897-98) 11, C.W.N. 755, referred to 325

Nisa Chand Gaita and others v. Kanchiram Bagani, I.L.R. 26 Cal. 579, referred to 712

Nitya Gopal Samanta v. Pran Krishna Dau and others, A.I.R. (1952) Cal. 893, referred to 663

Padam Parshad Rattan Chand v. Commissioner of Income-tax, Delhi, (1954) 25 I.T.C. 335, referred to 233

Palaniappa Chettiar v. Narayanan Chettiar, I.L.R. 59 Mad. 188 (F.B.), referred to 82

Pandistow Total Loss and Collision Assurance Association, 20 Chancery, A.I.R., p. 137, referred to ... 843

p. and O. case (၁၈၆၁) ၅ ဘီ၊ အိတ်(ချ်)၊ စီအော၊ နောက်ဆက်တဲ့ ၁ ကိုရည်ညွှန်းသည် 595

Pannaji Devichand and others v. Basappa Virappa Bellary and others, A.I.R. (1943) Bombay, p. 243, referred to 4

Pannalal Datta v. Hrishikesh Datta, I Cal., p. 192, referred to 663

Parasharam Bhika and another v. Emperor, I.L.R. LVII Bom. 430, referred to 115

Parkash Kaur and others v. Gian Chand, A.I.R. (1940) Lahore, 341, referred to 407

PAGE

Partington v. Attorney-General, L.R. 4, H.L. 100 at p. 122, referred to 325

P. B. I. Bava v. Commissioner of Income-tax, Mysore, Travencore Cochin, (1955), XXII, I.T.R. 463, referred to and distinguished 390

Phatmabi v. Abdulla Musa Sait, A.I.R. (1914) Mad. 714, referred to 706

P.K.N.P.R. Chettiar Firm v. The Commissioner of Income-tax, Burma, 4 I.T.C. 87, referred to ... 174-175—177

——————— v. The Commissioner of Income-tax, Burma, 4 I.T.C. 340, referred to ... 175

P. L. I. Kasi Chettyar (*a*) U Kasi and another v. Ko Maung Sein and another, B.L.R. (1960) (H.C.), p. 501, referred to 836

Ponnamal v. Daw Hla Min, (1960) B.L.R. (H.C.) 216, referred to 11

Porbandar State Bank v. The Commissioner of Income-tax, Bombay City, (1950) 18 I.T.R. 134, referred to 35

Province of Bombay v. Khushaldas S. Advani, A.I.R. (1950) (S.C.) 222, referred to 546

Pun Za Chin (*a*) P. Khup Za Cin v. The Financial Commissioner (Commerce) and the others, (1960) B.L.R. 142 (S.C.), referred to and followed 420

Pusa Mal v. Makdum Bakksh and others, 31 All. 514, referred to 718

Queen Empress v. Nga Taw Aung, (1893—1900) P.J.L.B. 369, referred to 745

Ramadhar Keto v. Ratipal Ahir, (1958) B.L.R. (H.C.) 11, overruled 108

Rama Rao and another v. The Raja of Pittapur and two others, I.L.R. XLI Mad. 219, referred to ... 494

Ramji Dass Rikhi Ram v. Commissioner of Income-tax, Punjab, Pepsu H.P., and Bilaspur, Simla, (1958) 34 I.T.R. 483, referred to 238

Ramji Panday v. Alaf Khan, I.L.R. III Pat. 895, referred to 495

PAGE

Ramlal Murlidhar v. The Commissioner of Income-tax, Bengal, (1933) 5 I.T.C. 150, referred to and distinguished ... ... 240—242

Ram Sarup v Emperor, A.I.R. (1935) All. 446, referred to 63

Ranjit Kumar Roy and another v. Kabiraj Kisori Mohan Gupta and another, I.L.R. (1949) 2 Cal. 362, referred to 379

Ran Jitpaul v. Controller of Immigration, (1960) B.L.R. (S.C.) 249, referred to 57

R. C. Miller and Sons, Calcutta v. Commissioner of Income-tax, West Bengal, Calcutta, A.I.R. (1959) Supreme Court, 868, referred to 121

——— Mitter and Sons v. Commissioner of Income-tax, West Bengal, A.I.R. (1956) Cal., p. 303, referred to 119-121

Read and Huggonson, (1742) 2 Atk. 292, referred to ... 733

Re Cine Industries Co. Ltd., Patna, A.I.R. (1942) Bom., p. 231, referred to 507

Rengasami Nayudu and another v. Krishnasami Iyer and others, A.I.R. (1923) Mad., p. 276, referred to 686

Report of the Civil Justice Committee (1924-25), Appendix 1, Calcutta, p. 81 197

Rex v. Cohen, (1951) 1 All. E.R. 203 at 205/206, referred to 746

— v. Fitzgerald, (1928) unrep., referred to ... 747

Ridge v. Baldwin and others, (1963) 2 W.L.R. 935, referred to 565

Rogers Pyatt Shellac & Co. v. Secretary of State for India, I.L.R. 52 Cal. 1, referred to 37-42

R. Ramaprasada Rao v. R. Subbaramaiah and others, A.I.R. (1958) Andhra Pradesh 637, referred to ... 663

— v. Fitzgerald, (1948) unrep., referred to ... 747

— v. Kakelo, (1923) 2 (K.B.) 793, referred to ... 747

Russell v. Russell, (1897) (A.C.) 395, referred to ... 539

PAGE

R. Vas v. Muni Singh, A.I.R. (1929, Ran., p. 34, referred to 263

Sandhura Singh v. Kehr Singh, A.I.R. (1936) Lah. 1016, referred to 378

Saraswatibai Shripad Ved v. Shripad Vasanji Ved, A.I.R. (1941) Bom., 103, referred to 292

Sarat Chandra Mukherji v. Nerode Chandra Mukherji, 156, I.C. 399, referred to and distinguished ... 327

Sarwar Khan and another v. Emperor, A.I.R. (1920) Pat. 334, referred to 679

Satishchandra De v. Mahanmohan Jati, A.I.R. (1931) Cal. 483 at 484, referred to and followed ... 488

Saw Durmay v. Baggah Singh and others, III Ran., p. 213, referred to and dissented from ... 684

Sayed Pir Mohi-ud-Din Lai Badshah v. Emperor; A.I.R. (1938) Lah. 762, referred to 248

S. B. Tikavaran v. Maung Pe Than for five others, (1959) B.L.R. 84 (H.C.), referred to ... ... 161—163

Secretary of State v. J. C. Maurice, (1937) R.L.R. 35, referred to 563

———— v. Shiiobinda Chaudhuri ဒေးအိုင်၊ အာဒ(ရှ်)၊ ၁၉၃၂ ခုနှစ်၊ ကာလကတ္တားဒီ၊ စာ ၈၃၄-၈၃၉ ကိုရည်ညွှန်းသည် 524

———— for India in Council v. D'Attaides, (1934) I.L.R. 12 Ran., p. 556, referred to ... 563

———— for India in Council v. J. Moment အောက်မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးမျိုးအတွဲ ၇၊ စာ ၁၀ ကိုရည်ညွှန်းသည် 594

———— for India in Council v. Kamachee Boye Sahaba ၇၊ အင်ဒိုင်းအေးစာ ၄၇၆ ကိုရည်ညွှန်းသည်.... 595

Seth Gurmukh Singh and another v. Commissioner of Income-tax, Pun., (1944), 12 I.T.R., 393 (F.B.), referred to 215

Sewpujanrai Indrasanarai Ltd. v. Collector of Customs and others, A.I.R. (1959) (S.C.) 845, referred to ... 751

PAGE

Shankar Rana Patil and others v. Jagannath Mathur Lal Bhat, A.I.R. (1928) Bom. 265, referred to ... 577

Sher Ali v. Jagmohan Ram, I.L.R. 53 All. 466, referred to 495

Shermal Jain v. Collector of Central Excise and Land Customs, Calcutta, A.I.R. (1956) Cal. 621, p. 62, referred to 749

Shio Karah Singh v. Surya Nath Singh and two others (1959) B.L.R. 207, followed 397

Shri Madho Rao Narayan Rao Ghatata v. Harinath Bhikaji Baxi and another, (1939) Nag., p. 276, referred to 4

Sir Padampat Singhania v. Commissioner of Income-tax, U.P. and Ajmer-Merwara, (1953) XXIV, I.T.R. 141, referred to and followed 383

S. M. Ally v. Maung San Nyein, I.L.R. 14 Ran., p. 155, referred to 146

— Nadesan Pillay and one v. John Huie, (1951) B.L.R. 71 (H.C.) 285

— N. Gramal v. Bombay Steamhip, အေးအိုင်းအာ(ရှ်)၊ ၁၉၂၉၊ ဘုံဘော၊ စာမျက်နှာ ၂၅၇ ကိုရည်ညွှန်းသည် 459

Spencer & Co., Ltd. and Their Workers, (1952), Vol. 1, Labour Law Journal 469, referred to ... 379

S.P.K.A.A.M. Chettyar Firm v. The Commissioner of Income-tax, 4 I.T.C. 182, referred to ... 177

Sris Chandra Nandy v. Sm. Annapurna Ray, A.I.R. (1950) Cal., p. 173, referred to 416

S.R.M.M.A. Firm v. Maung Po Saung and others, I.L.R. 7 Ran. 466, followed 11

Subbarau Nayudu v. Yagana Pantulu and another, I.L.R. Mad. 90, referred to 366

Subrahmanyan, A.I.R. (1943) Lah. 329 (F.B.), referred to 109

———— Editor and others, I.L.R. 25, Lahore 111, referred to 734

PAGE

Sudhiya Nath Bhaduri v. Bihar National Insurance Co. Ltd. Patna, A.I.R. (1941) Pat., p. 603, referred to 507

Suganchand Kanhaivalal Rathi v. Commissioner of Income-tax, M.P. and Bhopal, (1958), 34, I.T.R. 152, referred to 364

——— v. Commissioner of Income-tax, (1958), 34 I.T.R. 162, referred to ... 383

Sulaiman and two others v. Ma Hla Bi, Civil Second Appeal No. 56 of 1953 (H.C.), referred to and followed 366

Sultan Ahmed v. Nasara Jaman, (1950) B.L.R. 372 (H.C.), referred to 7

Sunderbai and another v. The Collector of Belgaum and others, 46, I.A. 15, referred to ... 364

Tan Ma Shwe Zin v. Koo Soo Chong, (1939) R.L.R. 548 at 563 and 567, followed 107

Tarak Chandra Das and another v. Anukul Chandra Mukherjee, A.I.R. (1946) Cal. 118, referred to and distinguished 497

Taw Eue Taik v. The Union of Burma, (1960) B.L.R. (H.C.) 78, referred to 129

T. C. Basappa v. T. Nagappa and another, A.I.R. (1954) (S.C.) 440, referred to 75

—— Bose v. Obedur Rahman Chowdhury, I.L.R. 6 Ran. 297 (300), referred to 379

—— Leong and one v. U Po Thein, (1953) B.L.R. 1 (H.C.), referred to 368

Tein Yu Han v. The President of the Union of Burma and one, (1953) B.L.R. 47 (S.C.), referred to ... 349

Tek Chand v. Harnam Singh, A.I.R., (1936) Pesh. 87, referred to 64

Terrell v. The Secretary of State for the Colonies, (1953) 2 (Q.B.), p. 482, referred to 565

The Collector of Akyab v. Paw Tun and one, 5 Ran., p. 806 638

PAGE

The Punjab and Sind Bank Ltd. v. Rameshwar Dayal and others, A.I.R. (1958) Punj. 14, referred to ... 407

—— Queen v. Gray, (1900) 2 Q.B.D. 36, referred to ... 733

—— Tajmahal Stationery Mart v. K. E. Mohamed Ebrahim v. S. Aliar & Co., (1950) B.L.R. 41 (H.C.), referred to 520

—— Union of Burma v. U Htoon Pe, (1958) B.L.R. 50 (H.C.), referred to, ... 520

Tin Shwe v. The Union of Burma, (1954) B.L.R. 358 (H.C.), referred to 64

Tyagaraja Mudaliyar and another v. Vedathanni, A.I.R. (1936) Privy Council 70, referred to and followed 397

U Aye Maung and one v. Daw Nu, Civil Second Appeal No. 46 of 1959 (H.C.), distinguished and dissented from 339

— Ba Yi v. Daw Hmi (*a*) Mrs. Khoo Sein Ban, (1953) B.L.R. 360 (H.C.), referred to 513

— Chit Pe v. Shwe Setkya Cheroot Factory Workers' Association and one, Civ. Misc. Appln. 76/61 (S.C.), referred to 410

— Chit Tun v. Daw Ngwe Thaung, C.I.A. 9 of (1960) (C.C.), referred to and followed 368

— Hla Pe v. Union of Burma Airways, (1951) B.L.R. 347, referred to 219

— Kan and one v. Kalachand and one, C.I.A. 6 of 1962 (C.C.), referred to 34

— Kan Gyi v. Commissioner of Income-tax, Ran., (1958) B.L.R. 172 (H.C.), referred to and followed 383

Umar Din and others v. Mst. Aidhan and others, A.I.R. (1921) Lahore 303, referred to 701

U Mya v. Abba Kassim and one, (1959) B.L.R. 281 (H.C.), dissented from 535

Union of Burma v. U Chit Swe, (1950) B.L.R., p. 278 (H.C.), followed 245

PAGE

U Nyi Lay v. The Union of Burma, (1959) B.L.R. 60 (S.C.), ကိုရည်ညွှန်းချိုက်နဘည် 299

— Ohn Maung v. Daw Kyi Kyi, Spl. C. Appeal No. 19 of 1958, referred to and followed 403

— Po Shin and another v. Edward and others, A.I.R. (1934) Ran. 139, referred to and distinguished ... 575

— Pyinnya Zawta and one v. U Nyanika, C.R. No. 115 of 1960 (H.C.), dated 23rd February 1963, referred to 153

— San v. U Win Htain, Building Engineer, Rangoon Municipal Corporation and three others, C.M.A. 100 of (1960) (S.C.), referred to and distinguished 547

— Tha Din v. The Secretary, Ministry of Co-operative & Commodity Distribution, (1959) B.L.R. 94 (S.C.), referred to 561

— Tin Eng v. U Ba Yoke, (1952) B.L.R. 341 (H.C.), referred to 524

— Tun Hla and one v. Daw Sein, (1959) B.L.R. (H.C.), p. 95, referred to 341

— Wa Gyi v. The Union of Burma, (1948) B.L.R. 625 (H.C.), referred to 299

Valab Das and one v. Maung Ba Than, I.L.R. 1, Ran. 372, referred to 63

Vasant Vinayak Bhagwat v. State, A.I.R. (1951), Madrya Bharat, 104, followed 248

Vaughan v. Vaughan, (1953) 1 All. (E.R.) 209, referred to and followed 522

Venkata Chetty v. Aiyanna Goundan, I.L.R. 40 Mad. 561 (F.B.), referred to 578

V. E. RM. N. RM. Kasi Viswanathan Chettyar v. The Official Assignee and one, (1958) B.L.R. (S.C.) 74, distinguished 56

Vertannes and another v. Robinson and another, I.L.R. 5 Ran. 427 (P.C.), referred to 579

Vidya Varuthu Thirtha v. Balusami Ayyar, A.I.R. (1922) (P.C.), p. 123, referred to and followed ... 125

PAGE

Vithal v. Commissioner of Income-tax, C.P. and U.P. (1938) I.T.R. 264, followed 177

Vizirally v. Emperor, A.I.R. (1928) Bom. 550, referred to 392

V.M.R.P. Chettyar Firm v. Hajee Mohamed Sultan and others, (1941) R.L.R. 774, referred to ... 82

V. Ramados v. K. Hanumantha Rao, (1911) I.L.R. 36 Mad., p. 364, referred to 151

Waryam Singh and others v. Haranam Singh and another, ၁၉၁၉ ခုနှစ်၊ အေ၊အိုင်၊အာ (ရ်)၊ လာဟိုး၊ စာမျက်နှာ ၂၉၂ ကိုရည်ညွှန်းသည် 319

Windeatt v. Windeatt, (1962) 2 W.L.R. 1056 at 1065, referred to 539

Winter Garden Theatre (London) Limited v. Millenium Productions Limited, L.R. (1948) A.C. 173, referred to and followed 521

ကံလိုနှင့် ဆင်နှရယ်၊ ၁၉၀၅ ခုနှစ်၊ စီရင်ထုံးများ (အယူခံမှုများ)၊ စာမျက်နှာ ၄၄၂-၄၄၇ ကို ရည်ညွှန်းသည် 785

ကင်းနှင့်ကင်း အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ အာဘဲ ၄၇၊ စာ ၅၀-၅၂ ကို ရည်ညွှန်းသည် 607

ကြည်ချုန်ယောက်နှင့် လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးဝန်၊ ၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ မြန်မာ့ပြည် စီရင်ထုံးများ၊ ဘရားသွတ်တော်ချုပ်၊ စာ ၁၉၇ ကို ရည်ညွှန်းသည် 833

ချန်နာ်ဆန်မာနှင့် ဆန်ကရာက၊ (1948) B.L.R. p. 84, referred to 794

ဂရာဟင်နှင့် ပြည်သူ့လုပ်ငန်းများအိုင်ရာ ကော်မရှင်နာများ, အမှု (1901) 2 K.B. 781, 790, referred to 308

ဝီရသီဆင်နှင့်ရမ်ချရန်အာဂါဝါလ် အေ၊အိုင်၊အာ (ရ်)၊ ၁၉၄၄ ခုနှစ်၊ လဟို၊ စာမျက်နှာ ၄၂၈ ကို ရည်ညွှန်းသည် 587

ဂျာဘ်နမိန်းနှင့် တူစီခွမာ၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရ်)၊ ၁၉၂၆ ခုနှစ်၊ (ပတ္တနာ) စာ ၅၁၃ ကို ရည်ညွှန်း၍ ထိုက်နာသည် 979

ဂျီဟာဘိုင်နှင့် ဂျာဟာမာက်ဘို့ (စ်) ဘရား ၁၉၃၂ ခုနှစ်၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ကာသကတ္တား၊ အတွဲ ၅၉၊ စာမျက်နှာ ၁၄၅၀ ကို ရည်ညွှန်းသည် 588

PAGE

ဂျေ၊ ဘာဟမ်နှင့် ကော၊ ဒါနတ်မာရဝါရီ ၁၉၂၂-၄၉ အိုင်၊ ဓအေ၊ စာမျက်နှာ ၃၅၁-၃၅၅ ကို ကိုးကားသည် 278

ဂိုရ်မွတ်ဆင်နှင့် ရမ်ဒစ်တာမာ၊ ၁၉၂၈ ခုနှစ်၊ (၁၁၂) အိုင်၊စီ၊ စာမျက်နှာ ၁၃၂ ကို ရည်ညွှန်းသည် 786

စီ၊ တီ၊ အာ (ရ်)၊ အမ်၊ အေ၊ စိုမာစွန်ဒရမ်ချစ်ဘီးနှင့် မောင်ရွှေညွှန့်၊ အောက်မြန်မာပြည် စီရင်ထုံး အတွဲ ဂ၊ စာမျက်နှာ ၄၉၇ ကို ရည်ညွှန်းသည် 961

စူရပ် (ဒ်) မားနဂိုရင်းမားနှင့် တရစ် (ဒ်) တွန်အာမခံကုမ္ပဏီလိမိတက် ၁၉၂၅ ခုနှစ်၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရ်)၊ ပရီဗီကောင်စီ (စာ) ၈၃ ကို ရည်ညွှန်းသည် 273

ဆရာဦးညိုစိမ့်နှင့် ဆရာဂျိန် (1948) B.L.R.134 ကို ရည်ညွှန်းသည် 285

ဆူဂျစ်အာမက်ချောက်ဒရီနှင့် ဂန်ဂါချုရန်ဂိုရ် ၉၊ ကာလကတ္တား၊ ပီကလီနုတ်(စ)၊ စာ ၄၆၀ ကို ရည်ညွှန်းသည် 761

ဆူရက်(ခ်)ချန်ဒရာဆမားဒါးနှင့် မသူရာနတ်(သ်)၊ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၂၅ ခုနှစ်၊ (ကာလကတ္တား)၊ စာ ၁၁၈၇ ကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာဆည် 977

တီ၊ အာ(ရ်)၊ ဂိုဗွင်ဒရာဂျာမူဒလီယာနှင့် တီးစာရဒွါနာမူဒလီယာ၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရ်)၊ ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ မဒရပ်၊ စာမျက်နှာ ၆၄၀ ကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည် 990

တီ၊ အင်၊ ကျူဘဏ်နှင့် ပစ္စည်းထိန်းဝန် အေ၊အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၄၄ ခုနှစ်၊ မဒရပ်၊ စာ ၃၉၆ ကို ရည်ညွှန်းသည် 587

တန်ပိုင်နှင့် ဘိုဟိန်း၊ I.L.R.(1932) 10 Ran., p. 490, referred to 843

တန်မလွှေစင်နှင့် ဘူဘူချောင်၊ ၁၉၃၉ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၅၄၈ ကို ရည်ညွှန်းသည် 779

တန်မလင်နှင့် ဗာင်ဟာဟ္ဒိအမှု၊ (1950) 1 K.B. 18 ကို ရည်ညွှန်းသည် 306

ထူးထောက်ပံ့ရေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အခွန်တော်ဝန်ကြီး ပါ ၃၊ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမ အထွေထွေလျှောက်လွှာအမှတ် ၁၂၉ ကို ရည်ညွှန်းသည် 453

PAGE

ထွန်းတင်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၊ 1951 B.L.R., p. 148 (S.C.) referred to ....

ဒရီကမ်ဂျီ နှင့် ဟဂျီကာမ်ဂျီ အမှု၊ ၁၉၂၃ ခုနှစ်၊ အေ၊အိုင်၊အာ(ရှ်)၊ ဘုံဘေ၊ စာ ၁၄၂ ခွဲခြားရှင်းပြသည် 274

ဒီလဲဘာဂ်မရာနှင့် တေဘာဒေဇီ၊အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရှ်)၊ ၁၉၃၂ ခုနှစ်၊ လာဟို၊ စာမျက်နှာ ၂၄၉ ကို ခွဲခြားရှင်းလင်းသည် 806

ဒူရှင်နှင့်ပူရှင် ၁၈၂၅ ခုနှစ်၊ (1.Hag Ece)၊ စာ ၇၃၃-၇၆၁ ကို ရည်ညွှန်းသည် 608

ဒေလီတက္က သိုလ်နှင့် ရမ်နတ်အိန္ဒိယ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ လန်ဒန်တိုင်း၊ ၉ပြီသ ၂၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်ကိုလည်း ခွဲခြားရှင်းလင်းပြသည် 437

ဒေါ်ငြိမ်းနှင့် ဦးသက်၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးမျာား တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာ ၁ ကို ရည်ညွှန်းသည် 431

ဒက်ဂျင်ပုဒိရာမကရပ်ရှနားရက်ဒီနှင့် ဒက်ဂျင်ပူဒိဗွီရာရက်ဒီ၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရှ်)၊ ၁၉၄၆ ခုနှစ်၊ မဒရပ်၊ စာ ၁၂၆ ကို ရည်ညွှန်းသည်

နဂင်ဒရာနယ်နှင့် ဆူရက် (ရှ်)၊အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရှ်)၊ ၁၉၃၂ ခုနှစ်၊ ပရီဗီကောင်စီ၊ စာမျက်နှာ ၁၆၅—၁၆၇ ကို ရည်ညွှန်းသည် 429

နာဆင်မဟုန်နှင့် နီပဘ်ဆင်၊ အေ၊အိုင်၊အာ(ရှ်)၊ ၁၉၃၀ ခုနှစ်၊ ပတ္တနား၊ စာမျက်နှာ ၃၁၃ ကို ရည်ညွှန်းသည် 587

ပီ၊ဘီ၊ရောင်းနှင့် ခရှာဂင်းဒတ်(စ်)၊ အေ၊အိုင်၊အာ(ရှ်)၊ ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ ဘုံဘိုင်း၊ စာ ၂၇၇-၂၉၅ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည် 595

ပီ၊ လတ်ရှမီရယ်ဒီနှင့် အယ်(လ်) လတ်ရှမီရယ်ဒီ၊ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ အိန္ဒိယ တရားလွှတ်တော်ချုပ် စီရင်ထုံးမျာား၊ စာ ၁၉၅—၂၀၆ ကို ရည်ညွှန်းသည် 145

ပီ၊အယ်(လ်)၊ဘီ၊အေ၊အာ(ရှ်)၊ချစ်ဘီးယားဖမ်းနှင့် မောင်ကြိုင်၊ အိန္ဒိယ စီရင်ထုံးမျာား ရန်ကုန်၊ အတွဲ ၇၊ စာ ၂၇၆ ကို ရည်ညွှန်းသည် 772

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံနှင့် မောင်ခွေး (၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် စောဒက အမှု ၁၄) ကို ရည်ညွှန်းသည် 616

PAGE

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံနှင့် အမ်၊ ဗွီ၊ ဂန်ဒီးရား ပါ ၃၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အသေးအဖွဲ့ လျှောက်လွှာအမှတ် ၁၈ ကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည် 971

ဖကူရွှင် မိုဟာမက် အတ်ဆန်နှင့် ဘင်ဂေါပြည်နယ်ပစ္စည်းထိန်းဝန်၊ အိန္ဒိယပြည် စီရင်ထုံးများ၊ ရာသလကတ္တား အတွဲ ၇၊ စာ ၈၂ ကို ရည်ညွှန်းသည် 133

ဖမ်းမင်္ဂးမားနှင့် မူဒူမတ် အမ်(မ်)၊ တီ၊ ရမ်မီ၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၄၅ ခုနှစ်၊ ပဋ္ဌာန၊ စာ ၄၆၃ ကို ရည်ညွှန်းသည် ... 1027

ဗင်ကပ်နာဆီမန်ရဲဒီနှင့် ကွန်ဒါရဲဒီ၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ ဟိုက်ဒရာဘတ်၊ စာ ၅၅ ကို ရည်ညွှန်းသည် 956

ဘလက်မိုးနှင့် ဘလက်မိုး၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ၊ အတွဲ ၇၊ စာ ၃၁၃ ကို ရည်ညွှန်းသည် 608

ဘာလမက္ခန်းနှင့် ဒါးဟူး၊ ဒီန္ဒိယဓီရင်ထုံးမျာ၊ အာလဟာဘတ်၊ အတွဲ ၂၅၊ စာ ၄၉၇ ကို ရည်ညွှန်းသည် 763

ဘာလရာမနှင့်ဘူဘူပီဘာ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၄၈၊ ပရီဗီကောင်စီ၊ စာ ၇ ကို ရည်ညွှန်းခဲ့ခြင်းရှင်းလင်းသည် 780

ဘာဝါမှဒွယ်ဆင်းနှင့် ဘုရင်မင်းမြတ်၊ (1938) Indian Appeals (Privy Council), Vol. 65, page 388 ကို လိုက်နာသည် 269

ဘုရင်မင်းမြတ်နှင့် ဘာရမ်ကျိုက်ဆက်ကျီးချွဲငါလား၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၂၈ ခုနှစ်၊ (ဘုံဘော်) စာ ၁၄၈ ကို ရည်ညွှန်းသည် 474

ဘိုးမော်ငှနှင့် အောင်ဒင်၊ ဘုံးမားလေဘျွာနယ် အတွဲ ၁၊ စာမျက်နှာ ၂၆ ကို ရည်ညွှန်းသည် 961

ဘိုင် ကျီ၊ ဗွီ နှင့် နာဇင်လာ(လ်) ဘိုင်၊ ဘုံဘိုင်စီရင်ထုံး အတွဲ ၅၁၊ စာမျက်နှာ ၃၂၃ ကို ရည်ညွှန်းသည် 974

မကျော်နှင့် ဒေါ်ကြေးဥ၊အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၅၊ ရန်ကုန်၊ စာ ၃၅၅ ကို ရည်ညွှန်းသည် 808

မကျင်မြှနှင့် မောင်စစ်ဟန်၊ ၁၉၃၇ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ ၁၀၃ ကို ရည်ညွှန်းသည် 995

PAGE

မဂန်လက်နှင့် ဆီတာရမ်း၊ အော၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၇ ခုနှစ်၊ ပတ္တနာ၊ စာ ၃၁၆ ကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည် 430

မညွှန့်နှင့် မောင်စံမြို့၊ ရန်ကုန် စီရင်ထုံး အတွဲ ၆၊ စာ ၅၉၀ ကို ရည်ညွှန်းသည် 806

မဒန်မိုဟန်လာ(လ်) နှင့် အမြတ်တော်ခွန် မင်းကြီး၊ (1935) III, 438 I.T.R., ကို ရည်ညွှန်း၍ ရှင်းလင်းဖော်ပြသည် 444

မဖတီမာနှင့် မိုမင်းဘီဘီ၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ရန်ကုန်၊ အတွဲ ၇၊ စာမျက်နှာ ၁၆၄ ကို ရည်ညွှန်းသည် 769

မမိနှင့် ကာလန်ဒါအမ်မအိန္ဒိယဇီရင်ထုံးများ၊ ရန်ကုန်၊ အတွဲ ၅၊ စာ ၁၀ ကို ရည်ညွှန်းသည် 588

မရန်ဒီနှင့် ရန်မာချစ်တီးယား၊ အော၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်၊ စာမျက်နှာ ၄၉၉ ကို ရည်ညွှန်းသည် 588

မလှမယ်နှင့် မောင်လှဘော်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ အတွဲ ၈၊ စာမျက်နှာ ၄၂၅ ကို ရည်ညွှန်းသည် 995

မလှမင်းနှင့် မောင်လှဦး၊ 1936 A.I.R. Ran., p. 464 ကို ရည်ညွှန်းသည် 965

မသာအေး ပါ ၅ နှင့် မောင်အီစမ်အင်၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ အခွင့်ထူးတရားမ အယူခံမှုအမှတ် ၄ ကို ရည်ညွှန်းသည် 961

မသိန်းတင်နှင့် မောင်ဘိုးသုံ၊ အော၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ (၁၉၃၀) ရန်ကုန်၊ စာမျက်နှာ ၂၁၀ ကို ရည်ညွှန်းသည် 995

မဟာမက်အလီနှင့် ကရမ်အလီ၊ အော၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ ကာလကတ္တား၊ စာ ၁၃၄ ကို ရည်ညွှန်းသည် 977

မအေးမယ်နှင့် မကြည်ကြည်၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံး၊ လွှတ်တော်၊ စာ ၆၂၅ ကို ရည်ညွှန်းသည် 995

မအိမ်ယူနှင့် ဒေါက်တာမစ် အော၊ ဂျီ၊ နတ်တိုး၊ ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ တရားလွှတ်တော်ချုပ် စာ ၆၅ ကို ရည်ညွှန်းသည် 1012

မိနက်ရှိနှင့် စူဘရာမာနီယာ၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ မဒရပ်၊ အတွဲ ၁၁၊ စာ ၂၆-၃၄ ကို ကိုးကား၍ လိုက်နာသည် 848

PAGE

မိမယ်နှင့် မိရွှေမ၊ ၁၉၁၀—၁၃၊ အထက်မြန်မာပြည် စီရင်ထုံး ၁၁၁၊ ပရီဗီကောင်စီကို ရည်ညွှန်းသည် 995

မေဟာဘန်နှင့် ယူစုပ်ခန်၊ ၁၉၄၁ ၊၃နှစ်၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ နဂပူ၊ စာ ၆၅၅ ကို ရည်ညွှန်းသည် 144

မယ်ဘုနှင့် မယ်အိုကြီး၊ I.L.R. 5 Ran., p. 70 ကို ရည်ညွှန်းသည် 969

မော့(စ်) နှင့် အယ်ဖစ်(ခ) တို့ အမှု ၁၉၁၁၊ ဘုရင်ခံရုံး၊ အတွဲ ၁၊ စာ ၁၄၆ ကို ရည်ညွှန်း၍ ခွဲခြားသည် 648

မိုဟာမက်ချူးဘူးနှင့် ဇာပွဒူဟာမစ်ခန်း၊ ဥဒိဒ္ဒိယဝီရင်ထုံးများ၊ ရန်ကုန်၊ အတွဲ ၁၀၊ စာမျက်နှာ ၁၆၄ ကို ရည်ညွှန်းသည် 983

မိုဟာမက်ဒါလီ ဘိုဘာရာဟင်ဂျီနှင့် လက်ရှမီဘိုင်၊ ၁၉၃၄ ခုနှစ်၊ အော၊ ဘိုင်၊ အာ(ရ)၊ ဘုံဘိုင်၊ ၀၁မျက်နှာ ၁၁၂ ကို ရည်ညွှန်းသည် 587

မက် (ခ်) ဘူး (လ်)အာမက်နှင့် အွန်ကာမရာတပ်၊ အော၊ ဘိုင်၊ အာ (ရ)၊ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ ပရီဗီကောင်စီကို ရည်ညွှန်းသည် 1006

မောင်ကြိုင်နှင့် ပီ၊အယ်(လ်)၊တီ၊အေ၊အာ(ရ)၊ ချစ်တီးယားဖမ်း၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ရန်ကုန်၊ အတွဲ ၆၊ စာ ၆၄၃ ကို ရည်ညွှန်းသည် 772

မောင်ကြွယ်နှင့် ဟရျာမီ၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ တရားလွှတ်တော် စာ ၃၂၃ ကို ရည်ညွှန်းသည် 449

မောင်ချစ်နှင့် ရှိရန်ဘန်အမ် ကရင်ကူးမား၊ ၁၉၃၄ ခုနှစ်၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ရန်ကုန်၊ အတွဲ ၁၂၊ စာ ၅၀၀ ကို ရည်ညွှန်းသည် 81

မောင်စံပြည့်နှင့် မောင်ထွန်း၊ ၁၈၉၇—၉၀၁၊ အထက်မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ အတွဲ ၂၊ စာမျက်နှာ ၄၁၄ ကို ရည်ညွှန်းသည် 959

မောင်ထွန်းအောင်နှင့် မအေးကြည်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ အတွဲ ၁၄၊ စာမျက်နှာ ၂၁၅ ကို ရည်ညွှန်းသည် 995

မောဒ်ဘနှင့် မယ်အိုကြီး၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ရန်ကုန်၊ အတွဲ ၁၀၊ စာမျက်နှာ ၁၆၂ ကို ရည်ညွှန်း၍ ခွဲခြားရှင်းလင်းပြသည် 983

မောင်ဘိုးထူးနှင့် မမကြီး ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ၊ အတွဲ ၄၊ စာ ၃၆၃ ကို ရည်ညွှန်းသည် 806

PAGE

မောင်ဘိုးမြနှင့် မကြမ်းပုံ၊ အထက်မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ အတွဲ ၄၊ စာ ၁၅၀ ကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည် 425

မောင်မောင်နှင့် မဖိန်ကြည်၊ ၁၉၄၄ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ ၅၆၂ ကို ရည်ညွှန်းသည် 999

မောင်အထူးနှင့် မသက်စု ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ အတွဲ ၅၊ စာ. ၇၀၅ ကို ရည်ညွှန်းသည် 806

မောင်အေးဖေနှင့် ပြည်သူ့အိုးအိမ် ပြန်လည်သူထောင်းရေးအဖွဲ့၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာ ၂၂ ကို ရည်ညွှန်းသည် 763

မစ္စဆက်ရန်ချောဒတ် (စ်) ဂျက်သာဘိုင် အမှု၊ ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ် ၂၂၇ ကို ညွှန်းသည် 309

မစ်တင်နှင့် မစ်တင် (၁၁) ပရို့ဗိတ်ဒီဗင်းရှင်း၊ စာ ၁၄၁—၁၄၄ ကို ရည်ညွှန်းသည် 609

မြန်မာနိုင်ငံ အမြတ်တော်ခွန်မင်းကြီးနှင့် အိမ်၊ စီ၊ မဒါးညီအစ်ကိုများ၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမ အထွေထွေ လျှောက်လွှာအမှတ် ၁၈ ကို ရည်ညွှန်းသည် 441

ယွန်ဆောက်စိန် (ခေါ်) ဝိုင်၊ အာ (ရ်)၊ စိန် (ခေါ်) ဦးစိန်နှင့် ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်မင်းကြီး ပါ ၃၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၁၀၀ ရည်ညွှန်းသည် 1015

ရမာဒါကီးအော့နှင့် ရတ္တီးပါအဟီ (ရ်)၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော် ၁၁ ကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည် 971

ရမ်ပရဆတ်နှင့် ဘီမန်၊ အလာဟာဘတ် စီရင်ထုံး၊ အတွဲ ၂၇၊ စာ ၁၅၁ ကို ရည်ညွှန်းသည် 988

ရာဒါကိုန်ဝါနှင့် ရမ်နရန်နှင့်သားများ၊ အော့၊ အိုင်၊ အာ (ရ်)၊ ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ အလာဟာဘတ်၊ စာမျက်နှာ ၅၀၇ ကို ရည်ညွှန်းသည် 587

ရာမာဆွာမိချစ်တီးယားနှင့် မူသူသယ်လူဆွာမိ ချစ်တီးယား၊ ၁၉၂၈ ခုနှစ်၊ (၁၀၉) အိုင်၊အီး၊ စာ ၂၁-၁၃-၁၄ ကို ရည်ညွှန်းသည် 784

ရဲလုမလေးချစ်တီးနှင့် စလေနီဝါစာချစ်တီး၊ မဇရပ်စီရင်ထုံး၊ အတွဲ ၂၉၊ စာမျက်နှာ ၂၉၄ ကို ရည်ညွှန်းသည် 961

PAGE

ရပ်ဆဲနှင့် ရပ်ဆဲ ၁၈၉၈ ခုနှစ် အယူခံမှု၊ စာ ၃၉၅ ကို ရည်ညွှန်းသည် 607

ရမ်ကူမာကွန်ဒူးနှင့် မက်ကွင်း ဆောက်သာလမ်း၊ အတွဲ ၁၈၊ ဝီကလ်ီရိပို တာ၊ စာ ၁၆၆ ကို ရည်ညွှန်းသည် 771

ရမ်ကိုလာမွန်ဒါနှင့် အပ္ပဒူကာဖူး၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ကာလကတ္တား၊ အတွဲ ၄၊ စာမျက်နှာ ၃၁၄ ကို ရည်ညွှန်းသည် 959

ရမ်ပရဆတ်နှင့် ဘီမန်၊ အလဟာဘတ် စီရင်ထုံး၊ အတွဲ ၂၇၊ စာမျက်နှာ ၁၅၁ ကို ရည်ညွှန်းသည် 988

ရှားဆင်းနှင့် အမြတ်တော်ခွန်မင်းကြီး၊ (1935) III, I.T.R., 171 ကို ရည်ညွှန်းသည် 443

ရှောနှင့်ရှော ၃၁၊ အယ်(လ်)၊ ဂျေ၊ ပီ၊ ၃၅-၁၆၄ အင်္ဂလိပ်စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၁၀၉၆ ကို ရည်ညွှန်းသည် 601

လာဒါရမ်နှင့် လူရင်ချန်လက်(ခ်)မန် အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၃ လဟို၊ စာ ၃၁၉ ကို ရည်ညွှန်းသည် 784

လက်ချိမီ(ပါ)ရာဘတ်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၁၂၆ ကို ရည်ညွှန်းသည် 754

လန်ကာခန်နှင့် ဇကီး အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၄ ခုနှစ်၊ (Lahore) 331

လမ်အာ(လ်) အမ်မာ(လ်) နှင့် ဗိုင်သီလင်ဂမ် မူဒါးလီယား၊ ၁၉၀၂ အိန္ဒိယိစီရင်ထုံးများ မဒရပ်၊ အတွဲ ၂၅၊ စာ ၃၈၀ ကို ရည်ညွှန်းသည် 760

ဟာကင်အမ်၊ အေ၊ ရာဟင်နှင့် သံလျင်မြို့နယ်ပိုင်တရားမ တရားသူကြီး ပါ ၃၊ ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ တရားလွှတ်တော်ချုပ် စာ ၁ ကို ရည်ညွှန်းသည် 449

ဟူလာ (စ်) ရေးနှင့် ပုရိသိဆင်၊ အိန္ဒိယ စီရင်ထုံးများ အလာဟာဘတ်၊ အတွဲ ၉၊ စာ ၅၀၀ ကို ရည်ညွှန်းသည် 133

ဟင်ဒါဆင်နှင့် ဟင်ဒါဆင် ၁၉၄၄ ခုနှစ်၊ အယူခံမှု၊ စာ ၄၉ ကို ရည်ညွှန်းသည် 608

အထက်တန်းရှေနေ ဦးခင်မောင်စိန် ကိစ္စ၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ တရားမစောဒကမှု အမှတ် ၁၈ ကို ရည်ညွှန်းသည် 623

အမိဆင်းရှားဆင်းနှင့် အမြတ်တော်ခွန်မင်းကြီး၊ (1935) I.T.R., 171 စီရင်ထုံးတွင် ရှင်းလင်းဖော်ပြထားသည် 443

PAGE

ဆာမာကရွစ်နဂး ချောက်ဒရီးနှင့် ဂျဂတ်ဘန်ဗူးဘစ်(စ်)ဒ် ဝပ်(စ်)၊ အော၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၁၊ ကာလကတ္တားစာမျက်နှာ ၇၁၉ စုံညီ စုရုံးခွဲခြားရှု ရှင်းပြသည် 431

အမူနီးနိုင်ယားနှင့် အိုင်ဆက်မက်ကဝါန် ၁၉၂၀ ခုနှစ်၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ မဒရပ် အဘဲ (၄၃)၊ စာမျက်နှာ ၂၇ ကို ရည်ညွှန်းသည် 588

အရံတတ်များအသင်းနှင့် ဖီ(လ်) ပေါ့(တ်) အမှု (1947) 2 All. E.R. 376 တို့ကို ရည်ညွှန်းသည် 306

အရွှေ ကေဒါစတီနယ် ပဉ္စသြးသိန်းဝန်နှင့် ခြာဘာဂိုဘင်ဒါရောချူ၊ ၁၉၄၀ အော၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ မဒရပ်၊ စာ ၇၉၇ ကို ရည်ညွှန်းသည် 144

အာမက်ကာရင်နှင့် မရွတ်တီး အော၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၁ ခုနှစ်၊ ဘုံဘိုင်၊ စာမျက်နှာ ၅၅ ကို ရည်ညွှန်းသည် 587

အာမက်မီးဇာဘက်နှင့် အာလာဟာဘတ် ဘဏ်တိုက်အမှု အော၊အိုင်၊ဘာရ်၊ ၁၉၂၆ အောက်(ဖ)၊ စာ ၃၀၅ ကို ရည်ညွှန်းသည် 807

အိုမက်ရှားနှင့် ဂခင်းနလေး ကုမ္ပဏီအမှု၊ ၁၉၄၄ ခုနှစ်၊ အော၊ အိုင်၊ အာ (ရ်)၊ ဆင် (ဒ်)၊ စာ ၉၀ ကို ခွဲခြားရှင်းပြသည် 274

အာလာဘိုင်၊ ဗဘ်ဘူဘိုင်နှင့် ဘူရာဘာယာ၊ အော၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၇၊ ဘုံဘေ စာ ၄၀၁ ကို ရည်ညွှန်းသည် 425

အီမန်ဒင်း ဒဲအော၊ အိုင်၊ အာ (ရ်)၊ ၁၉၃၁ ခုနှစ်၊ လာဟိုး၊ စာ ၁၃၁ ကို ရည်ညွှန်း၍ ပိုက်နှာသည်။ 431

အီရွှချန်ဒါဆင်နှင့် ရှမာချန်အတိုး၊ မိုး(စ) အိန္ဒိယ အယူခံတမား အတွဲ ၁၁၊ စာ ၇၊ ၁၉၄၉၊ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာ ၄၆၊၅၃ ကို ရည်ညွှန်းသည် 762

အီရွှင်ချန်ဒါဘင်(နှ်) ရှမာချန်သွတ်တိုး (၁၁) မိုးအိန္ဒိယ၊ အယူခံ ၇ ကို ရည်ညွှန်းသည် 602

အော၊ အက် (စ်)ပီ၊ အက်၊ ကော၊ အာ(ရ်)၊ ကရွယန်းချစ်တီးယားနှင့် အေချို ကလင်ချစ်တီးယား၊ ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံး တရားလွှတ်တော်၊ စာ ၄၆-၅၃ ကို ရည်ညွှန်းသည် 762

PAGE

ဒေါ၊ အိုင်၊ အာ(ရှ်)၊ ၁၉၅၈၊ အာသံ၊ ၁၈၃ အင်းဒီရင်းဒီစေးနှင့် အာလ
ဟာဘာက်၊ အတွဲ ၁၇၂၊ အင်တာယ်ပရက်တေးရှင်း ဒေါ့(မ်)၊
စတယ်ချူ ၂ နှင့် ၁၄ ကို ရှင်းပြသည် 463

ဩဩစကေးရီးယားပြည် အိုးရ ကျောင်းဆရာများ အသင်းနှင့် ဗီတိုးရီးယား
ပြည်နယ်၊ ၄၁ ဗီ၊ ဆွယ် (မ်)၊ အာ (ရှ်)၊ စာ ၅၆၃ ကို ခုံခြား
ရှင်းလင်းပြသည် 436

[illegible]

PAGE

[illegible] ၁၈၁၁ [illegible] ဆုံးများ။ ပဘွန်ဒ၊
[illegible]တွဲ ၂၊ စာ ၆၇၆ ကို ရည်ညွှန်းသည် 1012

ဗောပ်၊ အင်၊ ဘာချော်ဂျီနှင့် ဘုရင်မင်းမြတ်၊ ဒေါ၊ အိုင်၊ အာ(ရှ်)၊ ၁၉၁၅၊
ရန်ကုန်၊ ၁၁၂၅၊ ၄၅၃ ကို ရည်ညွှန်းသည် ... 474

အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်နှင့် ပုဂ္ဂလတ်ဘတ်အနီ၊ အိန္ဒိယဗီခင်ထုံးများ၊ [illegible]
အတွဲ ၂၅၊ စာ ၂၅၆ ကို ရည်ညွှန်းသည် ... 763

အင်္ဂဠိဆောင်ကြားနှင့် မို့၊ အီး၊ ဒေါ၊ အာ(ရှ်)၊ အမ်၊ ချစ်ဘီးယား၊ မ်း၊ ရန်ကုန်
ဝိရင်ထုံးများ အတွဲ ၁၀၊ စာ ၂၁၅-၂၁၇ ရည်ညွှန်းသည် 786

အင်္ဂလန်အင်စ်ခန်ဆဟန်နှင့် အာဆာဆွာမိန်ကော်ကာ၊ အိန္ဒိယ အယူခံများ
အတွဲ ၃၁၊ စာ ၁ ကို ရည်ညွှန်းသည် 780

မိုင်ကိုနိုလျော်ငန်နှင့် ဦးကျော်ဘူး၊ (1960) B.L.R. (S.C) 461,
referred to. 825

အမ်၊အက်(မ်)၊အမ်၊အမ် ချွတ်ဘီးယားမ်နှင့် မီးမွတ်ဘါလီယား အိန္ဒိယ
ပြည် စီရင်ထုံး၊ ရန်ကုန်၊ အတွဲ ၁၁၊ စာ ၆၉ ကို ရည်ညွှန်းသည် 787

ဦးကျိုမြိုင်နှင့် ဘဏ္ဍာခေတ်မင်းကြီး ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး
များ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာ ၂၁၄-၂၁၆ ရည်ညွှန်းသည် 849

ဦးစောဘုန်နှင့် ဦးအန်းခင် ပါ ၄၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး
များ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာ ၂၄ ကို ရည်ညွှန်းသည် 1013

ဦးစန္ဒသီရိ (ခေါ်) မောင်ကုခင်နှင့် ပြည်ဆောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ၁၉၆၃
ခုနှစ်၊ အထူးရာဇဝတ် အယူခံမှုအမှတ် ၃ ကို ရည်ညွှန်းသည် 61

PAGE

ဦးတောနှင့် ချစ်တီးနတ်ဘမ်၊ ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ
တရားလွှတ်တော် စာ ၃၆၈ ကို ရည်ညွှန်းသည် 467
ဦးဘလိုင်နှင့် ဘလာဘတ်(စ်) ဆိုဒါနီ၊ 14 Ran., P. 633, ရည်ညွှန်း
သည် 794
ဦးလှအောင်နှင့် ဒေါ်အမာ၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၃၉
(ခ)၊ ကို ရည်ညွှန်းသည် 995
၁၉၂၄ ခုနှစ်၊ အေးအိုင်းအာ(ရှ်)၊ ကာလကတ္တား၊ ၉၀၈ 643
၁၉၂၄ ခုနှစ်၊ အေးအိုင်းအာ(ရှ်)၊နက်ပူ၊ ၄၇ 642
၁၉၂၄ ခုနှစ်၊ အေးအိုင်းအာ(ရှ်)၊ ပတ်တနား၊ ၇၉၇ ကို ရည်ညွှန်း၍
လိုက်နာသည် 642
၁၉၃၃ ခုနှစ်၊ အေးအိုင်းအာ(ရှ်)၊ ရန်ကုန်၊ ၂၉၇ 643
၁၉၄၁ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်၊ ၅၉၉ 643
၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော် ၃၄၀ ကို ရည်ညွှန်းသည် 821
၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ အေးအိုင်းအာ(ရှ်)၊ အာသန်၊ ၂၀၂ ကို ရည်ညွှန်း၍
လိုက်နာသည် 643
၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော် ၁၈၀ ကို ရည်ညွှန်းသည် 821
၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော် ၁၄ ကို ရည်ညွှန်းသည် 820
၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော်၊ ၁၀၂ စီရင်ထုံးကို ရည်ညွှန်း၍
လိုက်နာသည် 302
၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော် ၂၅၇ ကို ရည်ညွှန်းသည် 820
၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော် ၁၆ ကို ရည်ညွှန်းသည် 820
၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော် ၈၄ ကို ရည်ညွှန်းသည် 820
၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ့ တရားလွှတ်တော်ချုပ် ၁၅၆ ကို ရည်ညွှန်းသည် 820
၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဋမအယူခံမှုအမှတ် ၄၁ ကို ရည်ညွှန်းသည် 820

INDEX

ညွှန်းချက်

CHIEF COURT

တရားရုံးချုပ်

PAGE

ACTS :

BURMA INCOME-TAX ACT.

BURMA IMMIGRATION (EMERGENCY PROVISIONS) ACT.

CIVIL PROCEDURE CODE.

CONTEMPT OF COURTS ACT.

CRIMINAL PROCEDURE CODE.

HINDU MARRIAGE ACT.

INTERNATIONAL LAW.

PARTNERSHIP ACT.

UNION JUDICIARY ACT.

APPEAL FROM ORDER OF SMALL CAUSE COURT—*refusing to make complaint in respect of offence committed before it. S.* 476*B*, *Cr.P.C.* When a Court of Small Causes refuses to make a complaint in respect of an offence committed before it an appeal lies to the District Court under section 476B of the Code of Criminal Procedure and only when the District Court refuses to reverse the order a revision of the order of the District Court lies under section 115 of the Civil Procedure. *Tek Chand* v. *Harnam Singh*, A.I.R. (1936) Pesh. 87 ; *E. P. Kumaravel Nadar* v. *T. P. Shanmuga Nadar and others*, (1940) 1. M.L.J. 719 (F.B.) ; *Lalji Tewari* v. *The King Emperor*, I.L.R. 4 Pat. 609 (F.B.); *Valab Das and one* v. *Maung Ba Than*, I.L.R. 1 Ran. 372 ; *Abdul Hussein Alibhai* v. *Mohamed Ibrahim, Maistry*, A.I.R. (1937) Ran. 526 ; *Lokman* v. *Halku*, A.I.R. (1934) Nag. 236 ; *Daw Saw Khin* v. *Ko Shwe Phar*, (1941) B,L.R. 90 ; referred to.

SUMMANTA RAM DUTTA *v.* P. B. DAS AND TWO OTHERS ... 59

ASSESSMENT OF INCOME-TAX—WHEN CAN RELIEF BE CLAIMED FOR THE CORRESPONDING PERIOD DURING WHICH INDIAN INCOME-TAX HAD BEEN PAID—INDIAN AND BURMA INCOME-TAX RELIEF ORDER OF 1936, PART III, PARA. I 65

ASSESSMENT OF INCOME-TAX—WHETHER THE ENTIRE PROFITS AND GAINS UNDER THE CONTRACT ARISE WHOLLY OUTSIDE THE UNION OF BURMA 31

PAGE

ASSESSMENT OF INCOME-TAX—ASSESSMENT ON SALE OF SHIPS BELONGING TO NON-RESIDENT SHIPPING COMPANY LEGAL—PROVISO TO SECTION 10 (2) (vii) OF BURMA INCOME-TAX ACT—SECOND AMENDMENT ACT OF 1954 28

BURMA INCOME-TAX ACT—SECTION 2 (11) (c) OF THE ACT—MEANING OF "THE PREVIOUS YEAR"—FOR THE PURPOSE OF ASSESSMENT ...

BURMA INCOME-TAX ACT—HOW TO DETERMINE THE ASSESSEE WHO LAST OWNED AND USED THE ASSETS WITHIN THE MEANING OF SUB-SECTION (*via*) OF SECTION 10 (2)—MEANING OF "ASSETS"—SECOND PART OF SUB-SECTION (vii) OF SECTION 10 (2) ... 92

BURMA INCOME-TAX (SECOND AMENDMENT) ACT, 1954—s. 10 (2) (vii)—*Proviso—Applies to sale of ships belonging to non-resident company—Proportionate share of profits from such sale—Adding back of—Legal*—The proviso to section 10 (2) (vii) of the Burma Income-tax Act as substituted by the Burma Income-tax Second Amendment) Act of 1954 is applicable when ships belonging to the assessee non-resident shipping company are sold and the proportionate share of profits from the sale of these ships can lawfully be added back to the income of the assessee company.

MESSRS. SCINDIA STEAM NAVIGATION CO., LTD. *v.* THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA 28

BURMA INCOME-TAX ACT, s. 10 (2) (vi) AND s. 10 (2) (*via*) (SECOND PART)—*Difference between. General provision and special provision.* s. 10 (2) (*via*) (*second part*)—"*Assesses who last owned and used the assets*" *in—Meaning of—Depreciation for previous year—Successor and not predecessor who is entitled to—*"*Transfer of ownership*" *in—Includes also transfers by operation of law—*"*Assets*" *in—Includes buildings.*—On the 1st October 1953 the business and assets of the applicant, whose accounting year was according to the calendar year, were acquired by the Rangoon Electricity Board under section 28 of the Electricity Supply Act (Act No. 69 of 1948). For the assessment year 1954-55 relevant to the previous year ending the 31st December 1953 the applicant claimed, amongst others, depreciation allowance amounting to K 12,32,971, which was rejected on the ground that under section 10 (2) (*via*) of the Burma Income-tax Act, it was the Rangoon Electricity Board and not the applicant which was entitled to the depreciation allowance for the previous year ending the 31st December 1953. *Held*: That clause (vi) of section 10 (2) of the Burma Income-tax Act envisages a situation in which there has been no change of ownership during the course of the previous year, whereas the second part of clause (*via*) is a special provision relating to depreciation allowance on change of ownership during the course of the previous year. On the maxim *generalia specialibus non derogant* the general provisions regarding depreciation granted contained in clause (vi) cannot detract anything from the special provisions contained in the second part of clause (*via*). *Held also* that the phrase "the assessee, who last owned and used the assets" contained in the second clause in section 10 (2) (*via*) of the Act means the person succeeding and not the person succeeded where there has been only one change of ownership and by necessary implication means as if it reads "the assessee, who last owned and used the assets during the previous year". *Held*: That it is the successor, the Rangoon Electricity Board and not the predecessor, the applicant, which was entitled

PAGE

to the depreciation for the whole of the previous year 1953. Where it is contended that the second part of clause (*via*) of the Burma Income-tax Act is entirely inapplicable because it envisages voluntary transfers of ownership and not such an involuntary transfer as had taken place in the case now under consideration. *Held* : That the words " transfer of ownership in the second part of clause (*via*) of section 10 (2) of the Act include not only voluntary transfers but also transfers by operation of law. *Calcutta Electric Supply Corporation Limited* v. *Commissioner of Income-tax, West Bengal,* (1951) 19 I.T.R. 406., dissented from. *Held further* : That the word " assets " used in the second part of sub-section (*via*) of section 10 (2), Burma Income-tax Act includes buildings.

THE RANGOON ELECTRIC TRAMWAY & SUPPLY CO., LTD. *v.* THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA ... 92

BURMA INCOME-TAX ACT, s. 26A—*Burma Income-tax Rules*. Rule 2. *Registration of firm—Instrument of partnership to be in existence during accounting year*. Although there is nothing expressly laid down in the Burma Income-tax Act to the effect that an instrument of partnership sought to be registered must be in existence in the accounting year before registration can be claimed, it is implicit when the relevant provisions of the Act and the Burma Income-tax Rules are read together. Before section 26A of the Burma Income-tax Act was substituted by the Burma Income-tax (Second Amendment) Act of 1957, with effect from the 1st October 1957, and Rule 2 of the Burma Income-tax Rules was substituted by Notification No. 38, dated 11th September 1956 of the Financial Commissioner, Burma, it was necessary for the instrument of partnership to be in existence in the course of the accounting year to enable that partnership to be registered in respect of the following assessment year.

U THARRAWADDY MAUNG MAUNG AGENCIES *v.* THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA 116

BURMA INCOME-TAX ACT—WHETHER ASSESSEE'S PAYMENT OF INTEREST MADE OUTSIDE THE UNION OF BURMA DEDUCTABLE—SECTION 18 OF THE ACT—MEANING OF "BUSINESS CONNECTION"—SECTION 42 (1) 31

BURMA INCOME-TAX ACT—*Payment of interest outside the Union of Burma—When chargeable to Income-tax under—When allowable deduction, s.* 42 (1)—*business connection.* For the assessment year 1957-58 the Income-tax Officer added back to the income returned by the applicants, who are a non-resident company with an agent in Rangoon, three items of expenditure which included a sum of K 5,41,006 which represented interest payment on loans outside the Union of Burma on the ground that the applicants had failed to make tax deductions therefrom under section 18 of the Burma Income-tax Act, holding that the proviso to section 10 (2) (iii) of the said Act was applicable. For the applicants it is contended that section 10 (2) (iii) of the Act and not the proviso thereto is applicable, and that therefore the said interest payment was an allowable deduction. *Held* : That an assessee is under no obligation to deduct tax under section 18 of the Burma Income-tax Act from the interest paid by him outside the Union of Burma, unless the interest which he had paid outside the Union of Burma was chargeable under the Burma Income-tax Act. *Porbandar State Bank* v. *The Commissioner of Income-tax, Bombay*

PAGE

City, (1950) 18 I.T.R. 134, referred to. *Held also* that payments of interest outside the Union of Burma will only be chargeable under the Burma Income-tax Act, if they constitute income, profits or gains accruing or arising to them whether directly or indirectly *through or from any business connection in the Union of Burma* as provided in section 42 (1) of the Burma Income-tax Act. The expression "business connection" in section 42 (1) of the Act, which has a wide meaning, admits of no precise definition, and that accordingly, the solution of the question must depend upon the particular factors of each case. *The Commissioner of Income-tax, Bombay* v. *Metro Goldwyn Mayer (India) Ltd.*, (1939) 7 I.T.R. 176;

"In order to constitute a business transaction there must be some continuity of relationship between a person in British India who makes the profits and the non-resident who receives them."

"If there is only one isolated transaction between a non-resident and resident that would not constitute a business transaction."

Bangalore Woollen, Cotton and Silk Mills Co., Ltd. v. *Commissioner of Income-tax, Madras*, (1950) 18 I.T.R. 423; *Commissioner of Income-tax, Bombay* v. *Currimbhoy Ebrahim & Sons, Ltd.*, (1933) 1 I.T.R. 341; *Commissioner of Income-tax, Bombay* v. *Currimbhoy Ebrahim & Sons, Ltd.* (1935) 3 I.T.R. 395; *The Commissioner of Income-tax, Bombay Presidency* v. *The Bombay Trust Corporation Limited, Bombay*, I.L.R. 52 Bom. 702; *The Commissioner of Income-tax, Bombay Presidency* v. *The Bombay Trust Corporation Limited*, I.L.R. 54 Bom. 216 (P.C.); *The Commissioner of Income-tax, Burma* v. *P.V.R.M. Visalakchi Achi*, (1937) B.L.R. 174; *Re Rogers Pyatt Shellac & Co.* v. *Secretary of State for India*, I.L.R. 52 Cal. 1; *The Commissioner of Income-tax, Burma* v. *Messrs. Steel Brothers & Co., Ltd.*, I.L.R. 3 Ran. 614; *Commissioner of Income-tax, Bombay* v. *National Mutual Life Association of Australasia Ltd.*, (1933) I.L.R. 57 Bom. 519; *Hira Mills case*, (1946) 14 I.T.R. 417, referred to. Where, according to the applicants the interest was paid by them on loans secured mainly from the Government of India, for the purpose of purchasing ships with which they were able to expand their shipping business in Burma and earn more taxable profits in Burma. *Held:* Thatit cannot be imagined that the Government of India which out had lent certain sums of money to the applicants for the purpose of purchasing ships with which to expand the applicants, business can have any 'business connection' with the applicants and that of the sum of K 5,41,096 paid as interest by the applicants out of the Union of Burma so much of it as was paid to the Government of India for loans taken for the purpose of buying ships was allowable deductions as interest payments under section 10 (2) (iii) of the Burma Income-tax Act read with sub-section (3) of section 42 of the Burma Income-tax Act and Rule 33 of the Burma Income-tax Rules.

MESSRS. THE BHARAT LINE LTD. *v.* THE INCOME-TAX APPELLATE TRIBUNAL, BURMA AND ONE 31

BURMA INCOME-TAX ACT—ARCHITECTURAL FEES ACCRUED OUT OF SERVICES RENDERED OUTSIDE THE UNION OF BURMA ASSESSABLE—SECTION 42 (1) AND SECTION 4 (1) (*a*) AND (*c*) OF THE ACT ... 31

BURMA INCOME-TAX ACT—ASSESSMENT UNDER SECTION 23 WITHOUT REFERENCE TO SECTION 44C INVALID—SECTION 44B WHEN APPLIES 84

PAGE

BURMA INCOME-TAX ACT, s. 44B—*Applicability—Shipping Companies having agents in the Union of Burma—Assessable under s. 23 without reference to s. 44C—Assessment made under s. 44B—Not valid.* During the accounting year 1951, the Income-tax Officer, Companies Circle, and the applicant's agents in Burma adopted the method indicated in section 44B of the Burma Income-tax Act, of paying advance Income-tax at the rate of 5 per cent on the gross freights earned by the four vessels that came to Burma during that year on the distinct understanding that there would be adjustment on submission of final returns in the ordinary way. When final returns were asked for by the Income-tax Officer by issue of notice under section 22 (2) of the Act, the agents of the applicants informed the Officer that their principals did not intend to file the returns of income for the previous year ending 31st December 1951 relevant to the assessment year 1952-53. The Income-tax Officer, therefore, proceeded to assess the applicants on an income of K 1,28,856 under section 23 (4) of the Act, inspite of a letter from the applicants' agents to the Income-tax Officer that their principals did not intend to claim any adjustment under section 44C of the Act. It was contended that the assessment under section 23 (4) of the Act was *ultra vires* and invalid, as the applicant were not liable to be assessed under the ordinary provisions of the Burma Income-tax Act. *Held :* That the method of computation indicated in section 44B of the Burma Income-tax Act is ordinarily applicable to assessment of tax on the Master of tramp steamers and not to those shipping lines which have regular agent within the Union of Burma from whom tax will be recoverable in the following year, under the other provision of the Burma Income-tax Act. *Held also :* That there had been no valid assessment under section 44B of the Burma Income-tax Act and that the Income-tax Officer concerned has made a mistake in adopting the method of computation of advance tax on the basis of that section. *Held further :* That in the circumstances of the case, the assessment under section 23 of the Burma Income-tax Act without reference to section 44C of the Act is valid.

THE MOGUL LINE LTD. *v.* THE INCOME-TAX APPELLATE TRIBUNAL, BURMA AND ONE 84

BURMA IMMIGRATION (EMERGENCY PROVISIONS) ACT—SECTION 7 (2)—CONTROLLER TO ACT JUDICIALLY—TO COMPLY ALSO WITH ESTABLISHED PRINCIPLES OF INTERNATIONAL LAW ... 51

CIVIL PROCEDURE CODE, O. 23, R. 3—*Adjustment of suit*—Where at the time of making an application for the passing of a final mortgage decree it is alleged tnat there was already a compromise between the parties under which the plaintiff had agreed to accept a certain sum of money in full satisfaction of the decree. *Held*: That the alleged compromise is an adjustment of suit which falls to be dealt with under Order 23, Rule 3 of the Civil Procedure Code. *V.M.R.P. Chettyar Firm* v. *Hajee Mohamed Sultan and others*, (1941) R.L.R. 774 ; *Palaniappa Chettiar* v. *Narayanan Chettiar*, I.L.R. 59 Mad. 188 (F.B.), referred to.

THE JOINT UNDIVIDED HINDU FAMILY KNOWN AS JAGANNATH SAGARMAL AND ONE *v.* BABU MAHADEO PRASAD TIBREWALLA AND ONE 79

PAGE

CIVIL PROCEDURE CODE, O. 41, R. 5—*Liability of sureties—Extent of —Determination of. Sub-rule* (3), *cl.* (c)—*Phrase "as may ultimately be binding upon him" in—Meaning of.* The appellants furnished security under Order 41, Rule 5 of the Civil Procedure Code for stay of execution of a decree for K 11,330 obtained by respondent Abdul Rahim against Abdul Razak and two others in the District Court, Bassein, pending appeal. On appeal the High Court modified the decree of the District Court and a decree for K 1,330 was passed. The decree-holder preferred a further appeal to the Supreme Court, which set aside the decree of the High Court and restored the decree of the District Court. When the decree-holder sought to proceed against the sureties on the strength of the bond executed by them, some of the appellants objected on the ground that the security furnished by them was only in respect of the appeal to the High Court and that their liability under the bond had ceased with the modification of the decree by the High Court. The District Court, however, ordered that the security bond should be enforced to the fullest extent as its judgment and decree had been restored by the Supreme Court. *Held:* That it is settled law that in determining to what extend the sureties are liable the terms of the bond should be construed and that having regard to the terms of the bond executed by the appellants they had bound themselves to the extent the judgment and decree were confirmed by the High Court and that as the judgment and decree were partially confirmed they were liable only to that extent. *Panmaji Devichand and others* v. *Basappa Virappa Bellary and others*, A.I.R. (1943) Bom. 243; *Shri Madho Rao Narayan Rao Ghatate* v. *Harinath Bhikaji Baxi and another*, (1939) Nag. 276; *M. Paramasivam Pillai* v. *A.V.R.M.S.P.S. Ramasami Chettiar and another*, (1939) Mad. (290); referred to. *Held also:* That the phrase "as may ultimately be binding upon him" in clause (*c*) of sub-rule (2) of Order 41, Rule 5 of the Code of Civil Procedure must be interpreted to mean that the surety must bind himself for the due performance of the decree by the judgment-debtor of such decree or order as may ultimately be passed by the first appellate Court.

ABDUL GAFFER AND FIVE OTHERS *v.* ABDUL RAHIM AND TWO OTHERS 1

COMPROMISE OF SUITS—WHEN IT IS DEEMED TO BE AN ADJUSTMENT ORDER 23, RULE 3 OF THE CIVIL PROCEDURE CODE ... 79

CONTEMPT OF COURTS ACT—WHEN DOES IT APPLY TO PUBLICATION OF RESOLUTION IN NEWSPAPERS—SS. 2 AND 3 OF THE ACT ... 102

CIVIL PROCEDURE CODE, S. 151—*Order made under—No appeal lies from. s.* 2(2)—*decree—Meaning of. Limitation—For saving—* Bona fide *mistake—What is not.* No appeal from an order made under section 151, Civil Procedure Code by the trial Court lies to the appellate Court as the order does not amount to a decree within the meaning of sub-section (2) of section 2 of the Civil Procedure Code. *Keshardeo Chamria* v. *Radha Kissen Chamria and others*, A.I.R. (1953) Supreme Court, 23, referred to. "Decree" as defined in section 2 (2) of the Code means the formal expression of an adjudication which, so far as regards the Court expressing it, conclusively determines the rights of the parties with regard to all or any of the matters in controversy in the suit. Ignorance of or inattention of the law by persons who should be well aware of its provisions cannot be regarded as a

PAGE

bona fide mistake. *S.R.M.M.A. Firm* v. *Maung Po Saung and others*, I.L.R. 7 Ran. 466, followed. *Ponnamal* v. *Daw Hla Min*, (1960) B.L.R. (H.C.) 216, referred to.

AMANI AMMAL AND ONE *v.* CHIT SEIN AND ONE ... ...

CRIMINAL SUITS—SPEEDY DISPOSAL EXPEDIENT—THE FACT THAT SOME WITNESSES AND DOCUMENTARY EVIDENCE WILL BE THE SAME IS NO GROUND FOR STAY 111

CRIMINAL PROCEDURE CODE, s. 437—*Further inquiry under—Order directing—Principle Governing—Exercise of power to.* The principle is where the order of discharge is one which cannot be said to be either perverse or *prima facie* incorrect and there is no suggestion that any further evidence is forthcoming, no further inquiry should be directed under section 437 of the Code of Criminal Procedure. *Emperor* v. *Alam*, I.L.R. 49 All. 879, referred to. The power to direct further inquiry must be sparingly used and with great caution and circumspection especially where the questions involved are mainly matters of fact.

THE UNION OF BURMA *v.* U PO CHEIN 111

CRIMINAL PROCEDURE CODE—SECTION 476-B—APPEAL LIES TO THE DISTRICT COURT WHEN COURT OF SMALL CAUSES REFUSES TO MAKE A COMPLAINT IN RESPECT OF AN OFFENCE COMMITTED BEFORE IT ... 59

DECREE—ITS MEANING—ORDER MADE UNDER SECTION 151 OF THE CIVIL PROCEDURE CODE—WHAT IS A BONA-FIDE MISTAKE ... 6

HINDUS IN THE UNION OF BURMA—APPLICATION OF HINDU MARRIAGE ACT (INDIAN ACT NO. 25 OF 1955)—POLYGAMY PERMITTED IN BURMA THOUGH PROHIBITED IN INDIA 102

HINDU LAW—*Polygamy permitted under. Hindu Marriage Act (Indian Act No. 25 of 1955)—Cannot have effect on Hindus in Burma—When may be recognized. Bigamy in India—Hindu, who is a citizen of Union of Burma and an Indian citizen—cannot be prosecuted in Burma for. Contempt of Courts Act ss. 2 and 3—What does not amount to offence under.* Hindu law as recognized by the Courts in Burma is the customary law relating to Hindus and the law as laid down by the decisions of the Courts. According to this law, a Hindu may marry again though he has a wife or wives living as Hindu law permits polygamy though it does not approve of the practice. In India an absolute prohibition against polygamy is enacted by section 17 of the Hindu Marriage Act (India Act 25 of 1955). This being a statute law enacted by the Indian Legislature it cannot *per se* have any effect on the Hindus in Burma. It may be recognized, if after generations of obedience to this statute law, new migrants from India come into Burma and claim that so far as they are concerned monogamy is a custom having the force of law. Then, in so far as they are concerned, monogamy may be enforced, the Hindu law relating to marriage having been altered by custom having the force of law. *Tan Ma Shwe Zin* v. *Koo Soo Chong*, (1939) R.L.R. 548, followed. *Ramadhar Keto* v. *Ratipal Ahir*, (1958) B.L.R. (H.C.) 11, overruled. A Hindu who is a citizen of the Union of Burma cannot be prosecuted in this country, under section 495 of the Penal Code for alleged bigamous marriage which he had contracted in India and an Indian citizen cannot under any circumstances be

PAGE

tried in Burma for an offence under section 495 of the Penal Code, which was committed in India. By saying that the applicant and his wife should be boycotted for encouraging their son to contract a bigamous marriage in India, the respondents have not prejudiced the trial of the applicant for the alleged offences of cheating and criminal breach of trust as to constitute an offence punishable under sections 2 and 3 of the Contempt of Courts Act. *King Emperor* v. *Ma Tin Saw and one*, 6 Ran. 39, referred to.

THE UNION OF BURMA (CHHAGANLAL LAVJI KOTAK) *v.* M. V. GADHA AND TWO OTHERS 102

INDIA AND BURMA (INCOME-TAX RELIEF) ORDER, 1936, PART III, PARA. 1—*Meaning of phrase in—When tax relief can be allowed.* In regard to the assessment on an income of K 26,931—by the Income-tax Officer for the assessment year 1946-47, relevant to the accounting year ended the 30th September 1946, the applicant claimed tax relief under the provisions of India and Burma (Income-tax Relief) Order of 1936 on the ground that in respect of the same income it has been assessed to Income-tax in India as follows:—

Indian Income-tax Year.	*Accounting Year.*	*Income assessed*
		K
1946-47	1-10-45 to 31-12-45	1,368
1947-48	1-1-46 to 30-9-46	25,563
		26,931

Tax relief was granted on K 1,368 by Income-tax Officer under an erroneous belief that this was the income of the applicant which was doubly taxed in India, but the Income-tax Appellate Tribunal in confirming the order of the Income-tax Officer held that the same assessment years as labelled in the respective assessment orders in India and Burma should be considered as the basis for relief and not the identifiable income assessed in both the countries even though the said income was assessed in one assessement year in Burma and in two different assessment years in India. *Held:* That the only logical way of construing the phrase—

> "if any person who has paid Burma Income-tax for any year on any part of his income proves to the satisfaction of Income-tax Officer that he has paid for the year Indian income-tax"

occurring in paragraph 1 of Part III of the Indian and Burma (Income-tax Relief) Order of 1936 is to say that if a person who has paid Burma income-tax for any assessment year on any part of his income, proves to the satisfaction of the Income-tax Officer that he paid for the corresponding period, Indian income-tax he would be entitled to appropriate relief. *Held also:* That when a person who claims relief in Burma for having paid tax in India, is able to the satisfaction of the Income-tax Officer that he had already paid in India tax for the whole period covered by the accounting period in Burma, namely, 1st October to 30th September he should be given relief for the amount of income assessed in Burma for the accounting period 1st October till the 30th September. Law of Income-tax in India by V. S. Sundaram, 8th Ed. p. 1011, referred to. *Commissioner of Income-tax, Central Calcutta* v. *The Burma Oil Co., Ltd.*, (1949) 17, I.T.R.

PAGE

348; *Assam Railways and Trading Co., Ltd.* v. *Commissioner of Inland Revenue*, (1934) 2 I.T.R. 467, distinguished.

THE BANK OF BEHAR LTD. BY ITS AGENT, ZEYAWADDY SUGAR FACTORY LTD. *v.* THE INCOME-TAX APPELLATE TRIBUNAL, BURMA AND ONE 65

INTERNATIONAL LAW—ESTABLISHED PRINCIPLES AS REGARDS THE POWERS OF THE SOVEREIGN STATE OVER FOREIGNERS' RIGHT OF INGRESS AND EGRESS—BURMA IMMIGRATION (EMERGENCY PROVISIONS) ACT, SECTION 7 (2)—CONTROLLER TO ACT JUDICIALLY 51

NO FURTHER ENQUIRY TO BE DIRECTED UNDER S. 437 OF CRIMINAL PROCEDURE CODE UNLESS ORDER OF DISCHARGE PERVERSE OR PRIMA FACIE INCORRECT 111

PARTNERSHIP ACT, S. 69 (2)—*No bar to suit, when—Firm unregistered.* Section 69 (2) of the Partnership Act does not operate as a bar to a suit on a promissory note by the endorsee of the note although the endorsor firm in whose favour the promissory note was executed was not a registered firm. *Monan Singh* v. *Janki Das*, A.I.R., (1937) Lah. 241; *Goverdandoss Takersay* v. *Abdul Rahim*, I.L.R., (1942) Mad. 775, referred to. *Kaniram Malparni* v. *Paramananda Tewari*, A.I.R., (1940) Cal. 528, dissented from.

KHAIR DIN *v.* ABSARULLA 12

"PREVIOUS YEAR"—ITS MEANING—SECTION 2 (11) (c) —AS IT STOOD BEFORE THE BURMA INCOME-TAX AMENDMENT ACT OF 1960 ... 17

STAY OF CRIMINAL PROCEEDINGS—*General rule regarding.*—The general rule is every Court should as far as possible dispose of the case on its file with the utmost expedition and the mere fact that some of the witnesses and the documentary evidence will be the same in both the cases is not always a ground for staying one of them until the disposal of the other. The public interests demand that the guilty should be punished without any delay while the events are still fresh in the minds of the public and in particular the witnesses, and the innocent should be absolved as early as possible. *Taw Eue Taik* v. *The Union of Burma*, (1960) B.L.R. (H.C.) 78, referred to.

U THEIN AUNG (*alias*) U TINT LWIN, MAUNG KYAW, U THIN SEIN *v.* U MAUNG KO 125

SURETY'S LIABILITY—HOW FAR AND TO WHAT EXTENT LIABLE—ORDER 41, RULE 5 OF THE CIVIL PROCEDURE CODE 1

The applicants started their business on the 1st December 1952 and closed their accounts, which began from that date, on the 1st February 1954, after a period of 14 months. For the assessment year 1954-55 the applicants returned an income for this period of 14 months, but the Income-tax Officer took the "previous year" for the applicants as the period from the 1st December 1952 till the 30th November 1953 and assessed them accordingly. The assessment order was upheld by the Assistant Commssioner of Income-tax and the Income-tax Appellate Tribunal. *Held* : That on an interpretation of section 2 (11)(c) of the Burma Income-tax Act as it stood before its amendment by the Burma Income-tax Amendment Act of 1960, even if the applicants in the present case, had expressly claimed the option referred to in section 2 (11) (*c*) they cannot be allowedto do so as

PAGE

their accounts had been made up for a period of 14 months beginning from the 1st December 1952 and that the Income-tax Officer had no option but to assess the applicants for the period from 1st December 1952 till the 30th September 1953. *Held also :* That the "previous year" as determined by the Income-tax Officer and confirmed by the Income-tax Appellate Tribunal for the assessment year 1954-55 in respect of the income returned by the applicants is incorrect. *The General Commercial Corporation Ltd., In re.* (1954) 26 I.T.R., 316, referred to. *Commissioner of Income-tax, Madras* v. *K. Srinivasan and K. Gopalan,* (1953) 23 I.T.R., 87, explained. *Jethmal Sada Sukh* v. *Commissioner of Income-tax, United Provinces,* (1953) 23 I.T.R., 443, distinguished.

MESSRS. ASHOK KUMAR NEMJEE *v.* THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA, RANGOON 17

UNION JUDICIARY ACT—SECTION 5—BEING REPEALED BY UNION JUDICIARY ACT AMENDING LAW OF 1962 WITH RETROSPECTIVE EFFECT FROM 1ST APRIL 1962—PENDING APPLICATION UNDER THE FORMER ACT SHOULD BE DISMISSED 24

UNION JUDICIARY ACT, s. 5—*Pending application under—Effect of repeal on—Cannot be converted into one under s.* 6. In view of the repeal of section 5 of the Union Judiciary Act, with retrospective effect application filed under this section before the late High Court and pending before the Chief Court must be dismissed. As an application under section 5 of the Union Judiciary Act is an entirely different application in nature from that under section 6 of the said Act, an application under the former section cannot be converted into one under the latter section.

MESSRS. KANNYALAL SIRI KISHANLAL *v.* MESSRS. SHREERAM CHANDULAL 24

UNREGISTERED FIRM—SUIT ON PROMISSORY NOTE ENDORSED BY THE SAID FIRM MAINTAINABLE—SECTION 69 (2) OF THE PARTNERSHIP ACT NO BAR 12

WHEN CONTRACT SAID TO BE MADE IN BURMA—OFFER MADE FROM OUTSIDE BURMA. BURMA INCOME-TAX ACT, ss. 42 (1)/4 (1) (*a*) AND (*c*)—*Remuneration received in Burma and remitted to foreign country—Assessable.* In pursuance of contract with the National Housing Board, Rangoon the applicants, who are a firm of architects, structural engineers and quantity surveyors of Singapore supplied the National Housing Board with plans and designs of building which were prepared in Singapore. On completion of the buildings the applicants were paid as their remuneration K 29,608 computed on the percentage basis of cost of buildings erected as their renumeration and this money was utilised in purchasing for them bank drafts which were then posted to them at Singapore to enable them to encash the same in foreign currency. The applicants denied their liability to pay income-tax in Burma on the said remuneration received by them on the ground that the contract was carried out wholly outside the Union of Burma. *Held :* That as the offer for contract of services made by the applicants by means of a letter from Calcutta was accepted by the National Housing Board by means of a telegram, the contract of service must be deemed to have been made in Burma although no document was signed by the applicants in Burma. *Held also :* that the remuneration received by the applicants was from a source of income in the Union of Burma

PAGE

and that therefore the applicants are assessable to income-tax in Burma in view of the provisions of section 42 (1) of the Burma Income-tax Act, read with section 4 (1) (*a*) and (*c*) thereof.

MESSRS. W. W. WOOD, SONS AND PARTNERS *v.* THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA 45

WHETHER PLAINTIFF HAS CAUSE OF ACTION—CAN BE DETERMINED AT ANY TIME IN SUIT. INTERNATIONAL LAW—PRINCIPLES IN. BURMA IMMIGRATION (EMERGENCY PROVISIONS) ACT, s. 7 (2)—*Duty of Controller of Immigration in exercising power under.* Where it is contended that the defendant who has not yet filed his written statement cannot raise the preliminary objection that the suit is not maintainable in law. *Held :* That it is at all times relevant in the trial of a suit, to consider whether there is a cause of action, or whether the plaintiff has asked for a relief which is within the power of the Court to grant. If the plaintiff can convince the Court that he has at least a colour of a legal right it would be the duty of the Court to give him an opportunity to try and establish that right by leading evidence at the trial. It is a well established principle in International Law that foreigners enter a sovereign State only by permission on the sufferance of the State and they are liable to be expelled or deported from the State at the pleasure of the authorities who exercise the sovereign power of the State. *Kyi Chung York* v. *The Controller of Immigration, Burma,* (1951) B.L.R. (S.C.) 197, followed. It is also a fairly well established principle of International Law that foreigners who are admitted into the State must be treated in many respects in the same way as citizens, without discrimination. This principle, however, does not derogate from the power of the sovereign State to decide who amongst foreigners who apply for leave to come may enter and how long they may stay and under what conditions as far as their permits of stay are concerned. *V. E. R.M N. RM. Kasi Viswanathan Chettyar* v. *The Official Assignee and one,* (1958) B.L.R. (S.C.) 74, distinguished. If the rather drastic power granted by section 7 (2) of the Burma Immigration (Emergency Provisions, Act is to be used, the Controller must act judicially, after proper inquiry, and in conformity with rules of natural justice such as giving the other side an opportunity to defend himself. *Hasan Ali* v. *Secretary, Ministry of Immigration and one,* (1959) B.L.R. (S.C.) 187; *Ran Jitpaul* v. *Controller of Immigration,* (1960) B.L.R. (S.C.) 249, referred to.

MOHAMED EBRAHIM SALEBHOY *v.* THE CONTROLLER OF IMMIGRATION 51

When profits and gains arising out of goods supplied from outside Burma be deemed to arise within Burma. Where under a contract signed in Rangoon the applicants shipped goods from Calcutta to Rangoon, where after inspection only they were accepted and payment for the goods were made to the applicant's agent in Rangoon. *Held :* That the entire profits and gains under the said contract arose within the Union of Burma.

THE INDIA WATERPROOFING AND DYEING WORKS *v.* THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA ... 75

PAGE

အက်ဥပဒေများ။

ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ။

တရားမကျင့်ထုံး။

ရောင်းခွန်အက်ဥပဒေ။

ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပဌမဇယား၊ အပိုဒ် ၁၄၂၊ ၁၄၄၊ ၁၂ နှစ်ကိုမည်သည့်နေ့မှစ၍ ရေတွက်ရခြင်း။ ။ပိုင်ဆိုင်သူကို ဖယ်ရှားခြင်း၊ စွန့်လွှတ်ခြင်းဟု မဆိုနိုင်သည့်ကိစ္စ။ ။မြေကို သာမန်လက်ရှိ ထားခြင်းနှင့် ပိုင်ရှင်အား ဆန့်ကျင်၍ လက်ရှိထားခြင်းတို့ ခြားနားခြင်း။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။တရားလိုအဖြစ် တရားစွဲဆိုသူသည်၊ အချင်းဖြစ်မြေကိုလက်ရှိထားစဉ် အခြားသူတဦးက အတင်းဖယ်ရှားလျှင်သော်၎င်း၊ မိမိသဘောအတိုင်း ထိုလက်ရှိကို စွန့်လွှတ်လျှင်သော်၎င်း၊ ပြန်လည်လက်ရောက် ရလိုမှု တရားစွဲသည့်အခါ၌၊ ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပဌမဇယား အပိုဒ် ၁၄၂ အရ၊ ဖယ်ရှားခြင်း ခံရသည့်နေ့၊ သို့တည်းမဟုတ်လက်ရှိစွန့်လွှတ်သည့်နေ့မှ ၁၂ နှစ်အတွင်း၊ တရားစွဲဆိုရမည်ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့မဟုတ်လျှင်၊ တရားစွဲဆိုသူသည် အပိုဒ် ၁၄၄ အရ၊ သတ်မှတ်သည့် ကာလစည်းကမ်းသတ်အတွင်း တရားစွဲဆိုရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ တရားစွဲဆိုရာ၌ မြေလက်ရှိရသူတရားခံသည်၊ တရားစွဲဆိုသူ တရားလိုအား စတင်၍ ဆန့်ကျင် လက်ရှိနေသည့်ရက်မှ ၁၂ နှစ်အတွင်း တရားစွဲဆိုရမည်ဖြစ်သည်။ အရွှေဂေါဒါဝတီနယ်၊ ပစ္စည်းထိန်းဝန်နှင့် ခြာဘာဂိုဘင်ဒါရာခ်ျ၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ မဒရပ်၊ စာ ၇၉၀၊ မဟာဘန်နှင့် ယူစုပ်ခန်း၊ ၁၉၄၁ ခုနှစ်၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ နဂ်ပူး၊ စာ ၆၅၅ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။ အချင်းဖြစ် မြေပေါ်တွင် ယခုပိုင်ဆိုင်သူ တရားလိုသော်၎င်း၊ ယခင် ပိုင်ဆိုင်သူများ သော်၎င်း နေထိုင်ခြင်း မရှိသဖြင့် ထိုမြေပေါ်မှ တရားလိုကို သော်၎င်း၊ ယခင် ပိုင်ဆိုင်သူများကို သော်၎င်း တရားခံများက ဖယ်ရှားခြင်းပြုသည်ဟု မဆိုနိုင်သည့်အပြင်၊ ထိုပိုင်ရှင်များသည် အချင်းဖြစ်မြေလက်ရှိကို စွန့်လွှတ်ခဲ့သည်ဟုမဆိုနိုင်ပေ။ ။ထို့ကြောင့် အချင်းဖြစ်မြေမှ တရားခံများ ထွက်ခွါသွားစေရန် စွဲဆိုသောအမှုသည် ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ၊ ပဌမဇယား အပိုဒ် ၁၄၂ တွင်အကျုံးမဝင်။ ။သို့ဖြစ်၍ တရားခံများသည်တရားမစွဲမီ၊ ၁၂ နှစ်ကျော်ကာလက၊ မိမိတို့အသီးသီးလက်ရှိထားသောမြေကွက်များကို ပိုင်ရှင်အဆက်ဆက်တို့အား ဆန့်ကျင်၍လက်ရှိထား၊ မထားဆိုသည့်ပြဿနာကိုစဉ်းစားရမည်။ ။ မြေကို သာမန် လက်ရှိထားခြင်းနှင့် ပိုင်ရှင်အား ဆန့်ကျင်၍ လက်ရှိထားခြင်းမှာ ခြားနားသည်။ ။ကာလစည်းကမ်းသတ်အက်ဥပဒေပဌမဇယားအပိုဒ် ၁၄၄ တွင် သာမန် လက်ရှိထားခြင်းမျိုး မဟုတ်ဘဲ တရားလိုအား ဆန့်ကျင်၍ လက်ရှိထားခြင်းမျိုးသာ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။ ။ပီ၊ လက်ရှမီရယ်ဒီနှင့် အယ်(လ်)၊ လက်ရှမီရယ်ဒီ၊ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ အိန္ဒိယ တရားလွှတ်တော်ချုပ် စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၁၉၅၊ ၂၀၆ ကိုရည်ညွှန်းသည်။ ။တရားခံသည် အချင်းဖြစ်မြေ၏ ပိုင်ရှင်မည်သူမည်ဝါဖြစ်သည်ကို မသိဘဲ ယခင်က ၎င်းမြေပေါ်တွင် နေထိုင်ခဲ့ကြသူ၏ ခွင့်ပြုချက်အရ၊ အဆိုပါမြေပေါ်တွင် နေထိုင်ခြင်းသည် ပိုင်ရှင်အား ဆန့်ကျင်၍ အချင်းဖြစ်မြေကို လက်ရှိထားခဲ့သည်ဟု မဆိုနိုင်။

ဦးချန်ထွန်း နှင့် ဒေါ်ငွေသောင်၊ ကိုကျော်ကြီး ပါ ၂ မမြင်္ဂလေ 142

PAGE

အနှောင့်ကျင်၍ မြေကိုလက်ရှိဆားခြင်း၊ မြေကို သာမန်လက်ရှိဆားခြင်းနှင့် ခြားနားချက်။ ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပဌမဇယား အပိုဒ် ၁၃၄ 142

တရားမကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၂ (၂)၊ မသင့်သည့်အခိန်သည်ဒီကခိုဖြစ်ခြင်း။ နှင်ခြားဘင်တရားစွဲဆိုသဖြင့် ဒီကရိုရခြင်းကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံတရားရုံး၏ ဒီကရိသည် မပျက်ပြယ် 131

မြန်မာနိုင်ငံ တရားရုံး ဒီကရိအပေါ်တွင် တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၁၃ အရ၊ နိုင်ငံခြားဘင် တရားစွဲဆိုသဖြင့် ဒီကရိရခြင်းကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံတရားရုံး ဒီကရိမပျက်၊ ဒီကရိ ငွေပေးသွင်းခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဆုံးဖြတ်သည့်အမိန့်၊ တရားမကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၂ (၂) အရ၊ ဒီကရိဖြစ်ခြင်း။ ။အယူခံ တရားလိုက အယူခံတရားခံအား ငွေ ၃,၀၀၀ ကို စရိတ်နှင့်တကွ ပေးဆောင်စေရန် အယူခံရုံးဖြစ်သော မော်လမြိုင်ခရိုင် တရားမရုံးက အမိန့်ဒီကရီ ချမှတ်ပြီးနောက် အယူခံ တရားခံသည် အိန္ဒိယပြည် ယူတူကိုတေ တရားမရုံး၌ ထိုဒီကရီအပေါ်တွင် တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၁၃ အရ၊ တရားတဆုံးစွဲပြန်ရာ၊ အနိုင်ဒီကရီရရှိလေ၏။ ထိုနောက် တရားရှုံးဖြစ်သူ ယခု အယူခံ တရားခံသည် မူလတရားစစ်ဆေးသော မော်လမြိုင်မြို့၊ နယ်ပိုင်တရားမ တရားရုံးသို့ ကျသင့်သော ဒီကရီငွေကို တင်သွင်းရာတွင် တရားနိုင်ဖြစ်သူ အယူခံ တရားခံက ကန့်ကွက်သဖြင့်၊ မော်လမြိုင်ခရိုင် တရားမရုံးက ချမှတ်သော ဒီကရီမှာ မူတူကိုတေရုံး ဒီကရီချမှတ်ပြီးနောက်၊ ပျက်ပြယ်သွားကြောင်းနှင့် နယ်ပိုင်တရားမ တရားရုံးက ဆုံးဖြတ်လိုက်၏။ ထိုဆုံးဖြတ်ချက်ကို အယူခံတရားလိုက အယူခံဝင်ရာ၊ ခရိုင်တရားမရုံးက ၎င်းဆုံးဖြတ်ချက်မှာ ဒီကရီ မဟုတ်ဟု ယူဆကာ အယူခံကို မှတ်လိုက်၏။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ပူတူကိုတေ တရားမရုံးသည်၊ မော်လမြိုင် တရားမရုံး၏ အထက်အယူခံရုံး မဟုတ်သည်သာမက၊ နိုင်ငံခြားရုံးဖြစ်သည်။ မော်လမြိုင် တရားမရုံး ချမှတ်သော ဒီကရီအပေါ်တွင် တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၁၃ အရ၊ နိုင်ငံခြားရုံးတွင် တရားထဆုံးစွဲဆို ဒီကရီ ချမှတ်ခြင်းကြောင့်၊ မော်လမြိုင် တရားမရုံး၏ ဒီကရီမည်သို့မျှမပျက်ပြယ်နိုင်ပေ။ ။ဖက္ကူရွှင် မိုဟာမက်အတ်ဆန် နှင့် ဘင်ဂေါပြည်နယ် ပစ္စည်းထိန်းဝန်၊ အိန္ဒိယပြည်စီရင်ထုံးများ၊ ကာလကတ္တား အတွဲ ၇၊ စာ ၈၂ ကိုရည်ညွှန်းသည်။ ။ယင်းသို့ဖြစ်ရကား၊ တရားရှုံးဖြစ်သူ အယူခံ တရားလိုသည် တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၂၁၊ နည်းဥပဒေ ၁ အရ၊ ဒီကရီ ငွေကို မော်လမြိုင်မြို့ နယ်ပိုင်တရားမရုံးတွင် ပေးသွင်းနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ။ မော်လမြိုင် နယ်ပိုင်တရားမရုံးက ချမှတ်သော အမိန့်မှာ တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၄၇ တွင် အကျုံးဝင်သော ချမှတ်သည့် ဒီကရီငွေကို အပြေအလည်ပေးဆောင်သည့် ကိစ္စရပ်နှင့် စည်လျဉ်း၍ အဆုံးအဖြတ်ပေးသော အမိန့်မျိုးဖြစ်သည်။ ထို အမိန့်သည် အဆိုပါကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၂ (၂)အရ၊ ဒီကရီဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်။ ထိုဒီကရီကို ခရိုင်တရားမ တရားရုံးသို့ရင်း၊ ဤရုံးသို့ရင်း အဆင့်ဆင့် အယူခံဝင်ခွင့် ရှိသည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။

အေ၊ အက်(စ်)၊ အက်(စ်)၊ အာ(ရ်)၊ အမ်၊ ဆမ် မိနာသန်ချစ်တီးယား နှင့် အီး၊ အမ်၊ ချတ်ကလင်ဂမ် ချစ်တီးယား 131

"ရောင်းရငွေ"ဟူသည့် အဓိပ္ပါယ်—ရောင်းခွန်အက်ဥပဒေပုဒ်မ(၄)နှင့်ပုဒ်မ ၅(ခ)— ၎င်းရောင်းရငွေ အပေါ်တွင် ရောင်းခွန် စည်းကြပ်ခြင်း၊ မည်သို့အခွန် လွတ်ငြိမ်းခွင့် ပြုခြင်း။ နည်းဥပဒေ ၄ (၁) (ခ) 137

PAGE

ရောင်းခွန် နည်းဥပဒေ ၄ (၁)အရ၊ ကင်းလှည်တ်ခွင့် သတ်မှတ်ရာ၌၊ စုစုပေါင်းရောင်းရငွေကို မူတည်ရခြင်း။ ။ရောင်းခွန် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၊ ရောင်းရငွေ အပေါ်၌ ရောင်းခွန် စည်းကြပ်ရခြင်း၊ ပုဒ်မ ၂ (၃)"ရောင်းရငွေ" ပုဒ်မ ၄ နှင့် ပုဒ်မ ၅ (ခ)။ ရောင်းခွန် နည်းဥပဒေ ပုဒ်မ ၄(၁) (ခ)၊ ပြဋ္ဌာန်းသည့်ငွေပေါင်း။ မရှိသောပြဋ္ဌာန်းချက်။ ။လျှောက်ထားသူ ပြုလုပ်သော စုပ်ကျယ် အင်္ကျီများနှင့် စုပ်ကျယ်ဖျင်များအပေါ် ကျသင့်သော ရောင်းခွန် စည်းကြပ်ရာ၌၊ ကုန်သွယ်မှု လုပ်ငန်း အခွန်တော် အရာရှိသည်၊ ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ ရောင်းခွန်အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅ (ခ)အရ၊ ပြဋ္ဌာန်းသော ကင်းလှည်တ်ခွင့်ကို အဆိုပါဟစ္စည်း နှစ်မျိုးနှစ်စားအနက်၊ တမျိုးစီအပေါ် မူတည်၍ သတ်မှတ်ခြင်းမပြုဘဲ၊ ပစ္စည်းနှစ်မျိုးစလုံး ရောင်းရငွေကို စုပေါင်းပြီးမှ သတ်မှတ်သည်ကို မကျေနပ်သဖြင့် ၎င်းပစ္စည်းနှစ်မျိုးနှစ်စားအနက်၊ တမျိုးစီအပေါ် မူတည်၍ သတ်မှတ်သင့်ကြောင်းဖြင့် အရေးဆို၏။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ရောင်းခွန် နည်းဥပဒေ ၄ (၁)ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရဆိုလျှင် သက်ဆိုင်ရာနှစ်အတွင်း ရောင်းချသော ကုန်များ၏ စုစုပေါင်း ရောင်းရငွေကို မူတည်၍ ကင်းလှည်တ်ခွင့် သတ်မှတ်ရမည်ဖြစ်သည်။ ။၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ ရောင်းခွန် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄ အရဆိုလျှင် ယခုအမှုပါ ကုန်မျိုးအပေါ်တွင် ရောင်းခွန်စည်းကြပ်ရာ၌ ပြုလုပ်သောကုန်၏တန်ဘိုး (၀၀) ရောင်းရငွေ အပေါ်၌ စည်းကြပ်ရမည်ဖြစ်သည်။ ထို"ရောင်းရငွေ"ကို အဆိုပါအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂(၃)တွင် အဓိပ္ပါယ် ဖေါ်ပြထားသည်။ ။အဆိုပါ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄ နှင့် ပုဒ်မ ၅(ခ)ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို စုပေါင်း၍ လေ့လာသုံးသပ်သော်၊ ရောင်းခွန်ကို ရောင်းရငွေပေါ်တွင် စည်းကြပ်၍၊ အခွန်လွှတ်ငြိမ်းခွင့် ပြုရာ၌လည်း တနှစ်လျှင် ပြဋ္ဌာန်းသည့် ငွေပေါင်းအောက် နည်း၍ရသော ရောင်းရငွေကိုသာ လွှတ်ငြိမ်းခွင့်ပြုကြောင်း ပေါ်လွင်၏။ အဆိုပါနည်းဥပဒေ ၄ (၁)(ခ)ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် စုပေါင်း၍ လေ့လာသုံးသပ်လျှင်၊ ထိုပြဋ္ဌာန်းသည့် ငွေပေါင်းမှာ ကုန်ပြုလုပ်သူက တနှစ်အတွင်း ရောင်းသောကုန်များ၏ စုစုပေါင်း တန်ဘိုးငွေ ၅ သိန်း (မူလက ၁၀ သိန်း)ဖြစ်သည်။ ။ကုန်တမျိုးစီ အပေါ်၌ ရောင်းခွန် လွှတ်ငြိမ်းခွင့် သတ်မှတ်ရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းချက်မရှိခေ။

အာမက်ဗွိုင် အိုလင်ဟော့ စရိုဝပ် (ဘားမား) လီမိတက် နှင့် ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး (ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး) 137

အမှုခေါ် စာချုန်တော်ဖြင့် မဇ္ဈက်ဖက်နိုင်ခြင်း။ ဝါဏိဇ္ဇပဋိပက္ခ ခုံရုံး၏ သာမန်အားဖြင့် တရားဥပဒေနှင့် မကိုက်ညီသော ဆုံးဖြတ်ချက် 134

အသက်အာမခံ ကုမ္ပဏီ၏ စီးပွါးရေး လုပ်ဒန်းဖြစ်သော ဆောင်ရွက်မှု။ ။ဝါဏိဇ္ဇ ပဋိပက္ခခုံရုံး၏ သာမန်အားဖြင့် တရားဥပဒေနှင့် မကိုက်ညီသော ဆုံးဖြတ်ချက်၊ အမှုခေါ် စာချုန်တော်ဖြင့် မဇ္ဈက်ဖက်။ ။လျှောက်ထားသူသည်၊ မြန်မာပြည်တွင် အသက်အာမခံအသစ်များကို လက်မခံတော့ဘဲ၊ အာမခံပြုလုပ်ထားသူများထံမှ ကျသင့်သော အသက်အာမခံ ငွေများကို ထုတ်ပေးခြင်းကိုသာ [illegible]လုပ်သဖြင့် ၎င်းသည် စီးပွါးရေး လုပ်ငန်းကို မြန်မာပြည်တွင် မဆောင်ရွက်တော့ကြောင်း အဆိုရှိ၏။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အသက် အာမခံ လုပ်ငန်းတွင် အသက်အာမခံ

PAGE

ပေါ်လစီ ထုတ်ယူထားသူများထဲမှ ကျသင့်သော ပရီမီယံငွေကို တောင်းခံခြင်း သည်၊ စီးပွါးရေးလုပ်ငန်း မဟုတ်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ ။ဝါကိုင်ပ ပဋိပက္ခခုံရုံး သည်၊ စစ်ဆေးစီရင် ဆုံးဖြတ်နိုင်ခွင့်ရှိသော အငြင်းပွါးမှုတို့ကို စစ်ဆေးစီရင် ဆုံးဖြတ်ရာတွင် ထိုခုံရုံး၏ ဆုံးဖြတ်ချက်သည် သာမန်အားနှင့် တရားဥပဒေနှင့် မကိုက်ညီစေကာမူ၊ အမှုခေါ် စာချုန်တော်ဖြင့် ဝင်ရောက် စွက်ဖက်ရန် အကြောင်း မရှိပေ။

အိန္ဒိယ အသက်အာမခံ ကော်ပိုရေးရှင်းနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ ဝါကိုင်ပ ပဋိပက္ခ ခုံရုံး ပါ ၂ 134

INDEX

ညွှန်းချက်

CHIEF COURT

တရားရုံးချုပ်

PAGE

ACTS:

BURMA INCOME-TAX ACT.

CIVIL PROCEDURE CODE.

COURT FEES ACT.

CRIMINAL PROCEDURE CODE

EVIDENCE ACT.

LIMITATION ACT.

REGISTRATION OF FOREIGNERS ACT.

REGISTRATION OF KEITTIMA ADOPTION ACT.

SUCCESSION ACT.

TRANSFER OF PROPERTY ACT.

URBAN RENT CONTROL ACT.

BAIL—*granting of—by Chief Court. Criminal Procedure Code, s. 498—Application against order of remanding magisirate—whether fresh application before trial Court necessary before applying to Chief Court.* The Applicant who had been arrested under s. 3 (3) of the Printers and Publishers Registration Act, had applied for bail before the Remanding Magistrate, but bail was refused. He then applied for bail to the Chief Court under s. 498 of the Criminal Procedure Code. In the meantime, the case had been sent up to the Court for inquiry and trial, and it was contended on behalf of the Government that the application before the Chief Court was no longer effective, and the proper course was to file a fresh application before the trial Court. *Held:* As the case has now been sent up before the Court, the matter ought to be presented before that Court under s. 497 of the Criminal Procedure Code. Under s. 498 of the said Code, the Chief Court and the Court of Sessions have concurrent jurisdiction in the matter, but ordinarily the Chief Court will not entertain a petition under s. 498 unless a subordinate Court of concurrent jurisdiction has been approached in the first instance. *Sayad Pir Mohi-ud-Din Lal Badshah* v. *Emperor*, A.I.R. 1938 Lah. 762, referred to. *Vasant Vinayak Bhagwat* v. *State*, A.I.R. (1951) Madhya Bharat, 104, and *Indar Dass* v. *State*, C.L.J. (1952) p. 280, followed. *Obiter:* It is a sound practice that if similar reliefs could be obtained in the lower Courts, the Chief Court should not be overburdened with applications for such reliefs.

U OHN MYINT *v.* THE UNION OF BURMA 246

PAGE

BONA-FIDE REQUIREMENTS OF THE SUIT PREMISES BY LANDLORD FOR REBUILDING—URBAN RENT CONTROL ACT—MEANING OF "REASONABLY" AND "BONA-FIDE" 159

BURMESE BUDDHIST LAW—*Grant of Letters of Administration—Competition between elder brother of deceased and younger half-sister.* The appellant, as elder brother of the deceased, had applied for Letters of Administration to her estate. The respondent, who is the younger half-sister of the deceased, contested the application. The learned District Judge held as settled law under Burmese Buddhist Law that younger borthers and sisters exclude the elders as heirs to a deceased brother and sister; and as equally settled law that for purposes of inheritance, half blood is equal to the full blood. The appellant was therefore considered as not entitled to inherit the estate of the deceased. On appeal:—*Held: (inter alia)* the order of the District Judge is unsustainable. Among relations of the same degree of relationship to the deceased, the full blood relations should be preferred to the half blood relations. The rule that inheritance should not ascend when it can descend does not operate in a competition between relations of the full blood and those of the half blood of the same degree of relationship to the deceased. *Maung Tun Zan* v. *Maung Tun Zan Gyi and another*, A.I.R.(1933) Ran. 317; *Mrs. Kirkwood (alias) Ma Thein and others* v. *Maung Sin and others*, A.I.R. (1938) Ran. 74; *Ma Glay and one* v. *Ma E Mya and others*, 8 Ran. 27, followed.

U THIN HNYAR *v.* MA NGWE SAING 250

BURMESE BUDDHIST LAW—*Keittima Adoption after 1st April, 1941—Registration of Keittima Adoptions Act—Adoption by deed of adoption under the said Act—whether invalid because not attended by publicity and notoriety—whether deed of adoption by itself, sufficient to prove adoption.* Where the plaintiff had applied for letters of administration as *keittima* adopted daughter of the deceased under a registered deed of adoption in 1954, and the defendants, as close relations of the deceased had objected to the issue of letters to the plaintiff, mainly on the ground that the adoption was a hole and corner affair, and the absen publicity and notoriety, had rendered the deed of adoption invalid, or had reduced its value so much, that by itself, it was insufficient to prove adoption. *Held :* the customary law relating to *keittima* adoption has now been crystalized in the Act, and once a deed of adoption, duly executed, attested, and registered under the Act is produced, the fact of *keittima* adoption is established, and that is the end of the matter. This is because the intention of the Act is clearly to clear away the clouds of doubt and uncertainty that often surround family matters in Burmese customary law, such as *keittima* adoption. The Registration of *Keittima* Adoptions Act embodies all the elements that were required by the customary law. The definition contains all the ingredients which formerly had to be proved by some conduct. The requirements prescribed for the execution of the deed and the registration also fulfil the need for publicity. The visit to the Registration Office is in itself a matter of solemnity which for most Burmese people, would be even more solemn and serious than a ceremony in the house. The attestation of the deed by at least two witnesses also involves solemnity and publicity and the registration of the deed in the books of the public office is, in fact, a proclamation to all those who may be interested to know about the adoption.

PAGE

When a deed of adoption is executed and registered in compliance with the Act, then the deed itself is a clear and sufficient proof of the adoption. The expression "according to the Burmese Buddhist Law" appearing in s. 4 of the Act does not mean that the deed by itself would not establish the adoption and that the other requirements of the Burmese Buddhist Law, such as publicity and notoriety must also be satisfied. The correct interpretation is that the expression qualifies the inheritance rather than the adoption. *Ma Pu* v. *Daw Aye Mya and others*, (1948) B.L.R., p.19, and *Lim Chim So* v. *Lim Geoksoo*, (1956) B.L.R., p.248 (H.C.), referred to and followed. *Chan Eu Ghee* v. *Mrs. Iris Maung Sein and two others*, (1953) B.L.R., p.294 (H.C.); *Ma Ywet* v. *Ma Me and one*, 5 L.B.R. (1909-10), p.118; *Ma Me Gale* v. *Ma Sa Yi*, 4 L.B.R. (1907-08), p. 172; and *Maung Ba Pe and another* v. *Maung Shwe Ba*, 6 Ran. p. 520, referred to and distinguished.

MA KYAING *v.* MA OHN KYI AND FOUR OTHERS ... 184

CIVIL PROCEDURE CODE, S. 92—WHEN ATTORNEY-GENERAL'S CONSENT NECESSARY—SUIT BY TRUSTEE FOR RECOVERY OF POSSESSION OF TRUST PROPERTIES 147

CONTROLLER OR ASSISTANT CONTROLLER OF RENTS—HIS POWERS IN DIRECTING THE LANDLORD TO LET THE PREMISES TO PERSON OR PERSONS SPECIFIED BY HIM—URBAN RENT CONTROL ACT OF 1960, S. 21 (4) 165

CRIMINAL PROCEDURE CODE, S. 494—WITHDRAWAL OF CRIMINAL CASES—AN EXECUTIVE ACT—WHEN CAN PUBLIC PROSECUTOR WITHDRAW THE SAME 244

CRIMINAL PROCEDURE CODE, S. 498—APPLICATION FOR GRANT OF BAIL TO BE FILED FIRST BEFORE THE TRIAL COURT WHEN REFUSED BY THE REMANDING MAGISTRATE 246

DEBT SETTLEMENT BOARD—ITS ORDER WHEN VALID—MEANING OF "DEBT" 178

DECLARATORY DECREE—*valuation for—whether payable* ad valorem. *Court Fees Act, Art.* 17, *Clause* 6, *Schedule II—suit by trustee for recovery of possession of trust properties. Civil Procedure Code, s.* 92—*When suit by trustee bad for want of Attorney-General's consent.* The Plaintiff claimed to be the lawful turstee of a certain Waqf, and filed a suit for a Declaratory Decree that he is the lawful trustee thereof, and also prayed for a perpetual injunction restraining another person from acting as trustee. For purposes of jurisdiction the suit was valued at K 1,000 for the injunction, and at K 15,000 for the Declaratory Decree. The questions of law which mainly arose for consideration were (1) whether there cannot be one valuation for the relief of perpetual injunction and another valuation for the Declaratory Decree, for purposes of jurisdiction; (2) whether a suit for bare declaration that the plaintiff is a trustee can lie without his suing for possession of the trust properties; and (3) whether the suit is maintainable in law for want of consent of the Attorney-General under s. 92 of the Civil Procedure Code. *Held:* (1) In a suit for declaration coupled with a prayer for consequential relief, the Court Fees Act requires the litigant to pay a Court fee on the Declaration asked for and *ad valorem* fee on the value of the consequential relief. The Court is not entitled to place a valuation on the Declaration, for by doing this it would be doing a serious injustice to him. *Maung Nyi Maung and others* v. *The Mandalay Municipal*

PAGE

Committee, 12 Ran., p. 335, followed. (2) It is a settled principle that a suit brought by a trustee or manager to remove the defendant from such office and to recover possession of trust properties from him, would fall under Art. 17, Clause 6, Schedule II of the Court Fees Act, and that the right to management being the subject matter of the suit, Court Fees cannot be levied *ad valorem* on the market value of the property. *Khalifa M.S.A. Ganny and others* v. *Mohamed Ebrahim and another*, 9 Ran., p. 459; *Kunj Bihari* v. *Keshavlal Hiralal*, (1904), I.L.R. 28 Bom., p. 567; *V. Ramados* v. *K. Hanumantha Rao*, (1911) I.L.R. 36 Mad., p. 364, referred to. *Jaffar Hussain Khan* v. *Mohammed Taqi Khan and others*, A.I.R. (1933) Oudh, p. 517; *Vidya Varuthu Thirtha* v. *Balusami Ayyar*, A.I.R. 1922 (P.C.) p,. 123; and *Kunju Meethu'an and another* v. *Kunjan Maracker and others*, A.I.R. (1954), Trav-Cochin, p. 51, referred to and followed. (3) As the Plaintiff is only seeking to enter the office of trustee under the Deed of Waqf, and does not seek in the suit any of the reliefs set out in clauses (*a*) to (*h*) of s. 92 of the Code of Civil Procedure, the suit is not bad for want of the Attorney-General's consent. *Kunju Meethvan and another* v. *Kunjan Maracker and others;* and *Khalifa M.S. A. Ganny and others* v. *Mohamed Ebrahim and another;* (supra) referred to and distinguished.

AHMED YACOOB MAMSA *v.* GULAM HUSSAIN ESOOF MAMSA AND ONE 147

EVIDENCE ACT, s. 62 AND S. 64—*Primary evidence—need for production of document itself*. The appellant had filed a suit for ejectment against the respondents as trespassers and one of the issues was whether the appellant was the legal owner of the land in dispute. The appellant merely produced at the trial, a registered copy of the Sale Deed, although the original deed was in his possession. Accordingly, the trial court and the Appellate courts held that he had failed to prove his purchase and title to the land in dispute. On—Special Appeal: *Held :* Under s. 64 of the Evidence Act, the Sale Deed must be proved by primary evidence except in the cases mentioned in s. 65 of the said Act; but no exceptions were pleaded by the Appellant and no reasons were given for withholding the original deed. Without proof of the original Sale Deed, it is impossible to hold that the sale itself was valid in law. Under s. 62 of the Evidence Act, "primary evidence" means the document itself produced for the inspection of the Court. When the best evidence rule is not observed and only inferior evidence is produced, such omission will go against the witholder. A party ought not to be allowed to defeat his opponent on the strength of a document which he has in his possession and will not produce. *Maung Thein Zan and one* v. *The Union of Burma*, (1956) B.L.R. 303 (H.C.), followed.

MAUNG MAUNG THAUNG *v.* U HLA GYI AND DAW AYE KYI 208

FOREIGNER—*Registration of Foreigners Act, s. 4—Onus of Proof Remedy in Civil Court—to establish status of Burmese National*. The applicant on being prosecuted under the Foreigners Registration Act for failure to register as a foreigner pleaded not guilty and adduced witnesses, who deposed that the father was an Indian national, but did not know the nationality of the mother. Accordingly, although the applicant held a National Registration Card, she was convicted and sentenced under s. 5 (1) of the Registration of Foreigners Act. On revision, *held*: Under s. 4 of the Registration of Foreigners Act, when any

PAGE

question arises with reference to the Act or any Rule made thereunder, whether any person is or is not a foreigner, the onus of proving that such a person is not a foreigner lies upon him or her. Even if the applicant did not have the opportunity of citing witnesses, other than those at the place where she resided, it is not possible on revision to interfere with the conviction. Her only hope to avoid a deportation order is to establish in a Civil Court the fact that her status is that of a Burmese national.

DAW KYU KAR *v.* THE UNION OF BURMA 156

INCOME-TAX ACT, s. 66 (2)—*Refusal of Appellate Tribunal to refer case to High Court—question of law—determination as to whether a statement or account furnished by assessee is incomplete and fraudulent—question of fact. Computation of gross profit at flat rate—no question of law evolved.* The Applicant had contended before the Appellate Tribunal that there were sufficient materials before the Income-tax Officer and that the rejection of the Applicant's accounts, and assessment on the estimate, was made without sufficient reason. It was also contended that the estimate of gross profits at a certain percentage on the estimated turnover was illegal and arbitrary. The Appellate Tribunal had refused to refer a case to the High Court on the ground that the above contentions contained no question of law. *Held :* There is enough material on which the Income-tax Officer could have come to the finding that the returns submitted by the assessee firm relating to its income was unreliable. Once the judgment has been exercised by the Officer against the assessee, it cannot be assailed unless it can be demonstrated that the action was not "judicial" but "capricious". Accordingly no question of law arises on this score. *Chan Law Chwan* v. *The Commissioner of Income-tax*, I.L.R. 7 Ran. 281(FB); *Gunda Subbavva* v. *Commissioner of Income-tax, Madras*, (1939) 7 I.T.R. 21(FB); *Seth Gurmukh Singh and another* v. *Commissioner of Income-tax, Punjab*, (1944) 12 I.T.R. 393(FB); and *Chanshvamdas Permanand* v. *Commissioner of Income-tax, C.P. and Berar*, (1952) 21 I.T.R., p. 79, referred to. Regarding the adoption of the flat rate for computing the gross profit, the Income-tax Officer had given sufficient reasons for coming to the conclusion that this was a fair estimate of the gross profit. No question of law arises on this score also.

MESSRS. A. S. ALLADEEN AND CO. *v.* THE INCOME-TAX APPELLATE TRIBUNAL AND ONE 212

INCOME-TAX ACT, s. 66 (2)—*Registration of Assessee under* s. 26*A*, *Burma Income-tax Act and Rules—Registration on basis of Partnership Deed and Partnership Agreement.* On 18-6-47, 3 persons entered into partnership to carry on business under the name of "H. Rookmanund R.B." at Moulmein, and "Rai Bahadur Rookmanund Bagla and Company" at Rangoon. The Partnership was allowed to enter into partnership transactions with other firms or persons and the partners were allowed to sign all papers relating to the Partnership business for and on behalf of and in the name of the firm. On 22-1-48, the Applicant Company entered into an agreement to carry on business in partnership with the said partnership firm of H. Rookmanund R. B. of Moulmein. The Agreement was signed by the Secretary of the Applicant Company, and by a partner of the said partnership firm. On 26-9-49, another Agreement was executed betweeen the Applicant Company and all the three partnere of the said partner-

PAGE

ship firm, and the previous agreement of 22-1-48 was recited therein. This Agreement was again signed by the same partner who signed the previous agreement, for and on behalf of the said partnership firm, and by one of the Directors of the Applicant Company. On reference to the Chief Court because of the refusal of the Income-tax authorities to register the new firm evidenced by the said Agreements, it was contended on behalf of the Applicant Company that the Agreement dated 26-9-49 was a valid one and should be registered, and if insufficient, it should be read in conjunction with the earlier agreement dated 22-1-48. *Held :* What the partnership deed dated 18-6-47 contemplated was for the firm of H. Rookmanund of Moulmein as such, to enter into partnership with other firms or persons. It did not authorize the individuals composing the said firm to enter into a fresh partnership with other firms or persons. Therefore, even if the partner who signed the two Agreements can bind the partnership with other firms or individuals, he had no power to bind the individuals composing his partnership firm, by entering into a fresh partnership with other firms or persons. *Held further :* There can be no question of ratification in the present case. The application for registration was not put forward even by the partner who signed the deed, but was put forward by his agent who was manager of the partnership firm. *Ramlal Murlidhar* v. *The Commissioner of Income-tax, Bengal.* 1933, V, I.T.C. 150, referred to and distinguished. *Firm Brij Kishore Ram Sarup* v. *Sheo Charan Lal,* A.I.R. (1938) All. 69, referred to. *Obiter :* As to the question whether the application for registration itself was incompetent as it was not signed by a partner as required by the Rules but by an agent of the partner, there is sufficient authority for the proposition that it would not comply with the statutory rules prescribing the manner in which the registration is to be effected.

THE BURMA STARCH PRODUCTS LTD. *v.* THE INCOME-TAX APPELLATE TRIBUNAL, BURMA AND ONE 234

INCOME-TAX ACT, S. 66 (3)—*Question of Law—Question of sufficiency of cause for the purpose of cancellation under s. 27 of the Burma Income-tax Act—Whether question of Law.* The assessee, the applicant in this case, was assessed under s. 23 (4) of the Income-tax Act as he was deemed to have failed to comply with the notices under s. 22 (4) and s. 23 (2) of the Act. An application for cancellation was made under s. 27 to the Officer making the assessment, but was dismissed. The applicant being dissatisfied with the said assessment, then appealed to the Assistant Commissioner, mainly on the ground that unless and until he had posted the entries contained in the rough day books to the respective ledgers, he would not be in a position to prepare a profit and loss account and submit the books to the Income-tax Officer for examination. The Assistant Commissioner however took the view that the Income-tax Officer concerned had tried his best to help the applicant to complete the posting of accounts and to comply with the requirements of the notice under s. 22 (4) of the Act and that extension after extension of time was given to the applicant so as to enable the applicant to avoid an assessment under s. 23 (4) and to qualify for an assessment under s. 23 (3) of the Act. The appeal to cancel the assessment was therefore dismissed by the Assistant Commissioner. The applicant then filed a Revision Application before the Additional Commissioner, who, however, summarily dismissed the application. On application to the late High Court under s. 66 (3) of Burma

PAGE

Income-tax Act. *Held:* The point for determination is whether on the facts found by the Assistant Commissioner in the appeal against the Income-tax Officer, any question of law arose for the consideration of the late High Court and by this Court. The question of sufficiency of cause for the purpose of cancellation under s. 27 of Burma Income-tax Act, of an assessment made under s. 23 (4) of the Act, is essentially one of fact. *P.K.N.P.R. Chettyar Firm* v. *The Commissioner of Income-tax, Burma,* IV, I.T.C. 87; *P.K.N.P.R. Chettyar Firm* v. *The Commissioner of Income-tax, Burma,* IV, I.T.C. 340; *A.K.R.P.L.A. Chettyar Firm* v. *The Commissioner of Income-tax, Burma,* 5 I.T.C. 182, referred to. *Abdul Baree Chowdhury* v. *The Commissioner of Income-tax,* 5. I.T.C. 352; *Vithal* v. *Commissioner of Income-tax, C.P. and U.P.,* (1938) I.T.R. 264, followed. Therefore, no question of law arises. The application must be dismissed.

JIWANRAM RAMPARTAP *v.* THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA 168

INHERITANCE—BURMESE BUDDHIST LAW—QUESTION BETWEEN RELATIONS OF FULL-BLOOD AND HALF-BLOOD COMES FIRST BEFORE THE RULE THAT INHERITANCE SHOULD NOT ASCEND WHEN IT CAN DESCEND APPLIES—LETTERS OF ADMINISTRATION 250

KEITTIMA ADOPTION UNDER THE REGISTRATION OF KEITTIMA ADOPTION ACT OF 1941—ITS VALIDITY 184

LIMITATION ACT, ART. 49—*suit for recovery of possession of property entrusted—time runs from date of refusal to return property.* Plaintiff-appellant in the suit filed by her alleged that she was the joint owner of a car together with her deceased husband and that a few days after his death the said car was entrusted with the defendant-respondent. The defendant-respondent however failed to deliver the car to her when requested. Hence the suit. The trial Judge accepted the story of the plaintiff. He however dismissed the suit, holding that the suit for possession of the car or the value thereof was beyond the period of limitation prescribed by Art. 49 of the Limitation Act. On appeal, *Held:* The defendant-respondent's possession of the car became wrongful only when he refused to deliver it to plaintiff-appellant, and this demand was made only a few months before the suit was filed. Therefore, under Art. 49 of the Limitation Act, limitation would begin to run only from the date of such refusal. *Ma Mary* v. *Ma Hla Win,* I.L.R. 2 Ran., p. 555, followed; *Gopalasami Ayyar* v. *Subramania Sastri,* I.L.R. 35 Mad., p. 636; *Kalyan Mal and another* v. *Kishan Chand,* I.L.R. 41 All., p. 643; and *Laddo Begam* v. *Jamal-ud-ain,* I.L.R. 42 All., p. 45, referred to.

MA TIN MAY *v.* U PO MIN 201

NEGLIGENCE—res ipsa loquitor—*Doctrine of—application in a collision case.* The doctrine of *res ipsa loquitor* is simply a rule of evidence which fixes the burden of proof. The essential condition for the doctrine to come into play is that the facts must speak out so loud and clear that no other conclusion can be drawn from them except that the Defendant had been negligent. *U Hla Pe* v. *Union of Burma Airways,* (1951) B.L.R. 347, referred to. *M. Chowdhury* v. *Indian Airlines Corporation,* A.I.R. (1962) Cal., p. 554, referred to. Where the plaintiff's vessel collided with the defendant's vessel and the plaintiff's vessel was sunk about 240 feet from the right bank of the river. *Held:* If the plantiff's vessel has sunk or run aground close to the right bank, then perhaps the doctrine of *res ipsa loquitor* might be invoked, for, it would

PAGE

show that the plaintiff's vessel was keeping close to its right bank and was struck and sunk while doing so. The facts of the case, however, do not warrant the operation of the doctrine. *Held also*: on the facts of the case, that the allegations made in the plaint and the stories of the key witnesses given in evidence are conflicting, and thus the burden of proving negligence had not been discharged by the plaintiff. Inland Steam Vessel Manual, referred to.

TET TOE RICE and OIL MILLS *v.* THE INLAND WATER TRANSPORT BOARD 217

PUBLIC PROSECUTOR—WHEN CAN HE WITHDRAW CRIMINAL CASES—CRIMINAL PROCEDURE CODE, S. 494 244

REGISTRATION OF FOREIGNERS' ACT, S. 4—TO PROVE THAT A PERSON IS NOT A FOREIGNER—BURDEN OF PROOF 156

RES IPSA LOQUITOR—ITS APPLICATION—RULE OF EVIDENCE ... 217

TRIBUNAL OF LIMITED JURISDICTION—*Excess of power—Whether can be challenged in Civil Court. Transfer of Property Act, s. 53A—use as a shield to resist a suit for possession.* The plaintiffs-respondents had filed the suit against the defendants-appellants for the possession of certain immovable property alleged to have belonged to their ancestors. It was also alleged that the same had been mortgaged about 40 years before the date of suit to the ancestors of some of the defendants by an invalid deed. The original debt due under the mortgage had also been discharged by Order of the Debt Settlement Board, Pakkoku, in 1958. But the defendants had refused to give up possession. The trial Judge decreed the suit for possession coming to certain findings of facts in favour of the plaintiffs, and also by holding that the debt had been discharged by the Debt Settlement Board. The District Judge upheld the order of the trial Judge on appeal. In second appeal to the late High Court, the learned Judge on the Appellate Side held that he could not interfere with the concurrent findings of facts of the two Courts below, and also that he was precluded by S. 20 of the Burma Agriculturists Debt Relief Act, from going into the validity or otherwise of the order of the Debt Settlement Board. On Special Appeal to the Chief Court under S. 20 of the Union Judiciary Act. *Held:* The order of the Debt Settlement Board is ultra-vires as the expression "debt" as defined in S. 2(d) of the said Act does not include money for the recovery of which a suit is barred by limitation. There is clear authority for the proposition that where a tribunal of limited jurisdiction exceeds its power, its decision can be challenged in the Civil Court. *Lachman Singh* v. *Natha Singh through Harnam Singh and others*, A.I.R. (1940) Lah. 401, followed. *Held also:* Both the District Judge and the lower appellate Judge overlooked the fact that the alleged mortgage of the suit land was by an instrument signed by the mortgagor and attested by 2 witnesses. Accordingly, the provisions of S. 53 A of the Transfer of Property Act must be taken into consideration. Therefore it can be used as a shield to resist the suit for possession. However, in the circumstances of the case, the most equitable order that should be passed is that the suit for possession should be decreed on the plaintiff's depositing the original debt in Court. *Babu Ram Dass* v. *U Maung Gyi and 4 others*, (1959) B.L.R. 179 (S.C.); and *Ko U Myar and one* v. *Ma Saw Myaing*, (1950) B.L.R. 80 (H.C.), referred to.

KO PE TA AND TEN OTHERS *v.* MA KAUNG MAI AND FIVE OTHERS 178

PAGE

TRANSFER OF PROPERTY ACT, S. 43—*Operation of—Mortgage of property without good title—subsequent acquisition of good title—Effect of proviso to the section—question of good faith and notice.* The 1st Respondent—(Plaintiff) Bank had filed a mortgage suit against the 2nd Respondent in respect of the suit property, and had joined in the Appellant also, as he had bought the suit property from the 2nd Respondent during the subsistence of the mortgage. The main facts briefly were that the suit property had been bought by the 2nd Respondent from one M, who purported to act on behalf of her minor daughter, on 7-12-56. At that time M had no legal authority to sell on behalf of her minor daughter. The 2nd Respondent then executed a mortgage by registered deed of the suit property in favour of the 1st Respondent on 1-2-57 Then on 28-2-57, the 2nd Respondent sold the suit property to the Appellant, during the subsistence of the mortgage. On 20-12-57, M, who had in the meantime been appointed by the Court as guardian of her minor daughter, executed a fresh registered deed of sale in favour of the 2nd Respondent, in respect of the suit property. It was specifically mentioned in that deed that it was to legalize the former deed dated 7-12-56, which M had executed before in favour of the 2nd Respondent before she had been appointed guardian by the Court. The trial judge gave a preliminary mortgage decree in favour of the 1st Respondent as prayed for, giving liberty to the Appellant to redeem the mortgage. *Held, on Appeal:* As pointed out by the learned trial judge, the 2nd Respondent had no valid title to the suit property at the time it executed the mortgage in favour of the 1st Respondent (Plaintiff). This was because the sale made by M, as mother of her minor daughter who owned the property, was made before she was appointed guardian by the Court. That sale was void *ab initio C.T.V.E. Vyravan Chettyar* v. *Ma Saw Mwe and others*, I.L.R. 12, Ran., 47; *Anto* v. *Reoti Kaur and others*, (1937) All. 195; and *Ajudhia Prasad and another* v. *Chandal Lal and another*, A.I.R. (1937) All. 610, followed. However, when on 20-12-57, as legally appointed guardian, M, executed a fresh deed of sale in favour of the 2nd Respondent, the 2nd Respondent obtained a valid title thereto. Also, as the 2nd Respondent had represented to the 1st Respondent (Plaintiff) at the time of the mortgage and in the recital of the mortgage deed, that it was authorised to make a valid mortgage, S. 43 of the Transfer of Property Act came into operation in favour of the 1st Respondent (Plaintiff) Bank. *Held further:* Regarding the application of the proviso to s. 43 of the Transfer of Property Act, the circumstances were such that the Appellant should have been on his guard before purchasing the property outright. In view of the nature of his past dealings with the 2nd Respondent, he should have been more then ordinarily diligent. He must be deemed to have notice of the existence of the mortgage in favour of the 1st Respondent (plaintiff) Bank, and cannot be given the benefit of the proviso. *R. Vas* v. *Muni Singh*, A.I.R. (1929) Ran., p. 34, referred to. s. 43 of the Transfer of Property Act is also applicable to mortgages. *Eshaq Lal and another* v. *Dulla* A.I.R. (1930) All., p. 115; and *Mahadeo Singh* v. *Har Buksh Dube*, A.I.R. (1928) Oudh, 13, referred to. The Appeal must therefore be dismissed.

U YE MYINT *v.* THE CENTRAL COMMERCIAL BANK OF BURMA LTD. AND ONE 254

URBAN RENT CONTROL ACT—Bona fide *requirement by landlord for purpose of re-erections or major structural repairs—dismantling of house still habitable for* 10 *or* 15 *years for re-erection whether*

PAGE

requirement bona-fide. Where the owner of a house which was about 30 years old, but was still habitable for 10 or 15 years, had sought to eject the tenant, on the ground that he required it *bona-fide* for re-building. *Held:* The owner can be said to require it *bona-fide* for the purpose of rebuilding. Regarding the means possessed by the owner, on the evidence, she is undoubtedly in a position to raise the sum required for re-erection. The fact of strained relationship between the owner and the tenant, will not mean that he does not require the suit premises reasonably and *bona-fide* for the purpose of re-erection. *Daw Daw Thi* v. *U Thein Maung & Co., Ltd., and one;* (1954) B.L.R. 14 (H.C.); and *Bhulan Singh and others* v. *Ganendra Kumar Roy Chowdhury*, A.I.R. (1950) Cal. p. 74, followed. *S. B. Tikavaran* v. *Maung Pe Than and five others*, (1959) B.L.R. 84 (H.C.), referred to.

DAW THEIN SHWE *v.* S. M. CHOWDHURY 159

URBAN RENT CONTROL ACT (1948), S. 11(1)(c)—*eviction—whether tenant can be evicted for sale of illicit liquor by employees at the premises—offence under s.* 30(b) *of the Burma Excise Act.* Where an employee of the tenant had been convicted under s.30(b) of the Burma Excise Act for the sale of illicit liquor and the question in issue was whether the decree for ejactment obtained by the landlord based upon such conviction could be supported in law. *Held:* It is clear from the proceedings that the illicit liquor was sold in the shop premises maintained by the defendants. Some of the beer was stored in the ice chest belonging to the defendants, and it was openly consumed in the shop itself. Therefore, at the very least, the defendants must have connived at the offence committed by their employees. Consequently, they are liable for ejectment under S. 11(1)(c) of the Urban Rent Control Act, 1948.

YIN LOT AND THREE OTHERS. *v.* MA HLA YIN 264

WITHDRAWAL OF CRIMINAL CASE—*Code of Criminal Procedure*, s.494—*Magistrate to exercise judicial discretion—Powers of Public Prosecutor to withdraw a case.* Where the Public Prosecutor had applied for withdrawal of a pending case under s.30(*a*) of the Excise Act and the trial court allowed the withdrawal and acquitted the accused (respondent). *Held:* The Magistrate had failed to exercise his judicial discretion if he granted permission to withdraw the case without giving any reasons. Withdrawal of a case is an executive act. When the learned Public Prosecutor himself was not in charge of the case, he could not withdraw the case on his own motion. *Union of Burma* v. *U Chit Swe*, (1950) B.L.R., p.278 (H.C.), followed.

THE UNION OF BURMA *v.* MAUNG TUN KYI 244

WRIT OF CERTIORARI—*Order of Assistant Controller, under ss.* 21(4) *and* (7)—*Urban Rent Control Act—Finding of facts—not speaking order.* The Applicant had applied for a writ of *certiorari* alleging that the Respondent No. 1 had acted without jurisdiction, as he had not sub-let the premises as alleged, and further contended that the order alloting the premises to the owner for his own occupation was tantamount to an evasion of the provisions of law relating to filing of suits by landlords against tenants on the ground of *bona-fide* requirement for their own occupation. *Held:* s.21(4) of Urban Rent Control Act

PAGE

(1960) gives jurisdiction to the Controller or Assistant Controller of Rents to direct the landlord to let the premises to a person or persons specified by him if the premises had been occupied after the 21st October 1950, without his permission. In this case the Respondent No. 1 had after due enquiry come to the conclusion that the Applicant had sub-let the premises, and the proceedings show there are materials on which he could have come to such a finding of facts. Therefore his order cannot be considered as a "Speaking Order". *Held also:* Since the owner is one of the Applicants for accommodation, there is nothing in law to prevent the Respondent No. 1 to allot the premises to him, if he considers that such a course is warranted by the circumstances of the case. The order therefore cannot be said to be made without jurisdiction.

H.N. SEN (H.R. SEN GUPTA) *v.* THE ASSISTANT CONTROLLER OF RENTS, MYANAUNG & 3 OTHERS 165

အက်ဥပဒေများ

ကာလစည်းကမ်းသတ်အက်ဥပဒေ။

တရားမကျင့်ထုံး။

နိုင်ငံတော်ကောက်ပဲသီးနှံရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့ ပြင်ဆင်ချက်ဥပဒေ။

ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေ။

မြန်မာပြည် တံဆိပ်ခေါင်း အက်ဥပဒေ။

မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာ ဥပဒေ။

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး။

ရာဇသတ်ကြီး။

ဝိနိစ္ဆယဌာနနှင့် ဝိနိစ္ဆယခုံ အက်ဥပဒေ။

အရွယ်မရောက်သေးသူများ အုပ်ထိန်းခြင်းဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေ။

ကလေးသူငယ်အား ကြည့်ရှုစောင့်ရှောက်ခွင့်ပေးရန် လျှောက်လွှာ အရေးကြီးဆုံး အချက်မှာ ကလေး၏အကျိုးကျေးဇူးဖြစ်ခြင်း—ငယ်ရွယ်နုနယ်သောကလေးမိခင်က ဖခင်ထက်အုပ်ထိန်းရန် သင့်တော်ခြင်း။ ။လျှောက်ထားသူသည်၊ မိမိ၏လင် ယောကျ်ားဖြစ်သော လျှောက်ထားခံရသူနှင့် ခွဲနေပြီးနောက်၊ လင်ယောကျ်ားနှင့် ကျန်ရစ်ခဲ့သော ၁၀ လ သာသာမျှသာ ရှိသေးသည့် သားငယ်အား ကျေးမွေးကြည့်ရှုစောင့်ရှောက်ခွင့်အတွက် လျှောက်ထားရာ။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။ဤကိစ္စမျိုးဌ ရုံးသည် ဥပဒေအရ စီရင်ထုံးများကို လမ်းညွှန်များသဖွယ်သာ လက်ခံကျင့်သုံးပြီး၊ အရေးကြီးဆုံး ထားရှိရမည်မှာ ကလေး၏ အကျိုးကျေးဇူးပင်ဖြစ်သည်။ အမှုတခုနှင့် တခုမှာ အချက်အလက်ခြင်း ထပ်တူထပ်မျ မည်သို့သောအခါမျ မဖြစ်နိုင်ပေ။ ထို့ကြောင့် အမှုတိုင်းတွင်၊ ၎င်းအမှု၏ အချက်အလက် ဖြစ်ရပ်ပေါ် သမျှတို့ကို ချုံး၍ စဉ်းစားရမည်ဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် ကလေးသည် ငယ်ရွယ်နုနယ်သေးလျှင်၊ မိခင်ဖြစ်သူကပို၍ ကျေးမွေးပြုစုနိုင်သည်၊ စောင့်ထိန်းနိုင်သည်၊

PAGE

ထို့ကြောင့် သာမန်အားဖြင့်၊ မိခင်ဖြစ်သူသည် အကျင့်စာရိတ္တ ပျက်ပြားခြင်း၊ သို့မဟုတ်စောင့်ထိန်းသူ ဖြစ်ထိုက်သောအရည်အချင်းများနှင့်ပြည့်စုံခြင်း မရှိသူ မဟုတ်လျှင် ကလေးသူငယ်ကို မိခင်နှင့်ထားရှိစေတတ်သည်။ ဤသည်ကား၊ အနိုင်နိုင်ငံ၏ လက်ခံကျင့်သုံးသော သဘာဝ တရားပင်ဖြစ်သည်။ ***Sarswatibai Shripad Ved*** **v.** ***Shripad Vasanji Ved,*** **A.I.R (1941) Bom. 103.** ***and Mohd. Saddid*** **v.** ***Wafati,*** **A.I.R (1948) Oudh** 51 ရည်ညွှန်း၍ ***In re L. (Lnfants)*** **(1962) I. Weekly, Law Reports 886** ရည်ညွှန်းချိန် ခဲ့ခြား ရှင်းလင်းပြသည်။ ထို့ပြင် ဤအမှုတွင် ကလေးသည် ၁၀ လ သားသာသာ ရှိသေးသည်၊ ဤအရွယ်ကလေးသည် မိခင်နှင့်သာ အတူနေသင့်သည်။ ကလေးသူငယ်တို့မည်သည်နို့ဘူးတိုက်၍ ကျွေးမွေးသည်နှင့်သာမပျော်။ မိခင်၏ မေတ္တာကို ခံယူရန်လိုသည်။ သက်သေထွက်ချက်အရလည်း လျှောက်ထားသူသည် ကလေးကိုစောင့်ရှောက်ထိန်းသိမ်းရန် မသင့်သော မိခင်ဖြစ်သည်မတွေ့ရ။ ထို့ကြောင့် လျှောက်ထားသူ၏ လျှောက်လွှာကို ခွင့်ပြုလိုက်သည်။

မတင်ညွှန် နှင့် ကိုအောင်သိန်း 287

ကာလစည်းကမ်းသတ် ဥပဒေဇယား (၁)၊ အပိုဒ် ၁၄၉—နိုင်ငံတော်ကောက်ပဲသီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့—၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ နိုင်ငံတော်ကောက်ပဲသီးနှံရောင်းဝယ်ရေး အဖွဲ့ပြင်ဆင်ချက် ဥပဒေ 303

စိတ်ဆင်းရဲအောင် ပြုမူခြင်း။ အမိပပါယ်သဘောတရား—လင်မယား ကွာရှင်းခွင့် ရနိုင်မရနိုင် 295

ဆိုင်းငံ့အမိန့်—တရားမမှုရှိသည့်အတွက်၊ ရာဇဝတ်မှုကို ဆိုင်းငံ့သင့်မသင့်။ ။ဤအမှုဌာပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားသူတို့က ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားခံရသူသည် အောက်ရုံးဌာ မိမိတို့အပေါ် ရာဇဝတ်ကြောင်းဖြင့် စွဲဆိုထားသော အမှုကို အဆိုပါမှုဌာ၊ ပါဝင်နေသော အချင်းဖြစ်မြေကိုပင်၊ ရန်ကုန်မြို့၊ တရားမတရားရုံးဌာ လက်ရောက်ရလိုမှုနှင့် တားမြစ်လိုမှု စွဲဆိုထားခြင်းကြောင့် အောက်ရုံးရှိ ရာဇဝတ်မှုကို ဆိုင်းငံ့ထားရန် အဆိုပါ ရာဇဝတ်မှုကို ကြားနာသည့် အောက်ရုံးဌာ လျှောက်ထားခဲ့သည်ကို၊ အောက်ရုံးက ဆိုင်းငံ့အမိန့် ချမှတ်မပေးခဲ့သဖြင့် တရားရုံးချုပ်သို့ ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ။ရာဇဝတ်မှုတွင် စစ်ဆေးရမည့် အချက်အလက်နှင့် တရားမမှုတွင် စစ်ဆေးရမည့် အချက်အလက်တို့သည် မတူညီကြောင်း ဖော်ပြလျက်။ ***။ဆုံးဖြတ်ချက်။*** ။ရာဇဝတ်မှုနှင့် တရားမမှုတို့၏ အမှုသည်ခြင်း တူရုံမျှနှင့်သော်၎င်း၊ အခြင်းဖြစ်အကြောင်းအရာ တူရုံမျှနှင့်သော်၎င်း ရာဇဝတ်မှုကို ဆိုင်းငံ့ရန် မသင့်ကြောင်း ပေါ်လွင်၏။ ထို့ပြင် ရာဇဝတ်မှုသည် တရားမမှုကို၊ ဖိနှိပ်ရန် ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရန်မှာလည်း၊ ၎င်းအမှုမျာ းကို စစ်ဆေးရာတွင် တမျိုးစီ ခဲ့ခြား၍ စစ်ဆေးရန်ဖြစ်သဖြင့် ထိုကဲ့သို့ ယူဆရန် မသင့်ကြောင်းပေါ်လွင်၏။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် ရာဇဝတ်မှုကို ဆိုင်းငံ့ရန် မသင့်သည်မှာ ကောင်းစွာထင်ရှား၏။ ။၁၉၅၈ ခု၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး (တရားလွှတ်တော်) ၁၀၂ စာကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။ ။ထို့ပြင် ရာဇဝတ်မှုမျာ းကို အမြန်ဆုံး ပြီးစီးအောင် စစ်ဆေးရန်

ဤရုံးက ညွှန်ကြားလွှာများထုတ်ရန် ညွှန်ကြားခဲ့ပြီးဖြစ်သဖြင့်၊ လုံလောက်သော အကြောင်းမရှိလျှင် ရာဇဝတ်မှုများကို ဆိုင်းငံ့ထားရန် သင့်လျော်မည်မဟုတ်။

ဝိုင်၊ အီး၊ အိုင် ဒါဝတ်ဂျီနှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ [အမ်၊ အက်(စ်)၊ မရက်] .... 300.

တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၁၄၄—အိမ်ဌားနှင့် မသက်ဆိုင်သော်လည်း အိမ်ရှင်က ဇာရီပြုလုပ်ရာတွင် နှင့်ထုတ်ခံရသူ—မြေလက်ရောက်ပြန်လည်မရရှိလျှင် လျော်ကြေးရရှိရမည့် အခွင့်အရေး။ ။အိမ်ရှင်သည် အိမ်ဌားအား နှင့်ထုတ်ရန် အမှုစွဲဆိုရာ၊ အနိုင်ဒီဂရီရရှိပြီး၊ ထိုဒီဂရီကို ဇာရီပြုလုပ်ရာ၌၊ အိမ်ဌားအား နှင့်ထုတ်ခဲ့သည်သာမက အိမ်ဌားမှတစ်ဆင့် ဌားယူသူ မဟုတ်သူကိုပါ နှင့်ထုတ်ခဲ့ပြီး၊ ၎င်း၏အိမ်ကို ဖျက်ခဲ့လေသည်။ ။အိမ်ဌားမဟုတ်သူက မြေကိုပြန်လည်လက်ရောက်ရရှိရေးကို အရေးဆိုရာ မြေကို အခြားသူများအား ရောင်းချပြီးဖြစ်သဖြင့် ပြန်လည်ပေးအပ်ရန် မဖြစ်နိုင်တော့သည့်အတွက် အဖျက်ခံရသော အိမ်တန်ဘိုးနှင့် တရားစရိတ်ကို လျော်ကြေးအဖြစ် ပေးအပ်ရန် အောက်ရုံးတရားသူကြီးက အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ ။ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်၍ အိမ်ရှင်သည်၎င်း၊ ထိုသူသည်၎င်း၊ အသီးသီး အယူခံဝင်ကြရာ။ **။ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။အောက်ရုံးက ချမှတ်သော အမိန့်မှာ ဒီကရီကိုပယ်ဖျက်သောအမိန့်၊ သို့တည်းမဟုတ် ပြင်သောအမိန့်မျိုး မဟုတ်သဖြင့်၊ တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၁၄၄ တွင် အကျုံးမဝင်ချေ။ သို့သော် အိမ်ဌားနှင့်မသက်ဆိုင်ဘဲနှင့် ထုတ်ခံရသူမှာ မတရားလက်လွှတ်ခံရသဖြင့် လက်လွှတ်သည့်မြေကိုပြန်လည်ရရှိထိုက်ပေသည်။ အကယ်၍ ပြန်လည်မရှိနိုင်လျှင် သင့်တော်သောလျော်ကြေးကို ထိုက်ပေသည်။ အောက်ရုံးတရားသူကြီးက သတ်မှတ်ခဲ့သော လျော်ကြေးကို အိမ်ရှင်ကပင် မငြင်းဆိုသဖြင့်၊ ၎င်းအတိုင်း လက်ခံရပေမည်။ ။**ဂျေ၊ ဘာဟမ် နှင့် ကေ၊ ဒါနတ်မာရဝါရီ၊ ၁၉၂၂-၄၉** အိုင်၊ အေ၊ စာမျက်နှာ ၃၅၁ — ၃၅၅ ကို ကိုးကားသည်။ ဤကဲ့သို့သော အမှုမျိုးတွင် အယူခံပိုင်ခွင့်ရှိမရှိနှင့် ပတ်သက်၍ တရားလွှတ်တော်များ အယူအဆ ကွဲလွဲနေကြသည်။ ဤအမှုတွင်ကား ဤအချက် ကို ဆုံးဖြတ်ရန်မလို။

မစ္စ(စ်) အမ်၊ အက် (ဖ်)၊ မက်ဆွီးနီး နှင့် ဒေါ်ခ ပါ ၂ .... } 276.
ဒေါ်ခ ပါ ၂ နှင့် မစ္စ(စ်) မက်ဆွီးနီး ပါ ၂ ....

တရားမကျင့်ထုံး ကိုဧပခေအမိန့် ၉၊ နည်း ၈၊ အမိန့် ၁၇၊ နည်း ၂ အမှုကို ပလပ်ခြင်းကိစ္စ။ ။လျှောက်ထားသူသည် အောက်ရုံးတွင် တရားလိုအဖြစ် အမှုနှစ်မှု စွဲဆိုထားရာ၊ ပဌမမှုတွင် နှစ်ဦးနှစ်ဘက်သော သက်သေများကို စစ်ပြီးခဲ့၏။ အမိန့်ကားမချမှတ်သေးပေ၊ ဒုတိယအမှုနှင့်အတူ အမိန့်ချမှတ်ရန် ထားဟန်တူပေသည်။ ဒုတိယအမှုတွင်ကား တရားလို သက်သေများသာ စစ်ပြီး၍ တရားခံသက်သေများ စစ်ရန် အမှုကို ချိန်းဆိုထားလေသည်။ ထိုဒုတိယအမှုကို ချိန်းဆိုထားသောနေ့တွင် တရားလိုလည်းမလာ၊ တရားလို၏ ကိုယ်စားလည်း မည်သူမှ မလာ၍ အမှုနှစ်မှုစလုံးကို ပလပ်လိုက်သည်။ ။တရားရုံးချုပ်သို့ ပြင်ဆင်မှုလျှောက်ထားခဲ့ရာ။ **။ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။ပဌမမှုတွင် နှစ်ဘက်သော သက်သေများကို စစ်ဆေးပြီးဖြစ်၍ ဆက်လက်ကြားနာရန် ချိန်းဆိုခြင်း မပြုသဖြင့်၊ အောက်ရုံးသည်

PAGE

ငင်းအမှုကို အမိန့် ၉၊ နည်း ၈ အရ ပလပ်ခြင်း မပြုနိုင်။ ။**လန်ကာခန်နှင့် ဇကီး** အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၄ ခုနှစ်၊ **Lahore** စာမျက်နှာ ၅၆၊ အရ ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။ ။ဒုတိယအမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ကား၊ အမှုပလပ်ခြင်းမှာ ကြာနာရန် ချိန်းသည့်နေ့တွင် တရားလိုမလာရောက်သဖြင့် ပလပ်သည်ဖြစ်၍ အမိန့် (၁၇) နည်း (၂) တွင် အကျုံးဝင်သည်ဟု ယူဆ ရပေမည်။ ထိုနှစ်ခု တရားလိုသည် လုံလောက်သော အကြောင်းမရှိဘဲ၊ ရုံးသို့မလာရောက်၊ ပျက်ကွက်ကြောင်းထင်ရှားသည်။

အာယာဆမတ် (ခ) နှင့် ဟူကွမ်ချန် 310

တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေ၊ အမိန့် ၃၉၊ နည်း ဥပဒေ ၁—ယာယီတားအမိန့်မည်သည့်အခါ ထုတ်ဆင့်ခြင်း။ ။အယူခံတရားလိုမျာ်းက အယူခံ တရားခံများအပေါ် အိမ်နှင့် အိမ်ယာမြေတို့အပေါ်တွင် လေးပုံပုံ သုံးပုံပိုင်ဆိုင်ကြောင်း ကျေညာပေးရန် အမှုစွဲဆိုလျက် အယူခံတရားခံ ၂ ဦးသည် အိမ်ကိုဖျက်ဆီးပြီး အသစ်ထပ်မံဆောက်လုပ်ရန် ပြုလုပ်နေသဖြင့်၊ ၎င်းဖျက်ဆီးခြင်းမှ တားမြစ်ရန် တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေ အမိန့် (၃၉) နည်းဥပဒေ (၁) အရ ယာယီတားအမိန့် ထုတ်ဆင့်ပေးရန်၊ လျှောက်ထား ခဲ့လေသည်။ ။ထိုတားမြစ်ရန် လျှောက်လွှာနှင့် ပတ်သက်၍ အောက်ရုံးတရားသူကြီးသည် အယူခံတရားလိုများ စွဲဆိုခဲ့သော အမှုတွင် တောင်းဆိုသည့်သက်သာခွင့်များမှာ အချင်းဖြစ်ပစ္စည်း အထည်ခြုပ်နှင့် ပတ်သက်၍ အခွင့်အရေးတောင်းဆိုခြင်းမဟုတ်၊ အယူခံ တရားလိုများ ပစ္စည်းတွင်၊ ရခွင့်ရထိုက်ကိုသာ မြွက်ဟကျေညာပေးရန် လျှောက်ထားသောကြောင့်၊ တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေအမိန့် ၃၉၊ နည်းဥပဒေ ၁ တွင် အကျုံးမဝင်ဆိုပြီး၊ အယူခံတရားလိုများ၏ လျှောက်လွှာကို ပယ်လိုက်လေသည်။ ။အယူခံ တရားလိုများက မကျေနပ်၍ တရားရုံးချုပ်သို့ အယူခံမှုကို တင်သွင်းရာ။ **။ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။အယူခံတရားလိုများ စွဲဆိုခဲ့သည့်အမှုကို ကြည့်ရှုမှု အချင်းဖြစ်အိမ်နှင့် အိမ်ယာမြေတို့အပေါ် ထွင်ယုတ်စွအဆုံး တဝက်ကို အယူခံတရားလိုများက အမွေအဖြစ် ဆက်ခံယူရန်ဖြစ်ရမည်မှာ ထင်ရှားနေသည့်ပြင်၊ အယူခံတရားလိုများက ထိုသို့ပိုင်ဆိုင်ကြောင်းကို ထင်ရှားစေရန် အမှုစွဲဆိုခြင်းဖြစ်သဖြင့်၊ စွဲဆိုသည့်အမှုမှာ အထည်ခြုပ်မရှိသည့် အခွင့်အရေးကိုသာရယူ မြွက်ဖော်ပေးရန် စွဲဆိုခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟု မည်သို့မျှမဆို နိုင်။ အချင်းဖြစ်ပစ္စည်းများတွင်၊ အယူခံတရားလိုများတို့သည်၊ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိကြောင်းမှာ ပေါ်လွင်ရကား၊ ထိုပစ္စည်းများကို အမှုမပြီးမီ အတောအတွင်း ပျက်စီးခြင်း မပြုဘဲ မူရင်းအခြေအနေအရ တည်ရှိနေရန် အယူခံတရားလိုများသည် တားအမိန့်ထုတ်ဆင့်ပေးရန် ဥပဒေအရ တောင်းဆိုခွင့်ရှိကြောင်းမှာ ထင်ရှားလေသည်။ ။ဆရာဦးညို စိမ်နှင့်ဆရာရှိန် **(1948) B.L.R 134.** ကိုရည်ညွှန်း လိုက်နာသည်။ ။ထို့ပြင် ယခုအမှုတွင် အချင်းဖြစ်အိမ်နှင့် အိမ်ယာမြေများနှင့် ပတ်သက်၍ နှစ်ဦးနှစ်ဘက်ပိုင်ဆိုင်ခွင့်မှာ အကျုံးဝင်နေသည်တကြောင်း၊ ထိုပစ္စည်းများ အမှုမပြီးမီ အတောအတွင်း ဖျက်ဆီးပစ်ရန် ဆောင်ရွက်နေကြောင်းနှင့် ထိုသို့ မိဘပိုင်ပစ္စည်းကို ဖျက်ဆီးပစ်ပါက၊ အယူခံတရားလိုများမှာ တန်ဘိုးမဖြတ်နိုင်အောင် နစ်နာခြင်း ဖြစ်ပေမည်ဆိုသည့် အဓိကအချက်များ ပြည့်စုံနေသဖြင့် အယူခံတရားလိုများသည် အမှုမပြီးမီ အတောအတွင်း ထိုပစ္စည်းကို မူလအခြေအနေတွင် တည်ရှိနေနိုင်ရန် တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေအမိန့် ၃၉၊ နည်းဥပဒေ

PAGE

၁ အရ ယာယီတားအမိန့်တရပ် ထုတ်ဆင့်ပေးထားပါရန် တောင်းဆိုခွင့်ရှိ ကြောင်းနှင့် ထိုအမိန့်တရပ် ထုတ်ဆင့်ပေးသင့်ကြောင်းမှာ ထင်ရှားနေသည်။ ***B. Nadesan Pillay and one* v. *John Huie*, (1951) B.L.R. 71 (H.C.),** ရည်ညွှန်းခဲ့လိုက်နာသည် ....

မည္ဆန့်မေ ပါ ၃ ဦး နှင့် ကိုကျော်သိန်း ပါ ၄ ဦး 282

စာရုံးမကျင့်ထုံး အမိန့် ၄၁ နည်းဥပဒေ ၂၃ အရ၊ အမှုကိုပြန်လည် စစ်ဆေးရန် ချမှတ်သော အမိန့်—အပြီးသတ် အမိန့် မဟုတ်—ပြည်ထောင်စု တရား စီရင်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆ 316

နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲသီးနှံရောင်းဝယ်ရေး အဖွဲ့—ကာလစည်းကမ်းသတ် ဥပဒေ ဇယား (၁)အပိုဒ် ၁၄၉ အကျူးဝင်ခြင်း ကိစ္စ—၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ နိုင်ငံတော်ကောက်ပဲ သီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေး အဖွဲ့ ပြင်ဆင်ချက် ဥပဒေ။ ။ဤပြဿနာကိုစစ်ဆေး စစ်ကြော ရာ၌နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲ သီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့၏ နောက်ကြောင်း ရာဇဝင် နှင့် ထိုအဖွဲ့ မည်သည့် အခြေ အနေတွင်၊ မည်သို့ မည်ပုံ ပေါ်ပေါက် လာခဲ့သည် ကိုပါ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။ ။ထို့ပြင် ဖွဲ့စည်း အုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံ ဥပဒေ ပုဒ်မ (၄၄) တွင် ပါရှိသော မူများ အတိုင်း၊ အစိုးရ၏ တာဝန် ဝတ်ရားများ၊ များပြား ကျယ်ပြန့်လာလေသည်။ စီးပွါးရေး လုပ်ငန်းသည် လည်း မြန်မာပြည် အစိုးရ လုပ်ငန်း တရပ် အဖြစ် ပေါ်ပေါက် လာခဲ့သည်။ ။အင်္ဂလန်ပြည်၊တရား ရုံးများမှ ချမှတ်သော စီရင်ထုံး အချို့ကို ယနေ့ မြန်မာပြည်အခြေ အနေနှင့် ဟပ်စပ်ရန် မသင့်ကုလ့ခေျ။**တန်မလင်နှင့် ဟင်ဟာဖို့အမှု (1950) I.K.B. 18 အရံတပ်များ အသင်းနှင့် ဗီ (လ်) ပေါ် (တ်) အမှု (1947) 2 All. E.R. 376** တို့ကို ညွှန်းသည်။ ။ယခုကိစ္စ မျိုးတွင်လေ့နံဒါးထစ်၊ မှတ်သားယူဆ၍မဖြစ်နိုင်၊ တိုင်းပြည်၏ စီးပွါးရေးစံနစ်ကို လေ့လာ သုံးသပ် ထည့်သွင်း စဉ်းစားပြီးမှ ယူဆ ဆုံးဖြတ်ရမည် ဖြစ်သည်။ ။၁၉၄၅ခုနှစ်၊ ကောက်ပဲသီးနှံစီမံကိန်း အဖွဲ့နှင့် ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ကောက်ပဲ သီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့တို့အား ဘုရင်ခံ၏ အမိန့်ဖြင့် သာ ဖွဲ့စည်းခဲ့သည် တကြောင်း၊ ယင်းအဖွဲ့တို့၏ လုပ်ငန်းများကို တင်းတင်း ကြပ်ကြပ် အစိုးရက ကွပ်ကဲခဲ့သည် တကြောင်းတို့ကို ထောက်သော်၊ ထိုအဖွဲ့ နှစ်ဖွဲ့သည်၊အစိုးရ၏ ကိုယ်စားလှယ်များသာ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်။ ။ယခု လက်ရှိနိုင်ငံတော် ကောက်ပဲ သီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေး အဖွဲ့နှင့် စပ်လျဉ်း၍ကား အလွယ် တကူ ဆုံးဖြတ်ပေးရန် မဖြစ်နိုင်ပေ၊ ယင်း အဖွဲ့သည် မိမိ၏ အသားတင် ဝင်ငွေ အပေါ် တွင် အမြတ်တော်ခွန် ပေးဆောင်ရန် တာဝန်ရှိရာ၊ အဖွဲ့၏ လုပ်ငန်း ကိုနိုင်ငံတော် အစိုးရ လုပ်ငန်းအဖြစ် ထားရှိရန် ပါလီမန်က ရည်ရွယ်ခဲ့သလော ဟူ၍၊ စဉ်းစားဉာဏ် ဖွယ်ရာ ဖြစ်သည်။ သို့သော် ဤအချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ အဆုံး အဖြတ်ပေးရန် မလိုတော့ပေ၊ အကြောင်းသော်ကား ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ နိုင်ငံ တော် ကောက်ပဲ သီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေး အဖွဲ့၊ အက်ဥပဒေကိုပြင်သည့် ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၂ (က) အရ၊ ကာလ စည်းကမ်းသတ် ဥပဒေ ပဌမ ဇယား၊ အပိုဒ် ၁၄၉ သည်၊ယင်းအဖွဲ့က စွဲဆိုသည့် အမှုမျာနှင့် သက်ဆိုင်စေရမည်ဟု မူလ ဥပဒေ အာ ဏာ တည်သည့်နေ့မှ စ၍ စတင် အာဏာတည်ရန် အတွ် အလင်း ပြဋ္ဌာန်းလိုက်

PAGE

သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ **မစ္စဘက်ရန် ချောဒတ် (စ်) ဂျက်သာတိုင်အမှု** ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ် ၂၂၇ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

သည်စတိတ် အက်ဂရီကားလ်ချားမဘကက်တင်းဘုတ် နှင့် စတီးဘရားသားအင် ကုမ္ပဏီ လီမိတက်။ 303

ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆ ယခင်တရားလွှတ်တော်က တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် (၄၁) နည်းဥပဒေ (၂၃) အရအမှုကို ပြန်လည်စစ်ဆေးရန်ချမှတ်သော အမိန့်—စီရင်ချက်နှင့်ဒီကရီမဟုတ်—အပြီးအသတ်အမိန့် (Final Order) ဖြစ်မဖြစ်။ ။လျှောက်ထားသူသည်၊ ယခင် တရားလွှတ်တော်က တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် (၄၁) နည်းဥပဒေ (၂၃) အရ၊ မိမိတရားခံအဖြစ် ပါဝင်နေရှုပဏာမကောက်ချက်ဖြင့် အောက်ရုံးက ပလပ်သော အမှုကို ပြန်လည်စစ်ဆေးရန် ချမှတ်သော အမိန့်ကို မကျေနပ်၍၊ ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆ အရ၊ အယူခံဝင်ရာ။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆ အရ အခွင့်ထူးရရှိနိုင်ရန်၊ အယူခံဝင်သော အမိန့်သည် စီရင်ချက်၊ ဒီကရီ၊ သို့မဟုတ် အပြီးသတ် အမိန့်ဖြစ်ရမည်။ ယခုအမှုတွင် သက်ဆိုင်သည့် အမိန့်မှာ၊ စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီမဟုတ်ကြောင်းမှာ ထင်ရှားသည်။ ။အပြီးသတ် အမိန့် (Final Order) ဟုတ်မဟုတ် စဉ်းစားရာ၌၊ ယခုအမိန့်မျိုးသည် အပြီးသတ်အမိန့် မဟုတ်ကြောင့် ဗွေ့ရှိရသည်။ ။ *Abdul Rahman* v. *D.K. Cassim and Sons*, 11. Ran., *p.* 50 ကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။ ***Waryan Singh and others*** **v.** ***Harann Singh and another,*** ၁၉၁၉ ခုနှစ်၊ အေ၊အိုင်၊အာရ် လဟိုး၊ စာမျက်နှာ ၂၉၂။ ။ ***Arumugam Chetti*** **v.** ***Raja Jagaveera Rama Venkateswara Ettappa,*** I.L.R 28, Mad., p. 444. ***Abdul Qavi Khan and others*** **v.** ***Rholan Khan and others,*** 11. Ran., p. 58, တို့ကို ရည်ညွှန်း၍ ခွဲခြားသည်။

ဦးအုန်းတင် နှင့် ဒေါ်တင်မြ ပါ ၂ 316

မြန်မာပြည်တံဆိပ်ခေါင်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၇၊ မြန်မာပြည် တံဆိပ်ခေါင်း အက်ဥပဒေ စာရင်း (၁) အပိုဒ် ၄၇၊ အခိုက်အတန့် အာမခံစာတမ်း တရားဝင်သော ရေကြောင်း အာမခံစာချုပ် ဖြစ်မဖြစ်။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။တံဆိပ်ခေါင်း အက်ဥပဒေ စာရင်း (၁) အပိုဒ် ၄၇ ချွင်းချက်၌ အကျုံးဝင်သော အာမခံစာချုပ်မပြုလုပ်မီ၊ အခိုက်အတန့်အားဖြင့် ထုတ်ပေးထားသော အာမခံ စာတမ်းမျိုးသည်၊ ပင်လယ် ရေကြောင်း အာမခံ စာချုပ် မဟုတ်နိုင်။ ။မြန်မာပြည် တံဆိပ်ခေါင်း အက်ဥပဒေ အပိုဒ် (၇) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များတွင် အကျုံးမဝင်သော၊ ပင်လယ်ရေကြောင်း ဆိုင်ရာ၊ အာမခံ ပဋိညာဉ်ကို အခြေပြု၍၊ မည်သည့်ရုံးတွင်မှ တရားစွဲဆိုခြင်း မပြုနိုင်။ ။**စူရပ်(ဒ်)မားနဂိုရင်းမားနှင့်တရုပ်(ဒ်) ထွန် အာမခံ ကုမ္ပဏီ လီမိတက်** ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ အေ၊အိုင်၊ အာရ်ပရီဗီကောင်စီ (စ၁) ကဉ ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ။ထို့ပြင် ဤအမှုပါ အခိုက်အတန့် အာမခံစာတမ်းတွင် ဝေမည်၍မည်မျှအတွက်၊ အတိအကျ အာမခံသည်ကို ဖော်ပြထားခြင်း

PAGE

မရှိ၊ မြန်မာပြည် တံဆိပ်ခေါင်း အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၇ (၃) တွင် အကျုံးဝင်သော၊ ပင်လယ်ရေကြောင်း အာမခံ စာချုပ် ဖြစ်သည်ဟု မဆိုနိုင်။ ။**ဒီရကမ်ဂျီနှင့် ဟဂျီကပ်ဂျီ** အမှု ၁၉၂၃ ခုနှစ်၊ အေ၊အိုင်၊အာရ် ဘုံဘေ စာ၊ ၁၄၂။ နှင့်**အာမက် ရွား** နှင့် **ဂရင်းနဧလး ကုမ္ပဏီ** အမှု။ ၁၉၄၄ ခုနှစ်၊ အေ၊အိုင်၊အာရ်(ဒ်)စာ၊ ၉၈ တို့ကို ခွဲခြားရှင်းပြသည်။

ဘားမားတင်းဘား ကုမ္ပဏီနှင့် အမေရိကံ အင်တာနေရှင်နယ် အန်ဒါ ရိုက်တာ ဘားမား လီမိတက် 271

ရာဇဝတ်မှုကိုပယ်ဖျက်ခြင်း—အချိန်မကျ စောလွန်းသော ရာဇဝတ်မှု—တဘက်ကစွဲဆို သောအမှုကို အနှောင့်အရှက် ဖြစ်စေမည့် ရာဇဝတ်မှု—ပယ်ဖျက်သင့်ခြင်း။ ။ လျှောက်ထားသူသည် မိမိ၏ လင်ယောကျ်ားဖြစ်သော လျှောက်ထား ခံရသူ အပေါ် စားစရိတ် လျှောက်ထားရာ၊ လျှောက်လွှာတွင် စွပ်စွဲချက် အမျိုးမျိုး ထည့်သွင်းခဲ့သဖြင့်၊ လျှောက်ထားခံရသူသည်၊ လျှောက်ထားသူ အပေါ် ရာဇ သတ် ပုဒ်မ ၅၀၀ အရ၊ အသရေဖျက်မှု ပြန်လှန် စွဲဆိုလေသည်။ ။လျှောက် ထားသူက မိမိအမှု မပြီးပြတ်မီ၊ ၎င်းအပေါ် လျှောက်ထားခံရသူသည် အမှု မစွဲသင့်ဟု လျှောက်ထားရာ အောက်ရုံးတွင် မအောင်မြင်သဖြင့်၊ တရားရုံးချုပ် သို့ ပြင်ဆင်မှု လျှောက်လွှာ တင်သွင်းရာ။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။လျှောက်ထား သူသည် မိမိ၏ စွပ်စွဲချက်များကို ထင်ရှားအောင် သက်သေတင်ပြ စစ်ဆေးခြင်း မပြုမီ၊ လျှောက်ထားခံရသူက အသရေဖျက်မှု စွဲဆိုခြင်းကြောင့် လျှောက်ထား သူအား မျှားစွာ အနှောင့်အရှက် ဖြစ်ရုံမက၊ ၎င်းစွဲဆိုသော အမှုနှင့်ပတ်သက်၍ လွှတ်လပ်စွာ သက်သေတင်ပြ စစ်ဆေးခြင်း ပြုနိုင်မည် မဟုတ်ဟု ထင်မြင် သည်။ ။လျှောက်ထားခံရသူ စွဲသော အမှုမျိုးကို ခွင့်ပြုမည်ဆိုလျှင် တရားလို အမှုစွဲတိုင်း၊ တရားခံက တရားလိုအား အမှုဖွင့်၍ စွဲဆိုမည်ဖြစ်၏။ ဤကဲ့သို့ အမှု စွဲဆိုခြင်းကို လျစ်လျူ မရှုသင့်ဟု ထင်မြင်ယူဆ၏။ ။မည်သူ မဆို အကြောင်းရှိက၊ ဥပဒေ အရ တရားစွဲဆို နိုင်သည်မှာ မှန်သော်လည်း ဤကဲ့သို့ စွဲဆိုခြင်းကို အချိန်မကျ စောလွန်းသည်ဟု ထင်မြင်၏။ ထို့ကြောင့် ဖွင့်လှစ် ထားသော အမှုကို ပယ်ဖျက်ရန် (Quash) အမိန့် ချမှတ်လိုက်သည်။

မစ္စစ်မာဂရက်ဘာလခရစ်(ရ်)နန် နှင့် အက်(စ်)၊ ဘာလခရစ်(ရ်)နန် 279

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၃၃၇ (၂-က) အစိုးရသက်သေ (ဖော်ကောင်) ပါသောအမှု တွင် စစ်ဆေးရမည့် တရားသူကြီး။ ။ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၉၅ အရ စွဲဆိုသော အမှုတွင်၊ အစိုးရသက်သေ (ဖော်ကောင်) ပါဝင်နေသော်လည်း၊ သက်ဆိုင်ရာ အထူး (စက်ရှင်) တရားသူကြီးသည် အမှုတွဲကို သေချာစွာ မဘတ်ဘဲ၊ ရိုးရိုး အထူးအာဏာရ ရာဇဝတ် တရားသူကြီး တဦးစစ်ဆေးနိုင်ကြောင်း မှတ်ချက် ချခဲ့၍၊ ရိုးရိုး အထူးအာဏာရ တရားသူကြီး တဦးပင် အမှုစစ်ဆေး၍ အပြစ်ပေးခဲ့ ရာ။ ။**ဆုံးဖြ တ်ချက်**။ ။ရာဇသတ် ကျင့်ထုံး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၃၇ (၂ က) အရ၊ အစိုးရသက်သေ (ဖော်ကောင်) (**Approver**) ပါဝင်နေသော အမှုကို၊ အထူး အာဏာရ၊ ရာဇဝတ် တရားသူကြီး မစစ်နိုင်၊ စက်ရှင်တရားသူကြီး၊ သို့မဟုတ် တရားလွှတ်တော်ကသာ စစ်ဆေးရန် ဖြစ်သည်။ ။သို့သော် ယခုအခါ စက်ရှင်

PAGE

တရားသူကြီးများသည် စက်ရှင် အမှုများကို စစ်ဆေးခြင်း မပြုကြသဖြင့် အထူး (စက်ရှင်) တရားသူကြီးထံသို့ အထူး တရားသူကြီး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅ (၂) (၄) ခွင့်ချက်အရစစ်ဆေးရန်အတွက်တင်ပို့ရန်ဖြစ်သည်။ ။**ဘာဝါမှဒ္ဓယ်ဆင်းနှင့်အုရင်မင်းမြတ်** ။ (1938) Indian Appeals Privy Council, Vol-65, Page, 388 ကို လိုက်နာသည်။

ဘိုးဝပါ ၃၊ မောင်ဝိုင်းပါ ၄ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ 267

ရာဇဝတ်မှုကို ချေဖျက်ခြင်း—ရာဇသတ် ပုဒ်မ ၄၀၀ နှင့် စွဲဆိုသောအမှု တရားမမှုသာ ဖြစ်သောအမှု—ချေဖျက်ရန် သင့်ခြင်း—ရာဇဝတ် ကျင့်ထုံး ကိုဓဥပဒေ ပုဒ်မ ၅၆၁ (က) ။ ။လျှောက်ထားသူသည်၊ အောက်ရုံး ရာဇဝတ်မှုတွင် တရားခံဖြစ်၍၊ လက်သမားငါးခကို မပေးဟု ဆိုကာ လက်သမား ဆရာက ရာဇသတ် ပုဒ်မ ၄၀၀ အရ တရားစွဲဆိုခြင်း ခံခဲ့သူ ဖြစ်လေသည်။ ။ထိုသို့ တရားစွဲဆို ခံရခြင်းကို မကျေနပ်၍၊ အဆိုပါ အမှုကို ချေဖျက်ရန် ရာဇဝတ် ပြင်ဆင်မှု လျှောက်လွှာကို တရားရုံးချုပ်သို့ တင်သွင်းရာ။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။အမှုတွင် တရားလို၏ စကားများ မှန်စေကာမူ၊ လျှောက်သူ အပေါ် ရာဇဝတ်မှုဖြင့် မစွဲဆိုနိုင်၊ အမှုမှာ တရားမမှုသာ ဖြစ်သည်။ လျှောက်သူသည် တရားလို၏ စာရေးလည်း မဟုတ်၊ အစေခံလည်း မဟုတ်၊ ထိုသို့သော အနေဖြင့် ပစ္စည်း တခုခုကို တနည်းနည်းဖြင့် အပ်နှံခြင်း ခံရသူလည်း မဟုတ်၊ မည်သည့် ပဋိညာဉ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ရာဇဝတ် မကင်းသော ယုံကြည်အပ်နှံရေး ဖေါက်ဖျက်မှုကို ကျူးလွန်သူလည်း မဟုတ်ပေ။ ။ဤအမှုကို ဆက်လက် သွားမည်ဆိုက၊ လျှောက်သူမှာ များစွာပင် နှစ်နာမည်ဖြစ်ပေသည်။ လျှောက်သူမှာ အချုပ်နှင့်ပင် နေခဲ့ရလေပြီ။ စစ်ဆေးပြီးသော သက်သေ နှစ်ယောက်လည်း တစုံတခုမျှ လုံလောက်စွာ ထောက်ခံခြင်း မပြုကြပေ။ ။အထက် ဖေါ်ပြပါ အကြောင်း များကြောင့်၊ လျှောက်သူ အပေါ် တရားစွဲဆိုထားသော ရာဇဝတ်မှု တခုလုံးကို၊ ရာဇဝတ် ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၆၁ (က) အရ၊ ဤအမိန့်ဖြင့် ချေဖျက်လိုက်သည်။ ။*U Wa Gyi* v. *The Union of Burma*, (1958) B.L.R. 625 (H.C.); *U Nyi Lay*, v. *The Union of Burma*, (1959) B.L.R. 60. (S.C.) ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။

မောင်သောင်း နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (ဦးဘိုးအေး) 298

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၅၆၁ (က)—ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၄၀၀ အရ၊ စွဲဆိုသောအမှု မခိုင်လုံသဖြင့် တရားရုံးချုပ်က ပယ်ဖျက်ခြင်း 298

လင်မယား ကွာရှင်းမှု—နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းခြင်း—ကိုယ်ထိလက်ရောက်နှိပ်စက်ခြင်း မပြုသော်လည်း၊ စိတ်ဆင်းရဲအောင်ပြုမူခြင်း—နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းခြင်း ဖြစ်-မဖြစ်။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။လင်ဖြစ်သူသည် မိမိ၏ မယားဖြစ်သူကို အသိမပေးဘဲ လက်ဖွဲ့ ငွေ ၁,၃၀၀ မှ ငွေ ၁,၀၀၀ ကို အသုံးပြုခြင်းသည်၊ နိုင်ထက်စီးနင်း ပြုလုပ်ရာ ကျသည်။ ။ထို့ပြင် မယားကို အသိမပေးဘဲ လက်ထပ်ပြီး ရက်[illegible]နည်းငယ် အတွင်း အိမ်မှထွက်သွားပြီး မြို့သို့ပြန်ရောက်လာသောအခါ အခြားတနေရာ၌

PAGE

နေထိုင်လျက် မယားက ငင်းနှင့်လိုက်နေရန် ခွင့်တောင်းသော်လည်း၊ ခွင့်မပြုခြင်း တို့သည်၊ မယားအား စိတ်ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်စေသည်ဆိုသည်မှာ အမှန်ပင် ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ ။ငင်းပြင်၊ လင်သည် နောက်အိမ်ထောင်ပြုပြီး နောက် မယားအား ကုဋေခွင့် မပြုသည်မှာ မယားပေါ် တွင် နှိပ်ထက်စီးနင်း ကျင့်လိုစိတ် ရှိကြောင်း ပေါ်လွင်သည်။ ။အထက်ပါ အကြောင်းတို့ကြောင့် လင်သည် မိမိ၏ မယားအား နှိပ်စက်ရန် ဦးမလေးဘဲ၊ အပြုအမူအားဖြင့် နှိပ်စက်သောကြောင့် မိမိ၏မယားမှာ စိတ်ဆင်းရဲဒုက္ခ အကြီးအကျယ်ရောက်ရကြောင်း ထင်ရှား ပေါ်လွင်သည်။

မောင်ဆက်မောင် နှင့် မကြင်သွေး .... — 295

အမှုခေါ် စာချုပ်တော်—ဝိနိစ္ဆယဌာနနှင့် ဝိနိစ္ဆယခုံအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၂ (က) ဝိနိစ္ဆယ ဌာန နည်းဥပဒေ ၁၁၊၁၂ နှင့် ၁၄ ပြင်ဆင်ထားသည့် ပုဒ်မ ၄၆ ပုဒ်မ ၂၂ (၁)(က) နှင့် ပြင်ဆင်ထားသည့် ပုဒ်မ ၄၇ တို့ကို မလိုက်နာခြင်း ဥပဒေအရ စစ်ဆေးစီရင်ပိုင်ခွင့်မရှိခြင်း။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။ဝိနိစ္ဆယ ရုံးက အမှုသည်များအား ချိန်းဆိုသည့် နေ့ရုံနှင့် အချိန်တွင်၊ လာရောက်ရန် အကြောင်းကြားသော်လည်း၊ တဦးဦးက ပျက်ကွက်လျှင်၊ အမှုကို အနည်းဆုံး ၇ ရက် ရွှေ့ဆိုင်းပြီး၊ အားလုံးသော အမှုသည်တို့အား စာဖြင့် အကြောင်းကြားရမည်ဟု ပြင်ဆင်ထည့်သွင်းထားသော ပုဒ်မ ၄၂(က)က စာဆိုရှိသော်လည်း၊ ဤအမှုတွင် လိုက်နာခြင်းမျာ မရှိကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ ထို့ပြင် ဝိနိစ္ဆယဌာန နည်းဥပဒေ ၁၁၊၁၂ နှင့် ၁၄ တို့ကို လိုက်နာခြင်း မပြုခဲ့ပေ။ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သည့် နေ့ရက်နှင့် အချိန်တို့ကိုလည်း ပြင်ဆင်ထည့်သွင်းထားသော ပုဒ်မ ၄၀ အရ အမှုသည်များထံ စာဖြင့် ကြိုတင်အကြောင်းခြင်း မရှိခဲ့ပေ။ ။မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ၊ ပုဒ်မ ၂၂(၁)(က)နှင့်ပြင်ဆင်ထားသည့် ပုဒ်မ ၄၇ အရ၊စီရင်ချက်ကို ဆိုင်ရာဝိနည်းခိုရ် ဆရာတော်အားလုံးက လက်မှတ်ရေးထိုးရမည် ဖြစ်ရာ၊ စုဒိတက အမှတ် ၁၊ ဦးဒေဝန္ဒာဘိဝံသ တပါးတည်းသာ စစ်ဆေး ဆုံးဖြတ် လက်မှတ်ရေးထိုးထားသည် ဖြစ်၍၊ ဥပဒေအရ စစ်ဆေးစီရင်ပိုင်ခွင့် မရှိသည်မှာ ထင်ရှားသဖြင့်၊ အမှုခေါ် စာချုပ်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

ဦးဂုဏဂန္ဓနှင့် ဦးဒေဝန္ဒာဘိဝံသပါ ၃ 313

အရွယ်မရောက်သေးသော ကလေးသူငယ်များအား အုပ်ထိန်းခြင်းဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေ။
ကလေးသူငယ်တို့၏ အကျိုးကျေးဇူးကိုသာ မူတည်၍ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရန်ဖြစ်ခြင်း 287

INDEX

ညွှန်းချက်

CHIEF COURT

တရားရုံးချုပ်

PAGE

ACTS:

BURMA INCOME-TAX ACT.

CIVIL PROCEDURE CODE.

EVIDENCE ACT.

FOREIGNERS REGISTRATION ACT.

LAND NATIONALISATION ACT.

LIMITATION ACT.

LOWER BURMA TOWN AND VILLAGE LANDS ACT.

MOHAMMEDAN LAW.

NEGOTIABLE INSTRUMENTS ACT.

PENAL CODE.

SEA CUSTOMS ACT.

SUCCESSION ACT.

TRADE DISPUTES ACT.

TRANSFER OF PROPERTY ACT.

URBAN RENT CONTROL ACT.

EJECTMENT—*Suit for ejectment—decree for ejectment passed for non-payment of rent—no issue on the point—but arrears admitted—Evidence Act, s.* 58*—no need to prove admitted fact—decree properly passed under Urban Rent Control Act, s.* 12 (1) (a) *read with Order* 12, *r.* 6, *Civil Procedure Code.* The Plaintiff had filed a suit for ejectment under s. 12 (1) (*a*) (*c*) and (*f*) of the Urban Rent Control Act alleging non-payment of rent, nuisance and *bona fide* requirement. Since the arrears of rent was admitted, issues were framed regarding the question of nuisance and *bona fide* requirement only, and on both these issues the Plaintiff failed. However a decree for ejectment was passed on the admitted fact of non-payment of rent. On Appeal it was contended that the trial Court was wrong in passing an ejectment decree for non-payment of rent as there was no issue on the point. *Held:* Under o.12, r.1 of the Civil Procedure Code no issue can arise on admissions on pleadings. Under o. 12, r. 6 the Respondent could have applied for a decree on the admission of non-payment of rent. Under s. 58 of

PAGE

the Evidence Act no fact need be proved which had been admitted on the pleadings. As the non-payment of rent was admitted, the trial Court could pass a decree for eviction under s. 12 (1) (*a*) of the Urban Rent Control Act.

U TUN YIN *v.* LACHEEYAR 411

EVIDENCE ACT, S. 91 AND S. 92—SHAM OR FICTITIOUS DOCUMENT—WHEN EXCLUDED—ORAL EVIDENCE—WHEN ADMISSIBLE ... 394

EVIDENCE ACT, S. 92—ADMISSIBILITY OF ORAL EVIDENCE—REGISTERED DEED OF SALE—BAR TO BEING CONSTRUED AS MORTGAGE ... 328

FOREIGNERS REGISTRATION ACT, S. 5 (1)—*prosecution and conviction under—proof of citizenship to be considered at trial.* In a prosecution under s. 5 (1) of the Foreigners Registration Act, the accused had raised the defence that she was a citizen of the Union. The trial Judge convicted her, holding that once she held a certificate, she must obey the law and renew it annually. He further held that the question of citizenship was a matter for the Ministry of Judicial Affairs, and did not consider the evidence led. *Held:* According to the evidence, the Applicant and her parents were born in Burma, and her grandparents had lived, and, like her parents, died in Burma. She has therefore complied with the provisions of s. 4 (2) of the Union Citizenship Act, and accordingly it must be deemed that she is a citizen of the Union of Burma, and as such, there is no necessity for her to renew her certificate. *Bishna Lal* v. *The Union of Burma*, (1959) B.L.R. 3 (H.C.); and *Tein Yu Han* v. *The President of the Union of Burma and one*, (1953) B.L.R. 47 (S.C.), referred to.

INDU BHAI *v.* THE UNION OF BURMA 348

GARDEN LAND—*meaning of—Land Nationalisation Act*, s. 3 (h)—"*agricultural land*"—*excludes house site which is within a town or village.* When in an ejectment suit it was alleged that the Plaintiff landlord became the owner of the suit land by virtue of a Sale which was illegal as the land in question was "garden land", which was not transferable under s. 4 of the Land Nationalisation Act; and consequently the suit was not maintainable. *Held:* Under s. 3 (*h*) of the Land Nationalisation Act, the term "agricultural land" includes garden land, but does not include a house site which is within a town or village. Though the suit land is termed "garden land", there is clear evidence to show that it was never occupied or was ordinarily utilised or leased for agricultural purposes or purposes subservient to agriculture. The suit land is more or less in a town, if not a pig village. Moreover, there is documentary evidence to show that the District Land Committee has declined to classify the suit land as agricultural land under s. 39 of the Land Nationalisation Act, as it is a human dwelling place. The suit land is therefore not an agricultural land as defined in s. 3 (*b*) of the Land Nationalisation Act. *Aunglandaw Ko Khin Sein and 4 others* v. *U Maung Gale*, Civil Revision No. 89/1961, referred to and followed.

RAN NATH SINGH *v.* CHANDRICA PRASAD AND ONE, SHEOSHANKAR AND ONE, BISNATH AND ONE, U. K. BARUA AND ONE, RAM GOVIND AND ONE, RAGHU NANDAN PRASAD AND ONE, RAM KISHORE SINGH AND ONE ... 370

PAGE

INCOME-TAX ACT, s. 26A—*application for renewal of registration—firm registered under Registration Act only after the date of order of I.T.O.—whether such application to be accepted.* For the assessment year 1958-59, the assessee had applied for renewal of registration under s. 26A of the Burma Income-tax Act, on the 30th December 1958. The Partnership deed of the firm had been registered under the Partnership Act on that date, but the registration under the Registration Act was done only on the 28th April 1959. On the 17th June 1959, the I.T.O. passed an order refusing renewal of registration on the ground that the Deed of Partnership was not duly registered under the Registration Act on the date of presentation of the application. The Assistant Commissioner (Appeals) upheld the said order but the Income-tax Appellate Tribunal, held that under the circumstances the I.T.O. was bound to register the firm. The Commissioner of Income-tax being dissatisfied with the said order, the Tribunal referred the question to the Chief Court. *Held:* Sub-section (1) of section 26A of the Burma Income-tax Act read with the proviso thereto clearly lays down that in order that a firm may be able to make to the Income-tax Officer the necessary application for registration it must be (1) constituted by an instrument of partnership specifying the individual shares of the partners; (2) if situated in any area to which the provisions of the Registration Act apply, the instrument of partnership has been registered under the Registration Act and (3) if situated in any area to which the provisions of Chapter VII of Partnership Act apply, duly registered under the Partnership Act. It is not sufficient that at the time of the application for registration under section 26A is made, the firm is in the process of being registered under the Partnership Act or that the instrument of partnership should be in the process of being registered under the Registration Act. The words "is registered" and the words "is duly registered" appearing in proviso (*a*) and proviso (*b*) to sub-section (1) of section 26A have the same force as the words "has been registered" and "has been duly registered" as the case may be. *Commissioner of Income-tax, Madras* v. *D. Arokiaswami Chetti and Co.*, (1948), XVI I.T.R. p. 404; *Kashiram Bhajan Lal* v. *Commissioner of Income-tax*, U.P. (1962), XLV I.T.R., p. 1, referred to.

THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA v. THE RANGOON TIN FACTORY 385

INCOME-TAX ACT, s. 66 (1), s. 66 (2)—*Application by Commissioner against order of Income-tax Appellate Tribunal—question of sufficiency of accounts—not question of law.* Where the Commissioner of Income-tax had applied under s. 66 (1) of the Income-tax Act for reference to the Chief Court certain question of law, being dissatisfied with the order of the Income-tax Tribunal which accepted the counts of the assessee. *Held:* It has been held over and over again by this Court as well as by the late High Court that sufficiency of the accounts for the purpose of deducing profits and gains therefrom is left by the proviso to section 13 of the Income-tax Act, 1922, to the judgment of the Income-tax Officer and that once the judgment had been exercised by the officer against the assessee, it cannot be assailed unless it can be demonstrated to be not "judicial" but "capricious". *M.P.R.M. Irulandi Mudaliar and Sons* v. *The Commissioner of Income-tax, Burma*, Civil Miscellaneous Application No. 40 of 1959; *Messrs. A. S. Alladeen and Company* v. *The Income-tax Appellate Tribunal, Burma and one*, Civil Miscellaneous Application No. 22 of 1961;

PAGE

Chan Low Chwan v. *Commissioner of Income-tax*, 7 Ran, 281; *Neki Devi* v. *Commissioner of Income-tax, Punjab*, (1934) II, I.T.R. 365; *Diwan Chand* v. *Commissioner of Income-tax, Pubjab*, (1935) II, I.T.R. 382; *Maharajadhiraja of Darbhanga* v. *Commissioner of Income-tax*, (1930), 9 Pat, 240; *Ganga Ram Balmckand* v. *Commissioner of Income-tax, Punjab*, (1937) V, I.T.R. 464, referred to. However, the decision of the Income-tax Officer regarding the sufficiency of accounts and deduction of profits therefrom, is not final and it is open to correction by the Appellate Assistant Commissioner and the Income-tax Appellate Tribunal as the case may be. *Commissioner of Income-tax* v. *Macmillan and Co.*, (1959) XXXIII, I.T.R. 182 at 191, referred to. In the case under consideration, the Income-tax Appellate Tribunal has given its reasons for accepting the accounts, and without constituting itself as an Appellate authority, this Court cannot consider whether the reasons given by the Income-tax Appellate Tribunal are or are not sound ; *E.M. Chettyar Firm* v. *The Commissioner of Income-tax, Burma*, (1929-30) Vol. IV, Reports of Income-tax Cases, 464, referred to. Accordingly, no question of law arises.

THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA *v.* MESSRS. E.C. MADHA BROTHERS 321

INCOME-TAX ACT, S. 66 (1) AND (2)—*Assessment under s.* 23 (4)—*no Application for cancellation of assessment under s.* 27—*whether assessment can be set aside by Income-tax Appellate Tribunal—question of law.* The Income-tax Appellate Tribunal had set aside an assessment and ordered a fresh one, in a case where the assessee had not applied for cancellation of assessment under s. 27, but had merely appealed against the quantum. On Application by the Commissioner of Income-tax, the Tribunal refused to refer a case to the Chief Court on the ground that no question of law arose. *Held:* The Tribunal was wrong in coming to the conclusion that no question of law arose out of its Appellate order. Where an Applicant has not availed himself of the provisions of s. 27 for concellation of assessment made under s. 23 (4), he has no right to challange in appeal either before the Assistant Commissioner or the Income-tax Appellate Tribunal the validity of the assessment made under s. 23 (4). *U Kan Gyi v. Commissioner of Income-tax, Rangoon*, (1958) B.L.R. 172 (H.C.); *Naba Kumar Singh Dudhuria* v. *Commissioner of Income-tax, Bengal*, (1944) XII, I.T.R. 327; *Chhotelal Gobardhan Das* v. *Commissioner of Income-tax*, U.P. (1953) XXIII, I.T.R. 272; *Sir Padampat Singhania* v. *Commissioner of Incometax*, U.P. and Ajmer-Merwara, (1953) XXVI, I.T.R. 191; *Mauladin Ayub Firm* v. *Commissioner of Income-tax, Bombay South*, (1959) XXXV, I.T.R. 449, referred to and followed. *Suganchand Kanhaiyal.al Rathi* v. *Commissioner of Income-tax*, (1958) XXXIV, I.T.R 162, referred to.

THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA *v.* MESSRS. PWINT GAUNG AND BROTHERS 381

LAND NATIONALISATION ACT, S. 3 (*h*)—"GARDEN LAND"—ITS MEANING —AGRICULTURAL LAND EXCLUDES HOUSE-SITE 370

LICENCE OF STATE EAND—*whether can eject a trespasser—difference between lease and licence—Lower Burma Town and Village Lands Act and Rules.* Where the question in issue was whether a person could succeed in a suit for ejectment of a trespasser on the basis of a licence issued by the Government to occupy the

PAGE

land. *Held:* Under the Lower Burma Town and Village Lands Acts and Rules, there is very little difference between a lease and a licence so far as it concerns the licence or the licensee himself; regarding the right to occupy and use State land. One of the major differences between a lease and licence granted by the Government is that whereas a lease is heritable and transferable, a licence is not. A suit for possession of State Land by a licensee thereof against a mere trespasser is maintainable in law. *U Tun Hla Maung and one* v. *Daw Sein*, (1959) B.L.R. (H.C.), p. 95, followed; *U Aye Maung and one* v. *Daw Nu*, Civil Second Appeal No. 46 of 1959 of High Court, distinguished and dissented from. *Mohamed Esoof* v. *Maung Thein Hla*, (1953) B.L.R. 274, referred to and approved. *Manbahal Rai and others* v. *Ram Ghulam Panday*, A.I.R. (1927) All. 633 and *Chinnan and others* v. *Ranjithammal*, A.I.R. (1931) Mad. 216, distinguished.

DAW THEIN MAY *v.* MOHAMED ESOOF AND ONE ... 337

LIMITATION ACT, S. 5—*time-barred appeal—whether alleged illness of litigant good ground for exemption—medical certificate—evidentiary value of.* The Appellant's appeal being admittedly time barred, exemption was prayed for on the ground of his illness, and a medical certificate signed by a private medical practitioner certifying that he had been suffering from giddiness and nervous debility was filed. *Held:* There is nothing on record to show that the Appellant could not have sent instructions to his Advocate to file the appeal within the prescribed period. There was also nothing to prevent a lawyer from visiting the appellant and taking instructions. For illness to be sufficient cause, it must be proved that the man was utterly disabled to attend to anything. *Ma Thein Khin* v. *Ma U Byu*, I.L.R .6 Ran., p. 571; *S.M. Ally* v. *Maung San Nyein*, I.L.R. 14 Ran., p. 155; and *Le Hu* v. *Ah Yin*, (1897—1901) Vol. II, Upper Burma Rulings (Civil), 451, referred to. *Held further:* For a medical certificate to be admissible, it must be proved by the author. An ordinary medical certificate is only hearsay evidence and is not admissible. A medical certificate does not prove itself. *Emperor* v. *Ahilva Manaji*, I.L.R. 47 Bom. p. 74; *Sris Chandra Nandy* v. *Sm. Annapurna Ray*, A.I.R. (1950) Cal. p. 173; and *C.J. Balaram and another* v. *Rukmannamma and others*, A.I.R. (1952), Hyderabad, p. 209; referred to.

V. N. NADESA THEVAR *v.* A. V. MUTHUSAMI 414

LIMITATION ACT, SS. 5 AND 14—*pursuing wrong remedy— whether time spent can be excluded.* A decree had been passed against the Appellant Bank in a summary suit on Negotiable Instruments under O. 37 of the Civil Procedure Code, on 5th August 1959. Instead of appealing against the decree, the Appellant filed an application under O.37, r. 4, of the Civil Procedure Code, to set aside the decree and the application was dismissed on 29th August 1960. The Appellant then appealed under s. 20 of the Union Judiary Act and the Appeal was dismissed on 10th January 1962. The Appellant then realized that the proper course would be to appeal against the decree dated 5th August 1959. Accordingly, an appeal was filed, and it was contended that the time occupied in making the application under O.37, r. 4, of the Civil Procedure Code and in the appeal resulting therefrom, should be excluded under s. 5 read with s. 14 of the Limitation Act. *Held:* The Application under O.37, r. 4, which was dismissed by the learned Judge of the Original Side, was

PAGE

dismissed not for want of jurisdiction, but on the merits. Therefore the time spent in prosecuting the said application cannot be excluded under s. 5, read with s. 14 of the Limitation Act. Moreover, if the Appellant was dissatisfied with the order dismissing the said application, the proper course would be to file an application for special leave to appeal under s. 6 of the Union Judiciary Act, and not an appeal under s. 20 of the Union Judiciary Act, when such an appeal was bound to be dismissed in view of several Bench decisions on the point. *Maganlal Pranjwan Mehta* v. *Mrs. Champakunvar Ratilal Mehta and others*, (1952) B.L.R. 192 (H.C.); *T.C. Leong and one* v. *U Po Thein*, (1953) B.L.R. 1 (H.C.), referred to.

MESSRS. THE BURMESE ECONOMIC BANK, LTD. (PEOPLE'S BANK NO. 10) *v.* DAW TIN MAY AND ONE ... 360

LOTTERY—ITS MEANING—PENAL CODE—S. 294A—"PROMOTING OR CONDUCTING ANY LOTTERY" 391

LOWER BURMA TOWN AND VILLAGE LANDS ACT AND RULES—DIFFERENCE BETWEEN LEASE AND LICENSE—WHEN CAN A TRESPASSER BE EJECTED 337

MOHAMMEDAN LAW—*divorce*—khula *divorce—signing of document by wife reciting receipt of dower—when binding*. Under Mohammedan Law, the wife is at liberty to release her husband from payment of the dowry promised her, when divorce is obtained at her own instance. As the divorce obtained by the Appellant/Plaintiff was *khula* as it resulted from her proposal, it is immaterial whether the dowry was received or not. It was the Plaintiff who consented to sign an acknowledgement of receipt as a condition of a *khula* divorce; it is therefore binding on her.

MA HAZARA KHATU *v.* MAUNG THA AUNG 351

MORTGAGE BY CONDITIONAL SALE AND SALE—*oral understanding of right to re-purchase—no stipulation in the deed—proviso to s. 58 (c), Transfer of Property Act—statutory bar to being construed as a mortgage—inadmissibility of oral evidence—s. 92, Evidence Act.* Where there was Registered Deed of Sale of certain immoveable property and the Buyer had admitted that he had verbally promised to allow redemption, but such a promise was not embodied in the Deed; and it was contended that the document embodied a mortgage by Conditional Sale. *Held:* The proviso to s. 58 (*c*) of the Trnasfer of Property Act is a statutory bar to the Deed of Sale in question being construed as a transaction evidencing a mortgage by Conditional Sale, notwithstanding the verbal agreement to return the property on payment of the purchase price. *Maung Aung Thin and one* v. *Bisnath Singh and one*, (1958) B.L.R. 314 (H.C.), referred to and distinguished. Also, where a registered instrument clearly shows a transaction between the parties to be a Sale, oral evidence to show that it was intended to be a mortgage is inadmissible under s. 92 of the Evidence Act. *Maung Shwe Phoo and eight others* v. *Maung Tun Shin and three others* I.L.R. 5. Ran. 644, referred to and followed.

DAW KYIN PU *v.* U OHN KHIN AND ONE ... 328

NEGOTIABLE INSTRUMENTS ACT—S. 118 (*a*)—PROMISSORY NOTE—PRESUMPTION AS TO CONSIDERATION—MAINTAINABILITY OF SUIT 375

PAGE

PENAL CODE, s. 294A—*Drawing, promoting and conducting any lottery scheme for the distribution of plastic baskets for purchasers of tins of coffee containing a coupon—whether a lottery.* The Respondent was acquitted of a charge under s. 294A of the Penal Code, for organising a scheme for the distribution of prizes, namely plastic baskets, by inserting a coupon in the tins of coffee sold by him. On appeal against acquittal by the Government. *Held:* s. 294A of the Penal Code has been amended by Act 32 of 1960 and the section is not confined to "drawing", but now extend to "promoting or conducting any lottery". The word "lottery" is not defined in any statute. Its common meaning is an arrangement for distributing prizes by chances. What a purchaser bought was not only a tin of coffee, but also a chance of getting a plastic basket. The Respondent is therefore guilty of an offence under s. 294A of the Penal Code.

UNION OF BURMA *v.* M. E. JOSEPH 391

PROMISSORY NOTE—*consideration—suit on new pro-note in respect of some debt due under old pro-note—presumption as to consideration—Negotiable Instruments Act, s. 118 (a)—maintainability of suit.* The Defendant had taken a total of K 77,000 for the Plaintiff Bank, and for which two promissory notes were executed by him. Later, a pro-note for K 75,000 was executed by him in respect of the same debt, and the previous pro-notes were cancelled by the Plaintiff. The main issues in the suit were whether the suit pro-note was executed for consideration and whether the suit was maintainable. *Held:* Since the Defendant had made a fresh promise to pay the amount by executing the suit pro-note, it was executed for consideration. According to s. 25 (3) of the Contract Act, the old debts are not revived, but it is considered to be a good consideration for the promise to pay and this new promise is the measure of the creditor's right. The Plaintiff Bank is not relying upon the old notes for payment but on the new suit note. It is altogether a new contract. It is a substitution and not a renewal. *Sandhura Singh* v. *Kehr Singh*, A.I.R. (1936), Lah. 1016; *Abdullakin* v. *Maung Ne Dun and another*, I.L.R. 7 Ran. 292; *Brajendra Kishore Roy Chowdhury* v. *Hindustan. Co-operative Insurance Society Limited*, I.L.R. 44 Cal. 978; *Mrs. Nie-Meyer* v. *E. M. Mamooji and others*, (1938) R.L.R. 521, referred to. There is no need to demand payment under a promissory note if the debt is payable on demand. A pro-note payable on demand is a present debt and is payable without demand. There is no obligation in law to give any notice. *T.C. Bhose* v. *Obedur Rahman Chowdhury*, I.L.R. 6 Ran. 297 (300); *Ranjit Kumar Roy and another* v. *Kabira Kisori Mohan Gupta and another*, I.L.R. (1940) (2) Cal. 362, referred to.

STATE COMMERCIAL BANK *v.* U BA THIN 375

RECEIVER—WHEN CAN BE APPOINTED BY THE REVENUE OFFICER OF THE INCOME-TAX DEPARTMENT UNDER NOTIFICATIONS ISSUED BY THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX AND MINISTRY OF FINANCE AND REVENUE 398

SHAM AND FICTITIOUS DOCUMENT TO CLOAK REAL TRANSACTION—*Hire agreement to cloak loan transaction—Sham and fictitious nature of document can be proved—Evidence Act, s. 91 and 92—Admission of Advocate—when binding on client.* The Plaintiff had filed a suit on an alleged hire agreement of a Cinema sound projector, and the Defendant had stated in his written statement

PAGE

that it was a sham and fictitious agreement and that the real relationship between them was that of borrower and lender. The learned Advocate for the Defendant had agreed that on the pleadings no issues need be proved. The learned trial Judge then decreed the Plaintiff's suit on the pleadings alone. On Appeal. *Held:* The learned trial Judge had taken a mistaken view in thinking that the written statement disclosed no defence. The admission made by the Advocate for the Defendant/Appellant that on the pleadings no issues need be framed, is not binding on the Defendant/Appellant as it is not an admission of fact. Besides it was the duty of the trial Judge to discover whether the written statement disclosed any defence or not. *Held further:* Evidence of a sham or fictitious nature of a document is not excluded by s. 92 of the Evidence Act. *Shio Karan Singh* v. *Surya Nath Singh and two others*, (1959) B.L.R. 207, followed. Also, oral evidence is admissible to show that a document executed by a person was never intended to operate as an agreement, but was brought into existence solely for the purpose of creating evidence about some other matter. *Tyagaraja Mudaliyar and another* v. *Vedathanni*, A.I.R. (1936) (P.C.), referred to and followed. Accordingly the suit was remanded for trial on the merits.

U KYAW *v.* U AH CHUN (*a*) U BA YONE 394

SUCCESSION ACT—s. 63—WILL—ONUS PROBANDI ON THE PERSON WHO PROPOUNDS THE WILL 355

TRADE DISPUTES ACT—*Film actress claiming for wages—whether trade dispute—whether a workman under s.* 2 (k) *of the Act.* In a claim by a film actress against her employer for wages, for taking part in a film production, it was contended that there was no trade dispute within the meaning of s. 2 (*j*) of the Trade Disputes Act and also that the actress in question was not a "workman" within the meaning of s. 2 (*k*) of the Act. The Court of Industrial Arbitration rejected both the contentions in its Award. On Application for a Writ of *Certiorari* to quash the Award. *Held:* The Motion Picture Council, Burma, to which the film actress belongs, has taken up her case and reported the matter to the Government and it cannot be said that this Council does not represent the interest of film Actresses; accordingly, it cannot be contended that there was no "trade dispute" as defined in s. 2 (*j*) of the Trade Disputes Act. Regarding the question as to whether the actress in question is a "workman", there is the finding of fact that she did not intend to give her services *gratis*, but that she did expect remuneration for the same. She is therefore a "workman" as defined in the Act. *The Punjab and Sind Bank Ltd.* v. *Rameshwar Daval and others*, A.I.R. (1958) Punj. 14; *D.N. Banerji* v. *P.R. Mukherjee and others*, A.I.R. (1953) (S.C.), p. 58; *Management of Tocklai Experimental Station, Cinnamara* v. *State of Assam and others*, A.I.R. (1960) Assam 132 at p. 137. *Held further:* Mere non-observance of the Rules of Procedure framed under s. 16 of the Act, will not necessarily divest the Court of Industrial Arbitration of the jurisdiction to decide a trade dispute referred to it under s. 9 of the Act. *U Chit Pe* v. *Shwe Setkya Cheroot Factory Workers' Association and one*, Civil Miscellaneous Appln. No. 76 of 1961 of the late Supreme Court.

U TUN AUNG *v.* COURT OF INDUSTRIAL ARBITRATION, BURMA AND ONE 405

PAGE

TRANSFER OF PROPERTY ACT—PROVISO TO S. 58 (*c*)—REGISTERED DEED OF SALE—STATUTORY BAR TO BEING CONSTRUED AS MORTGAGE —EVIDENCE ACT—S. 92—ADMISSIBILITY OF ORAL EVIDENCE ... 328

URBAN RENT CONTROL ACT, 1960, S. 12 (1)(c)—*Ejectment decree passed on account of conviction for gambling committed after the expiry of the* 1948 *Act and before the enactment of the* 1960 *Act—whether suit maintainable—whether s.* 12 (1) (c) *can operate retrospectively.* Where the question in issue was whether a landlord could eject his tenants under s. 12 (1) (*c*) of the Urban Rent Control Act, 1960, on the ground that they had been convicted of an offence under the Gambling Act on 18th November 1959 that is after the expiry of the Urban Rent Control Act, 1948, and before the 1960 Act came into force. *Held:* Unless s. 12 (1) (*c*) of the Urban Rent Control Act, 1960, can operate retrospectively with effect from the date the earlier Act expired, the suit against the tenants under s. 12 (1) (*c*) would not be maintainable. It has already been held that the provisions of the Urban Rent Control Act, 1960, are not retrospective with effect from the date of the expiry of the old Act. *U Ohn Maung* v. *Daw Kyi Kyi*, Special Civil Appeal No. 19 of 1958; *Ko Lan Bah* v. *Propulla Chandra Palaka and three*, Civil Miscellaneous Application No. 18 of 1962, referred to and followed. Accordingly, although the suit was filed after the new Act came into force, it is not maintainable in law.

U THEIN SHWE AND ONE *v.* U MAUNG MAUNG AND ONE ... 402

URBAN RENT CONTROL ACT, S. 13 (1)—*Issue of permit as a result if collusion with outgoing tenant against whom ejectment decree has been passed—no notice issued to landlord—s.* 28, *Urban Rent Control Act.—"Speaking Order"—to be quashed by Writ of* Certiorari. The Applicant had obtained a decree for ejectment against her tenant from certain premises and thereafter the 2nd Respondent applied before the 1st Respondent for issue of a permit to occupy the said premises under s. 13 (1) of the Urban Rent Control Act, on the ground that he had been in occupation of the same for "the past seven days". The permit was issued by the 1st Respondent without the issue of any notice to the Applicant as required under s. 28 of the Act. *Held: Prima facie* there is ample ground for the contention that the application of the 2nd Respondent for issue of a permit under s. 13 (1) of the Act, was a result of the collusion between him and the outgoing tenant. Apart from the mandatory provision of s. 28 of the Act, common prudence would dictate that the Applicant should be given an opportunity to contest the application of the 2nd Respondent. In these circumstances, the order of the 1st Respondent granting the permit to the 2nd Respondent is a "Speaking Order" and must be quashed.

DAW SHWE MYA U *v.* (1) ASSISTANT CONTROLLER OF RENTS, INSEIN, AND (2) U KYAW SEIN 333

URBAN RENT CONTROL ACT, S. 30A—*Bar to suits against Rent Controller for things done in good faith—alleged eviction by Rent Controller without complying with the provisions of s.* 16 *AA*(4)(a),(b) *and* (c) *of the Act—whether suit against Controller maintainable.* Where the Appellant, had filed a suit against the Controller of Rents for a declaration that the orders of eviction passed against him were illegal as it did not comply with the provisions of s. 16 AA(4) (*a*) (*b*) and (*c*), and the Lower Court had dismissed the suit without taking evidence or hearing arguments on the points

PAGE

raised relying on s. 30A of the Urban Rent Control Act. *Held:* It was for the Controller to show that what he did was " in good faith in exercise of his powers " in complying with the provisions of s. 16 AA (4) (*a*) (*b*) and (*c*) of the Act. Without taking evidence to prove his alleged compliance and his act in good faith, the trial Court was wrong in dismissing the suit. Civil Courts have jurisdiction to examine into cases where the provisions of the Urban Rent Control Act have not been complied with. *B. S. Mohamed Eusoof* v. *Bakridi and another*, (1952) B.L.R. 248 (S.C.), referred and followed.

H. A. SAMUEL *v.* THE CONTROLLER OF RENTS, RANGOON AND ONE 343

WILL—*Burden of proof*—onus probandi *on person who propounds the Will—Succession Act, s.* 63—*Evidence Act*, 68. Where the Court had placed the burden of proof on the Applicant, who was the husband of the deceased, as to whether the Will of his wife had been executed by her under undue influence, merely because the Applicant had written to the Court from India, that he would respect the Will. *Held:* Where a Will is propounded, the *onus probandi* is on the party who propounds the Will. It is for him to show that the Will was duly executed. *Mrs. Cecilia King and two others* v. *Arthur Abreu and two others*, (1909) 5 L.B.R. 141; *G.H. Paul* v. *T. Thomson*, (1920) 13 Bur. L.T. 80; *Eusoof Ahmed Sema* v. *Ismail Ahmed Sema and others*, A.I.R. (1938) Ran. 322, referred to and followed. Under s. 63 of the Succession Act, the Will must be attested by two or more witnesses, and under s. 68 of the Evidence Act, at least one attesting witness must be called to prove execution. The *onus* is not shifted by the qualified admission that the signature on the Will is that of the testator. *Kesheo* v. *Vithal and others*, A.I.R. (1925) Nag. 427, referred to. In ordinary cases, testamentary capacity will be presumed. But the moment it is called in question, the *onus* lies on those propounding to affirm positively the testamentary capacity. *Lachho Bibi* v. *Gopi Narain and others*, I.L.R. 23 All., 472, referred to. When the propounder of the Will has discharged the *onus*, the burden of proving that it was executed under undue influence is on the party who alleges it. *Mt. Gomtibai* v. *Kanchhedilal and others*, A.I.R. (1949) (P.C.) 272; and *Boyse* v. *Rossborough*, (1856-57) 6 H.L.C. 2 at page 48, followed.

MAZADA MOHAMED KHAN *v.* MAUNG MAUNG GYI (*a*) ALFRED MAUNG GYI AND ONE 355

WRIT OF CERTIORARI—*Order of Revenue Officer, Income-tax Department, directing appointment of Receiver for taking charge of assessee's properties—whether made within jurisdiction.* Under the various Notifications issued by the Commissioner of Income-tax and the Ministry of Finance and Revenue, a Revenue Officer of the Income-tax Department has jurisdiction to pass an order directing that a Receiver be appointed to take charge of the properties belonging to an assessee and which has been attached for the recovery of income-tax.

U KYAUK SEIN *v.* THE FINANCIAL COMMISSIONER, BURMA AND THREE OTHERS 398

WRIT OF CERTIORARI—s. 167 (8), *Sea Customs Act, read with s.* 7 (1) *of the Land Customs Act—goods found on plane at Kalemyo Airport—whether amounts to attempt to export goods out of Burma.* On 10th March 1957, the Applicant had sent four packages marked

PAGE

"AC" by plane to Kalemyo Airport which purported to be motor car spare parts. On being opened by Costoms Officers they were found to contain 200 dozens of bobbins and 300 dozens of bobbin casings of Japanese manufacture, adaptable for use on Singer sewing machines. Action was then taken against the Applicant on the ground that an attempt had been made to export the goods illegally out of Burma. On an application for a writ of *certiorari* to quash the respective orders of the Sea and Land Customs Authorities. *Held*: Even if the Applicant had the intention of smuggling the goods eventually out of Burma, through the Chin Hills, his action amounted to no more than mere preparation to smuggle the goods. It did not amount to an "attempt" within the mischief of s. 167 (8). *Obiter:* Undoubtedly, a new offence of "attempt" has been created by s. 167B of the Sea Customs (Amendment) Act, 1959. But the provisions of s. 167B could not have been, and, in fact, they did not purport to be retrospective. *Pun Za Cin (a) P. Khun Za Cin* v. *The Financial Commissioner (Commerce) and two others*, (1960) B.L.R. 142 (S.C.); and *Lall Singh* v. *The Minister of Finance and Revenue and three others*, (1958) B.L.R. 195 (S.C), referred to and followed.

VAMTUAL *v.* THE FINANCIAL COMMISSIONER (COMMERCE) AND TWO 418

အက်ဥပဒေများ။

ကာလစည်းကမ်းသတ်အက်ဥပဒေ။

တရားမကျင့်ထုံး။

ပစ္စည်းလွဲပြောင်းခြင်း (ကန့်သတ်ရေး) အက်ဥပဒေ။

ပြစ်မှုကျူးလွန်တတ်သူများ ခြေချုပ်နှင့် ခံဝန်အက်ဥပဒေ။

မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှားရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ။

မြန်မာပုဒ္ဓဘာသာဥပဒေ။

ရာဇသတ်ကြီး။

ရောင်းဝှေ့အက်ဥပဒေ။

လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့်။

ဝါဏိဇ္ဇပဋိပက္ခအက်ဥပဒေ။

အမွေဆက်ခံခြင်းအက်ဥပဒေ။

အောက်မြန်မာပြည်မြို့နှင့် ကျေးရွာများအက်ဥပဒေ။

ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ၊ အပိုဒ် ၃၁၊ ရေလမ်းခရီးဖြင့် ပစ္စည်းသယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်း၊ တရားစွဲဆိုရန် ကာလစည်းကမ်းသတ်ရည်တွက်ပုံ 475

ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ၊ ပဌမဇယားအပိုဒ် ၁၀၂ (၅) ဒီကရီကို ဇာရီလုပ်နိုင်သည့် ဇာရီမှုမရှိခြင်း၊ အကျုံးဝင် မဝင်။ အယူခံတရားလိုသည်၊ ဒီကရီရရှိသူ တရားလို၏ တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ် အဖြစ်ထည့်သွင်းရန် အောင်မြင်ခဲ့ပြီးနောက်

PAGE

အယူခံတရားခံများအပေါ် ဇာရီ ပြုလုပ်ရန် လျှောက်ထားရာ၊ အောက်ရုံးတရား သူကြီးက၊ ဒီကရီကို ဇာရီလုပ်သည့် ဇာရီမှု မရှိသဖြင့်၊ ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပဌမဇယားအပိုဒ် ၁၈(၅) တွင် အကြွေးမဝင်ဟုယူဆကာ၊ ဇာရီ လျှောက်လွှာကို ပယ်လိုက်သည်။ ထိုသို့ ပယ်လိုက်သဖြင့်၊ တရားရုံးချုပ်သို့အ ယူခံဝင်ရာ။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပါ ပြဋ္ဌာန်း ချက်များကို အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူရာ၌၊ သဒ္ဒါနည်းဖြင့် တိကျစွာ အဓိပ္ပါယ် ကောက်ယူမှသာလျှင် အမှန်ရောက်နိုင်မည် ဖြစ်သည်။ နဂင်ဒရာနှယ် နှင့် ဆူရက် (ရှ) အမှု၊ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၂၊ ပရီဗီကောင်စီ၊ စာမျက်နှာ ၁၆၅—၁၆၇ ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ထို့ကြောင့် ကာလ စည်းကမ်းသတ် အက် ဥပဒေ ပဌမစကားအပိုဒ် ၁၈၂ (၄) နှင့်စပ်လျဉ်း၍၊ မည်သည့်အခါမျိုး၌ ဒီကရီကို ပြင်သည်ဟူသနည်း ဆိုရာ၌၊ ဒီကရီကို ပြင်ခြင်းသည်သာလျှင် ပဌာန ဖြစ်ပေ သည်။ မည်သို့ မည်ပုံ ပြင်သည်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်မလို။ မဂန်လလ် နှင့် ဆီတာရမ်း၊ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၇၊ ပတ္တနာ၊ စာမျက်နှာ ၃၁၆ နှင့် အီမန်ဒင်း၊ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၄၁၊ လာဟို၊ စာမျက်နှာ ၁၃၁၊ ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။ ယခု အမှုတွင် အယူခံတရားလိုသည် ဒီကရီရရှိသူ၏ တရားဝင် ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ထည့်သွင်းခြင်း ခံရသောနေ့ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီ ၂၀ ရက် နေ့ကို ဒီကရီ ပြင်ဆင်သည့် နေ့ဟုမှတ်ယူရမည်။ သို့ဖြစ်၍ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၀ ရက်နေ့တွင် တင်သွင်းသော ဇာရီလျှောက်လွှာကို ကာလစည်း ကမ်းသတ်အတွင်း တင်သွင်းသည်ဟု မှတ်ယူရမည်။ ကာလ စည်းကမ်းသတ် ဥပဒေ၌ ပဌမဇယားအပိုဒ် ၁၈၂ (၅) ကိုစဉ်းစားရာ၌၊ ထိုအပိုဒ်တွင် ဒီကရီကို အတည်ပြုနိုင်အောင် အထောက်အပံ့ အဖြစ် ဆောင်ရွက်စေရန် လျှောက်ထားမှုကို ဒီကရီကို အတည်ပြုစေရန်ဇာရီလျှောက်လွှာမပြီးမပြတ်ရှိစဉ်အတွင်းပြုလုပ်ရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းခြင်းမပြုချေ။ ထို့ကြောင့် ကာလ စည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ဇယား ၁ အပိုဒ် ၁၈၂ (၅) ပါအခွင့်အရေး ရရှိရန်အတွက် တရားနိုင်ကလျှောက်ထား သော မပြီးပြတ်သေးသည့် ဇာရီမှုရှိရန် လိုသည်ဟု မဆိုနိုင်။ ဒေါ်ငြိမ်း နှင့် ဦးသက်၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးမျာ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ် စာ ၁ ကို ရည်ညွှန်းသည်။ အမောကရွှစ်ရှနာချောင်ဒရီ နှင့် ဂျဂတ်ဘန်ဒူးဘစ်(စ) ဝပ် (စ်)၊ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၁၊ ' ကလကတ္တား၊ စာမျက်နှာ ၇၁၉၊ စုံညီခုံရုံး ခွဲခြားရှင်းလင်းပြသည်။

ဒေါ်အေးခင် နှင့် ဒေါ်လှရှင်ပါ ၁၂ 427

တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၅၊ နည်းဥပဒေ (၁၇) တရားမရုံးလက်စွဲ စာမျက်နှာ ၁၅၊ စာပိုဒ် (၂၇) သမ္မာန်စာကို ငြင်းဆိုသဖြင့် သမ္မာန်စာလုလင်က အိမ်ရှေ့ သံစကာတွင် ညှပ်ထားခြင်း၊ တရားဝင်မဝင်။ အယူခံတရားလို ဖြစ်သူတရားခံ အား သမ္မာန် လုလင်က သမ္မာန်စာ သွားပေးရာ ငြင်းဆိုသဖြင့်၊ အိမ်ရှေ့ သံစကာတွင် ညှပ်ထားခဲ့လေသည်။ ထို့နောက် ရုံးတော်မှ သမ္မာန်စာအတည် ဖြစ်သည်ဟု ယူဆ၍၊ အမှုကိုတဘက်သတ် စစ်ဆေးပြီး ဒီကရီချမှတ် ပေးခဲ့လေ သည်။ ၎င်းနောက် အယူခံတရားလိုက အယူခံရာတွင်၊ သမ္မာန်[illegible]အပ်ခဲ့ခြင်းမှာ တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၅၊နည်း ၁၇ အရမလိုက်နာခဲ့သည့်ပြင်၊ ရန်ကုန်တရားမရုံး လက်စွဲစာမျက်နှာ ၁၅၊အပိုဒ် ၂၇ နှင့် စာမျက်နှာ ၁၈၂၊အပိုဒ် ၂၇ တို့နှင့်မကိုက်ညီ

PAGE

သဖြင့် သမ္မာန်စာမှာ အယူခံ တရားလိုအပေါ် အတည်ဖြစ်သည်ဟု မယူဆနိုင်ကြောင်း လျှောက်လဲသည်။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။တရားမ ကျင့်ထုံး အမိန့် ၅၊ နည်း၃၊ပုဒေ ၁၇ အရဆိုလျှင်၊ သမ္မာန်စာကို ချအပ်ခြင်းခံရသူက သမ္မာန်စာကို လက်ခံရန် ငြင်းဆိုမှု၊ သမ္မာန်လုလင်၏ ဝတ္တရားမှာ၊ သမ္မာန်စာတစောင်ကို တရားခံနေထိုင်သည့် အိမ်ရှေ့လူအများ မြင်နိုင်ရာတွင် ကပ်ထားခဲ့ရမည့်အပြင် ၎င်းတို့က ဆောင်ရွက်ရာတွင် အိမ်ကို မည်သူကပြသပေး၍ မည်သူ့ရှေ့ကပ်ထားခဲ့ကြောင်း မျှား စေ့စုံစွာ ရေးမှတ်၍ ငုံးတော်သို့ အစီရင်ခံရမည်ဖြစ်သည်။ သို့အတွက် ယခုအမှုတွင် သမ္မာန်စာ ချအပ်ခြင်းမှာ ဥပဒေ၏ လိုအပ်ချက်များ ပြည့်စုံခြင်းရှိသည်ဟု မယူဆနိုင်။ *S. N. Grama* v. *Bombay Steamships* အေ၊အိုင်၊ အာ(ရ)၊ ၁၉၂၉၊ ဘုံဘေ၊ စာမျက်နှာ ၂၅၇ နှင့် ***Ganeshmal Bhawarlal*** **v. *Kesoram Cotton Mills Ltd.*** အေ၊အိုင်၊အာ(ရ)၊ ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ ကလကတ္တား၊ စာမျက်နှာကို ရည်ညွှန်းသည်။

ဦးကျော်ခင် နှင့် ဦးကြီးမောင်ပါ ၂ 456

တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၂၁၊ မည်သူ့အား တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်ထည့်သွင်းရန် လိုခြင်း၊ မည်သည့်အခါတွင် အမှုရပ်စဲခြင်း 423

တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ် ထည့်သွင်းမှု လျှောက်ထားခြင်း၊ သေသူတရားခံ၏ သားကို ချန်လှပ်ခဲ့ခြင်း၊ အမှုပလပ်သင့်မသင့်။ တရားခံတဦးသေဆုံး၍ တရားလိုက ၎င်း၏တရားဝင် ကိုယ်စားလှယ်များ ထည့်သွင်းရန် လျှောက်ထားရာ၌ ထိုတရားခံ၏ သားတဦးကိုထည့်သွင်းခြင်းမပြုဘဲ နေခဲ့သဖြင့်၊ အောက်ရုံးသည် အမှုတခုလုံး ရပ်စဲသည်ဟုယူဆပြီး အမှုကိုပလပ်လိုက်သည်။ ခရိုင်ရုံးသို့ အမှုကိုအယူခံရာ၊ အယူခံဝင်နိုင်ခွင့် မရှိဟု ယူဆကာ အယူခံကိုပယ်လိုက်သည်။ တရားရုံးချုပ်သို့ အယူခံဝင်ရာ။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။ချန်လှပ်ခဲ့သော သေဆုံးသူ တရားခံ၏ သားသည်၊ ဘဝင်အလျှင်သေဆုံးသည်ဖြစ်သဖြင့်၊ တရားဝင် ကိုယ်စားလယ်အဖြစ် အမှုတွင်ထည့်သွင်းခြင်းမပြုနိုင်။ ထို့ပြင် သေဆုံးသူတရားခံသည် တရုပ်ဗုဒ္ဓဘာသာဖြစ်၍၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဓမ္မသတ်အရ ၎င်း၏အမွေကို ခန့်ခဲ့ရမည်ဖြစ်လေသည်။ ချန်လှပ်ခဲ့သော၎င်း၏သားသည်၊ ဩရသဖြစ်ကြောင်း မည်သူမှ ထွက်ဆိုခြင်း မရှိသဖြင့် ၎င်း၏ဇနီးတဦးကိုသာ တရားဝင် ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ်ထည့်သွင်းရန် လိုအပ်ပေသည်။ ထိုမှတပါး သားတဦးကို တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ထည့်သွင်းခြင်းမပြုသဖြင့် မူလအမှုရပ်စဲသည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၂၂ အရ၊ သေသူအမှုသည်၏ အမွေခံအားလုံးအား တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ်ထည့်သွင်းရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းခြင်းမရှိ။ မောင်ဘိုးမြနှင့် မကြမ်းပုံ၊ အထက်မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ အတွဲ ၄၊ စာမျက်နှာ (၁၅၀) ကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။ ထို့ပြင် အောက်ရုံးများသည်၊ အမှုရပ်စဲသည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရာ၌ မှားယွင်းလေသည်။ တဖန်မူလရုံးသည်၊ အမှုရပ်စဲခြင်းမရှိဘဲ၊ အမှုတခုလုံးကို ပလပ်လိုက်သည်ဖြစ်သဖြင့်၊ ထိုပလပ်သည့်အမိန့်ကိုဒီကရီဟုယူဆ ရမည်ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့်အယူခံခွင့်ရှိလေသည်။

ဆူဘရာမိုနီယန် (အရွယ် မရောက်သေးသူ) ၎င်း၏မိတ်ဆွေ ဗွီ၊ ပီ၊ အယ်(လ်)၊ ပါလာနီရာပါးချစ်တီး နှင့် ဒေါ်ယုံပါ ၇ 423

PAGE

ပစ္စည်းလွဲပြောင်းခြင်း (ကန့်သတ်ရေး) အက်ဥပဒေ၊ ယင်းဥပဒေကို ချိုးဖေါက်သူနိုင်ငံခြားသား၊ တရားရုံးမျာ်းက အကူအညီမပေးနိုင်။ နိုင်ငံခြားသားတဦးသည်၊ ပစ္စည်းလွဲပြောင်းခြင်း (ကန့်သတ်ရေး) အက်ဥပဒေကို ချိုးဖေါက်ပြီး အမှုပါပစ္စည်းမျာ်းကိုဝယ်ယူပြီးနောက်၊ ထိုဥပဒေအရ၊ ဆိုးကျိုးမျာ်းကို အကာအကွယ်ရရှိရန် ဟန်ဆောင်အဖြစ် အဆင့်ဆင့် လွဲပြောင်းခဲ့ပြီး ထိုပစ္စည်းမျာ်းကို မိမိပိုင်ဆိုင်ကြောင်းထင်ရှားစေရန် တရားစွဲဆိုခဲ့လေသည်။ စွဲဆိုသောအမှုကို အောက်ရုံးကပလပ်၍ အယူခံဝင်ရာ။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဥပဒေကိုချိုးဖေါက်ပြီး မိမိပိုင်ဆိုင်ကြောင်းထင်ရှားစေရန် တရားစွဲဆိုသည်ကို၊တရားရုံးကလက်ခံ အနိုင်ပေးရန် မဖြစ်နိုင်ချေ။ အကယ်၍ လက်ခံအနိုင်ပေးလျှင်လည်း၊ စီးပွါးရေး အခြေအနေအရ၊ ပြည်ထောင်စုသားမျာ်း မလျှောမပြောင်းနိုင်သည့် ပစ္စည်းမျာ်း လက်လှတ်ကြရသည်ကို ကာကွယ်သည့် အနေဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းထားသော အက်ဥပဒေကို ချိုးဖေါက်ပြီး၊ ဝယ်ယူသည့် နိုင်ငံခြားသားမျာ်းကို အားပေးကူညီရာ ကျပေလိမ့်မည်။ ထိုမှတပါးလည်း၊ သီးခြား သက်သာခွင့် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၂ အရ၊ သက်သာခွင့်မှာ၊ မူလက အီကွီတီ (Equity) ရုံးမျာ်းမှ ပေးသော သက်သာခွင့်မျိုးဖြစ်၍၊ ထိုသို့သော သက်သာခွင့်မျိုးကို တောင်းဆိုသည့် အမှုသည် တရားလိုသည် အပြစ်ကင်းစင်ရပေမည်။ ယခုမူကား၊ အက်ဥပဒေကို ချိုးဖေါက်ပြီးနောက်၊ ထိုသို့ချိုးဖေါက်၍ရသော အခွင့်အရေးမျာ်းကို ထင်ရှားစေရန်အတွက် တရားစွဲဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ တဖန် သီးခြားသက်သာခွင့် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၂ အရလည်း၊ တရားရုံး၏ သဘောအတိုင်းသာလျှင်၊ ယခုတရားစွဲဆိုသော သက်သာခွင့်မျိုးကို ပေးမည်ဖြစ်သည်။

ဦးမောင်ညို (ခေါ်) အေ၊ အမ်၊ အိုးမာနှင့် ပီ အယ်၊ ကေ၊ ကာရှီ၊ ချစ်တီးယား (ခေါ်) ဦးကာစီ 464

ပြစ်မှု ကျူးလွန်တတ်သူမျာ်း ခြေချုပ်နှင့် ခံဝန် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅ (၁) (ခ) (စ)၊ ၎င်းပုဒ်မအရ အရေးယူခြင်း ခံရသူအား အာမခံပေးခြင်းကိစ္စ။ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်တတ်သူမျာ်း ခြေချုပ်နှင့် ခံဝန် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅ (၁) (ခ) (စ) အရ၊အရေးယူခြင်း ခံရသူအား၊ မူလရုံးက အာမခံမပေးသော်လည်း စက်ရှင် တရားသူကြီးက အာမခံ ပေးလိုက်သဖြင့်၊ နိုင်ငံတော်အစိုးရက မကျေနပ်၍ ပြင်ဆင်မှုလျှောက်ထားရာ။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အဆိုပါ ဥပဒေသည် ယေဘုယျ ဥပဒေ (General Law) မဟုတ်ဘဲ၊ အထူး အက်ဥပဒေ (Special Act) ဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့် ဤဥပဒေသည် ယေဘုယျ ဥပဒေကို လွှမ်းမိုးမည် ဖြစ်၏။ ဤဥပဒေ၏ သီးခြား ပြဋ္ဌာန်းချက်မျာ်းကို၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ကိုဝဥပဒေက လွှမ်းမိုးခြင်း မပြုနိုင်။ တဖန် အဆိုပါ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀ (၃) တွင် သက်ဆိုင်သူအား စုံစမ်းမှု ပြီးဆုံးသည့်တိုင်အောင် ချုပ်ထားရမည် ဟူ၍ ပြဋ္ဌာန်းထားသဖြင့်၊ စုံစမ်းမှု ပြီးဆုံးသည့်တိုင်အောင် ချုပ်ထားရန် သက်ဆိုင်ရာ ရုံးက အမိန့်ချမှတ်သည့်အခါ၊ ရာဇဝတ် ကျင့်ထုံး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၉၈ အရ၊ စက်ရှင် ရုံးက ဝင်ရောက် စွက်ဖက်ရန် မသင့်ဟု ယူဆရပေမည်။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ နှင့် မောင်ကိုင်း 433

မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂ (၁) (၂) နှင့် (၃) လက်ထောက် ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးဝန်က မိမိ၌မရှိသောအာဏာမျာ်းကိုအသုံးပြုခြင်း၊

PAGE

တရားရုံးများကသာ ချမှတ်နိုင်သော အမိန့်များကို ချမှတ်ခြင်း၊ အမှုခေါ် စာချုန်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ခြင်းကိစ္စ။ လက်ထောက် ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးဝန်သည်၊ အိမ်ရှင် တဦးက အိမ်အသစ် ဆောက်လိုသဖြင့်၊ ငှင်း၏ ဧလျောက်ထားချက်အရ၊ အိမ်ငှါးများကို ဖယ်ရှားစေရန် အမိန့်ချမှတ်ပြီး၊ အိမ်ရှင်အား ပုဒ်မ ၁၂ (၁) (၈) တွင် အိမ်ရှင်က ချုပ်ဆိုသည့် ခံဝန်ချုပ်မျိုးကို ချုပ်ဆိုစေခဲ့သည်။ ။အိမ်သစ် ဆောက်ပြီးသည့်နောက်၊ ဖယ်ရှား ခံရသော အိမ်ငှါးများက၊ အိမ်ရှင်သည် ခံဝန်ချုပ်ကို မလိုက်နာဟု ဆိုကာ ပုဒ်မ ၃၇ (၁) အရ၊ အရေးယူရန် လျောက်ထားရာ၊ အဆိုပါ အရာရှိက အိမ်ငှါးများကို မူလအတိုင်း နေရာပြန်လည် ချထားစေရမည် ဟု အမိန့် ချမှတ်ခဲ့လေသည်။ ။ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်၍၊ အမှုခေါ် စာချုန်တော် ဖြင့် ပယ်ဖျက်ရန်၊ အိမ်ရှင်ကတရားရုံးချုပ်သို့ လျောက်ထားရာ။ **။ဆုံးဖြတ်ချက်။** အမှု တခုလုံး ခြုံ၍ကြည့်လျှင်၊ လက်ထောက် မြို့ပြဆိုင်ရာ အိမ်ငှါး မြေငှါး အရာရှိသည်၊ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂ တွင်၊ တရားရုံးများသို့ အပ်နှင်းထားသည့် အာဏာများကို၊ မိမိတွင် အာဏာ လုံးဝမရှိဘဲ အသုံးပြုကာ၊ ပုဒ်မ ၁၂ (၁) (၈) အရ၊ ခံဝန်ချုပ်ကို၊ ချုပ်ဆိုစေခြင်း၊ ထို့နောက် ထိုခံဝန်ချုပ် ပျက်ကွက်မှုကြောင့်၊ ပုဒ်မ၌ (၃) အရ၊ တရားရုံးများကသာလျှင်၊ ချမှတ်နိုင်သည့် အမိန့်ကို၊ ချမှတ်ခြင်းများ ပြုခဲ့၏။ ယင်းသို့ အာဏာ အလျှင်းမရှိဘဲ၊ ချမှတ်သည့် အမိန့်ကို၊ အမှုခေါ် စာချုန်တော် အမိန့်ဖြင့် ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

ဦးဝဲလူး နှင့် ဦးဟာမက်ကိုက် ပါ ၃ 468

ရေလမ်းခရီးဖြင့် ပစ္စည်းများ သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်း။ ပစ္စည်းများ မပေးအပ်သည့်အတွက် တရားစွဲရန် ကာလစည်းကမ်းသတ် အချိန် မည်သည့်နေ့မှစ၍ ရေတွက်ရန် သင့်ခြင်း။ တရားလိုသည် သံချောင်းလုံးများကို ဟောင်ကောင်မှ မှာယူရာ၊ တရားခံ ကုမ္ပဏီပိုင် သင်္ဘောနှင့် ပို့လိုက်ရာ၊ သင်္ဘော ရောက်ရှိသော်လည်း ပစ္စည်းများကို မရရှိသဖြင့် တရားစွဲဆိုလေသည်။ အမှု၌ ကာလစည်းကမ်းသတ် ကာလနှင့် ပတ်သက်၍ အငြင်းပွါးရာ တရားလိုများက ထိုကာလတို့တွင် တရားခံများက ကုန်များကို ရှင်းလင်းပေးရန် စာပေး စာယူဖြင့် စေ့စပ် နေသည့် ကာလမပါဝင်ဘဲ၊ ပေးဆိုရန် အတိအလင်း ငြင်းဆိုသည့်နေ့မှသာ စ၍ရေတွက် သင့်သည်ဟု လျောက်ထားလေသည်။ အောက်ရုံးက တရားလိုများသည် ကာလစည်းကမ်းသတ် အချိန် ကျော်လွန်မှ စွဲဆိုခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်သဖြင့် တရားရုံးချုပ်သို့ အယူခံ ဝင်ရာ။ **။ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။ကာလစည်းကမ်း သက်ဥပဒေ အပိုဒ် (၃၁) အရ၊ ပစ္စည်းများကို ပေးအပ် သင့်သည့် အချိန်ဟု ဆိုရာ၌၊ သင်္ဘော ဆိပ်ကမ်းမှ ထွက်ခွါသည့်နေ့မှစ၍ ရေတွက်ရန်ဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့်အမှုကို ထိုနေ့မှဘဲနှစ်အတွင်း စွဲဆိုရန် ဖြစ်သည်။ စာပေး စာယူ ဆကသွယ်ခြင်း မပြတ်ခဲ့သဖြင့်၊ ကာလစည်းကမ်းသတ်အချိန်ထိခိုက်ခြင်း မရှိပါဟူသော လျောက်ထားချက်ကို လက်မခံနိုင်။ ။*Jugal Kishore* v. *G. I. P. Ry. Company & another*, A.I.R. (1923) All., p. 22, 24 ကို ရည်ညွှန်း၍ ခွဲခြားပြသည်။ *Chian Siam Line by their Local Agents Chip Hwat* v. *Nay Yi Yi Store*, (1954)

PAGE

B.L.R., p. 270 and *East and West Steam Ship Co.* v. *K. Ramalingam Chettiar*, A.I.R. (1960) S.C., p. 1058 ကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။

အောင်ထရေဒင်ကုမ္ပဏီ နှင့် ယူနိုက်တက်လိုင်းနားအေဂျင်စီ အော့(ဖ်) ဘားမားလီမိတက် ပါ ၂ 475

ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၄၀၃၊ ပစ္စည်းကို အလွဲသုံးစားမှု မည်သည့်အခါ၌ ဖြစ်ခြင်း။ လျှောက်သူနှင့် လျှောက်ထားခံရသူတို့မှာ ဖအေတူ မအေကွဲ မောင်နှမများ ဖြစ်လေသည်။ လျှောက်ထား ခံရသူက မိမိသည် အမှုစွဲဆိုရန် လျှောက်သူအား ငွေ ၆,၀၀၀ ကျပ်ချေးပေးလိုက်ရာ၊ အမှုစွဲခြင်း မပြုဘဲ မိမိကိုယ်ကျိုးအတွက် ကန်ထရိုက် အလုပ်တွင် အသုံးပြုနေသည်ဟု စွပ်စွဲကာ၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၄၀၉ အရ၊ တရားစွဲဆိုခဲ့လေသည်။ လျှောက်သူက ငွေ ၅,၉၀၀ ကျပ် ရသည်ကို မငြင်းဘဲ၊ ငွေ ၃,၀၀၀ ကျပ်ကို ချေနေအား ပေးရပြီ၊ ချေနေ သေဆုံးသဖြင့်၊ တရားစွဲဆိုရန် ဝယ်ထားသော ခေါင်းစက္ကူကို ပြန်လည် ရောင်းရသဖြင့်၊ ငွေ ၂,၃၅၀ ကျပ် ရရှိသည်ကိုလည်း ဝန်ခံလေသည်။ သို့အတွက် လျှောက်ထား ခံရသူမှ ခေတ္တ ငွေယူခြင်းသာ ဖြစ်သဖြင့် ရာဇဝတ်ကြောင်းရာမမြောက်၊ တရားမမှုသာ ဖြစ်သည်ဟု ချေပလေသည်။ သို့ရာတွင် မူလစစ်ဆေးသော ရုံးသည် လျှောက်သူအား ပုဒ်မ ၄၀၆ အရ အပြစ်ပေးပြီး၊ အယူခံရာတွင် အောက်အယူခံရုံးတော်က ပုဒ်မ ၄၀၃ အရအမိန့် ချမှတ်ပြန်လေသည်။ လျှောက်သူက တရားရုံးချုပ်သို့ ပြင်ဆင်မှု လျှောက်ထားရာ။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အောက် အယူခံ ရုံးတော်မှ ဖေါ်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း လျှောက်ထားသူသည်၊ တံဆိပ်တော်ခေါင်းများ ရောင်းရငွေ ၂,၃၅၀ ကျပ်ကို လျှောက်ခံရသူ အကြိမ်ကြိမ် တောင်းဆို သော်လည်း ပြန်လည် ပေးဆပ်ခြင်း မပြုသေးသည်မှာ မငြင်းဆိုနိုင်။ ထို့ကြောင့် ထိုငွေများကို မရိုးမဖြောင့်သော သဘောနှင့် အလွဲသုံးစား ပြုထားသည်ဟု ဆုံးဖြတ်ခြင်းမှာ မှန်ကန်လေသည်။ အင်၊အင်၊ ဘဂျော်ဂျီနှင့် ဘုရင်မင်းမြတ်၊ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၅၊ (ရန်ကုန်) စာမျက်နှာ ၄၅၃ ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ထို့ပြင် အမှုမှာ တရားမမှုသာ ဖြစ်ပါသည်ဟူသော ပြဆိုချက်ကိုလည်း လက်ခံခြင်း မပြုနိုင်။ ဘုရင်မင်းမြတ်နှင့် ဘာရမ်ဂျီကို၊ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၂၈၊ (ဘုံဘော) စာမျက်နှာ ၁၄၈ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ဦးသွင်မောင်နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ 471

ရောင်းခွန် အက်ဥပဒေ ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ ပုဒ်မ ၁၀ (၃)၊ တမင်မှတ်ပုံတင် ပျက်ကွက်ခြင်း၊ ပုဒ်မ ၂၅၊ အခွန်စည်းကြပ်ခြင်းမှ လွတ်မြောက်ခြင်း။ ဘဏ္ဍာတော် မင်းကြီး (ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးသည်) လျှောက်ထားသူ ကုမ္ပဏီနှင့် ပတ်သက်၍တရားရုံးချုပ်သို့ ရောင်းခွန် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ (၂၀) အရ၊ ပြဿနာ နှစ်ရပ်ကို လွှဲအပ်လိုက်လေသည်။ ၎င်းတို့မှာ—၁။ ရောင်းခွန် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀ (၃) အရ၊ ရောင်းခွန်ဌာနတွင်၊ မှတ်ပုံတင် ပျက်ကွက်ခြင်းမှာ တမင် မှတ်ပုံတင်ပျက်ကွက်ခြင်း ဖြစ် မဖြစ်နှင့် ၂။ လျှောက်ထားသူ ကုမ္ပဏီအပေါ်တွင် ရောင်းခွန် စည်းကြပ်ထားခြင်းသည် ရောင်းခွန် နည်းဥပဒေ ပုဒ်မ (၂၅) အရ စည်းကမ်း သတ် ကျော်

PAG E

လွန်ပါသလားဟူသော ပြဿနာတို့ ဖြစ်လေသည်။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက် ၁**။ ။ ရောင်းခွန် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀ (၃) အရ၊ ရောင်းခွန်ဌာနတွင် မှတ်ပုံ တင် ပျက်ကွက်ခြင်းမျာ၊ တမင် မှတ်ပုံတင် ပျက်ကွက်ခြင်းဖြစ် မဖြစ် ဟူသော ပြဿနာနှင့် ပတ်သက်၍ လျှောက်ထားသူ ကုမ္ပဏီသည်၊ တမင် မှတ်ပုံတင် ပျက်ကွက်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု အမှု အကြောင်း ခြင်းရာများအပေါ် မှီငြမ်းပြု၍ အကျိုးအကြောင်း (**reasons**) မျာ၊ ဖော်ပြပြီး၌ ဘဏ္ဍာတော် မင်းကြီး ကူးသန်း ရောင်းဝယ်ရေးက ဆုံးဖြတ်ချက် ချခဲ့သည်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် ဤရုံးသည်၊ အယူခံ ရုံးမဟုတ်သဖြင့် ထိုသို့ ဆုံးဖြတ်ချက်ချရာတွင် ဖော်ပြထားသည့် အကျိုးအကြောင်း (**reasons**) တို့သည် ခိုင်လုံခြင်း ရှိ မရှိသည် (**sound or unsound**) ပတ်သက်၍ ဝင်ရောက် စွက်ဖက် ဆုံးဖြတ်နိုင်မည် မဟုတ်သဖြင့်၊ ဤပြဿနာသည်လည်း ဥပဒေ အချက် အလက် ခြင်းရာပြဿနာ (**question of law**) မဟုတ်ဘဲ၊ အမှု အကြောင်း ခြင်းရာ ပြဿနာ (**question of fact**) သာ ဖြစ်သဖြင့်၊ ဤပြဿနာကို ဖြေဆို ရန် လိုအပ်မည်မဟုတ်ဟု ထင်မြင် ယူဆသည်။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက် ၂**။ ။လျှောက် ထားသူ ကုမ္ပဏီအပေါ် တွင် ရောင်းခွန် စည်းကြပ်ထားခြင်းသည်၊ ရောင်းခွန်နည်း ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၅ အရ၊ စည်းကမ်း သတ်ကျော်လွန်ပါသလား ဟူသော ပြဿနာနှင့် ပတ်သက်၍ ဤအမှုတွင် ၁၉၆၃ ခုနှစ်အတွက် ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၉ ရက်နေ့၌ ရောင်းခွန် စည်းကြပ်ထားသည်။ အကယ်၍ ရောင်းခွန် နည်းဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၅ ပါ၊ ပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့် သက်ဆိုင်ခဲ့လျှင် သာမှန် (**ordinarily**) အားဖြင့် အဆိုပါရောင်းခွန် စည်းကြပ်ထားခြင်းသည် စည်းကမ်း သတ် ကျော်လွန်မည် ဖြစ်သည်။ ရောင်းခွန် နည်းဥပဒေ စီစဉ် ပြုလုပ်ထားပုံကို လေ့လာသည့်အခါ အခဏ်း ၁၃၊ နည်းဥပဒေ အပိုဒ် ၂၅ ပြဋ္ဌာန်းချက်သည်၊ အခွန် စည်းကြပ်ခြင်းမှ မစည်းကြပ်မိဘဲ၊ ကျန်ရှိ လွတ်မြောက်ခြင်းနှင့်သာ သက်ဆိုင်ကြောင်းကို တွေ့ရ၏။ မူလ စည်းကြပ်ခြင်းနှင့် မပတ်သက်ကြောင်းမှာ ထင်ရှားသည်။ ရောင်းခွန်နည်း ဥပဒေ ၂၅ နှင့် အမြတ်တော်ခွန် နည်းဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၄ တို့၏ အဓိပ္ပါယ်မှာ အနည်း ငယ် ခြားနားသည်။ ဤအမှုတွင် လျှောက်ထားသူ ကုမ္ပဏီသည်၊ ၎င်း၏ ရောင်းရငွေ အပေါ် တွင် မည်သည့်အခါကမျ အခွန် စည်းကြပ်ခြင်း မပြုခဲ့ရသေးသည့် အတွက် ၎င်းသည် အခွန်စည်းကြပ်ခြင်း ခံရသူ မဟုတ်သည့်အပြင် ၎င်း၏ ကုန်ပစ္စည်း ရောင်းရငွေသည် အခွန်စည်းကြပ်ခြင်းမှ နှစ်ပေါင်း အတန်ကြာ အခွန် မစီးကြပ် မိဘဲ၊ ကျန်ရှိ လွတ်မြောက်ခဲ့သဖြင့် ၎င်းအပေါ် အခွန်စည်းကြပ်ရာတွင်၊ ရောင်းခွန် နည်းဥပဒေ အပိုဒ် ၂၅ အရ၊ အခွန် မစည်းကြပ်ဘဲ၊ ရောင်းခွန် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀ (၃) အရ၊ အခွန်စည်းကြပ်ခြင်းပြုသည့် အတွက် ရောင်းခွန် နည်းဥပဒေ အပိုဒ် ၂၅ တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် စည်းကမ်း သတ်နှင့် သက်ဆိုင်ခြင်း မရှိဟု ဆုံးဖြတ် သည်။ ။ထို့ကြောင့် လျှောက်ထားသူအပေါ် ရောင်းခွန် စည်းကြပ် ထားခြင်း သည် ရောင်းခွန်နည်းဥပဒေ အပိုဒ် ၂၅ ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ၊ စည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်ခြင်း မရှိဟုဖြေဆိုလိုက်သည်။

မစိန်ညွန့် ဆေးပေါ့လိပ် ကုမ္ပဏီနှင့် ကုန်သွယ် လုပ်ငန်းခွန်မင်းကြီး 438

လိုင်စင်၊ အစိုးရမြေ၊ လိုင်စင်ရရန် မြန်မာနိုင်ငံသား ဖြစ်ရန်မလိုခြင်း၊ လိုင်စင်နှင့် ဂရုံခွဲခြားခြင်း၊ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး (ကန့်သတ်ချက်) အက်ဥပဒေ။ အောက်မြန်မာပြည် မြို့နှင့် ကျေးရွာမြေများ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၁။ တရားလိုသည်

PAGE

အစိုးရထံမှ မြေလိုင်စင်ရရှိသူ ဖြစ်၍၊ တရားခံအား ထိုမြေပေါ်မှ ပယ်ရှားရန် တရားစွဲဆိုရာ၊ တရားလိုသည် နိုင်ငံသား မဖြစ်သဖြင့် လိုင်စင်မရထိုက်ဟု ထုချေခဲ့ရာ ။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။မြေငှါးဂရုံခံယူခြင်းနှင့် လိုင်စင်ခံယူခြင်းမှာ ခြားနားသည်ကို သတိပြုရပေမည်။ ဂရုံခံယူခြင်းသည် ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေတွင်ပါဝင်သော်လည်း လိုင်စင်ယူခြင်းသည် ၎င်းဥပဒေတွင် ပါဝင်ခြင်း မရှိ။ ထို့ပြင် အောက်မြန်မာပြည်မြို့နှင့်ကျေးရွာမြေများ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၁ အရလည်း အမှုကို စွဲဆိုနိုင်သည်။ ဟာကင်အမ်၊ အေရာဟင် နှင့် သံလျင်မြို့ နယ်ပိုင် တရားမ တရားသူကြီးပါ ၃၊ ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာ ၁ နှင့် မောင်ကြွယ် နှင့် အရွာမိတ္ထီ၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်၊ စာမျက်နှာ ၃၂၃ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

မောင်မြင့်ဦး နှင့် မောင်ထွန်းကြိုင် 447

လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့် တရားရုံးချုပ်တွင် အယူခံမှု မပြီးပြတ်ဘဲ ရှိနေခြင်း၊ အယူခံမှုကို ပိတ်သင့်မသင့် ဆက်လက်ကြားနာသင့် မသင့်။ ။ အယူခံ တရားလိုသည်၊ အောက်ရုံးက ပေးထားသော အပြစ်ဒဏ်ကို မကျေနပ်၍ တရားရုံးချုပ်သို့ အယူခံဝင်ရာ၊ အယူခံမှုမပြီးပြတ်မီ တော်လှန်ရေးအစိုးရက လွှတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့်အမိန့်ကို ထုတ်ပြန် လိုက်လေသည်။ ထိုအမိန့်အရ အယူခံ တရားလိုကို ထောင်မှ လွှတ်လိုက်ပြီး ဖြစ်၍ အမှုကိုပိတ်ရန် ဖြစ်သော်လည်း၊ အယူခံတရားလို၏ ရှေ့နေကြီးက အမှုကိုပိတ်ထားခြင်းမပြုဘဲ၊ ဆက်လက် ကြားနာရန် လျှောက်ထားလေသည်။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။အယူခံတရားလိုအား၊ လွှတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့်အရ၊ တော်လှန်ရေး အစိုးရက ထောင်မှ လွှတ်လိုက်ပြီး ဖြစ်၍၊ ၎င်းသည် အယူခံမှုဌာ၊ အယူခံ တရားလိုအဖြစ် တည်ရှိနေသေးသည်ဟု ယူဆရန်မဖြစ်နိုင်။ အကယ်၍ အယူခံမှုကို ဆက်လက် ကြားနာပြီး၊ ပေးထားသော အပြစ်ဒဏ်ကို ဤရုံးက အတည်ပြုလျှင်လည်း၊ ထိုအပြစ်ဒဏ်ကိုပြန်၍ ကျခံခြင်း ပြုနိုင်မည်မဟုတ်၊ တဖန် အပြစ်ဒဏ်ကို ပယ်ဖျက်လျှင်လည်း၊ ဤရုံးက ထောင်လွှတ်စာရင်းဖြင့်၊ ၎င်းအား ထောင်မှ လွှတ်ရန် လိုမည်မဟုတ်၊ သို့ဖြစ်၍၊ အယူခံမှုကို ဆက်လက်ကြားနာရန် မလိုအပ်တော့ဘဲ၊ အယူခံမှုကို ပိတ်ထားရန်သာဖြစ်သည်။

ဦးဇော်ဝင်း နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ 461

လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့်၊ ပင်လယ်ရေကြောင်း အကောက်တော် ဥပဒေအရ ဒဏ်ငွေ ပေးဆောင်ရန်အမိန့် 'အကျုံးဝင် မဝင်။ ။ လျှောက်ထားသူ ကုမ္ပဏီသည်၊ ဝပ်ဘ်ဘတ် ယာဉ်များကို ကုန်တင်ကားများ အဖြစ် တင်သွင်းလာရာ၊ အကောက်တော် ဌာနက ထိုယာဉ်များသည် စတေရှင် ဝက်ဂင်များ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆပြီးလျှင်၊ ပင်လယ်ရေကြောင်း အကောက်တော် ဥပဒေအရ တိုက်ရိုက် ဒဏ်ငွေရိုက်ခဲ့လေသည်။ နောက်ဆုံး တရားရုံးချုပ်သို့ အမှုခေါ် စာချွန်တော် အတွက် လျှောက်ထားရာတွင်၊ အမှုမှာ တော်လှန်ရေး ကောင်စီ၏ လွှတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့် အမိန့် အပိုဒ် ၁၊ အပိုဒ်ခွဲ (၁)တွင်အကြုံးဝင်နေခြင်းကြောင့် လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ရထိုက်ကြောင်း လျှောက်ထားလေသည်။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။ လျှောက်ထားသူတို့ ကျူးလွန်ခဲ့ခြင်းမှာ၊ ရာဇဝတ်ပြစ်မှု ကျူးလွန်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ယူဆ

PAGE

နိုင်စေကာမူ၊ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အပိုဒ် ၆ နှင့် သက်ဆိုင်လျက် ရှိကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ အဆိုပါအပိုဒ် ၆ တွင်၊ "ရာဇဝတ်ပြစ်မှု" ဆိုသည့် စကားရပ်၌၊ အခွန် အကောက်ကို မပေးဘဲ တိမ်းရှောင် နေခြင်းဖြင့် စပ်လျဉ်းသည့် ပြစ်မှုမျိုး မပါဝင်ခဲ့၊ ထို့ကြောင့် လွတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့် ရထိုက်သည်ဟု မယူဆနိုင်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ၊ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ဒဓမိန့်အတွင်း၊ သက်ရောက်သည် မသက်ရောက်သည်ဟူသော ပြဿနာကို အမှုခေါ် စာချုပ်တော် ထုတ်ဆင့် ရေးနှင့် လုံးပမသက်ဆိုင်ဟုယူဆသည်။

ရှမ်းဗမာ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး ကုမ္ပဏီ နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ တော်လှန်ရေး အစိုးရ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အခွန်တော်ဝန်ကြီး ပါ ၄ 450

ဝါဏိဇ္ဇပဋိပက္ခ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂ စာသင်ကျောင်းသည် (Industry) လုပ်ငန်း တရပ် ဟုတ် မဟုတ်။ အလုပ် ပညာသင် ကျောင်းသည် (Industry) လုပ် ငန်းတရပ် ဖြစ်သည်ဟု ယူဆပြီး၊ ဝါဏိဇ္ဇပဋိပက္ခ ဥပဒေပုဒ်မ ၂ တွင် အကြုံးဝင် သည်ဟု ခုံရုံးက ဆုံးဖြတ်သည်ကို မကျေနပ်၍ အမှုခေါ် စာချုပ်တော်ဖြင့်ပယ် ဖျက်ရန် လျှောက်ထားရာ။ **။ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။ယခု အမှုတွင် ပညာပေးရေး လုပ်ငန်းမှာ၊ ပုဂ္ဂလိကပိုင် အလုပ်ပညာသင်ကျောင်း၌ ပညာပေးရေး ဖြစ်သည်။ အစိုးရ ပညာပေး လုပ်ငန်းမဟုတ်။ အစိုးရသည် ပညာပေးရာတွင် အမြတ်အစွန်း အတွက် ဆောင်ရွက်ခြင်းမဟုတ်။ တသီးပုဂ္ဂလိ ကျောင်းများ၌မူကား၊ အမြတ် အစွန်း ရရှိရန်မှာ အရေးကြီးသော ရည်ရွယ်ချက်တရပ် ဖြစ်သည်။ ဩစတေး ရီးယားပြည် အစိုးရ ကျောင်းဆရာများအသင်းနှင့် ဗိတိုးရီယား ပြည်နယ်၊ ၄၁၊ စီ၊အယ်(လ်)၊အာ(ရ်)၊ စာ ၅၆၉ ကို ခွဲခြား ရှင်းလင်း ပြသည်။ ဒယ်လီ တက္ကသိုလ် နှင့် ရမ်နတ်၊ အိန္ဒိယ တရားလွှတ်တော်ချုပ် (လန်ဒန်တိုင်း ပြိုလ ၂၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်) ကိုလည်း ခွဲခြားရှင်းလင်းပြသည်။ ဝါဏိဇ္ဇပဋိပက္ခ ဥပဒေပုဒ်မ ၂ တွင် (Industry) ဆိုသည့် စကားရပ်သည် (Business) အမြတ် အစွန်းရရှိရန်အတွက် ဆောင်ရွက်သော လုပ်ငန်းလည်း ဖြစ်နိုင်ကြောင်း ပြဋ္ဌာန်း ထားလေသည်။

မစ္စ အေ၊ ဒီ၊ ဆီးလ်ဗါး နှင့် ဝါဏိဇ္ဇပဋိပက္ခခုံရုံးပါ ၂ 435

အောက်မြန်မာပြည် မြို့ နှင့် ကျေးရွာများ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၁၊ လိုင်စင်နှင့် ဂရုခံခြား ခြင်း။ အစိုးရမြေလိုင်စင် ရမှု၌ မြန်မာနိုင်ငံသားဖြစ်ရန်မလိုခြင်း 447

INDEX

ညွှန်းချက်

CHIEF COURT

တရားရုံးချုပ်

PAGE

ACTS :

BURMESE BUDDHIST LAW.
BURMA COMPANIES ACT.
CIVIL PROCEDURE CODE.
CRIMINAL PROCEDURE CODE.
EVIDENCE ACT.
MONEY LENDERS' ACT.
MUNICIPAL ACT.
SPECIAL MARRIAGE ACT.
SPECIFIC RELIEF ACT.
TRANSFER OF PROPERTY ACT.
UNION OF BURMA CONSTITUTION.
URBAN RENT CONTROL ACT.

BURMA COMPANIES ACT—SECTIONS 162 and 166—WINDING UP—WHEN "JUST and EQUITABLE" 449

BURMESE BUDDHIST LAW—RIGHT OF INHERITANCE OF THE CHILDREN ON THE DEATH OF THE FATHER—SUIT FOR DECLARATION OF CHILDREN OF ALLEGED SECOND WIFE—NO CLAIM TO THE ESTATE OF FIRST WIFE UNTIL HER DEATH 491

CERTIORARI—*writ of—Order of Deputy Commisioner and Commissioner under the Municipal Act—whether administrative or quasi-judicial orders. Natural justice—opportunity of being heard—not necessary in a revision.* The order of the Town Committee for the demolition of a building under the Municipal Act, as well as the subsequent order of the Deputy Commissioner and the Commissioner in Appeal and Revision, are all administrative orders and not *quasi-judicial* orders. Where the determination of a question is left to the subjective discretion of the authorities concerned, the mere existence of a right of appeal against an order is not enough to indicate that the authority concerned whose order is subject to appeal is under an obligation to act judicially. *Hanumanbax Agarwalla* v. *Subdivisional Officer, Sibsagar and another*, A.I.R. (1952), Assam 115, referred to and followed. *U San* v. *U Win Htain, Building Enginner, Rangoon*

PAGE

Municipal Corporation and 3 others, C.M.A. 100 of 1960 (S.C.), referred to and distinguished. Moreover, an opportunity of being heard need not be given in a revision application before the Commissioner under s. 222 of the Municipal Act. Only in an appeal under s. 201 of the said Act, is the opportunity of being heard provided for.

S. N. ZAVERI AND 2 OTHERS *v.* THE COMMISSIONER, PEGU DIVISION AND 3 OTHERS 544

CHILDREN'S WELFARE AND EDUCATION—*Privilege and duty of parent regarding. Cruelty to wife—What amounts to. Condonation—Not total forgiveness—Duration of protection afforded by.* It was the privilege and duty of the respondent as a father to look after the welfare of the children and to provide them with good education in happy surroundings. The privilege and duty was shared by the mother but by law and custom the leadership was with the father. Cruelty can take many forms and the law has recognised that some kind of mental cruelty may be more grievous than physical blows. *Jamieson* v. *Jamieson*, (1952) A.C. 525, referred to. Where physical violence is averred and proved the test becomes simpler but there again, the measure of the physical violence, the circumstances in which it is administered and the mental susceptibilities of the party on whom it is administered—and such factors become relevant to consider whether the physical violence proved—amounts to cruelty. *Windeatt* v. *Windeatt*, (1962) 2 W.L.R. 1056; *Evans* v. *Evans*, 1 Hag. Con. 35; *Russell* v. *Russell*, (1897) A.C. 395; *Gollins* v. *Gollins*, (1962) 3 W.L.R. 180; referred to. Stabbing the wife and causing her injuries of a grievous nature including a fracture or her hand was cruelty by any test. Striking a pregnant wife surely was cruelty. *King* v. *King*, A.I.R. (1925) All. 237, referred to. Condonation is not total forgiveness; it does not wipe the offence clean. It operates merely as a suspension of the right to divorce or separation, and this suspension lasts only so long as the guilty party is of good behaviour. If and when that party misbehaves, the protection of condonation is withdrawn. *Barnes* v. *Barnes*, (1947) 2 All. E.R. 326; *Mackrell* v. *Mackrell*, (1948) 2 All. E.R. 858; *Graham* v. *Graham*, (1878) 5 R. 1093, 1095; *Moss* v. *Moss*, (1916) C.A. 155, 161; referred to.

MRS. PROTIMA GHOSH *v.* BIMALENDU GHOSH ... 526

CIVIL PROCEDURE CODE—ORDER 17, RULE 3—WHEN APPLIES—JUDGMENT SHOULD BE UNEQUIVOCAL 580

CRIMINAL PROCEDURE CODE, s. 341—*where accused a dumb person—plea of guilty—whether accused understood proceedings.* The Respondent who was a dumb person had pleaded guilty before the trial court. The trial magistrate had however submitted the proceedings to the Chief Court to pass an appropriate sentence under s. 341 of the Criminal Procedure Code. *Held:* The trial magistrate has misconcieved the provisions of Section 341, Criminal Procedure Code, for the section envisages a case "where the accused though not insane, *cannot be made to understand the proceedings*" and not a case of the present nature where Respondent accused, fully understood the nature of the proceedings though by signs through his mother and has even pleased guilty to the charge. The reference cannot therefore be entertained.

UNION OF BURMA *v.* MAUNG KHIN MYINE 549

PAGE

DECLARATION—*Suit for declaration by children of alleged second wife—whether can declared as lawful children and heirs of deceased father.* The Plaintiffs, who were the children of the alleged second wife of the deceased, sued the first wife and their mother for a declaration that they were the lawful children and heirs of the deceased and as such entitled to 1/4 th of the estate of the deceased. The Learned Judge of the Original Side however dismissed the suit. On appeal. *Held:* The present suit by the plaintiffs, although framed in the form of a suit for declaration is a thinly disguised suit for administration of the estate of the deceased. According to Burmese Buddhist Law, on the death of the deceased, the only heirs were his widow, the first wife, and also the second wife assuming, she was also his widow. Therefore the plaintiffs in the present suit have no cause of action against any body on the death of the deceased, assuming him to be their father. Regarding the contention that the Learned Judge on the Original Side should at least have declared that they were the children of the deceased as their contention to this effect had not been admitted by the 1st wife; this is too far-fetched a proposition. In fact, what the plaintiffs sought for was a declaration of heirship to the estate of the deceased, and not to the estate of his widow the first wife. Consequently they can have no claim to the first wife's estate until she is dead, even assuming that they are the children of the deceased. Furthermore, there is no knowing whether the 1st wife would not be survived by children or adoptive children of her own. Therefore the present suit for a bare declaration should be dismissed. *Tarak Chandra Das and another* v. *Anukul Chandra Mukherjee*, A.I.R. (1946), Cal. 118 referred to and distinguished. *Bhoop Singh* v. *Tarif Singh*, A.I.R. (1952), All. 392, referred to and distinguished.

DORA WIN AND THREE OTHERS *v.* DAW SAW MYINT AND ONE 491

DECREE WITHOUT HEARING EVIDENCE—*suit on promissory note—whether examination of plaintiff necessary. Civil Procedure Code* O.17, r. 3—*whether decree proper.* In a suit on a promissory note, the trial judge had decreed the suit, without hearing any evidence. There was also no express direction either in the diary or in the judgment to the effect that the case should proceed *ex-parte* as against the defendant. On Appeal. *Held*: It was not necessary for the trial judge to examine the plaintiff on oath. Under s. 118 of the Negotiable Instrument Act, it must be presumed that a negotiable instrument is for consideration until the contrary is proved. However, in the absence of any express direction either in the diary or in the judgment to the effect that the case should proceed *ex-parte* as against the defendant, the judgment of the learned trial judge can be construed as having been made under O.17., r. 3. As the judgment now under appeal is not unequivocal the defendant-appellant could easily have been misled as to the proper remedy which he should pursue. The decree was therefore set aside. *Mrs. L. Stevenson and one* v. *Ma Hla Yin and 4 others* (1954), B.L.R. 168 (H.C.), referred to and followed.

U YOKE SAN *v.* U SAN MAUNG 580

DIFFERENCE BETWEEN LICENSEE AND TENANT—WHAT CONSTITUTES A LICENSE—TO BE CONSIDERED FROM THE POINT OF VIEW OF THE PRINCIPLES OF ENGLISH COMMON LAW—NATURE OF IRREVOCABILITY 515

PAGE

EJECTMENT OF TENANT—FORFEITURE—SUIT HOW FRAMED—TO BE CONFORMED TO SECTION 111 OF TRANSFER OF PROPERTY ACT & SECTION 12 OF THE URBAN RENT CONTROL ACT OF 1960 ... 551

ESTOPPEL BY TENANT OF TITLE OF LANDLORD—EVIDENCE ACT s. 116—*whether applies when tenant already in possession at beginning of tenency.* The Respondent/Plaintiff had filed a suit for ejectment against the Appellant/Defendant, on an unregistered lease deed executed on 21st October 1959 from certain salt-fields. It appears that the Appellant had been in possession since 1956. The Respondent claimed to be the owner of the land, and contended that the Appellant was estopped from denying the title of his landlord, the Respondent when he himself had admitted the tenancy. On Second Appeal it was contended that as the Appellant was not let into possession at any time before he took the lease, but was already in possession, estoppel could not be invoked. *Held:* According to the evidence of the Respondent, he let out the land to the Appellant verbally for the previous years 1957 and 1958. It is therefore clear that the Appellant was in possession only at the instance of the Respondent when he executed the lease deed in 1959. *U Po Shin and another* v. *Edward and others*, A.I.R. (1934) Rangoon 139, referred to and distinguished. The view that a tenant is estopped from denying his landlord's title only if he was let into possession by the landlord and that there is no estoppel against the tenant if, being already in possession, he has executed a lease in favour of the person raising the estoppel, is now absolete. *Lal Mahomed* v. *Kallanus*, I.L.R. (1885), 11 Calcutta 519, referred to and distinguished. *Nagindas Sankalchand* v. *Bopalal Purshottam*, I.L.R. (1930), 45 Bombay 487, referred to. The words " at the beginning of the tenancy " in s. 116 of the Evidence Act do not give a ground for the contention that when a person already in possession becomes a tenant, there is no estoppel against his denying his lessor's title. *Krishna Prasad Lal Singha Deo* v. *Baraboni Coal Concern, Ltd.*, I.L.R. (1938), 1 Calcutta 1 P.C., referred to and approved. The question is whether a new tenancy had arisen and not whether the tenant had been let into possession by the landlord. If it is proved that there was a new tenancy, then under s. 116 of the Evidence Act, the tenant was estopped during the continuance of that tenancy from denying his landlord's title at the beginning of the tenancy. *Mr. Sajjoo and another* v. *Basdeo Prasad and others*, A.I.R. (1937), Oudh, 505; and *Mahomed Mussa* v. *Aghore kumar Ganguli*, I.L.R. 42 Calcutta, 801 P.C., referred to. In the circumstances of the instant case, the appellant was let into possession prior to and at the time of the execution of the exhibit lease deed by the respondent, and he was accordingly estopped from denying the respondent's title. The question of ownership becomes irrelevant. Tenancy being a contract, it was, no doubt open to the Appellant to raise a preliminary issue that the contract was void or voidable but he never did. In the absence of finding he was precluded from agitating the broader question that the respondent had no title when the relationship of landlord and tenant came into existence.

U TUN SHEIN *v.* U BA HMYIN 572

PAGE

EVIDENCE ACT—SECTION 116—DOCTRINE OF ESTOPPEL—WHEN APPLIES—QUESTION OF THE TENANT BEING LET INTO POSSESSION OF THE SUIT LAND BY THE LANDLORD—TENANT ESTOPPED FROM DENYING THE TITLE OF THE LANDLORD 572

FORFEITURE—*determination of tenancy by forfeiture—necessity to conform with the provisions of* s. 111 *Transfer of Property Act and* s. 12 (1) *Urban Rent Control Act.* Benami—*whether relevant in a suit for ejectment.* In a former suit for ejectment for non-payment of rent, the Defendants had contended that they were not the tenants of the Plaintiffs. Accordingly, the tenancy was determined by forfeiture, and the Plaintiffs filed a new suit for ejectment. The trial judge dismissed the Plaintiffs suit on the ground that the house has been purchased *benami* and that therefore no relationship of landlord and tenant existed The Plaintiffs then went on appeal. The District Judge also dismissed the Appeal on the ground that no notice under s. 106 of the Transfer of Property Act and under s. 12 (1) of the Urban Rent Control Act had been served. He however held that the question of *Benami* should not have been gone into. On Second Appeal by the Plaintiffs. *Held:* Although it is true that the lease to the Defendants had been determined by forfeiture, assuming that the Plaintiff's story be true, the suit now framed by him is not maintainable in law. As provided in section 111 of the Transfer of Property Act, a lease of immoveable property is determined by efflux of time, or by the expiration of a notice to quit or by forfeiture, etc. In the case of a notice to quit, it must satisfy the provisions of section 106 of the Transfer of Property Act. In the case of forfeiture, there must be notice in writing showing the lessor's intention to determine the lease. Also, though the lease of the suit house may be said to have been determined by forfeiture, the Plaintiffs must nevertheless frame their suit as one under s. 12 of the Urban Rent Control Act, 1960, as the definition of "tenant" includes person remaining in possession of the premises let to him after termination of the tenancy. *Held further:* It is not a correct exposition of law to say that in a suit under s. 11 (1) (a) of the Urban Rent Control Act the Court should not go into the question whether the sale of the suit house to the Plaintiff was a *benami* transaction. This is because one of the questions involved is whether or not the Defendant is the tenant of the Plaintiffs as claimed by the Plaintiffs. *U Mya* v. *Abba Kasim and One* (1959), B L.R. 281 (H C), dissented from.

U HLA KYAW AND ONE *v.* U AUNG BA AND FIVE OTHERS ... 551

GOVERNMENT SERVANT—*suit by Government Servant against Government—based on wrongful removal from service—whether valid cause of action exists. Necessity to examine whether cause of action exists before suit proceeds—Pauper suits—Prerogative right of dissmissal—whether still exists.* The Plaintiff was a Government Servant who had been dismissed from service. Subsequently, he had applied to the late Supreme Court for a Writ of Mandamous/Certiorari to quash the order of dismissal, and the key question before that court was whether the dismissal was wrongful, illegal or *ultra vires.* The Supreme Court had then held that the present position of Civil Servants in Burma was that of Master and Servant, as the prerogative of dismissal exercised by the Crown no longer exists, and also because there are no longer any statutory or constitutional guarantees affording a Burmese Civil Servant to show cause against punishment.

The Supreme Court accordingly indicated that the proper remedy would be by way of suit. The Plaintiff then filed the present suit before the Chief Court as a pauper for a Declaration and also for arrears of emoluments, gratuity, pension and other payments. *Held:* It is not the State alone, but every master also, who can dismiss its servant at pleasure. In the absence of constructual or Statutory restraints in the case of the State, the additional consideration of the welfare and safety of the people gives rise to the needed immunity from suits for wrongful dismissal. Except where the power to dismiss at pleasure is willingly restricted by the Sovereign himself, such suits do not lie. The remark of the Supreme Court in the previous writ application that the prerogative right of dismissal at pleasure had not found a place in the Constitution of Burma, seemed to have been by way of an *obiter dicta*. The prerogatives of the Crown continues to have force and life in the Union, though in a different form. Prerogative power is in essense the sovereign power of the State and when Burma became a sovereign state, the prerogative or sovereign or sovereign power continues in the state. The Constitution of Burma s. 223 expressly provides for a continuation of the prerogative powers previously belonging to the Crown. This view of the continuance of prerogative right of dismissal is also supported by the provisions of the Public Servants Inquiries Act. In s. 25 of the Act, the doctrine of employment during the pleasure of the State is expressly preserved. The basis of the present suit is that the dismissal of the Plaintiff from the service was wrongful or illegal or *ultra vires*. The cause of action therefore is that the Government had acted wrongfully or illegally or *ultra vires* in removing the plaintiff from the service. This is a question which the late Supreme Court had fully considered. The dismissal of the Plaintiff's application by the Supreme Court was on the ground that the Government had not acted wrongfully, illegally or *ultra vires* in removing him from service. The ruling of the Supreme Court and the law on the subject, deprives the suit in its present form of its cause of action. *U Tha Din* v. *The Secretary, Ministry of Co-operative and Commodity Distribution*, (1959) B.L.R. 94 (S.C.); *Secretary of State* v. *J. C. Maurice*, (1937), R.L.R. 35; *Baroni* v. *The Sercetary of State for India in Council*, (1929) I.L.R., 8 Rangoon 215; *The Secretary of State for India in Courcil* v. *D'Attaides*, (1934), I.L.R., 12 Rangoon 556; *Ridge* v. *Baldawin and others*, (1963), 2 W.L.R. 935; *Terrill* v. *The Secretary of State for the Colonies*, (1953), 2 Q.B., p. 482; referred to.

U THA DIN *v.* THE SECRETARY, REVOLUTIONARY GOVERNMENT OF THE UNION OF BURMA, DEPARTMENT OF SUPPLY AND CO-OPERATION 556

LICENSEE AND TENANT—*Licensee for consideration—irrevocability of license.* The Plaintiffs had sued the defendants for a declaration that they are in possession and enjoyment of a certain building under an irrevocable license granted by the defendants. It was alleged by the plaintiffs that it was agreed that they would build the said building, half of which was to be occupied by them, and the other half by the defendants who would pay for their share of the costs of the building by easy instalments. The defendants however contended that the building belonged to them, and that the plaintiffs were merely their tenants. The trial court gave a decree for the plaintiffs. On Appeal. *Held*: What constitutes a license can be seen from the English Common Law principles involved in the present case. The Common Law of

PAGE

England was and still is applied in this country under s. 13 (3) of the Burma Laws Act, as justice, equity and good conscience. *The Tajmahal Stationery Mart v. K.E. Mohamed Ebrahim*, V. S. *Aliar & Co.*, (1950), B.L.R. 41 (H.C.); *The Union of Burma* v. *U Htoon Pe*, (1958), B.L.R. 50 (H.C.); referred to. In English Common Law, there is a difference between a bare license and a contractual license which is irrevocable. To establish a contractual license, there must be a promise which is intended to be binding and is either supported by consideration or is intended to be acted on and is in fact, acted on. An irrevocable license confers an equitable title. *Winter Garden Theatre (London) Limited* v. *Millenium Productions Limited*, L.R. (1948), A.C. 173; *Foster* v. *Robinson*, (1950), 2 All. E.R. 342; *Vaughan* v. *Vaughan* (1953), 1 All. E.R. 209; *Errington* v. *Errington and another*, (1952), 1 All. E.R. 149, referred to and followed. It has also been held by the late High Court that where there is a license with a contractual right, equity would always intervene to protect by injunction, the licensee's right from any revocation or threatening interpretence in breach of the contract. *U Tin Eng* v. *U Ba Yoke* (1957), B.L.R. 341 (H.C.), referred to. It is apparent in this case that the Plaintiffs were mere licensees and not tenants. There was nevertheless a binding contract that in consideration for whatever they had promised to do, they would be allowed to reside peacefully on their own section of the house. The license was accordingly an irrevocable one.

KO MAUNG GALE AND ONE *v.* MA ON NYUNT AND ONE ... 575

MONEY-LENDER—*Question whether a person is a money-lender—can be raised at the Appellate Stage—registration of agent as money-lender —not sufficient for carrying on money-lending business on behalf of principal.* The Respondent had brought a suit on behalf of his principal for recovery of money on a promissory note. The trial Court decreed the suit, but on Appeal, the question that the principal was not a registered money-lender was raised for the first time. *Held:* It is clear on the evidence that several money-lending transactions had been made by the respondent acting as agent of his principal. As there were no other business for the principal in Burma, his business must be that of money lending, regard being had to the said transactions. *Bishwa Nath Rai* v. *Kashi Nath Rai*, (1948) B.L.R. 449; referred to and distinguished. The issue whether the principal is a money-lender or not, though raised only at the Appellate Stage, can be considered if it is based on facts either admitted or proved beyond controversy. *Bishwa Nath Rai* v. *Kashi Nath Rai*, (1948), B.L.R. 449, referred to; *A.R.M.N.A. Chettyar Firm* v. *R.M.V.S. Chettyar and others*, (1938), R.L.R. 256, referred to; *U Ba Yi* v. *Daw Hmi (a) Mrs. Khoo Sein Ban*, (1953), B.L.R. 360 (H.C.), referred to. No decree can be passed in favour of the principal as he was a money-lender, but was not registered as such. The agent may have his own money-lending business, but this is not sufficient. His registration is good only for his own money-lending business. It is of no use for the money-lending business which he was conducting for his principal. The Appeal was therefore allowed.

K. M. CHIDHAMBARAM CHETTYAR *v.* S. T. P. N. SUBBIAH CHETTYAR, AGENT AND ATTORNEY OF S. T. P. NACHIAPPA CHETTYAR 509

PAGE

MUNICIPAL ACT—ORDER FOR DEMOLITION OF BUILDING—AN ADMINISTRATIVE ORDER—NOT QUASI-JUDICIAL ORDER—CANNOT BE QUASHED BY WAY OF A WRIT OF CERTIORARI 544

RELATIONSHIP BETWEEN THE UNION GOVERNMENT AND ITS CIVIL SERVANTS—MASTER AND SERVANT—DISMISSAL FROM SERVICE WHEN WRONGFUL—CONSIDERATION OF THE WELFARE AND SAFETY OF THE PEOPLE—NO CAUSE OF ACTION 556

STAY OF SUIT—*Suit under s. 9 Specific Relief Act whether should be stayed pending cross-suit based on title.* A prior suit filed under s. 9 of the Specific Relief Act should not be stayed pending the decision of a cross-suit based on title. *Ma Kyaw and another* v. *Daw Kye U*, A.I.R. (1935), Ran., referred to and dissented from. Irrespective of the fact that the plaintiff in the cross-suit is the true owner of a piece of land, the plaintiff in a prior suit s. 9 of the Specific Relief Act is entitled to a quick and summary justice in the form of a decree for ejectment of the person who had forcibly dispossessed him. *Satishehandra De* v. *Madanmohan Jati*, A.I.R. (1931), Cal. 483 at 484 ; and *Naryana Row* v. *Dharmachar*, I.L.R. XXVI, Mad. 514, referred to and followed. Further more, the cause of action in a suit under s. 9 of the Specific Relief Act is entirely different from the cause of action of a suit based on title. Therefore, a decree granted in the former suit should not be restrained by injunction from being executed in the latter suit.

DAW THAN MAY *vs.* KO KYAW HLINE AND 3 OTHERS ... 485

SPECIAL MARRIAGE ACT—JUDICIAL SEPERATION—WHAT CONSTITUTES CRUELTY—CONDONATION IS NOT TOTAL FORGIVENESS ... 526

SPECIFIC RELIEF ACT—SECTION 9—WHEN APPLIES—PRIOR SUIT UNDER SPECIFIC RELIEF ACT SHOULD NOT BE STAYED PENDING THE DECISION OF A CROSS-SUIT BASED ON TITLE 485

WINDING UP OF COMPANY—ss. 162 AND 166. BURMA COMPANIES ACT. —*application by two members of Company on grounds of misconduct and mismanagement—whether "just and equitable"*. The Petitioner had applied to the Court for winding up of the Respondent Co. of which they were members, on grounds of misconduct and mismanagement, under ss. 162 and 166 of the Burma Companies Act. At the hearing, the main charges were mismanagement of the Board of Directors, past and present ; inefficiency and wastage ; and the gloomy prospects of the Company to make profits in the future. *Held :* A sufficient case has not been made out to render it just and equitable for the Court to order a winding up of the Company. A company is like a family of people who have pooled their resource : to work together and share the profits, sticking together in good times and in bad. When problems arise about the management of the affairs the natural and reasonable thing for the members of the family to do is to get together and discuss the problems and arrive at their solutions. The family of shareholders is thus the domestic forum of the Company where matters such as management and the sharing of risks and of rewards must be discussed and decided. It is only when decisions cannot be arrived at the domestic forum and the grounds are strong and sufficient that Court should intervene and take a hand in the management of the affairs of the Company or the drastic step of winding it up. He

PAGE

the petitioners have disdained to voice their feelings or seek their remedies at the domestic forum and rushed to the Court instead. *In the matter of Mahamandal Shastra Prakashak Samity Limited. Benares,* I.L.R. Vol. XXXIX Allahabad, p. 334; *Sudh* v. *Nath Bhadur* v. *Bihar National Insurance Co., Ltd., Patna,* A.I.R. (1941), Patna, p. 603 ; *Re Cine Industries and Recording Company, Ltd.*, A.I.R. (1942), Bombay, p. 231 ; and *B. Cowasji and others* v. *Nath Singh Oil Company, Ltd.*, XIII B.L.T. p. 51, referred to.

IN THE MATTER OF CHAN THA ZAY CO. 499

အက်ဥဒေများ။

တရားမကျင့်ထုံး။

မြန်မာပြည် လင်မယား ကွာရှင်းရေး အက်ဥပဒေ။

ရာဇသတ်ကြီး။

ရှေ့နေကြီးများလုပ်ငန်းအက်ဥပဒေ။

လူမဲ့အက်ဥပဒေ။

လွှတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့်အမိန့် (၁၉၆၃ ခု) သယ်ယူ ပို့ဆောင်သော ယာဉ်များ အက်ဥပဒေ။

အစုစပ်အက်ဥပဒေ။

အထူးထိမ်းမြားရေး အက်ဥပဒေ။

အိမ်ဂါး မြေငါး ကြီးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေ။

ခံဝန်ချုပ် တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၄၁၊ နည်းဥပဒေ (၅) အရ ခံဝန်ချုပ် တရားရုံးအတွက် ခံဝန်ချုပ်၊ ၎င်းနောက် တရားရုံးနှင့် တရားနိုင်တို့က ပြေငြိမ်းသော စာချုပ်အသစ် ချုပ်ဆိုခြင်း၊ ၎င်းအတွက် တရားရုံးအတွက် ချုပ်ဆိုခဲ့သော ခံဝန်ချုပ်မှ ကင်းလွတ်သင့်-မသင့်။ ဤအမှုတွင် အယူခံတရားလိုသည် အခြားမြေနှင့် အိမ်မှုတမှုတွင် တရားရုံးဖြစ်သူအတွက် ဒီကရီပြုလုပ်သောအခါတွင်၊ တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် (၄၁)၊ နည်းဥပဒေ (၅) အရ အမှု၏တရားစရိတ် ပေးဆောင်ရန် ခံဝန်ချုပ် ချုပ်ဆိုခဲ့လေသည်။ ထိုခံဝန်ချုပ် ချုပ်ဆိုပြီးနောက် တရားရုံးနှင့် တရားနိုင်တို့သည်၊ အယူခံတရားလို၏ မျက်ကွယ်တွင် နှစ်ဦးသဘောတူ ပြေငြိမ်းသော ဂတိစာချုပ်အသစ် ချုပ်ဆိုကြလေသည်။ သို့ရာတွင် တရားရုံးသည် မိမိသဘောတူခဲ့သည်ကို မပြုလုပ်သဖြင့်၊ တရားနိုင်သည်၊ အမှုကို ဆက်လက် ဇာရီပြုရာ ကြေနပ်မှုမရရှိသဖြင့် ခံဝန်ချုပ် ချုပ်ဆိုသူ အယူခံတရားလိုအပေါ် ဇာရီပြုသည်တွင် ပြေငြိမ်းသောအဆိုပါ စာချုပ်သစ်ကြောင့် မိမိခံယူခဲ့သောတာဝန်မှ ကင်းလွတ်ပြီး ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ထုချေလောသည်။ ထိုထုချေချက် မအောင်မြင်၍၊ နောက်ဆုံး ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ (၆) အရ တရားရုံးချုပ်သို့ အယူခံဝင်ရာ။ **ဆုံးဖြတ်ချက်** ။ ။ ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ (၁၃၅) သည်၊ သာမာန်ပဋိညာဉ်များနှင့်သာလျှင် သက်ဆိုင်ပြီး၊ တရားရုံးများသို့ ချုပ်ဆိုရန်အပ်သော အာမခံပဋိညာဉ်များနှင့်

တိုက်ရိုက် မသက်ဆိုင်ခေ၊ သို့သော် ထိုပဋိညာဉ်များနှင့်လည်း သွယ်ဝိုက်၍ သက်ဆိုင်သည်။ ဝိရသီဆင်းနှင့် ရမ်ချရန်အာဂါ အော၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၄၄ ခုနှစ်၊ လာဟို စာမျက်နှာ ၄၂၈။ ရာ ဒါကွန်ဝါနှင့် ရမ်နရန်နှင့် အများ၊ အော၊အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ အာလာဟာဘတ် စာမျက်နှာ ၅၈၇။ မိုဟာမက်ဒါလီ အီဘရာဟင်ဂျီနှင့် လက်ရှမီဘိုင်၊ ၁၉၃၀ ခုနှစ်၊ အော၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ဘုံဘိုင် စာမျက်နှာ ၁၁၂။အာမက်ကာရင်နှင့် မရွတ်တီး၊ အော၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊၁၉၃၁ ခုနှစ်၊ ဘုံဘိုင်စာမျက်နှာ ၅၅။ နာဆင်မထုန်နှင့် နီပတ်ဆင်၊ အော၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၂ ခုနှစ်၊ ပတ္တနာ စာမျက်နှာ ၃၁၃။ တီ၊မင်၊ကျူဘန်နှင့် ပစ္စည်းထိန်းဝန်၊ အော၊အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၄၄ ခုနှစ်၊ မဒရပ် စာမျက်နှာ ၃၉၆ ကို ရည်ညွှန်းသည်။ သို့သော် ဤအမှုတွင် ပေါ်ပေါက်သည့် ပြဿနာမှာမြို့ရွှင်နှင့် မြို့စားလို့ အာမခံသူ မျက်ကွယ်တွင် ၎င်းသဘောမတူဘဲ အမှုပြေငြိမ်းရန် သဘောတူညီရုံမျှနှင့် အာမခံသူသည် မိမိခံယူထားသော တာဝန်မှ လုတ်ကင်းသလော ဟူသည့် ပြဿနာ ဖြစ်သည်။ အမှုပြေငြိမ်းရန် သဘောတူညီရုံမျှနှင့် အာမခံသူ၏ အကျိုးကို ထိခိုက်ရန် အကြောင်းရှိသည်ဟု တထစ်ချ မဆိုနိုင်ပေ။ အမှုအခြင်းအရာ အဖြစ်အပျက်ပေါ် မူတည်၍ စဉ်းစား ဆုံးဖြတ်ရပေမည်။ မရန်ဒီနှင့် ရန်မာချစ်တီးယား၊ အော၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၇ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန် စာမျက်နှာ ၄၉၉။ ဂျီဟာဘိုင်နှင့် ဂျာဟာမက်လ်ဘို့သရား၊ ၁၉၃၂ ခုနှစ်၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ ကာလကတ္တား အတွဲ (၅၉) စာမျက်နှာ ၁၄၅၀။ အပူနိုးနိုင်ယားနှင့် အိုင်ဆက်မက်ကဓါန် ၁၉၂၀ ခုနှစ်၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ မဒရပ် အတွဲ ၄၃၊ စာမျက်နှာ ၂၇၂ ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ဤအမှုတွင် မြို့ရွှင်နှင့် မြို့စားတို့အမှုကို ပြေငြိမ်းရန် သဘောတူသဖြင့် အာမခံသူ၏ အကျိုးကို ထိခိုက်သည်ဟု မတွေ့ရချေ။ ထိခိုက်ရန် အကြောင်းလည်းမမြင်။ အာမခံ စာဝန်ချုပ်တွင်လည်း အမှုကို ပြင်ပတွင်ပြေငြိမ်းခြင်းမပြုရဟု သတ်မှတ် ပြဋ္ဌာန်းထားသည်ကို မတွေ့ရ။

ဒေါ်စိန်လှ နှင့် ဦးငွေတင် ပါ (၃) 584

တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၄၁၊ နည်းဥပဒေ ၅၊ ခံဝန် ချုပ်ဆိုသူသည်။ တရားနိုင်နှင့် တရားရှုံး ပြေငြိမ်းသော စာချုပ်သစ် ချုပ်ဆိုခြင်းကြောင့် ခံဝန်ချုပ်မှ ကင်းလွတ်သင့်မသင့် 584

တရားဥပဒေအရ၊ ရက်စက်မှု။ ဖေါက်ပြန်မှု ခွင့်လွှတ်ခြင်း၊ ရက်စက်မှု ကျူးလွန်ခြင်း၊ ခွင့်လွှတ်သည်ဟု မယူဆနိုင်ခြင်း၊ ပဌမ ရက်စက်မှုကို ဒုတိယ ရက်စက်မှုက၊ အသက်သွင်းခြင်း။ မြန်မာပြည် လင်မယားကွာရှင်းရေး အက်ဥပဒေနှင့် သက်ဆိုင်သည်ဟု ယူဆရမည့် အရာများ။ အထူး ထိမ်းမြားရေး အက်ဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၁၇၊ ပြဋ္ဌာန်းချက်၊ မပြဋ္ဌာန်းသည့် အချက်။ အယူခံ တရားလိုသည်၊ ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ ကလကတ္တားမြို့တွင်၊ မိမိ၏ ဇနီး ဖြစ်သူ အယူခံ တရားခံနှင့် ခေတ္တနေထိုင်စဉ် အတွင်း မိမိ၏ ဇနီးသည်အား၊ ကတ်ကြေးဖြင့် အကြိမ်ပေါင်းများစွာ ထိုးပြီး မိမိ၏ ပယောဂကြောင့် ဇနီးသည်၏ လက်ကျိုးရ၏။ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၁ ရက်နေ့၌ ဘောက်ထော်တွင် အတူတကွ ပေါင်းသင်းနေထိုင်စဉ်၊ အယူခံ တရားလိုသည်၊ ကိုယ်ဝန် သုံးလရှိသူ မိမိ၏ ဇနီး အယူခံ တရားခံ၏ ဝမ်းဗိုက်ကို ခြေနှင့် ကန်၏။ **ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။မိမိ၏ ဇနီးအား ကတ်ကြေးဖြင့် အကြိမ်ကြိမ် ထိုးသူ၊ **အယူခံ**

PAGE

တရားလိုဏ် စိတ်နေ စိတ်ထားသည်၊ မည်မျှ ရက်စက် ကြမ်းကြုတ်သည်ကို အကဲခတ်ရန် ခဲယဉ်းလှမည် မဟုတ်ပေ။ ကိုယ်ဝန် ရှိသူကို ရိုက်ပုတ်မည်၊ ကြိမ်းမောင်းရုံမျှဖြင့် တရားဥပဒေ အရ၊ ရက်စက်မှုမြောက်သည် ဖြစ်ရကား၊ ကိုယ်ထိလက်ရောက် ကျူးလွန်မှုမှာ၊ အထူး ဆိုဘွယ်ရာ မရှိတော့ချေ။ ကင်းနှင့်ကင်း အိန္ဒိယ စီရင်ထုံးများ၊ အတွဲ ၄၇၊ စာမျက်နှာ ၅၁၊ ၅၂ ကို ရည်ညွှန်းသည်။ အကြောင် လင်မယား နှစ်ဦး ရှိရာတွင်၊ မယားက ဖေါက်ပြန်၍၊ လင်က သိလျက်နှင့် လင်မယား အဖြစ် ဆက်လက်ပေါင်း သင်းနေထိုင်လျှင် အထူးသဖြင့် ကိုယ်လက် နှိုးနှောလျှင်၊ ယေဘုယျအားဖြင့် လင်ယောကျ်ားသည်၊ မယား၏ ဖေါက်ပြန်မှုကို ခွင့်လွှတ်သည်ဟု ယူဆရမည်၊ သို့သော် မိန်းမများသည်၊ ယောကျ်ားများကဲ့သို့ အိမ်ထောင်ရေးကို အလွယ်တကူ ဖျက်သိမ်းနိုင်စွမ်း မရှိသဖြင့်၊ ယောကျ်ား များ၏ ဖေါက်ပြန်မှုကို ခွင့် မလွှတ်သော်လည်း၊ သည်းခံ၍ ပေါင်းသင်းနေကြရ ကြောင်း၊ ထို့ပြင်လည်း ယောကျ်ားက မိမိအပေါ် ၌ ရက်စက်မှု ကျူးလွန်လျှင်၊ ထိုသို့ ကျူးလွန်ပြီးနောက်၊ ဆက်လက်ပေါင်းသင်း၍ နေထိုင်ကာမှုဖြင့် ကျူးလွန်မှုကို ခွင့်လွှတ်သည်ဟု တထစ်ချ ယူဆနိုင်မည် မဟုတ်။ ဟင်ဒါဆင်နှင့် ဟင်ဒါဆင်၊ ၁၉၄၄ ခုနှစ်၊ အယူခံမှုများ၊ စာမျက်နှာ ၄၉ ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ ကလကတ္တားမြို့၌၊ ကျူးလွန်သည့် ရက်စက်မှုကို ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၁ ရက်နေ့ ညဉ့်၊ ကျူးလွန်သည့် ရက်စက်မှုက ပြန်လည် အသက်သွင်း သည်ဟု ယူဆရမည် ဖြစ်သည်။ ဒုရင်နှင့် ဒုရင်၊ ၁၈၂၅ ခုနှစ်၊ Hag. Ecc. စာမျက်နှာ ၇၃၁၊ ၇၆၁၊ ဘလက်မိုးနှင့် ဘလက်မိုး၊ ရန်ကုန် စီရင်ထုံးများ၊ အတွဲ ၇၊ စာမျက်နှာ ၃၁၃၊ မစ်တင်နှင့် မစ်ဘင်၊ ၁၁ ပရီဗိတ် ဒီဗင်းရှင်း၊ စာ ၁၄၁၊ ၁၄၄၊ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ။အထူးထိခိုက်မြားရေး အက်ဥပဒေတွင် လင်မယား ကွာရှင်းရေး၊ လင်မယားအဖြစ် မမြောက်ကြောင်း မြွက်ဟစေရေး၊ လင်မယား နှစ်ဦး ခွဲခြားနေထိုင်စေရေး၊ လင်မယား ပြန်လည် ပေါင်းသင်းနေထိုင်စေရေး၊ တို့ကို တရားစွဲဆိုရန် အတွက်၊ ပြဋ္ဌာန်းခြင်း မပြုသဖြင့်၊ ထိုအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂ တွင် ထိုကိစ္စရပ်များကို မြန်မာပြည် လင်မယားကွာရှင်းရေး အက်ဥပဒေ အရ၊ ဆောင်ရွက်ရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ ဖြစ်ရာ၊ မြန်မာပြည် လင်မယား ကွာရှင်းရေး ဥပဒေသည်၊ လင်မယား ကွာရှင်းရေး လင်မယား အဖြစ် မမြောက်ကြောင်း မြွက်ဟစေရေး အပြင်၊ လင်မယား ခွဲခြား နေထိုင်စေ ရေး နှင့် ပြန်လည်ပေါင်းသင်းလိုမှု စွဲဆိုရေးတို့နှင့်ပါ သက်ဆိုင်သည်ဟု ယူဆရ ပေမည်။ အထူးထိမ်းမြားရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂၊ ဒုတိယ အပိုဒ်တွင် လင်မယား ကွာရှင်းရေး၊ သို့တည်းမဟုတ် လင်မယား မဖြစ်ကြောင်း မြွက်ဟစေ ရေး၊ တရားစွဲဆိုရာ၌၊ မည်သည့် အချက်များကို အခြေပြု၍၊ တရားစွဲဆိုနိုင် ကြောင်း ဖေါ်ပြထားခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ လင်မယား ခွဲခြား နေထိုင်စေရေး၊ အမှုမျိုး စွဲဆိုခြင်း မပြုနိုင်ဟု ပြဋ္ဌာန်းခြင်း မပြုချေ။

ကိမာလန်ဒူးကို (၅) နှင့် မဋ္ဌ စ် ပရိုတီမာဂို (၅) 589

တပ်မတော်က သိမ်းယူ အသုံးပြုသည့် ဂျစ်ကား။ လျော်ကြေးငွေ ကိစ္စ၊ ပဋိလိက လုပ်ငန်း တရပ် အတွက် သိမ်းယူခြင်း မဟုတ်၊ သို့သော် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၏ အချုပ်အချာ အာဏာကို အသုံးပြု၍၊ (*in the exercise of sovereign powers*) သိမ်းယူခြင်းဟုတ် မဟုတ်၊ အစိုးရ၏ လျော်ကြေးပေးရန် တာ

PAGE

ဝန်။ အယူခံ တရားခံ ဖြစ်သူက တရားလို၏ ဂျစ်ကားကို တပ်မတော် ထောက်လှမ်းရေးမှ တပ်မတော်သား တဦးက စတင် သိမ်းယူခဲ့ပြီး၊ တပ်မတော်ထဲတွင်ပင် လက် အဆင့်ဆင့် ပြောင်းခဲ့၏၊ လျော်ကြေးငွေ တောင်းသော အခါ လျော်ကြေးငွေ အပြည့် မရသဖြင့် အစိုးရအား တရားစွဲဆိုခဲ့လေသည်။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ ဂျစ်ကားကို မူလကပင် တပ်မတော်သား တဦးက၊ တပ်မတော် အသုံးပြုရန် သိမ်းယူခဲ့သဖြင့် ပိုင်ရှင်အား ပြန်လည်ပေးအပ်ခြင်း မပြုမချင်း၊ သိမ်းယူသူသည်ဌင်း၊ ချင်းချက် မရှိလျှင်၊ သူ့ အား၊ ရာထူးခန့်ထားသည့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ အစိုးရသည်ဌင်း၊ တာဝန် ရှိပေမည်။ ဤအမှုတွင် ဂျစ်ကားကို သိမ်းယူရာ၌၊ သူပုန်များကို တပ်မတော်က နှိမ်နင်းရန် အတွက် ဖြစ်ရကား၊ ပဂ္ဂလိက လုပ်ငန်း တရပ် အတွက် သိမ်းယူခြင်း မဟုတ်သည်မှာ ထင်ရှားပေသည်။ သို့သော်ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၏ အချုပ် အချာ အာဏာကို အသုံးပြု၍၊ (*in the exercise of sovereign powers*) သိမ်းယူလေသလော ဟူသည့် ပြဿနာကို ဆုံးဖြတ်ရန်မှာ မလွယ်ကူလှချေ။ သို့ရာတွင် ဤအမှု ဂျစ်ကားကို သိမ်းယူသော စစ်ထောက်လှမ်းရေး အဖွဲ့မှ တပ်မတော်သားအား၊ တရားဥပဒေမှ အပ ဖြစ်သော အချုပ်အချာ အာဏာကို အသုံးပြုရန် အချုပ် အချာ အာဏာပိုင်က လွှဲအပ်ထားကြောင်း သက်သေ အထောက် အထား မရှိ။ ***The Secretary of State for India in Council*** v. ***J. Moment*** အောက် မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ အတွဲ ၇၊ စာမျက်နှာ ၁၀၊ ***Secretary of State*** v. ***Shiiobinda Chaudhuri*** အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရ)၊ ၁၉၃၂ ခုနှစ်၊ ကလကတ္တား၊ စာမျက်နှာ ၈၃၄၊ ၈၃၉ နှင့် ***P. and O. case*** (၁၈၆၁) ၅ ဘီ၊ အိပ် (ချ်)၊ စီ၊ အာ (ဇ်)၊ နောက်ဆက်တွဲ ၁၊ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ။ထို့ပြင် အဆိုပါ တပ်မတော်သားက၊ ဂျစ်ကား သိမ်းရာ၌လည်း၊ သင့်တော်သော လျော်ကြေးကို ပေးမည်ဟု ပြောပြီး သိမ်းလေသည်။ ထို့ပြင် တပ်မတော်ကဌင်း၊ စစ်ရဲကဌင်း၊ ဌင်းတို့ အသုံးပြုသော ကာလ အပိုင်းအခြား အသီးသီး အတွက် လျော်ကြေး ပေးခဲ့လေသည်။ ထို့ကြောင့် ဂျစ်ကား ပိုင်ရှင်က တရားစွဲဆို နိုင်ခွင့် ရှိကြောင်း ဆုံးဖြတ်ရပေမည်။ တဖန် ဤအမှုတွင် မူလပဌမက အဆိုပါ ဂျစ်ကားကို (အရေးပေါ်) အာဏာပဒေအရ၊ သိမ်းယူခဲ့ကြောင်းနှင့် အစိုးရ ဘက်က ချေပ၏။ သို့သော် ထိုအာဏာပဒေမှာ ရွေပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းများနှင့် မသက်ဆိုင်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည့် အခါကျမှ သာလျှင်၊ အချုပ် အချာ အာဏာကို သုံးစွဲလျက် သိမ်းယူကြောင်းနှင့် ချေပပြန်၏။ ယခုကဲ့သို့သော အမှုမျိုးတွင်၊ ထိုသို့ တခုနှင့် တခု ဆန့်ကျင်သော ချေပချက်များ အရာ ရောက်နိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ ***Secretary of State for India*** v. ***Kamachee Boye Sahaba*** ၇၊ အမ်၊အိုင်၊အေ၊ စာမျက်နှာ ၄၇၆ နှင့် ပီ၊ဘီ ရောင်းနှင့်ခူရှာ(လ်) ဒတ်(စ်)၊ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ)၊ ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ ဘုံဘိုင်၊ စာမျက်နှာ ၂၇၇၊ ၂၉၇ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံနှင့် ဦးဘိုကြီး 590

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ အစိုးရအား၊ တဦးတယောက်က တရားစွဲဆို၍၊ လျော်ကြေး တောင်းဆိုနိုင်ခွင့်ရှိ မရှိ၊ တပ်မတော်က သိမ်းယူသည့် ဂျစ်ကား အတွက် အစိုးရက လျော်ကြေးပေးရန် ကိစ္စ 590

PAGE

မြန်မာပြည် လင်မယား ကွာရှင်းရေး အက်ဥပဒေ။ တရားဥပဒေ အရ၊ ရက်စက်မှု အထူး ထိမ်းမြားရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၇ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအကျုံးဝင်ခြင်း 598

ရာဇဝတ်မှုကို ပယ်ဖျက်ခြင်း၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၄၀၆ အရ၊ စွဲဆိုသည့် အမှု၊ အမှုသည် အတွက် ပေးရန် ငွေကို ရွှေနေခ အဖြစ် ယူထားသော ရွှေနေ၊ ထိုပုဒ်မ အရ၊ ပြစ်မှု ကျူးလွန် မလွန်။ လျောက်ထား ခံရသူသည်၊ လျောက်ထားသူ၏ အမှုသည် တဦးဖြစ်ပြီး၊ ၎င်းအတွက် ပေးရန်ငွေကို အခြားသူ တဦးက၊ လျောက်ထားသူမှ တဆင့်ပေးလိုက်ရာ လျောက်ထားသူက ၎င်းအတွက် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သော ရွှေနေခမျာနှင့် ခနှိမ်ရန် ယူထား လိုက်လေသည်။ ထိုအခါ လျောက်ထား ခံရသူက လျောက်ထားသူ အပေါ် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၄၀၆ အရ၊ တရားစွဲဆိုရာ၊ အောက်ရုံးက စွဲဆိုသည့်အတိုင်း အရေးယူရန် လျောက်ထားသူအား ရုံးသို့လာရန် သမ္မာန်စာ ထုတ်ဆင့်လိုက်၏။ လျောက်ထားသူက အရေးယူသော အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ရန် တရားရုံးသို့ချုပ် လျောက်ထားရာ။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။လျောက်ထားသူက ၎င်းယူထားသောငွေကို ၎င်းလိုက်ပါ ဆောင်ရွက်သည့် ရွှေနေခနှင့် ခနှိမ်လိုက်ပြီဟု ပြောထားရာ၊ ၎င်းရသင့် ရထိုက်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆသော သဘော ဖြင့် ယူထားခြင်း ဖြစ်သည့်အတွက်၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၄၀၆ အရ၊ ပြစ်မှုကို သံသယ ကင်းရှင်းစွာဖြင့် ကျူးလွန်သည်ဟု မဆိုသာပေ။ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ)၊ ၁၉၂၄ ခုနှစ်၊ ပတ်တနာ ၇၉၇ စီရင်ထုံးကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။ ထို့ပြင် ဤအမှုသည် တရာ မဒကြောင်း အရ၊ ဆုံးဖြတ်ရန်သာ ဖြစ်သော အမှု ဖြစ်၍၊ ဤအမှုမျိုးကို တရားမ ရုံးကသာ ဆုံးဖြတ်ရန် ဖြစ်သည်။ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ)၊ ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ အာသန် ၂၀၂ အရ၊ ကို ရည်ညွှန်း၍၊ လိုက်နာသည်။ ထို့ကြောင့် စွဲဆိုသော အမှု ကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

ဦးကျော်ထူးနှင့် ဦးအာလီ 641

ရွှေနေကြီးများလုပ်ငန်း အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၃ (စ)၊ (for any other reasonable cause) ဆိုသည့် စကားရပ်၊ ငွေချေးယူရာ၌ စာချုပ်ကို မှတ်ပုံတင်ရန် လိုအပ်သော်လည်း မှတ်ပုံမတင်ခြင်း၊ အကျုံးဝင် မဝင်။ ဤကိစ္စတွင် သက်ဆိုင်ရာ ရွှေနေကြီးသည်၊ အခြားသူ တဦးထံမှ ငွေ ကျပ် ၅,၀၀၀ ချေးယူ ရာ၌၊ စာချုပ် ချုပ်ဆိုသော်လည်း၊ စာချုပ်မှာ မှတ်ပုံတင်ခြင်း မရှိခဲ့ပေ၊ ထိုစာချုပ်မှာ မရွေ့ မပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းနှင့် ပတ်သက်၍၊ ချုပ်ဆို ထားသော စာချုပ် ဖြစ်သည်။ ငွေချေးသူက တရားစွဲသည့် အခါ၊ ထိုစာချုပ်မှာ မှတ်ပုံတင်ခြင်း မပြုလုပ်သဖြင့် ပျက်ပျယ်သည်ဟု ထို ရွှေနေကြီးက ထုချေခဲ့၏။ ရွှေနေကြီးများ (ဘား) ကောင်စီ ခံရုံးက၊ အရေးယူသင့် မယူသင့် စဉ်းစားရာ၊ သဘောတူညီမှု မရှိဘဲ ဖြစ်နေလေသည်။ တရားရုံးချုပ်သို့ စောဒကမှု တင်သွင်းရာ။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။ရွှေနေကြီးများ လုပ်ငန်း အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၃ (စ) တွင် တရားရုံးချုပ်က (for any other reasonable cause) ရှိခဲ့လျှင်၊ ရွှေနေကြီး အပါ အဝင် ရွှေနေများအား လိုအပ်သလို အရေးယူနိုင်ကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ ထို့ကြောင့် ဤအမှုတွင် သက်ဆိုင်ရာ ရွှေနေကြီး၏ အပြု အမှုသည်၊ ဤပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့် အကျုံးဝင် မဝင်၊ စဉ်းစားရန် လိုအပ်သည်။ အမှုတွင် ပေါ်လွင် ထင်ရှားသော အချက်မှာ သက်ဆိုင်ရာ ရွှေနေကြီး ချုပ်ဆို ပေး

PAGE

သော စာချုပ်သည် မရှေးမပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းနှင့် ပါတ်သက်၍၊ ချုပ်ဆို ထားသော စာချုပ်ဖြစ်ပြီး၊ မှတ်ပုံတင်ခြင်း မရှိ၊ရှေ့နေကြီးသည်၊ လုပ်သက် (၀၆) အတော်အတန် ရင့်သန်၍၊ အခွတ္တအကြုံများသော ရှေ့နေကြီး တယောက် ဖြစ် လေသည်။ ထို့ကြောင့် ဒေ့ချေးယူရာတွင် သာမန်ဒေ့ချေးသူကဲ့သို့ ပြုမူရန် မသင့်ဘဲ၊ သာမန်ဒေ့ချေးယူသူတို့ထက်၊ ဥပဒေ ပညာပြည့်စုံသော သူ အနေနှင့် ချေးယူသော ငွေ့ အတွက်၊ စာချုပ်ကို လိုအပ်သလို ချုပ်ဆို ပြုမူပေးရန် လိုအပ် သည်ဟု ထင်မြင်သည်။ ရှေ့နေကြီး တယောက်သည်၊ မည်သည့် လုပ်ငန်းကို မဆို လုပ်ကိုင်ရာတွင် ရှေ့နေကြီး၏ ဂုဏ်သိက္ခာ အပြုအမူနှင့် လျော်ညီစွာ ပြု လုပ်ဆောင်ရွက် သင့်သောကြောင့် ရှေ့နေများ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၃ (စ) တွင် (for any other reasonable cause) ဟူ၍၊ ထည့်သွင်း ပြဋ္ဌာန်း ထားလေသည်။ ဤကိစ္စတွင် သက်ဆိုင်ရာ ရှေ့နေကြီးက တင်ပြသည့်အတိုင်း ၎င်းက မှတ်ပုံတင်ရန် ပြောသော်လည်း ဒေ့ချေးသူက မှတ်ပုံ မတင်ဘဲနေခဲ့သော်၊ ၎င်းအပေါ် တရားစွဲဆိုသည့်အခါ ၎င်းချုပ်ပေးသော စာချုပ်သည်၊မှတ်ပုံတင်ထား ခြင်း မရှိသဖြင့်၊ ပျက်ပျယ်သည်ဟူ၍၊ ထုချေရန် သင့်လျော်မည်မဟုတ်၊ ဤကဲ့သို့ ပြုလုပ်ခြင်းသည်၊ ရှေ့နေ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရာတွင် ပြုလုပ်ခြင်းမဟုတ်သော် လည်း၊ ရှေ့နေကြီး တယောက် ဖြစ်နေသဖြင့်၊ လျှော်ကန် သင့်မြတ်ခြင်း မဖြစ်သော အပြု အမူကို လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်သဖြင့်၊ ရှေ့နေများ လုပ်ငန်းအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၃ (စ) အရ၊ ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် (for any other reasonable cause) တွင် အကျုံးဝင်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆ၏။ နောင်အခါတွင်၊ ဂုဏ်သရေရှိ ရှေ့ နေကြီး တယောက် အနေဖြင့် ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ရာတွင်ယခုကဲ့သို့သော စုပ်စုံချက် များ ကင်းမဲ့အောင် ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်သွားရန် အထူးသတိပေးလိုက်သည်။

လွှတ်တော်ရှေ့နေကြီး ဦးဘအုန်းကိစ္စ 625

လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်၊ စာရင်းဒိုင်က စာရင်းငှါးအတွက် တိုင်တန်းခြင်း၊ လွှတ်ငြိမ်းချမ်း သာခွင့်တွင် အကျုံးဝင်မဝင်။ အောက်ရုံးတရားသူကြီးက အယူခံတရားလိုအား၊ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်ကြော်ငြာပြီးနောက် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၄ အရ၊ အပြစ်ပေးခဲ့သည်။ ထိုသို့အပြစ်ပေးရာတွင် ထိုအမှုကို ရဲဌာနတွင် တိုင်တန်းသူမှာ သေသူ၏ စာရင်းဒိုင်ဖြစ်သဖြင့်၊ စာရင်းငှါးဖြစ်သူ သေဆုံးသဖြင့် အကျိုးထိခိုက် နစ်နာသူ တဦးဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်၍ အယူခံတရားလိုသည်၊ လွှတ်ငြိမ်းချမ်း သာခွင့်အပိုဒ် (၁) အရ၊ လုံးဝလွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် မခံစားနိုင်ကြောင်းထင်မြင် ခဲ့၍ဖြစ်သည်။ အယူခံတရားလိုက မကျေနပ်၍ တရားရုံးချုပ်သို့ အယူခံဝင်ရာ။ ။ **ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။အောက်ရုံးတရားသူကြီးက စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်ခဲ့ခြင်းမှာ မှန်ကန် သည်ဟု လက်ခံနိုင်ရန် မဖြစ်နိုင်၊ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်အပိုဒ်ကြီး (၁)၊ အပိုဒ်ငယ် (၂) ပါ၊ "ကိုယ်တိုင်ထိခိုက်နစ်နာခြင်းခံရသူ"၊ ဟူသော စကား ရပ်တွင် စာရင်းဒိုင်မှာ မပါဝင်နိုင်။ ထိုအပြင် နစ်နာသူအတွက် ၎င်း၏စေခိုင်းချက် အရ၊ တိုင်တန်းခြင်းဖြစ်သည်ဟူ၍လည်း ဤအမှုတွင် မယူဆနိုင်။ ထို့ကြောင့် ယခုအမှုမှာ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့်အပိုဒ်ကြီး (၁)၊ အပိုဒ်ငယ် (၁) တွင် အကျုံးဝင်သည်။ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ နှင့် မောင်ခွေး၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇ ဝတ်စောဒကမူအမှတ် ၁၄ နှင့် ဦးစန္ဒသီရိ (ခေါ်) မောင်လှဒင်နှင့် ပြည်ထောင်စု

PAGE

မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ အထူးရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၃ တို့ကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။

မောင်မြသန်းနှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ 614

လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်၊ကိုယ်တိုင် တိုင်တန်းခြင်းကဲ့စွ။သူကြီးကတိုင်တန်းခြ း ကျုံးဝင်မဝင်။ အောက်ရုံးတရားသူကြီးက၊ အယူခံတရားလိုအား၊ လွှတ်ငြိမ်းခ မ်းသာခွင့် အမိန့်ကျေညာပြီးနောက်၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ အရ၊အပြစ်ပေးခဲ့သည်။ ထိုသို့ အပြစ်ပေးရာတွင် အမှုကို ရဲဌာနတွင် တိုင်ကန်းသူမှာ ရှာသူကြီးဖြစ်သော်လည်း ထိုသို့တိုင်တန်းခြင်းမှာ သေသူ၏ခင်ပွန်း အချင်းဖြစ်စဉ်က တောထဲတွင် ခရီးလွန်နေသဖြင့် ၎င်းအတွက် တိုင်တန်းခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆသင့်သည်ဆို၍ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အပိုဒ် (၁)၊ အပိုဒ်ငယ် (၁)တွင်၊ အကျုံးမဝင်ကြောင်း ယူဆခဲ့သည်။ အယူခံတရားလိုက တရားရုံးချုပ်သို့ အယူခံဝင်ရာ။ **။ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။ နစ်နာခြင်းခံရသူများတွင် အကျုံးဝင်သည့်သူများတွင်၊ ရှာသူကြီးပါဝင်ခြင်းမရှိ။ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံနှင့် မောင်ခွေးအမှု (၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် စောဒကမှု ၁၄) ကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။ ထို့အပြင် နစ်နာသူ၏စေခိုင်းချက်အရ၊ နစ်နာသူအတွက် အခြားသူတဦးဦးက တိုင်ကြားမှသာ၊ ထိုနစ်နာသူပင် တိုင်ကြားခြင်းမည်သည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။ ဤအမှုတွင် ရှာသူကြီးက တိုင်တန်းခြင်းမှာ နစ်နာသူ၏ခင်ပွန်း ခိုင်းစေချက်အရ၊ တိုင်တန်းခြင်းမဟုတ်သဖြင့်၊ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့် အပိုဒ် (၁)၊ အပိုဒ်ငယ်(၁)တွင်အကျုံးဝင်နေသဖြင့်၊ အယူခံတရားလိုသည် လုံးဝလွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ကို ခံစားထိုက်ပေမည်။ ဦးစန္ဒသီရိ (ခေါ်) မောင်လှဒင်နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် (၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ အထူးရာဇဝတ်မှုအယူခံမှုအမှတ် ၃) ကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။

မောင်ရုပ်မဲနှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ 617

လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် (Amnesty Order) ၏ အဓိပ္ပါယ် — လုံးဝလွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် (Free Pardon) ရရှိသည်ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ရန်သင့် မသင့်။ လျှောက်ထားသူသည်၊ အထက်တန်းရှေ့နေစာရင်းတွင်၊ ၎င်းအမည်မှတ်ပုံတင်ရန် လျှောက်ထားရာ၊ ပေါ်ပေါက်လာသော ပြဿနာမှာ ၎င်းသည် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၀၉ အရ၊ ထောင်ဒဏ်အပြစ်ပေးခြင်းခံရသူဖြစ်ပြီး၊ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ကျေညာသည့် အခါ၌ အယူခံဝင်လျက်ရှိရာ၊ ထိုအမိန့်အရ အယူခံအမှုကို ပိတ်လိုက်ပြီး၊ ၎င်းအပေါ် ချမှတ်ထားသော စီရင်ချက် (Conviction) ကို ပယ်ဖျက်ပြီးဖြစ်၏။ သို့ဖြစ်၍ အောက်ရုံးမှ ချမှတ်ခဲ့သော ပြစ်မှုစီရင်ချက်မှ လုံးဝလွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် (Free Pardon) ရ မရဟူသော ပြဿနာကို ဖြေဆိုရန် တရားသူကြီးနှစ်ဦးသို့ လွှဲအပ်ခြင်း ဖြစ်လေသည်။ **။ဖြေဆိုချက်။** ။လျှောက်ထားသူ အပေါ်တွင် အောက်ရုံးမှ ချမှတ်ထားသော ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ချက် (Conviction) မရှိတော့သဖြင့်၎င်းသည်ပြစ်မှုကျူးလွန်သောသူ မဟုတ်တော့ဘဲ၊ သာမန်အပြစ်ကင်းမဲ့သောသူကဲ့သို့ ဖြစ်နေသည်ဟု ထင်မြင်ယူဆရမည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရက ရာဇဝတ်ပြစ်မှုများအတွက် လုံးဝလွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ပြုလိုက်သည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထား

PAGE

သဖြင့်၊ လျှောက်ထားသူသည် ၎င်းအပေါ် ချမှတ်ထားသော အပြစ်ဒဏ်နှင့် ပြစ်မှုမှ လုံးဝလွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် (Free Pardon) ရရှိသည်ဟူ၍ ထင်မြင်ယူဆရန်ဖြစ်သည်။

ရှေနေကြီးတဦးကိစ္စ 621

အစုစပ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ (၇)— အစုစပ်ကို ဖျက်သိမ်းခြင်း၊ အစုရှင်တဦးဦးက ဖျက်သိမ်းနိုင်သော အစုစပ်မျိုးဖြစ်မဖြစ် စဉ်းစားခြင်း (Partnership-at-will) 644

အစုစပ်ဖျက်သိမ်းခြင်း— အစုစပ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ (၇)၊ အစုရှင် တဦးဦးက ဖျက်သိမ်းနိုင်သော အစုစပ်မျိုး (Partnership-at-will) မည်သည့်အခါဖြစ်ခြင်း။ အယူခံတရားလိုသည်၊ ဦးလှမောင်ဆိုသူနှင့် အစုစပ်လုပ်ငန်းကို မှတ်ပုံတင်စာချုပ်ဖြင့် ပူးလုပ်ခဲ့လေသည်။ ၎င်းစာချုပ်တွင် အစုရှင်ဝင် နှစ်ဦး၏ သဘောအတိုင်း ရပ်စဲနိုင်စေရမည်ဟု ပါရှိသည့်အပြင် အစုရှင်တဦး နုတ်ထွက်လိုလျှင် သုံးလကြိုတင်၍ အကြောင်းကြားရမည်ဟူ၍လည်း ပါရှိလေသည်။ ၎င်းနောက် ဦးလှမောင်သည်၊ အယူခံတရားခံအား ကိုယ်စားလည်လှဲစာပေး၏။ ထို့နောက် အယူခံတရားခံအား၊ မိမိ၏အစုစပ်ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ကို မှတ်ပုံတင်စာချုပ်ဖြင့် လှဲပြောင်းရောင်းချလိုက်လေသည်။ ၎င်းနောက် အယူခံတရားခံသည်၊ အစုစပ်ကိုဖျက်သိမ်းမည်ဖြစ်ကြောင်း အယူခံတရားလိုအား နို့တစ်စာပေးပို့ပြီး၊ အစုစပ်မှာဖျက်သိမ်းပြီးဖြစ်ကြောင်းကျေညာစေရန်နှင့် စာရင်းရှင်းရန် အမှုစွဲဆိုလေသည်။ အောက်ရုံးများက အယူခံတရားခံအား ဒီကရီချပေးသည်ကို မကျေနပ်၍၊ နောက်ဆုံးတရား စီရင်ရေးဥပဒေပုဒ်မ (၆) အရ၊ အယူခံဝင်ရာ။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။(၁) ပဌမဥပဒေအချက်မှာ၊ ပဋိညာဉ်စာချုပ်ကို အစုရှင်နှစ်ဦး၏ သဘောအတိုင်း ရပ်စဲနိုင်စေရမည်ဟုပါရှိရာ၊ အစုရှင် တဦးဦးက မိမိသဘောအတိုင်း ဖျက်သိမ်းနိုင်သော အစုစပ်မျိုး (Partnership-at-will) ဟုတ်မဟုတ်ပင်ဖြစ်လေသည်။ အစုစပ်စာချုပ်တွင် အစုစပ်လုပ်ငန်းကို နှစ်ကာလအပိုင်းအခြားနှင့် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ရန် သတ်မှတ်ထားခြင်းမရှိချေ။ ယင်းအစုစပ်ကို မည်သည့်အခြေအနေများ၌ ဖျက်သိမ်းမည်ဟူ၍လည်း သတ်မှတ်ထားသည်ကို မတွေ့ရချေ။ စာချုပ်တွင်ပါရှိသော အစုရှင်များသည်၊ အစုစပ်ကို သဘောအတိုင်း ရပ်စဲနိုင်စေရမည်ဟူသော စည်းကမ်းချက်သည် (Partnership-at-will) ကို မြန်မာဘာသာဖြင့်ပြန်ဆိုထားသောစည်းကမ်းချက်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရန် အကြောင်းရှိသည်။ အစုရှင် နှစ်ဦးသဘောတူမှသာလျှင် အစုစပ်ကို ဖျက်သိမ်းနိုင်သည်ဟု သတ်မှတ်ထား ခြင်းမရှိချေ။ ထိုသို့ထင်ရှားစေသည်မှာ စာချုပ်နောက်ပိုင်းတွင် အစုရှင်တဦးဦးနုတ်ထွက်လိုလျှင်၊ သုံးလကြိုတင်အကြောင်းကြားရမည်ဟူသော စည်းကမ်းချက်ပင်ဖြစ်သည်။ ထိုစည်းကမ်းချက် ၂ ချက်ကို ပေါင်းခြုံ၍ အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူလျှင်၊ ယခုအစုစပ်မှာ အစုရှင်တဦးဦးက မိမိသဘောအတိုင်း ဖျက်သိမ်းနိုင်သော အစုစပ်ဖြစ်ကြောင်း၊ သို့သော် ယင်းသို့ဖျက်သိမ်းလိုလျှင် သုံးလကြိုတင်အကြောင်းကြားရမည်ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားလေသည်။ သို့ဖြစ်၍ ယခုအစုစပ်သည် အစုရှင်တဦးဦးက ဖျက်သိမ်းနိုင်သော အစုစပ်ဖြစ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရမည်။ မော့ (စ်) နှင့် အယ်ဖစ် (ခ) တို့အမှု၊ ၁၉၁၀ ဘုရင့်ခုံရုံး အတွဲ ၁၊ စာ ၈၄၆ ကို ရည်ညွှန်း၍ ခွဲခြားသည်။ (၂) ဒုတိယ ဥပဒေအချက်မှာ နို့တစ်စာ ပေးပို့ရာ၌ အစုရှင်မဟုတ်

PAGE

သူ အယူခံတရားခံက ပေးပို့ခြင်းဖြစ်သည့်အပြင်၊ မိမိအားလွဲအပ်ထားသော ကိုယ်စားလည်စာအရ၊ ပေးနှိုင်ခွင့်မရှိ၍ အစုစပ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၃ အရ၊ ပေးပို့သောအစုစပ်ဖျက်သိမ်းကြောင်း နို့ တစ်စာမဟုတ်၍ အစုစပ်မှာ ယခုထက်တိုင် ကည်ရှိ မရှိဖြစ်သည်။ ဤအချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ကောက်ချက်မထုတ်ခဲ့ပေ။ သို့ဖြစ်၍အောက်ရုံးများတွင်လည်း တင်ပြခြင်းမရှိခဲ့ပေ။ဤအချက်မှာ အကြောင်းအချင်းရာနှင့် စပ်လျဉ်းသည်ဖြစ်၍ အကြောင်းအချင်းရာပေါ်တွင်မူတည် ဆုံးဖြတ်ရမည့် အချက်ဖြစ်ရကား၊ မူလရုံးတွင် ကောက်ချက်ထုတ်ပြီး သက်သေများ စစ်ဆေး၍ဆုံးဖြတ်ရမည့် အချက်များ ဖြစ်ပေသည်။

ဦးစံဝင်းနှင့် ဦးဘညွှန့် 644

အများအကွက် သယ်ယူပို့ဆောင်သူ (Common Carrier) တုံ့ကင်းပိုင်ရှင်အသင်းသည် ဖြစ်မဖြစ်။အယူခံတရားလိုသည်၊ တုံ့ကင်းတခုနှစ်မြုပ်၍ဆန်အိတ်များ ဆုံးရှုံးသဖြင့်၊ အယူခံတရားခံ တုံ့ကင်းပိုင်ရှင်များအသင်းမှ လျော်ကြေးရရန် တရားစွဲဆိုရာ၊ထိုအသင်းက ၎င်းသည်ပို့ဆောင်သယ်ယူသူ (Common Carrier) မဟုတ်ကြောင်း ယူချေသည်။ အောက်ရုံးက (Common Carrier) ဖြစ်သည်ဟု ဖြေဆို၍၊ အယူခံ တရားလို၏အမှုကို ပလပ်လိုက်သဖြင့် အယူခံဝင်ရာ။ ။ **ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။(Common Carrier) ဆိုသည်မှာ (Carriers Act) ဥပဒေပုဒ်မ ၂ အရ၊ လူတဦးတယောက်သည် လူအားလုံးတို့အတွက် ခွဲခြားခြင်းမရှိဘဲ၊ ကုန်းလမ်းခရီးဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ရေလမ်းခရီးဖြင့်ဖြစ်စေ အခအရမ်းဖြင့် ပစ္စည်းများကို တနေရာမှ တနေရာသို့ ပို့ဆောင်သယ်ယူသူကို ဆိုလိုသည်။ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော် ၁၃၈ နှင့် ၁၉၃၃ ခုနှစ်၊ ကာလကဟ္ဘားစီရင်ထုံးအတွဲ ၆၀၊ စာမျက်နှာ ၈၉ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။ ဤအမှုတွင်၊ပုသိမ်မြို့၊ တုံ့ကင်းပိုင်ရှင်များအသင်း၏ရည်ရွယ်ချက်ကို ကြည့်ရှုသောအခါ၊ ၎င်းတို့သည် အယူခံတရားလို၏ အဖွဲ့မှဆန်အိတ်များကို လိုအပ်သည့်နေရာသို့ တရားမျှတစွာ သယ်ယူပို့ဆောင်ရန် ဖြစ်သည်ကို တွေ့မြင်ရသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းတို့သည် တဦးချင်းအနေဖြင့် မူလက (Common Carrier) ဖြစ်စရာရှိသော်လည်း အသင်းကို ဖွဲ့စည်းပြီးသည့်အခါတွင်၊ အယူခံတရားလို အဖွဲ့၏ ဆန်အိတ်များကိုသာ လိုအပ်သည့်နေရာသို့ ပို့ဆောင်ရန်ဖြစ်သည်။ အခြေအနေအရ၊ အခြားသူ (၀၂) အခြားအဖွဲ့တို့၏ ဆန်အိတ်များကို သယ်ယူပို့ဆောင်ရန်လည်း မရှိပေ။ အခြားအဖွဲ့များ၏ ကုန်ပစ္စည်းများကို သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းလည်း သက်သေခံချက်များကိုလည်း တင်ပြခြင်းမရှိ။ ၎င်းတို့သည် အယူခံတရားလို အဖွဲ့နှင့် ဆက်သွယ်၍ အခြားမည်သူနှင့်မျှ ဆက်သွယ်ခြင်းမပြုဟူ၍ ယူဆရန်ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ အယူခံတရားခံအသင်းသည် (Common Carrier) မဟုတ်ဘဲ၊ သာမန် (Carrier) ဖြစ်သည်ဟု ထင်မြင် ယူဆသည်။ သို့ဖြစ်၍ အောက်ရုံးစီရင်ချက်ကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

သည်စတိတ်အာဂရိကားချရယ်မာကင်တင်ဘုတ်နှင့် ဦးသာထိုနှင့် ၂ 631

အိမ်နှင့် မြေငှါးကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂ (ဂ) အရ၊ အိမ်ခန်းများမှ ဖယ်ရှားပေးရန် ချမှတ်သော လက်ထောက်ကြီးကြပ်ရေးအရာရှိ၏အမိန့်၊ တရားရုံးများ ကသာ အသုံးပြုနိုင်သော အာဏာ — အမှုခွေါ် စာချုန်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်သင့်

PAGE

ခြင်း။ လက်ထောက်ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အရာရှိသည်၊ အိမ်ရှင်တဦးက လျှောက်ထားသည့်အတိုင်း၊ အိမ်ငှါးအား ပုဒ်မ ၁၂ (၈) အရ၊ အချင်းဖြစ်အိမ်ခန်းမှ ဖယ်ရှားရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သဖြင့်၊ တရားရုံးချုပ်သို့ အမှုခေါ် စာချွန်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ပေးရန် လျှောက်ထားရာ။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂ အရ၊ အိမ်ငှါးကို နှင်ထုတ်ရန်အတွက် အမိန့်၊ သို့မဟုတ် ဒီကရီချနိုင်သော အာဏာပိုင်များမှာ တရားရုံးများသာလျှင်ဖြစ်သည်။ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးအရာရှိများဥ္စသော်ငင်း၊ လက်ထောက် ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးအရာရှိများဥ္စသော်ငင်း ထိုကဲ့သို့ အမိန့်ဒီကရီမျိုးကို ချမှတ်ခြင်းလုံးဝမပြုနိုင်ကြောင်း ထင်ရှားသည်။ ထို့ကြောင့် ချမှတ်သော အမိန့်ကို အမှုခေါ် စာချွန်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

မောင်စိန် ပါ ၂ နှင့် ဒေါ်လှငွေ ပါ ၃ 611

အင်ဆော်လဝင်စီ နည်းဥပဒေ ၁၅၁ အမြတ်တော်ကြေးငွေများ မပေးသဖြင့်၊ ဖမ်းဆီးရန် ဝါရမ်း—ကာကွယ်သည့်အမိန့် (Protection Order) တုတ်ဆင့်ပေးရန် ကိစ္စ။ အယူခံတရားလိုသည်၊ အင်ဆော်လဝင်စီ (လူမဲ့အဖြစ်) သတ်မှတ်ခြင်း ခံရပြီးသူဖြစ်လေသည်။ လူမဲ့အဖြစ် လျှောက်ထားခြင်းမှာလည်း အမြတ်တော်ကြေးနှင့် အထွေထွေရောင်းခွန်တော် အပါအဝင် ကြွေးမြီများ မပေးဆပ်နိုင်သဖြင့် လျှောက်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ၎င်းနောက် အမြတ်တော်ကြေးဌာနမှ အမြတ်တော်ကြေးမပေးသဖြင့် ဖမ်းဆီးရန် ဝါရမ်းထုတ်သဖြင့်၊ ရန်ကုန်အင်ဆော်လဝင်စီ နည်းဥပဒေ ၁၅၁ အရ၊ ကာကွယ်သည့်အမိန့် (Protection Order) ထုတ်ဆင့်ပေးရန် လျှောက်ထားရာ၊ လူမဲ့ပိုင်ပစ္စည်းထိန်းဝန်က ကန့်ကွက်သဖြင့် ယခုရုံးချုပ်က လျှောက်လွှာကို ပယ်လိုက်သည်။ ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်သဖြင့် ပုဒ်မ ၈ (ခ) အရ၊ အယူခံတင်သွင်းရာ။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။နိုင်ငံတော်အစိုးရသို့ ပေးရန်ရှိသည့် ကြွေးမြီများအတွက် ကာကွယ်မိန့်ရနိုင်ခွင့် မရှိဟု မူလရုံးတော်မှ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ခြင်းမှာ ဥပဒေအရ ပြဋ္ဌာန်းချက်ဖြစ်သည်။ *The Collector of Akyab* v. *Paw Tun and one*, 5 Rangoon, p. 806; *L. Hoke Sein* v. *The Controlier of Rents for the City of Rangoon and one*, (1949) B.L.R., p. 160 (S.C.) တို့ကို ရည်ညွှန်း၍ ခွဲခြားရှင်းလင်းသည်။ ***Aswini Kumar Pramarik Petitioner*** v. ***Dominion of India (through the Certificate Officer)*** တို့ကို ရည်ညွှန်း၍ ခွဲခြားပယ်ရှင်းလင်းသည်။

အေ၊ စီ၊ အခွန်းနှင့် ပစ္စည်းထိန်းမင်းကြီး 636

INDEX

ညွှန်းချက်

CHIEF COURT

တရားရုံးချုပ်

PAGE

ACTS :

AMNESTY ORDER OF 1963 .

CIVIL PROCEDURE CODE .

CONTEMPT OF COURT ACT.

EVIDENCE ACT.

GUARDIAN AND WARDS ACT.

SEA CUSTOMS ACT.

AMNESTY ORDER—PARAGRAPH 6—EXCEPT THOSE OFFENCES INVOLVING EVASION OF REVENUE FROM THE OPERATION OF THE ORDER—ACTION TAKEN BY THE COLLECTOR OF CUSTOMS IS ONE *in rem* AND NOT *in personam* 739

BURDEN OF PROOF—SECTION 167A OF THE SEA CUSTOMS ACT DOES NOT ARISE—BURDEN ON THE ACCUSED OR THE PERSON AGAINST WHOM THE PROCEEDINGS ARE OPENED—SEIZURE OF GOLD DISCS ... 738

BURMESE BUDDHIST LAW—WIDOW'S SHARE—WIDOW ENTITLED AS AGAINST THE CHILDREN OF HER HUSBAND BY THE FORMER MARRIAGES TO ONE-FOURTH SHARE OF THE PROPERTY WHICH HER HUSBAND BROUGHT TO HIS MARRIAGE WITH HER 651

BURMESE BUDDHIST LAW—*Share of widow of Second marriage to husband's* Pavin *property from the 1st marriage.* The Plaintiff/Respondent was the second wife of the deceased and had sued the Defendant/Appellant who was the *keittima* adoptive daughter of the first marriage of deceased, for the administration of the estate of the deceased. The property sought to be administered was the *payin* of the deceased, to his second marriage with the Plaintiff/Respondent. In passing the final decreee for administration, the trial judge had held that the Plaintiff was entitled to ¼th share of the estate and the Defendant was entitled to the remaining ¾ths. On appeal, to the District Judge the decree was varied and both parties were given equal shares. *Held:* The learned District Judge had overlooked certain decisions of the Chief Court of Lower Burma where it has been held that the widow is entitled as against the children of her husband by the former marriages to one-fourth share of the property which her husband brought to his marriage with her, *Ma Ba We* v. *Mi Sa*

PAGE

U and others, II L.B.R. 174 (F.B.); and *Ma Lay and one* v. *Tun Shwe*, X L.B.R. 10, referred to and followed. *Ma Nwe* v. *Ma Sai Da*, VII Ran. p. 578, referred to. Accordingly, the judgment and decree of the trial court was restored.

DAW PU *v.* DAW AYE TIN 651

CAUSE OF ACTION—ITS MEANING—SECTION 11 OF THE CIVIL PROCEDURE CODE—WHEN DEEMED TO BE *Res Judicata*—WHETHER SUIT UNDER URBAN RENT CONTROL ACT BARRED BY A PREVIOUS SUIT UNDER THE SAME ACT 654

Certiorari-writ of—application by new tenant of premises from landlord obtaining ejectment decree but subject to an order of restitution—decree for ejectment a conditional decree—s. 11 (1) (*a*) *and s.* 14 (1), *Urban Rent Control Act—transfer deemed to be during pendency of of the suit—s.* 52, *Transfer of property Act—transferee also bound by order of restitution—question of repairs in excess of* 40 *percent of value—irrelevant.* The Applicant, who was the new tenant of the suit premises had applied for a writ of *certiorari* as the Sub-Divisional Judge had refused to enquire whether the cost of repairs made by him was in excess of 40 per cent of the market value of the suit premises. Previous to the Applicant, the tenant of the suit premises was the first Respondent. The 2nd Repondent was the landlord and he had obtained a decree for ejectment and arrears of rent against the 1st Respondent. Subsequently the first Respondent had been forcibly ejected from the premises and the 2nd Respondent had thereafter rented out the premises to the Applicant, who then made intensive repairs. In the meantime, the 1st Respondent had been successful in his appeal against the order for ejectment, and after payment of instalments due regarding arrears of rent, had obtained an order of restitution in his favour. Ultimately the 1st Respondent applied for possession of the suit premises to the Sub-Divisional Judge and the application was opposed by the Applicant on the ground that he made extensive repairs referred to above and accordingly the premises was now exempt from the provisions of the Urban Rent Control Act. As stated above the objections put forward by the Applicant were not accepted by the Sub-Divisional Judge and hence this Application for a writ of *Certiorari*. *Held:* The decree for ejectment passed against the 1st Respondent was merely a conditional decree under s. 11 (1) (*a*) of the Urban Rent Control Act read with s. 14 (1) thereof. Therefore the transfer of premises by the 2nd Respondent to the Applicant was during the pendency of the suit within the meaning of s. 52 of the Transfer of Property Act. Consequenlty not only the 2nd Respondent as decree-holder but also his transferee the present Applicant, was bound by the order or restitution. The fact that the Applicant had made extensive repairs to the premises alleged to be in excess of 40 per cent of the market value, is quite irrelevant to this proceeding. The Application for a writ of *certiorari* was therefore dimissed.

TAIK BWAN COMPANY *v.* MR. N. B. SEN GUPTA AND 2 OTHERS 723

CIVIL PROCEDURE CODE—SECTION 11—*Res Judicata*—WHETHER SUIT UNDER SECTION 12 (1) (*e*) OF THE URBAN RENT CONTROL ACT BARRED BY THE PREVIOUS SUIT UNDER SECTION 12 (1) (*f*) OF THE ACT 654

PAGE

CIVIL PROCEDURE CODE, S. 92—*whether bar to maintainability of ejectment suit filed without sanction of Advocate-General—Order* 1, *Rule* 8, *Civil Procedure Code*. The Plaintiffs were committee members of a Gawshala Society (an unregistered body) and sued on behalf of themselves the members of the society and of the Hindu community for ejectment of the defendant from the suit land. The suit being under o. 1, r. 8 of the Code. The defendant had contended *inter alia* that the suit was not maintainable in the form it was framed. The learned judge accordingly dismissed it on the grounds that it was constituted without the prior consent of the Attorney-General (or the Collector), and secondly the suit land being trust property, only a properly constituted trustee can maintain such a suit. On Appeal:—*Held:* Regarding the scope of s. 92 of the Civil Procedure Code there is a clear authority for the proposition that where a suit relating to religious endowment does not claim any such relief as is specified in sub-section (1) of section 92 of the Civil Procedure Code, the section is no bar to the maintainability of the suit without the sanction of the Advocate-General, and in the Court of the Subordinate Judge instead of the Court of the District Judge. The relief asked in the present suit is certainly not one of those specified in sub-section (1) of section 92 aforesaid. *Abdur Rahim and others* v. *Syed Abu Mahamed Barkat Ali*, A.I.R.,(1928), P.C. 16, referred to. Regarding the next question whether only a trustee can file a suit for possession in respect of immoveable property belonging to a public trust, a line of authorities show that such proposition can no longer be regarded as good law. *Saw Durmay* v. *Baggah Singh and others*, III Ran., p. 213, referred to and dissented from. *Mohammad Abid and another* v. *Haji Baksha and others*, A.I.R. (1936) Oudh, p. 133. *Rengasami Nayudu and another* v. *V. Krishsnasami Iyer and others*, A.I.R. (1923) Mad., p. 276, and *Mosque known as Masjid Shahid Gani and others* v. *Shiromani Hurdwara Parbandhak Committee, Amritsar and another*, A.I.R. (1940) P.C., p.116, referred to and followed. In any event the learned trial Judge was wrong in having dismissed the suit without going into the evidence in order to determine the nature of the trust in respect of the suit property and the interset which the Hindu Community would have in such a trust property. The suit was therefore remanded for decision according to law, in the light of the above remarks.

KRISHNA LAL AND FOUR OTHERS *v.* SURAJMAL BAL CHAND 683

CONTEMPT OF COURT—*Publication of advertisements in newspapers relating to an issue in a pending suit—whether amounts to contempt—technical contempt whether sufficient—necessity for interference with the cause of justice.* The Applicant together with the Respondent were defendants in a suit for dissolution of partnership. The Applicant had made common cause with the Plaintiff in the said suit and had also asked for rendition of accounts by the Respondent who was the Managing Partner. One of the issues involved in the said suit was whether the Applicant and the Plaintiff had left the Partnership as contended by the Respondent. Inspite of this fact the Respondent had inserted advertisements in three newspapers to the effect that the Applicant and the Plaintiff had ceased to be partners since the date of the advertisement. It was therefore contended that this action of the Respondent constituted a contempt of Court as it was designed to influence the mind of the trial Judge and also to prejudice others. *Held*: Regarding the question whether the publication constitutes contempt of Court, one has to bear in mind that contempt

PAGE

proceedings being summary and a very arbitrary method of dealing with an offence, should be sparingly instituted and therefore a person should not be convicted for contempt unless his conviction is essential in the interests of justice. Accordingly, there must be something more than a technical contempt which tends in a substantial manner to interfere with the course of justice or to prejudice the public against one of the parties to a proceeding. *The Queen* v. *Gray* (1900) 2 Q.B.D. 36; *In re Read and Huggonson* (1742) 2 Atk. 291, 469; *Rex* v. *Parke* (1903) 2. K.B.D. 432; *Mchandas Karamchand Gandhi and Mahadeo Haribhai Desai*, (1920) 58 I.C. 915; *In the matter of Subrahmanyan, Editor and others*, I.L.R. 25. Lahore 111; *Subrahmanyan case*, Civ. Misc. Application No. 11 of 1952 of the late High Court, referred to. In examining the circumstances of the case it is to be seen that the Respondent was not only faced with a civil suit against him, but also found himself to be the subject of several criminal proceedings by some of the other parties to the suit, and others who also claimed to be partners. Newspapers reports which tended to blemish his character had also appeared. In these circumstances, he felt impelled to vindicate himself by publishing the advertisements complained of against the Applicant and the Plaintiff, whom he felt were at the bottom of the suit against him, and was instigating others to take action against him. The publications complained cannot be considered, by any stretch of imagination, to have been designed to influence the mind of the Judge trying the suit. Nor can it be said to tend to influence the trial Judge. The publication may, however, tend to create in the minds of the newspaper reading public, an impression favourable to the Respondent's version of the story. In that way it may technically amount to contempt of Court. However, as it will not in any way interfere with the course of justice in the trial of the suit which is now pending, the application fails and is dismissed. *Hunt* v. *Clarke* (1889). 37 W.R. 724 at p. 725, referred to.

THAKIN MYO NYUNT *v.* THAKIN PU 728

EJECTMENT—*Suit for—arrears of rent—where contractual rent is lower than the standard rent—no retrospective operation.* Where a decree for ejectment had been passed against the defendant for non-payment of arrears of rent, and one of the questions in issue was what was the arrears of rent payable in view of the fact that the standard rent fixed on 16 October 1961 was higher than the original contractual rent. *Held:* It is now settled law that where the contractual rent is higher than the standard rent, the standard rent fixed will be operative retrospectively so that the tenant need not pay the contractual rent. However, as a matter of general principle, parties are at liberty to pay and accept the rent at a rate lower than the standard rent.

KO HLA AND ONE *v.* DAW AYE KHIN 669

EJECTMENT SUIT BASED ON POSSESSORY TITLE—ITS MAINTAINABILITY—NOT NECESSARY TO BE IN POSSESSION OF THE SUIT LAND FOR THE STATUTORY PERIOD OF 12 YEARS OR MORE 708

EJECTMENT SUIT—*suit against tenant and licensee of tenant—tenant holding over—ejectment of—question of recovery of rent and mesne profits.* The Plaintiffs had filed a suit for ejectment against the 1st Defendant as their tenant, and against the 2nd Defendant as the licensee of the 1st Defendant. It appears that the 2nd

PAGE

Defendent was the manager of the 1st Defendant, and when the 1st Defendant ceased to do business in November, 1957, the 2nd Defendant continued to occupy the suit room and pay rent therefore till July, 1958. Rent was undertaken to be paid after that date, provided rent receipts were issued in his name. This request was refused by the Plaintiff, and hence the arrears of rent. On 4th April 1959, notice to quit was given to the 1st Defendant under s. 11 (1) (*a*) of the Urban Rent Control Act, terminating the tenancy on 30th April 1959. The trial judge *inter alia* held that the 1st Defendant was responsible for arrears of rent due till 30th April 1959, and that the 2nd Defendant alone was liable for mesne profits from 1 May 1959. He also held that both the Defendants were liable to be ejected from the suit premises. *Held*: It is clear both from the notice issued to the 1st Defendant and from the frame of the suit filed by the Plaintiffs that it was a suit against a tenant holding over after the termination of the tenancy, and the 2nd Defendant was merely joined as a person in possession of the premises in suit as a licensee of the 1st Defendant. The 1st and 2nd Defendants are therefore not joint tortfeasors. *Goverdhan* v. *Maruti*, A.I.R. (1915) Nag. 35; *C. Ah Fong and one* v. *Ephraim Solomon and others*, referred to and distinguished. Tenants holding over are more or less in the same position as tenants at sufferance. *Kantheppa Raddi* v. *Sheshappa and another*, 22 Bom. 893; *Chandri* v. *Daji Bhau* 24 Bom. 504; *Pusa Mal* v. *Makdum Bakhsh and others*, 31 All. 514; *Kundan Lal* v. *Deep Chand*, A.I.R. 33 All. 756; referred to. Therefore in the case now under consideration both the Defendants and its licensee are liable to be ejected because the tenancy had been determined according to law under s. 106 of the Transfer of Property Act. However, the Plaintiffs can only recover rents and mesne profits from their own tenant. They cannot recover either rent or mesne profits direct from the 2nd Defendant who was only a licensee of the 1st Defendant. *Gulam Mohiuddin Narmavala* v. *Dayabhai Chimanlal*, A.I.R. (1923) Bom. 398, referred to and followed.

NAGIBHAK *v.* CHHAGANLAL AND TWO OTHERS 714

EJECTMENT SUIT FILED BY AN UNREGISTERED HINDU SOCIETY—NO SANCTION OF THE ATTORNEY-GENERAL UNDER SECTION 92 OF THE CIVIL PROCEDURE CODE NECESSARY AS NO RELIEF SPECIFIED IN SUB-SECTION (1) CLAIMED 683

EXECUTION OF DECREE—*settlement of smaller amount in satisfaction of decree—provision for execution of original amount on default—whether can be enforced.* The Plaintiff/Appellant had obtained a money decree against the Defendant/Respondent, and on execution of the decree, a settlement was arrived at whereby the Plaintiff agreed to accept a smaller sum in full settlement of his claim, and there were further stipulations that on default of payment of the instalments which were agreed upon, the Plaintiff would be entitled to execute on the basis of the original decree. Subsequently, the Plaintiff attempted to execute on the basis of the original decree on the ground that there was a default in the payment of the instalments agreed upon, and after due enquiry the trial Court concluded there was a default, and ordered execution on the basis of the original decree. On Appeal by the Defendant, the District Court ordered that payment should proceed on the basis of the compromise decree as payment of the full decretal amount in default of regular payment, was a stipulation by way of

PAGE

penalty. *Held:* Under the terms of the said compromise, the Plaintiff had, in truth and substance, agreed to a concession in favour of the Defendant, and was not stipulating for a penalty. The District Judge was therefore in error in disturbing the order of the trial Court. *Chimna* v. *Chunnilal and another*, A.I.R. (1957), Rajasthan 378, referred to and followed.

P.L.A. ADAIKKAPPA CHETTIAR *v.* P. ABU BACKER KAKA ... 719

GUARDIAN AND WARDS ACT, s. 10—*Appilcation by mother for appointment of guardian*—s. 19, *Guardians and Wards Act—no appointment of guardian unless father is unfit.* The Application of the Appellant under s. 10 of the Guardians and Wards Act for appointment of herself as guardian of her minor children, who had been living with their father, the Respondent, had been dismissed by the lower Court. On Appeal:—*Held:* Section 19 of the Guardians and Wards Act enacts that subject to the provisions of the Act with respect to European Christian nothing in the Act would authorize the Court to appoint and declare a guardian of the person of a minor whose father is living and is not, in the opinion of the Court, unfit to be the guardian of the person of the minor. There is nothing in the evidence to show that the Respondent as the father, is unfit to act as the guardian of his minor daughters. Further more, they are receiving the best education and the best care and attention which could be provided. However, it is also to the welfare of the minors that they should not be entirely estranged from their mother. Accordingly the Appellant should be allowed to see them once a month in school.

MA NU *v.* KO SAN AYE 689

HINDU LAW—*Stridhana property—daughter as heir—sale by sons—possessory title ripening into prescriptive title—conflicting claims between such title obtained through impostor—finger print evidence—evidence of expert—value when expert witness not properly cross-examined.* The Plaintiff/Appellant had filed a suit against the Defendants/Respondents for a declaration as to the ownership of the suit land by virtue of purchase from one " D.M." and another by a registered deed of sale in 1958. The Defendants filed a counter claim in the suit and also claimed ownership by virtue of purchase, by a registered deed, from a Chettyar firm which in turn had bought the same from the legal representative and heirs of the said " D.M.", who was the original lessor of the suit land, in 1941. The most important issue was therefore whether the registered deed of sale relied upon by the plaintiff was in fact executed by " D.M.", or by some impersonator. Another important issue was whether the Chettyar firm from whom the Defendants bought the suit land, had iself obtained title to the suit land by the deed of 1941. The learned trial Judge dismissed the plaintiff's suit and decreed the counter claim. On Appeal:—*Held:* Regarding the Deed of Sale, there is very little doubt that it was executed by an imposter. The evidence thumb of the Finger Print Expert of the C.I.D. has shown that the thumb impression of "D.M." appearing on the Sale Deed of 1958 relied upon by the Plaintiff/Appellant, was that on a different person from " D.M." whose thumb impression appears on the original deed of lease. The evidence of the Finger-print Expert has been assailed on the ground that it does not contain any reasons for the conclusion arrived at by him. However, the Finger-print Expert was himself present in Court for the

PAGE

purpose of being cross-examined. *Sarwar Khan and another* v. *Emperor*, A.I.R. (1920) Pat. 334, referred to. Regarding the validity of the sale deed between the Chettyar firm and the representatives of the deceased " D.M." it has been alleged that as the heir of " D.M." in respect of the suit land was the daughter, instead of the sons, and as the sons had signed the Sale Deed, it was invalid. Undoubtedly, if the deceased " D.M." was a Hindu lady of the *Sudra* caste, succession to her *Stridhana* would still be governed by the Mitakshara Law. However, there is nothing in the evidence to show whether the deceased " D.M. " was a lady belonging to the *Sudra* or to the *Panchama* caste. *Bastar Transport and Trading Co.* v. *Court of Wards, Bastar and another*, A.I.R. (1955) Nag. 78, referred to. Assuming that the sons only of " D.M." and not her daughters having conveyed the suit land to the Chettyar firm the title of that firm was defective at its inception; that firm had been in possession since 1941. It therefore had possessory title which in course of time ripened into prescriptive title. *Narayana Row* v. *Dharmachar*, I.L.R., 26 Mad. 515; *Ma Saw* v. *Maung Shwe Gan and Ma Ban*, XI L.B.R. 415; *Ma Pwa Zon and two* v. *Ma Pan I and one*, I.L.R. 5 Ran. 154; and *Mg Mya Than and another* v. *U Tun Tin*, Civil Second Appeal No. 44 of 1960 of the Chief Court, referred to. Accordingly, the defendants clearly have a better title to the suit land.

KO KYI SHEIN *v.* KO SOE SAN AND ONE 672

IMMEMORIAL USER—ITS PROOF TO BE ADMITTED WHEN DIRECT EVIDENCE LACKING—EXISTENCE OF *Waqf*—WOMEN CAN ACT AS MUTWALLI 692

MOHAMMEDAN LAW—waqf—*standard of proof regarding* waqf *property—proof of immemorial user in the absence of production of deed*—Mutwalli—*women can act as lay* Mutwalli—*distinction between manager and* mutwalli *of Mosque.* The Respondents who were members of the Muslim Community had filed a suit for a Declaration against the Appellants that 3 pieces of land namely *Holding No.* 30 *Kagyi*, *Holding No.* 30 *Khagwe* (both originally being Holding No. 30) and *Holding No.* 55 were *waqf* property, and had been dedicated as such by 2 Muslim gentlemen about 70 years ago by a registered deed. *Holding No.* 30 was the site of a mosque and Holding No. 55 was the site of a Madrasa (school). *Held:* Regarding the existence of the registered deed creating the *waqf*, it is to be found that some witnesses were speaking from hearsay and those who were said to know of the existence of the deed had not actually read them so as to be able to give admissible evidence regarding their contents. *Ma Mi and another* v. *Kallander Ammal*, I.L.R. V Ran. 18 (PC), referred to. In the absence of direct evidence, circumstantial evidence is admissible in proof of the existence of the *waqf*, and it is well settled that a *waqf* may, in the absence of direct evidence of dedication, established by evidence of user. *Abdul Ghafoor* v. *Rahmat Ali and others*, A.I.R. (1930) Oudh 245; *Umar Din and others* v. *Mst. Aidhan and others* A.I.R. (1921) Lah. 303, *K. Raushan Din and others* v. *H. Mohamed Sharif and others*, A.I.R. (1936) Lah. 87 at p. 88, and *Mazhar Hussain and others* v. *Rao Bahdur Adiva Saran Singh*, A.I.R. (1948), P.C. 42, referred to. In such circumstances, the standard of proof necessary is that the fact established must lead to the only reasonable inference possible,

PAGE

Although direct evidence is lacking, circumstantial evidence regarding the existence of the *waqf* itself was concerned must be regarded as conclusive, as immemorial user had been established. This however, cannot be said of the Holding No. 55 on which the *madrasa* (school) stood. As it is not at all necessary for such school to be *waqf* property to enable it to function, the existence of *waqf* so far as the school itself is concerned, can hardly be said to have been established by the evidence on record. The case of Holding No. 30 is more difficult to decide. There is evidence to show that part of the holding was used to breed horses for many years. It is surprising that the Muslim Community would have permitted the misuse of the mosque land for such a long period. The fact that they had done so, strongly militates against the truth of the story that the whole of holding No. 30 on which the mosque is situate was *waqf* property. Regarding the contention that, as the mother of one of the defendants assumed the duties of *mutwalli* of the Mosque after the death of her first husband (one of the alleged donors *and* the 1st *mutwalli*), she must be assumed to have been acting as *Mutwalli* in letting out and collecting rents with regard to the suit lands, there is nothing in the evidence to show that she was in fact acting as a *Mutwalli* of the Mosque because there were provisions in the alleged deeds of *Waqf* to enable her to act as such. There is however nothing in Mahommedan law to prevent a woman from performing the lay duties of *Mutwalli* of a Mosque. *Kassim Hassan* v. *Hazra Begum*, A.I.R. (1920) Cal. 800; and *Mt. Moideen Bibi Ammal* v. *Rathnavelu Mudali* A.I.R. (1927) Mad. 69, referred to. In the absence of any admissible evidence on record to prove the Content of the alleged registered deed or deed of *Waqf*, it cannot be said that she was acting as a *Mutwalli* of the *waqf* property. *Phatmabi* v. *Abdulla Musa Sait*, A.I.R. (1941) Mad. 714, referred to. The probabilities are that after obtaining Letter of Administration to the estate of her deceased husband, she had arrogated to herself the duties of the manager of the Mosque known as E-Byaing Pali which had been constructed by her husband. This fact will not prove that the suit lands belonged to the *waqf*.

MA SI SI AND ANOTHER *v.* SAYA MYA AND THREE OTHERS 692

NOTICE UNDER THE URBAN RENT CONTROL ACT—TO BE CONFORMED TO SECTION 12 (1) (*a*) OF THE ACT—AMOUNT OF ARREARS OF RENT FOR CERTAIN PERIOD TO BE EXPLICITLY SPECIFIED 666

ORDER OF RESTITUTION—TRANSFER DURING THE PENDENCY OF THE SUIT—TRANSFEREE BOUND BY THE ORDER—SECTION 52 OF THE TRANSFER OF PROPERTY ACT—QUESTION OF REPAIRS IN EXCESS OF 40 PER CENT OF VALUE IRRELEVANT 723

PARTITION—*suit for partition—Court without power to direct a sale apart from the provisions of the Partition Act—dismissal of suit—whether proper—propriety of allowing amendment of pleadings.* The Respondents had obtained a decree for possession against the appellant in a previous suit and at the execution proceedings the Appellant's husband had filed an application under o. 21, r. 100, of the Civil Procedure Code without success. He had thereafter filed a suit for Declaration against the Responder.ts that he had a one-third share in the property, under o. 21, r. 103 of the Civil Procedure Code. In that suit he was successful,

PAGE

Thereafter, the Appellant's husband filed the suit related to the present Appeal against the Respondents for partition of the suit land by the method of selling it and distributing the proceeds of the sale in the ratio of ½ : ½. A preliminary objection was taken by the Respondents that the suit in its present form was not maintainable. In the meantime the Appellant's husband died, and the Appellant was brought in as his legal representative. The objection was upheld by the learned trial judge who dismissed the suit. On Appeal against such dismissal:—*Held* : If apart from the provisions of the Partition Act, 1893, civil courts had inherent power to order sale of the immoveable property sought to be partitioned on the ground that it is just and equitable to follow such a procedure, the plaintiff's suit would be quite maintainable in the form in which it has been presented to the Court. However, on the question whether such an inherent power is possessed by the Court there is great divergence of opinion. *Pannalal Datta* v. *Hrishikesh Datta*, I Cal., p. 192; *Nitya Gopal Samanta* v. *Pran Krishna Dau and others*, A.I.R. (1952) Cal. 893; *R. Ramaprasada Rao* v. *R. Subbaramaiah and others*, A.I.R. (1958) Andhra Pradesh 647, referred to. Among the conflicting views, the view taken by the Calcutta High Court that in a suit for partition the Court has no power to direct a sale apart from the Partition Act and that the power of the Court to direct a sale in a suit for partition must be held to be limited to the cases provided for within the Partition Act, is the sounder view. Accordingly the suit was not maintainable in the form it was presented to the Court. However, the learned trial judge should not have taken the drastic step of dismissing the plaintiff's suit without giving him an opportunity of amending the plaint, which could have been easily done. *Hardandas Paladroy* v. *Sunder*, IV. U.B.R. p. 57, referred to. The suit is therefore returned to the original Court for readmission under its original number and for disposal according to law

DAW TOKE TOKE *v.* 1. U HLA MAUNG, AND 2. MA THAN KYI 660

POSSESSORY TITLE OF LAND—WHEN RIPENED INTO PRESCRIPTIVE TITLE QUESTION OF VALIDITY OF THE SALE DEED WHEN SONS SIGNED THE SALE DEED INSTEAD OF THE DAUGHTER UNDER MITAKSHARA LAW ... 672

POSSESSORY TITLE—*suit by holder of possessory title against mere purchaser—whether maintainable—no necessity of possession for the statutory period of* 12 *years.* The Plaintiff/Respondent sued the Defendant/Appellant for their ejectment from the suit land. According to the Plaintiff he became the owner of the suit land by obtaining it as a gift from one " P.T." the original owner (and his grandfather) and that he was in possession of the suit land till about 5 years before the date of suit when he left the area because of insurgent activities, and had left the same with his half-sister, who in turn had left the village for Rangoon for medical treatment in 1319 B.E. The Defendant/Appellants contended firstly that the Plaintiff/Respondent had abandoned the suit land; and also contended that one of them being a lineal descendant of the said " P.T." had some sort of claim over the land. The trial judge held that as the gift to the Plaintiff was not evidenced by a registered deed, it was invalid in law and dismissed the suit. On Appeal by the Plaintiffs, the lower Appellate Court decreed the suit on the ground that a suit based on possessory title was maintainable against a mere trespasser. On further Appeal by the Defendants to the Chief

PAGE

Court: *Held:* The Plaintiff had been in possession either by himself or through his licensee, his half-sister, till about 4 years before the date of suit. Accordingly, the conclusion arrived at by the lower Appellate Court is correct. *Ismail Ariff* v. *Mahomed Ghous*, I.L.R. 20 Cal. 834 (PC); *Maung Naw* v. *Ma Shwe Hmut and one*, 8 L.B.R. 227 (FB); *Nisa Chand Gaita and others* v. *Kanchiram Bagani*, I.L.R. 26 Cal. 579; *Nag Tha Zan* v. *Sunder Singh*, III. U.B.R. 125; *Narayana Row* v. *Dharmachar*, I.L.R. 26 Mad, p. 514, referred to. It can be taken as settled law that it is not necessary in order to maintain a suit for ejectment based on a possessory title that the plaintiff should have been in possession of the suit land for the statutory period of 12 years or more. In the case now under consideration if the plaintiff's story is true, he had been in possession for more than 12 years. Assuming that he was in possession for no more than 10 or 11 years by himself and, through his licensee, his half-sister, he would still have the right to eject the defendants. *Ma Saw* v. *Maung Shwe Gan one*, XI L.B.R. 415; *Ma Pwa Zon and two* v. *Ma Pan I and one*, I.L.R. V Ran. 154, referred to.

MAUNG MYA THAN AND ANOTHER *v.* U TUN TIN ... 708

RENT OF RESIDENTIAL PREMISES—PARTIES ARE AT LIBERTY TO PAY AND ACCEPT THE RENT AT A RATE LOWER THAN THE STANDARD RENT—NO RETROSPECTIVE OPERATION 669

RES JUDICATA—*s.* 11, *Civil Procedure Code—suit under s.* 12 (1) (e) *of the Urban Rent Control Act—whether barred because of previous suit under s.* 12 (1) (f) *of the Act—difference in cause of action—O.* 2, *r.* 3, *Civil Procedure Code*—Bona fide *Requirement*. The Plaintiff/Respondent had filed a previous suit under s. 12 (1) (*f*) of the Urban Rent Control Act. The suit was however dismissed on the ground that he was not the " owner ". Subsequently, the Plaintiff/Respondent filed the present suit for ejectment for *bona fide* requirement for reconstruction under s. 12 (1) (*e*) of the Urban Rent Control Act. Among the defences raised were that the suit was barred under s. 11 of the Civil Procedure Code read with Explanation IV thereto and that the premises were not required reasonable and *bona fide* for reconstruction. Both the trial judge and the lower Appellate Court found in favour of the Plaintiff/Respondent and decreed the suit. *Held* : A suit based on clause 12 (1) (*e*) of the Urban Rent Control Act, 1960, is in respect of a totally different cause of action from that based on section 12 (1) (*f*) of the same Act. " Cause of action " means that bundle of essential facts which it is necessary for a plaintiff to prove before he can succeed in the case. It comprises every fact which it would be necessary for the plaintiff to prove, it traversed, in order to support his right to the judgment of the court. *Musa Yakub Mody* v. *Manilal Ajitrai*, I.L.R. XXIX Bom. 368; *Alexander Brault* v. *Indrakrishna Kaul*, I.L.R. LX Cal. 918, referred to. In a suit under section 12 (1) (*f*) of the Urban Rent Control Act, the plaintiff must prove, *inter alia*, that he is the " owner " of the premises as defined in the proviso hereto and that he required the premises reasonably and *bona fide* for occupation by himself exclusively for residential purposes. In a suit under section 12 (1) (*e*) of the Urban Rent Control Act, he must prove that the building is reasonably and *bona fide* required by him for the purpose either of re-erection or for effecting essential and major structural repairs. Accordingly, " the bundle of essential facts" which the plaintiff must aver and prove in the

PAGE

one case is totally different from those which he must aver and prove in the other case. No doubt, Order II, Rule 3 of the Civil Procedure Code permits the joinder of several causes of action against the same defendant in one suit. However, this provision is merely permissive, not mandatory. Accordingly, there is nothing to prevent the plaintiff in this case, from filing the 2 separate suits referred to above. Besides, " Explanation IV " to section 11 of the Civil Procedure Code says that any matter which might and *ought* to have been made ground of defence or attack in a former suit shall be deemed to have been a matter directly and substantially in issue in a subsequent suit. In the case now under consideration it would be difficult to say that the plaintiff ought to aver in the same suit such contradictory statements to the effect that :—(1) the house in question is reasonable and *bona fide* required by him for his own occupation, and (2) that it should be pulled down for the purpose of erecting a new building in its place. Therefore, the Defendant/Appellants contention that the suit now under appeal is barred by *res judicata* cannot be accepted. Regarding the question of reasonable and *bone fide* requirement for re-erection, one cannot apply a subjective test, but must be decided objectively in the context of facts and circumstances relevant in each case. *Daw Daw Thi* v. *U Thein Maung and Co. Ltd.*, (1956) B.L.R. 14 (H.C.) , referred to. Accordingly, on the evidence, the two Courts below cannot be said to be wrong in the conclusion arrived at by them.

DAW MYA *v.* KO MAUNG THAN 654

SEA CUSTOMS ACT, s. 167A—*burden of proof—no necessity of* prima facie *proof by sea customs authorities—Illegal seizure—whether vitiates proceedings—comparison with s. 259 of the English Act and s. 178A of the Indian Act—presumption of honesty of Collector of Customs, Burma—but not bound by Evidence Act—functions of superior court in considering writ applications—not a Court of Appeal—non-application of Amnesty Order, 1963—goods seized not* in personam *but* in rem. The customs authorities had taken action against the Applicants on the seizure of certain gold discs in a vault in the Applicants Bank, as each of the gold discs had a hole in the middle, and there were Chinese characters inscribed thereon, on the presumption that they were smuggled goods. The gold was subsequently confiscated by the Collector of Customs who held that the Applicants had not discharged the Burden of proof imposed on them under s. 167A of the Sea Customs Act. The order was upheld by the successive higher authorities, and hence this application for a writ of *certiorari*. *Held* : Section 167A of the Sea Customs Act makes no reference whatsoever to the manner of seizure of the goods, the importation or exportation of which had been prohibited or restricted under section 19 of the Act. In fact, the Sea Customs Act itself recognizes the fact that goods liable to confiscation under the Act may be seized by persons other than those mentioned in section 178. For instance, goods liable to confiscation under the Sea Customs Act may be seized under section 180 by a police officer on suspicion that they have been stolen. Goods liable to confiscation under the Sea Customs Act can also be seized by excise officers. *U Tun Aung and one and four others*, Civ. Misc. Application Nos. 130, 133, 157, 197 of 1960 and No. 35 of 1961 ; *Kantilal Gorhandas Shah* v. *The Assistant Collector of Customs*, (1951) B.L.R. 244 (S.C.): *Daw Nyunt Nyunt, Daw Than Than and Ma Tin Win* v. *The Hon'ble Minister for*

PAGE

Finance and Revenue and two others, Civ. Misc. Application No. 56 of 1961 of the late Supreme Court, referred to. Assuming that the seizure of the gold made by the officers of the Army, Bureau of Special Investigation and the Police Department in the case now under consideration is illegal, this fact alone will not vitiate the proceedings taken by the Collector of Customs for confiscation of the gold in question. *Queen Empress* v. *Nga Taw Aung*, (1893-1900) P.J.L.B. 369 ; *Kyin Sein* (a) *Maung Shwe Mya* v. *The Finance Minister and two others*, (1959) B.L.R. 196 (S.C.) ; *Ni Hauk* v. *King Emperor*, IV. L.B.R. 121 ; *Nga Po Tha and another* v. *Queen Empress*, (1897-1901) I U.B.R. 239 ; *Maung San Myin* v. *King Emperor*, I.L.R. 7 Ran. 771 ; *Aung Kim Sein* v. *The King*, (1941) R.L.R. 552, referred to. Where the search is illegal persons participating in the search render themselves liable for damages for trespass, but the illegality of the search does not affect the question whether the person whose place was searched has committed the offence if property which cannot be legally possessed is actually found in the course of the search. Regarding s. 167A of the Sea Customs Act, it may be compared to s. 259 of the Customs Consolidation Act of 1876, and s. 178A of the Indian Act. *Rex* v. *Cohen*, (1951) 1 All. E.R. 203 at p. 205/206 ; *R* v. *Kakelo*, (1923) 2 K.B. 793 ; *R.V. Fitzgerald*, (1948) unrep., referred to. It is noticeable that in India the burden of proof under section 178A of the Act would only arise if the goods in question had been seized in the reasonable belief that they were smuggled goods. The same phraseology does not appear in section 167A of the Sea Customs Act of Burma. Nevertheless, it is a fair presumption that Collectors of Customs are honest in the discharge of their duties and that they would not take out proceedings in respect of any goods the importation of which has been prohibited or restricted under section 19 of the Sea Customs Act, unless they as reasonable persons, believe that such actions was necessary. But in coming to that conclusion they would not be necessarily bound by the provisions of the Evidence Act. *Shermal Jain* v. *Collector of Central Excise and Land Customs, Calcutta*, A.I.R. (1956) Cal. 621 at p. 623, referred to. The Cheif Court is not sitting as a Court of Appeal over the decision of the Collector of Customs and those authorities who confirmed his decision. *T.C. Basappa* v. *T. Nagappa and another*, A.I.R. (1954) (S.C.) 440, referred to. In granting a writ of *certiorari* the superior Court does not exercise the powers of an appellate Tribunal. It does not review or reweigh the evidence upon which the determination of the inferior Tribunal purports to be based. It demolishes the order which it considers to be without jurisdiction or palpably erroneous but does not substitute its own views for those of the inferior tribunal. *Sewpujanrai Indrasanarai Ltd.* v. *Collector of Customs and others*, A.I.R. (1959) (S.C.) 845, referred to. Regarding whether the provisions of the Amnesty Order covers the case in question, assuming that the order passed against the applicants was penal in nature the applicants cannot claim to have the benefit of the Amnesty Order in view of paragraph 6 of that Order which excepts those offences involving evasion of revenue, from the operation of the Amnesty Order. But there is clear authority for the view that the action taken by the Collector of Customs was one *in rem* against the goods seized and not *in personam* as against the applicants. In the result the application fails.

U SOE NYUNT AND ANOTHER *v.* THE COLLECTOR OF CUSTOMS AND TOW OTHERS 738

PAGE

TENANTS—HOLDING-OVER AND TENANTS-AT-SUFFERANCE—MORE OR LESS IN SAME POSITION—THOUGH NOT JOINT TORT-FEASORS—SUIT FOR EJECTMENT 714

URBAN RENT CONTROL ACT, s. 12 (1) (*a*)—*written demand for arrears of rent—necessity to specify in notice the arrears of rent.* Where the notice to quit did not specify the amount of arrears of rent due. *Held*: Under s. 12 (1) (*a*) of the Urban Rent Control Act, 1960, it is necessary for the landlord to make a written demand for payment of arrears of rent and to send the same to the tenant by registered post. Only when the demand has not been complied with in three weeks from the date thereof can a suit under that section be filed. Accordingly, it is necessary for the landlord to specify in the notice of demand the arrears of rent said to be due by the tenant. In the notice now under consideration there is no inkling whatsoever as to what amount was due to be paid. *Jaamna Lal* v. *Ram Bilas and another*, A.I.R. (1950) Ajmer, 17, referred to.

DAW THEIN SHWE *v.* S. M. CHOWDHURY 666

WRIT APPLICATIONS——POWERS OF THE SUPERIOR COURT—DOES NOT EXCERCISE THE POWERS OF AN APPELLATE TRIBUNAL—IT DEMOLISHES THE ORDER OF THE INFERIOR TRIBUNAL ONLY WHEN IT CONSIDERS TO BE WITHOUT JURISDICTION OR PALPABLYER RONEOUS—IT DOES NOT SUBSTITUTE ITS OWN VIEWS FOR THOSE OF THE INFERIOR TRIBUNAL 739

အက်ဥပဒေများ။

ကုမ္ပဏီများအက်ဥပဒေ။

တရားမကျင့်ထုံး။

တံဆိပ်တော်ခွန်အက်ဥပဒေ။

နိုင်ငံခြားသားမှတ်ပုံတင်အက်ဥပဒေ။

ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေ။

ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေ။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ဆားဖြစ်မှုအက်ဥပဒေ။

မြန်မာပုဒ္ဓဘာသာဥပဒေ။

မြို့ပြဆိုင်ရာဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေ။

မှတ်ပုံတင်နည်းဥပဒေ။

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး။

ရာဇသတ်ကြီး။

လူမဲ့အက်ဥပဒေ။

လွှတ်တော်မြန်မာနိုင်ငံသမ္မတအမိန့် (၁၉၆၃ ခုနှစ်) လွှဲပြောင်းနိုင်သော စာချုပ်စာတမ်းများအက်ဥပဒေ။

PAGE

သက်သေခံအက်ဥပဒေ။
သီးခြားသက်သာခွင့်အက်ဥပဒေ။
သီးစားချထားရေးအက်ဥပဒေ (၁၉၆၃ ခုနှစ်) အရေးပေါ် စီမံမှုအက်ဥပဒေ။

ကုမ္ပဏီများအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄ (၂) နှင့် ၄ (၄) တရားမဝင်သောအသင်း၊ အသင်းသားများ၏ တာဝန်၊ အသင်းသားတဦးက အသင်းနှင့် အခြားအသင်းသားများအား တရားစွဲဆိုခြင်းကစ္စ။ အယူခံတရားလိုသည်၊ ကသာမြို့သစ်တိုက်၊ ကားပိုင်ရှင်များအသင်းဝင်တဦးဖြစ်ပြီး၊ ၎င်းအသင်းဥက္ကဋ္ဌနှင့် အသင်း၏အမှုဆောင်လူကြီးများအား အသင်းက ကားငှါးရမ်းခဲ့သဖြင့်၊ အသင်းကပေးရန်ငွေကို တရားစွဲဆိုခဲ့လေသည်။ မူလရုံးက အယူခံတရားခံအပေါ် ဒီကရီချပေးခဲ့၏။ ပဌမ အယူခံရုံးနှင့် ဒုတိယအယူခံရုံးတို့က ဒီကရီကို အတည်ပြုခဲ့သော်လည်း၊ ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး ပုဒ်မ ၂၀ အရ၊ အယူခံဝင်ရာ၊ ထိုအမှုကို စရိတ်နှင့်တကွ ပလပ်ခဲ့လေသည်။ ထိုသို့ အမှုကိုပလပ်လိုက်ရာ၌၊ တရားဝန်ကြီးများက အယူခံတရားခံများတည်ထောင်ခဲ့သည့် သစ်တိုက်ကားပိုင်ရှင်များအသင်းသည်၊ ကုမ္ပဏီဥပဒေ ပုဒ်မ ၄ (၂) တွင် ပြဆိုရည်ညွှန်းထားသည့်အတိုင်း၊ အသင်းအနေအဖြစ်ဖြင့် အလုပ်အကိုင်ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်နေခြင်းမှာ ရှိသည်ကိုမတွေ့ရ။ ထို့ပြင် ပုဒ်မ ၄ (၂) နှင့် (၄) အကြုံးဝင်သည့် အသင်းက ပေးအပ်ရန်ရှိသည့် အကြွေးဟု မည်သို့မှုမယူဆနိုင်။ တဖန် ပဋိညာဉ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ (၄၃) အရ ဆင်ခြင်မှုလည်း သက်သေခံချက်များအရ အသင်းဝင်များဖြစ်သည့် အယူခံတရားခံတို့က ပေးရန်ရှိသည့်ငွေကို တဦးစီသီးခြားတာဝန်အနေနှင့် ပေးပါမည်ဟု မည်သည့်အခါကမျှ ဝန်မခံခဲ့၍ ကိုယ်တိုင်ပေးဆပ်ရန် တာဝန်ရှိသည်ဟု မဆိုနိုင်ဟု ပြဆို၍ ပလပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ အယူခံတရားလိုက၊ ပြည်ထောင်စုတရားစီရင်ရေး ဥပဒေပုဒ်မ ၆ အရ၊ အခွင့်ထူးမှုတင်သွင်းရာ။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အယူခံတရားလိုအတွက် ဆောင်ရွက်သည့် ရှေ့နေကြီးက ကုမ္ပဏီပုဒ်မ ၄ (၂) တွင် အကျိုးအမြတ်ရရှိရန် ပါဝင်သည့်စကားမှာ၊ အသင်းအတွက် အကျိုးအမြတ်ရရှိရန်သာမဟုတ်၊ အသင်းဝင် အသင်းသားတို့ဘို့အမြတ်အစွန်းရရှိရန် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းလည်း အကြုံးဝင်သဖြင့်၊ ထိုအသင်း၏ အသင်းဝင်များဖြစ်သူ အယူခံတရားခံတို့သည် ပုဒ်မ ၄ (၄) အရ ပေးရန်တာဝန်ရှိကြောင်း ထင်ရှားသည်ဟုဆိုသည်။ သို့သော် ထိုပြဆိုချက်ကို လက်ခံရန်ခဲယဉ်းသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် အယူခံတရားလို တင်သွင်းခဲ့သည့် စွဲဆိုလွှာနှင့် နို့တစ်စာများအရ တောင်းဆိုသည့်ငွေမှာ အသင်းကပေးရန် တာဝန်ယူခဲ့ခြင်း၊ ထိုအသင်းတွင် အယူခံတရားလို အပါအဝင် အသင်းသား ၂၀ ကျော်ပါဝင်နေ၍ မှတ်ပုံတင်ထားခြင်းမှာ မငြင်းဆိုနိုင်ရကား၊ ထိုသို့ တရားမဝင်သည့် အသင်းမှ ရရန်ရှိသည့်ငွေကို အသင်းသားတဦးသည် တရားစွဲဆို တောင်းခံခွင့် မရှိသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ***Badri Prasad*** **v.** ***Nagarmal and others,*** **A.I.R. (1959) Supreme Covrt, p. 559;** ***Madan Gopal and others*** **v.** ***Shewal Dass,*** **A.I.R. (1943), Lahore, p. 884;** တို့ကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။ သို့ဖြစ်ရကား အယူခံတရားလိုသည်၊ ထိုတရားမဝင်သည့် အသင်းဝင်တဦး ယခုထက်တိုင် ဆက်လက်တည်ရှိနေသေးရကား အထူးအယူခံရုံးတော်မှ ဖေါ်ပြထားသကဲ့သို့ အယူခံတရားလိုသည် ထိုအသင်းမှ အသင်းဝင်တဦးအနေနှင့် မရမ်းစဲသမျှကာလ မိမိရရှိနိုင်ရှိသည်ဆိုသည့်ငွေကိုအသင်းသားများအပေါ် တရားမ

PAGE

ကျင့်ထုံး အမိန့် ၁၊ နည်းဥပဒေ ၈ အရပင်၊ တရားစွဲဆိုနိုင်ခြင်းရှိမရှိဆိုသည်ကို လေးနက်စွာ စဉ်းစားရန် လိုအပ်မည်ဖြစ်ပေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ၎င်းသည်ပင် တရားလိုအပြစ်၊ တရားခံလည်းဖြစ်နေပေမည်ဖြစ်သောကြောင့်ပေတည်း။ သို့ပေငြားလည်း ၎င်းအချက်မှာ၊ ယခုအယူခံမှုကို ဆုံးဖြတ်ရန်နှင့် ပတ်သက်၍ လိုအပ်ခြင်းမရှိသဖြင့် မည်သို့မျှ အဆုံးအဖြတ်မပေး။

ဦးရွှေနှင့် ဦးဘပု ပါ ၄ 838

ငွေထုတ်ခွင့်လက်မှတ် (Pay Order) ငွေလွှဲစာချုပ် (Bill of Exchange) ဖြစ်မဖြစ် ထိုငွေထုတ်ခွင့်လက်မှတ်အတွက် ထုတ်ပေးရသောငွေ ပြန်လည်ရရှိရန် တရားစွဲနိုင် မစွဲနိုင်။ ၁၉၄၉ ခုနှစ်တွင်၊ နိုင်ငံတော်ကောက်ပဲသီးနှံရောင်းဝယ်ရေး အဖွဲ့၏ ပြည်ခရိုင်တွင်၊ အဝယ်တော်တဦးဖြစ်သော အယူခံတရားခံ (၂) သည်၊ ဆန်စက်ပိုင်ရှင်တဦးဖြစ်သော အယူခံတရားခံ (၃) ထံမှ ဝယ်ယူသောဆန်များအတွက်၊ ငွေထုတ်ခွင့်လက်မှတ် (Pay Order) ကို အယူခံတရားခံ (၁) အား ထုတ်ပေးခဲ့သည်။ ထိုငွေထုတ်လက်မှတ်နှင့် အယူခံတရားခံ (၂) ၏ ရန်ကန်မြို့ရှိ အလုပ်တိုက်တွင် ငွေထုတ်ရန်ကြိုးပမ်းသော်လည်း ငွေမရသဖြင့်၊ အယူခံတရားခံ (၁) သည် ထိုငွေထုတ်ခွင့် လက်မှတ်ကို၊ အယူခံတရားလိုတို့အား ရောင်းလိုက်လေသည်။ ထို့ကြောင့်ရောင်းရာ၌၊ အယူခံတရားခံ (၃) လည်းပါလာ၍၊ ထိုလက်မှတ်ကျော်ပေါ်တွင် အယူခံတရားခံ (၃) က လက်မှတ်ထိုးပြီး၊ အယူခံတရားခံ (၁) ကလည်း ၎င်းတို့အစုစပ်နာမည်၏ တံဆိပ်ကို ရိုက်လိုက်လေသည်။ ထို့ကြောင့်ယူပြီးနောက်၊ အယူခံတရားလိုများက၊ ထိုလက်မှတ်အရ ကျသင့်သောငွေကို အယူခံတရားခံ (၂) ထံမှ ထပ်မံတောင်းဆိုရာ၊ မရသဖြင့်၊ နောက်ဆုံးအယူခံတရားခံများအပေါ် တရားစွဲဆိုခဲ့ရလေသည်။ မူလရုံးက ထိုလက်မှတ်သည် ငွေလွှဲစာချုပ် (Bill of Exchange) ဖြစ်သည်ဟု ယူဆပြီး၊ အယူခံတရားခံ (၁) နှင့် (၂) တို့အပေါ် အမိန့်ဒီကရီချမှတ်ပြီး အယူခံတရားခံ (၃) အား အမှုမှပလပ်လိုက်လေသည်။ အယူခံတရားခံ (၁) နှင့် (၂) တို့က အယူခံဝင်ကြရာ၊ ပဌမအယူခံရုံးက အဆိုပါငွေထုတ်လက်မှတ်သည်၊ လွှဲပြောင်းနိုင်သော စာချုပ်စာတမ်းတရပ်ဖြစ်သည်ဟ ဆိုနိုင်စေကာမူ၊ ထိုစာချုပ်ကို အယူခံတရားခံ (၁) က တရားလိုအား လွှဲပြောင်းသည်မှာ၊ တရားဝင်သောလွှဲပြောင်းခြင်း မဟုတ်ဟု ယူဆကာ၊ အယူခံတရားလိုတို့၏အမှုကို လုံးဝပယ်လိုက်၏။ အယူခံ တရားလိုများက ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်၍၊ အယူခံတရားခံများအပေါ် သို့ တရားရုံးချုပ်တွင် အယူခံဝင်ပြန်ရာ။ **ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။ဤအမှုတွင် အဓိကအားဖြင့် စဉ်းစားရန်အချက်မှာ၊ အထက်ဖော်ပြပါ ငွေထုတ်ခွင့်လက်မှတ်သည်၊ လွှဲပြောင်းနိုင်သော စာချုပ်စာတမ်းများ အက်ဥပဒေတွင် အကြုံးဝင်သလောဟူသည့် အချက်ပင်ဖြစ်သည်၊ လွှဲပြောင်းနိုင်သော စာချုပ်စာတမ်းများ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၃ အရဆိုလျှင်၊ လွှဲပြောင်းနိုင်သော စာချုပ်စာတမ်းဆိုသည်မှာ၊ ကတိစာချုပ် (Promissory Note)၊ သို့တည်းမဟုတ် ငွေလွှဲစာချုပ် (Bill of Exchange)၊ သို့တည်းမဟုတ် ချက်လက်မှတ် (Cheque) ကိုဆိုလိုသည်ဟု အတိအလင်း ပြဋ္ဌာန်းထား၏။ ယခုအမှုပါ ငွေထုတ်ခွင့်လက်မှတ်မှာ (Pay Order) ဟု ခေါင်းစဉ်တပ်ထား၏။ ကတိစာချုပ်သော်၎င်း၊ ချက်လက်မှတ်သော်၎င်း မဟုတ်သည်မှာ ထင်ရှားလှ၏။ ငွေလွှဲစာချုပ်ဖြစ် မဖြစ်ကို စဉ်းစားရာ၌၊ တံဆိပ်ခေါင်းအက်ဥပဒေအရ ငွေလွှဲ

PAGE

စာချုပ်တွင် သတ်မှတ်သော ကဲ့ဆပ်ခေါင်းကပ်နိုင်ရမည် ဖြစ်သော်လည်း အဆိုပါ ငွေထုတ်ခွင့်လက်မှတ်မှာ ကဲ့ဆိပ်ခေါင်းမပါခြေ။ အမှန်အားဖြင့်ဆိုလျှင် အယူခံ တရားခံ (၂) အပါအဝင်ဖြစ်သော ပြည်ခရိုင်ရှိ ဆန်အဝယ်တော် ကိုယ်စားလှယ် တို့သည် ထိုခရိုင်၌ ငွေမပြည့်စုံလာသဖြင့်၊ ငွေထုတ်မဝယ်နိုင်သောကြောင့်၊ ဆန် ရောင်းသူများအား အမှုပါလက်မှတ်များကို ထုတ်ပေးရန် စီစဉ်ဟန့်တားသည်၊ ထိုကဲ့သို့သော လက်မှတ်များကို၊ လွှဲပြောင်းနိုင်သော စာချုပ်စာတမ်းများနည်းတူ၊ တလက်မှ တလက်သို့ လွှဲပြောင်းစေရန်အတွက် ထုတ်ပေးဟန့်မတူ။ ထို့ပြင် မကြာမီပင်၊ နိုင်ငံတော်ကောက်ပဲသီးနှံရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့က၊ အဝယ်တော်စံနစ်ကို ဖျက်သိမ်းခဲ့ရာ၊ ထိုငွေထုတ်ခွင့်လက်မှတ်များ ထုတ်ပေးသည့်စံနစ်မှာ၊ ပြည်ခရိုင်၌သာ အခိုက်အတန့်အားဖြင့် အသုံးပြုခဲ့ကြဟန်တူသည်၊ ကုန်သည်လောကတွင် ကုန်သည်အများက လက်ခံပြီး နှစ်ပရဏ္ဍေဒကြာမြင့်စွာ အသုံးပြုသောစံနစ်မျိုး မဟုတ်ခြေ။ ထိုအကြောင်းများကြောင့်၊ ဤအမှုပါ ငွေထုတ်ခွင့်လက်မှတ်သည်၊ လွှဲပြောင်းနိုင်သော စာချုပ်စာတမ်းများအက်ဥပဒေတွင် အကျုံးဝင်သောစာချုပ် တရပ်ဖြစ်သည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ ယင်းသို့ဖြစ်ရကား၊ ထိုစာချုပ်ကို လွှဲပြောင်းရာ၌ တရားမဝင်ဆိုသည့်ပြဿနာ မပေါ်တော့ခြေ။ အယူခံတရားလိုတို့သည်၊ ထိုငွေ ထုတ်ခွင့် လက်မှတ်အတွက်၊ မိမိတို့ ပေးသောငွေကို ပြန်လည်ရရှိနိုင်သလော ဟူသည့်အချက်ကို စဉ်းစားရာ၌၊ ၎င်းတို့က အယူခံတရားခံ (၁) အား ငွေထုတ် ပေးရသည်ကို ခိုင်လုံစွာ ပြနိုင်ခဲ့သဖြင့်၊ ထိုငွေကို ၎င်းတို့ပြန်လည်ရရှိသင့်ပေသည်။ အကယ်၍ အဆိုပါ ငွေထုတ်ခွင့်လက်မှတ်သည်၊ လွှဲပြောင်းနိုင်သော စာချုပ်တရပ် ဖြစ်သည်ဆိုစေထားဘိုး။ ယခုအမှုဌ် ပေါ်ပေါက်သည့် အခြေအနေတွင် အယူခံ တရားလိုတို့သည်၊ မိမိတို့ ထုတ်ပေးခဲ့သောငွေကို ပြန်လည်ရရှိနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ မောင်ချစ်နှင့် ရှိုရှန်အန်အမ်ကရင်ကူးမား။ ၁၉၃၄ ခုနှစ်၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ရန်ကုန်အတွဲ ၁၂ စာ ၅၀၀ ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ထို့ကြောင့် ပဌမအယူခံချုံး၏ အမိန့်နှင့် ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်ပြီး၊ အယူခံတရားခံ (၁) က၊ တရားလိုများ စွဲဆိုသည့် အတိုင်း ပေးဆောင်ရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

မက်ဆားရမ်ချန်ဒရာဟာဒူးဝါး နှင့် မက်ဆားချမ်စိန် 811

တရားမမှုများကို ဆုံးဖြတ်ရာ၌ အဆိုနှင့် ချေပချက်များအပေါ်တွင်သာ မူတည်၍ ဆုံးဖြတ်ခြင်း (Pleadings) အချင်းဖြစ်မြေကို ပိုင်ဆိုင်ကြောင်းနှင့် ပတ် သက်၍ ငြင်းဆိုချက် မရှိရာ၌ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၆ အရ ကာကွယ်မှုမပေးနိုင်ခြင်း 756

တရားရှင်လွှတ်သည့်အမှု မည်သည့်အခါ၌ ပယ်ဖျက်သင့်ခြင်း။ လျှောက်ထားသူသည်၊ လျှောက်ထားခံရသူများအပေါ် ဦးတိုက်လျှောက်ထားသည့်အတိုင်း ၎င်းတို့ အပေါ် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ အရ၊ မူလခုံးက စုံစမ်းမှုပြုခဲ့ပြီး၊ စုံချက်တင်နိုင်ရန် သက်သေအထောက်အထား မတွေ့ရှိသဖြင့်၊ တရားရှင်လွှတ်လိုက်လေသည်။ ထို အမိန့်ကို မကျေနပ်၍ စက်ရှင်ရုံးသို့ ပြင်ဆင်မှုတင်သွင်းခဲ့သော်လည်း ပလပ်လိုက် သဖြင့်၊ တရားရုံးချုပ်သို့ ထပ်မံပြင်ဆင်မှု တင်သွင်းခြင်းသည်။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ သက်သေခံချက်များကို၊ လေ့လာသောအခါ၊ လျှောက်ထားသူ၏ ပြဆိုချက်

များကို လက်ခံရန် ခဲယဉ်းသည်။ တဖန်ယခုကဲ့သို့ တရားရှင်လွှတ်သည့်အမှုမျိုးတွင်၊ တရားသူကြီး၏ အမိန့်သည် ဆီလျော်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် အကျိုးအကြောင်းမဆက်စပ်ခြင်း (Foolish or perverse) မဖြစ်လျှင် ပယ်ဖျက်ရန်မသင့်။ ထပ်မံ၍ စစ်ဆေးရန် အထူးကောင်းမွန်သော အကြောင်း၊ သို့မဟုတ် အထူးစဉ်းစားရန် အကြောင်းမရှိလျှင်၊ မပြုလုပ်သင့်။ ***Diwan Singh and others*** **v.** ***Emperor*****, A.I.R. (1933) Lahore 561,** ရည်ညွှန်းသည်။ ယခုအမှုတွင် ထပ်မံစစ်ဆေးရန် အကြောင်းမရှိ၍ ပြင်ဆင်မှုကို ပယ်လိုက်သည်။

မစ္စတာ စီ၊အာ(ရ်)၊ မန်းနီးကွန်းနှင့် ကရင်ချန်း ပါ၊ ဉ 796

တရားသူကြီးသည် ကျယ်ဝန်းသော အာဏာကို အပ်နှင်းထားရာ၌ တရားမျှတစွာ အဆုံးပြုရန်လိုအပ်ခြင်း။ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၅၁၆ (က) အရ၊ အချင်းဖြစ်ဘတ်(စ်)ကားကို အမှုမပြီးပြတ်မီအတောအတွင်းပြန်လည်ပေးအပ်ခြင်းကိစ္စ 792

နိုင်ငံခြားသားမှတ်ပုံတင် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄ (၂) နိုင်ငံခြားသားဖြစ်ရန် အဘိုးအဖွါးများ မြန်မာပြည်တွင် မွေးဖွါးရန် မလိုခြင်း။ ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူအား နိုင်ငံခြားသားမှတ်ပုံတင်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅ (၁) အရ တရားစွဲဆိုခဲ့ရာ၊ စစ်ဆေးသော တရားသူကြီးက လျှောက်ထားသူ၏ ဘိုးဘွားတို့မှာ၊ မြန်မာပြည်တွင် မွေးဖွါးခဲ့ကြောင်း သက်သေလုံလောက်အောင် မတွေ့ရှိရသဖြင့်၊ လျှောက်ထားသူမှာ နိုင်ငံသားဖြစ်မှု အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄ (၂) အရ မြန်မာနိုင်ငံသားမဖြစ်နိုင်ဟုယူဆ၍၊ ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခဲ့လေသည်။ ပြင်ဆင်မှုလျှောက်ထားရာ၊ ခရိုင်စက်ရှင်တရားသူကြီးက၊ ထိုပြစ်ဒဏ်စီရင်ခြင်းကို ပယ်ဖျက်ရန် တရားရုံးချုပ်သို့ ထောက်ခံလိုက်လေသည်။ **။ဆုံးဖြတ်ချက်။** **။စစ်ဆေးသည့် တရားသူကြီး၏** ပြဆိုချက်မှာ ပုဒ်မ ၄ (၂) နှင့် ဆန့်ကျင်နေပေသည်။ ထိုပုဒ်မ၏လိုအပ်ချက်မှာ၊ လျှောက်ထားသူနှင့် ၎င်းမိဘနှစ်ပါးသာ မြန်မာပြည်မှာ မွေးဖွါးကြသူများဖြစ်ကြောင်း လိုအပ်၍၊ ဘိုးဘွားများနှင့် ပတ်သက်၍မူ၊ ၎င်းတို့သည် မြန်မာပြည်တွင် ပင်ရင်းတိုင်းပြည်အဖြစ် မျိုးဆက်မပြတ်နေထိုင်ခဲ့ကြောင်းသာ လိုအပ်ပေသည်။ အမှုတွဲရှိ သက်သေခံချက်များကို လေ့လာရာ၊ လျှောက်ထားသူ၏ မိဘတို့မှာ၊ မြန်မာပြည်တွင် မွေးဖွါးခဲ့သူများ ဖြစ်သည်မှာ ထင်ရှားပြီး လျှောက်ထားသူမှာလည်း မြန်မာပြည်တွင် မွေးဖွါးခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရသည့်ပြင် ၎င်း၏ဘိုးဘွားတို့မှာလည်း၊ မြန်မာပြည်တွင် နေထိုင်သေဆုံးခဲ့ကြောင်း တွေ့ရသဖြင့်၊ လျှောက်ထားသူမှာ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံသားဖြစ်မှု ဥပဒေပုဒ်မ ၄ (၂) အရ၊ မြန်မာနိုင်ငံသားတဦးဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။

ဂနီ (ခေါ်) မောင်ချစ်နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ 753

နိုင်ငံခြားသား မြန်မာပြည်၌ အမြဲနေထိုင်ရန်အတွက် အရည်အချင်းရှိသော်လည်း ပြည်နှင်ဒဏ်ပေးခံရခြင်း သီးခြားသက်သာခွင့် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၂ အရ၊ တရားစွဲဆိုနိုင်ခွင့်ရှိမရှိ။ အယူခံတရားလိုသည် ၁၉၃၀ ခုနှစ်၌ မြန်မာပြည်သို့ ရောက်ရှိလာပြီး အနှိပ်ပြည်သို့ ခေတ္တခဏမျှပြန်သည်အပြင်၊ မြန်မာပြည်တွင် အမြဲနေထိုင်ခဲ့၍၊ မြန်မာပြည်တွင် အမြဲနေထိုင်ရန် ပြည်နေအရည်

PAGE

အချင်းရှိသမြှင့်၊ယင်းသို့အရည်အချင်းရှိကြောင်း မြှက်ဟကျေညာစေရန်၊ တရား ရုံးချုပ် မူလဘက်ဆိုင်ရာရုံးတွင် တရားစွဲဆိုခဲ့သည်။ ထိုရုံးတွင်မအောင်မြင်၍၊ အယူခံဝင်ပြန်ရာ။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။နိုင်ငြားသားဖြစ်သူ အယူခံ တရားလို သည်၊ သီးခြားသက်သာခွင့် အက်ဥပဒေပုဒ်မ (၄၂) ၏ ပြဋ္ဌာန်းချက်များတွင်၊ အကြိုးဝင်မဝင်ကို စီစစ်ရာ၌၊ ၎င်းသည် မြန်မာပြည်တွင် အမြဲနေထိုင်ရန် အခွင့် အရေးရှိသလောဟူသည့် ပြဿနာကို ဆုံးဖြတ်ရမည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ တရား ဥပဒေအရ၊ ဤကိစ္စနှင့် ပတ်သက်သည့်မူများ၊ နိုင်ငြားသားတဦးအား လက်ခံ စောင့်ရှောက်ထားသော နိုင်ငံတခုသည် ထိုလက်ခံစောင့်ရှောက်မှုကို ရပ်သိမ်း၍၊ ၎င်း၏တိုင်းပြည်သို့ပြန်လည်ပို့ခွင့်ရှိသည်။ ကြည့်ချန်ယောက်နှင့် ယူဝင်မှုကြီးကြပ် ရေးဝန်။ ၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာ ၁၉၇ ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ထို့ကြောင့် အယူခံတရားလိုသည်၊ မြန်မာပြည်၌ အမြဲတန်းနေထိုင်ရန် အခွင့်အရေးရှိကြောင်း၊ တရားစွဲဆိုခြင်း မပြုနိုင်ဟု ဆုံးဖြတ် ရပေမည်၊ ထို့ကြောင့်၎င်းသည်၊ အမြဲနေထိုင်ရန် ပြည်နေအရည်အချင်းနှင့် ပြည့်စုံသည် မပြည့်စုံသည်ဆိုသည့် ပြဿနာမှာ မပေါ်ပေါက်တော့ချေ။

မိုဟာမက်အီဘရာဟင်စလေဘိုင်နှင့် မြန်မာနိုင်ငံလူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးဝန် 831

ပဋိညာဉ်စာချုပ်၊ ကိုယ်ပိုင် အခွင့်အရေးတို့ကို မှားယွင်းစွာ နားလည်၍ စာချုပ် ချုပ်ဆိုခြင်း၊ အတူတူမှားယွင်းချက် (Common Mistake)၊ ပဋိညာဉ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၀-၂၁ စာချုပ်ပျက်ပြယ်ခြင်း၊ တရုပ်ထုံးစံ ဥပဒေအရ မှားယွင်း အမွေစား အမွေခံ စာချုပ်ချုပ်ဆိုခြင်း၊ အခြင်းအရာနှင့် ပတ်သက်သော မှားယွင်းချက်၊ စာချုပ်ချုပ်ဆိုထုတွင် အပေးအယူရှိမရှိကိစ္စ။ အယူခံထရားလို သည် ကွယ်လွန်သူ ချန်ချင်လျောင်ဆိုသူ၏ ဇနီးဖြစ်ပြီး ၎င်းချန်ချင်လျောင်အား၎င်း၏ ဦးလေးတဦး၏ ဇနီးဖြစ်သူ မစ္စစ်မာဂရက်ချောပိုင် ဆိုသူက ထိုဦးလေး သေဆုံးပြီး ၁၁ ရက်အကြာတွင် (၁၉၂၅ ခုနှစ်) ၌၊ တရုပ်ထုံးစံ ဥပဒေအရ မိမိခင်ပွန်း၏ အမွေစားသားအဖြစ် စာချုပ်ဖြင့် မွေးစားခဲ့လေသည်။ ၎င်းနောက် ၎င်းတို့ ၂ ဦးသည် မသင့်မတင့်ဖြစ်ကြပြီး ပဋိပက္ခကို စေ့စပ်သည့်အနေနှင့် ၁၉၃၆ ခုနှစ်၌ စာချုပ် ၃ ခုကို တပြိုင်တည်း ချုပ်ဆိုကြသည်။ ပဌမစာချုပ်အရ လက်ထောက်ရသော ပစ္စည်းများကို အညီအမျှ ခွဲဝေယူကြ၍၊ ဒုတိယစာချုပ်ဖြင့် မခွဲဝေဘဲ ထားသေးသည့် ပစ္စည်းများနှင့် ပတ်သက်၍ နောင်အဓိတ္ထင် မည်သို့ ခွဲဝေယူရန် သဘောတူခဲ့ကြသည်။ တတိယစာချုပ်အရ အထက်ဖေါ်ပြပါ မွေးစား သော စာချုပ်ကိုပယ်ဖျက်ခဲ့သည်။ ၎င်းနောက် ၁၉၃၈ ခုနှစ်တွင်ချန်ချင်လျောင် သေဆုံးပြီး ၎င်း၏ဇနီးအယူခံတရားလိုသည် ၎င်း၏အမွေခံအဖြစ်ကျန်ရစ်၏။ ၁၉၄၃ ခုနှစ် မစ္စစ် မာဂရက်ချောပိုင် သေဆုံးခဲ့သည်၊ ၎င်း၏အမွေခံအဖြစ် ၎င်း၏ ညီမများဖြစ် ကြသောအယူခံတရားခံများကျန်ရစ်ခဲ့လေသည်။ ထိုနောက်အမွေ မျှားကို ခွဲဝေယူကြသောအခါ အယူခံတရားခံများသည် အခြင်းဖြစ်မြေကို ရရှိ ကြသည်။ ၎င်းမြေအနက် အချို့တဝက်ကို ရောင်းလိုက်ပြန်ရာ အယူခံတရားလိုက ၁၉၅၆ ခုနှစ်တွင် ချုပ်ဆိုခဲ့သော ဒုတိယစာချုပ်ကို အကိုးအကားပြုပြီး ရောင်းရင်း အနက် တဝက်နှင့် ကျန်ရှိသော မြေအနက်တဝက်ကို လက်ထောက်ရလိုမှုနှင့် တရားစွဲဆိုခဲ့သည်။ မူလခံသည် ၎င်းပဌမအယူခံခံရသည် ၎င်းအမှုကို ပယ်လိုက်ရာ ပြည်ထောင်စုတရားစီရင်ရေးပုဒ်မ ၆ အရ၊ တရားရုံးချုပ်က အယူခံကို ကြားနာ

ခြင်းဖြစ်လေသည်။ အယူခံထွင် အယူခံတရားခံများဘက်မှ အစိကခုခံချက်မှာ (၁) မာဂရက်ချောပိုင်က ငှင်းဘိုခင်ပွန်း သေဆုံးပြီးသည့်နောက် တရပ်ထုံးစံဥပဒေအရ ငှင်းဘိုအမွေစားသားအဖြစ် ချန်ချုပ်လျောင်အား မွေးစားခြင်းသည် တရားမဝင်ကြောင်း။ (၂) မာဂရက်ချောပိုင်နှင့် ချန်ချုပ်လျောင်တို့ အထက်ဖေါ်ပြပါ ဒုတိယစာချုပ် ချုပ်ဆိုရာ၌ မာဂရက်ချောပိုင်က မိမိပိုင်ဆိုင်ခွင့် များကို မှားယွင်းစွာ နာလည်ပြီး ချုပ်ဆိုခဲ့သဖြင့် ထိုစာချုပ်မှာ တရားမဝင်ကြောင်း။ (၃) ငှင်းနောက် အမွေခွဲဝေစာချုပ်ကိုချုပ်ဆိုရာ၌ အယူခံတရားလို သည့် ပဌမနှင့် ဒုတိယတရားခံတို့ ရရှိသောအမွေစုနှင့် မည်သို့မျှ မသက်ဆိုင်ကြောင်းတို့ ဖြစ်လေသည်။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ပဌမအချက်နှင့် ပတ်သက်သော အစိကမူမှာ ပရိညာဉ်စာချုပ်ကို ချုပ်ဆိုကြသော သူတို့သည်၊ မိမိတို့၏ သက်ဆိုင်ရာ ကိုယ်ပိုင်အခွင့်အရေး အသီးသီးတို့ကို မှားယွင်းစွာနားလည်ပြီး၊ စာချုပ်ချုပ်ဆိုကြပါက၊ ထိုစာချုပ်ကို အတူတူမှားယွင်းချက် (Common Mistake) ဖြင့် ချုပ်ဆိုခြင်းဖြစ်သဖြင့်၊ တရားရုံးများက ပယ်ဖျက်နိုင်သည်။ (၁) ***Cooper*** **v.** ***Phibbs,*** **(1867) The Law Reports, Vol. II, pp. 149, 170** ကိုရည်ညွှန်းရှိလိုက်နာသည်။ ။ထိုမူသည်၊ ပရိညာဉ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၀ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် ကိုက်ညီသည်ဖြစ်၍၊ ဤရုံးကလည်း လိုက်နာကျင့်သုံးရပေမည်၊ ထိုမူကို အိန္ဒိယပြည်တွင်သာမက၊ အင်္ဂလန်ပြည်ရှိ တရားလွှတ်တော်များကလည်း လိုက်နာကျင့်သုံးကြောင်း သာဓကများရှိသည်။ ထို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။ *Cooper* v. *Phibbs*, (1867) The Law Reports, Vol. II, p. 170 တို့ကိုထပ်မံရည်ညွှန်းသည်။ ***Beauchamp*** **v.** ***Winn,*** **6** ***ibid.*** **233;** ***Butler*** **v.** ***Fairclough,*** **(1917) V.L.R. 175 (Can);** ***Jones*** **v.** ***Clifford,*** **3 Ch. D. 779;** ***Bingham*** **v.** ***Bingham,*** **I Ves. 126;** ***Jones*** **v.** ***Clifford,*** **3 Ch. D. 792. 5 L.J. Ch. 809; See** ***Debenham*** **v.** ***Sawbridge,*** **19-2 Ch. at p. 109;** ***Lansdowne*** **v.** ***Lansdowne,*** **Mose. 364, cit. 2 J and W 205** တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ထို့ပြင်လည်း တရုပ်ထုံးစံဥပဒေကို မြန်မာနိုင်ငံတွင် တရားရုံးများအသုံးပြုရှု ပုခင်းများ ခိုင်ဆုံးဖြတ်ခဲ့သော်လည်း၊ အမှန်အားဖြင့် ဆိုလျှင်၊ ထိုဥပဒေသည် မြန်မာပြည်တွင် တည်ရှိလျက်ရှိသော ဥပဒေဟု မခေါ်ဆိုနိုင်ပေ၊ ဤအချက်ကို အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးကလည်း ထောက်ခံ၏၊ သို့ဖြစ်ရကား ပရိညာဉ်အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၁ ၌ မြန်မာပြည်တွင် တည်လျက်မရှိသော ဥပဒေနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မှားယွင်းလျှင် အကြောင်းခြင်းရာနှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ မှားယွင်းသည်ဟု ယူဆရမည် ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ပြဋ္ဌာန်းထားသည် ဖြစ်ရာ၊ ဤအမှုတွင် မာဂရက်ချောပိုင်နှင့် ချန်ချုပ်လျောင်တို့သည် သေသူ ချန်ချောပိုင်၏ အဖမ်းပုံ ပစ္စည်းနှင့် မတ်သက်၍၊ တရားဆုံးစံဥပဒေအရ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိသည်ဟု ယူဆကြရသည်မှာ၊ အကြောင်းခြင်းရာနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မှားယွင်းကြသည်ဟု ဆိုးပြစ်ရမည် ဖြစ်သည်။ ။၁၉၂၅ ခုနှစ်၌ တရုပ်ထုံးစံဥပဒေသည် ချန်ချောပိုင်၏အဖမ်းခံရသည့် သူက ခံယူထိုက်သည်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဆက်ဆိုင်သည်ဟု ယူဆကြသည်မှာ [illegible] မသိသဖြင့်၊ ဆဲသယမကင်း အကြောင်းပါးမှုရှိကြခြင်းဖြစ်သည်၊ စင်စစ်အားဖြင့်၊ ၁၉၃၉ ခုနှစ်တွင် ပရိဗီကောင်စီတော် သာမန်အားဖြင့်ဆိုလျှင်၊ မြန်မာပြည်တွင်ပြု နေထိုင်သော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့မျိုး၏ အမွေကို ဗုဒ္ဓဘာသာ မဟုတ်သူတို့ခြင်း ခံယူရမည်ဟုသော အဆိုအရ [illegible] သည်၊ ဥပဒေကို မြှောက်ပင်ကျောသာ [illegible] ၍၊ နောက်ကြောင်းပြန် အကျိုးသက်ရောက်သည်ဟု ယူဆရပေမည်၊ [illegible] ငှင့်

PAGE

ချုန်ချောပိုင် ကုယ်လုန်သည့်အခါ၌ငင်း၊ မာကရက်ချောပိုင်က ချုန်ချင်လျောင်အား၊ ချုန်ချောပိုင်၏ မွေးစားသောသားအဖြစ် စာချုပ်ချုပ်ဆိုသည့်အခါ၌ငင်း၊ အထက်ဖော်ပြပါ စာချုပ် ၃ ခုချုပ်ဆိုသည့် အခါ၌ငင်း ချုန်ချောပိုင်၏အမွေနှင့် သက်ဆိုင်သော ဥပဒေမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဓမ္မသတ်ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူရပေမည်၊ ယင်းသို့ဖြစ်ရာ မာကရက်ချောပိုင်နှင့် ချုန်ချင်လျောင်တို့ မြန်မာပြည်၌တည်လျက် မရှိသော တရုပ်ထုံးစံဥပဒေနှင့် ပတ်သက်၍ မှားယွင်းသည်မှာ အကြောင်းချင်းရာနှင့် ပတ်သက်၍ မှားယွင်းသည်ဟု ယူဆရပေမည်။ ဆန်မလွှေစင်နှင့် စူစုချောင် ၁၉၃၉ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၅၄၈ ကိုရည်ညွှန်းသည်။ အဗ္ဗဒူအဇီဇ်ခန် ဆဟစ်နှင့် အပရာဆူဆာမိနိုက်ကာ။ အိန္ဒိယအယူခံများအတွဲ ၃၁၊ စာ ၁ ကို ရည်ညွှန်း၍ခဲ့ခြားရှင်းလင်းသည်။ ထို့ကြောင့် အဆိုပါဒုတိယစာချုပ်မှာလည်း ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၀ အရငင်း၊ ပုဒ်မ ၂၁ အရငင်း ပျက်ပြယ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်ဖြစ်သည်။ အယူခံတရားလို အခြေပြုရှိတရားစွဲဆိုသောအဆိုပါ ဒုတိယစာချုပ်မှာ ပျက်ပြယ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ပြီးဖြစ်သဖြင့်၊ ထိုစာချုပ်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ မာကရက်ချောပိုင်နှင့် ချုန်ချင်လျောင်တို့ စာချုပ်ကို ချုပ်ဆိုရာတွင် အပေးအယူ မရှိဆိုသည့် ပြဿနာမပေါ် ပေါက်တော့ချေ။ အမှန်အားဖြင့်ဆိုလျှင်၊ တရား ဥပဒေအရ၊ ချုန်ချင်လျောင်သည် ချုန်ချောပိုင်၏ အမွေပစ္စည်းတွင် စိုးစိမ်မျှ ရရန် အခွင့်အရေးမရှိချေ၊ မှားယွင်း၍သာ မိမိပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိကြောင်း ထင်မြင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်၊ ချုန်ချင်လျောင်၏ တောင်းဆိုချက်သည် အခြေအမြက် လုံးဝမရှိချေ။ ဘာလရာမနှင့် ဘာဒူဒီဘာ၊ အေးအိုင်းအာ(ရှ်)၊ ၁၉၄၈ မရိပီကောင်စီ စာ ၇ ကို ရည်ညွှန်း၍ ခဲ့ခြားရှင်းလင်းသည်။ အထက်ပါ အကြောင်းများကြောင့် အယူခံကို စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်လိုက်သည်။

ဒေါ်လှလွှေ (ခေါ်) မစွစ် ချုန်ချင်လျောင်နှင့် မစွစ်အိုင်ရစ် မောင်စိန် ပါ ၉ 773

ပစ္စည်းထိန်းလက်ရှိဖြစ်သော အိမ်ခန်း တရားရုံး၏ အမိန့်ဒီကရီအရ ထိုအခန်းမှ နှင်ခိုင်မနိုင် ပစ္စည်းထိန်းသည် ရုံးတော်အရာရှိဖြစ်ခြင်း ငင်း၏ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်မှာ ရုံးတော်၏ပိုင်ဆိုင်ခွင့် (*Custodia legis*) ဖြစ်ခြင်း။ အယူခံ တရားခံများအား အခင်းဖြစ်အိမ်နှင့် ပတ်သက်၍ အယူခံတရားလိုများအပေါ် တရားစွဲဆို ခဲ့ရာ၊ ၎င်းတို့၏ တောင်းဆိုချက်အရ၊ ရုံးက ထိုအိမ်နှင့် ပတ်သက်၍ ပစ္စည်းထိန်း မင်းကြီးအား ပစ္စည်းထိန်းခန့်ခဲ့သည်။ ငင်းနောက် နှစ်ဘက်သဘောတူ ဒီကရီ ချမှတ်ပေးခဲ့သည်။ ငင်းဒီကရီအရ အယူခံတရားလိုများက အခြင်းဖြစ်အိမ်ကို လက်ဆောက်ပေးအပ်ရန်ဖြစ်သည်။ အယူခံ တရားခံများက ဒီကရီကို ဖျက်သိမ်းလုပ် သောအခါ အယူခံတရားလိုများက မိမိတို့ ဆံပင်ညှပ်ဆိုင် ဖွင့်ထားသောအခန်းမှ ဖယ်ရှားပေးလိုဘဲ၊ ထိုအခန်းမှာ ပစ္စည်းထိန်းလက်အတွင်းဖြစ်၍၊ ၎င်းကိုသည် ပစ္စည်းထိန်း၏ အိမ်ငှါးများဖြစ်သဖြင့်၊ ထိုအခန်းမှ အယူခံတရားခံများအား နှင်ရန် အခွင့်ရှိကြောင်း ကန့်ကွက်ခဲ့လေသည်။ သို့သော် အောက်ရုံးက ထိုအခန်းကို အယူခံအားတရားခံများလက်ရောက်ရရမည်ဖြစ်၍၊ အပ်ဝ ရမ်းထုတ်ရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်၍ အယူခံဝင်ရာ။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အယူခံတရားလိုများသည် ရုံးမှခန့်ထားသည့် ပစ္စည်းထိန်းအရာရှိအား အိမ်ငှါးပေးနေရုံမျှဖြင့်၊ ၎င်း၏အိမ်ငှါးများဖြစ်ပါသည်ဆိုသည့် ပြဆိုချက်ကို လက်မခံနိုင်ပေ။

PAGE

အာဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ပစ္စည်းထိန်းမှာ၊ ရုံးတော်မှ အရာရှိသာဖြစ်ပြီး ၎င်း၏ပိုင်ဆိုင်ခွင့်မှာ ရုံးတော်၏ ပိုင်ဆိုင်ခွင့် (*Custodia legis*) ဖြစ်သည့်အတိုင်း၊ အချင်းဖြစ်ပစ္စည်းကို ငါးရမ်းခွင့်မရရှိကား၊ ရသင့်သည့် အိမ်ခများကို ၎င်းကသိမ်းယူထိန်းသိမ်းထားရှိနှင့် အိမ်ငှါးမဖြစ်နိုင်ကြောင်းမှာ မငြင်းနိုင်သောကြောင့်ဖြစ်ပေသည်။ ***Jacob* v. *Subramonia Iyar*, A.I.R. (1960) Kerela 212** ကိုခြားရှင်းလင်းပြသည်။ ***P.L.I. Kasi Chettyar (a) U Kasi and another* v. *Ko Maung Sein and another*, B.L.R. (1960)(HC), p. 501**, ကို ရည်ညွှန်းသည်။ တဖန် ယခုအမှုတွင် ပစ္စည်းထိန်း ခန့်အပ်ခဲ့ပြီးနောက်မှ အမှုကြီးကို နှစ်ဦးနှစ်ဘက်ကြေကြေရာတွင်၊ ထရားရှိုးဖြစ်သူ အယူခံတရားလိုများတို့က၊ အချင်းဖြစ်အိမ်ကို အယူခံတရားခံများသို့ လက်ရောက်အပ်ပေးရန် သဘောတူညီခဲ့သည့် အတိုင်း၊ ဒီကရီကို ကျော်လွန်၍ အခွင့်အရေးမရနိုင်။ သို့ဖြစ်၍ အယူခံကို ပယ်လိုက်သည်။

ဦးသိန်း ပါ ၂ နှင့် ဦးဘသန်း ပါ ၂ 834

ပစ္စည်းလွဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ (၁၀၆) နှင့် (၁၀၈) "Tenant at will" အား နို့တစ်ပေးရန် မလိုခြင်းကိစ္စ။ ပုဒ်မ ၁၀၆ ၏ ရည်ညွှန်းချက် ငှါးရမ်းသူ၏ အခွင့်အရေးကို ကာကွယ်ရန်ဖြစ်ခြင်း။ ပုဒ်မ ၁၀၆ မည်သည့်အချိန်အခါ၌ ဆက်လက်ငှါးရမ်းသူဖြစ်နိုင်ခြင်း။ အယူခံတရားလိုများသည် အချင်းဖြစ်မြေ ၂ ကွက်၏ ပိုင်ရှင်ဖြစ်ကြပြီး၊ ပဌမ အယူခံတရားခံအား ၁၉၄၇ ခုနှစ်တွင် ၃ နှစ်စာချုပ်ဖြင့် ငှါးရမ်းခဲ့၏။ ထိုကာလကုန်ဆုံးပြီးသည့်နောက် ပဌမအယူခံအရားခံက ပြန်မပေးဘဲ ဆက်လက်နေသဖြင့်၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ်တွင် နှင်ထုတ်မှု စွဲခဲ့လေသည်။ ပဌမအယူခံတရားခံက ၃ နှစ်စာချုပ်ကို ဝန်ခံကတိသာလည်း၊ ထို ၃ နှစ်ကာလကုန်ဆုံးပြီးနောက် မိမိသည် ငှါးရမ်းသူမဟုတ်တော့ကြောင်း။ ထိုမြေကို မိမိတို့မိသားစုပိုင်သော မိမိအမည်နှင့် ကုမ္ပဏီသို့ လွှဲပြောင်းလိုက်ကြောင်း၊ မိမိထံမှ စာချုပ်သက်တမ်းကုန်ပြီးသည့်နောက်၊ အိမ်ငှါးခ မတောင်းနိုင်တော့ဘဲ၊ ကုမ္ပဏီထံမှဘဲ လျော်ကြေးငွေကိုသာတောင်းခံနိုင်ကြောင်း ထုံးချလေသည်။ အမှုကိုကြားနာသည့် အောက်ရုံးက၊ ပဌမအယူခံတရားခံသည်၊ အဆိုပါ ၃ နှစ်ကာလကျော်လွန်ပြီးသည့်နောက်၊ မြေငှါးခ ကျန်ငွေအနက်အချို့ကို ပေးခဲ့သဖြင့် ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၆ အရ၊ ထိုငှါးမြေကို ဆက်လက်ခံယူသူဖြစ်ရာ၊ ထို အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၆ အရ၊ ၆ လနို့စာပေးသဖြင့်၊ နှင်ထုတ်လိုမှုကို ပယ်လိုက်ပြီး၊ တရားလိုများ၏တောင်းဆိုသည့်အတိုင်းပတ်သက်၍၊ ငွေ ၆,၀၀၀ ကျပ်ကို ပဌမအယူခံတရားခံနှင့် အခြားအယူခံတရားခံများကပေးရန်နှင့် ပဌမအယူခံတရားခံကအထိုင်ငွေ ၂,၄၀၀ ကျပ်ထပ်လောင်းပေးရန်အမိန့်ချလေသည်။ အယူခံတရားလိုများက မကျေနပ်၍ တရားရုံးချုပ်သို့ အယူခံဝင်ရာ။ **။ဆုံးဖြတ်ချက်။** ဤအမှုမရှုပ်ထွေးကန်ဘ်လျက် ရှုပ်ထွေးရသည်မှာ အယူခံတရားလိုများသည် မိမိတို့ရရှိသည့်အခွင့်အရေးကို ရှင်းလင်းထိကျစွာ ဖော်မပြသည့်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ အဆိုလွှာများတွင်၊ ၃ နှစ်စာချုပ်ကုန်ဆုံးပြီးနောက် ပဌမအယူခံတရားခံသည်၊ "Tenant at will" အဖြစ် ထားရှိသည်ဟု ဆိုသည်။ ထို "Tenant at will" များနှင့်သာ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၈ သည် မည်သို့မျှ မသက်ဆိုင်။ ဆိုလွှာတွင်၊ အဆိုပါ ၃ နှစ်ကာလနောက် ထရားခံများက

မနေထိုင်သည့်အတွက်၊ ငွေကို "**On account of arrears of rent for use and occupation of the aforesaid land**" ဟူ၍မှားယွင်းစွာပြထားသည်။ ထိုစကားရပ်မှာ ဥပဒေက အသိအမှတ်ပြုသော စကားရပ်မျိုးမဟုတ်၊ ငှါးရမ်းခသော်လည်းဖြစ်နိုင်သည်၊ မတရားလက်ရှိထားရန် အသုံးပြုသဖြင့် ပေးရမည့် ပေးလျော်ကြေးသော်လည်းဖြစ်နိုင်သည်။ ထို့ပြင်အယူခံတရားလိုများသည်၊ မထိုဘဲနှင့် မြို့ပြဆိုင်ရာငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁ (၁) (က) အရ၊ ငှါးရမ်းခငွေ တောင်းဆိုပြန်သေးသည်။ ပဌမအယူခံတရားခံက၊ ချေလွှာတွင် အဆိုပါ ၃ နှစ်ကာလ ကုန်ဆုံးပြီးသည့်နောက် အချင်းဖြစ်မြေကို အယူခံတရားလိုများထံမှငှါးရမ်းသုံးမဟုတ်တော့ကြောင်း အတိအလင်း ငြင်းဆိုထားသည်ဖြစ်ရာ၊ ၎င်းသည် ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၆ တွင် အကြုံးဝင်သည့် ဆက်လက်ငှါးသူဖြစ်သည်ဟု မယူဆနိုင်ပေ။ ထို့ပြင် ဤသို့ချေပခဲ့သဖြင့် အမှုစစ်ဆေးကြားနာသောရုံးက ပဌမအယူခံတရားခံသည် ငှါးရမ်းသူအဖြစ် တည်ရှိနေသေးဟု မဆုံးဖြတ်နိုင်။ အမှုကို စစ်ဆေးရာ၌၊ ပြောဆိုချေပချက်များ (**Pleadings**) အပေါ်၌သာ မူတည်၍ ဆုံးဖြတ်ချက် ချနိုင်သည်၊ ထိုပြောဆိုချေပချက်များတွင် မပါဝင်သောအချက်များနှင့် ၎င်းတို့နှင့် ကွဲပြားခြားနားသော အချက်များပေါ် တွင် မူတည်၍မဆုံးဖြတ်သင့်ကြောင်း စီရင်ထုံးများရှိလေသည်။ ဆူဂျ(ဒ်)အာမက်ချောင်ဒရီ နှင့် ဂန်ဂါချရန်ဂို(ရ်)၊ ၉ ကာလကတ္တား ဝီကလီနုတ် (စ) စာ ၄၆၀။ အီရွချန်ဒါဆင် နှင့် ရွမာချန်အတိုး။ မိုး (စ) အန္ဒိယအယူခံတရားအတွဲ ၁၁၊ စာ ၇။ အေ၊ အက် (စ်)၊ ပီ၊ အက်၊ ကေ၊ အာ(ရ်) ကရွမန်ချစ်တီးယား နှင့် အေ၊ ချိုကလင်ဂျမ်ချစ်တီးယား၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ် စာ ၄၆၊ ၅၃ ကို ရည်ညွှန်းသည်။ အမှန်အားဖြင့်ဆိုလျှင်၊ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၆ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များသည် ငှါးရမ်းသူ၏ အခွင့်အရေးကို ကာကွယ်ရန်အတွက်ဖြစ်သည်၊ တရားခံတဦးတယောက်က မိမိသည် တရားလိုထံ ငှါးရမ်းသူမဟုတ်ကြောင်းနှင့် ငြင်းဆိုလျှင်၊ တရားရုံးက ထိုပုဒ်မဖြင့် တရားခံအား အကာအကွယ်ပေးနိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ အမှန်အားဖြင့်ကား ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၆ တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည်မှာ၊ အငှါးခံရသူသည်၊ ငှါးရမ်းသည့် သက်တမ်းကုန်ဆုံးပြီးနောက်၊ ဆက်လက်နေထိုင်သည်ကို ငှါးရမ်းသူက ငှါးရမ်းခံလိုက်ခံ၍ ဆက်လက်၍သော်၎င်း၊ အခြားနည်းဖြင့်သော်၎င်း၊ သဘောတူကြောင်း ပေါ်လွင်လျှင် ငါးရမ်းသူနှင့်အငှါးခံရသူတို့သည်၊ ဆက်လက်ငှါးရမ်းရန် သဘောတူသည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်ကြောင်းသာ ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းဖြစ်သည်၊ ငှါးရမ်းခြင်းသည် နှစ်ဦးသဘောတူ ပဋိညာဉ်ပြုလုပ်သော ကိစ္စရပ်ဖြစ်သည်။ မောင်အားဇေနှင့် ပြည်သူ့အိုးအိမ်ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအဖွဲ့ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်က စာ ၂၂ ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ယင်းသို့ဖြစ်ရာ၊ အယူခံတရားလိုများသည် အခင်းဖြစ်မြေကို ပိုင်ဆိုင်ကြောင်း အထိုပြုသည်ကို အယူခံတရားခံများ မငြင်းကွယ်သဖြင့် အယူခံတရားလိုများ [illegible] အတွက် ဒီကရီချမှတ်နိုင်ပေမည်။ အပ္ပဓူဂနိုင့် မူစမတ်ဘာတ်အန် [illegible] အန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ အာလဟာဘတ် အတွဲ ၂၅ (စ၁) ၂၅၆ ကိုရည်ညွှန်းသည်။ ထို့ကြောင့် အောက်ရုံး၏ အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

ဂျ၊ စီ၊ ဒတ်(စ်) နှင့် ဦးမောင်ကြီး ပါ ၅ 756

မိသားစုပြေငြိမ်းမှု(Family Settlement)အမှုတွင် ထရားခံသည် သေဆုံးရှိ၊ သက်ဆိုင်သူတို့က ရုံးပြင်ပတွင်ကြေအေးကြပြီး ပစ္စည်းများကို ခွဲဝေလက်ခံရန် ဒီကရီချမှတ်စေခဲ့ခြင်း ထရားဝင်မဝင် မိသားစု ပြေငြိမ်းမှု ဖန်တီးသည့်သဘော ပဏာမ ဒီကရီနှင့် အပြီးသတ် ဒီကရီကိစ္စ ထရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၂၃ နည်းဥပဒေ ၃၊ မိတ္တူမှန်ကိစ္စ သက်သေခံ ဥပဒေပုဒ်မ ၇၆ လက်မှတ်ထိုးသော်လည်း နေ့စွဲမထည့်ခြင်း မှတ်ပုံတင် နည်းဥပဒေ ၅၅ ဒီကရီစာရွက်တခုစီ အပေါ် တွင် မှတ်ချက်မရေးခြင်း မှတ်ပုံတင်ခြင်းမပျက်ပြယ် တံဆိပ်တော်ခွန် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂ အပိုဒ် ၁၅ မူလရုံးက လက်ခံပြီးသည့် သက်သေခံ တံဆိပ်တော်ခွန် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၆ အယူခံရုံးက ဆက်လက် လက်ခံခြင်းကိစ္စ အယူခံတရားခံ တရားလို များသည် ဒေါ်ရင်ဆိုသူ၏ အမွေစား အမွေခံများ အနေနှင့် ၎င်းဒေါ်ရင်၏ အဒေါ်ဖြစ်သူနှင့် အခြားတဦးအား အချင်းဖြစ်တိုက်အိမ်မှ ထွက်ခွါစေလိုမှုနှင့် ဒေါ်ရင်ပိုင်ဆိုင်ကြောင်း ပြက်ဟကြေငြာလိုမှုအတွက် တရားခံများအဖြစ် တရားစွဲဆိုခဲ့လေသည်။ မူလရုံးက စွဲဆိုသည့်အတိုင်း အနိုင်ဒီကရီ ပေးခဲ့၏။ မူလရုံးတွင် အယူခံ တရားခံ (တရားလို) များသည်၊ အယူခံတရားလို (တရားခံ) စွဲဆိုခဲ့သည်၊ မန္တလေးခရိုင် တရားမရုံး တရားမကြီးမှုအမှတ် ၉/၃၇ တွင် သက်ဆိုင်သူများ ကြေအေးကြပြီး၊ အားလုံးသဘောတူညီချက်အရ တရားရုံးက ချမှတ်ခဲ့သည် အမိန့်ဒီကရီ၏မိတ္တူကို အထူးအားကိုးအားထားပြုခဲ့ရာ၊ ထိုမိတ္တူကိုလည်း မူလရုံးက သက်သေခံအဖြစ် လက်ခံခဲ့လေသည်။ တရားရုံးချုပ်သို့ အယူခံတရားလိုက အယူခံဝင်ရာ၌ အဓိကအားဖြင့် တင်ပြသောအချက်များမှာ—(၁) သက်သေခံ မိတ္တူသည် မိတ္တူမှန်မဟုတ်၊ မိတ္တူမှန်၏ မိတ္တူသာဖြစ်၍ လက်မခံသင့်ခြင်း။ (၂) သက်သေခံ မိတ္တူကို မိတ္တူမှန်အဖြစ် ဝန်ခံလက်မှတ် ရေးထိုးရာ၌ သက်သေတဦးက လက်မှတ်ထိုးသည့် နေ့စွဲမထည့်သဖြင့် မိတ္တူမှန်မဖြစ်ခြင်း။ (၃) မှတ်ပုံတင်အရာရှိသည် ဒီကရီကို မှတ်ပုံတင်ရာ၌ ဒီကရီစာရွက်တခုစီ အပေါ် တွင် မှတ်ချက်မရေးသဖြင့် သက်သေခံမိတ္တူကို လက်မခံသင့်ခြင်း။ (၄) အမှုပါ ဒီကရီသည်၊ ပစ္စည်းခွဲဝေသည့် ဒီကရီဖြစ်သဖြင့် လိုအပ်သောတံဆိပ်တော်ခွန်ကို မဆောင်ခဲ့သဖြင့် ၎င်းကိုအသိအမှတ် မပြုနိုင်ခြင်း။ (၅) အမှုပါ ဒီကရီသည် ပဏာမ ဒီကရီသာဖြစ်ခြင်း။ (၆) မန္တလေးခရိုင် တရားမရုံးသည်၊ အမှုပါ ဒီကရီကို ချမှတ်ရာ၌၊ အာဏာကို ကျော်လွန်ပြီး ချမှတ်ခြင်းတို့ ဖြစ်လေသည်။ ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။(၁) သက်ဆိုင်ရာ သက်သေခံချက်များကို သေချာစွာ လေ့လာသုံးသပ်ရာ၌၊ သက်သေခံမိတ္တူသည် မူလဒီကရီ၏ မိတ္တူမှန်ဖြစ်ပြီး၊ မိတ္တူမှ ကူးထားသော စာတမ်းမဟုတ်ကြောင်း ထင်ရှားသည်။ (၂) သက်သေခံ မိတ္တူကို မိတ္တူမှန်အဖြစ် ဝန်ခံလက်မှတ်ရေးထိုးရာ၌၊ သက်သေတဦးသည် နေ့စွဲမထည့်ခဲ့သော်လည်း၊ ၎င်းအတွက်ကြောင့် မိတ္တူမှန်ဖြစ်ဟု မဆိုနိုင်၊ သက်သေခံ ဥပဒေပုဒ်မ ၇၆ တွင် သတ်မှတ်ထားသော ပုံစံ (Form) ကို ကိစ္စတိုင်း၌ လိုက်နာရန်မလို။ ထို့ကြောင့် သက်သေခံမိတ္တူကို အမှုပါ ဒီကရီ၏ မိတ္တူမှန်အစစ်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ (၃) မှတ်ပုံတင်အရာရှိသည် ဒီကရီကိုမှတ်ပုံတင်ရာ၌၊ မှတ်ပုံတင်နည်းဥပဒေ ၅၅ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို လိုက်နာပြီး ဒီကရီစာရွက်တခုစီအပေါ် တွင် မှတ်ချက်မရေးသည်မှာ မှန်သော်လည်း၊ အဆိုပါ ဒီကရီအရ အာဏာစီရင်ခွင့်ရှိသူ တဦးဖြစ်သော ဒေါ်ရင်ကိုယ်တိုင် မှတ်ပုံတင်သွင်းခဲ့သည်ဖြစ်ရကား၊ မှတ်ပုံတင်အရာရှိ၏ ချို့ယွင်းချက်ကြောင့် ဒေါ်ရင်အား နစ်နာမှု ရှိမည်မဟုတ်။ အက် (စ်)၊ အမ်၊ ဇေ၊ အာ (ရ်)၊ ချစ်တီး ဖမ်း နှင့် ကိုတိတ်။

PAGE

အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၂ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်၊ စာမျက်နှာ ၁၇၆ ကို ကိုးကား သည်။ ထို့ကြောင့် မှတ်ပုံတင်ခြင်း ပျက်ပြယ်သည်ဟူ၍ရင်း၊ ထိုဒီကရီမှာ သံသယ ရှိဘွယ်ရာဖြစ်သည်ဟူ၍သော်ငင်း မယူဆသင့်ပေ။ (၄) အမှုပါ ဒီကရီသည် ပစ္စည်းခွဲဝေသည့် ဒီကရီဖြစ်ရကား၊ တံဆိပ်တော်ခွန် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂ အပိုဒ် ၁၅ အရ၊ တံဆိပ်တော်ခွန် မဆောင်ခဲ့သဖြင့်၊ ထိုဒီကရီကို အသိအမှတ် မပြုနိုင်ကြောင်း ဖြင့် လျောက်လဲသော်လည်း၊ ဤအမှုတွင်ပေါ်သည့် ပြဿနာမှာ ဒီကရီနှင့် ပတ်သက်၍ မဟုတ်ဘဲ၊ ဒီကရီ၏ မိတ္တူမှန်ကို သက်သေခံအဖြစ် လက်ခံနိုင်သင့် သောတူသည့် ပြဿနာကို ဆုံးဖြတ်ရန်သာ ဖြစ်လေသည်။ ဒီလိတ်ဂ်ရေးနှင့် တေဘာဒေဝီ။ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၂ ခုနှစ်၊ လာဟို စာမျက်နှာ ၂၄၉ ကို ခဲခြားရှင်းလင်းသည်။ မောင်အတူနှင့် မသက်စု၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ အတွဲ ၅၊ စာမျက်နှာ ၇၀၅ ကို ရည်ညွှန်းသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်၊ သက်သေခံမိတ္တူကို မူလ ရုံးက သက်သေခံအဖြစ် လက်ခံပြီးဖြစ်သည့်အတွက်၊ တံဆိပ်တော်ခွန် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၆ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ အယူခံရုံးကလည်း ဆက်လက်လက်ခံရမည်ဖြစ် လေသည်။ မောင်ဘိုးထွန်နှင့် မမကြီး၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများအတွဲ ၄၊ စာမျက်နှာ ၃၆၃ နှင့် မညွှန်း၊ မောင်စံမြ။ ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ အတွဲ ၆ စာမျက်နှာ ၅၉၀ ကို ရည်ညွှန်းသည်။ (၅)အမှုပါ ဒီကရီသည် ပဏာမဒီကရီသာဖြစ် သဖြင့်၊ အမှုသည် များ မည်သည့်အခွင့်အရေးကိုမျှ အပြီးအပိုင် မရရှိသေးဟူ၍ လျောက်လဲ သော်လည်း၊ ထိုဒီကရီကို အမှုသည်အားလုံး၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် ချမှတ်ခြင်း ဖြစ်ရကား၊ တရားမကျင့်ထုံး (၂၃) နည်းဥပဒေ (၃) အရ၊ ချမှတ်သည်ဟု ယူဆ ရပေမည်။ ထိုဒီကရီအရလည်း စာရင်းယူရန်ကိစ္စ မည်သို့မျှ မပေါ် ပေါက်၊ ထိုဒီကရီ အရလည်း ပစ္စည်းများကို ခွဲဝေပေးအပ်ပြီးဖြစ်သည်။ အမိန့် (၂၃) နည်းဥပဒေ (၃) အည်၊ ပဏာမဒီကရီနှင့် အပြီးသတ်ဒီကရီလို့သည်ဟုမဆို၊ သို့ဖြစ်၍ အမှုပါ ဒီကရီသည် အပြီးသတ် ဒီကရီဖြစ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်လိုက်ထည်။ (၆) မန္တလေး ခရိုင်တရားမရုံးသည် မိမိတွင်ရှိသည့် အာဏာကို ကျော်လွန်ပြီး အမိန့်ဒီကရီချမှတ် သဖြင့် ထိုဒီကရီမှာ တရားမဝင်အတည်မဖြစ်နိုင်ပါဟူ၍ စောဒနာပြီး၊ အမေဆက်ခံ မှု ဥပဒေပုဒ်မ ၂၁၁၊ ၂၁၂ နှင့် ၂၃၂ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ကိုးကားခဲ့သည်၊ သို့သော် ယခုအမှုသည် သာမန်အမှုမျိုးမဟုတ်၊ တရားရုံးက နှစ်ဘက်စစ်ဆေး ကြားနာပြီး အမိန့်ဒီကရီ ချခဲ့သည်မဟုတ်။ ထိုအမှုတွင် တရားခံနှင့် ၎င်းစီမံ ခန့်ခဲ့ခင့် လက်မှတ်ရေးရှိခဲ့သော ကွယ်လွန်သူ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ပစ္စည်းအားလုံးကို ခွဲဝေ ကြရန် ရုံးပြင်ပတွင် အညီအညွတ် သဘောတူကြပြီး တရားရုံးက သဘောတူ ပြေငြိမ်းသည့် အမိန့်ဒီကရီကို ချမှတ်လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် အဆိုပါအမှု၏ အမှုတွဲ ပျက်စီးခဲ့သဖြင့် ထိုအမှုတွင် တရားလိုသည် မည်သည့်အနေနှင့် တရားခံဆို ခဲ့သည်ကို အသေအချာ မသိနိုင်ချေ။ အထက်တွင် ဖေါ်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း သေသူ (၂) ဦးပိုင် ပစ္စည်းများဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်လက်ခံပြီး မိသားစု ပြေငြိမ်းမှု (Family Settlement) ကို ဖန်တီးသည့် အနေဖြင့် ခွဲဝေယူကြရန် သဘော တူညီဟန်ဖြစ်သဖြင့် ၎င်းဖန်တီးမှုမျိုးကို တရားရုံးများက အားပေးလိုက်လျော လက်ခံအတည်ပြုလေ့ရှိကြသည်။ အမေဆိုင်များ၏ ကျေနပ်မှုသာလျှင် ပဓါန ဖြစ်သည်။ မကျော်နှင့် ဒေါ်ကြေးဥ။ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၅၊ ရန်ကုန် စာမျက်နှာ ၃၅၅ ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ထို့ပြင် အဆိုပါ အမှုတွင် တင်သွင်းသော အဆိုလွှာရှိတော့သဖြင့်၊ မည်သည့်အကြောင်းရာချက်ကြောင့် စီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာမရှိကြောင်း ဆုံးဖြတ်ရန် မဖြစ်နိုင်ပေ။ ထို့ကြောင့် အထက်ဖေါ်ပြပါ

PAGE

မိသားစု ပြေငြိမ်းမှုအရ ချမှတ်သည့် ဒီကရီကို လက်ခံရပေမည်။ ထိုဒီကရီအရ အခင်းဖြစ်တိုက်နှင့် မြေကို ဒေါ်ရင်သို လက်ရောက်ပေးအပ်လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။

မပန်ဇီ (ခေါ်) ဒေါ်ရင်ရင်နှင့် မလှရင် ပါ ၆ .... ၈၀၀

အယူခံတရားလိုသည်၊ အယူခံ တရားခံအပေါ် အချင်းဖြစ်အိမ်မှ နှင်ထုတ်ရန် တရားစွဲရာ၌ အချင်းဖြစ်အိမ်သည်၊ ပျက်စီးယိုယွင်းဟောင်းနွမ်းနေပြီး၊ အရေးကြီးသော ပုံသဏ္ဌာန်ပြောင်းလဲသည့် ပြုပြင်မှုများ ပြုလုပ်ရန်အတွက်၊ ရိုးသားဖြောင့်မတ်သော သဘောဖြင့် လိုကြောင်းပြဆိုခဲ့သည်။ အောက်မူလရုံးက တရားစွဲဆိုသည့်အတိုင်း၊ ဒီကရီချမှတ်ပေးလိုက်ရာ၊ အယူခံဝင်ရာတွင် အောက်အယူခံရုံးက ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်လိုက်လေသည်။ သို့ဖြစ်၍ တရားလိုများက တရားရုံးချုပ်သို့ အယူခံဝင်ရာ။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။ဤအမှုတွင် ဆုံးဖြတ်ရန် အဓိကအချက်မှာ အယူခံတရားလိုသည်၊ အယူခံတရားခံထံမှ အရေးကြီးသော ပုံသဏ္ဌာန်ပြောင်းလဲသည့် ပြုပြင်မှုများကို ပြုလုပ်ရန်အတွက်၊ အကြောင်းအားလျော်စွာ၊ ရိုးဖြောင့်သော သဘောဖြင့် ရယူလိုပါသလားဟူသော အချက်ဖြစ်သည်။ "ရိုးဖြောင့်သော သဘော" နှင့် "အကြောင်းအားလျော်စွာ ရိုးဖြောင့်သော သဘော" ဟူသော စကားရပ်တို့၏ အဓိပ္ပါယ်များကို စီရင်ထုံးများတို့တွင် ရှင်းလင်းစွာ ဖေါ်ပြထားပြီးဖြစ်သည်။ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော် ၁၄၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော် ၁၆၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော် ချုပ် ၁၅၆ နှင့် ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမအယူခံမှု အမှတ် ၄၁။ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော် ၂၅၇ နှင့် ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော် ၈၄ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ဤအမှုတွင် အချင်းဖြစ်အိမ်သည်၊ အိမ်အမိုးပေါက်ပြဲပြီး ဘေးနံရံအကာအဝိုင်းနေရာ၌၊ ပျက်စီး၍ သွပ်ပြားများဖြင့် ဖါထေးရပြီး၊ တမံတလင်းများမှာ ပေါက်ကွဲသဖြင့်၊ အရေးကြီးသည့် ပုံသဏ္ဌာန်ပြောင်းလဲသော ပြုပြင်မှုများကို ပြုလုပ်ရန်လိုအပ်သည်မှာ ပေါ်လွင်သည်ဟု ယူဆသည်။ ထို့ပြင် သက်ဆိုင်ရာ မြူနီစီပါလ်အဖွဲ့ကလည်း အယူခံတရားလိုအား ပြောင်းလဲပြုပြင်မှုများ ပြုလုပ်ရန်အတွက် လိုအပ်သော အခွင့်အမိန့်ကို ပေးခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ အောက်အယူခံရုံးက၊ ဤအမှုတွင် အယူခံတရားလို တင်ပြသော အိမ်ပုံစံရှ လူနေအိမ်ဆောက်လုပ်ရန်မဟုတ်ဘဲ၊ ကုန်ပစ္စည်းရောင်းရန်အတွက် အဆောက်အဦကိုသာ ဆောက်လုပ်ရန်ဖြစ်သဖြင့်၊ တရားခံအား အချင်းဖြစ်အိမ်ခန်းမှ နှင်ထုတ်ရန် စိတ်ထားဖြင့်၊ ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်၍ ရိုးဖြောင့်သော သဘောဖြင့်၊ အိမ်ကိုပြုပြင်ရန် မဟုတ်ကြောင်း ယူဆဆုံးဖြတ်ထားချက်မှာ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်အရ မဟုတ်သဖြင့် မှားယွင်းသည်ဟု ယူဆရန်ဖြစ်သည်။ ၁၉၅၀ ခု၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားလွှတ်တော် ၃၄၆ နှင့် ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော် ၁၈၀ တို့ကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော် ၈၄ ကို ရည်ညွှန်း၍ ခွဲခြားရှင်းလင်းသည်။ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ၁၂ (၁) (ဇ) တွင် အဆောက်အဦကိုသာ ဖေါ်ပြ၍ ပြုပြင်ဆောက်လုပ်ရာတွင် မည်သည့် အဆောက်အဦဖြစ်ရမည်ဟု ဖေါ်ပြထားခြင်း မရှိသည်မှာ ပေါ်လွင်သည်။ ထို့ကြောင့် အိမ်ပုံစံတွင် အရောင်းအဝယ် အဆောက်အဦပြုလုပ်ရန် ပါကာမျှဖြင့် အကြောင်းအားလျော်စွာ ရိုးဖြောင့်သော သဘောဖြင့် ရယူလိုခြင်းမဟုတ်ဟူ၍

PAGE

ဆုံးဖြတ်ရန် မသင့်ဟု ထင်မြင်သည်။ ထို့ကြောင့် အောက်အယူခံရုံး၏ စီရင်ချက်ကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

မိတ္ထစာသုံးသူ သမဝါယမအသင်း၊ လီမိတက်၊ ၎င်း၏အတွင်းရေးမှူး၊ ဦးကျော်မြင့်နှင့် ကိုမူဆာ 818

မှတ်ပုံတင်ထားခြင်းမရှိသော တရားမဝင်သည့် အသင်း အသင်းသားတဦးက အသင်းနှင့် အခြားအသင်းသားများအား တရားစွဲဆိုနိုင်ခွင့်ရှိမရှိ 838

မှတ်ပုံတင်နည်းဥပဒေ ၅၅ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ မှတ်ပုံတင်အရာရှိ၏ ချို့ယွင်းချက်ကြောင့် မှတ်ပုံတင်သူအား မနစ်နာစေအပ် 800

မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာ ဓမ္မသတ် မြန်မာပြည်၌ အမြဲနေထိုင်သော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် တရပ်လူမျိုးများ၏ အမွေနှင့်ပတ်သက်၍ ဗုဒ္ဓဘာသာဓမ္မသတ်အတိုင်း ခံယူရမည်ဖြစ်ခြင်း။ နောက်ကြောင်းပြန်အကျိုးသက်ရောက်ခြင်း 773

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၁၄၅ ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးထိခိုက်သဖြင့် ထုတ်သင့်သည့်အမိန့်ထိုပုဒ်မ၏ လိုအပ်ချက်များ။ မည်သည့်အခါ၌ တရားသူကြီးသည် ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ခွင့် မရှိခြင်း။ ဤအမှုတွင် လျှောက်ထားခံရသူက လျှောက်ထားသူများသည် မိမိ၏မြေပေါ်တွင် အဓမ္မဝင်ရောက် ကျူးကျော်လုပ်ကိုင်သဖြင့်၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၁၄၄-၁၄၅ အရ အရေးယူရန် လျှောက်ထားသည်ကို၊ ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက ၎င်းတို့တောင်းသည့်အတိုင်း အမိန့်ထုတ်ပေးခဲ့လေသည်။ စက်ရှင်တရားသူကြီးထံသို့ပြင်ဆင်မှုဝင်ကြရာ၊ အောက်ရုံးတရားသူကြီး၏ အမိန့်မှာ ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၁၄၅ ၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် ဆန့်ကျင်နေ၍၊ ပယ်ဖျက်ရန် တရားရုံးချုပ်သို့ထောက်ခံခဲ့လေသည်။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အမှုတွဲကို လေ့လာကြည့်ရှုသည့်အခါ၌၊ ရာဇဝတ်တရားသူကြီးသည်၊ ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၁၄၅ (၁) ၏ လိုအပ်ချက်များဖြစ်သည့် လျှောက်လွှာအရ ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေး ထိခိုက်ရန် အကြောင်း တွေ့ရှိရသည်ဟုဆိုရာ၊ ထိုသို့ဖြစ်ပျက်နိုင်သည့် အကြောင်းများ တွေ့ရှိရသည်ဟုဆိုရာ၊ မှတ်တမ်းတွင် ပဏာမအမိန့် ရေးမှတ်ထားခဲ့ခြင်းမရှိ။ ထိုအမိန့်မိတ္ထူကို၊ ပုဒ်မ ၁၄၅ (၄) အရ၊ သက်ဆိုင်သူများထံ ပေးပို့၍၊ အချင်းဖြစ်သည့်မြေနှင့်ပတ်သက်၍၊ မည်သည့်နေ့ရက်တွင် လာရောက်ထုချေရှင်းလင်းရမည်ဟု ဆင့်ဆိုခဲ့ခြင်းလည်း မရှိဘဲ၊ ပုဒ်မ ၁၄၅ (၄) အရ စုံစမ်းမှုကိုသာ ဆက်လက်ပြုလုပ်၍၊ အမိန့်ချမှတ်လေသည်။ ထို့ကြောင့် ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏ ဆောင်ရွက်ချက်မှာ၊ ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၁၄၅ (၁) ဤအချက်များနှင့်မပြည့်စုံသဖြင့်၊ ၎င်းမှာ လျှောက်လွှာနှင့်ပတ်သက်၍၊ ပုဒ်မ ၁၄၅ အရ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့် (jurisdiction) မရှိပါဟု ယူဆရမည်ဖြစ်ပေသည်။ အိန်တိန်လျှောင်နှင့် ဦးကျော်ထူး၊ (1960) B.L.R. (SC) 461, referred to သို့ဖြစ်ရကား၊ ရာဇဝတ်တရားသူကြီးသည် အချင်းဖြစ်မြေနှင့် ပတ်သက်၍၊ ပုဒ်မ ၁၄၅၊ အပိုဒ် (၄) အရ သော်၎င်း၊ အပိုဒ် (၆) အရသော်၎င်း၊ အမှန်ချမှတ်ရန် အခွင့်အရေးမရှိသဖြင့်၊ အမှုတွင် အချင်းဖြစ်မြေကို၊ လျှောက်ထားခံရသူသာ လက်ရှိပိုင်ဆိုင်၊ လက်ရှိဖြစ်ထိုက်သူဟု ပြဋ္ဌာန်းသည့် အမိန့်ချမှတ်ပေးခဲ့ခြင်းမှာ၊ ဥပဒေအရ မှားယွင်း

PAGE

ထုတ်ဆင့်ခဲ့သည့် အမိန့်သာဖြစ်ပြီး၊ လက်ခံရန်မဖြစ်သဖြင့်၊ ပယ်ဖျက်ရုန် စက်ရှင်တရားသူကြီး၏ ထောက်ခံချက်ကို လက်ခံ ငံ့ထားသည်။

မောင်စိန်မောင် ပါနှင့် ၂ ဒေါ်ပု 823

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၁၆ (က) တရားသူကြီးအား ကျယ်ဝန်းသည့် အာဏာပေးထားခြင်း၊ ထိုအာဏာကို အသုံးပြုရာ၌ တရားမျှတမှုရှိရန်လိုခြင်း၊ (discretion to be exercised judiciaely) တရားမျှတစွာ မပြုက ပယ်ဖျက်နိုင်ခြင်း။ ပြင်ဆင်လျှောက်ထားသူ၏သား ဦးကျော်စိုးထံမှ၊ လျှောက်ထားခံရသူသည်၊ အခင်းဖြစ် ဘတ် (စ်) ကားကို ဝယ်ယူခဲ့၏။ ထိုနေ့တွင်ပင် လျှောက်ထားသူနှင့် လျှောက်ထားသူ၏သားကို ကျပ်ငွေ ၆၀၀ ဖြင့် ငှါးရမ်းခဲ့၏။ ထို့နောက်ငှင်းထို့သည် ငှါးခမပေးသည်သာမက၊ ဘတ် (စ်) ကား၏ မှတ်ပုံတင်လက်မှတ်မှာ ပျောက်ဆုံးဟန်ဖြင့်၊ မှတ်ပုံတင်စာအုပ်အသစ်ရရန် ကြိုးစားသည်ဆိုကာ၊ လျှောက်ထားခံရသူက၊ ရာဇသတ်ပုဒ်မကြီး ၄၂၀ ဖြင့် တရားစွဲဆိုခဲ့၏။ အယူစစ်ဆေးသည့်ရုံးက လျှောက်ထားခံရသူ ဦးအောင်သန်းမှာ စာချုပ်အရ ပိုင်ရှင်ဖြစ်သည်ဆိုပြီး၊ ကားကို ငှင်းအား အမှုအတောအတွင်းပေးခဲ့၏။ သို့သော် လျှောက်ထားသူက ထိုအမှန်ကို မကျေနပ်၍ စက်ရှင်တရားသူကြီးထံ ပြင်ဆင်မှုလျှောက်ထားရာ စက်ရှင်တရားသူကြီးက လျှောက်ထားခံရသူမှာ ကားပိုင်ရှင်ဖြစ်သည် ဆိုစေဦး၊ အငှါးစာချုပ်အရ လျှောက်ထားသူနှင့်သားအား ငှါးရမ်းထားပြီး၊ ၎င်းတို့ထံမှ ကားကို သိမ်းခြင်းဖြစ်သဖြင့် ၎င်းတို့အား ပြန်ပေးသင့်ကြောင်း ထောက်ခံချက်ပေးလေသည်။ ထိုထောက်ခံချက်ကို တရားရုံးချုပ်က စဉ်းစားရာ။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ယခုအမှုဌ လျှောက်ထားသူမှာ အချင်းဖြစ် ဘတ်(စ်) ကားကို ငှါးရမ်းပိုင်ဆိုင်သူသာဖြစ်ပြီး၊ ရာဇဝတ်မကင်းသည့် ပြုမူချက် တခုခုအရ၊ လက်ရှိရယထားသည်ဟု မည်သို့မျှ မဆိုနိုင်။ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၁၆ (က) အရ၊ အာဏာမှာကျယ်ဝန်းလှသော်လည်း၊ ထိုအာဏာကိုတရားမျှတစွာ အသုံးပြုရမည် (discretion should not be exercised asbitrarily but on sound judicial principles) လူတဦးတယောက်တရားဝင်ပိုင်ဆိုင်နေသည့်ပစ္စည်းကို ၎င်းပစ္စည်းနှင့်ပတ်သက်၍လျှောက်ထားသူမှာပြစ်မှုရှိမရှိ မစစ်ဆေး မဆုံးဖြတ်ရသေးမီ၊ ပစ္စည်းလက်မဲ့ဖြစ်သူ တဦးအား ပိုင်ရှင်ဖြစ်သည်ဆိုစေဦး ပြန်လည်ပေးအပ်ခြင်းမှာ တရားမျှတခြင်းရှိသည်ဟု ယူဆရန် ခဲယဉ်းပေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ပစ္စည်းပြန်လည်၍ လက်ရှိရယူလိုက၊ ပိုင်ရှင်ဖြစ်လင့်ကစား၊ တရားမလမ်းကြောင်းအရသာ တရားစွဲဆိုရယူရန်ရှိသောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် စက်ရှင်တရားသူကြီး၏ ထောက်ခံချက်ကို လက်ခံလိုက်သည်။

ဒေါ်အေးမှင်နှင့် ဦးအောင်သိန်း 792

လူမဲ့အဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းခြင်းကိစ္စ အကြေးဆပ်ခြင်းမှ ရပ်ဆိုင်းရာ မည်သည့်အခါ၌မြောက်ခြင်း လူမဲ့ဖြစ်စေသည့် ကိစ္စကို ကိုယ်တိုင်မပြုသူ လူမဲ့အဖြစ် မပြဋ္ဌာန်းနိုင်ခြင်း လူမဲ့အဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းရာ၌ လိုအပ်သော သက်သေခံအထောက်အထား။ ဆန့်စက်တခု၏ အစုဝင်များဖြစ်ကြသည်ဆို၍ အယူခံတရားလို ၂ ဦးနှင့် အခြားသူနှစ်ဦးတို့အား၊ ပြိုရှင်များဖြစ်သော အယူခံတရားခံများ၏ လျှောက်ထားချက်အရ လူမဲ့များအဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းခြင်းခံရလေသည်။ အယူခံတရားလို

PAGE

၂ ဦးက ထိုအမှုကို မကျေနပ်၍ အယူခံဝင်သော်လည်း၊ ကျန် ၂ ဦးက အယခံမဝင်။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။အယူခံ မဝင်သော အစုဝင်တဦးဖြစ်သည့် မြို့စား ကိုကြင်ဟိုးသည် မြို့ရှင် အယူခံတရားခံများက တင်ရသောကြေးကို ပေးဆပ်ရန် တောင်းဆိုသောအခါ မိမိ၌ရှိသော ပစ္စည်းများနှင့် အကြေအလည် မပေးဆပ်နိုင်ကြောင်း၊ ကြေးမြီများကို အချိုးကျရရှိရန် မိမိ၏ပစ္စည်းများကို ပေးဆပ်မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ကြေးများကို ပေးဆပ်ခြင်းမှ ရပ်ဆိုင်းရမည်ဖြစ် ကြောင်း စသဖြင့် ပြောဆိုခြင်းသည်၊ ကြေးဆပ်ခြင်းမှ ရပ်ဆိုင်းရာမြောက်သည်။ သို့အတွက် ပြောသူ ကိုကြင်ဟိုးအား လူမဲ့အဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းသည်မှာ မှန်ကန်သည်ဟု ယူဆရမည်။ လာဒါရမ် နှင့် လူရင်ချန် လက်(ချီ)မန်။ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ)၊ ၁၉၃၃ လဟိုးစာမျက်နှာ ၃၁၉ နှင့် ရာမာဆွာမိချစ်တီးယားနှင့် မူသူသယ်လူး ဆွာမိချစ်တီးယား။ ၁၉၂၈ ခုနှစ်၊ (၁၀၉) အိုင်၊ အီ။ စာမျက်နှာ ၈၃-၈၄ နှင့် ကလိုနှင့် ဆင်နရယ်။ ၁၉၀၅ ခုနှစ်၊ စီရင်ထုံးများ (အယူခံမှုများ) စာမျက်နှာ ၄၄၂-၄၄၇ ။ ကို(ရ)မုတ်ဆင်နှင့် ရမ်ဒစ်တာမာ။ ၁၉၂၈ ခုနှစ် (၁၁၂) အိုင်၊ စီ၊ စာမျက်နှာ ၁၃၂ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။ အယူခံတရားခံ (၁)နှင့် ပါတ်သက်၍ကား၊ ၎င်းသည် ကိုကြင်ဟိုးက မြို့ရှင်များအား ပြောကြားသည့် အခါ၌ ရန်ကုန်မြို့တွင် ဆေးရုံ တက်ကုသနေစဉ် ဖြစ်သဖြင့်၊ ၎င်းအား လူမဲ့အဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းခြင်း မပြုနိုင်။ အဇဋ္ဌသတ္တွား နှင့် ဗီ၊ အီး၊ အေ၊ အာရ်၊ အမ်၊ ချစ်တီးယားဖမ်း ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ၊ အတွဲ ၁၀ စာမျက်နှာ ၂၁၅-၂၁၇။ ရည်ညွှန်း၍လိုက်နာသည်။ အယူခံတရားခံ (၂) နှင့်ပတ်သက်၍ လျှောက်လဲသည်မှ ၎င်းသည် အစုစ်ဝမင်ဟုတ်သောကြောင့် လူမဲ့အဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းရန် မသင့်ကြောင်းဖြစ်သည်။ အယူခံတရားခံများက ၎င်းသည် လေးပုံတစ်ပုံ ဆိုင်ကြောင်း ထုတ်ဆို၏။ မည်ကဲ့သို့သိရှိရခြင်းဖြစ်သည်ကို ဖော်ပြခြင်း မပြု။ သူတဦးတယောက်အား လူမဲ့အဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းရန် လျှောက်ထားရာ၌ ဤမျှသော ဆက်သေခံ ဖြင့် လူမဲ့အဖြစ် ပြုနိုင်မည်မဟုတ်။ ဤအမှုမျိုး၌၊ လျှောက်ထားသူ အပေါ်တွင် သက်သေ ထင်ရှား ပြရန်တာဝန်မှာ ကြီးလေသည်ဟု ယူဆရမည် ဖြစ်သည်။ အမ်၊အက်(စ်)၊အမ်၊အမ်၊ ချစ်တီးယား နှင့် မီ၊ မုတ်ဒ လီယား အန္ဒိယပြည် စီရင်ထုံးများ (ရန်ကုန်အတွဲ-၁၁) စာမျက်နှာ ၆၉။

ဒေါ်သန်းကြည်ပါ ၂ နှင့် ဦးဘဆင်ပါ ၄ — — 782

လွှတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့် အမိန့်အပိုဒ် ၁ (၂) နစ်နာခြင်းခံရသူပုဂ္ဂလိကပိုင်ပစ္စည်းမည်သည့် အခါ၌ဖြစ်ခြင်း။ လျှောက်ထားသူသည်၊ ဆိပ်ကမ်း နယ်မြေ ဒေသအလုပ်သမား စောင့်ရှောက်ရေး ကော်မီတီ၏ ဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်ပြီး၊ ၎င်းကော်မီတီ၏ ဥက္ကဋ္ဌအလွဲ သုံးစား လုပ်သည်ဆို၍၊ ကော်မီတီဥက္ကဋ္ဌ၏ တိုင်တမ်းချက် အရ၊ တရားစွဲဆို၍ နေရစဉ်၊ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်ပေါ် ထုတ်လာရာ၊ ထိုအမိန့်နှင့် အကြိုးဝင်ကြောင်း ရုံးတော်အား လျှောက်ထားခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် စစ်ဆေးသည့် တရားသူကြီးက လျှောက်လွှာကို ခွင့်မပြုဘဲ၊ အမှုကို ဆက်လက် စစ်ဆေးခဲ့သည်၊ ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်၍ တရားရုံးချုပ်သို့ ပြင်ဆင်မှု တင်သွင်းရာ။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။အလွဲသုံးစား ပြုခဲ့သည်ဆိုသည့် ဥမ္မာားမှာ ဆိပ်ကမ်း အလုပ်သမား စောင့်ရှောက်ရေးအတွက် ထောက်ခံခဲ့သည့် ဥမ္မာား ဖြစ်သည့် အတိုင်း ထိုအဖွဲ့၏ ပုဂ္ဂလိကပိုင် ပစ္စည်းဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် တိုင်တမ်းသူဖြစ်သော ကော်မီတီဥက္ကဋ္ဌသည် အစိုးရ အရာရှိဖြစ်သော်လည်း၊ အဖွဲ့တွင် ပါဝင်သည့် နစ်နာသည့် လုပ်သားများ

PAGE

ကိုယ်စား မိမိ၏ ရာထူးအရ တိုင်တမ်းခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။ထို့ကြောင့်၊လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အပိုဒ် ၁။ တွင် အကြွေးမဝင်။ လျှောက်လွှာကို ပယ်လိုက်သည်။

မောင်လှမြင့် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ(ဦးမြင့်သိန်း) 826

လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၉၆ နှင့် ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ အရေးပေါ် စီမံမှု အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃ အရ၊ သေဒဏ်ပေးခြင်းခံရသူ အကြွေးဝင် မဝင်။ အယူခံတရားလိုသည် သောင်းကျန်းသူများနှင့် ပူးပေါင်းပြီး ရဲကင်း (၃) ကင်းကို တိုက်ခိုက်ခဲ့ခြင်းကြောင့်၊ အပြန် အလှန်ပစ်ခတ်ရင်း ရဲသား (၄) ဦး သေနတ်ဒဏ်ရာဖြင့် သေဆုံးခဲ့သဖြင့်၊ ၎င်းအား ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၁၉၆ နှင့် အရေးပေါ် စီမံမှု အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃ အရ သေဒဏ်အပြစ်ပေးခြင်း ခံရလေသည်။ တရားရုံးချုပ်ခုံအဖွဲ့ကလည်း သေဒဏ်ကို ၁၉၆၃ ခု၊ မတ်လ ၁၈ ရက်နေ့တွင် အတည်ပြုခဲ့ရာ၊ ၎င်းနောက်မှ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ထုတ်ပြန်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေသည်။ တရားခံက အထူးအယူခံခွင့် တောင်းဆိုရာတွင်၊ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်နှင့် အကြွေးဝင် မဝင်ဟူသော အချက် ပေါ်ပေါက်လာရာ။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အယူခံတရားလိုကိုယ်တိုင် သေသူ (၄) ဦးအား သတ်သည်ဟူ၍ စွပ်စွဲချက်လည်းမရှိ၊ အမှုတွဲ၌လည်း မပေါ်လွင်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းကျူးလွန်သော အမှုမှာ လူသတ်မှုလည်း မဟုတ်၊ သူတဦးအား ထိခိုက်နစ်နာစေသည့် အမှုလည်းမဟုတ်၊ ပုဂ္ဂလိကပိုင် ပစ္စည်းဆုံးရှုံးနစ်နာစေသည့် အမှုလည်းမဟုတ်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းကျူးလွန်သော အမှုမှာ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်စာအပိုဒ် (၁) စာပိုဒ်ခွဲ (၁) တွင် အကြွေးဝင်သဖြင့် လုံးဝလွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ရထိုက်သည်။

မောင်သာလှနှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် 828

သက်သေခံအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆၁ စာချုပ်ပျောက်ဆုံးကြောင်း သက်သေထင်ရှား ပြနိုင်မှသာ ဤပုဒ်မအရ သက်သေတင်ပြခွင့်ရှိခြင်း။ သက်သေခံ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆၁ (၅) 765

သက်သေခံအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၇၆ မူ လစာချုပ်၏ မိတ္တူမှန်ဖြစ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ရန် အချက်။ 765

သက်သေခံ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၀ ပစ္စည်းလက်ရောက် ရှိသူ ပိုင်ရှင် မဟုတ်ကြောင်းတင်ပြရန်၊ စွပ်စွဲသူအပေါ် ၌ တာဝန်ရှိခြင်း ပစ္စည်း လဲ့ပြောင်းရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၁ ပိုင်ရှင်ထင်ရသူထံမှ၊ ပစ္စည်းဝယ်ခြင်းကိစ္စ ဝယ်သူက စုံစမ်း မေးမြန်း၍ ဝယ်ခြင်း ပိုင်ဆိုင်ခွင့် ရှိမရှိ။ အယူခံတရားလို ၁ သည်၊ အယူခံတရားလို ၂ မှ ၅ တို့အား အခြင်းဖြစ်မြေကွက်ကို ၁၉၅၆ ခုနှစ်၌၊ ရောင်းခဲ့သူဖြစ်သည်၊ အယူခံတရားလို ၁ သည် အခြင်းဖြစ်မြေကွက်နှင့် မြေပေါ်ရှိ အိမ်ကို ၁၉၄၈ ခုနှစ်၌ ခွါဆေးအင်းဆိုသူထံမှ ၎င်းသည် ထိုပစ္စည်းတို့ကို တဦးတည်းပိုင် သည်ဟု ဆို၍ခြင်းကြောင့် ဝယ်ယူခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ အယူခံ တရားခံ ၁ နှင့်ကျန်အယူခံတရားခံ ၃၅ ဦးတို့သည်လည်း တရပ်အမျိုးသားများ ဖြစ်ကြပြီး အဆိုပါမြေမှာ မိမိတို့၏ ဘုံအသင်းက ပိုင်ဆိုင်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း မြက်ဟ ကျေညာစေရန်နှင့် မြေကို၊ လက်ရောက်ရရန်၊ တရားစွဲလေသည်၊ ၎င်းတို့၏ အဆိုအရ၊ ၁၉၃၈ ခုနှစ်တွင် အယူခံတရားခံ ၁ အပါဝင်အဆိုပါ ခွါဆေးအင်းနှင့် အခြားသူ ၂ ဦး၊ ပေါင်း ၄ ဦးတို့သည် ထိုဘုံအသင်းလူကြီးများအဖြစ် ဘုံအသင်းအတွက် မှတ်ပုံတင် စာချုပ်ဖြင့် ဝယ်ခဲ့ကြောင်း ဆိုသည်။

အဆိုပါ ခွာဆေးအင်းသည် မူလအိမ်မီးလောင်ပြီးနောက် အခြင်းဖြစ် မြေပေါ် တွင် တဲအိမ် ဆောက်လုပ်၍ နေထိုင်သူသာ ဖြစ်ကြောင်း ပိုင်ဆိုင်သူ မဟုတ်၍၊ ရောင်းရန် ပေါင်ရန် အခွင့်မရှိကြောင်း ဆိုသည်။ အယူခံ တရားလို ၁ ကမိမိသည် ထိုမြေကို ဘုံအိမ်အသင်းပိုင်ကြောင်း လုံးဝ မသိ သဘောရှိုးဖြင့် စုံစမ်း မေးမြန်းခြင်း ပြုလုပ်၍ ကာလတန်ဘိုးပေးပြီး ဝယ်ကြောင်း ချေပသည်။ မူလရုံးက အယူခံတရားခံများ စွဲဆိုသည့် အတိုင်း၊ အနိုင်ဒီဂရီ ချမှတ်လိုက်သဖြင့် အယူခံ တရားလိုများက တရားရုံးချုပ်သို့ အယူခံဝင်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။အခင်းဖြစ် မြေသည်၊ ခွဲဆေးအင်း လက်ရှိ ဖြစ်ခဲ့သည်မှာ နှစ်ပရိစ္ဆေဒ အတန်ကြာမြင့်ခဲ့ရာ၊ ၎င်းမပိုင်ကြောင်း ဘုံဝင်အသင်း သာလျှင်ပိုင်ကြောင်း ထင်ရှားပြရန် တာဝန်မှာ သက်သေခံ ဥဒေပုဒ်မ ၁၁၀ ၏ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ ဆိုလျှင် အယူခံတရားခံ များ၏ ကြီးလေးသော တာဝန် ဖြစ်လေသည်။ သို့ပင် ဖြစ်လင့်ကစား၊ အယူခံ တရားခံများသည် မည်မည် ရရ သက်သေတင်ပြခြင်းမရှိ စင်စစ်အား ဖြင့်ကား၊ ၎င်းတို့ တင်ကြသော သက်သေခံချက်များသည်၊ တရားမဝင်သော သက်သေခံချက် များသာဖြစ်သည်။ ဘုံအသင်းအတွက် မှတ်ပုံတင် စာချုပ်ဖြင့် ဝယ်ခဲ့သည် ဆိုသော်လည်း၊ သက်သေခံ ပုဒ်မ ၉၁ အရ ထိုမှတ်ပုံတင်စာချုပ်၊ သို့တည်းမဟုတ် ထိုအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆၃ အရ ခွင့်ပြုသည့် သက်သေခံချက်ကို၊ တင်ပြခြင်းမရှိ။ စာချုပ် ပျောက်ဆုံးသည်ဟု ပြောခဲ့၏။ ထိုစာချုပ် ပျောက်ဆုံးကြောင်း၊ သက်သေ ထင်ရှား ပြနိုင်မှသာ သက်သေခံ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆၃ အရ သက်သေ တင်ပြခွင့်ရှိသည်။ သက်သေ တင်ပြချက် မရှိသဖြင့်၊ အဆိုပါ ပုဒ်မအရ၊ သက်သေ တင်ပြနိုင်ခွင့် မရှိဟု ဆုံးဖြတ်ရပေမည်။ အကယ်၍၊ ထိုပုဒ်မ ၆၃ အရသက်သေ တင်ပြနိုင်သည် ဆိုဘိဦး၊ တင်ပြသော သက်သေခံချက်မှာ တရားဝင်သော သက်သေခံချက်မျိုး မဟုတ်။ သက်သေခံအက် ဥပဒေပုဒ်မ ၆၃ (၅) အရဆိုလျှင်၊ စာချုပ်ကို ကိုယ်တိုင် ဘတ်ရှုသူက၊ မိမိဘဏ်ရှုခဲ့သည်ကို မှတ်မိ သရွေ့ နှုတ်ဖြင့် ပြန်ဆို သက်သေခံ ရမည် ဖြစ်သည်။ မမိနှင့် ကာလန်ဒါအမ်မာ။ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ရန်ကုန်အတွဲ ၅၊ စာ ၁၈။ ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ယခုအမှုတွင်ကား၊ ထိုသို့လည်း သက်သေ မခံနိုင်သည် ဖြစ်၍၊ ဘုံအသင်းအတွက် လူကြီး ၄ ဦးအနေဖြင့် ဝယ်ခဲ့ကြောင်း ဥပဒေအရလိုအပ်သည့် ခိုင်လုံသော သက်သေ အထောက်အထား မရှိကြောင်း ငြင်းချက်မှာ မှန်ကန်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။ ထို့ပြင်လည်း၊ အယူခံတရားလို ၁ သည်ငင်း၊ ကျန်အယူခံ တရားခံတို့သည်ငင်း၊ အချင်းဖြစ်မြေကို သဘောရှိုးနှင့်၊ တန်ရာတန်ဘိုး ပေးပြီး ဝယ်ယူခဲ့ကြောင်း ချေပချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ထောက်ခံသော သက်သေခံချက်များ ရှိသည်။ အယူခံတရားလို ၁ သည်၊ ခွာဆေးအင်းထဲမှ ဝယ်ယူရာ၌၊ မြေရာဇဝင် အရဆိုလျှင်၊ ၎င်း၏ အမည်ဖြင့် တည်ရှိကြောင်း ပေါ်လွင်သည်။ သက်ဆိုင်ရာ မြို့နီစီပါယ်ရုံးမှ၊ အခွန်တော် စာရေးအားလည်း မေးမြန်း စုံစမ်းခဲ့သည်။ အခြားသူများအားလည်း စုံစမ်းစေခဲ့သည်။ တဖန် ကျန်အယူခံ တရားလိုများ၏ ကိုယ်စားလှယ်ကလည်း အယူခံတရားလို ၁ ထံမှ မဝယ်ယူမိ၊ လယ်ဝန်ရုံးမှ၊ တိုက်စာရေးအား သွားရောက် မေးမြန်းပြီး မြေရာဇဝင်အရ၊ အယူခံ တရားလို ၁ ပိုင်ဆိုင်ကြောင်း သိခဲ့သည်။ ယင်းသို့ ပြစ်၍၊ ဤအခြေအနေတွင်၊ ပရိဗီကောင်စီက ချမှတ်သော မူအရငင်း၊ ပစ္စည်းလွဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၎၁ တွင်ပါရှိသော မူအရငင်းတို့ ထိုသို့ ဝယ်ယူခြင်းကို ထကယ်ပိုင်ဆိုင်သည် ဆိုသူက ပယ်ဖျက်ချင်း မပြုနိုင်။ ရမ်ကူမာကန်ဒူး နှင့် မက်ကွင်း။ ဆောက်သာလမ်း အတွဲ ၁၈ စီကလီ

PAGE

ရိုပိုတာ၊ စာ ၁၆၆။ မောင်ကြိုင်နှင့် ပီ၊အယ်(လ်)၊တီ၊အေ၊အာ(ရ်)၊ချစ်တီးယား ဖမ်း။ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ ရန်ကုန်အတဲ့ ၆ စာ ၆၄၃။ ပီ၊အယ်(လ်)၊တီ၊အေ၊ အာ(ရ်)၊ချစ်တီးယားဖမ်း နှင့် မောင်ကြိုင်။ အိန္ဒိယ စီရင်ထုံးများ ရန်ကုန်၊ အတဲ့ ၇ စာ ၂၇၆။ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။ ထို့ကြောင့် အမိန့်ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

ဒေါ်စောရွှင်ပါ ၅ နှင့် ခွာကီးယားဘွတ်ပါ ၃၆ 765

သီးစားချထားရေး အက်ဥပဒေ (၁၉၆၃ ခုနှစ်) ပုဒ်မ (၇) နှင့် (၈) ဗဟိုမြေယာ ကော်မတီ၏ အမိန့်များကို အမှုခေါ် စာချုန်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ခြင်း ကိစ္စ တရား ရုံးချုပ်၌ အာဏာရှိမရှိ ။ လျှောက်ထား သူသည်၊ နိုင်ငံတော် တော်လှန်ရေးအစိုးရ ဗဟို မြေယာကော်မီတီ၏ အမိန့်ကို မကျေနပ်၍၊ အမှုခေါ် စာချုန်တော်ဖြင့် ထိုအမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ရန်၊ တရားရုံးချုပ်သို့ လျှောက်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ။ ဆုံးဖြတ်ချက် ။ ။၁၉၆၃ ခုနှစ် သီးစားချထားရေး ဥပဒေ ပုဒ်မ (၈) ပါပြဋ္ဌာန်း ချက်တွင် " ဤဥပဒေနှင့် အညီဖြစ်စေ၊ ဤဥပဒေအရ ပြုသည့်နည်း ဥပဒေများ နှင့် အညီဖြစ်စေ ချမှတ်သည့် အမိန့် မည်သည့်တရားမျှ သို့တည်းမဟုတ် အခွန် တော်ရုံးတွင်မျှငြင်းဆိုပိုင်ခွင့် မရှိစေရ " ဟုပြဋ္ဌာန်းရာ၌၊ အဆိုပါအမိန့်သည် ထို ဥပဒေနှင့် ဖြစ်စေ၊ နည်းဥပဒေနှင့် ဖြစ်စေ မကိုက်ညီလျှင်၊ ထိုအမိန့်ကို တရားရုံး ချုပ်က အမှုခေါ် စာချုန်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ခွင့် ရှိမရှိဆိုသည့်အချက်ပေါ် ပေါက် လာသည်။ " နှင့်အညီ " ဟူသောစကားရပ်မှာ၊ မည်သို့သော အဓိပ္ပါယ် သက် ရောက်သည်ကို စဉ်းစားရန် လိုသည်။ ဤကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ ၁၉၆၃ ခုနှစ် သီးစား ချထားရေး ဥပဒေပုဒ်မ ၂ (၂) တွင် " ဤဥပဒေပါ စကားရပ်များ၏ အဓိပ္ပါယ် ကောက်ယူခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဤကိစ္စအလို့ငှာ အစိုးရကခန့်ထားသည့် အာဏာ ပိုင်၏ ဆုံးဖြတ်ချက်သည် အပြီး အပြတ် အတည်ဖြစ်စေရမည် " ဟု အတိအလင်း ပြဋ္ဌာန်းထားသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ သာမန်အားဖြင့် ဆိုလျှင် ဥပဒေပါစကားရပ် များ၏ အဓိပ္ပါယ် ကောက်ယူမှုသည် တရားရုံးများ၏ တာဝန် ဖြစ်ပေသည်။ သို့သော် အဆိုပါ ဥပဒေတွင် ထိုတာဝန်ကို အစိုးရကခန့်ထားသည့် အာဏာပိုင် အား လွှဲအပ်ထားလေသည်။ ထို့ပြင်လည်း သီးစားချထားရေး နည်းဥပဒေအပိုဒ် ၁၅ တွင်၊ ကျေးရွာ မြေယာကော်မတီ၊ မြို့နယ် မြေယာကော်မတီတို့၏ ဆုံးဖြတ် ချက်ကို ဗဟိုမြေယာ ကော်မီတီထံ အယူခံနိုင်ခွင့် ပြုပြီးလျှင်၊ ဗဟိုမြေယာကော် မီတီ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်သည် အပြီး အပြတ်အတည် ဖြစ်စေရမည်ဟု အတိအလင်း ပြဋ္ဌာန်းထား၏။ ထို့ကြောင့်၊ အဆိုပါ ဥပဒေနှင့် နည်းဥပဒေများကို ခြုံ့ပေါင်း လေ့လာသော်၊ ယခုခေတ် သမယတွင် တောင်သူ လယ်သမားများ၏ လုပ်ငန်း အစုမ်းကုန် အကျိုးရှိစေရန်ကိုရည်မျော်ပြီး၊ ၎င်းတို့လုပ်ငန်းတွင်အနှောင့်အယှက် မရှိစေရန်ဥပဒေဖြင့် အကူအညီပေးထားသည်ဟုယူဆရန် အကြောင်း ရှိလေသည်။ လျှောက်လွှာကို ပယ်လိုက်သည်။

ဒေါ်သိန်းရွှင် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ဗဟို မြေယာကော်မီတီရုံး ပါ ၃ 788

အမှုခေါ် စာချုန်တော်။ အစိုးရမြေကို နယ်နိမိတ် သတ်မှတ်ခြင်းကိစ္စ။ အထက် မြန်မာပြည် မြေနှင့်အခွန်တော်ဥပဒေ။ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး၏ အမိန့်ကို အယူခံ ဝင်နိုင်မဝင်နိုင်။ တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ အမိန့်မဟုတ်။ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာအမိန့် ဖြစ်ခြင်း။ အမှုခေါ် စာချုန်တော် ထုတ်သင့် မသင့်။ ဤအမှုသည် ရောဝတီမြစ်တွင် ပေါ် ထွန်းသောကျွန်းမြေ နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ရာမှ ပေါ် ပေါက်ခဲ့၍၊ ဘဏ္ဍာတော်

PAGE

မင်းကြီး အသီးသီးသို့ပင် အကြိမ်ကြိမ်ရောက်ခဲ့၏။ နောက်ဆုံး ယခုလျှောက်ထားသူ (၁၇၇) ဦးတို့သည်၊ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အခွန်တော်ဌာနသို့ အယူခံဝင်ခဲ့၏။ ထိုဌာနက ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်း မပြုသဖြင့် အမှုခေါ် စာချုန်တော်ဖြင့်၊ အမိန့်အသီးသီးကို ပယ်ဖျက်ရန် လျှောက်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ အမှုခေါ် စာချုန်တော် လျှောက်လွှာကြားနာရာတွင် ပေါ်ပေါက်သော အဓိက ဥပဒေကိစ္စနှစ်ရပ်မှာ ဘဏ္ဍာရေးဌာနသို့ အယူခံဝင်ခွင့် ရှိ မရှိနှင့် ဖျက်ရန်ကြံရွယ်သော အမိန့်များမှာ တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ အမိန့်များ ဟုတ်မဟုတ်ပင် ဖြစ်လေသည်။ ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး၏ အမိန့်ကို ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အခွန်တော်ဌာနသို့ အယူခံဝင် နိုင်ကြောင်း၊ အထက်မြန်မာပြည်၊ မြေနှင့် အခွန်တော်ဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည်ကို မတွေ့ရချေ။ ထိုဥပဒေပုဒ်မ ၁၀ (၃) အရလည်း အယူခံခွင့်ရှိသည်ဟု မဆိုနိုင်။ ထိုဥပဒေပုဒ်မ (၁၀) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ပုဒ်မ (၈) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်တွဲ၍ ဘတ်ရှုလေ့လာရမည်ဖြစ်သည်။ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး၏ အမိန့်ကို အစိုးရသို့ အယူခံဝင်နိုင်ကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းချက်မရှိချေ။ အယူခံဝင်ခွင့်ဆိုသည်မှာ အက်ဥပဒေကဖြစ်စေ၊ အက်ဥပဒေကဲ့သို့ အကျိုးသက်ရောက်သော ဥပဒေကဖြစ်စေ ပေးမှသာလျှင် ရှိနိုင်ပေသည်။ မိနက်ရှိ နှင့် စူဘရာမာနီးယား။ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ မဒရပ်အတွဲ ၁၁၊ စာ ၂၆၊ ၃၄ ကို ကိုးကားရှု လိုက်နာသည်။ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အခွန်တော်ဌာနသည်၊ လျှောက်ထားသူများအားဖြစ်စေ၊ ၎င်းတို့၏ ရှေ့နေကြီးအားဖြစ်စေ လျှောက်ထားခွင့်မပေးခဲ့ဆိုသည့်အချက်မှာ အခြေအမြစ်မရှိ။ အကြောင်းသော်ကား၊ ထိုဌာနသို့ အယူခံဝင်ခွင့်မရှိသဖြင့် လျှောက်ထားသူများ တင်သွင်းသည်မှာ အဆနှားခံလွှာမျှသာ ဖြစ်လေသည်။ အခင်းဖြစ်မြေသည်၊ အထက်မြန်မာပြည် မြေနှင့်အခွန်တော် ဥပဒေပုဒ်မ ၂၃ (၈) အရ၊ အစိုးရပိုင်မြေဖြစ်သည်။ အပိုင်ဂရစာချုပ်ဖြင့်သော်၎င်း အငှါးဂရစာချုပ်ဖြင့်သော်၎င်း၊ လိုင်စင်ဖြင့်သော်၎င်း အစိုးရက ချထားသော မြေမျိုးမဟုတ်။ ထိုမြေမှ အဆိုပါ ဥပဒေပုဒ်မ ၂၅ (ဃ) အရ ကော်လိတ္တော် အရာရှိက လျှောထားသူများကို မြေမှနှင်ထုတ်နိုင်သည်။ ယခုအမှုတွင် လျှောက်ထားသူများသည်၊ အခင်းဖြစ်မြေကို လက်ရှိရပိုင်ခွင့်ရှိကြောင်းနှင့် လျှောက်ထားသည်ဖြစ်ရာ၊ ဤမှုခင်းများကို တရားမရုံးများကို ကြားနာစစ်ဆေးခြင်း မပြုဘဲ၊ အခွန်တော်အရာရှိများကသာ ကြားနာစစ်ဆေးရမည်ဟု အဆိုပါ ဥပဒေပုဒ်မ ၅၃ တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ ထိုမှတပါးလည်း၊ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးသည် အစိုးရပိုင်ကျွန်းမြေကို နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ရာ၌ တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ အမိန့်ချမှတ်ခြင်းမဟုတ်။ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ အမိန့်ချမှတ်ခြင်းဖြစ်သည်ဟုသာ ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။

ဦးသာညွန့် ပါ ၁၇၇ နှင့် ဦးဘိုးမြင့် ပါ ၁၇၇ နှင့် ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အခွန်တော်ဝန်ကြီး၊ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး 845

မြို့ပြဆိုင်ရာဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ "ရိုးဖြောင့်သောသဘော" နှင့် "အကြောင်းအားလျော်စွာ ရိုးဖြောင့်သောသဘော" အဓိပ္ပါယ် အယူအဆများ 818

အိမ်ငှါးဖြစ်နိုင် မဖြစ်နိုင်။ ပစ္စည်းထိန်းအရာရှိအား အိမ်ငှါးခပေးရုံမျှဖြင့် အိမ်ငှါးမဖြစ်နိုင် ပစ္စည်းထိန်းအရာရှိ၏ပိုင်ဆိုင်ခွင့်သည် ရုံး၏ပိုင်ဆိုင်ခွင့်သာဖြစ်ခြင်း(*custodia legis*) 834

INDEX

ညွှန်းချက်

CHIEF COURT

တရားရုံးချုပ်

PAGE

ACTS:

BURMA INCOME-TAX ACT.

CIVIL PROCEDURE CODE.

LIMITATION ACT.

MONEY-LENDERS ACT.

PARTNERSHIP ACT.

TRADE DISPUTES ACT.

TRANSFER OF PROPERTY ACT.

URBAN RENT CONTROL ACT.

ADVERSE POSSESSION—ARTICLE 142 AND 144—ARTICLE 142 APPLIES ONLY WHEN POSSESSION LOST BY DISPOSSESSION OR DISCONTINUANCE—ARTICLE 144 APPLIES WHEN NOT OTHERWISE SPECIALLY PROVIDED FOR 859

BURMA INCOME-TAX ACT S. 23 (4)—*assessment under—when can be set aside—absence of application under s. 27 of the Act.* The applicant had been assessed under s. 23 (4) of the Income-tax Act, and on application to the Assistant Commissioner, the assessment was confirmed. On 2nd appeal to the Appellate Tribunal, the Tribunal set aside the assessment and directed the Income-tax Officer to make a fresh assessment. In passing its order, the Tribunal had remarked that the Assistant Commissioner's decision was not confined to the question of assessment only, and had given decision also on the validity of the assessment as if the respondent had filed an application under s. 27 of the Act. The question for consideration by the Chief Court was whether the Tribunal had rightly set aside the assessment made under s. 23 (4) of the Act, in spite of the fact that these had been no application under s. 27 of the Act for the cancellation of this assessment. *Held:* There is a large preponderance of authority to show that the question referred to should be answered in the negative. *Naba Kumar Singh Dudhuria* v. *Commissioner of Income-tax, Bengal*, (1944), XII I.T.R. 327; *U Kan Gyi* v. *Commissioner of Income-tax, Rangoon*, (1958) B.L.R. 172 (H.C); *Chhotalal Gobardhan Das* v. *Commissioner of Income-tax, U.P. and V.P.*, (1953), 23 I.T.R. 272; *Sir Padampat Singhania* v. *Commissioner of Income-*

PAGE

tax, U.P. and Ajmer-Merwara, (1953), 24 I.T.R. 141, referred to and followed. *Suganchand Kanhaivalal Rathi* v. *Commissioner of Income-tax, M.P. and Bhopal,* 1958, 34 I.T.R. 152; referred to. *Mauladin Ayub Firm* v. *Commissioner of Income-tax, Bombay South,* (1959), 35 I.T.R. 449, referred to and followed that the Assistant Commissioner of Income-tax, had gone into the question whether the best of judgment assessment under section 23 (4) was or was not justified in the appeal against the quantum of the assessment under section 30 of the Burma Income-tax Act, does not make any difference. The Assistant Commissioner was acting without any jurisdiction in considering the matter, and this fact should have been ignored by the Income-tax Appellate Tribunal. It is quite wrong to say that because the Assistant Commissioner had considered the matter over which he had no jurisdiction the Income-tax Appellate Tribunal is justified in going into the same question.

THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX v. MESSRS. PWINT GAUNG AND BROTHERS. 934

BURMA INCOME-TAX ACT s. 4B(*a*)—*meaning of " not ordinarily resident "—positive concept-divergence of views. Held.* In order that an individual is " not ordinarily resident " in the taxable territories, he should satisfy one of the two conditions laid down in s. 4B(*a*) of the Act, and under that section what has got to be considered is the assessee's residence in the taxable territories, and not his residence outside the taxable territories. *Manibhai* S. *Patel* v. *Commissioner of Income-tax, Bombay North,* (1953), XXIII I.T.R., p. 27, referred to and followed. *P.B.I. Bava* v. *Commissioner of Income-tax, Mysore, Travencore Cochin,* (1955), XXVII I.T.R., 463, referred to and distinguished. *Held further* : The term " not ordinarily resident ", referred to above, is a positive concept. If the legislature had not intended the term to be a positive concept, there was no necessity for the use of the inverted commas *Messrs. Rowe & Co.* v. *The Secretary of States for India,* XI L.B.R. 299 at p. 306, referred to.

MR. D.H. COZENS *v.* THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA. 897

CERTIORARI—QUESTION *whether the room allotted by Rent Controller was really vacant—cursory enquiry by Rent Controller before passing order allotting premises—whether order can be quashed.* Where the Applicant had applied for a writ of *certiorari* to quash the Rent Controller's order allotting the premises to the Respondent on the ground that the room was not really vacant. *Held*: It is apparent that the question whether or not the room in question was vacant should have been the subject of a thorough enquiry on the part of the Rent Controller before allotting the same to the Respondent. Nothing but a cursory enquiry had been made by the Asstistant. Rent Controller before he came to the conclusion that the disputed room was vacant. Accordingly, the order is a " Speaking order ", and must be quashed.

VIJAY KUMAR M. DESAI & ONE *v.* THE RENT CONTROLLER & ONE. 950

DISMISSAL OF SUIT—*failure to give notice under s. 80 C.P.C. against Defendant not necessary as party-defendant—proper curse to strike out said party and proceed with suit.* The Plaintiff filing

PAGE

an ejectment suit against the first two defendants, had added as co-defendant the Controller of Rent, Rangoon, as he had failed to take action against them under s. 16AA of the Urban Rent Control Act. The Plaintiff had however omitted to give the statutory notice required under s. 80 of the Civil Procedure Code. The trial Judge dismissed the whole suit because of the said omission. On Appeal : *Held* : The refusal of the Controller of Rents to take action against the first two Defendants under s. 16AA of the Urban Rent Control Act, is no ground why he should been have added as a party-defendant. His presence before the Court was entirely unnecessary even as a *proforma* defendant. *Ayanulla* (a) *Hanulla* v. *U Par Sein and two others*, (1960), B.L.R. 256 (H.C.), referred to and followed. The Controller of Rents could therefore have been struck out, and the suit allowed to proceed. The suit was accordingly remanded.

ISMAIL AHMED MADHA WAQF *v.* U KHIN MAUNG AND 2 OTHERS 887

EJECTMENT SUIT—*right of defendant to question title of alleged landlord—absence of attornment—no estoppel.* In a suit for ejectment for arrears of rent, the defendant had contended that he was a tenant of the plaintiff's predecessor-in-title and was never a tenant of the plaintiff. *Held* : A tenant is not estopped from questioning the derivative title of the plaintiff who is suing him. *Deena Bandu Gan* v. *Makim Sardar*, LXIII Calcutta, 763 ; *Krishna Prasad Lal Singha Deo* v. *Baraboni Coal Concern, Ltd.* (1938), I Calcutta, p. 1.; *Daulat Ram* v. *Haveli Shah and another*, A.I.R. (1939), Lahore 49 ; *Parkash Kaur and others* v. *Gian Chand*, A.I.R., (1940) Lahore 341 ; referred to. Also, the plaintiff has not produced satisfactory evidence to show that the defendant had attorned to him after the purchase of the land. Accordingly the relationship of landlord and tenant has not been established between the plaintiff and the defendant. The defendant is therefore not estopped from denying the title of the plaintiff and as well as his status as landlord of the suit land.

JAGARU *vs.* U PO NAING 892

EJECTMENT SUIT—*suit against partner in individual capacity where the tenant is the partnership—non-validity of notices sent—right of wife of deceased partner to stay in suit premises—definition of "tenant" in the Urban Rent Control Act.* The 1st Respondent/Plaintiff had filed a suit for ejectment against the 2nd respondent, and the husband of the appellant, on the ground that the 2nd respondent who was her tenant had sub-let the premises to the husband of the appellant. The suit was decreed against both defendants. One of the issues which arose on the pleadings was whether the real tenant was one Byan Sein Moh and Co., of which at one time, the 2nd respondent was a partner, and the husband of the appellant was the senior partner. *Held:* The lease clearly mentions that the tenant was Byan Sein Moh & Co., and when the 2nd respondent executed the document surrendering the premises he also signed as " Byan Sein Moh." This shows clearly that he was not a tenant in his individual capacity. The fact that the firm of Byan Sein Moh was not registered will only prevent the firm from suing anybody to enforce a right arising from any contract entered into by it with a third person. It will not invalidate the contract of lease. Thus the notice sent by the 1st respondent/plaintiff to the 2nd respondent and the husband of the appellant, was invalid in law. *Held further*: The

PAGE

appellant as the legal representative of the deceased partner, is entitled to remain in possession of the suit premises as the word "tenant" as defined in the Urban Rent Control Act, includes a legal representative of the tenant as defined in the Civil Procedure Code.

DAW HPOON SOO *v.* DAW MI MI GYI AND ONE ... 851

FORFEITURE—*determination of tenancy by setting up adverse title—change in law* 1929—s. 111 (g) *of Transfer of Property Act—requisite of written notice indicating intention to determine lease.* The plaintiffs/respondents had filed a suit for ejectment against the appellants/defendants and the suit was decreed by both the trial court and lower appellate court. One of the issued raised in the appeal was that since the defendants had set up an adverse title since 1956, the tenancy must be deemed to have terminated by forfeiture and therefore the present suit based on the relationship of landlord and tenant was not maintainable, and should have been brought against them as trespassers. *Held:* By the amendment to clause (*g*) of s. 111 of the Transfer of Property Act in 1929, to determine a tenancy by forfeiture a notice from the lessor to the lessee of his intention to determine the lease because of forfeiture is necessary. *Nilmadhab Bose and others* v. *Ananta Ram Bagdi*, (1897-98) II C.W.N. 755; *Khater Mistri* v. *Sadruddi Khan*, I.L.R. (1907) XXXIV Cal. 922; *Muhammad Abdul Latif* v. *Shaikh Habidur Rahman* and others, XLV, I.C. 642; and *Ahamadali Fakruddin Bohri and others* v. *Mulla Fidasli Sultanali Bohri*, A.I.R. (1938) Nag. 162, referred to and distinguished. The only notice sent to the defendants subsequent to 1956 was on 9th April 1959 and this was not a notice contemplated under s. 111 (*g*) of the Transfer of Property Act. Besides, a "tenant" as defined in the Urban Rent Control Act, 1948, includes "every person remaining in possession of the premises let to him after the termination of the tenancy or lease with or without the assent of the landlord." Accordingly, even if the tenancy of the defendants has been determined by a notice under section 111 (*g*) of the Transfer of Property Act, the plaintiffs must necessarily sue the defendants as "tenants" as defined in the Urban Rent Control Act 1948, and not as trespassers. The plaintiffs' suiti saccordingly maintainable in law.

MAUNG THAUNG NYUNT AND ONE *v.* DAW SEIN YIN AND ONE 919

FRAUD—*Objection in a later suit to set aside a decree in a former suit on grounds of fraud—fraud intrinsic to the former suit—later suit not maintainable.* The respondent had filed a suit in 1951 against the Appellant, praying among others for a declaration that the sale deed in favour of the appellant in respect of the suit lands was null and void as the sale was *Benami*. A decree was passed *ex-parte* against the appellant in that suit in 1959. Subsequently in 1961, the appellant filed the present suit for a declaration that the *ex-parte* decree passed against her in the previous suit was null and void, as the same was obtained against her by fraud and by making of false statements. The learned trial Judge, however, dismissed the suit. *Held:* In the previous suit, the appellant by her written statement had raised the very same points raised by her in the suit under appeal. The fraud and false statements alleged by her were intrinsic in nature and not extraneous to the previous trial. Therefore,

PAGE

the suit under appeal is not maintainable in law. *K.E. Musthan* v. *Babu Mohendra Nath Singh*, I Rangoon, p. 500, referred to. Moreover, in the case now under consideration, the appellant cannot seek to agitate the issues which she had already tried to agitate in the former suit on the mere allegation that the statements made by the plaintiff in the former suits were false. *M.A. Maistry* v. *Abdul Aziz Rahman*, V Ran. 471; and *Gopater and another* v. *Abdul Aziz*, IX Ran. 135, referred to.

DAW NYEIN KHIN *v.* MESSRS. JAFFER BROS. LTD. ... 864

INCOME-TAX ACT—s.10(2)(VI)—*claim by shipping company of initial depreciation—Right of Income-tax Officer to assess without having recourse to Rule* 33—*Depreciation on ships which did not come to Burma—reason for allowing depreciation. Income-tax Act* s.10(2)(iii)—*interest paid outside Burma—meaning of "business connection"—dependant on facts of each case.* In assessing the income-tax payable by the Applicants computation of the assessable income was made under Rule 33 of the Income-tax Rules read with s.10 of the Act. No initial depreciation was given in respect of certain ships belonging to the assessee company. Of these some of them (including new ships) had never come to Burma during the year in question. The main question therefore was what depreciation allowance should be made to the assessee company. The other question referred to was regarding the interest which was paid outside the Union of Burma. *Held:* If the Income-tax Officer is of the opinion that such amount cannot be computed except in the manner provided in Rule 33 he must make the computation in accordance with the provisions of the Burma Income-tax Act as provided in that Rule. Where there are ships which had never come to Burma during the year in question, it is open to the Income-tax Officer to ignore such ships, and to compute if he can, what amount of income, profits or gains had accrued to the non-resident shipping company by plying the ships which had come to Burma. In that case, he need only consider whether he should give the annual 5 per cent depreciation in respect of the ships which actually came to Burma *Great Eastern Shipping Co. Ltd.* v. *The Commissioner of Income-tax, Burma, Civil Reference No.* 1 of 1960 of late High Court, referred to. However, if he decides to assess the non-resident shipping company on the basis of its world income, because of the provisions of the Burma Income-tax Act, he is obliged to give 15 per cent initial depreciation in respect of newly installed ships and also to consider whether he should give 5 per cent annual depreciation for the other ships which never came to Burma. The logic of the situation which compels the Income-tax Officer to allow initial depreciation on the newly installed ships which never came to Burma is that they being more modern and faster and more efficient will be able to contribute greater profit to the shipping company. The next point to remember is, that the amount of depreciation which Burma has to bear is in proportion to the freight earnings in Burma as against the total receipts of the non-resident shipping company from its world business. In a taxing statute, an equitable construction is not admissable, and the words of the statute have to be simply adhered to. *Messrs. Rowe & Co.* v. *The Secretary of State for India*, XI L.B.R. 299; (1913) 3 K.B. 212 at p.219; (1908) 1 K.B., 705 at p. 709 *Partington* v. *Attorney-General*, L.R. 4 H.L., 100 at p. 122; *The Attorney-General* v. *The Earl of Selborne*, (1902) 1 K.B., 338 at p. 396;

PAGE

referred to. *Held further:* Regarding the question of interest the proviso to s.10(2)(*iii*) of the Burma Income-tax Act, would only apply to interest paid outside of the Union of Burma, if there is " business connection " between the shipping company and the lenders of money. This expression " business connection " depends on the particular facts of each case. As the required information has not yet been given by the Tribunal, the matter is referred back to it for a further statement.

MESSRS. NORWEGIAN AFRICA & AUSTRALIA LINE LTD. *v.* THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA, RANGOON 903

INCOME-TAX ACT—S.10 (2) (*viiia*)—*bonus paid to staff whether allowable deduction—proviso to s.* 10(2)(*ix*)—*contribution to unrecognized provident Fund—also not allowable deduction. Held:* Under s.10 (2) (viii a) of the Burma Income-tax Act, sums shown as bonus to staff but actually transferred to the Staff Provident Fund to be appropriated in accordance with the Provident Fund Rules, is not an allowable deduction. To be allowable deduction, the sum payable as bonus must be actually paid to the employee concerned. *Held also:* Contributions to an unrecogni-zed Provident Fund are also not allowable deduction. The proviso to clause (ix) of section 10(2) of the Act is explicit on this point.

THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA, RANGOON *v.* MESSRS. CATHAY PACIFIC AIRWAYS LIMITED ... 931

INJUNCTION—WHEN AD-INTERIM INJUNCTION TO BE CONFIRMED—WHEN PARTIES ARE IN BITTER DISPUTE AND WHEN RESPECTIVE INTERESTS ARE AT STAKE 881

LANDLORD AND TENANT—*maintainability of suit for possession by lessee against lessor—liabilities of lessor under s.* 108 *of the Transfer of Property Act. Held:* Where the lessor himself has ousted the lessee from the premises leased to him during the continuance of the lease, a suit for possession by the lessee against the lessor will be maintainable. *Md. Fazihzzaman* v. *Anwar Hussain,* A.I.R. (1932) Allahabad, 314; and *Bishen Sarup* v. *Abdul Samad,* A.I.R. (1931) Allahabad, 649, referred to. Among the liabilities of the lessor as enumerated in s. 108 of the Transfer of Property Act, are that he is bound to put the lessee in possession of the property and be deemed to contract with the lessee that he may hold the property during the time limited by the lease without interruption.

DAW KHIN KHIN SEIN *v.* DR. Y. G. GULATI 856

LANDLORD AND TENANT—TITLE OF LANDLORD TO BE ESTABLISHED BEFORE FILING A SUIT FOR EJECTMENT FOR ARREARS OF RENT—TO PROVE ATTORNMENT BY PREDECESSOR-IN-TITLE TO THE PRESENT LANDLORD 892

LEASEHOLD LAND—*sale of part at execution sale—express provision not to sub-divide—effect of execution sale —rights of purchasers—claim by prescriptive title.* Part of the suit leasehold land had been sold in an execution sale in spite of an express prohibition in the lease that sub-division or transfer was not to be made without the consent of the Deputy Commissioner. The execution sale was in respect of a decree obtained against the wife of the original

PAGE

lessee, the plaintiff's father, and the defendants had bought the land at the sale. *Held:* There is clear authority to the effect that a general restriction on assignment does not apply to an assignment by operation of law taking effect *in invitum*, as a sale under an execution and that even if there had been a provision in the lease for forfeiture or for re-entry by reason of an assignment in violation of its provisions, it would not have the effect of invalidating the sale in execution, which had always been held not to be of itself a breach of a covenant not to assign. *Golak Nath Roy Chowdhury* v. *Mathura Nath Roy Chowdhury*, I.L.R. (1893) XX Cal. 273, referred to. However, though the sale was valid, what the defendant had obtained from the purchase was the right title and interest of the seller (the wife of the original lessee). As a Burmese Buddhist wife of a subsisting marriage, she could not claim partition of the suit land as against her husband at that time. Therefore at the time of the purchase the defendants also could not claim partition of the suit land against the original lessee. All that the defendants could probably claim in a suit properly framed against the original lessee, was joint possession of the suit land as well as of the house standing thereon. As the defendants did not file a suit but squatted on the land, their possession at the inception was little better than that of mere trespassers. However, since they had been in possession for about 13 years, they had obtained a prescriptive title thereto as against the plaintiff as successor-in-title to her father. *Obiter*—As the 25 years lease expires in November, 1964, it would then be open to the Deputy Commissioner concerned to grant a lease of the suit land either to the plaintiff in her own right or to any other person as he pleases. The position of the defendants so far as that lease is concerned might well be different.

MAUNG KYIN MAUNG AND ONE *v.* MA WAING KYI ... 912

LIMITATION—*suit for damages based on* ad-interim *injunction and breach of contract—Limitation Act s. 42—suit to be filed within 3 years from date injunction was vacated—Limitation Act, Art : 115—three years from breach of contract—Limitation Act s. 23—continuing wrong—nature of.* The Appellant had intered into an agreement with the Respondent Pharmacy, under which he had set up practice in that Pharmacy. Subsequently, due to disagreement between them, the Respondent had filed a suit for injunction against the Appellant in 1954. An *ad-interim* injunction was at first given against the Appellant but was vacated on 6th August 1954. The said suit was ultimately dismissed on 13th August 1956. On 30th March 1959, the Appellant filed the present suit for damages against the Respondent. The trial judge however. dismissed the suit on the ground that it was barred by limitation. On Appeal : *Held :* In so far as the present suit is based on the *ad-interim* injunction issued against the Plaintiff/Appellant in the former suit, it is barred by limitation. The *ad-interim* injunction was vacated on 6th August 1954, and under Article 42 of the Limitation Act, a suit for compensation for injury caused by such injunction must be filed within 3 years from the date on which the injunction ceased. *Harinder Singh v. Anant Ram and others*, A.I.R. (1939) Lahore, 6, referred to and distinguished. *Mohini Mohan Misser v. Surentra Narayan Singh*, 42, Cal . 550, referred to and followed. *Held further :* Regarding that part of the Plaintiff/Appellant's suit for damages for breach of contract between him and the Defendant/Respondent, the latest date from which time would begin to run would be from 1st June 1954 ;

PAGE

that is, the date from which Plaintiff/Appellant was prevented from entering the premises for his practice. Article 115 governs the Plaintiff/Appellant's suit. Regarding the further contention that even if Article 115 applies, the suit is within time because the breach alleged is a continuing one, s. 23 of the Limitation Act should be referred to. The facts of the case do not establish that a continuing breach such as that contemplated in s. 23 can be committed by the Defendant/Respondent. *Sarat Chandra Mukherjii* v. *Nerode Chandra Mukherjii*, 156 I.C., 390, and *Moti Ram* v. *Hans Raj and others*, 162 I.C., 303, referred to and distinguished. *Jagat Kishore Pd Narain Singh* v. *Parmeshwar Singh and others*, A.I.R. (1951) Palna, 348, referred to and followed.

DR. R. S. GREWEL *v.* MESSRS. THE PAUL PHARMACY LTD. ... 871

LIMITATION ACT—*Articles* 142,144—*Article* 142 *restricted to cases of dispossession and discontinuance—no abandonment by plaintiff—Article* 144 *applies.* In a suit for ejectment, one of the defences raised was that the defendant had been in possession for more than the prescriptive period of 12 years and hence the suit was barred by limitation. *Held :* As to whether Article 142 or Article 144 applies to the present suit, it is clear that Article 142 will apply only when the plaintiff's prior possession has been lost by dispossession or discontinuance. *Sulaiman and 2 others* v. *Ma Hla Bi*, Civil Second Appeal No. 56 of 1953 of the late High Court ; *U Chit Tun* v. *Daw Ngwe Thaung*, Civil First Appeal No. 9 of 1960 of the Chief Court, referred to and followed. In the present suit the plaintiff never abandoned the suit land. There was no dispossession or discontinuance of possession within the meaning of Article 142 of the Limitation Act. Article 144 applies, and the defendant had not proved adverse possession for more than the statutory period of 12 years.

DAW MAI SHIN *v.* U KALI AND ONE 859

MONEY-LENDERS ACT, s.9—*expiry of certificate during trial—Court should give reasonable time for obtaining new certificate.* Where the certificate of registration of the Plaintiff as money-lender expired during the pendency of the suit and a new certificate was obtained two days after the dismissal of the suit. *Held :* Under s. 9 of the Money-lenders Act, a decree can be passed if the money-lender can produce a certificate of registration during the pendency of the suit filed by him. In the circumstances of the case, the learned trial Judge should have given the Plaintiff reasonable time to produce the new certificate of registration which would be valid at the time the decree is passed in his favour.

R.D. RAM *v.* KUNJA MAISTRY 928

NECESSARY PARTY—CONTROLLER OF RENTS NOT NECESSARY TO BE ADDED AS PRO-FORMA DEFENDANT FOR REFUSAL TO TAKE ACTION UNDER SECTION 16AA OF THE URBAN RENT CONTROL ACT—THE SUIT TO PROCEED WITHOUT THE RENT CONTROLLER ... 887

RENT CONTROLLER'S ALLOTMENT OF VACANT ROOM MADE WITHOUT PROPER INQUIRY—" SPEAKING ORDER "—WHEN TO BE QUASHED UNDER WRIT APPLICATION 959

PAGE

TEMPORARY INJUNCTION—*confirmation of* ad interim *injunction—temporary injunction to restrain defendants from selling plaintiffs' stores of oil.* Plaintiffs and the Defendant were co-owners of the suit oil wells, and the Defendant had been extracting the oil as agent of the plaintiffs. On the application of the plaintiffs, in their suit for accounts, an *ad interim* injunction had been issued restraining the defendant from selling the plaintiffs' shares of the oil extracted. Where the question before the court was whether the *ad interim* injunction should be confirmed. *Held*: In view of the fact that the parties were in bitter dispute and have even filed contempt proceedings against each other, the fear of the plaintiffs that the defendant will not look after their interests properly, is not altogether an exaggerated or on imaginary one. It will therefore do justice to the plaintiffs without doing injustice to the defendant, to confirm the injunction order during the pendency of the suit.

ESOOF HASHIM MEHTAR AND 3 OTHERS *v.* ALI HASHIM MEHTAR 881

TRADE DISPUTES ACT, *s.* 14B *illegal strike—dismissal of workers participating in illegal strike*—s. 14A—*illegal lockout—effect of refusal to re-employ workers after strike—whether dismissal justified—compensation in lieu of re-instatement—application for writ of certiorari—whether proper remedy.* The Applicant was the proprietor of a goldsmith shop and he had dismissed his workers belonging to the 2nd Respondent Union, because of participation in a " sit-down " strike staged by them, from 8th October 1958 until 21st November 1958, on account of the dismissal of another worker. On the dispute being referred to the Court of Industrial Arbitration, the Court held that the " sit-down " strike was illegal under s. 14B of the Trade Disputes Act as the matter was pending before a Conciliation Officer; and also the refusal of the Applicant to re-employ the workers in question after the end of the strike was also illegal under s. 14A of the Act as the matter in dispute regarding the worker for whom the strike was staged, had already been referred to the Industrial Court. Accordingly the workers in question were not granted their " strike pay " and the Applicant was also ordered to pay six months pay for each worker for wrongful dismissal, in lieu of " reinstatement ", which was no longer feasible. On Application for a writ of certiorari to quash the said order. *Held*: The provisions in the Trade Disputes Act of Burma, are different from the provisions of s. 24 (3) of the Indian Industrial Disputes Act, 1947, where it is provided that a lock-out declared in consequence of an illegal strike shall not be deemed to be illegal. *Spencer and Co., Ltd. and Their Workers*, (1952), Vol. I, Labour Law Journal, 469; *Jeevan Lalle and others* v. *Metal Box Company of India Ltd.* (1952), Vol. II, L.L.J. p. 869; *Mill Manager, Model Mills, Nagpur Ltd.* v. *Dharam Das*, A.I.R. (1958), Supreme Court, 311. In the case under consideration, even if the Applicant had refused to employ the workers in question as he had decided to shut down his goldsmith because of the strike, his action would still be illegal, as under s. 14C of the Trade Disputes Act, retrenchment, discharge or dismissal under such circumstances, is illegal. Regarding the contention that the amount ordered as compensation was unduly harsh as the conduct of the workers in question had entirely dislocated the Applicant's business, the Chief Court cannot take into cognizance facts which are only within the province of the Appellate Court

THE DAGON SHWE-BA-DEIN COMPANY *v.* THE COURT OF INDUSTRIAL ARBITRATION, BURMA AND ONE ... 943

PAGE

TRANSFER OF PROPERTY ACT—SECTION 108—LIABILITIES OF LESSOR—SUIT FOR POSSESSION BY LESSEE AGAINST LESSOR MAINTAINABLE 856

TRANSFER OF PROPERTY ACT—FORFEITURE—SECTION 111 (*g*) OF THE ACT—REQUIRED NOTICE TO BE SERVED—DEFINITION OF "TENANT" ACCORDING TO URBAN RENT CONTROL ACT ... 919

URBAN RENT CONTROL ACT—NOTICE SERVED ON A PARTNER OF A FIRM NOT VALID—WIFE OF A DECEASED PARTNER HAVING THE RIGHT TO REMAIN IN POSSESSION— DEFINITION OF "TENANT" ... 851

အက်ဥပဒေများ။

ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ။

တရားမကျင့်ထုံး။

ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေ။

ပြည်ထောင်စုတရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေ။

မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာတရားဥပဒေ။

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး။

ရာဇသတ်ကြီး။

လောင်းကစား အက်ဥပဒေ။

ဝိနိစ္ဆယ အက်ဥပဒေ။

သက်သေခံ အက်ဥပဒေ။

ဟိန္ဒူဘာသာတရားဥပဒေ။

(၁၉၅၀ ခုနှစ်) အထူးကာလစည်းကမ်းသတ်အက်ဥပဒေ။

အမှုခေါ်စာချုပ်တော်။

အောက်မြန်မာပြည် မြို့ပြနှင့် ကျေးရွာများ အက်ဥပဒေ။

ကာလစည်းကမ်းသတ် ဥပဒေပုဒ်မ (၄) ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ်၊ အထူးကာလစည်းကမ်းသတ်နှင့် အတိုးကန့်သတ်ရေး အက်ဥပဒေ—သူပုန်စိုးမိုးသည့်ကာလ—နုတ်နိုင်မနုတ်နိုင်။ အယူခံတရားခံများက အယူခံတရားလိုများအပေါ် လက်ရောက်ရလိုမှု တရားစွဲဆိုရာ၌၊ အယူခံတရားလိုများက ငင်းတို့သည်၊ အချင်းဖြစ်အိမ်နှင့် မြေပေါ်တွင် ပိုင်ရှင်အား ဆန့်ကျင်၍ ၁၂ နှစ် ကျော် လက်ရှိနေထိုင်ခဲ့ကြောင်း ထုချေရာ၊ အောက်ရုံးနှစ်ရုံးလုံးက ထိုအချက်ကိုလက်ခံခဲ့သော်လည်း၊ အချင်းဖြစ် ပစ္စည်းများ ရှိရာဒေသတွင် သောင်းကျန်းသူများ စိုးမိုးခဲ့သဖြင့်၊ ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ်၊ အထူးကာလစည်းကမ်းသတ်နှင့် အတိုးကန့်သတ်ရေး အက်ဥပဒေအရ၊ ထိုစိုးမိုးသော ကာလကို ထုတ်ပယ်လျှင်၊ အမှုမှာ ကာလစည်းကမ်းသတ်အတွင်း၀င်ကြောင်း၊ အဆုံး အဖြတ် ပြုကြလေသည်။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ကာလ စည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ (၄) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရမှာ၊ တရားရုံးပိတ်ထားသည့်

PAGE

ရက်များကို ကာလစည်းကမ်းသတ် အချိန်အပိုင်းအခြားမှ နုတ်ရမည်မဟုတ်။ တရားရုံးပိတ်ထားသည့် ကာလအတွင်း၊ အမှုမှာ ကာလစည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်နေလျှင်၊ ရုံးဖွင့်သည့်နေ့၌အမှုကိုတင်နိုင်သည်ဟုသာပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းဖြစ်သည်။ ။ မက်(ခ်)ဘူး(လ်)အာမက်နှင့် အွန်ကာပရာတပ်။ အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရ်)၊ ၁၉၅၃ ခု၊ ပရီဗီကောင်စီ၊ စာမျက်နှာ ၈၅ ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ထို့ကြောင့် သူပုန်မျိုး စိုးမိုးသည့်ကာလ အချိန်အပိုင်းအခြားကို၊ ကာလစည်းကမ်းသတ် အချိန်အပိုင်းအခြားမှ မနုတ်နိုင်ပေ။

ဦးစံရင် ပါ ၂ နှင့် ဦးဝက် ပါ ၂ .... — 1006

ခွဲခြမ်းဝေငှသောအမှု (Partition suit) အမွေဆိုင်အချို့မှ ပစ္စည်းဝယ်ယူခြင်း တရားစွဲနိုင် မစွဲနိုင်—အမွေဆိုင်အားလုံးအား ထည့်သွင်းရန် လိုအပ်ခြင်း။ ။အယူခံတရားခံသည်၊ အချင်းဖြစ်မြေနှင့် အိမ်ကို မူလပိုင်ဆိုင်သူများ၏ သားသမီး ၅ ဦးအနက်၊ ၄ ဦးနှင့် ၎င်းတို့၏ အမွေခံများထံမှ စာချုပ် ၂ ခုဖြင့် ဝယ်ယူခဲ့၏။ ၎င်းနောက် အယူခံတရားခံသည် မိမိဝယ်ယူရရှိသည့် အမွေဆိုင် သားသမီး ၄ ဦးတို့၏ အစုများကို၊ ရုံးတော်က ခွဲခြမ်းဝေငှသော (Partition suit) ဖြင့်၊ ခွဲခြမ်းဝေငှပေးရန်၊ အယူခံတရားလိုဖြစ်သူ ကျန်နေသေးသည့် အမွေဆိုင် တဦးအပေါ် တရားစွဲဆိုခဲ့သည်။ မူလရုံးသည်၎င်း၊ အောက်အယူခံရုံးသည်၎င်း စွဲဆိုသည့်အတိုင်း ဒီကရီချပေးလိုက်လေသည်။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အယူခံ တရားခံသည်၊ အမွေဆိုင် အယူခံတရားလိုထံမှ၊ အချင်းဖြစ်အမွေဆိုင်အိမ်နှင့် အိမ်ယာမြေကို၊ ယခုစွဲဆိုသကဲ့သို့၊ ခွဲခြမ်းဝေငှသော (Partition suit) အမှုဖြင့်၊ ၎င်းဝယ်ယူရရှိသည့်အစုများကို ဝေငှချပေးရန်တရားစွဲဆိုခြင်းပြုနိုင်သည်။ စီ၊ တီ၊ အာ (ရ်)၊ အမ်၊ အေ၊ စိုမာစွန်ဒရမ်ချစ်တီးနှင့် မောင်ရွှေညွန့်။ အောက်မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး၊ အတွဲ ဂ၊ စာမျက်နှာ ၄၉၇။ ဘိုးမောင်နှင့် အောင်ဒင်။ ဘာမားလောဂျာနယ်၊ အတွဲ ၁၊ စာမျက်နှာ ၂၆။ ရဲလုမလေးချစ်တီးနှင့် စလေနီပါစာချစ်တီး။ မဒရတ်စီရင်ထုံး၊ အတွဲ ၂၉၊ စာမျက်နှာ ၂၉၄။ မသာအေး ပါ ၅ နှင့် မောင်အီစမ်အင်။ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ အခွင့်ထူးတရားမ အယူခံမှုအမှတ် ၄ ကိုရုည်ညွှန်းသည်။ သို့သော် အယူခံတရားခံသည်၊ ထိုသို့စွဲဆိုရာတွင် အမွေဆိုင်အားလုံးကို ထည့်သွင်းစွဲဆိုခြင်းမပြုဘဲ၊ တယောက်ကိုသာ ထည့်သွင်း၍ တရားစွဲဆိုသဖြင့်၊ ၎င်းစွဲဆိုသော အမှုကိုလက်ခံ၍ အတည်ပြုရန် မဖြစ်နိုင်။ အမှုကို ပြန်လည်စစ်ဆေးရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။

ဒေါ်စိန်ဖြူနှင့် မောင်တင်မြင့် .... — 961

တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေ အမိန့် (၇)၊ နည်း (၁၁) (ဂ)—ဆိုလွှာကို နောက်ထပ်၊ ရုံးခွန်တော် မပေးသဖြင့် ပယ်ခြင်း၊ ဆိုလွှာကို ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်လွှာ ပဌမစဉ်းစားသင့် မသင့်။ ။အောက်ရုံးက၊ လျှောက်ထားသူအား၊ ရုံးခွန်တော်နေဘက် ထပ်ပေးရန် အမိန့်ချမှတ်ရာ၊ မပေးနိုင်သဖြင့်၊ မိမိတောင်းဆိုသည့် အခွင့်အရေးကို ပြင်ဆင်သည့် ဆိုလွှာတခုကို တင်သွင်းခဲ့၏။ အောက်ရုံးက၊ ထိုပြင်ထားသောဆိုလွှာနှင့်ပတ်သက်၍ အမိန့်ချမှတ်ခြင်းမပြုဘဲ၊ နောက်ထပ်ရုံးခွန်တော်ကိုမပေးသော

PAGE

ကြောင့်၊ ဆိုလျှာတခုလုံးကို တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေအမိန့် (၇)၊ နည်း (၁၁) (၈) အရ၊ ပလပ်လိုက်လေသည်။ ထိုအမိန့်ကို ပြင်ဆင်ရန် တရားရုံးချုပ်သို့ လျှောက်ထားရာ။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဆိုလျှာ ပြင်ဆင်ရန်နှင့် ရုံးခွန်တော်ပေး ဆောင်ရန်တို့သည် တခြားစီဖြစ်၍၊ ရုံးတော်က သီးခြားပြီး အမိန့်ချမှတ်ရန် လိုအပ်သည်။ဆိုလျှာကို ပြင်ဆင်ခွင့်ပြုမည် မပြုမည်ကို ပဌမ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ပြီးမှသာ၊ ရုံးခွန်တော် ပေးဆောင်ရန်နှင့် ပတ်သက်၍ အမိန့်ချမှတ်ရန် ဖြစ်သည်။ ရမ်ပရဆတ်နှင့် ဘီမန်၊ အလဟာဘတ်စီရင်ထုံး အတွဲ ၂၇၊ စာမျက်နှာ ၁၅၁။ ဒက်ဂျင်ပုဒီရာမကရပ်မှနာရက်ဒီနှင့် ဒက်ဂျင်ပဒီဗွီးရာရက်ဒီ။ အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရ်)၊ ၁၉၄၆ ခုနှစ်၊ မဒရပ်၊ စာမျက်နှာ ၁၂၆။ တီ၊ အာ (ရ်)၊ ဂိုဗွင် ဒရာဂျာမူဒလီယာနှင့် တီ၊ စာရဗွာနာမူဒလီယာ။ အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရ်)၊ ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ မဒရပ်၊ စာမျက်နှာ ၆၄၀ တို့ကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။

မတင်ကြည်နှင့် ကိုဘဒန်၊ ကိုထားဝေ 988

တရားဝင်—ကိုယ်စားလှယ်ထည့်သွင်းရန် လျှောက်ထားသည့်ကိစ္စ—မူလတရားခံက ကြားဖြတ်အမိန့်တခုကို စောဒကဝင်နေစဉ် သေဆုံးခြင်း—မူလရုံး၌ အမှုတွဲ မရှိခြင်း—တရားလိုများ လျှောက်ထားရန် တာဝန်မရှိ။ မူလရုံး၏ ကြားဖြတ် အမိန့်တခုနှင့် ပတ်သက်၍ တရားခံသည် တရားလွှတ်တော်တွင် စောဒကဝင်နေစဉ် အတွင်း၊ ၎င်းသည်။ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၄ ရက်နေ့တွင် သေဆုံးခဲ့၏။ ။ တရားရုံးချုပ်သည် ထိုစောဒကမှုကို ပယ်ပြီးသည့်နောက် မူလရုံးသည် ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၁၁ ရက်နေ့တွင် အမှုတွဲကို ပြန်လည်ရရှိရာ၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၁၄ ရက်နေ့တွင် တရားလိုများအား အကြောင်းကြားလိုက်၏၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၀ ရက်နေ့တွင် တရားလိုတို့သည် ကွယ်လွန်သူတရားခံ၏ တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်များကို အမှုတွင် ထည့်သွင်းရန် လျှောက်ထားရာ၊ မူလရုံးက ခွင့်ပြုခဲ့သည်။ ။ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်၍ စောဒကဝင်ရာ။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။ယခု ကဲ့သို့သော အမိန့်မျိုးကို စောဒကဝင်နိုင်သည်ထားဘိဦး၊ တရားလွှတ်တော်သို့ မူလတရားခံက စောဒကဝင်သည့်အခါနိုန်အတွင်း၊ မူလရုံး၌ အမှုတွဲမရှိ။ ထိုရုံးကလည်း မည်သို့မျှဆောင်ရွက်ခြင်းမပြုနိုင်သည်ဖြစ်ရကား၊ ထိုရုံး၌ မူလတရားခံ၏ တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်များကို အမှုသည်အဖြစ် ထည့်သွင်းရန် လျှောက်ထားခြင်း မပြုနိုင်ပေ။ ။ ပင်ကပ်နာဆီမန်ရဗီနှင့် ကွန်ဒါရဗီ။ အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရ်)၊ ၁၉၅၁ ခု၊ ဟိုက်ဒရာဘတ်၊ စာမျက်နှာ ၅၅ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ဒေါ်ချစ်ခင် (သေသူ၊ ဦးဘိုးဒေါင်း၏ တရားဝင် ကိုယ်စားလှယ်) နှင့် ဒေါ်လှမေ ပါ ၂ 956

နို့တစ်စာ—ခိုင်လုံသော နို့တစ်စာဖြစ်ရန် မည်သို့လိုက်နာရခြင်း—ပစ္စည်းလွဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၆—လစဉ်စံနှစ်ဖြင့်ငှါးရမ်းခြင်း 1027

ပစ္စည်းလွဲပြောင်းရေးအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၆—လစဉ်စံနှစ်ဖြင့်ငှါးရမ်းခြင်း—နို့တစ်စာ၏ ချိုယွင်းချက်။ ။အခင်းဖြစ်အိမ်ကို ၁၃၂၀ ခုနှစ်၊ တော်သလင်းလဆန်း ၁၂ ရက်နေ့က ပင်ငှါးရမ်းခဲ့ရာ၊ နို့တစ်စာတွင် အောက်ပါအတိုင်း ဖေါ်ပြထား၏။

PAGE

"".....၁၃၂၃ ခုနှစ်၊ နယုန်လဆန်း ၁၂ ရက်နေ့ ငှါးရမ်းသောလကုန်တိုင် နေထိုင်ပြီးလျှင်၊ ငှါးရမ်းသောအိမ်မှ ဖယ်ထွက်သွားစေလိုပါသည်။ **ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။အခင်းဖြစ်အိမ်ကို မြန်မာလဖြင့်၊ လဆန်း ၁၂ ရက်နေ့မှ စတင်ငှါးရမ်းခဲ့ရာ၊ ၁၃၂၃ ခုနှစ်၊ နယုန်လဆန်း ၁၁ ရက်နေ့၊ ညသန်းခေါင်အချိန်၌၊ ငှါးရမ်းသည့်လကုန်ဆုံးခဲ့လေသည်။ ထို့ကြောင့်၊ ထိုနှိ့တစ်စာမှာ ၁၃၂၃ ခုနှစ်၊ နယုန်လဆန်း ၁၂ ရက်နေ့တွင်၊ ငှါးရမ်းသူမျှားအား နေထိုင်ခွင့်ပေးထားသည်ဖြစ်ရာ၊ ပစ္စည်းလွဲပြောင်းရေးအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၆ နှင့်မကိုက်ညီပေ။ ။ဖမ်းမရူးမား၊ နှင့် မူခုမတ်အမ်(မ်) တီရမ်မီ။ အော၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၄၅ ခုနှစ်၊ ပတ္တနာ၊ စာ ၄၆၃ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ဦးဥတ္တရ နှင့် ဦးသက်ရှည် ပါ ၂ 1027

ပစ္စည်းလွဲပြောင်းရေး ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၁—မြေငှါးခမပေးရုံနှင့် မြေငှါးအဖြစ် ရပ်စဲသည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းချက်မရှိ—သက်သေခံ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၉ ငှါးရမ်းခြင်း ပျက်ပြယ်ကြောင်းပြရန်တာဝန်။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။မြေငှါးတဦးသည်၊ မြေငှါးခမပေးရုံမျှဖြင့်၊ မြေငှါးမဟုတ်တော့ကြောင်းဟု မဆိုနိုင်။ မြေငှါးအဖြစ်ရပ်စဲသည်မှာ ပစ္စည်းလွဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၁ ပါ အကြောင်းတခုခုကြောင့်သာ ဖြစ်နိုင်ပေသည်။ ထိုပုဒ်မပါပြဋ္ဌာန်းချက်များတွင်။ ။မြေငှါးခမပေးရုံမျှနှင့်မြေငှါး အဖြစ်ရပ်စဲသည်ဟုပြဋ္ဌာန်းချက်မရှိ။ ။သက်သေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၉ အရဆိုလျှင်မြေရှင်နှင့် မြေငှါးဖြစ်ကြောင်း ပေါ်လွင်ကာငှါးရမ်းခြင်းပျက်ပြယ်ပြီးဖြစ်ကြောင်းကို အဆိုပြုသူက သက်သေတင်ပြရန် တာဝန်ရှိပေသည်။ ရမ်ကိုလာမွန်ဒါနှင့် အပ္ပဒူကာဖူး။ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးမျှား၊ ကာလကတ္တား အတွဲ ၄၊ စာမျက်နှာ ၃၁၄ နှင့် မောင်စံပြည့်နှင့် မောင်ထွန်း။ ၁၈၉၇-၁၉၀၁ အထက်မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးမျှား အတွဲ ၂၊ စာမျက်နှာ ၄၁၄ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

နော်စံမယ် ပါ ၃ နှင့် ဒေါ်စိန်မေ ပါ ၂ 959

ပစ္စည်းလွဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေ—ငှါးထားသော ခြံမြေပေါ်တွင် ခြံရှင်က အဆောက်အဦမျှားဆောက်ရန် အခြားသူမျှားအား ငှါးခွင့်ရှိမရှိ—မူလခြံငှါးက မြေခကို မပေးဘဲ နေနိုင်ခြင်း။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။ပစ္စည်းလွဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေအရ၊ ခြံရှင်က မိမိငှါးရမ်းခဲ့သော ခြံမြေတွင် အဆောက်အဦမျှား ဆောက်လုပ်ပြီး၊ အခြားသူမျှားအား ငှါးရမ်းခဲ့သည်မှာ၊ မူလခြံငှါး၏ အေးချမ်းစွာ လက်ရှိထားပိုင်ခွင့်ကို နှောင့်ရှက်ရာရောက်သည်။ ထို့ကြောင့် မူလခြံငှါးသည် မိမိ၏ အခွင့်အရေး တစိတ်တဒေသကို ဆုံးရှုံးသဖြင့်၊ ထိုသို့ဆုံးရှုံးပြီးနောက်၊ ကျသင့်သော မြေခကို မပေးဆောင်ဘဲ နေနိုင်ပေမည်။ ဆူးရက် (ခ်ဒ်) ချန်ဒရာဆမားဒါးနှင့် မသူရာနတ်(သ်)။ အော၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၂၅ ခုနှစ်၊ (ကာလကတ္တား) စာ ၁၁၇။ ဂျဂတ်နရိန်းနှင့် တူစီချမာ။ အော၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၂၆ ခုနှစ်၊ (ပတ္တနာ) စာ ၅၁၃။ မဟာမက်အလီနှင့် ကရမ်အလီ။ အော၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ (ကာလကတ္တား) စာ ၁၃၄ ကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။

ဘီ၊ အမ်၊ အာဇင် (ခေါ်) ဦးဘကလေး နှင့် ဦးသန်းမြင့် 977

PAGE

ပစ္စည်းထိန်းဝန် ခန့်ထားခြင်းကိစ္စ—တရားခံက လက်ရှိဖြစ်၍တရားလိုက လက်မဲ့ဖြစ်နေခြင်း—ခန့်လျှင်တရားခံအား နစ်နာနိုင်စေသည့်အချက်၊—အမှေမှတ္တင် ခန့်အပ်ကပို၍ ကြန့်ကြာနိုင်ခြင်း။ ။တရားလိုသည်၊ "တရားခံနှင့် မယားပြိုင်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုကာ ကုယ်လွန်သူ၏အမွေကို ခွဲဝေခံစားခွင့်အတွက် တရားစွဲဆိုသည်။ ။တရားလို၏အဆိုအရ၊ အားလုံးသော ပစ္စည်းတို့သည် တရားခံ၏ လက်ဝယ်သို့ ရောက်ရှိနေပြီး မိမိမှာ လက်မဲ့ဖြစ်နေရာ၊ ထိုပစ္စည်းများ ထိန်းသိမ်းရန် ပစ္စည်းထိန်းခန့်ရန် လျောက်ထား၏။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ပစ္စည်းထိန်းဝန် မခန့်အပ်ခဲ့လျှင်၊ တရားလိုအား နစ်နာနိုင်စေသော်လည်း၊ ခန့်အပ်ပြန်လျှင်လည်း၊ တရားလိုကိုယ်တိုင်က တရားဝင်ဇနီးဖြစ်သည်ဟု ဝန်ခံထားသော တရားခံတွင်၊ နစ်နာဘွယ်ရာရှိသည်။ တရားခံ၏ လက်ဝယ်ရှိ ပစ္စည်းများကို ပစ္စည်းထိန်းဝန်အား ထိန်းသိမ်းထားရှိစေခဲ့လျှင် ပစ္စည်းများသည်၊ ပျောက်ပျက်ခြင်း မရှိသော်လည်း၊ တရားခံအဘို့ လက်ရှိမှ လက်မဲ့ဘဝသို့ ရောက်ရှိသွားမည်။ ။ဤအခြေအနေမျိုးတွင်၊ သာမန်အားဖြင့် ပစ္စည်းထိန်းဝန် ခန့်အပ်ရန်မသင့်။ ခန့်အပ်လျှင် တရားခံအား ပိုနစ်နာစေလိမ့်မည်။ ။ *Mai Bu* v. *Mai Oh Gyi*, I.L.R. 5 Ran. p. 70ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ။ထို့ပြင် ဤအမှုတွင် တရားလိုသည် တရားဝင် မယားပြိုင်ဖြစ်ကြောင်းကို တရားခံက လုံးဝငြင်းဆိုသည်။ တရားလို၏ သားသမီးများသည် ကွယ်လွန်သူ ဦးဘဟန်၏ ကလေးများဖြစ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်နိုင်စေဦး၊ ထိုအချက်သည် တရားလိုမှာ တရားဝင်ဇနီးဖြစ်ကြောင်းကို ထင်ရှားစေသည့်အချက်မဟုတ်။ မလှမင်းနှင့် မောင်လှဦး 1936 A.I.R. Ran. p. 464 ကို ရည်ညွှန်းသည်။ အမွေအမှုတမှုဆိုလျှင် ၁၀ နှစ်ကြာမည်ဟူသော အယူအဆများကို ပယ်ဖျက်ရန်လိုပြီး အမှန်အားဖြင့်ပစ္စည်းထိန်းဝန်ခန့်ထားခြင်းဖြင့်၊ အမှုကိုပို၍ပင် ကြာစေနိုင်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်၊ ထိုကဲ့သို့ ခန့်ထားခဲ့လျှင်၊ တရားလိုသည် စိတ်အေးလက်အေးနှင့် အမှုပြီးစီးရန်အတွက် ဝိရိယစိုက်ထုတ်ခြင်း မပြုရန်မျှသည်။ ။ထို့ကြောင့် ပစ္စည်းထိန်းခန့်အပ်ခြင်းမပြု။

ဒေါ်အုံးခင်နှင့် ဒေါ်လှ 966

ပြည်ထောင်စုတရားစီရင်ရေးဥပဒေပုဒ်မ ၆—အောက်ရုံး ၂ ရုံး၏ သဘောတူဆုံးဖြတ်ချက်များ၊ မည်သည့်အခါ၌ စွက်ဖက်နိုင်ခြင်း။ ။ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အောက်ရုံး ၂ ရုံး၏ သဘောတူဆုံးဖြတ်ချက်များကို၊ တရားစီရင်ရေးတိမ်းစောင်းမှုသာလျှင် သော်၎င်း၊ တရားဥပဒေမူ၊ သို့မဟုတ် ကျင့်ထုံးမူ တရပ်ရပ်နှင့် ဆန့်ကျင်မှုသာလျှင် သော်၎င်း၊ ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး ဥပဒေပုဒ်မ (၆) အရ၊ ဝင်ရောက်စွက်ဖက်မည်ဖြစ်သည်။ ။မအိမ်ယူနှင့် ဒေါက်တာ မစ် အေ၊ ဂျီ၊ ဒီ၊ နက်ထိုး၊ ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ် စာ ၆၅။ ။ဦးစောဟန် နှင့် ဦးအုန်းခင် ပါ ၄၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရား လွှတ်တော်ချုပ်၊ စာ ၂၄ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ။ထီလက်မှတ်ကို မည်သူပိုင်သလောဟုသည့်အချက်မှာ၊ အကြောင်းချင်းရာနှင့် သကဆိုင်သော အချက်သာဖြစ်သည်။ ဥပဒေကြောင်းဆိုင်ရာ ပြဿနာမပေါ် ပေါက်ဖော်ရှိ

ဦးဝင်းမောင် ပါ ၃ နှင့် ဒေါ်ကျင်လှိုင် ပါ ၃ 1012

PAGE

မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာတရားဥပဒေ လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းနေထိုင်ရန် သဘော တူညီမှုဆန္ဒ (Consent) သည် အဓိကပဓါနအချက် ဟုတ်မဟုတ်၊ လင်မယား အဖြစ် ပေါင်းသင်းစပ်ယှက်မှု (Consummation) ပါ လိုအပ်မလိုအပ်။ ။ **ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။ဓမ္မသတ်ကျမ်းများမှ မှတ်စုမှတ်ရာများ၊ မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာ တရားဥပဒေစာအုပ်နှင့် စီရင်ထုံးများအရ၊ အရွယ်ရောက်သည့် ယောကျ်ားနှင့် မိန်းမတို့သည် တရားဝင် အကြောင်လင်မယားဖြစ်ကြရန်၊ ၎င်းတို့လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းနေထိုင်ရန်၊နှစ်ဦးသဘောတူညီမှုဆန္ဒ (Consent) သည်၊ အဓိက ပဓါနအချက်ကြီး ဖြစ်သည်မှာ ကောင်းစွာ ပေါ်လွင်သည်။ ။မအေးနှင့် မောင်စန္ဒ။ ဘီ၊အယ်(လ်)၊ အာ(ရ်)၊ အတွဲ ၃၊ စာမျက်နှာ ၈။ မသိန်းတင်နှင့် မောင်ဘိုးသုံး။ အေးအိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၀၊ ရန်ကုန်၊ စာမျက်နှာ ၂၁၀။ မိမယ်နှင့် မိရွှေမ။ ၁၉၁၀-၁၃၊ အထက်မြန်မာပြည် စီရင်ထုံး ၁၁၁ (ပရီဗီ ကောင်စီ)။ ။မအေးမယ်နှင့် မကြည်ကြည်။ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး လွှတ်တော် စာမျက်နှာ ၆၂၅ ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ။သို့သော် ၁၉၃၀ ခုနှစ်မှ စတင်ချမှတ်ခဲ့သော စီရင်ထုံးအချို့တွင် အဆိုပါ သဘောတူညီမှုဆန္ဒ (Consent) ရှိရန် လိုအပ်သည့်အပြင်၊ လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းစပ်ယှက်မှု (Consummation) ပါ လိုအပ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ထားသည်။ ။မလှမယ် နှင့် မောင်လှဘော်။ရန်ကုန်စီရင်ထုံး အတွဲ ၈၊ စာမျက်နှာ ၄၂၅။မောင်ထွန်းအောင် နှင့် မအေးကြည်။ ရန်ကုန်စီရင်ထုံးအတွဲ ၁၄၊ စာမျက်နှာ ၂၁၅။ မကျင်မြနှင့် မောင်စစ်ဟန်။ ၁၉၃၇ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံးစာမျက်နှာ ၁၀၃။ မောင်မောင် နှင့် မစိန်ကြည်။ ၁၉၄၀ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ ၅၆၂ နှင့် ဦးလှအောင် နှင့် ဒေါ်အမာ။ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ရုဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု အမှတ် ၃၉ (ခ) တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။ ။ယခုခေတ်အခါသမယတွင်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မြန်မာနိုင်ငံသားတို့ ထိမ်းမြားလက်ထပ်ရေး ပြောင်းလဲ၍လာသဖြင့် ထိုစီရင်ထုံး များ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကိုပြန်လည်၍ သုံးသပ်ရန်လိုအပ်ပြီဟု ထင်မြင်သည်။ ။ အဆိုပါ စီရင်ထုံးများက မှီငြမ်းပြုသည့် ဦးဂေါင်းသခေ်ပကျမ်းတွင်လည်း၊ ယောကျ်ားနှင့် မိန်းမတို့သည် တရားဝင်လင်မယားဖြစ်ကြရန်၊ ၎င်းတို့လင်မယား အဖြစ် ပေါင်းသင်းစပ်ယှက်မှု လိုအပ်သည်ဟူ၍ တိုက်ရိုက်တိကျစွာ ပြဋ္ဌာန်း ထားခြင်းမရှိ။ ။ထို့ကြောင့်မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာတရားဥပဒေ ထိမ်းမြားလက်ထပ် ရေးအရ၊အရွယ်ရောက်သည့် ယောကျ်ားနှင့် မိန်းမတို့သည်၊လူသိနတ်ကြား အမြဲ တစေ၊ ပေါင်းသင်းနေထိုင်ရန်၊ သဘောတူညီမှုဆန္ဒ (Consent) ရှိရန်သာ လိုအပ်ပြီး၊ လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းစပ်ယှက်မှု(Consummation) မလို အပ်ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ဖြေဆိုသည်။

မောင်စန်းအောင်နှင့် မကြည်ကြည်ဝေ 995

ရုဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၂၃ (၁) (ခ)—အယူခံရုံးကချမှတ်နိုင်သည့်ပြစ်ဒဏ်။ရုဇသတ် ပုဒ်မ ၄၂၀ အရ၊ အယူခံရုံးက ပြစ်ဒဏ်ပေးရာ၌၊ ထောင်ဒဏ်မပါခြင်း၊ [illegible] ဝင်မဝင်။ ။မူလရုံးကလျှောက်ထားသူအပေါ် ရုဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၀၆ [illegible] အပြစ်ပေးရာ၌၊ ဒဏ်ငွေ ၂၀၀ ကျပ် ထမ်းဆောင်စေ၊ မဆောင်နိုင်ပါက၊ ထောင်ဒဏ် ၆ လ ကျခံစေဟု စီရင်ခဲ့လေသည်။ အောက်အယူခံရုံးက ပြစ်မှုမှာ ရုဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၂၀ အရသာဖြစ်သည်ဟု ဆိုသော်လည်း၊ မူလရုံးအတိုင်းပင်

PAGE

ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခဲ့လေသည်။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၂၀ အရ၊ ချမှတ်ခွင့်ရှိမည်ပြစ်ဒဏ်မှာ ထောင်ဒဏ် ၇ နှစ်နှင့် ဒဏ်ငွေပါဖြစ်ရကား၊ အောက်အယူခံရုံးကမူလရုံး၏ ပြစ်ဒဏ်ကို အတည်ပြုရာ၌၊ ပုဒ်မ ၄၂၀ အရ ချမှတ်မည့် ထောင်ဒဏ်မပါသဖြင့် ထိုပြစ်ဒဏ်မှာ တရားဥပဒေနှင့် မညီညွတ်သည့်ပြစ်ဒဏ် ဖြစ်လေသည်။ ။ထွန်းတင်နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ 1951 B.L.R. p. 148 (S.C.) ကို ရည်ညွှန်း၍လိုက်နာသည်။ ။ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၂၃ (၁) (ခ) အရ၊ ချမှတ်နိုင်သည့်ပြစ်ဒဏ်မဟုတ်ကြောင်းမှာထင်ရှားသည်။

ဦးအုန်းဖေနှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (ဦးတိုး) 1023

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၂၂ (၁) မူလရုံးက ချမှတ်သောအမိန့်ကို စက်ရှင်ရုံးက မပယ်ဖျက်နိုင်။ ပုဒ်မ ၅၂၂ (၃)၏ သဘော—ပုဒ်မ ၄၃၉ အရပယ်ဖျက်ရန်အာဏာမရှိ—ပုဒ်မ ၄၃၀ အရ ထောက်ခံတင်ပို့ရန်သာရှိခြင်း။ လျှောက်ထားသူက လျှောက်ထားခံရသူအပေါ် ဝင်ရောက်ကျူးကျော်သည်ဆိုပြီး တရားစွဲဆိုခဲ့ရာ၊ ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခြင်းခံရပြီး၊ ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၅၂၂ (၁) အရ မြေကို လျှောက်သူအား ပြန်ပေးရန်မူလရုံးကအမိန့်ချမှတ်ခဲ့လေသည်။ ။စက်ရှင်ရုံးကပြစ်ဒဏ်ကိုအတည်ပြုသော်လည်း၊ ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၂၂ (၁) အရ ချမှတ်သည့် အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်လိုက်ရာ၊ ဤပြင်ဆင်မှုတွင် အဓိကတင်ပြသော အချက်မှာ၊ စက်ရှင်ရုံးသည် ထိုအမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ရန် အာဏာမရှိခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၂၂ (၃) တွင် "an order under this section may be made" ဟုသာပြဆိုထားသဖြင့်၊ ၎င်းအပိုဒ်နှင့် အပိုဒ် (၁) တို့ကို ခြုံကြည့်မူ၊ အယူခံ၊ သို့မဟုတ် ပြင်ဆင်သည့်ရုံးက၊ မူလရုံးမှ ထိုအမိန့်မျိုးကို မချမှတ်ခဲ့မူ၊ ထိုရုံးမျှားမှ ချမှတ်သင့်သည်ဟု ယူဆက ချမှတ်ပေးနိုင်သည့် အခွင့်အာဏာသာပေးထားရာ၊ ထိုအမိန့်မျိုးကို ပယ်ဖျက်နိုင်သည်ဟု မဆိုပေ။ ။ထို့အတွက်၊ အယူခံရုံး၊ သို့မဟုတ်ပြင်ဆင် သည့်ရုံးက၊ ထိုသို့ပုဒ်မ ၅၂၂ (၃) အရ ပယ်ဖျက်နိုင်စွမ်းမရှိမှု၊ ပြင်ဆင်သည့်စက်ရှင်တရားရုံးက၊ ထိုအမိန့်ကို ပယ်ဖျက်သင့်သည်ဟုယူဆပါက၊ ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၃၀ အရ၊ ဤရုံးသို့ ထောက်ခံတင်ပို့ရန်သာရှိပေသည်။ ၎င်းချုံးတွင်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၃၉ အရ အာဏာမရှိသဖြင့် အပြီးအပိုင် အမိန့်ချမှတ်ပေးနိုင်သည့်အခွင့်အရေးမရှိ။ ။ထို့ကြောင့် ပြင်ဆင်လွှာကို ခွင့်ပြုလိုက်သည်။

မင်္ဂေါ်မြိမ်းနှင့် မောင်ချစ်ပုံ 980

လောင်းကစား အက်ဥပဒေ—ရှာဖွေဖမ်းဆီးရန် ထုတ်ပေးသည့်ဝါရမ်း—ရုံးတံဆိပ်မပါခြင်း—ပုဒ်မ (၆) နှင့် မညီညွတ်—ပုဒ်မ (၇) အရ၊ မဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း—ပုဒ်မ (၁၁) နှင့် (၁၂) အရ ပြစ်မှုစီရင်နိုင်မနိုင်။ ။လောင်းကစားဥပဒေပုဒ်မ ၁၁ နှင့် ၁၂ အရ တရားစွဲအပြစ်ပေးခြင်းခံရသောအမှု၌၊ အိမ်တွင်ရှာဖွေဖမ်းဆီးရန်၊ နယ်ပိုင်တရားသူကြီးက ထုတ်ပေးခဲ့သည်ဆိုသည့် ဂါရမ်းသည် ရုံးတံဆိပ်မပါရှိသဖြင့်၊ ဥပဒေနှင့် မညီညွတ်ဟု လျှောက်ထားရာ၊ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။ဝါရမ်းကို နယ်ပိုင်မင်းက အိမ်တွင်ရေးသားပေးသဖြင့်၊ ရုံးတံဆိပ်မပါရှိကြောင်းကိုဖမ်းဆီးသူ ရဲအုပ်က ဝန်ခံထားသည်သာမက၊ ၎င်းဝါရမ်းမှာ

PAGE

နယ်ပိုင်မင်းက အမှန်ထုတ်ပေးသည့် ဝါရမ်းဟုတ်မဟုတ်နှင့် ပတ်သက်၍နယ်ပိုင်မင်းအားအမှုတွင် မစစ်ဆေးခဲ့သဖြင့်၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ၅၃၇ အရ ကုစား၍ မဖြစ်နိုင်တော့ပေ။ ■Girdhari Lal and others ၈. The Crown, 1910, Vol. 45 Punjab Cr. Jts. p. 73 ကိုရည်ညွှန်း၍လိုက်နာသည်။ ။ ထို့အတူက် ယခုအမှုတွင် ရှာဖွေဖမ်းဆီးခဲ့ခြင်းမှာ လောင်းကစားဥပဒေပုဒ်မ (၆) အရ မလိုက်နာခဲ့သဖြင့်၊ ပုဒ်မ (၇) အရ ယူဆချက်များ မပြုနိုင်တော့သောကြောင့်၊ ပြစ်မှုတွေ့ရှိခြင်းကို လက်ခံအတည်မပြုနိုင်။

ဦးလူ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ကိုရွှေ ပါ ၃ — 1020

ဝိနိစ္ဆယဌာနအမိန့်—ယူဆချက်များကို ပယ်ဖျက်ရန်မလိုခြင်း—ဝိဝါဒါဓိကရဏ်းအမှုတွင် အထောက်အထားမရှိလျှင် မြို့နယ် ဝိနိစ္ဆယဌာနက အမှုကိုပယ်ရန်ရှိခြင်း။ 1009

သက်သေခံအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၉—ငှါးရမ်းခြင်း ပျက်ပြယ်ကြောင်း ပြရန်တာဝန်မည်သူ့အပေါ်တွင်ရှိခြင်း။ 959

ဟိန္နူဘာသာဝင်က စွဲသောမယားခေါ်လိုမှု—အိန္ဒိယပြည် အက်ဥပဒေကိုမြန်မာပြည်အား၊ ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်း ပြုနိုင်မပြုနိုင်။ ။အယူခံတရားခံသည်၊ အယူခံတရားလိုတွင် မိမိ၏မယားအဖြစ် မြန်လည်ပေါင်းသင်းရန် အမှုစွဲဆိုခဲ့ရာ၊ အောက်ရုံးကၿငင်း၊ အောက်အယူခံရုံးကၿငင်း၊ စွဲဆိုသည့်အတိုင်း ဒီဂရီချပေးခဲ့လေသည်။ ။တရားရုံးချုပ်သို့ အယူခံဝင်ရာ၊ ဆုံးဖြတ်ရန်အဓိကပြဿနာမှာ၊ အိန္ဒိယ နိုင်ငံတွင် ၁၉၄၆ ခုနှစ်ဥပဒေတခုအရ ဟိန္နူဘာသာဝင်လင်ယောကျ်ားက၊ ဒုတိယမိန်းမယူခဲ့သော်၊ ၎င်း၏ဟိန္နူဘာသာဝင်မိန်းမက ပေါင်းသင်းခြင်းမပြုလိုဟု ငြင်းဆိုနိုင်ရာ၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ထိုအက်ဥပဒေကိုဟိန္နူဘာသာ တရားဥပဒေ၌ ထည့်သွင်းစဉ်းစားနိုင်မည်၊ မနိုင်မည်ဟူသော ပြဿနာပင်ဖြစ်သည်။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။မြန်မာနိုင်ငံ၌မှီတင်းနေထိုင်ကြသော ဟိန္နူဘာသာဝင်တို့သည်၊ အဆိုပါ အိန္ဒိယနိုင်ငံ အက်ဥပဒေ၏ပြဋ္ဌာန်းချက်ကို၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင် နေထိုင်ကြစဉ်၊ ခံစားခွင့် ရှိနိုင်မည်မဟုတ်။ ယခင်ရှိရင်းစွဲ ဟိန္နူဘာသာ တရားဥပဒေအရသာ ၎င်းတို့၏ အမှုကိုစီရင်ဆုံးဖြတ်ကြရပေမည်။ ရမာဒါကီးအော့နှင့် ရတ္တီးပါအဟီရ်။ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော် ၁၁။ ကိုရည်ညွှန်း၍လိုက်နာခြင်းမပြု။ ။ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ နှင့် အမ်ဗီဂန်းဒီးရားပါ ၃။ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အသေးအဖွဲ့ လျှောက်လွှာအမှတ် ၁၈ ကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။

ပရိတန်ကော နှင့် ဒလစ်(ပါ)ဆင်း 971

အစိုးရမြေ—မြေခွန်ပေးဆဲနေထိုင်သူ—မည်သည့်အခါ၌ စကွာတာဖြစ်ခြင်း—မည်သည့်အခွင့်အရေးမျှ မရှိခြင်း—ထိုမြေကိုဂရုထုတ်ပေးမှု—အောက်မြန်မာပြည်[illegible]နှင့် ကျေးရွာမြေများအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၁(က)—တရားရုံးများကဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခွင့်မရှိ။ ။အခြင်းဖြစ်မြေပေါ်၌ တရားလို၏ ဘခင်သည်၊ ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ကြီး

PAGE

မဖြစ်မီ အိမ်ဆောက်လုပ်နေထိုင်ခဲ့ပြီး၊စစ်အတွင်း၌ မြေကိုလက်လွှတ်ခဲ့၏၊တရားခံများသည် ထိုမြေပေါ်တွင်ဝင်ရောက် နေထိုင်သူ ထံမှ ဝယ်ယူပြီး၊ နောက်ဆုံးပြည်သူ့အိုးအိမ်အဖွဲ့မှ အငှါးဂရုရရှိခဲ့၏။ ။တရားလိုက တရားခံများထံမှ မြေလက်ရောက်ရရှိလိုမှုအတွက် တရားစွဲဆိုရာတွင် အမှုကိုပလပ်ခြင်းခံရသဖြင့် အယူခံဝင်လေသည်။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။တရားလို၏ ဘခင်သည် အစိုးရထံမှ ဂရုမရရှိခဲ့။ မြေလက်ရှိထားပိုင်ခွင့် (Land holders Right) မျှပင် မရရှိခဲ့ချေ။ ထိုမြေပေါ်၌နေစဉ်ကျသင့်သော အခွန်တော် များကို ပေးဆောင်ရုံမျှဖြင့် မည်သည့် အခွင့်အရေးမျှ ရနိုင်မည်မဟုတ်။ ၎င်းသည်မြေပေါ်တွင် စကွာတာအဖြစ်သာ နေထိုင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ။ထို့ပြင် ၎င်းသည် မြေမှထွက်ခွါ စွန့်လွှတ်ခဲ့သည် ဖြစ်သဖြင့်၊ ၎င်း၌ မည်သည့်အခွင့်အရေးမျှ မရရှိနိုင်ပေ။ ၎င်းပြင်ယခုကဲ့သို့ အငှါးဂရုထုတ်ပေးသည့်ကိစ္စမျိုးတွင်၊ ပြည်သူ့အိုးအိမ် ပြန်လည်ထူထောင်ရေး အဖွဲ့မှ၊ အခွန်တော်အရာရှိများက ဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်သဖြင့်၊အောက်မြန်မာပြည် မြို့ပြနှင့် ကျေးရွာမြေများ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၁(က) ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များအပါ တရားမ ရုံးများက ဝင်ရောက်ဆုံးဖြတ်ခွင့်မရှိဟုယူဆရမည်ဖြစ်သည်။

စမီနာဘီဘီ (ခေါ်) မသေးသေး နှင့် ကိုထွန်းရင်ပါ ၂ 953

အမှုခေါ် စာချုပ်တော်—ခရောင်းခွန်တော် သင့်ငွေအတွက် ပစ္စည်းများကို ဝါရမ်းဘမ်းခြင်းကိစ္စ—မည်သို့ ဆောင်ရွက်ရန်သင့်ခြင်း။ ။လျှောက်ထားသူသည်၊ "အမ်အောင်ခွေး ဘရားသားနှင့် ၉ ဦး" တို့၏လုပ်ငန်းတွင် ပါဝင်သည်ဟုဆိုပြီး၊ ထိုလုပ်ငန်းမှပေးရန်ရှိသော ရောင်းခွန်တော် ငွေအတွက်၊ မိမိ၏အိမ်နှင့်လော်လီကားကို ဝါရမ်းဘမ်းဆီးခြင်း ခံရသဖြင့်၊ ထိုအမိန့်ကိုအမှုခေါ် စာချုပ်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ရန် လျှောက်ထားရာ။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။အကယ်၍ လျှောက်ထားသူက အဆိုပါလုပ်ငန်းတွင်လုံးဝမပါဟု ငြင်းဆိုလိုပါက၊ ထိုအငြင်းပွါးမှုများကို ဆုံးဖြတ်နိုင်သော အာဏာရှိသည့် မင်းကြီးဆံတွင် စစ်ဆေးရန် တောင်းဆိုသင့်သည်။ အကယ်၍မင်းကြီးက အကြောင်းလုံလောက်စွာ မရှိဘဲ စစ်ဆေးစုံစမ်းရန် ငြင်းဆိုခဲ့လျှင်၊ သက်ဆိုင်ရာတရားရုံး၌ တရားစွဲဆိုရန်သာ အကြောင်းရှိသည်။ ။ယွန်ရောက်စိန် (ခေါ်) ဝိုင်၊ အာံ(ရ)၊ စိန် (ခေါ်) ဦးစိန်နှင့် ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်မင်းကြီး ပါ ၃။ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ စာ ၁၀၀။

ဦးသိန်းမြင့်နှင့် ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်မင်းကြီး ပါ ၂ 1015

အမှုခေါ် စာချုပ်တော်—အမှုကိုမပယ်ဘဲ၊ အမှုစွဲသည့်ကိုယ်တော်ကို ဖယ်ရှားစေရန် ချမှတ်သည့်မြို့နယ်ဝိနိစ္ဆယဌာန၏အမိန့်—ပယ်ဖျက်ရန်သင့်ခြင်း—ယူဆချက်များသာဖြစ်သော အဆုံးအဖြတ်များ—ပယ်ဖျက်ရန်မလိုခြင်း။ ။အယူခံစောဒကသည်၊ အခင်းဖြစ်ကျောင်းသည် ဂဏသံဃိက ကျောင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုပြီး ကျောင်းထိုင်ပုဂ္ဂိုလ်အနေနှင့် အယူခံစုဒိတကများအား ထိုကျောင်းမှဖယ်ရှားရန် အမှုစွဲဆိုခဲ့လေသည်။ ။ဆိုင်ရာမြို့နယ် ဝိနိစ္ဆယဌာနက အဆိုပါကျောင်းသည် ပုဂ္ဂလိကပိုင် ကျောင်းဖြစ်သည်ဟုဆိုကာ၊ အမှုကိုမပလပ်ဘဲ အယူခံစောဒကအား ဖယ်ရှားခေရန်အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ အယူခံစောဒကထိုအမိန့်ကိုမကျေနပ်၍

PAGE

ခရိုင်ဝိနိစ္ဆယဌာနသို့ စောဒကဝင်ရာ၊ ကျောင်းကို အမှုတွင် သက်သေတဦးသာ ဖြစ်သည့် ဆရာတော် တပါးပိုင်သည့် ပုဂ္ဂလိကပိုင်ကျောင်းဟု ဆုံးဖြတ်ပြီး၊ အားလုံးသင့်သင် မြတ်မြတ်သိတင်းသုံးကြရန် ဆုံးဖြတ်၏။ နိုင်ငံတော်ဝိနိစ္ဆယဌာနက၊ ပိုင်ဆိုင်မှုကို ထိုသို့ပင် ဆုံးဖြတ်သော်လည်း၊ အားလုံးသိတင်းသုံးရန် ဆုံးဖြတ်သည့် အမိန့်ကိုပယ်ဖျက်လိုက်၏။ ။အယူခံစောဒကက ထိုအမိန့်များကို မကျေနပ်၍ အမှုခေါ်စာချုပ်တော် ထုတ်ဆင့်ရန်လျှောက်ထားရာ။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။အမှုအားဖြင့်ဆိုသော်အယူခံ စောဒက တရားစွဲဆိုသော ဝိဝါဒိ ဓိကရုဏ်းမှုတွင်၊ အထောက်အထားမရှိလျှင်၊ မြို့နယ်ဝိနိစ္ဆယဌာနက အမှုကို ပယ်ရန်သာ ရှိသည်။ ထိုကျောင်းမှ ဖယ်ရှားစေရန် အမိန့်ချမှတ်ခြင်း မပြုနိုင်ပေ။ ထို့ကြောင့် ထိုအမိန့်ကိုအမှုခေါ် စာချုပ်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။ ။ကျန် အဆုံးအဖြတ်များမှာ ယူဆချက်များသာ ဖြစ်သောကြောင့် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် အကြောင်းမရှိခေါ်။

ဦးပဖွရမ္မ နှင့် နိုင်ငံတော်ဝိနိစ္ဆယဌာနပါ ၉ 1069

အမွေကို အုပ်ထိန်းခဲ့ဝေပေးစေလိုမှု သို့မဟုတ် အစုကိုခဲ့ဝေ ပေးစေလိုမှု—မည်သည့်အခါ တွင် စွဲရမည်ဖြစ်ခြင်း (Administration Suit)။ 992

အမွေခံတဦး—လက်ရောက်ရလိုမှု အခွဲသင့်ခြင်း—ဝိမိအစုကိုခဲ့ဝေပေးစေမှု—သို့မဟုတ် အုပ်ထိန်း ခဲ့ဝေပေးစေလိုမှု (Administration Suit) သာ စွဲသင့်ခြင်း။ အယူခံတရားလိုသည် အခြင်းဖြစ်မြေ၏ မူလပိုင်ရှင်၏ အမွေခံ တဦးသာဖြစ်သော်လည်း၊ ထိုမြေကိုလက်ရောက်ရလိုမှု တရားစွဲဆိုခဲ့လေသည်။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။ တရားလိုဖြစ်သူ အယူခံတရားလိုသည်၊ အခြင်းဖြစ်မြေနှင့် ပတ်သက်၍ မိမိ၏အစုကို ခဲ့ချမ်းဝေပေးရန်သော်၎င်း၊ အမွေကြောင်း လျှောက်အုပ်ထိန်း ခဲ့ဝေပေးစေလိုမှု (Administration Suit) သာစွဲဆိုခွင့်ရှိပြီး ယခုကဲ့သို့ အခြင်းဖြစ်မြေ ကို လုံးဝလက်ရောက်အပ်ပေးရယူလိုမှု မစွဲဆို နိုင်ပေ။

Essafally Alibhai v. ***Abdeali Gulam Hussain***, 45 Bombay p. 75 ကိုရည်ညွှန်းသည်။

မသိန်းညွှန့် နှင့် ဒေါ်ဖွါးသန့် ပါ ၂ 992

အမွေပစ္စည်းကို တရားရုံးက အုပ်ချုပ်စီမံ ခန့်ခဲ့ရန်ဆိုသည့်အမှု—ကာလစည်းကမ်းသတ် ဥပဒေဇယား(၁)၊ အပိုဒ် ၁၂ နှင့်ဆိုင်မဆိုင်—အမွေဆိုင်ညီအမလေးဦးအနက် တယောက် သေဆုံးခြင်း—အိမ်ခဲ့နေခြင်း—အောက်ညီမ ရထိုက်ခြင်း။ ။အမွေဆိုင်များဖြစ်ကြသော အယူခံတရားခံများသည် အခြား အမွေဆိုင်တဦး ဖြစ်သော အယူခံတရားလိုအပေါ်၊ လွန်ခဲ့သည့် အနှစ် ၃၀ ခန့်ကသေဆုံးခဲ့သည့် ၎င်းတို့၏ ဖခင်ပိုင်အခြင်းဖြစ်မြေနှင့် ပတ်သက်၍၊ တရားရုံးက အုပ်ချုပ်စီမံ ခန့်ခဲ့ရန် တရားစွဲဆိုခဲ့လေသည်။ ။**ဆုံးဖြတ်ချက်**။ ။အမွေပုံပစ္စည်းကို၊ အမွေကိုထိန်းထားသည့် စီမံအုပ်ချုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိသူထံမှ ရသင့်ရထိုက်သောအမွေစုကို စွဲဆိုသည့်အမှုမျိုးနှင့်သက်ဆိုင် ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပဌမဇယား၊ အပိုဒ် ၁၂ ကသက်ဆိုင်သည်။ ။ မိဟာမက်ချာဂူး နှင့် အဗ္ဗဒူဟာမစ်ခန် အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ရန်ကုန်အဘွဲ့ ၁၀၊

PAGE

စာမျက်နှာ ဂ၂ ကိုရည်ညွှန်းသည်။ ။ယခုအမှုတွင်အမွေဆိုင်တဦးဖြစ်သူ အယူခံတရားလိုက အမွေပုံပစ္စည်းကို လက်ရှိထားသည်ဖြစ်ရာ၊ သာမန်အားဖြင့်ဆိုလျှင် ၎င်းသည်၊ ထိုပစ္စည်းကို အမွေဆိုင်အားလုံးအတွက် လက်ရှိထားသည်ဟု ယူဆရဖြစ်သည်။ ။မဖတိမာ နှင့် မိုမင်းဘီဘီ။ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ရန်ကုန်အတွဲ ၇၊ စာမျက်နှာ ၁၆၄ ကိုရည်ညွှန်းသည်။ ။အယူခံတရားလိုသည် အခြားအမွေဆိုင်များအား ဆန့်ကျင်၍ အခြင်းဖြစ်မြေကို လက်ရှိထားခဲ့ကြောင်း သက်သေအထင်အရှားမရှိသောကြောင့်၊ ယခုအမှုကို စွဲဆိုရာ၌ ကာလစည်းကမ်းသတ်အတွင်းကျရောက်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်သည်။ **။ဆက်လက် ဆုံးဖြတ်ချက်** ။ ။အမွေ ဆိုင်များဖြစ်ကြသူ ညီအမ ၄ ဦး တို့သည် အိမ်ခွဲ၍နေကြသူများဖြစ်ရာရာ၊ ၎င်းတို့အနက် တဦးသေဆုံးရာ၌၊သေဆုံးသူ၏အောက်၊ ညီမတဦးတည်းသာ ၎င်း၏ အမွေကိုရထိုက်သည်။ ကျန်ညီအမသုံးဦးလုံးက ညီတူညီမျှ ခွဲဝေယူရန် မဟုတ်။ ။မောင်ဘနှင့် မယ်အိုကြီး။ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ရန်ကုန်အတွဲ ၁၀၊ စာမျက်နှာ ၁၆၂ ကိုချည်ညွှန်း၍ ခွဲခြားရှင်းလင်းပြသည်။

မမြကြင် နှင့် မအေးတင်ပါ ၂ 983

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung and U Tun Tin, J.

ABDUL GAFFER AND FIVE OTHERS (APPELLANTS)

v.

ABDUL RAHIM AND TWO OTHERS (RESPONDENTS).*

C.C. 1963

Feb. 7.

Civil Procedure Code, o. 41, r. 5—Liability of sureties—Extent of—Determination of Sub-rule (3), cl. (c)—Phrase " as may ultimately be binding upon him" in—Meaning of.

The appellants furnished security under Order 41, Rule 5 of the Civil Procedure Code for stay of execution of a decree for K 11,330 obtained by respondent Abdul Rahim against Abdul Razak and two others in the District Court, Bassein, pending appeal.

On appeal the High Court modified the decree of the District Court and a decree for K 1,330 was passed. The decree-holder preferred a further appeal to the Supreme Court, which set aside the decree of the High Court and restored the decree of the District Court.

When the decree-holder sought to proceed against the sureties on the strength of the bond executed by them, some of the appellants objected on the ground that the security furnished by them was only in respect of the appeal to the High Court and that their liability under the bond had ceased with the modification of the decree by the High Court. The District Court, however, ordered that the security bond should be enforced to the fullest extent as its judgment and decree had been restored by the Supreme Court.

Held : That it is settled law that in determining to what extent the sureties are liable the terms of the bond should be construed and that having regard to the terms of the bond executed by the appellants they had bound themselves to the extent the judgment and decree were confirmed by the High Court and that as the judgment and decree were partially confirmed they were liable only to that extent.

Pannaji Devichand and others v. *Basappa Virappa Beliary and others*, A.I.R. (1943) Bom. 243 ; *Shri Madho Rao Narayan Rao Ghatate* v. *Harinath Bhikaji Baxi and another*, (1939) Nag. 276 ; *M. Paramasivam Pillai* v. *A. V. R. M. S. P. S. Ramasami Chettiar and another*, (1939) Mad. 2 90, referred to

*Civil Micellaneous Appeal No. 29 of 1961 against the order of the Dristrict Court, Bassein, dated the 29th March 1961 in Civil Execution Case No. 8 of 1952.

C.C. 1963

ABDUL GAFFER AND FIVE OTHERS v. ABDUL RAHIM AND TWO OTHERS.

Held also : that the phrase " as may ultimately be binding upon him " in clause (c) of sub-rule (2) of Order 41, Rule 5 of the Code of Civil Procedure must be interpreted to mean that the surety must bind himself for the due performance of the decree by the judgment-debtor of such decree or order as may ultimately be passed by the first appellate Court.

N. C. Sen for the appellants.

Kyaw Khin for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—This is an appeal against the order of the learned District Judge, Bassein, dated 29th of March 1961 in his Civil Execution Case No. 8 of 1952. The facts giving rise to the present appeal are briefly these. In Civil Regular Suit No. 1 of 1952 of the District Court of Bassein, Abdul Rahim, the 1st respondent in the present appeal obtained a decree for K 11,330 with interest at the rate of 9 per cent per annum against Abdul Razak and two others. When the decree was sought to be executed by Abdul Rahim in Civil Execution Case No. 8 of 1952, the judgment-debtors filed an application for stay of execution on the ground that they were preferring an appeal against the judgment and decree of the District Court. Eventually the execution was stayed on the present appellants Abdul Gaffer and five others furnishing security under Order XLI, Rule 5 of the Civil Procedure Code by offering their immoveable properties as security. The appeal by the judgment-debtors Abdul Razak and two others to the High Court was partially successful and the judgment and decree of the District Court was modified and a decree for K 1,330 only with interest at 9 per cent per annum from the 9th January 1949 till the date of the filing of the suit was given to the plaintiff Abdul Rahim. The plaintiff was dissatisfied with the judgment and decree of the High Court and preferred a further appeal to the Supreme Court which ultimately set aside the judgment and decree of the High Court and restored those of the District Court.

Thereafter when the plaintiff sought to proceed against the sureties on the strength of the bond furnished by them, the appellants Abdul Gaffer, Eunoose and Ma Sabuda filed a written objection saying that the security furnished by them was only in respect of the appeal to the High Court and that since the judgment and decree of the District Court had been modified by that Court they had been discharged and that their liability had ceased. The plaintiff Abdul Rahim, however, contended that the security bond executed by the sureties being one under Order XLI, Rule 5 of the Civil Procedure Code, the liability of the sureties extended until such time as the Court of final appeal had dealt with the matter. This contention was accepted by the learned District Judge of Bassein who ordered that the security bond should be enforced to the fullest extent as the Supreme Court had restored the judgment and decree of the District Court. Hence, this appeal by the sureties.

In our opinion it is settled law that in determining to what extent the sureties are liable the terms of the bond should be construed. The bond now under consideration in so far as it is relevant for the purpose in hand runs:—

> "That Abdul Rahim, the plaintiff in Civil Regular Suit No. 1 of 1952 having sued Abdul Razak, Abdul Wahid and Zulaikhabi, the defendants in this Court and a decree having been passed on the 23rd day of September 1952 in favour of the plaintiff, and the defendants having preferred an appeal from the said decree in the High Court, Rangoon, the said appeal is still pending.
>
> Now the defendants-judgment-debtors have applied for stay or execution filed by the plaintiff-decree-holder and have been called upon to furnish security. Accordingly, We (1) Abdul Gaffer (Self), (2) Abdul Gaffer for his two sons Abdul Kadar and Abdul Hamid (Holder of the General Power of Attorney), (3) Ma Sabuda, (4) Ah Bai and (5) Eunoose, all residents of Bassein, of our own free will stand security to the extent

C.C. 1963

ABDUL GAFFER AND FIVE OTHERS v. ABDUL RAHIM AND TWO OTHERS.

of K 15,559-18 pyas (Kyats fifteen thousand five hundred fifty-nine and pyas eighteen only) mortgaging the properties specified in the schedule hereunto annexed and covenant that if the decree of this Court be confirmed by the appellate Court, the defendants shall duly act in accordance with the decree of the appellate Court and shall pay whatever may be payable by them thereunder, and if they should fail therein then any amount so payable shall be realized from the properties hereby mortgaged, and if the proceeds of the sale of the said properties are insufficient to pay the amount due. We and our legal representatives will be personally liable to pay the balance. To this effect we execute this security bond this 23rd day of February 1953."

It is therefore clear that what the sureties had bound themselves was to the extent the judgment and decree were confirmed by the High Court on appeal against the judgment and decree of the District Court. The judgment and decree of the District Court were partially confirmed and to that extent only the sureties are liable.

The decisions in the following cases are in support of this view:

In *Pannaji Devichand and others* v. *Basappa Virappa Bellary and others* (1) it was held that if the terms of surety bond refer only to a particular appeal pending in the High Court, the surety's liability cannot be extended to a decision given by the Privy Council, reversing the decision of the High Court. In *Shri Madho Rao Narayan Rao Ghatate* v. *Harinath Bhikaji Baxi and another* (2) it was held that when pending an appeal, execution is stayed on the appellant's furnishing security for the due performance of any decree or order that might be passed by the appellate Court, the bond secures the performance of the obligation imposed by the decree passed by the first appellate Court and cannot make the surety liable for the decree passed by the second appellate Court. See also

(1) A.I.R. (1943) Bom. p. 243. (2) (1939) Nagpur, p. 276.

M. Paramasivam Pillai v. *A.V.R.M.S.P.S. Ramasami Chettiar and another* (3) where it was pointed out that the proposition of law which can be deduced from the authorities is that each bond must be interpreted according to its own terms.

The learned Advocate for the respondents has relied upon clause (*c*) of sub-rule (3) of Order XLI, Rule 5 for his argument that the sureties are liable for the decree passed by the Court of final appeal. This clause in so far as it is relevant for the purpose in hand reads:

> "No order for stay of execution shall be made under sub-rule (1) or sub-rule (2) unless the Court making it is satisfied that security has been given by the applicant for the due performance of such decree or order *as may ultimately be binding upon him.*"

However Order XLI, Rule 5 is a provision relating to stay of execution pending appeals from original decrees. Therefore the phrase underlined above must be interpreted to mean that the surety must bind himself for the due performance of the decree by the judgment-debtor of such decree or order as may ultimately be passed by the first appellate Court.

In any event, the language of the bond in the case now under consideration admits of no other construction than that given by us above. In the result the appeal succeeds. The order of the learned District Judge appealed against is set aside and the learned Judge is directed to proceed according to law in the light of the remarks given above. Each party must bear its own costs of this appeal.

(3) (1939) Madras, p. 290.

APPELLATE CIVIL

Before U Kyaw Zan U, J.

C.C. 1963

Jan. 23.

AMANI AMMAL AND ONE (APPELLANTS)

v.

CHIT SEIN AND ONE (RESPONDENTS).*

*Civil Procedure Code, s. 151—Order made under—No appeal lies from, s. 2 (2)—decree—Meaning of. Limitation—For saving—*Bona fide *mistake—What is not.*

No appeal from an order made under section 151, Civil Procedure Code by the trial Court lies to the appellate Court as the order does not amount to a decree within the meaning of sub-section (2) of section 2 of the Civil Procedure Code.

Keshardeo Chameta v. *Radha Kissen Chameta and others*, A.I.R. (1953), Supreme Court, 23, referred to.

"decree" as defined in section 2 (2) of the Code means the formal expression of an adjudication which, so far as regards the Court expressing it, conclusively determines the rights of the parties with regard to all or any of the matters in controversy in the suit.

Ignorance of or inattention of the law by persons who should be well aware of its provisions cannot be regarded as a *bona fide* mistake.

S. R. M. M. A. Firm v. *Mau g Po Saung and others*, I.L.R. Ran. 466, followed.

Ponnamal v. *Daw Hla Min*, (1960) B.L.R. (H.C.) 21[illegible], referred to.

P. N. Ghosh and Maung Maung Myint for the appellants.

T. C. Torrens for the respondent No. 1.

No one for the respondent No. 2.

U KYAW ZAN U, J.—In Civil Regular suit No. 81 of 1960 of the Township Court of Insein, the 1st respondent Chit Sein sued the two appellants and the 2nd respondent for possession of a piece of land being holding No. 10 in Block 50 of Kanbe Oksu, No. 27, Thingangyun, measuring 0·145 of an acre claiming to be the owner. In paragraph 2

* Civil Second Appeal No. 62 of 1961 against the decree of the Additional District Court, Insein, dated the 26th August 1961 in Civil Appeal No. 6 of 1961.

of the plaint, these defendants were said to be in occupation of half of the said land as trespassers by erecting a house thereon. The 1st respondent obtained an *ex-parte* decree on 26th May 1960. It was alleged in execution of the said decree being Civil Execution No. 54 of 1960, vacant possession of the land was given to the 1st respondent. In the meantime, all the three defendants applied separately to the Court to set aside the *ex-parte* decree which was eventually set aside on 22nd October 1960, and the Court directed to proceed with the suit. On the next date, namely, 5th November 1960, which was fixed for filing written-statements, the defendants, by their separate applications under section 144 of the Code of Civil Procedure, applied for restoration of the land. The 1st respondent (Chit Sein) admitted in his objection dated 27th December 1960 that the house on the land had been demolished under the said decree, but he denied that the land should be restored to the defendants as it belonged to him. In the meantime, he himself had also erected a house on the land. The Trial Court, relying upon *Sultan Ahmed* v. *Nasara Jaman* (1) held that no application under section 144 of the Code of Civil Procedure lay as the *ex-parte* decree was not varied or reversed by any appellate or revisional Court but by itself, and treating the application as under section 151 of the Code of Civil Procedure dismissed all of them on 12th May 1961, stating that it would not exercise its discretion under the section in favour of the defendants as the 1st respondent (plaintiff) had already built a house on the land. It said, the 1st respondent would have to dismantle the house if restitution was ordered and that would complicate matters.

The defendant-appellants then preferred an appeal to the learned Additional District Judge of Insein in Civil Appeal No. 6 of 1961 against the 1st respondent under

(1) (1950) B.L.R. 372 (H.C.).

C.C. 1963

AMANI AMMAL AND ONE v. CHIT SEIN AND ONE.

section 96 of the Code of Civil Procedure on 23rd May 1961. Section 96 says:

> "96. (1) Save where otherwise expressly provided in the body of this Code or by any other law for the time being in force, an appeal shall lie from every decree passed by any Court exercising original jurisdiction."

The learned Additional District Judge held that the trial Court was right in treating those applications as under section 151 of the Code of Civil Procedure and not under section 144 of the said Code, as the defendants deemed them to be, on the authority of *Sultan Ahmed* v. *Nasara Jaman* (*supra*) and dismissed the appeal stating no appeal lay against the order made under section 151 of the Code of Civil Procedure. Hence this second appeal presented on 20th September 1961, *i.e.*, over four months after the date of the original order.

The point in the aforesaid authority is similar to the point in the present case. In that authority, the trial Court gave an *ex-parte* decree for ejectment and put the plaintiff in possession in execution of the decree which was later set aside, and the trial Court, purporting to act under section 144 put the defendants back in possession and the High Court, exercising its revisional powers, held that section 144 applies only when the decree had been varied or reversed by any appellate or revisional authority and that the order of restoration was one under section 151 of the Code of Civil Procedure. The learned Advocate for the appellants, relying upon the Full Bench decision of the Allahabad High Court in *Jagendra Nath Singh* v. *Hira Sahu and others* (2), and *Abdul Razak* v. *Maung Aung Thein* (3) where action was taken under section 144 and not under section 151 of the Code of Civil Procedure after the *ex-parte* decree had been set aside by itself, doubted

(2) (1948) I.L.R. Allahabad, p. 62 (F.B.). (3) (1958) B.L.R. 237 (H.C.).

the correctness of the authority relied upon by the Courts below, but the main point for consideration in the instant case is not the correctness or otherwise of the said authority, or whether the appeal lies from the order under section 144 of the Code of Civil Procedure, but whether an appeal lay to the Additional District Court against the order of the trial Court made under section 151 of the Code of Civil Procedure. In *Abdul Razak* v. *Maung Aung Thein* (*supra*) it seems the decision in *Sultan Ahmed* v. *Nasara Jaman* (*supra*) was not brought to the notice of the Court. As a matter of fact there was no issue whether section 144 or section 151 applied in the former case. In both these cases the Court set aside its own *ex-parte* decree and restored the property taken in execution of the said decree. In one case section 151 was applied and in the other the action of the trial Court taken under section 144 was not disturbed as it was not contested and brought to the notice of the Court. I am not at present concerned with the point whether the Court should act under section 144 or section 151 when it has set aside an *ex-parte* decree granted by itself and the defendant has applied for restitution of the property of which he is dispossessed in execution of the *ex-parte* decree which has been set aside. As this appeal arises out of an order under section 151 of the Code of Civil Procedure, I must at the outset say no appeal lay against the order to the Additional District Court as it did not amount to a decree within the meaning of sub-section (2) of section 2 of the said Code. When the *ex-parte* decree was set aside there was nothing to execute and all those actions taken before were null and void, and section 151 of the Code of Civil Procedure which furnishes legislative recognition of an age-old and well-established principle that every Court has inherent power to act *ex-debitio justitiæ* to do real and substantial justice for the judicial administration had to be invoked. If the ordinary

C.C. 1963

AMANI AMMAL AND ONE v. CHIT SEIN AND ONE.

rules of procedure result in injustice, they can be broken for the ends of justice under this section. The point is settled in *Keshardeo Chamria* v. *Radha Kissen Chamria and others* (4) of the Indian Supreme Court which held that an order *simpliciter* under section 151 is not appealable. Mahajan, J. said, "It was not contended and could not be seriously urged, that an order under section 151 *simpliciter* is appealable. Under the Code of Civil Procedure, certain specific orders mentioned in section 104 and Order 43, Rule 1 only are appealable and no appeal lies from any other orders (*vide* section 105, Civil Procedure Code). An order made under section 151 is not included in the category of appealable orders." Under section 96 of the Code of Civil Procedure, an appeal lies from every decree save when otherwise expressly provided in the Code or by any other law for the time being in force, and "decree" as defined in section 2 (2) of the Code means the formal expression of an adjudication which, so far as regards the Court expressing it, conclusively determines the rights of the parties with regard to all or any of the matters in controversy in the suit. In the instant case, there is no such "decree." Though an appeal lies from certain orders as provided in section 104, read with Order 43 of the Code, there is no provision therein allowing an appeal from the order made under section 151 of the Code. An appeal is purely a creature of statute.

The learned Advocate for the appellants has urged that if no appeal lay to the lower appellate Court against the order of the trial Court made under section 151 of the Code of Civil Procedure, to treat this appeal as an application in revision, relying upon section 14 of the Limitation Act. In view of the authority in *Sultan Ahmed* v. *Nasara Jaman* (*supra*), which is still good law, the question arises whether the proceedings taken in appeal before the

(4) A.T.R. (1953), Supreme Court, page 23.

Additional District Court were with due diligence or in good faith. The appeal was not recognised by law. Ignorance of or inattention to the law by persons who should be well aware of its provisions cannot be regarded as a *bona fide* mistake. The appellants were represented before the lower appellate Court by their advocates and there is now no excuse that they made a *bona fide* mistake. The error made is so patent that it could have been avoided with the exercise of due care. Where the High Court has said that it does not ordinarily interfere in revision with orders of removal of attachment and that the party should file a suit, but the party filed a revision on the advice of his Counsel, and after the petition was dismissed, subsequently filed a suit, it was held that the time taken up during revision should not be excluded under section 14 of the Limitation Act. *S.R.M.M.A. Firm* v. *Maung Po Saung and others* (5). When the appellants have deliberately chosen a stand that an appeal lay against the order, it cannot now be allowed at so late a stage, to change their stand and say that a revision lies to the Chief Court when they have failed in their appeal. See *Ponnammal* v. *Daw Hla Min* (6).

In the result, the appeal fails, and is dismissed with costs. Advocate's fee two gold mohurs.

(5) I.L.R 7 Rangoon, p. 466. (6) (1960) B.L.R. p. 216 (H.C.).

APPELLATE CIVIL

Before U Maung Maung, J.

C.C. 1963

Jan. 18.

KHAIR DIN (APPELLANT)

v.

ABSARULLA (RESPONDENT).*

Partnership Act, s. 69 (2)—*No bar to suit, when—Firm unregistered.*

Section 69 (2) of the Partnership Act does not operate as a bar to a suit on a promissory note by the endorsee of the note although the endorsor firm in whose favour the promissory note was executed was not a registered firm.

Mohan Singh v. *Janki Das*, A.I.R. (1937) Lah. 241 ; *Govardandoss Takersay* v. *Abdul Rahim*, I.L.R. (1942) Mad. 775, referred to ; *Kaniram Malparni* v. *Paramananda Tewari*, A.I.R. (1940) Cal. 528, dissented from.

S. L. Verma for the appellant.

P. K. Bose for the respondent.

U MAUNG MAUNG, J.—The appeal is from the Appellate judgment and decree of the District Court of Mandalay, in its Civil Appeal No. 14 of 1960 which set aside the judgment and decree of the Subdivisional Court, Mandalay, in its Civil Regular Suit No. 10 of 1955. The bone of contention in the original suit and the appeals is a promissory note which the appellant had executed in favour of the firm of Messrs. Khair Din & Company on his retirement from the firm in February 1952. The promissory note was part of an overall adjustment of the rights and obligations that existed between the appellant and the other partners of the firm. An agreement was signed between the appellant and the other partners on the occasion of his withdrawal and one of its terms was

* Civil Second Appeal No. 40 of 1960 (Mandalay) against the decree of the District Court, Mandalay, dated the 26th July 1960 in Civil Appeal No. 14 of 1960.

that the firm which took its name from the appellant should cease to use that name after a certain date.

The promissory note was endorsed by one Rahmat Ullah for the firm of Khair Din & Company in favour of the respondent in this appeal after that date had passed. The appellant, therefore, contended in the original suit in which he was defendant that the endorsement was bad, because it infringed the terms of the agreement between himself and the other partners of the firm, and also that as the firm was not registered section 69 (2) of the Partnership Act stood in the way of enforcement of the right that might accrue from the promissory note. The learned Subdivisional Judge dismissed the suit in acceptance of the two contentions.

On appeal the learned District Judge considered these two arguments *in extenso* and came to the finding that the agreement between Khair Din and the firm did not affect the endorsement by the firm in favour of Absarulla, the respondent in this appeal. It was also held by the learned District Judge that section 69 (2) of the Partnership Act would only apply to suits instituted either by or on behalf of an unregistered firm and as there was no evidence to show that the suit filed in the original Court had been instituted either on behalf of or in the interest of Khair Din & Company section 69 (2) did not raise any obstacle against its institution.

In the appeal before me Mr. Verma, learned counsel for the appellant, strenuously takes up the same two grounds that had been thoroughly agitated before the first appellate Court. The first ground is that the endorsement of the promissory note made by Rahmat Ulla in the name of Khair Din & Company was invalid and did not have the effect of passing title in the promissory note to the respondent. Mr. Verma does not seriously contend that Rahmat Ulla did not have the authority to endorse the

C.C. 1963

KHAIR DIN v. ABSARULLA.

promissory note. What he argues is that as the firm had agreed to drop the name of Khair Din from its own name after a specified date, the endorsement in which the name of Khair Din & Company was used offended the terms of the agreement and thus rendered the endorsement itself invalid. Now, as Mr. Bose points out there are other terms in the agreement which indicate that on his retirement Khair Din had agreed that the firm should continue its business and take all steps to recover debts due to it and collect all bills, promissory notes, cheques and other such instruments. Since he himself would no longer be actively participating in the conduct of the business Khair Din would naturally wish to have his name deleted from the firm's name, and that apparently was the intention of the term of agreement that his name should be deleted from the firm's name. This understanding however, cannot have the effect of making infructuous, after the prescribed date, the promissory note that he executed in favour of the firm and other bills, notes, cheques and such instruments which the firm might collect in its former name in the conduct and continuation of its business.

The learned District Judge after studying the facts of the case and the provisions of the Negotiable Instruments Act that are applicable came to the conclusion that the respondent Absarulla was a holder in due course of the promissory note given to him and section 121 of the Act came into play. A promissory note, which is a special instrument owing its nature and quality to the Negotiable Instruments Act, has its value in the commercial world because it can pass from hand to hand after proper endorsement, even as currency itself. After a note has come into being as a promissory note one test in considering whether title to it passes effectively would be to see whether the endorsement is properly made. In this case there is no dispute that Rahmat Ulla, who signed for the firm had

authority to act on its behalf. The appellant cannot deny, either, that he had executed a promissory note in favour of the firm. His objection is only to the firm's continuing to use his name contrary to the terms of the agreement between himself and the firm. If he takes serious objection to this and if he considers that his interests are seriously prejudiced, he may perhaps file a suit against the firm for breach of contract. This alleged breach however, would not, to my mind, have any effect on the validity of the promissory note in its passage from hand to hand.

The next ground advanced by the learned counsel for the appellant is that Absarulla, the respondent in whose favour the promissory note was endorsed by the firm would be caught in the provisions of section 69 (2) of the Partnership Act which bars suits "to enforce a right against any third party unless the firm is registered and the persons suing are or have been shown in the register of firms as partners in the firm."

It is contended that the respondent, deriving title to the promissory note by transfer from the firm, could not sue, as the firm itself could not have sued because of the disqualification imposed on it by section 69 (2) of the Act. Reference was made to the case of *Kaniram Malparni* v. *Paramananda Tewari* (1) to support this contention. In that decision it was held by Jack, J. that a suit by a transferee of a debt due to a firm which had not been registered was barred by section 69 (2) of the Partnership Act. The facts given in the decision, however, were scanty. There is no indication of how the "transfer" took place from the unregistered firm to the plaintiff and in what capacity the plaintiff sued, that is whether in his own independent individual capacity or as an agent of the firm. It must also be noted that there was no promissory

(1) 44 Calcutta Weekly Notes, p. 387—A.I.R. (1940) Cal., p. 528.

C.C. 1963 — KHAIR DIN v. ABSARULLA.

note involved and as I have discussed earlier, a promissory note has a nature and quality of its own as a creation of statute. The appellate decision of Jack, J. was set aside by a Bench of the High Court on the ground that the appeal did not lie for want of jurisdiction. The case is also reported in A.I.R. 1940, Calcutta, at page 529 but the report there only covered the decision of the Bench which upset the decision of Jack, J. on the ground of want of jurisdiction: it did not deal with the merits of the appeal or with the question whether the plaintiff could have sued as transferee of a debt from an unregistered firm. This is the decision on which Mr. Verma, learned counsel for the appellant, placed some reliance and to consult which I have reserved judgment after hearing the arguments in Mandalay.

Against this unsatisfactory and indecisive ruling cited above there is a weight of authority to which the learned District Judge referred, to hold that section 69 (2) of the Partnership Act must be strictly construed and that its provisions could only be attracted to a suit if it was instituted either by or on behalf of an unregistered firm. [*Mohan Singh* v. *Janki Das* (2); *Govardandoss Takersay* v. *Abdul Rahim* (3).] I should also have thought that the provisions of section 69 (2) of the Act are fairly clear and the decision in this case on that aspect could have been made without the assistance of authorities. My view therefore, in agreement with that of the learned District Judge, is that the respondent was in no way barred by the said provisions from suing the appellant in the original Court. The fact that the firm of Khair Din & Company was not registered, was not fatal to the suit.

Having thus disposed of the two main grounds which were taken up, I have now no alternative but to dismiss the appeal with costs. Advocate's fee K 85

(2) A.I.R. (1937) Lah., p. 241. (3) I.L.R. (1942) Mad., p. 775.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, U Saw Ba Thein and U Tun Tin, JJ.

MESSRS. ASHOK KUMAR NEMJEE (APPLICANTS)

v.

THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA, RANGOON (RESPONDENT).*

C.C. 1963

Jan. 12.

The applicants started their business on the 1st December 1952 and closed their accounts, which began from that date, on the 1st February 1954, after a period of 14 months. For the assessment year 1954-55 the applicants returned an income for this period of 14 months, but the Income-tax Officer took the 'previous year' for the applicants as the period from the 1st December 1952 till the 30th November 1953 and assessed them accordingly. The assessment order was upheld by the Assistant Commissioner of Income-tax and the Income-tax Appellate Tribunal.

Held: That on an interpretation of section 2 (11) (*c*) of the Burma Income-tax Act as it stood before its amendment by the Burma Income-tax Amendment Act of 1960, even if the applicants in the present case, had expressly claimed the option referred to in section 2 (11) (*c*) they cannot be allowed to do so as their accounts had been made up for a period of 14 months beginning from the 1st December 1952 and that the Income-tax Officer had no option but to assess the applicants for the period from 1st December 1952 till the 30th September 1953.

Held also : That the 'previous year' as determined by the Income-tax Officer and confirmed by the Income-tax Appellate Tribunal for the assessment year 1954-55 in respect of the income returned by the applicants is incorrect.

The General Commercial Corporation Ltd., In re. (1954) 26 I.T.R. 316, referred to.

Commissioner of Income-tax, Madras v. *K. Srinivasan and K. Gopalan,* (1953) 23 I.T.R. 87, explained.

Jethmal Sada Sukh v. *Commissioner of Income-tax, United Provinces* (1953) 23 I.T.R. 443, distinguished.

U Paing for the applicants.

Ba Kyaw (Government Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—Under the direction of the late High Court in Civil Miscellaneous Application No. 32 of 1959, which was an application by the assessees, Messrs. Ashok

* Civil Miscellaneous Application No. 32 of 1959 against the order of the Income-tax Appellate Tribunal in its $\frac{\text{Appeal No. 69 of (1957)}}{\text{Ref. No. 1 of (1959)}}$

C.C. 1963

MESSRS. ASHOK KUMAR NEMJEE v. THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA, RANGOON.

Kumar Nemjee under section 66 (2) of the Burma Income-tax Act, the Income-tax Appellate Tribunal, Rangoon, referred the following question of law for the decision of the Chief Court:

> "Whether in the circumstances of this case, the 'previous year' as determined by the Income-tax Officer and confirmed by the Tribunal for the assessment year 1954-55 is correct?"

The facts are briefly these. The applicants Messrs. Ashok Kumar Nemjee are an unregistered firm of four partners carrying on the business of rice milling under the name and style of Ashok Kumar Nemjee at Thegon in Prome District. They started their business on the 1st of December 1952 and their accounts, which began from that date, were closed on the 1st of February 1954, after a period of 14 months. For this period the applicants returned an income of K 7,485·38 pyas only, submitting their books of account which were kept in the usual course of business. The Income-tax Officer, Prome-Thayetmyo Circle, however, took the "previous year" for the applicants as the period from the 1st of December 1952 till the 30th of November 1953, and assessed them accordingly for the assessment year 1954-55. The accounts produced by the applicants were accepted and the assessment was made on the basis of the applicants' accounts with a total add back of K 47,846. The applicants appealed to the Assistant Commissioner of Income-tax, Western Range, against the assessment but the appeal was unsuccessful. They then appealed under section 33A of the Burma Income-tax Act to the Income-tax Appellate Tribunal on the ground, *inter alia*, that "adoption of the period of 12 months ending 30th November 1953 as the 'previous year', for the 1954-55 assessment was *ultra vires* of section 2 (*11*) of the Burma Income-tax Act and consequently the assessment was illegal." Two other grounds mentioned in the application were waived.

The Appellate Tribunal, however, dismissed the applicants' contention that the assessment was illegal on the aforesaid ground and the applicants' application under section 66 (1) of the Burma Income-tax Act, to refer the case to the High Court on the ground that a question of law arose from the order of the Tribunal was dismissed. In dismissing the application, the Appellate Tribunal relied upon certain decisions of the Allahabad High Court in *Jethmal Sada Sukh* v. *Commissioner of Income-tax, United Provinces* (1) and of the Supreme Court of India in *Commissioner of Income-tax* v. *Srinivasan and Gopalan* (2). The applicants then applied under section 66 (2) to the late High Court with the result that the High Court by its order dated the 19th June 1961, directed the Appellate Tribunal to state the case of the applicants and refer the same for decision on the question of law arising therein.

The question which now arises for decision is whether the applicants should have been assessed for the assessment year 1954-55 on the basis of their accounts from the 1st of December 1952, till the 30th of September 1953 as contended by the applicants or for the period—1st of December 1952 till the 30th of November 1953, as has been done by the Income-tax Officer, Prome-Thayetmyo Circle.

In dealing with this question the definition of the term "previous year" given in section 2 (11) of the Burma Income-tax Act will have to be construed. This definition in so far as it is relevant for the purpose of the present reference reads:

> "'Previous year', means in respect of any separate source of income, profits and gains:
>
> (a) the twelve months ending on the 30th day of September next preceding the year for which the assessment is to be made, or, if the accounts of the assessee have

(1) (1953) 23 I.T.R. 443. (2) (1953) 23 I.T.R. 87.

C.C. 1963

MESSRS. ASHOK KUMAR NEMJEE v. THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA, RANGOON.

been made up to a date within the said twelve months in respect of a year ending on any date other than the said 30th day of September, then at the option of the assessee the year ending on the day which his accounts have so been made up: * * *

(c) where a business or profession has been newly set up in the financial year preceding the year for which assessment is to be made the period from the date of the setting up of the business or profession to the 30th day of September next following, or if the accounts of the assessee are made up to some other date than the 30th day of September, then at the option of the assessee, the period from the date of the setting up of the business or profession to such other date: provided that such other date does not fall between the setting up of the business or profession and the next following 30th day of September, it shall be deemed that there is no 'previous.'"

The above-quoted definition is substantially the same as the definition of the term " previous year " in section 2 (*11*) of the Indian Income-tax Act before its amendment by the Amending Act XXV of 1953. After amendment clause (*c*) of section 2 (*11*) reads:

> " Where a business, profession or vocation has been newly set up in the financial year preceding the year for which assessment is to be made, the period from the date of the setting up of the business, profession or vocation to the 30th day of March next following . . . . . or, if the accounts of the assessee are made up *in respect of a period not exceeding 12 months* from the date of the setting up of the business, profession or vocation . . . . . then, at the option of the assessee, the period from the date of setting up of the business, profession or vocation to the date to which his accounts have been so made up."

(In this connection, it should be noted that in India the financial year ends on the 31st of March instead of the 30th of September as in this country.)

Clause (*c*) of section 2 (*11*) of the Burma Income-tax Act has since the applicants' appeal was disposed of by the Income-tax Appellate Tribunal, been amended by the Burma Income-tax Amendment Act of 1960 so as to be on the same lines as the corresponding clause in the Indian Income-tax Act as amended by Act XXV of 1953.

In its order dated the 5th of May 1959 by which the Appellate Tribunal refused to refer the case to the late High Court under section 66 (2) of the Burma Income-tax Act, the Tribunal thought, that the decision in the applicants' appeal might well have been different had clause (*c*) of section 2 (*11*) of the Burma Income-tax Act been amended in a way similar to that in which the Indian Act had been amended by the Amending Act XXV of 1953. However, the attention of the Tribunal does not seem to have been drawn to a decision of a Bench of the Madras High Court in the case of *the General Commercial Corporation Ltd.* (3), where the learned Judges held that if the assessee had made up his accounts not for a period of a year but for a period exceeding a year he could not claim the benefit of the latter part of clause (*c*) of section 2 (*11*) or of the proviso thereto, as such a requirement which was expressed in clause (*c*) as amended by Act XXV of 1953, was implicit in this clause even as it stood before the amendment. In that case the assessee took over the assets of a partnership concern, commenced business on the 7th of April 1947, and made up its first set of account up to the 7th of May 1948. The entire stock of goods of the assessee was then taken over by a new company. The assessee contended that it was not liable to be taxed in the assessment year 1948-49 as it was entitled to the benefits of the proviso to section 2 (*11*) (*c*) and that for the assessment year 1949-50, it should be assessed for the previous year 8th May, 1947, to 8th May, 1948, under

(3) (1954) 26 I.T.R. 316.

C.C. 1963

MESSRS. ASHOK KUMAR NEMJEE v. THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA, RANGOON.

section 2 (*11*) (*a*). It was held that as the assessee had made his accounts not for a period of a year but for a period of 13 months, it could not claim the benefits of the latter part of section 2 (*11*) (*c*) or the proviso to that part and that therefore for the assessment year 1948-49, the first part of section 2 (*11*) (*a*) would apply, and the accounting period was from the date of the commencement of the business to 31st March, 1948. This decision was arrived at on the interpretation of section 2 (*11*) (*c*) before its amendment by Amending Act XXV of 1953.

With due respect, we are in entire agreement with the above decision of the learned Judges of the Madras High Court.

Accordingly, on an interpretation of section 2 (*11*) (*c*) as it stood before its amendment by the Burma Income-tax Amendment Act of 1960, we are of the opinion that even if the applicants in the present case, had expressly claimed the benefits of the option referred to in section 2 (*11*) (*c*) they cannot be allowed to do so as their accounts had been made up for a period of 14 months beginning the 1st of December 1952. The Income-tax Officer, therefore, had no option but to assess the applicants for the period 1st of December, 1952 till the 30th of September, 1953. The assessment made by the Income-tax Officer, Prome-Thayetmyo Circle, for the assessment year 1954-55, on the basis that the accounting year of the applicants should be for a period of 12 months beginning the 1st of December 1952 is incorrect and should have been set aside by the Appellate Tribunal.

In the order dated the 5th of May 1959, by which the Income-tax Appellate Tribunal dismissed the application of the applicants under section 66 (2) the Tribunal had referred to certain observations of Mehr Chand Mahajan, J.

in *Commissioner of Income-tax, Madras* v. *K. Srinivasan and K. Gopalan* (2). The Tribunal has, however, overlooked the fact that these observations were in respect of clause (*a*) of section 2 (*11*) and were therefore irrelevant for the purpose of construction of clause (*c*) of that section. The Tribunal had also referred to the decision in the case of *Jethmal Sada Sukh* v. *Commissioner of Income-tax, United Provinces* (1) which was distinguishable on the facts. In that case the relevant accounting period of the assessee for the assessment year 1944-45 began from the 8th November 1942, and the assessee closed his accounts on the 13th December 1943, at the end of 13 months and 5 days. The Income-tax authorities wrongly held that the income made during the whole of that period should be taken into account in making the assessment. The Appellate Tribunal on appeal held that the assessment could be made only on the income made during the previous accounting period which must be a period of 12 months and made the necessary corrections. The assessee claimed that the entire assessment proceedings were *ultra vires* by reason of the fact that the Income-tax Officer had treated the income for the period of 13 months and 5 days as the income of the previous year. It was held by the Allahabad High Court that the assessment proceedings were not *ultra vires* and that the Appellate Tribunal could correct the error committed by the Income-tax authorities by making the assessment for a period of 12 months only.

For these reasons we consider that the answer to the question referred by the Income-tax Appellate Tribunal should be in the negative. The applicants are entitled to costs which we assess at 20 Gold Mohurs.

(1) (1953) 23 I.T.R. 443. (2) (1953) 23 I.T.R. 87.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung and U Tun Tin, JJ.

C.C. 1963

Jan. 8.

MESSRS. KANNYALAL SIRI KISHANLAL (APPLICANTS)

v.

MESSRS. SHREERAM CHANDULAL (RESPONDENTS).*

Union Judiciary Act, s. 5—Pending application und r—Effect of repeal on—Cannot be converted into one under s. 6.

In view of the repeal of section 5 of the Union Judiciary Act with retrospective effect an application filed under this section before the late High Court and pending before the Chief Court must be dismissed.

As an application under section 5 of the Union Judiciary Act is an entirely different application in nature from that under section 6 of the said Act, an application under the former section cannot be converted into one under the latter section.

G. N. Banerji for the applicants.

Soorma and *Boon* for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 81 of 1955 of the Original Side of the late High Court the plaintiffs Messrs. Kannyalal Siri Kishanlal, who are the present applicants under section 5 of the Union Judiciary Act, sued the defendant-respondents Messrs. Shreeram Chandulal for the recovery of a sum of K 12,000 as damages for an alleged breach of contract. The plaintiffs' case was that they had contracted to buy from the defendants 10 cases of dyed poplin measuring about 12,000 yards and that under the terms of the contract they were to take delivery and pay for the goods within 3 days of its arrival in the defendants' godown, but that the defendants had contrary to the terms of the contract sold away the goods to other traders without intimating to them the fact of the arrival

* Civil Miscellaneous Application No. 16 of 1962 for a certificate under section 5, Union Judiciary Act for further appeal from the decree of the High Court (Appellate Side) Rangoon, in Civil First Appeal No. 55 of 1958.

of the goods in the defendants' godown. The defendants on the other hand contended that after the goods had reached their godown, they had duly informed the plaintiffs but that the latter had declined to take delivery, thus compelling them to sell the goods to other traders. The learned trial Judge came to the conclusion that the defendants had proved that the plaintiffs not only declined to take delivery of the goods when intimation was sent to them on the 17th of May 1955, but had also told the defendants that they could dispose of the goods in any way they deemed fit. Accordingly, there was no breach of contract on the part of the defendants and that therefore the plaintiffs' suit should be dismissed.

The plaintiffs appealed, but a Bench of the late High Court, concurring with the finding of the learned Judge on the Original Side, dismissed their appeal. The plaintiffs then filed on the 28th February 1962, an application before the late High Court for a certificate under section 5 of the Union Judiciary Act that the case was a fit one for further appeal to the Supreme Court, as it involved some substantial question of law. However, the High Court and the Supreme Court were abolished on the 1st of April 1962 *vide* Notification No. 25 dated 30th March 1962 of the Revolutionary Council, and the Chief Court which was created was directed to exercise the powers of the late High Court and the Supreme Court. By Notification No. 1 dated 31st March 1962 of the Chief Court it was declared that all the cases pending before the High Court and the Supreme Court would be disposed of by the Chief Court. Therefore, the plaintiffs' application before the High Court, which was treated as Civil Miscellaneous Application No. 16 of 1962, became an application pending before the Chief Court. However, by the Union Judiciary Act Amending Law, 1962, section 5 of the Union Judiciary Act of 1948 was repealed with retrospective effect from

C.C. 1963

MESSRS. KANNYALAL SIRI KISHANLAL v. MESSRS. SHREERAM CHANDULAL.

the 1st April 1962, the date on which the Chief Court was established, while section 6 of the Union Judiciary Act was amended so that special leave could be granted by the Chief Court from any judgment, decree or final order of any Court, including a Court constituted by one or two Judges of the Chief Court itself.

In view of this Union Judiciary Act Amending Law of 1962, the plaintiffs have now applied to this Court to convert their application into one under section 6 of the Union Judiciary Act. The question is whether an application so to convert, can be granted.

Now, although Civil Miscellaneous Application No. 16 of 1962 may be deemed to have been pending before the Chief Court since its creation, in view of the repeal of section 5 of the Union Judiciary Act, with retrospective effect, the plaintiffs' application under section 5 of the Union Judiciary Act must be dismissed. Furthermore, since an application under section 5 of the Union Judiciary Act is an entirely different application in nature from that under section 6 of the Union Judiciary Act, the plaintiffs' application under the former section cannot be converted into one under the latter section.

The only question which remains to be considered is whether the plaintiffs' application dated the 11th December 1962 can be regarded as a fresh application under section 6 of the Union Judiciary Act and in view of the circumstances it should be entertained long after the period of limitation had lapsed. We have carefully considered this matter and we are not of the opinion that section 5 of the Limitation Act can be invoked in the plaintiffs' favour. There was no reason why the plaintiffs could not have filed an application under section 6 of the Union Judiciary Act before the late Supreme Court at about the same time as they filed their application under section 5 thereof, before the late High Court. It was not a case

where the plaintiffs' application under section 5 of the Union Judiciary Act was bound to have been granted; as the judgment and decree of the Original Side was affirmed by the Appellate Bench. Furthermore, it was arguable whether or not the appeal involved some substantial question of law. Accordingly, a litigant of ordinary prudence would in the circumstances of the case, have filed an application under section 6 of the Union Judiciary Act before the late Supreme Court. The plaintiffs have, therefore, only themselves to blame for their failure to have taken such a step.

In these circumstances the plaintiffs' application dated the 11th December 1962 cannot now be entertained.

The applications dated the 28th February 1962 and the 11th of December 1962, are accordingly dismissed with no order as to costs.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, U Saw Ba Thein and U Tun Tin, JJ.

C.C. 1963

Jan. 29.

MESSRS. SCINDIA STEAM NAVIGATION CO., LTD. (APPLICANT)

v.

THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA (RESPONDENT).*

Burma Income-tax (Second Amendment) Act, 1954—s. 10 (2) (vii)—Proviso—Applies to sale of ships belonging to non-resident company—Proportionate share of profits from such sale—Adding back of—Legal.

The proviso to section 10 (2) (vii) of the Burma Income-tax Act as substituted by the Burma Income-tax (Second Amendment) Act of 1954 is applicable when ships belonging to the assessee non-resident shipping company are sold and the proportionate share of profits from the sale of these ships can lawfully be added back to the income of the assessee company.

U Paing for the applicant.

Ba Kyaw (Government Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—The Income-tax Appellate Tribunal has referred under section 66 (1) of the Burma Income-tax Act the following question of law to the late High Court:

> "Whether on the facts and circumstances of the case the Tribunal was right in law in adding back the sum of K 2,19,230 as the proportionate share of profits from the sale of ships under section 10 (2) (*vii*) of the Burma Income-tax Act."

The facts giving rise to the present reference are briefly these. In assessing the applicant Messrs. Scindia Steam Navigation Company Limited for the year 1954-55 on an income of K 4,36,695, the Income-tax Officer, Companies Circle, Rangoon, had disallowed initial depreciation on motor-cars K 6,830 and added back *pro rata* profits on the

* Civil Reference No. 3 of 1960 arising out of Reference No. 22 of 1959 made by the Income-tax Appellate Tribunal, Burma.

sale of four ships K 2,19,230 made by the Company. Being dissatisfied with the assessment, the Company appealed to the Assistant Commissioner but the disallowance as well as the add back were confirmed by him. The Company again appealed before the Tribunal and this time it was successful as regards the disallowance on the initial depreciation on motor-cars, as the Tribunal held that that motor-cars came under the category of " plants and machinery " which were newly installed within the meaning of section 10 (2) (vi) of the Burma Income-tax Act. On the question of the add back of the proceeds of the sale of four ships, the Tribunal held that the Assistant Commissioner was correct in holding that it was proper. These four ships which had been sold, had been coming to Burma ports regularly since 1948, and depreciation had been allowed successively every year for six years continuously, proportionate to Burma's earnings. Therefore the Tribunal said, that when these ships had been sold Burma's proportionate profit of K 2,19,230 computed from the difference between the amount realized, and that written down after deducting the depreciation which had been allowed continuously for six years, was liable to Burma income-tax *vide* the second proviso to section 10 (2) (vii) of the Burma Income-tax Act.

Now, the late High Court and this Court had consistently held that in the case of non-resident shipping companies which had been assessed on the basis of their world income, not only the annual depreciation allowance on old ships, but also initial depreciation allowance on new ships is admissible under section 10 (2) (vi) of the Burma Income-tax Act. Consistently with that view, when these ships were sold the proviso to section 10 (2) (vii) of the Burma Income-tax Act as substituted by the Burma Income-tax

C.C. 1963

MESSRS. SCINDIA STEAM NAVIGATION CO., LTD. v. THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA.

(Second Amendment) Act of 1954 would be applicable. This proviso reads:

> "Provided further that where the amount for which any building, machinery or plant is sold whether during the continuance of the business or after the cessation thereof exceeds the original cost as reduced by the aggregate of the depreciation allowances already given, so much of the excess as does not exceed the aggregate of the depreciation allowances already given shall be deemed to be profits of the previous year in which the sale took place."

For these reasons we would answer the question propounded by the Income-tax Appellate Tribunal in the affirmative.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, U Saw Ba Thein and U Tun Tin, JJ.

C.C.
1963
Jan. 22.

MESSRS. THE BHARAT LINE LTD. (APPLICANTS)

v.

THE INCOME-TAX APPELLATE TRIBUNAL, BURMA AND ONE (RESPONDENTS).*

Burma Income-tax Act. Payment of interest outside the Union of Burma—When chargeable to Income-tax under. When allowable deduction s. 42 (1) *business connection.*

For the assessment year 1957-58 the Income-tax Officer added back to the income returned by the applicants, who are a non-resident company with an agent in Rangoon, three items of expenditure which included a sum of K 5,41,096 which represented interest payment on loans outside the Union of Burma on the ground that the applicants had failed to make tax deduction therefrom under section 18 of the Burma Income-tax Act, holding that the proviso to section 10 (2) (iii) of the said Act was applicable. For the applicants it is contended that section 10 (2) (iii) of the Act and not the proviso thereto is applicable, and that therefore the said interest payment was an allowable deduction.

Held: That an assessee is under no obligation to deduct tax under section 18 of the Burma Income-tax Act from the interest paid by him outside the Union of Burma, unless the interest which he had paid outside the Union of Burma was chargeable under the Burma Income-tax Act.

Porbandar State Bank v. *The Commissioner of Income-tax, Bombay City,* (1950) 18 I.T.R. 134, referred to.

Held also: That payments of interest outside the Union of Burma will only be chargeable under the Burma Income-tax Act, if they constitute income, profits or gains accruing or arising to them whether directly or indirectly, *through or from any business connection in the Union of Burma* as provided in section 42 (1) of the Burma Income-tax Act.

The expression "business connection" in section 42 (1) of the Act, which has a wide meaning, admits of no precise definition, and that accordingly, the solution of the question must depend upon the particular factors of each case.

The Commissioner of Income-tax, Bombay v. *Metro Goldwyn Mayer (India) Ltd.* (1939) 7 I.T.R. 176;

> "In order to constitute a business transaction there must be some continuity of relationship between a person in British India who makes the profits and the non-resident who receives them."

* Civil Misc. Application No. 21 of 1960 arising out of the reference by the Income-tax Appellate Tribunal, Burma, in its Reference No. 19 of 1959.

C.C. 1963

MESSRS. THE BHARAT LINE LTD. v. THE INCOME-TAX APPELLATE TRIBUNAL, BURMA, AND ONE.

"If there is only one isolated transaction between a non-resident and resident that would not constitute a business transaction."

Bungalore Woollen, Cotton and Silk Mills Co., Ltd. v. *Commissioner of Income-tax, Madras*, (1950) 18 I.T.R. 423; *Commissioner of Income-tax, Bombay* v. *Currimbhoy Ebrahim & Sons, Ltd.*, (1933) 1 I.T.R. 341; *Commissioner of Income-tax, Bombay* v. *Currimbhoy Ebrahim & Sons, Ltd.*, (1935) 3 I.T.R. 395 at pp. 400-401; *The Commissioner of Income-tax, Bombay Presidency* v. *The Bombay Trust Corporation Limited, Bombay*, I.L.R. 52 Bom. 702; *The Commissioner of Income-tax, Bombay Presidency* v. *The Bombay Trust Corporation Limited*, I.L.R. 54 Bom. 216 (P.C.); *The Commissioner of Income-tax, Burma* v. *P.V.R.M. Visalakshi Achi*, (1937) R.L.R. 174; *Re Rogers Pyatt Sherlac & Co.* v. *Secretary of State for India*, I.L.R. 52 Cal. 1; *The Commissioner of Income-tax, Burma* v. *Messrs. Steel Brothers & Co., Ltd.*, I.L.R. 3 Ran. 614 at 652; *Commissioner of Income-tax, Bombay* v. *National Mutual Life Association of Australasia Ltd.*, (1933) I.L.R. 57 Bom. 519; *Hira Mills case*, (1946) 14 I.T.R. 417, referred to.

Where, according to the applicants the interest was paid by them on loans secured mainly from the Government of India, for the purpose of purchasing ships with which they were able to expand their shipping business in Burma and earn more taxable profits in Burma.

Held: That it cannot be imagined that the Government of India which had lent certain sums of money to the applicants for the purpose of purchasing ships with which to expand the applicants business can have any "business connection with the applicants and that of the sum of K 5,41,096 paid as interest by the applicants out of the Union of Burma so much of it as was paid to the Government of India for loans taken for the purpose of buying ships was allowable deductions as interest payments under section 10 (2) (iii) of the Burma Income-tax Act read with sub-section (3) of section 42 of the Burma Income-tax Act and Rule 33 of the Burma Income-tax Rules.

U Paing for the applicants.

Ba Kyaw (Government Advocate) for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—In pursuance of the order of the late High Court dated the 31st of July 1961, in Civil Miscellaneous Application No. 21 of 1960, the Income-tax Appellate Tribunal, Rangoon, has referred the following question of law for consideration:

"Whether on the facts and circumstances of the case. the sum of K 5,41,096 was an allowable deduction as interest

payment under section 10 (2) (iii) of the Burma Income-tax Act read with sub-section 3 of section 42 of the Income-tax Act and Rule 33 of the Burma Income-tax Rules."

The facts giving rise to the present reference are briefly these. For the assessment year 1957-58, the applicants Messrs. The Bharat Line Ltd. which is a shipping company with an agent in Rangoon, declared a nett income of K 1,80,388 and produced their audited profit and loss accounts. The Income-tax Officer, Companies Circle, Rangoon, accepted the accounts, but considered that certain expenses claimed by the applicants were not admissible. Therefore, after adding back the initial depreciation allowance of K 8,88,669, the unrecognized Provident Fund contribution of K 59,919 and the interest payment on loans of K 5,41,096 claimed by the applicants, he assessed them on a net income of K 6,23,504. The applicants being dissatisfied with the assessment appealed to the Assistant Commissioner but their appeal was dismissed. They then appealed to the Income-tax Appellate Tribunal which also dismissed their appeal on the ground: (1) that the initial depreciation claimed under section 10 (2) (vi) by the applicants was not admissible as such depreciation was meant for resident industrialists only, (2) that the Provident Fund payments could not be allowed as the law allows only payments towards recognized Provident Funds, and (3) that the payment of interest outside the Union of Burma was directly against the law as provided for in the proviso to section 10 (2) (iii) of the Burma Income-tax Act. The applicants then filed their application under section 66 (1) of the Burma Income-tax Act requiring the Tribunal to refer three questions of law which were said to have arisen out of the order passed by the Tribunal. The application was, however, dismissed and they then applied under section 66 (2) of the Burma Income-tax Act to the late High Court to direct the

C.C. 1963

MESSRS. THE BHARAT LINE LTD. v. THE INCOME-TAX APPELLATE TRIBUNAL, BURMA AND ONE.

Tribunal to refer the 3rd question relating to the interest payments outside the Union of Burma. The present reference is the result of the order passed by the late High Court dated the 31st of July 1961, as mentioned above.

Now, the applicants being a regular line of shipping with an Agent within the Union of Burma, the special provisions relating to certain classes of shipping contained in Chapter V-A do not apply to them. In the case of those shipping companies to which that Chapter applies, the rough and ready method of recovering the tax at the source has to be made, option being given to the assessee to be regularly assessed in the next year in the usual course, if they prefer it.

The applicants are a non-resident company owning ships which ply not only between India and the Union of Burma but also between India and other parts of the world. Accordingly, the Income-tax Officer concerned has to rely on Rule 33 of the Burma Income-tax Rules which enacts, that if the Income-tax Officer is of opinion that the actual amount of the income, profits or gains accruing or arising to any person residing out of the Union of Burma, whether directly or indirectly through or from any business connection in the Union of Burma cannot be ascertained, the amount of such income, profits or gains for purposes of assessment to Income-tax may be calculated on such percentage of the turnover so accruing or arising as the Income-tax Officer may consider to be reasonable, or on an amount which bears the same proportion to the total profits of the business of such person *such profits being computed in accordance with the provisions of the Burma Income-tax Act*, as the receipts so accruing or arising bear to the total receipts of the business.

As already pointed out above in computing the income-profits or gains of the applicants on the basis of their world

business, the Income-tax Officer had disallowed interest payments on loans of K 5,41,096.

In so doing the Income-tax Officer held that the proviso to section 10 (2) (iii) of the Burma Income-tax Act was applicable and that, therefore, no allowance could be made to the applicants to the interest paid by them outside the Union of Burma, as they had failed to make tax deductions therefrom under section 18 of the Act. The contention of the learned Advocate for the applicants is that the provisions of section 10 (2) (iii) and not the proviso thereto are applicable to the applicants' case.

Now, from the decision of the Bombay High Court in *Porbandar State Bank* v. *The Commissioner of Income-tax, Bombay City* (1), it is clear that the assessee is under no obligation to deduct tax under section 18 from the interest paid by him outside the Union of Burma, unless the interest which he had paid outside the Union was chargeable under the Burma Income tax Act. With great respect we are entirely in agreement with the learned Judge of the Bombay High Court in their interpretation of the proviso to section 10 (2) (iii) of the Indian Income-tax Act, which corresponds to section 10 (2) (iii) of the Burma Income-tax Act. Section 10 in so far as it is relevant for the purpose of the present case reads:

"10. *Business.*—(1) The tax shall be payable by an assessee under the head "Business" in respect of the profits or gains of any business carried on by him.

(2) Such profits or gains shall be computed after making the following allowances, namely:

* * * *

(iii) in respect of capital borrowed for the purposes of the business, where the payment of interest thereon is not in any way depending on the earning of profits, the amount of the interest paid;

(1) (1950) 18 I.T.R. 134.

C.C. 1963

MESSRS. THE BHARAT LINE LTD. v. THE INCOME-TAX APPELLATE TRIBUNAL, BURMA AND ONE.

Provided that no allowance shall be made under this clause in any case for any interest chargeable under this Act which is payable without the Union of Burma except interest on which tax has been paid or from which tax has been deducted under section 18 or in respect of which there is an agent in the Union of Burma who may be assessed under section 43."

The question which now requires consideration is this: Where the interest payments made by the applicants to persons residing outside the Union of Burma chargeable under the Burma Income-tax Act? Such payments will only be chargeable to tax under the Act if they are of the nature enumerated in section 42 (1) of the Burma Income-tax Act which reads:

"42. *Non-residents.*—(1) In the case of any person residing out of the Union of Burma, all income, profits or gains accruing or arising to such person, whether directly or indirectly, through or from any business connection in the Union of Burma, or through or from any property in the Union of Burma, or through or from any asset or source of income in the Union of Burma, or, through or from any money lent out on interest and brought into the Union of Burma in cash or kind, or through or from the sale, exchange, relinquishment or transfer of a capital asset in the Union of Burma, shall be deemed to be income accruing or arising within the Union of Burma, and shall be chargeable to income-tax either in his name or in the name of his agent, and in the latter case such agent shall be deemed to be, for all the purposes of this Act, the assessee in respect of such income-tax."

Other parts of this sub-section being irrelevant payments of interest by the applicants to persons residing out of the Union of Burma will only be chargeable under the Burma Income-tax Act, if they constitute income, profits or gains accruing or arising to them whether directly or indirectly, *through or from any business connection in the Union of Burma.*

According to the applicants the interest was paid by them on loans secured mainly from the Government of India, for the purpose of purchasing ships with which they were able to expand their shipping business in Burma and thus earn more taxable profits in Burma. This statement of fact has not been controverted by the Income-tax authorities. Assuming, that the creditor of the applicants is in the main, the Government of India which had lent the applicants money for the purpose of purchasing ships with which to expand their business, can it be said that the interest on these loans had accrued to the Government of India either directly or indirectly through or from a business connection in the Union of Burma. As to what constitute "business connection" within the ambit of section 42 (1), is not capable of exact definition. However, reference will now be made to a few cases bearing on this question. In *Re Rogers Pyatt Shellac & Co.* v. *Secretary of State for India* (2), a company, incorporated in the United States of America and having its head office in New York and branch offices, agencies and factories in Calcutta, London, etc., which purchases goods in India for sale in the open market in America or for another company in America and which had also a factory in the United Provinces, where raw produce was bought locally, and was worked up into a form suitable for exports to America, was held to be not exempt from assessment to income-tax or super-tax in India, because of the existence of a business connection in India. In this connection, Chatterjea J., who wrote the leading judgment in the case observed that, "The English Finance Act (No. 2) of 1915 section 31 (2) uses the words 'through or from any branch, factorship, agency, receivership or management' and the comprehensive expression 'business connection was probably used in the Indian Act to cover all those words.'"

(2) I.L.R. 52, Cal. p. 1.

C.C. 1963

MESSRS. THE BHARAT LINE LTD.

THE INCOME-TAX APPELLATE TRIBUNAL, BURMA AND ONE.

This view of Chatterjea J., was quoted with approval by a Full Bench of the late High Court of Judicature at Rangoon in *the Commissioner of Income-tax, Burma* v. *Messrs. Steel Brothers & Co., Ltd.* (3) where it was observed:

> "We admit the difficulty arising from the vague expression 'from any business connection.' Taken in its wide sense, it would render liable to Indian income-tax any profits made by a manufacturer in England on a single consignment of goods to an importer in India. This is the meaning which the Commissioner of Income-tax seems to have attached to the phrase, and is the meaning which, the learned Government Advocate contends, is the correct one. It is one, however, which we cannot adopt, as such a meaning would be repugnant to the word 'business' in section 6 as defined by section 2 (4), and we can assign no wider meaning to it then the latter words of the definition as 'any adventure or concern in the nature of trade, commerce or manufacture.' It was probably used, as Mr. Justice Chatterjea conjectures, as a compendious expression to cover such concerns in the nature of trade, commerce, or manufacture as arise through a branch, factorship, agency, receivership or management. But be this as its may its meaning, in our opinion, must be strictly confined to the meaning of the word 'business' in section 6."

In Commissioner of Income-tax, Bombay v. *Currimbhoy Ebrahim & Sons Ltd.* (4) which was decided prior to the 1939 amendment of section 42 (1) of the Indian Income-tax Act, it was held that interest on monies lent abroad and brought into India was deemed to accrue in India if the transaction of the loan constituted or sprang from a business connection in India and that such business connection can only exist, where there is a succession of acts or a continuity of transaction or acts so that the granting of a single loan by a resident outside India to a person in India did not fall within the ambit of section 42. In that case the assessee was a company carrying on business in

(3) I.L.R. 3 Ran. 614 at 652. (4) (1933) 1 I.T.R. 341.

Nizam of Hyderabad at a certain rate of interest and the principal and the interest was payable in Hyderabad. The assessee paid a sum of Rs. 3 lakhs as interest during the year of assessment. They were charged with income-tax on this amount under section 42 and 43 of the Indian Income-tax Act as agents of the Nizam, and it was held that the assessee company was not liable to be assessed as there was no business connection between the company and the Nizam; the relationship between the parties being that of debtor and creditor and nothing else. This decision of the Bombay High Court was confirmed by the Privy Council in *the Commissioner of Income-tax, Bombay* v. *Currimbhoy Ebrahim & Sons Ltd.* (5) wherein it was observed:

> "Upon the question whether the interest arose to the Nizam through or from any business connection in British India, their Lordships observe that so far as appears from the facts found in the Letter of Reference, the loan made by the Nizam to the respondent company on August 16, 1929, was an isolated transaction between the parties. It is not shown that the Nizam has at any time had an interest direct or indirect in the respondent company. There is no evidence of a course of dealing between the parties such as might fairly be described as a business connection previously substisting between them. . . . . ."

In another case from Bombay, however, the Privy Council agreed with the Bombay High Court that a "business connection" within the meaning of section 42 existed between two banking companies in the *Commissioner of Income-tax, Bombay Presidency* v. *The Bombay Trust Corporation Limited, Bombay* (6), the facts were as follows:—The Hongkong Trust Corporation was a limited company incorporated in Hongkong in July 1921. Its memorandum of association showed that it was established for purposes of carrying on business as bankers and

(5) (1935) 3 I.T.R. 395 at pp. 400-401. (6) I.L.R. 52 Bom. 702.

C.C. 1963

MESSRS. THE BHARAT LINE LTD. v. THE INCOME-TAX APPELLATE TRIBUNAL, BURMA AND ONE.

financiers and advancing, depositing or lending money to or with companies and others at Hongkong or in any other part of the world. The assessee, the Bombay Trust Corporation Ltd. was a private limited company incorporated in Bombay in September 1920. Its aim was to carry on business as financiers and to conduct all kinds of financial operations such as lending money to companies and others. The paid-up capital of the Hongkong Trust Corporation was 8 crores of rupees, in addition to 7 or 8 crores of rupees it had at its disposal on account of deposits received from all sources. Although it could do money lending business in all parts of the world, it had confined its activities to Bombay where almost the whole of the above sum of 16 crores had been lent from time to time in the shape of fixed deposits with the assessee at 5¼ per cent interest. The total interest paid thereon by the assessee for the year 1924 amounted to over 88 lakhs and the total interest paid for the year 1925 amounted to over 82 lakhs. It was held by the Bombay High Court that there was a " business connection " between the Hongkong Trust Corporation and the Bombay Trust Corporation Ltd. within the meaning of section 42. With this view the Privy Council agreed in *the Commissioner of Income-tax, Bombay Presidency* v. *the Bombay Trust Corporation Ltd.* (7). The above two cases of the Bombay High Court were referred to by the late High Court of Judicature at Rangoon in *the Commissioner of Income-tax, Burma* v. *P.V.R.M. Visalakshi Achi* (8), where it was held that " business connection " within the meaning of section 42 (1) of the Income-tax Act, meant an adventure or concern in the nature of trade, commerce or manufacture with which a person was connected and that isolated loan transactions entered into outside the country did not come within the purview of the section.

(7) I.L.R. 52 Bom. 702. (8) (1937) R.L.R. 174.

From the above it is clear that the expression " business connection " which has a wide meaning, admits of no precise definition, and that accordingly, the solution of the question must depend upon the particular factors of each case. This was emphasized by Beaumont C.J., in *Commissioner of Income-tax, Bombay* v. *Metro Goldwyn Mayer (India) Ltd.* (9), where if was held that " business connection " denotes some element of continuity in the relationship between the person in India who makes the profits and the non-resident who receives them and that a single transaction would not fall within the section.

The case law on the subject has, however, been extensively reviewed by a Bench of the Madras High Court in *Bangalore Wollen, Cotton and Silk Mills Co., Ltd.* v. *Commissioner of Income-tax, Madras* (10). So the following passage from the judgment in that case may be usefully reproduced:

> " In order to elucidate the meaning of the expression ' business connection ' the learned counsel on both sides drew our attention to several decisions which have considered the question. A detailed examination of these decisions however does not enable us to arrive at the exact meaning of the expression ' business connection ' and define its scope and ambit. It is, however, clear that it is an expression of a very comprehensive nature and not necessarily confined to the definition of ' business ' in section 2 (4) of the Act. This is made clear by the decision of Sir George Rankin in the Privy Council case in *Commissioner of Income-tax, Bombay* v.*Currimbhoy Ebrahim & Sons Ltd.* (5). There, it was pointed out that the words ' business connection ' and ' property ' were not repetitions of the expressions ' business ' and ' property ' appearing in section 6 where the heads of income are described. In view of this decision the view expressed by the

(9) (1939) 7 I.T.R. 176. (10) (1950) 18 I.T.R. 423.
(5) (1935) 3 I.T.R. 395 at pp. 400-401.

C.C. 1963

MESSRS. THE BHARAT LINE LTD. v. THE INCOME-TAX APPELLATE TRIBUNAL, BURMA AND ONE.

Calcutta High Court in *Rogers Pyatt Shellac & Co.* v. *Secretary of State for India* (2) and of the Rangoon High Court in *Commissioner of Income-tax, Burma* v. *Messrs. Steel Brothers & Co., Ltd.* (3) is not correct. In order to constitute a business connection there must be some continuity of relationship between a person in British India who makes the profits and the non-resident who receives them. As observed by Rangnekar, J. in *Commissioner of Income-tax, Bombay* v. *National Mutual Life Association of Australasia Ltd.* (11) "the expression business connection is a more comprehensive expression as including not only the kinds of things specifically described as being included in the term. but the kind of things which are specifically mentioned in the English Act." In the English Finance Act, II of 1915, in section 3 the words used are "through or from any branch factories agency, receivership or management." I respectfully agree with the learned Judge when he says at page 534 "All that is necessary is that there should be a 'business' in British India and a connection between a non-resident person or company and that 'business' and that the non-resident person or company has earned an income through such connection." This was also the view accepted by the Allahabad High Court in *Hira Mills case* (12). A business connection therefore may arise by reason of the existence of a branch of the non-resident company or organization in British India or by the existence of a factory or even by the existence of an agent. Very often, there may be a subsidiary company in British India, subsidiary to the non-resident company, formed with the object of selling the manufactured goods or wares of the non-resident principal. The business connection may be even a connection arising out of financial relations. The non-resident business and the resident business may be two separate legal entities and they may be closely connected or associated either by reason of some common control or by reason of the non-resident company or firm financing the resident company or firm. The goods of a non-resident company may be sold by a broker or commission agent residing in British India or the person resident may render

(2) I.L.R. 52 Cal p. 1. (3) I.L.R. 3 Ran. 614 at 652.
(11) (1933) I.L.R. 59 Bom. 519 at 534. (12) (1946) 14 I.T.R. 417.

various services to the non-resident or conduct business activities. These are some of the factors which result in a business connection within the meaning of the section. The cases cited at the Bar fall under one or other of the categories enumerated above. If there is noly one isolated transaction between a non-resident and resident that would not constitute a business connection (vide *Commissioner of Income-tax, Bombay* v. *Currimbhoy Ebrahim & Sons Ltd.* (5).

Coming to the case now under consideration, it cannot be imagined that the Government of India which had lent certain sums of money to the applicants for the purpose of purchasing ships with which to expand the applicants' business can have any "business connection" with the applicants. It is not known who are the other creditors other than the Government of India and how close are their "business connections" with the applicants regard being had to the observations made above. Are they persons who regularly financed the applicants so that their own success or failure in their business as money-lenders is inextricably bound up with the success or failure of the applicants' company; what is the degree of control, if any, that they have in the affairs of the applicants? Upon these factors will depend the answer to the question whether they have any business connections with the applicants and therefore, the interest paid to them by the applicants chargeable under the Burma Income-tax Act in view of section 42 (1). For these reasons we can only give a qualified answer to the question propounded by the Income-tax Appellate Tribunal, Rangoon. We will say that of the sum of K 5,41,096 paid as interest by the applicants outside the Union of Burma so much of it as was paid to the Government of India for loans taken for the purpose of buying ships was an allowable deduction as interest payments under section 10 (2) (iii) of the Burma

(5) (1935) 3 I.T.R. 395 at pp. 400-401.

C.C. 1963

MESSRS. THE BHARAT LINE LTD. v. THE INCOME-TAX APPELLATE TRIBUNAL, BURMA AND ONE.

Income-tax Act read with sub-section (3) of section 42 of the Burma Income-tax Act and Rule 33 of the Burma Income-tax Rules.

Each party must bear its own costs of this reference.

ORIGINAL CIVIL

Before U San Maung, U Saw Ba Thein and U Tun Ti i, JJ.

MESSRS. W. W. WOOD, SONS AND PARTNERS (APPLICANTS)

v.

THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA (RESPONDENT).*

C.C. 1963

Feb. 21.

When contract said to be made in Burma—Offer made from outside Burma Burma Income-tax Act, ss. 42 (1)/4 (1) (*a*) *and* (*c*)—*Remuneration received in Burma and remitted to foreign country—Assessable.*

In pursuance of a contract with the National Housing Board, Rangoon, the applicants, who are a firm of architects, structural engineers and quantity surveyors of Singapore supplied the National Housing Board with plans and designs of building which were prepared in Singapore. On completion of the building the applicants were paid as their remuneration K 29,608 computed on the percentage basis of cost of buildings erected and this money was utilized in purchasing for them bank drafts which were then posted to them at Singapore to enable them to encash the same in foreign currency.

The applicants denied their liability to pay income-tax in Burma on the said remuneration received by them on the ground that the contract was carried out wholly outside the Union of Burma.

Held: That as the offer for contract of services made by the applicants by means of a letter from Calcutta was accepted by the National Housing Board by means of a telegram, the contract of service must be deemed to have been made in Burma although no document was signed by the applicants in Burma.

Held also: That the remuneration received by the applicants was from a source of income in the Union of Burma and that therefore the applicants are assessable to income-tax in Burma in view of the provisions of section 42 (1) of the Burma Income-tax Act, read with section 4 (1) (*a*) and (*c*) thereof.

U Paing for the applicants.

Ba Kyaw (Government Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This reference under section 66 (2) of the Burma Income-tax Act arises out of the order dated the 9th March 1959 passed in appeal No. 81 of 1958 of the

* Civil Miscellaneous Application No. 51 of 1959. Reference made by the Income-tax Appellate Tribunal, Burma, with regard to its order, dated the 9th [illegible] ppeal No. 81 of (1958).

C.C. 1963

MESSRS. W. W. WOOD, SONS AND PARTNERS v. THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA.

Income-tax Appellate Tribunal, Rangoon. The question which was referred for the decision of the late High Court reads:

> "Whether on the fact and in the circumstances of the case the architectural fees are assessable under section 11 read with section 4 (1) of the Burma Income-tax Act?"

The facts giving rise to the present reference are briefly these. The applicants Messrs. W. W. Wood, Sons and Partners, are a firm of architects, structural engineers and quantity surveyors of Singapore. They had entered into a contract with the National Housing Board, Rangoon, to draw plans and designs for some buildings to be erected at Rangoon. The contract took about three or four years to fulfil and in the year 1953-54 the applicants supplied to the National Housing Board plans and designs of some buildings for which they received payments amounting to K 29,608. It was not a casual undertaking of the applicants with the Board, because they subsequently declared that they had during the same period of three or four years fulfilled similar contracts with the War Office, Commander, Burma Engineering Branch, Government of the Union of Burma and the Union Bank of Burma, Rangoon. In respect of these contracts they received their remuneration separately during the same period. They, however, denied their liability to be assessed under the Burma Income-tax Act for these payments, and declared that their income for the assessment year 1954-55 was nil. They also gave nil returns for the assessment years 1955-56, 1956-57 which are the subject-matter of the references in Civil Miscellaneous Application Nos. 52 and 53 of 1959. The Income-tax Officer, Companies Circle, Rangoon, however refused to accept the returns submitted by the applicants as valid, and making the assessment under sub-section (4) of section 23 of the Burma Income-tax Act, determined the income of the firm for the assessment year

1954-55 to the best of his judgment as K 29,608 *vide* the assessment order dated the 27th November 1957, a copy of which has been annexed to the statement of the case.

The applicants appealed to the Assistant Commissioner of Income-tax on the ground that they were not liable to any income-tax in Burma, as the contract was carried out wholly outside the Union of Burma, except for a few occasional visits of their partners to Rangoon at the request of the National Housing Board for the purposes of taking necessary instructions. The Assistant Commissioner of Income-tax however held that the applicants' contention that the payments were received outside Burma as these payments for their bills in respect of the work done, were received in foreign currency in their Banks outside Burma, was untenable and that in the circumstances of the case the payments for the contracts were, in fact, received in Burma and that accordingly, they were assessable under the provisions of section 4 (*1*) (*a*) of the Burma Income-tax Act.

The applicants then appealed to the Income-tax Appellate Tribunal, Rangoon, and the Tribunal by its judgment dated the 9th March 1959 in Appeal No. 81 of 1958 dismissed the appeal. The Tribunal's decision was that the source of income of the firm was not the place where professional activities were performed by the firm, but the place where the National Housing Board that employed the firm to perform the professional activities, and made the payment for the professional fees is situate, namely, Rangoon. Accordingly, the Tribunal held that the firm though non-resident was assessable to income-tax in Burma under section 4 (*1*) (*a*) and (*c*) read with section 42 (*1*) of the Burma Income-tax Act. The Tribunal also refused to make a reference to the late High Court under section 66 (*1*) of the Burma Income-tax Act, but the late High Court by its order dated the 17th July 1961 under section 66 (2) of the Burma Income-tax Act directed the

C.C. 1963

MESSRS. W. W. WOOD, SONS AND PARTNERS v. THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA.

Tribunal to state the case of the applicants for the determination of the question of law arising therefrom.

Now, according to paragraph 4 of the firm's declaration dated the 26th May 1958 (Annexure " B "), the contract for the services performed by them for the National Housing Board was by letter of offer made by them from Calcutta. This offer was accepted by the National Housing Board by telegram dated the 29th May 1953 accepting the fees quoted by the applicants, *vide* the grounds of appeal filed by the applicants before the Assistant Commissioner of Income-tax. Therefore, although no document was signed by the applicants in Burma, the contract of service must be deemed to have been made in Burma.

Regarding payment, it is common ground that the fees which were computed on a percentage basis of the cost of the buildings involved (which was in kyats), were remitted to the applicants by bank drafts purchased for them in Rangoon. These bank drafts which were in terms of foreign currency, were then despatched to the applicants at Singapore by post. In these circumstances, the Assistant Commissioner of Income-tax held, that the applicants received payments in Rangoon for the contracts performed by them, the bank drafts concerned having been posted at Rangoon. In this connection, the Assistant Commissioner relied upon the decision of the Supreme Court of India in *Commissioner of Income-tax, Bombay South, Bombay* v. *Ogale Glass Works Limited* (1). In that case the assessee, a non-resident company carrying on business of manufacturing certain articles in the State of Aundh, secured some contract for the supply of the articles to the Government of India. The contract provided that " unless otherwise agreed between the parties payment for the delivery of the stores will be made on submission of bill in the prescribed

(1) (1954) XXV I.T.R. 529.

form in accordance with instructions given in the acceptance of tender, by cheque on a Government Treasury in India or a branch of the Reserve Bank of India or the Imperial Bank of India transacting Government business." In submitting the bill in the prescribed form, the assessee requested that the amount be sent to him by a cheque in his favour on a bank at Bombay. Accordingly, a cheque drawn on the Bombay branch of the Reserve Bank of India was sent to him by post. In these circumstances it was held that apart from the implication of an agreement arising from such business usage, the assessee expressly requested the Government to remit the amount of the bills by cheque and that this clearly amounted in effect to an express request to send the cheque by post. Therefore when the Government posted the cheque in Delhi this fact, in law, amounted to payment in Delhi. The Tribunal while not disagreeing with the view expressed by the Assistant Commissioner of Income-tax, held that in any event the provisions of section 42 (*1*) of the Burma Income-tax Act were applicable, and that accordingly the applicants were assessable to income-tax under section 4 (*1*) (*a*) and (*c*) of the Burma Income-tax Act.

Now, section 42 (*1*) of the Burma Income-tax Act so far as it is relevant for the present purpose reads:

> "In the case of any person residing out of the Union of Burma, all income, profits or gains accruing or arising to such person, whether directly or indirectly through or from any business connection in the Union of Burma, or through or from any source of income in the Union of Burma shall be deemed to be income accruing or arising within the Union of Burma, and shall be chargeable to income-tax either in his name or in the name of his agent, and in the latter case such agent shall be deemed to be, for all the purposes of this Act, the assessee in respect of such income-tax."

We are entirely in agreement with the Income-tax Appellate Tribunal, that the remuneration received by the

C.C. 1963

MESSRS. W. W. WOOD, SONS AND PARTNERS v. THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA.

applicants was from a source of income in the Union of Burma. The applicants supplied the National Housing Board with plans and designs of buildings which after approval by the Board were utilized in erecting the buildings concerned. The applicants were paid on the basis of the cost of the building erected. Their remuneration which was computed in kyats, was then utilized in purchasing for them bank drafts to be sent to them by post at Singapore enabling them to encash the same in foreign currency. In these circumstances notwithstanding the fact that plans and designs were drawn by them outside the Union of Burma, the applicants are assessable to income-tax in Burma in view of the provisions of section 42 (1) of the Burma Income-tax Act, read with section 4 (1) (*a*) and (*c*) thereof.

In the circumstances, it is unnecessary to consider whether the law has been correctly laid down by the Supreme Court of India in the case of the *Commissioner of Income-tax, Bombay South, Bombay* v. *Ogale Glass Works Limited* (1) and if so, whether it has been correctly applied to the circumstances of this case. However, had it been necessary so to decide, we would be inclined to say that the views of the Assistant Commissioner of Income-tax are not without merit. For these reasons, our answer to the question propounded by the Income-tax Appellate Tribunal will be in the affirmative. The Applicants must pay costs of this reference, Advocate's fees being assessed at 20 (twenty) gold mohurs.

(1) (1954) XXV I.T.R. 529.

ORIGINAL CIVIL

Before U Maung Maung, J.

MOHAMED EBRAHIM SALEBHOY (PLAINTIFF)

v.

THE CONTROLLER OF IMMIGRATION (DEFENDANT).*

C.C. 1963

Jan. 24.

Whether plaintiff has cause of action—Can be determined at any time in suit International Law—Principles in. Burma Immigration (Emergency Provisions) Act, s. 7 (2)*—Duty of Controller of Immigration in exercising power under.*

Where it is contended that the defendant who has not yet filed his written statement cannot raise the preliminary objection that the suit is not maintainable in law.

Held: That it is at all times relevant in the trial of a suit, to consider whether there is a cause of action, or whether the plaintiff has asked for a relief which is within the power of the Court to grant. If the plaintiff can convince the Court that he has at least a colour of a legal right it would be the duty of the Court to give him an opportunity to try and establish that right by leading evidence at the trial.

It is a well established principle in International Law that foreigners enter a sovereign State only by permission on the sufferance of the State and they are liable to be expelled or deported from the State at the pleasure of the authorities who exercise the sovereign power of the State.

Kyi Chung York v. *The Controller of Immigration, Burma,* 1951 B.L.R. (S.C.) 197, followed.

It is also a fairly well established principle of International Law that foreigners who are admitted into the State must be treated in many respects in the same way as citizens, without discrimination. This principle, however, does not derogate from the power of the sovereign State to decide who amongst foreingers who apply for leave to come may enter and how long they may stay and under what conditions as far as their permits of stay are concerned.

V.E.R.M.N.R.M. Kasi Viswanathan Chettyar v. *The Official Assignee and one,* 1958 B.L.R. (S.C.) 74, distinguished.

If the rather drastic power granted by section 7 (2) of the Burma Immigration (Emergency Provisions) Act is to be used, the Controller must act judicially, after proper inquiry, and in conformity with rules of natural justice such as giving the other side an opportunity to defend himself. *Hasan Ali* v. *Secretary, Ministry of Immigration and one,* 1959 B.L.R. (S.C.) 187; *Ran Jitaul* v. *Controller of Immigration,* 1060 B.L.R. (S.C.) 249; referred to.

---

* Civil Regular Suit No. 105 of 1962.

NOTE.—This decision was upheld in Civil First Appeal No. 18 of 1963 decided on the 19th September 1963.

C.C. 1963

MOHAMED EBRAHIM SALEBHOY v. THE CONTROLLER OF IMMIGRATION.

R. Basu for the plaintiff.

Tun Nyo (Government Advocate) for the respondent.

U MAUNG MAUNG, J.—The plaintiff, a foreigner, sues under section 42 of the Specific Relief Act for a declaration that he is qualified to stay in Burma permanently, and that he may not be directed by the Immigration authorities to leave. In paragraph 1 of the plaint the qualifications for the so-called status of the " permanent resident " are laid out. The plaintiff says that he first came to Burma in 1930 and was in continuous residence from the 1st January 1932 to the 1st January 1942 except for a few breaks which are described. The continuous residence up to 1942 qualified him, according to the plaintiff, to a re-entry and permanent stay in the country.

The Immigration authorities have taken up proceedings to expel the plaintiff from Burma and the first date they set for the plaintiff's departure was 23rd March 1959. Against this order, the plaintiff appealed to the Ministry of Immigration without success, and also went to the Supreme Court in Civil Miscellaneous Application No. 85 of 1960 for a writ of *certiorari*. The application for a writ was dismissed because the Supreme Court held that there was no justifiable order and the application was premature. The Immigration authorities then asked the plaintiff to leave by 7th April 1961 and once again the plaintiff appealed to the Ministry and also applied to the Supreme Court in Civil Miscellaneous Application No. 68 of 1961 for a writ, once again to be rejected on the ground that the application was premature. The date of his departure was extended to 29th September 1961 by the Immigration authorities and the plaintiff was also prosecuted before the 3rd Additional Magistrate, Rangoon, under section 13 (*1*) of the Burma Immigration (Emergency Provisions) Act in Civil Regular Trial No. 902 of 1961 and was convicted.

The Controller of Immigration, defendant in the suit, has raised a preliminary objection that the suit is not maintainable in law because in the first place he has the administrative authority and had acted after a due inquiry and found sufficient ground for cancellation of the plaintiff's stay permit and, secondly, that the plaintiff, being a foreigner permitted on the sufferance of the Government to reside in the country, has no legal right on which he may found the present suit. The issue of maintainability, thus raised, needs to be decided and I have heard arguments on that point by Mr. Basu, the learned Advocate for the plaintiff and U Tun Nyo, learned Government Advocate for the defendant.

Mr. Basu would have me hold that the defendant cannot raise such a preliminary objection since he has not yet filed his written statement, and therefore, as it were, not yet fully in the picture. I do not however consider that to be a valid contention because it is at all times relevant in the trial of a suit, to consider whether there is a cause of action, or whether the plaintiff has asked for a relief which is within the power of the Court to grant. If there is no cause of action or if the relief sought for is not within the power of the Court to grant, then there is no point in going through the motions of the trial such as the filing of the pleadings, the framing of the issues and the hearing of evidence. This does not mean, however, that the plaintiff must be cut short, for if he can convince the Court that he has at least a colour of a legal right it would be the duty of the Court to give him an opportunity to try and establish that right by leading evidence at the trial.

Mr. Basu, in his learned and valiant arguments before me for two days, tries to make out in the first place that his client had a legal right to stay permanently once he had been granted re-entry into the country after the war because he had satisfied the requirements of continuous

C.C. 1963

MOHAMED EBRAHIM SALEBHOY v. THE CONTROLLER OF IMMIGRATION.

residence before January 1942 and secondly, that the defendant has not given him the necessary opportunity to establish the right but instead had taken steps against him which were wrong in law.

In advancing his first argument, Mr. Basu is unable to refer me to any provision of law which says clearly that a man such as his client who has resided in Burma continuously for a specified period of years before specified dates has a vested right to stay permanently in the country, immune from any action on the part of the Government to expel him. Mr. Basu, can only speak of the long established practice by which the Immigration Department issued *visas* for " permanent stay ", or rather *visa* without limitations as to time allowed for stay, to those who have the above mentioned qualifications. U Tun Nyo, on the other hand, submits that the permission granted to foreigners who have the residential qualifications to stay on without any time limit is arranged by administrative instructions and does not constitute a right on the part of the foreigners to stay permanently. In any case when after due inquiry it is discovered by the Controller of Immigration that the re-entry had been obtained by fraudulent means or that the holder of the so-called permanent stay permits has been guilty of certain breaches of the rules and the requirements, the Controller has the right either to have the foreigner prosecuted or to move for his explusion under section 7 (2) of the Act as introduced in 1959. In this case, U Tun Nyo submits, a careful and elaborate inquiry had been conducted as evidenced in proceedings No. 19 of 1959 which is produced, and it was only on the facts as revealed by the inquiry that the defendant had proceeded to have the plaintiff expelled from the country.

To have cause of action in order to sustain the present suit, the plaintiff must have a legal right which this Court

may protect. He must therefore, be able to say at all times —whether at this early stage when the defendant has not yet even filed his written statement or later by way of evidence— that he is clothed with the right to reside in this country in defiance of all orders issued against him by the Immigration or other Governmental authorities. It is a well established principle in International Law that foreigners enter a soverign state only by permission and on the sufferance of the State and they are liable to be expelled or deported from the State at the pleasure of the authorities who exercise the soverign power of the State. This principle has found its place in such of our statutes as the Foreigners Act, section 3 of which gives unbridled power of deporting foreigners to the Governmental authorities, and there have been numerous decisions which have upheld this power. See *Kyi Chung York* v. *The Controller of Immigration, Burma* (1).

Mr. Basu, while conceding that if an order of deportation had been issued against his client under section 3 of the Foreigners Act, there would be no remedy available to him against the order argues that proceedings are now being taken against him under the Burma Immigration (Emergency Provisions) Act and rules made thereunder which bestow a " right " to his client to stay permanently in this country. This would put the plaintiff in the anomalous position of being a foreigner who has no " legal right " to stay under the Foreigners Act, but who has such a right under the Immigration Act. Mr. Basu, also draws my attention to a decision of the Supreme Court which has held that an alien in this country is not denied the fundamental rights enjoyed by citizens though some of the rights, such as the right to trade or transfer immoveable property may be restricted by law. That also is a fairly well established principle of International Law under which

(1) (1951) B.L.R. (S.C.), p. 197.

C.C. 1963

MOHAMED EBRAHIM SALEBHOY v. THE CONTROLLER OF IMMIGRATION.

foreigners who are admitted into the State must be treated in many respects in the same way as citizens, without discrimination. The principle however, does not derogate from the power of the sovereign state to decide who amongst foreigners who apply for leave to come may enter and how long they may stay and under what conditions as far as their permits of stay are concerned. The decision to which Mr. Basu refers namely *V.E. R.M.N.R.M. Kasi Viswanathan Chettyar* v. *The Official Assignee and one* (2) decides that an alien's right to leave a country is a basic human right and he may not be detained unlawfully when he wishes to depart. Here in this suit the plaintiff, a foreigner, is asking this Court to declare that he has a right to stay on in the country permanently, and his right to depart is not being in any way questioned.

The second argument which is taken up strongly by Mr. Basu is that the defendant has prosecuted against his client wrongly. A proper inquiry should have been made, Mr. Basu argues, and if the plaintiff is found to have broken any rules or conditions he should have been prosecuted. If a conviction results, then the Controller may act to have him deported. The decision of the Supreme Court in Civil Miscellaneous Application No. 85 of 1960 in which the plaintiff asked for a writ outlined the procedure in which the Controller may act in such cases. If the rather drastic power granted by section 7 (2) of the Burma Immigration (Emergency Provisions) Act is to be used, the Controller must act judicially, after proper inquiry, and in conformity with rules of natural justice such as giving the other side an opportunity to defend himself. If action under section 7 (2) does not conform to this requirement, the order is liable to be quashed by a writ of *certiorari*. The power, the Supreme Court has also held in another case, is more fitted for employment in dire circumstances where room

(2) (1958) B.L.R., p. 74.

for doubt cannot exist, such as when a foreigner is discovered as a stowaway found in Burmese waters. See *Hasan Ali* v. *Secretary, Ministry of Immigration and one* (3) and also *Ran Jitpaul* v. *Controller of Immigration* (4).

In this case, I am satisfied that a due and proper inquiry has been held by the defendant and that the plaintiff has had ample opportunity to defend himself. He has also had extensions of time from 25th February 1959, which was the first date set by the defendant for his departure, up to date, in which time he has gone to the Supreme Court twice and to the Ministry on appeal several times. Also, U Tun Nyo reports that further steps will not be taken against the plaintiff until his application in Criminal Revision No. 192 of 1962 in the Court of the District and Sessions Judge, Hanthawaddy, against the conviction before the 3rd Additional Magistrate, Rangoon, has been disposed of. According to the learned Government Advocate, the prosecution, though strictly unnecessary if section 7 (2) of the Act is invoked, is resorted to under administrative instructions in every case in order to prevent abuse of power granted by the said provisions of the Act. In any case, it is not my task to consider whether the proceedings that have so far been taken against the plaintiff by the defendant are in strict accordance with law, for what is before me is a suit for the declaration of a legal right and not an application under section 45 of the Specific Relief Act for a writ of mandamus or of mandatory injunction. U Tun Nyo invites my attention to several unsuccessful applications made by foreigners for mandatory injunction against deportation orders under section 45 of the Specific Relief Act but since this suit is of a different nature, I need not go into them too deeply: *e.g.* Civil Miscellaneous Cases No. 19 of 1958 and No. 217 of 1960 of the late High Court.

(3) (1959) B.L.R., p. 187. (S.C.). (4) (1960) B.L.R., p. 249. (S.C.)

C.C. 1963

MOHAMED EBRAHIM SALEBHOY v. THE CONTROLLER OF IMMIGRATION.

What I have to consider is whether the plaintiff has the legal right to stay permanently in the country. If he has that right or even a colour of that right—*e.g.* if he claims to be a citizen of the Union of Burma—I must entertain the suit and try it on its merits. If it is clear that he has no such right then the remedy under section 42 of the Specific Relief Act is not available to him, and this suit must fail for want of cause of action. This is a suit under the Specific Relief Act and not a suit under the Burma Immigration (Emergency Provisions) Act nor one under the Foreigners Act. The means, the procedures and the power that are used and invoked against the plaintiff or their correctness are irrelevant.

The plaintiff, a foreigner, having no legal right to stay permanently in Burma his suit for a declaration that he has such a right must fail. The suit is, therefore, dismissed with costs.

APPELLATE CIVIL

Before U Kyaw Zan U, J.

SUMMANTA RAM DUTTA (APPLICANT)

v.

P. B. DAS AND TWO OTHERS (RESPONDENTS).*

C.C. 1963

Jan. 19.

Appeal from order of Small Cause Court refusing to make complaint in respect of offence committed before it, s. 476B, Cr.P.C.

When a Court of Small Causes refuses to make a complaint in respect of an offence committed before it an appeal lies to the District Court under section 476B, of the Code of Criminal Procedure and only when the District Court refuses to reverse the order a revision of the order of the District Court lies under section 115 of the Civil Procedure Code.

Tek Chand v. ***Harram Singh***, A.I.R. (1936) Pesh. 87; ***E.P. Kumaravel Nadar*** v. ***T. P. Shanmuga Nadar and others***, (1940) 1 M.L.J. 719 (F.B.); ***Lalji Tewari*** v. ***The King Emperor***, I.L.R. 4 Pat. 609 (F.B.); ***Valab Das and one*** v. ***Maung Ba Than***, I.L.R. 1 Ran. 372 ; ***Abdul Hussein Alibhai*** v. ***Mohamed Ibrahim Maistry*** A.I.R. (1937) Ran. 526 ; ***Lokman*** v. ***Halku***, A.I.R. (1934) Nag. 236 ; ***Daw Saw Khin*** v. ***Ko Shwe Phar***, (1941) R.L.R. 90 ; referred to.

Maung Maung Khin for the applicant.

D. N. Dutt for the respondents.

U KYAW ZAN U, J.—In Small Cause Suit No. 8 of 1960 of the Court of the Subdivisional Judge of Akyab the 1st respondent P. B. Das sued the applicant for the recovery of K 67 due for the medicines supplied relying upon the Exhibit " Kagyi " voucher. The 2nd respondent deposed that he himself wrote the said voucher and the 3rd respondent was said to have heard the 1st respondent say that the amount due was K 73 and that he saw the applicant pay K 6 towards the amount due and sign on the voucher admitting that there was a balance of K 67 as claimed by the 1st respondent, but the hand-writing expert deposed that the original figure K 13 was converted to K 73 and

* Civil Revision No. 19 of 1961 against the order of the Subdivisional Judge, Akyab, dated the 27th December 1960, in Civil Miscellaneous Case No. 4 of 1960.

C.C. 1963 — SUMMANTA RAM DUTTA v. P.B. DAS AND TWO OTHERS.

the Court accepting his evidence decreed for K 7 only against the applicant with proportionate costs on 31st October 1960. On 3rd December 1960 the applicant applied to the Court under section 476 (1) of the Code of Criminal Procedure to lay a complaint for using as genuine a forged document, for perjury and for abetment of the offences under sections 193, 193/109, 471, 471/109 of the Penal Code against the respondents, but the trial Court in its Civil Miscellaneous Case No. 4 of 1960 declined saying that it did not hold that the respondents conspired together to forge the aforesaid voucher. Hence this application in revision under section 115 of the Code of Civil Procedure against the said order.

The trial Court in its judgment in Small Cause Suit No. 8 of 1960 said that at the instance of the applicant the hand-writing expert was examined as he had no other witness to support his defence of forgery. The main point raised for determination is whether this application in revision under section 115 of the Code of Civil Procedure arising out of the order of the Small Cause Court declining to lay a complaint under section 476 (1) of the Code of Criminal Procedure as aforesaid against the respondents is maintainable or not. The law applicable is laid down in section 476B of the Code of Criminal Procedure which says that any person on whose application a Civil Court has refused to make a complaint under section 476 of the Code of Criminal Procedure may appeal to the Court to which such former Court is subordinate within the meaning of sub-section (3) of section 195 of the said Code. Section 476 is thus to be read together with section 195. Under sub-section (3) of section 195 a Court shall be deemed to be subordinate to the Court to which appeals ordinarily lie from the appealable decrees of such former Court, or in the case of a Civil Court from whose decrees no appeal ordinarily lies to the principal Court having ordinary

original civil jurisdiction within the local limits of whose jurisdiction such civil Court is situate. Ordinarily no appeal lies to any Court from any decree of the Small Cause Court. There is only one exception as provided in section 24 of the Burma Small Cause Courts Act which says where an order specified in clause (*ff*) or clause (*h*) of sub-section (*1*) of section 104 of the Code of Civil Procedure is made by a Court of Small Causes, an appeal therefrom shall lie to the District Court. Clause (*ff*) refers to compensatory costs in respect of false or vexatious claims or defences and Clause (*h*) to an order imposing a fine or directing the arrest or detention in the civil prison and they have no application to the present case. Under section 27 of the Burma Small Cause Courts Act save as provided in that Act, a decree or order made under the provisions of the said Act are final. As no appeal ordinarily lies from the decrees of the Court of Small Causes the appeal in the instant case lies " to the principal Court having ordinary original civil jurisdiction within the local limits of whose jurisdiction such civil Court is situate " and *i.e.* to the District Court of Akyab. In this connection the definition of the expression " District Judge " in the General Clauses Act, 1897, and of " District " in section 2 (*4*) of the Code of Civil Procedure, is helpful and leads to the same conclusion at which I have reached. As there is no appeal ordinarily section 25 of the Burma Small Cause Courts Act provides that the Chief Court, for the purpose of satisfying itself that a decree or order made in any case decided by a Court of Small Causes was according to law, may call for the case and pass such order with respect thereto as it thinks fit, but where there is a remedy open by way of appeal to the District Court it will not ordinarily interfere. This Court cannot properly allow itself to be influenced by any consideration of trouble, hardship or inconvenience which the order might cause.

C.C. 1963 — SUMMANTA RAM DUTTA v. P.B. DAS AND TWO OTHERS.

Only when irremediable injury will be done, and a miscarriage of justice inevitably will ensure if the Court holds its hand, that it ought to intervene. " Merely because an erroneous decision has been arrived at is no ground for holding that the Court, in coming to the decision it did, exercised its jurisdiction illegally or with material irregularity. However sad the mistake, ' a Court has jurisdiction to decide wrong as well as right ' ". *Ma Than Yin* v. *Tan Keat Khang* (a) *Tan Keit Sein* (1).

Before the amendment of section 195 of the Code of Criminal Procedure in 1923 the High Courts of Allahabad and Patna had held that when an order of granting or refusing sanction to prosecute was made by a Court of Small Causes under section 195, the Court to which an application for reversal of such order lay was the Court of the District Judge. In *Lalji Tewari* v. *The King-Emperor* (2) which was a Full Bench decision of the Patna High Court, it was said that section 25 of the Provincial Small Cause Courts Act, 1887 (same as section 25 of our Act) did not confer an absolute and unqualified right of appeal, and, although it enabled the High Court in the exercise of its discretion and power of superintendence, to review the proceedings of a Small Cause Court with a view to seeing that justice was done, and that the law was properly applied and administered, it did not constitute the High Court a Court to which appeals from Small Cause Courts ordinarily lay in the sense contemplated by section 195 of the Code of Criminal Procedure. Jwala Prasad, J. a member of the Full Bench observed in that case that an application against an order passed by a Small Cause Court Judge granting or refusing sanction might be made either to the District Court or to the High Court, but as a matter of procedure the High Court should not entertain an application except under special circumstances unless such an

(1) (1951) B.L.R. 161 H.C. (F.B.) (2) I.L.R. 4 Pat. L.J. 609 F.B.

application was first presented to the District Court. *Valab Das and one* v. *Maung Ba Than* (3) was a case under section 25 of the Provincial Small Cause Courts Act before the amendment of section 195 of the Code of Criminal Procedure.

In *Abdul Hussein Alibhai* v. *Mohamed Ibrahim Maistry* (4) Spargo, J. held under the law as it now stands that on the Small Cause Court refusing to make a complaint under section 476 of the Code of Criminal Procedure an appeal lies to the District Court under section 195 (3) of the said Code. In Burma a District Court has jurisdiction to hear and determine any suit or original proceeding without restriction as regards value, and is the principal Court of original jurisdiction within the meaning of section 195 (3) of the Code of Criminal Procedure. In *Lokman* v. *Halku* (5) it was held, " It is settled law that, in respect of offences committed in Courts of Small Causes and orders passed in respect of complaints made or refusal to make complaints under section 476, Criminal Procedure Code, by such Court, an appeal lies not to the High Court but to the Court of the District Judge to which Court, within the meaning of section 195, sub-section (3), Criminal Procedure Code, the Court of Small Causes is held to be subordinate ". See also *Ram Sarup* v. *Emperor* (6).

This application for revision under section 115 of the Code of Civil Procedure was entirely misconceived. When a Court of Small Causes refuses to make a complaint in respect of an offence committed before it an appeal lies to the District Court under section 476B of the Code of Criminal Procedure and only when the District Court refuses to reverse the order a revision of the order of the District Court lies under section 115 of the Code of Civil

(3) I.L.R. 1 Ran. 372.
(4) A.I.R. (1937) Ran. 526.
(5) A.I.R. (1934) Nag. 236.
(6) A.I.R. (1935) All. 446.

C.C. 1963

SUMMANTA RAM DUTTA v. P.B. DAS AND TWO OTHERS.

Procedure. This view as indicated above is fortified by the decisions in *Tek Chand* v. *Harnam Singh* (7) and *E. P. Kumaravel Nadar* v. *T. P. Shanmuga Nadar and others* (8) relied upon by the learned Advocate for the applicant. In these two cases the matter was taken up on appeal to the District Court first. I may note here that these cases however did not arise out of an order of the Court of Small Causes but the law is the same. The point for decision in these cases is indentical with the one in *Daw Saw Khin* v. *Ko Shwe Phar* (9), where it was held that the combined effect of sections 195, 476, 476A and 476B of the Code of Criminal Procedure is that where a Civil Court decides to institute or withhold a prosecution the appeal is to the Civil Court, and the revision, if any, therefrom to the High Court is also on the Civil side under section 115 of the Code of Civil Procedure and not under section 439 of the Code of Criminal Procedure. The learned Advocate for the applicant has entirely misconceived the law and has come up before this Court before he preferred an appeal to the District Court of Akyab. The present application being under section 115 of the Code of Civil Procedure and not under section 25 of the Burma Small Cause Courts Act, I need only point out that the 2nd and 3rd respondents were not parties within the meaning of section 195 (1) (*c*) of the Code of Criminal Procedure for prosecution under section 471 of the Penal Code but were witnesses only. They are accused merely as abettors. There seems to be no evidence to show who actually forged the voucher. The evidence of the Hand-writing expert is merely corroborative. *Tin Shwe* v. *The Union of Burma* (10).

For all these reasons given the application is dismissed. As there has been a misconception of law and the matter being of a criminal nature, I make no order as to costs.

(7) A.I.R. (1936) Pash. 87.
(8) (1940) M.L.J. 719 F.B.
(9) (1941) R.L.R. 90.
(10) (1954) B.L.R. 358 H.C.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, U Saw Ba Thein and U Tun Tin, JJ.

C.C. 1963 — Feb. 20.

THE BANK OF BEHAR LTD. BY ITS AGENT, ZEYAWADDY SUGAR FACTORY LTD. (APPLICANT)

v.

THE INCOME-TAX APPELLATE TRIBUNAL, BURMA AND ONE (RESPONDENT).*

India and Burma (Income-tax Relief) Order, 1936. Part III, para. 1—Meaning of phrase in—When tax relief can be allowed.

In regard to the assessment on an income of K 26,931 by the Income-tax Officer for the assessment year 1946-47 relevant to the accounting year ended the 30th September 1946, the applicant claimed tax relief under the provisions of India and Burma (Income-tax Relief) Order of 1936 on the ground that in respect of the same income it had been assessed to Income-tax in India as follows :—

Indian Income-tax Year.	*Accounting Year.*	*Income assessed.*
		K
1946-47	1-10-45 to 31-12-45	1,368
1947-48	1-1-46 to 30-9-46	25,563
		26,931

Tax relief was granted on K 1,368 by Income-tax Officer under an erroneous, belief that this was the income of the applicant which was doubly taxed in India but the Income-tax Appellate Tribunal in confirming the order of the Income-tax Officer held that the same assessment years as labelled in the respective assessment orders in India and Burma should be considered as the basis for relief and not the identifiable income assessed in both the countries even though the said income was assessed in one assessment year in Burma and in two different assessment years in India.

Held : That the only logical way of construing the phrase—

> "if any person who has paid Burma Income-tax for any year on any part of his income proves to the satisfaction of Income-tax Officer that he has paid for the year Indian income-tax"

occurring in paragraph 1 of Part III of the Indian and Burma (Income-tax Relief) Order of 1936 is to say that if a person who has paid Burma income-tax for any assessment year on any part of his income, proves to

* Civil Miscellaneous Application No. 41 of 1959. Reference by the Income-tax Appellate Tribunal, Burma, with regard to its order, dated the 24th December 1958 in Appeal No. 26 of 1958.

C.C. 1963

THE BANK OF BEHAR LTD. BY ITS AGENT, ZEYAWADDY SUGAR FACTORY LTD. v. THE INCOME-TAX APPELLATE TRIBUNAL, BURMA AND ONE.

the satisfaction of the Income-tax Officer that he paid for the corresponding period, Indian income-tax he would be entitled to appropriate relief.

Held also : That when a person who claims relief in Burma for having paid tax in India, is able to prove to the satisfaction of the Income-tax Officer that he had already paid in India tax for the whole period covered by the accounting period in Burma namely, 1st October to 30th September he should be given relief for the amount of income assessed in Burma for the accounting period 1st October till the 30th September.

Law of Income-tax in India by V. S. Sundaram, 8th Ed., p. 1011, referred to. *Commissioner of Income-tax, Central Calcutta* v. *The Burma Oil Co. Ltd.* (1949) XVII I.T.R. 348 ; *Assam Railways and Trading Co. Ltd.* v. *Commissioner of Inland Revenue* (1934) 2 I.T.R. 467 ; distinguished.

U Paing, Hla Taw and A. C. Rodriguez for the applicant.

Ba Kyaw (Government Advocate) for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—This reference under section 66 (2) of the Burma Income-tax Act arises out of the order dated the 24th of December 1958, passed by the Income-tax Appellate Tribunal, Rangoon, in Appeal No. 26 of 1958. The question referred for the decision of the late High Court was:

> "Whether on a correct interpretation of the provisions of the India and Burma (Income-tax Relief) Order, 1936 and other relevant provisions of the law, the applicant is not entitled to the full amount of the relief as claimed in respect of the assessed income of K 26,931?"

The facts giving rise to the present reference are briefly these:—The applicant, the Bank of Behar Ltd. by its agents, the Zeyawaddy Sugar Factory Ltd., was assessed to income-tax on an income of K 26,931 for the assessment year 1946-47 by the Income-tax Officer, in respect of the accounting year which ended on the 30th September 1946. As the applicant-Bank was also assessed in India for income accruing from the same source, it made an application under the provisions of India and Burma (Income-tax Relief) Order of 1936 for appropriate relief. The Income-tax Officer, therefore, called for the India Income-tax

C.C. 1963

THE BANK OF BEHAR LTD. BY ITS AGENT, ZEYAWADDY SUGAR FACTORY LTD. v. THE INCOME-TAX APPELLATE TRIBUNAL, BURMA AND ONE.

payment certificate and found that income-tax had been paid in India on an income of K 1,368 accruing from the same source as the income upon which tax had been paid in Burma. The difference between the income assessed in Burma, namely, K 26,931 and that assessed in India, namely, K 1,368 was due solely to the fact that as the assessment in India was made on the basis of the calendar year, only three months out of the 12-month period assessed in Burma fell within the Indian assessment period. The Income-tax Officer, Burma, therefore, gave relief to the applicant on K 1,368 only and not on K 26,931 as claimed by the applicant. So the applicant appealed to the Assistant Commissioner of Income-tax, Western Range, Rangoon, but its appeal was dismissed and a further appeal to the Income-tax Appellate Tribunal, Rangoon, was again unsuccessful.

The applicant then made an application to the Income-tax Appellate Tribunal under section 66 (1) of the Burma Income-tax Act. The Tribunal, however, dismissed the application on the ground that its order dismissing the appeal was correct. Relying upon the decision in the cases of *Commissioner of Income-tax, Central Calcutta* v. *The Burma Oil Co., Ltd.* (1) and *Assam Railways and Trading Co., Ltd.* v. *Commissioner of Inland Revenue* (2) the Tribunal held that the applicant was only entitled to relief in Burma on an income of K 1,368 for which it was assessed in India for the accounting year ending 31st December 1945. The applicant then made an application to the late High Court under section 66 (2) of the Burma Income-tax Act with the result that the Appellate Tribunal was directed to state the case for decision on the question of law arising therein. The question of law referred to the late High Court was that already mentioned above.

(1) (1949) 17 I.T.R. 348. (2) (1934) 2 I.T.R. 467.

C.C. 1963

THE BANK OF BEHAR LTD. BY ITS AGENT, ZAYAWADDY SUGAR FACTORY LTD. v. THE INCOME-TAX APPELLATE TRIBUNAL, BURMA AND ONE.

In its appeal to the Appellate Tribunal, Rangoon, the applicant-Bank stated in its grounds of appeal as follows:

"The learned Assistant Commissioner of Income-tax erred in confirming the order of the Income-tax Officer granting relief on an income of Rs. 1,368 only, which the Income-tax Officer erroneously held to be the income doubly taxed in India and Burma, against appellants' claim that relief should have been granted on an income of Rs. 26,931 which was the income actually doubly taxed. The learned Income-tax Officer and the learned Assistant Commissioner of Income-tax failed to take into consideration the fact that the year of account in Burma for the assessment of 1946-47 was the year ended 30th September 1946, whereas the year of account adopted in India was the calendar year 1945. Hence the profits of the 12 months ended 30th September 1946, assessed in Burma for 1946-47, was assessed in India in two different years as follows:

	Indian assessment.
Profits from 1-10-1945 to 31-12-1945 ...	1946-47
Profits from 1-10-1946 to 31-12-1946 ...	1946-47

Although the profits of the 12 months ended 30th September 1946 were assessed in India in two different years they should have been held to have been doubly taxed in India and Burma for purposes of refund under the India and Burma (Income-tax Relief) Order, 1936.

The Government financial years in India and Burma are also different."

In its application to the late High Court the applicant stated, *inter alia*:

(1) that it had submitted evidence before the Income-tax Officer as to the double taxation on the identical income in Burma and in India and explained that though the income pertained to the same accounting period, the assessment year under the Burma Income-tax Act happened to be 1946-47, while the assessment

year under the Indian Income-tax Act was partly in 1946-47 and partly in 1947-48;

(2) it is not in dispute that the total sum of K 26,931 was assessed by the Burma Income-tax authorities for 1946-47 assessment year, but by Indian calculation the amount would appear as:

Indian Income-tax Year.	*Accounting Year.*	*Income assessed.*
		K
1946-47	1-10-45 to 31-12-45	1,368
1947-48	1-1-46 to 30-9-46	25,563
		26,931

(3) the Income-tax Officer granted relief on K 1,368 being part of the income assessed in Burma for 1946-47 assessment which was assessed in India also for 1946-47 assessment;

(4) the Appellate Tribunal erred in confirming the orders of the Income-tax Officer and the Assistant Commissioner of Income-tax and in holding that the same assessment years as labelled in the respective assessment orders in India and Burma should be considered as the basis for relief and not the identifiable income assessed in both the countries even though the said income was assessed in one assessment year in Burma and in two different assessment years in India".

It is a matter for consideration whether the applicant's contentions should be allowed to prevail.

Now, the arrangement between India and Burma for double income-tax relief is governed by the India and Burma (Income-tax Relief) Order, 1936, which is an Order-in-Council under section 159 of the Government of India

C.C. 1963

THE BANK OF BEHAR LTD. BY ITS AGENT, ZEYAWADDY SUGAR FACTORY LTD. v. THE INCOME-TAX APPELLATE TRIBUNAL, BURMA AND ONE.

Act. On the separation of Burma from India in the year 1936, it continued to be the law in force in Burma because of the provisions of sections 148 and 149 of the Government of Burma Act, 1935, as explained and amended by the India and Burma (Existing Laws) Act, 1937. On Burma's attaining its independence on the 4th of January, 1948, it continued to be in force in this country because of the provisions of section 226 of the Constitution of the Union of Burma read with the definition of "Existing law" in section 222 (*1*) thereof. Subsequently, by the India and Burma (Income-tax Relief) Order (Repeal) Act, 1952 (Act No. XXX of 1952) which was deemed to have come into force on the 4th of January, 1948, the India and Burma (Income-tax Relief) Order, 1936, was repealed with the proviso that notwithstanding such repeal the provisions of the said Order should continue to be in force till the 30th of September 1948. Consequently for the period relevant to this case the provisions of the India and Burma (Income-tax Relief) Order of 1936, must be considered as the law in force in this country.

The solution to the problem now under consideration lies in the interpretation of paragraph 1 of Part III of the said Order. The relevant portion of this paragraph reads:

> "1. If any person who has paid Burman income-tax for any year on any part of his income proves to the satisfaction of the Income-tax Officer that he has paid for that year Indian income-tax, or Indian income-tax and United Kingdom income-tax, in respect of that part of his income, he shall be entitled to a refund of Burman tax calculated on that part of his income at the appropriate rate of relief."

The question is: what does the phrase "if any person who has paid Burman income-tax for any year on any part of his income proves to the satisfaction of the Income-tax Officer that he has paid for that year Indian income-tax" occurring in this paragraph really means? When

both in India and Burma the assessment year was the same as the calendar year there will be no difficulty whatsoever in construing this phrase as regards the period in respect of which the person concerned has paid income-tax in Burma as well as in India. However, since the separation of Burma from India though the assessment year in Burma has been changed so as to cover a period from the 1st of October till the 30th of September, that in India has remained the same. Therefore the only logical way of construing the abovementioned phrase is to say that if a person who has paid Burman income-tax for any assessment year on any part of his income, proves to the satisfaction of the Income-tax Officer that he has paid for the corresponding period, Indian income-tax he would be entitled to appropriate relief.

The Income-tax Appellate Tribunal has relied upon paragraph 3 of Part I of the India and Burma (Income-tax Relief) Order, 1936, in support of the view which it had taken. This paragraph is as follows:

> "3. Any reference in this Order to, or to any provisions of, the Indian Income-tax Act, 1922, shall be construed as a reference to that Act or those provisions as for the time being in force in India, as for the time being in force in Burma, or as for the time being in force both in India and in Burma, as the context and the circumstances may require, or, if that Act or those provisions have been repealed and re-enacted, either with or without modifications, to the re-enacting Act or provisions as in force as aforesaid."

We have carefully considered the meaning of the words occurring in this paragraph and in our opinion it would be of no assistance to us whatsoever in construing the phrase in paragraph 1 of Part III which we have already mentioned above.

C.C. 1963

THE BANK OF BEHAR LTD. BY ITS AGENT, ZEYAWADDY SUGAR FACTORY LTD. v. THE INCOME-TAX APPELLATE TRIBUNAL, BURMA AND ONE.

We have also carefully read the decisions in the cases of *Commissioner of Income-tax, Central Calcutta* v. *The Burma Oil Co., Ltd.* (1) and *Assam Railways and Trading Co., Ltd.* v. *Commissioner of Inland Revenue* (2) relied upon by the Appellate Tribunal and we are of the opinion that these cases have no bearing whatsoever on the question now under consideration, inasmuch as they did not deal with the question as to the method to be adopted when the assessment years in two countries cover different periods.

The Appellate Tribunal had considered that its point of view found support in the following passage of the commentary on section 49A of the Indian Income-tax Act in V. S. Sundaram's *Law of Income-tax in India*, 8th Edition, page 1011:

> "If the assessments in the two countries are made with reference to the accounts of different periods, *i.e.*, if the year of account corresponding to the Indian assessment enters into the foreign assessment of two different years, the Indian assessment will have to be split up and relief on each part allowed separately."

The learned Advocate for the applicant contends that the view expressed by the learned Author is more in support of his case than of the view taken by the Appellate Tribunal. It is a matter for consideration whether there is any substance in this contention.

The passage in the *Commentary on the Law of Income-tax in India* by V. S. Sundaram when applied to this country will read:

> ". . . if the year of account corresponding to the Burman assessment enters into the account of two different years, the Burma assessment will have to be split up and relief on each part allowed separately."

Now, the year of account so far as India is concerned is from January 1st to 31st of December. So, normally

(1) (1949) 17 I.T.R. 348. (2) (1934) 11 I.T.R. 467.

C.C. 1963

THE BANK OF BEHAR LTD. BY ITS AGENT, ZEYAWADDY SUGAR FACTORY LTD. v. THE INCOME-TAX APPELLATE TRIBUNAL, BURMA AND ONE.

when a person who has paid tax in India claims double taxation relief in this country, he can be given relief only on that part of his income which falls within the corresponding accounting period in Burma, that is to say, for the months of January till September in respect of one accounting year and October to December in respect of the succeeding accounting year. That is because, generally speaking, he will not be able to prove during the course of the corresponding assessment year in Burma, that he had paid tax in India in respect of the whole period. In such a case the Burman assessment will have to be split up and relief on each part allowed to him separately. However, there may be instances when a person who claims relief in Burma for having paid tax in India, is able to prove to the satisfaction of the Income-tax Officer that he had already paid in India tax for the whole period covered by the accounting period in Burma, namely, 1st October to 30th September. In such a case, there seems no reason why, in view of our interpretation of the provisions in paragraph 1 to Part III of the India and Burma (Income-tax Relief) Order, 1936, he should not be given relief for the amount of income assessed in Burma for the accounting period 1st October till the 30th September.

For these reasons, even assuming that the passage in the commentary abovementioned, can be said to have expounded the correct legal position, we consider that the contention of the learned Advocate for the applicant should be allowed to prevail.

In the case now under consideration, it is no doubt true that whereas the applicant was assessed on an income of K 26,931 for the assessment year 1946-47 relevant to the previous year ended the 30th of September 1946, it was assessed in India for two assessment years 1946-47 and 1947-48 for the corresponding period 1st October 1945 to 30th September 1946. However, it is entitled to the

C.C. 1963

THE BANK OF BEHAR LTD. BY ITS AGENT, ZEYAWADDY SUGAR FACTORY LTD. v. THE INCOME-TAX APPELLATE TRIBUNAL, BURMA AND ONE.

full amount of relief as claimed provided of course, it proves to the satisfaction of the Income-tax Officer that tax on this sum had been paid by the Bank in India. The answer to the question propounded to us by the Income-tax Appellate Tribunal, Rangoon, will accordingly be in this sense. The applicant-Bank will be awarded costs of this reference, Advocate's fee in this Court being assessed at 20 gold mohurs.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, U Saw Ba Thein and U Tun Tin, JJ.

THE INDIA WATERPROOFING AND DYEING WORKS (APPLICANT)

v.

THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA (RESPONDENT).*

C.C. 1963

Feb. 26.

When profits and gains arising out of goods supplied from outside Burma be deemed to arise within Burma.

Where under a contract signed in Rangoon, the applicants shipped goods from Calcutta to Rangoon, where after inspection only they were accepted and payment for the goods were made to the applicant's agent in Rangoon.

Held: That the entire profits and gains under the said contract arose within the Union of Burma.

A. G. Rodriguez for the applicant.

Ba Kyaw (Government Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This reference under section 66 (1) of the Burma Income-tax arises out of the order dated the 26th of February 1960 passed in Appeal No. 77 of 1959 of the Income-tax Appellate Tribunal, Rangoon. The question referred for the decision of the late High Court reads:

> "(1) Whether on a correct reading of the terms and conditions set out in the contract of supply entered into with the Director of Procurement, War Office, the entire profits and gains under the said contract across wholly outside the Union of Burma?"

* Civil Reference No. 16 of 1960. Reference by the Income-tax Appellate Tribunal, Burma, with regard to its order, dated the 26th February 1960, in Appeal No. 77 of 1959.

C.C. 1963

THE INDIA WATER-PROOFING AND DYEING WORKS v. THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA.

The facts giving rise in the present reference are briefly these:—

During the previous year ending the 30th of September 1954, the applicant Messrs. India Waterproofing and Dyeing Works, Calcutta, entered into a contract dated the 7th of April 1954 for the supply of 6,230 waterproof covers to the Director of Procurement, War Office, Rangoon. For the period from May to September 1954 the total quantity as required by the contract was shipped from Calcutta to the Ordnance Depot, Botataung, Rangoon, the total value being K 7,92,564. Some of these waterproof covers were rejected as being not up to the contract quality and only K 6,96,827 worth was accepted after due inspection at the Depot. To make good the rejected articles, another shipment was made by the applicant in the month of May 1955 and the value of this consignment was a subject-matter of the assessment for the year 1955-56.

The contract for the sale of waterproof covers was obtained by the applicant after submission of its tender from Calcutta. After the acceptance of the tender, the contract of sale was signed at Rangoon between the proprietor of the applicant firm, and the Director of Procurement, War Office, Rangoon. After the goods were manufactured in India they were to be shipped to the Central Ordnance Depot, Botataung, where final inspection was to be made with a view to discover if the goods were up to the contract quality. The shipment of goods to Burma were to be on C.I.F. basis, the insurance on the goods being to cover the risk from warehouse to warehouse. On arrival in Rangoon they were to be cleared by the agents of the applicant or by the War Office, but under clause 23 of the contract, the goods on arrival at the Central Ordnance Depot, Botataung, were to be subject to final inspection and approval by the Director of Procurement, War Office,

Rangoon, before acceptance. Payments under clause 21 of the contract were to be made on presentation of the firm's bills supported by the firm's copy of the Inspection Note, to the Rangoon branch of Messrs. Grindlays Bank Ltd., Calcutta, which would then remit the amount involved to the applicant after obtaining necessary sanction from the Controller of Foreign Exchange.

From the above facts it is clear that the contract for the supply of goods was made in Rangoon, that the property in the goods only passed after inspection in Rangoon, and that payment for the goods was made to the applicant's agent in Rangoon. In these circumstances, the present case is much stronger than that decided by the *Commissioner of Income-tax, Bombay South, Bombay* v. *Ogali Glass Works Ltd.* (1). There the assessee, a non-resident company carrying on business of manufacturing certain articles in the State of Aundh, secured some contract for the supply of the articles to the Government of India. The contract provided that "unless otherwise agreed between the parties payment for the delivery of the stores will be made on submission of bills in the precribed form in accordance with instructions given in the acceptance of tender by cheque on a Government Treasury in India, or on a branch of the Reserve Bank of India or the Imperial Bank of India transacting Government business". The assessee submitted the bill in the prescribed form and wrote in it as follows:

> "Kindly remit the amount by a cheque in our favour on any bank in Bombay."

The assessee received cheques drawn on the Bombay branch of the Reserve Bank of India and it endorsed the cheques in favour of the Aundh Bank, Ogalewadi Branch, which in turn endorsed them in favour of a Bombay Bank, which

(1) (1954) 25 I.T.R., 529.

C.C. 1963

THE INDIA WATER-PROOFING AND DYEING WORKS v. THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA.

cleared the cheques through the Clearing House in Bombay. In these circumstances, it was held by the Supreme Court of India that the income, profits and gains in respect of the sales made to the Government of India by the assessee were made in British India within the meaning of section 4 (*1*) (*a*) of the Indian Income-tax Act, 1922.

For these reasons given above, our answer to the question propounded will be in the negative. The applicant must pay costs of this reference, Advocate's fees being assessed at 20 Gold Mohurs.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung and U Tun Tin, JJ.

C.C. 1963

Jan. 9.

THE JOINT UNDIVIDED HINDU FAMILY KNOWN AS JAGANNATH SAGARMAL AND ONE (APPLICANTS)

v.

BABU MAHADEO PRASAD TIBREWALLA AND ONE (RESPONDENTS).*

Civil Procedure Code. O. 23, R. 3—*Adjustment of suit.*

Where at the time of making an application for the passing of a final mortgage decree it is alleged that there was already a compromise between the parties under which the plaintiff had agreed to accept a certain sum of money in full satisfaction of the decree. *Held :* That the alleged compromise is an adjustment of suit which falls to be dealt with under Order 23, Rule 3 of the Civil Procedure Code.

V.M.R.P. Chettiar Firm v. *Hajee Mohamed Sultan and others*, (1941) R.L.R. 774 ; *Palaniappa Chettiar* v. *Narayanan Chettiar*, I.L.R. 59 Mad. 188 (*F.B.*); referred to.

G. N. Banerji for the applicants.

B. K. Dadachanji for the respondent No. 1.

No one for the respondent No. 2.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 56 of 1955 of the Original Side of the late High Court the plaintiff, Babu Mahadeo Prasad Tibrewalla who is the first respondent in the present appeal, sued the defendant-appellant Babu Sagarmal Tibrewalla and the defendant-respondent Babu Gopi Kishan Tibrewalla for the recovery of a sum of K 30,000 with interest thereon alleged to be due on the equitable mortage of a freehold land with three-storeyed pucca building thereon known as No. 56 in 30th Street, Rangoon. On the 15th of February 1957, a preliminary mortgage decree for a sum of K 50,067·83 pyas was passed

* Civil First Appeal No. 101 of 1962 against the decree of the late High Court (Original Side), Rangoon, dated the 28th March 1961, in Civil Regular Suit No. 56 of 1955.

C.C. 1963

THE JOINT UNDIVIDED HINDU FAMILY KNOWN AS JAGANNATH SAGARMAL AND ONE v. BABU MAHADEO PRASAD TIBREWALLA AND ONE.

in favour of the plaintiff wherein it is mentioned that the defendants may apply for and obtain a decree for redemption of the mortgage on payment into Court of the sum declared to be due to the plaintiff on or before the 15th of August 1957, failing which the plaintiff would be entitled to apply for and obtain a decree for the sale of the mortgaged property. However, when on the 16th of January 1961, the plaintiff applied for a final decree on the ground that the defendants had failed to pay within the period mentioned in the preliminary mortgage decree the sum of K 50,067·83 pyas together with further interest due from the 15th February 1957 till the 16th January 1961, the defendant-appellant Babu Sagarmal Tibrewalla and the defendant-respondent Babu Gopi Kishan Tibrewalla filed a written objection that the application by the plaintiff for the passing of a final decree was not maintainable as subsequent to the passing of this decree a compromise had been effected between the parties to the suit whereby the plaintiff agreed to accept K 35,000 from the defendants in full settlement of all his claim including costs and interests if the sum was paid on or before the 30th of September 1961. The defendants therefore asked the Court that the compromise be recorded, and the plaintiff's application for the passing of the final decree dismissed.

The learned trial Judge on the Original Side, however, without making any inquiry into the matter, accepted the plaintiff's denial that such a compromise as that alleged by the defendants had been effected. In so doing, the learned Judge gave as a reason that the allegation regarding the existence of a compromise was vague as no definite date had been given in the written objection of the defendants saying that the alleged compromise had taken place. The learned Judge accordingly passed an order dated the 28th of March 1961, which is the subject-matter of this

appeal, that the plaintiff's application for the passing of the final decree should be allowed.

The defendant Babu Sagarmal Tibrewalla appealed against the order of the learned trial Judge and his appeal was dealt with as Civil Miscellaneous Appeal No. 43 of 1961 of the late High Court. It remained pending when the present Chief Court was established on the abolition of the late High Court and the Supreme Court.

On the 29th of November 1962, a Bench of this Court consisting of the Chief Judge and U Saw Ba Thein, J., accepting the plaintiff-respondent's contention that *ad valorem* court fees should have been paid by the defendant-appellant as the appeal should be on the footing that it was against the final decree, ordered the defendant-appellant to pay the necessary court fees. This has now been done.

The question now for consideration is whether the alleged compromise is one within the ambit of Order XXIII, Rule 3 of the Civil Procedure Code, the relevant portion of which reads:

> "Where it is proved to the satisfaction of the Court that a suit has been adjusted wholly or in part by any lawful agreement or compromise, the Court shall order such agreement or compromise to be recorded, and shall either pass a decree in accordance therewith or shall decree that all further proceedings in the suit shall be stayed upon the terms of the agreement or compromise. . . . . "

Now, in *Ahmed Rahman and four others* v. *A.L.A.R. Chettiar Firm* (1), a Bench of the late High Court of Judicature held that where a mortgage decree-holder applies for a final decree for sale of the mortgaged property and the judgment-debtor urges that the decree-holder had allowed him an extension of time for payment, such an agreement

(1) I.L.R. 6 Ran. 285.

C.C. 1963

THE JOINT UNDIVIDED HINDU FAMILY KNOWN AS JAGANNATH SAGARMAL AND ONE v. BABU MAHADEO PRASAD TIBREWALLA AND ONE.

would amount to an adjustment of the preliminary decree and not as adjustment of the suit within the meaning of Order XXIII, Rule 3 of the Civil Procedure Code. However, this decision has been dissented from by another Bench of the late High Court in *V.M.R.P. Chettiar Firm* v. *Hajee Mahomed Sultan and others* (2). There it was held that a mortgage suit does not come to an end until the mortgaged property has been duly sold and the sale proceeds dealt with or if there is a right to a personal decree under Order 34, Rule 6 of the Civil Procedure Code, until that personal decree has been passed ; and that therefore any agreement of compromise relating to the whole of the subject-matter of the suit which is entered into by the parties before the conclusion of the proceedings in a mortgage suit is an adjustment of the suit which falls to be dealt with under Order 23, Rule 3 of the Civil Procedure Code and not under Order 21, Rule 2. The latter decision is based on a Full Bench ruling of the Madras High Court in *Palaniappa Chettiar* v. *Narayanan Chettiar* (3) which we have carefully studied, and we are in agreement with the decision in *V.M.R.P. Chettiar Firm's* case (2).

It has been contended on behalf of the plaintiff-respondent that it was most improbable for the plaintiff to have agreed to accept a sum of K 35,000 on or before the 30th of September ,1961, in full settlement of the plaintiff's claim when by the terms of the preliminary mortgage decree the plaintiff was entitled to a final decree if a sum of K 50,067·83 pyas was not paid on or before the 18th of August 1957 and that the defendant's allegation of the existence of a compromise subsequent to the passing of the preliminary decree was designed to delay the passing of the final decree. This undoubtedly is a matter which should be taken into consideration. However, there is no good reason why the learned trial Judge should have refused

(2) (1941) R.L.R. 774. (3) I.L.R. 59 Mad. 188 (F.B.).

to make an inquiry with a view to find out whether or not such a compromise as alleged by the defendant-appellant had, in fact, taken place.

In the result, the appeal succeeds. The order of the learned Judge of the Original Side of the late High Court dated the 28th of March 1961 and the final decree passed in pursuance thereof are set aside with costs in favour of the defendant-appellant Babu Sagarmal Tibrewalla. The case is remanded to the Original Side of this Court to proceed according to law in the light of the remarks made above.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, U Saw Ba Thein, and U Tun Tin, JJ.

C.C. 1963

Feb. 20.

THE MOGUL LINE LIMITED (APPLICANTS)

v.

THE INCOME-TAX APPELLATE TRIBUNAL, BURMA AND ONE (RESPONDENTS).*

Burma Income-tax Act, s. 44B—Applicability—Shipping companies having agents in the Union of Burma—Assessable under s. 23 without reference to s. 44C—Assessment made under s. 44B—Not valid.

During the accounting year 1951, the Income-tax Officer, Companies Circle, and the applicants' agents in Burma adopted the method indicated in section 44B of the Burma Income-tax Act, of paying advance Income-tax at the rate of 5 per cent on the gross freights earned by the four vessels that came to Burma during that year on the distinct understanding that there would be adjustment on submission of final returns in the ordinary way. When final returns were asked for by the Income-tax Officer by issue of notice under section 22 (2) of he Act, the agents of the applicants informed the Officer that their principals did not intend to file returns of income for the previous year ending 31st December 1951 relevant to the assessment year 1952-53. The Income-tax Officer, therefore, proceeded to assess the applicants on an income of K 1,28,856 under section 23 (4) of the Act, inspite of a letter from the applicants' agents to the Income-tax Officer that their principals did not intend to claim any adjustment under section 44C of the Act. It was contended that the assessment under section 23 (4) of the Act was *ultra vires* and invalid, the applicants were not liable to be assessed under the ordinary provisions of the Burma Income-tax Act.

Held: That the method of computation indicated in section 44B of the Burma Income-tax Act is ordinarily applicable to assessment of tax on the Master of tramp steamers and not to those shipping lines which have regular agents within the Union of Burma from whom tax will be recoverable in the following year, under the other provisions of the Burma Income-tax Act.

Held also: That there had been no valid assessment under section 44B of the Burma Income-tax Act and that the Income-tax Officer concerned has made a mistake in adopting the method of computation of advance tax on the basis of that section.

Held further: That in the circumstances of the case, the assessment under section 23 of the Burma Income-tax Act without reference to section 44C of the Act is valid.

* Civil Miscellaneous Application No. 10 of 1960. Reference by the Income-tax Appellate Tribunal, Burma, with regard to its order, dated the 27th April 1959 in Appeal No. 78 of 1958.

C.C.
1963

THE MOGUL LINE LIMITED v. THE INCOME-TAX APPELLATE TRIBUNAL, BURMA AND ONE.

U Paing for the applicants.

Ba Kyaw (Government Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This reference under section 66 (2) of the Burma Income-tax Act arises out of the order dated the 27th April 1959 passed by the Income-tax Appellate Tribunal, Rangoon, in Appeal No. 78 of 1958. The question referred for the consideration of the late High Court is:

> "Whether in the circumstances of the case, the assessment under section 23 of the Burma Income-tax Act without reference to section 44C of the Act is valid?"

The facts giving rise to the present reference are briefly these:

The applicants, the Mogul Line Limited, are a firm of ship owners of Bombay and Messrs. Graham Trading Company (India) Limited, Rangoon, were their shipping agents in Rangoon since the year 1946. During the accounting year ending the 31st December 1951, relevant to the assessment year 1952-53 four vessels belonging to the applicants came to Rangoon and the freight earnings from these vessels were assessed by the Income-tax Officer under section 44B of the Burma Income-tax Act, and the tax amounting to K 22,953 was paid by the applicants. In the assessment year 1952-53 the applicants were assessed under section 23 (4) of the Burma Income-tax Act on an income of K 1,28,856. This was done in spite of a letter by the applicants' agents to the Income-tax Officer, Companies Circle, Rangoon, to the effect that the applicants did not intend to claim any adjustment under section 44C of the Burma Income-tax Act. Nevertheless, the Income-tax Officer, inspite of the fact that assessment had already been made by him under section 44B, opened proceedings for the assessment of the applicants under section 23.

C.C. 1963

THE MOGUL LINE LIMITED v. THE INCOME-TAX APPELLATE TRIBUNAL, BURMA AND ONE.

The applicants then appealed under section 30 of the Burma Income-tax Act to the Assistant Commissioner, Eastern/Western Ranges, Rangoon, on the ground that the assessment under section 23 (4) of the Burma Income-tax Act was *ultra vires*, as the applicant Company was not liable to be assessed under the ordinary provisions of the Burma Income-tax Act. By his order dated the 22nd of August 1958 in Appeal No. COY-24/57-58, the Assistant Commissioner of Income-tax dismissed the appeal on the ground, *inter alia*, that—(1) it was the applicants who had initiated the assessment under section 44B, (2) that there was a distinct understanding that the tax so paid should be treated as advance collection of tax, (3) that the applicants' agents were fully aware that regular assessment should be made when they paid the tax " subject to revision on submission of final returns ", and (4) that they had agreed to file the returns. The applicants then appealed to the Income-tax Appellate Tribunal, Rangoon, on the ground that the assessment under section 23 (4) of the Burma Income-tax Act was *ultra vires* and invalid. The Appellate Tribunal, however, by its order dated the 27th of April 1959 in Appeal No. 78 of 1958 dismissed the applicants' appeal. In so doing, the Tribunal held that the mandatory provisions of the Act for making assessments under section 44B of the Burma Income-tax Act are that the Income-tax Officer concerned must be fully satisfied as provided in section 44A, that there was no agent in Burma for the principal or the owner of the ship from whom the tax would be recoverable in the following year under the other provisions of the Act, and that it was purely through a mistake that the Income-tax Officer had made use of the provisions of section 44B of the Burma Income-tax Act in place of section 18A which deals with the question of the advance payment of tax. Consequently, this mistake could be rectified and a proper

assessment made on the basis that the tax purported to have been collected under section 44B was, in fact, an advance collection of tax under section 18A. The applicants then filed an application under section 66 (1) of the Burma Income-tax Act to the Income-tax Appellate Tribunal to refer to the High Court the question of law involved and on the Tribunal's refusal made an application to the late High Court under section 66 (2) with the result that the Tribunal was ordered to refer to the late High Court the question mentioned above.

Now, it is clear from the orders of the Income-tax Officer, Companies Circle, Rangoon, and of the Assistant Commissioner of Income-tax, Eastern/Western Ranges, which have been referred to by the Income-tax Appellate Tribunal in its statement of the case, that the findings of the Assistant Commissioner of Income-tax and of the Income-tax Appellate Tribunal, Rangoon, that at the time the advances purported to have been made under section 44B of the Act were given, there was a distinct understanding between the applicants' agents Messrs. Graham Trading Company Limited and the Income-tax Officer concerned, that the final returns would be submitted for the assessment year and that necessary adjustment would then be made. In this connection, the following passage in the order of the Income-tax Officer should be reproduced:

> "The assessment proceedings against this Assessee Company was first initiated for the assessment year 1946-47. The notice under section 22 (2) was issued then on the 29th November 1946. On the 2nd March 1947, the Managing Agents, Messrs. Turner Morrison Co. Ltd. filed the nil return as there being no business in Burma then. The same circumstances prevailed in the subsequent assessment years till 1950-51 assessment. On the 26th April 1950, the Agents here, Messrs. Grahams Trading Co., Ltd., in their letter No. SD/E. 11/308, intimated this office that their principal's

C.C. 1963

THE MOGUL LINE LIMITED v. THE INCOME-TAX APPELLATE TRIBUNAL, BURMA AND ONE.

first vessel *S.S. Alavi* arrived on the 23rd February and sailed on the 22nd March 1950 after having loaded 4,655 tons of rice. In this letter they wrote 'We have not paid any advance tax on account of this shipping concern as we cannot give you an estimate of yearly income, and as we have now earned something by the *S.S. Alavi* we consulted you on the telephone and, as suggested we will now pay the income-tax and the super-tax as an individual steamer subject to adjustment on submission of the final returns for the year'."

It was because of this fact that whereas, normally when assessment under Chapter V-A of the Burma Income-tax Act relating to the special provisions for certain classes of shipping is made, the port clearance certificate is issued by the Income-tax Officer only when the tax due on the freights of the particular vessel was duly paid, the general port clearance was issued by the Income-tax Officer to the agent of the applicant Company to cover all vessels of the applicants. Such general port clearance is only issued in cases where the agents will be paying the regular annual taxes as well as the advance taxes due under section 18A. In the case of the applicants, however, because of the fact that in the previous assessment year the assessment resulted in no demand having been made on the applicants, the provisions of section 18A could not be invoked by the Income-tax Officer. At the same time, the applicants' agents themselves could not estimate the yearly income likely to accrue to the applicants from the Burma trade. This is one of the factors which goes to indicate that there was what the Assistant Commissioner of Income-tax called 'a gentlemen's agreement" between the Income-tax Officer concerned, and the applicants' agents that advance taxes should be paid under section 44B of the Burma Income-tax Act, to be adjusted later on submission of the final returns for the relevant accounting year.

The Assistant Commissioner of Income-tax also noted that on every occasion the applicants' ships sailed from

Rangoon, their agents wrote to the Income-tax Officer in the following manner:

> "We trust it will be in order for us to pay Income-tax on these vessels' earnings in the same way as the previous vessels of this line, subject to revision on submission of final returns."

It was for these reasons that the Assistant Commissioner of Income-tax in dismissing the applicants' appeal, came to the finding of facts which had already been referred to in the earlier part of this judgment.

The Appellate Tribunal in its order dated the 27th of April 1959 quoted *in extenso* the provisions of sections 44A, 44B and 44C of the Burma Income-tax Act and then went on to observe:

> "In spite of these definite and clear provisions of the Act, and entirely failing to take into consideration the fact, that the earnings of the regular steamers owned by the appellants Mogul Line Ltd. of Bombay were all along in the past assessed to income-tax by the ordinary provisions of the Burma Income-tax Act, through the local agent Messrs. Grahams Trading Co., Ltd., 622, Merchant Street, Rangoon, successively every year since November 1946, the Income-tax Officer newly posted for the job, wrongly labelled the usual advance tax collections made in accordance with section 18A of the Act, as section 44B assessments."

In these circumstances the Tribunal said that it agreed with the Assistant Commissioner of Income-tax that it must look at the facts and substance of the order passed by the Income-tax Officer, and not merely the number of sections under which the assessment was said to have been made and that accordingly there was, in fact, no real assessment made by the Income-tax Officer under section 44B of the Act. In the opinion of the Tribunal, it was merely a case of wrongly labelling the assessment as having been made under section 44B, and therefore there was no

C.C. 1963

THE MOGUL LINE LIMITED v. THE INCOME-TAX APPELLATE TRIBUNAL, BURMA AND ONE.

necessity of annulling it. The question which now arises for consideration is whether the views of the Tribunal should be allowed to prevail.

It seems to us sufficiently clear that from the very inception both the agents of the applicants, the Mogul Line Limited and the Income-tax Officer concerned thought that it was a convenient way of assessing and making payment of advance tax ordinarily payable by an assessee under section 18A of the Act by following the method of computation indicated in section 44B of the Burma Income-tax Act, which is ordinarily applicable to assessment of tax from the Master of tramp steamers and not to those shipping lines which have regular agents within the Union of Burma from whom tax will be recoverable in the following year, under the other provisions of the Burma Income-tax Act. As regards the applicants, it is common ground that Messrs. Graham Trading Company Limited had been their agents since the year 1946 and that annual returns had been regularly submitted by them, although, of course, prior to the assessment year 1951-52 relevant to the accounting year ending the 31st of December 1950, there had been nil returns. During the accounting year 1951, however, the Income-tax Officer and the applicants' agents adopted the method indicated in section 44B, of paying advance income-tax at the rate of 5 per cent on the gross freights earned by the four vessels that came to Burma during that year. This was on the distinct understanding that there would be adjustment on submission of the final returns in the ordinary way. It was only when final returns were asked for by the Income-tax Officer by issue of notice under section 22 (2) of the Burma Income-tax Act, that the agents of the applicants informed the officer that their principals did not intend to file the returns of income for the previous year ending the 31st of December 1951 relevant to the assessment year 1952-53. This was

apparently done under legal advice that once an assessment under section 44B had been made, the option lay with the applicants for claiming in the year following that in which the payment had been made, that the tax payable should be determined in accordance with the other provisions of the Act.

In these circumstances we consider that there had, in fact, been no valid assessment under section 44B of the Burma Income-tax Act and that the Income-tax Officer concerned had made a mistake in adopting the method of computation of advance tax on the basis of that section. It was a case of labelling the advance tax meant to be assessed and paid under section 18A of the Act, as that made under section 44B. In the result we agree with the conclusions arrived at by the Income-tax Appellate Tribunal, Rangoon, and answer the question referred to us in the affirmative. The assessee must pay costs of this reference, Advocate fees being assessed at twenty gold mohurs.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, U Saw Ba Thein and U Tun Tin, JJ.

C.C. 1963

Feb. 27.

THE RANGOON ELECTRIC TRAMWAY AND SUPPLY CO., LTD. (APPLICANT)

v.

THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, RANGOON (RESPONDENT).*

Burma Income-tax Act, s. 10 (2) (vi) and s. 10 (2) (via) (second part) —Difference between. General provision and special provision, s. 10 (2) (via) (second part)—"Assessee who last owned and used the assets" in—Meaning of—Depreciation for previous year—Successor and not predecessor who is entitled to—"Transfer of ownership" in—Includes also transfers by operation of law—"Assets" in—Includes buildings.

On the 1st October 1953 the business and assets of the applicant, whose accounting year was according to the calendar year, were acquired by the Rangoon Electricity Board under section 28 of the Electricity Supply Act (Act No. 69 of 1948.) For the assessment year 1954-55 relevant to the previous year ending the 31st December 1953 the applicant claimed, amongst others, depreciation allowance amounting to K 12,32,971 which was rejected on the ground that under section 10(2) (via) of the Burma Income-tax Act, it was the Rangoon Electricity Board and not the applicant which was entitled to the depreciation allowance for the previous year ending the 31st December 1953.

Held: That clause (vi) of section 10 (2) of the Burma Income-tax Act envisages a situation in which there has been no change of ownership during the course of the previous year, whereas the second part of clause (via) is a special provision relating to depreciation allowance on change of ownership during the course of the previous year. On the maxim *generalia specialibus non derogant* the general provisions regarding depreciation granted contained in clause (vi) cannot detract anything from the special provisions contained in the second part of clause (via).

Held also: That the phrase "the assessee, who last owned and used the assets" contained in the second clause in section 10 (2) (via) of the Act means the person succeeding and not the person succeeded where there has been only one change of ownership and by necessary implication means as if it reads "the assessee, who last owned and used the assets during the previous year".

Held: That it is the successor, the Rangoon Electricity Board and not the predecessor, the applicant, which was entitled to the depreciation for the whole of the previous year 1953.

---

* Civil Reference No. 14 of 1957. Reference by the Income-tax Appellate Tribunal, Burma with regard to its order, dated the 28th February 1957 in Appeal No. 60 of 1956.

C.C.
1963

THE RANGOON ELECTRIC TRAMWAY & SUPPLY CO., LIMITED
v.
THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, RANGOON.

Where it is contended that the second part of clause (vi*a*) of the Burma Income-tax Act is entierly inapplicable because it envisages voluntary transfers of ownership and not such an involuntary transfer as had taken place in the case now under consideration.

Held : That the words " transfer of ownership " in the second part of clause (vi*a*) of section 10 (2) of the Act include not only voluntary transfers but also transfers by operation of law.

Calcutta Electric Supply Coporation Limited v. *Commissioner of Income-tax, West Bengal,* (1951) 19 I.T.R. 406, dissented from.

Held further : That the word " assets " used in the second part of sub-section (vi*a*) of section 10 (2), Burma Income-tax Act includes buildings.

C. C. Khoo for the applicant.

Ba Kyaw (Government Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This reference under section 66 (*1*) of the Burma Income-tax Act arises out of the order dated the 28th February 1957 passed in Appeal No. 60 of 1956 of the Income-tax Appellate Tribunal, Rangoon. The questions referred for the opinion of the late High Court are these:

(1) Whether upon the facts of this case the applicant or the Rangoon Electricity Supply Board is the assessee, who last owned and used the assets within the meaning of the second part of sub-section (vi*a*) of section 10 (2), Burma Income-tax Act?

(2) Whether the word " assets " used in the second part of sub-section (vi*a*) of section 10 (2), Burma Income-tax Act includes buildings?

The applicant, Rangoon Electric Tramway and Supply Company Limited asked the Tribunal to refer another question said to have arisen out of the Tribunal's order. It is " whether on the facts of this case sub-section (vi*a*) of section 10 (2) is effective to take away from the applicant the right to depreciation allowances under sub-section (vi) for assessment year 1954-55 in respect of assets

C.C. 1963

THE RANGOON ELECTRIC TRAMWAY & SUPPLY CO., LIMITED v. THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, RANGOON.

taken over by the Rangoon Electricity Supply Board on 1st October 1953." The Tribunal, however, refused to refer this question on the ground that the same was never raised before it and that therefore it did not arise out of its order. The applicant being dissatisfied with the order of the Tribunal, made an application to the late High Court under section 66 (1) of the Burma Income-tax Act, to direct the Tribunal to refer this question also, and the late High Court by its order dated the 28th August 1961 dismissed the application holding that the question sought to be raised by the applicant was necessarily involved in question No. 1 referred by the Tribunal. Nevertheless, the late High Court reframed question No. 1 as follows:

> "(1) Whether upon the facts and circumstances of this case the applicant or the Rangoon Electricity Supply Board is entitled to depreciation allowance for the plant and machinery or other assets taken over by the Rangoon Electricity Supply Board, for the period of nine months prior to the 1st of October 1953, during which these assets were owned and used by the applicant Company?"

The facts giving rise to the present reference are briefly these. For the assessment year 1954-55 in respect of the previous year ending the 31st December 1953, the applicant, Rangoon Electric Tramway and Supply Company Limited, showed in its returns a profit of K 27,83,094 after claiming, amongst others, a depreciation allowance of K 12,32,971 and an expenditure account of K 67,572·32. It would appear that on the 1st October 1953 the business and assets of the applicant were acquired by the Rangoon Electricity Supply Board constituted under the Electricity Supply Act of 1948 (Act No. 69 of 1948), as part of the country's policy of nationalising the eletrical supply industry. The applicant Company then sought for the permission of the Income-tax Officer to allow it to change its accounting year which was according to the calendar

year, to a period ending the 30th September 1953, that is to say, the day prior to the acquisition of its business and assets by the Rangoon Electricity Supply Board. The Income-tax Officer refused to give it the necessary permission. He also rejected the claim for depreciation allowance of K 12,32,971 and expenditure account of K 67,572·32 put forward by the Company in its returns to the Income-tax Department. The claim for expenditure for the period the 1st October 1953 till the 31st December 1953 is not now relevant as it has since been allowed by the Income-tax Appellate Tribunal. Regarding the claim for depreciation allowance, however, the Income-tax Officer, Companies Circle, Rangoon, rejected it on the ground that under section 10 (2) (*via*) of the Burma Income-tax Act, it was the Rangoon Electricity Supply Board and not the applicant which was entitled to depreciation for the previous year ending the 31st December 1953. The applicant appealed to the Assistant Commissioner of Income-tax. After a long discussion of the merits of the appeal, in course of which the Assistant Commissioner referred to the relevant passage in the report of the Income-tax Administration Enquiry Committee as to the reason why clause (*via*) of section 10 (2) had been inserted in the Burma Income-tax Act, and agreed with the Income-tax Officer that it was the Rangoon Electricity Supply Board and not the applicant which was entitled to depreciation allowances for the whole year which included the period 1st January 1953 till the 30th September 1953 for which depreciation allowance was claimed by the applicant Company.

The applicant then appealed to the Income-tax Appellate Tribunal and the Tribunal concurring with the views of the Assistant Commissioner, though without any reference to the report of the Income-tax Administration Enquiry Committee, dismissed the applicant's appeal in so far as it related to the depreciation allowance of

C.C. 1963

THE RANGOON ELECTRIC TRAMWAY & SUPPLY CO., LIMITED v. THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, RANGOON.

K 12,32,971. The Tribunal, however, allowed the applicant's appeal relating to the expenditure account for the period 1st October 1953 to the 31st December 1953. Hence the present reference to the late High Court.

As it is common ground between the applicant and the revenue authorities that there has been a change in the ownership of the electricity supply business previously owned by the Rangoon Electric Tramway and Supply Company Limited, section 26 (2) of the Burma Income-tax Act is relevant. It reads:

> "Where a person carrying on any business, profession or vocation has been succeeded in such capacity by another person, such person and such other person shall each be assessed in respect of his actual share, if any, of the income, profits and gains of the previous year."

In respect of "business" tax is payable by an assessee on the profits or gains computed after making the allowances enumerated in sub-section (2) of section 10 of the Burma Income-tax Act. Relevant clauses of this sub-section are the following:

> "(vi) in respect of depreciation of such buildings, machinery, plant or furniture being the property of the assessee, a sum equivalent to such percentage on the original cost thereof to the assessee as may in any case or class of cases be prescribed etc. . . . . .
>
> (*via*) Notwithstanding that the machinery or plant is and used for the whole of the previous year the assessee shall be entitled to full depreciation allowance for that year if the machinery or plant is used even for a portion of that previous year; and where there had been transfer of assets during the previous year the assessee, who last owned and used the assets, shall be entitled to the said allowance."

The argument that it was the applicant and not the Rangoon Electricity Supply Board which is entitled to depreciation for the period the 1st January 1953 till the

30th September 1953 is best summarised in a ground of appeal put forward by the applicant before the Assistant Commissioner of Income-tax. It reads:

> "The Income-tax Officer in applying section 26 (2) was bound to assess separately the appellant Company's profits of the year in which the succession took place up to the date of succession (30th September 1953) and not up to 31st December 1953 and was, moreover, bound to compute such profits after making all the allowance for depreciation under clause (vi) and (via). The Income-tax Officer was wrong to interpret clause (via) of section 10 (2), as intended to take away appellant's right to depreciation allowances which were obligatory under clause (vi)."

In our opinion clause (vi) of section 10 (2) envisages a situation in which there has been no change of ownership during the course of the previous year, whereas the second part of clause (via) is a special provision relating to depreciation allowance on change of ownership during the course of the previous year. On the maxim *generalia specialibus non derogant* the general provision regarding depreciation contained in clause (vi) cannot detract anything from the special provision contained in the second part of clause (via). Accordingly, it is necessary to construe the provision of clause (via) of section 10 (2) for a correct decision of the question involved.

Now, this clause contains two parts designed to meet two entirely different situations so that it could very well have been drafted as consisting of two clauses as follows:

> "(via) Notwithstanding that the machinery or plant is not used for the whole of the previous year the assessee shall be entitled to full depreciation allowance for that year if the machinery or plant is used even for a portion of that previous year, and
>
> (viaa) Where there had been transfer of assets during the previous year the assessee, who last owned and used the assets shall be entitled to the said allowance."

C.C. 1963

THE RANGOON ELECTRIC TRAMWAY & SUPPLY CO., LIMITED. v. THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, RANGOON.

When split it up in this way clause (*via*) will cover cases where the machinery or plant is owned by a person for the whole of the previous year but is only used for part of that period. Clause (*viaa*) will cover cases where the assets which would include machinery and plant, are transferred during the previous year from one owner to another. Moreover, as words in the singular also include the plural *vide* section 12 of the Burma General Clauses Act, clause (*viaa*) will cover cases where there has been more than one transfer of ownership during the course of the previous year.

In coming to the conclusion that the phrase "the assessee, who last owned and used the assets" contained in the clause means the person succeeding and not the person succeeded where there has been only one change of ownership, the Tribunal held that by necessary implication the phrase means as if it reads "the assessee, who last owned and used the assets during the previous year". With this conclusion we are entirely in agreement, and we consider that the words "during the previous year" have not been repeated in order to avoid redundancy.

For these reasons we are of the opinion that during the previous year the 1st January 1953 till the 31st December 1953 now under consideration, the machinery and plant in question were owned and used by the applicant, the Rangoon Electric Tramway and Supply Company Limited from the 1st January 1953 till the 30th September 1953, and by the Rangoon Electricity Supply Board from the 1st October 1953 till the 31st December 1953. Accordingly it is the successor, the Rangoon Electricity Supply Board and not the predecessor the applicant, the Rangoon Electric Tramway and Supply Company Limited which was entitled to the depreciation for the whole of the previous year 1953.

It has been argued that if the Rangoon Electricity Supply Board and not the applicant be held to be the assessee who would be entitled to the depreciation for the previous year 1953, the Rangoon Electricity Supply Board would be getting depreciation for a period of 21 months in its assessment for the year 1954-55 as the depreciation for nine months in 1953 during which the assets were owned and used by the applicant before being taken over by the Board, would be added to the " previous year " of the Board which ran from the 1st October 1953 to the 30th September 1954. However, there seem to us nothing strange in this result if the Rangoon Electricity Supply Board would be entitled to a whole year's depreciation by owning and using the machinery and plant in question for only three months; it stands to reason that it would get depreciation for 21 months by owning and using them for a period of 15 months. Accordingly, there is no merit in this contention of the applicant.

It has also been contended that since the " previous year " of the Rangoon Electricity Supply Board which was the owner succeeding to the machinery and plant ran from the 1st October 1953 till the 30th September 1954, the applicant was the only owner who owned and used these assets during the " previous year " as its " previous year " must be deemed to have ended on the 30th September 1953. In our opinion, there is no merit in this contention also. The " previous year," for the purpose of the present assessment, was from the 1st January 1953 till the 31st December 1953, and for this period the assessee who last owned and used the plant and machinery was the Rangoon Electricity Supply Board and not the applicant, the Rangoon Electric Tramway and Supply Company Limited.

The next argument of the learned Advocate for the applicant is that clause (*viaa*)—as renumbered by us—of section 10 (2) is entirely inapplicable because it envisages

C.C. 1963

THE RANGOON ELECTRIC TRAMWAY & SUPPLY CO., LIMITED. v. THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, RANGOON.

voluntary transfers of ownership and not such an involuntary transfer as had taken place in the case now under consideration. In this connection he has relied upon a decision of the Calcutta High Court in *Calcutta Electric Supply Corporation Limited* v. *Commissioner of Income-tax, West Bengal* (1). There it was held that the transaction by which the Government acquired the plant could not be regarded as a sale within the meaning of section 10 (2) (vii) of the Indian Income-tax Act, 1922 as the ordinary meaning of the word "sale" is a transaction entered into voluntarily between two persons known as the buyer and the seller, by which the buyer acquires property of the seller for an agreed consideration known as a price.

However, in our opinion, the words "transfer of ownership" occurring in clause (*viaa*) as renumbered by us of section 10 (2) also include such transfers by operation of law as an acquisition contemplated by section 28 of the Electricity Supply Act, 1948 (Act No. 69 of 1948). If the words "transfer of ownership" only include voluntary transfers, where for instance, there has been a compulsory execution of sale deed in execution of a decree for specific performance of contract for sale of business assets including plant and machinery, it would be the predecessor and not the successor who would be entitled to annual depreciation. This result cannot have been intended by the legislature.

Therefore, in our opinion, the words "transfer of ownership" in this clause include not only voluntary transfers but also transfers by operation of law.

Regarding the second question referred to the late High Court by the Tribunal, we are of the opinion that so long as the building concerned was necessary to be used for the

(1) (1951), 19 I.T.R., p. 406.

purpose of the business of Rangoon Electric Tramway and Supply Company Limited it would be assets transferred to the Rangoon Electricity Supply Board within the meaning of clause (*viaa*) as renumbered by us of section 10 (2) of the Burma Income-tax Act.

Accordingly, our answer to the first question as reframed by the late High Court would be that it is the Rangoon Electricity Supply Board which is entitled to depreciation allowance for the plant and machinery or other assets taken over by the Rangoon Electricity Supply Board for the period of nine months prior to the 1st October 1953 during which these assets were owned and used by the applicant Company.

Our answer to the second question will be that the word " assets " used in the second part of sub-section (vi *a*) of section 10 (2), Burma Income-tax Act includes buildings. The applicant must pay costs of this reference. Advocate's fees being assessed at twenty gold mohurs.

APPELLATE CRIMINAL

Before U San Maung and U Thaung Sein, JJ.

C.C. 1961

Jan. 31.

THE UNION OF BURMA (CHHAGANLAL LAVJI KOTAK) (APPLICANT)

v.

M. V. GADHIA AND TWO OTHERS (RESPONDENTS).*

Hindu law—Polygamy permitted under Hindu Marriage Act (Indian Act No. 25 of 1955)—Cannot effect on Hindus in Burma—When may be recognized. Bigamy in India—Hindu, who is a citizen of Union of Burma and an Indian citizen—Cannot be prosecuted in Burma for. Contempt of Courts Act, ss. 2 and 3—What does not amount to offence under.

Hindu law as recognized by he Courts in Burma is the customary law relating to Hindus and the law as laid down by the decisions of the Courts. According to this law, a Hindu may marry again though he has a wife or wives living as Hindu law permits polygamy though it does not approve of the practice. In India an absolute prohibition against polygamy is enacted by section 17 of the Hindu Marriage Act (India Act 25 of 1955). This being a statute law enacted by the Indian Legislature it cannot *per se* have any effect on the Hindus in Burma. It may be recognized, if after generations of obedience to this statute law, new migrants from India come into Burma and claim that so far as they are concerned monogamy is a custom having the force of law. Then, in so far as they are concerned, monogamy may be enforced, the Hindu law relating to marriage having been altered by custom having the force of law.

Tan Ma Shwe Zin v. *Koo Soo Chong*, (1939) R.L.R. 548, followed *Ramadhar Keto* v. *Ratipal Ahir*, (1958) B.L.R. (H.C.) 11, overruled.

A Hindu who is a citizen of the Union of Burma cannot be prosecuted in this country, under section 494 of the Penal Code for alleged bigamous marriage which he had contracted in India and an Indian citizen cannot under any circumstances be tried in Burma for an offence under section 495 of the Penal Code, which was committed in India.

By saying that the applicant and his wife should be boycotted for encouraging their son to contract a bigamous marriage in India, the respondents have not prejudiced the trial of the applicant for the alleged offences of cheating and criminal breach of trust as to constitute an offence punishable under sections 2 and 3 of the Contempt of Courts Act.

King Emperor v. *Ma Tin Saw and one*, 6 Ran. 39, referred to.

---

* Criminal Miscellaneous Application No. 18 of 1960.

NOTE.—Due to inadvertance this judgment was not published in the appropriate part of the Burma Law Reports. Ed.

C.C. 1961

THE UNION OF BURMA (CHHAGANLAL LAVJI KOTAK) v. M. V. GADHIA AND TWO OTHERS.

P. Mya Maung for the applicant.
Aung Min (2) for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—In Criminal Miscellaneous Case No. 40 of 1960 of the 5th Additional Magistrate, Rangoon, the applicant Chhaganlal Lavji Kotak, asked the learned Magistrate to move the High Court to take action under sections 2 and 3 of the Contempt of Courts Act, against the respondents Manilal Valabhji Gadhia, Shantilal Keshavji Shingala and Chandulal Hansraj Thakker. His case was that on the 19th April 1960 Lilavanti, wife of his son Kishorlal, filed a direct complaint in the Court of the 5th Additional Magistrate and in presence thereof process was issued against him, his son Kishorlal and his wife Mrs. Narmada Kotak under sections 406, 420 and 495/109 of the Penal Code in Criminal Regular Trial No. 409 of 1960. On the 22nd March 1960, *i.e.* about a month before Lilavanti's complaint, a vernacular paper, namely "Daily Prachi Prakash" published a resolution dated the 16th March 1960 purported to have been signed by the 1st respondent Manilal Valabhji Gadhia as President and the 2nd respondent Shantilal Keshavji Shingala as Honorary Joint Secretary of the Shree Rangoon Samasat Lohana Marajan. In that resolution it is alleged that the applicant's son Kishorlal contracted a second marriage in India, with one Miss Champa when his marriage to Lilavanti was still subsisting, and that Kishorlal's marriage had the consent of his parents. A social boycott of Kishorlal and his family was urged therein.

After the institution of the case by Lilavanti, handbills purported to have been signed by the 1st respondent Manilal Valabhji Gadhia were distributed calling attention to the resolution which had been passed and informing the members of the community that the copies of the resolution had been sent to India. Volunteers for the distribution of the handbills in Burma were also called

C.C. 1961

THE UNION OF BURMA (CHHAGANLAL LAVJI KOTAK) v. M. V. GADHIA AND TWO OTHERS.

for. The applicant therefore contends that the action of the respondents tended to prejudice the trial of the case against him, his wife and his son and that action should be taken against them under sections 2 and 3 of the Contempt of Courts Act; the 3rd respondent being the editor of the "Daily Prachi Prakash" where the handbills had been printed for circulation.

In consequence of the applicant Chhaganlal Lavji Kotak's application, the 5th Additional Magistrate made an enquiry into the matter for necessary action under the Contempt of Courts Act.

Now, the complaint by Lilavanti against Kishorlal C. Kotak, his father Chhaganlal Lavji Kotak and his mother Mrs. Narmada Kotak, which was dealt with by the learned 5th Additional Magistrate in Criminal Regular Trial No. 409 of 1960 was for action against the accused persons under sections 406 and 420 of the Penal Code and abetment thereof, though Lilavanti incidentally mentioned in paragraph 8 of her complaint that the 1st accused Kishorlal C. Kotak, her husband, by contracting a bigamous marriage in India had committed an offence punishable under section 495 of the Penal Code. That Lilavanti was only taking action against the three accused persons under sections 406 and 420 of the Penal Code is clear from paragraph 12 of her complaint. Nevertheless, the learned 5th Additional Magistrate, after the examination of Lilavanti on oath ordered non-bailable warrants to be issued against accused Kishorlal C. Kotak under sections 406, 420 and 495 of the Penal Code and against the two other accused under sections 406, 420 and 495 read with section 109 of the Penal Code. It is for this reason that the applicant Chhaganlal Lavji Kotak contends that the publication of the resolution constituted contempt of Court inasmuch as the authors of the resolution had taken it as established

that Kishorlal C. Kotak had committed an offence punishable under section 495 of the Penal Code and that the other two accused, his parents, had committed the offence of abetment thereof.

Now, if the three accused persons had been properly prosecuted for offences under section 495 of the Penal Code and under sections 495/109 of the Penal Code, the three respondents in the case will be guilty of contempt of Court by publishing a resolution to the effect that the accused persons were guilty of the offence for which they were standing trial. In this connection, it is only necessary to refer to the case of *King Emperor* v. *Ma Tin Saw and one* (1) where it was held that:

> "the publication of comments on a case which is pending trial in a Court amounts to contempt of Court if the comments are such as are likely to prejudice the administration of justice in the case. A printer cannot escape liability imposed on him by law. . . . . ."

However, in the case now under consideration the Magistrate who issued processes against Kishorlal C. Kotak and his parents, Chhaganlal Lavji Kotak and Mrs. Narmada Kotak, had clearly overlooked the provisions of section 198 of the Criminal Procedure Code which enacts that no Court shall take cognizance of an offence falling under section 495 of the Penal Code, except upon a complaint made by the person aggrieved. Lilavanti had in fact never intended to prosecute her husband and his parents in Burma for the offence which her husband had allegedly committed in India.

Next, it is clear that no action can be taken against Kishorlal C. Kotak for his alleged bigamous marriage in India. No doubt, section 3 of the Penal Code enacts that any person liable, by any law in force in the Union of

(1) 6 Ran. 39.

C.C. 1961

THE UNION OF BURMA (CHHAGANLAL LAVJI KOTAK) v. M. V. GADHIA AND TWO OTHERS.

Burma, to be tried for an offence committed beyond the limits of the Union of Burma, shall be dealt with according to the provisions of this Code for any act committed beyond the Union of Burma in the same manner as if such act had been committted within the Union of Burma.

However, this section is limited in its operation by section 188 of the Criminal Procedure Code which runs:

> " When a citizen of the Union of Burma commits an offence at any place without and beyond the limits of the Union of Burma, he may be dealt with in respect of such offence as if it had been committed at any place within the Union of Burma at which he may be found."

It is not clear from the proceedings whether Kishorlal C. Kotak is a citizen of the Union of Burma. Assuming that he is a Burmese citizen, he can only be tried for his alleged bigamous marriage in India, if bigamy is an offence amongst the Hindus residing in the Union of Burma.

Now, section 13 (1) of the Burma Laws Act is in the following terms:

> " 13. (1) Where in any suit or other proceeding in the Union of Burma it is necessary for the Court to decide any question regarding succession, inheritance, marriage or caste, or any religious usage or institution,—
>
> (a) the Buddhist law in cases where the parties are Buddhists,
> (b) the Mohammadans law in cases where the parties are Mohammadans, and
> (c) the Hindu law in cases where the parties are Hindus,
>
> shall form the rule of decision, except in so far as such law has by enactment been altered or abolished, or is opposed to any custom having the force of law. . . . ."

Regarding the meaning of the words " Buddhist law ", " Hindu law " and " Mohammadan law " occurring in this

section, the Privy Council has in the case of *Tan Ma Shwe Zin* v. *Koo Soo Chong* (2) observed as follows:

> " . . . . The law which is described in the statute as 'the Buddhist law' is like the Hindu and Mohammadan law intended to be applied by the Court as a law known to the Court and administered by the Court of its own skill and competence. . . . . It cannot be confounded or identified with a foreign law which has to be proved as a matter of fact in each case by the appropriate evidence."

As to what extent and on what condition the custom of a person in his country of origin may be recognized by Courts in this country, the Privy Council had this to say:

> " . . . . . As observed by Sir Lawrence Jenkins delivering the judgment of the Board in a case under the very similar provision of section 16 of the Madras Civil Courts Act (III of 1873. 'In India custom plays a large part in modifying the ordinary law' (*Mohammad Ibrahim Rowther* v. *Sheik Ibrahim Rowther* (3). The importance of *Kulacher* or family custom in the case of Hindus has given rise to a line of decisions by British Indian Courts applicable to migrating families. Some of these have already been mentioned in this judgment and *Mailathi Anni* v. *Subbaraya Mudaliar* (4) may be added as an instance of migration from without into British India. There are, moreover, cases of Hindu converts to Islam where it has been held that Hindu law 'had been engrafted as a custom on the Mohammadan law' *per* Lord Dunedin in *Khatubai* v. *Mohamed Haji Abu* (5) and the effect of migration as to these was considered by the Board in *Abdurahim* v. *Halimabai* (6). Such matters require special consideration of the individual facts of each case as well as of the nature and character of the laws or usages of the country of origin."

Therefore, Hindu law as recognized by the Courts in Burma is the customary law relating to Hindus and the law as laid down by the decision of the Courts. According

(2) (1939) R.L.R. 548 at 563 and 567. (3) I.L.R. 45 Mad. 308, 314.
(4) I.L.R. 24 Mad. 650. (5) (1922) L.R. 50, I.A., 108 at 112.
(6) (1915) L.R. 43, I.A. 35, 41.

C.C. 1961

THE UNION OF BURMA (CHHAGANLAL LAVJI KOTAK) v. M. V. GADHIA AND TWO OTHERS.

to this law, a Hindu may marry again though he has a wife or wives living as Hindu law permits polygamy though it does not approve of the practice. In India an absolute prohibition against polygamy is enacted by section 17 of the Hindu Marriage Act (India Act 25 of 1955). This being a statute law enacted by the Indian Legislature, it cannot *per se* have any effect on the Hindu in Burma. It may only be recognized, if after generations of obedience to this statute law, new migrants from India come into Burma and claim that so far as they are concerned monogamy is a custom having the force of law. Then, in so far as they are concerned, monogamy may be enforced, the Hindu law relating to marriage having been altered by custom having the force of law.

This is connection, our attention has been drawn to the observation of U Aung Khine, J. in *Ramadhar Keto* v. *Ratipal Ahir* (7). There it was held that:

> "The Indian Legislature is a competent authority to pass Acts relating to Hindu Law and it is to Indian Legislature that all Hindus must look for their protection in respect of cases coming within the sphere of their personal law."

If by that observation the learned Judge means to say that the Acts of the Indian Legislature apply *per se* to alter or modify the personal law relating to Hindus in Burma, we must with the greatest respect decline to subscribe to such a view.

Therefore, even assuming that Kishorlal C. Kotak is a citizen of the Union of Burma, he cannot be prosecuted in this country, under section 495 of the Penal Code for the alleged bigamous marriage which he had contracted in India.

Needless to say, that if Kishorlal C. Kotak is an Indian citizen he cannot under any circumstance be tried in Burma

(7) (1958) B.L.R. 11.

for the alleged offence under section 495 of the Penal Code, which was committed in India.

Consequently, although Kishorlal C. Kotak may be ostensibly under trial in Criminal Regular Trial No. 409 of 1960 of the 5th Additional Magistrate, Rangoon, for an offence under section 495 of the Penal Code he is not properly so. The publication of the resolution dated the 16th March 1960 cannot therefore in any way prejudice his trial.

Realizing that this ground is baseless, the learned Advocate for the applicant Chhaganlal Lavji Kotak has sought to contend that the publishing of the resolution dated the 16th March 1960 has tended to prejudice the trial of the case against him, his wife and his son for the alleged offences under sections 406 and 420 of the Penal Code. In this connection, he has relied upon the case of *Subrahmanyan* (8). There it was held that " it may amount to contempt of Court by abusing parties who are concerned in causes there, or in prejudicing mankind a party before the cause is heard, and that any publication which is calculated to poison the minds of jurors, intimidate witnesses or parties or to create an atmosphere in which the administration of justice would be difficult or impossible, amounts to contempt."

It is contended on behalf of the applicant that by advocating social boycott of the applicant and his family, the respondents had prejudiced mankind against him and his family so that they can hardly hope to get a fair trial for the alleged offences under sections 406 and 420 of the Penal Code. In our opinion, by saying that the applicant and his wife should be boycotted for encouraging their son to contract a bigamous marriage in India, the respondents have not prejudiced the trial of the applicant for the alleged

(8) A.I.R. (1943) Lahore 329 (F.B.)

C.C. 1961

THE UNION OF BURMA (CHHAGANLAL LAVJI KOTAK) v. M. V. GADHIA AND TWO OTHERS.

offences of cheating and criminal breach of trust. The cheating alleged was that the applicant and his family had induced Lilavanti by false promises that Kishorlal C. Kotak will settle down in Burma, to consent to her marriage to him. The criminal breach of trust alleged is that they would not return the jewellery entrusted to them by her. These transactions are, however, distinct from that mentioned in the offending resolution.

For these reasons, we do not consider that any action should be taken against the respondents under sections 2 and 3 of the Contempt of Courts Act.

Let these proceedings be closed.

APPELLATE CRIMINAL

Before U Kyaw Zan U, J.

THE UNION OF BURMA (APPLICANT)

v.

U PO CHEIN (RESPONDENT).*

C.C. 1963

Feb. 22.

Criminal Procedure Code, s. 437—Further inquiry under—Order directing—Principle governing—Exercise of power to.

The principle is where the order of discharge is one which cannot be said to be either perverse or *prima facie* incorrect and there is no suggestion that any further evidence is forthcoming, no further inquiry should be directed under section 437 of the Code of Criminal Procedure.

Emperor v. *Alam*, I.L.R. 49 All. 879, referred to.

The power to direct further inquiry must be sparingly used and with great caution and circumspection especially where the questions involved are mainly matters of fact.

Tin Maung (Government Advocate) for the applicant.

Nyun Han for the respondent.

U KYAW ZAN U, J.—This is an application to revise the order of discharge of the respondent who was prosecuted under section 6 (*n*) of the Public Property Protection Act for being in unauthorized possession of government logs along with one U Nyunt, who was also discharged in the case, for want of evidence of abetment of the offence. The evidence in this case is more or less the same as the evidence in Criminal Revision No. 147B of 1962. I have read and considered the evidence of the same witnesses in both the cases.

It was alleged that the respondent who obtained contracts from the Government Forest Department to fell teak trees in Peik-Thalein-Kanni Block, unlawfully sold some

*Criminal Revision No. 148 (B) of 1962. Review of the order of the Special Judge (II) SIAB & BSIA of Rangoon, dated the 31st August 1962, in Criminal Regular Trial No. 24 of 1961.

C.C. 1963

THE UNION OF BURMA v. U PO CHEIN.

teak logs felled from the prohibited area and from areas not covered by the permit. The prosecution relied mainly, to use a common language, on the variations of the girths of the logs from those of the stumps and on the entries made in the exhibit Girdling Note Book maintained by the Forest Department. The identification of the logs as deposed by B. Emanual, the then Forest Officer of Thayetmyo District, was by the personal hammermarks of the Contractor and the inspection marks of the Department. These marks are not disputed. The girths were measured at 4′ 6″ from the ground. The royalties had been paid on the logs felled by the respondent and no report had been made that he had unlawfully removed logs from the place the trees were felled. It appears that some of the Contractors were allowed to remove though it was not the practice. To ascertain whether the trees were felled at the places permitted or covered by the contracts one has to see the departmental marks on the stumps. The witness admitted that he never checked the exhibit Girdling Note Book and could not say the entries made therein were correct or not. He could not even say who made those entries. U Aung Khin (PW 6) the Forest Officer, was the man who put the inspection marks on the logs and on the stumps after taking the measurements of the circumference of the stumps and the length of the logs. He said if a tree produced three logs he had to number them serially. The logs were then removed and stamped again by the responsible Forest Officer after royalties had been paid. He said no Contractor was allowed to remove the logs before he stamped them. He verified the respondent's contract and found that the trees felled by him fell within his right. U Tun Shin (PW 5) a timber broker on the other hand stated that the logs were stamped only at the car-gate on the road and not at the places they were felled. He said they were felled according to the

permit. The evidence for the prosecution on this point is rather conflicting. Reading the evidence I find there is some truth that these logs and the stumps were not stamped immediately after the trees were felled as required.

The prosecution showed through U Ohn (PW 9) the Forest Officer, that lead tracings of both ends of the logs were taken. He said these tracings showed the yearly rings and side lines. According to him each log has its own peculiar rings and lines which are never uniform, and that these rings and the lines help to detect whether the logs were lawfully cut and floated down or not. According to him also the procedure is to stamp the trees and the stumps at the places where they are felled and after removal they have to be stamped again when the royalties are paid. Then only they were allowed to float down the river and on the way again each forest station or *kin* after inspection, has to stamp them. U Htin Aung (PW 2) was the expert who cut and took samples of the stumps and gave his opinion. In his view the lead tracings taken from the stumps and those taken from the logs in question differ. This witness had only passed his Intermediate Science from the local University and was trained in scientific investigation in the United Kingdom for about two years, but he never had any forestry training. He was not conferred with any diploma. He mostly studied the British oaks during his training which are admittedly different from the Burmese teak. These lead tracings were in fact not taken by him but by other officers from different divisions who were not witnesses in the case. He only examined them and gave his opinion after comparing them with those tracings taken from the logs in question. He said though opinions might differ the yearly rings of each tree could never be uniform. In fact he had never given such an opinion before. His evidence no doubt was based on the tracings which were not proved.

C.C. 1963

THE UNION OF BURMA v. U PO CHEIN.

On these evidence, U Soe Thin (PW 1) of the Bureau of Special Investigation sent up the case against the respondent. According to him the tracings on these logs in question tally with those taken from the stumps in the prohibited area and they bear the personal hammermarks of the respondent. Since he is not an expert on the subject it is rather hard to accept his evidence. His evidence is secondary. The best evidence rule was ignored. It is a cardinal rule of evidence, not one of technicality, that wherever written instruments are appointed any other evidence is excluded from being used either as a substitute or to alter them. On principle such written instruments are in their nature and origin entitled to a much higher degree of credit than oral evidence. He found that the logs in question could not have been felled from the permitted area as they were found to be of different sizes from those of the stumps left in that area. He could not say whether entries made in the exhibit Note Book were correct or not. He could not also say who made these entries. From the *resume* of the evidence it is clear that the prosecution is weak in many respects. There is no positive proof that the respondent felled the trees outside his permitted area. The only point set against the respondent is that the sizes of the logs or their facial impressions did not tally with the sizes and facial impressions of the stumps. Being presumption of fact and unlike presumption of law it is not conclusive proof. Hence it is discretionary and not obligatory. Such presumption cannot supply deficiency in the proof. I am not inclined to hold that adverse presumption should be drawn against the respondent in the absence of proof of the Note Book. According to the usual procedure adopted they must have been checked by the officers of the department all along the route. The learned trial Judge also came to the same conclusion as I have reached.

The principle is where the order of discharge is one which cannot be said to be either perverse or *prima facie* incorrect and there is no suggestion that any further evidence is forthcoming, no further inquiry should be directed under section 437 of the Code of Criminal Procedure. *Emperor* v. *Alam* (1). The power to direct further inquiry must be sparingly used and with great caution and circumspection especially where the questions involved are mainly matters of fact. The trial Court has discussed the evidence carefully and has given reasons which in my opinion are quite cogent to justify its conclusion that the evidence of the prosecution witnesses was insufficient to support a charge. In *Parasharam Bhika and another* v. *Emperor* (2) the Bench of the Bombay High Court held that an order of discharge, made after hearing of the prosecution evidence, should not be set aside unless it can be said that the order was perverse or manifestly unreasonable and inconsistent with an honest appreciation of the evidence before the Court. The trial Court was both entitled and bound to value and weigh the evidence. The question in revision depends upon whether it is rational in the sense that it could not be fairly described as perverse or manifestly contrary to the evidence. In the instant case there is not much to show that the order of discharge is perverse, unreasonable or inconsistent with an honest appreciation of the evidence. The case is by no means such a clear one that it can be said with any confidence that a conviction would be likely. The application is therefore dismissed.

(1) I.L.R. 49 All. 879. (2) I.L.R. 57 Bom. 430.

APPELLATE CIVIL.

Before U San Maung, U Saw Ba Thein and U Tun Tin, JJ.

C.C. 1963

Feb. 13.

U THARRAWADDY MAUNG MAUNG AGENCIES (APPLICANT)

v.

THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA (RESPONDENT).*

Burma Income-tax Act. s. 26A, Burma Income-tax Rules. Rule 2. Registration of firm—Instrument of partnership to be in existence during accounting year.

Although there is nothing expressly laid down in the Burma Income-tax Act to the effect that an instrument of partnership sought to be registered must be in existence in the accounting year before registration can be claimed, it is implicit when the relevant provisions of the Act and the Burma Income-tax Rules are read together.

Before section 26A of the Burma Income-tax Act was substituted by the Burma Income-tax (Second Amendment) Act of 1957, with effect from the 1st October 1957, and Rule 2 of the Burma Income-tax Rules was substituted by Notification No. 38, dated 11th September 1956 of the Financial Commissioner, Burma, it was necessary for the instrument of partnership to be in existence in the course of the accounting year to enable that partnership to be registered in respect of the following assessment year.

M. Sulaiman for the applicant.

Ba Kyaw (Government Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—In Reference No. 10 of 1960 arising out of its order dated the 20th June 1960 passed in Appeal No. 116 of 1959, the Income-tax Appellate Tribunal, Rangoon, has referred to the late High Court under section 66 (1) of the Burma Income-tax Act the following question of law:

> "Regard being had to the fact that the present section 26A, Burma Income-tax Act was substituted by the Burma Income-tax (2nd Amendment) Act XLI of 1957, with effect from 1st

* Civil Reference No. 23 of 1960. Reference No. 10 of 1960 of the Income-tax Appellate Tribunal arising out of its order dated the 20th June 1960 in Appeal No. 116 of 1959.

October 1957, and the present Rule 2 (*a*) of the Burma Income-tax Rules was notified to have come into operation with effect from 30th September 1956, whether the applicants' application filed on the 1st June 1955 for registration of the Firm the partnership deed of which was executed on the 21st June 1950, for the assessment year 1950-51 could not be granted by reason of the fact that the said deed of partnership was not in existence during the account year of the firm from the 1st April 1949 to the 31st March, 1950."

The facts giving rise to the present reference are these:

For the previous year ended the 31st of March 1950, the applicant firm Messrs. U Tharrawaddy Maung Maung Agencies applied for registration by producing a partnership deed executed on the 21st June 1950. However, registration was refused by the Income-tax Officer, Group "G", Rangoon, on the ground that there was no operative partnership deed in existence during the accounting year, *viz.*, 1st April 1949 to the 31st of March 1950. On appeal against the order of the Income-tax Officer, the Assistant Commissioner (U Ba Nyun) set aside the order of the Income-tax Officer and directed that the application for registration be allowed. The order of the Assistant Commissioner was, however, set aside by the Additional Commissioner of Income-tax under section 33 of the Burma Income-tax Act and the Income-tax Officer was directed to deal with the matter afresh under section 26A. The Income-tax Officer then passed a fresh order refusing registration on the same ground as that previously given by him. On appeal by the firm to a new Assistant Commissioner (U Tun Aung), the order of the Income-tax Officer was confirmed and the appeal dismissed. The applicant firm then appealed to the Income-tax Appellate Tribunal and the Tribunal by its order dated the 20th June 1960 in Appeal No. 116 of 1959 dismissed the appeal on the ground that there were many decisions in India to the effect that

C.C. 1963

U THARRAWADDY MAUNG MAUNG AGENCIES v. THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA.

registration could not be given in the absence of an operative partnership deed in existence during the accounting year.

In its application to the Appellate Tribunal under section 66 (*1*) of the Burma Income-tax Act, the applicant suggested that the view that there should be an operative deed of partnership in existence during the accounting year was based on the amended rules which came into operation with effect from the 30th of September 1956 *vide* Financial Commissioner's Notification No. 38, dated the 11th September 1956, and that as the application for registration was filed in June 1955, it was governed by the old Rules as contained in Notification No. 37, dated 21st of April 1939, and that consequently it was not necessary for the deed of partnership to be in existence during the relevant accounting year. Accordingly, the Appellate Tribunal granted the application for reference of the question of law involved to the late High Court under section 66 (*1*) of the Burma Income-tax Act. Now, section 26A of the Burma Income-tax Act before its amendment in 1957 reads:

> "26A (*1*) Application may be made to the Income-tax Officer on behalf of any firm constituted under an instrument of partnership specifying the individual shares of the partners, for registration for the purposes of this Act and of any other enactment for the time being in force relating to income-tax or super-tax."

After amendment by the Burma Income-tax (Second Amendment) Act of 1957, this section reads:

> "Application may be made to the Income-tax Officer on behalf of any firm, constituted by an instrument of partnership specifying the individual shares of the partners for registration for the purposes of this Act and of any other enactment for the time being in force relating to income-tax or super-tax."

[The proviso to this sub-section is not reproduced.]

What is significant is that the phrase "constituted under an instrument of partnership specifying the individual shares of the partners" contained in the original section has been substituted by the phrase "constituted by an instrument of partnership specifying the individual shares of the partners."

Regarding the Rules, the significant change which took place in 1956 on the publication of the Financial Commissioner's Notification No. 38, dated the 11th September 1956 is that with effect from the assessment for the year 1956-57 application for first registration should be made before the end of the previous year, or in the case of firm not registered under either the Partnership or the Registration Act, within six months of the formation of the firm if that gives an earlier date than the end of the previous year. The application for renewal of registration under Rule 6 of any year, must also be made before the 31st of December of that year.

The corresponding change in the Indian Income-tax Rules was made at the end of the year 1952.

Regarding the interpretation of section 26A of the Indian Income-tax Act which corresponded to section 26A of the Burma Income-tax Act before its amendment in 1957, there was a divergence of views in India, on the question whether registration should be granted in cases where the partnership originated in a verbal agreement and really existed in the relevant accounting year, but the instrument of partnership recording the earlier origin of the firm was executed after the close of the relevant accounting year. The majority view is reflected in the judgment of a Bench of the Calcutta High Court in *R. C. Mitter and Sons* v. *Commissioner of Income-tax, West Bengal* (1). There Chakravartti C.J., being of the view

(1) A.I.R. (1956) Cal., p. 303.

C.C. 1963

U THARRAWADDY MAUNG MAUNG AGENCIES v. THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA.

that the phrase " constituted under an instrument of partnership specifying the individual shares of the partners " should be read as meaning " constituted by an instrument of partnership specifying the individual shares of the partners " held that section 26A contemplated firms created or brought into existence by a deed in writing and that therefore a deed executed at or before the commencement of the accounting year, and remaining operative from the date of its execution was necessary. Accordingly, an assessee firm which was alleged to have come into existence by a verbal agreement in April 1948 was not entitled to be registered under section 26A for the purpose of assessment for 1949-50 where the instrument of partnership was drawn up only in September 1949 after the expiry of the relevant previous year.

The opposite view held by the Punjab High Court and the Bombay High Court was typified by the judgment of a Bench of the Bombay High Court in *Dwarkadas Khetan & Co., Bombay* v. *Commissioner of Income-tax, Bombay* (2). There, Chagla, C.J., observed that it would be totally opposed to any plain construction of section 26A, to suggest that only that firm can be registered which had come into existence by reason of the instrument of partnership and that if a firm came into existence at a relevant point of time in the accounting year, carried on business and then the partners decided to have a written partnership reciting the fact of the partnership having come into existence on a particular date, that partnership deed would be the instrument of partnership under which the firm was constituted, and accordingly that firm hould be registered under section 26A of the Income-tax Act.

Both the opposite points of view were carefully considered by the Supreme Court of India in *R. C. Mitter and*

(2) A.I.R. (1956) Bom. 321

Sons, Calcutta v. *Commissioner of Income-tax, West Bengal, Calcutta* (3). In that case two of the three learned Judges who composed the Bench considered that the provisions of section 26A of the Indian Income-tax Act, should be considered with the Income-tax Rules as they stood prior to their extensive amendments at the end of the year 1952, and the provisions of sections 26 and 28 of the Act. Regarding the question now under consideration, this is what they said: " It is clear from what has been said above with reference to the relevant provisions of the Act, that the certificate of registration has reference to a particular assessment year, and has effect for the assessment to be made for that particular year. In other words, the terms of the partnership should appear in the instrument of partnership in respect of the relevant accounting year. It is equally clear that the firm to be registered should have been in existence during the accounting year, ' constituted as shown in the instrument of partnership '. The Rules. thus, contemplate a document operative during the accounting year. We are not here concerned with the further question whether the document should be in existence at the very inception of the accounting year or before the year is out."

The learned Judges then discussed the divergent views held by the Calcutta High Court in the case of *R. C. Mitter and Sons* v. *Commissioner of Income-tax* (1) and the Bombay High Court in *Dwarkadas Khetan & Co., Bombay* v. *Commissioner of Income-tax, Bombay* (2). They said, that the Calcutta High Court was not justified in construing the phrase " constituted under an instrument of partnership specifying the individual shares of the partners " as meaning " constituted by an instrument of partnership specifying the individual shares of the partners ", and that

(3) A.I.R. (1959) (S.C.) 868.

(1) A.I.R. (1956) Cal., p. 303. (2) A.I.R. (1956) Bom. 321.

C.C. 1963

U THARRAWADDY MAUNG MAUNG AGENCIES v. THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA.

therefore the Bombay view was to be preferred. They also said that the words " constituted under " occurring in section 26A should be construed in the wider sense as including firms which had been constituted under a deed of partnership as well as those constituted by a deed of partnership. The learned Judges then went on to differ from the view of the Bombay High Court as to whether or not the instrument of partnership should or should not have been in existence during the accounting year by making the following observations:

> " Section 23 (5) (*a*) confers a privilege upon partners who may find it more worth their while to be assessed upon their individual total income than upon the total income of the partnership. It is, therefore, very important from the point of view of the Revenue that the Department should be apprised in time of the true constitution of the partnership, the names of the true partners and the precise share of each of them in the partnership profits (or loss if any). The very object of this provision will be defeated if the alleged partnership is not genuine, or if the true constitution of the partnership and the respective shares of the partners, are not fully and correctly placed on record as soon as possible, for the purpose of assessment. In this connection, the provisions of section 28 (2) of the Act are also worth noticing. That subsection provides that if the Income-tax Officer or the Appellate Authorities under the Act, are satisfied that the profits of a registered firm have been distributed otherwise than in accordance with the shares of the partners, as shown in the Instrument of Partnership registered under the Act and governing such distribution, and that any partner has concealed any part of his profits, the penalty prescribed therein may be imposed upon such a partner. Unless the Instrument of Partnership has been registered in respect of the accounting year and before the assessment has been done the penal provisions aforesaid cannot be enforced. It is, therefore, essential, in the interest of proper administration and enforcement of the relevant provisions relating to the registration of firms, that the firms should strictly comply with the

requirements of the law, and it is incumbent upon the Income-tax Authorities to insist upon full compliance with the requirements of the law."

The learned Judges finally concluded their judgment with the following words:

"As a result of the above discussion, the conclusion is reasonably clear that unless the partnership business was carried on in accordance with the terms of an Instrument of Partnership which was operative during the accounting year, it cannot be registered in respect of the following assessment year. As in these cases, the partnership did not admittedly function under such a deed of partnership, the Department and the High Court were right in refusing registration. We would, therefore, dismiss these appeals but for different reasons to those given below."

The third Judge who constituted the Bench of the Supreme Court doubted the correctness of the majority view, whether the instrument sought to be registered should be in existence in the accounting year before registration could be claimed as there was nothing in the Act which said so specifically; but did not actually go the extent of writing a dissenting judgment.

We have carefully considered the views of the Calcutta High Court and the Bombay High Court and the Supreme Court in the cases cited above and we are of the opinion that although there is nothing expressly laid down in the Act to the effect that an instrument of partnership sought to be registered must be in existence in the accounting year before registration can be claimed, it is implicit when the relevant provisions of the Act and the Rules are read together. In this connection, we are in agreement with the views of the majority of the Judges who formed the Supreme Court Bench.

For these reasons we consider that before section 26A of the Burma Income-tax Act was substituted by the Burma

C.C. 1963

U THARRAWADDY MAUNG MAUNG AGENCIES v. THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA.

Income-tax (Second Amendment) Act of 1957 with effect from the 1st October 1957, and Rule 2 of the Burma Income-tax Rules was substituted by Notification No. 38, dated 11th September 1956 of the Financial Commissioner, Burma, it was necessary for the instrument of partnership to be in existence in the course of the accounting year to enable that partnership to be registered in respect of the following assessment year. We would, therefore, answer the question propounded in the affirmative. The applicant must pay costs of this reference. Advocate fees being assessed at twenty gold mohurs.

APPELLATE CRIMINAL

Before U Kyaw Zan U, J.

U THEIN AUNG (*a*) U TINT LWIN, MAUNG KYAW AND U THIN SEIN (APPLICANTS)

v.

U MAUNG KO (RESPONDENT).*

C.C. 1963

Jan. 23.

Stay of criminal proceedings—General rule regarding.

The general rule is every Court should as far as possible dispose of the case on its file with the utmost expedition and the mere fact that some of the witnesses and the documentary evidence will be the same in both the cases is not always a ground for staying one of them until the disposal of the other.

The public interests demand that the guilty should be punished without any delay while the events are still fresh in the minds of the public and in particular the witnesses, and the innocent should be absolved as early as possible.

Taw Eue Taik v. *The Union of Burma*, (1960) B.L.R. (H.C.) 78, referred to.

Kyaw Myint and *Hla Pe* for the applicants.

Dr. Ba Han and *Mya Shein* (Government Advocate) for the respondent.

U KYAW ZAN U, J.—These three applications by U Thein Aung (*a*) U Tint Lwin, Maung Kyaw and U Thin Sein of U Maung Maung Gyi & Co. Ltd. arise respectively from Criminal Regular Trials Nos. 3, 4 and 5 of 1961 of the Court of the District Magistrate, Rangoon, wherein they prosecuted the respondent Maung Ko under sections 451 and 380 of the Penal Code.

In Criminal Regular Trial No. 3 the respondent was prosecuted on 24th August 1960 under section 451 of the Penal Code on the First Information Report dated 17th August 1960 lodged by the First named applicant that on 13th August 1960 the respondent at 9-30 a.m. committed

* Criminal Revision Nos. 83B, 84B and 85B of 1962. Review of the order of the District Magistrate, Rangoon, dated the 26th June 1962 in Criminal Regular Nos. 3, 4 and 5 of 1961.

C.C. 1963

U THEIN AUNG (*alias*) U TINT LWIN, MAUNG KYAW AND U THIN SEIN *v.* U MAUNG KO.

house-trespass and took away a Share Register from the Company's premises. In Criminal Regular Trial No. 4 the respondent was prosecuted on the same day for a similar offence on the First Information Report lodged by the applicant Maung Kyaw on the same day as in the previous case that the (respondent) at 9-30 a.m. on 15th August 1960 (*i.e.* two days later) came again to the Company's premises and not being able to open the almirah where the cash and account books were kept locked up the premises. In Criminal Regular Trial No. 5 the last named applicant U Thin Sein lodged a written complaint about two months later on 15th October 1960 for theft under section 380 of the Penal Code against the respondent alleging that he (respondent) on 13th August 1960 (*i.e.* on the same day as the first mentioned case) at about 2 p.m. came to "Dagon Kanbawza Pwe Yon" at No. 47, Stevenson Street, Rangoon and took away sixteen Share Certificates valued at K 68,000.

In this connection I may mention that there is a civil matter pending in this Court being Civil Miscellaneous No. 243 of 1960 wherein one U Thi Mya applied to wind up U Maung Maung Gyi & Co., Ltd. on the grounds *inter alia* that the Company was fraudulent from its very inception and that the first mentioned applicant U Thein Aung (*a*) U Tint Lwin forged the signatures of the 23 shareholders of the Company for fraudulently transferring their shares to the value of K 94,000 into the name of a minor Maung Kyaw Kyaw who claimed to be the son of U Maung Maung Gyi (deceased). The criminal case for forgery being Criminal Regular Trial No. 6 of 1960 has been stayed by this Court in Criminal Revision No. 13B of 1960 pending final disposal of the aforesaid Civil Miscellaneous No. 243 of 1960 of this Court the reasons being that some of the issues involved in the civil case might have to be decided also in the criminal case and that the civil case being a

miscellaneous case would not be so protracted. The Court was also of the opinion that the matters involved in both the cases would be more conveniently decided in the civil case and that if both the cases were heard the applicant U Thein Aung (*a*) U Tint Lwin would be very much embarrassed. It appears from the records of the connected cases the respondent Maung Ko claimed to be the younger brother of U Maung Maung Gyi. The trouble started when U Thi Mya who made a Director by U Maung Maung Gyi the founder of the Company before his death alleged forgery against U Thein Aung (*a*) U Tint Lwin, the Managing Director for the alleged transfer of the shares in favour of the minor Maung Kyaw Kyaw said to be the son of U Maung Maung Gyi though the respondent Maung Ko claimed to be the younger brother of U Maung Maung Gyi.

On 23rd February 1962 the respondent Maung Ko applied in all the three cases now under consideration for stay in view of the stay of Criminal Regular Trial No. 6 of 1960 by the High Court pending final disposal of Civil Miscellaneous Case No. 243 of 1960 submitting that the nature of the evidence and exhibits to be produced and the witnesses to be examined in these three cases would be the same as in Criminal Regular Trial No. 6 of 1960. The applicants denied the allegations. The learned District Magistrate fully realized that criminal cases should be disposed of as speedily as possible but as he was of the opinion that the documentary evidence and some of the witnesses in all these cases and in the Civil Miscellaneous Case No. 243 of 1960 might be the same he ordered the stay of all these three cases. Hence these Revisions.

The general rule is every Court should as far as possible dispose of the case on its file with the utmost expedition and the mere fact that some of the witnesses and the documentary evidence will be the same in both the cases is not always a ground for staying one of them until the

C.C. 1963

U THEIN AUNG (*alias*) U TINT LWIN, MAUNG KYAW AND U THIN SEIN v. U MAUNG KO.

disposal of the other. These three cases have been allowed to hang fire for such an abnormal length of time since about three years ago. As a matter of fact not a single witness, even for the prosecution, has yet been examined. In all these cases the accused (respondent) is the same person though the complainants are not but they are all connected. In Criminal Regular Trials Nos. 3 and 4 the accused was prosecuted under section 451 of the Penal Code and in the last case he was prosecuted under section 380 of the said Code for theft. In all these cases the prosecution merely has to prove house-trespass in order to commit theft, and the properties at the time of the theft were in the premises and in the possession of the Company. In the civil case I take it that U Thi Mya, in the circumstances, has to show that it is " just and convenient " that the Company should be wound up. Generally speaking civil matters, even though they are miscellaneous matters, unlike criminal cases, drag on for years, and it is undesirable that a criminal prosecution should wait till the disposal of the civil matter which has, in substance, no connection whatsoever with the criminal case. In the High (now Chief) Court Civil Miscellaneous No. 234 of 1960 was instituted over two years ago on 28th November 1960 and it is still in its preliminary stage. It is not known when it will end. The public interests demand that the guilty should be punished without any delay while the events are still fresh in the minds of the public and in particular the witnesses, and the innocent should be absolved as early as possible. There are, of course, no hard and fast rules as to when a criminal procedings should be stayed pending the decision of a civil suit but in the present circumstances I am clearly of the opinion that these three cases should proceed. The civil case and these three criminal cases are all in Rangoon and no great inconvenience can be caused to those witnesses who are

required to give evidence in all these cases. As regards the exhibits, photostat or certified copies could be prepared and even if the entire books of accounts or some registers are required they could always be obtained through proper channels and returned in time for the other Court to go on with the case or cases before it. If the parties and their learned Advocates really have their honest desire to dispose of the cases as speedily as possible arrangements can always be made with their aid. In the instant case it cannot be said that criminal prosecutions arose directly out of the proceedings in the civil case. It seems it is just the reverse. The winding-up of the Company is on a different footing and an independent action taken against the Company with which the respondent has no connection whatsoever. The fact that the respondent is alleged to have committed house-trepass and theft in respect of certain documents of the Company is not and cannot be a ground for winding-up of the Company in the civil case. The proof required in the criminal cases is entirely different from that in the civil case. Certain documents may be common exhibits but it is no ground for stay of the criminal cases pending winding-up of the Company. My views are supported in the latest decision on the point in *Taw Eue Taik* v. *The Union of Burma* (1) of the late High Court where the head note runs as follows:

> "Where the civil suit is not between the same parties and the subject matters are not the same the finding in the civil suit will not finally dispose of the criminal case. The fact that there is a possibility of conflicting decisions is not quite a relevant factor to be taken into consideration in deciding whether the criminal proceedings should be stayed. The policy of criminal law is to bring an accused to justice as speedily as possible so that if found guilty he may be punished

(1) (1960) B.L.R. 78.

C.C.
1963

U THEIN AUNG (*alias*) U TINT LWIN, MAUNG KYAW AND U THIN SEIN *v.* U MAUNG KO.

and if innocent he may be let off as early as possible. Stay of criminal proceedings should be allowed only on special and justifiable grounds."

For all the reasons given the order of the learned District Magistrate of Rangoon is hereby set aside and I direct that all these three criminal cases shall proceed forthwith.

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ်ဦးဘိုကြီးရွှေမှောက်၌

ဒေါ၊ အက်(စ်)၊ အက်(စ်)၊ အာ(ရ်)၊ အမ်၊ ဆမ်မိနာသန်ချစ်တီးယား (အယူခံတရားလို)

နှင့်

အီး၊ အမ်၊ ချွတ်ကလင်ဂမ်ချစ်တီးယား (အယူခံတရားခံ)*

† ၁၉၆၃ ဇန္နဝါရီလ ၁၅ ရက်။

မြန်မာနိုင်ငံ တရားရုံး ဒီကရီအပေါ်တွင် တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၁၃ အရ၊ နိုင်ငံခြားတွင် တရားစွဲဆိုသဖြင့် ဒီကရီရခြင်းကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ တရားရုံးဒီကရီမပျက်၊ ဒီကရီငွေ ပေးသွင်းခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဆုံးဖြတ်သည့်အမိန့်၊ တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၂ (၂)အရ၊ ဒီကရီဖြစ်ခြင်း။

အယူခံ တရားလိုက၊ အယူခံတရားခံအား ငွေ ၃,၀၀၀ ကို စရိတ်နှင့်တကွ ပေးဆောင်စေရန် အယူခံရုံးဖြစ်သော မော်လမ်မြိုင်ခရိုင်၊ တရားမရုံးက အမိန့်ဒီကရီချမှတ်ပြီးနောက်၊ အယူခံတရားခံသည် အိန္ဒိယပြည် ပူတူကိုတေ တရားမရုံး၌ ထိုဒီကရီအပေါ်တွင် တရားမကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၁၃ အရ၊ တရားတထုံးစွဲပြန်ရာ အနိုင်ဒီကရီ ရရှိလေ၏။ ထိုနောက် တရားရုံးဖြစ်သူ ယခု အယူခံတရားခံသည်၊ မူလတရားစစ်ဆေးသော မော်လမ်မြိုင်မြို့၊ နယ်ပိုင်တရားမ တရားရုံးသို့ ကျသင့်သော ဒီကရီငွေကို တင်သွင်းရာတွင် တရားနိုင်ဖြစ်သူ အယူခံတရားခံက ကန့်ကွက်သဖြင့်၊ မော်လမ်မြိုင်ခရိုင် တရားမရုံးက ချမှတ်သောဒီကရီမှာ ပူတူကိုတေရုံး ဒီကရီချမှတ်ပြီးနောက်၊ ပျက်ပြယ်သွားကြောင်းနှင့် နယ်ပိုင်တရားမ တရားရုံးက ဆုံးဖြတ်သိုက်၏။ ထိုဆုံးဖြတ်ချက်ကို အယူခံတရားလိုက အယူခံဝင်ရာ၊ ခရိုင်တရားမ ရုံးက ၎င်းဆုံးဖြတ်ချက်မှာ ဒီကရီမဟုတ်ဟုယူဆကာ အယူခံကို ပယ်လိုက်၏။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ပူတူကိုတေ တရားမရုံးသည်၊ မော်လမ်မြိုင် တရားမရုံး၏ အထက်အယူခံရုံးမဟုတ်သည်သာမက၊ နိုင်ငံခြားရုံးဖြစ်သည်။ မော်လမ်မြိုင် တရားမရုံး ချမှတ်သော ဒီကရီအပေါ်တွင် တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၁၃ အရ၊ နိုင်ငံခြားရုံးတွင် တရားတထုံးစွဲဆို ဒီကရီချမှတ်ခြင်းကြောင့် မော်လမ်မြိုင်တရားမရုံး၏ ဒီကရီမည်သို့မျှ မပျက်ပြယ်နိုင်ပေ။

ဖကူရူဒင် မိုဟာမက်အတ်ဆန်နှင့် ဘင်ဂေါပြည်နယ် ပစ္စည်းထိန်းဝန်၊ အန္ဒိယပြည် စီရင်ထုံးများ၊ ကာလကတ္တား အတွဲ ၇၊ စာ ၈၂ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ယင်းသို့ဖြစ်ရကား၊ တရားရုံးဖြစ်သူ အယူခံတရားလိုသည် တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၂၁၊ နည်း ဥမဇ ၁ အရ၊ ဒီကရီငွေကို မော်လမ်မြိုင်မြို့၊ နယ်ပိုင်တရားမရုံးတွင် ပေးသွင်းနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

မော်လမ်မြိုင် နယ်ပိုင်တရားမရုံးက ချမှတ်သော အမိန့်မှာ တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၄၇ တွင် အကျုံးဝင်သော ချမှတ်သည့် ဒီကရီငွေကို အပြေအလည်ပေးဆောင်သည့် ကိစ္စရပ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍

---

* ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမဒုတိယ အယူခံမှုအမှတ် ၁၉။

† ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ တရားမအယူခံမှုအမှတ် ၄၂ တွင် ၁၁-၁-၆၁ နေ့စွဲပါ ကျိုက္ခမီခရိုင်၏ တရားမ တရားသူကြီး ချမှတ်သောဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၃

အ၊အက်(စ်)၊ အဖွယ်(စ်)၊ အာ၁(ရ်)၊ အမ်၊ ဆမ်မီနာသန် ချစ်တီးယား နှင့် အီး၊အမ်၊ချတ် ကလင်ဂမ် ချစ်တီးယား။

အဆုံးအဖြတ်ပေးသော အမိန့်မျိုးဖြစ်သည်။ ထိုအမိန့်သည် အဆိုပါကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၂ (၂) အရ၊ ဒီကရီဖြစ်သည်ဟုယူဆရမည်။ ထိုဒီကရီကို ခရိုင်တရာမရုံးသို့ဎင်း၊ ဤရုံးသို့ဎင်း အဆင့်ဆင့် အယူခံဝင်ခွင့် ရှိသည်ဟု ဟူဆရမည်ဖြစ်သည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဦးကျော်ခင် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။မစ္စတာ ကော၊ အာ(ရ်)၊ ဇင်ကတရမ် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုးဖိုး။ ။ယခုအယူခံတရားခံ အီး၊ အမ်၊ ချတ်ကလင်ဂမ် ချက်တီးယားက အယူခံတရားလို အေ၊ အက်(စ်)၊ အက်(စ်)၊ အာ(ရ်)၊ အမ်၊ ဆမ်မီနာသန် ချက်တီးယားအပေါ်၊ မော်လမြိုင်မြို့၊ နယ်ပိုင်တရားမ တရားသူကြီးရုံး၌ မြေနှင့်ပတ်သက်၍၊ သီးခြား သက်သာခွင့် ရရှိရန် တရားစွဲဆိုရာ နယ်ပိုင်တရားမရုံးက အမှုကို ပလပ်သည်ဘွင်၊ ခရိုင်တရားမရုံးက၊ ဒီး၊ အမ်၊ ချတ်ကလင်ဂမ် ချက်တီးယား အား၊ အေ၊ အက်(စ်)၊ အက်(စ်)၊ အာ(ရ်)၊ အမ်၊ ဆမ်မီနာသန်ချက်တီးယားက ငွေ ၃၀၀၀ -ကိုစရိတ်နှင့်တကွ ပေးဆောင်စေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။ ထိုဒီကရီ ရရှိပြီးနောက် ချတ်ကလင်ဂမ်ချက်တီးယား သည်၊ အိန္ဒိယပြည်၊ ပူတူကိုတေ တရားမရုံး၌ ထိုဒီကရီအပေါ်တွင် တရားမကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၁၃ အရ တရားတထုံး စွဲဆိုပြန်ရာ၊ အနိုင်ဒီကရီ ရရှိလေ၏။ ထို့နောက် တရားရှုံးဖြစ်သူ ယခုအယူခံတရားလို ဆမ်မီနာသန်ချက်တီးယားသည်၊ **မော်လမြိုင်မြို့၊ နယ်ပိုင် တရားမရုံးသို့ ကျသင့်ခံထာ ဒီကရီစဉ်ကို ထောင်ထွင်း**ရာတွင်၊ တရားနိုင် ချတ်ကလင်ဂမ်ချစ်တီးယား က ကန့်ကွက်သဖြင့်၊ နှစ်ဦး နှစ်ဘက်ကြားနာ စစ်ဆေးပြီးလျှင်၊ နယ်ပိုင် တရားမရုံးက ချတ်ကလင်ဂမ်ချက်တီးယား ထုချေသည့်အတိုင်း၊ ထိုဒီကရီမှာ ပူတူကိုတေရုံး ဒီကရီချမှတ်ပြီးနောက် ပျက်ပြယ်သွားကြောင်းနှင့် ဆုံးဖြတ်လိုက်၏။ ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်သဖြင့် ယခုအယူခံတရားလို ဆမ်မီနာသန်ချက်တီးယား ခရိုင်တရားမရုံးသို့ အယူခံဝင်ရာ၊ ခရိုင်တရားမရုံးက နယ်ပိုင် တရားမရုံးချမှတ်သော အမိန့်မှာ ဒီကရီမဟုတ်ဟု ယူဆကာ၊ အယူခံကိုပယ်လိုက်၏။ ထို့ကြောင့်ဆမ်မီနာသန်ချက်တီးယား ယခုတဖန်အယူခံ ဝင်ခြင်းဖြစ်၏။

အယူခံတရားခံ ချတ်ကလင်ဂမ်ချက်တီးယား၏ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက၊ ပူတူကိုတေရုံး ဒီကရီချမှတ်သည့်အတွက်၊ မော်လမြိုင် တရားမရုံး၏ ဒီကရီမှာ ပျက်ပြယ်ခြင်း မဖြစ်ပါဟုဝန်ခံ၏။ အမှန်အားဖြင့်ဆိုသော်၊ ပူတူကိုတေတရားမရုံးသည်၊ မော်လမြိုင်တရားမရုံး၏ အထက်အယူခံရုံး မဟုတ်သည်သာမက၊ နိုင်ငံခြားရုံး ဖြစ်သည်။ မော်လမြိုင် တရားမရုံးချမှတ်သော ဒီကရီအပေါ်တွင် တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၁၃ အရ၊ နိုင်ငံခြားရုံးတွင်၊ တရားတထုံးစွဲဆို ဒီကရီချမှတ်ခြင်းကြောင့်၊ မော်လမြိုင် တရားမရုံး၏ ဒီကရီ

မည်သို့မျှမပျက်ပြယ်နိုင်ပေ။ **ဖက္ကရူးဒင်မိုဟာမက်အာတ်ဆန်** နှင့် ဘင်ဂေါပြည်နယ်ပစ္စည်း **ထိန်းဝန်** (၁) အမှုတွင်၊ အောက်ပါအတိုင်း ဆုံးဖြတ်ထား၏။

> "The judgment of a foreign Court, obtained on a decree of a Court in British India, is no bar to the execution of the original decree".

၁၉၆၃

အေ၊အက်(စ်)၊ အက်(စ်)၊ အာ(ရှ်)၊ အမ်၊ ဆမ်မီနာသန် ချစ်တီးယား နှင့် အီး၊အမ်၊ချတ် ကလင်ဂမ် ချစ်တီးယား။

ယင်းသို့ဖြစ်ရကား၊ တရားရုံးဖြစ်သူ ဆမ်မီနာသန် ချစ်တီးယား သည်၊ တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၂၁ နည်းဥပဒေ ၁ အရ ဒီကရီငွေကို၊ မော်လမြိုင်မြို့၊ နယ်ပိုင်တရားမရုံးတွင် ပေးသွင်းနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

အယူခံဘရားခံ၏ ပညာဒို ရွှေနေကြီးက ဟူလာစ်ရေး နှင့် ပရီသီဆင်း (၂) အမှုကို အထောက်အထားပြု၍၊ မော်လမြိုင်မြို့၊ နယ်ပိုင်တရားမရုံး ချမှတ်သော အမိန့်သည်၊ တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၄၇ တွင်အကျုံးဝင်သောအမိန့်မျိုး မဟုတ်ကြောင်းနှင့် လျှောက်လဲ၏။ သို့သော် ထိုအမှုတွင် တရားရုံးက ကျသင့်သော ဒီကရီငွေကို တရားရုံးသို့ တင်သွင်းရန် လျှောက်ထားသည်တွင်၊ တရားရုံးက ထိုငွေကို လက်ခံရန်၊ မိမိလက်အောက် အရာရှိအား ညွှန်ကြားသဖြင့်၊ အရာရှိကလက်ခံထားခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ အမိန့်ချမှတ်ရာ၌၊ အနိုင် ဒီကရီရရှိသူနှင့် တရားရုံးတို့၊ ထိုငွေကို လက်ခံနိုင်ခွင့် ရှိ-မရှိနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အငြင်းမပွားခဲ့ချေ။ တရားရုံးက သာမန်လုပ်ရိုး လုပ်စဉ်အတိုင်း၊ မိမိ၏ လက်အောက် အရာရှိအား၊ တင်သွင်းသော ငွေကို လက်ခံရန် အမိန့်ပေးခြင်းသာဖြစ်သည်။ ယခုအမှုမှာကား ယင်းကဲ့သို့မဟုတ်၊ တရားနိုင်က မိမိသည် နိုင်ငံခြားရုံးတွင် အနိုင်ဒီကရီရရှိပြီး ဖြစ်သဖြင့်၊ တရားရုံးတင်သွင်းသောငွေကို၊ မော်လမြိုင်မြို့ နယ်ပိုင်တရားမရုံးက လက်ခံနိုင်ခွင့် မရှိကြောင်းနှင့် လျှောက်လဲရာ၊ နှစ်ဦး နှစ်ဘက် ကြားနာပြီးလျှင် အမိန့်ချမှတ်လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုကြောင့် ထိုအမိန့်မှာ တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၄၇ တွင် အကျုံးဝင်သော၊ ချမှတ်သည့် ဒီကရီငွေကို အပြေအလည် ပေးဆောင်သည့် ကိစ္စရပ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အဆုံးအဖြတ် ပေးသောအမိန့်မျိုး ဖြစ်သည်။ ထိုအမိန့်သည် အဆိုပါကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၂(၂)အရ၊ ဒီကရီဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်။ ထိုဒီကရီကို ခခြင်ဘရားမရုံးသို့ငင်း၊ ဤရုံးသို့ငင်း အဆင့်ဆင့်အယူခံ ငင်ခွင့်ရှိသည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။

အောက်ရုံးများ၏ အမိန့်များကို စရိတ်နှင့် တကွပယ်ဖျက်လိုက်သည်။ ဤရုံး ရွှေနေခမှာ ၅၀ ဖြစ်စေရမည်။

---

(၁) အိန္ဒိယပြည်စီရင်ထုံးများ၊ ကာလကတ္တား အတွဲ ၇၊ စာ ၈၂။

(၂) အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ အလာဟာဘတ် အတွဲ ၉၊ စာ ၅၀၀။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး၊ တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းနှင့် တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင်တို့ ရှေ့မှောက်၌

၁၉၆၃ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၀ ရက်။

အိန္ဒိယအသက်အာမခံကော်ပိုရေးရှင်း (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

မြန်မာနိုင်ငံ ဝါကိုင်ဘပဋိပက္ခခုံရုံး ပါ ၂ (လျှောက်ထားခံရသူများ)*

အသက်အာမခံ ကုမ္ပဏီ၏ စီးပွါးရေးလုပ်ငန်းဖြစ်သော ဆောင်ရွက်မှု။

ဝါကိုင်ဘ ပဋိပက္ခခုံရုံး၏ သာမန်အားဖြင့် တရားဥပဒေနှင့် မကိုက်ညီသော ဆုံးဖြတ်ချက်၊ အမှုခေါ် စာချုန်တော်ဖြင့် မစွက်ဖက်။

လျှောက်ထားသူသည် မြန်မာပြည်တွင် အသက်အာမခံအသစ်များကို လက်မခံတော့ဘဲ၊ အာမခံ ပြုလုပ် ထားသူများထံမှ ကျသင့်သောအသက်အာမခံ ငွေများကို ထုတ်ပေးခြင်းကိုသာ ပြုလုပ်သဖြင့် ၎င်းသည် စီးပွါးရေးလုပ်ငန်းကို မြန်မာပြည်တွင်း၌ မဆောင်ရွက်တော့ကြောင်း အဆိုရှိ၏။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အသက်အာမခံ လုပ်ငန်းတွင် အသက်အာမခံ ပေါ်လစီ ထုတ်ယူထားသူများထံမှ ကျသင့်သော ပရမီယံငွေကို တောင်းခံခြင်းသည် စီးပွါးရေးလုပ်ငန်း မဟုတ်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။

ဝါကိုင်ဘပဋိပက္ခ ခုံရုံးသည် စစ်ဆေးစီရင် ဆုံးဖြတ်နိုင်ခွင့်ရှိသော အငြင်းပွါးမှုတို့ စစ်ဆေးစီရင် ဆုံးဖြတ်ရာတွင် ထိုခုံရုံး၏ ဆုံးဖြတ်ချက်သည် သာမန်အားဖြင့် တရားဥပဒေနှင့် မကိုက်ညီစေကာမူ၊ အမှုခေါ် စာချုန်တော်ဖြင့် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် အကြောင်းမရှိပေ။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။မစ္စတာ အာ(ရ်)၊ ဘာစူး လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

လျှောက်ထားခံရသူ အမှတ် (၁)၊ အတွက်။ ။အစိုးရရှေ့နေ ဦးဘကြိုင် လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်သည်။

လျှောက်ထားခံရသူ အမှတ် (၂) အတွက်။ ။ဦးမြင့်စိုး လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင် အိန္ဒိယအသက်အာမခံကော်ပိုရေးရှင်းနှင့် ကော်ပိုရေးရှင်း၏ မြန်မာပြည်ဌာနခွဲရှိ အလုပ်သမားများ အစည်းအရုံးတို့သည်၊ အလုပ်သမားများက မိမိတို့ရရှိသော လစာရင်း အသီးသီးအပေါ် တွင်

---

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေ လျှောက်လွှာအမှတ် ၁၅၅။

† ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဝါကိုင်ဘပဋိပက္ခ ခုံရုံးအမှတ် ၁၄ တွင် ၂၀-၉-၆၂ ဒဏ်စွဲဖြင့် ချမှတ်သော အမိန့်ကို အမှုခေါ် စာချုန်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ရန် လျှောက်ထားခြင်း။

ဒဋ္ဌိခု

အိန္ဒိယအသက်အာမခံကော်ပိုရေးရှင်းနှင့် မြန်မာနိုင်ငံဝါကိုင်ပဋိပက္ခခုံရုံး ပါ ၂။

ငဋ္ဌ ၁၀ တိုးပေးရန် တောင်းဆိုရာမှ ပြေလည်မှု မရကြသဖြင့်၊ မြန်မာနိုင်ငံတော်လှန်ရေးကောင်စီဥက္ကဋ္ဌက၊ ဝါကိုင်ပဋိပက္ခ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၉ အရ၊ အပ်နှင်းထားသော အာဏာများကို သုံးစွဲ၍ ထိုအငြင်းပွါးမှုကို ကြားနာစစ်ဆေးစီရင်ဆုံးဖြတ်ရန်၊ မြန်မာနိုင်ငံဝါကိုင် ဋ္ဌိပက္ခခုံရုံးသို့ လွှဲအပ်လိုက်သည်။ ခုံရုံးသည် လွှဲအပ်သောအချက် ၂ ချက်အနက်၊ ပဌမအချက်ကို ဆုံးဖြတ်၍၊ လျှောက်ထားသူ အလုပ်သမားများအား၊ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ ဇန္နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့မှစ၍၊ မိမိတို့ အသီးသီးရရှိသော မူရင်းလစာပေါ်တွင် ငဋ္ဌ ၁၀ စီ တိုးမြှင့်ပေးရန် ဆုံးဖြတ်ကြလေသည်။ ထိုဆုံးဖြတ်ချက်ကို မကျေနပ်သဖြင့်၊ အိန္ဒိယအသက်အာမခံကော်ပိုရေးရှင်းက၊ အမှုခေါ် စာချုန်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ရန်အတွက်၊ ဤရုံးသို့ လျှောက်ထားခြင်းဖြစ်သည်။

အိန္ဒိယ အသက်အာမခံကော်ပိုရေးရှင်း၏ ပညာရှိ ရှေနေကြီးက ကော်ပိုရေးရှင်းသည်၊ မြန်မာပြည်တွင် အသက်အာမခံ အသစ်များကို လက်မခံတော့ဘဲ၊ အသက်အာမခံပြုလုပ်ထားသူများထံမှ ကျသင့်သော ပရီမီယံများကို ကောက်ယူတောင်းခံခြင်းနှင့် ပေးသင့်သော အသက်အာမခံငွေများကို ထုတ်ပေးခြင်းကိုသာ ပြုလုပ်သဖြင့်၊ ကော်ပိုရေးရှင်းသည် စီးပွါးရေးလုပ်ငန်းကို၊ မြန်မာပြည်တွင်း၌ မဆောင်ရွက်တော့သည်ဖြစ်ရာယခု အငြင်းပွါးမှုကို၊ ဝါကိုင်ပဋိပက္ခခုံရုံးသို့ မလွှဲအပ်နိုင်ကြောင်းဖြင့် လျှောက်လဲ၏။ သို့သော် အသက်အာမခံလုပ်ငန်းဘွင် အသက်အာမခံ ပေါ်လစီ ထုတ်ယူထားသူများထံမှ ကျသင့်သော ပရီမီယံငွေကို တောင်းခံခြင်းသည်၊ စီးပွါးရေးလုပ်ငန်း မဟုတ်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။

အမှုအကြောင်းခြင်းရာအား လုံးကို ဖေ့လာ သုံးသပ်ပြီးနောက်၊ အိန္ဒိယအသက်အာမခံကော်ပိုရေးရှင်းနှင့် ထိုကော်ပိုရေးရှင်း၏ အလုပ်သမားအစည်းအရုံးတို့သည်၎င်း၊ ပေါ်ပေါက်သည့် အငြင်းပွါးမှုသည်၎င်း၊ ဝါကိုင်ပဋိပက္ခ အက်ဥပဒေတွင် အကျုံးဝင်သည်ဟုယူဆရမည်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ဆုံးဖြတ်ရပေမည်။

ထို့ကြောင့်၊ ဝါကိုင်ပဋိပက္ခခုံရုံးသည်၊ ထိုအငြင်းပွါးမှုကို စစ်ဆေးစီရင်ဆုံးဖြတ်နိုင်ခွင့်ရှိပေမည်။ ယင်းသို့ဖြစ်ရကား ထိုခုံရုံး၏ ဆုံးဖြတ်ချက်သည် သာမန်အားဖြင့် တရားဥပဒေနှင့် မကိုက်ညီစေကာမူ၊ အမှုခေါ် စာချုန်တော်ဖြင့် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် အကြောင်းမရှိပေ။ အမှန်အားဖြင့်ဆိုသော်၊ ဝါကိုင်ပဋိပက္ခခုံရုံး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀ အရ၊ ခုံရုံးသည် လွှဲအပ်သော အငြင်းပွါးမှုကို စစ်ဆေးစောကြောလေ့လာ သုံးသပ်ပြီးနောက်၊ မိမိတို့ လျော်ကန်သင့်မြတ်သည်ဟုထင်မြင်သည့်အတိုင်း ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်နိုင်ခွင့်ရှိသည်။

နောက်ဆုံးအနေဖြင့် အသက်အာမခံ ကော်ပိုရေးရှင်း၏ ပညာရှိ ရှေနေကြီး လျှောက်လဲသည်မှာ၊ ခုံရုံးသည် အလုပ်သမားများ တောင်းဆိုသည်ကို ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊

၁၉၆၃

အိန္ဒိယအသက်အာမခံကော်ပို
ရေးရှင်း
နှင့်
မြန်မာနိုင်ငံ
ဝါကိုဇူပဋိပက္ခ
ခုံရုံး ပါ ၂။

ဇန္နဝါဝါရီလ ၁ ရက်နေ့မှစ၍ နောက်ကြောင်းပြန် အကျိုးသက်ရောက်စေပြီး၊ မူရင်း လစာအပေါ် တွင် ငွေ ၁၀ တိုးမြှင့်ပေးရန် အမိန့်မချမှတ်သင့်ကြောင်းဖြင့် လျှောက်လဲခြင်းဖြစ်သည်။ သို့သော် ပညာရှိရွှေနေကြီးကိုယ်တိုင်ကပင် ယင်းသို့အမိန့်မျိုးကို ခုံရုံးချမှတ်နိုင်ခွင့် မရှိကြောင်း မပြောဆိုနိုင်ပါဟုဝန်ခံ၏။

ဝါကိုဇူပဋိပက္ခခုံရုံးသည်၊ ပညာရှိ ရွှေနေကြီး တင်ပြသော အချက်အလက်အားလုံးတို့ကို သေချာစေ့ငုံစွာ သုံးသပ်ပြီးနောက်မှ၊ အကျိုးအကြောင်းအားလုံးကို ဆက်စပ်ဝေဖန်ပြီး၊ အမိန့်ချခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ အမှုခေါ် စာချုန်တော်ဖြင့် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် အကြောင်းမမြင်သဖြင့် လျှောက်လွှာကို စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်လိုက်သည်။

ဤရုံးရွှေနေခမှာ ဂ၅ ဖြစ်စေရမည်။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး၊ တရားသူကြီး ဦးစံမောင် နှင့် တရားသူကြီးဦးစောဘသိန်းတို့ရှေ့၌

အာမက်ဗိုင်အိုလင်ဟောဇစရီဝပ် (ဘာဒးမား) လီမိတက် (လျှောက်ထားသူ) နှင့် ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး (ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး) (လျှောက်ထားခံရသူ) *

† ၁၉၆၃ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၅ ရက်။

ရောင်းခွန် နည်းဥပဒေ ၄ (၁)အရ၊ ကင်းလွတ်ခွင့် သတ်မှတ်ရာ၌၊ စုစုပေါင်းရောင်းရငွေကို မူတည်ရခြင်း။

ရောင်းခွန်အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၊ ရောင်းရငွေ အပေါ်၌ ရောင်းခွန်စည်းကြပ်ရခြင်း၊ ပုဒ်မ ၂ (၃) "ရောင်းရငွေ" ပုဒ်မ ၄ နှင့် ပုဒ်မ ၅(ခ)၊ ရောင်းခွန်နည်းဥပဒေ ၄ (၁)(ခ) ပြဋ္ဌာန်းသည့် ဥပဒေပါင်း။ မရှိသောပြဋ္ဌာန်းချက်။

လျှောက်ထားသူ ပြုလုပ်သော စုပ်ကျယ်အင်္ကျီများနှင့် စုပ်ကျယ်ဖျင်များအပေါ် ကျသင့်သော ရောင်းခွန် စည်းကြပ်ရာ၌ ကုန်သွယ်မှုလုပ်ငန်း အခွန်တော်အရာရှိသည်၊ ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ ရောင်းခွန် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅(ခ)အရ၊ ပြဋ္ဌာန်းသော ကင်းလွတ်ခွင့်ကို အဆိုပါပစ္စည်း နှစ်မျိုးနှစ်စားအနက်၊ တမျိုးစီအပေါ် မူတည်၍ သတ်မှတ်ခြင်းမပြုဘဲ၊ ပစ္စည်းနှစ်မျိုးစလုံး ရောင်းရငွေကို စုပေါင်းပြီးမှ သတ်မှတ်သည်ကို မကျေနပ်သဖြင့်၊ ၎င်းပစ္စည်းနှစ်မျိုးနှစ်စားအနက်၊ တမျိုးစီအပေါ် မူတည်၍ သတ်မှတ်သင့်ကြောင်းဖြင့် အရေးဆိုစီ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ရောင်းခွန် နည်းဥပဒေ ၄ (၁)ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရဆိုလျှင်၊ သက်ဆိုင်ရာ နှစ်အတွင်း ရောင်းချသော ကုန်များ၏ စုစုပေါင်း ရောင်းရငွေကို မူတည်၍ ကင်းလွှတ်ခွင့် သတ်မှတ်ရမည်ဖြစ်သည်။

၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ ရောင်းခွန်အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄ အရဆိုလျှင်၊ ယခုအမှုပါ ကုန်မျိုးအပေါ်တွင် ရောင်းခွန် စည်းကြပ်ရာ၌ပြုလုပ်သော ကုန်၏တန်ဘိုး (၀၀) ရောင်းရငွေအပေါ်၌ စည်းကြပ်ရမည် ဖြစ်သည်။ ထို"ရောင်းရငွေ"ကို အဆိုပါအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂ (၃)တွင် အဓိပ္ပါယ်ဖေါ်ပြထားသည်။

---

* ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမစေခဒကမှုအမှတ် ၂ မှ ၆။

† ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ ရောင်းခွန်တော် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၀ (၁)အရ၊ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး (ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး၏) ရောင်းခွန်တော်ပြင်ဆင်မှု အမှုတွဲအမှတ် ၁-ဃ-၃/၆၀၊ ၁၉၅၂-၅၃ ခုနှစ်တွင် ၁၂-၇-၆၁ နေ့စွဲပါ ချမှတ်ဒဏ္ဍာအမိန့်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပေါ်ပေါက်သော ဥပဒေအချက်အလက်ဆိုင်ရာ ပြဿနာ ၁။

၁၉၆၃

အာမက်မြို့ငှါအို လင်ဟော့စရီဝပ် (ဘာမား) လီမိတက် နှင့် ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး (ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး)။

အဆိုပါအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄ နှင့် ပုဒ်မ ၅ (ခ)ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို စုပေါင်း၍ လေ့လာသုံးသပ်သော်၊ ရောင်းခွန်ကို ရောင်းရငွေပေါ် တွင် စည်းကြပ်၍ အခွန်လွှတ်ငြိမ်းခွင့် ပြုရာ၌လည်း တနှစ်လျှင် ပြဋ္ဌာန်းသည့်ငွေပေါင်းအောက် နည်း၍ရသော ရောင်းရငွေကိုသာ လွှတ်ငြိမ်းခွင့်ပြုကြောင်း ပေါ် လွင်၏။ အဆိုပါနည်းဥပဒေ ၄ (၁)(ခ)ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် စုပေါင်း၍ လေ့လာသုံးသပ်လျှင် ထိုပြဋ္ဌာန်းသည့်ငွေပေါင်းမှာ ကုန်ပြုလုပ်သူက တနှစ်အတွင်းရောင်းသော ကုန်မျာ်း၏ စုစုပေါင်း တန်ဘိုးငွေ ၅ သိန်း (မူလက ၁၀ သိန်း)ဖြစ်သည်။

ကုန်တမျိုးစီအပေါ် ၌ ရောင်းခွန် လွှတ်ငြိမ်းခွင့် သတ်မှတ်ရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းချက် မရှိခေ။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။မက်ဆားစူး(ရ်) များ နှင့် ဘွန်း၊ ဦးဟုန်ကြွန် နှင့် ဦးအောင်သန်းထွန်းတို့ လိုက်ပါဆောင်ရွက်ကြသည်။

လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။အစိုးရရှေ့နေ ဦးဘကျော် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုမျာ်းတွင်၊ အာမက် တရော့စ်ပ်ကျယ်လုပ်ငန်း (မြန်မာပြည်လီမိတက်)၊ ၁၉၅၂-၅၃ ခုနှစ် မှ ၁၉၅၆-၅၇ ခုနှစ်အထိ၊ ငါးနှစ်အတွင်း ပြုလုပ်သော စုပ်ကျယ်အင်္ကျီမျာ်းနှင့် စုပ်ကျယ်ဖျင်မျာ်းအပေါ် ကျသင့်သော ရောင်းခွန် စည်းကြပ်ရာ၌၊ ကုန်သွယ်မှုလုပ်ငန်းအခွန်တော် အရာရှိသည်၊ ၁၉၅၂ ခုနှစ် ရောင်းခွန် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅ (ခ) အရ၊ ပြဋ္ဌာန်းသော ကင်းလွှတ်ခွင့်ကို၊ အဆိုပါ ပစ္စည်းနှင့်မျိုးနှစ်စားအနက်၊ တမျိုးစီအပေါ် မူတည်၍ သတ်မှတ်ခြင်းမပြုဘဲ၊ ပစ္စည်းနှစ်မျိုးလုံး ရောင်းရငွေကို စုပေါင်းပြီးမှ သတ်မှတ်သည်ကို မကျေနပ်ဆဖြင့်၊ အယူခံဝင်ရာ မအောင်မြင်ခေ။ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး (ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး) ထံ ပြင်ဆင်မှု တင်သွင်းရာ၌လည်း မအောင်မြင်သဖြင့်၊ ယင်းကုမ္ပဏီ၏ လျှောက်ထားချက်အရ၊ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးသည်၊ အဆိုပါ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၀ (၁) အရ၊ ယခုထောက်လှမ်းမေးမြန်းခြင်းဖြစ်သည်။

ကုမ္ပဏီ၏ ပညာရှိရှေ့နေကြီးက၊ ကင်းလွှတ်ခွင့်သတ်မှတ်ရာတွင်၊ ထိုပစ္စည်း နှစ်မျိုးနှစ်စား ပြုလုပ်ရာ၌ အသုံးပြုသော အခြေခံကုန်ကြမ်း၊ ပြုလုပ်ပုံပြုလုပ်နည်း။ ရရှိသော ကုန်ချော စသည်တို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီးလျှင်၊ စုပ်ကျယ်အင်္ကျီမျာ်း ရောင်းရငွေကို သီးခြားတွက်ချက်ပြီး၊ ထိုရောင်းရငွေမှ ကင်းလွှတ်ခွင့်ပြုသောငွေကိုနုတ်ပြီး၊ ကျန်ငွေ အပေါ် ၌သာ ရောင်းခွန်စည်းကြပ်သင့်ကြောင်း။ ထိုနည်းတူစွာ စုပ်ကျယ်ဖျင်နှင့် စပ်လျဉ်း၍လည်း ရောင်းရငွေ သီးခြားတွက်ချက်၍ ခွင့်ပြုငွေနုတ်ပြီးမှ ရောင်းခွန် စည်းကြပ်သင့်ကြောင်းဖြင့် လျှောက်လဲ၏။

၁၉၅၂

အာမက်ဗျိုင် အို လင်ဟော့စရီဝပ် (ဘားမား) လီမိတက် နှင့် ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး (ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး။)

၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ ရောင်းခွန်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅ (ခ) မှာ၊ ယခုမူခင်းနှင့် သက်ဆိုင်သ၍၊ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

"ပုဒ်မ ၄ တွင် မည်သို့ပင်ပါမို့စေကာမူ၊ အောက်ပါ ကုန်စည်များပေါ်တွင် အခွန်မပေးဆောင်ရ။

"ကုန်ပြုလုပ်သူက၊ သို့တည်းမဟုတ် ကုန်ထုတ်လုပ်သူက တန်စ်လျှင် ပြဋ္ဌာန်းသည့်ငွေပေါင်းအောက်နည်း၍ ရောင်းရသော ကုန်စည်များ

ထို "ပြဋ္ဌာန်းသည့်ငွေပေါင်း" ကို အဆိုပါ ရောင်းခွန်အက်ဥပဒေအရ ပြုလုပ်သော ရောင်းခွန်နည်းဥပဒေ ၄ တွင် သတ်မှတ်ထား၏။ ဤအမှုနှင့်သက်ဆိုင်သော ထိုနည်းဥပဒေပုဒ်မ ၄ (၁) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များသည်၊ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

"4. (1) The following manufacturers or producers shall apply for registration in Form S.T. 1 to the Commercial Tax Officer concerned:—

(a) every manufacturer or producer of alcoholic liquor under D-1 or B-1 licence issued under the Burma Excise Act;

(b) every manufacturer or producer of any other goods (except other alcoholic liquor) whose total sale in any one year amounts to Kyat (five) lakhs or more."

လျှောက်ထားသူ ကုမ္ပဏီ၏ ပညာရှိရွေးနေကြီးနှင့် ပညာရှိ အစိုးရရွေးနေကြီးတို့က၊ ရောင်းခွန် လွှတ်ငြိမ်းခွင့်ပြုသည့်ငွေကို ထိုနည်းဥပဒေ ၄ (၁) တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားကြောင်း သဘောတူဝန်ခံကြ၏။ ထိုနည်းဥပဒေ ၄ (၁) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ ဆိုလျှင်၊ သက်ဆိုင်ရာနှစ်အတွင်း ရောင်းချသော ကုန်မျိုး၏ စုစုပေါင်းရောင်းရငွေကို မူတည်၍ ကင်းလွှတ်ခွင့် သတ်မှတ်ရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုကင်းလွှတ်ခွင့်ပြုသောငွေမှာ၊ မူလပဌမ၌ ၁၀ သိန်းဖြစ်၍၊ နောက်ပိုင်းတွင် ၅ သိန်းအထိ လျော့လိုက်၏။

၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ ရောင်းခွန် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄ အရဆိုလျှင်၊ ယခုအမှုပါ ကုန်မျိုးအပေါ်တွင် ရောင်းခွန်စည်းကြပ်ရာ၌ ပြုလုပ်သော ကုန်၏တန်ဘိုး (ဝါ) ရောင်းရငွေအပေါ်၌ စည်းကြပ်ရမည်ဖြစ်သည်။ ထို "ရောင်းရငွေ" ကို အဆိုပါ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂ (ခ) တွင် အောက်ပါအတိုင်း အဓိပ္ပါယ်ဖေါ်ပြထားသည်။

(ခ) "..... ကုန်စည်ရောင်းသည့်အတွက် ကုန်ပြုလုပ်သူအား၊ သို့တည်းမဟုတ် ကုန်ထုတ်လုပ်သူအား၊ သို့တည်းမဟုတ် ကုန်တင်သွင်းသူအား အတိုးစားနားအဖြစ်ဖြင့် ပေးသင့်သော ငွေထဲမှ၊ ကုန်သွယ်မှုသာမန်ထုံးစံအတိုင်း

၁၉၆၂

အာမက်ဗွိုင်အို လင်ဟော့စရိုဝပ် (ဘားမား) လီမိတက် နှင့် ဘဏ္ဍာတော် မင်းကြီး (ကူးသန်းရောင်း ဝယ်ရေး)။

ခွင့်ပြုသော လျော့နှုန်းကိုနုတ်ပြီးသည့်နောက်၊ ကျန်ရှိသောငွေကို ဆိုလိုသည်။ သို့ရာတွင် တန်ဆာခကိုသော်၎င်း၊ ပေးအပ်ခကိုသော်၎င်း၊ တပ်ဆင်ခကိုသော်၎င်း၊ ထုပ်ပိုးခကိုသော်၎င်း သီးသန့်၍တင်ထားလျှင်၊ ထိုအခမှတပါး ထိုကုန်စည်ကို ပေးအပ်သည့်အခါ၌ဖြစ်စေ၊ မပေးအပ်မီကဖြစ်စေ၊ ကုန်ပြုလုပ်သူက၊ သို့တည်းမဟုတ် ကုန်ထုတ်လုပ်သူက၊ သို့တည်းမဟုတ် ကုန်တင်သွင်းသူက ထိုကုန်စည်ကို တနည်းနည်း ပြုပြင် ပေးရသည့်အတွက် တင်ထားသော အဘိုးငွေပါဝင်သည်။"

အဆိုပါ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄ နှင့် ပုဒ်မ ၅ (ခ) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို စုပေါင်း၍ လေ့လာသုံးသပ်သော် ရောင်းခွန်ကို ရောင်းရငွေပေါ်တွင် စည်းကြပ်၍ အခွန်လွှတ်ငြိမ်းခွင့်ပြုရာ၌လည်း၊ တနှစ်လျှင် ပြဋ္ဌာန်းသည့်ငွေပေါင်းအောက်နည်း၍ရသော ရောင်းရငွေကိုသာ၊ လွှတ်ငြိမ်းခွင့်ပြုကြောင်း ပေါ်လွင်၏။ ထိုပြဋ္ဌာန်းချက်များကို၊ အဆိုပါ နည်းဥပဒေ ၄ (၁) (ခ) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် စုပေါင်း၍ လေ့လာသုံးသပ်လျှင် ထိုပြဋ္ဌာန်းသည့် ငွေပေါင်းမှာ ကုန်ပြုလုပ်သူ တနှစ်အတွင်းရောင်းသော ကုန်များ၏ စုစုပေါင်းဘန်ဘိုးငွေ ၅ သိန်း (မူလက ၁၀ သိန်း) ဖြစ်သည်။ ကုမ္ပဏီ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး လျောက်ထားသည့်အတိုင်း၊ ကုန်တမျိုးစီအပေါ်၌ ရောင်းခွန်လွှတ်ငြိမ်းခွင့် သတ်မှတ်ရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းချက်မရှိခဲ့။ ကုန်များအားလုံး ရောင်းရငွေပေါ်၌သာ အခွန်လွှတ်ငြိမ်းခွင့် သတ်မှတ်နိုင်ပေမည်။

ကုမ္ပဏီ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး လျောက်လဲသည့်အတိုင်း လက်ခံလျှင်၊ အဆိုပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များတွင် မပါရှိသော စကားရပ်များကို၊ ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီး အဓိပ္ပါယ် ကောက်ယူရာရောက်ပေလိမ့်မည်။ မက်(စ်)ဝဲ(လ်) ပြုစုသော ၉ ကြိမ်မြောက်ထုတ် စတက်ကျူ အဓိပ္ပါယ်ကောက်ကျမ်း စာမျက်နှာ ၁၄ တွင် အောက်ပါအတိုင်းမြွက်ဆိုထား၏။

> " . . . . It is a strong thing to read into an Act of Parliament words which are not there, and, in the absence of clear necessity, it is a wrong thing to do. We are not entitled to read words into an Act of Parliament unless clear reason for it is to be found within the four corners of the Act itself."

ထိုမြွက်ဆိုချက်မှာ တိကျမှန်ကန်သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ သဘောတူလက်ခံရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုမြွက်ဆိုချက်အရဆိုလျှင်၊ ကုမ္ပဏီ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး တင်ပြသော အချက်

အလင်္ကာများကို၊ ရောင်းခွန်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅ (ခ) နှင့် ရောင်းခွန်နည်းဥပဒေ ၄ (၁) (ခ) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ ဘို၊ အဓိပ္ပါယ် ကောက်ရာ၌၊ ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်း မပြု နိုင်ပေ။

ထို့ကြောင့် ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး (ကူးသန်းရောင်းငယ်ရေး) ၏ အဆုံးအဖြတ်သည် မှန်ကန်သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ ယူဆကြောင်း ဖြေကြားလိုက်သည်။

၁၉၆၃

အာမက်ဗျိုင်အို လင်ဟောဒ်စရီဝပ် (ဘာမား) လီမိတက် နှင့် ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး (ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး)။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးရွှေမော်ဂ်၌

† ၁၉၆၃

ဧန္နဝါရီလ ၁၅ ရက်။

ဦးချစ်ထွန်း (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ဒေါ်ငွေသောင်းကိုကျော်ကြီး ပါ ၂ နှင့် မမြရွှေ (အယူခံတရားခံများ)*

ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပဌမဇယား အပိုဒ် ၁၄၂၊ ၁၄၄၊ ၁၂ နှစ်ကိုမည်သည့်နေ့ရက်မှစ၍ ရေတွက်ရခြင်း။

ပိုင်ဆိုင်သူကို ဖယ်ရှားခြင်း၊ စွန့်လွှတ်ခြင်းဟု မဆိုနိုင်သည့်ကိစ္စ။

မြေကို သာမန်လက်ရှိထားခြင်းနှင့် ပိုင်ရှင်အား ဆန့်ကျင်၍ လက်ရှိထားခြင်းတို့ ခြားနားခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။တရားလိုအဖြစ် တရားစွဲဆိုသူသည်၊ အချင်းဖြစ်မြေကို လက်ရှိထားစဉ်၊ အခြားသူတဦးက အတင်းဖယ်ရှားလျှင်သော်၎င်း၊ မိမိသဘောအတိုင်း ထိုလက်ရှိကို စွန့်လွှတ်လျှင်သော်၎င်း၊ ပြန်လည်လက်ရောက် ရလိုမှုတရားစွဲသည့်အခါ၌၊ ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပဌမဇယားအပိုဒ် ၁၄၂ အရ၊ ဖယ်ရှားခြင်းခံရသည့်နေ့၊ သို့တည်းမဟုတ် လက်ရှိစွန့်လွှတ်သည့်နေ့မှ ၁၂ နှစ်အတွင်း တရားစွဲဆိုရမည်ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့မဟုတ်လျှင် တရားစွဲဆိုသူသည်၊ အပိုဒ် ၁၄၄ အရ၊ သတ်မှတ်သည့်ကာလ စည်းကမ်းသတ်အတွင်း တရားစွဲဆိုရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့တရားစွဲဆိုရာ၌ မြေလက်ရှိရသူ တရားဝံသည်၊ **တရားစွဲထိုလူတရားလိုအား စတင်၍ဆန့်ကျင် လက်ရှိနေသည့်ရက်မှ** ၁၂ နှစ်အတွင်း တရားစွဲဆိုရမည်ဖြစ်သည်။

အရွှေ ဂေါဒါဝတီနယ်၊ ပစ္စည်းယိမ်းပန်းနှင့် ခြာဘာဂိုဘင်ဗါရာချ၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ အော၊ အိုင်၊ ဆာ(ရ်)၊ မဒရပ်၊ စာ ၇၉၈။

မေဟာဘန်နှင့် ယူစုပ်ခန်၊ ၁၉၄၁ ခုနှစ်၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ နဂ်ပူ၊ စာ ၆၅၅ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

အချင်းဖြစ်မြေပေါ်တွင် ယခုပိုင်ဆိုင်သူ တရားလိုသော်၎င်း၊ ယခင်ပိုင်ဆိုင်သူများ သော်၎င်း နေထိုင်ခြင်း မရှိသဖြင့်ထိုမြေပေါ်မှ တရားလိုကိုသော်၎င်း၊ ယခင်ပိုင်ဆိုင်သူများကိုသော်၎င်း တရားခံများက ဖယ်ရှားခြင်း ပြုသည်ဟုမဆိုနိုင်သည့်အပြင်၊ ထိုပိုင်ရှင်များသည် အချင်းဖြစ်မြေ လက်ရှိကို လွှတ်ခဲ့သည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။

ထို့ကြောင့် အချင်းဖြစ်မြေမှ တရားခံများ ထွက်ခွါသွားစေရန် စွဲဆိုသောအမှုသည် ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပဌမဇယားအပိုဒ် ၁၄၂ တွင် အကျုံးမဝင်။

---

* ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ တရားမပဌမအယူခံမှုအမှတ် ၉၊ ၁၀၊ ၁၁။

† ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၁၄၁၉၊ ၁၄၂၉၊ ၁၄၂၅ တွင် ၂၁-၁၂-၅၉ နေ့စွဲပါ ရန်ကုန်မြို့၊ စတုတ္ထတရားသူကြီး ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၃

ဦးချစ်ထွန်း နှင့် ဒေါ်ငွေသောင်း၊ ကိုကျော်ကြီး ပါ ၂ နှင့် မမြရွှေ။

သို့ဖြစ်၍ တရားခံများသည် တရားမစွဲမီ ၁၂ နှစ်ကျော်ကာလက မိမိတို့အသီးသီး လက်ရှိထားသော မြေကွက်များကိုပိုင်ရှင်အဆက်ဆက်တို့အား ဆန့်ကျင်၍ လက်ရှိထား မထားဆိုသည့် ပြဿနာကိုစဉ်းစားရမည်။

မြေကိုသာမန် လက်ရှိထားခြင်းနှင့်ပိုင်ရှင်အား ဆန့်ကျင်၍ လက်ရှိထားခြင်းမှာ ခြားနားသည်။ ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပဌမဇယား အပိုဒ် ၁၄၇ တွင်၊ သာမန်လက်ရှိထားခြင်းမျိုး မဟုတ်ဘဲ တရားလိုအား ဆန့်ကျင်၍ လက်ရှိထားခြင်းမျိုးသာ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။

ပီ၊ လက်ရှမီရယ်ဒီနှင့် အယ်(လ်)၊ လက်ရှမီရယ်ဒီ၊ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ အိန္ဒိယတရားလွှတ်တော်ချုပ် စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၁၉၅၊ ၂၀၆ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

တရားခံသည်၊ အချင်းဖြစ်မြေ၏ ပိုင်ရှင်မည်သူ၊ မည်ဝါဖြစ်သည်ကို မသိဘဲ၊ ယခင်ကငှင်းမြေပေါ်တွင် နေထိုင်ခဲ့ဘူးသူ၏ ခွင့်ပြုချက်အရ၊ အဆိုပါမြေပေါ်တွင် နေထိုင်ခြင်းသည် ပိုင်ရှင်အား ဆန့်ကျင်၍ အချင်းဖြစ်မြေကို လက်ရှိထားခဲ့သည်ဟု မဆိုနိုင်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဦးကြင်ထုံး လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

အယူခံတရားခံများအတွက်။ ။ဦးသန်းမောင် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအယူခံမှုသုံးမှုသည်၊ အယူခံ တရားလို ဦးချစ်ထွန်းက၊ ဒေါ်ငွေသောင် အပေါ်၌ဝင်း၊ ဒေါ်ရန်နှင့် ဦးကျော်ကြီးတို့ အပေါ်၌ဝင်း၊ မမြရွှေအပေါ်၌ဝင်း မိမိတို့အသီးသီးလက်ရှိနေထိုင်သောမြေကွက်များမှ ထွက်ခွါသွားစေရန်၊ တရားစွဲဆိုသည့် အမှုသုံးမှုမှ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ထိုအမှုသုံးမှုစလုံးကို နှစ်ဦးနှစ်ဘက်သော၊ ပညာရှိ ရွှေနေကြီးများ၏ သဘောတူညီချက်အရ တပြိုင်နက်တည်း စစ်ဆေးပြီးလျှင်၊ အဆုံးအဖြတ်ပေးခဲ့သည်သာ မက၊ ဤရုံးတွင်လည်း တပြိုင်နက်တည်း ကြားနာသည်ဖြစ်၍၊ ဤအမိန့်တရပ်ဖြင့်ပင် ဆုံးဖြတ်မည်ဖြစ်သည်။

အချင်းဖြစ်မြေကွက်များမှာ၊ ရန်ကုန်မြို့ မုန့်လက်ဆောင်းကုန်း၌ တည်ရှိ၍၊ ထို မုန့်လက်ဆောင်းကုန်းဘွင် အများအားဖြင့် မြေပိုင်ရှင်များ မနေဘဲ၊ အခြားသူများသာ တက်ရောက်နေထိုင်ကြကြောင်း ပေါ်လွင်၏။ အချင်းဖြစ် မြေကွက်များကို မူလက ဦးလွန်းမောင်ဆိုသူပိုင်၍၊ ဦးလွန်းမောင် ကွယ်လွန်ပြီးနောက်၊ ၎င်း၏သား သမီးများဖြစ်သူ၊ ဒေါ်ထွေး၊ ဦးဘခင်နှင့် ဦးဘအေးတို့က မှတ်ပုံတင်စာချုပ်ဖြင့် ဦးဥာဏ်ဆင့်အား ရောင်းချခဲ့ရာ၊ ဦးဥာဏ်ဆင့်ကတဖန်၊ ယခုအယူခံ တရားလို ဦးချစ်ထွန်းအား မှတ်ပုံတင် စာချုပ်ဖြင့် ရောင်းချခဲ့ ကြောင်းကို၊ ဦးချစ်ထွန်းနှင့် ဒေါ်ထွေးတို့၏ သက်သေခံချက်အရရင်း၊ မှတ်ပုံတင် စာချုပ်များ အထောက်အထားအရရင်း နာမည်ပြောင်းကြောင်း အစစ်ခံသည့် မြေတိုင်းစာရေး မောင်စောလွင်၏ ထွက်ချက်အရရင်း ထင်ရှားသဖြင့်၊ မူလရုံးကထိုမြေများကို ဦးချစ်ထွန်းပိုင်ကြောင်း အဆုံးအဖြတ်ပေးသည်ကို လက်ခံရမည်ဖြစ်သည်။

၁၉၆၃

ဦးချစ်ထွန်းနှင့် ဒေါ်ဌေသောင်း၊ ကိုကျော်ကြီး ပါ ၂ နှင့် မမြမွေ့။

အယူခံတရားခံများက မိမိတို့အသီးသီး နေထိုင်သော အဆင့်ဖြစ်မြေကွက်များမှာ တနားစွဲဆိုခြင်းမပြုမီ၊ ၁၂ နှစ်ကျော်က နေထိုင်ခဲ့သည်ဖြစ်၍၊ ကာလစည်းကမ်းသတ်ကျော်လွန်သောကြောင့်၊ ဦးချစ်ထွန်း မိမိတို့အား တရားစွဲဆိုခြင်း မပြုနိုင်တော့ကြောင်းဖြင့် ချေပကြ၏။ မူလရုံးက ဤအချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ သက်သေပြရန်တာဝန်မှာ အယူခံတရားခံများ အပေါ်၌ တည်ရှိသည်ဟု ဆုံးဖြတ်သည်။ သို့သော် သက်သေထွက်ချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီးနောက်၊ အယူခံ တရားခံများသည် ၁၂ နှစ်ကျော် ဆန့်ကျင်လက်ရှိထားခဲ့သည်ဖြစ်၍၊ ဦးချစ်ထွန်း တရားမစွဲဆိုနိုင်တော့ကြောင်းနှင့် ဆုံးဖြတ်ပြီး၊ အမှုများကို ပလပ်ခဲ့သောကြောင့်၊ ဦးချစ်ထွန်း ယခုအယူခံခြင်းဖြစ်သည်။

ကာလစည်းကမ်းသတ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ ဤအမှုများတွင် ကာလစည်းကမ်းသတ်အက်ဥပဒေ ပဌမဇယားအပိုဒ်၊ ၁၄၂ သော်၎င်း၊ ၁၄၄ သော်၎င်း၊ သက်ဆိုင်မည်ဖြစ်သည်။

ထိုအပိုဒ်များမှာ၊ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

Description of suit.	*Period of Limitation.*	*Time from which period begins to run.*
*	*	*
240. For possession of immoveable property when the plaintiff, while in possession of the property, has been dispossessed or has discontinued the possession.	Twelve years	The date of the dispossession or discontinuance.
*	*	*
144. For possession of immoveable property or any interest therein not hereby otherwise specially provided for.	Twelve years	When the possession of the defendant becomes adverse to the plaintiff.

ဤအချက် ဆိုင်ရာဥပဒေကို၊ တရားလွှတ်တော် တရားမ ဒုတိယ အယူခံမှုအမှတ် ၅၆/၅၃ တွင်၊ တရားသူကြီး ဦးစံမောင်သည်၊ **အရှေ့ဂေါဒါဝတီနယ်၊ ပစ္စည်းထိန်းဝန်** နှင့် **ခြာဘာဂိုဘင်ဒါရာချ** (၁)အမှု၊ **မေဟာဘန်** နှင့် **ယူစုပ်ခန်** (၂) အမှုနှင့်အခြားစီရင်ထုံးများကို လေ့လာပြီးလျှင် ဝေဖန်သုံးသပ်ခဲ့လေသည်။ ထိုစီရင်ထုံးများ အတိုင်း

(၁) ၁၉၄၀ ခုနှစ်၊ အေအိုင်အာ(ရ်) မဒရပ်၊ စာ ၂၉၀။

(၂) ၁၉၄၁ ခုနှစ်၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ နှဂ်ပူ၊ စာ ၆၅၅။

၁၉၆၃

ဦးချစ်ထွန်း နှင့် ဒေါ်ငွေသောင်၊ ကိုကျော်ကြီး ပါ ၂ နှင့် မမြင်ရွှေ။

ဆိုလျှင်၊ တရားလိုအဖြစ် တရားစွဲဆိုသူသည်၊ အချင်းဖြစ်မြေကို လက်ရှိထားစဉ်၊ အခြားသူတဦးက အတင်းဖယ်ရှားလျှင်သော်ငင်း၊ မိမိ သဘောအတိုင်း ထိုလက်ရှိကို စွန့်လွှတ်လျှင်သော်ငင်း ပြန်လည်လက်ရောက် ရလိုမှု တရားစွဲသည့် အခါ၌၊ အဆိုပါ အပိုဒ် ၁၄၂ အရ ဖယ်ရှားခြင်း ခံရသည့်နေ့၊ သို့တည်းမဟုတ် လက်ရှိစွန့်လွှတ်သည့်နေ့မှ ၁၂ နှစ်အတွင်း၊ တရားစွဲဆိုရမည်ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့မဟုတ်လျှင်၊ တရားစွဲဆိုသူသည်၊ အပိုဒ် ၁၄၇ အရ၊ သတ်မှတ်သည့်ကာလ စည်းကမ်းသတ် အတွင်း တရားစွဲဆိုရမည် ဖြစ်သည်။ ထိုသို့တရားစွဲဆိုရာ၌၊ မြေလက်ရှိရသူ တရားခံသည်၊ တရားစွဲဆိုသူတရားလို အား စတင်၍ ဆန့်ကျင်လက်ရှိ နေသည့်ရက်မှ ၁၂ နှစ် အတွင်း တရားစွဲဆိုရမည် ဖြစ်သည်။

ယခုအမှုများတွင်၊ အယူခံတရားလို ဦးချစ်ထွန်းဖြစ်စေ၊ ယခင်က ပိုင်ဆိုင်သူများ ဖြစ်စေ တဦးတယောက်မျှအခြင်းဖြစ်မြေကွက်များ ပေါ်တွင် နေထိုင်ခဲ့ကြဟန်မတူ။ ထို့ကြောင့်ပင်၊ ၎င်းတို့အား ယခုအယူခံတရားခံများက အချင်းဖြစ် မြေကွက်များ အပေါ်မှ ဖယ်ရှားခြင်းမပြုခဲ့ချေ။ ထိုပိုင်ဆိုင်မှုများသည် မြေလက်ရှိကို စွန့်လွှတ်ခဲ့ကြသည်ဟုလည်း မဆိုနိုင်ပေ။ ထို့ကြောင့် အထက်ဖော်ပြပါ ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပဌမဇယားအပိုဒ် ၁၄၂ တွင်၊ ဤအမှုများမှာ အကျုံးမဝင်နိုင်ပေ။

ယင်းသို့ဖြစ်ရကား၊ အထက်၌ ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း တရားခံများသည် တရားမစွဲမီ ၁၂ နှစ်ကျော်ကာလက၊ မိမိတို့အသီးသီး လက်ရှိထားသော မြေကွက်များကို ပိုင်ရှင်အဆက်ဆက်တို့အား ဆန့်ကျင်၍ လက်ရှိ ထားမထား ဆိုသည့် ပြဿနာကို စဉ်းစားရပေမည်။ ယင်းသို့စဉ်းစားရာ၌၊ အယူခံတရားခံများက သက်သေ ထင်ရှား ပြရန်တာဝန်ရှိပေသည်။

မြေကို သာမန်လက်ရှိထားခြင်းနှင့် ပိုင်ရှင်အား ဆန့်ကျင်၍ လက်ရှိ ထားခြင်းမှာ ခြားနားသည်။ အထက်၌ဖော်ပြခဲ့သောကာလစည်းကမ်းသတ်အက်ဥပဒေပဌမဇယား အပိုဒ် ၁၄၇ တွင်၊ သာမန်လက်ရှိထားခြင်းမျိုး မဟုတ်ဘဲ၊ တရားလိုအား ဆန့်ကျင်၍ လက်ရှိထားခြင်းကိုသာ ထည့်သွင်း စဉ်းစား ရမည်ဟု အတည့်အလင်း ဖော်ပြထား လေသည်။ ဆန့်ကျင်လက်ရှိ ထားခြင်း၏ အခြင်းအရာနှင့် ပတ်သက်၍၊ **ပီ-လက်ရှမီ ရယ်ဒီ** နှင့် **အယ်(လ်)လက်ရှမီရယ်ဒီ** (၃)အမှုတွင်၊ အောက်ပါမူကိုကိုးကားလက်ခံ ထားသည်ကိုတွေ့ရှိရသည်။

> "An adverse holding is an actual and exclusive appropriation of land commenced and continued under a claim of right, either under an openly avowed claim, or under a

(၃) ၁၉၂၇ ခုနှစ်၊ အိန္ဒိယတရားလွှတ်တော်ချုပ် စီရင်ထုံးများ၊ စ၁၊ ၁၉၅၂၊ ၂၀၆။

၁၉၆၃

ဦးချစ်ထွန်း နှင့် ဒေါ်ငွေသောင်၊ ကိုကျော်ကြီး ပါ ၂ နှင့် မမြဲဌေး။

constructive claim (arising from the acts and circumstances attending the appropriation), to hold the land against him who was in possession. (Angell, sections 390 and 398): It is the intention to claim adversely accompanied by such an invasion of the right of the opposite party as gives him a cause of action which constitutes adverse possession."

ဤအမှုတွင် သက်သေ ဦးဘအေး၊ ဦးပုစိန် နှင့် ဦးသာကျော်တို့၏ ထွက်ချက်များအရ၊ ရန်ကုန်မြို့၊ မုန့်လက်ဆောင်းကုန်းရှိ မြေကွက်များကို အများအားဖြင့် ပိုင်ရှင်များ လက်ရှိ မထားဘဲ၊ အခြားသူများ တက်ရောက် နေထိုင်၍ မြေရှင်များကမြေငှါးခ တောင်းလျှင်လည်း ပေးဆောင်ကြကြောင်း ပေါ်လွင်၏။ အယူခံ တရားခံ ဒေါ်ငွေသောင်ကိုယ်တိုင်ကပင်၊ မိမိနေထိုင်သော မြေကွက်၌ မူလက ဦးဘိုးလူနီ ဆိုသူနေထိုင်ပြီး၊ ၎င်း၏ခွင့်ပြုချက်အရ၊ ဦးဘိုးလူနီ ထွက်သွားသောအခါ၊ မိမိဝင်ရောက် နေထိုင်ကြောင်း မြေပိုင်ရှင်ရှိသည်ကိုလည်း မသိကြောင်း။ မိမိအပေါ်၌ စွဲဆိုသောအမှု ပေါ်ပေါက်လာမှ မြေပိုင်ရှင်ရှိသည်ကို သိကြောင်း ထွက်ဆို၏။ ထို့ကြောင့် ဒေါ်ငွေသောင် သည် ပိုင်ရှင်အား ဆန့်ကျင်၍ အချင်းဖြစ်မြေကို လက်ရှိ ထားခဲ့သည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ အယူခံတရားခံ ဦးကျော်ကြီး သည်၊ ၎င်း၏အစ်မအယူခံတရားခံ ဒေါ်ရန်၏ အခွင့်နှင့် အချင်းဖြစ်မြေပေါ်၌ နေထိုင်ဟန်တူသည်။ ဒေါ်ရန်ကလည်း၊ ထိုမြေပိုင်ရှင်ရှိသည်ကို မသိကြောင်း၊ မေးလည်း မမေးမြန်းခဲ့ကြောင်း ထွက်ဆို၏။ အယူခံတရားခံ ဒေါ်မြရွှေက မိမိသည်အချင်းဖြစ်မြေပေါ်မှာပင် မွေးဖွါးခဲ့ကြောင်း။ သို့သော် မိမိ၏ မိဘသည် ထိုမြေပေါ်၌ အငှါးအဖြစ်နှင့် နေသည်၊ ပိုင်ရှင်အဖြစ်နှင့် နေသည်ကို မသိကြောင်းထွက်ဆို၏။

အထက်ပေါ်ပြပါ အခြေအနေတွင်၊ အယူခံ တရားခံအသီးသီးသည်၊ မိမိတို့ဆိုင်ရာ မြေကွက်အသီးသီးပေါ်၌၊ ၁၂ နှစ်ကျော်မျှ နေထိုင်ခဲ့သော်လည်း၊ ပိုင်ရှင်များအား ဆန့်ကျင်၍ နေထိုင်ခဲ့ကြသည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ မြေလှတ်တော့သဖြင့် ဝင်ရောက်နေထိုင်ကြပြီး၊ ပိုင်ရှင်က မြေခတောင်းလျှင်လည်း ပေးရန်အဆင်သင့် ရှိကြဟန်တူသည်။

အထက်ပေါ်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ အယူခံတရားခံ များသည် ပိုင်ရှင်များအား ဆန့်ကျင်၍၊ ၁၂ နှစ်ကျော်ကာလအတွင်း၊ အချင်းဖြစ်မြေများပေါ်တွင် လက်ရှိနေထိုင်ခဲ့ကြသည်ဟု မယူဆနိုင်ချေ။

အောက်ရုံး၏ ဒီကရီများကို စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။ ဤအယူခံမှု အသီးသီး၏ ရွေ့နေစရိတ်၊ ငွေကျဝိ ဖြစ်စေရမည်။

ORIGINAL CIVIL

Before U Maung Maung, J.

C.C. 1963

Mar. 19.

AHMED YACOOB MAMSA (PLAINTIFF)

v.

GULAM HUSSAIN ESOOF MAMSA AND ONE (DEFENDANTS).*

Declaratory Decree—valuation for—whether payable ad valorem. *Court Fees Act, Art.* 17, *Clause* 6, *Schedule II—suit by trustee for recovery of possession of trust properties. Civil Procedure Code, s.* 92—*when suit by trustee bad for want of Attorney-General's consent.*

The Plaintiff claimed to be the lawful trustee of a certain Waqf, and filed a suit for a Declaratory Decree that he is the lawful trustee thereof, and also prayed for a perpetual injunction restraining another person from acting as trustee. For purposes of jurisdiction the suit was valued at K 1,000 for the injunction, and at K 1,50,000 for the Declaratory decree.

The questions of law which mainly arose for consideration were (1) whether there cannot be one valuation for the relief of perpetual injunction and another valuation for the Declaratory Decree, for purposes of jurisdiction; (2) whether a suit for bare declaration that the plaintiff is a trustee can lie without his suing for possession of the trust properties; and (3) whether the suit is maintainable in law for want of consent of the Attorney-General under s. 92 of the Civil Procedure Code.

Held : (1) In a suit for declaration coupled with a prayer for consequential relief, the Court Fees Act requires the litigant to pay a Court Fee on the Declaration asked for, and *ad valorem* fee on the value of the consequential relief. The Court is not entitled to place a valuation on the Declaration, for by doing this it would be doing a serious injustice to him.

Maung Nyi Maung and others v. *The Mandalay Municipal Committee*, 12 Ran., p. 335, followed.

(2) It is a settled principle than a suit brought by a trustee or manager to remove the defendant from such office and to recover possession of trust properties from him, would fall under Art. 17, Clause 6, Schedule II of the Court Fees Act, and that the right to management being the subject matter of the suit, Court Fees cannot be levied *ad valorem* on the market value of the property.

Khalifa M.S.A. Ganny and others v. *Mohamed Ebrahim and another*, 9 Ran., p, 459; *Kunj Bihari* v. *Keshavlal Hiralal* (1904), I.L.R. 28 Bom., p. 567; *V. Ramados* v. *K. Hanumantha Rao* (1911), I.L.R. 36 Mad., p. 364, referred to.

Jaffar Hussain Khan v. *Mohommed Taqi Khan and others* A.I.R. (1933) Oudh, p. 517; *Vidya Varuthu Thirtha* v. *Balusami Ayyar*, A.I.R. (1922) P.C., p. 123;

* Civil Regular Suit No. 55 of 1962 of the Original Side, Chief Court.

C.C. 1963

AHMED YACOOB MAMSA v. GULAM HUSSAIN ESOOF MAMSA AND ONE.

and *Kunju Meethyan and another* v. *Kunjan Maracker and others*, A.I.R. (1954), Trav.-Cochin, p. 51, referred to and followed.

(3) As the Plaintiff is only seeking to enter the office of trustee under the Deed of Waqf, and does not seek in the suit any of the reliefs set out in clauses (*a*) to (*h*) of s. 92 of the Code of Civil Procedure, the suit is not bad for want of the Attorney-General's consent.

Kunju Meethyan and another v. *Kunjan Maracker and others*; and *Khalifa M. S. A. Ganny and others* v. *Mohamed Ebrahim and another* (supra), referred to and distinguished.

Banerjee for the Plaintiff.

Chaube and *Myint Soe* for the Defendants.

U MAUNG MAUNG, J.—The plaintiff asks for a declaratory decree that he is the lawful trustee of " Ahmed Esoof Mamsa Waqf " in terms of the deed which brought it into being and by which the office has, according to the plaintiff, devolved on him as and from 26th August 1961 on the death of his father Yacoob Ahmed Mamsa. The plaintiff also prays for a perpetual injunction against the second defendant, Sulaiman Mohamed Mamsa, restraining and/or prohibiting him from acting as a trustee of the said trust.

In paragraph 2 of the plaint the line of devolution of the office of trustee, as mapped out in the deed of Waqf, is reproduced. This line beginning with Ahmed Esoof Mamsa, the Creator of the trust, runs on after his death to Esoof, the son as sole trustee and then to two trustees, *viz.*, the son of Esoof and the son of Yacoob Mamsa, the youngest son of Ahmed Esoof, on the death of Esoof. From then on there are to be two trustees jointly managing the trust, the line running through the nearest male descendent of the predecessor trustee. In paragraphs 3 and 4 of the plaint, the line of descent of the trusteeship is traced to the plaintiff who is a son of the late Yacoob Ahmed Mamsa. The plaintiff is one of the sons of Yacoob Ahmed Mamsa and states that the other sons have all agreed that he should take the place of the father as the sole trustee of the Ahmed Esoof Mamsa trust. The deed of Waqf has

been produced in its original by the plaintiff and there is no dispute as to its authenticity. Nor do the defendants deny that this deed which has founded the trust lays down the scheme by which it is to be managed and maps out the line by which the joint trusteeship must descend.

By a letter dated 7th December 1961 the plaintiff informed the first defendant that on the death of his father Yacoob Ahmed Mamsa and by an agreement between the sons, he the plaintiff, would in terms of the deed of Waqf, enter into the office of trustee jointly with the first defendant. Instead of receiving the plaintiff as a co-trustee, the first defendant proceeded to appoint the second defendant as a " trustee " of the Waqf and informed the plaintiff of the appointment by a letter dated 15th December 1961. Allegations are made in the letter that the plaintiff was claiming repayment of certain loans said to be due from the Waqf to the plaintiff and as this would constitute a conflict of interests the plaintiff would not be a fit and proper person to be a trustee. " I have appointed him (Sulaiman Mohamed Mamsa, the second defendant) as a trustee for the interim period " the first defendant wrote, " during which you can obtain the necessary direction from the Court if you choose to do so ". Hence this suit.

As the facts are not seriously in dispute and as the determination of the suit largely depends on the reading of the deed of Waqf, the parties have chosen to meet each other on the following issues which they have joined by consent:

1. Is the plaint sufficiently stamped ?
2. Is the suit maintainable in law ?
3. Did the plaintiff become a trustee of the suit Waqf in terms of the deed on the death of his father ?

C.C. 1963

AHMED YACOOB MAMSA v. GULAM HUSSAIN ESOOF MAMSA AND ONE.

4. Does the deed of Waqf preclude the plaintiff from becoming a trustee assuming that the allegations made in paragraph 5 of the written statement are correct ?

5. To what, if any, relief is the plaintiff entitled ?

In making his submissions on issue No. 1, Mr. Chaube, learned Counsel for the defendants laid stress on the valuation fixed for the purpose of injunction at K 1,000 by the plaintiff and argues that there cannot be one valuation for the relief of perpetual injunction and another for the declaratory decree for purposes of jurisdiction of which plaintiff has valued the suit at K 1,50,000. It is the contention of the learned Advocate that *ad valorem* Court fee must be paid on the valuation of K 1,50,000. Mr. Banerji, learned Counsel for the plaintiff, cites the ruling in *Maung Nyi Maung and others* v. *The Mandalay Municipal Committee* (1) in which it has been held that under section 7, subsection (4) of the Court Fees Act in a suit for an injunction the plaintiff must value the relief sought and the amount at which he values his relief is left entirely to his discretion. " In a suit for a declaration coupled with a prayer for consequential relief ", Leach, J. held, " the Court Fees Act requires the litigant to pay a Court Fee . . . . on the declaration asked for and *ad valorem* fee on the value of the consequential relief sought as declared by the litigant. The Court Fees Act does not require a valuation of the declaration and the Court is not entitled to place a valuation on it. To do so and to require the litigant to pay *ad valorem* Court fee thereon is, to my mind, doing him a serious injustice." On that reasoning and authority I must reject the contention made by the learned Counsel for the defendants that *ad valorem* Court fees must be paid by the plaintiff on the K 1,15,000 which

(1) 12 Ran., p. 335.

he fixed as the value of the suit for the declaratory decree for purposes of jurisdiction.

One other question connected with the payment of Court fees was not taken up by Mr. Chaube in his otherwise thorough and helpful arguments. The question is whether the suit is bad for failing to ask for possession of the trust properties and whether if such possession is asked for *ad valorem* Court fees must be paid on the market value of the properties which constitute the trust. There is one Burma ruling in which it was held that plaintiffs who claimed that they were the lawfully appointed trustees of a certain trust property could not ask for a bare declaration of injunction against the defendants but must pray for possession of the trust property as well and value the suit accordingly. In that decision in *Khalifa M. S. A. Ganny and others* v. *Mohamed Ebrahim and another* (2), Carr, J. discussed the rulings in *Kunj Bihari* v. *Keshavlal Hiralal* (3) and *V. Ramados* v. *K. Hanumantha Rao* (4), where contrary views were expressed that a suit for declaration was maintainable without a prayer for possession of the trust properties. In those cases the reasoning was that it would be preposterous to require trustees to pay *ad valorem* Court fees on a suit for possession of temple property but Carr, J. differing, ruled that " that seems to me a question for the legislature, which could provide that in such suits fees should be calculated on some other basis but is not done so. The law as it stands is that if they did sue for possession they would have to pay the court fees on the same basis as any private person and the consideration that it is unreasonable to require them to do this is irrelevant to the question whether they should join to pray for possession or not."

In view of the above decision by Carr, J., I decided to invite learned Counsel for the parties to address me further

(2) 9 Ran., p. 459. (3) (1904) I.L.R. 28 Bom., p. 567.
(4) (1911) I.L.R. 36 Mad., p. 364.

C.C. 1963

AHMED YACOOB MAMSA v. GULAM HUSSAIN ESOOF MAMSA AND ONE.

on the question " does a suit for bare declaration that the plaintiff is a trustee lie without his suing for possession of the trust property ? ". I have had the benefit of able assistance from Mr. Banerji for the plaintiff and U Myint Soe for the defendants in seeking an answer to that question. U Myint Soe invites my attention to the ruling in *Mohamed Jafar Husain Khan* v. *Mohammad Taqi Khan and others* (5) in which a Bench had decided that a person suing in his personal capacity for a declaration that he is the mutawalli of the Waqf property is not barred from obtaining a decree by reason of the fact that he does not in the same suit ask for possession over the property. It was held that if the plaintiff " is held to be mutawalli he will *ipso facto* on the pleadings of the defendants-respondents themselves be entitled to take over the property from them. If they refuse to give possession they will necessarily have to assert a title adverse to the Waqf and to set up a claim which is not consistent with their present position." It was also pointed out that the Waqf property is vested in the Almighty and not in the mutawallis who act merely as representatives and managers. The decision of the Privy Council that " neither the sajjadanashin nor the mutawalli has any right in the property belonging to the Waqf, the property is not vested in him," was also referred to by the Bench which came to the conclusion that the plaintiff " was not suing to recover any property in his own personal right but was suing merely to obtain a declaration that he was entitled as mutawalli to control and manage the property of the Waqf on behalf of the true owner." Privy Council decision is *Vidya Varuthu Thirtha* v. *Balusami Ayyar* (6). In that case the decision of Carr, J. in the *Ganny case* was referred to and dissented from. A later decision by a Bench of the High Court of Travancore-Cochin also settles the principle that a suit

(5) A.I.R. (1933) Oudh, p. 517. (6) A.I.R. (1922) P.C., p. 123.

brought by a trustee or a manager to remove the defendant from such office and to recover possession of the trust properties from him would fall under article 17, clause 6, schedule 2 of the Court Fees Act and that the right to management being the subject matter of the suit court fees cannot be levied *ad valorem* on the market value of the property. *Kunju Meethyan and another* v. *Kunjan Marackar and others* (7).

In the light of the above decisions, issue No. 1 as to whether the plaint is sufficiently stamped must be answered in the affirmative.

It is strenuously contended by the defendants that the suit falls within the provisions of section 92 of the Civil Procedure Code and is not therefore maintainable in law for want of the consent in writing of the Attorney-General. To this, however, the plaintiff replies that he is not suing in a representative character but to establish a right of hereditary management of the trust and therefore the suit falls outside the mischief of section 92. This argument of the plaintiff finds support in *Kunju Meethyan and another* v. *Kunjan Marackar and others* (7) and also in the *Ganny case* (2). These decisions which deal with Mohammedan Waqfs, as in this suit, would seem to weigh in favour of the plainttiff's argument that as he is only seeking to enter the office of tustee, as the deed of Waqf clearly entitles him to, the suit does not seek any of the reliefs set out in clauses (*a*) to (*h*) of section 92 of the Code and therefore is not bad for want of the Attorney-General's consent.

In *U Pyinnya Zawta and one* v. *U Nyanika*, C.R. No. 115 of 1960 of the late High Court, Thaung Sein, J., sitting on the original side, rules that the suit filed by certain resident Rahans of Thayettaw Kyaungdaik for a declaration that the defendant, a trustee *de son tort* was not a duly

(7) A.I.R. (1954), p. 51.

C.C. 1963

AHMED YACOOB MAMSA v. GULAM HUSSAIN ESOOF MAMSA AND ONE.

elected trustee and for a perpetual injunction against him restrainted him from holding any election for trustee, was barred by the provisions of section 92 sub-section (2) of the Code. It was held there that the suit in substance sought to have the trustee *de son tort* removed and therefore fell within the mischief of clause (*a*) of section 92 (*1*). The decision was appealed from and recently upheld by a Bench of the Chief Court in Civil First Appeal No. 83 of 1961 (8). I have considered very carefully whether the decisions in the *Thayettaw Kyaungdaik case* would apply to the present suit and my conclusions are that the two cases are distinguishable. In the *Thayettaw Kyaung daik case* the scheme for the management of the Kyaungdaik was drawn up in Civil First Appeal No. 129 of 1913 of the then Chief Court of Lower Burma and the suit in the original side of the late High Court arose from the circumstances where in the absence of trustees appointed in accordance with the scheme the defendant Sayadaw took charge and prepared to hold elections for trustees. It was in that situation that the resident priests filed a suit for declaration that the defendant Sayadaw was not legally qualified to act as trustee or to hold elections. Here in this suit the deed of Waqf is the foundation of the trust and there is no doubt that by the terms of the Waqf the office of trustee has fallen on the plaintiff on his father's death. He is therefore in the suit, only seeking to vindicate the right and the responsibilities of trustee which the deed of Waqf bestows upon him. In the *Thayettaw Kyaung daik case* the plaintiffs who have no claim as trustees must obviously seek consequential relief of some form for they cannot merely stop short with having the defendant, a trustee *de son tort* declared incompetent. Here in this suit, as observed in the decisions cited above, once the plaintiff's right to enter his office is vindicated all that he needs to do is to join the first defendant as a co-trustee,

(8) Judgment rendered on 23rd February 1963.

sharing the rights and responsibilities of the management of the trust. The perpetual injunction that he has sought against the second defendant would then become a relief that he has asked for out of abundant caution. Thus I would hold that section 92 of the Civil Procedure Code does not operate as a bar to this suit and would answer Issue No. 2 in that sense.

In regard to issue No. 3 there is no serious contest from the defendants. The line of devolution of the trusteeship is clearly mapped out in the deed of Waqf and the defendants do not deny that on the death of Yacoob Ahmed Mamsa, the plaintiff's father, the plaintiff is, according to the deed of Waqf the rightful heir of the trusteeship, when the other sons agree that he should take up that office. Issue No. 3 therefore must be answered in the affirmative.

The defendants say that the plaintiff is not a fit and proper person to be a trustee because, they allege, there is a conflict between his interests and those of the welfare of the trust. It is alleged that the plaintiff has been asking the Waqf to repay the sums of money which he says he has loaned to the Waqf. These allegations and counter-allegations as to facts by the plaintiff are not, in my opinion, relevant to the determination of the suit. The plaintiff has not yet entered the office of trustee and the allegations which have been made against him do not amount to disqualifications in terms of the deed of Waqf. It is premature at this stage, when the plaintiff is able to establish that by the terms of the deed, the office of trustee has fallen upon him, to judge whether once he has entered the office he would be able to perform his duties well or whether the conflicts between his private interests and his duty to promote the welfare of the trust would prove him to be a trustee who is unworthy of his office.

The suit is therefore decreed as prayed for, and with costs. Advocate's fees K 170.

CRIMINAL REVISION

Before U San Maung, J.

C.C. 1963 — *March* 28.

DAW KYU KAR (APPLICANT)

v.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT).*

Foreigner—Registration of Foreigners Act, s. 4—Onus of Proof Remedy in Civl Court—to establish status of Burmese National.

The applicant on being prosecuted under the Foreigners Registration Act for failure to register as a foreigner pleaded not guilty and adduced witnesses, who deposed that the father was an Indian national, but did not know the nationality of the mother. Accordingly, although the applicant held a National Registration Card, she was convicted and sentenced under s. 5 (1) of the Registration of Foreigners Act.

On revision, held: Under s. 4 of the Registration of Foreigners Act, when any question arises with reference to the Act or any Rule made thereunder, whether any person is or is not a foreigner, the onus of proving that such a person is not a foreigner lies upon him or her.

Even if the applicant did not have the opportunity of citing witnesses, other than those at the place where she resided, it is not possible on revision to interfere with the conviction.

Her only hope to avoid a deportation order is to establish in a Civil Court the fact that her status is that of a Burmese national.

Hla Nyunt for the applicant.

U Ba Than (2) (Government Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This application for revision is against the order of the learned Subdivisional Special Power Magistrate of Kalewa convicting the applicant Daw Kyu Kar of the offence punishable under section 5 (1) of the Registration of Foreigners Act and sentencing her to a fine of K 30 or one month's simple imprisonment in default. It would appear that the applicant was prosecuted by U Sein Hlaing, Assistant Immigration Officer of Kalewa

* Criminal Revision No. 67(B) of 1962 in the Chief Court sitting at Mandalay. Review of the order of the Subdivisional Magistrate of Kalewa, dated the 21st day of September 1961, passed in Criminal Regular Trial No. 36 of 1961.

for the offence punishable under the aforesaid section for failure to register her name as a foreigner as required by Rule 6 (1) (a) of the Registration of Foreigners Rules, she being an Indian national. When the applicant was charged by the learned Subdivisional Magistrate, she pleaded not guilty and not only elected to give evidence on behalf of her own defence, but adduced two witnesses, U Pu and U Abdul (DWs 2 and 3). Although these witnesses could state that they knew the applicant since her childhood, they did not know the nationality of the applicant's mother. On the other hand, they knew that her father was an Indian national. Accordingly, and notwithstanding the fact that the applicant was the possessor of National Registration Card KLA 14341, she was convicted and sentenced as mentioned above.

Now, under section 4 of the Registration of Foreigners Act, when any question arises with reference to the Act or any rule made thereunder whether any person is or is not a foreigner, the onus of proving that such a person is not a foreigner lie upon him or her. Therefore, it cannot be said that under the circumstances mentioned above, the conviction of the applicant was bad in law. The learned Advocate for the applicant, however, has contended that the applicant cited such witnesses as she could obtain at Kalewa, as she could not obtain an adjournment for the purpose of citing witnesses from Mingin where she resided, to the effect that her mother was a Burmese national. However, there is nothing to show that the applicant did seek to have such an adjournment and had been refused, the proceedings of the learned Subdivisional Magistrate (Criminal Regular Trial No. 36 of 1961), being destroyed by fire. Further it would seem that if the applicant did ask for such an adjournment there seems no reason why the Subdivisional Magistrate should have refused to give it, on sufficient reason being shown.

C.C.
1963

DAW KYU KAR
v.
THE UNION OF BURMA.

Be that as it may, sitting as a Court of revision it is not possible for me to interfere with the conviction and sentence on the applicant. It would seem that her only hope to avoid a deportation order is to establish in a Civil Court, the fact that her status is that of a Burmese national.

For these reasons the application for revision is dismissed.

SPECIAL CIVIL APPEAL

Before U San Maung and U Tun Tin, JJ.

DAW THEIN SHWE (APPELLANT) (APPLICANT)

v.

S. M. CHOWDHURY (RESPONDENT).*

C.C. 1963

April 10.

Urban Rent Control Act—bona fide *requirement by landlord for purpose of re-erection or major structural repairs—dismantling of house still habitable for* 10 *or* 15 *years for re-erection—whether requirement* bona fide.

Where the owner of a house which was about 30 years old, but was still habitable for 10 or 15 years, had sought to eject the tenant, on the ground that he required it *bona fide* for re-building.

Held: The owner can be said to require it *bona fide* for the purpose of re-building.

Regarding the means possessed by the owner, on the evidence, she is undoubtedly in a position to raise the sum required for re-erection.

The fact of strained relationship between the owner and the tenant, will not mean that he does not require the suit premises reasonably and *bona fide* for the purpose of re-erection.

Daw Daw Thi v. *U Thein Maung & Co., Ltd. and one,* 1954, B.L.R. 14 (H.C.); and *Bhulan Singh and others* v. *Ganendra Kumar Roy Chowdhury,* A.I.R. 1950, Calcutta, p. 74, followed.

S. B. Tikavaran v. *Maung Pe Than and five others,* 1959, B.L.R. 84 (H.C.), referred to.

Wan Hock for the appellant/applicant.

Hla Pe (1) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This appeal under section 20 of the Union Judiciary Act is against the judgment and decree of the learned single Judge of the late High Court in Civil First Appeal No. 47 of 1960 wherein the learned Judge set aside the judgment and decree in Civil Regular Suit No. 192 of 1958 in which the plaintiff-appellant Daw Thein Shwe obtained a decree for the ejectment of the defendant-respondent S. M. Chowdhury from the premises in suit.

* Special Civil Appeal No. 1 of 1962, against the decree of the Appellate Side of the late High Court of Rangoon in Civil First Appeal No. 47 of 1960.

C.C. 1963 — DAW THEIN SHWE v. S. M. CHOWDHURY.

It would appear that in Civil Regular Suit No. 192 of 1958 the plaintiff Daw Thein Shwe who was the owner of a single-storeyed house being No. 260, Bagaya Phongyi Road, Myenigone, sought to eject the defendant S. M. Chowdhury from one of the rooms in the house on the ground that he was a tenant and that the premises were required reasonably and *bona fide* for the purpose of re-erection or essential and major structural repairs. The defence of S. M. Chowdhury was that the suit premises were not reasonably and *bona fide* required by the plaintiff either for re-erection or for major structural repairs as it was in quite a habitable state. One other defence was that the notice under section 106 of the Transfer of Property Act was inoperative as the plaintiff had withdrawn the arrears of rent which had been deposited by the defendant with the Controller of Rents. On the pleadings the learned trial Judge framed a number of issues of which the most important were those relating to the question whether or not the suit premises were reasonably and *bona fide* required by the plaintiff for the purpose of re-erection or major structural repairs and whether the notice must be deemed to have been waived. On the question of waiver of notice, the learned Judge held that the defendant was required to vacate the premises by the end of February 1958, the plaintiff had withdrawn arrears of rent from the Controller only up to the end of January 1958 and that accordingly the notice was valid in law. On the question of the *bona fide* nature of the requirement of the suit premises for the purpose of re-erection, the learned Judge held that the suit premises were old, that the plaintiff had already obtained permission to build a two-storeyed structure after demolishing the present building, and that the plaintiff was financially in a position to erect such a building. He accordingly decreed the plaintiff's suit with costs.

C.C. 1963

DAW THEIN SHWE v. S. M. CHOWDHURY.

Being dissatisfied with the judgment and decree of the trial Court, the defendant S. M. Chowdhury appealed to the late High Court and the learned Judge on the Appellate Side by his judgment and decree now under appeal dismissed the plaintiff's suit with costs. In so doing the learned Judge held that from the evidence of R. K. Dutta (DW 3), an Assistant Engineer of the National Housing Board, the premises in suit were still habitable for the next 10 or 15 years and that therefore the plaintiff could not be held to have reasonably and *bona fide* required the same for the purpose of re-erection. In coming to this conclusion the learned Judge purported to rely on the decision of a Bench of the late High Court in *S. B. Tikavaram* v. *Maung Pe Than and five others* (1).

Now, the building in suit was admittedly about 30 years old as according to the defendant himself he first occupied it in the year 1931 as tenant of the then owner Ram Sunda Pandit. R. K. Dutta (DW 3), an Engineer cited by the defendant himself admitted that the corrugated iron sheets of the roof and the wall of the house were quite old. He also gave his opinion that the house was, however, still habitable for the next 10 or 15 years and this opinion was probably based on the fact that it was built with *pyinkadoe* posts.

The question therefore resolves to this. Can the owner of a house which is about 30 years old be said not to require it reasonably and *bona fide* for the purpose of rebuilding if it could still last for the next 10 years or so, even though its roofs and walls which are made of corrugated iron are very old ? The answer in our opinion is in the negative.

Regarding the means possessed by the plaintiff to erect a two-storeyed building in place of the present one, her son Maung Myo Nyun (PW 1) stated that the plaintiff has

(1) (1959) B.L.R. 84 (H.C.).

C.C. 1963

DAW THEIN SHWE v. S. M. CHOWDHURY.

already accumulated a sum of K 15,000 required for the purpose of erecting a building according to the plan approved by the Municipality. There is nothing to contradict him on this point. Also there is nothing to contradict his statement that his father was earning a salary of K 500 per mensem, that he himself was getting about K 415 per mensem and that his three younger brothers were also salary earners, their salaries being K 300 and K 150 per mensem. They were all living together in two of the rooms of the suit premises.

Therefore, even if the plaintiff has not yet accumulated a sum of about K 15,000 necessary to erect a building according to the approved plan, she is undoubtedly in a position to raise such a sum.

The defendant's contention on the other hand is that the plaintiff was a poor lady and that when she was about to erect a new kitchen at the back of the suit premises she had to sell a bus and a lorry which she owned. However, even if the plaintiff did sell her bus and lorry, that does not necessarily mean that she had to do so in order to raise sufficient money to build the kitchen.

The defendant has also given evidence of the strained relationship existing between him and the plaintiff because of his failure to vacate when asked to do so. He said that the plaintiff tried to raise the standard rent by making an application to the Rent Controller and that she failed in her purpose. He also said that the plaintiff tried to cut off the water supply from his room to force him to vacate. However, even assuming that the relationship between the plaintiff and the defendant had become strained owing to his failure to comply with her request to vacate from the room which he was occupying, this fact alone will not mean that the plaintiff did not require the suit premises reasonably and *bona fide* for the purpose of re-erection. The learned Judge of the late High Court had relied upon

the case of *S. B. Tikavaram* v. *Maung Pe Than and five others* (1) where the facts were quite different from the present. There, the landlord who wanted to demolish the existing dwelling houses occupied by tenants for the purpose of building a cinema in its place was refused a decree for ejectment of the tenants. There was nothing in that case to show that the building sought to be demolished was either old or dilapidated so as to make the proposed demolition a reasonable undertaking. The decision more in point is contained in the case of *Daw Daw Thi* v. *U Thein Maung & Co., Ltd. and one* (2). Although it was a case under section 11 (*1*) (*d*) of the Urban Rent Control Act, one of the decisions relied upon, namely, *Bhulan Singh and others* v. *Ganendra Kumar Roy Chowdhury* (3) was under a provision of law similar to section 11 (*1*) (*e*) of the Urban Rent Control Act, 1948. In that case it was observed by Harries, C.J. "It appears to me that the premises are *bona fide* required by the landlord for the purpose of rebuilding, if the landlord honestly requires them for that purpose. The equivalent of the phrase '*bona fide*' is 'honestly'. It refers to the state of the landlord's mind. The landlord therefore will be entitled to possession as against the tentant if he established that he honestly requires this premises for re-building."

In the case now under consideration we are of the opinion that the plaintiff did require the suit premises reasonably and *bona fide* for the purpose of re-erection. In fact if she did not carry out her avowed intention she would be liable on the bond which she would have to execute to the effect that she would give effect to the purpose of re-building a house within a period of nine months from the date of vacation of the premises by the tenant. The bond which she would have to execute is

(1) (1959) B.L.R. 84 (H.C.). (2) (1954) B.L.R. 14 (H.C.).
(3) A.I.R. (1950) Calcutta, p. 74.

C.C. 1963

DAW THEIN SHWE v. S. M. CHOWDHURY.

fixed at K 5,000 with one surety in the like amount. As the new building when erected will come within the provision of Ministry of Finance and Revenue Notification No. 35, dated the 16th February 1951, the question of reinstatement will not arise. In the result the appeal succeeds. The judgment and decree of the High Court are set aside and those of the trial Court restored with condition that the bond to be executed by the plaintiff should be as mentioned above. The plaintiff is entitled to costs of this appeal. Advocate fees in this Court being assessed at five gold mohurs.

CIVIL MISCELLANEOUS

Before U San Maung & U Kyaw Zan U, JJ.

H. N. SEN (H. R. SEN GUPTA) (APPLICANT)

v.

THE ASSISTANT CONTROLLER OF RENTS, MYANAUNG AND THREE OTHERS (RESPONDENTS).*

C.C. 1963 *April* 13.

Writ of Certiorari—*Order of Assistant Controller, under ss.* 21 (4) & (7)—*Urban Rent Control Act—Finding of facts—not speaking order.*

The Applicant had applied for a writ of *Certiorari* alleging that the Respondent No. 1 had acted without jurisdiction, as he had not sub-let the premises as alleged, and further contended that the order alloting the premises to the owner for his own occupation was tantamount to an evasion of the provisions of law relating to filing of suits by landlords against tenants on the ground of *bona fide* requirement for their own occupation.

Held : S. 21 (4) of Urban Rent Control Act (1960) gives jurisdiction to the Controller or Assistant Controller of Rents to direct the landlord to let the premises to a person or persons specified by him if the premises had been occupied after the 21st October 1950, without his permission. In this case the Respondent No. 1 had after due enquiry come to the conclusion that the Applicant had sub-let the premises, and the proceedings show there are materials on which he could have come to such a finding of facts. Therefore his order cannot be considered as a " Speaking Order ".

Held also: Since the owner is one of the Applicants for accommodation, there is nothing in law to prevent the Respondent No. 1 to allot the premises to him, if he considers that such a course is warranted by the circumstances of the case. The order therefore cannot be said to be made without jurisdiction.

G. N. Banerji for the applicant.

Hla Maung (Government Advocate) for the Respondent No. 1.

U Tin Aye for the Respondent No. 2.

U SAN MAUNG, J.—This is an application by H. N. Sen for the issue of a Writ of *Certiorari* to quash the order dated the 7th of October 1962 of the Assistant Controller

* Civil Miscellaneous Application No. 161 of 1962 against the order of the Assistant Controller of Rents, Myanaung, in proceedings No. 14 of 1962, dated the 7th of October 1962.

C.C. 1963

H. N. SEN (H. R. SEN GUPTA) v. THE ASSISTANT CONTROLLER OF RENTS, MYANAUNG & 3 OTHERS.

of Rents, Myanaung, in his Proceedings No. 14 of 1962. By that order which was purported to have been passed under section 21 (4) and (7) of the Urban Rent Control Act, 1960, the Assistant Controller of Rents ordered the 3rd and 4th respondents, Chowdhury Babu and Maung Aung, to vacate from the premises in question on the ground that the applicant H. N. Sen had sub-let the same to them without first obtaining the permission of the Assistant Controller. These respondents were also informed that if they failed to vacate, as directed, they would be forcibly ejected under section 23 (3) (2) of the Act. The Assistant Controller further directed that when the premises had been vacated they would be returned to the owner respondent U Maung Myint for his own occupation.

In the affidavit accompanying his application H. N. Sen alleged that the respondents Chowdhury Babu and Maung Aung were not his sub-tenants as held by the Assistant Controller. He said that Chowdhury Babu being his uncle and employee was allowed to live in the premises free of rent and that Maung Aung was also his permissive occupant. The premises were also used by him to store his goods. Regarding the goldsmith shop, he said that it belonged to him and that Maung Aung was merely in charge of it.

Accordingly, the applicant contended that the Assistant Controller had acted without jurisdiction in ordering Chowdhury Babu and Maung Aung to vacate. He also contended that the order alloting the premises to the owner U Maung Myint for his own occupation was tantamount to an evasion of the provisions of law relating to filing of suit by landlords against tenants on the ground that the premises are required *bona fide* for his own occupation.

Now, section 21 (4) of the Urban Rent Control Act, 1960, gives jurisdiction to the Controller or Assistant Controller of Rents to direct the landlord to let the premises

to a person or persons specified by him if the premises had been occupied after the 21st October 1950, without his permission. After due enquiry, the learned Assistant Controller had come to the conclusion that both Chowdhury Babu and Maung Aung were occupying these premises without his permission and as sub-tenants of the applicant H. N. Sen. The proceedings show that there are materials on which the Assistant Controller could have come to such a finding of fact. Therefore, his order now sought to be quashed cannot be considered a "speaking order". Since the owner U Maung Myint is one of the applicants for accommodation, there is nothing in law to prevent the Assistant Controller to allot the premises to him if he considers that such a course was warranted by the circumstances of the case. The order of the Assistant Controller cannot therefore be said to be one made without jurisdiction.

An order under section 23 (2) of the Act is a necessary consequence upon the failure of persons in illegal occupation of the premises, to vacate when directed to do so by the Controller or Assistant Controller.

For these reasons, we do not consider that any interference with the order of the Assistant Controller is called for. The application fails and it is dismissed with costs, Advocate's fees being 3 Gold Mohurs.

CIVIL REFERENCE

Before U San Maung, U Saw Ba Thein & U Tun Tin, JJ.

C.C. 1963

Mar. 8.

JIWANRAM RAMPARTAP (APPLICANT)

v.

THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA (RESPONDENT).*

Income-tax Act, s. 66 (3)—Question of Law—Question of sufficiency of cause for the purpose of cancellation under s. 27 of the Burma Income-tax Act—Whether question of Law.

The assessee, the applicant in this case, was assessed under s. 23 (4) of the Income-tax Act as he was deemed to have failed to comply with the notices under s. 22 (4) and s. 23 (2) of the Act. An application for cancellation was made under s. 27 to the Officer making the assessment, but was dismissed.

The applicant being dissatisfied with the said assessment, then appealed to the Assistant Commissioner, mainly on the ground that unless and until he had posted the entries contained in the rough day books to the respective ledgers, he would not be in a position to prepare a profit and loss account and submit the books to the Income-tax Officer for examination. The Assistant Commissioner however took the view that the Income-tax Officer concerned had tried his best to help the applicant to complete the posting of accounts and to comply with the requirements of the notice under s. 22 (4) of the Act and that extension after extension of time was given to the Applicant so as to enable the applicant to avoid an assessment under s. 23 (4) and to qualify for an assessment under s. 23 (3) of the Act. The appeal to cancel the assessment was therefore dismissed by the Assistant Commissioner. The applicant then filed a Revision Application before the Additional Commissioner, who, however, summarily dismissed the application.

On application to the late High Court under s. 66 (3) of Burma Income-tax Act :

Held : The point for determination is whether on the facts found by the Assistant Commssioner in the appeal against the order of the Income-tax Officer, any question of law arose for the consideration of the late High Court and by this Court. The question of sufficiency of cause for the purpose of cancellation under s. 27 of Burma Income-tax Act, of an assessment made under s. 23 (4) of the Act, is essentially one of fact.

P.K.N.P.R. Chettyar Firm v. *The Commissioner of Income-tax, Burma*, IV I.T.C. 87; *P.K.N.P.R. Chettyar Firm* v. *The Commissioner of Income-tax,*

* Civil Reference No. 2 of 1955, against the order of the Additional Commissioner of Income-tax, Rangoon, in his Case No. AP. 32/50-51 of 1950-51, dated 28th June 1954.

Burma, IV I.T.C. 340; *A.K. R.PL.A. Chettyar Firm* v. *The Commissioner of Income-tax, Burma*, 5 I.T.C. 182, referred to.

Abdul Baree Chowdhury v. *The Commissioner of Income-tax*, 5. I.T.C. 352; *Vithal* v. *Commissioner of Income-tax, C.P. & U.P.*, (1938), I.T.R. 264, followed

Therefore, no question of law arises. The application must be dismissed.

A. C. Rodriguez for the applicant.

Ba Gyaw (Government Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This application under section 66 (3) (old) of the Burma Income-tax Act arises out of the order of the Additional Commissioner of Income-tax, Rangoon, dated the 28th of June 1954, refusing to refer to the late High Court three points of law said to have arisen out of the order of the Assistant Commissioner of Income-tax, Eastern Range, Rangoon, in his Appeal No. CEN. 86/49-50.

The facts giving rise to the present application appear in the appellate order of the Assistant Commissioner dated the 29th of September 1950. It would appear that the applicant who was a person engaged in the export and internal trade in timber was assessed for the assessment year 1948-49 by the Income-tax Officer, Central Circle, Rangoon, under section 23 (4) of the Burma Income-tax Act on an estimated income of Rs. 1,26,024 as the applicant was deemed to have failed to comply with the notices under sections 22 (4) and 23 (2) of the Act. An application to the Income-tax Officer concerned for the cancellation of the assessment was made under section 27 of the Act but that officer by his order dated the 18th of May 1950, dismissed the application. The applicant then filed an appeal to the Assistant Commissioner of Income-tax on the following grounds:

(1) "That the Income-tax Officer erred in treating the appellant as in default as the appellant duly produced before the Officer rough day

C.C. 1963

JIWANRAM RAMPARTAP v. THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA.

books maintained by him for his business and that the appellant did comply with the notice under section 23 (2) as he appeared on the date fixed when he explained to the Officer that the rough books had to be posted into the ledgers ;

(2) That unless and until the ledgers were posted and balanced there would be no progress in assessment proceedings. The Income-tax Officer granted time so as to enable the appellant to post the entries in the rough book proving that the time extended was due to essential reasons and that such an adjournment which was granted from time to time cannot convert what was due compliance of the notice into a default ;

(3) The appellant explained that the facts mentioned in the second paragraph of Income-tax Officer's order under section 27 *viz.* that there was no response between 31st January 1950 and 4th February 1950 were due to office error in marking the application addressed to the Income-tax Officer by the appellant's adviser as relating to 1949-50 instead of 1948-49. The petitioner further added that apparently the Income-tax Officer did not receive the subsequent letter rectifying the error before he passed orders assessing the appellant under section 23 (4) on the 4th February 1950."

The Assistant Commissioner of Income-tax by his order dated the 18th of May 1950, observed that the applicant was first assessed on the 29th of September 1949 for the assessment year 1948-49 under section 23 (4) of the Burma Income-tax Act by the Income-tax Officer, Central Circle, as he was deemed to have failed to comply with the terms

of the notices under sections 22 (2) and 22 (4) of the Act. This assessment was subsequently cancelled by the Income-tax Officer under section 27 of the Act by his order dated the 29th of November 1949. A fresh assessment proceedings were then opened against the applicant with the issue of fresh notices under sections 22 (4) and 23 (2) of the Act for compliance by the 12th of December 1949. On that date the applicant came with his Income-tax Adviser, Mr. Sitaram and asked for time to comply with the notices saying that the account books were still in a rough stage and that the applicant had not yet been able to write up a ledger based on these account books. The Income-tax Officer accordingly granted time till the 20th of December 1949 for writing up the accounts and for the appearance of the applicant. On the 20th of December 1949, the applicant's son appeared with Mr. Sitaram and asked for further extension till the 9th of January 1950, as the posting of the accounts had not yet been completed. This extension of time was granted. On the 9th of January 1950, an application was received from Mr. Sitaram asking for time till the end of January to enable his client to post the ledger and to produce account books with the trial balance, etc. Three days later, namely, on the 12th of January 1950, when Mr. Sitaram explained that the delay was due to the quarrel which had taken place between the applicant and his son, Mr. Sitaram was nevertheless informed by the Income-tax Officer that the adjournment was being given for the last time.

On the 31st of January 1950, which was the final date fixed for the compliance of notices under sections 22 (4) and 23 (2) of the Act, the Income-tax Officer found that there was neither appearance on the part of the applicant or his Income-tax Adviser Mr. Sitaram, nor receipt of any communication in the matter. He, however, waited till the 4th of February 1950, before making his "best of

C.C. 1963

JIWANRAM RAMPARTAP v. THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA.

judgment" assessment under section 23 (4) of the Act. In these circumstances, the Assistant Commissioner of Income-tax observed that it was clear that the Income-tax Officer had tried his best to help the applicant to complete the posting of accounts and to comply with the requirements of the notice under section 22 (4) of the Act and that extension after extension of time was given to the applicant so as to enable the applicant to avoid an assessment under section 23 (4) and to qualify for an assessment under section 23 (3) of the Act. There was, therefore, no ground whatsoever for allowing the applicant's appeal against the refusal on the part of the Income-tax Officer to cancel his assessment under section 27 of the Act.

It would appear that while the Income-tax Officer was waiting for the appearance of the applicant and his Adviser after the adjournment given on the 12th of January 1950, the applicant did write a letter to the Income-tax Officer applying for a further extension of time till the 10th of February 1950, to enable him to prepare the profit and loss account and to submit the books for examination. This letter was dated, *January 31/February 1, 1950*. By an error on the part of the Income-tax Adviser's office, the letter was marked as one referring to the 1949-50 assessment instead of 1948-49 assessment year. Consequently, the Assistant Commissioner of Income-tax was apparently of the opinion that no blame could be attached to the Income-tax Officer for not granting the applicant further adjournment.

After the Assistant Commissioner had passed his order the applicant made an application to the Additional Commissioner of Income-tax to revise the order of the Assistant Commissioner of Income-tax or in the alternative to refer to the late High Court the following questions of law:

(*a*) "Whether the Income-tax Officer's assessment is legal and valid for the reason that the Order

was made on February 4, 1950 while an application explaining the delay and requesting for a short adjournment was received by his Office on February 1, 1950, but not put up to the Income-tax Officer for his orders;

(*b*) Whether the assessment made under section 23 (*4*) is valid in law after due compliance has been made by the assessee with the requirements of sections 22 (*4*) and 23 (2) and while the Income-tax Officer adjourned the case for essential reasons, namely that the Ledgers were being posted;

(*c*) Whether the assessment made by the Income-tax Officer is valid in law and can be said to constitute a best of Judgment assessment."

The Additional Commissioner of Income-tax, however, by his order dated the 28th of June 1954, summarily dismissed the application with the words: "The application is rejected administratively." Hence this application under section 66 (3) of the Burma Income-tax Act to the late High Court.

In the affidavit accompanying the application to the late High Court the applicant stated, *inter alia*:

> "I am advised and submit that the Notices issued by the Income-tax Officer under sections 22 (*4*) and 23 (2) were duly complied with on December 12, 1949 when my Adviser appeared before the Income-tax Officer and produced for his inspection 5 Volumes of Rough Day Books. Those were all the books that I had on that date. The Income-tax Officer could see from the Rough Day Books that postings into a Ledger had not been commenced before December 12, 1949. The Rough Day Books and the Ledgers (the Ledgers were being posted after December 12, 1949) were produced and my representative appeared on the adjourned date, namely

C.C. 1963

JIWANRAM RAMPARTAP vs. THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA.

December 20, 1949. On January 9, 1950, the further adjourned date, an application was submitted requesting for adjournment till the end of January. The Income-tax Officer wanted to satisfy himself whether my submission that the Ledgers had yet to be posted was correct and the Rough Day Books were produced before the Income-tax Officer on January 12, 1950 to satisfy him that the postings were in progress."

It is clear, therefore, from this statement contained in the applicant's affidavit as well as the language of the 2nd ground of his appeal before the Assistant Commissioner of Income-tax that the attitude taken all along by the applicant was not that the Income-tax Officer could and should have assessed him on the basis of the Rough Day Books which he took with him when he appeared before that officer, but that unless and until he had posted the entries contained in the Rough Day Books to the respective Ledgers he would not be in a position to prepare a profit and loss account and submit the books to the Income-tax Officer for examination. The point for determination, therefore, is whether, on the facts found by the Assistant Commissioner of Income-tax in the appeal against the order of the Income-tax Officer dated the 18th of May 1950, refusing to cancel the assessment under section 27 of the Burma Income-tax Act, any question of law arose for the consideration of the late High Court and by this Court in the exercise of the powers of the late High Court.

Now, in *P.K.N.P.R. Chettyar Firm* v. *The Commissioner of Income-tax, Burma* (1) a Bench of the late High Court of Judicature at Rangoon held that the question of sufficiency of cause under section 27 of the Income-tax Act involves the question whether judicial discretion has been exercised in a sound and reasonable manner or has been exercised capriciously, arbitrarily or in a judicially unsound manner and that, therefore, it is a question of law within

(1) 4 I.T.C. 87.

the meaning of section 66 (2) (old) and section 66 (3) (old) of the Burma Income-tax Act. The same view was taken by another Bench of the late High Court in *P.K.N.P.R. Chettyar Firm* v. *The Commissioner of Income-tax, Burma* (2).

A contrary view, however, was expressed by yet another Bench of the late High Court of Judicature in *A.KR.PL.A. Chettyar Firm* v. *The Commissioner of Income-tax, Burma* (3). In that case an application under section 27 of the Income-tax Act to cancel an assessment under section 23 (4) for non-production of accounts called for was refused by the Income-tax Officer and by the Assistant Commissioner on appeal and on application under section 66 (2) (old) the Commissioner referred the question " Was the discretion given by section 27 properly exercised in the case?" ; it was held that the sole question of law arising out of the order of the Assistant Commissioner was whether there was any evidence upon which he could find there was no sufficient cause preventing the assessee from producing the accounts and that the Commissioner had not propounded the question in the proper form.

The whole matter was reviewed by a Full Bench of the late High Court of Judicature in *Abdul Baree Chowdhury* v. *The Commissioner of Income-tax* (4) and the following passage from the judgment of Page, C.J. may be usefully quoted. The learned Chief Justice said:

> " Again, with all deference, I fail to understand how it can reasonably be held or contended that such an alleged question of law as that which I have ventured to criticise arises or can arise out of an order of the Assistant Commissioner under section 31, dismissing an appeal from the refusal of the Income-tax Officer to cancel an assessment under section 27. Under section 27 the issue is one essentially of

(2) 4 I.T.C. 340. (3) 5 I.T.C. 182.
(4) 5 I.T.C. 352.

C.C. 1963

JIWANRAM RAMPARTAP v. THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA.

fact, namely, whether the assessee 'was prevented by sufficient cause from making the return required by section 22, or that he did not receive the notice issued under sub-section (4) of section 22, or sub-section (2) of section 23, or that he had not a reasonable opportunity to comply or was prevented by sufficient cause from complying with the terms of the last mentioned notices.' If he satisfies the Income-tax Officer that he was not in default the Income-tax Officer 'shall cancel the assessment.' In an appeal under section 30 (1) against the refusal of the Income-tax Officer to make a fresh assessment under section 27 the only question that arises is the same question of fact as that which fell to be determined by the Income-tax Officer under section 27, and in such an appeal it is immaterial whether the assessment made under section 23 (4) was valid or not: *A.K.R.P.L.A. Chettyar Firm* v. *Commissioner of Income-tax* (5). The only question of law that could arise is whether there were any materials upon which the Income-tax Officer or the Assistant Commissioner could find that there was no sufficient cause excusing the assessee from complying with the requirements of law, as prescribed in section 27. In *A.K.R.P.L.A. Chettyar Firm* v. *Commissioner of Income-tax, Burma* (6), the Court held that in that case the sole question of law that could arise was: "Was there any evidence upon which the Assistant Commissioner could find that there was no sufficient cause preventing the assessee from producing the Shan States account on the 20th November, 1919?" In the circumstances of that case I think that what was there held to be the sole question of law that could arise was correctly stated, but I wish to add that, of course, in a proceeding under section 27 the onus lies upon the assessee, and if the assessee fails to produce any evidence in support of his application that the assessment made under section 23 (4) should be cancelled, that in itself would provide material upon which the Income-tax Officer would be justified in basing a refusal to cancel the assessment that had been made under section 23 (4). On the other hand, if the assessee adduced evidence in support of his application under section 27 the weight to be attached to that evidence is a matter for the Income-tax Officer to determine.

* * * * * *

(5) 5 I.T.C. 187. (6) 5 I.T.C. 182.

Under section 27, however, the Income-tax Officer has to determine whether the assessee was prevented by sufficient cause from complying with the requirements of the law as set out in section 27. That is essentially a question of fact, and not of law. If the assessee satisfies the Income-tax Officer that in the circumstances of the case he was prevented by sufficient cause from complying with the requirements of the law as prescribed under section 27, it is provided that the Income-tax Officer 'shall' cancel the assessment. He has no option or discretion in the matter. For these reasons, in my opinion, the law on this subject enunciated in *Commissioner of Income-tax* v. *A.R.A.N. Chettyar Firm* (7), *S.P.K.A.A.M. Chettyar Firm* v. *The Commissioner of Income-tax* (8), *P.K.N.P.R. Chettyar Firm* v. *The Commissioner of Income-tax* (9) and *Commissioner of Income-tax, Burma* v. *P.K.N.P.R. Chettyar Firm* (10) was incorrectly laid down, and these cases *pro tanto* must be regarded as overruled."

This view of the Rangoon High Court that the question of sufficiency of cause for the purpose of cancellation under section 27 of the Burma Income-tax Act, of an assessment made under section 23 (4) of the Act is essentially one of fact has been approved by the Lahore High Court in *Vithal* v. *Commissioner of Income-tax, C.P. & U.P.* (11).

For these reasons we consider that in the circumstances of this case no question of law arose out of the order of the Assistant Commissioner of Income-tax, Eastern Range, Rangoon, dated the 29th of September 1950, in Appeal No. CEN. 86/49-50. The application is accordingly dismissed. The applicant must pay costs of this application, Advocate's fee being assessed at 20 (Twenty) gold mohurs.

(7) 2 I.T.C. 477.
(8) 4 I.T.C. 182.
(9) 4 I.T.C. 87.
(10) 4 I.T.C. 340.
(11) (1938) I.T.C. 264.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung and U Tun Tin, J.J.

C.C. 1963

Mar. 15.

KO PE TA AND TEN OTHERS (APPELLANTS)

v.

MA KAUNG MAI AND FIVE OTHERS (RESPONDENTS).*

Tribunal of limited jurisdiction—Excess of power—Whether can be challenged in Civil Court. Transfer of Property Act, s. 53A—use as a shield to resist a suit for possession.

The plaintiffs-respondents had filed the suit against the defendants-appellants for the possession of certain immovable property alleged to have belonged to their ancestors. It was also alleged that the same had been mortgaged about 40 years before the date of suit to the ancestors of some of the defendants by an invalid deed. The original debt due under the mortgage had also been discharged by Order of the Debt Settlement Board, Pakkoku, in 1958. But the defendents had refused to give up possession.

The trial Judge decreed the suit for possession coming to certain findings of facts in favour of the plaintiffs, and also by holding that the debt had been discharged by the Debt Settlement Board. The District Judge upheld the order of the trial Judge on appeal. In Second appeal to the late High Court, the learned Judge on the Appellate Side held that he could not interfere with the concurrent findings of facts of the two Courts below, and also that he was precluded by s. 20 of the Burma Agriculturists Debt Relief Act, from going into the validity or otherwise of the order of the Debt Settlement Board.

On Special Appeal to the Chief Court under s. 20 of the Union Judciary Act.

Held: The order of the Debt Settlement Board is *ultra vires* as the expression "debt" as defined in s. 2 (*b*) of the said Act does not include money for the recovery of which a suit is barred by limitation. There is clear authority for the proposition that where a tribunal of limited jurisdiction exceeds its power, its decision can be challenged in the Civil Court.

Lachhman Singh v. *Natha Singh through Harnam Singh and others*, A.I.R. (1940,) Lah. 401, followed.

Held also: Both the District Judge and the lower appellate Judge overlooked the fact that the alleged mortgage of the suit land was by an instrument signed by the mortgagor and attested by two witnesses. Accordingly, the provisions of s. 53 *A* of the Transfer of Property Act must be taken into consideration. Therefore it can be used as a shield to resist the suit for possession.

---

* Special Civil Appeal No. 4 of 1960, in the Chief Court sitting at Mandalay against the decree of the single Judge, Appellate Side, late High Court at Mandalay, in Civil Second Appeal No. 5 of 1960, dated 1st September 1960

However, in the circumstances of the case, the most equitable order that should be passed is that the suit for possession should be decreed on the plaintiff's depositing the original debt in Court.

Babu Ram Dass v. *U Maung Gyi and 4 others*, (1959) B.L.R. 179 (S.C.); and *Ko U Mar and one* v. *Ma Saw Myaing*, (1950) B.L.R. 80 (H.C.), referred to.

S. L. Verma for the appellant.

Hla Nyunt for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This appeal under section 20 of the Union Judiciary Act arises out of the judgment and decree of the learned single Judge on the Appellate Side of the late High Court (U Ba Nyunt, J.) in Civil Second Appeal No. 5 of 1960. The facts giving rise to the present appeal are briefly these:

In Civil Regular Suit No. 16 of 1958 of the Subdivisional Court of Pakôkku the plaintiffs Ma Kaung Mai and 5 others, who are the respondents in the present appeal sued the defendant-appellants Ko Pe Ta and 10 others for possession of three pieces of land in suit together with the toddy palms standing thereon. Their case was that these properties belonged to their ancestors, U Net and Daw Thet and that about 40 years before the date of the suit they were mortgaged for a sum of Rs. 650 by U Net and Daw Thet to U Lu Tha, the ancestor of the defendants Ko Pe Ta, Ma Hla Tin and Ko Aye Nyu by a deed which was invalid in law. After the death of U Lu Tha the land came into the possession of the three abovementioned defendants who refused to give up possession although the original debt of Rs. 650 had been discharged by order of the Debt Settlement Board, Pakôkku, in its Proceedings No. 15 of 1958. Hence the necessity for filing the suit now under appeal in which the other defendants had been added as they were tenants of Ko Pe Ta, Ma Hla Tin and Ko Aye Nyu.

The defendants Ko Pe Ta, Ma Hla Tin and Ko Aye Nyu by their written statement denied that the suit lands

C.C. 1963 KO PE TA AND TEN OTHERS v. MA KAUNG MAI AND FIVE OTHERS.

and the toddy palms standing thereon belonged to U Net and Daw Thet, ancestors of the plaintiffs as alleged by them. The defendants said that these were the properties of their ancestors U Saung and Ma Mai Tin and that on their death the said properties remained in the possession of their heirs.

The learned trial Judge after examining witnesses cited by both the parties came to the conclusion:—(1) that the properties in suit belonged to U Net and Daw Thet, (2) that they were mortgaged by U Net and Daw Thet to U Lu Tha for Rs. 650 by an invalid deed, (3) that the 1st, 2nd and 3rd defendants were in possession of the properties as heirs of U Lu Tha and (4) that the debt of K 650 owing by U Net and Daw Thet to U Lu Tha had been discharged by order of the Debt Settlement Board. He accordingly gave a decree for possession of the suit properties with costs in favour of the plaintiffs.

Being dissatisfied with the judgment and decree of the Subdivisional Court, the defendants appealed to the District Court of Pakôkku and the learned District Judge by his order in Civil Appeal No. 6 of 1959 agreed with the findings of the trial Court and dismissed the defendants' appeal with costs. The defendants then filed a second appeal to the late High Court and the learned Judge on the Appellate Side by his order now under appeal held that he could not interfere with the concurrent findings of facts of the two Courts below and that he was precluded by section 20 of the Burma Agriculturists' Debt Relief Act (Burma Act No. 72 of 1947) from going into the validity or otherwise of the order of the Debt Settlement Board. The second appeal by the defendants was accordingly dismissed with costs.

Now, both the District Judge of Pakôkku and the learned Judge on the Appellate Side of the late High Court had overlooked the fact that on the plaintiffs' own showing

the alleged mortgage of the suit lands for a sum of Rs. 650 was by an instrument signed by the mortgagors and attested by two witnesses, namely, Ko Tha Nwe and Ko Yan Baing. Accordingly, the provisions of section 53A of the Transfer of Property Act must be taken into consideration in connection with the plaintiff-respondents' suit.

Regarding the order of the Debt Settlement Board relied upon by the plaintiffs it is clearly *ultra vires*. The expression "debt" for the purpose of Burma Agriculturists' Debt Relief Act has been defined in section 2 (*d*) as not including any money for the recovery of which a suit is barred by limitation. As the alleged loan of Rs. 650 given to the plaintiffs' ancestors, U Net and Daw Thet by U Lu Tha was by means of an unregistered deed of mortgage. it would be barred by limitation after a lapse of three years from the date of the loan.

Now, there is clear authority for the proposition that where a tribunal of limited jurisdiction exceeds its powers its decision can be challenged in a civil court. In *Lachhman Singh* v. *Natha Singh through Harnam Singh and others* (1), a Full Bench of the Lahore High Court held that:

> "It is well settled that the powers of a tribunal of special jurisdiction are circumscribed by the statute under which it was constituted. Such tribunal must act within its powers, and so long as it does so, its orders—whether right or wrong—cannot be challenged except in the manner and to the extent prescribed in the statute, and Courts of ordinary jurisdiction cannot question them. But where, and in so far as, its actions are in excess, or in contravention of the powers conferred on it, they are *ultra vires* and of no legal effect and obviously cannot have the same immunity."

Section 20 of the Burma Agriculturists' Debt Relief Act is in terms similar to section 21 of the Punjab Relief of Indebtedness Act, 1934. Accordingly, the following

(1) A.I.R. (1940) Lah. p. 401.

C.C. 1963

KO PE TA AND TEN OTHERS v. MA KAUNG MAI AND FIVE OTHERS.

observation from the judgment in the case mentionel above may be usefully quoted:

> "Section 21 debars Civil Courts from entertaining suits (*a*) to question the validity of any procedure or the legality of any agreement made under this Act, or (*b*) to recover any debt in respect of which an agreement has been recorded in section 17, or (*c*) to recover any debt which has been deemed to have been duly discharged under sub-section (2) of section 13. Admittedly, clauses (*a*) and (*b*) are irrelevant to the cases before us; clause (*c*) refers to suits to recover a "debt"; it has no applicability to suits relating to transactions like a "usufructuary mortgage" which, as already shown, does not create a "debt" as defined in the Act. In this connexion, reference may be made to *170 I.C. 905, A.I.R. 1938 Nag. 203, 169 I.C. 268* and *169 I.C. 323*, where similar provisions of the C.P. Debt Conciliation Act were held not to bar consideration by Civil Courts of matters decided by Debt Conciliation Boards, in excess, or in contravention, of the powers conferred on them by the Act. For the foregoing reasons, the second question must be answered in the affirmative, that an order passed by the Board, treating the amount secured on a usufructuary mortgage as a "debt" and declaring that it has been discharged for all purposes and all occasions, is *ultra vires* of the Board, and that Civil Courts are not debarred from entertaining the plea of the mortgagee that his mortgage is not affected by this order."

For the reasons given in that judgment, we consider that Civil Courts have the power to consider whether effect should be given to the order of the Debt Settlement Board in the case now under consideration.

The position, therefore, is that the defendants Ko Pe Ta, Ma Hla Tin and Ko Aye Nyu can use the unregistered deed of mortgage by which the lands in suit and the toddy palms thereon came into the possession of their ancestor, U Lu Tha, as a shield to resist the suit for possession filed against them by the plaintiffs. However, in the circumstances of this case, we consider that the most equitable order that should be passed is that the suit for possession

should be decreed, in the sense that the plaintiffs should only be given possession of the suit properties on their depositing in Court the sum of K 650 taken by U Net and Daw Thet from U Lu Tha. In this connection the decision in the case of *Ko U Mar and one* v. *Ma Saw Myaing* (2) relied upon by the appellants that the plaintiffs were not entitled to sue for possession without paying the money to the defendants and getting from them a refusal to deliver the land on such payment, has been *pro tanto* overruled by the Supreme Court in *Babu Ram Dass* v. *U Maung Gyi and four others* (3).

In the result, the appeal succeeds in part. The judgment and decree appealed against will be varied in the sense indicated above. As regards costs, regard being had to the fact that the plaintiffs' suit was on the footing that the debt owing by U Net and Daw Thet to U Lu Tha had been cancelled and that a mere suit for possession could be filed by them against the defendants Ko Pe Ta, Ma Hla Tin and Ko Aye Nyu, we consider that the most equitable order to pass would be for each party to bear its own costs throughout.

(2) (1950) B.L.R. 80 (H.C.). (3) (1959) B.L.R. 179 (S.C.).

ORIGINAL CIVIL

Before U Maung Maung, J.

C.C. 1963

April 30.

MA KYAING (PLAINTIFF)

v.

MA OHN KYI AND FOUR OTHERS (DEFENDANTS).*

Burmese Buddhist Law—Keittima Adoption after 1st April, 1941—Registration of Keittima Adoptions Act—Adoption by deed of adoption under the said Act—whether invalid because not attended by publicity and notoriety—whether deed of adoption by itself, sufficient to prove adoption.

Where the plaintiff had applied for letters of administration as *keittima* adopted daughter of the deceased under a registered deed of adoption in 1954, and the defendants, as close relations of the deceased had objected to the issue of letters to the plaintiff, mainly on the ground that the adoption was a hole and corner affair, and the absence of publicity and notoriety, had rendered the deed of adoption invalid, or had reduced its value so much, that by itself, it was insufficient to prove adoption.

Held: The customary law relating to *keittima* adoption has now been crystalized in the Act, and once a deed of adoption, duly executed, attested, and registered under the Act is produced, the fact of *keittima* adoption is established, and that is the end of the matter. This is because the intention of the Act is clearly to clear away the clouds of doubt and uncertainty that often surround family matters in Burmese customary law, such as *kettima* adoption.

The Registration of Keittima Adoptions Act embodies all the elements that were required by the customary law. The definition contains all the ingredients which formerly had to be proved by some conduct. The requirements prescribed for the execution of the deed and the registration also fulfil the need for publicity. The visit to the Registration Office is in itself a matter of solemnity which for most Burmese people, would be even more solemn and serious than a ceremony in the house. The attestation of the deed by at leas two witnesses also involves solemnity and publicity and the registration of the deed in the books of the public office is, in fact, a proclamation to all those who may be interested to know about the adoption. When a deed of adoption is executed and registered in compliance with the Act, then the deed itself is a clear and sufficient proof of the adoption.

The expression "according to the Burmese Buddhist Law" appearing in s. 4 of the Act does not mean that the deed by itself would not establish the adoption and that the other requirements of the Burmese Buddhist Law, such as publicity and notoriety must also be satisfied. The correct interpretation is that the expression qualifies the inheritance rather than the adoption.

Ma Pu v. *Daw Aye Mya and others*, (1948) B.L.R., p. 19 ; and *Lim Chin So* v. *Lim Geoksoo*, (1956) B.L.R., p. 248 (H.C.), referred to and followed.

---

* Civil Regular Suit No. 80 of 1957, of the Original Side.

Chan Eu Ghee v. *Mrs. Iris Mg. Sein and two others*, 1953 B.L.R., p. 294 (H.C.); *Ma Ywet* v. *Ma Me and one*, 5 L.B.R. (1909-10), p. 118; *Ma Me Gale* v. *Ma Sa Yi*, 4 L.B.R. (1907-08), p. 172; and *Mg. Ba Pe and another* v. *Mg. Shwe Ba*, 6 Ran. p. 520, referred to and distinguisthed.

Ba Han for the plaintiff.

Mon San Hlaing for the defendants.

U MAUNG MAUNG, J.—This suit has arisen out of the application of the plaintiff Daw Kyaing for letters of administration for the estate of Daw Yin, deceased, whose *keittima* daughter she says she is.

The application was opposed by U Soe Hlaing and others who deny that Daw Kyaing was ever adopted by Daw Yin. The objectors, who are the nephews and nieces of Daw Yin being of the family of Daw Yin's cousin's (sister), claim that they alone are the rightful heirs to the estate under Burmese customary law. The objectors, however, do not apply for letters themselves, being content, presumably, to challenge the status of Daw Kyaing and to wait for the estate to devolve upon them by law if they should succeed.

The following issues were framed by consent:

ကောက်ချက်များ

၁။ ။လျှောက်ထားသူသည်၊ ကွယ်လွန်သူ ဒေါ်ရင်၏ မှတ်ပုံတင် စာချုပ်ဖြင့်၊ ကိတ္တိမအမွေစား အမွေခံ၊ မွေးစားသမီး ဖြစ်ပါသလော။

၂။ ။ကန့်ကွက်သူ၏ လျှောက်လွှာ ကျမ်းကျိန်လွှာအပိုဒ် ၃ တွင်ပါသည့် အကြောင်းများကြောင့်၊ လျှောက်ထားသူသည်၊ကွယ်လွန်သူ ဒေါ်ရင်၏ ပစ္စည်းများ၊ ကြွေးငွေများကို ဆက်ခံရန် တရားဝင်သည့် အမွေခံ၊ အမွေစားသမီးဖြစ်ပါသလော။

၃။ ။ဒေါ်ရင်၏ ပစ္စည်းများ၊ ကြွေးငွေများကို ဆက်ခံရန် အမွေဆက်ခံ စာကိုလျှောက်ထားသူအား ထုတ်ပေးသင့်သလော။

The main issue in the suit is clearly whether Daw Kyaing is the *keittima* adopted daughter of the late Daw Yin. The key to this issue is the deed of adoption dated

C.C. 1963

MA KYAING v. MA OHN KYI AND FOUR OTHERS.

23rd September 1954, duly registered, in which Daw Yin had declared that she had taken the plaintiff as her *keittima* adopted daughter with the right to inherit her entire estate under Burmese customary law. The declaration states that the plaintiff had looked after Daw Yin in health and in sickness, helped in the conduct of business and in the management of her affairs in every way as if Daw Yin was the plaintiff's own mother. The declaration describes the plaintiff as a niece and states that the deed was executed from Daw Yin's own free will and with the desire to make the adoption known to the public. It also states that no adopted child other than the plaintiff exists:

"လွန်ခဲ့သော ဂ နှစ်လောက်ကစ၍၊ ကျွန်မနှင့် အတူလာရောက်နေထိုင်ပြီး လျှင် ကျွန်မ၏ စီးပွါးရေး လုပ်ကိုင်ပြုလုပ်သောအခါ၊ ကူညီ ဆောင်ရွက် လုပ်ကိုင် ပေးခြင်း၊ ကျွန်မ၏ ဥစ္စာပစ္စည်းများကို၊ မပျောက် မပျက်စေရန် မိမိပိုင်ပစ္စည်း ကဲ့သို့ ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ ကျွန်မအား အမိအရင်းကဲ့သို့ ရှိသေကိုင်းညွတ်ခြင်း၊ ကျွန်မ နေထိုင်မကောင်းဖြစ်နေသည့်အခါများ၌ ကျွန်မအား နေ့ရောညဉ့်ပါ ကြင်နာစွာ ယုယပိုက်ထွေး အထူးပင် ဂရုစိုက်ပြုစုခြင်း၊ အစရှိသည့် ကျေးဇူးများ ကြောင့် ကျွန်မနှင့် တူမတော်သူမကြိုင်အား မည်သူတဦးတယောက်၏ တိုက်တွန်း နှိုးဆော်ခြင်းမရှိဘဲ၊ ကျွန်မအလိုဆန္ဒရှိသည့် အတိုင်း ကျွန်မ၏ အမွေအလုံးစုံကို၊ မြန်မာ ဗုဒ္ဓဘာသာမမွသတ်အရအမွေဆက်ခံပိုင်ခွင့်ရှိသော ကိုတို့မအမွေစား၊ အမွေခံသမီးအဖြစ် မွေးစားပါသည်။

ဤကဲ့သို့ အမွေစား၊ အမွေခံ သမီးအဖြစ် မွေးစားကြောင်းကို၊ လူအများတို့ ပေါ်လွင် ထင်ရှား သိရှိကြစေရန် သက်သေတို့ရှေ့တွင် လက်မှတ် ရေးထိုးပါသည်။ ကျွန်မမှာ မကြိုင်မှတပါး အခြား မွေးစားထားသူ မဲ့ပါ။"

U Soe Hlaing and others assail the validity of the adoption alleging that the deed was extracted from Daw Yin by undue influence, that the execution of the deed was a hole and corner affair unattended by the necessary publicity and notoriety. It is also suggested that the deed being in effect a will designed to leave the estate to Daw Kyaing who would not in the normal course of circumstance be an heir, cannot be sustained as Burmese customary law

does not provide for testate succession. It is also argued that Daw Kyaing being an adult of 40 years or more at the time of the alleged adoption, the adoption is invalid under Burmese customary law.

Several facts emerge from the records. One is that Daw Kyaing was received into the home of Daw Yin a few years after the Second World War and she was with Daw Yin till the latter's death on 8th August 1956. Daw Yin was a widow with no children of her own and at the time the plaintiff came into her home there were a few other people such as Ko Thein Maung, a relative, and Ma Aye Kyi his wife. Another person who lived with Daw Yin was Ma Tin Oo, who was not related. Ko Thein Maung and Ma Aye Kyi left the home later on and died before the suit came to be tried. Ma Tin Oo left sometime later so that the plaintiff was, for several years alone to look after and help Daw Yin. Before the war Daw Yin ran a store in Theingyi Zay but after the war she limited her business to what she could manage at her home and to money-lending. The plaintiff says in her evidence that she was a helper in that business also, though Daw Yin kept the keys to the safe. Exhibit " A " produced by the plaintiff is a book of " On Demand " agreements which Daw Yin used in her money-lending business and the plaintiff states that she had to write the agreements sometimes, while Daw Yin would write herself sometimes. The entries " Daw Yin and daughter Ma Kyaing " as the description of the lender in Exhibit ကြ-1 to ကြ-6, were, according to the plaintiff, written by Daw Yin herself.

She was treated, the plaintiff says, as a member of the family. She ate together with Daw Yin sometimes or ate alone when she felt like it. When guests came she would greet them as a member of the family. The plaintiff also kept a book of accounts Exhibit c in which she entered the various items of domestic expenditure. Thus, Exhibit

C.C. 1963

MA KYAING v. MA OHN KYI AND FOUR OTHERS.

c-2 relates to a donation of K 50 for the purchase of oil for the feeding of the *sanghas* on the 2,500th anniversary of the Buddhist era and Exhibit c-1 is a donation towards bus fares for the feeding of monks at the *Wuluwun* monastery. The latter item of expenditure is also covered by a receipt Exhibit ๓.

One day, the plaintiff states, Daw Yin told her that they must go to the office of the Registrar of Deeds because Daw Yin would adopt the plaintiff and wished to execute and register a deed of adoption. Daw Yin and the plaintiff proceeded to the office, joined by U Khin Myoe (PW 3) on the way and they were met at the Registration Office by U Tin Maung (PW 2) who had the deed ready, and Daw Yin and the plaintiff read it together before they fixed their signatures. U Tin Maung and two others attested as witnesses to the deed of adoption Exhibit ๖.

When Daw Yin died obituary notices were put in the newspapers and Exhibit ๏-1 and ๏-2 are specimens of the notices. In Exhibit ๏-1 the name of the plaintiff is not included among those who are described as close relatives of the deceased, such as U Soe Hlaing and the other defendants. In Exhibit ๏-2 the deceased is described as the mother of the plaintiff and the aunt of Ma Tin Oo and Nwe Nwe. The obituary notices Exhibits ๏-1 and ๏-2 appear in the same column, one on top of the other, as do the notices in Exhibits ๐๐-1 and ๐๖-2. Similarly Exhibits ๑-1 and ๑-2 are obituary notices in the Rangoon Daily but they appear on different pages. Daw Kyaing says that she never knew how it happened that the obituary notices came out differently. She had given her own notices to U Soe Hlaing for placement in the papers and when U Soe Hlaing asked for K 210 as charges, Exhibit ๒๑, she paid.

The cross-examination of Daw Kyaing sought in the first place to make out the execution of the adoption deed

as a hole and corner affair. Daw Kyaing repeats that she did not know before Daw Yin took her to the Registration Office that she was going to be adopted. She repeats that Daw Yin and herself left her home, went to the High Court to fetch U Khin Myoe who was working there and proceeded to the Registration Office where U Tin Maung waited with the deed ready for execution. The plaintiff says under cross-examination that her father and Daw Yin were related, and therefore she was a niece of the late Daw Yin. The cross-examination also sought to test the state of health of Daw Yin at the relevant time and the plaintiff states that Daw Yin suffered from high blood pressure but was able to move about around the time of the adoption. Daw Yin was receiving medical attention at that time but she was not continuously bed-ridden. It was only in November 1955 that Daw Yin had to go as in-patient in the Ghandi Memorial Hospital for treatment of cancer. I asked by prolonged stay in the hospital Daw Yin returned home, received treatment for about nine-months, and then she died.

Two important witnesses are produced by the plaintiff who gave their evidence on the execution of the deed of adoption by Daw Yin. U Khin Myoe (PW 3), who had been a tenant of Daw Yin, renting rooms on the ground floor of No. 72, Phongyi Street, where Daw Yin and the plaintiff had their home, knew the family well. He says that Daw Yin spoke to him one day about her wish to adopt the plaintiff and execute a deed to effect the adoption. U Khin Myoe suggested that U Tin Maung (PW 2) should be asked to take care of the drafting and the formalities and asked U Tin Maung to go and see Daw Yin. U Khin Myoe was not present at the meeting between U Tin Maung and Daw Yin but when U Tin Maung came down-stairs after the meeting he said that Daw Yin wanted him to draft an adoption deed as she wanted to adopt the

C.C. 1963

MA KYAING v. MA OHN KYI AND FOUR OTHERS.

plaintiff as her *keittima* daughter. U Tin Maung brought a draft deed and left it for a few days with Daw Yin. After he had received back the draft deed he told the witness that Daw Yin had made some changes. Exhibit ၉ is the draft deed which U Tin Maung showed him. A day was then appointed for the execution of the deed and its registration and Daw Yin and Daw Kyaing came to fetch him and U Khin Myoe went along with them to the Registration Office, where U Tin Maung waited with the deed. Both U Tin Maung and the Registrar of Deeds read out the contents of the deed and it was duly executed, attested and registered.

U Khin Myoe is also able to say that Daw Yin spoke to several people such as U Ba Tun (PW 4), U Ba Kyar (PW 5) and U Tun Aung (PW 6) to whom she gave donations, *e.g.* Exhibit ဝ for a donation of K 50 towards bus fares in the feeding of monks at *Wuluwun* monastery that she had adopted the plaintiff as her own daughter and she would like the elders to recognize the plaintiff as such. U Khin Myoe also remembers that while Daw Kyaing suffered from high blood pressure her condition was not desperate in 1953 and 1954. She was receiving treatment but she was able to move about. It was cancer which killed her, the witness says, but she was only bed-ridden for about two months before her death, and it was only for about ten days before that, that she could not speak. U Khin Myoe also knows that in the same street relatives of Daw Yin lived and he does not remember her saying to them or within their hearing that she had adopted the plaintiff. In the presence of strangers, however, witness says, Daw Yin spoke of the adoption.

U Tin Maung (PW 2) had known Daw Yin since he was at school. He first heard of Daw Yin's wish to execute an adoption deed from U Khin Myoe and on going to see Daw Yin, she told him that as the plaintiff had looked

after her and helped in the management of her business she wanted to adopt her as a *keittima* daughter. U Tin Maung prepared the draft Exhibit ၃ Exhibits ၃-1, ၃-2 and ၃-3 show changes made in the draft by Daw Yin herself. After that U Tin Maung prepared Exhibit ၄ the Adoption Deed, and Daw Yin approved it and fixed a day, some two days later, to go to the Registration Office. On the appointed day Daw Yin, the plaintiff and U Khin Myoe came to the office where the witness waited with the deed ready and it was duly executed and registered. At the time of the execution Daw Yin was in good health.

U Ba Tun (PW 4), U Ba Kyar (PW 5) and U Tun Aung (PW 6) speak of occasions, in the early part of 1956, when they went to collect donations from Daw Yin and on which she told them that she had adopted the plaintiff as her *keittima* daughter. Daw Khin Ei (PW 7) who held Daw Yin's power of attorney Exhibit ဝ to collect rents due on the latter's agricultural lands in Dedaye also states, under cross-examination, that Daw Yin spoke to her about the adoption, and she had also, the witness says on being questioned by the Court, observed from their conduct in the home that Daw Yin had taken the plaintiff as an adopted daughter.

What the defendants would need to overcome in this case is the deed of adoption and the evidence of U Soe Hlaing concentrates on trying to show that the deed was a hole and corner affair, and that by 1956 Daw Yin was bedridden, in great pain even without the power of speech for so many months, so that the stories told by the plaintiff's witnesses that Daw Yin spoke to them about the adoption could not have been true. Daw Yin was an aunt of U Soe Hlaing and he says that he used to visit her almost every day except for a period between 1953 and April 1954 when he was in Henzada in the Burma Judicial Service. He used to help Daw Yin in 1950-51 in the conduct of some of her

C.C. 1963

MA KYAING v. MA OHN KYI AND FOUR OTHERS.

affairs such as in writing the On-Demand notes in her money-lending business. From 1950 Daw Yin was suffering from high blood pressure and had to receive medical care. Her health gradually declined and she could no longer go about as freely as before and had to restrict her business and other activities. U Soe Hlaing says that when the On-Demand agreements were filled in, the lender's name was usually kept blank and that was designed to escape income-tax. If the need arose later on to take legal proceedings the blank would be filled in U Soe Hlaing did not think " Daw Yin and daughter Ma Kyaing " appearing on the On-Demand counterfoils Exhibits ဃ-1 to ဃ-7 were in the handwriting of Daw Yin. Neither he, U Soe Hlaing says, nor the other nephews and nieces were informed by Daw Yin of the adoption of the plaintiff as a *keittima* daughter, and he would have thought that if such an adoption did take place Daw Yin would have spoken. It was only on the death of Daw Yin that the plaintiff came forward and revealed that the adoption had taken place. There was a dispute as to how the obituary notices should be worded and U Soe Hlaing intervened to make peace and drafted the exhibit obituary notices to satisfy the parties. He received payment from the plaintiff to settle the advertisement bills but he says the money came out of a sum of K 5,000 which Daw Yin had set aside and donated for her funeral expenses and for charitable and religious purposes before she died. U Soe Hlaing says that a year or so before Daw Yin died the plaintiff had expressed to him the fear that she would be alone and unprovided for after Daw Yin had gone. He had then tried to set the plaintiff's anxiety at rest by telling her that he and the other relatives of Daw Yin would not abandon her. For eight or nine months before she died, so U Soe Hlaing says, Daw Yin was in such a state that she could not open her mouth to take in food and had to be fed by

removing some of her front teeth while she was put under anaesthesia. Several doctors were named as those who attended her during this time and those who administered the operations which made it possible to feed her without her being able to open her mouth. None of the doctors however, is produced as a witness and while it is possible that Daw Yin did sink into that desperate and painful state there is no evidence that this happened in the early part of 1956 or that it continued till the end.

The lone witness produced by the defendants is U Tun Pe (DW 1) who says that he knew Daw Yin for a long time and was a frequent visitor in her home. Witness says that Daw Yin never confided to him as he would expect her to, being on terms of close friendship, that she wished to adopt a daughter, herself being childless. The witness did not know that Ma Kyaing was adopted. His wife was a niece of Daw Yin. The memory of the witness was a little uncertain about the events that took place before Daw Yin's death for he states that Daw Yin was admitted into hospital in 1953 and died within a short time after her admission in hospital.

U Mon San Hlaing, learned Advocate for the defendants, attacks the deed of adoption as invalid in law because it was not attended by the necessary publicity and notoriety, but he does not seriously contend that the deed is not authentic. Nor does he persist in the objection that the adoption is invalid because the plaintiff, the adoptee, was an adult at the time of the adoption. Burmese customary law recognizes the adoption of adult persons, the learned Advocate concedes, and the fact of the plaintiff being an adult at the time of the adoption does not in itself render the adoption invalid. [See *Chan Eu Ghee* v. *Mrs. Iris Maung Sein and two others* (1).] It is also suggested in the objection of the defendants that the adoption amounted to

(1) (1953) B.L.R., p. 294 (H.C.).

C.C. 1963

MA KYAING v. MA OHN KYI AND FOUR OTHERS.

an evasion by Daw Yin of the Burmese customary law in leaving her estate to the plaintiff by adoption which was in effect a will. This line of argument too is not too deeply pursued by U Mon San Hlaing, and there is wisdom in his restraint for *keittima* adoption is an institution recognized by Burmese customary law and if it is established that such an adoption did take place, it is not for the Courts to question its motive or to investigate whether the adoption was designed as a way to testate succession. What U Mon San Hlaing strenuously and ably argues is that the lack of publicity either renders the deed of adoption invalid or reduces its value so much that by itself it is insufficient to prove adoption. It is also charged by the defendants in the pleadings that the deed of adoption was extracted from Daw Yin by the plaintiff by use of undue influence but this charge also is not too strenuously pursued. Nor would the evidence sustain such a charge, for while it is clear that Daw Yin treated the plaintiff well, taking her into confidence giving her the keys sometimes and allowing her to keep the books of accounts, the evidence does not reveal that the plaintiff ever attained a position of dominance. The deed of adoption was executed in September 1954 and it was nearly two years later that Daw Yin died. During that time, her nephews and nieces, who lived a few doors away on the same street, were visiting her almost every day and if Daw Yin had executed the deed under some compulsion exercised by the plaintiff, there was nothing to prevent Daw Yin from speaking out to her relatives and from renouncing the deed.

Referring to earlier decisions and the learned treatises U Mon San Hlaing therefore tries to convince the Court that publicity and notoriety are indispensable elements to establish a *keittima* adoption. He refers to rulings in which it has been pointed out that the Burmese being a

generous people, ready to take into the home relatives far and near, and call them sons or daughters and treat them kindly as such, the courts must insist upon strict proof when these relatives come forward making claims as heirs by *keittima* adoption. The requirements of Burmese customary law to establish *keittima* adoption are clear. The consent of the natural parents, if the adoptee is a minor, and the consent of the adoptee if he or she is an adult, and the taking of the adoptee by the adoptor, with the intention that the adoptee shall inherit must be proved to establish a *keittima* adoption. Neither ceremony nor written document is required to constitute a *keittima* adoption under Burmese customary law. The taking of the child in adoption may happen on a distinct and specified occasion on which the intention of the adoption parents to take the child as a *keittima* son or daughter may be clearly expressed. Or, if there is no such taking, the *keittima* adoption may be inferred from a course of conduct which is inconsistent with any other supposition. There must be some publicity when the intention of the adoptive parents to take the child as an heir is expressed and if the intention has to be inferred from conduct there must be more publicity and stricter proof of facts which must combine to prove that the relationship cannot be anything other than that of *keittima* adoption. [See *Ma Ywet* v. *Ma Me and one* (2); *Ma Me Gale* v. *Ma Sa Yi* (3); *Maung Ba Pe and another* v. *Maung Shwe Ba* (4).]

In *Chan Eu Ghee* v. *Mrs. Iris Maung Sein and two others* (1), the learned Advocate for the defendants points out, it has been held " that an adoption deed does not by itself confer the status of an adoption son or create any interest in the property of the adoptive father. The deed is just one piece of evidence to be considered along with

(2) 5 L.B.R. (1909-10), p. 118. (3) 4 L.B.R. (1907-08), p. 172.
(4) 6 Ran., p. 520. 5 (1) (1953) B.L.R., p. 294 (H.C.).

C.C. 1963

MA KYAING v. MA OHN KYI AND FOUR OTHERS.

other evidence to test whether the *keittima* adoption is established." In that case, however, the adoption was supposed to have been made by the wife of her husband's nephew " as a son to her husband ", eleven days after the husband had died. The adoption, thus made posthumously for the husband, was said to have been made by means of a registered deed which had disappeared and was not available for the trial Court to see. Also, a deed of release was executed a few years later by the adoptive son in which he released all claims to the estate of the deceased. Thus the adoption itself was not satisfactorily established and in any case posthumous adoption is not known to Burmese customary law. Added to that, there was the release deed which operated to cancel the adoption.

Dr. Ba Han, learned counsel for the plaintiff, points out that the suit is to be determined in the light of The Registration of *Keittima* Adoptions Act which had been in force since the 1st of April 1941. The Act applies to *keittima* adoptions by persons to whom Burmese Buddhist Law applies and defined *keittima* son or daughter as " one who is adopted with the express intention that he or she shall inherit according to the Burmese Buddhist Law."

Section 5 of the Act reads:

> " No dispute as to the right of any person to inherit as or through a *Keittima* son or daughter shall be entertained by any Court unless the fact of the adoption, it was effected after the 1st April 1941, is evidenced by an instrument :
>
> (i) executed by the person making the adoption and (*a*) by the person who is adopted if not less than 18 years of age at the time of such execution aforesaid, or (*b*) if less than that age, then by the person or persons, if any, whose consent to the adoption is required by the Burmese Buddhist Law, and
>
> (ii) attested by at least two witnesses, and
>
> (iii) registered in Book 4 of the books referred to in sub-section (*1*) of section 51 of the Registration Act."

Dr. Ba Han argues that the customary law relating to *keittima* adoption has now been crystallized in the Act once the deed of adoption duly executed, attested, and registered under the Act is produced, the fact of *keittima* adoption is established and that is the end of the matter in disputes like this. There is great force in the argument, for the intention of the Act is, clearly, to clear away the clouds of doubt and uncertainty that often surround family matters in Burmese customary law such as *keittima* adoption. The Act which is in force today was preceded by the Burma Registration of Adoptions Act 1926 which provided substantially for the same thing but was never brought into force. The Act of 1926 was described as one " to provide for the compulsory registration of *keittima* adoptions in Burma." (Burma Act No. 2 of 1926. See *Burma Gazette*, 6th November 1926.) The Act which is now in force and the Act of 1926 seem to have resulted from studies and attempts to codify those subjects of Burmese customary law which may be ripe for codification. The attempts have not been too successful as noted by Mr. H. F. Dunkley, as he then was in his memorandum which appears in the report of the Civil Justice Committee, 1924-25:

> * " Some of the witnesses were of opinion that Buddhist Law generally could be codified; but I think the majority of the witnesses agreed that general codification would be impossible... This is my opinion. Buddhist Law, although to a large extent now settled by judicial decision, continually brings forward fresh points that have not come before the courts previously, and is continually changing in the changing customs of the people. But it was generally agreed that in some particular matters the interference of the Legislature was desirable; for instance, as regards making a registered

* Report of the Civil Justice Committee (1924-25) Appendix I, Calcutta, p. 81.

C.C. 1963

MA KYAING v. MA OHN KYI AND FOUR OTHERS.

deed necessary for adoptions and partitions of immoveable property, where, in the latter case, the property is of more than rupees one hundred in value."

The Registration of *Keittima* Adoptions Act, as Dr. Ba Han points out, embodies all the elements that were required by customary law. The definition contains all the ingredients which formely have to be proved by some conduct. It includes the taking in adoption and the express intention that the *keittima* son or daughter shall inherit according to Burmese Buddhist Law. The requirements which are described for the execution of the deed of adoption and the registration also fulfil the need for publicity. [The visit to the Registration Office is in itself a matter of solemnity which for most Burmese people, would be even more solemn and serious than a cermony in the home. The attestation of the deed by at least two witnesses also involves solemnity and publicity and the registration of the deed in the books of the public office is, in fact, a proclamation to all those who may be interested to know about the adoption. When a deed of adoption is executed and registered in compliance with the Act then the deed itself is a clear and sufficient proof of the adoption.] The only way that may be open to those who wish to challenge the adoption will be to assail the deed itself, *e.g.* that the deed is not authentic, that it was forced by undue influence, produced by fraud or forgery, that the executor was incompetent.

U Mon San Hlaing, referring to the definition in section 4 of the Act, argues that the expression " According to the Burmese Buddhist Law " means that the deed by itself would not establish the fact of *keittima* adoption but that the other requirements of the Burmese Buddhist Law such as publicity and notoriety must also be satisfied. This interpretation would, however, deprive the Act of its meaning and purpose. The correct interpretation, to my

mind, is that the expression qualifies the inheritance rather than the adoption.

The above reading of the statutory law relating to *keittima* adoption finds support in *Ma Pu* v. *Daw Aye Mya and others* (5), in which E Maung, J., himself an author of several classic studies on Burmese Buddhist Law, observed that once the genuineness of the deed of adoption in established there is an end of the case. The execution of a deed of adoption in the presence of several persons would be sufficient to establish the status of the *keittima* child. The Registration of Keittima Adoption Act did not apply to the facts of that case, the adoption having been made by a document before April 1941, but the observation of the learned Judge would have applied even more forcefully if it did.

The observations of San Maung, J., in his concurring note in *Lim Chin So* v. *Lim Geoksoo* (6) also emphasised the change brought about by the Act:

> "According to the Burmese Buddhist Law as it stood prior to the coming into force of the Registration of Keittima Adoptions Act the fact of *keittima* adoption can either be proved as having taken place on a distinct and specified occasion, or may be inferred from a course of conduct which is inconsistent with any other supposition. This rule of Buddhist Law is, however, altered by the statutory provisions contained in section 4 of the Registration of Keittima Adoptions Act which enacts that a *keittima* son or daughter is one who is adopted with the express intention that he or she shall inherit according to the Burmese Buddhist Law."

Quoting section 5 of the Act, the learned Judge remarked that the law would be that:

> "Even when a person has been adopted with the express intention that he or she shall inherit the fact of such an adoption cannot be proved unless it is evidence by a registered

(5) (1948) B.L.R., p. 19. (6) (1956) B.L.R., p. 248. (H.C.).

C.C. 1963

MA KYAING v. MA OHN KYI AND FOUR OTHERS.

instrument conforming to the requirements of section 5 of the Registration of Keittima Adoptions Act."

In this suit the deed of adoption is couched in clear language and its authenticity and validity cannot also be doubted. The deed therefore establishes the status of the plaintiff as the *keittima* adopted daughter of the late Daw Yin. Letters of administration will therefore be issued to the plaintiff on her payment of the requisite Court fees and on her furnishing security satisfactory to the Court. The defendants will bear the costs of her application and Advocate's fee is assessed at K 170.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, J.

MA TIN MAY (APPELLANT)

v.

U PO MIN (RESPONDENT).*

C.C. 1963

Mar. 29.

Limitation Act, Art. 49—*suit for recovery of possession of property entrusted—time runs from date of refusal to return property.*

Plaintiff—appellant in the suit filed by her alleged that she was the joint owner of a car together with her deceased husband and that a few days after his death the said car was entrusted with the defendant-respondent. The defendant-respondent however failed to deliver the car to her when requested. Hence the suit.

The trial judge accepted the story of the plaintiff. He however dismissed the suit, holding that the suit for possession of the car or the value thereof was beyond the period of limitation prescribed by Art. 49 of the Limitation Act.

On appeal, *Held*: The defendant-respondent's possession of the car became wrongful only when he refused to deliver it to plaintiff-appellant, and this demand was made only a few months before the suit was filed. Therefore, under Art. 49 of the Limitation Act, limitation would begin to run only from the date of such refusal.

Ma Mary v. *Ma Hla Win*, I.L.R. 2 Ran., p. 555, followed.

Gopalasami Ayyar v. *Subramania Sastri*, I.L.R. 35 Mad., p. 636; *Kalyan Mal and another* v. *Kishan Chand*, I.L.R. 41 All., p. 643; and *Laddo Begam* v. *Jamal-ud-din*, I.L.R. 42 All., p. 45, referred to.

Hla Nyun for the appellant.

No one for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 3 of 1961 of the Additional District Court of Shwebo, the plaintiff Ma Tin May who is the appellant in the present appeal sued her father-in-law the defendant-respondent U Po Min for the recovery of a Dodge Jeep car No. R.C. 3170 on the ground that it had been entrusted to him a few days after

* Civil First Appeal No. 14 of 1962 of the Chief Court sitting at Mandalay; against the decree of the Additional District Court of Shwebo in Civil Regular Suit No. 3 of 1961.

C.C. 1963

MA TIN MAY v. U PO MIN.

the death of her husband Maung Ba Kyi and that the defendant had failed to return it on demand. According to the plaintiff, Maung Ba Kyi died on the 14th *lasan* of *Nadaw* 1314 B.E. (5th December 1957) and the entrustment of the car was made a few days after his death. The defendant-respondent by his written statement while admitting that Ma Tin May was the wife of his son Maung Ba Kyi contended that there had been a divorce between Ma Tin May and Maung Ba Kyi sometime before the latter's death and that Maung Ba Kyi had taken another wife, Ma Tin Kywe who alone inherited Maung Ba Kyi's property on his death. He also contended that Ma Tin Kywe had, after the death of Maung Ba Kyi given the car to him on his undertaking to pay the debts incurred on account of Maung Ba Kyi's funeral expenses and also the debts incurred on account of the purchase of the car in dispute.

On the pleadings the learned trial Judge framed issues as to whether or not the plaintiff Ma Tin May had been divorced from Maung Ba Kyi sometime before his death and if not, whether the suit car was a joint property of Maung Ba Kyi and Ma Tin May. He also framed an issue as to whether or not the car was given to U Po Min by Ma Tin Kywe on his undertaking to pay the debts incurred in connection with Maung Ba Kyi's funeral and in connection with the purchase of the car.

After examining witnesses cited by both the parties the learned trial Judge accepted the plaintiff's story that the car was the joint property of Maung Ba Kyi and Ma Tin May at the time of Maung Ba Kyi's death. He also accepted the plaintiff's story regarding the entrustment of the car to the defendant a few days after Maung Ba Kyi died. The learned trial Judge, however, holding that the suit for possession of the car or for the value thereof was beyond the period of limitation prescribed by Article 49 of the Limitation Act dismissed the plaintiff's suit.

Now, I have no doubt whatsoever that the conclusions arrived at by the learned trial Judge on the facts of the case are correct. Whereas the defendant U Po Min alleged that there had been a divorce between Ma Tin May and Maung Ba Kyi by mutual consent on account of the quarrel ensuing between them as a result of accusation made by Maung Ba Kyi that Ma Tin May had been unfaithful to him, Ma Tin May's story was to the effect that her relationship with Maung Ba Kyi became strained only because he took a lesser wife in the person of Ma Tin Kywe and that at the time of Maung Ba Kyi's death she was living with her father U Po Shin (PW 1) because of his persuasion that it was safer to stay at Tabayin than in Tindein Yan village because the latter region was infested by Communist insurgents. Maung Ba Kyi died on the 16th of December 1956, and not on the 5th December 1957, as claimed by the plaintiff and the death took place because of an encounter with the Government forces who mistook Maung Ba Kyi and his companions to be *lusoes*. Ma Tin May was probably not present at the funeral of Maung Ba Kyi because of the strained relationship between her and her husband and not because of the illness of her child as she had sought to explain. However, she was undoubtedly present at the time of the *Soon-thut* ceremony which took place at the house of the defendant U Po Min's daugther Ma Htay Kyi at Tindein Yan village. On that day, U Po Min advised Ma Tin May to leave the car with him for fear of being requisitioned by the Government, and Ma Tin May agreed. That this was the case is supported by the evidence not only of her father U Po Shin (PW 1) but also by the testimony of U Hla Din (PW 2) who was not related to either party, and U Po Kaung (PW 3) whose deceased wife was a younger sister of U Po Shin. The defendant's version of the story that Ma Tin May was already divorced from Maung Ba Kyi is supported

C.C. 1963

MA TIN MAY v. U PO MIN.

by the evidence of U Paw Nyein (DW 1), son of U Po Min's cousin Daw Pwa Hlaing and U Po Htay (DW 2) who is not related to either party. However, whereas U Po Min said that no document whatsoever was executed at the time of the divorce and consequent partition of the property between Ma Tin May and Maung Ba Kyi, the two other witnesses U Paw Nyein and U Po Htay were emphatic in that a document signed by the parties and attested by them was in fact executed. Ma Tin Kywe (DW 4) also tried to support this part of the story by saying that the document remained in the custody of Maung Ba Kyi and that she tore it up after Maung Ba Kyi's death. Thus, there is a conflict of testimony relating to a very important aspect of the case, as to whether or not there was a divorce between Ma Tin May and Maung Ba Kyi. Furthermore, the story told by Ma Tin Kywe that she tore up the document a few days after Maung Ba Kyi's death is a most incredible one, as, if such a document as alleged had existed, Maung Ba Kyi's death would be an occasion to preserve it in case Ma Tin May might make a further claim on Maung Ba Kyi's property. Therefore, in my opinion, the learned trial Judge was quite justified in rejecting the defendant U Po Min's story that there had been a divorce between Ma Tin May and Maung Ba Kyi before Maung Ba Kyi's death.

In this connection, the evidence of Daw Pu (DW 5) a witness cited by the defendant himself, is most illuminating. This witness spoke of Ma Tin May being the elder wife of Maung Ba Kyi, and of Ma Tin Kywe who resided at her house as a tenant, as a lesser wife. Another apparently independent witness U Hla Maw (PW 4) a Post Master of Tabayin, only knew about Ma Tin Kywe being a lesser wife of Maung Ba Kyi. It would seem from the evidence of this witness, that a few months before Maung Ba Kyi's death Ma Tin May chased Ma Tin Kywe with a

view to assault her, and Ma Tin Kywe ran into the Post Office for refuge. Then only did U Hla Maw come to know that Maung Ba Kyi had a lesser wife in the person of Ma Tin Kywe.

Now, regarding the story of the alleged surrender of the car by Ma Tin Kywe to the defendant U Po Min, on his undertaking to pay the abovementioned debts, the version told by U Po Min is most improbable. He said that when Maung Ba Kyi purchased the car he took a loan of K 1,700 from U Po Shin, father of Ma Tin May and K 800 from Maung Mya Maung, U Po Min's own son. Maung Ba Kyi then borrowed a sum of K 2,500 from one U Aye (now deceased) to pay off these debts. After the death of Maung Ba Kyi it was one of the conditions of the surrender of the car to him that he should repay the debt owing by Maung Ba Kyi to U Aye ; and this he had since done.

U Aye, being dead cannot, of course, be cited as a witness. However, if U Po Min did pay up the debt of K 2,500 owing to U Aye by Maung Ba Kyi it should not have been difficult for him to adduce evidence to that effect. This had not been done. In consequence the story told by U Po Shin, father of Ma Tin May that the debt of K 1,700 was discharged by instalments during the lifetime of Maung Ba Kyi is a much more probable one.

Now, as already observed, the plaintiff's suit was dismissed by the learned trial Judge on the ground that it was barred by limitation under Article 49 of the Limitation Act. Ma Tin May at first filed the suit on the 14th of June 1960 in the Court of the Subdivisional Judge of Ye-U, being Civil Regular Suit No. 1 of 1960 of that Court. This was about three years and six months after the death of Maung Ba Kyi. In that suit, the plaint was returned on

C.C. 1963

MA TIN MAY v. U PO MIN.

the 24th of March 1960 for presentation in a Court having jurisdiction, as the car was valued at K 6,000 which was beyond the pecuniary jurisdiction of a subdivisional Court. It is an admitted fact that about two months after the car was entrusted to U Po Min he plied it between Ye-U and Tindein Yan. The learned trial Judge took the date on which the defendant U Po Min began to ply this car as that from which limitation should begin to run. However, Ma Tin May said that U Po Min had been giving her some subsistence allowance with the proceeds from the running of the car, and there is nothing to contradict her on this point. Consequently, the defendant's possession of the car only became wrongful when he refused to return it to Ma Tin May on demand. This demand was made only a few months before Ma Tin May filed the present suit against U Po Min before the Subdivisional Court of Ye-U.

In *Ma Mary* v. *Ma Hla Win* (1) it was held by a Bench of the late High Court of Judicature at Rangoon that when the original possession of property had been permissive, a bare allegation on the part of the possessor of her own ownership of the property did not change the character of her possession into an unlawful one, but that her possession became unlawful on her refusal to comply with a formal demand for the return of the property and, therefore, under Article 49 of the Limitation Act, limitation would begin to run only from the date of such refusal. [*see* also *Gopalasami Ayyar* v. *Subramania Sastri* (2), *Kalyan Mal and another* v. *Kishan Chand* (3) *and* Laddo *Begam* v. *Jamal-ud-din* (4)].

For these reasons I consider that the plaintiff's suit was within the period of limitation prescribed by Article 49 of the Limitation Act.

(1) I.L.R. 2 Ran. 555.
(2) I.L.R. 35 Mad. 636.
(3) I.L.R. 41 All. 643.
(4) I.L.R. 42 A l. 45.

In the result the appeal succeeds. The judgment and decree of the District Court of Shwebo are set aside and the plaintiff's suit for possession of the Dodge Jeep car or recovery of its value K 6,000 decreed with costs throughout, Advocate's fee in this Court being assessed at 5 (five) gold mohurs.

SPECIAL CIVIL APPEAL.

Before U San Maung and U Kyaw Zan U, JJ.

C.C. 1963

April 25.

MAUNG MAUNG THAUNG (APPELLANT)

v.

U HLA GYI AND DAW AYE KYI (RESPONDENTS).*

Evidence Act s. 62, and s. 64—primary evidence—need for production of document itself.

The appellant had filed a suit for ejectment against the respondents as trespassers and one of the issues was whether the appellant was the legal owner of the land in dispute. The appellant merely produced at the trial, a registered copy of the Sale Deed, although the original deed was in his possession. Accordingly, the trial court and the Appellate courts held that he had failed to prove his purchase and title to the land in dispute. On Special Appeal—

Held: Under s. 64 of the Evidence Act, the Sale Deed must be proved by primary evidence except in the cases mentioned in s. 65 of the said Act; but no exceptions were pleaded by the Appellant, and no reasons were given for withholding the original deed.

Without proof of the original Sale Deed, it is impossible to hold that the sale itself was valid in law. Under s. 62 of the Evidence Act, "primary evidence" means the document itself produced for the inspection of the Court. When the best evidence rule is not observed and only inferior evidence is produced, such omission will go against the withholder. A party ought not to be allowed to defeat his opponent on the strength of a document which he has in his possession and will not produce.

Maung Thein Zan and one v. *The Union of Burma;* (1956) B.L.R. 303 (H.C.), followed.

A. Cassim for the appellant.

Ba Swe for the respondents.

U KYAW ZAN U, J.—The appellant Maung Maung Thaung instituted a suit, being Civil Regular Suit No. 17 of 1956 of the Township Court of Prome, against the respondents, who are husband and wife, as trespassers for ejectment from and for possession of an area of land measuring ·003 of an acre on which they have built a house and a kitchen, as shown in the certified copy of the map

* Civil Special Appeal No. 10 of 1961 against the decree of the Appellate Side of the Late High Court of Rangoon in Civil Second Appeal No. 37 of 1959.

filed with the plaint, which forms a part of Holding No. 112 of 1955-56 of Medical Block No. 8 of Prome, measuring ·130 of an acre alleging that he is the owner of the same by virtue of his purchase from one Maung Thaung for K 1,500 as per certified copy (Exhibit ခ) of a registered sale deed dated 29th March 1954 being registered deed No. 65 of 1954. The respondents contended *inter alia* that the land in dispute originally belonged to U Po San who on his death left behind three heirs, including the appellant, and that the land is now in occupation not only of the respondents but also of Ko Aung Sein and Ma Pwa Khin. They denied the alleged sale by Maung Thaung to the appellant and stated that they themselves bought it about 12 years ago from one Ponnaya who first bought it from U Po San. After answering the preliminary issues on the valuation of the suit for the purpose of jurisdiction and on the applicability of the Land Nationalization Act, 1953, and the Urban Rent Control Act, 1948, to the suit on the evidence adduced by the parties, the trial Court framed three more issues for the determination of the suit of which the first issue quoted below is most important for the purpose of this appeal:

၁။ တရားလို မောင်မောင်သောင်းက၊ ကိုမောင်သောင်းထံမှ မြေကိုဝယ်ခဲ့သဖြင့်၊ တရားဥပဒေအရ အာဏာပြုစီသလား။

After hearing the appellant's agent Sultan and his two witnesses and the respondent U Hla Gyi and his witness, the trial Court dismissed the suit with costs on the ground that the appellant by merely relying upon the certified copy (Exhibit ခ) of the alleged registered sale deed has failed to prove his purchase and title to the land in dispute. On appeal to the District Court the judgment and decree were confirmed with costs throughout. The appellant preferred his second appeal, being Civil Second Appeal No. 7 of 1959, to the late High Court but he was again unsuccessful.

C.C. 1963 — MAUNG MAUNG THAUNG v. U HLA GYI AND DAW AYE KYI.

The learned single Judge of the Appellate Side (U Tun Tin, J.) however, declared on 7th July 1961 under section 20 of the Union Judiciary Act before its amendment that it was a fit case for appeal; hence this special appeal.

The main point for determination is whether the appellant has proved his title to the land in dispute by merely relying upon the certified copy (Exhibit ခ) of the registered sale deed. The issue was whether his purchase was valid in law. He wanted a decree for ejectment and possession of the ground that he got a title to the land as owner by virtue of his purchase by a registered sale deed from Maung Maung Thaung and his learned Advocate frankly admitted that the burden was on him to prove the alleged sale to him. The consideration being K 1,500 the sale could be made only by a registered instrument under section 54 of the Transfer of Property Act, and under section 64 of the Evidence Act this instrument must be proved by primary evidence except in the cases mentioned in section 65 of the said Act but no exceptions were pleaded by the appellant, whose agent Sultan on the other hand clearly admitted in his evidence that the original sale deed was in his possession. No reasons whatsoever were given why he was withholding the original deed. It will be seen that the (Exhibit ခ) document does not show that Maung Thaung ever signed the deed as the vendor. None of the attesting witnesses to the deed gave evidence. Ko Than (PW 1), a petition writer, deposed that the original deed was kept behind for filing a similar suit against the other trespassers but he admitted that no suit had been filed against them. Since the appellant did not show that he was entitled to give secondary evidence, the fact of the alleged sale was not relevant at all. Without proof of the original sale deed it is impossible to hold that the sale itself was valid in law. Under section 62 of the Evidence

Act " Primary Evidence " means the document itself produced for the inspection of the Court. The rule that the best evidence must be given of which the nature of the case permits has often been regarded as expressing the great fundamental principle upon which the law of evidence depends. When the best evidence rule is not observed and only inferior evidence is produced, such omission will go against the withholder. A party ought not to be allowed to defeat his opponent on the strength of a document which he has in his possession and will not produce. In *Maung Thein Zan and one* v. *The Union of Burma* (1) it was held that the original letter not having been produced and proved the photographed copy of that original letter could not be admitted as secondary evidence.

In the result, the appeal fails and it is dismissed with costs throughout.

(1) (1956) B.L.R., 303 (H.C.).

CIVIL REFERENCE

Before U San Maung, U Saw Ba Thein & U Tun Tin, JJ.

C.C. 1963

Apl. 20.

MESSRS. A. S. ALLADEEN & Co. (APPLICANT)

v.

THE INCOME-TAX APPELLATE TRIBUNAL AND ONE (RESPONDENTS).*

Burma Income-tax Act, s. 66 (2)—Refusal of Appellate Tribunal to refer case to High Court—question of law—determination as to whether a statement or account furnished by assessee is incomplete and fraudulent—question of fact Computation of gross profit at flat rate—no question of law evolved.

The Applicant had contended before the Appellate Tribunal that there were sufficient materials before the Income-tax Officer and that the rejection of the Applicant's accounts, and assessment on the estimate, was made without sufficient reason. It was also contended that the estimate of gross profits at a certain percentage on the estimated turnover was illegal and arbitrary.

The Appellate Tribunal had refused to refer a case to the High Court on the ground that the above contentions contained no question of law.

Held: There is enough material on which the Income-tax Officer could have come to the finding that the returns submitted by the assessee firm relating to its income was unreliable. Once the judgment has been exercised by the Officer against the assessee, it cannot be assailed unless it can be demonstrated that the action was not "judicial" but "capricious". Accordingly no question of law arises on this score.

Chan Law Chwan v. *The Commissioner of Income-tax*, I.L.R. 7 Ran. 281 (FB); *Gunda Subbayya* v. *Commissioner of Income-tax, Madras*, (1939) 7 I.T.R. 21 (FB); *Seth Gurmukh Singh and another* v. *Commissioner of Income-tax, Punjab*, (1944) 12 I.T.R. 393 (FB); and *Ghanshyamdas Permanand* v. *Commissioner of Income-tax, C.P. and Berar*, (1952) 21 I.T.R., p. 79, referred to.

Regarding the adoption of the flat rate for computing the gross profit, the Income-tax Officer had given sufficient reasons for coming to the conclusion that this was a fair estimate of the gross profit. No question of law arises on this score also.

Wan Hock for the applicant.

Ba Kyaw (Government Advocate) for the respondent.

---

* Civil Miscellaneous Application No. 22 of 1961 against $\frac{\text{decree}}{\text{order}}$ of the Income-tax Appellate Tribunal of Rangoon in its Reference No. 1 of 1961.

C.C. 1963

MESSRS. A.S. ALLADEEN & CO. v. THE INCOME-TAX APPELLATE TRIBUNAL AND ONE.

U SAN MAUNG, J.—This application under section 66 (2) of the Burma Income-tax Act arises out of the order of the Income-tax Appellate Tribunal, Rangoon, dated the 31st of March 1961, in its Reference No. 1 of 1961, wherein the Tribunal refused to refer to the late High Court certain questions of law said to have arisen out of its appellate judgment in Appeal No. 111 of 1959. The facts giving rise to the present application are briefly these:

For the assessment year 1953-54, the applicant firm Messrs. A. S. Alladeen & Co. returned an income of Rs. 14,763-11 as. and produced its books of account. The Income-tax Officer rejected the accounts for the following reasons:

(1) the names and addresses of persons to whom retail sales had been made were not shown so that no verification could be made;

(2) no regular Stock Book was maintained and the opening and closing stocks were supported only by inventories which from their very nature were unreliable as there was no means of verifying the amounts and values of stocks shown therein;

(3) the Ledger did not contain quantity columns showing purchases and sales;

(4) the rate of gross profit as disclosed by the books was found to be unduly low.

In these circumstances the Income-tax Officer rejected the accounts and proceeded to assess the firm on the basis of his own estimates. The turnover was practically accepted though it was rounded up to 4½ lakhs as compared with K 4,45,482 as shown in the accounts. Instead of a gross profit of 9·2 per cent shown by the assessee firm the Income-tax Officer adopted a flat rate of 13 per cent and assessed the applicant accordingly. Being dissatisfied

C.C. 1963

MESSRS. A. S. ALLADEEN & CO. v. THE INCOME-TAX APPELLATE TRIBUNAL AND ONE.

with the order of the Income-tax Officer the applicant appealed to the Assistant Commissioner of Income-tax and then, to the Income-tax Appellate Tribunal, Rangoon, but to no avail. The applicant then asked the Tribunal to refer to the late High Court the following questions said to have arisen out of its appellate judgment:

(1) Whether there are materials before the Income-tax Officer to reject the applicants' account and make an assessment on an estimate without sufficient reasons.

(2) Whether in estimating the rate of gross profit at 13 per cent on the estimated turnover of 4,50,000 by the Income-tax Officer was illegal and arbitrary without any valid reason and proper exercise of judicial discretion.

(3) Whether the assessment is contrary to law and is against the weight of evidence and probabilities of the case.

The Appellate Tribunal, however, held that no question of law was involved and refused to refer the case to the late High Court. Hence the present application.

Now, in *Chan Low Chwan* v. *The Commissioner of Income-tax* (1), it was held that whether a statement of accounts furnished by an assessee is incomplete and fraudulent or not is a question of fact for the determination of the Income-tax authorities and not for the Court. It was also held that if the statement of accounts furnished by the assessee was found to be not genuine by the Income-tax Officer the latter is entitled to adopt whatever method he thinks best and the assessee who does not choose to furnish an honest statement, cannot complain if a random assessment is made upon him by the Crown.

(1) I.L.R. 7 Ran. 281 (FB).

The *ratio decidendi* in Chan Low Chwan's case was disapproved by the Madras High Court in *Gunda Subbayya* v. *Commissioner of Income-tax, Madras* (2) but was approved of by Din Mohammad, J., who wrote the majority judgment in *Seth Gurmukh Singh and another* v. *Commissioner of Income-tax, Punjab* (3). There it was held that while proceeding under sub-section (3) of section 23, the Income-tax Officer is not bound to rely on such evidence produced by the assessee as he considers to be false but that if he proposes to make an estimate in disregard of the evidence, oral or documentary, led by the assessee, he should in fairness disclose to the assessee the material on which he is going to found that estimate and that it is not open to the High Court in a reference under section 66, to declare the finding of fact arrived at by the Income-tax authorities as altogether vitiated, if there is any admissible material to support the finding quite apart from the result of the confidential inquiries made by the Income-tax Officer and not communicated to the assessee.

Ghanshyamdas Permanand v. *Commissioner of Income-tax, C.P. and Berar* (4) a Bench of the Nagpur High Court held that the sufficiency of the accounts for the purpose of deducing the profits or gains therefrom is left by the proviso to section 13 of the Indian Income-tax Act, 1922, to the judgment of the Income-tax Officer. Once the judgment has been exercised by the officer against the assessee, it cannot be assailed unless it can be demonstrated that the action was not " judicial " but " capricious." In this connection the following observation of the learned Judges may be usefully quoted:

> " Thus, though the officer is not expected to lead evidence in refutation of the books his action should have some foundation. It is impossible to say as a matter of law what

(2) (1939) 7 I.T.R. 21 (FB). (3) (1944) 12 I.T.R. 393 (FB).
(4) (1952) 21 I.T.R. p. 79.

C.G. 1963

MESSRS. A. S. ALLADEEN & CO. v. THE INCOME-TAX APPELLATE TRIBUNAL AND ONE.

should be the 'material' on which the officer would be entitled to apply the proviso to an assessee, regard being had to the infinite variety of cases likely to come up for decision. Ordinarily, if there is any 'material,' that is to say, good ground for such action, the application of the proviso cannot be questioned."

In the case now under consideration there seems to be enough material on which the Income-tax Officer could have come to the finding which he did that the return submitted by the assessee firm relating to its income was unreliable. Accordingly no question of law arises on this score.

Regarding the adoption of a flat rate of 13 per cent the Income-tax Officer has given sufficient reasons for coming to the conclusion that this was a fair estimate of the gross profit. We do not consider that any question of law arises on this point also.

For these reasons the application under section 66 (2) of the Burma Income-tax Act is dismissed with costs, Advocate's fee being assessed at 20 (twenty) gold mohurs.

ORIGINAL CIVIL

Before Dr. Maung Maung, J.

C.C. 1963

Mar. 12.

TET TOE RICE AND OIL MILLS (PLAINTIFF)

v.

THE INLAND WATER TRANSPORT BOARD (DEFENDANT).*

Negligence—res ipsa loquitor—*Doctrine of—application in a collision case.*

The doctrine of *res ipsa loquitor* is simply a rule of evidence which fixes the burden of proof. The essential condition for the doctrine to come into play is that the facts must speak out so loud and clear that no other conclusion can be drawn from them except that the Defendant had been negligent.

U Hla Pe v. *Union of Burma Airways*, (1951) B.L.R. 347; *M. Chowdhury* v. *Indian Airlines Corporation*, A.I.R. (1962) Cal., p. 554, referred to.

Where the plaintiff's vessel collided with the defendant's vessel and the plaintiff's vessel was sunk about 240 feet from the right bank of the river.

Held : If the plaintiff's vessel had sunk or run aground close to the right bank, then perhaps the doctrine of *res ipsa loquitor* might be invoked, for, it would show that the plaintiff's vessel was keeping close to its right bank and was struck and sunk while doing so. The facts of the case, however, do not warrant the operation of the doctrine.

Held also, on the facts of the case, that the allegations made in the plaint and the stories of the key witnesses given in evidence are conflicting, and thus the burden of proving negligence had not been discharged by the plaintiff.

Inland Steam Vessels Manual, referred to.

C. A. Soorma for the plaintiff.

Kyaw Khin for the defendant.

DR. MAUNG MAUNG, J.—In the early hours of the morning of the 1st May 1958, a collision took place between a motor launch "Tet Toe" which was proceeding from Rangoon towards Maubin and motor launch "Bayin Naung" belonging to a fleet operated by the defendant-Board which was steaming down from the opposite direction. As a result of the collision "Tet Toe" sank and

* Civil Regular Suit No. 43 of 1959, Chief Court.

C.C. 1963

TET TOE RICE AND OIL MILLS v. THE INLAND WATER TRANSPORT BOARD.

several lives and some cargo were lost while "Bayin Naung" suffered only slight damage to its hull and machinery. The plaintiff-firm which owns "Tet Toe" now sues the defendant-Board for a sum of Kyats Three Lakhs, the value it fixes for "Tet Toe" which was a complete loss, and K 72,000 as estimated loss of earnings from the operation of the motor launch for one year. Paragraph 12 of the plaint set out in some detail on the part of "Bayin Naung" particulars of negligence as a direct result of which the plaintiff alleged the motor launch "Tet Toe" was sunk. The defendant deny the charges of negligence and allege that it was because "Tet Toe" turned and crossed its path without notice and against the rules of the sea that "Bayin Naung" ran into "Tet Toe".

From the pleading the following issues were joined by consent of the learned Advocates :

1. Was the collision between m.l. "Tet Toe" and m.l. "Bayin Naung" caused by the negligence of the m.l. "Bayin Naung" as stated by the plaintiff and more particularly set out in paragraph 12 of the plaint?
2. Is it correct that the collision was caused as a result of the negligence on the part of the m.l. "Tet Toe" as alleged by the defendant?
3. What is the amount due and payable to the plaintiff, if at all, as a result of the loss and sinking of m.l. "Tet Toe"?
4. Is the notice given by U Kyaw Myint defective under section 80 of the Code of Civil Procedure as alleged by the defendant or at all. If so, is the suit maintainable in law?
5. To what relief, if any, is the plaintiff entitled?

Issue No. 1 is clearly the keystone on which the suit of the plaintiff rests. Only if there is an affirmative finding on the issue would the others become relevant. While

an issue is not joined as to whether the facts as proved by the plaintiff would bring the doctrine of *res ipsa loquitor* into play, thereby shifting the burden of proof as to negligence to the defendant, Mr. C. A. Soorma, learned counsel for the plaintiff, argues that the question should be considered as it is one of law and inference. If it is held that that doctrine applies to the facts of the case the presumption of negligence on the part of the defendant would arise and it fall on the defendant to disprove negligence.

The doctrine of *res ipsa loquitor* is simply a rule of evidence which fixes the burden of proof on one party or the other. If the facts as proved so clearly speak for themselves as to fix the blame for a certain event on the defendant then it becomes the defendant's duty to prove, if he can, that he was not negligent and therefore not liable. The essential condition for the doctrine to come into play is that the facts must speak out so loud and clear that no other conclusion can be drawn from them except that the defendant had been negligent. Thus for example, if a bag of rice falls out of a window and hits a pedestrian walking in the street below, the pedestrian can say with fairness that the people who live in the houses above have been guilty or negligence for a bag of rice does not jump out of a window by itself. Two illustrations of how the doctrine operates may be looked at. In *U Hla Pe* v. *The Union of Burma Airways* (1) the plaintiff sued the defendant for damages for the loss of his wife who was killed in an air crash while travelling as a passenger of the defendant-Board. It was alleged that the very fact that the aircraft crashed would speak for itself and put the burden of disproving negligence on the defendant. There U Bo Gyi, J., as he then was, ruled that the doctrine did not apply. The aircraft had taken off from Mingaladon at 8 a.m. and

(1) (1951) B.L.R., p. 347.

C.C. 1963

TET TOE RICE AND OIL MILLS v. THE INLAND WATER TRANSPORT BOARD.

was due at Moulmein at 8-45 a.m. The aircraft transmitted messages at 8-10 a.m., then again at 8-27 a.m. and if all had gone well it would have reached its destination. Instead however, it crashed into the sea and " there is no evidence as to how the plane crashed into the sea and therefore, I do not think it would be profitable to examine the theories (as to how the crash came about or was caused) in detail. The circumstances in which the plane crashed into the sea will probably remain shrouded in mystery forever ".

In *M. Chowdhury* v. *Indian Airlines Corporation* (2) the facts were different. There the plane belonging to the defendant-Corporation crashed immediately after its take-off and the learned Judge decided that the doctrine of *res ipsa loquitor* applied. An aircraft is supposed to fly not to fall to the earth immediately after it has taken to the wing. Thus when as in that case an aircraft crashed immediately after rising the presumption of negligence on the part of the defendant arose and it became the duty of the defendant to prove if it could that it had not been negligent.

In the present suit, only a few facts stand out undisputed. The fact that collision took place at about 3-30 a.m. on 1st May 1958, at a point between Thongwa and Htani villages on the river is one of those facts. That there are bends in the river approaching the point of collision and that the river is wide, by navigation standards, at the point of collision and several miles approaching it from either direction are also undisputed facts. That there was a full or near-full moon and good visibility, that both " Bayin Naung " and " Tet Toe " carried proper navigation lights are also admitted facts. Beyond these admitted facts, however, lies a wide area of sharp controversy.

(2) A.I.R. (1962) Cal., p. 554.

Where, for example, the collision took place is a strenuously disputed question. The plaintiff's case is that " Tet Toe " was steaming up the river keeping close to the bank on its right. The estimate of the distance from its starboard to the right bank, according to the plaintiff's witnesses, was about 30 feet. It is the plaintiff's story that " Bayin Naung " steamed down midstream at great speed and despite the blast of warning given out by " Tet Toe " ran straight at it and hit it about the middle of its port-side at such great force that it sank within a few minutes. This would fix the point of collision at about 30 feet from the right bank, looking up-river from " Tet Toe ". It is also in the evidence produced by the plaintiff that the river was shallow near the right bank and when " Tet Toe " sank people on it who jumped off found themselves only neck-deep in the water and could wade ashore. If therefore the collision took place in such shallow water and so close to the bank, then the force and momentum of the collision would probably have driven " Tet Toe " even closer to the right bank and perhaps run it aground. This however, did not happen and the sinking of " Tet Toe " actually took place according to the map Ex. " C " which was made by U Pain, a surveyor (PW 4) at a point 240 feet from the right bank where the waters are so deep that " Tet Toe " has never been seen after the sinking. This incidentally agrees with the map Ex. (2) which was prepared by Saw Tun Lwe (DW 2) who was the commander of " Bayin Naung " on the trip, which also shows the point where " Tet Toe " sank at 240 feet from the right bank.

If " Tet Toe " had sunk or run aground close to the right bank, then perhaps the doctrine of *res ipsa loquitor* might be invoked by the plaintiff, for here would be a motor vessel which was keeping close to its right bank and was obviously struck in the middle and sunk while doing

C.C. 1963

TET TOE RICE AND OIL MILLS v. THE INLAND WATER TRANSPORT BOARD.

so. The burden of proving, if such was a case, that it had not been negligent would then have shifted to " Bayin Naung ". The facts however, do not warrant the operation of doctrine. The burden therefore lies on the plaintiff to furnish such proof as to yield an affirmative and favourable answer to Issue No. 1.

The decision of the issue depends on the facts as they are put forward by the plaintiff and by the defendant. The versions are of course entirely different and evidence marshalled in support of each version is not free of conflicts and inconsistencies within itself. Out of these the Court must decide which is the most probable story.

Abdul Subhan (PW 1) is one of the key witnesses for the plaintiff, because he was the serang of " Tet Toe " on its fatal trip. He says that " Tet Toe " was steaming up the river with the tide when " Bayin Naung " was sighted about half a mile away. The distance between the starboard of his launch and the right bank was about 25 feet, and the " Bayin Naung " came down midstream in a slanting direction towards " Tet Toe ". The witness gave a short blast of warning and when " Bayin Naung " was about 300 yards away he reduced speed of his launch, but the other launch came straight on and struck " Tet Toe " on its port-side with such great force that " Tet Toe " heeled over on the right side and water rushed in quickly, sinking the launch within a few minutes after the collision. " Tet Toe " sank at the point of collision. As the bank was only 20 or 25 feet away the witness could swim a little and then wade ashore as other people did. The wife of the senior clerk of the launch and her four children, however, were drowned, as were the brother of the junior clerk and the brother of the *sukarni*.

Another important witness of the plaintiff is Jabal Hussain (PW 2), the *sukarni* of " Tet Toe " who was on its last trip. He gives substantially the same story as Abdul

Subhan and puts the distance between the Starboard of the launch from the right bank at about 20 or 25 feet. He says that " Bayin Naung " was sighted when it was about half a mile away—and this is a fact on which witnesses on both sides agree—and the collision took place because " Bayin Naung " swerved and came straight at " Tet Toe ". The collision was of such force that the steering of " Tet Toe " broke and, whirling round, struck and injured the witness on the forehead. The witness then found that his launch was sinking and he jumped into the river, and the water was so shallow that he touched the ground and waded ashore, where he fell down and lost consciousness because of his bleeding wound. The *sukarni* also states that the " Bayin Naung " came down midstream and altered its course when it was about 300 yards from " Tet Toe " and thus hit the latter while steaming down at great speed. If " Bayin Naung " had gone on midstream without changing its course, there would not have been any accident for a distance of about 150 or 200 yards lay between the path of " Bayin Naung " and " Tet Toe ". This statement varies materially from what is said in the plaint.

In paragraph 12 of the plaint one of the particulars of negligence attributed to " Bayin Naung ", is that she did not alter her course at any time, though it should and could have done so by proceeding towards her right bank instead of coming straight at " Tet Toe ". Abdul Subhan (PW 1), also differently from Jabal Hussain (PW 2), stated that " Bayin Naung " did not swerve its course as expected by him after he had sounded a short blast of warning but instead of altering its course it headed straight at " Tet Toe ". The conflicting stories of the two key witnesses and also of the allegation made in the plaint cannot be lightly brushed aside as small matters of detail.

Maung Ba Aye (PW 3), is a police constable and he was on the " Bayin Naung " at the time of the collision. He says that at about the time " Bayin Naung " passed Htani

C.C. 1963

TET TOE RICE AND OIL MILLS v. THE INLAND WATER TRANSPORT BOARD.

village, he felt the launch shudder and when he looked up he saw something large and white across the path of the launch. Then the launch ran into "Tet Toe", whose name he discovered from people only after it had sunk. The witness would put the time that lapsed between the collision and the sinking of "Tet Toe" as not more than five minutes. Passengers and cargo from the sunken ship floated up on the surface and villagers from Htani and Thongwa came out as rescue parties. "Bayin Naung" later crossed over to Thongwa and turned its search lights on to the waters. The crew of "Bayin Naung" asked the people from "Tet Toe" who had found their way ashore or been rescued, if they would like to get a lift to Rangoon, and no one took the offer. Witness was certain that "Bayin Naung" shuddered first as if it was reversing its course, immediately before the two launches collided. Maung Ba Aye also saw a man wearing a white uniform and a police officer rush down from the deck of "Bayin Naung" after the collision had taken place. He could not tell however, who the man in white uniform was and what kind of official he might be. This line of questioning as to the mysterious man in white uniform is relevant because the plaintiff tried to fix negligence on "Bayin Naung" by saying her commander (who would presumably wear a white uniform) was relaxing up on deck at the critical moment and was therefore powerless to prevent the collision. This line of questioning was not, however, pursued and the man in the white uniform does not make his appearance in the record again.

The witness, Maung Ba Aye, could not say which launch was in the wrong in taking the collision course but his estimate of the distance of "Bayin Naung" from its left bank and of "Tet Toe" from the same bank would be 80 to 100 yards and 60 yards respectively. Thus, according to him, the "Bayin Naung" was steaming down not

quite midstream but a little closer to the bank on its left, nor was " Tet Toe " as close to that bank as the previous witnesses had stated.

The map, Ex. " C ", in which the collision was reconstructed by U Pain (PW 4), surveyor, was made up from information that he received from villagers of Htani and Thongwa several months after the incident. When he went to make the map, no trace of " Tet Toe " could be seen, only a buoy marked its watery grave.

The biggest difficulty that the plaintiff has to get over is the evidence examined so far is, to explain why if " Tet Toe " had been going close to the bank on its right, only 20 or 25 feet away from it, and if it was hit by " Bayin Naung " so near the bank and where waters were so shallow, " Tet Toe " did not sink and run aground at the point of collision. The key-witnesses have said that the sinking took place almost immediately after the collision and at the spot where the collision took place. Now " Tet Toe " was a fair-sized motor launch of 140 tons and a double-decker. " Bayin Naung " from the evidence, the model that was put up as an exhibit, and from the photograph of it, Ex. " M-(1) " in the directory issued by the I.W.T. Board, Ex. " M ", is clearly a bigger and a heavier vessel. Thus, it is inconceivable that " Tet Toe " which was heavy and " Bayin Naung " which was heavier could have collided only a few feet from the bank where the waters were less than six feet deep without " Tet Toe " being driven aground. Witnesses have stated that water rushed in immediately after the collision which must have broken open the port-side of " Tet Toe " in its middle, and that would render it even more probable, if the story told by the witnesses was correct that " Tet Toe " would have sunk or been driven aground at the place where it was hit.

Instead however, " Tet Toe " sank, according to the maps produced, at about 240 feet from the right bank

C.C. 1963

TET TOE RICE AND OIL MILLS v. THE INLAND WATER TRANSPORT BOARD.

and the fact that nobody ever saw traces of "Tet Toe" after she had sunk would seem to support the maps and also indicate that the point of collision was some 200 or 240 feet away from the right bank. This would then disprove the plaintiff's story that "Tet Toe" was keeping close to the right bank and that "Bayin Naung" which came down midstream swerved and hit it at such great speed that there was nothing that the crew of "Tet Toe" could do to avoid the collision.

A few witnesses produced later by the plaintiff gave stories which possibly are belated attempts on the part of the plaintiff to explain away the fact that "Tet Toe" sank some 240 feet on the right bank. These witnesses say that after the collision the two motor launches were entangled and "Bayin Naung" dragged "Tet Toe" away from the point of collision towards midstream where "Tet Toe" sank.

Ko Than Aung (PW 5), who worked in the engine room of "Tet Toe" says that before the collision the engine room received orders from the commander to reverse and soon after the order was complied with, he heard a crashing sound and the collision took place with so much force that he was flung to the floor. The witness went up on deck as waters had started to rush into the engine room and jumped off. The water was only neck deep and he waded ashore. On turning round to look before reaching the shore, the witness saw "Tet Toe" half sunk and entangled with "Bayin Naung" which dragged it away till about midstream. Looking back again from the shore the witness could no longer see "Tet Toe" for it had already sunk. This version is very different from the evidence given by the earlier plaintiff-witnesses including Abdul Subhan, and Jabal Hussain, who were up on deck and at the steering wheel at the time of the collision and were very definite that "Tet Toe" sank immediately after the collision and at the very spot it was struck.

In cross-examination Ko Than Aung says that it was only 10 or 15 feet away from the right bank where he jumped off and since the waters were not deep if "Tet Toe" had sunk where it was hit it would have stuck out of the waters where it lay. In cross-examination the witness says that he saw the two launches entangle but did not see "Bayin Naung" drag away "Tet Toe" to midstream.

Ko Han Lin (PW 7) and Ko Po Thi (PW 8) are villagers of Htani and Thongwa. Ko Han Lin, says that on the morning of the accident, he heard a crashing sound and went down to the bank to look. There, he saw two motor launches entangled.

The hull of "Tet Toe" had almost run ashore but "Bayin Naung" reversed and dragged "Tet Toe" away, and at a distance out in the river "Tet Toe" sank. The witness then returned home and in the morning going down to the bank again he saw the mark left by the hull of "Tet Toe" on the sands. He did not, however, see people from the launch on the shore. This story varies even more sharply from those told by the *sukarni* of "Tet Toe", Abdul Subhan. It also varies materially with the story told by Ko Ba Aye, who was definite that the collision took place about 60 yards from the right bank and that "Tet Toe" sank within a few minutes after the collision.

Ko Po Thi (PW 8), a villager of Thongwa, says that he heard a sound of collision and on going down to look, he saw the launch which was coming downstream drag away the launch which was coming up. In the morning witness went down to the shore and saw people busy trying to fish out zinc sheets and other cargo belonging to the sunken launch. This witness again varies materially from the very definite statement made by the earlier witnesses as to the point where the collision took place and as to how "Tet Toe" sank.

C.C. 1963

TET TOE RICE AND OIL MILLS v. THE INLAND WATER TRANSPORT BOARD.

It is conceded by both parties that the river is wide at the place where the collision took place and that by the accepted rules of navigation vessels could take their own convenient courses keeping to the left or to the right or near midstream, so long as the courses that they chose were not collision courses. In other words, the river being wide enough there is ample room for manoeuvre, and vessels are free to pick out their own courses though they must not, of course, cross the paths of vessels coming from behind or from the opposite direction. In narrow channels however, " every steam or motor-vessels meeting or likely to meet another steam or motor-vessel shall, when it is safe and practicable, keep to that side of the fairway or mid-channel which lies on her own starboard side." (Extracts from the Inland Steam-Vessels Act Manual published by the Irrawaddy Flotilla Co. Ltd., 1927, page 100.)

The rule which applies to two steam or motor-vessels meeting end-on, or nearly end-on may be found in paragraph 12 at page 94 of the Manual. When two vessels meet end-on or nearly end-on so as to involve risk of collision each shall alter her course to starboard so that each may pass on the port-side of the other. This rule however, does not apply when the risk of collision is absent and if the two vessels keeping to their respective courses may pass clear of each other. These rules are accepted by the plaintiff's counsel and the evidence also indicates that if " Bayin Naung " and " Tet Toe " had kept to their respective courses, the collision would not have occurred. Thus, the fact that " Bayin Naung " was steaming down midstream does not by itself establish its negligence. As the river is wide " Bayin Naung " was free under the Rules of Navigation to take a clear course near midstream, especially when it was coming round the bend for naturally, by taking a midstream course " Bayin Naung " would enjoy better visibility coming through the bends.

To sum up the plaintiff's evidence then, it must be found that there are wide and important divergencies between the case as made out by the plaint and the evidence of the plaintiff's witnesses. In the plaint, the main allegation was that " Bayin Naung " steamed down midstream without altering course and ran into " Tet Toe ". This could not have happened if " Tet Toe " was keeping within 20 feet of the bank on its right. The earlier plaintiff-witnesses state that " Bayin Naung " came straight at " Tet Toe " striking her while it was hugging the right bank and that " Tet Toe " sank where it was hit a few minutes after the collision. This again is not borne out by the evidence which put the depth of the river at the point of collision about 20 feet or less from the bank at less than a man's height or roughly about 5 feet. Considering that the witnesses state that " Tet Toe " sank where it was hit and then disappeared from sight altogether the evidence of these witnesses would seem to erase themselves and the story they tell. As regards the story told by later witnesses produced by the plaintiff that " Tet Toe " was dragged away towards the middle of the river by " Bayin Naung " before it sunk this allegation is not made in the plaint nor in the evidence of Abdul Subhan and Jabal Hussain, who being at the steering wheel at the time of the collision, were in a better position to know. The evidence of the villagers who state that they saw the two vessels entangled cannot be considered to be trustworthy. The villagers state that they were woken up at the sound of a heavy crash in the river and when they went down to the bank they saw two vessels locked in embrace, before the bigger vessel dragged the smaller one away towards midstream. One of the witnesses even states that the smaller vessel " Tet Toe " was run ashore and after that the bigger vessel dragged it away. Against all these there is the undeniable fact that " Tet Toe " sank at a point at about 240 feet from the right bank. This

C.C. 1963

TET TOE RICE AND OIL MILLS v. THE INLAND WATER TRANSPORT BOARD.

fact is established by the exhibit maps, Ex. "C" being produced by the plaintiff and Ex. "2" being produced by the commander of "Bayin Naung" in his statement. The two maps vary in their versions of how the collision took place, but agree on where "Tet Toe" sank. The fact that "Tet Toe" sank about 240 feet from the bank or, near midstream, is also further supported by the evidence of the plaintiff-witnesses and also of the defendant-witnesses which agree that a few minutes after the collision "Tet Toe" went down and completely disappeared from sight. This could not have happened if the waters were shallow at the point where the vessel sank. The time that the collision happened was 1st of May, at the height of the dry season, and it is in the evidence of the defendant-witnesses that there were sand banks on the Thongwa side running many feet into the water, and there is also evidence on the plaintiff's side that the bank on the right that is, on the Htani side was not free from sand banks of which the waters were shallow. Thus, the probability is that a collision took place midstream or near midstream and not close to the right bank as the plaintiff would make out.

The conflicts in the evidence produced by the plaintiff and the variance between the evidence and the case as made out in the plaint therefore leave the plaintiff's charge of negligence on the part of the "Bayin Naung" unproved. As "Bayin Naung" was coming down midstream in compliance with, or at least as permitted by, the Rules of Navigation, and also as the collision took place near midstream the story told by the defendant that it was "Tet Toe" which crossed the path of "Bayin Naung" so suddenly that "Bayin Naung" could not effectively reverse its course or turn to avoid a collision would seem to be the more probable or at least an equally probable story.

This story told by Saw Tun Lwe (DW 1) is that "Tet Toe" was coming up, keeping close to the bank on

Thongwa side but steering clear off the sands when "Bayin Naung" came down the river along a midstream course. Visibility was good and both the vessels had their light on. Entering the bend, Saw Tun Lwe says, "Bayin Naung" gave the usual blast, but he could not hear the other vessel give any blast, short or long. There was in fact no need for a short blast of warning because the two vessels could see each other under the full moon when they were about half a mile apart. If each vessel had taken its own course a good 100 feet would have divided their courses and they would have steamed past each other clear without any risk of collision, but "Tet Toe" suddenly turned when it was only about 300 feet away and crossed the path of "Bayin Naung" so that even though Saw Tun Lwe ordered the engines to be reversed collision could not be avoided. There was no entanglement of the two vessels, Saw Tun Lwe says under cross-examination, and "Tet Toe" sank after moving 4 to 10 feet from the point of collision, partly because it was loaded up heavily with cargo. The commander also says that at the time of the collision he was at his post and the *sukarni* Maung Aye Saing (DW 5), was also by his side. After the collision Saw Tun Lwe and the engineer examined the launch to see if it could still go, and later on, turning the search lights on to the waters, they found that "Tet Toe" had disappeared. On the Htani side of the bank there were people and "Bayin Naung" crossed over to that side to find if any assistance could be rendered to people from the sunken vessel. It was from the people that the name of the vessel was discovered and also the fact, the witness alleges, that Abdul Subhan, the serang was not in the vessel when it was hit and sunk. It is interesting to note that in the charge and counter-charge of negligence both "Tet Toe" and "Bayin Naung" tried to make out that the master of the other vessel was not on board at

C.C. 1963

TET TOE RICE AND OIL MILLS v. THE INLAND WATER TRANSPORT BOARD.

the time of the collision. The plaintiff's evidence had made a feeble attempt to prove that Saw Tun Lwe, the commander or master, the man in the white uniform, was on the upper deck and not at the controls when the collision occurred. This line of proof of negligence was however abandoned. Similarly, the defendant's evidence tries to make out that Abdul Subhan, the serang was not on board at all at the time on the trip but this charge is not borne out by the evidence.

Saw Tun Lwe's story seems to be supported by the evidence of Maung Ba Aye (PW 3), the police constable, who was aboard the " Bayin Naung " and who said that he felt the " Bayin Naung " shudder violently just before the collision occurred. This would seem to agree with Saw Tun Lwe's statement that he ordered the engines of " Bayin Naung " to be reversed when he saw that the other vessel was suddenly turning across its path. The place where " Tet Toe " sank would itself also add support to his story because if the collision occurred midstream and " Tet Toe " moved on by her own momentum and perhaps by the force of the collision for another 4 to 10 feet before sinking, the point where she sank should be about 240 feet from the right bank.

One of the villagers who was cited by the plaintiff, U Bon (PW 6) has stated that at about 8 or 9 a.m. on the morning of the collision he had gone down to the bank on Htani side and found a fresh mark on the sands which he thought was left by the belly of the motor launch or a sampan. He attributed the mark to the collision. This statement however, may lend support to what Saw Tun Lwe says that after the collision " Bayin Naung " had crossed over to Htani bank and anchored awhile to get some information about the sunken vessel and also to see if there were people who might like to get a lift to Rangoon. The evidence of U Bon does not in any way

support the plaintiff's case which is that "Tet Toe" was hit and sunk but not driven ashore.

Saw Tun Lwe's story finds support in the evidence of U Hla Tin (DW 3), Police Inspector who was aboard "Bayin Naung", U Han Shin (DW 4) who was on duty in the engine room of "Bayin Naung" at the time the collision took place and states that he received orders from the commander to reverse the engines, and Maung Aye Saing (DW 5), who was the *sukarni* of "Bayin Naung" on the trip. There is no need however, to examine the evidence of these witnesses in detail, because on the materials so far examined I am answering Issue No. 1 as to whether the negligence of "Bayin Naung" had caused the collision in the negative, and would refrain from dealing with the other issues.

In the result, it must be held that the plaintiff has failed to establish that the collision between "Tet Toe" and "Bayin Naung" was caused by the negligence of the latter vessel. The suit is therefore dismissed with costs.

CIVIL REFERENCE

Before U San Maung, U Saw Ba Thein and U Tun Tin, JJ.

C.C. 1963

Mar. 8.

THE BURMA STARCH PRODUCTS LTD. (APPLICANT)

v.

THE INCOME-TAX APPELLATE TRIBUNAL, BURMA AND ONE (RESPONDENTS).*

Burma Income-tax Act, s. 66 (2)—Registration of Assessee under s. 26A, Burma Income-tax Act and Rules—Registration on basis of Partnership Deed and Partnership Agreement.

On 18th June 1947, 3 persons entered into partnership to carry on business under the name of "H. Rookmanund R.B." at Moulmein, and "Rai Bahadur Rookmanund Bagla and Company" at Rangoon. The Partnership was allowed to enter into partnership transactions with other firms or persons and the partners were allowed to sign all papers relating to the Partnership business for and on behalf of, and in the name of the firm.

On 22nd January 1948, the Applicant Company entered into an agreement to carry on business in partnership with the said partnership firm of H. Rookmanund R.B. of Moulmein. The Agreement was signed by the Secretary of the Applicant Company, and by a partner of the said partnership firm.

On 26th September 1949, another Agreement was executed between the Applicant Company and all the three partners of the said partnership firm, and the previous agreement of 22nd January 1948 was recited therein. This Agreement was again signed by the same partner who signed the previous agreement, for and on behalf of the said partnership firm, and by one of the Directors of the Applicant Company.

On reference to the Chief Court because of the refusal of the Income-tax authorities to register the new firm evidenced by the said Agreements, it was contended on behalf of the Applicant Company that the Agreement dated 26th September 1949 was a valid one and should be registered, and if insufficient, it should be read in conjunction with the earlier agreement dated 22nd January 1948.

Held : What the partnership deed dated 18th June 1947 contemplated, was for the firm of H. Rookmanund of Moulmein, as such, to enter into partnership with other firms or persons. It did not authorize the individuals composing the said firm to enter into a fresh partnership with other firms or persons. Therefore, even if the partner who signed the two Agreements can bind the partnership with other firms or individuals, he had no power to bind the individuals composing his partnership firm, by entering into a fresh partnership with other firms or persons.

* Civil Miscellaneous Application No. 8 of 1960, against the order of the Income-tax Appellate Tribunal of Rangoon in its Appeal No. 72 of 1958, dated 24th March 1959.

Held further: There can be no question of ratification in the present case. The application for registration was not put forward even by the partner who signed the deed, but was put forward by his agent who was manager of the partnership firm.

Ramlal Murlidhar v. *The Commissioner of Income-tax, Bengal*, (1933) V. I.T.C. 150, referred to and distinguished.

Firm Brij Kishore Ram Sarup v. *Sheo Charan Lal*, A.I.R. (1938) All. 69, referred to.

Obiter: As to the question whether the application for registration itself was incompetent as it was not signed by a partner as required by the Rules but by an agent of the partner, there is sufficient authority for the proposition that it would not comply with the statutory rules prescribing the manner in which the registration is to be effected.

A. C. Rodriguez for the applicant.

Ba Gyaw (Government Advocate) for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—This reference under section 66 (2) of the Burma Income-tax Act arises out of the order dated the 24th March 1959 passed in Appeal No. 72 of 1958 of the Income-tax Appellate Tribunal, Rangoon. The question of law which was referred for the decision of the late High Court is as follows:

> "Whether in the circumstances of this case the assessee is entitled to registration under the Burma Income-tax Act and Rules on the basis of the partnership deed dated the 26th September 1949, or, on the basis of the said partnership deed read with the earlier agreement dated the 22nd January 1948, in relation to 1948-49 assessment?"

The facts giving rise to the present reference are briefly these. In the course of the assessment of the applicant firm, the Burma Starch Products Limited, Moulmein Branch, Moulmein, for the assessment year 1948-49, Mr. B. L. Bagla, Manager of Messrs. Hardeodas Rukmanund Rai Bahadur firm submitted to the Income-tax Officer, Moulmein, an application under section 26A of the Burma Income-tax Act for the registration of the firm. The application was accompanied by a deed of partnership

C.C. 1963

THE BURMA STARCH PRODUCTS LTD. v. THE INCOME-TAX APPELLATE TRIBUNAL, BURMA AND ONE.

dated the 26th September 1949, in original, which purported to be a partnership between Burma Starch Products Limited and (*a*) Mr. Ramniwas Bagla, (*b*) Mr. Rameshwarlal Bagla and (*c*) Mr. Kashi Pershad Prahladka all of whom were members of a firm known as Messrs. Hardeodas Rukmanund Rai Bahadur firm of Moulmein. The Income-tax Officer refused registration on several grounds, *inter alia*, (1) that the document showed that it was a partnership between Mr. Ramniwas as representative of the firm and the Burma Starch Products Limited, and not between the members of the firm individually with the company, and (2) that the application for registration was made by Mr. B. L. Bagla, Manager of Messrs. H. Rukmanund Rai Bahadur firm, as agent of Mr. Ramniwas Bagla, one of the partners of the firm and that accordingly application for registration made by an agent of the partner was not adequate.

The applicant firm appealed to the Assistant Commissioner of Income-tax against the order of the Income-tax Officer, Moulmein, refusing to register the firm under section 26A. The Assistant Commissioner in rejecting the appeal observed, *inter alia*, that the partnership was purported to be between the registered firm of Hardeodas Rukmanund Rai Bahadur firm of Moulmein and the Burma Starch Products Limited of Rangoon, sharing profits in the proportion of 40 per cent and 60 per cent respectively, that the second partnership deed drawn up before the completion of the assessment, although purporting to be between the Burma Starch Products Limited on the one hand and the three partners of the firm of Messrs. Hardeodas Rukmanund Rai Bahadur firm on the other, was really between the firm and the company and that therefore such a partnership was invalid in law. The Assistant Commissioner however ignored one of the grounds of appeal that permission for applying to the

Income-tax Officer for registration of the firm might be granted under Rule 2 (*c*) before orders were passed on the appeal, if the Assistant Commissioner concurred with the Income-tax Officer that the partnership deed dated the 26th September 1949 was invalid.

The applicant firm then preferred a second appeal to the Income-tax Appellate Tribunal, Rangoon, against the order of the Assistant Commissioner of Income-tax, confirming the Income-tax Officer's order under section 26 of the Burma Income-tax Act, refusing to register the firm for the assessment year 1948-49. In course of the appeal the applicant relied upon the decision of the Bombay High Court in *Chotalal Devchand* v. *Commissioner of Income-tax, Bombay City (II)* (1) for the proposition that where by a partnership deed an agreement of partnership was arrived at between three parties, namely, two firms and an individual it was the constituent members of the firm and not the two firms as entities, that had entered into a partnership with the individual and that therefore, the partnership so constituted was a valid one. The Income-tax Appellate Tribunal, however, distinguished the Bombay case by saying that in the deed of partnership in that case, the names of the partners and the firms were recited and that the partnership deed was signed by all the seven partners, namely, four, who were partners in the first firm, two, who were partners in the second firm and lastly, by the individual. The Income-tax Appellate Tribunal went further and said that in any case, the deed of partnership dated the 26th September 1949 could not have retrospective effect and that what was required was a deed of partnership which was in force during the accounting year in respect of which the assessment was made. For this conclusion the Tribunal relied upon the observations of Bhandari, C.J., in the decision of the Punjab High Court in

(1) (1958) 34 I.L.R. 351.

C.C. 1963

THE BURMA STARCH PRODUCTS LTD. v. THE INCOME-TAX APPELLATE TRIBUNAL, BURMA AND ONE.

Ramji Dass Rikhi Ram v. *Commissioner of Income-tax, Punjab, Pepsu H.P., and Bilaspur, Simla* (2) and those of Falshaw, J. in *Padam Parshad Rattan Chand* v. *Commissioner of Income-tax, Delhi* (3).

The applicant firm then filed an application under section 66 (*1*) of the Burma Income-tax Act, asking the Income-tax Appellate Tribunal to refer to the late High Court four questions of law which were subsequently condensed into only one question. The Tribunal rejected the application, but the late High Court by its order dated the 11th September 1961 in an application to it under section 66 (2) of the Burma Income-tax Act, directed the Tribunal to refer the question of law involved. Hence, the present reference.

Now, on the 18th June 1947 a partnership was constituted between (1) Rameshwarlal Bagla, son of late Babu Radhakissen Bagla of Calcutta, (2) Ramniwas Bagla, son of late Rai Bahadur Rukmanund Bagla of Moulmein and (3) Kashipersad Prahladka, son of late Babu Baboolal Prahladka of Moulmein. They were to carry on business in partnership under the names and styles of " H. Rookmanund R. B. " at Moulmein and " Rai Bahadur Rookmanund Bagla & Company " at Rangoon in the same terms as in indenture of partnership dated the 13th August 1941 between (*a*) Babu Radhakissen Bagla, father of Rameshwarlal Bagla, (*b*) Ramniwas Bagla and (*c*) Kashipersad Prahladka. It is provided *inter alia* that " the partnership may also enter into partnership transactions with other firms or persons on such terms and conditions as may be agreed on by the parties thereto ", and that " each of the parties hereto shall have the right to sign all vouchers and papers relating to the partnership business for and on behalf of and in the name of the firm . . . . and do all things necessary for the proper management of the partnership business. "

(2) (1958) 34 I.T.R. 483. (3) (1954) 25 I.T.R. 335.

On the 22nd January 1948 an agreement was made between Burma Starch Products Limited, a Company incorporated under the Burma Companies Act and having its principal place of business at Rangoon, and the firm of Messrs. Hardeodas Rukmanund of Moulmein which expression means and includes the partners in the said firm of Messrs. Hardeodas Rukmanund of Moulmein. The purpose of the agreement was for the firm and the company jointly and in association to carry on the business of purchase or sale of rice, rice products, paddy, etc., timber, rubber, mineral ores, etc. The net profits of the business were to be divided between the firm and the company in the proportion of 40% to the firm and 60% to the company and it was provided that neither party should carry on in the town of Moulmein or in the Districts of Amherst or Thaton, business of the nature carried on by the parties in association which is likely to compete with the said business. This agreement was signed by Ramniwas Bagla as a partner of the firm of Hardeodas Rukmanund of Moulmein and by S. M. Karnani, Secretary of the Burma Starch Products Limited.

On the 26th September 1949 another agreement was executed between Burma Starch Products Limited, a Company incorporated under the Burma Companies Act and having its principal place of business in Rangoon on the one part and (1) Ramniwas Bagla, son of Rukmanund Bagla, (2) Rameshwarlal Bagla, son of Radhakissen Bagla and (3) Kashipershad Prahladka, son of Babulal Prahladka, all of whom were carrying on business in co-partnership in the name and style of " Hardeodas Rukmanund " of Moulmein. This agreement recited the existence of the previous agreement dated the 22nd January 1948 and said that whereas by that agreement the business was to continue for a term of one year from the 15th December 1947, by a memorandum dated the 14th December 1948, the parties had

C.C. 1963

THE BURMA STARCH PRODUCTS LTD. v. THE INCOME-TAX APPELLATE TRIBUNAL, BURMA AND ONE.

agreed to carry on the business in partnership for a further period of one year from the 15th of December 1948. It was also recited that the parties to the agreement of the 26th September 1949 agreed to carry on the same business in partnership, from the date of the present agreement, upon the terms and conditions of the agreement dated the 22nd January 1948 except in so far as they have been modified by the present agreement. It was further provided that profits of the partnership business should be divided between the firm and the Company in the proportion of 40 per cent to the firm and 60 per cent to the Company, and that the partnership in like proportions, should bear all losses, including loss of capital. This agreement of the 26th September 1949 was signed by Ramniwas Bagla, partner for and on behalf of the firm of Hardeodas Rukmanund and by U Ba Win, one of the Directors of the Burma Starch Products Limited. The contention of the learned Advocate for the applicant Burma Starch Products Limited is that the partnership as evidenced by this second agreement dated the 26th September 1949 is a valid one and should have been registered and that if this agreement is by itself insufficient, it should be read in conjunction with the earlier agreement dated the 22nd January 1948. The question is whether this contention of the learned Advocate should be allowed to prevail.

In support of his contention, the learned Advocate has cited the case of *Ramlal Murlidhar* v. *The Commissioner of Income-tax, Bengal* (4). In that case there was an instrument of partnership signed by three persons, the executants who stated that they together with the mother of one of them were carrying on a business in partnership and that they had agreed that the partnership business should continue, the profits and loss to be divided in certain shares, and that the lady was to have one twentieth

(4) (1933) V.I.T.C. 150.

share. Based on that agreement, an application to register the partnership was made under section 2 (*14*) of the Income-tax Act. It was refused by the Income-tax Officer on the ground that the instrument not having been executed by the lady, was not one contemplated under that section. On a reference, it was held by the High Court of Calcutta that if the instrument had been assented to by the lady and had been put forward by her along with the partners for registration, it was admissible for registration under section 2 (*14*) of the Act and that section 2 (*14*) of the Act and the Rules thereunder did not imply that a complete instrument only was valid for registration, that is to say, an instrument not requiring supplementation by other evidence but solely operating and containing in itself the complete agreement constituting the partnership.

Another case relied upon by the learned Advocate is *Firm Brij Kishore Ram Sarup* v. *Sheo Charan Lal* (5). There it was held that a firm is only an association of persons who have no corporate capacity, and that if a partnership is in fact entered into and all the partners of the firm are consenting parties to the agreement of partnership or are represented by a duly authorized person, when the contract of partnership is concluded between the firm and others or subsequently ratify it, a partnership will come into existence though it will not be regarded as a partnership of which a firm, as such, is a partner.

Relying on these two decisions, the learned Advocate argues that in the case now under consideration by the terms of the agreement dated the 18th June 1947 each of the partners of the firm of Hardeodas Rukmanund of Moulmein was authorized to represent each of the other partners of that firm in entering into a new partnership with other firms or persons, and that, accordingly, the agreement dated the 26th September 1949 was a valid one,

(5) A.I.R. (1938) All.,69.

C.C. 1963

THE BURMA STARCH PRODUCTS LTD. v. THE INCOME-TAX APPELLATE TRIBUNAL, BURMA AND ONE.

although it was only signed by Ramniwas Bagla for and on behalf of the partners of the firm of Hardeodas Rukmanund of Moulmein. In our opnion, this contention cannot be allowed to prevail. What the partnership deed of the 18th June 1947 contemplated was for the firm of Hardeodas Rukmanund of Moulmein, as such, to enter into partnership with other firms or persons. It did not authorize the individuals composing the firm of Hardeodas Rukmanund, to enter into a fresh partnership with other firms or persons. Therefore, even assuming for the sake of argument that Ramniwas Bagla, as a partner of the firm of Hardeodas Rukmanund of Moulmein, can bind the firm in a partnership with other firms or individuals, he had no power to bind individuals composing the firm of Hardeodas Rukmanund of Moulmein, by entering into a fresh partnership with other firms or persons.

There can be no question of any ratification in the present case, whereas in *Ramlal Murlidhar* v. *The Commissioner of Income-tax, Bengal* (4) relied upon by the learned Advocate, it was specifically pointed out that to be admissible for registration under section 2 (*14*) of the Act, the lady in question must not only have assented to the instrument, but must have put it forward along with other partners for registration. In the case now under consideration, the application for registration was not put forward even by the partner who signed the deed, namely, Ramniwas Bagla. It was put forward by his agent Mr. B. L. Bagla who was manager of Messrs. Hardeodas Rukmanund Rai Bahadur firm.

Consequently, in our opinion the partnership deed dated the 26th September 1949 either by itself or when read in conjunction with the earlier agreement dated the

(4) (1933) V.I.T.C. 150

22nd January 1948, cannot be made the basis of registration under the Burma Income-tax Act and Rules thereunder.

In these circumstances it is not necessary to consider whether the application for registration itself was incompetent, as it was signed not by a partner as required by the Rules but by an agent of the partner. Had it been necessary to decide on this point, we would have been inclined to say that the case of *C.T.A.C.T. Nachiappa Chettiyar* v. *Secretary of State and another* (6) is sufficient authority for the proposition that an application for the registration of a firm made by an agent of the partners, would not comply with the statutory rules prescribing the manner in which the registration is to be effected. For these reasons our answer to the question referred to us by the Income-tax Appellate Tribunal will be in the negative. The applicant must pay costs of this reference. Advocate fees being assessed at twenty gold mohurs.

(6) (1933) I. I.T.R. 330.

CRIMINAL REVISION

Before U Kyaw Zan U, J.

C.C. 1963

Mar. 26.

THE UNION OF BURMA (APPLICANT)

v.

MAUNG TUN KYI (RESPONDENT).*

Withdrawal of Criminal case—Code of Criminal Procedure, s.494—Magistrate to exercise judicial discretion—Powers of Public Prosecutor to withdraw a case.

Where the Public Prosecutor had applied for withdrawal of a pending case under s. 30 (*a*) of the Excise Act and the trial court allowed the withdrawal and acquitted the accused (respondent).

Held: The Magistrate had failed to exercise his judicial discretion if he granted permission to withdraw the case without giving any reasons. Withdrawal of a case is an executive act. When the learned Public Prosecutor himself was not in charge of the case, he could not withdraw the case on his own motion.

Union of Burma v. *U Chit Swe*, (1950) B.L.R., p. 278 (H.C.), followed.

No one for the Applicant and the Respondent.

U KYAW ZAN U, J.—The respondent was prosecuted under section 30 (*a*) of the Excise Act and after hearing the witnesses for both the prosecution and the defence, the trial Court, *i.e.*, the 5th Additional Magistrate of Thayetmyo, fixed a date for orders in his Criminal Regular Trial No. 63 of 1962 but on that day the learned Prosecutor applied for withdrawal of the case under section 494 of the Code of Criminal Procedure on the ground that the respondent was merely a *bona fide* custodian of the alleged contraband liquors relying upon *Ma Pi* v. *King-Emperor* (1) and the trial Court by its order in the diary allowed the withdrawal and acquitted the respondent.

* Criminal Revision No. 70 (B) of 1963. Review of the order of the 5th Additional Magistrate of Thayetmyo, dated the 8th day of March, 1963, passed in Criminal Regular Trial No. 63 of 1962, as recommanded by the District Magistrate of Thayetmyo in Criminal Revision No. 1 of 1963.

(1) 2 L.B.R., p. 136.

The learned District Magistrate now recommend to set aside the order of acquittal and to order a retrial of the respondent on the following grounds :—

(1) that U Aye Maung who was said to be a Township Officer of the B.E.D.C. (DW 2) directed the learned Public Prosecutor to withdraw the case without having any power to do so ;

(2) that the learned Public Prosecutor without obtaining the concurrence of the learned District Magistrate applied to the Court to withdraw the case thus failing in his duties ;

(3) that the trial Court failed to consider whether there were reasons for withdrawal or not.

I fully agree with the learned District Magistrate. In the *Union of Burma* v. *U Chit Swe* (2) it was held that the Magistrate had failed to exercise his judicial discretion if he granted permission to withdraw the case without giving any reasons. Withdrawal of a case is an executive act. When the learned Public Prosecutor himself was not in charge of the case he could not withdraw the case on his own motion. In such a case where the prosecution is launched by the State it is often proper for the learned Public Prosecutor to consult the District Magistrate or other authorities before he applies for withdrawal. There is nothing to show that U Aye Maung of the B.E.D.C. has any authority to instruct the learned Public Prosecutor to withdraw the case. The respondent was prosecuted for selling liquors without a licence and it was stated that he had also a previous conviction for a similar offence.

The order of withdrawal is therefore set aside and it is ordered that the respondent be re-tried by a competent Court other than the 5th Additional Magistrate of Thayetmyo (U Ba Htay) as the learned District Magistrate may direct.

(2) (1950) B.L.R., p. 278 (H.C.J.

CRIMINAL MISCELLANEOUS

Before U Kyaw Zan U, J.

C.C. 1963

Mar. 30.

U OHN MYINT (APPLICANT)

v.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT).*

Bail—granting of—by Chief Court. Criminal Procedure Code, s. 498—Application against order of remanding magistrate—whether fresh application before trial Court necessary before applying to Chief Court.

The Applicant who had been arrested under s. 3 (3) of the Printers and Publishers Registration Act, had applied for bail before the Remanding Magistrate, but bail was refused. He then applied for bail to the Chief Court under s. 498 of the Criminal Procedure Code. In the meantime, the case had been sent up to the Court for inquiry and trial, and it was contended on behalf of the Government that the application before the Chief Court was no longer effective, and the proper course was to file a fresh application before the trial Court.

Held: As the case has now been sent up before the Court, the matter ought to be presented before that Court under s. 497 of the Criminal Procedure Code. Under s. 498 of the said Code, the Chief Court and the Court of Sessions have concurrent jurisdiction in the matter, but ordinarily the Chief Court will not entertain a petition under s. 498 unless a subordinate Court of concurrent jurisdiction has been approached in the first instance.

Sayad Pir Mohi-ud-Din Lal Badshah v. *Emperor*, A.I.R. (1938) Lah. 762, referred to.

Vasant Vinayak Bhagwat v. *State*, A.I.R. (1951), Madhya Bharat, 104; and *Indar Dass* v. *State*, C.L.J., (1952), p. 280, followed.

Obiter: It is a sound practice that if similar reliefs could be obtained in the lower Courts, the Chief Court should not be overburdened with applications for such reliefs.

Nyun Han for the applicant.

Ba Kyaing (Government Advocate) for the respondent.

U KYAW ZAN U, J.—This is an application under section 498 of the Code of Criminal Procedure for release on bail. The applicant is the Chief Editor and Publisher

* Criminal Miscellaneous Application No. 30 of 1963. Review of the order of the 2nd Additional Magistrate, Rangoon, dated the 15th March 1963, passed in Remand case No. 80 of 1963.

of the *Reporter* which is a daily newspaper and is said to be drawing a salary of K 1,000 per month.

It was alleged that he was arrested under section 3 (3) of the Printer and Publishers Registration Act, 1962 (Act No. 26 of 1962) for changing the registered place of printing or publishing from No. 196/198, 39th Street, Rangoon to No. 132, 31st Street, Rangoon, for his issues of the papers dated 19th February 1963 to 9th March 1963, punishable under section 16 of the said Act with imprisonment for a term not exceeding three years or with fine not exceeding K 2,000, or with both. It was submitted that when he was on tour a fire broke out in the registered premises and four printing presses were destroyed necessitating the applicant to print and publish for the time being at No. 132, 31st Street, to enable the staff to continue the work and to serve the public by the supply of the papers without interruption. I do not want to make any comments at this stage in view of the order I am going to pass.

When the application was filed on 18th March 1963 the case against the applicant had not been sent up before any Court for inquiry and trial. He applied for bail before the remanding Magistrate but it was refused on the opposition made by the Court Prosecuting Police Officer on the ground that the prosecution feared that if bail was granted there would be great difficulty to obtain oral or documentary evidence to prove the case against the applicant. There is, however, no specific finding in the order dated 15th March 1963 of the remanding Magistrate that the applicant would tamper with the evidence. Only in cases where reasonable grounds appear for believing that an accused person has been guilty of an offence punishable with death or transportation for life it is imperative under section 497 (*1*) of the Code of Criminal Procedure that he shall not be released on bail.

C.C. 1963

U OHN MYINT v. THE UNION OF BURMA.

The learned Counsel for the applicant argued on the merits of the application but the learned Government Advocate raised a preliminary objection that since the case had been sent up before the Court for inquiry and trial on the day the arguments were heard the order of the remanding Magistrate against which the present application was filed was no longer effective and that the proper course was to file a fresh application before the trial Court relying upon *Sayad Pir Mohi-ud-Din Lal Badshah* v. *Emperor* (1) where it is stated, " Although there is no hard and fast rule, it is desirable when the Sessions Court and High Court have concurrent jurisdiction that the ordinary practice should certainly be that the lower Court should first be moved and this is particularly desirable in a bail application where the appropriate Court to deal with the matter is the Court which is going to try the case ". Since the case has now been sent up before the Court I agree with the learned Government Advocate that the matter ought to be presented before that Court under section 497 of the Code of Criminal Procedure. Under section 498 of the said Code the Chief Court and the Court of Sessions have concurrent jurisdiction in the matter but ordinarily the Chief Court will not entertain a petition under section 498 unless a subordinate Court of concurrent jurisdiction has been approached in the first instance. *Vasant Vinayak Bhagwat* v. *State* (2). Again in *Indar Dass* v. *State* (3) it was held " Though the power of High Court of granting bail under section 498 is entirely unfettered by any condition, it is only in exceptional circumstances that an application for bail should be made direct in the High Court. In such a case the applicant must show that there are special circumstances which justify his not moving the lower Courts and his application will not be entertained in High Court if such special circumstances are proved to

(1) A.I.R. (1938) Lah. 762. (2) A.I.R. (1951) Madhya Bharat, 104.
(3) C.L.J. (1952), p. 280.

exist." Upon the analogy of other applications such as applications for revision in which the Chief Court has concurrent jurisdiction the practice is that the lower Court should be moved first. It is a sound practice that if similar reliefs could be obtained in the lower Courts the Chief Court should not be overburdened with applications for such reliefs.

In the result the application is dismissed with the advice that the applicant should take up the matter in the Court below under section 497 and, if necessary, under section 498 of the Code of Criminal Procedure if he so wishes.

CIVIL MISCELLANEOUS

Before U San Maung and U Tun Tin, JJ.

C.C. 1963

Mar. 16.

U THIN HNYAR (APPELLANT)

v.

MA NGWE SAING (RESPONDENT).*

Burmese Buddhist Law—Grant of Letters of Administration—Competition between elder brother of deceased and younger half-sister.

The appellant, as elder brother of the deceased, had applied for Letters of Administration to her estate. The respondent, who is the younger half-sister of the deceased, contested the application.

The learned District Judge held as settled law under Burmese Buddhist Law that younger brothers and sisters exclude the elders as heirs to a deceased brother and sister; and as equally settled law that for purposes of inheritance, half-blood is equal to the full-blood. The appellant was therefore considered as not entitled to inherit the estate of the deceased. On appeal:—

Held: (*inter alia*) the order of the District Judge is unsustainable. Among relations of the same degree of relationship to the deceased, the full-blood relations should be preferred to the half-bood relations. The rule that inheritance should not ascend when it can descend does not operate in a competition between relations of the full-blood and those of the half-blood of the same degree of relationship to the deceased.

Maung Tun Zan v. *Maung Tun Zan Gyi and another*, A.I.R. (1933) Ran. 317; *Mrs. Kirkwood* (alias) *Ma Thein and others* v. *Maung Sin and other*, A.I.R. (1938) Ran. 74; *Ma Galay and one* v. *Ma E Mya and others*, 8 Ran. 27, followed.

P. K. Bose for the appellant.

Hla Nyunt for the respondent.

U TUN TIN, J.—This is an appeal against the judgment and decree of the learned District Judge, Shwebo, in Civil Miscellaneous Application No. 2 of 1960, whereby the application of appellant under section 218 of the Succession Act for Letters of Administration to the estate of one Daw Kay Thi (*a*) Daw Mai Thi was dismissed.

* Civil Miscellaneous Appeal No. 8 of 1960 of the Chief Court sitting at Mandalay, against the degree of the District Court of Shwebo in Civil Regular Suit No. 2 of 1960, dated the 15th June 1960.

According to applicant the late Daw Kay Thi (*a*) Daw Mai Thi, a Burmese Buddhist spinster, died at Shwebo on the 13th March 1959, leaving surviving her the appellant-applicant, who is her elder brother and the respondent Ma Ngwe Saing, a younger half-sister, born of the same father but of different mothers. It is submitted that the late Daw Mai Thi died possessed of a house and site at Pansodan Quarter, Shwebo, valued at K 15,000 and as appellant being the legal heir entitled to her estate, prays that letters of administration may be issued to him.

The respondent whilst admitting her relationship to the deceased as contended to by appellant, however denied the properties in question belong to the late Daw Kay Thi alone. The learned District Judge, thereupon framed the following two issues for consideration.

၁။ သေသူဒေါ်ကေသီ (ခေါ်) ဒေါ်မယ်သီ၏ အမွေပုံဥစ္စာဘာပစ္စည်းမျိုး ပါရှိသည်ဟူ၍ အမှုတွင်စစ်ဆေးနိုင်ပါသလား။

၂။ ဒေါ်ကေသီ (ခေါ်) ဒေါ်မယ်သီ၏ အမွေပုံအား၊ အုပ်ထိန်းရန် အမွေထိန်း စာလက်မှတ်လေ့ာက်ထားသူသည်ရထိုက်သလား။

But at the time of hearing as it was conceded to by the learned counsels that enquiry into the first issue in the said proceedings was incompetent, the same was dropped. With regard to the second issue, the learned District Judge relying on the ruling of *Maung Tu* v. *Ma Chit* (1) pointed out that it has been held as a settled law that among Burman Buddhist, younger brothers and sisters exclude the elder as heirs to a deceased brother or sister. He further observed, and it is equally settled law that for the purpose of inheritance and succession, half-blood is equal to the full-blood. Accordingly he held that the appellant-applicant is not entitled to inherit the estate of the deceased and dismissed the application. Hence the present appeal.

(1) 4 Ran. p. 62.

C.C. 1963

U THIN HNYAR v. MA NGWE SAING.

in which the appellant took exception to the latter observation of the learned Judge, to the effect, that it is equally settled law that for the purpose of inheritance and succession half-blood is equal to the full-blood, to be untenable in law. For, it is submitted that the said proposition of law is entirely unsupported and directly contradict the accepted principles of the Burmese Buddhist Law respecting it. In support, reliance is placed on the ruling in the case of *Maung Tun Zan* v. *Maung Tun Zan Gyi and another* (2) wherein it is pointed out:

> "Among relations of the same degree of relationship to the deceased, the full-blood should be preferred to the half-blood."

So too, in the case of *Mrs. Kirkwood (a) Ma Thein and others* v. *Maung Sin and others* (3) it is observed as follows:

> "Among relations of the same degree of relationship to the deceased the full-blood relations should be preferred to the half-blood relations. The rule that inheritance should not ascend when it can descend does not operate in a competition between relations of the full-blood and those of the half-blood of the same degree of relationship to the deceased."

Then there is a case of *Ma Galay and one* v. *Ma E Mya and others* (4). The headnote of which reads:

> "Held that a brother or sister of the half-blood stands in the same degree of relationship for the purposes of succession as a nephew or niece of the full-blood and would share equally.
>
> Semble: a brother of the full-blood would exclude a brother of the half-blood for inheritance."

Hence, in the face of the pronounced decisions given in the rulings referred to above and in the absence of any authority to the contrary, learned counsel for the respondent could not help but accede that he is unable to support

(2) A.I.R. (1933) Ran., p. 317. (3) A.I.R. (1938) Ran., p. 74.
(4) 8 Ran., p. 27.

the judgment and decree of the lower Court. We cannot therefore but hold the order of the learned District Judge complained against to be unsustainable, in law and the same will have to be set aside.

In the result this appeal is allowed. The judgment and decree passed in Civil Regular Suit No. 2 of 1960 of the Court of the District Judge, Shwebo, is hereby set aside and that the appellant-applicant will be granted letters of administration to the estate of the late Daw Kay Thi (*a*) Daw Mai Thi as applied for, on his furnishing security to the extent of K 15,000 to the satisfaction of the lower Court, with costs throughout.

Advocate fees K 34 allowed.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung and U Tun Tin, JJ.

C.C. 1963

Mar. 6.

U YE MYINT (APPELLANT)

v.

THE CENTRAL COMMERCIAL BANK OF BURMA LTD., AND ONE (RESPONDENT).*

Transfer of Property Act, s. 43—Operation of—Mortgage of property without good title—subsequent acquisition of good title.—Effect of proviso to the section—question of good faith and notice.

The 1st Respondent (Plaintiff) Bank had filed a mortgage suit against the 2nd Respondent in respect of the suit property, and had joined in the Appellant also, as he had bought the suit property from the 2nd Respondent during the subsistence of the mortgage.

The main facts briefly were that the suit property had been bought by the 2nd Respondent from one M, who purported to act on behalf of her minor daughter, on 7th December 1956. At that time M had no legal authority to sell on behalf of her minor daughter.

The 2nd Respondent then executed a mortgage by registered deed of the suit property in favour of the 1st Respondent on 1st February 1957.

Then on 28th February 1957, the 2nd Respondent sold the suit property to the Appellant, during the subsistence of the mortgage.

On 20th December 1957, M, who had in the meantime been appointed by the Court as guardian of her minor daughter, executed a fresh registered deed of sale in favour of the 2nd Respondent, in respect of the suit property. It was specifically mentioned in that deed that it was to legalize the former deed dated 7th December 1956, which M had executed before in favour of the 2nd Respondent before she had been appointed guardian by the Court.

The trial Judge gave a preliminary mortgage decree in favour of the 1st Respondent as prayed for, giving liberty to the Appellant to redeem the mortgage.

Held, on Appeal: As pointed out by the learned trial Judge, the 2nd Respondent had no valid title to the suit property at the time it executed the mortgage in favour of the 1st Respondent (Plaintiff). This was because the sale made by M, as mother of her minor daughter who owned the property, was made before she was appointed guardian by the Court. That sale was void *ab initio*.

C.T.V.E. Vyravan Chettyar v. *Ma Saw Mwe and others*, I.L.R. 12 Ran. 47; *Anto* v. *Reoti Kaur and others* (1937) All. 195; and *Ajudhia Prasad and another* v. *Chandan Lal and another*, A.I.R. (1937) All. 610, followed.

* Civil First Appeal No. 76 of 1961, against the decree of the Original Side of the late High Court of Rangoon in Civil Regular Suit No. 11 of 1960.

However, when on 20th December 1957, as legally appointed guardian, M, executed a fresh deed of sale in favour of the 2nd Respondent, the 2nd Respondent obtained a valid title thereto.

Also, as the 2nd Respondent had represented to the 1st Respondent (Plaintiff) at the time of the mortgage and in the recital of the mortgage deed, that it was authorised to make a valid mortgage, s. 43 of the Transfer of Property Act came into operation in favour of the 1st Respondent (Plaintiff) Bank.

Held further: Regarding the application of the proviso to s. 43 of the Transfer of Property Act, the circumstances were such that the Appellant should have been on his guard before purchasing the property outright. In view of the nature of his past dealings with the 2nd Respondent, he should have been more than ordinarily diligent. He must be deemed to have notice of the existence of the mortgage in favour of the 1st Respondent (Plaintiff) Bank, and cannot be given the benefit of the proviso.

R. Vas v. *Muni Singh*, A.I.R. (1929) Ran., p. 34, referred to.

S. 43 of the Transfer of Property Act is also applicable to mortgages.

Eshaq Lal and another v. *Dulla*, A.I.R. (1930) All., p. 115; and *Mahadeo Singh* v. *Har Buksh Dube*, A.I.R. (1928) Oudh, 13, referred to.

The Appeal must therefore be dismissed.

Saw Taik Leong, Aye Maung and *Ba Soe* for the appellant.

Than Aung for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 11 of 1960 of the Original Side of the late High Court, the plaintiff, the Central Commercial Bank of Burma Limited which is the 1st respondent in the present appeal sued the defendant-respondent, the International Agencies Limited, a company registered under the Burma Companies Act, for the recovery of K 1,74,467·54 due on a registered deed of mortgage dated the 1st February 1957. The defendant U Ye Myint who is the appellant in the present appeal was impleaded in the suit as one interested in the redemption of the mortgaged property, being the person to whom the defendant, the International Agencies Limited had sold the mortgaged property subsequent to the mortgage. In all, the plaintiff claimed that the sums of K 1,19,650·67 on account of cheques drawn by the defendant Company as overdraft, K 10,196·51 as commission, premium on insurance, etc., paid on behalf of the defendant Company

C.C. 1963

U YE MYINT v. THE CENTRAL COMMERCIAL BANK OF BURMA LTD., AND ONE.

and interest K 52,151·56 less K 7,531·20 already realised were due from the Company. This totalled K 1,74,467·54.

The 1st defendant-respondent, the International Agencies Limited did not appear to defend the suit. The 2nd defendant-appellant U Ye Myint, however, by his written statement contended that even if the allegations made by the plaintiff Bank were true, the Bank did not have a valid mortgage over the property in suit as the property which originally belonged to a minor, Ma Yin Yin Myint was not validly transferred to the defendant, the International Agencies Limited at the time of the mortgage relied upon by the plaintiff. Daw Mi Mi Gyi, the mother of Ma Yin Yin Myint, executed the registered sale deed dated the 7th December 1956 in favour of the defendant Company without having any legal authority to do so. On the other hand, the sale by the International Agencies Limited to this defendant on the 20th December 1957, being subsequent to the transfer of the suit property to the Company under a registered deed of sale bearing the same date, by Daw Mi Mi Gyi after she had been appointed guardian of her minor daughter Ma Yin Yin Myint under the Guardians and Wards Act, conferred valid title upon this defendant. This defendant also contended that as a transferee in good faith for consideration without notice of the existence of the encumbrance in favour of the plaintiff Bank, his title to the suit property was absolute. On the pleadings the learned trial Judge framed the following issues:

1. Was there a mortgage in favour of the plaintiff by the 1st defendant in respect of the properties mentioned in paragraph 4 of the plaint?
2. Whether the mortgage in favour of the plaintiff is void on the face of the same as the minor being unable to contract cannot transfer her property unless she is represented for the purpose by duly appointed guardian under the Guardians and Wards Act?

3. Whether the 2nd defendant is a person interested in the equity of redemption, or is he a *bona fide* purchaser of the suit property for consideration?
4. Is section 43 of the Transfer of Property Act applicable to the facts of this case?

After examining witnesses cited by the parties, the learned trial Judge came to the conclusion that there was a mortgage in favour of the plaintiff by the 1st defendant as alleged in the plaint. Regarding the other issues, the learned Judge held that the sale of the suit property by Daw Mi Mi Gyi, acting for her minor daughter, on the 7th December 1956 was void and that therefore at the time of the mortgage in favour of the plaintiff, the 1st defendant could not validly transfer the suit property to the plaintiff. However, when the 1st defendant's title to the suit property became perfect on the execution of a subsequent deed of sale by Daw Mi Mi Gyi in her capacity as guardian of her minor daughter Ma Yin Yin Myint under the Guardians and Wards Act, the provisions of section 43 of the Transfer of Property Act came into operation and the plaintiff Bank had the option to operate on the interest which the defendant Company had acquired on the property subsequent to the mortgage in its favour. Accordingly, the defendant-appellant U Ye Myint as a person interested in the equity of redemption had been properly joined as a party defendant to the plaintiff's suit.

In the result the learned trial Judge gave a preliminary mortgage decree in favour of the plaintiff-respondent against the 1st defendant-respondent as prayed for giving liberty to the defendant-appellant to redeem the mortgage.

Being dissatisfied with the judgment and decree of the late High Court, the 2nd defendant U Ye Myint filed the present appeal.

C.C. 1963

U Ye Myint v. The Central Commercial Bank of Burma Ltd., and one.

Now, in order to understand the case properly, a few dates which appear in the various exhibits filed by the plaintiff Bank and by the defendant U Ye Myint should be borne in mind. On the 25th January 1957, the defendant, the International Agencies Limited by its Chairman of the Board of Directors U Mya Aung, executed a promissory note for K 80,000 in favour of the defendant U Ye Myint. Below the promissory note is endorsed the fact that one plan for a two-storeyed building and one registered sale deed dated the 7th December 1956 executed by Daw Mi Mi Gyi on behalf of the minor Ma Yin Yin Myint in favour of Messrs. International Agencies Limited, were deposited as collateral security.

On the 27th January 1957, U Mya Aung gave a note under his signature to U Ye Myint that he had taken the above-mentioned registered deed of sale for inspection.

On the 29th January 1957, the International Agencies Limited by its Chairman of the Board of Directors U Mya Aung, executed a promissory note for K 1,20,000 in favour of the plaintiff Bank.

On the 1st February 1957, the International Agencies Limited as represented by its Chairman of the Board of Directors U Mya Aung, executed a registered deed of mortgage for K 1,20,000 in favour of the plaintiff Bank. The property mortgaged is a piece of land, which is the subject-matter of the present suit, together with a wooden bungalow thereon known as No. 27, Inya Myaing Road, Rangoon. The registered deed of sale dated the 7th December 1956 in respect of the suit property executed by Daw Mi Mi Gyi as mother and guardian of Ma Yin Yin Myint was also deposited with the Bank.

On the 28th February 1957, Messrs. International Agencies Limited by its Chairman of the Board of Directors U Mya Aung executed an agreement for sale of the suit property to U Ye Myint for a consideration of

K 92,500. It is mentioned in that agreement that the Company would convey to U Ye Myint by a registered deed, the property described in the schedule, immediately after the sale deed dated the 7th December 1956 which had been executed by Daw Mi Mi Gyi on behalf of the minor Ma Yin Yin Myint in favour of the Company had been remedied, perfected and legalised by Daw Mi Mi Gyi. In the schedule it is mentioned that there was situated on the suit land one two-storyed pucca dwelling house, besides one single-storeyed timber dwelling house known as No. 27, Inya Myaing Road, Rangoon.

On the 20th December 1957, Daw Mi Mi Gyi in her capacity as guardian of her minor daughter Ma Yin Yin Myint appointed under the Guardians and Wards Act executed a fresh registered sale deed in respect of the suit property in favour of the International Agencies Limited. It is specifically mentioned in that deed that it was to legalise the former deed which Daw Mi Mi Gyi had executed before she had been appointed a guardian under the Guardians and Wards Act. This deed is in the possession of the defendant U Ye Myint.

On the evidence before him, the learned trial Judge came to the conclusion, firstly, that the mortgage executed by the defendant Company in favour of the plaintiff Bank was for consideration and that therefore it was valid, except that at the time of its execution the property in suit could not have been effected, as the mortgagor, the International Agencies Limited, had at that time no valid title thereto.

Secondly, the learned trial Judge also held that the sale of the suit property by the defendant Company to U Ye Myint by the registered deed of sale dated the 20th December 1957 was also for consideration, part of the consideration being the old debt for K 80,000 as evidenced by the promissory note dated the 25th January 1957. As

C.C. 1963 — U YE MYINT v. THE CENTRAL COMMERCIAL BANK OF BURMA LTD., AND ONE.

this sale was effected after Daw Mi Mi Gyi had executed a fresh sale deed in favour of the Company after she had been appointed guardian of her minor daughter Ma Yin Yin Myint, the sale of the suit property by the defendant Company to U Ye Myint conferred a valid title on him.

Thirdly, since the International Agencies Limited by its Chairman of the Board of Directors had erroneously represented to the plaintiff Bank that it was authorised to transfer the suit property by way of mortgage, section 43 of the Transfer of Property Act came into operation in favour of the plaintiff Bank.

Fourthly, although the defendant U Ye Myint was a transferee of the suit property in good faith for consideration, he must be deemed to have notice of the existence of the previous mortgage, as it was effected by a registered deed, and, no person of ordinary prudence would have failed to discover this fact which could easily have been found out by examination of the index maintained in the Sub-Registrar's Office.

In this appeal it must be taken as established that both the mortgage of the suit property by the defendant Company to the plaintiff Bank *vide* the registered deed of mortgage (Exhibit ə), dated the 30th January 1957, and the sale of the suit property by the Company to U Ye Myint by a registered deed of sale dated the 20th December 1957 are for consideration. However, as pointed out by the learned trial Judge, at the time the defendant Company executed the registered deed of mortgage in favour of the plaintiff Bank, it had no valid title to the suit property as Daw Mi Mi Gyi, mother of the minor Ma Yin Yin Myint who owned the property had not yet been appointed guardian of her daughter under the Guardians and Wards Act. That sale was void *ab*

initio, vide *C. T. V. E. Vyravan Chettyar* v. *Ma Saw Mwe and others* (1); *Anto* v. *Reoti Kaur and others* (2) and *Ajudhia Prasad and another* v. *Chandan Lal and another* (3). However, in our opinion, when on the 20th December 1957 Daw Mi Mi Gyi in her capacity as guardian of her minor daughter Ma Yin Yin Myint under the Guardians and Wards Act, executed a fresh deed of sale in favour of the defendant Company, that Company obtained a valid title thereto. At the time of the mortgage to the plaintiff Bank, the defendant Company had erroneously represented orally through its Chairman of the Board of Directors U Mya Aung, and also by its recital in the registered deed of mortgage, that it was authorised to make a valid mortgage of the suit property. Therefore in our opinion, section 43 of the Transfer of Property Act came into operation in favour of the plaintiff Bank.

In this connection, it is contended by the learned Advocate for the defendant-appellant U Ye Myint that U Thein (PW 1), General Manager of the plaintiff Bank, admitted that he knew that the owner of the property was a minor Ma Yin Yin Myint represented by her guardian-mother Daw Mi Mi Gyi. Therefore, the learned Advocate contends the plaintiff could not have been misled by any representation made by U. Mya Aung that the defendant Company was in a position to transfer the property in suit. The answer to this contention is that being a layman, U Thein could not have any suspicion of the validity of the deed of sale (Exhibit ∞) dated the 7th December 1956, considering that it was attested by no less a person than U Aye Maung, an Advocate of the High Court. Therefore, it cannot be said that he was not misled into thinking that the defendant Company was authorised to transfer the property in suit.

(1) 12 Ran. 47. (2) (1937) All. 195.
(3) A.I.R. (1957) J., p. 610.

C.C. 1963

U YE MYINT v. THE CENTRAL COMMERCIAL BANK OF BURMA LTD., AND ONE.

Regarding the proviso to section 43 of the Transfer of Property Act it reads:

> "Nothing in this section shall impair the right of transferees in good faith for consideration without notice of the existence of the said option."

The question is whether the defendant U Ye Myint can be given the benefit of this proviso. It has been held by the learned trial Judge that he had acted in good faith in purchasing the suit property and that there was adequate consideration for the sale. However, the circumstances are such that U Ye Myint should have been on his guard before purchasing the property outright from the International Agencies Limited as represented by its Chairman of the Board of Directors, U Mya Aung. According to U Ye Myint's own story, after borrowing a sum of K 80,000 on the 25th January 1957 by executing a pro-note (Exhibit 2) and depositing the registered deed of sale (Exhibit ∞) dated the 7th December 1956, U Mya Aung took away from him two days later, the registered deed of sale on the ground that he was in search of a buyer for the suit property. This deed was not returned to him on the 28th February 1957 when U Mya Aung on behalf of the defendant Company executed the agreement of sale (Exhibit 5). It was not returned to him at any time prior to the 20th December 1957, when the registered sale deed in his favour was executed by U Mya Aung. Therefore, if ordinary prudence would require that before a person buys any immoveable property he should make a diligent search at the Registration Office to see whether it had been encumbered in any way, U Ye Myint should have been more than ordinarily diligent in this respect, in view of U Mya Aung's conduct in not returning to him the previous registered deed of sale dated the 27th January 1957 which he had taken away on the

pretext that he was in search of a buyer for the suit property. Accordingly, the case of *R. Vas* v. *Muni Singh* (4) relied by the learned trial Judge is most apposite and the defendant U Ye Myint must be deemed to have notice of the existence of the mortgage in favour of the plaintiff Bank. He cannot therefore be given the benefit of the proviso to section 43 of the Transfer of Property Act.

Regarding the applicability of section 43 of the Transfer of Property Act to mortgages, the cases of *Eshaq Lal and another* v. *Dulla* (5) and *Mahadeo Singh* v. *Har Buksh Dube* (6) are sufficient authorities.

For these reasons we consider that the learned Judge on the Original Side of the late High Court was right in the conclusion arrived at by him. In the result, the appeal fails and is dismissed with costs. Advocate's fees being assessed at ten gold mohurs.

(4) A.I.R. (1929) Ran., p. 34. (5) A.I.R. (1930) All., p. 115.
(6) A.I.R. (1928) Oudh, 13.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, J.

C.C. 1963

Apl. 20.

YIN LOT AND THREE OTHERS (APPELLANTS)

v.

MA HLA YIN (RESPONDENT).*

Urban Rent Control Act (1948), *s.* 11 (1) (c)—*eviction—whether tenant can be evicted for sale of illicit liquor by employees at the premises—offence under s.* 30 (b) *of the Burma Excise Act.*

Where an employee of the tenant had been convicted under s. 30 (*b*) of the Burma Excise Act for the sale of illicit liquor and the question in issue was whether the decree for ejectment obtained by the landlord based upon such conviction could be supported in law.

Held : It is clear from the proceedings that the illicit liquor was sold in the shop premises maintained by the defendants. Some of the beer was stored in the ice chest belonging to the defendants, and it was openly consumed in the shop itself. Therefore, at the very least, the defendants must have connived at the offence committed by their employees. Consequently, they are liable for ejectment under s. 11 (1) (*c*) of the Urban Rent Control Act, 1948.

Hla Nyunt for the appellants.

S. L. Verma for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This appeal under section 100 of the Civil Procedure Code and under section 18 of the Urban Rent Control Act is against the judgment and decree of the District Court of Mandalay in Civil Appeal No. 9 of 1960 wherein the learned District Judge dismissed the appeal of the present appellant Yin Lot and three others against the judgment and decree of the Subdivisional Court of Mandalay in its Civil Regular Suit No. 18 of 1959. In that suit the plaintiff-respondent Ma Hla Yin sought to eject her tenants the defendant-appellant Yin Lot and others on the ground that they had been guilty of a conduct which

* Civil Second Appeal No. 25 of 1960 of the Chief Court sitting at Mandalay, against the decree of the District Court of Mandalay in Civil Appeal No. 9 of 1960.

was a nuisance to adjoining occupiers and that their employee had been convicted of having used the premises for an illegal purpose. The plaintiff also alleged that a notice under section 106 of the Transfer of Property Act terminating the tenancy had been served upon the defendants *vide* Exhibit " A ". The defence put up by Yin Lot and others was that they were not guilty of any conduct which was a nuisance to adjoining occupiers as the *kaukswe* shop from which the smell of cooking was said to emanate was opened by them at the premises in suit with the consent of the plaintiff. Regarding the conviction of their employee Maung Tun Ya under section 30 (*b*) of the Burma Excise Act in Criminal Summary Trial No. 983 of 1958 of the 8th Additional Magistrate, Mandalay, the defendants contended that they were not responsible for the conduct of Maung Tun Ya and that therefore the present suit for ejectment based upon Maung Tun Ya's conviction should be dismissed. The learned trial Judge after framing suitable issues came to the conclusion that the suit for ejectment should be decreed as the defendant must be deemed to have connived at the conduct of their employee Maung Tun Ya who was convicted for having sold illicit liquor inside the *kaukswe* shop maintained by the defendants. The issue regarding the alleged nuisance being waived by the plaintiff, was not answered. Notice terminating the tenancy was also held to be valid.

The decree for ejectment was passed on the 26th December 1959 after the Urban Rent Control Act, 1948 had expired by efflux of time on the 8th October 1959. Accordingly, when the defendants appealed to the District Court of Mandalay, the only point which the learned District Judge had to consider was regarding the validity of the notice terminating the tenancy. Holding that this notice was valid in law, the learned District Judge dismissed the defendants' appeal.

C.C. 1963

YIN LOT AND THREE OTHERS v. MA HLA YIN.

The present appeal under section 100 of the Civil Procedure Code and section 18 of the new Urban Rent Control Act, 1960 was filed on the 24th May 1960 and because of the provisions of section 44, clause (*b*) of the new Act, it is necessary to consider whether the decree for ejectment based upon the conviction of the defendants' employee Maung Tun Ya under section 30 (*b*) of the Burma Excise Act can be supported in law.

Now, from the proceedings it is clear that Maung Tun Ya was convicted for selling illict liquor inside the premises in suit which was a *kaukswe* shop maintained by the defendants. The evidence in the case shows that some of the bottles of beer were stored inside the ice chest belonging to the defendants. The beer was openly consumed by the persons who patronised the defendants *kaukswe* shop. Therefore at the very least, the offence committed by Maung Tun Ya must have been connived at by the defendants. Consequently, the defendants were liable to be ejected under the provisions of section 11 (*1*) (*c*) of the Urban Rent Control Act.

As the learned Advocate for the defendant-appellants has not contended that the notice terminating the tenancy is not valid in law, this point does not arise for consideration.

In the result the appeal fails and it is dismissed with costs. Advocate's fees being assessed at three gold mohurs.

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းရှေ့၌

(၁) ဘိုးဝ ပါ ၃၊ (၂) မောင်ဝိုင်း ပါ ၄ (အယူခံတရားလိုများ) † ၁၉၆၃ မတ်လ ၂။
နှင့်
ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံ တရားခံများ)*

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၃၃၇ (၂-က) အစိုးရသက်သေ (ဖေါ်ကောင်) ပါသော အမှုတွင် စစ်ဆေးရမည့် တရားသူကြီး။

ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၅၅ အရ၊ စွဲဆိုသောအမှုတွင်၊ အစိုးရသက်သေ (ဖေါ်ကောင်) ပါဝင်နေသော်လည်း၊ သက်ဆိုင်ရာ အထူး (စက်ရှင်) တရားသူကြီးသည် အမှုတွဲကို သေချာစွာ မဘတ်ဘဲ၊ ရိုးရိုးအထူးအာဏာရ ရာဇဝတ်တရားသူကြီး တဦးဦးထံ ဆင်းနိုင်ကြောင်း မှတ်ချက်ချခဲ့၍၊ ရိုးရိုးအထူးအာဏာရ တရားသူကြီး တဦးဦးတွင် အမှုစစ်ဆေး၍ အပြစ်ပေးခဲ့ရာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၃၇ (၂-က) အရ၊ အစိုးရသက်သေ (ဖေါ်ကောင်) (Approver) ပါဝင်နေသောအမှုကို၊ အသုံးအာဏာရ၊ ရာဇဝတ်တရားသူကြီးမစစ်နိုင်။ စက်ရှင်တရားသူကြီး၊ သို့မဟုတ် တရားလွှတ်တော်ကသာ စစ်ဆေးရန် ဖြစ်သည်။

သို့သော်ယခုအခါ စက်ရှင်တရားသူကြီးများသည် စက်ရှင်မှုများကို စစ်ဆေးခြင်းမပြုကြသဖြင့် အထူး (စက်ရှင်) တရားသူကြီးထံသို့ အထူးတရားသူကြီး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅ (၂) (၄) ခြင်းချက်အရ စစ်ဆေးရန်အတွက် တင်ပို့ရန်ဖြစ်သည်။

အာဝါမှုခွင်ဆင်းနှင့် ဘုရင်မင်းမြတ်။ [(1938) Indian Appeals (Privy Council), Vol. 65, page 388] ကို လိုက်နာသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဦးဘိုးသာ၊ ဦးအောင်ရှိန်ဝန်၊ ဦးဟန်းတင်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဦးဘသန်း (အစိုးရတွဲနေကြီး)။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။ဤအယူခံမှုသည် မကွေးမြို့၊ စတုတ္ထရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှု အမှတ် ၂၂ မှ ပေါ်ပေါက်၍ ဖြစ်သော အမှုဖြစ်၏။ ထိုအမှုတွင်၊ တရားခံ မောင်ဝိုင်း၊ မောင်ထွန်းဝင်း၊ မောင်

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၂၃၊ ၂၄၊ ၂၆။

† ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၂၂ တွင် ချမှတ်သော၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၄ ရက်နေ့စွဲပါ၊ မကွေးမြို့ (အထူးအာဏာရ) စတုတ္ထရာဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကို အယူခံမှု။

၁၉၆၃

(၁) ဘိုးဝ ပါ ၃၊
(၂) မောင်ဝိုင်း ပါ ၄ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ။

ကျော်ရှိန်၊ မောင်ခွေး၊ မောင်သန်းမောင်နှင့်၊ မောင်သိန်းအောင်တို့အား၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၉၅ အရ၊ အပြစ်ပေးရှိ၊ တယောက်လျှင် အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် (၅) နှစ်စီ ကျခံစေရန် နှင့်တရားခံ မောင်ဘိုး၀၊ မောင်ဟစ်နှင့်၊ ဦးသိတို့အား၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၉၅/၁၀၉ အရ၊ အပြစ်ပေးရှိ၊ တယောက်လျှင်၊ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် (၃) နှစ်စီ ကျခံစေရန်၊ အသီးသီး အမိန့်ချမှတ်လိုက်ရာ၊ တရားခံအားလုံးတို့က မကြေနပ်သဖြင့်၊ ဤရုံးသို့ အယူခံဝင်ကြ၏။

ရှေးဦးစွာ အယူခံ တရားလိုတို့၏ ပညာရှိ ရှေနေကြီးတို့က၊ ၎င်းတို့၏ တာဝန်ဝတ္တရားများအရ၊ ဤရုံးသို့ အမှု စစ်ဆေးရာတွင်၊ ပေါ်ပေါက်လျက်ရှိသည့် ဥပဒေချို့ယွင်းချက်ကို တင်ပြကြ၏။ ထိုဥပဒေ မှားယွင်းချွတ်ချော်ချက်မှာ ဤအမှုကို၊ **အစိုးရသက်သေ (ဖေါ်ကောင်) (Approver)** ပါ၀င်နေသဖြင့်၊ ရာဇ၀တ် ကျင့်ထုံး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၃၇ (၂-က) ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ၊ မင်းကွန်းမြို့၊ အထူး (စက်ရှင်) တရားသူကြီးက၊ စစ်ဆေးခုန် ဖြစ်ပါလျက်၊ မစစ်ဆေးဘဲ၊ မင်းကွန်းမြို့၊ စတုတ္ထရာဘက် ရာဇ၀တ်တရားသူကြီးက၊ စစ်ဆေးခြင်းသည် ၎င်းတွင်မဇ္ဈတ္တသောအာဏာကို ယူ၍ စစ်ဆေးခြင်းဖြစ်သည့်အတွက်၊ ရာဇ၀တ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅၁၀ (က) အရ၊ ဤအမှုတို့ကို ရုပ်သိမ်းပယ်ဖျက်ပြယ်သည်ဟု ယူဆရန်ဖြစ်၏။

ပညာရှိ အစိုးရ ရှေနေကြီးကလည်း၊ အယူခံ တရားလိုတို့၏ ပညာရှိ ရှေနေကြီးတို့လျောက်ထား ကြသည့်အတိုင်း၊ ဥပဒေအရ ပြင်ဆင်၍ မရနိုင်အောင်၊ အောက်ရုံးက အမှု စစ်ဆေးရာတွင်၊ မှားယွင်း ချွတ်ချော်သဖြင့်၊ အောက်ရုံး ချမှတ်သော အမိန့်နှင့် အပြစ်ဒဏ်ကို ပယ်ဖျက်ပြီး၊ အမှုကို တဖန် ပြန်လည်၍ စစ်ဆေး စေရန် ဖြစ်ကြောင်း လျောက်ထား၏။

ဤအမှုသည် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၉၅ အရ၊ စွဲဆိုသော အမှုဖြစ်သော်လည်း၊ **အစိုးရ သက်သေ (ဖေါ်ကောင်) (Approver)** မောင်ညိုလုံး (လိုပြ-၆) ပါ၀င်နေသော အမှု ဖြစ်သည်မှာ၊ ပေါ်လွင်လျက်ရှိ၏။ ထိုကြောင့်၊ ဥပဒေအရ၊ ဆုံးဖြတ်ရန်မှာ "ဤအမှုကို မင်းကွန်းမြို့၊ စတုတ္ထရာဘက် ရာဇ၀တ်တရားသူကြီး စစ်ဆေးရန်၊ အာဏာ ရှိပါသလား" ဟူ၍ဖြစ်၏။

ရာဇ၀တ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၃၇ (၂-က) တွင်၊

"In every case where a person has accepted a tender of pardon and has been examined under sub-section (2), the Magistrate before whom the proceedings are pending shall,

. . . . . *commit him* for trial to the Court of Session or High Court as the case may be . . . . . "

ဒဏ္ဍာရီ

(၁) ဘိုးဝပါဉ၊
(၂) မောင်ဝိုင်း
ပါ ၄
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

ဟူ၍ ပြဋ္ဌာန်းထားသဖြင့်၊ ဤအမှုကို၊ မကွေးမြို့၊ စတုတ္ထရာဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီး သည် မကွေးမြို့၊ စက်ရှင် တရားသူကြီးထံသို့ စစ်ဆေးရန် တင်ပို့ရမည်ဖြစ်၏။ သို့သော် ယခုအခါ စက်ရှင် တရားသူကြီးများသည် စက်ရှင်မှုများကို စစ်ဆေးခြင်း မပြုကြသဖြင့်၊ မကွေးမြို့၊ စက်ရှင်တရားသူကြီးထံသို့၊ ဤအမှုကို စစ်ဆေးရန် တင်ပို့ခြင်း မပြုဘဲ၊ မကွေးမြို့၊ အထူး (စက်ရှင်) တရားသူကြီးထံသို့ **အထူးတရားသူကြီး အက် ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅ (၂) (၄) ခွင့်ပြုချက်အရ**၊ တင်ပို့ရန် ဖြစ်၏။

အမှန်အားဖြင့် ထိုသို့ တင်ပို့ရန် လိုအပ်သည့်အတိုင်း မကွေးမြို့၊ စတုတ္ထရာဘက် ရာဇဝတ်ဘာရားသူကြီးသည် ဤအမှုကို မကွေးမြို့၊ ခရိုင်ရာဇဝတ် တရားသူကြီးထံမှ တဆင့် မကွေးမြို့၊ အထူး (စက်ရှင်) တရားသူကြီးထံသို့၊ စစ်ဆေးရန် တင်ပို့ခဲ့၏။ သို့သော် ပညာရှိ အထူး (စက်ရှင်) တရားသူကြီးသည် အမှုတွဲကို သေချာစွာ ဘတ်ရှု လေ့လာခြင်း မပြုဘဲ။ နေ့စဉ် မှတ်တမ်းတွင်၊ ၃၁-၁၀-၆၁ နေ့၌ "ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၅၅ အရ၊ အမှုကို ရိုးရိုး အထူးအာဏာရ ရာဇဝတ် တရားသူကြီး စစ်ဆေးနိုင်ကြောင်း" ဖေါ်ပြပြီး၊ အမှုတွဲကို မကွေးမြို့၊ ခရိုင် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးထံသို့ သင့်တော်သော ရာဇဝတ်ဘာရားသူကြီး တဦးဦးထံသို့ လွှဲပြောင်းရန်၊ ပြန်လည်ပေးပို့ခဲ့၏။ ပညာရှိ ခရိုင် ရာဇဝတ်ဘာရားသူကြီးကလည်း၊ အမှုကို မကွေးမြို့၊ စတုတ္ထရာဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီး ထံသို့ စစ်ဆေးရန် လွှဲပြောင်း ပေးပို့လိုက်၏။ ထို့ကြောင့် ဤဥပဒေ ချုတ်ယွင်းချက် ပေါ် ပေါက်၍လာ၏။

ဤအမှုသည် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၅၅ အရ ဖြစ်သော်လည်း၊ သာမန် ရာဇသတ် ကြီးပုဒ်မ ၃၅၅ အရ၊ ရိုးရိုး မါးပြတိုက်သည့် အမှုမျိုး မဟုတ်ဘဲ၊ **အစိုးရသက်သေ (ဖေါ်ကောင်)** (Approver) ပါဝင်နေသော အမှုဖြစ်၍၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၃၇ (၂-က) အရ၊ မကွေးမြို့၊ စတုတ္ထရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီး အလျှဉ်းမ စစ်ဆေးနိုင်သော အမှုမျိုးဖြစ်သည်မှာ၊ ပေါ်လွင် ထင်ရှား၏။

ဘာဒါဖွဒွယ်ဆင်း နှင့် ဘုရင်မင်းမြတ် (၁) စီရင်ထုံးတွင်၊

"The tendering of conditional pardons to, and the acceptance thereof by, the approvers, and their subsequent examination came substantially within, and brought into operation the provisions of *section 337, sub-section 2-A* of the Criminal Procedure Code . . . . . and the trial of the appellant by

(1) (1938) Indian Appeals (Privy Council), Vol. 65, p. 388.

ဒဏ္ဍာရီ

(၁) ဘိုးဝ ပါ ၃၊
(၂) မောင်ဝိုင်း ပါ ၄ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ။

the Special Magistrate (who was invested with powers under section 30 of the Code of the Criminal Procedure) was therefore *without* jurisdiction . . . ."

ဟူ၍၊ ပရီဗီကောင်စီ (**Privy Council**) က၊ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်၏။

ဤစီရင်ထုံးတွင်၊ ဖေါ်ပြသောအမှုသည် ယခုအမှုနှင့် အလားတူဖြစ်၏။ ထိုအမှုတွင်၊ **အစိုးရ သက်သေ** (ဖေါ်ကောင်) (**Approver**) ပါဝင်သောအမှုဖြစ်လျက်နှင့် အထူး အာဏာရ ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက စစ်ဆေး၍၊ တရားခံအား အပြစ်ပေးသည်ကို၊ သက်ဆိုင်ရာ တရားလွှတ်တော်က အတည်ပြုသော်လည်း၊ ပရီဗီကောင်စီက အဆိုပါ အမှုကို အထူး အာဏာရ ရာဇဝတ်တရားသူကြီး မစစ်ဆေးနိုင်ဘဲ၊ စက်ရှင် တရားသူကြီး၊ သို့မဟုတ် တရားလွှတ်တော်ကသာ စစ်ဆေးရန်ဖြစ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်၍ အောက်ရုံး ချမှတ်သော ပြစ်မှု ထင်ရှား စီရင်ချက်နှင့် အပြစ်ဒဏ်ကို ပယ်ဖျက်ပြီး၊ အမှုကိုတဖန် ဥပဒေလိုအပ်သလို ပြန်လည်၍ စစ်ဆေးစေရန် အမိန့် ချမှတ်လိုက်၏။

အမှုစစ်ဆေးခြင်း ကြန့်ကြာခဲ့သည်ကို ထောက်ရှုခြင်းအားဖြင့် ချမှတ်ထားပြီးဖြစ်သော အမိန့်နှင့် အပြစ်ဒဏ်ကို ပယ်ဖျက်ပြီး၊ အမှုကိုတဖန် ပြန်၍ စစ်ဆေးစေခြင်းကို မပြုလိုသော်လည်း အထက်၌ ဖေါ်ပြခဲ့သည့်အကြောင်းမျှားနှင့် ဥပဒေ စီရင်ထုံးမျှားအရ၊ မကွေးမြို့၊ စတုတ္ထရာဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီး ချမှတ်သော ပြစ်မှု ထင်ရှား စီရင်ချက်နှင့် အပြစ်ဒဏ်တို့သည် ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅၃၀ (တ) အရ အတည် မဖြစ်နိုင်ဘဲ ပျက်ပြယ်ရမည်ဖြစ်၏။

အယူခံ တရားလိုတို့၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးတို့က၊ ဤအမှုကို (၄-၇-၆၀) နေ့တွင် ရုံးတင် တရားစွဲဆို၍၊ ၂၀-၁၁-၆၂ နေ့မှသာ ပြီးဆုံးခြင်းသို့ ရောက်သဖြင့်၊ အယူခံ တရားလိုတို့သည် အချုပ်တွင် နှစ်နှစ်ကျော် ခံရပြီးမှ၊ အမှုကို တဖန် ပြန်၍ စစ်ဆေးစေလျှင် ၎င်းတို့အား အာမခံဖြင့် ထုချေခွင့်ပြုရန် လျောက်ထားကြ၏။

ဤအမှုကို တဖန်ပြန်၍ စစ်ဆေးစေရန် လိုအပ်သဖြင့် အာမခံပေးသင့်၊ မပေးသင့်နှင့် ပတ်သက်သော အမှုအကြောင်းခြင်းရာ သက်သေခံချက်တို့ကို၊ ဖေါ်ပြခြင်း မပြုလိုသည့်အတွက်၊ အာမခံ ပေးခြင်း အကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ စဉ်းစားခြင်း မပြုဘဲ အယူခံ တရားလိုတို့သည် သက်ဆိုင်ရာ အထူး (စက်ရှင်) တရားသူကြီးထံ၌၊ ဥပဒေအရ၊ လျောက်ထားသင့်ဖြစ်၏။

အထက်ဖေါ်ပြပါ၊ အကြောင်းမျှားကြောင့် အယူခံ တရားလိုတို့အပေါ် အောက်ရုံးချမှတ်သော ပြစ်မှု ထင်ရှား စီရင်ချက်နှင့် အပြစ်ဒဏ်တို့ကို၊ အတည်မပြုနိုင်သဖြင့် ပယ်ဖျက်ပြီး၊ အမှုကို တဖန် မကွေးမြို့၊ အထူး (စက်ရှင်) တရားသူကြီးက ဥပဒေအရ၊ ပြန်လည်၍ စစ်ဆေး စေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

တရားမအယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး၊ တရားသူကြီး ဦးဆွန်းတင် နှင့် တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင် တို့ရှေ့တွင်

ဘားမားတင်းဘားကုမ္ပဏီ (အယူခံတရားလို) † ၁၉၆၃

နှင့် မတ်လ ၁၈ ရက်။

အမေရိကံ အင်တာနေရှင်နယ် အန်ဒါရိုက်တာ ဘားမား လီမိတက် (အယူခံတရားခံ)*

မြန်မာပြည် တံဆိပ်ခေါင်း အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၇၊ မြန်မာပြည်တံဆိပ်ခေါင်း အက်ဥပဒေ စာရင်း (၁) အပိုဒ် ၄၇။ အခိုက်အတန့် အာမခံစာတမ်း။ တရားဝင်သေဒနကြောင်း အာမခံ စာချုပ်ဖြစ် မဖြစ်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။တံဆိပ်ခေါင်း အက်ဥပဒေ စာရင်း (၁) အပိုဒ် ၄၇ ခြွင်းချက်၌ အကျုံးဝင်သော အာမခံ စာချုပ် မပြုလုပ်မီ၊ အခိုက်အတန့်အားဖြင့် ထုတ်ပေးထားသော အာမခံ စာတမ်းမျိုးသည်၊ ပင်လယ်ဒနကြောင်း အာမခံစာချုပ် မဟုတ်နိုင်။

မြန်မာပြည် တံဆိပ်ခေါင်း အက်ဥပဒေ အပိုဒ် (၇) ပါ၊ ပြဋ္ဌာန်းချက်များတွင် အကျုံးဝင်သောငြင်းလွှယ်ရေကြောင်းဆိုင်ရာ၊ အာမခံပဋိညာဉ်ကို အခြေပြု၍၊ မည်သည့်ရုံးတွင်မှ တရားစွဲဆိုခြင်းမပြုနိုင်။

စူရပ်(ဒ်) များနဂိုရဲင်းများ နှင့်တရစ်(ဒ်) ထွန်အာမခံကုမ္ပဏီလီမိတက် ၁၉၂၅ ခုနှစ်၊ အေ၊အိုင်၊ အာရ်၊ပရီဗီကောင်စီ (စာ) ၈၃ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ထို့ပြင် ဤအမှုပါ အခိုက်အတန့် အာမခံ စာတမ်းတွင် ဒွေမည်၍ မည်မျှအတွက်၊ အတိအကျ အာမခံသည်ကို ဖော်ပြထားခြင်းမရှိ၊ မြန်မာပြည် တံဆိပ်ခေါင်း အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၇ (၃) တွင် အကျုံးဝင်သော၊ ပင်လယ် ရေကြောင်း အာမခံ စာချုပ်ဖြစ်သည်ဟု မဆိုနိုင်။

ဒီရကခ်ဂျီနှင့် ဟဂျီကခ်ဂျီ အမှု။ ၁၉၂၃ ခုနှစ်၊ အေ၊အိုင်၊အာရ်၊ဘုံဘေ စာ၊ ၁၄၂၊ နှင့် **အာမက်ရွား နှင့် ဂရဲင်းနလေးကုမ္ပဏီ** အမှု။ ၁၉၄၄ ခုနှစ်၊ အေ၊အိုင်၊အာရ်၊ဆင်း (ဒ်) စာ၊၉၈ တို့ကိုခွဲခြားရှင်းပြသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက် ။ဦးအောင်မင်း (၁)။

အယူခံတရားခံအတွက် ။မစ္စတာ ဂျီ၊ အင်၊ ဘာနာဂျီ။

---

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ အခွင့်ထူး တရားမ အယူခံမှု အမှတ် ၃။

† ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ တရားမပဋိမအယူခံမှု အမှတ် ၂၁ တွင် ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁၁ ရက်၊ တရားလွှတ်တော်အယူခံဘက်ဆိုင်ရာ ရုံးတော်၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၃

ဘားမား
တင်းဘား
ကုမ္ပဏီ
နှင့်
အမေရိကံအင်
တာနေရှင်နယ်
အန်ဒါရိုက်တာ
ဘားမား
လီမိတက်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤ အမှုတွင် အယူခံတရားလို မစ္စက် ဘားမား တင်းဘားကုမ္ပဏီသည်၊ အယူခံ တရားခံ အမေရိကံ နိုင်ငံတကာအာမခံသူများ (မြန်မာပြည်) လီမိတက်ထံမှ ၎င်းတို့ ထုတ်ပေးသော အခိုက်အတန့် အာမခံစာတမ်းအရ၊ ရန်ကုန် မြစ်တွင်း၌ ပျောက်ဆုံးသော သစ်လုံးများအတွက် ငွေသုံးသောင်းကျော် ရရှိရန်တရားစွဲဆိုခဲ့ရာ မအောင်မြင်ခဲ့။ အယူခံရုံးတွင်လည်း၊ တရားရှုံးသဖြင့်၊ ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆၆ အရ၊ အခွင့်ထူးဖြင့် ယခုအယူခံ ဝင်ခြင်းဖြစ်သည်။

အမှု အကြောင်း ခြင်းရာများကို မူလရုံးနှင့် ပဌမအယူခံရုံးတွင် ဖေါ်ပြထားပြီး ဖြစ်သဖြင့် ယခုအသေးစိတ် ထပ်မံဖေါ်ပြရန် မလိုတော့ပေ။ လိုရင်းအချက်များမှာ၊ အယူခံတရားလို ကုမ္ပဏီသည် မိမိတို့ပိုင် ရန်ကုန်မြစ်တွင်းရှိ သစ်လုံးများကို ဖေါင်ဖွဲ့၍၊ ပင်လယ်ကူး သဘော်ဘင်ရန် ပြင်ဆင်သည်တွင်၊ အယူခံတရားခံက၊ ထိုသစ်လုံးများနှင့် ပတ်သက်၍ အာမခံရန် သဘောတူကြလေသည်။ ယင်းသို့ သဘောတူသည့် အတိုင်း၊ အယူခံတရားခံက သက်သေခံအမှတ် (ခ) အာမခံစာတမ်းကို အာမခံစာချုပ် မပြုလုပ်မီ အခိုက်အတန့်အားဖြင့် ထုတ်ပေးပြီး၊ အယူခံတရားခံထံမှ၊ အယူခံတရားလိုသို့ ရေးသော စာသက်သေခံအမှတ် (ဃ) အရ၊ထိုအာမခံစာတမ်းကို ရည်ညွှန်း၍သစ်လုံးများ သဘော်ဘေါ် မရောက်မီ၊ မိမိတို့ ၎င်းသစ်လုံးများအတွက် အာမခံကြောင်းဖြင့် ဝန်ခံ၏။ သို့စဉ်အတွင်း၊ ရန်ကုန်မြစ်တွင် လေထန် လှိုင်းကြီးသဖြင့် လှိုင်းလုံးများ သစ်ဖေါင်ကိုရိုက်ရာ သစ်ဖေါင် ပျက်ကွဲပြီး သစ်လုံး ၁၇၀ ပျောက်ဆုံး၍၊ ထိုပျောက်ဆုံးသော သစ်လုံးများအတွက်၊ အယူခံတရားလိုက အဆိုပါ အခိုက်အတန့် ထုတ်ပေးသော အာမခံစာတမ်းကို အခြေပြု၍၊ အယူခံတရားခံ အပေါ်၌ တရားစွဲဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ အယူခံတရားခံကလည်း၊ ထိုအခိုက်အတန့် အာမခံ စာတမ်းမှာ တရားဝင်သော ခွေကြောင်း အာမခံ စာချုပ်မဖြစ်သဖြင့်၊ ထိုစာတမ်း အပေါ် မှာမူတည်၍၊ တရားမစွဲဆိုနိုင်ကြောင်းဖြင့် ထုချေ၏။ မူလရုံးသည်၎င်း အယူခံ ရုံးသည်၎င်း ယင်းသို့ ထုချေသည်ကို လက်ခံပြီးလျှင်၊ အယူခံတရားလို၏ စွဲဆိုချက်ကို ပယ်ခဲ့ကြလေသည်။

ဤအမှု အကြောင်းခြင်းရာများနှင့် သက်ဆိုင်သော၊ မြန်မာပြည် တံဆိပ်ခေါင်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၇ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များမှာ အောက်ပါ အတိုင်းဖြစ်သည်။

7. (1) No contract for sea-insurance (other than such insurance as is referred to in section 506 of the Marchant Shipping Act, 1894) shall be valid unless the same is expressed in a sea-policy.

(2) No sea-policy made for time shall be made for any time exceeding twelve months.

(3) No sea-policy shall be valid unless it specifies the particular risk or adventure, or the time, for which it is made, the names of the subscribers or underwriters, and the amount or amounts insured.

၁၉၆၃ ဘားမား တင်းဘား ကုမ္ပဏီ နှင့် အမေရိကံအင် တာနေရှင်နယ် အန်ဒါရိုက်တာ ဘားမား လီမိတက်။

ထိုပြဋ္ဌာန်းချက်များအရဆိုလျှင်၊ ပင်လယ် ရေကြောင်း အာမခံ စာချုပ်တွင် ရေးမှတ်ထားသော၊ ပင်လယ်ရေကြောင်း အာမခံ ပဋိညာဉ်မှတပါး၊ အခြားပင်လယ် ရေကြောင်း အာမခံ ပဋိညာဉ်မျိုးသည်၊ တရားမဝင် အတည်မဖြစ်ရဟု အတိအလင်း သတ်မှတ် ထားလေသည်။ ယင်းသို့ သတ်မှတ်ထားသည် ဖြစ်၍ အဆိုပါပြဋ္ဌာန်းချက် များတွင် အကျုံးမဝင်သော ပင်လယ်ရေကြောင်း ဆိုင်ရာ အာမခံ ပဋိညာဉ်ကိုအခြေ ပြု၍၊ မည်သည့်ခုံးဘွင်မှ တရားစွဲဆိုခြင်းမပြုနိုင်ပေ။ ဤအချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ **စူရပ်(ဒ်) မားနဂိုရှင်းမား** နှင့် **တရစ်(ဒ်)ထွန်အာမခံကုမ္ပဏီလီမိတက်** (၁) အမှုတွင် ပရီဗီ ကောင်စီက အောက်ပါအတိုင်း မြွက်ဆိုခဲ့၏။

No Court can enforce as valid, that which competent enactments have declared shall not be valid, nor is obedience to such an enactment a thing from which a Court can be dispensed by the consent of the parties, or by a failure to plead or to argue the point at the outset . . . . . The enactment is prohibitory. It is not confined to affording a party a protection of which he may avail himself or not as he pleases. It is not framed solely for the protection of the revenue and to be enforced solely at the instance of the revenue officials, nor is the prohibition limited to cases, for which a penalty is exigible. The expression of an agreement for sea insurance, otherwise than in a policy, is a thing forbidden in the public interest, and the statutory insistence on a policy is no mere collateral requirement or prescription of the proper way of making such an agreement. To allow the suit to proceed in defiance of S. 7 would defeat the provisions of the law laid down therein.

* * * *

* * * *

ယခုအမှုဘွင်၊ အယူခံဘရားသိုများသည်၊ ပင်လယ် ရေကြောင်း အာမခံ ပဋိညာဉ် ပေါ်မူဘည်၍၊ တရားစွဲဆိုလေသည်။ ထိုအချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ အငြင်း မထွက်ခဲ့ချေ။ ပင်လယ် ရေကြောင်း အာမခံ စာချုပ်ကား မရှိခဲ့ပေ။ သို့သော် အယူခံ တရားလို၏

(၁) ၁၉၂၅ ခုနှစ်၊ အေးအိုင်၊အာရ်၊ ပရီဗီကောင်စီ (စ၁) ၈၃။

၁၉၆၃

ဘားမား
တင်းဘား
ကုမ္ပဏီ
နှင့်
အမေရိကံအင်
တာနေရှင်နယ်
အန်ဒါရိုက်တာ
ဘားမား
လီမိတက်။

ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးက၊ အထက်ဖော်ပြပါ အခိုက်အတန့် အာမခံစာတမ်းနှင့် အယူခံ တရားခံ ပေးပို့သော စာသက်သေခံ အမှတ်(၈) ကိုပူးတွဲပေါင်းခြုံ၍ လေ့လာသုံးသပ် သော်၊ ပင်လယ်ရေကြောင်း အာမခံ စာချုပ် မပြုလုပ်စေကာမူ၊ထိုစာတမ်းနှင့် ပေးစာ နှစ်ခုပ်မှာ ပင်လယ်ရေကြောင်း အာမခံ စာချုပ် ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်ကြောင်း နှင့် လျောက်လဲလေသည်။ ယင်းသို့ လျောက်လဲရာ၌၊ **ဒရိုကမ်ဂျီ** နှင့် **ဟဂျီကမ်ဂျီ** (၂) အမှု၊ **အာမက်ရွား** နှင့် **ဂရဲင်းနလေးကုမ္ပဏီ** (၃) အမှုတို့ကိုညွှန်းသည်။ သို့သော် ရိကမ်ဂျီအမှု (၂) မှာ ၁၉၂၃ ခုနှစ်တွင်ဆုံးဖြတ်သည်ဖြစ်၍၊ အဆက်၌ဖော်ပြခဲ့သည်။ ၁၂၅ ခုနှစ်တွင် ဆုံးဖြတ်ခဲ့သော ပရီဗီကောင်စီ အဆုံးအဖြတ်မပေးမီ၊ ဆုံးဖြတ်သော အမှုဖြစ်သည်၊ အာမက်ရွား အမှု(၃) မှာ ၁၉၄၄ ခုနှစ်တွင် ဆုံးဖြတ်သော်လည်း၊ ထိုပရီဗီကောင်စီ အဆုံး အဖြတ်ကို လေ့လာသုံးသပ်ခွင့် တရားသူကြီးများ ရရှိခဲ့ ကြဟန်မတူ။ ထိုအမှုနှစ်မှုလုံးတွင် သက်ဆိုင်ရာ စာတမ်းများသည်၊ ပင်လယ်ရေ ကြောင်း အာမခံ စာချုပ်ကဲ့သို့ပင်၊ ပြည့်စုံသည်ဟု တရားသူကြီးများ ယူဆကြလေ သည်။ ဤယင်းသို့ယူဆသည်ကို ပရီဗီကောင်စီက မည်သို့ သဘောထားမည်ကို မသိမှု နိုင်ပေ။

ထိုမျှသာ မကသေး၊ ဤအမှုပါ အခိုက်အတန့် အာမခံစာတမ်းတွင်၊ အာမခံ ကုမ္ပဏီ စုံစမ်းစစ်ဆေး ရရှိသောအချက်များပေါ် မူတည်၍၊ နောင်ကာလ၌ ပြုလုပ် ထုတ်ပေးမည်ဖြစ်သော၊ ပင်လယ်ရေကြောင်း ဆိုင်ရာ အာမခံ စာချုပ်ပါ စည်းကမ်း ချက်များအရသာလျှင် တာဝန်ယူမည်ဟု အတိအလင်းဖော်ပြထားလေသည်။ ထို့ ကြောင့် ထိုစာတမ်းသည် အာမခံစာချုပ် မဟုတ်သည်မှာ ထင်ရှားလှ၏။

ထို့ပြင်လည်း၊ မြန်မာပြည် တံဆိပ်ခေါင်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၇ (၃) အရဆိုသော် အာမခံသည့် ငွေကိုဖော်ပြထားမှသာလျှင်၊ အာမခံ စာချုပ်သည် တရားဝင်ရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ သက်သေခံအမှတ် (ခ)စာတမ်းတွင်၊ အစွမ်းကုန် အာမခံသည့်ငွေ မည်ရွေ့ မည်မျှဟု ဖော်ပြထားပါသော်လည်း၊ ငွေ မည်မျှအတွက် အာမခံသည်ဟု ဖော်ပြထားခြင်း မရှိချေ။ ယင်းသို့ ငွေမည်မျှအတွက် အတိအကျ အာမခံသည်ကို အာမခံ စာချုပ်ချုပ်ဆိုမှသာလျှင်၊ ဖော်ပြရန် ရှည်ရှယ်ဟန်တူသည်။ အထက်ဖော် ပြပါအကြောင်းများကြောင့် သက်သေခံ အမှတ် (ခ) စာတမ်းကို၊ သက်သေခံအမှတ် (ဃ)စာတမ်းနှင့် ပူးတွဲ၍ လေ့လာသုံးသပ်သော်လည်း၊ မြန်မာပြည် တံဆိပ်ခေါင်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၇ တွင် အကျုံးဝင်သော ပင်လယ်ရေကြောင်း အာမခံ စာချုပ် ဖြစ်သည်ဟုမဆိုနိုင်ပေ။

---

(၂) ၁၉၂၃ ခုနှစ်၊ အေ၊အိုင်၊အာရ်၊ ဘုံဘေ၊ စာ ၈၄၂။

(၃) ၁၉၄၄ ခုနှစ်၊ အေ၊အိုင်၊အာရ်၊ ဆင်း(ဒ်)၊ စာ ၉၀။

၁၉၆၃

ဘားမား
တင်းဘွား
ကုမ္ပဏီ
နှင့်
အမေရိကန်အင်
တာနေရှင်နယ်
အန်ဒါရိုက်တာ
ဘားမား
လီမိတက်။

ထိုစာဘမ်းသည်၊ တံဆိပ်ခေါင်း အက်ဥပဒေ စာခုနှင်း(၁) အပိုဒ် ၄၇၊ ခြွင်းချက် တွင်ပါရှိသော "**Letter of cover or engagement to issue a policy of insurance :**" ဆိုသည့် စကားရပ်တွင် အကျုံးဝင်သည့်၊ အခိုက်အတန့် အာမခံစာဘမ်းမျိုး ဖြစ်၍၊ ပင်လယ်ရေကြောင်း အာမခံ စာချုပ် မဟုတ်နိုင် ပေ။ ထိုစာချုပ်၌ တံဆိပ်ခေါင်း ကပ်မထားခဲ့။ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ပင်လယ်ရေကြောင်း အာမခံ စာချုပ် ချုပ်ဆိုခြင်း မပြုရသေးသဖြင့် ထိုအခိုက်အတန့် အားဖြင့် ထုတ်ပေး သော စာဘမ်းကို ခေါင်းမကပ်ဘဲ ထားကြဟန်တူသည်။

ထို့ကြောင့် ထိုသက်သေခံအမှတ် (ခ) နှင့် (ဃ) အပေါ် မူတည်၍ အယူခံတရားလို များ တရားစွဲဆိုခြင်း မပြုနိုင်ပေ။

အယူခံမှုကို စရိတ်နှင့် တကွ ပယ်လိုက်သည်။ ကျိုရုံးရွှေနေခမှာ ငွေ ၇၅ ကျပ် ဖြစ်စေရမည်။

တရားမအယူခံ

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး ရှေ့တွင်

† ၁၉၆၃
—
ပြည်လ ၂ ရက်။

မစ္စစ် အမ်၊ အက်(ဖ်)၊ မက်ဆွီးနီး
ဒေါ်ခ ပါ ၂ } (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ဒေါ်ခ ပါ ၂
မစ္စစ် မက်ဆွီးနီး ပါ ၂ } (အယူခံတရားခံ)*

တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၁၄၄ အိမ်ငှါးနှင့်မသက်ဆိုင်သော်လည်း အိမ်ရှင်က ဇာရီပြုလုပ်ရာတွင် ဂိုနှင်ထုတ်ခံရသူ မြေလက်ရောက်ပြန်လည်မရရှိလျှင် လျော်ကြေးရရှိရမည့် အခွင့်အရေး။

အိမ်ရှင်သည် အိမ်ငှါးအား နှင်ထုတ်ရန် အမှုစွဲဆိုရာ၊ အနိုင်ဒီဂရီရရှိပြီး၊ ထိုဒီဂရီကို ဇာရီပြုလုပ်ရာ၌၊ အိမ်ငှါးအား နှင်ထုတ်ခဲ့သည်သာမက အိမ်ငှါးမှတဆင့် ငှါးယူသူ မဟုတ်သူကိုပါ နှင်ထုတ်ခဲ့ပြီး၊ ၎င်း၏အိမ်ကို ဖျက်ခဲ့လေသည်။

အိမ်ငှါးမဟုတ်သူက မြေကိုပြန်လည်လက်ရောက် ရရှိရေးကို အရေးဆိုရာ မြေကိုအခြားသူများအား ရောင်းချပြီး ဖြစ်သဖြင့် ပြန်လည်ပေးအပ်ရန် မဖြစ်နိုင်တော့သည့်အတွက် အဖျက်ခံရသော အိမ်တန်ဘိုးနှင့် တရားစရိတ်ကို လျော်ကြေးအဖြစ် ပေးအပ်ရန် အောက်ရုံးတရားသူကြီးက အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။

ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်၍ အိမ်ရှင်သည်၎င်း၊ ထိုသူသည်၎င်း အသီးသီး အယူခံဝင်ကြရာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အောက်ရုံးက ချမှတ်သော အမိန့်မှာ ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်သောအမိန့်၊ သို့တည်း မဟုတ် ပြင်သောအမိန့်မျိုးမဟုတ်သဖြင့်၊ တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၁၄၄ တွင် အကြုံးမဝင်ချေ။ သို့သော် အိမ်ငှါးနှင့် မသက်ဆိုင်ဘဲ နှင်ထုတ်ခံရသူမှာ မတရားလက်လွတ် ခံရသဖြင့် လက်လွတ်သည့်မြေကို ပြန်လည်ရရှိထိုက်ပေသည်။ အကယ်၍ ပြန်လည်မရရှိနိုင်လျှင် သင့်တော်သော လျော်ကြေးရထိုက်ပေသည်။ အောက်ရုံးတရားသူကြီးက သတ်မှတ်ခဲ့သော လျော်ကြေးကို အိမ်ရှင်ကပင် မငြင်းဆိုသဖြင့်၊ ၎င်းအတိုင်း လက်ခံရပေမည်။

ကျေ၊ ဘာဟမ်နှင့် ကေ ဒါနတ်မာရဝါရီ ၁၉၂၂—၄၉၊ အိုင်၊ အေ၊ စာမျက်နှာ ၃၅၁-၃၅၅ ကို ကိုးကားသည်။

ဤကဲ့သို့သော အမှုမျိုးတွင် အယူခံပိုင်ခွင့် ရှိမရှိနှင့်ပတ်သက်၍ တရားလွှတ်တော်များ အယူအဆကွဲလွဲနေကြသည်။ ဤအမှုတွင်ကား ဤအချက်ကို ဆုံးဖြတ်ရန်မလို။

---

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေအယူခံမှုအမှတ် ၃၂ နှင့် ၃၅။

† ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေမှုအမှုထ် ၁၁ တွင် ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂၃ ရက်နေ့၌ပါ ရန်ကုန်မြို့မ တရားမတရားသူကြီးချုပ်ရုံး၌ ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။မစ္စတာ ဂျဂနာသန်။

အယူခံတရားခံ ၁ အတွက်။ ။ဦးညွန့်။

အယူခံတရားခံ ၂ အတွက်။ ။ဦးဘသော့။

၁၉၆၃

မစ္စစ် အမ်၊ အက်(ဖ်)၊ မက်ဆိုးနီး ဒေါ်ခပါ ၂ နှင့် ဒေါ်ခုပါ ၂ မစ္စစ် မက်ဆိုးနီး ပါ ၂။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအယူခံမှု နှစ်မှုမှာ အမိန့်တရပ်တည်းမှ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည့်အပြင်၊ တပြိုင်တည်း ကြားနာခဲ့သည်ဖြစ်၍၊ ဤအမိန့်တရပ်တည်းဖြင့်ပင် အဆုံးအဖြတ် ပြုမည်ဖြစ်သည်။

အမှုအကြောင်းခြင်းရာ အတိုချုပ်မှာ၊ မစ္စစ်မက်ဆိုးနီးသည်၊ မိမိပိုင်၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ပြည်လမ်း၊ မြေကွက်အမှတ် ၂၆၇ မှ အိမ်ငါးဖြစ်သူ မတင်အား နှင်ထုတ်ရန်၊ ရန်ကုန်မြို့၊ တရားမရုံး၌ တရားစွဲဆိုရာ၊ အနိုင်ဒီကရီ ရရှိပြီး၊ ထိုဒီကရီကို ဇာရီပြုရန် လျှောက်ထားသည်တွင်၊ တရားမရုံး ဘီးလစ်က မတင်နှင့် ၎င်း၏အိမ်ငါးများအား ထိုမြေပေါ်မှ ထွက်ခွါဖယ်ရှားစေခဲ့၏။ ထိုမျှသာမကသေး၊ မတင်ထံမှတဆင့် အငှါးခံယူသူမဟုတ်သည့် အယူခံ တရားလို ဒေါ်ခကိုပင် ၎င်းပိုင်အိမ်ကိုဖျက်ပြီး၊ နှင်ထုတ်လိုက်၏။ ဒေါ်ခ၏ အဆိုမှာ မိမိသည်၊ မစ္စစ် မက်ဆိုးနီး၏ အခွင့်နှင့် နေထိုင်ခဲ့ကြောင်း၊ မိမိ၏အိမ်ကို မတရား ဖျက်သဖြင့်၊ မြေကိုပြန်လည် လက်ရောက်ရလိုကြောင်းနှင့် အရေးဆို၏။ တရားလွှတ်တော် ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၃၉/၅၉ တွင်၊ တရားလွှတ်တော်က၊ ဒေါ်ခအား မတရားနှင်ထုတ်သည်ဖြစ်၍ ပြန်လည်လက်ရောက် အပ်ပေးစေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်၏။ ထိုအမိန့်အတိုင်း ရန်ကုန်မြို့၊ တရားမရုံးသို့ ခေါ်ခလျှောက်ထားသည်တွင်၊ ထိုရုံး တရားသူကြီးချုပ်က၊ အဆိုပါမြေကို အခြားသူများအား ရောင်းချပြီးဖြစ်သဖြင့်၊ ဒေါ်ခ အား ပြန်လည်ပေးအပ်ရန် မဖြစ်နိုင်တော့သည့်အတွက်၊ အဖျက်ခံရသည့် အိမ်တန်ဘိုးငွေ ၃,၀၀၀ ကျပ်နှင့် မှုခင်းတွင် ကုန်ကျသော တရားစရိတ်ငွေ ၅၀၀ ကျပ် စုစုပေါင်းငွေ ၃,၅၀၀ ကျပ်ကို မစ္စစ် မက်ဆိုးနီးက ဒေါ်ခအား လျော်ကြေးအဖြစ်ပေးရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။ ထိုအမိန့်ကို မစ္စစ် မက်ဆိုးနီးသည်၎င်း၊ ဒေါ်ခသည်၎င်း အသီးသီး အယူခံဝင်ကြသည်။

တရားသူကြီးချုပ် ချမှတ်သော အမိန့်မှာ ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်သောအမိန့်၊ သို့တည်းမဟုတ် ပြင်သောအမိန့်မျိုးမဟုတ်သဖြင့်၊ တရားမကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၁၄၄ တွင် အကျုံးမဝင်ချေ။ သို့သော် ဒေါ်ခမှာ တရားအတိုင်းမဟုတ်ဘဲ မတရားလက်လွတ် ခံရသဖြင့် လက်လွတ်သည့်မြေကို ပြန်လည်ရရှိထိုက်ပေသည်။ အကယ်၍ လုံလောက်သော အကြောင်းတခုခုကြောင့်၊ ယင်းသို့ ပြန်လည်မရရှိနိုင်လျှင်လည်း၊ သင့်တော်သော

၁၉၆၃ခု
မစ္စစ် အမ်၊ အက်(ဖ်)၊ မက်ဆိုးနိုး
ဒေါ်ခဖါ၂ နှင့် ဒေါ်ခဖါ၂
မစ္စစ် မက်ဆိုးနိုး ဖါ ၂။

လျော်ကြေးရရှိထိုက်ပေသည်။ ပါရဂူ မူလဘုရားသော တရားမကျင့်ထုံးကျမ်းတွင်၊ ပုဒ်မ ၁၄၄ ကို အကျယ်ဖွင့်ရာ၌ ဂျူဒဘာဟမ်နှင့် ကေဒါနတ်မာရဝါရီ (၁) အမှုပါ အောက်ပါ မြွက်ကြားချက်ကို ထုတ်ဖော်၏။

> "..... It is the duty of the Court under section 144 of the Civil Procedure Code to 'place the parties in the position which they would have occupied, but for such decree or such part thereof as has been varied or reversed.' Nor indeed does this duty or jurisdiction arise merely under the said section. It is inherent in the general jurisdiction of the Court to act rightly and fairly according to the circumstances towards all parties involved."

တရားသူကြီးချုပ် သတ်မှတ်သော ဒေါ်ခ၏ အိမ်တန်ဘိုးငွေ ၃,၀၀၀ ကျပ်နှင့် ဒေါ်ခအိမ် အဖျက်ခံရသဖြင့် ကုန်ကျသည်ဆိုသော တရားစရိတ်ငွေ ၅၀၀ ကျပ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ မစ္စစ် မက်ဆွီးနိုး၏ ချေလွှာတွင် မည်သို့မျှ မငြင်းဆိုချေ။ ယင်းသို့ဖြစ်၍ တရားသူကြီးချုပ် သတ်မှတ်သည့်အတိုင်း လက်ခံရပေမည်။

ဒေါ်ခ၏ ရှေ့နေကြီးက၊ မြေကိုပြန်လည်ရရှိရေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ အထူးတလည် လျှောက်ထားခြင်းမပြုတော့ခဲ့ချေ။ အကြောင်းအချက်အား အပြစ်ကင်းမဲ့သူများ ထိုမြေကိုဝယ်ယူပြီး၊ မြေပေါ်တွင် ဂျပ်ရှင်ရုံ ဆောက်ပြီးဖြစ်နေသောကြောင့်ဖြစ်သည်။

ဤကဲ့သို့သော အမှုမျိုးတွင် အယူခံပိုင်ခွင့် ရှိမရှိနှင့် ပတ်သက်၍ တရားလွှတ်တော်များ အယူအဆ ကွဲလွဲနေကြသည်။ ဤအချက်ကို ဆုံးဖြတ်ရန် မလိုတော့သဖြင့်၊ အဆုံးအဖြတ်ပြုမည် မဟုတ်ပေ။

အယူခံ နှစ်မှုစလုံးကို ပလပ်လိုက်သည်။ အမှုသည်များသည် မိမိတို့ တရားစရိတ်ကို အသီးသီးကျခံကြစေရမည်။

(၁) ၁၉၂၂ ခု၊ ၄၉ အိုင်၊အေ၊စ၁ ၃၅၁—၃၅၅

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

ထရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း ရွှေတွင်

မစ္စစ် မာဂရက်ဘာလခရစ် (ရှ်) နန် (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

အက်(စ်)၊ ဘာလခရစ် (ရှ်) နန် (လျှောက်ထားခံရသူ)*

† ၁၉၆၃ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၆ ရက်။

ရာဇဝတ်မှုကို ပယ်ဖျက်ခြင်း၊ အချိန်မကျ စောလွန်းသော ရာဇဝတ်မှု၊ တဘက်က စွဲဆိုသောအမှုကို အနှောက်အယှက်ဖြစ်စေမည့် ရာဇဝတ်မှု ပယ်ဖျက်သင့်ခြင်း။

လျှောက်ထားသူသည် မိမိ၏ လင်ယောကျ်ားဖြစ်သော လျှောက်ထားခံရသူအပေါ် စားစရိတ် လျှောက်ထားရာ၊ လျှောက်လွှာတွင် စုပ်စွဲချက် အမျိုးမျိုးထည့်သွင်းခဲ့သဖြင့်၊ လျှောက်ထားခံရသူသည်၊ လျှောက်ထားသူအပေါ် ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၅၀၀ အရ အသရေဖျက်မှု ပြန်လှန်စွဲဆိုလေသည်။

လျှောက်ထားသူက မိမိအမှုမပြီးပြတ်မီ၊ ၎င်းအပေါ် လျှောက်ထားခံရသူသည် အမှုမစွဲသင့်ဟု လျှောက်ထားရာ အောက်ရုံးတွင် မအောင်မြင်သဖြင့်၊ တရားရုံးချုပ်သို့ ပြင်ဆင်မှုလျှောက်လွှာ တင်သွင်းရာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။လျှောက်ထားသူသည်၊ မိမိ၏စွပ်စွဲချက်များကို ထင်ရှားအောင် သက်သေတင်ပြ စစ်ဆေးခြင်းမပြုမီ၊ လျှောက်ထားခံရသူက အသရေဖျက်မှု စွဲဆိုခြင်းကြောင့် လျှောက်ထားသူအား မျှားစွာ အနှောက်အယှက်ဖြစ်ရုံမက၊ ၎င်းစွဲဆိုသော အမှုနှင့်ပတ်သက်၍ လွတ်လပ်စွာ သက်သေတင်ပြ စစ်ဆေးခြင်း ပြုနိုင်မည်မဟုတ်ဟု ထင်မြင်သည်။

လျှောက်ထားခံရသူ စွဲသောအမှုမျိုးကို ခွင့်ပြုမည်လိုလျှင် တရားလို အမှုစွဲတိုင်း၊ တရားခံက တရားလိုအား အမှုဖွင့်၍ စွဲဆိုမည်ဖြစ်၏။ ဤကဲ့သို့ အမှုစွဲဆိုခြင်းကို လျစ်လျူမရှုသင့်ဟု ထင်မြင်ယူဆ၏။

မည်သူမဆို အကြောင်းရှိက၊ ဥပဒေအရ တရားစွဲဆိုနိုင်သည်မှာ မှန်သော်လည်း ဤကဲ့သို့စွဲဆိုခြင်းကို အချိန်မကျ စောလွန်းသည်ဟု ထင်မြင်၏။ ထို့ကြောင့် ဖွင့်လှစ်ထားသော အမှုကို ပယ်ဖျက်ရန် (Quash) အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။မစ္စတာ ဂျီ၊ ဒီ၊ ဝီလျံ။

လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။မစ္စတာ ဒီ၊ အပ်ဒတ်။

---

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၁၇၈ (ခ)။

† ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၁၃၁၆ တွင် ချမှတ်သော ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၃ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ရန်ကုန်မြို့ (အထူးအာဏာရ) ဒဏ်ရာရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကို ပြန်၍ပြင်ဆင်ခြင်းမှု။

၁၉၆၃

မစ္စစ် မာဂရက် ဘာလခရစ်(ရှ်) နှင့် အက်(စ်)၊ဘာလခရစ်(ရှ်) နှင့်။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။ရန်ကုန်မြို့၊ ဒဿမရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် အသေးအဖွဲမှုအမှတ် ၂၉ တွင်၊ မစ္စစ် မာဂရက် ဘာလာခရစ်ရှ်နှန်က၊ မစ္စတာ အက် (စ်)၊ ဘာလာခရစ်(ရှ်)နှန်အပေါ်၊ ၎င်း၏အတွက် နှင့် ကလေးအတွက် စားစရိတ် ရရှိရန် လျှောက်ထား၏။

မစ္စတာ အက်(စ်)၊ ဘာလာခရစ်(ရှ်)နှန်က၊ ၎င်းအပေါ် လျှောက်ထားသည့် လျှောက်လွှာအပိုဒ် ဂ၊ ဃ၊ ၁၀ နှင့် ၁၁ တွင် ဖေါ်ပြထားသည့် အကြောင်းပြချက်များကို မှီငြမ်းပြု၍၊ မစ္စစ်၊ မာဂရက်ဘာလာခရစ်(ရှ်)နှန်အပေါ်၊ရန်ကုန်မြို့၊ ဒဿမရာဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှု အမှတ် ၁၃၁၆ တွင်၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၅၀၀ အရ၊ တရားစွဲဆို၏။

မစ္စစ် မာဂရက်ဘာလာခရစ်(ရှ်)နှန်က၊ ၎င်းစွဲဆိုထားသော အမှု မပြီးပြတ်မီ အတွင်း၊ ၎င်းအပေါ် မစ္စတာ အက်(စ်)၊ ဘာလာခရစ်(ရှ်)နှန်က၊ ယခုကဲ့သို့ တရားစွဲဆိုခြင်း မပြုသင့်ဟု အဆိုပါရုံးသို့ လျှောက်ထားရာ၊ မအောင်မြင်သဖြင့်၊ ဤရုံးသို့၊ ၎င်းအပေါ် စွဲဆိုထားသော အမှုကို ပယ်ဖျက်ပေးရန် လျှောက်ထား၏။

လျှောက်ထားသူ မစ္စစ် မာဂရက်ဘာလာခရစ်(ရှ်)နှန်က၊ လျှောက်ထားခံရသူ မစ္စတာ အက်(စ်)၊ ဘာလာခရစ်(ရှ်)နှန်အပေါ်၊ စားစရိတ်ရရှိရန်၊ လျှောက်လွှာ အပိုဒ် ဂ၊ ဃ၊ ၁၀ နှင့် ၁၁ တွင် ဖေါ်ပြထားသော အကြောင်းပြချက်တို့မှာ၊လျှောက်ထားခံရသူသည်၊ ၎င်းအား၊ အငတ်ထားခြင်း၊ ၎င်း၏ ဆေးမျိုးညာတကာများ လာ၍ လည်သည်ကို မနှစ်မြို့ခြင်း၊ ခရစ်ယာန်ဘာသာအကြောင်းပြောလျှင် သတ်ပစ်မည်ဟု ခြိမ်းချောက်ခြင်း၊ ဟိန္ဒူဘာသာ ထုံးတမ်းစဉ်လာအရ၊ ကျင်းပပွဲပြုလုပ်၍၊ ၎င်း၏ ကလေးအား၊ ဟိန္ဒူနာမည်ကို ပေးမည်ဟု ခြိမ်းချောက်ပြောဆိုခြင်း၊ ၎င်းက ယခင် ဂတိထားသည်ကို ပြန်၍ပြောပြသည့်အခါ၊ လျှောက်ထားခံရသူက၊ ၎င်းအား၊ ကလေးကို ထားခဲ့၍ အိမ်မှထွက်ခွါခြင်း မပြုလျှင် သတ်ပစ်မည်ဟု ခြိမ်းချောက်ပြောဆိုခြင်း၊ ၎င်းက ဘုရားရှိခိုးကျောင်းသို့ သွားမည်ဟု ပြင်ဆင်၍နေစဉ်၊ လျှောက်ထားသူက ၎င်းအား၊ ဆဲရေးတိုင်းထွာ၍ ၎င်း၏ဘာသာကို မနှိမ်သေ ပြုလုပ်ပြီး၊ ၎င်းအား ခြေထောက်ဖြင့်ကန်၍၊ ဘုရားရှိခိုးကျောင်းသို့သွားလျှင် သတ်ပစ်မည်ဟု ခြိမ်းချောက်ပြောဆိုခြင်း စသည်တို့ဖြစ်၏။

ထိုအကြောင်းပြချက်များနှင့် ပတ်သက်၍၊ လျှောက်ထားသူက၊ ပေါ်လွင်ထင်ရှားအောင် သက်သေတင်ပြ စစ်ဆေးခြင်းမပြုမီ၊ လျှောက်ထားခံရသူက၊ ၎င်းအား အသရေပျက်မှုဖြင့် တရားစွဲဆိုသည်ကို ထောက်ခံလျှင်၊ လျှောက်ထားသူသည် ၎င်း၏ အမှုတွင် ဖေါ်ပြထားသော အကြောင်းပြချက်များကို၊ သက်သေတင်ပြ စစ်ဆေးရန်နှင့် ပတ်သက်၍၊ များစွာ အနှောက်အယှက် ဖြစ်ရုံမျှမက၊ ထိုအချက်များနှင့်

ပတ်သက်ပြီး၊ ၎င်းအပေါ် စွဲဆိုထားသော အမှုဖို့သည်ဟု အမြဲတစေ ထင်မြင်စေပြီး၊ ၎င်းစွဲဆိုသော အမှုနှင့်ပတ်သက်၍ လွတ်လပ်စွာ သက်သေတင်ပြ စစ်ဆေးခြင်း ပြုနိုင်မည်မဟုတ်ဟု ထင်မြင်ယူဆ၏။

၁၉၆၃
မစ္စစ် မာဂရက် ဘာလခရစ် (၎) နှင့် အက်(စ်)ဘာလခရစ် (၎)နှန်။

လျှောက်ထားသူက၊ လျှောက်လွှာအပိုဒ် ၈၊ ၉၊ ၁၀ နှင့် ၁၁ တို့တွင် ဖေါ်ပြထားသော အချက်အလက်တို့မှာ၊ ၎င်းစားစရိတ် ရရှိရန်အတွက် ရည်ရွယ်သော စိတ်ထားဖြင့်၊ ဖေါ်ပြထားသော အကြောင်းပြချက်များ ဖြစ်သဖြင့်၊ ထိုအကြောင်းပြချက်များကို ဆုံးဖြတ်၍ မပြီးမိအတွင်း လျှောက်ထားခံရသူက၊ ထိုအချက်များကို အကြောင်းပြု၍ ယခုကဲ့သို့ တရားစွဲဆိုခြင်းသည် လျှော်ကန်သင့်မြတ်ခြင်း မဖြစ်သည့်ပြင်၊ အားပေးကူညီသင့်သော တရားစွဲဆိုခြင်းမျိုး မဟုတ်သည်မှာ ပေါ်လွင်ထင်ရှား၏။

ဤကဲ့သို့ တရားလိုက မိမိ၏ နစ်နာချက်ကို အကြောင်းပြု၍၊ တရားစွဲဆိုစဉ်၊ တရားခံက ထိုသို့သော အကြောင်းပြချက်ကို အခြေခံထား၍ တရားလိုအား အသရေပျက်မှုဖြင့် တရားစွဲဆိုသည်ကို ခွင့်ပြုမည်ဆိုလျှင်၊ တရားလိုအမှုစွဲတိုင်း စွဲတိုင်း တရားခံက တရားလိုအား အမှုဖွင့်၍ စွဲဆိုမည်ဖြစ်၏။ ဤကဲ့သို့သော အမှုစွဲဆိုခြင်းကို လျစ်လျူမရှုသင့်ဟု ထင်မြင်ယူဆ၏။

မည်သူမဆို အကြောင်းရှိက၊ ဥပဒေအရ တရားစွဲဆိုနိုင်သည်မှာ မှန်သော်လည်း၊ ဤကဲ့သို့ စွဲဆိုခြင်းသည်၊ အချိန်မကျ စောလွန်းသည်ဟု ထင်မြင်၏။ ဤအမှုတွင် အမိန့်ချမှတ်၍ ပြီးသည့်အခါ၊ လျှောက်ထားခံရသူက၊ သင့်တော်သလို လျှောက်ထားသူအပေါ် တရားစွဲဆိုလိုက တရားစွဲဆိုနိုင်မည်ဖြစ်၏။ ယခု လျှောက်ထားသူ တရားစွဲဆိုသော အမှုမပြီးဆုံးမီ၊ လျှောက်ထားခံရသူက ၎င်းအပေါ် အသရေပျက်မှုဖြင့် တရားစွဲဆိုရာ၊ အမှုစစ်ဆေးသောရုံးက လက်ခံ၍ စစ်ဆေးလျှင်၊ တရားလိုအား ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၂၀၀ အရ၊ စစ်ဆေးပြီး၊ လျှောက်ထားသူ တရားခံအား၊ ရုံးသို့ လာရန် သမ္မာန်စာ ထုတ်ဆင့်ခြင်း မပြုဘဲ၊ ဆိုင်းငံ့ထားသင့်၏။ ယခု ထိုကဲ့သို့မဟုတ်ဘဲ၊ လျှောက်ထားသူ တရားခံအား၊ သမ္မာန်စာထုတ်သဖြင့်၊ လျှောက်ထားသူသည် တရားခံအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိနေသောကြောင့်၊ ၎င်းစွဲဆိုသော အမှုကို အနှောက်အယှက်များစွာ ဖြစ်စေသည်မှာ ပေါ်လွင်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆ၏။

ဤအကြောင်းများကို ထောက်ရှုသည့်အခါ၊ လျှောက်ထားခံရသူက၊ လျှောက်ထားသူအပေါ် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၅၀၀ အရ၊ တရားစွဲဆိုသော အမှုသည် အချိန်မရောက်၊ စောလွန်းသည်ဟု ထင်မြင်ယူဆသဖြင့်၊ အတည်မပြုနိုင်ဘဲ၊ ပယ်ဖျက်ရန် ဖြစ်သောကြောင့်၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ဒဿမရာဘာက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှု အမှတ် ၁၃၁၆ တွင်၊ ဖွင့်လှစ်ထားသော အမှုကို ပယ်ဖျက်ရန် (to quash) အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

တရားမအယူခံ

တရားသူကြီးဦးစံဝမင်းနှင့် ထိုတရားသူကြီးဦးထွန်းတင်တို့ရှေ့တွင်

† ၁၉၆၃ ခု မြို့လယ်ရက်။

မညွှန့်မေ ပါ ၃ ဦး (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ကိုကျော်သိန်း ၂ ပါ ၄ ဦး (အယူခံတရားခံ) *

တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေ အမိန့် ၃၉ နည်းဥပဒေ (၁) ယာယီတား အမိန့်မည်သည့်အခါထုတ်ဆင့်ခြင်း။

အယူခံတရားလိုများက အယူခံတရားခံများအပေါ် အိမ်နှင့်အိမ်ယာမြေတို့အပေါ် တွင်လုပ်ပိုင်ခွင့်သိုးပိုင်ဆိုင်ကြောင်း ကျေညာပေးရန် အနှစ်ခွဲဆိုလျက် အယူခံတရားခံ ၂ဦးသည် အိမ်ကိုဖျက်ဆီးပြီး အသစ်ဆောက်လုပ်ရန် ပြုလုပ်နေသဖြင့် ၎င်းဖျက်ဆီးခြင်းမှ တားမြစ်ရန် တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေ အမိန့် (၃၉) နှင့်ဥပဒေ (၁) အရ ယာယီတား အမိန့် ထုတ်ဆင့် ပေးရန်၊ လျှောက်ထားခဲ့လေသည်။

ထိုတားမြစ်ရန် လျှောက်လွှာနှင့်ပတ်သက်၍ အောက်ရုံးတရားသူကြီးသည် အယူခံတရားလိုများ ခွဲဆိုခဲ့သော အမှုတွင် တောင်းဆိုသည့် သက်သာခွင့်များမှာ အချင်းဖြစ်ပစ္စည်း အထည်ဖြစ်နှင့် ပတ်သက်၍ အပြုအရေးဒဏ်တောင်းဆိုခြင်းမဟုတ်၊ အယူခံတရားလိုများပစ္စည်းတွင် ၎င်းတို့ရထိုက်ကိုသာ မြွက်ဟ ကျေညာပေးရန် လျှောက်ထားသောကြောင့်၊ တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေ အမိန့် ၃၉ နည်း ဥပဒေ ၁ တွင် အကျုံးမဝင်ဆိုပြီး၊ အယူခံတရားလိုများ၏ လျှောက်လွှာကိုပယ်လိုက်လေသည်။

အယူခံတရားလိုများက မကျေနပ်၍၊ တရားခွဲးချုပ်သို့ အယူခံမှုကို တင်သွင်းရာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အယူခံတရားလိုများ ခွဲဆိုခဲ့သည့် အမှုကို ကြည့်ရှုမှု အချင်းဖြစ် အိမ်နှင့် အိမ်ယာမြေဘို့အပေါ် တွင် ယုတ်စွအဆုံး တဝက်ကို အယူခံတရားလိုများက အမွေ အဖြစ် ဆက်ခံယူရန် ဖြစ်ရမည်မှာထင်ရှားနေသည့်ပြင်၊ အယူခံတရားလိုများက ထိုသို့ပိုင်ဆိုင်ကြောင်းကိုထင်ရှားစေရန် အမှုခွဲဆိုခြင်း ဖြစ်သဖြင့်၊ ခွဲဆိုသည့်အမှုမှာ အထည်ဖြပ်မရှိသည့် အခွင့် အရေးကိုသာ ရယူမြွက်ဖော်ပေးရန် စွဲဆိုခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု မည်သို့မျှမဆိုနိုင်။ အချင်းဖြစ်ပစ္စည်းများတွင်၊ အယူခံတရားလိုများတို့သည်၊ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိကြောင်းမှာ ပေါ်လွင်ရကား၊ ထိုပစ္စည်းများကို အမှုမပြီးမီ အတောအတွင်း ဖျက်ဆီးခြင်းမပြုဘဲနှင့်ရှင်းအခြေ အနေအရ တည်ရှိနေရန် အယူခံတရားလိုများသည် တားအမိန့် ထုတ်ဆင့် ပေးရန် ဥပဒေအရ တောင်းဆိုခွင့်ရှိကြောင်းမှာ ထင်ရှားလေသည်။

အရာဦးညီစိမ့်နှင့် ဆရာရှိန်အမှု 1948 B.L.R. 134 ကိုရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။

ထို့ပြင် ယခုအမှုတွင် အချင်းဖြစ် အိမ်နှင့်အိမ်ယာ မြေများနှင့် ပတ်သက်၍ နှစ်ဦး နှစ်ဘက် ပိုင်ဆိုင်ခွင့်မှာ အကျုံးဝင်နေသည် တကြောင်း၊ ထိုပစ္စည်းများ အမှုမပြီးမီအတောအတွင်း ဖျက်ဆီးပစ်ရန်ဆောင်ရွက်နေကြောင်းနှင့် ထိုသို့မိဘပိုင် ပစ္စည်းကို ဖျက်ဆီးပစ်ပါက၊ အယူခံ တရားလို

---

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမ အသေးအဖွဲ့ အယူခံမှုအမှတ် ၉။

† ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးအမှု အမှတ် ၆၅ တွင်၊ ၅ နှင်းကုန်မြို့၊ တရားမတရားသူကြီးချုပ်ရုံး တော်၏ ချမှတ်သော အမိန့်ကို အယူခံဝင်မှု။

များမှာ တန်ဘိုးမဖြတ်နိုင်အောင် နစ်နာခြင်း ဖြစ်ပေမည်ဆိုသည့် အဓိက အချက်များ ပြည့်စုံနေသဖြင့် အယူခံ ထားသူလိုချင်သည် အမှုမပြီးမီ အတောအတွင်း ထိုပစ္စည်းကို မူလ အခြေအနေတွင် တည်ရှိနေနိုင်ရန် တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေ အဓိန် ၃၉ နည်းဥပဒေ ၁ အရ၊ ယာယီ တားမစ်တရပ် ထုတ်ဆင့်ပေးထားရမည်ဖြစ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ချက်ချခဲ့ကြောင်း ကိုးကားထောက်ခံ ချက်များ ပြုလုပ်ခဲ့ကြောင်း တင်ပြသည်။ *S. Nadesan Pillay and one v. John Hunt*, (1951) B.L.R. 1: (L.C.) ရှေ့ညွှန်းခဲ့ လိုက်နာသည်။

ဗဒုံဗိုလ်ကြီးသိန်း ပါ ၄ ဦး။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဦးတင်လှ။

အယူခံတရားခံ ၁ နှင့် ၂ အတွက်။ ။ဦးဘကျော်

အယူခံတရားခံ ၄ အတွက်။ ။ဦးဝမ်ဟုတ်။

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်။ ။ယခုအယူခံမှုမှာ၊ ရန်ကုန်မြို့မ တရားမ တရားသူကြီးချုပ်ရုံး၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၆၅ မှပေါက်ဖွားလာသည့် အယူခံမဖြစ်သည်။ ထိုအမှုဘွင်၊ အယူခံတရားလိုများဖြစ်သူ မည္ဆန်မေ၊ ၎င်း၏ညီမ-မမြင်ရှေ နှင့် တူဖြစ်သူ စံသူမော်တို့က၊ အယူခံဘရားခံများအပေါ်၊ ရန်ကုန်မြို့၊ စမ်းချောင်းရပ် ရှမ်းလမ်း၊ အမှတ် ၁၀၀-၁၁၂ အိမ်နှင့် အိမ်ယာမြေများကို၊ တရားလိုများဖြစ်သူ၊ အယူခံဘရားလိုဘို့သည်၌၊ လေးပုံ သုံးပုံ သက်ဆိုင်ကြောင်းနှင့် ၎င်းပစ္စည်းများနှင့် ပတ်သက်၍၊ တရားခံများ ချုပ်ဆိုခဲ့သည့် ၁၉၅၉ ခုမတ်လ ၂၄ ရက် နေ့စွဲပါ ရောင်းပေါင် စာချုပ်များသည်၊ တရားဥပဒေအရ ပျက်ပြယ်ကြောင်း အတိအလင်း ကျည်ပေးနှန်၊ စွဲဆိုခဲ့သော အမှုဖြစ်ပေသည်။

တရားလိုများဖြစ်သူ အယူခံဘရားလိုများ တို့၏ ပြဆိုချက်အရ၊ ၎င်းအိမ်နှင့် အိမ်ယာခြမှာ၊ မူလက ၎င်းဘို့နှင့် မောင်တော်သူ တတိယတရားခံ ကိုဘမြင့်တို့၏ မိခင်-ဒေါ်အေးသု ပိုင်ဆိုင်ရာ၊ မြေစာရင်းဌာနတွင်၊ ကိုဘမြင့်၏ အမည်ကို ထည့်သွင်းထားသည်ဆိုကြောင်း၊ သက်သေခံတင်သွင်းခဲ့သည့်၊ စာချုပ်များအရ၊ အချင်းဖြစ် အိမ်နှင့် အိမ်ယာမြေကို၊ တတိယတရားခံ ကိုဘမြင့်သည်၊ တိတ်တဆိတ် ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၄ ရက်နေ့တွင်၊ စဘုတ္ထအာယုခံတရားခံ ဦးထွန်းအောင်သို့၊ တန္ခစ် အာဘွင်း ပြန်လည်ဘယ်ယူနိုင်သော အခွင့်အရေးနှင့် ရောင်းချခဲ့ပြီးနောက်၊ ပြန်လည်၍ မဝယ်နိုင်ဘော့သဖြင့်၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၄ ရက်နေ့တွင်၊ ပဌမနှင့် ဒုတိယအယူခံ တရားခံများက၊ ကိုဘမြင့်၏ အခွင့်အရေးအရ၊ ထိုပစ္စည်းများကို ကျသင့်သောငွေ ၈,၇၀၅ ကျပ်၊ ဦးထွန်းအောင်အား ပေးပြီး၊ သက်သေခံအမှတ် (က) ရေးစစ္စတြီစာချုပ် အရပြောင်းယူခဲ့ကြောင်း၊ တဖန် ထိုနေ့တွင်ပင်၊ သက်သေခံအမှတ် (ခ) ကတိစာချုပ်အရ၊ ကိုဘမြင့်အား၊ ထပ်မံ၍၊ ငွေသား ၁,၂၅၅ ကျပ်ပေးပြီး၊ ၎င်းပစ္စည်းများကို၊

၁၉၆၃

မည္သို့မေ
ပါ ၃ ဦး
နှင့်
ကိုကျော်သိန်း
ပါ ၄ ဦး။

ကိုဘမြင့်က တနှစ်အတွင်း ပြန်လည်ရွေးယူလိုမှု၊ ငွေ ၁၃,၀၀၀ ကျပ်ဖြင့်ရွေးယူခွင့်ပြုမည် ဖြစ်ကြောင်း စာချုပ် ချုပ်ဆိုပေးခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့်၊ ပဌမနှင့် ဒုတိယ အယူခံ တရားခံများက၊ အိမ်အဆောက်အဦကို ဖျက်ဆီးပြီး၊ အသစ်ထပ်မံ ဆောက်လုပ်ရန် ပြုလုပ်နေသဖြင့်၊ အယူခံတရားလိုများက ယင်း အမှုကိုစွဲဆိုပြီး၊ ရုံးတော်သို့ ပဌမနှင့် ဒုတိယ အယူခံ တရားခံတို့သည်၊ အချင်းဖြစ်အိမ်ကို ဖျက်ဆီးခြင်းမှ တားမြစ်ရန်၊ တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေ အမိန့် ၃၉၊ နည်းဥပဒေ ၁ အရ၊ ယာယီတားအမိန့်ထုတ်ဆင့် ပေးပါရန်၊ လျှောက်ထားခဲ့လေသည်။

ထိုလျှောက်လွှာနှင့် ပတ်သက်၍၊ နှစ်ဦးနှစ်ဘက် တင်သွင်းခဲ့သည့် ကျမ်းကျိန်ဆိုချက်များကို ဝေဖန်စဉ်းစားရာဝယ်၊ စစ်ဆေးသူ ပညာရှိ တရားမ တရားသူကြီးချုပ်က၊ အယူခံဘရားလိုများ စွဲဆိုခဲ့သော အမှုတွင်၊ ဘောင်းဆိုသည့် သက်သာခွင့်များမှာ (၁) သက်သေခံအမှတ် (က)၊ (ခ) စာချုပ်များသည်၊ တရားလိုများပိုင်ဆိုင်သော သေးပုံ သုံးပုံအစုကို မဆိခိုက်ကြောင်း အတိအလင်း ကျေညာပေးပြီးနောက်၊ (၂) ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၃ ရက်နေ့က တရားခံများချုပ်ဆိုသော ရောင်း-ပေါင် စာချုပ်များသည်၊ ပျက်ပြယ်ခြင်း အတိအလင်း ကျေညာပေးရန်သာ ဖြစ်သဖြင့်၊ အချင်းဖြစ် ပစ္စည်းအထည်ဖြစ်နှင့် ပတ်သက်၍၊ အခွင့်အရေး တောင်းဆိုခြင်းမဟုတ်၊ အယူခံဘရားလိုများ ပစ္စည်းဘွင်၊ ရခွင့်ရထိုက်ကိုသာ မြှက်ဟ ကျေညာပေးရန်လျှောက်ထားခဲသာကြောင့်၊ တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေ အမိန့် ၃၉၊ နည်းဥပဒေ ၁ တွင် အကြုံးမဝင်ဆိုပြီး၊ အယူခံတရားလိုများ၏ လျှောက်လွှာကို၊ စရိတ်နှင့်တကွပယ်လိုက်လေသည်။

ထို့အတွက်၊ အယူခံဘရားလိုများက ယခုအယူခံမှုကို တင်သွင်းရာဝယ်၊ ဖေါ်ပြသည်မှာ၊ အချင်းဖြစ်အိမ်နှင့် အိမ်ယာမြေတွင်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ အမွေဆက်ခံခွင့်ဥပဒေ အရ၊ အယူခံဘရားလိုများက၊ သေးပုံ သုံးပုံပိုင်ဆိုင်နေလေရာ၊ အချင်းဖြစ်အိမ်မှာ၊ အမှုဘွင် အကြုံးဝင်သည့် ပစ္စည်းဖြစ်ကြောင်းကို မငြင်းဆို နိုင်ရကား၊ ထိုပစ္စည်းကို အမှုမပြီးမီ အခြားအဘွင်း၊ မူလအခြေအနေတွင် တည်ရှိနေရန် လိုအပ်ပါသဖြင့်၊ အယူခံတရားခံများက အိမ်ကို ဖျက်ဆီးပစ်ပါက၊ ၎င်းတို့မှာ တန်ဘိုးမဖြတ်နိုင်အောင် ဆုံးရှုံးနစ်နာရန် ရှိပါသဖြင့်၊ လျှောက်ထား ဘောင်းဆိုသည့်အတိုင်း၊ ယာယီတား အမိန့်ကိုထုတ်ဆင့်သင့်ပါသည်ဟု ပြဆိုလေသည်။

အယူခံ တရားခံများကမူ၊ ယခုကဲ့သို့ ယာယီတားအမိန့် တောင်းဆိုခြင်းမှာ၊ အယူခံဘရားလိုများက တောင်းဆိုလိုခြင်းမဟုတ်၊ အိမ်ငှါးများက အိမ်မှမဖယ်ရှားပေးလိုခြင်း၊ အယူခံဘရားလိုများနှင့်ပူးပေါင်းရွက်ဆောင်ခြင်းသာ ဖြစ်သဖြင့်၊ သဘောရိုးနှင့်

တားအမိန့်ထုတ်ဆင့်ရန် တောင်းဆိုခြင်း မဟုတ်သဖြင့်၊ ခွင့်မပြုသင့်ကြောင်း ကန့်ကွက်လေသည်။

ဗဒုံရာ
မည္ဆန္ဒမေ
ပါ ၃ ဦး
နှင့်
ကိုကျော်သိန်း
ပါ ၄ ဦး။

အယူခံဘရားလိုများ စွဲဆိုခဲ့သည့်အမှုကို ကြည့်ရှုမှု၊ အချင်းဖြစ်အိမ်နှင့် အိမ်ယာမြေ၏ ပိုင်ရှင်များမှာ၊ အယူခံဘရားလိုများ၏ မိခင်-ဒေါ်အေးလှနှင့် တတိယအယူခံ တရားခံ ကိုဘမြင့်တို့ဖြစ်ကြောင်းမှာ အငြင်းမပွါးရကား၊ ဒေါ်အေးလှ သေဆုံးပြီးနောက်၊ ထိုပစ္စည်းများတွင်၊ ယုတ်စွအဆုံး တဝက်ကို၊ အယူခံတရားလိုများက အမွေအဖြစ် ဆက်ခံယူရန် ဖြစ်ရမည်မှာ ထင်ရှားနေပေသည်။ ထိုသို့ ပိုင်ဆိုင်ကြောင်းကို ထင်ရှားစေရန် အယူခံတရားလိုများက အမှုကို စွဲဆိုခြင်း ဖြစ်သဖြင့်၊ စွဲဆိုခဲ့သည့်အမှုမှာ၊ အဆည်ငြိမ်ရှိသည့် အခွင့်အရေးကိုသာ ရယူမြှောက်ပေါ်ပေးရန်၊ စွဲဆိုခဲ့ခြင်းဖြစ်ပေသည်ဟု မည်သို့မျှ မဆိုနိုင်ပေ။ တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေ အမိန့် ၃၉၊ နည်းဥပဒေ ၁ မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပေသည်။

"Where in any suit it is proved by affidavit or otherwise—

(*a*) that any property in dispute in a suit is in danger of being wasted, damaged or alienated by any party to the suit, or wrongfully sold in execution of a decree,

* * *

the Court may by order grant a temporary injunction."

သို့ဖြစ်ရကား၊ **ဆရာညိုစိမ့်** နှင့် **ဆရာရှိန်** (၁) စီရင်ထုံးတွင် ပြဆိုထားသကဲ့သို့ အချင်းဖြစ်ပစ္စည်းများတွင်၊ အယူခံတရားလိုများဘို့သည် ပိုင်ဆိုင်ခွင့် ရှိကြောင်းမှာ ပေါ်လွင် ရကား၊ ထိုပစ္စည်းများကို အမှုမပြီးမီ အတောအတွင်း ဖျက်ဆီးခြင်းမပြုဘဲ၊ မူခင်းအခြေအနေအရ တည်ရှိနေရန်၊ အယူခံတရားလိုများသည်၊ တားအမိန့် ထုတ်ဆင့်ပေးရန်၊ ဥပဒေအရ ဘောင်းဆိုခွင့် ရှိကြောင်းမှာ ထင်ရှားပေသည်။ တဖန်၊ ***S. Nadesan Pillay and one*** **v.** ***John Huie*** (2) စီရင်ထုံးဘွင် ရည်ညွှန်းပေါ်ပြသားသည့်အတိုင်း၊ ယခုအမှုဘွင် အချင်းဖြစ် အိမ်နှင့် အိမ်ယာမြေများနှင့် ပတ်သက်၍၊ နှစ်ဦးနှစ်ဘက်၏ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်မှာ အကြုံးဝင်နေသည့် တကြောင်း၊ ထိုပစ္စည်းများကို အမှုမပြီးမီအတောအတွင်း၊ ပဌမနှင့် ဒုတိယ အယူခံတရားခံများက၊ ဖျက်ဆီးပစ်ရန် ရွက်ဆောင်နကြောင်းနှင့်၊ ထိုသို့ မိဘပိုင် ပစ္စည်းကိုဖျက်ဆီးပစ်ပါက၊ အယူခံတရားလိုများမှာ၊ တန်ဘိုးမဖြတ်နိုင်အောင် နစ်နာခြင်း ဖြစ်ပေမည် ဆိုသည့် အဓိကအချက်များ ပြည့်စုံနေသည်ကို ကျွန်ုပ်တို့ တွေ့ရှိပေရာ၊ အယူခံတရားလိုများ၏

(1) (1948) B.L.R. 134. (2) (1951) B.L.R. 71 (H.C.)

၁၉၆၃

မဘန့်မေ
ပါ ၃ ဦး
နှင့်
ကိုကျော်သိန်း
ပါ ၆ ဦး။

အမှုမပြီးမီအတောအတွင်း၊ ထိုပစ္စည်းကို မူလအခြေအနေတွင် တည်ရှိနေနိုင်ရန်၊ တရား
မ ကျင့်ထုံးဥပဒေ အမိန့် ၃၉၊ နည်းဥပဒေ ၁ အရ ယာယီတား အမိန့်တရားဆုတောင်း
ပေးထားပါရန်၊ တောင်းဆိုခွင့် ရှိကြောင်းနှင့် ထိုအမိန့်တရပ် ထုတ်ဆောင် ပေးသင့်
ကြောင်းမှာ ထင်ရှားနေပေသည်။

သို့သော်၊ ယခုအမှုတွင် စတုတ္ထတရားခံဖြစ်သူ ဦးထွန်းအောင်မှာ၊ အချင်းဖြစ်
ပစ္စည်းနှင့် ပတ်သက်၍၊ တတိယ တရားစွဲ ကိုဘမြင့်ထံမှ၊ မူလအပေါင်ခံသူတဦးသာ
ဖြစ်ပြီး၊ ထိုပစ္စည်းများကို ငှားကလဲ့ပြောင်း ပေးလိုက်ပြီ ဖြစ်ရကား၊ အမှုတွင်မည်သို့မျှ
သက်ဆိုင်ခြင်း မရှိတော့သဖြင့်၊ ထည့်သွင်းစွဲဆို ထားခြင်း မမှုထိုက်ပါဟု ငှင်း၏
ပညာရှိ ဒေ္ဒနေကြီး ငလျှာက်ထားသည်ကို၊ အယူခံတရားလိုများက ချေပနိုင်ခြင်း
မရှိသဖြင့်၊ မှန်ကန်ကြောင်း ကျွန်ုပ်တို့ တွေ့ရှိရသည်။ ထို့အတွက်၊ ဦးထွန်းအောင်နှင့်
ပတ်သက်၍၊ ဤအယူခံမှုကို စရိတ်နှင့်ထုတ် ပလပ်ရပေမည်။

အထက်ဖေါ်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ ယခု အယူခံမှုကို အခွင့်ပြုပြီး၊ ရန်ကုန်
မြို့မ တရားမ တရားသူကြီးချုပ်ရုံး၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၆၅ တွင်၊
၁၉၆၂ ခုနှစ်၊မေလ ၇ ရက်နေ့စွဲဖြင့် ချမှတ်ခဲ့သည့် အမိန့်ကိုပယ်ဖျက်၍၊ အယူခံ
တရားလိုများက၊ တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေ အမိန့် ၃၉၊ နည်းဥပဒေ ၁ အရ၊ ယာယီ
တားအမိန့်တရပ် ထုတ်ဆင့်ပေးရန် လျှောက်ထားသည်ကို စတုတ္ထ အယူခံ တရားခံ
ဦးထွန်အောင်မှ အပ၊ ကျန်အယူခံတရားခံများ အပေါ်၊ စရိတ်နှင့်တကွ အမိန့်တရပ်
ချမှတ်ပေးလိုက်သည်။ အယူခံတရားခံ ဦးထွန်းအောင်နှင့် ပတ်သက်၍၊ ဤအယူခံမှုကို
စရိတ်နှင့်တကွ ပလပ်သည်။ ပညာရှိရှေနေကြီး စိုင်ဘအဖြစ် ငွေ ၃၀ ကျပ်သတ်မှတ်
သည်။

မူလတရားမမှု

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင် ရွှေတွင်

မတင်ညွန့် (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ကိုအောင်သိန်း (လျှောက်ထားခံရသူ)*

၁၉၆၂
ဖေဖြေလ ၁၉ ရက်။

ကလေးသူငယ်အား ကြည့်ရှုစောင့်ရှောက်ခွင့်ပေးရန် လျှောက်လွှာ၊ အရေးအကြီးဆုံး အချက်မှာ ကလေး၏ အကျိုးကျေးဇူးဖြစ်ခြင်း၊ ငယ်ရွယ်နုနယ်သောကလေး၊ မိခင်က ဖခင်ထက် အုပ်ထိန်းရန် သင့်တော်ခြင်း။

လျှောက်ထားသူသည်၊ မိမိ၏ လင်ယောကျ်ားဖြစ်သော လျှောက်ထားခံရသူနှင့် ခွဲနေပြီးနောက်၊ လင်ယောကျ်ားနှင့် ကျန်ရစ်ခဲ့သော (၁၀) လသာသာမျှသာ ရှိသေးသည့် သားငယ်အား ကျွေးမွေးကြည့်ရှုစောင့်ရှောက်ခွင့်အတွက် လျှောက်ထားရာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဤကိစ္စမျိုးဌာနိုးသည် ဥပဒေအရ စီရင်ထုံးများကို လမ်းညွှန်များသဘွယ်သာ လက်ခံကျင့်သုံးပြီး၊ အရေးကြီးဆုံး ထားရှိရမည်မှာ ကလေး၏ အကျိုးကျေးဇူးပင်ဖြစ်သည်။ အမှု တခုနှင့်တခုမှာ အချက်အလက်ချင်း ထပ်တူထပ်မျှ မည်သို့သောအခါမျှ မဖြစ်နိုင်ပေ။ ထို့ကြောင့် အမှုတိုင်းတွင်၊ ၎င်းအမှု၏ အချက်အလက် ဖြစ်ပေါ်သမျှတို့ကိုချုံး၍ စဉ်းစားရမည်ဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် ကလေးသည် ငယ်ရွယ်နုနယ်သေးလျှင်၊ မိခင်ဖြစ်သူကပို၍ ကျွေးမွေးပြုစုနိုင်သည်၊ စောင့်ထိန်းနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် သာမန်အားဖြင့်၊ မိခင်ဖြစ်သူသည် အကျင့်စာရိတ္တပျက်ပြားခြင်း၊ သို့မဟုတ် စောင့်ထိန်းသူ ဖြစ်ထိုက်သော အရည်အချင်းများနှင့် ပြည့်စုံခြင်းမရှိသူမဟုတ်လျှင် ကလေးသူငယ်ကို မိခင်နှင့် ထားရှိစေတတ်သည်။ ဤသည်ကား၊ အနိုင်နိုင်ဆ၏ လက်ခံကျင့်သုံးသော သဘာဝတရားပင်ဖြစ်သည်။

Saraswatibai Shripad Ved **v.** ***Shripad Vasanji Ved*****, A.I.R. (1941) Bombay 103** ***and Mohd. Saddiq*** **v.** ***Wafati*****, A.I.R (1948) Oudh 51,** ရည်ညွှန်း၍။

In re L. (Infants)**, 1962, 1 Weekly Law Reports 886,** ရည်ညွှန်း၍ ခွဲခြားရှင်းလင်းပြသည်။

ထို့ပြင် ဤအမှုတွင် ကလေးသည် (၁၀)လ သာသာသာ ရှိသေးသည်၊ ဤအရွယ်ကလေးသည် မိခင်နှင့်သာ အတူနေသင့်သည်။ ကလေးသူငယ်တို့မည်သည် နို့ဘူးတိုက်၍ ကျွေးမွေးသည်နှင့်သာ မပျော်။ မိခင်၏ မေတ္တာကို ခံယူရန်လိုသည်။ သက်သေထွက်ချက်အရလည်း လျှောက်ထားသူသည် ကလေးကို စောင့်ရှောက်ထိန်းသိမ်းရန် မသင့်သော မိခင်ဖြစ်သည်ကို မတွေ့ရ။ ထို့ကြောင့် လျှောက်ထားသူ၏ လျှောက်လွှာကို ခွင့်ပြုလိုက်သည်။

---

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမသေးမှုအမှတ် ၂၀၉။

၁၉၆၂ လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဦးဘသော်။

မတင်ညွန့်နှင့် ကိုအောင်သိန်း။ လျှောက်ခံရသူအတွက်။ ။ဦးဘကျော်။

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင်။ ။လျှောက်ထားသူ မတင်ညွန့်နှင့် လျှောက်ထားခံရသူ ကိုအောင်သိန်းတို့သည်၊ ၁၉၆၁ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၃ ရက်နေ့မှစ၍၊ အကြောင်လင်မယား အဖြစ် ပေါင်းသင်း လာခဲ့ကြသည်။ ၁၉၆၂ ခု၊ ဇွန်လ ၁ ရက်နေ့တွင် သားတယောက် မွေးဖွါး၍၊ ၁၉၆၂ ခု၊ နိုဝင်ဘာလ ၂ ရက်နေ့လောက်မှစ၍ သားငယ်ကို၊ ကိုအောင်သိန်းက ယူကာ၊ လင်မယားကွဲ၍၊ တခြားစီ နေခဲ့ကြသည်။ ယခုလျှောက်ထားသူ မတင်ညွန့်က၊ သားငယ်ကို မိမိထံတွင်ထား၍ ကြွေးမွေးကြည့်ရှု စောင့်ရှောက်ခွင့် ပေးပါရန်၊ ဤရုံးသို့ လျှောက်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။

လျှောက်ထားသူ၏ ကျမ်းကျိန်လွှာနှင့် ဤရုံးတွင် ထွက်ဆိုထားချက်တို့၏ အပေါ်မှ အောက်ပါအဓိက အချက်တို့ကို ထုတ်နုတ်နိုင်သည်။

၊တင်ညွန့်သည် သားဦး မွေးဖွါးစဉ် အခါက၊ ၎င်း၏ ညှပ်ရိုး ကျဉ်းနေသဖြင့်၊ ခဲရာခဲဆစ် ဗိုက်ခွဲပြီး မွေးဖွါးခဲ့ရသည်။ ထိုကဲ့သို့ ခဲရာခဲဆစ် မွေးဖွါးခဲ့ရကြောင်း ကိုလည်း၊ ကိုအောင်သိန်းက၊ သူ၏သက်သေခံ ထွက်ဆိုချက်တွင် မှန်ကန်ကြောင်း ဝန်ခံသည်။ နောက်နောင်တွင် သားသမီးရှိလျှင်လည်း၊ ထိုသို့ပင် ဗိုက်ကိုခွဲ၍ မွေးဖွါးရမည်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် နောက်နောင်တွင် ခဲရာခဲဆစ် မွေးဖွါးရခြင်းနှင့် အသက်အန္တရာယ်တို့ကို ရှောင်ရှားရလေအောင်၊ ပဋိသန္ဓေ မနှံစေရန် လိုအပ်သော တားဆေးတို့ကိုသုံးစွဲရန်နှင့် သတိထားရန်၊ ၎င်းအား မွေးဖွါးပေးခဲ့သော ဆရာဝန်ကြီး ဒေါက်တာ၊ ဝိုင်၊ ဘီ၊ စတော့ဟောစင်းကသတိပေးလိုက်သည်ဟူ၍လည်း၊မတင်ညွန့်ကထွက်ဆိုသည်။ မိမိကိုယ်တိုင်ကလည်း နောင်တကြိမ် မွေးဖွါးရမည်ကို စိုးရိမ်သဖြင့်၊ အိမ်တွင် လင်ယောကျ်ားအား ရှောင်ဖယ်ဖယ် နေခဲ့ကြောင်း။ ပဋိသန္ဓေ တားဆေးများကို စားသောအခါ နေထိုင်မကောင်း ဖြစ်ရ၍၊ ဆေးဝါးကို သုံးစွဲခြင်း မပြုလိုကြောင်း။ ထို့ကြောင့် ယောကျ်ားဖြစ်သူအား၊ အခြားမိန်းမကို ယူလိုကယူ၊ သို့မဟုတ်၊ တအိမ်တည်း အတူနေထိုင်၍ မောင်လိုနှစ်မလို ဆက်ဆံခဲ့ရန်ကိုလည်း၊ ၎င်းက တောင်းပန်ခဲ့ကြောင်းကို၊ ကိုအောင်သိန်းက မကျေမနပ်ဖြစ်၍ ကြိမ်းမောင်းပြီး အမျိုးမျိုး ဆူပူနှိပ်စက်ခဲ့ကြောင်း။ နောက်ဆုံးတွင်၊ ၁၉၆၂ ခု၊ နိုဝင်ဘာလ ၂ ရက်နေ့၌ ကလေးကိုယူပြီး၊ ကိုအောင်သိန်းသည် အိမ်နှင့် မနီးမဝေးတွင်ရှိသော၊ ၎င်း၏ သွားစိုက်ဆိုင်သို့ သွား ရောက်၍ နေကြောင်း။ ကလေးရော၊ ယောကျ်ားပါ အိမ်သို့ ပြန်လာရန် သွားရောက် တောင်းပန်ပါသော်လည်း၊ မလိုက်ပါဘဲ၊ ကလေးကို ပေးရန် တောင်းခံခြင်းကိုလည်း ငြင်းဆန်ခဲ့ကြောင်း။ မတင်ညွန့်၏ အစ်မဖြစ်သူ တပ်မတော် စစ်ဆေးရုံတွင် အမှု

ထမ်းနေသော ဆရာဝန် ဗိုလ်ကြီး ဒေါ်လှမြိုင်တို့နှင့် သွားရောက်၍၊ ကိုအောင်သိန်းထံ စေ့စပ်ပြောဆို ကလေးတောင်းသော်လည်း၊ မအောင်မြင်ခဲ့ကြောင်း။ ကိုအောင်သိန်းက ရုံးခွင့်ဘာသာဖွဲ့၍ ရုံးမိန့်ရခဲ့လျှင် ကလေးကို ပေးမည်။ အခြားနည်းနှင့် မပေးနိုင်ဟူ၍ ပြောခဲ့ကြောင်း၊ ဤအတောအတွင်း၌လည်း၊ ကလေးကို ကြည့်ရှုခွင့် သွားရောက် လည်ပတ်ခွင့် မရခဲ့ကြောင်း စသည်တို့ဖြင့်၊ မတင်ညွန့်က ထွက်ဆိုခဲ့၏။ ၎င်းအား ပြန်လှန်မေးခွန်းထုတ်ရာတွင်၊ မတင်ညွန့်သည် ၁၉၆၂ ခု၊ နိုဝင်ဘာလ ၂ ရက်နေ့တွင်၊ ၎င်းက ဦးအောင်သိန်းထံ သွားပြီး၊ ရှင့်ကလေးရှင်ယူဟူ၍ ပစ်ချပေးခဲ့သည်ဆိုခြင်းမှာ မဟုတ်ကြောင်း။ ၎င်းသည် ကိစ္စရှိသဖြင့်၊ ကြည့်မြင်တိုင်နေ ၎င်း၏မောင်ထံ သွားရာ မိုးချုပ်သဖြင့် ညအိပ်ခဲ့ရကြောင်း။ နောက်နေ့ ပြန်လာလျှင်လာခြင်း၊ ယောကျ်ားနှင့် ကလေးထံ သွားရောက်ခဲ့ကြောင်း။ ယခင်ကလည်း ညဉ့်အိပ် ညဉ့်နေ အိမ်မှ ထွက် သွားခဲ့ခြင်းမရှိ။ ကျောက်ကုန်းနေ ဆွေမျိုးများထံ တခါက သွားခဲ့သော်လည်း ကြာမြင့်စွာ သွားလာခဲ့ခြင်း မဟုတ်။ လင်ယောကျ်ားနှင့် ဆွေမျိုးများပါ ကလေးကို ပြပြီး၊ ၎င်းအားပြန်၍ ခေါ်ရသည် ဆိုခြင်းမှာလည်း မဟုတ်ကြောင်း။ ၎င်းသည် အိမ်တွင် ယောကျ်ားကို ရှောင်ဖယ်ဖယ်လုပ်နေရ၍၎င်း၊ ယောကျ်ားကငြူစူနှိပ်စက် ခံနေရ၍၎င်း၊ စိတ်ညစ်ပြီး တခါတရံ ထွက်သွားမိခြင်း ဖြစ်ကြောင်း။ ကလေးကို ပစ်လိုသော သဘော မည်သည့်အခါကမျှမပါခဲ့ကြောင်းဖြင့် ဖြေဆိုသွားသည်။

၁၉၆၂ ခု၊ နိုဝင်ဘာလ ၂ ရက်နေ့တွင်၊ ထိုကဲ့သို့ လျှောက်ထားသူ မတင်ညွန့်က တဘက်၊ လျှောက်ထားခံရသူ ကိုအောင်သိန်းနှင့် ကလေးတို့က တဘက်၊ ကွဲကွာခဲ့ကြပြီးနောက်၊ မတင်ညွန့်သည် အချိန်မလင့်စေဘဲ၊ ၁၉၆၂ ခု၊ နိုဝင်ဘာလ ၉ ရက်နေ့တွင်၊ ကိုအောင်သိန်းထံ ၎င်း၏ ချွေနေကြီးမှ တဆင့်၊ သက်သေခံအမှတ် (အေ) ဖြစ်သော နို့တစ်စာကို ပေး၍၊ ကလေးကို ပြန်လည်တောင်းခဲ့သည်။ သို့ရာတွင်၊ မအောင်မြင်သဖြင့်၊ ဤရုံးသို့ လျှောက်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။

မတင်ညွန့်၏ ထွက်ဆိုချက်များကို၊ ၎င်း၏ အစ်မဖြစ်သူ ဗိုလ်ကြီး ဒေါ်လှမြိုင် (လိုပြ-၁) က ထောက်ခံထွက်ဆိုသည်။ မတင်ညွန့်သည် ကလေးမွေးဖွါးရာ၌ ခဲရာခဲဆစ် ဗိုက်ကိုခွဲ၍ မွေးရခြင်း၊ နောင်တွင်လည်း ကလေးမွေးဖွါးခဲ့လျှင်၊ ထိုကဲ့သို့ပင် ခဲရာခဲဆစ် မွေးဖွါးရမည် ဖြစ်ခြင်း စသည်တို့ကို ထောက်ခံ ပြောဆိုသည်။ ၎င်းကိုယ်တိုင် ဆရာဝန်တဦးအဖြစ်ဖြင့်၊ မတင်ညွန့် ကလေးရှိစဉ်က စောင့်ရှောက်ခဲ့ပြီးနောက်၊ ခဲရာ ခဲဆစ် မွေးပေးရမည်ကို သိ၍၊ ဆရာဝန် ဝိုင်၊ ဘီ၊ စတော့ဟောစ်ဒ်း ထံအပ်နှံ၍ ဆေးရုံ၌ မွေးဖွါးခဲ့ကြောင်း ထွက်ဆိုခဲ့သည်။ မတင်ညွန့်က နောင်တွင် ကလေး မရလိုတော့သဖြင့်၊ ၎င်း၏ ယောကျ်ားနှင့် မကြာခဏ တကျက်ကျက် ရန်ဖြစ်နေရ ကြောင်း၊ ထို့ပြင် ငွေရေး ကြေးရေး အဆင်မပြေဘူးကြောင်းနှင့် စိတ်မချမ်းသာရ

၁၉၆၂
မတင်ညွန့် နှင့် ကိုအောင်သိန်း။

၁၉၆၂
မတင်ညွန့်
နှင့်
ကိုအောင်သိန်း။

ကြောင်းကိုလည်း ထွက်ဆိုသည်။ ၎င်းနှင့် ၎င်း၏ ယောကျ်ားဖြစ်သူတို့၊ ကိုအောင်သိန်းသည် သွားရောက်၍ လင်မယား သင့်သင့်မြတ်မြတ် ပြန်လည် ပေါင်းသင်းကြရန် ပြောခဲ့ကြောင်း။ ကိုအောင်သိန်းက မပေါင်းသင်းသိုတော့ကြောင်း ပြောသဖြင့်၊ ကလေးသည် အမေနှင့် နေခဲ့လျှင်ပို၍ အဆင်ပြေမည်၊ အဖေနှင့် နေပါက၊ ကိုရိုးကားယား ဖြစ်တတ်ကြောင်း ပြောပြ၍ ကလေးအား တောင်းကြောင်း၊ ကိုအောင်သိန်းက သဘောမတူ ရုံးမိန့်ရမှ ပေးမည်ဟူ၍ ဆိုကြောင်း စသည်ဖြင့် ထွက်ဆိုသည်။ ၎င်းအဲ့ဒါး ပြန်လှန်မေးခွန်းထုတ်ရာတွင်၊ ကလေးကို မိမိတို့က မွေးစားသို့၍ တောင်းသည်မဟုတ်၊ မတင်ညွန့်တို့ လင်မယားကို လစဉ်တလ ၅၀ ကျော်ပံ့ခဲ့သည်မှာ၊ ၎င်းတို့စု၍ ညားပြီးသည့် အချိန်မှ ဖြစ်ကြောင်း။ နောင်တွင် ကလေးကို မတင်ညွန့် ထံမှာခဲ့ခဲ့လျှင် ဆက်လက်၍ ထောက်ပံ့မည်ဟု ပြောဆိုခြင်းသာ ဖြစ်ကြောင်းဖြင့် ဖြေကြားလေသည်။

လျှောက်ထားခံရသူ ကိုအောင်သိန်းတို့ဘက်ကမူ၊ မတင်ညွန့်သည် ကလေးကို ဂရုမစိုက်ကြောင်း၊ ၁၉၆၂ ခု၊ နိုဝင်ဘာလ ၂ ရက်နေ့က၊ လျှောက်ထားခံရသ ကိုအောင်သိန်းသည် ၎င်း၏ သွားစိုက်ဆိုင်၌ ရှိနေစဉ်၊ ရှင့်ကလေးကို ရှင်ယူဟု ပြောဆိုကာ၊ မတင်ညွန့်က ပစ်ချခဲ့ကြောင်း၊ ထို့နောက် မတင်ညွန့်သည် ပေါ်မလာတော့သဖြင့်၊ ၎င်းသည် လိုက်၍ ရှာခဲ့ကြောင်း၊ ပဌမညဉ့် မတင်ညွန့်၏ မိဘအိမ်သို့ပင် ပြန်၍ ကလေးနှင့်အတူ အိပ်ခဲ့ပြီးနောက်၊ နောက်တနေ့တွင် မတင်ညွန့်၏ အဖေဖြစ်သူက ပစ္စည်းအားလုံးယူသွားဟု ပြောဆိုကာ၊ အိမ်မှနှင်ချသဖြင့်၊ ထွက်လာခဲ့ရကြောင်း၊ မတင်ညွန့်သည် (၃) ရက်မြောက်သောနေ့မှ ပြန်လာကြောင်း၊ ထိုအခါ ဟင်္သာတသို့ သွားနေသည်ဟူ၍ ပြောကြောင်း၊ မတင်ညွန့်က စိတ်ဆိုး၍ ဤသို့ထွက်သွားကြောင်း၊ အတူလည်း မနေလိုတော့ကြောင်း ပြော၍ ကလေးကို ပြန်၍ မတောင်းကြောင်း၊ ၎င်း၏ဖေါင်တိန်ကိုသာ တောင်းကြောင်းတို့ကို၊ ကိုအောင်သိန်းက ထွက်ဆိုသည်။ မတင်ညွန့်၏ အစ်မ ဆရာဝန် ဒေါ်လှမြိုင်တို့လာ၍ ကလေး တောင်းသော အခါ၊ မတင်ညွန့်မွေးဘို့မဟုတ်၊ ငါတို့မွေးစားဘို့ ဖြစ်သည်ဟု ပြောသဖြင့် မပေးနိုင်ကြောင်းဖြင့်၊ ၎င်းက ငြင်းပယ်လိုက်ကြောင်း၊ လင်မယား ဤကဲ့သို့ မသင့်မတင့် ဖြစ်ရသည့် ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍၊ သူကြီးထံသို့ ရောက်ခဲ့သဖြင့်၊ သူကြီးကလည်း မတင်ညွန့်အား နှင့်အပြစ်ဖြစ်သည် မပြောမဆိုနှင့် အာဘယ်ကြောင့် အိမ်မှ ထွက်သွားရသလဲ စသည်ဖြင့် ဆိုဆုံးမကြောင်း ထွက်ဆိုသည်။ ကိုအောင်သိန်းက ကလေးသည် ယခုအခါ နို့ဘူးတိုက်၍ ကျန်းမာဝဖြိုးလျက်ရှိသည်။ ၎င်း၏မိခင်နှင့် နှစ်မိမျာကလည်း၊ သွားစိုက်ဆိုင်တွင်အတူနေ၍ ကလေးကို ကြည့်ရှု စောင့်ရှောက်နေကြသည်။ ၎င်းသည် သွားစိုက်ဆရာအဖြစ် တလလျှင် ၃၀၀-၄၀၀ ဝင်ငွေရှိပါသည်။ ယခင် မတင်ညွန့်နှင့်

အတူဘူနေထိုင်စဉ်ကလည်း တလလျှင် အိမ်သုံးရန် အတွက်၊ ငွေ ၁၀၀ လောက် မှန်မှန်ပေးခဲ့သည်၊ ကဒေးမွေးဖွါးပြီးသော အခါ၌လည်း တလလျှင် ငွေ ၁၀၀ လောက် ပေးခဲ့သည်။ သွားစိုက်ဆိုင်တွင် အတူဘူနေထိုင်ကြသော အမေနှင့် တူမ များတို့အား ငွေမထောက်ပံ့၊ ထမင်းသာ ကျေးပါသည် ဟူ၍ ထွက်ဆိုသည်။ ၎င်းအား ပြန်လှန် မေးခွန်းထုတ်ရာတွင်၊ ကိုအောင်သိန်းကမတင်ညွှန့်သည် ကလေးမွေးပြီး နောက်ပိုင်းတွင်၊ လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းခြင်း မပြုရခြင်းကြောင့်၊ မိမိသည် မတင်ညွှန့်အား ငြူစူသည် နှိပ်စက်သည် ဆိုခြင်းမှာ မဟုတ်ကြောင်း၊ ဆဲရေး တိုင်းထွာခြင်းပင် မပြုပါဟုဖြေသည်။ သို့ရာတွင်၊ ထိုကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ ၎င်းသည် စိတ်ဆင်းရဲခြင်း၊ မကျေမနပ် ဖြစ်ခြင်းတို့ မဖြစ်ပါဟူ၍ကား ငြင်းပယ်ခြင်းမပြု။ ကိုအောင်သိန်းကဌင်း၊ မတင်ညွှန့်ကဌင်း၊ ဆက်လက်၍ ပေါင်းသင်းခြင်း မပြုလိုတော့ပါဟု မပြောဆိုကြသော်လည်း၊ တဦးကိုတဦး နှစ်နှစ်နာနာ စွပ်စွဲခြင်းများကား မရှိကြ။ ကိုအောင်သိန်းက မတင်ညွှန့်သည် လော်လီဖေါက်ပြားသည် ဟူ၍လည်းမဆို၊ ကလေးရပြီးနောက်မှ ကျောက်ကုန်းသို့ ဆွေမျိုးများထံ မတင်ညွှန့် တခါထွက်သွားသည်ဟု ဆိုသည်။ ၁၉၆၂ ခု၊ နိုဝင်ဘာလ ၂ ရက်နေ့တွင် တခါအိမ်မှ ထွက်သွား၍ တညနှစ်ညကြာမှ ပြန်လာသည်ဘို့ကိုသာ ပြောသည်။ အကျင့်စာရိတ္တ ပျက်ပြားသည်ဟူ၍လည်းစွပ်စွဲခြင်းမရှိ။

၁၉၆၂
မတင်ညွှန့်
နှင့်
ကိုအောင်သိန်း။

ကိုအောင်သိန်း တင်ပြသော သက်သေတို့အနက်၊ မောင်ကျော်ထွန်း (ခံပြ-၁)က တနေ့ဘွင် ၎င်းသည်၊ ကိုအောင်သိန်း သွားစိုက်ဆိုင်သို့ သွားရောက် လည်ပတ်ရာ၊ မဘဉ်ညွှန့်၏ အစ်မနှင့် ၎င်း၏ယောကျ်ားတို့ ရောက်ရှိလာပြီး၊ ကလေးကို တောင်းကြောင်း၊ ကဒေးကို ပေးခဲ့လျှင်၊သူတို့မွေးစားပါမည်ဟူ၍ ပြောကြောင်း၊ ထိုအခါ ကိုအောင်သိန်းက၊ ကဒေး အဖေ တယောက်သုံး ရှိလျက်နှင့် ကလေးကို မပေးနိုင်ကြောင်း ပြောဆိုကြောင်း။ တခါတွင်လည်း မတင်ညွှန့်နှင့် တွေ့ရာ၊ ခင်ဗျားဘာကြောင့် ထွက်သွားရသလဲဟု၊ မိမိက မေးကြောင်း၊ ထိုအခါ ဟာသ်ာတသို့ ထွက်သွားသည်ဟူ၍ ပြောကြောင်းဖြင့် ထွက်ဆိုသည်။ အလားတူပင် အခြားသော လျှောက်ထားခံရသူဘက်မှ သက်သေများသည်၊ မတင်ညွှန့်က သွားစိုက်ဆိုင်သို့လာ၍ ကလေးကို ပစ်ချပေးခဲ့ကြောင်း၊ ကိုအောင်သိန်းက မတင်ညွှန့်တို့ အိမ်မှ နှင်ချခြင်း ခံရသဖြင့်၊ ပစ္စည်းများကို သွားယူကြောင်း စသည်တို့ကို ထွက်ဆိုနိုင်သော သက်သေများဖြစ်ကြသည်။

ယခုလုံးချော်ခွင့်ရှိသော လျှောက်လွှာသည်၊ လျှောက်ထားသူနှင့် လျှောက်ထားခံရသူတို့၏ သားငယ်ကို၊ မည်သူက ထိန်းသိမ်း ပြုစုစောင့်ရှောက်သင့်သည် ဟူသော ပြဿနာကို ထုတ်ဖော်ပေးသည့် ပြဿနာပင် ဖြစ်သည်။ လင်မယား ကွာရှင်းလို့မှု

၁၉၆၂
မတင်ညွန့်
နှင့်
ကိုအောင်ဆိန်း။

လည်းမဟုတ်သဖြင့်၊ သက်သေထွက်ချက်များ လျှောက်လှာ၊ ဖြေလှာ စသည်တို့ အပေါ်မှ ပေါက်ဖွါးသည့် အချက်အလက်များ အပေါ်မှ မည်သူက မည်သို့အပြစ် ရှိသည်မရှိသည်ကို စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရန် ပေါ်ပေါက်ခြင်း မရှိ။ အဓိက ပြဿနာမှာ၊ ကလေးကို မည်သူက စောင့်ထိန်းခဲ့လျှင်၊ ကလေး၏ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ကျန်းမာချမ်းသာခြင်းကို အထောက်အပံ့ ဖြစ်စေမည်ကို ဆုံးဖြတ်ရန် ဖြစ်သည်။ မိဘနှစ်ပါးတို့သည် လော်လီ ဖေါက်ပြားခြင်းလည်း ရှိကြသည်မဟုတ်။ သားငယ်ကို ချစ်မြတ်နိုးကြသဖြင့်၊ သူမသာ ငါမသာ ရှိကြပေမည်။ အကယ်၍ တဦးဦးက အကျင့်စာရိတ္တ ဖေါက်ပြားနေခဲ့လျှင်၊ သို့မဟုတ်၊ သားငယ် အပေါ်တွင် မေတ္တာပေါလျှံ၍နေခဲ့လျှင် မည်သို့မျှ သားငယ်ကို စောင့်ထိန်း ပြုစုခွင့်ကို ပြင်းပြင်းထန်ထန် တောင်းယူ၍ နေကြမည်မဟုတ်။ လျှောက်ထားခံရသူ၏ ရှေနေကြီး ဦးဘကျော်က စီရင်ထုံးအချို့ကို ကိုးကား၍၊ ဖခင်နှင့် မိခင်တို့ နှစ်ဦးအနက်၊ ဖခင်ဖြစ်သူသာလျှင်၊ သားသမီးများကို စောင့်ထိန်းခွင့် ရှိကြောင်းဖြင့် ကိုးကား လျှောက်လဲသည်။ သို့ရာတွင်

ဤကိစ္စမျိုးဌ ရုံးသည် ဥပဒေအရ စီရင်ထုံးများကို လမ်းညွှန်များ သဘွယ်သာ လက်ခံကျင့်သုံးပြီး၊ အရေးအကြီးဆုံး ထားရှိရမည်မှာ၊ ကလေး၏ အကျိုးကျေးဇူးပင် ဖြစ်သည်။ အမှုတခုနှင့်တခုမှာ အချက်အလက်ခြင်း ထပ်တူထပ်မျှ မည်သို့သော အခါမျှ မဖြစ်နိုင်ပေ။ ထို့ကြောင့် အမှုတိုင်းတွင်၊ ၎င်းအမှု၏ အချက်အလက်ဖြစ်ပေါ် သမျှတို့ကိုချုံ၍ စဉ်းစားရမည် ဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့်၊ ကလေးသည် ငယ်ရွယ် နုနယ်သေးလျှင်၊ မိခင်ဖြစ်သူကပို၍ ကျေးမွေးပြုစုနိုင်သည်၊ စောင့်ထိန်းနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် သာမန်အားဖြင့်၊ မိခင်ဖြစ်သူသည် အကျင့်စာရိတ္တ ပျက်ပြားခြင်း၊သို့မဟုတ် စောင့်ထိန်းသူ ဖြစ်ထိုက်သော အရည်အချင်းများနှင့် ပြည့်စုံခြင်း မရှိသူ မဟုတ်လျှင်၊ ကလေးသူငယ်ကို ထားရှိစေတတ်သည်။ ဤသည်ကား၊ အနိုင်နိုင်ငံ၏ လက်ခံကျင့်သုံးသော သဘာဝတရားပင်ဖြစ်သည်။

ထိုသဘောဘာရားအရပင်လျှင်၊ ရှေနေကြီး ဦးဘကျော်ကိုယ်တိုင် ရိုးသားစွာ ညွှန်ပြသော၊ ***Saraswatibai Shripad Ved*** **v.** ***Shripad Vasanji Ved*** (1) တွင် ချမှတ်ထားသည်။ အလားတူပင်လျှင်၊ ***Mohd. Saddib*** **v.** ***Wafati*** (2) တွင်လည်း ထပ်မံ၍ ထုတ်ဖေါ်ထားသည်။ ထို့အတူ မကြာသေးမီက ဖြစ်ခဲ့သော ***In re L. (Infants)*** (3) ၏ အမှုတွင်၊အင်္ဂလန်ပြည် တရားသူတော်ချုပ်က၊ သာမန်အားဖြင့် မိခင်သည်နုနယ်သော ကလေးသူငယ်များ၏ စောင့်ထိန်းသူ ဖြစ်သင့်ကြောင်း ထပ်မံ၍ စီရင်ထုံးဖွဲ့ထားသည်။

(1) A.I.R. (1941) Bombay 103. (2) A.I.R. (1948) Oudh 51.
(3) (1962) 1 Weekly Law Reports 886.

ထို့အမှုတွင်ကား၊ မိခင်ဖြစ်သူသည်၊ လောလီဖေါက်ပြားချ၍၊ အခြား ယောကျ်ားတဦးနှင့်အတူ နေထိုင်ပေါင်းသင်း သဖြင့်၊ သာမန်အားဖြင့်၊ လိုက်နာ ကျင့်သုံးသည့် အမူကိုပယ်ချ၍၊ ကလေး၏ခင်အား ကလေးကို စောင့်ထိန်းစေသည်။

၁၉၆၂
မတင်ညွန့် နှင့် ကိုအောင်သိန်း။

အဆိုပါ အမှုများတွင်၊ ကလေးများသည် (၃) (၄) နှစ် (၆) နှစ်စသည်ဖြင့် အရွယ်အတန်ငယ် ရောက်ရှိပြီး ဖြစ်ကြသူများ ဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းအရွယ်များကိုဖြင့်၊ တရားရုံးများက နုနယ်ငယ်ရွယ်သော အရွယ်များဟူ၍ သဘောပိုက် မှတ်ယူကြသည်။ ဤအမှုတွင်ကား၊ ကလေးကို၊ ကိုအောင်သိန်းက ယူထားသည့် အချိန်၌ ကလေးသည် (၅) လသား အရွယ်မျှသာ ဖြစ်သည်။ ယခုဆိုလျှင် ကလေးသည် (၁၀) လသာသာ မျှသာရှိသေးသည်။ ကလေးသူငယ်အား ရုံးရှေ့တွင် ခေါ်၍ကြည့်ရှုရာ၊ ဝပြိုးကျန်းမာ စွာရှိသည်။ မသိတတ်သေးသော လူမမယ် ဖြစ်သဖြင့်၊ ကိုအောင်သိန်း၏ မိခင်နှင့် တူမကသေး၏ လက်တွင် ပျော်ရွှင်စွာပင် နေသည်ကို တွေ့ရသည်။ ရုံးရှေ့တွင်ရှိသော သျှောက်ဆားသူ မတင်ညွန့်ထံသို့ ပေးရ၍ပွေ့ချီသေရာ၊ ကလေးသည် မိခင်ကိုပင် အတန်ငယ် စိမ်းနေသည်ကို တွေ့ရသည်။ သို့ရာတွင် ဤအရွယ် ကလေးသည် မိခင်နှင့်သာ အဘူနေသင့်သည်။ ကလေးသူငယ်တို့ မည်သည် နို့ဘူးတိုက်၍ ကျွေးမွေး သည်နှင့်သာ မပျော်။ မိခင်၏ မေတ္တာကို ခံယူရန်လိုသည်။ ကိုအောင်သိန်းသည်၎င်း၊ ၎င်း၏မိခင်နှင့် တူမများတို့သည်၎င်း၊ ကလေး အပေါ်တွင် ကြင်ကြင်နာနာ ရှိကြမည် ဟူ၍ယုံကြည်သည်။ သို့ရာတွင်၊ ၎င်းကြင်နာမှုသည်၊ မိခင်၏ မေတ္တာ ကြင်နာမှုတို့နှင့် နှိုင်းစာ၍ မရနိုင်။ ကိုအောင်သိန်း၏ ထွက်ဆိုချက်နှင့် ၎င်းတို့၏ သက်သေများတို့၏ ထွက်ဆိုချက်အရသည်း၊ မဘင်ညွန့်သည် ကလေးအား စောင့်ရှောက် ထိန်းသိမ်းရန် မသင့်သော မိခင်ဖြစ်သည်ဟူ၍ မပြော။ တကြိမ်တခါ ခဏတာမျှ အိမ်မှစိတ်ညစ်၍ ထွက်သွားခဲ့သည်ကိုသာ မယ်မယ်ရရ ပြနိုင်သည်။ အကျင့်စာရိတ္တနှင့် လော်လီ ဖေါက်ပြားခြင်းကို၊ ၎င်းဘို့လည်း မစွပ်စွဲကြ။ သက်သေခံချက် တွင်လည်းမတွေ့ရှိရ။ ထို့ကြောင့် သျှောက်ထားသည့် အတိုင်း ကလေးကို မိခင်ဖြစ်သူ လျှောက်ထားသူ မတင်ညွန့်က ၎င်း၏လက်ဝယ်ထားရှိ၍ ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက် ပြုစုကျွေးမွေး စေရမည်။ ဖခင်ဖြစ်သူ ကိုအောင်သိန်းအားလည်း သင့်တော်သည့် အချိန်တို့၌ ကလေးအား လာရောက်၍ ကြည့်ရှုလည်ပတ်ခြင်းတို့ကို ပေးစေရမည်။ ဤကဲ့သို့ မိခင်ဖြစ်သူ၏ လက်ဝယ်၌ ကလေးကို ထားပြီး၊ ဖခင်ဖြစ်သူက လာရောက်လည်ပတ် ခြင်းနှင့်လည်း၊ ယေ်ရွယ်သူများ ဖြစ်ကြသေးသည့် လျှောက်ထားသူနှင့် လျှောက်ထား ခံရသူတို့သည် ၎င်းတို့၏ အိမ်ထောင်ရေး ပြဿနာကို အေးဆေးစွာ ဖြေရှင်းနိုင်ပြန်လျှင်၊ သင့်သင့်မြတ်မြတ် ပြန်လည် ပေါင်းသင်း ကြလိမ့်မည် ဟူ၍ မြော်လင့်ရသည်။

၁၉၆၂

မထင်ညွန့်
နှင့်
ကိုအောင်သိန်း။

အကယ်၍၊ မိခင်ဖြစ်သူ မတင်ညွန့်က၊ ကလေးအား ထိန်းသိမ်းရာတွင်၎င်း၊ ဖခင်အား ကလေးကို လည်ပတ်ခြင်း ကြည့်ရှုခြင်းတို့ကို ခွင့်ပြုရန်၊ ၎င်း၏ တာဝန်ပျက်ကွက် ခဲ့လျှင်၊ ဖခင်ဖြစ်သူသည် ရုံးသို့ လာရောက်၍၊ ကလေးကို မိမိအား ပေးအပ်ပါရန် လျှောက်ထားနိုင်သည်။

တရားမအယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး ရွှေတွင်

မောင်ဆက်မောင် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

မကြင်သွေး (အယူခံတရားခံ) *

† ၁၉၆၃ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၇ ရက်။

လင်မယားကွာရှင်းမှု၊ နှိပ်စက်ညှင်းပန်းခြင်း၊ ကိုယ်ထိလက်ရောက် နှိပ်စက်ခြင်း မပြုသော်လည်း၊ စိတ်ဆင်းရဲအောင် ပြုမူခြင်း၊ နှိပ်စက်ညှင်းပန်းခြင်း ဖြစ်မဖြစ်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။လင်ဖြစ်သူသည် မိမိ၏ မယားဖြစ်သူကို အသိမပေးဘဲ လက်ဖွဲ့ငွေ ၁,၃၀၀ မှ ငွေ ၁,၀၀၀ ကို အသုံးပြုခြင်းသည်၊ နိုင်ထက်စီးနင်းပြုလုပ်ရာကျသည်။

ထို့ပြင်၊ မယားကို အသိမပေးဘဲ လက်ထပ်ပြီး ရက်အနည်းငယ်အတွင်း အိမ်မှထွက်သွားပြီး မြို့သို့ ပြန်ရောက်သောအခါ အခြားတနေရာ၌ နေထိုင်လျက် မယားက ၎င်းနှင့်လိုက်နေရန် ခွင့်တောင်းသော်လည်း ခွင့်မပြုခြင်းတို့သည်၊ မယားအား စိတ်ဆင်းရဲ ဒုက္ခရောက်စေသည် ဆိုသည်မှာ အမှန်ပင်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။

၎င်းပြင်၊ လင်သည် နောက်အိမ်ထောင်ပြုပြီးနောက်မယားအား ကွာရှင်းခွင့် မပြုသည်မှာ မယားပေါ်တွင် နိုင်ထက်စီးနင်းကျင့်လိုစိတ်ရှိကြောင်း ပေါ်လွင်သည်။

အထက်ပါ အကြောင်းတို့ကြောင့် လင်သည် မိမိ၏မယားအား နှိပ်စက်ရန် ဦးမလေးဘဲ၊ အပြုအမူအားဖြင့် နှိပ်စက်သောကြောင့် မိမိ၏မယားမှာ စိတ်ဆင်းရဲဒုက္ခ အကြီးအကျယ် ရောက်ရကြောင်း ထင်ရှားပေါ်လွင်သည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဦးကျော် (၁)။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဦးထွန်းလွင် (၃)။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင် အယူခံ တရားလို မောင်ဆက်မောင် နှင့် အယူခံတရားခံ မကြင်သွေးတို့ လက်ထပ်ပြီး ရက်အနည်းငယ်အတွင်း၊ မောင်ဆက်မောင်သည် မကြင်သွေးအား အကြောင်း မကြားဘဲ နေအိမ်မှ ထွက်သွားလေသည်။ ၁၀ ရက်မျှ ကြာသောအခါ၊ ၎င်းတို့ နေထိုင်ရာ မြိတ်မြို့သို့ မောင်ဆက်မောင် ပြန်လာ

---

* ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမ ဒုတိယအယူခံမှုအမှတ် ၇၉။

† ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမအယူခံမှုအမှတ် ၆ တွင်၊ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၂၉ ရက်နေ့စွဲပါ၊ မြိတ်မြို့၊ ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးချုပ်တော်၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၃
မောင်ဆက်
မောင်
နှင့်
မကြင်သွေး။

သော်လည်း၊ မကြင်သွေးထံသို့ မပြန်ဘဲ၊ အခြားနေရာတွင် နေထိုင်သည်။ မကြင်သွေးက၊ သူကြီး ဦးလွင် (လိုပြ-၄) ထံသွားရောက်၍၊ တိုင်ကြားရာတွင်၊ သူကြီးက မောင်ဆက်မောင်အား ဆင့်ခေါ်ပြီး အကျိုးအကြောင်း မေးမြန်းပြီးနောက် မောင်ဆက်မောင်နှင့် မကြင်သွေးတို့ အချင်းဖြစ်ပွါးသည်ကို ပြေလည်စေရန် အကြံပေး၏ သို့သော် ပြေလည်မှု မရရှိကြ။ သူကြီး၏ ထွက်ဆိုချက်အရ မကြင်သွေးက မိမိ၏ အိမ်သို့ မောင်ဆက်မောင် လိုက်၍ မနေလိုလျှင်၊ မောင်ဆက်မောင် အိမ်သို့ လိုက်၍ မိမိ နေပါရစေဟု ပြောရာ၊ မောင်ဆက်မောင်က လက်မခံကြောင်း ပေါ်လွင်၏။ ယင်းသို့သော အခြေအနေတွင် မကြင်သွေးက မိမိ၏ စိတ် အတော် ထိခိုက်ပြီး စိတ်ရောကိုယ်ပါ နှိပ်စက် ညှင်းဆဲခြင်း ခံရသည်ဟု အကြောင်းပြကာ၊ လင်မယား ကွာလိုမှု တရားစွဲဆို၏။ မူလရုံးက ထိုသို့သော အကြောင်းပြချက်နှင့် မလုံလောက်ဟု ယူဆကာ၊ အမှုကို ပယ်လိုက်၏။ ပဌမ အယူခံရုံးကမူကား၊ ထိုသို့သော အခြေ အနေတွင်၊ မောင်ဆက်မောင်သည်၊ ကိုယ်ထိ လက်ရောက် နှိပ်စက်ခြင်း မပြုသော်လည်း၊ မိမိ၏ ဇနီး မကြင်သွေးအား စိတ်ဆင်းရဲအောင် ပြုမူသည်ဟု ယူဆကာ၊ ထိုပြုမူချက်မျိုးသည် တရားဥပဒေအရ နှိပ်စက် ညှင်းပန်းခြင်း မည်သည်ဟု အကြောင်းပြ၍၊ လင်မယား ကွဲဘွင့်ရန် ဒီကရီ ချမှတ် လိုက်၏။

ထိုအမိန့် ဒီကရီကို မကျေနပ်သဖြင့်၊ မောင်ဆက်မောင် အယူခံဝင်ခြင်း ဖြစ်သည်။ အယူခံကို ပဌမအကြိမ် ကြားနာစဉ်၊ မကြင်သွေး၏ ပညာရှိ မျှေနှေကြီးက၊ အဆိုပါ အမိန့် ဒီကရီ ချမှတ်ပြီးနောက်၊ မောင်ဆက်မောင်သည် မကြင်သွေးအား အသိမပေးဘဲ နေဝင်အိမ်ထောင်ပြုကြောင်းနှင့် လျှောက်ထားရာ၊ ထိုအချက် မှန်မမှန်ကို စုံစမ်း လိုကြောင်းဖြင့်၊ မောင်ဆက်မောင်၏ ပညာရှိ မျှေနှေကြီးက အချိန်တောင်းယူဖြင့် အချိန်ပေးလိုက်၏။ နောက်တကြိမ် ဆက်လက် ကြားနာရာတွင်၊ မောင်ဆက်မောင်၏ ပညာရှိ မျှေနှေကြီးက၊ မောင်ဆက်မောင် နောက်အိမ်ထောင်ပြုသည်မှာ မှန်ကြောင်း။ သို့သော် အမှုကို ဆက်လက် သွားစေလိုကြောင်းနှင့် လျှောက်ထား၏။

မောင်ဆက်မောင်နှင့် မကြင်သွေးတို့ လက်ထပ်စဉ်က လက်ဖွဲ့သောငွေ ၁,၃၀၀ ကျပ် ရရှိဟန်တူသည်။ ထိုငွေအနက်မှ ငွေ ၁,၀၀၀ ကျပ်ကို၊ မောင်ဆက်မောင်ယူပြီး အသုံးပြုလိုက်၏။ မောင်ဆက်မောင်က လက်မထပ်မီ လက်ထပ်ရန်အတွက် ချေးယူသော ငွေကို ပြန်လည်ပေးဆပ်ရန် အသုံးပြုပါသည်ဆို၏။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ မောင်ဆက်မောင်သည်၊ ထိုငွေ ၁,၀၀၀ ကျပ်ကို မကြင်သွေးအား အသိ မပေးဘဲ အသုံးပြုလိုက်ခြင်းသည် နှိုင်ထက်စီးနင်း ပြုလုပ်ရာကျပေသည်။ ထိုမျှသာမက [illegible] မင်္ဂလာဆောင်ပြီး ရက် အနည်းငယ် အတွင်းတွင်၊ မကြင်သွေး မသိရဘဲ နေအိမ်မှ ထွက်ခွါသွားပြီး၊ ၁၀ ရက် ကျော်မျှကြာသောအခါ မြိတ်မြို့သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိသော်လည်း၊ မကြင်သွေး အိမ်သို့

၁၉၆၃
မောင်ဆက်
မောင်
နှင့်
မကြင်သွေး။

မပြန်ဘဲနေ၏။ မကြင်သွေးက သူကြီးထံ တိုင်ကြားသည်တွင်မှ၊ ၎င်းတို့နှစ်ဦး သူကြီး အိမ်တွင် တွေ့ဆုံကြ၏။ ထိုအခါ၌ မကြင်သွေးက မိမိအိမ်သို့ မောင်ဆက်မောင် လိုက် မနေလိုလျှင်၊ မိမိက မောင်ဆက်မောင် အိမ်၌ လိုက်နေခွင့်တောင်းရာ၊ မောင်ဆက် မောင်က သဘောမတူခဲ့။ ထိုအကြောင်းအားလုံးကို ထောက်သော်၊ မကြင်သွေး စိတ်ဆင်းရဲ ဒုက္ခရောက်သည်ဆိုသည်မှာ၊ အမှန်ပင် ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။

ထို့မျှသာမကသေး၊ မောင်ဆက်မောင် နောက်အိမ်တောင်ပြူပြီးလျက်နှင့် မကြင် သွေးအား ကွာရှင်းခွင့် မပြုသည်မှာ၊ မောင်ဆက်မောင်သည် မိမိ၏ ဇနီးအပေါ်တွင် နှိုင့်ထက်စီးနင်း ကျင့်လိုစိတ် ရှိကြောင်း ပေါ်လွင်၏။ ဤအချက်သည် အထက်ဖော်ပြ ပါ အမှုအဖြစ်အပျက် အကြောင်းခြင်းရာများကို လေ့လာရာ၌၊ မောင်ဆက်မောင် မိမိ၏ ဇနီးကို နှိပ်စက်ရန် ဦးမလေးဘဲ၊ အပြုအမူအားဖြင့် နှိပ်စက်သောကြောင့် မိမိ၏ ဇနီးမှာ စိတ်ဆင်းရဲဒုက္ခအကြီးအကျယ် ရောက်ရကြောင်း ထင်ရှား ပေါ်လွင်စေ၏။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် အကြောင်း မမြင်သဖြင့်၊ ဤအယူခံမှုကို စရိတ်နှင့်တကွ ပလပ်လိုက်သည်။

ဤခုံးမျှနေခဖမှာ ဒေ ၅၁ ကျပ်ဖြစ်စေရမည်။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးကျော်ငဦး ရှေ့တွင်

† ၁၉၆၃
ဧပြီလ ၂ ရက်။

မောင်သောင်း (ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားသူ)
နှင့်
ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (ဦးဘိုးအေး)
(ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူ)*

ရာဇဝတ်မှုကို ချေဖျက်ခြင်း၊ ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၄၀၈ နှင့် စွဲဆိုသောအမှု တရားမမှုသဘောဖြစ်သောအမှု၊ ချေဖျက်ရန်သင့်ခြင်း၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ကိုဥပဒေပုဒ်မ ၅၆၁ (က)။

လျှောက်ထားသူသည်၊ အောက်ရုံး ရာဇဝတ်မှုတွင် တရားခံဖြစ်၍၊ လက်သမားငှါးခကို **မပေးဟု** ဆိုကာ လက်သမားဆရာက ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၄၀၈ အရ တရားစွဲဆိုခြင်းခံခဲ့သူဖြစ်လေသည်။

ထိုသို့ တရားစွဲဆိုခံရခြင်းကို မကျေနပ်၍၊ အဆိုပါအမှုကို ချေဖျက်ရန် ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု လျှောက်လွှာကို တရားရုံးချုပ်သို့ တင်သွင်းရာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အမှုတွင် တရားလိုဏ် စကားများ မှန်စေကာမူ၊ လျှောက်သူအပေါ် ရာဇဝတ်မှုဖြင့်မစွဲဆိုနိုင်။ အမှုမှာ တရားမမှုသာဖြစ်သည်။ လျှောက်သူသည် တရားလိုဏ် စာရေးလည်းမဟုတ်၊ အစေခံလည်းမဟုတ်၊ ထိုသို့သော အနေဖြင့် ပစ္စည်းတခုခုကို တနည်းနည်းဖြင့် အပ်နှံခြင်း ခံရသူလည်းမဟုတ်၊ မည်သည့်ပစ္စည်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ရာဇဝတ်မကင်းသော ယုံကြည်အပ်နှံရေး ဖေါက်ဖျက်မှုကို ကျူးလွန်သူလည်း မဟုတ်ပေ။

ဤအမှုကို ဆက်လက်သွားမည်ဆိုက၊ လျှောက်သူမှာ မျှားစွာပင် နစ်နာမည်ဖြစ်ပေသည်။ လျှောက်သူမှာ အချုပ်နှင့်ပင် **နေခဲ့ရ**လေပြီ။ စစ်ဆေးပြီးသော သက်သေနှစ်ယောက်လည်း တစုံတခုမျှ လုံလောက်စွာ ထောက်ခံခြင်း မပြုကြပေ။

အထက်ဖေါ်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ လျှောက်သူအပေါ် တရားစွဲဆိုထားသော ရာဇဝတ်မှု တခုလုံးကို၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၆၁ (က) အရ၊ ဤအမိန့်ဖြင့် ချေဖျက်လိုက်သည်။

U Wa Gyi v. *The Union of Burma*, (1948) B.L.R. 625 H.C. and *U Nyi Lay* v. *The Union of Burma*, (1959) B.L.R. 60, S.C. ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်သူအတွက်။ ။ဒေါက်တာ မောင်ဖြူး။

---

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၃၈ (ခ)။

† လျှောက်ထားသူက၊ ဖြူးမြို့၊ မြို့နယ်ရာဇဝတ်တရားသူကြီး (၁) ဦးထွန်းအေး၏ရုံး၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၃၁၆ တွင်၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၈ ရက်နေ့က ၎င်းအပေါ် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၀၈ အရ တရားစွဲဆိုထားသည်ကို မကျေနပ်၍ အဆိုပါ အမှုတွဲကို ချေဖျက်ပေးပါရန် တင်သွင်းသော ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုလျှောက်လွှာ။

၁၉၆၃

မောင်သောင်းနှင့် မြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (ဦးဘိုးအေး)။

တရားသူကြီး ဦးကျော်ဇံဦး။ ။ဤလျှောက်လွှာကို ခွင့်ပြုရမည်။ ဖြူးမြို့မြို့နယ် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံး၌၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှု အမှတ် ၃၁၆ တွင်၊ လျှောက်သူက ဦးဘိုးအေးဆိုသူကို လက်သမားဆရာအဖြစ် တနေ့ကို ငွေ ၄ ကျပ်ဖြင့် အလုပ်လုပ်ခိုင်းရာ၊ ငွေ ၂၄၉ ကျပ် ၂၅ ပြားအနက်၊ ငွေ ၉၉ ကျပ် ၂၅ ပြား မပေးဘဲ ကျန်နေသည်ဖြစ်၍၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၄၀၆ အရ၊ ဦးဘိုးအေးက လျှောက်သူအပေါ်၊ ဦးတိုက်လျှောက်သွားဖြင့် တရားစွဲဆိုလေသည်။ တရားလို ဦးဘိုးအေးက လျှောက်သူသည် ဤငွေ ၂၄၉ ကျပ် ၂၅ ပြားကို၊ ၎င်းနှင့်အတူ တခြား လက်သမား လေးယောက်အား လုပ်ခများအတွက်ပေးချန်ရှိရာ၊ ငွေ ၁၅၀ ကျပ်သာ ပေး၍၊ ၎င်းတို့ ဝေယူကြလေသည်ဟု ဆိုသည်။ ပဌမက ဤငွေ ၂၄၉ ကျပ်၊ ၂၅ ပြားကို မရ၍ ကျေးရွာ လုံခြုံရေးနှင့် အုပ်ချုပ်မှု ကောင်စီသို့ ဖြေရှင်းပေးရန် လျှောက်ထားသဖြင့်၊ ဤရရန်ရှိသောငွေကို၊ သုံးရစ်ကျပေးဆပ်ရန် ဆုံးဖြတ်ချက်ပေးရာ၊ လျှောက်သူသည် နှစ်ဖက်အတွက် ငွေ ၁၅၀ ကျပ် ပေးဆပ်ပြီး၊ ယခုငွေ ၉၉ ကျပ်၊ ၂၅ ပြားသာမပေးဆပ်ဘဲ ကျန်နေကြောင်း အဆိုရှိသည်။

ဦးဘိုးအေး၏ စကားများ မှန်စေကာမူ၊ လျှောက်သူအပေါ် ရာဇဝတ်မှုဖြင့် မစွဲဆိုနိုင်၊ အမှုမှာ ငြင်းခွင့်မရှိ၊ တရားမမှုသာဖြစ်သည်။ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၄၀၆ အရ၊ လျှောက်သူသည် ဦးဘိုးအေးနှင့် အဖေါ် လက်သမား လေးယောက်တို့၏ စာချေးလည်းမဟုတ်၊ အစာခံလည်းမဟုတ် (ထိုသို့သော အနေဖြင့် ပစ္စည်းတခုခုကို တနည်းနည်းဖြင့် အပ်နှံခြင်း ခံရသူလည်းမဟုတ်။ မည်သည့် ပစ္စည်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ရာဇဝတ်မကင်းသော ယုံကြည် အပ်နှံရေး ဖေါက်ဖျက်မှုကို ကျူးလွန်သလည်း မဟုတ်ပေ)။

(ဤအမှုကို ဆက်လက်သွားမည်ဆိုက၊ လျှောက်သူမှာ မျှားစွာပင် နစ်နာမည်ဖြစ်ပေသည်။ လျှောက်သူမှာ အချုပ်နှင့်ပင် နေခဲ့ရလေပြီ။ စစ်ဆေးပြီးသော သက်သေ နှစ်ယောက်လည်း တစုံတခုမျှ လုံလောက်စွာ ထောက်ခံခြင်း မပြုကြပေ)။ တရားလို ဦးဘိုးအေး ကိုယ်တိုင်က၊ ရာဇဝတ်မှုဖြစ်ကြောင်း မည်သို့မျှ မပြနိုင်၍၊ နောက်မည်ရွေ့မည်မျှ သက်သေစစ်ဆေးသော်လည်း အမှုမှာ ထူးမည်မဟုတ်။ ဤအမှုတွင် မြန်မာနိုင်ငံ ရွေ့နေချုပ်ရုံးနှင့် လျှောက်ထား ခံရသူတို့ထံ အကြောင်းကြားစာများ ပေးပို့ ခဲ့သော်လည်း၊ မည်သူမျှ မလာ မရောက်ကြ။

(အဆက် ဖေါ်ပြပါ အခြောင်းများကြောင့်၊ လျှောက်သူအပေါ် တရားစွဲဆိုထားသော ရာဇဝတ်မှု တခုလုံးကို၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၅၆၁ (က) အရ၊ ဤအမိန့်ဖြင့် ချေဖျက်လိုက်သည်။) *U Wa Gyi* v. *The Union of Burma* (1); *U Nyi Lay* v. *The Union of Burma* (2).

(1) (1948) B.L.R. 652 (H.C.) (2) (1959) B.L.R. 60 (S.C.)

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း ရှေ့တွင်

† ၁၉၆၃ ဝိုင်၊ အီး၊ အိုင်၊ ဒါဝတ်ဂျီ ပါ ၂ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူများ)

ဧပြီလ ၁၃ ရက်။

နှင့်

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ [အမ်၊ အက်(စ်)၊ မရက်] (ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားခံရသူ) *

ဆိုင်းငံ့အမိန့်၊ တရားမမှုရှိသည့်အတွက်၊ ရာဇဝတ်မှုကို ဆိုင်းငံ့သင့်မသင့်။

ဤအမှု၌ ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားသူတို့က ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားခံရသူသည် အောက်ရုံး၌ မိမိတို့အပေါ် ရာဇဝတ်ကြောင်းဖြင့် စွဲဆိုထားသော အမှုကို အဆိုပါမှု၌၊ ပါဝင်နေသော အချင်းဖြစ်မြေကိုပင်၊ ရန်ကုန်မြို့၊ တရားမ တရားရုံး၌ လက်ရောက်ရလိုမှုနှင့် တားမြစ်လိုမှု စွဲဆိုထားခြင်းကြောင့် အောက်ရုံးရှိ ရာဇဝတ်မှုကို ဆိုင်းငံ့ထားရန် အဆိုပါ ရာဇဝတ်မှုကို ကြားနာသည့် အောက်ရုံး၌ လျှောက်ထားခဲ့သည်ကို၊ အောက်ရုံးက ဆိုင်းငံ့အမိန့် ချမှတ်မပေးခဲ့သဖြင့် တရားရုံးချုပ်သို့ ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ရာဇဝတ်မှုတွင် စစ်ဆေးရမည့် အချက်အလက်နှင့် တရားမမှုတွင် စစ်ဆေးရမည့် အချက်အလက် တို့သည် မတူညီကြောင်းဖေါ်ပြလျက်—

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ရာဇဝတ်မှုနှင့် တရားမမှုတို့၏အမှုသည်ခြင်း တူရုံမျှနှင့်သော်၎င်း၊ အမှုအခြင်းဖြစ် အကြောင်းအရာ တူရုံမျှနှင့်သော်၎င်း ရာဇဝတ်မှုကို ဆိုင်းငံ့ရန် မသင့်ကြောင်း ပေါ်လွင်၏။ ထို့ပြင် ရာဇဝတ်မှုသည်၊ တရားမမှုကို ဖိနှိပ်ရန် ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရန်မှာလည်း၊ ၎င်းအမှုများကို စစ်ဆေးရာတွင် တမျိုးစီ ခွဲခြား၍ စစ်ဆေးရန် ဖြစ်သဖြင့် ထိုကဲ့သို့ ယူဆရန်မသင့်ကြောင်း ပေါ်လွင်၏။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် ရာဇဝတ်မှုကို ဆိုင်းငံ့ရန် မသင့်သည်မှာ ကောင်းစွာ ထင်ရှား၏။

၁၉၅၈ ခု၊ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံး (တရားလွှတ်တော်) ၁၀၂ ကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။

ထို့ပြင် ရာဇဝတ်မှုများကို အမြန်ဆုံး ပြီးစီးအောင် စစ်ဆေးရန် ဤရုံးက ညွှန်ကြားလွှာများ ထုတ်ရန် ညွှန်ကြားခဲ့ပြီး ဖြစ်သဖြင့်၊ လုံလောက်သော အကြောင်းမရှိလျှင် ရာဇဝတ်မှုများကို ဆိုင်းငံ့ထားရန် သင့်လျော်မည် မဟုတ်။

ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ရှေ့နေကြီး၊ မစ္စတာ ဂျီ၊ အင်၊ ဘနာဂျီ။

ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထား ခံရသူအတွက်။ ။ရှေ့နေကြီး ဦးမြင့်စိုးနှင့် ဦးဘစိန်။

---

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၁၅၃ (ခ)။

† ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမူအမှတ် ၂၇ တွင် ချမှတ်သော၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ မေလ ၄ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ဒဋ္ဌမရာဘက်ရာဇဝတ်တရားသူကြီး (အထူး) ၏ အမိန့်ကိုပြန်၍ ဆင်ခြင်မှု။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။လျှောက်ထား ခံရသူ အမ်၊ အက်(စ်)၊ မရက်ကာ၊ လျှောက်ထားသူတို့အပေါ်၊ ရန်ကုန်မြို့၊ အင္ဂမ ရာဘက် ရာဇဝတ်တရား သူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှု အမှတ် ၂၇ တွင်၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၇၉၊ ၄၄၇၊ ၁၀၉၊ ၁၁၄ အရ၊ ၁၁-၁-၆၂ နေ့၌ တရားစွဲဆို၍၊ ၁၅-၁-၆၂ နေ့တွင်၊ ရန်ကုန်မြို့၊ တရားမ တရားရုံး၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှု အမှတ် ၃၇ ဘင်၊ အချင်းဖြစ် မြေလက်ရောက်ရလိုမှုနှင့် တားမြစ်လိုမှုကို စွဲဆို၏။

၁၉၆၃

ဝိုင်းအီး၊ အိုင်၊ ဒါဝတ်ဂျီ ပါ ၂ နှင့် မြို့မာနိုင်ငံ [အမ်၊ အက်(စ်)၊ မရက်]။

ယခု လျှောက်ထားသူတို့က၊ အမှုစစ်ဆေးသော ရုံးသို့၊ ဖော်ပြခဲ့သည့် တရားမမှု စစ်ဆေးနေစဉ်အဘွင်း ရာဇဝတ်မှုကို ဆိုင်းငံ့၍ ထားရန်၊ လျှောက်ထားရာ မအောင်မြင်သဖြင့်၊ ရန်ကုန်ခရိုင် စက်ရှင်ရုံးသို့၊ ထပ်မံ၍ လျှောက်ထားပြန်ရာ၊ မအောင်မြင်သည့်အဘွက်၊ ဤရုံးသို့၊ အောက်ရုံး ချမှတ်သော အမိန့်ကို ပြင်ဆင်၍ ပေးရန်၊ လျှောက်ထားကြ၏။

လျှောက်ထား ခံရသူ၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးက၊ ရာဇဝတ်မှု စစ်ဆေးခြင်းနှင့် တရားမမှု စစ်ဆေးခြင်း ကွာခြားသဖြင့်၊ ရာဇဝတ်မှုကို၊ ဆိုင်းငံ့ရန်၊ မသင့်ကြောင်း။ ဤအမှု အကြောင်း ချင်းရာနှင့် **၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော် ၁၀၂ စီရင်ထုံးတွင်၊** ဖော်ပြထားသည့် အမှု အကြောင်းချင်းရာမျှား မတူ ကွဲပြား ခြားနားကြောင်း တင်ပြခဲ့လျှောက်လဲ၏။

လျှောက်ထားသူတို့၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးက၊ ရာဇဝတ်မှုတွင်၊ ဖော်ပြထားသည့် အမှုသည်မျှားနှင့် တရားမမှုတွင်၊ ဖော်ပြ ထားသည့် အမှုသည်တို့ တူညီ၍၊ အမှု အကြောင်း ချင်းရာမျှားလည်း၊ ထပ်တူ ထပ်မျှ ဖြစ်သဖြင့်။ **၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော် ၁၀၂ စီရင်ထုံးအရ၊** ရာဇဝတ်မှုကို ဆိုင်းငံ့ ထားရန်၊ သင့်ကြောင်း တင်ပြ လျှောက်ထား၏။

ဖော်ပြပါ၊ ရာဇဝတ်မှုတွင်၊ စစ်ဆေးရမည့် အမှုမှာ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၇၉၊ ၄၄၇ အရဖြစ်၏။ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၇၉ နှင့် ပတ်သက်၍၊ လျှောက်ထား **ခံရသူ၏** ပစ္စည်းကို၊ လျှောက်ထားသူတို့က၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၇၀ အရ၊ ယူဆောင်ခြင်း ပြုမပြုကို၊ အဓိကထား၍ စစ်ဆေးရန် ဖြစ်၏။ တဖန်၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၄၄၇ နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ လျှောက်ထားသူတို့သည် လျှောက်ထားခံရသူ၏ လက်ရှိဖြစ်သော မြေပေါ်သို့၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၄၄၁ အရ၊ ရာဇဝတ် မကင်းသော ကျော်နင်းမှုကို ပြု မပြု စစ်ဆေးရန် ဖြစ်၏။ တရားမမှုတွင်၊ ထိုကဲ့သို့ စစ်ဆေးရန် မဟုတ်ဘဲ၊ အခြင်းဖြစ်မြေကို လျှောက်ထားသူတို့ပိုင် မပိုင်၊ လျှောက်ထား ခံရသူ ပိုင် မပိုင် စသည့် အချက်နှင့် ပတ်သက်၍၊ စစ်ဆေးရန် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်၊ **ရာဇဝတ်မှုနှင့် တရားမမှုမျှား၌၊ အမှုသည်ခြင်း တူရုံမျှ** နှင့်သော်၎င်း၊ **အမှုအခြင်းဖြစ် အကြောင်း** အရာ **တူရုံမျှနှင့်သော်၎င်း၊ ရာဇဝတ်မှုကို**

၁၉၆၃

ဝိုင်းအီးအိုင်း
ဒါဝတ်ကျီ ပါ ၂
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ
[အမ်းအက်(စ်)၊
မရက် ။]

ဆိုင်းငံ့ရန် မသင့်ကြောင်း ပေါ်လွင်၏။ ထို့ပြင်၊ ရာဇဝတ်မှုသည် တရားမမှုကို၊ ပိန့်ပ်ရန် ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရန်မှာလည်း၊ ၎င်း အမှုများကို စစ်ဆေးရာတွင်၊ တမျိုးစီ ခွဲခြား၍ စစ်ဆေးရန် ဖြစ်သဖြင့် ထိုကဲ့သို့ ယူဆရန် မသင့်ကြောင်း ပေါ်လွင်၏။ သို့ဖြစ်သော ကြောင့်၊ ရာဇဝတ်မှုကို၊ ဖော်ပြခဲ့သည့် **၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော်** **၁၀၂ စီရင်ထုံးအရ**၊ ဆိုင်းငံ့ရန် မသင့်သည်မှာ၊ ကောင်းစွာ ထင်ရှား၏။

ယခုအခါ၊ ရာဇဝတ်မှုများကို၊ အမြန်ဆုံး ပြီးစီးအောင်၊ စစ်ဆေးရန်၊ ဤမူးက ညွှန်ကြားလွှာများ ထုတ်၍ ညွှန်ကြားခဲ့ပြီး ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဆိုင်းငံ့ရန် လုံလောက်သော အကြောင်း မဋ္ဌလျင် ရာဇဝတ်မှုများကို၊ ဆိုင်းငံ့ ထားရန် သင့်လျော်မည် မဟုတ်ပေ။

နောက်ဆုံး ဖော်ပြလိုသော အချက်မှာ၊ ရာဇဝတ်မှုတွင်၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၇၉၊ ၄၄၇ အရ၊ စစ်ဆေးသောအခါ၊ အမှုစစ်ဆေးသော ရာဇဝတ်တရားသူကြီးသည် အထုး သတိထား၍၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၇၉၊ ၄၄၇ အရ၊ သက်ဆိုင်သော သက်သေ အစစ်ခံချက် တို့ကိုသာ လက်ခံ၍ တရားမမှုနှင့် သက်ဆိုင်သည့် သက်သေခံချက်တို့ကို၊ လက်ခံခြင်း မပြု‌ဘဲ၊ စစ်ဆေးရန် ဖြစ်၏။

အထက်ဖော်ပြပါ၊ အကြောင်းများကြောင့်၊ ဤလျှောက်လွှာကို၊ ပလပ်ရန် အမိန့် ချမှတ် လိုက်သည်။

တရားမစောဒကမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး၊ တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း၊ တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင်တို့ ရှေ့မှောက်တွင်

သည်စတိတ် အက်ဂရီးကား(လ်)ချား မာကက်တင်းဘုတ် (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

စတီးဘရားသားအင်ကုမ္ပကြီလိမိတက် (လျှောက်ထားခံရသူ)*

† ၁၉၆၃ မတ်လ ၁၄ ရက်။

နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲသီးနှံရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့၊ ကာလစည်းကမ်းသတ် ဥပဒေပုဒ်မား (၁) အပိုဒ် ၁၄၉၊ အကျုံးဝင်ခြင်းကိစ္စ၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ နိုင်ငံတော်ကောက်ပဲသီးနှံရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့ ပြင်ဆင်ချက်ဥပဒေ။

ဤပြဿနာကို စစ်ဆေးစစ်ကြောရာ၌ နိုင်ငံတော်ကောက်ပဲသီးနှံရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့၏နောက်ကြောင်းရာဇဝင်နှင့် ထိုအဖွဲ့ မည်သည့်အခြေအနေတွင်၊ မည်သို့မည်ပုံ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်ကိုပါ ထည့်သွင်း စဉ်းစားရမည်။

ထို့ပြင် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေပုဒ်မ (၄၄) တွင် ပါရှိသော မူများအတိုင်း၊ အစိုးရ၏ စာဝန်ဝတ္တရားများ၊ များပြားကျယ်ပြန့်လာလေသည်။ စီးပွါးရေးလုပ်ငန်းသည်လည်း မြန်မာပြည် အစိုးရလုပ်ငန်း တရပ်အဖြစ် ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။

အင်္ဂလန်ပြည်၊ တရားရုံးများမှ ချမှတ်သော စီရင်ထုံးအချို့ကို ယနေ့ မြန်မာပြည် အခြေအနေနှင့် ဟပ်စပ်ရန် မလွယ်ကူလှချေ။

တန်မလင်နှင့် ဟင်ဟာဖို့အမှု (1950) 1, K.B. 18 နှင့် အရုံတပ်များအသင်းနှင့် ဖီ(လ်)ပေါ့(တ်) အမှု (1947) 2 All. E.R. 376 တို့ကို ညွှန်းသည်။

ယခုကိစ္စမျိုးတွင် လေ့နံ့ခါးထစ်၊ မှတ်သားယူဆ၍ မဖြစ်နိုင်၊ တိုင်းပြည်၏ စီးပွါးရေးစံနစ်ကို လေ့လာသုံးသပ် ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီးမှ ယူဆဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်သည်။

၁၉၄၅ ခုနှစ်၊ ကောက်ပဲသီးနှံစီမံကိန်းအဖွဲ့နှင့် ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ကောက်ပဲသီးနှံရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့ တို့အား ဘုရင်ခံ၏ အမိန့်ဖြင့်သာ ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်တကြောင်း၊ ယင်းအဖွဲ့တို့၏ လုပ်ငန်းများကို တင်းတင်းကြပ်ကြပ် အစိုးရက ကွပ်ကဲခဲ့သည်တကြောင်းတို့ကို ထောက်သော်၊ ထိုအဖွဲ့ နှစ်ဖွဲ့သည် အစိုးရ၏ ကိုယ်စားလည်များသာ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်။

ယခုလက်ရှိ နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲသီးနှံရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့နှင့် စပ်လျဉ်း၍ကား၊ အလွယ်တကူ ဆုံးဖြတ်ရန် မဖြစ်နိုင်ပေ။ ယင်းအဖွဲ့သည် မိမိ၏ အသားတင် ဝင်ငွေပေါ်တွင် အမြတ်တော်ခွန်

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမစောဒကမှုအမှတ် ၁၊ ၂၊ ၃။

† ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးအမှုအမှတ် ၁၁၃ တွင်၊ တရားသူကြီး ဒေါက်တာ ဦးမောင်မောင် ချုံးတော်တွင် ချမှတ်သော အမိန့်ကို စောဒကတက်မှု။

၁၉၆၃

သည်စတိတ် အက်ဂရီးကား (လ်) ချားမာကက် တင်းဘုတ် နှင့် စတီးဘရားသား အင်ကုမွဏီ လီမိတက်။

ပေးဆောင်ရန် တာဝန်ရှိရာ အဖွဲ့၏ လုပ်ငန်းကို နိုင်ငံအစိုးရလုပ်ငန်းအဖြစ် ထားရှိရန် ပါလီမန်က ရည်ရွယ်ခဲ့သလောဟူ၍၊ စောဒနာဘွယ်ရာဖြစ်သည်။ သို့သော် ဤအချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အဆုံးအဖြတ်ပေးရန် မလိုတော့ပေ။ အကြောင်းသော်ကား ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ နိုင်ငံတော် ကော့ပဲသီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့ အက်ဥပဒေကိုပြင်သည့် ဥပဒေပုဒ်မ ၃၂-က၊ အရ၊ ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပဌမဇယား အပိုဒ် ၁၄၉ သည်၊ ယင်းအဖွဲ့က စွဲဆိုသည့် အမှုများနှင့် သက်ဆိုင်စေရ မည်ဟု မူလဥပဒေ အာဏာတည်သည့်နေ့မှစ၍ စတင်အာဏာတည်ရန် အတိအလင်း ပြဋ္ဌာန်းလိုက် သောကြောင့် ဖြစ်သည်။

မစ္စဘက်ရန်ချောဒတ်(စ်) ဂျက်သာဘိုင်အမှူ၊ ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ် ၂၂၇ ကိုညွှန်းသည်။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။နိုင်ငံတော် ရှေ့နေချုပ်နှင့် အစိုးရရှေ့နေကြီး ဦးမျိုးခင်။

လျှောက်ထားခံရသူ။ ။မစ္စတာ ဆူးမားနှင့် ဦးပိုင်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ယခုထောက်လှမ်း မေးမြန်းသော ပြဿနာသည်၊ နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲသီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေး အဖွဲ့က၊ မိမိတို့၏အဝယ်တော်များ ဖြစ်ခဲ့သူ စတီးဘရားသားအင်ကုမ္ပဏီ၊ ဘားမား အင်ဒိုစီလုံရှိက်(စ်)ကော်ပိုရေးရှင်းနှင့် ဘားမီး(စ်)အေဂျင်စီလီမိတက် အသီးသီးတို့အပေါ်၌၊ မိမိတို့က ပေးအပ်ခဲ့သည့်ငွေနှင့် ပစ္စည်းမျာ.အတွက် စာရင်းရှင်းရန်နှင့် ကျသင့်ရရှိထိုက်သော ငွေများကို ပေးဆပ်ရန် တရားစွဲဆိုရာမှ ပေါ်ပေါက်ခဲ့၍ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

> "နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲသီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေး အဖွဲ့သည်၊ ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေဇယား (၁) အပိုဒ် ၁၄၉ တွင်၊ အကျုံးဝင်ပါသလော"။

ဤပြဿနာကို စစ်ဆေးစောကြောရာ၌၊ နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲသီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့၏ နောက်ကြောင်း ရာဇဝင်နှင့်၊ ထိုအဖွဲ့ မည်သည့် အခြေအနေတွင်၊ မည်သို့မည်ပုံ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ ရသည်ကိုပါ ထည့်သွင်းစဉ်းစား ရပေမည်။ ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ကြီး မြန်မာပြည်သို့ မရောက်မီက မြန်မာပြည် ဆန်စပါးလုပ်ငန်းကို စတီးဘရားသားအင်ကုမ္ပဏီနှင့် အခြားနိုင်ငံခြား ကုမ္ပဏီများ လက်ဝါးကြီးအုပ်ကာ စိုးမိုးလာခဲ့ရာ၊ မြန်မာပြည်သို့ စစ်ရောက်သည့်အခါ၊ ထိုကုမ္ပဏီကြီးများ ထွက်ခွါ သွားကြ၏။ ၁၉၄၅ ခုနှစ်တွင်၊ မြန်မာပြည်မှ ဂျပန်စစ်တပ်များ ဆုတ်ခွါပြီးနောက်၊ မြန်မာပြည် အစိုးရ ပြန်လည်အုပ်ချုပ်သည့် အခါ၊ ဆန်စပါးလုပ်ငန်းကို အစိုးရ ဝင်ရောက် လုပ်ကိုင်ရန် အတွက် ဘုရင်ခံသည်၊ မြန်မာပြည်ကာကွယ်ရေး အက်ဥပဒေနှင့် နည်းဥပဒေများ အရ၊ ၁၉၄၅ ခုနှစ်၊ ကောက်ပဲသီးနှံ စီမံကိန်းအမိန့် (**Agricultural Projects Order, 1945**) ထုတ်ဆင့်၍၊ ကောက်ပဲသီးနှံ စီမံကိန်းအဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းလိုက်သည်။

၁၉၄၇ သည်စာတိတ် အက်ဂရီး ကား(လ်) ချား မာကက် တင်းဘုတ် နှင့် စတီးဘရားသား အင်ကမ္ပကီ လိမိတက်။

၁၉၄၇ ခုနှစ် ကျရောက်ကာလ၊ ဘုရင်ခံသည်၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ နိုင်ငံတော်ကောက်ပဲသီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေး အဖွဲ့အမိန့်တရပ်ကို ထုတ်ပြန်ကျေညာ၍၊ ထိုအမိန့်ဖြင့် ၁၉၄၅ ခုနှစ်၊ ကောက်ပဲသီးနှံ စီမံကိန်းအဖွဲ့ကို ရုပ်သိမ်းပြီး၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ကောက်ပဲသီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့ကို ဖန်တီးလိုက်သည်။ လွတ်လပ်ရေး ရပြီးနောက် ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ် နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲသီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့ အက်ဥပဒေကို ပါလီမန် ပြဋ္ဌာန်းသည်တွင်၊ ယခု နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲသီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့ ပေါ်ပေါက်လာ၍ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲသီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့ပိုင် ပစ္စည်းများနှင့် ကြွေးမြီတာဝန်အားလုံးကိုဆက်ခံလိုက်သည်။

၁၉၄၅ ခုနှစ်၊ ကောက်ပဲသီးနှံ စီမံကိန်းအဖွဲ့ကို၊ မြန်မာပြည် ကာကွယ်ရေး အက်ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများအရငင်း၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲသီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့ကို၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ အရေးကြီးသော ကုန်ပစ္စည်းများနှင့် ဆောင်ရွက်မှုများဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေအရငင်း၊ ဖွဲ့စည်းသည်ကို ထောက်သော်၊ ယင်းသို့ဖွဲ့စည်းရာ၌၊ ရည်ရွယ်ချင်းမှာစစ်ဒဏ်ကို အကြိမ်ကြိမ် ခံခဲ့ရသော မြန်မာပြည်စီးပွါးရေး အခြေအနေ ကမောက်ကမ ဖြစ်နေသည်ကို အခွင့်ကောင်းယူကာ၊ အရင်းရှင်များ စီးပွါးရေး ကစားခြင်းမှ ပြည်သူလူထုအား ကာကွယ်ရန်ကို ပဓါနထားပြီး၊ ပြင်ပ ဈေးကွက်တွင်လည်း ရသင့်ရထိုက်သော အမြတ်အစွန်းများကို တိုင်းပြည် အတွက် ရရှိရန်ဖြစ်ဟန်တူသည်။ ပါလီမန် ဖွဲ့စည်းသော ယခုလက်ရှိအဖွဲ့ ပေါ်ပေါက် လာခဲ့ခြင်းသည်လည်း၊ ဤရည်ရွယ်ချက်မျိုးကို ရှေးရှု၍၊ ခေတ်အလျောက် ဖန်တီးလိုက်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပေမည်။ စင်စစ်အားဖြင့်၊ဆန်စပါးသည် ရှစ်ဆယ် ရာခိုင်နှုန်းမျှသော ပြည်သူလူထု၏ အသက်သွေးခဲ သဖွယ်ဖြစ်သည့် နည်းတူ နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲသီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့သည်လည်း၊ တိုင်းပြည်နိုင်ငံ၏ အသက်သွေးကြောသဖွယ်ဖြစ်၏။

ထို့ပြင်လည်း၊ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံ ဥပဒေပုဒ်မ ၄၄ တွင်၊ယခုကိစ္စရပ်နှင့် သက်ဆိုင်သော နိုင်ငံတော်၏ ဝါဒရည်ညွှန်းချက်မူကို၊ အောက်ပါအတိုင်း ပြဋ္ဌာန်းထား၏။

၄၄။ ။(၁) ပြည်သူသုံးလုပ်ငန်းများကို နိုင်ငံတော် အစိုးရ ကိုယ်တိုင်က သော်၎င်း၊ ဒေသန္တရအဖွဲ့များကသော်၎င်း၊ ပြည်သူတို့၏ သမဝါယမ အစည်းအရုံးများကသော်၎င်း တည်ထောင် လုပ်ကိုင်စေရန် နိုင်ငံတော် အစိုးရ၌ ဝါဒထားရှိ၍ ထိုဝါဒအတိုင်း ရှေးရှုဆောင်ရွက်ရမည်။

(၂) ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော် အတွင်းတွင်၊ ဓနပစ္စည်း [illegible]ကျွေးမွေးမည့် သဘာဝ ပင်ရင်း အခြေအမြစ်များကို နိုင်ငံတော် အစိုးရကိုယ်တိုင်က

၁၉၆၃

သည်စတိတ် အက်ဂရီး ကား(လ်) ချား မာကက် တင်းဘုတ် နှင့် စတီးဘရားသား အင်ကုမ္ပဏီ လိမိတက်။

သော်ငင်း၊ ဒေသန္တရ အဖွဲ့များက သော်ငင်း၊ ပြည်သူတို့၏ သမဝါယမ အစည်းအရုံး များကသော်ငင်း လုပ်ကိုင် သုံးစွဲစေရန် နိုင်ငံတော် အစိုးရ၌ ဝါဒထားရှိ၍၊ ထိုဝါဒအတိုင်း ရှေးရှုဆောင်ရွက်ရမည်။

ဤမူများအဘိုင်းပင်၊ နိုင်ငံတော် သစ်လုပ်ငန်း အဖွဲ့နှင့်အခြားစီးပွါးရေး လုပ်ငန်း အဖွဲ့များ မြန်မာပြည်ဘွင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့ရာ ၎င်းတို့လည်း တိုင်းပြည်၏ သွေးကြော များသဖွယ်ဖြစ်ကြ၏။ ထိုစီးပွါးရေး လုပ်ငန်းများသည်၊ တိုင်းပြည်၏အခြေအနေ၊ အယူဝါဒပြောင်းလဲသည့်အလျောက် ပေါ်ထွန်း လာခဲ့ကြ၏။ ရှေးယခင်က၊ နိုင်ငံ အစိုးရ၏ တာဝန်ဝတ္တရားသည်၊ အဓိကအားဖြင့်၊ ပြည်တွင်း ငြိမ်းချမ်းရေး၊ ပြည်ပရန် တွန်းလှန်ရေးမျသာဖြစ်သည်။ ထို့နောက်၊ တိုင်းပြည်၏ အခြေအနေ၊ အဆင့်အတန်း၊ အယူအဆပြောင်းလဲသည်နှင့် အမျ၊ အစိုးရ၏ တာဝန်ဝတ္တရားများသည်း များပြား၊ ကြယ်ပြန့်လာလေသည်။ ဥပမာ၊ ယခင်ကမရှိခဲ့ဘူးသော ယဉ်ကျေးမှု၊ လူမှုရေးရာ စသည့်လုပ်ငန်းများကို အစိုးရဌာန လုပ်ငန်းများ အနေဖြင့် ဆောင်ရွက်နေကြပြီဖြစ် သည်။ ထိုနည်းဘူစွာ၊ စီးပွါးရေး လုပ်ငန်းသည်လည်း မြန်မာပြည်အစိုးရ၏ လုပ်ငန်း တရပ်အဖြစ် ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်ကို မည်သူမျ ငြင်းနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။

ထို့ကြောင့်ပင်၊ အင်္ဂလန်ပြည် တရားရုံးများချမှတ်သော အချုိစိရင်ထုံးများကို ယခု မြန်မာပြည်အခြေအနေနှင့် ဟပ်စပ်ရန် မသွယ်ကူလှချေ။ သာခကဆောင်ရ ဇသာ၊ **တန်မလင်နှင့်ဟင်ဟာဖို** အမှု (1)တွင်၊ ဗြိတိသျှသယ်ယူပို့ဆောင်ရေး ကော်မင်ရှင် အဖွဲ့၏ လုပ်ငန်းသည်၊ အစိုးရလုပ်ငန်းမဟုတ်၊ ကုန်သည်တို့ လုပ်ငန်းသာ ဖြစ်သည်ဟု ဘရားသူကြီးများ ယူဆသည်ကို အဓိကထား၍၊ ယင်းအဖွဲ့သည် အစိုးရ၏ ကိုယ်စား လှယ် မဟုတ်ကြောင်းနှင့် ဆုံးဖြတ်ခဲ့၏။ **အရံတပ်များအသင်းနှင့်ဖိလ်ပေါ့** (တ်) အမှု (2) တွင်မူကား၊ အရံတပ်များသည်၊ တိုင်းပြည်ကာကွယ်ရေးဖြစ်သည့် အစိုးရလုပ်ငန်း ကို လုပ်ဆောင်ရသဖြင့်၊ အစိုးရ၏ ကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်၏။ မြန်မာပြည် တွင်မူကား၊ အစိုးရသည်၊ **စီးပွါးရေး** လုပ်ငန်းများတွင် ဝင်ရောက်ဆောင်ရွက် နေသည် ဖြစ်၍၊ နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲသီးနှံရောင်းဝယ်ရေး အဖွဲ့၏ လုပ်ငန်းသည် အစိုးရ**လုပ်ငန်း** တရပ်မဟုတ်ဟု ဆိုရန်ခဲယဉ်းပေမည်။

ယခုကိစ္စမျိုးတွင်၊ လေ့နံ့ဓါးထစ် မှတ်သားယူဆ၍ မဖြစ်နိုင်၊ တိုင်းပြည်၏ စီးပွါး ရေးစံနစ်ကို လေ့လာသုံးသပ် ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီးမှ ယူဆဆုံးဖြတ်ရပေမည်။ ထို့ ကြောင့်ပင်၊ ပါရဂူ **Dr. W. Friedmann** သည်၊ ***New York*** **v.** ***U.S.A.*** (3)

(1) (1950) I.K.B. 18 (2) (1947) 2 All. E.R. 376

(3) 326 U.S. 572 (1945)

အမှုတွင်၊ အမေရိကန် တရားသူတော်တော်ချုပ်၊ တရားသူကြီး Douglas, J. ၏ မြွက်ကြားချက်ကို Law and Social Change in Contemporary Britain ကျမ်း၌ အောက်ပါအတိုင်း ရည်ညွှန်းလေသည်။

> A State's project is as much a legitimate governmental activity whether it is traditional, or akin to private enterprise, or conducted for profit . . . . . What might have been viewed in an earlier day as an improvident or even dangerous extension of State activities may today be deemed indispensable.

၁၉၆၃
သည်စတိတ် အက်ဂရိုး ကား(ဆ်) ချားမာကက် တင်းဆုတ် နှင့် စတီးဘရားသား အင်ကုပ္ပထီလိမိထက်။

ယင်းသို့ကိုးကားပြီးနောက်၊ ထိုကျမ်းစာမျက်နှာ ၂၁၂ ၌ ဤသို့ဆက်လက်မြွက်ကြား၏။

> At present many functions are exercised by public authority which are not a substitute for private enterprise but the outcome of new conceptions of social responsibility.

မြန်မာပြည်တွင်လည်း၊ ထိုအတိုင်းပင်၊ အစိုးရသည်၊ စီးပွါးရေးလုပ်ငန်း များကို နိုင်ငံ၏တာဝန်ဝတ္တရားအနေဖြင့်ဝင်ရောက်ဆောင်ရွက်နေခြင်းဖြစ်သည်။ ၁၉၄၅ ခုနှစ်၊ ကောက်ပဲသီးနှံ စိမံကိန်းအဖွဲ့သည်ၫင်း၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ နိုင်ငံတော်ကောက်ပဲသီးနှံဈေးင်းဝယ်ရေး အဖွဲ့သည်ၫင်း၊ ပါလီမန်က အက်ဥပဒေဖြင့် ကော်ပိုရေးရှင်းအဖြစ် သီးခြားဖွဲ့စည်းခြင်းမပြုဘဲ၊ ဘုရင်ခံ၏ အမိန့်ဖြင့်သာ ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်တကြောင်း၊ ယင်းအဖွဲ့တို့၏ လုပ်ငန်းများကို တင်းတင်း ကြပ်ကြပ် အစိုးရကွပ်ကဲခဲ့သည် တကြောင်းတို့ကိုထောက်သော်၊ ထိုအဖွဲ့နှစ်ဖွဲ့သည်၊ အစိုးရ၏ ကိုယ်စားလှယ်များသာ ဖြစ်သည်ဟုယူဆရပေမည်။

ယခုလက်ရှိ နိုင်ငံတော်ကောက်ပဲသီးနှံဈေးင်း ဝယ်ရေးအဖွဲ့နှင့် စပ်လျဉ်း၍ကား အလွယ်တကူ အဆုံးအဖြတ် ပေးရန် မဖြစ်နိုင်ပေ။ ဤအဖွဲ့သည် အစိုးရ၏လုပ်ငန်းကို ဆောင်ရွက်၍၊ အစိုးရက တင်းတင်း ကြပ်ကြပ် ကွပ်ကဲခံရသည်ကားမှန်၏။ သို့သော်၊ ဤအဖွဲ့နှင့်စပ်လျဉ်း၍၊ အဝယ်တော်များအတွက် လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်သော ပညာရှိ ရွေနေကြီးများက၊ အချက်သုံးချက်တင်ပြကြ၏။ ပဌမအချက်မှာ၊ အဖွဲ့သည်၊ စဉ်ဆက်မပြတ် ဆက်ခံဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့်နှင့်တကွ အဖွဲ့ပိုင် တံဆိပ်တခုရှိသော တရားဝင်အဖွဲ့ဖြစ်ခြင်းဖြစ်သည်။ သို့သော်၊ အဖွဲ့သည် အက်ဥပဒေဖြင့် ဖွဲ့စည်းသော ကော်ပိုရေးရှင်းဖြစ်သဖြင့်၊ ထိုအခြင်းအရာ အဆောင် အယောင်များနှင့် ပြည့်စုံရမည်သာ ဖြစ်သည်။ ဤတရားရုံးချုပ်သည်လည်း၊ ဤနည်းတူ စဉ်ဆက်မပြတ် ဆက်ခံ ဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့်

၁၉၆၃

သည်စတိတ် အက်ဂရီး ကား(လ်) ချား မာကက် တင်းဘုတ် နှင့် စတီးဘရားသား အင်ကုပ္ပဏီ လီမိတက်။

ရှိပြီး၊ မှုးတံဆိပ်လည်း ရှိပေသည်။ ဆောင်ရွက်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်များသာလျှင် အပြောင်း အလဲရှိမည်ဖြစ်သည်။

ဒုတိယအချက်မှာ၊ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး ကုမ္ပဏီများ တရားမမှုစွဲဆို နိုင်၍၊ စွဲဆိုခံရထိုက်သကဲ့သို့ပင်၊ အဖွဲ့သည်လည်း တရားမမှုစွဲဆိုနိုင်၍၊ စွဲဆိုခံရထိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဤအစီရင်သည်၊ နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲသီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေး အဖွဲ့နှင့်ဆက်သွယ်သူများ အငြင်းပွါးသည့် အခါ၌ အလွယ်တကူ ဖြေရှင်းနိုင်ရန်အတွက် ပြုလုပ်ထားသည်ဟုဆိုနိုင်ပေသည်။ အင်္ဂလိပ်ပြည်၌ပင်လျှင်၊ ဤသို့သော အစီရင်များကို ပြုလုပ်ခဲ့ကြောင်း သာကေရှိသည်ကို **ဂရဟင် နှင့် ပြည်သူ့လုပ်ငန်းများဆိုင်ရာ ကော်မရှင်နာများ** အမှတ် (၄)ပါ မြို့က်ကြားချက်များအရ ထင်ရှား၏။ ယင်းအမှုတွင် တရားသူကြီး လော့(ဒ်)ဖီလီမိုးက အောက်ပါအတိုင်းမြို့က်ဆို၏။

> A Crown servant making a contract for the Crown is no more liable than any other agent making a contract for his principal. But for facilitating the conduct of business it is extremely convenient that the Crown should establish officials or corporations who can speedily sue and be sued in respect of business engagements without the formalities of the procedure necessary when a subject is seeking redress from his Sovereign.

နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲသီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့ ကိုယ်တိုင်တရားမမှု စွဲဆိုနိုင်ခွင့် ရှိခြင်း၊ စွဲဆိုခံရထိုက်ခြင်းမှာလည်း ထိုနည်းနှင့်နှင်ပင်ဖြစ်သည်။ ခြားနားချက် တရပ်မှာကား၊ ထိုစဉ်က၊ အင်္ဂလိပ်ပြည်တွင် ဘုရင်မင်းမြတ်အား၊ သာမန်အားဖြင့် တရားမစွဲနိုင်ပေ။ ယခုအဖွဲ့မှာမူ ဥပဒေအရ တရားစွဲဆိုခံရထိုက်ပေသည်။ သို့ဖြစ်၍၊ ယခုတင်ပြသော ဒုတိယအချက်ကြောင့်၊ နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲသီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့၏ လုပ်ငန်းသည်၊ နိုင်ငံအစိုးရ လုပ်ငန်းမဟုတ်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။

တတိယအချက်မှာ၊ နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲသီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေး အဖွဲ့သည်၊ ကုမ္ပဏီများနည်းတူ အခွန်ထမ်းဆောင်ရန် တာဝန်ရှိခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုအဖွဲ့ဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၇ တွင်အောက်ပါအတိုင်း ပြဋ္ဌာန်းထား၏။

> "၂၇။ ကုမ္ပဏီတခုက မိမိ၏အသားတင် ဝင်ငွေပေါ်တွင် အခွန်မျှားပေးဆောင်ရသည့်နည်းလမ်း အတိုင်း၊ ထိုကုမ္ပဏီ၌ အခွန်ပေးဆောင်ရန် တာဝန်ရှိသည်နှင့်အမျှ၊ အဖွဲ့မှာလည်း၊ မိမိ၏ အသားတင်ဝင်ငွေ အပေါ်တွင် အခွန်မျှားပေးဆောင်ရန်တာဝန်ရှိရမည်။"

(4) (1901) 2 K.B. 781, 790

၁၉၆၃

သည်စတိတ် အက်ဂရီး ကား(လ်) ချား မာကက် တင်းဘုတ် နှင့် စတီးဘရားသား အင်ကုမ္ပဏီ ဝိမိတက်။

နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲသီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေး အဖွဲ့သည်၊ မိမိ၏ အသားတင်ဝင်ငွေ အပေါ်တွင် အမြတ်ဘော်ဇနှုန် ပေးဆောင်ရန် တာဝန်ရှိလျှင် အဖွဲ့၏လုပ်ငန်းကို နိုင်ငံ အစိုးရသုပ်ခန်းအဖြစ် ထားရှိရန် ပါလီမန်ရည်ရွယ်ခဲ့ သလောဟူ၍ စောဒနာဘွယ်ရာ ဖြစ်သည်။ ပိုမိုရှိ အဓိပ္ပါယ်သက်ရောက်စေသည့်အချက်မှာ၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲသီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့ အမိန့်တွင်၊ အပိုဒ် ၁၉ **"The Board shall not be liable to pay income-tax or super-tax on any of its income, profits or gains"** ဟူသောပြဋ္ဌာန်းချက်ပင် ဖြစ်သည်။ သို့သော် ဤအချက် နှင့်စပ်လျဉ်း၍ အဆုံးအဖြတ်ပေးရန် မလိုတော့ပေ။ အကြောင်းသော်ကား၊ အဖွဲ့၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးက၊ ၁၉၄၅ ခုနှစ်၊ ကောက်ပဲသီးနှံ စီမံကိန်းအဖွဲ့၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ နိုင်ငံခြား ကောက်ပဲသီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေး အဖွဲ့အသီးသီးသည်၊ နိုင်ငံအစိုးရ၏ကိုယ်စား အစိုးရသုပ်ခန်းကို လုပ်ဆောင်သော အဖွဲ့များဖြစ်ကြောင်း ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေ အရဖွဲ့စည်းသော အဖွဲ့မှကား၊ ယင်းသို့အစိုးရ၏ကိုယ်စား အစိုးရလုပ်ငန်းကို လုပ်ဆောင် သောအဖွဲ့ ဖြစ်မဖြစ်ကို စဉ်းစားရန်မလိုတော့ကြောင်း။ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲသီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့ အက်ဥပဒေကို ပြင်သည့် ဥပဒေပုဒ်မ ၃၂ က အရ၊ ကောလဗဲည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပဌမဇယား၊ အပိုဒ် ၁၄၉ သည်၊ ယင်းအဖွဲ့က ဖြစ်စေ အဖွဲ့ကိုယ်စားဖြစ်စေ၊ စွဲဆိုသည့် တရားမမှုများနှင့် သက်ဆိုင်စေရမည်ဟု မူလအက်ဥပဒေ အာဏာတည်သည့် နေ့ရက်တွင် စတင်အာဏာတည်စေရန် အတိ အလင်းပြဋ္ဌာန်းသိုက်ကြောင်းနှင့် လျော်ကလဲ၏။ ယခုကဲ့သို့သော နောက်ကြောင်း ပြန် အကျိုးသက်ရောက်စေသော အက်ဥပဒေမျိုးကို တရားရုံးများ အသိအမှတ် ပြုသည်ကို **မင်္ဂဆောက်ရန်ချောဒတ်(စ်)ကျက်သာဘိုင်၊** အမှု (၅) တွင်ဖေါ်ပြထား၏။

ထို့ကြောင့်၊ နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲသီးနှံရောင်းဝယ်ရေး အဖွဲ့သည်၊ ကာလစည်းကမ်း သတ် အက်ဥပဒေဇယား (၁)၊ အပိုဒ် ၁၄၉ တွင်၊ အကျုံးဝင်သည်ဟုဖြေဆိုရန်ရှိ၏ သည်။

(၅) ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီးရင်ထုံးများ တရားလွှတ်တော်ချုပ် ၂၂၇။

တရားမပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး ရွှေတွင်

† ၁၉၆၃

ပြီလ ၃၀ ရက်။

အာယာဆမတ်(ချ်) (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ဟူကွမ်ချန် (လျှောက်ထားခံရသူ)*

တရားမကျင့်ထုံး ကိုဒဥပဒေအပိုဒ် ၉၊ နည်း ၈၊ အပိုဒ် ၁၇၊ နည်း ၂ အမှုကို ပလပ်ခြင်းကိစ္စ။

လျှောက်ထားသူသည်၊ အောက်ရုံးတွင် တရားလိုအဖြစ် အမှုနှစ်မှု ဒဲ့ဆိုထားရာ၊ ပဌမမှုတွင် နှစ်ဦးနှစ်ဘက်သော သက်သေများကို စစ်ပြီးခဲ့၏။ အပိုဒ်ကား မချမှတ်သေးပေ၊ ဒုတိယအမှုနှင့်အတူ အပိုဒ်ချမှတ်ရန် ထားဟန်တူပေသည်။ ဒုတိယအမှုတွင်ကား တရားလို သက်သေများသာ စစ်ပြီး၍ တရားခံသက်သေများစစ်ရန် အမှုကို ချိန်းဆိုထားလေသည်။ ထိုဒုတိယအမှုကို ချိန်းဆိုထားသော် နေ့တွင် တရားလိုလည်းမလာ၊ တရားလို၏ ကိုယ်စားလည် မည်သူမှ မလာ၍ အမှုနှစ်မှုစလုံးကို ပလပ် လိုက်သည်။

တရားရုံးချုပ်သို့ ပြင်ဆင်မှုလျှောက်ထားရာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ပဌမမှုတွင် နှစ်ဘက်သော သက်သေများကို စစ်ဆေးပြီးဖြစ်၍ ဆက်လက် ကြားနာရန် ချိန်းဆိုခြင်းမပြုသဖြင့်၊ အောက်ရုံးသည် ၎င်းအမှုကို အပိုဒ် ၉၊ နည်း ၈၊ အရ ပလပ်ခြင်း မပြုနိုင်။

လန်ကာနေ့နှင့် ဇကီး၊ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၄ ခုနှစ် (Lahore)၊ စာမျက်နှာ ၅၆ အရ ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။

ဒုတိယအမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ကား၊ အမှုပလပ်ခြင်းမှာ ကြားနာရန် ချိန်းသည့်နေ့တွင် တရားလို မလာရောက်သဖြင့် ပလပ်သည်ဖြစ်၍ အပိုဒ် (၁၇)၊ နည်း (၂) တွင် အကျုံးဝင်သည်ဟု ယူဆရပေ မည်။ ထိုနေ၌ တရားလိုသည် လုံလောက်သော အကြောင်းမရှိဘဲ၊ ရုံးသို့မလာရောက် ပျက်ကွက် ကြောင်းထင်ရှားသည်။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။မစ္စတာ ဂျီ၊ အင် ဘနာဂျီ။

လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။မစ္စတာ အက်(စ်)၊ အာ(ရ်)၊ အာမက်ဂျဖါး။

---

* ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၅၈/၅၉။

† ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးအမှုအမှတ် ၁၀၁၀ တွင် ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ မေလ ၁၀ ရက်နေ့စဲပါ၊ ရန်ကုန်မြို့၊ စတုတ္ထတရားမ တရားသူကြီး ဒုံးတော်၏ ချမှတ်သော အမိန့်ကို ပြင်ဆင်မှု။

၁၉၆၃

အာယာဆမတ်(ချ်) နှင့် ဟူကွမ်ချန်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုနှစ်မှုကို တခါနှိပ်တည်း ကြားနာသည် ဖြစ်၍၊ အမိန့်တရပ်ဖြင့်ပင် အဆုံးအဖြတ် ပြုမည်ဖြစ်သည်။

ရန်ကုန်မြို့၊ ဒုတရားမတရားရုံး အမှုအမှတ် ၁၀၁၀/၅၈ ၌ ယခု လျှောက်ထားသူ အာယာဆမတ်(ချ်)သည်၊ ဟူကွမ်ချန်အား၊ ထိုရုံးအမှုအမှတ် ၁၀၁၄/၅၈ တွင်၊ ရပ်(ချ်)ဗယာမူဆင်းအား၊ မိမိပိုင်အိမ်မှ ထွက်ခွါသွားစေရန် တရားစွဲဆိုခဲ့လေသည်။ အမှုအမှတ် ၁၀၁၀/၅၈ တွင် နှစ်ဦးနှစ်ဘက် ပေးပြသော သက်သေများ အားလုံးကို စစ်ဆေးပြီးခဲ့လေသည်။ သို့သော် ထိုအမှုတွင် အမိန့်ချမှတ်ခြင်း မပြုသေးဘဲ၊ အမှုအမှတ် ၁၀၁၄/၅၈ နှင့်အတူ အမိန့်ချမှတ်ရန် ထားရှိဟန်တူသည်။ ထိုအမှုအမှတ် ၁၀၁၄/၅၈ တွင် တရားလိုအတွက် သက်သေပေးပြပြီးနောက် တရားခံနှင့် ၎င်း၏ သက်သေများအား ကြားနာရန်အတွက် အမှုကို ၁၉၆၁ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၂ ရက်နေ့ သို့ ချိန်းလိုက်သည်။ ထို ၁၉၆၁ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၂ ရက်နေ့ ကျရောက်သောအခါ အမှုခေါ်ရာတွင် တရားလို၏ ရှေ့နေကြီး မလာ၊ တရားလိုမှာ အသင်းဖြစ်သည်။ သို့သော် ၎င်းကိုယ်စား တဦးတယောက်မျှ မလာ။ ထို့ကြောင့် နှစ်မှုစလုံးကို စရိတ်နှင့် ပလပ်လိုက်သည်။

အမှုအမှတ် ၁၀၁၀/၅၈ တွင်၊ နှစ်ဦးနှစ်ဘက် သက်သေများ စစ်ဆေးပြီးဖြစ်၍၊ တရားလို မလာသည့်အတွက်၊ အောက်ရုံးသည် ၎င်း၏အမှုကို ပလပ်ခြင်းမပြုနိုင်ပေ။ တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၁၇၊ နည်း ၂ အရဎင်း၊ အမိန့် ၉၊ နည်း ၈ အရဎင်း အမှုကို ကြားနာစစ်ဆေးရန်အတွက် ခေါ်သည့်အခါ၌၊ တရားလို မလာရောက်မှသာလျှင် ၎င်း၏အမှုကို ပလပ်နိုင်မည် ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင်လည်း၊ လန်ကာခန် နှင့် ဧကီး တို့အမှု (၁) တွင်၊ နှစ်ဦးနှစ်ဘက် တင်ပြသော သက်သေများ စစ်ဆေးပြီးနောက်၊ အမှုပါ မြေ၏တန်ဘိုးကို စုံစမ်းရန်အတွက် ကော်မရှင်နာ ခန့်အပ်လိုက်ပြီး၊ ထိုကော်မရှင်နာ၏ အစီရင်ခံစာကို စောင့်ဆိုင်းရန် အမှုခွါနိုးသည့်နေ့၌၊ တရားလို မလာရောက်သည်တွင် တရားရုံးသည် အမှုကို အမိန့် ၉၊ နည်း ၈ အရ၊ ပလပ်လိုက်ရာ။ လာဟို တရားလွှတ်တော်က အမှုကို မလာသင့်၊ ရက်ခြိန်းပေးသင့်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့လေသည်။ ဤအမှုမှာ မှာလည်း နှစ်ဦးနှစ်ဘက် သက်သေများ စစ်ဆေးပြီးဖြစ်၍၊ ဆက်လက် ကြားနာရန် ခြိန်းဆိုခြင်း မပြုသဖြင့်၊ အမှုကို အမိန့် ၉၊ နည်း ၈ အရ ပလပ်နိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ ထို့ကြောင့် အမှုအမှတ် ၁၀၁၀/၅၈ ကို ပလပ်သည့် အမိန့်ကိုပယ်ဖျက်ပြီး၊ ထိုအမှုကို ဆက်လက် ကြားနာရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ဒုဘိယ အမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ကား၊ ထိုအမှုကို ကြားနာစစ်ဆေးရန်အတွက်၊ ၁၉၆၁ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၂ ရက်နေ့သို့ ချိန်းလိုက်ရာတွင်၊ ထိုနေ့ ကျရောက်သော

(၁) အေးအိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၄ ခုနှစ်၊ စာ ၅၆၊ လာဟို။

၁၉၆၃

အာယာဆ
မတ် (ချို)
နှင့်
ဟူကမ္မချန်။

အခါ၊ တရားလိုဖြစ်စေ၊ ၎င်း၏ ရွှေနေကြီးဖြစ်စေ လာရောက်ခြင်း မပြုသဖြင့် အမှုကို ပလပ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ လျှောက်ထားသူ၏ ယခုရှိရွှေနေကြီးက ထိုအမှုတွင် တရားလို၏ သက်သေများကို စစ်ဆေးပြီး ဖြစ်သဖြင့်၊ အမှုကိုမပလပ်သင့်ကြောင်း၊ ရှိသမျှသော သက်သေခံချက်အပေါ် မူဘည်၍၊ အမိန့် ချမှတ်သင့်ကြောင်းနှင့် လျှောက်လဲလေသည်။ ယခုပလပ်ခြင်းမှာအမှုကြားနာရန် ချိန်းသည့်နေ့တွင် တရားလို မလာရောက်သဖြင့်၊ ပလပ်သည်ဖြစ်၍ အမိန့် ၁၇၊ နည်း ၂ တွင် အကျုံးဝင်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ ထိုအမိန့်ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များဘွင်၊ တရားလို မလာရောက်လျှင်၊ တရားရုံးသည် အမိန့် ၉ အရ၊ အခြေးယူနိုင်ကြောင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် အခြား သင့်လျော်သော အမိန့် ချမှတ်နိုင်ကြောင်း ဖေါ်ပြထားလေသည်။ အမိန့် ၁၇၊ နည်း ၃ အရမူကား၊ အမှုသည် တဦးဦးက သက်သေပြရန် ဖြစ်စေ၊ အခြားဆောင်ရွက်ရန် ဖြစ်စေ၊ အချိန်တောင်းသဖြင့်၊ အချိန်ပေးပြီးနောက်၊ ယင်းသို့ ဆောင်ရွက်ရန် ပျက်ကွက်လျှင်၊ တရားရုံးသည် အမှုကို ဆုံးဖြတ်နိုင်သည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားလေသည်။ ထိုပြဋ္ဌာန်းချက် နှစ်ရပ်ကို နှိုင်းယှဉ်၍ လေ့လာသော်၊ ယခု ပေါ်ပေါက်သည့် အခြေအနေ၌ တရားရုံးသည် အမှုကို ဆုံးဖြတ်ရမည် မဟုတ်ကြောင်း ပေါ်လွင်ထင်ရှားလေသည်။ ထိုမှတပါးလည်း၊ ယခု အမှုပါ နေ့စဉ် မှတ်တမ်းကို လေ့လာရာ၌၊ တရားခံက အချိန်တောင်းသဖြင့် အမှုကို ၁၉၆၁ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၂ ရက်နေ့သို့ ရက်ချိန်းပေးလိုက်ရကြောင်း အတိအကျ မေပေါ်လွင်ချေ။

ထိုနေ၌၊ တရားလိုသည် လုံလောက်သော အကြောင်းမရှိဘဲ၊ ရုံးသို့မလာရောက်၊ ပျက်ကွက်ကြောင်း ထင်ရှားသည်။ ထို့ကြောင့် အောက်ရုံး ကိုးကားသော စီရင်ထုံးများအရ၊ အမှုကို ပြန်လည်ဖွင့်ရန် လျှောက်ထားသည်ကို ပယ်သည်မှာ မှန်ကန်သည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် တရားမပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၅၈/၆၁ ကို၊ ပယ်လိုက်သည်။

အမှုသည်များသည် မိမိတို့၏ တရားစရိတ်ကို မိမိတို့ အသီးသီး ကျခံကြရမည်။

တရားမအထွေထွေမှု

တရားသူကြီး ဦးစံမောင်နှင့် တရားသူကြီး ဦးကျော်ဇံဦး တို့ရှေ့တွင်

ဦးဂုဏ်ဝန္တ (စောဒက) † ၁၉၆၃
နှင့် ခြေလ ၁၃ ရက်။
ဦးဒေဝန္ဒာဘိဝံသ ပါ ၃ (စုဒိတကများ)*

အမှုခေါ်စာချုပ်တော် ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနနှင့် ဝိနိစ္ဆယခုံ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၂ က၊ ငိနိစ္ဆယဋ္ဌာန နည်းဥပဒေ ၁၁-၁၂ နှင့် ၁၄ ပြင်ဆင်ထားသည့် ပုဒ်မ ၄၆၊ ပုဒ်မ ၂၂ (၁) (က) နှင့် ပြင်ဆင်ထားသည့် ပုဒ်မ ၄၇ တို့ကို မလိုက်နာခြင်း ဥပဒေအရ စစ်ဆေးစီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ငိနိစ္ဆယခုံးက အမှုသည်များအား ချိန်းဆိုသည့် နေရာနှင့် အချိန်တွင်၊ လာရောက်ရန် အကြောင်းကြားသော်လည်း၊ တဦးဦးက ပျက်ကွက်လျှင်၊ အမှုကို အနည်းဆုံး ၇ ရက် ရှေ့ဆိုင်းပြီး၊ အားလုံးသော အမှုသည်တို့အား စာဖြင့် အကြောင်းကြားရမည်ဟု ပြင်ဆင်ထည့်သွင်းထားသော ပုဒ်မ ၄၂ (က) က ဓာဆိုရှိသော်လည်း၊ ဤအမှုတွင် လိုက်နာခြင်းများ မရှိကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ ထို့ပြင် ငိနိစ္ဆယဋ္ဌာန နည်းဥပဒေ (၁၁) (၁၂) နှင့် (၁၄) တို့ကို လိုက်နာခြင်းမပြုခဲ့ပေ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သည့် နေ့ရက်နှင့် အချိန်တို့ကိုလည်း ပြင်ဆင်ထည့်သွင်းထားသော ပုဒ်မ ၄၀ အရ အမှုသည်များထံ စာဖြင့်ကြိုတင်အကြောင်းကြားခြင်း မရှိခဲ့ပေ။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ၊ ပုဒ်မ ၂၂ (၁) (က) နှင့် ပြင်ဆင်ထားသည့် ပုဒ်မ (၄၇) အရ၊ စီရင်ချက်ကို ဆိုင်ရာ ငိနည်းဓိရ် ဆရာတော်အားလုံးက လက်မှတ်ရေးထိုးရမည်ဖြစ်ရာ၊ စုဒိတက အမှတ် ၁၊ ဦးဒေဝန္ဒာဘိဝံသ တပါးတည်းသာ စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်လက်မှတ်ရေးထိုး ထားသည်ဖြစ်၍၊ ဥပဒေအရ စစ်ဆေးစီရင်ပိုင်ခွင့် မရှိသည်မှာ ထင်ရှားသဖြင့်၊ အမှုခေါ်စာချုပ်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

စောဒကအတွက်။ ။ဦးဘသန်း (၁)။

စုဒိတက ၂ အတွက်။ ။ဦးထွန်းလွင်။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။အစိုးရရှေ့နေကြီး ဦးလှမောင်။

တရားသူကြီး ဦးကျော်ဇံဦး။ ။ဤအမှုတွင်၊ ၁၃၂၄ ခုနှစ်၊ တော်သလင်းလပြည့်ကျော် ၈ ရက်နေ့စွဲပါ၊ စုဒိတကအမှတ် ၁-ဦးဒေဝန္ဒာဘိဝံသ က၊ ဟံသာဝတီခရိုင်၊ တံတားမြို့နယ်၊ ကင်းရွာအနောက်ကျောင်း၌၊ သီတင်းသုံးနေတော်မူသော ရဟန်းတော်

---

* ၁၉၆၂ ခု၊ တရားမအထွေထွေ လျှောက်လွှာအမှတ် ၁၈၄။

† အမှုခေါ်စာချုပ်တော် အမိန့်ထုတ်ဆင့်ရန်၊ လျှောက်ထားသော လျှောက်လွှာ။

၁၉၆၃

ဦးဂုဏာဝန္တနှင့် ဦးဒေဝန္ဒာဘိဝံသ ပါ ၃။

များနှင့် ရန်ကုန်မြို့ ဗဟန်းရပ်၊ ရွှေနံ့သာကျောင်းနေ၊ စောဒက ဦးဂုဏာဝန္တတို့အား အဆိုပါ တံဘေးမြို့နယ်၊ ကင်းရွာ အနောက်ကျောင်းကို စုဒိတကအမှတ် ၂-ဦးသုမန အား လက်ရောက်ပေးအပ်ရန် ချမှတ်သောဆုံးဖြတ်ချက်ကို၊ အမှုခေါ် စာချုပ်တော် ဖြင့် ချေဖျက်ရန် လျှောက်ထားခြင်းဖြစ်သည်။

အကြောင်းမှာကား၊ ဦးသုမနက၊ အဆိုပါ ကင်းရွာ အနောက်ကျောင်းကို၊ ၎င်းသာ ပိုင်သည်ဟု လျှောက်ထားရာ၊ စောဒကနှင့် စုဒိတကအမှတ် ၂-ဦးသုမနတို့၏ သဘောဘူမဲ့စည်းဒသာခုံ၊ သို့မဟုတ် ဝိနိစ္ဆယဌာနနှင့် ဝိနိစ္ဆယခုံ အက်ဥပဒေအရ၊ နယ်ပိုင် တရားမရုံးမှ ဖွဲ့စည်းပေးသော ခုံလည်းမဟုတ်သည့်အပြင်၊ အမှုစစ်ဆေးရန် ရှိကြောင်းကိုလည်း အကြောင်းကြားစာ မထုတ်ခဲ့ဘဲ၊ စုဒိတက အမှတ် ၁-ဦးဒေဝန္ဒာဘိဝံသ တပါးတည်းကသာ ဥပဒေအရမဟုတ်ဘဲ၊ ဆုံးဖြတ်ချက်ပေးထားကြောင်း ဖေါ်ပြထားသည်။

၁၃၁၁ ခုနှစ်၊ ဝိနိစ္ဆယဌာနနှင့် ဝိနိစ္ဆယခုံ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅ (၁)အရ၊ အဓိကချက်ား တခုကို ကြားနာစစ်ဆေး စီရင်ဆုံးဖြတ်ရန် အလို့ငှါ၊ မြို့နယ် ဝိနိစ္ဆယဌာနမှာ ဆိုင်ရာ မြို့နယ် ဝိနည်းခိုရ်ဆရာတော် အနည်းဆုံး သုံးပါးပါဝင်စေရမည်။ ထို့အပြင်၊ ပြင်ဆင် ထည့်သွင်းထားသည့် ပုဒ်မ ၃၅ အရ၊ စောဒကနှင့် စုဒိတကတို့သည်၊ မိမိတို့ သဘောတူ ဖွဲ့စည်းသည့် ဝိနိစ္ဆယခုံတွင် အမှုကို ကြားနာစစ်ဆေးရန်၊ မိမိတို့သဘောဘူရာပုဂ္ဂိုလ်ဘဉီး ဖြစ်စေ၊ အများဖြစ်စေ၊ ခုံဝိနည်းမိုရ်အဖြစ် ရွေးချယ် တင်မြှောက်နိုင်ပေသည်။

သဘောမတူကြလျှင်၊ အမှုကို ပြင်ဆင်ထည့်သွင်းထားသည့် ပုဒ်မ ၃၆ အရ၊ သက်ဆိုင်ရာ နယ်ပိုင် တရားမရုံးတွင် စွဲဆိုရမည်ဖြစ်သည်။ ဝိနိစ္ဆယခုံက အမှုသည်များ အား ချိန်းဆိုသည့် နေရာနှင့် အချိန်တွင် လာရောက်ရန် အကြောင်းကြားသော်လည်း တဦးဦးက ပျက်ကွက်လျှင်၊ အမှုကို အနည်းဆုံး ၇ ရက်ရှေ့ဆိုင်းပြီး၊ အားလုံးသော အမှုသည်တို့အား စာဖြင့် အကြောင်းကြားရမည်ဟု ပြင်ဆင်ထည့်သွင်းထားသော ပုဒ်မ ၄၂ က၊ အဆိုရှိသော်လည်း လိုက်နာခြင်းများ မရှိကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ ၁၃၁၄ ခုနှစ်၊ ဝိနိစ္ဆယဌာန နည်းဥပဒေ ၁၁၊ ၁၂ နှင့် ၁၄ တို့ကို လိုက်နာခြင်း မပြုခဲ့ပေ။ ဤသို့ အကြောင်းကြားပြီးမှသာလျှင်၊ အမှုသည်၏ မျက်ကွယ်တွင် ကြားနာစစ်ဆေး စီရင်နိုင်ပေသည်။ ထို့အပြင်၊ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်သည့်နေ့ရက်နှင့် အချိန်တို့ကိုလည်း ပြင်ဆင်ထည့်သွင်းထားသော ပုဒ်မ ၄၆ အရ၊ အမှုသည်များထံ စာဖြင့် ကြိုတင် အကြောင်းကြားခြင်း မရှိခဲ့ပေ။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ၊ ပုဒ်မ ၂၂(၁)(က)နှင့် ပြင်ဆင် ထည့်သွင်းထားသည့် ပုဒ်မ ၄၃ အရ၊ စီရင်ချက်ကို ဆိုင်ရာ ဝိနည်းမိုရ် ဆရာတော် အားလုံးက၊ လက်မှတ် ရေးထိုးရမည် ဖြစ်ရာ၊ စုဒိတက အမှတ် ၁-ဦးဒေဝန္ဒာဘိဝံသ

တပါးတည်းသာ စစ်ဆေးဆုံးဖြတ် လက်မှတ် ရေးထိုးထားသည်ဖြစ်၍၊ ဥပဒေအရ၊ စစ်ဆေးစီရင်ပိုင်ခွင့် မရှိသည်မှာ ထင်ရှားသဖြင့်၊ အထက်ပေါ်ပြပါ စီရင်ဆုံးဖြတ်ချက်မှာ တရားမဝင်သော စီရင်ဆုံးဖြတ်ချက် ဖြစ်သည်အားလျော်စွာ၊ အမှုခေါ် စာချွန်တော်ဖြင့် ခေါ်ဖျက်လိုက်သည်။

အမှုသည်များသည်၊ မိမိတို့တရားစွဲဆိုခဲ့ရသော အသီးသီး ကျခံရမည်ဖြစ်သည်။

၁၉၆၃

ဦးကုလာဒန္တ နှင့် ဦးဒေဝနာဘိဝံသ ပါ ၃။

တရားမအထွေထွေမူ

တရားသူကြီး ဦးစံမောင်နှင့် တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင့်တို့ရှေ့တွင်

† ၁၉၆၃ ဧပြီလ ၂၆ ရက်။

ဦးအုံးတင် (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ဒေါ်တင်မြ ပါ ၂ (လျှောက်ထားခံရသူများ)*

ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆၊ ယခင်တရားလွှတ်တော်က တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၄၁၊ နည်းဥပဒေ ၂၃ အရ အမှုကို ပြန်လည်စစ်ဆေးရန် ချမှတ်သောအမိန့်— စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီမဟုတ်— အပြီးအသတ်အမိန့် (final order) ဖြစ်မဖြစ်။

လျှောက်ထားသူသည်၊ ယခင် တရားလွှတ်တော်ကတရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၄၁၊ နည်းဥပဒေ ၂၃ အရ၊ မိမိတရားခံအဖြစ် ပါဝင်နေရှိ ပဏာမ ကောက်ချက်ဖြင့် အောက်ရုံးကပလပ်သော အမှုကို ပြန်လည်စစ်ဆေးရန် ချမှတ်သော အမိန့်ကို မကျေနပ်၍၊ ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆ အရ အယူခံဝင်ရာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ အရ အခွင့်ထူး ရရှိနိုင်ရန်၊ အယူခံဝင်သော အမိန့်သည် စီရင်ချက်၊ ဒီကရီ၊ သို့မဟုတ် အပြီးသတ် အမိန့်ဖြစ်ရမည်။ယခုအမှုတွင်သက်ဆိုင်သည့်အမိန့်မှာ၊ စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီမဟုတ်ကြောင်းမှာ ထင်ရှားသည်။

အပြီးသတ်အမိန့် (final order) ဟုတ်မဟုတ် စဉ်းစားရာ၌၊ ယခုအမိန့်မျိုးသည် အပြီးသတ်အမိန့်မဟုတ်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။

Abdul Rahman v. *D. K. Cassim & Sons*, 11 Ran., p. 5 ကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။

Waryam Singh and others v. *Haranam Singh and another*, ၁၉၁၉ ခုနှစ်၊ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ လဟိုး၊ စာမျက်နှာ ၂၉၂။

Arumugan Chetti v. *Raja Jagaveera Rama Venkateswara Ettappa*, I.L.R. 28, Mad., p. 444; *Abdul Qavi Khan and others* v. *Bhalan Khan and others*, 11 Ran., p. 58 တို့ကိုရည်ညွှန်း၍ ခဲ့ခြားသည်။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဒေါက်တာဦးဝဏ္ဏဘော်။

လျှောက်ထားခံရသူ(၁)အတွက်။ ။ဦးဇေယျ

---

* ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမ အထွေထွေမူ လျှောက်လွှာအမှတ် ၁၁၂။

† ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမအယူခံမူအမှတ် ၃၅ တွင်၊ ရန်ကုန်မြို့၊ တရားလွှတ်တော်၏ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊မတ်လ ၂၈ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကို မကျေနပ်၍ အထူးအယူခံဝင်ခွင့်ပြုရန် လျှောက်လွှာ။

၁၉၆၃
ဦးအုံးတင်
နှင့်
ဒေါ်တင်မြ
ပါ ၂။

စာရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်။ ။ယခုအမှုမှာ၊ ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ အရ၊ ဒုတိယ အယူခံခင်နိုင်ရန် အခွင့်ထူးရရှိရန် လျှောက်ထားသည့်အမှု ဖြစ်ပေသည်။

အမှုအကြောင်းအရာကို ဖော်ပြရမူ၊ လျှောက်ထားသူ ဦးအုံးဘင်နှင့် လျှောက်ထားခံရသူများဖြစ်သူ၊ ဒေါ်တင်မြနှင့် ဒေါ်စောဘင့် တို့မှာ ညီအစ်ကို မောင်နှမများဖြစ်၍၊ ပန်းတနော်ပိုင်၊ ရွှေလွှေရွာနေ၊ ကွယ်လွန်သူ မြန်မာ-ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ ဦးဘိုးစောနှင့် ဒေါ်ခွိန်ဘို၏ သားသမီးများ ဖြစ်လေသည်။ ဒေါ်ခွိန်မှာ လွန်ခဲ့သည့် ၁၉၄၅ ခုနှစ် ခန့်ကသေဆုံး၍ ဦးဘိုးစောမှာမူ၊ ၁၉၅၅ ခုနှစ်တွင် အနိစ္စရောက်ခဲ့ရာ၊ ၎င်းတို့မိုဘ မူးတို့ပါစာရင်းအရ ရွှေပြောင်းနိုင်သည့် ပစ္စည်းနှင့် မရွှေပြောင်းနိုင်သည့် ပစ္စည်းခန့်မှန်းခြေတန်ဘိုး ၄,၇၇,၀၀၁ ကျပ်တို့ကျန်ရှိရစ်ရာ၊ ၎င်းပစ္စည်းများကို ဦးဘိုးစောသေဆုံးစဉ်မှစ၍၊ လျှောက်ထားသူက လက်ရှိရယူ၊ အကျိုးခံစားနေပြီး၊ ခွဲဝေပေးရန် တောင်းဆိုသော်သည်း မခံရှိခဲ့ပါဆိုကြောင်း၊ သို့အတွက် လျှောက်ထားခံရသူ ဒေါ်တင်မြက ထိုပစ္စည်းများမှ မိမိရသင့်ရထိုက်သည့် အမွေစုကို ရရှိရန်၊ မအုပ်မြို့၊ ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၂ တွင်၊ လျှောက်ထားသူနှင့် သျှောက်ထားခံရသူ ဒေါ်စောဘင့်တို့အပေါ် အမွေမှု စွဲဆိုခဲ့ရာ၊ တရားသို့ဒေါ်တင်မြက အမှုစီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာနှင့် တံဆိပ်ဘောင်ခေါင်းပေးရန် အတွက်၊ အမှုတန်ဘိုးကို ငွေ ၁၅,၅၀၀ ကျပ်သာ သတ်မှတ်ခဲ့သည်ဟု၎င်၊ တရားခံများဖြစ်သူ လျှောက်ထားသူ ဦးအုံးဘင်နှင့် ဒေါ်စောဘင့်တို့က၊ ထိုသို့ သတ်မှတ်တံဆိပ်ဘောင်ခေါင်း ထမ်းဆောင်ခြင်းမှာ တန်ရာတန်ဘိုးထက် အဆမတန် သေးငယ်နည်းပဲ့ဆိုထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဟု ကန့်ကွက်ကြလေသည်။

ထို့ကြောင့်၊ ခရိုင်တရားမရုံးတော်မှ စဉ်းစားရန် အောက်ပါ ပဏာမကောက်ချက် ၂ကိုထုတ်နုတ်ခဲ့လေသည်။

(1) Are Ko San Maung and Ma Khin Tin necessary parties in the suit as alleged in paragraph 8 of first defendant's written statement?

(2) (*a*) Is the suit under-valued as alleged in paragraph 9 of the first defendant's written statement ?

(*b*) If so, what is the proper Court fee?

အဆက်ပါ ကောက်ချက်နှင့် ပတ်သက်၍၊ ပဌမကောက်ချက်ကို ကန့်ကွက်သူများက စွန့်လွှတ်သဖြင့်၊ ဒုတိယကောက်ချက်နှင့် ပတ်သက်၍၊ ရုံးတော်မှ တရားလို ဒေါ်တင်မြသည်၊ ယခုအမှုတွင် ပေါ်ပြူပါ ပစ္စည်းများ၏ ၃ ပုံ ၁ ပုံကို၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ

၁၉၆၃
ဦးအုံးထင်
နှင့်
ဒေါ်တင်မြ
ပါ ၂။

ဥပဒေအရ၊ ရယူရန်စွဲဆိုခြင်း ဖြစ်သဖြင့်၊ ထိုပစ္စည်းများ၏ တန်ဘိုး ၃ ပို ၁၀ ပို၀ေါ် တဲ့ဆိပ်ခေါင်း ထမ်းဆောင်ရမည်ဟု အမိန့်ချမှတ်သည်တွင်၊ ဒေါ်တင်မြက ကျသင့်သည့် တဲ့ဆိပ်ဘော်ခေါင်းအတွက် ငွေကို မသားသင်း သဖြင့်၊ ၎င်း၏အမှုကို စရိတ်နှင့် တကွ ပလပ်လိုက်သည်။

ဤသည်တွင်၊ တရားလို ဒေါ်တင်မြက၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ယခင်တရားလွှတ်တော်သို့ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊တရားမ ပဌမအယူခံမှုအမှတ် ၃၅ တွင်၊ အယူခံဝင်ခဲ့ရာ၊ တရားလွှတ်တော်မှ ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီး ချမှတ်ခဲ့သည့် စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီကိုပယ်ဖျက်၍ အမှုကို တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၄၁၊ နည်းဥပဒေ ၂၃ အရ၊ ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးရုံးသို့ ဥပဒေအရ ဆက်လက် စစ်ဆေးရန် ပြန်လည်ပေးပို့ခဲ့ လေသည်။ ထို့အတွက်၊ လျှောက်ထားသူက ထိုအမိန့်ကို အယူခံ ဝင်နိုင်ရန်၊ ယခင်တရားလွှတ်တော်သို့ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ တရားမအသေးအဖွဲမှု အမှတ် ၂၇ တွင်၊ ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေးအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅ အရ၊ လျှောက်ထားပြီး၊ ယခုလျှောက်လွှာကိုမူ၊ ယခင်တရားလွှတ်တော်ချုပ်သို့၊ ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေးအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆ အရ၊ အခွင့်ထူးရရှိရန် ထပ်မံ လျှောက်ထားခဲ့သေသည်။ထိုသို့လျှောက်ထားခဲ့ပြီးနောက်၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊မေလ ၁ ရက် နေ့တွင်၊ ယခင်တရားလွှတ်တော်ရုံးနှင့် တရားလွှတ်တော် ချုပ်တို့ကို ဖျက်သိမ်းခဲ့၍၊ ယခုတည်ရှိသည့် တရားရုံးချုပ်အဖြစ် ဖွဲ့စည်းခဲ့ ပြီးနောက်၊ ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး၊ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅ ကိုလည်း ယယ်ဖျက်လိုက်သဖြင့်၊ လျှောက်ထားသူက၊ ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅ အရ၊ လျှောက်ထားခဲ့သည့် တရားလွှတ်တော် ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ တရားမအသေးအဖွဲမှု အမှတ် ၂၇ ကိုရုပ်သိမ်းခွင့်ပြုရန် ခွင့်တောင်းသဖြင့်၊ ထိုလျှောက်လွှာကို ပလပ်ခဲ့ပြီး ဖြစ်လေသည်။

သို့သော်၊ ပုဒ်မ ၆ အရ၊ လျှောက်ထားခဲ့သည့် ယခုလျှောက်လွှာကိုမူ ဆက်လက် ဆောင်ရွက်ရာတွင်၊ လျှောက်ထားသူ၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးက၊ အမှုတွင်ပေါ်လွင်သည့် ပြဿနာမှာ အမှု၏ စီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာနှင့် တဲ့ဆိပ်တော်ခေါင်း ထမ်းဆောင်ခြင်း များနှင့် ပတ်သက်သည့် အရေးကြီးသည့် ဥပဒေ အချက်အလက်များ အကျုံးဝင်နေ ပါသဖြင့်၊ အခွင့်ထူးပေးသင့်ကြောင်း လျှောက်ထား တင်သွင်းလေသည်။

သို့ပေဌားလည်း၊ ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆ အရ၊ အခွင့်ထူးရရှိနိုင်ရန် လိုအပ်ချက်မှာ၊ အယူခံဝင်လိုသည့် အမိန့်မှာ၊ တရားရုံး တရုံးရုံးက ချမှတ်သော စီရင်ချက်၊ ဒီကရီ၊ သို့မဟုတ်အပြီးသတ် အမိန့်ဖြစ်ရပေမည်။ ယခုအမှုတွင် သက်ဆိုင်သည့်အမိန့်မှာ၊ ယခင်တရားလွှတ်တော် ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ တရားမပဌမ အယူခံမှုအမှတ် ၃၅ တွင်၊ တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၄၁၊ နည်းဥပဒေ ၂၃ အရ၊ ချမှတ်ခဲ့သည့်အမိန့်ဖြစ်လေရာ၊ ၎င်းမှာ စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီမဟုတ်ကြောင်းမှာ ထင်ရှား

သဖြင့်၊ ထိုအမိန့်သည်၊ ပုဒ်မ ၆ အာဏာဥပဒေ၏ တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၁၀၉တွင်ဖေါ်ပြထားသည့် အမိန့်မျိုးဖြစ်သည်။ အပြီးသတ်အမိန့် (Final Order) ဟုတ်မဟုတ်သာ စဉ်းစားရန်ရှိပေသည်။ ၎င်းအချက်နှင့် ပတ်သက်၍ လျှောက်ထားသူ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက ထိုအမိန့်မှာ အပြီးသတ် အမိန့်ဖြစ်ကြောင်းကို (*Waryan Singh and others* v. *Haranam Singh and another*) [(1)] စီရင်ထုံးကို ကိုးကားလေသည်။ သို့သော် ထိုအမှုမှာ ယခုအမှုနှင့် အဖြစ်အပျက် အကြောင်းခြင်းရာ များစွာ ကွာခြားသောကြောင့် မရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်၊ ၎င်းအမှုတွင် တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၄၁၊ နည်းဥပဒေ ၂၃ အရ ချမှတ်သော အမိန့်မျိုးဖြင့်၊ ဒုတိယအယူခံရုံးသည်၊ ဒုတိယအယူခံမှုများမှာ ကဲ့သို့၊ သက်သေခံချက်များကို ထပ်မံစဉ်းစားခွင့်မရှိတော့ ဟုသာ ရည်ညွှန်းထားသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ တဖန်လျှောက်ထားသူ၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီးကိုး ကားသည့် (*Arumugam Chetti* v. *Raja Jagaveera Rama Venkateswara Ettappa*) (2) နှင့် (*Abdul Qavi Khan and others* v. *Bholan Khan and others*) (3) စီရင်ထုံးများမှာလည်း၊ ယခုအမှု အဖြစ်အပျက်အကြောင်းခြင်းရာများနှင့် လုံးဝမစပ်ဟပ်ကြောင်း ကျွန်ုပ်တို့ တွေ့ရှိရပေသည်။ သို့သော် ထိုသို့ တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၄၁၊ နည်းဥပဒေ ၂၃ အရ၊ ချမှတ်သည့်အမိန့်မျိုးမှာ အပြီးဆုံး အမိန့်မဟုတ်ကြောင်းကိုမူ၊ ပဓိပတိကောင်စီ စီရင်ထုံးဖြစ်သည့် (*Abdul Rahman* v. *D. K. Cassim & Sons*) (4) တွင်ရှင်းလင်းစွာ အောက်ပါအတိုင်း ရည်ညွှန်းပြဆိုထားသည်ကို တွေ့ရှိရပေသည်။

၁၉၆၃ ဦးအုံးတင်နှင့် ဒေါ်တင်မြပါ ၂။

> "An Order of an Appellate Court is not a "final order" within section 109 (*a*) of the Code of Civil Procedure, 1908, relating to appeals to His Majesty in Council, unless it finally disposes of the rights of the parties in relation to the whole suit. Consequently, an appeal does not lie from an order under Order XLI, rule 23, reversing a decree which dismissed a suit upon a preliminary point and remanding the suit for trial.
>
> The above principle involves no practical hardship as, in a proper case, the Appellate Court can specially certify under section 109 (*c*) that the case is a fit one for appeal."

---

(၁) ၁၉၁၉ ခုနှစ်၊ အေးအိုင်၊အာ(ရှ်)၊ လဟိုး၊ စာမျက်နှာ ၂၉၂။

(2) I.L.R. 28, Madras, p. 444. (3) A.I.R. (1943) Oudh, p. 274

(4) 11 Ran., p. 58.

၁၉၆၃

ဦးအုံးတင်
နှင့်
ဒေါ်တင်မြ
ပါ ၂။

ထို့အတွက်၊ ယခုအမှုတွင် လျှောက်ထားသူ တင်သွင်းခဲ့သည့် လျှောက်လွှာမှာ၊ ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆၂ တွင် အကျုံးဝင်သည့်အခွင့်ထူး ပေးနိုင်ခွင့် ရှိသည့်အပြီးသတ် အမိန့်မျိုးဖြစ်ကြောင်း မည်သို့မျှ ကျွန်ုပ်တို့ ယူဆနိုင်ရန် မရှိရကား၊ လျှောက်ထားသူ၏ လျှောက်လွှာကို ပလပ်ရန်သာရှိပေသည်။

ဖော်ပြပါ အကြောင်းမျှားကြောင့်၊ ယခုလျှောက်လွှာကို စရိတ်နှင့်တကွ ပလပ်လိုက်သည်။

ပညာရှိရွှေနေကြီး စရိတ်အဖြစ် ငွေ ၅၁ ကျပ် သတ်မှတ်သည်။

CIVIL MISCELLANEOUS

Before U San Maung, U Saw Ba Thein and U Tun Tin JJ.

COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA (APPLICANT)

v.

MESSRS. E. C. MADHA BROTHERS (RESPONDENT).*

C.C. 1963

May 18.

Income-tax Act, s. 66 (1), s. 66 (2)—Application by Commissioner against order of Income-tax Appellate Tribunal—question of sufficiency of accounts—not question of law.

Where the Commissioner of Income-tax had applied under s. 66 (1) of the Income-tax Act for reference to the Chief Court certain question of law, being dissatisfied with the order of the Income-tax Tribunal which accepted the accounts of the assessee.

Held: It has been held over and over again by this Court as well as by the late High Court that sufficiency of the accounts for the purpose of deducing profits and gains therefrom is left by the proviso to section 13 of the Income-tax Act, 1922, to the judgment of the Income-tax Officer and that once the judgment had been exercised by the officer against the assessee, it cannot be assailed unless it can be demonstrated to be not "judicial" but "capricious".

M.P.R.M. Irulandi Mudalier and Sons v. *The Commissioner of Income-tax, Burma*, Civil Miscellaneous Application No. 46 of 1959; *Messrs. A. S. Alladeen and Company* v. *The Income-tax Appellate Tribunal, Burma and one*, Civil Miscellaneous Application No. 22 of 1961; *Chan Low Chwan* v. *Commissioner of Income-tax*, 7 Rangoon, 281; *Neki Devi* v. *Commissioner of Income-tax, Punjab*, (1934), II I.T.R. 365; *Diwan Chand* v. *Commissioner of Income-tax, Pubjab* (1934), II I.T.R. 382; *Maharajadhiraja of Darbhanga* v. *Commissioner of Income-tax* (1930), 9 Patna 240; *Ganga Ram Balmokand* v. *Commissioner of Income-tax, Punjab* (1937), V I.T.R. 464, referred to.

However, the decision of the Income-tax Officer regarding the sufficiency of accounts and deduction of profits therefrom, is not final and it is open to correction by the Appellate Assistant Commissioner and the Income-tax Appellate Tribunal as the case may be.

Commissioner of Income-tax v. *MacMillan and Co.*, (1959), XXXIII I.T.R. 182 at 191, referred to.

In the case under consideration, the Income-tax Appellate Tribunal has given its reasons for accepting the accounts, and without constituting itself as an

* Civil Miscellaneous Application No. 18 of 1962 against the order of the Income-tax Appallate Tribunal of Rangoon in its Reference No. 14 of 1961, dated 11 September 1961.

C.C. 1963

COMMISSIONER OF INCOME-TAX BURMA v. MESSRS. E.C. MADHA BROTHERS.

Appellate authority, this Court cannot consider whether the reasons given by the Income-tax Appellate Tribunal are or are not sound.

E. M. Chettyar Firm v. *The Commissioner of Income-tax, Burma*, 1929-30, Vol. IV, Reports of Income-tax Cases, 464, referred to.

Accordingly, no question of law arises.

Ba Kyaw (Government Advocate) for Applicant.

U Paing for Respondent.

U SAN MAUNG, J.—This application under section 66(2) of the Burma Income-tax Act is against the order of the Income-tax Appellate Tribunal, Rangoon, in its Reference No. 14 of 1961 wherein the Tribunal refused to refer to this Court a question of law said to have arisen out of its order dated the 3rd May 1961 in Appeal No. 75 of 1960.

The facts giving rise to the present application which have been fully set out in the application of the Commissioner of Income-tax, Burma, are briefly these. The respondents Messrs. E. C. Madha Brothers are a firm of well-known manufacturers of soap and umbrellas. For the purpose of 1957-58 assessment year corresponding to the accounting year ending the 31st December 1956, the respondents filed the return of income declaring therein a total income of K 2,28,789.40. Then in response to a notice under section 22(4) of the Burma Income-tax Act, the respondents produced their books of accounts which did not however include stock books of raw materials used and books relating to the manufacturing account. The Income-tax Officer concerned after having the accounts examined and after hearing the Managing Partner of the firm rejected the accounts under the proviso to section 13 of the Burma Income-tax Act. He then assessed the respondents under section 23 (3) of the Act on an estimated income of K 7,00,312. The reasons given for this assessment were (*a*) that the disclosed turnover of K 54,41,159 and the disclosed gross profit of K 3,62,212 were low

compared to the figures for the previous year and to the figures of similar manufacturers; (*b*) that in the absence of stock books of raw materials it was difficult to know what were the quantities of raw materials consumed during the year of account; and (*c*) that in the absence of manufacturing account it was not possible to verify the correctness of the production figure given by the respondents.

Regarding the umbrella business, the Income-tax Officer gave the following reasons:

(*a*) The disclosed turnover of K 38,25,086 and the gross profit of K 5,20,077 were low compared to the figures for the previous years.

(*b*) In the absence of stock books of raw materials used, it was difficult to know what were the quantities of raw materials which had been consumed in the manufacturing process.

(*c*) In the absence of manufacturing account it was difficult to verify the correctness of the production figure given by the respondents.

The respondents being dissatisfied with the assessment made by the Income-tax Officer, appealed to the Assistant Commissioner of Income-tax who however confirmed the rejection of accounts by the Income-tax Officer, but reduced the total assessed income from K 7,00,312 to K 6,24,471. The respondents made a further appeal to the Income-tax Appellate Tribunal and the Tribunal by its order dated the 3rd May 1961 in Appeal No. 75 of 1960 accepted the accounts produced by the respondents and reduced the assessable income from K 6,24,471 to K 2,32,816. In so doing, the Tribunal said that the respondents seemed to have made an honest disclosure of the increased turnover of K 5,85,848 and that unlike other assessees who showed a loss, the respondents had honestly disclosed a profit of K 2,28,789. The Tribunal also said

C.C. 1963 — COMMISSIONER OF INCOME-TAX BURMA v. MESSRS. E.C. MADHA BROTHERS.

that the accounted trading results were quite reasonable and that they should be accepted as basis of assessment. Lastly, the Tribunal said that during the course of lengthy examination of the Managing Partner, nothing could be elicited to show that he was not telling the truth, and that there was no reason why the true income could not be assessed for the year in question without the production of stock books when similar assessments had been made in the previous years when no stock books were maintained by the assessees.

The Commissioner of Income-tax being dissatisfied with the order of the Income-tax Appellate Tribunal made an application under section 66 (1) of the Act for reference to this Court of the following questions of law said to have arisen out of the Tribunal Appellate order:

> " (1) Whether in the circumstances of the case there was no material for the finding of the Income-tax Officer that the income, profits and gains of the assessees cannot properly be deduced from the accounts produced;
>
> (2) Whether in the circumstances of the case there was sufficient material and evidence for the Income-tax Appellate Tribunal to arrive at the finding that the accounted trading results should be accepted for the basis of assessment."

The Tribunal having refused to refer these questions to this Court, the present application under section 66 (2) of the Burma Income-tax Act was filed by the Commissioner of Income-tax, Burma.

Now, it has been held over and over again by this Court as well as by the late High Court that sufficiency of the accounts for the purpose of deducing profits and gains

therefrom is left by the proviso to section 13 of the Income-tax Act, 1922 to the judgment of the Income-tax Officer and that once the judgment had been exercised by the officer against the assessee, it cannot be assailed unless it can be demonstrated to be not "judicial" but "capricious." *See* the cases of *M.P.R.M. Irulandi Mudalier & Sons* v. *The Commissioner of Income-tax, Burma* (1) and *Messrs. A. S. Alladeen & Company* v. *The Income-tax Appellate Tribunal, Burma and one* (2). *See* also the cases of *Chan Low Chwan* v. *The Commissioner of Income-tax* (3), *Neki Devi* v. *Commissioner of Income-tax, Punjab* (4), *Diwan Chand* v. *Commissioner of Income-tax, Punjab* (5), *Maharajadhiraja of Darbhanga* v. *Commissioner of Income-tax* (6) and *Ganga Ram Balmokand* v. *Commissioner of Income-tax, Punjab* (7). However, although under the proviso to section 13 of the Burma Income-tax Act it is initially the duty of the Income-tax Officer concerned to come to a decision, whether or not the method of accounting employed by the assessee is such that income, profits and gains can properly be deduced therefrom, his decision in this respect is not final. It is open to correction by the Appellate Assistant Commissioner of Income-tax and by the Income-tax Appellate Tribunal as the case may be. In this connection, the following observation of Das, J. who delivered the majority judgment in the case of *Commissioner of Income-tax* v. *McMillan & Co.* (8) may be usefully quoted:

> "The words 'in the opinion of the Income-tax Officer' are not to be construed in the sense of a mere discretionary power; but in the context of the words used in the proviso to section 13 they impose a statutory duty on the Income-tax

(1) Civil Miscellaneous Application No. 4c of 1959.
(2) Civil Miscellaneous Application No. 22 of 1961.
(3) 7 Rangoon 281.
(4) (1934), II I.T.R. 365.
(5) (1934), II I.T.R. 382.
(6) (1939) 9 Patna 240.
(7) (1937), V I.T.R. 464.
(8) (1958), XXXIII I.T.R. 182 at 191.

C.C. 1963

COMMISSIONER OF INCOME-TAX BURMA v. MESSRS. E.C. MADHA BROTHERS.

Officer to examine in every case the method of accounting and to see (i) whether or not it is regularly employed, and (ii) to determine whether the income, profits and gains can properly be deduced therefrom. Section 30 of the Act gives the assessee a right of appeal in respect of certain orders including an order of assessment made under section 23. Section 31 deals with the hearing of an appeal and powers of the Appellate Assistant Commissioner. Before disposing of the appeal, the Appellate Assistant Commissioner may, if he thinks fit, make a further enquiry himself or cause it to be made by the Income-tax Officer, and in disposing of the appeal he may in the case of an order of assessment, confirm, reduce, enhance or annul the assessment; he may set it aside and order a fresh assessment. There is nothing in the language of section 31 of the Act which imposes any restriction on the powers of an Appellate Assistant Commissioner so as to prevent him from exercising the power under the proviso to section 13. The restriction, if any, must be inferred from the language of the proviso itself. It is contended that the use of the words 'in the opinion of the Income-tax Officer' in the second part of the proviso to section 13 suggests a complete elimination of the Appellate Assistant Commissioner's jurisdiction to decide for the first time that the method of accounting is such that the income, profits and gains cannot be properly deduced therefrom. It is true that the decision as to the method of accounting is to be arrived at first by the Income-tax Officer after a careful scrutiny of the accounts whether they are simple or complicated, and the power is to be reasonably and judicially exercised, which excludes any subjective or arbitrary decision by the Income-tax Officer. It cannot, however, be said that a power so exercised is clothed with finality and would be excluded from review by the Appellate Assistant Commissioner; and in reviewing the order the appellate authority can exercise the same powers which the Income-tax Officer could exercise. . . . . ."

In the case now under consideration, the Income-tax Appellate Tribunal had given reasons for coming to the conclusion that the accounts submitted by the respondents Messrs. E. C. Madha Brothers are reliable and that these

accounts should form the basis of assessment for the year 1957-58. Without constituting itself as an appellate authority, this Court cannot consider whether the reasons given by the Income-tax Appellate Tribunal are or are not sound. In this connection, the observations of Carr, J. in *E. M. Chettyar Firm* v. *The Commissioner of Income-tax, Burma* (9) are not in apposite. The learned Judge said:

> "The Court has no jurisdiction to consider the findings of fact arrived at by an Income-tax authority and it is immaterial whether the grounds stated for those findings are sound or unsound."

For these reasons we consider that no question of law has arisen out of the appellate order of the Income-tax Appellate Tribunal in its Appeal No. 75 of 1960. The present application fails and it is dismissed with no order as to costs.

(9) 1929-30, Vol. VI, Reports of Income-tax Cases, 464.

APPELLATE CIVIL

Before U Bo Gyi, C.J. and U San Maung, J.

C.C. 1963 — May 16.

DAW KYIN PU (APPELLANT)

v.

U OHN KHIN AND ONE (RESPONDENTS).*

Mortgage by Conditional Sale and Sale—oral understanding of right to re-purchase —no stipulation in the deed—proviso to s. 58 (c) Transfer of Property Act—statutory bar to being construed as a mortgage—inadmissibility of oral evidence—s. 92 Evidence Act.

Where there was Registered Deed of Sale of certain immoveable property and the Buyer had admitted that she had verbally promissed to allow redemption, but such a promise was not embodied in the Deed; and it was contended that the document embodied a mortgage by Conditional Sale.

Held: The proviso to s. 58 (*c*) of the Transfer of Property Act is a statutory bar to the Deed of Sale in question being construed as a transaction evidencing a mortgage by Conditional Sale, notwithstanding the verbal agreement to return the property on payment of the purchase price.

Maung Aung Thin and one v. *Bisnath Singh and one*, (1958.) B.L.R. 314 (H.C.), referred to and distinguished.

Also, where a registered instrument clearly shows a transaction between the parties to be a Sale, oral evidence to show that it was intended to be a mortgage is inadmissible under s. 92 of the Evidence Act.

Maung Shwe Phoo and 8 *others* v. *Maung Tun Shin and* 3 *others*, I.L.R. 5, Ran. 644, referred to and followed.

Kyaw Htoon for the Appellant.

Ba Thaw for the Respondent.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 13 of 1959 of the District Court of Amherst the plaintiffs, U Ohn Khin and Daw Khin Gyi who are the respondents in the present appeal sued the defendant-appellant Daw Kyin Pu for a declaration that a salt field measuring 49.77 acres with godowns and factories standing thereon belonged to their judgment-debtors U Thi Chan and Daw

* Civil First Appeal No. 16 of 1961 against the decree/order of the District Court of Amherst in Civil Regular Suit No. 13 of (1959), dated 13. February 1961.

Than May, who were the 2nd and 3rd defendants in the suit. The plaintiffs' case was that in Civil Regular Suit No. 4 of 1956 of the District Court of Amherst they obtained a decree against U Thi Chan and Daw Than May for a sum of K 14,000 with costs thereon. In execution of this decree they attached the properties now in suit in Civil Execution Case No. 2 of 1957 of the same Court. Thereafter, the defendant Daw Kyin Pu filed an application for removal of attachment of the properties on the ground that they had been transferred to her by U Thi Chan and Daw Than May for a consideration of K 5,000 by means of a registered deed of sale dated the 5th of September 1953. Daw Kyin Pu's application was enquired into by the Court in Civil Miscellaneous Case No. 20 of 1957 and the attachment was removed. Hence the necessity for filing a suit under Order XXI, Rule 63 of the Civil Procedure Code.

The suit was contested by Daw Kyin Pu alone as the other defendants U Thi Chan and Daw Than May did not appear although summonses had been duly served on them. In the written statement field by her Daw Than May said that the properties attached by U Ohn Khin and Daw Khin Gyi as belonging to their judgment-debtors U Thi Chan and Daw Than May in fact belonged to her in view of the registered deed of sale dated the 5th of September 1953. She also contended that these defendants had merely a right of repurchase which they had since forfeited.

The defendant U Thi Chan, however, died during the pendency of the suit and his wife Daw Than May and his son Mg Moon Saing were added in an amended plaint as his heirs and legal representatives. On the pleadings the most important issue framed was whether or not the properties in suit had been purchased outright by Daw Kyin Pu or whether the transaction between her and

C.C. 1963 — DAW KYIN PU v. U OHN KHIN AND ONE.

U Thi Chan and Daw Than May was a mortgage by conditional sale. The learned trial Judge after examining witnesses cited by both the parties came to the conclusion that it was a mortgage and he accordingly decreed the plaintiff's suit with costs. Hence this appeal.

Now, from the registered deed of sale, exhibit " ၈ " dated the 5th of September 1953, it is clear that the transaction was a sale of the suit properties by U Thi Chan and Daw Than May to Daw Kyin Pu for a consideration of K 5,000. By an agreement, exhibit " ၉ " executed on the same day the properties were leased out by Daw Kyin Pu to U Thi Chan and Daw Than May at a rental of K 300 per mensem. As explained by Daw Kyin Pu the salt factory was workable only for five months in a year so that the yearly rental was only K 1,500 and not K 3,600.

In course of her cross-examination Daw Kyin Pu admitted that at the time of the sale of the properties to her she had promised U Thi Chan and Daw Than May to allow redemption on payment of K 5,000 only. In re-examination she explained that there was no stipulation as to the period of time within which U Thi Chan and Daw Than May could have the properties returned to them on payment of K 5,000.

In view of these statements, the learned trial Judge held that the transaction between Daw Kyin Pu on the one hand and U Thi Chan and Daw Than May on the other, was a mortgage and that therefore the properties were liable to attachment and sale in execution of the decree obtained against U Thi Chan and Daw Than May by the plaintiffs U Ohn Khin and Daw Khin Gyi.

In coming to this conclusion the learned trial Judge had entirely ignored the proviso to clause (*c*) of section 58 of the Transfer of Property Act which was inserted

by the Amending Act 20 of 1929. Section 58 (c) in so far as it is relevant for the present purpose reads:

> "Where the mortgagor ostensibly sells the mortgaged property on condition that on payment of mortgage-money being made, the buyer shall transfer the property to the seller the transaction is called a mortgage by conditional sale; provided that no such transaction shall be deemed to be a mortgage, unless the condition is embodied in the document which effects or purports to effect the sale."

Thus, there is a statutory bar to the registered deed of sale, exhibit " ဃ " being construed as a transaction evidencing a mortgage by conditional sale notwithstanding the admission made by Daw Kyin Pu in her examination that she was willing to return the property on payment of K 5,000.

The learned trial Judge who had relied upon the decision in *Maung Aung Thin and one* v. *Bisnath Singh and one* (1) had obviously not understood it properly. There it was held that even if the transaction effecting or purporting to effect a sale, and a condition of repurchase are embodied in one document, it is a matter for construction whether the transaction was a mortgage by conditional sale or a sale with an option to repurchase the property.

In view of the fact that in the document exhibit " ဃ " there is no condition regarding repurchase the ruling in the case of *Maung Aung Thin and one* v. *Bisnath Singh and one* (1) is entirely irrelevant.

A case more in point is *Maung Shwe Phoo and 8 others* v. *Maung Tun Shin and 3 others* (2). There it was held that where a registered instrument clearly shows a transaction between the parties to be a sale, oral evidence

(1) (1958) B.L.R. 314 (H.C.) (2) I.L.R. 5 Ran. 644.

C.C. 1963

DAW KYIN PU v. U OHN KHIN AND ONE.

to show that it was intended to be a mortgage is inadmissible in evidence because of section 92 of the Evidence Act.

In the result, the appeal succeeds. The judgment and decree of the District Court of Amherst appealed against are set aside and the plaintiff-respondent's suit dismissed with costs, Advocate's fees being assessed at 5 (five) gold mohurs.

CIVIL MISCELLANEOUS

Before U San Maung, U Kyaw Zan U, JJ.

DAW SHWE MYA U (APPLICANT)

v.

1. ASSISTANT CONTROLLER OF RENTS, INSEIN AND 2. U KYAW SEIN (RESPONDENTS).*

C.C. 1963

May 2.

Urban Rent Control Act, s. 13 (1)—Issue of permit as a result of collusion with outgoing tenant against whom ejectment decree has been passed—no notice issued to landlord—s. 28, Urban Rent Control Act—"Speaking Order"—to be quashed by writ of Certiorari.

The Applicant had obtained a decree for ejectment against her tenant from certain premises and thereafter the 2nd Respondent applied before the 1st Respondent for issue of a permit to occupy the said premises under s. 13 (1) of the Urban Rent Control Act, on the ground that he had been in occupation of the same for "the past seven days". The permit was issued by the 1st Respondent without the issue of any notice to the Applicant as required under s. 28 of the Act.

Held: Prima facie there is ample ground for the contention that the application of the 2nd Respondent for issue of a permit under s. 13 (1) of the Act was a result of the collusion between him and the outgoing tenant.

Apart from the mandatory provision of s. 28 of the Act, common prudence would dictate that the Applicant should be given an opportunity to contest the application of the 2nd Respondent. In these circumstances, the order of the 1st Respondent granting the permit to the 2nd Respondent is a "Speaking Order" and must be quashed.

Ba Gyaw for Applicant.

Hla Maung (Government Advocate) for the 1st Respondent.

Maung Maung for the 2nd Respondent.

U SAN MAUNG, J.—This is an application by Daw Shwe Mya U for writ of *certiorari* to quash the order of the Assistant Controller of Rents, Insein, in his Revenue Proceedings No. 34/13R of 1962-63 wherein he ordered the issue of a permit to the respondent U Kyaw Sein under section 13 (1) of the Act allowing him to continue to reside

* Civil Miscellaneous Application No. 170 of 1962.

C.C.
1963

DAW SHWE MYA U
v.
1. ASSISTANT CONTROLLER OF RENTS, INSEIN.
AND
2. U KYAW SEIN.

in the premises belonging to the applicant. The facts as they appear in the affidavit accompanying Daw Shwe Mya U's application and in the proceedings referred to by her are these:

In Civil Regular Suit No. 2 of 1962 of the Additional District Court of Insein, Daw Shwe Mya U obtained a decree against her tenant Daw Khin Nyunt for her ejectment from the premises known as No. 55, Prome Road, Kamayut, the suit being one under section 12 (*1*) (*a*) of the Urban Rent Control Act, 1960. On an application being made by Daw Khin Nyunt under section 15 of the Act, the learned Additional District Judge ordered that the decree for ejectment should be rescinded on Daw Khin Nyunt paying the arrears of rent in four monthly instalments, beginning from the 15th September 1962. In the meantime Daw Khin Nyunt filed an application before the Assistant Controller of Rents for the fixation of the standard rent. After several adjournments the case was fixed by the Assistant Controller for hearing on the 6th August 1962. On that date adjournment was given till the 5th of September 1962 because of indisposition of Daw Shwe Mya U's Advocate. On the 5th of September another adjournment was given as Daw Shwe Mya U was in hospital and the case was fixed for hearing on the 10th of October 1962.

On the 10th September 1962, however, the present respondent U Kyaw Sein filed an application before the Assistant Controller for the issue of a permit under section 13 (*1*) of the Urban Rent Control Act, 1960, on the ground that he had been in occupation of the premises belonging to the applicant Daw Shwe Mya U since the past seven days. The Assistant Controller of Rents without issuing any notice to Daw Shwe Mya U as required by section 28 of the Act, immediately passed an order for the issue of the permit under section 13 (*1*) to U Kyaw Sein on his

undertaking to pay the standard rent which was being fixed on the application of Daw Khin Nyunt in Proceedings No. 173/13R of 1961-62. A copy of the order, which was however dated the 12th September 1962, was served on the applicant Daw Shwe Mya U.

In the affidavit in support of the present application for a writ of *certiorari*, Daw Shwe Mya U contended that in the circumstances of the case the application of U Kyaw Sein to the Assistant Controller of Rents for the issue of a permit under section 13 (1) of the Urban Rent Control Act, 1960 was the result of a collusion between Daw Khin Nyunt and U Kyaw Sein. *Prima facie* there is ample ground for this contention. On the failure of Daw Khin Nyunt to pay the instalments fixed by the Court, proceedings for her ejectment were taken in Civil Execution Case No. 4 of 1962 of the Additional District Court of Insein. The application for execution was made on the 4th October 1962 and on the 18th October 1962 a warrant for the ejectment of Daw Khin Nyunt was issued. On the 21st October 1962 when the Bailiff of the Court went to eject Daw Khin Nyunt, he found the present respondent U Kyaw Sein in possession and U Kyaw Sein who was then armed with a permit under section 13 (1) of the Urban Rent Control Act refused to vacate. This matter was reported to the Additional District Judge who on the 25th October 1962 heard the matter. U Kyaw Sein himself was present in Court to contend that being the holder of a permit granted by the Assistant Controller of Rents under section 13 (1) of the Act, he should not be ejected in execution of the decree against Daw Khin Nyunt. The learned Additional District Judge, however, did not accept his objection and ordered that he should also be ejected. Accordingly, a fresh warrant dated the 1st November 1962 was issued, but it was stayed by this Court in connection with the connected application for a writ of *certiorari* by

C.C. 1963

DAW SHWE MYA U v. 1. ASSISTANT CONTROLLER OF RENTS, INSEIN. AND 2. U KYAW SEIN.

U Kyaw Sein to quash the order of the learned Additional District Judge. It is Civil Miscellaneous Application No. 152 of 1962.

Now, under section 36 of the Urban Rent Control Act, 1960, if a tenant against whom a legal order or decree to vacate has been given continues to occupy the premises, notwithstanding such legal order or decree, he must be deemed to have committed the offence of criminal trespass as defined in sections 441 and 442 of the Penal Code. Accordingly in the case now under consideration, apart from the fact that a notice to Daw Shwe Mya U regarding the application of U Kyaw Sein was mandatory under section 28 of the Act, common prudence would dictate that Daw Shwe Mya U should be given an opportunity to contest the application of U Kyaw Sein on the ground that he was really in collusion with Daw Khin Nyunt and could not therefore be considered to require the premises *bona fide* for the purpose of his own occupation within the meaning of section 13 (*1*) of the Urban Rent Control Act, 1960. In these circumstances, the order of the Assistant Controller of Rents granting a permit to the respondent U Kyaw Sein under section 13 (*1*) is a " speaking order, " and it must be quashed.

In the result the application succeeds and the order of the Assistant Controller of Rents mentioned above will be quashed. There will be no order as to costs of this application.

SPECIAL CIVIL APPEAL

Before U San Maung, U Kyaw Zan U, JJ.

DAW THEIN MAY (APPELLANT)

v.

MOHAMED ESOOF AND ONE (RESPONDENT).*

C.C. 1963

May 3.

Licence of State land—whether can eject a trespasser—difference between lease and licence—Lower Burma Town and Village Lands Act and Rules.

Where the question in issue was whether a person could succeed in a suit for ejectment of a trespasser on the basis of a licence issued by the Government to occupy the land.

Held: Under the Lower Burma Town and Village Lands Act and Rules, there is very little difference between a lease and a licence so far as it concerns the licence or the licensee himself, regarding the right to occupy and use State land. One of the major differences between a lease and licence granted by the Government is that whereas a lease is heritable and transferable, a licence is not.

A suit for possession of State Land by a licensee thereof against a mere trespasser is maintainable in law.

U Tun Hla and one v. *Daw Sein*, (1959) B.L.R. (H.C.), p. 95, followed; *U Aye Maung and one* v. *Daw Nu*, Civil Second Appeal No. 46 of (1959) of High Court, distinguished and disented from.

Mohamed Esoof v. *Maung Thein Hla*, (1953) B.L.R. 274, referred to and approved.

Manbahal Rai and others v. *Ram Ghulam Pandey*, A.I.R. (1927) Allahabad 633, and *Chinnan and others* v. *Ranjithammal*, A.I.R. (1931) Mad. 216, distinguished.

M. Cassim for the Appellant.

None for the Respondent.

U SAN MAUNG, J.—This appeal under section 20 of the Union Judiciary Act is against the judgment and decree of the learned Judge on the Appellate Side of the late High Court in Civil Second Appeal No. 65 of 1959, wherein the learned Judge set aside the judgment and decree of the

* Special Civil Appeal No. 2 of 1961 against the decree of the Appellate Side of the late High Court of Rangoon in Civil Appeal No. 65 of 1959, dated 20th January 1961.

C.C. 1963

DAW THEIN MAY v. MOHAMED ESOOF AND ONE.

Additional District Court of Pegu in Civil Appeal No. 28 of 1957.

The facts giving rise to the present appeal are briefly these. In Civil Regular Suit No. 21 of 1956 of the Township Court of Nyaunglebin, the plaintiff Daw Thein May who is the appellant in the present appeal sued the defendant-respondent Mohamed Esoof and his wife Ma Khati for their ejectment from ·0887 acre of land, being Holding No. 11 of 1955-56 in Myoma Oksu No. 16 of Nyaunglebin Town. Her case was that she was the owner of the land and that the defendants had trespassed upon a portion of it and would not vacate, although due notice had been given to them. The defendants, on the other hand, by their written statement contended that they had been in occupation of the land since about 1941 with the permission of Mrs. A. Marrow who evacuated from Burma for good and that they had been paying up till now the land revenue assessed in the name of Marrow. The learned trial Judge decreed the plaintiff's suit on the ground that she had succeeded in proving her title thereto. The defendants being dissatisfied with the judgment and decree of the trial Court preferred an appeal and the same was dealt with in Civil Appeal No. 28 of 1957 of the Additional District Court, Pegu. While the appeal was being heard the plaintiff sought the permission of the Additional District Court to admit as exhibit a licence issued to her by the Deputy Commissioner, Pegu to occupy the suit land till the 31st December 1958. This licence which is dated the 27th June 1955 now appears in the proceedings as exhibit " ๓ ". The learned Additional District Judge then refused to admit it in evidence on the ground that the plaintiff had never produced it in the trial Court and that her suit which had been based on title had been decreed without the necessity for relying upon it. Later, however, the learned Additional District Judge

seemed to have relented, for by an order dated the 1st August 1958 he remanded the suit to the trial Court for the trial of the issue framed by him, namely, "Whether the plaintiff has any right to eject the defendants from the suit land?" In so doing, the learned Additional District Judge observed that since the suit land belonged to the State, nobody but the State could have owned it.

The licence in question was then admitted in evidence by the learned trial Judge who recorded further evidence adduced by both the parties to the suit. When the case was resubmitted to the Additional District Court, the appeal was heard by the successor of the learned Additional District Judge who had remanded the suit. Then, by an order dated the 9th of June 1959 the learned Additional District Judge decreed the plaintiff's suit on the ground that the plaintiff as a licensee from the Government could eject the defendants who were no better than mere trespassers on the suit land, although they might originally have occupied part of it with the permission of Mrs. Marrow. The defendants then appealed to the late High Court and the learned Judge on the Appellate Side allowed the appeal on the ground that a licensee of State land cannot file a suit to eject any person from the land. In so doing, the learned Judge relied upon the decision of U Aung Khine, J. in *U Aye Maung and one* v. *Daw Nu* (1) wherein that learned Judge following the decisions of the Allahabad and the Madras High Courts held that as a licence passes no interest in immoveable property to the licensee, the licensee cannot maintain a suit for ejectment against an alleged trespasser.

Now, the facts in the case show that the plaintiff-appellant had no subsisting title to the suit land. It originally belonged to Mr. and Mrs. Marrow, an Anglo-Indian couple, one of whose children was Charles

(1) Civil Second Appeal No. 46 of 1959 of High Court.

C.C. 1963

DAW THEIN MAY v. MOHAMED ESOOF AND ONE.

Marrow whose wife Daw Thein May claimed to be. According to her after the death of Mr. Marrow, Mrs. Marrow gave the suit land to her son Charles Marrow and this gift was confirmed by Mrs. Marrow after the death of her son Charles Marrow. However, Daw Thein May could not prove what title Mr. and Mrs. Marrow had on the suit land; if it had been leased to them whether the lease was still subsisting. Moreover, Daw Thein May could not show whether the alleged gift by Mrs. Marrow to Charles Marrow whose wife she claimed to be was a valid one.

In these circumstances, Daw Thein May's suit for the ejectment of the defendants Mohamed Esoof and Ma Khati on the basis of her alleged title was bound to fail. The question is, can the plaintiff-appellant succeed in her suit on the basis of the licence, exhibit " ဃ ", which was admitted in evidence on the 3rd November 1958, that is, about two months before the date of its expiry.

Now, the licence had been issued under Rules 33, 34, 37 and 39 of the Rules under the Lower Burma Town and Village Lands Act, 1898. Under section 16 of the Act, land at the disposal of the Government may be disposed of, (*a*) by grant or lease, conferring such interests therein and on such conditions as the Government may by rule prescribe; or (*b*) by licence of the Revenue Officer. Under Rule 6 of the Rules under the Lower Burma Town and Village Lands Act, 1898, lesses of land at the disposal of Government may be made for building, residential or industrial purposes. Under Rule 7 a lease of land for the purpose of erecting a substantial building thereon shall not ordinarily be for a shorter period than thirty years and shall provide for renewal up to a maximum period of ninety years. Under Rule 30 relating to licences, the Deputy Commissioner may issue a licence to occupy land at the disposal of Government for building, residential or

industrial purposes in cases where the applicant proposes to occupy the land for a temporary period or in cases where for any other reason the issue of a lease for ten years is undesirable. Under Rule 34, licences issued must be expressed so as to expire on a certain date not more than three years from the date of issue.

Under Rule 17 relating to leases and under Rule 36 relating to licences, rent is payable by the lessee or the licensee as the case may be for the right to occupy Government land.

By the definition of " licence " it is clear that under the Lower Burma Town and Village Lands Act, it is a licence in writing to use and occupy State land granted by a Revenue Officer authorized to grant the same.

Consequently, there is very little difference between a lease and a licence so far as it concerns the lessee or the licensee himself, regarding the right to occupy and use State land. One of the major differences between a lease and licence granted by Government is that whereas a lease is heritable and transferable, a licence is not.

In *U Tun Hla and one* v. *Daw Sein* (2) it was held by a Bench of the late High Court that a suit for possession of State land by a licensee thereof against a mere trespasser is maintainable in law. For this reason given above, we consider that the law has been correctly laid down in U Tun Hla's case.

In *U Aye Maung and one* v. *Daw Nu* (1) which was relied upon by the learned Judge on the Appellate Side of the late High Court, U Aung Khine, J. had cited with approval the cases of *Manbahal Rai and others* v. *Ram Ghulam Pandev* (3) and *Chinnan and others* v. *Ranjithammal* (4). Both these cases proceeded on the basis of Indian

(1) Civil Second Appeal No. 46 of 1959 of High Court.

(2) (1959) B.L.R., p. 95 (H.C).

(3) A.I.R. (1927) Allahabad 336.

(4) A.I.R. (1931) Madras 216.

C.C. 1963

DAW THEIN MAY v. MOHAMED ESOOF AND ONE.

Easements Act of 1882 which is not applicable to this country. Accordingly, it would be unsafe to rely upon these decisions as authoritative.

In *Mohamed Esoof* v. *Maung Thein Hla* (5) it was held by U Aung Khine, J. that a licence is not assignable and a transfer does not create any interest in the property to which it relates in favour of the transferee. With this pronouncement we see no reason for disagreement; but when U Aung Khine, J. went so far as to hold in *U Aye Maung and one* v. *Daw Nu* (1) that a licensee of a State land cannot maintain a suit for ejectment as against a mere trespasser thereon, we must respectfully disagree.

Accordingly, had the plaintiff-appellant Daw Thein May originally based her suit for ejectment not on the alleged title but upon the licence, exhibit " ∞ ", dated the 27th June 1955, her suit could have been decreed. As it is she had wrongly been allowed to change the basis of her suit and given a decree on the 9th June 1959 on the strength of her licence, long after it had expired on the 31st December 1958. The decree of the learned Additional District Judge appealed against cannot therefore be supported. Accordingly, the judgment and decree of the learned Judge on the Appellate Side of the late High Court dismissing the plaintiff-appellant's suit must be confirmed, though for reasons different from those given by the learned Judge himself.

In the result the appeal fails and it is dismissed with no order as to costs, the respondents not having appear before this Court.

(1) Civil Second Appeal No. 46 of 1959 of High Court.
(5) (1953) B.L.R. 274 (H.C).

APPELLATE CIVIL.

Before U Kyaw Zan U, J.

H. A. SAMUEL (APPELLANT)

v.

THE CONTROLLER OF RENTS, RANGOON AND ONE (RESPONDENT).*

C.C. 1963
May 25

Urban Rent Control Act, s. 30A—Bar to suits against Rent Controller for thing done in good faith—alleged eviction by Rent Controller without complying with the provisions of s. 16AA (4) (a), (b) and (c) of the Act—whether suit against Controller maintainable.

Where the Appellant, had filed a suit against the Controller of Rents for a declaration that the orders of eviction passed against him were illegal as they did not comply with the provisions of s. 16AA (4) (*a*) (*b*) and (*c*), and the Lower Court had dismissed the suit without taking evidence or hearing arguments on the points raised relying on s. 30A of the Urban Rent Control Act.

Held: It was for the Controller to show that what he did was "in good faith in exercise of his powers" in complying with the provisions of s. 16AA (4) (*a*) (*b*) and (*c*) of the Act. Without taking evidence to prove his alleged compliance and his act in good faith, the trial Court was wrong in dismissing the suit.

Civil Courts have jurisdiction to examine into cases where the provisions of the Urban Rent Control Act have not been complied with.

B. S. Mohamed Eusoof v. *Bakridi and another*, (1952) B.L.R. 248 (S.C.), referred and followed.

Kyaw Htoon for the Appellant.

Mya Shein (Government Advocate) for the Respondents.

U KYAW ZAN U, J.—In Civil Regular Suit No. 982 of 1958 of the City Civil Court, Rangoon, the appellant prayed for a declaration that the eviction orders dated 16th June 1955 and 14th November 1956 passed against him in Proceedings No. 7AA of 1955 by the Controller of Rents, Rangoon (Respondent No. 1) are illegal, and for

* Civil First Appeal No. 70 of 1961, against the decree of Rangoon City Civil Court in Civil Regular Suit No. 982 of 1958 on 13th July 1961.

C.C. 1963

H.A. SAMUEL v. THE CONTROLLER OF RENTS, RANGOON AND ONE.

perpetual injunction restraining the Controller from enforcing his orders. He is the monthly tenant of the 2nd Respondent since 1947. It was alleged that on the application of Maung Maung who was the 2nd Defendant in the suit under Section 16AA (4) (a) of the Urban Rent Control Act, 1948 that the Appellant was sub-letting his premises in question to one U Saing, the Controller acting under Section 16AA (4) (d) of the Act called upon the Appellant by a notice dated 5th July 1955 to surrender possession of the premises to the landlord (2nd Respondent), who was to let the same to Maung Maung, but over three months later on 17th October 1956 Maung Maung applied for cancellation of the order, and the Controller accordingly cancelled it, the appellant remaining as tenant of the 2nd respondent all the time. It was further alleged that about a month after the cancellation, however, the Controller again issued a warrant of eviction on 14th November 1956 directing the police to forcibly evict the appellant without complying with the provisions of Section 16AA (4) (a) (b) and (c) of the Act.

The 2nd respondent made no appearance though served with the notice and the appellant abandoned his appeal against Maung Maung the 2nd defendant in the suit. The real contest is between the appellant and the Controller, who, in his written statement while admitting the other allegations contended *inter alia* that there was no relationship of landlord and tenant between the appellant and the 2nd respondent as the latter could not rent out as he wished, and denied that he failed to comply with the provisions of Section 16AA (4) (b) and (c) of the Act. What the Controller wanted to say was that he as the Controller and not the landlord (respondent No. 2) could sub-let the premises. He further contended that there was no cause of action and no suit lay against him under Section 30A of the Act. The Court framed two preliminary issues but

for the purpose of this appeal only the first issue quoted below is relevant:

> " 1. Whether the suit is maintainable against the Defendant No. 1 (Controller of Rents)."

After hearing the arguments of the learned Advocates for the parties the Court answered the issue in the negative relying upon Section 30A of the Act, and dismissed the suit with costs " for all three Defendants ". Hence this appeal.

Under Section 16AA (4) (a) of the Act the Controller may with the advice of the Advisory Board direct the landlord to let the premises to the person specified in the direction if the premises are about to be vacant, but under clause (b) such direction must be served upon the landlord by a written notice and under clause (c) if the Controller cannot procure a suitable tenant for allotment he shall so inform the landlord and the landlord may let such premises to any tenant. The appellant's case is that neither notice nor information as required was given to him, and the Court without taking any evidence or referring to any documents on these points, dismissed the suit relying upon Section 30A of the Act, which says that no suit shall lie against the Controller for anything done in good faith in exercise of his powers under the Act. In the first place it was for the Controller to show what he did was " in good faith in exercise of his powers " in complying with the provisions of Section 16AA (4) (b) and (c) of the Act. He must show that he had complied with these provisions. Without taking any evidence to prove his alleged compliance and his act in good faith in exercise of his powers under the Act the trial Court was wrong in dismissing the suit. Some issues were even suggested by the learned Counsel for the appellant on the points.

C.C. 1963

H.A. SAMUEL v. THE CONTROLLER OF RENTS, RANGOON AND ONE.

(See page 19 of the record). In *B. S. Mohamed Eusoof* v. *Bakridi and another* (1) one of the points raised before the late Supreme Court was whether the Civil Courts have jurisdiction to declare the order of the Controller *null* and *void* and it was held that a defiance of or non-compliance with the essentials of procedure will give ground for questioning the proceedings in a Court of Law, and Civil Courts will have jurisdiction to examine into cases where the provisions of the Act (Urban Rent Control Act) have not been complied with. The learned Government Advocate for the Controller submitted that the appellant should have applied for review of the order to the Controller under Section 21A of the Act or for directions in the nature of a writ of certiorari to the Supreme Court, but in view of the attitude and the stand taken by the Controller in his written statement the application for review was bound to fail and the appellant would have been barred from going up on appeal against the said order, and as for the writ of *certiorari* it must be remembered that one of the conditions for the issue of such a writ is that the applicant must have no other adequate legal remedy. It cannot be said with certainty that the appellant had no other adequate legal remedy for the Civil Courts, as pointed out above, have jurisdiction to declare the order of the Controller *null* and *void* if the essentials of procedure are not complied with by him. In *B. S. Mohamed Eusoof* v. *Bakridi and another* referred to above Bakridi, who was a tenant, gave notice to his sub-tenant Ahmed to vacate and the latter applied to the Controller under Section 16A of the Act which applied to non-residential premises, for permission to sub-let the premises to Eusoof, and the Controller granted the application without issuing notice to Bakridi as required by Section 19A (1) of the Act. Bakridi applied for review of the order but he failed so he filed

(1) (1952) B.L.R. 284 S.C.

a suit to declare the order of the Controller *null* and *void* and he obtained a decree against Ahmed and Eusoof, who also failed to set aside the decree in the High Court. While upholding the decree the Supreme Court observed "The legal position will be the same as if this Court has quashed the proceedings of the Controller by directions in the nature of a writ of certiorari. As a matter of fact Bakridi would have obtained the same relief much quicker if he had applied to this Court for the said directions instead of first applying to the Controller for review of his own order and then filing the suit for declaration that the order is *null* and *void*." It is clear from these observations that the appellant was not wound to apply for directions in the nature of a writ of certiorari even if he could apply for such directions.

In the result the judgment and decree of the trial Court are set aside with costs with the direction that the suit be restored, the issue in question and other issues that may arise out of the pleadings be tried and the suit determined according to law. The 1st respondent (Controller) shall bear the costs of this appeal.

CRIMINAL REVISION

Before U Kyaw Zan U, J.

C.C. 1963

June 3.

INDU BHAI (APPLICANT)

v.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT).*

Foreigners' Registration Act, s. 5 (1)—*prosecution and conviction under—proof of citizenship to be considered at trial.*

In a prosecution under s. 5 (1) of the Foreigners' Registration Act, the accused had raised the defence that she was a citizen of the Union. The trial Judge convicted her, holding that once she held a certificate, she must obey the law and renew it annually. He further held that the question of citizenship was a matter for the Ministry of Judicial Affairs, and did not consider the evidence led.

Held: According to the evidence, the Applicant and her parents were born in Burma, and her grandparents had lived, and, like her parents, died in Burma. She has therefore complied with the provisions of s. 4 (2) of the Union Citizenship Act, and accordingly it must be deemed that she is a citizen of the Union of Burma, and as such, there is no necessity for her to renew her certificate.

Bishna Lal v. *The Union of Burma*, (1959) B.L.R. 3 (H.C.) ; and *Tein Nu Han* v. *The President of the Union of Burma and one*, (1953) B.L.R. 47 (S.C.); referred to.

U KYAW ZAN U, J.—The applicant Indu Bhai of Bauktaw, Rangoon, daughter of Veera Raghavelu (deceased) was prosecuted under section 5 (1) of the Foreigners' Registration Act for failure to renew her Foreigner's Certificate No. RN 959/57, which expired on 16th February 1960, and the learned 3rd Additional Magistrate of Rangoon in his Criminal Regular Trial No. 1497 of 1962 convicted and sentenced her to pay a fine of K 30 or in default to suffer two months rigorous imprisonment holding that once she has held the said certificate she must obey the law and renew it annually.

* Criminal Revision No. 93 (B) of 1963. Review of the order of the 3rd Additional Magistrate (S.P.) of Rangoon, dated 18th March 1963, passed in Criminal Regular Trial No. 1497 of 1962.

Her defence was that she is a citizen of the Union of Burma, but the trial Court said that it was a matter for the Ministry of Judicial Affairs of the Revolutionary Government to decide whether she was a citizen or not, and not for the Court. It did not even consider the evidence led by the applicant to show that she is a citizen of the Union of Burma. A holder of a foreigner's certificate does not necessarily become a foreigner. A citizen who has obtained the certificate in ignorance or under a mistaken belief or for protection in case the authorities entertain some doubts as to his citizenship, and did not renew it on having better evidence to prove that he is a citizen does not commit the offence if he can prove that he is a citizen of the Union. *Bishna Lal* v. *The Union of Burma* (1). A citizen remains a citizen even if he has taken out a foreigner's registration certificate. *Tein Yu Han* v. *The President of the Union of Burma and one* (2).

The point for determination is therefore whether the applicant can be deemed to be a citizen or not. The law is laid down in section 4 (2) of the Union Citizenship Act. It says,—

"ပြည်ထောင်စုတွင် ပါဝင်သော နယ်မြေ တခုခုတွင် အနည်ဆုံး ဘိုးဘွား အာလုံးလက်ထက်မှစ၍၊ မိမိတို့၏ ပင်ရင်းတိုင်းပြည် အဖြစ်ဖြင့် မျိုးဆက် မပြတ် ထာဝစဉ် အခြေစိုက်နေထိုင် လာခဲ့သည့်ပြင် မိမိ၏ မိဘနှစ်ပါးနှင့် တကွ မိမိ ကိုယ်တိုင် ထိုနယ်မြေတခုခုတွင် မွေးဖွါးသူဖြစ်လျှင်၊ ထိုသူအား မြန်မာနိုင်ငံသား ဖြစ်သည်ဟုမှတ်ယူရမည်။"

According to the evidence of Thiron Maraya, Karappa and Maranthu (DWs 2, 3 and 4) the applicant and her parents were born in Burma and her grandparents had lived, and, like her parents, died in Burma. There is nothing on record to disbelieve them. The trial Court itself says in

(1) (1959) B.L.R. 3 H.C. (2) (1953) B.L.R. 47 S.C.

C.C.
1963

INDU BHAI
v.
THE UNION
OF BURMA.

its judgment that evidence has been adduced by the applicant that she and her parents were born in Burma and that her parents had also died in Burma. She has complied with the requirements of the law and accordingly it must be deemed that she is a citizen of the Union of Burma, and as such there is no necessity for her to renew her certificate. The Exhibits ၁, ဂ and ၈၁ show that the applicant has applied for Union Citizenship Certificate to the Ministry of Immigration and National Registration claiming that she is entitled to be a citizen under section 6 (2) read with section 4 (2) of the Union Citizenship Act and has surrendered her Foreigner's Registration Certificate.

In the result the conviction and sentence are set aside and the applicant is acquitted. The fine paid shall be refunded to her.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, J.

C.C. 1963

June 6.

MA HAZARA KHATU (APPELLANT)

v.

MAUNG THA AUNG (RESPONDENT).*

Mohammedan Law—divorce—Khula *divorce—signing of document by wife reciting receipt of dower—when binding.*

Under Mohammedan Law, the wife is at liberty to release her husband from payment of the dowry promised her, when divorce is obtained at her own instance.

As the divorce obtained by the Appellant/Plaintiff was *khula* as it resulted from her proposal, it is immaterial whether the dowry was received or not. It was the Plaintiff who consented to sign an acknowledgment of receipt as a condition of a *khula* divorce ; it is therefore binding on her.

Aung Gyi for the appellant.

Maung Maung Khin for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 1 of 1960 of the Subdivisional Court of Akyab the plaintiff Ma Hazara Khatu, who is the appellant in the present appeal, sued the defendant-respondent Maung Tha Aung for the recovery of K 1,048·75 pyas comprised of the value of four tolas and five annas weight of gold which had been promised her by the defendant as dowry and K 100 as value of the materials of her house which he had demolished and taken away. The defence of Maung Tha Aung was that the dowry had been paid before the divorce between him and the plaintiff took place as is evidenced by the acknowledgment of receipt on the reverse of the " kabinama " Exhibit 1. Plaintiff in reply, however, said that her signature on the back of Exhibit 1 had been obtained under duress and that she had not yet received from the defendant the dowry which he had promised her.

* Civil Second Appeal No. 38 of 1962 against the decree of the District Court of Akyab in Civil Appeal No. 13 of 1961, dated 15th January 1962.

C.C. 1963

MA HAZARA KHATU v. MAUNG THA AUNG.

On the pleadings the most important issue raised was whether or not the plaintiff had received the dowry which she had been promised and if not, whether the signature of the plaintiff at the back of Exhibit 1 under an endorsement recording the fact of having received the dowry, had been obtained under circumstances stated by the plaintiff.

On this issue the learned trial Judge held that the plaintiff had exaggerated when she said that she was in fear of bodily injury at the time she was compelled to sign on the reverse of Exhibit 1. The learned trial Judge however said that as the defendant refused to give a divorce unless the plaintiff signed an acknowledgment to the effect that the dowry had been paid, the plaintiff must be said to have acted under undue influence so that her acknowledgment on the reverse of Exhibit 1 was void. In the result, the learned trial Judge gave a decree for K 948.75 pyas as equivalent cash value of four tolas and five annas weight of gold. He gave no decree for the value of the materials of the house alleged to have been demolished by the defendant.

Being dissatisfied with the judgment and decree of the trial Court the defendant appealed and the learned District Judge of Akyab by his judgment and decree in Civil Appeal No. 13 of 1961 dismissed the plaintiff's suit on the ground that under Mohammedan law the wife is at liberty to release her husband from payment of the dowry promised her, where divorce is obtained at her own instance. In these circumstances, he said, the question of undue influence did not arise.

Now, the evidence in the case shows that the plaintiff was not a spinster at the time she married the defendant Maung Tha Aung. She had a grown up son by a previous marriage. The marriage between the plaintiff and the defendant Maung Tha Aung also did not appear to be

uneventful. Frequent quarrels led to a divorce between them and to a re-union thereafter. At the time of the re-union, Exhibit 1 was executed by the defendant by which he acknowledged that he would have to pay her four tolas, five annas weight of gold as dowry and value of the materials of the house which he had demolished. After this re-union a fresh quarrel seems to have broken out between the plaintiff and the defendant over the matter of loss of gold which the defendant alleged had been stolen by the plaintiff's son for the purpose of paying his own dowry on a proposed marriage with a girl of his choice. The theft of this gold was reported by both the plaintiff and the defendant to U Sein Hla (DW 1), Sub-Inspector of Police, but U Sein Hla thought that this was merely a family squabble which should be settled before the elders. He did not record a First Information Report.

One of the plaintiff's own witnesses Aung Kyaw (PW 4) said that when the talk for divorce took place the defendant said that he would only consent to divorce the plaintiff if it is recorded on the reverse of Exhibit 1 that the gold which he had paid her as dowry had been stolen by her son. The plaintiff agreed. However, this fact does not appear on the reverse of Exhibit 1 and according to the writer of the endorsement Abou Karshein (*a*) Maung Tha Zan (PW 6), all that the defendant then insisted upon was that it should be recorded on the reverse of Exhibit 1 that the dowry had been paid.

Be that as it may, the plaintiff's own witnesses did not support her story that the reverse of Exhibit 1 was blank at the time she signed it. They said that the endorsement was made and read over to the plaintiff before she affixed her signature.

Now, under Mohammedan law a *Khula* divorce is effected by an offer from the wife to compensate the husband if

C.C. 1963

MA HAZARA KHATU v. MAUNG THA AUNG.

he releases her from his marital rights, and acceptance by the husband of the offer. On the other hand, a *mubara'at* divorce unlike the *khula* takes place when the aversion between the couple is mutual and both the sides desire a separation. In a *mubara'at* divorce the offer may proceed either from the wife or from the husband. Once divorce is accepted, however, the dissolution is complete and if operates as a *Talak-i-bain* as in the case of *khula*.

"Unless it is otherwise provided by the contract, a divorce effected by *khula* or *mubara'at* operates as a release by the wife of her dower . . . . ." *See* sections 319 and 320 of Principles of Mohammedan Law by D. F. Mulla, 14th Edition).

Applying the principles of law above enunciated to the facts of the present case it is clear that the divorce obtained by the plaintiff from the defendant Maung Tha Aung was *khula* inasmuch as it resulted from her proposal. The acceptance of the proposal by Maung Tha Aung was subject to her signing an acknowledgment to the effect that the dowry had been received. It is a moot point whether the dowry had been given to the plaintiff by the defendant and had since been stolen by her son, or whether it had not yet been paid at all. In any event, whatever may be the truth of the matter since the plaintiff who was anxious to divorce her husband consented to sign an acknowledgment of receipt as a condition of a *khula* divorce it is binding on her.

For these reasons I consider that the learned Judge of the District Court of Akyab was right in the conclusion arrived at by him. In the result the appeal fails and it is dismissed with costs, Advocate's fee 3 gold mohurs.

CIVIL REVISION

Before U Kyaw Zan U, J.

MAZADA MOHAMED KHAN (APPLICANT)

v.

MAUNG MAUNG GYI (*a*) ALFRED MAUNG GYI AND ONE (RESPONDENTS).*

C.C. 1963

May 25.

Will—burden of proof—onus probandi *on person who propounds the Will—Succession Act, s.* 63—*Evidence Act* 68.

Where the Court had placed the burden of proof on the Applicant, who was the husband of the deceased, as to whether the Will of his wife had been executed by her under undue influence, merely because the Applicant had written to the Court from India, that he would respect the Will.

Held : Where a Will is propounded, the *onus probandi* is on the party who propounds the Will. It is for him to show that the Will was duly executed.

Mrs. Cecilia King and two others v. *Arthur Abreu and two others*, (1909) 5 L.B.R. 141 ; *G. H. Paul* v. *T. Thomson*, (1920) 13 Bur. L.T. 80 ; *Eusoof Ahmed Sema* v. *Ismail Ahmed Sema and others*, A.I.R. (1938) Ran. 322, referred to and followed.

Under s. 63 of the Succession Act, the Will must be attested by two or more witnesses, and under s. 68 of the Evidence Act, at least one attesting witness must be called to prove execution.

The *onus* is not shifted by the qualified admission that the signature on the Will is that of the testator.

Kesheo v. Vithal and others, A.I.R. (1925) Nag. 427, referred to.

In ordinary cases, testamentary capacity will be presumed. But the moment it is called in question, the *onus* lies on those propounding to affirm positively the testamentary capacity.

Lachho Bibi v. *Gopi Narain and others*, I.L.R. 23 All. 472, referred to.

When the propounder of the Will has discharged the *onus*, the burden of proving that it was executed under undue influence is on the party who alleges it.

Mt. Gomtibai v. *Kanchhedilal and others*, A.I.R. (1949) (P.C.) 272 ; and *Boyse* v. *Rossborough*, (1856-57) 6 H.L.C. 2 at page 48, followed.

Po Tha for the Applicant.

S.A.A. Pillay for the Respondents.

* Civil Revision No. 57 of 1962, against the order of District Judge, Amherst, in Civil Miscellaneous Proceedings No. 25 of 1960.

C.C. 1963

MAZADA MOHAMED KHAN v. MAUNG MAUNG GYI (*alias*) ALFRED MAUNG GYI AND ONE.

U KYAW ZAN U, J.—In Civil Regular Suit No. 16 of 1962 of the District Court of Amherst the respondents Maung Maung Gyi (*a*) Alfred Maung Gyi and Daw Daisy (*a*) claiming to be the adopted son and younger sister and the executor and the executrix of the deceased Mrs. Gracie Khan, a Burmese Christian, applied for the grant of probate of the will of the deceased, and M. M. Khan a retired Income-tax Officer of Burma the husband of the deceased now residing in India raised objections that he as the husband of the deceased is the only legal heir and the rightful claimant of the estate of the deceased. He also denied the execution of the will by the deceased and stated that even if the execution was proved the will was not to be acted upon as it was not executed by free consent of the deceased but under undue influence of the respondents as the deceased was then ill with blood pressure and heart trouble. The respondents denied and stated that the applicant (M. M. Khan) deserted the deceased since 1951 when he retired from service and left for India. Two issues were framed in this form by the Court:

"1. Whether the will dated the 29th April 1960 was executed and registered by Mrs. Gracie Khan as her last Will and testament with her free consent?

(Or)

Whether it was executed by her under undue influence by the plaintiffs?

2. Whether the plaintiffs are entitled to the Probate of the Will?

The first issue is not happily framed. The words "with her free consent" appear to be redundant and the alternative issue should have been numbered as issue No. 2 and the existing issue No. 2 as issue No. 3. After framing the issues the Court on 16th October 1962 made an entry

in the diary placing the burden of proof on the applicant in respect of the second part of the issue No. 1 relying upon a letter dated 29th July 1960 supposed to have been written by the applicant from India to the learned trial Judge that he would respect the will. I am at a loss to understand how this letter could turn the scale against the applicant. This letter in handwriting with the name and address of the applicant printed on the top addressed to "The District Judge, Moulmein" and signed by "M. M. Khan" is filed in the process file of the record. It is not known how this letter came to be filed in the record as there is no entry in the diary. In the first place the learned Judge should have ignored the letter altogether. Paragraph 29 of the Courts Manual instructs the Judges and Magistrates not to file or act on letters addressed by the parties to the Court. Courts are concerned only with pleadings, evidence and arguments before it and not with private or personal communications on the matters in the suit before it.

Now as regards the burden of proof where a will is propounded, the *onus probandi* is on the party who propounds the will. *Mrs. Cecilia King and two others* v. *Arthur Abreu and two others* (1) *G. H. Paul* v. *T. Thompson* (2): *Eusoof Ahmed Sema* v. *Ismail Ahmed Sema and others* (3). It is for him to show that it was the act of the testator and the first point to be ascertained is whether the will was duly executed. Under Section 63 of the Succession Act the will in question required to be attested by two or more witnesses and under Section 68 of the Evidence Act it cannot be used as evidence until at least one attesting witness has been called for the purpose of proving its execution. Irrespective of whether the execution of a Will is admitted or denied, it is the duty of the

(1) (1909) 5 L.B.R. 141. (2) (1920) 13 Bur. L.T. 80.
(3) A.I.R. (1938) Ran. 322.

C.C. 1963

MAZADA MOHAMED KHAN v. MAUNG MAUNG GYI (*alias*) ALFRED MAUNG GYI AND ONE.

party propounding the Will to call at least one attesting witness. The burden, in the first instance, is on the respondents to prove the alleged execution of the will. The *onus* is not shifted to the opponent by his qualified admission that the signature on the Will is that of the testator. *Kesheo* v. *Vithal and others* (4). Following the English authorities it was held by the Bench of the Allahabad High Court in *Lachho Bibi* v. *Gopi Narain and others* (5) that the *onus* is thrown upon the opponents to prove fraud or undue influence only after the applicants have discharged their burden of proving affirmatively that the testator knew and approved the contents of the will and that there are no circumstances which will excite any suspicion. In ordinary cases, if there is no suggestion to the contrary, any man who is shown to have executed a Will in ordinary form will be presumed to have testamentary capacity, but the moment the capacity is called in question, as in the present case, then at once the *onus* lies on those propounding (respondents) to affirm positively the testamentary capacity. The point is settled in *Mt. Gomtibai* v. *Kanchhedilal and others* (6) where the Privy Council quoting *Boyse* v. *Rossborough* (7) held that where once it has been proved that a Will has been executed with due solemnities by a person of competent understanding and apparently a free agent—that is, when the propounder of the Will has rischarged the *onus* the burden of proving that it was executed under undue influence was on the party who alleged it. The Privy Council continued to say " It follows from what has been said that respondent 1, in order to discharge the burden lying on him, should show that the testator executed the Will in his right mind and with disposing mental capacity, and then, in order to succeed, the appellant will have to establish that the Will was executed under undue influence."

(4) A.I.R. (1925) Nag. 427. (5) I.L.R. 23 All. 472.
(6) A.I.R. (1949) P.C. 272. (7) (1856-57) 6 H.L.C. 2 at page 48.

C.C. 1963

MAZADA MÓHAMED KHAN

v.

MAUNG MAUNG GYI (*alias*) ALFRED MAUNG GYI AND ONE.

It seems the trial Court gave its verbal order on 30th August 1962 that the applicant should begin and this order was confirmed in its written order dated 16th October 1962 in the diary. Since the trial Court has acted upon a private letter addressed to the Court and not upon the pleadings, and that its order wrongly placing the burden of proof upon the applicant is not sustainable in law the said order is hereby set aside with costs. Advocate's fees three Gold Mohurs.

APPELLATE CIVIL

Before U Bo Gyi, C.J. and U San Maung, J.

C.C. 1963

June 4.

MESSRS. THE BURMESE ECONOMIC BANK, LTD. (PEOPLE'S BANK No. 10) (APPELLANT/APPLICANT)

v.

DAW TIN MAY AND ONE (RESPONDENT).*

Limitation Act, ss. 5 and 14—pursuing wrong remedy—whether time spent can be excluded.

A decree had been passed against the Appellant Bank in a summary suit on Negotiable Instruments under o.37 of the Civil Procedure Code, on 5th August 1959.

Instead of appealing against the decree, the Appellant filed an application under o.37, r. 4, of the Civil Precedure Code, to set aside the decree and the application was dismissed on 29th August 1960. The Appellant then appealed under s. 20 of the Union Judiary Act and the Appeal was dismissed on 10th January 1962. The Appellant then realized that the proper course would be to appeal against the decree dated 5 August 1959.

Accordingly, an appeal was filed, and it was contended that the time occupied in making the application under o.37, r. 4, of the Civil Procedure Code and in the appeal resulting therefrom, should be excluded under s. 5 read with s. 14 of the Limitation Act.

Held: The Application under o.37, r. 4, which was dismissed by the learned Judge of the Original Side, was dismissed not for want of jurisdiction, but on the merits. Therefore the time spent in prosecuting the said application cannot be excluded under s. 5, read with s. 14 of the Limitation Act.

Moreover, if the Appellant was dissatisfied with the order dismissing the said application, the proper course would be to file an application for special leave to appeal under s. 6 of the Union Judiciary Act, and not an appeal under s. 20 of the Union Judiciary Act, when such an appeal was bound to be dismissed in view of several Bench decisions on the point.

Maganlal Pranjuvan Mehta v. *Mrs. Champakunvar Ratilal Mehta and others*, (1952), B.L.R. 192 (H.C.); *T.C. Leong and one* v. *U Po Thein*, (1953) B.L.R 1 (H.C.), referred to.

Ba Han for the appellant and applicant.

Ba Shun and *Kyaw Myint* for the respondents.

* Civil First Appeal No. 14 of 1962, against the decree of the Original Side, late High Court of Rangoon in Civil Regular Suit No. 95 of 1959, dated 5 August 1959.

C.C. 1963

MESSRS. THE BURMESE ECONOMIC BANK, LTD. (PEOPLE'S BANK No. 10) v. DAW TIN MAY AND ONE

U SAN MAUNG, J.—This appeal is by Messrs. The Burmese Economic Bank Ltd. against the judgment and decree dated the 5th of August 1959 passed by the Original Side of the late High Court in its Civil Regular Suit No. 95 of 1959, which was a summary suit on negotiable instruments under Order 37 of the Civil Procedure Code. As the period of limitation prescribed for such an appeal is 20 days this appeal which was filed on the 2nd of February 1962, was 892 days beyond the period allowed by law. However, the appellant bank claimed extension of the period of limitation under section 5 read with section 14 of the Limitation Act on the ground that it had been prosecuting in good faith an application under Rule 4 of Order 37 to set aside the decree and that when that application was dismissed by the learned Judge on the Original Side of the late High Court (U Shu Maung, J.) on the 29th of August 1960, an appeal was preferred against the order of the learned Judge under section 20 of the Union Judiciary Act and that appeal was only dismissed on the 10th of January 1962. It was only when the Appellate Bench of the late High Court had observed in its judgment in Civil Miscellaneous Appeal No. 41 of 1960 that the bank's application under Rule 3 of Order 37 of the Civil Procedure Code was in time that the appellant-bank realized that a wrong remedy had been pursued and that the proper course would have been to have appealed against the decree dated the 5th of August 1959. In these circumstances, the appellant-bank contended that the time occupied in making an application under Order 37, Rule 4 of the Civil Procedure Code and in the appeal resulting therefrom should be excluded under section 5 read with section 14 of the Limitation Act.

Now, in order to understand this case properly it is necessary to recall briefly the history which had been fully set out in the judgment of the late High Court in Civil

C.C. 1963

MESSRS. THE BURMESE ECONOMIC BANK, LTD. (PEOPLE'S BANK NO. 10) v. DAW TIN MAY AND ONE.

Miscellaneous Appeal No. 41 of 1960. In Civil Regular Suit No. 95 of 1959 aforesaid, Daw Tin May, who is the 1st respondent in the present appeal sued the appellant, the Burmese Economic Bank Ltd. and its co-defendant Daw Dwe May who is the 2nd respondent in the present appeal, for the recovery of a sum of K 1,10,000 alleged to be due on a promissory note in her favour executed by the defendant Daw Dwe May and a Managing Director of the Burmese Economic Bank Ltd. Summonses were served on the defendant-bank on the 13th of July 1959 in Form 4 of Appendix B of the Civil Procedure Code. On the 22nd of July, 1959, the learned 2nd Deputy Registrar of the late High Court recorded an order in the diary of the proceedings that the case should be submitted to the Judge for orders under sub-rule (2) of Rule 2 of Order 37, Civil Procedure Code that the plaintiff Daw Tin May was entitled to a decree on the basis that the allegations in the plaint were deemed to have been admitted. On the next day, that is, 23rd of July 1959, the defendant-bank filed an application supported by an affidavit for permission to defend the suit. It was contended by the defendant-bank that its learned Counsel appeared on the 22nd of July 1959 to file his appearance but that he was unable to contact the 2nd Deputy Registrar of the late High Court as she was not present in her office room at the time of his visit. U Nyun Han, the learned Advocate for the defendant-bank also filed an affidavit to the effect that as he found the 2nd Deputy Registrar away from her office on the 22nd of July he had to file the application for leave to defend the suit only on the following day. The 2nd Deputy Registrar of the late High Court, however, refused to accept the application under Order 37, Rule 3 of the Civil Procedure for leave to defend the suit and submitted the case to the learned Judge on the Original Side for necessary orders. The learned Judge (U Thaung

Sein, J.) however came to the conclusion that as the 10 day limit fixed by Order 37, Rule 2 of the Civil Procedure Code expired on the 22nd of July 1959, the one day's delay in the filing of an application for leave to defend the suit could not be condoned. The learned Judge accordingly by his order dated 4th of August 1959 dismissed the application and on the next day a decree for the amount claimed by the plaintiff was given.

The defendant-bank then filed an application under Order 37, Rule 4 of the Civil Procedure Code. This rule reads:

> "After decree the Court may, under special circumstances, set aside the decree and if necessary stay or set aside execution, and may give leave to the defendant to appear to the summons and to defend the suit etc . . ."

This application which came before U Shu Maung, J., was dismissed by the learned Judge on the ground that no special circumstances as required by the rule had been shown as the application had been made on virtually the same ground as that which led to the order of U Thaung Sein, J., dated the 4th of August 1959, refusing leave to defend the suit. The defendant-bank appealed to a Bench of the late High Court under section 20 of the Union Judiciary Act but the appeal was dismissed on the ground that the order of U Shu Maung, J., dated the 29th of August 1960 was not a judgment within the purview of that section. The appellate judgment of the late High Court was passed on the 10th of January 1962, and the present appeal was filed on the 2nd of February, 1962.

At the very outset the learned Advocate for the defendant-appellant bank contends that in coming to a decision whether there is sufficient cause for not preferring the appeal within the period of limitation so as to warrant an extension of time under section 5 of the

C.C. 1963

MESSRS. THE BURMESE ECONOMIC BANK, LTD. (PEOPLE'S BANK No. 10) v. DAW TIN MAY AND ONE.

Limitation, Act the principles underlying section 14 of the Act can be taken into consideration. In this connection he has cited the case of *Kunwar Rajendra Bahadur Singh* v. *Rai Rajeshwar Bali and others* (1) where the Privy Council observed:

> "The question of negligence being out of the way, their Lordships are of opinion that the facts of the present case disclose sufficient cause within the meaning of section 5, Limitation Act. They are of opinion that in applying section 5 to such a case as the present, the analogy of section 14 (which applies only to suits) is an argument of considerable weight. Mistaken advice given by a legal practitioner may in the circumstances of a particular case give rise to sufficient cause within the section though there is certainly no general doctrine which saves parties from the results of wrong advice."

Another case relied upon is *Sunderbai and another* v. *The Collector of Belgaum and others* (2) There, an appeal which lay to the District Court was presented under competent legal advice, to the High Court; the memorandum was returned for presentation in the District Court. At the time of presentation to the District Court the appeal was time barred but at the time of presentation to the High Court it was in time. The District Judge on an *ex parte* application, admitted the appeal without prejudice to the question of limitation. The appeal was afterwards transferred to the High Court, which made an order under section 5 of the Indian Limitation Act, that there was "sufficient cause" for the delay. It was held by the Privy Council that the order had been rightly made.

Another case in point is that *Ma Tin U* v. *U Shwe Kyu and four others* (3). In that case the Court of the Assistant Judge was first created by the Act of 1945 and

(1) A.I.R. (1937) P.C. 276. (2) 46 I.A. 15.
(3) (1958) B.L.R. 128 (SC).

in 1946 an appeal was by mistake filed in the District Court, when it should have been filed in the High Court, as the relevant enactments were not available to the members of the Bar and the litigating public. The appeal was heard and allowed by the District Judge. On appeal to the High Court against the judgment of the District Court, it was set aside by the High Court on the ground that no appeal lay to the District Court. The respondent then filed an appeal to the High Court and prayed under section 5 of the Limitation Act, to excuse the delay in presenting the appeal and the High Court excused the delay and entertained the appeal. It was subsequently held by the Supreme Court that the delay could have been excused by the High Court under section 5 of the Limitation Act.

In view of these decisions we are of the opinion that there is considerable weight in the argument of the learned Advocate for the defendant-appellant bank that the principles underlying section 14 of the Limitation Act should be taken into consideration in connection with an application for extension of time under section 5 of the Limitation Act.

Now, section 14 of the Limitation Act in so far as it is relevant for the present purpose reads:

> "In computing the period of limitation prescribed for any suit, the time during which the plaintiff has been prosecuting with due diligence another civil proceeding, whether in a Court of first instance or in a Court of appeal, against the defendant, shall be excluded, where the proceeding is founded upon the same cause of action and is prosecuted in good faith in a Court which, from defect of jurisdiction, or other cause of a like nature, is unable to entertain it."

In connection with this section the following decisions may be noticed.

C.C. 1963

MESSRS. THE BURMESE ECONOMIC BANK, LTD. (PEOPLE'S BANK NO. 10) v. DAW TIN MAY AND ONE.

In *Lal Bihari Lall and another* v. *Bani Madhava Khatri and others* (4) it was held that in a suit under Order 21, Rule 63 of the Civil Procedure Code the plaintiffs were entitled under section 14 (1), Limitation Act to the deduction of time spent in prosecuting in good faith and with due diligence, an abortive civil revision filed under a *bona fide* mistake of law or procedure, before the High Court against the adverse order passed under Order 21, Rule 58, Civil Procedure Code.

In *Mathura Singh* v. *Bhawani Singh and others* (5) it was held that where the inability of the Court to entertain the former suit arose from misjoinder of plaintiffs and causes of action and there was on the plaintiff's part in the former suit no want of good faith or due diligence, the plaintiff was entitled to the benefit of the time during which he was prosecuting the former suit, that is, from the time when the plaint in that suit was filed until the time when it was returned for amendment.

In *Subbarau Nayudu* v. *Yagana Pantulu and another* (6) a suit was instituted in 1892 in the Presidency Court of Small Causes against defendants not resident within the jurisdiction, the leave of the Registrar of the Court having been first obtained. Subsequently it was ruled that the Registrar was not empowered to give such leave and the suit was dismissed. A similar suit was then instituted the leave of the Court having been first obtained and it was held that the time during which the first suit was pending should be deducted in the computation of the period of limitation applicable to the second suit.

In *Etasseri Munootta Mangalath Illath Kesavan Nambudri and another* v. *Puthusseri Theva Amma and others* (7) a person preferred appeals to the sub-Court and from the decision therein to the High Court against an

(4) A I.R. (1949) Pat. 293 (FB).
(5) I.L.R. XXII. All. 248 (FB).
(6) I.L.R. XIX Mad. 90.
(7) A.I.R. (1938) Mad. 41.

order of the executing Court on a claim preferred under Order 21, Rule 58 of the Civil Procedure Code and on the High Court holding in appeal that the claimant's remedy was by a suit filed under Order 21, Rule 63 for setting aside the order of the executing Court, he sought to exclude the time taken by him in prosecuting these two appeals in computing the period of limitation of one year; it was held that in view of a former decision of the High Court subsequently overruled that the claimant's remedy was by an application under section 47 and not by a separate suit, the person was prosecuting the appeals *bona fide* in good faith and the failure of the appeals was accordingly "due to a cause of like nature" with want of jurisdiction within the meaning of section 14 of the Limitation Act.

In our opinion, however, none of these decisions are of any assistance to the defendant-appellant bank. When an application was made by the bank on the 17th of August 1959 to set aside the decree passed on the 5th of August 1959, the High Court had undoubted jurisdiction to entertain such an application under Order 37, Rule 4 of the Civil Procedure Code provided, of course, that the defendant-bank could set out the special circumstances warranting the setting aside of the decree. This application of the bank was dismissed by U Shu Maung, J., not on the ground of want of jurisdiction to entertain it, but on the merits. Therefore we fail to understand how the time spent by the defendant-appellant bank in prosecuting the application under Order 37, Rule 4 of the Civil Procedure Code can be excluded under section 5 of the Limitation Act read with section 14 thereof.

Moreover, if the appellant-bank was dissatisfied with the order of U Shu Maung, J., under Order 37, Rule 4 of the Civil Procedure Code its proper course was to have filed before the then Supreme Court an application for

C.C. 1963

MESSRS. THE BURMESE ECONOMIC BANK, LTD. (PEOPLE'S BANK NO. 10) v. DAW TIN MAY AND ONE.

special leave to appeal against it under section 6 of the Union Judiciary Act. Instead, the appellant-bank filed an appeal purporting to be under section 20 of the Union Judiciary Act before a Bench of the late High Court, when such an appeal was bound to be dismissed in view of the Bench decisions in *Maganlal Pranjivan Mehta* v. *Mrs. Champakunvar Ratilal Mehta and others* (8) and *T. C. Leong and one* v. *U Po Thein* (9) to the effect that the word "judgment" in section 20 of the Union Judiciary Act should not be accorded a wider meaning than under the corresponding clause 13 of the Rangoon Letters Patent, and should not therefore include a final order.

Lastly, even if the period from the 17th of August 1959, which was the date of the filing of the application under Order 37, Rule 4 of the Civil Procedure Code, till 10th of January 1962, which was the date of the appellate judgment in Civil Miscellaneous Appeal No. 41 of 1960, be excluded the period of limitation would expire on the 18th of January 1962. Allowing 10 days for obtaining copies of judgment and decree the appeal should have been presented on the 29th of January 1962, the 28th being a Sunday. The appeal was in fact presented on the 2nd February 1962 and no explanation of the delay has been given for these four days. As observed by a Bench of the Lahore High Court in *Kanhava Lalsardha Ram* v. *Baldeo Das and others* (10) in an application under section 5 of the Limitation Act, it is for the applicant to justify every day beyond the time allowed by law.

For these reasons we are unable to accede to the application of the defendant-appellant bank for admission of the appeal by extending the period of limitation. The

(8) (1952) B.L.R. 192 (H.C). (9) (1953) B.L.R. 1 (H.C).
(10) I.L.R. 14 Lahore, 656.

appeal is accordingly dismissed as barred by time. The 1st respondent Daw Tin May who had appeared to contest the application under section 5 of the Limitation Act, will be awarded costs of the application, Advocate's fees being assessed at 5 (five) gold mohurs.

C.C. 1963

MESSRS. THE BURMESE ECONOMIC BANK, LTD. (PEOPLE'S BANK NO. 10) v. DAW TIN MAY AND ONE.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung and U Kyaw Zan U, JJ.

C.C. 1963

June 29.

RAM NATH SINGH (APPELLANT)

v.

CHANDRIKA PRASAD AND ONE, SHEOSHANKAR PRASAD AND ONE, BISNATH AND ONE, U. K. BARUA AND ONE, RAM GOVIND AND ONE, RAGHU NANDAN PRASAD AND ONE, RAM KISHORE SINGH AND ONE (RESPONDENTS).*

Garden land—meaning of—Land Nationalisation Act, s.3 (h)—"agricultural land"—excludes house site which is within a town or village.

When in an ejectment suit it was alleged that the Plaintiff/landlord become the owner of the suit land by virtue of a Sale which was illegal as the land in question was "garden land", which was not transferable under s. 4 of the Land Nationalisation Act; and consequently the suit was not maintainable.

Held: Under s. 3 (h) of the Land Nationalisation Act, the term "agricultural land" includes garden land, but does not include a house site which is within a town or village.

Though the suit land is termed "garden land", there is clear evidence to show that it was never occupied or was ordinarily utilised or leased for agricultural purposes or purposes subservient to agriculture. The suit land is more or less in a town, if not a big village. Moreover, there is documentary evidence to show that the District Land Committee has declined to classify the suit land as agricultural land under s. 39 of the Land Nationalisation Act, as it is a human dwelling place.

The suit land is therefore not an agricultural land as defined in s. 3 (*b*) of the Land Nationalisation Act.

Aunglandaw Ko Khin Sein and 4 others v. *U Maung Gale*, Civil Revision No. 89/1961, referred to and followed.

Kyaw Myint and Ba Shun for the appellant.

Ba Han and *Khin Maung* for the respondents.

U KYAW ZAN U, J.—This is an appeal by special leave under section 20 of the Union Judiciary Act before it was amended by Act No. XLI of 1962 against the judgment and decree of the Single Judge (U Kyaw Tun, J.) of the late

* Civil Special Appeal Nos. 2,3,4,5,6,7, and 8/62, against the decree of the late High Court of Rangoon, (U Kyaw Tun, J.) in Civil 2nd Appeals Nos. 70 to 76 of 1962, dated the 26th March, 1962.

High Court who set aside the judgment and decrees of both the trial and the first appellate Courts which gave a decree to the appellant for ejectment of the first respondent from the suit land and for possession of the same.

The facts put in a nutshell are that V.T. Mohamed Abdulla (since deceased), represented by the second respondents, as his legal representative was the original owner of the suit land, and the first respondent was his monthly tenant, who was permitted by him to erect a building thereon for residence. The appellant, who is a Burmese Citizen, purchased the land for K 8,500 from the owner as per exhibit registered sale-deed dated 27th June 1957. The land is termed "[illegible]" (garden-land) in the deed. The tenant failed to pay land rents due in spite of the legal notice informing him that the appellant had purchased the land. The notice also asked the tenant to quit as the appellant was desirous of erecting a new building on the land but to no avail. The appellant, therefore, filed a suit for ejectment, and for possession in the Subdivisional Court of Pyu. The original owner, who was impleaded in the suit as a defendant, confessed that the 1st respondent was his tenant when he sold the land to the appellant, but the 1st respondent though he admitted the receipt of the notice denied the arrears of land rents due, and contended on the main that the sale by the original owner to the appellant was illegal under the Land Nationalisation Act inasmuch as the land was a garden land.

Now, stripped of all the unnecessary details, for the purpose of this appeal, the trial Court, after hearing the evidence adduced by the appellant, the defence having declined to adduce any, decreed the suit as prayed for with costs on contested scale against the 1st respondent and on uncontested scale against the original owner (2nd respondent). On appeal, the District Court of Toungoo upholding the findings of the trial Court that the appellant is the

C.C. 1963

RAM NATH SINGH v. CHANDRIKA PRASAD AND ONE, SHEOSHAKAR PRASAD AND ONE, BISNATH AND ONE, U. K. BARUA AND ONE, RAM GOVIND AND ONE, RAGHU NANDAN PRASAD AND ONE, RAM KISHORE SINGH AND ONE.

owner by virtue of his purchase as per exhibit registered sale-deed and that there have been arrears of rents due since the execution of the sale-deed, confirmed the judgment and decree of the trial Court, but on second appeal to the late High Court, the judgments and decrees of the two lower Courts were set aside and the suit was dismissed with costs throughtout on the main ground raised therein that the suit land being an agricultural land within the meaning of section 3 (*b*) of the Land Nationalisation Act the sale was void *ab initio* under section 4 of the said Act, and consequently the appellant had no *locus standi* to file the suit for ejectment for non-payment of the rents.

The main or rather the only point canvassed before us is that though the suit land is classified as " U-2, " *i.e.* garden land, it is exempt from the operation of the Land Nationalisation Act under section 3 (*b*) of the said Act. Now, under section 4 of the Act, no agricultural land is permitted to be partitioned or transferred in any way contrary to the provisions of the Act or the rules framed thereunder. The point for consideration therefore is whether the suit land is agricultural land or not. An " agricultural land " as defined in section 3 (*b*) of the Act means waste-land, paddy land, *Yah*, *Kaing*, island or garden land, which is, occupied, or is ordinarily utilised, or has been leased, for the purposes of agriculture for livelihood or for purposes subservient to agriculture and includes building or house-site on such land ; but does not include house-site which is within a town or village. It is true the suit land is termed "ခြံမြေ" (garden-land) in the exhibit registered sale-deed and classified as " U-2 " in the certified copy of the map filed by the appellant, but there is clear evidence on record to show that it was never occupied, or was ordinarily utilised or leased for purposes of agriculture for livelihood or for the purposes subservient to agriculture. There is also evidence to show that there are residential

buildings of the appellant's tenants standing on the suit land which is in Zeyawaddy. It is more or less a town if not a big village. Ram Asray Prasad, the agent of the appellant and the holder of the Union Citizenship Certificate like his principal deposed that before the purchase of the suit land by his principal, from the second respondent as per exhibit registered sale-deed dated 27th June 1957, the 1st respondent and other tenants of the appellant leased their respective plots from the 2nd respondent and erected buildings on the land with the permission of the second respondent, but after the purchase these tenants including the 1st respondent, refused to pay the land rents due to the appellant in spite of the demands. According to him, the suit land is residential land situated within four furlongs from the southern boundary and about a mile from the northern boundary of Zeyawaddy with the trunk road on the east close to railway yard and sugar factory. The land is only four furlongs from western boundary of the village. There are also houses on the north and south of the land as shown in exhibit may for the years 1936-37 to 1942-43. He gave his age as 32 years and deposed that he has never seen the land being used for agriculture since his birth in Zeyawaddy. Confirming the evidence of this agent, Saya Pu (PW 1), the attesting witness to the sale-deed stated that the suit land is to the south of his house and there are about 15 houses in between. Ma Kyin May (PW 2), a woman trader of 57 years of age deposed that she was born in Zeyawaddy and has lived close to the suit land, which is surrounded by residential buildings, but she said, she had never seen the suit land being used as an agricultural land. Since there is no rebutting evidence their evidence must be accepted and the suit land must be held to have been excluded from the definition of " agricultural land." Section 4 of the Act has therefore no application. Section 3 (*b*) of the Act specifically excludes an

C.C. 1963

RAM NATH SINGH v. CHANDRIKA PRASAD AND ONE, SHEOSHAKAR PRASAD AND ONE, BISNATH AND ONE, U. K. BARUA AND ONE, RAM GOVIND AND ONE, RAGHU NANDAN PRASAD AND ONE, RAM KISHORE SINGH AND ONE.

agricultural land used for dwelling purposes within a town or village. The same view was held in *Aunglandaw Ko Khin Sein and four others* v. *U Maung Gale*, being Civil Revision No. 89/1961 of this Court. Over and avove the oral evidence adduced by the appellant, there is also a piece of documentary evidence (Exhibit "s") to show that the Toungoo District Land Committee, consisting of the Deputy Commissioner and the Superintendent of Land Records, amongst others, has declined to classify the suit land as an agricultural land under section 39 of the Act as it is a human dwelling place. The evidence shows the suit land has all along been a residential area not only at the time of the purchase, but also before the sale. Under the circumstances, we agree that the suit land is not an agricultural land as defined in section 3 (*b*) of the Land Nationalisation Act and uphold the findings of the trial Court and the first appellate Court. There is in fact no necessity to claim from the authority concerned the benefit of the exemption when the definition under section 3 (*b*) of the Act itself exempts the land from being classified as an agricultural land.

There have also been concurrent findings of facts on other issues by both the trial and the first appellate Courts which rightly held on evidence that the land belongs to the appellant, who has derived his title under the previous owner (second respondent), and his tenants including the first respondent have failed to pay him the rents due. These findings must be accepted.

In the result, the appeal is allowed, and the judgment and decree of the late High Court out of which this Special Appeal arises are set aside and the judgments and decrees of the trial and the first appellate Courts are restored with costs throughout.

ORIGINAL CIVIL

Before U Kyaw Zan U, J.

STATE COMMERCIAL BANK (PLAINTIFF)

v.

U BA THIN (DEFENDANT).*

C.C. 1963

June 5.

Promissory note—consideration—suit on new pro-note in respect of some debt due under old pro-note—presumption as to consideration—Negotiable Instruments Act, s. 118 (a)*—maintainability of suit.*

The Defendant had taken a total of K 77,000 from the Plaintiff Bank, and for which two promissory notes were executed by him. Later, a pro-note for K 75,000 was executed by him in respect of the same debt, and the previous pro-notes were cancelled by the Plaintiff. The main issues in the suit were whether the suit pro-note was executed for consideration and whether the suit was maintainable.

Held: Since the Defendant had made a fresh promise to pay the amount by executing the suit pro-note, it was executed for consideration.

According to s. 25 (3) of the Contract Act, the old debts are not revived, but it is considered to be a good consideration for the promise to pay and this new promise is the measure of the creditor's right. The Plaintiff Bank is not relying upon the old notes for payment but on the new suit note. It is altogether a new contract. It is a substitution and not a renewal.

Sandhura Singh v. *Kehr Singh*, A.I.R. (1936), Lah. 1016; *Abdullakin* v. *Maung Ne Dun and another*, I.L.R. 7 Ran. 292; *Brajendra Kishore Roy Chowdhury* v. *Hindustan Co-operative Insurance Society Limited*, I.L.R. 44 Cal. 978; *Mrs. Niemeyer* v. *E. M. Mamoojí and others*, (1938) R.L.R. 521, referred to.

There is no need to demand payment under a promissory note if the debt is payable on demand. A pro-note payable on demand is a present debt and is payable without demand. There is no obligation in law to give any notice.

T. C. Bhose v. *Obedur Rahman Chowdhury*, I.L.R. 6 Ran. 297 (300); *Ranjit Kumar Roy and another* v. *Kabira Kisori Mohan Gupta and another*, I.L.R. (1940) (2) Cal. 362, referred to.

Ba Gyan for the plaintiff.

B. K. Sen for the defendant.

U KYAW ZAN U, J.—This suit is styled as a "Suit for recovery of K 83,935.27 due on promissory note dated 8th July 1960." It was alleged that the plaintiff Bank accommodated loan and overdraft facilities to the defendant

* Civil Regular Suit No. 53 of 1962.

C.C. 1963

STATE COMMERCIAL BANK v. U BA THIN.

against the security of money alleged to have been due to him on army contracts, but the said security became valueless as the army authorities have rescinded the contracts for the defaults made by him. The promissory note (Exhibit " Ka-Gyi ") is for K 75,000 with interest at the rate of K 6½ per cent per annum.

The defendant admitted the recision of the contracts and the execution of the suit pro-note, but denied consideration. Under section 118 (*a*) of the Negotiable Instruments Act, the presumption is to be made that every negotiable instrument was made or drawn for consideration ; hence the burden was on the defendant to show that there was no consideration. He alleged that fraud was practised upon him by the Bank by making him sign the suit pro-note on the understanding that no suit would be filed against him on the old pro-note executed by him without any consideration, and which are now time-barred. He contended the suit as framed is not maintainable. With the consent of the parties the following issues were framed :

1. Was the suit pro-note executed for consideration?
2. Is the suit pro-note renewal of the old pro-notes as alleged in paragraph 2 of the written statement?
3. Did the plaintiff perpetrate fraud upon the defendant as alleged in paragraph 2 of the written statement?
4. Is the suit as framed maintainable?
5. What relief is the plaintiff entitled to?

As regards the first issue, which is the main issue in the suit, the defendant admitted that he received K 55,000 on Exhibit " Nga " pro-note dated 11th July 1956 and K 22,000 on Exhibit " Nga 1 " pro-note which bears no date making a total sum of K 77,000. He deposed that he

had assigned his debts owed to him by the Burma Army on contracts to the Bank as per Exhibit No. 1 amounting to K 20,000 and K 55,000 as per Exhibit No. 2 making a total sum of K 75,000 which represents the capital for the suit pro-note. All these assignments fell through as the contracts were rescinded but it cannot be denied that he still owes these amounts to the Bank. He stated that he has not been able to repay the amounts due to the Bank as he has no cash in hand. He was frank enough to confess that if he could get money he would pay up the debts due to the Bank. There is no doubt that the defendant made honest attempts to pay up as shown in his letter dated 20th August 1957 (Exhibit " Ga-gyi ") addressed to the Registrar of the late High Court requesting him to pay the attached sum of about K 22,000 in the civil suit he (defendant) filed against one U Thein Aung. Since he had made a fresh promise to pay the amount by executing the suit pro-note the first issue must necessarily be answered in the affirmative.

As regards the 2nd issue U Tin Myint (PW 2) the Manager (Loans Department) of the Bank deposed that he had cancelled the two old pro-notes (Exhibits " Nga " and " Nga 1 ") and the new suit pro-note was executed on 8th July 1960. As a matter of fact he cancelled these notes only on the day he gave evidence though he admitted that they ought to have been cancelled long ago. He stated that the two old pro-notes were cancelled as the defendant had executed the new suit pro-note. According to sub-section (3) of 25 of the Contract Act the old debts are not revived but it is considered to be a good consideration for the promise to pay and this new promise is the measure of the creditor's right. The Bank is not relying upon the old notes for payment but on the new suit note. It is altogether a new contract. It is a substitution. Hence, the answer to this issue is in the negative.

C.C. 1963

STATE COMMERCIAL BANK v. U BA THIN.

The third issue must also be answered in the negative. The defendant thought the suit pro-note was blank when he signed it, and said that U Tin Myint made him sign on the understanding that no suit or prosecution would be made against him on account of his age and as the old accounts and the notes could not be traced. It is hard to believe that a man like the defendant who was a contractor doing business to the extent of three lakhs would sign the the note blindly. U Tin Myint denied the allegations. He said he was responsible for the loan documents and if any loss had occurred he would have been dismissed from service. According to him the defendant was then handling big and important contracts, and at the time of the execution of the suit pro-note he never asked for the old pro-note for inspection though he was ready to show them to him.

In this suit on pro-note where execution has been admitted the burden was on the defendant to prove that there was no consideration. The defendant had failed to discharge his burden. He had to admit the receipt of the amount shown in the suit pro-note, and the fresh promise he made for the payment on demand. In *Sandhura Singh* v. *Kehr Singh* (1) which was a suit on pro-note, the defendant denied receipt of consideration and the plaintiff, in answer, produced documents not included in the list of documents filed with the plaint, it was held that no adverse inference could be drawn against the plaintiff. It is interesting to note that the points advanced in the agrument of the learned Advocate for the defendant were also resolved in that case; it was held there that for a promise to pay a time barred debt to be a good consideration, it is not necessary that the debtor must expressly state that he is renewing a barred debt. Section 25 of the Contract Act does not explicitly say that the debtor must expressly state

(1) A.I.R. (1936) Lah. 1016.

that he is renewing a barred debt. Where a pro-note stated that the entire consideration had been paid in cash, but the promisee subsequently said that a part of the consideration was on account of the pre-existing debts due to him, it was held in that case that the promise could prove that the actual consideration was something different from that recited in the document. See also *Abdullakin* v. *Maung Ne Dun and another* (2). The learned Advocate for the defendant complained that no demand had been made by the Bank for payment from the defendant but this is not fatal. In *T. C. Bose* v. *Obedur Rahman Chowdhury* (3) it was held that if the debt is payable on demand it is not necessary to make actual demands. Again in *Ranjit Kumar Roy and another* v. *Kabiraj Kisori Mohan Gupta and another* (4) it was held that a pro-note payable on demand is a present debt and is payable without demand. There is no obligation in law to give any notice at all. See also *Brajendra Kishore Roy Chowdhury* v. *Hindustan Co-operative Insurance Society Limited* (5). The learned Advocate for the defendant submitted that no allegations were made in the plaint how the defendant came to execute the suit pro-note. This is a suit on pro-note and the observations made by Baguley, J., in *Mrs. Niemeyer* v. *E. M. Mamooji and others* (6) are very opposite. The learned Judge said, " Irrelevant and undue prolixity in pleadings is also to be discouraged, and, strictly speaking, if a suit is brought on a promissory note, all that it is necessary to set out is that the defendants by their promissory notes promised to pay and they have failed. In the case of a promissory note consideration is presumed and it is for the defendant, if execution is proved, to prove that there was no consideration. When there is no reason

(2) I.L.R. 7 Rangoon 292.
(3) I.L.R. 6 Rangoon 297 (300).
(4) I.L.R. (1943) 2 Calcutta 362.
(5) I.L.R. 44 Calcutta 978.
(6) (1938) R.L.R. 521.

C.C. 1963

STATE COMMERCIAL BANK v. U BA THIN.

to suppose *a priori* that the question of consideration will ever come to be raised I can see no good reason why parties filing suits based on promissory notes should, in the plaint, set out the consideration for promissory notes. As I have said, consideration is assumed. The mere existence of the promissory note in the case, therefore, *prima facie* implies that there was consideration for it, and until and unless the question of consideration becomes of interest, I see no reason why the plaint should be burdened with long details of how the promissory note came to be executed. When the question of consideration becomes of interest, then, and then only, is there any reason for the plaintiff to set forth what the consideration was."

For all these reasons it must be held that the suit as framed is maintainable and a decree for payment of the amount claimed must be passed. Accordingly a decree for payment of K 83,935.27 is passed against the defendant with costs.

CIVIL MISCELLANEOUS

Before U San Maung, U Saw Ba Thein & U Tun Tin, JJ.

THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA (APPLICANT)

v.

MESSRS. PWINT GAUNG AND BROTHERS (RESPONDENT).*

C.C. 1963

May 14.

Income-tax Act, s. 66 (1) and (2)—Assessment under s. 23 (4)—no application for cancellation for assessment under s. 27—whether assessment can be set aside by Income-tax Appellate Tribunal—question of law.

The Income-tax Appellate Tribunal had set aside an assessment and ordered a fresh one, in a case where the assessee had not applied for cancellation of assessment under s. 27, but had merely appealed against the quantum.

On Application by the Commissioner of Income-tax, the Tribunal refused to refer a case to the Chief Court on the ground that no question of law arose:—

Held:—The Tribunal was wrong in coming to the conclusion that no question of law arose out of its Appellate order.

Where an Applicant has not availed himself of the provisions of s. 27 for cancellation of assessment made under s. 23 (4), he has no right to challange in appeal either before the Assistant Commissioner or the Income-tax Appellate Tribunal the validity of the assessment made under s. 23 (4).

U Kan Gyi v. *Commissioner of Income-tax, Rangoon,* (1958) B.L.R. 172 (H.C.); *Naba Kumar Singh Dudhuria* v. *Commissioner of Income-tax, Bengal,* 1944 XII I.T.R. 327; *Chhotelal Gobardhan Das* v. *Commissioner of Income-tax,* U.P. (1953) XXIII, I.T.R. 272; *Sir Padampat Singhania* v. *Commissioner of Income-tax,* U.P. and Ajmer-Merwara, (1953) XXIV I.T.R., 141; *Mauladin Ayub Firm* v. *Commissioner of Income-tax, Bombay* South, (1959) XXXV I.T.R. 449, referred to and followed.

Suganchand Kanhaiyalal Rathi v. *Commissioner of Income-tax,* (1958) XXXIV I.T.R., 162, referred to.

Ba Kyaw (Government Advocate) for the applicant.

U Paing for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This application under section 66 (2) of the Burma Income-tax Act arises out of the order of the Income-tax Appellate Tribunal, Rangoon, in its Reference No. 9 of 1961, wherein the Tribunal refused to

* Civil Miscellaneous Application No. 52 of 1961, against the order of the Income-tax Appellate Tribunal of Rangoon in Reference No. 9 of 1961, dated 13th July 1961.

C.C. 1963

THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA v. MESSRS. PWINT GAUNG AND BROTHERS.

refer to the late High Court a question of law said to have arisen out of its order dated the 8th February 1961 in Appeal No. 41 of 1960. The facts giving rise to the present application are briefly these:

The respondents Messrs. Pwint Gaung and Brothers were assessed to income-tax for the assessment year 1957-58 under section 23 (4) of the Burma Income-tax Act on an income of K 2,59,583. Being dissatisfied with the amount of income assessed and the amount of tax determined, the respondents filed an appeal before the Assistant Commissioner of Income-tax (Appeals) who dismissed the appeal on the ground that the income estimated as assessed by the Income-tax Officer was not excessive. The respondents then filed a second appeal before the Income-tax Appellate Tribunal under section 33A of the Act on the ground that the assessment of the Income-tax Officer was arbitrary, excessive and unreasonable and that the Assistant Commissioner of Income-tax was wrong in having confirmed the same. The Appellate Tribunal, however, by its order dated the 8th February 1961 in Appeal No. 41 of 1960 set aside the assessment and directed the Income-tax Officer to make a fresh one. In this connection, the Tribunal said "Taking all the facts and circumstances of the case into consideration, we are of opinion that a fresh assessment would be fairer and more proper; and consequently, we set aside the assessment and directed the Income-tax Officer to make a fresh one *from the stage at which the return had been filed by the appellant firm.*" The Commissioner of Income-tax, Burma, being dissatisfied with the order of the Tribunal applied to it under section 66 (1) of the Burma Income-tax Act to refer to this Court the following question of law said to have arisen out of the order of the Tribunal:

> "Whether in the circumstances of the case the Income-tax Appellate Tribunal had rightly set aside the assessment made

under section 23 (4) where the respondent had not applied under section 27 and where the respondent's appeal to the Tribunal is against the quantum only ".

The Tribunal, however, by its order in Reference No. 9 of 1961 refused to refer the case to this Court on the ground that no question of law had arisen out of its Appellate order. Hence, the present application to this Court by the Commissioner of Income-tax, Burma, under section 66 (2) of the Burma Income-tax Act.

In our opinion, the Tribunal was wrong in coming to the conclusion that no question of law had arisen out of its Appellate order. In *U Kan Gyi* v. *Commissioner of Income-tax, Rangoon* (1) it was held following the decision in *Naba Kumar Singh Dudhuria* v. *Commissioner of Income-tax, Bengal* (2) that where an applicant has not availed himself of the provisions of section 27 of the Income-tax Act for cancellation of assessment made under section 23 (4), he has no right to challenge in appeal either before the Assistant Commissioner or before the Appellate Tribunal the validity of the assessment made under section 23 (4). To the same effect are the decisions in *Chhotelal Gobardhan Das* v. *Commissioner of Income-tax, U.P.* (3), *Sir Padampat Singhania* v. *Commissioner of Income-tax, U. P. and Ajmer-Merwara* (4) and *Mauladin Ayub Firm* v. *Commissioner of Income-tax, Bombay South* (5). A recent decision to the contrary is to be found in *Suganchand Kanhaivalal Rathi* v. *Commissioner of Income-tax*.(6).

The Income-tax Appellate Tribunal had tried to justify its action on the ground that because the Assistant Commissioner of Income-tax had wrongly considered the question whether the Income-tax Officer was justified in making

(1) (1958) B.L.R. 172 (HC).
(2) (1944) XII I.T.R. 327.
(3) (1953) XXIII I.T.R. 272.
(4) (1953) XXIV I.T.R. 141.
(5) (1959) XXXV I.T.R. 449.
(6) (1958) XXXIV I.T.R. 162.

C.C. 1963

THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA v. MESSRS. PWINT GAUNG AND BROTHERS.

an assessment under section 23 (4), it had jurisdiction to go into the same question. Whether this view of the Income-tax Appellate Tribunal is or not correct is a question of law.

For these reasons we would direct the Income-tax Appellate Tribunal to state the case and refer to this Court the question of law involved therein. There will be no order as to costs.

CIVIL REFERENCE

Before U San Maung, U Saw Ba Thein & U Tun Tin, JJ.

C.C. 1963

May 9.

THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA (APPLICANT)

v.

THE RANGOON TIN FACTORY (RESPONDENT).*

Burma Income-tax Act, s. 26A—Application for renewal of registration—firm registered under Registration Act only after the date or order of I.T.O.—whether such application to be accepted.

For the assessment year 1958-59, the assessee had applied for renewal of registration under s. 26A of the Burma Income-tax Act, on 30th December 1958. The Partnership deed of the firm had been registered under the Partnership Act on that date, but the registration under the Registration Act was done only on 28th April 1959.

On 17th June 1959 the I.T.O. passed an order refusing renewal of registration on the ground that the Deed of Partnership was not duly registered under the Registration Act on the date of presentation of the application.

The Assistant Commissioner (Appeals) upheld the said order but the Income-tax Appellate Tribunal, held that under the circumstances the I.T.O. was bound to register the firm.

The Commissioner of Income-tax being dissatisfied with the said order the Tribunal referred the question to the Chief Court.

Held:—Sub-section (1) of section 26A of the Burma Income-tax Act read with the proviso thereto clearly lays down that in order that a firm may be able to make to the Income-tax Officer the necessary application for registration it must be (1) constituted by an instrument of partnership specifying the individual shares of the partners; (2) if situated in any area to which the provisions of the Registration Act apply, the instrument of partnership has been registered under the Registration Act and (3) if situated in any area to which the provisions of Chapter VII of the Partnership Act apply, duly registered under the Partnership Act.

It is not sufficient that at the time of the application for registration under section 26A is made, the firm is in the process of being registered under the Partnership Act or that the instrument of partnership should be in the process of being registered under the Registration Act.

The words "is registered" and the words "is duly registered" appearing in proviso (*a*) and proviso (*b*) to sub-section (1) of section 26A have the same

* Arising out of Civil Reference No. 19 of 1960 against the order of the Income-tax Appellate Tribunal of Rangoon in Appeal No. 25 of 1960, dated 18th May 1960.

C.C. 1963

THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA v. THE RANGOON TIN FACTORY.

force as the words "has been registered" and "has been duly registered" as the case may be.

Commissioner of Income-tax, Madras v. *D. Arokiaswami Chetti and Co.*, (1948), XV, I.T.R., p. 404; *Kashiram Bhajan Lal* v. *Commissioner of Income-tax*, U.P. (1962), XLV I.T.R., p. 1, referred to.

Ba Kyaw (Government Advocate) for the applicant.

U Paing for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This reference under section 66 (1) of the Burma Income-tax Act arises out of the order dated the 19th of May 1960 passed by the Income-tax Appellate Tribunal, Rangoon, in Appeal No. 25 of 1960. The question referred by the Tribunal to the late High Court is in the following terms:

> "Whether in the circumstances of the case, the Income-tax Appellate Tribunal was right in law in directing the Income-tax Officer to accept the application for renewal of registration under section 26A of Burma Income-tax Act, where the deed of partnership was registered under the Registration Act, after the date of the applicatoin, but before the date of order of the Income-tax Officer."

The facts giving rise to the reference which have been set out by the Tribunal in its statement of the case are these. For the assessment year 1958-59, the Rangoon Tin Factory of No. 15, 15th Street, Rangoon, applied for the renewal of registration under section 26A of the Burma Income-tax Act. At the time of the application which was filed on the 30th December 1958, the deed of partnership by which the firm was constituted had been registered under the Partnership Act, but had not yet been registered under the Registration Act. The respondent firm then applied to have its partnership deed registered under the Registration Act and this was duly done on the 28th April 1959. On the 17th June 1959 after the partnership deed had been registered under the Registration Act, the Income-tax Officer passed an order refusing to have the registration under section 26A of the Burma Income-tax Act

renewed on the ground that the deed of partnership was not duly registered under the Registration Act on the date of the presentation of the application for registration. The respondent firm then appealed before the Assistant Commissioner (Appeals), but the Assistant Commissioner confirmed the order of the Income-tax Officer refusing renewal of registration. The firm made a further appeal to the Income-tax Appellate Tribunal and the Tribunal holding that so long as the firm seeking to have its Company registered, or to have its registration renewed under section 26A of the Burma Income-tax Act, had its partnership deed registered under the Registration Act, and the firm itself registered under the Partnership Act before orders are passed by the Income-tax Officer regarding its application under section 26A, the Income-tax Officer was bound to register the firm under the Burma Income-tax Act. The Commissioner of Income-tax being dissatisfied with the order of the Tribunal made an application to the Tribunal to refer to the late High Court the question of law involved and the Tribunal had referred to the late High Court the question referred to above.

Now, section 26A of the Burma Income-tax Act as inserted by the Burma Income-tax (Second Amendment) Act, 1957 which came into force on the 1st October 1957 reads:

> "26A. (1) Application may be made to the Income-tax Officer on behalf of any firm, constituted by an instrument of partnership specifying the individual shares of the partners, for registration for the purposes of this Act and of any other enactment for the time being in force relating to income-tax or super-tax:
>
> Provided that—
>
> (a) in the case of a firm situated in any area to which the provisions of the Registration Act apply, such instrument of Partnership is registered under the Registration Act; and

C.C. 1963

THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA v. THE RANGOON TIN FACTORY.

(*b*) in the case of a firm situated in any area to which the provisions of Chapter VII of the Partnership Act apply, such firm is duly registered under the Partnership Act.

(2) The application shall be made by such persons, and at such times and shall contain such particulars and shall be in such form, and be verified in such manner, as may be prescribed; and it shall be dealt with by the Income-tax Officer in such manner as may prescribed."

Proviso to Rule 2 relating to applications for registration under section 26A of the Act is in the following terms:

"Provided that the Income-tax Officer may, for special reasons entertain an application made three months after the expiry of the time-limit specified in this Rule for the assessment for the year ending on the 30th day of September 1959; and in any other case where the firm satisfies the Income-tax Officer that it was prevented by sufficient cause from making the application within the time specified in this Rule, he may, with the previous approval of the Assistant Commissioner, entertain the application."

The proviso to Rule 6 relating to renewal of registration is in the following terms:

"Provided that the Income-tax Officer may for special reasons entertain an application made three months after the expiry of the said date for the assessment for the year ending on the 30th day of September 1959, and in any other case where the firm satisfies the Income-tax Officer that it was prevented by sufficient cause from making the application within the time specified in this Rule, he may with the previous approval of the Assistant Commissioner, entertain the application."

In our opinion, sub-section (*1*) of section 26A of the Burma Income-tax Act read with the proviso thereto clearly lays down that in order that a firm may be able to make to the Income-tax Officer the necessary application

for registration it must be (1) constituted by an instrument of partnership specifying the individual shares of the partners; (2) if situated in any area to which the provisions of the Registration Act apply, the instrument of partnership has been registered under the Registration Act and (3) if situated in any area to which the provisions of Chapter VII of the Partnership Act apply, duly registered under the Partnership Act.

It is not sufficient that at the time of the application for registration under section 26A is made, the firm is in the process of being registered under the Partnership Act or that the instrument of partnership should be in the process of being registered under the Registration Act.

In other words, the words "is registered" and the words "is duly registered" appearing in proviso (*a*) and proviso (*b*) to sub-section (1) of section 26A have the same force as the words "has been registered" and "has been duly registered" as the case may be.

Because section 26A as amended came into force on the 1st October 1957 it affects the "previous year" ending the 30th September 1958 relating to the assessment year ending the 30th September 1959. It is apparently for this reason that in the provisions to Rule 2 and Rule 6 relating to the application for registration and for renewal of registration of partnership under the Burma Income-tax Act, it is specifically laid down that the Income-tax Officer may, for special reasons, entertain an application made three months after the expiry of the time-limit specified in the rule for the assessment year ending the 30th of September 1959 without obtaining the previous approval of the Assistant Commissioner of Income-tax. Such an approval would be necessary for subsequent assessment years.

In favour of the view that the same consideration applies to registration of a firm under the Burma Income-tax Act as it is to renewal of registration, is the case of

C.C. 1963

THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA v. THE RANGOON TIN FACTORY.

the *Commissioner of Income-tax, Madras* v. *D. Arokiaswami Chetti and Co.* (1). There it was pointed out that section 26A does not in terms refer to renewal of registration as every renewal of registration is in effect a registration under that section.

The learned Advocate for the respondent firm has invited our attention to the case of *Kashiram Bhajan Lal* v. *Commissioner of Income-tax, U.P.* (2). There it was held that the proviso to section 30 (1) has to be interpreted in the context, that by the main clause the right of appeal has been expressly conferred, and that the true construction of section 30 (1) is that the legislature intended to confer a right of appeal in every case of imposition of penalty but qualified that right by saying that it shall not be effective unless the tax is paid. Therefore, even if the tax is paid on the date of hearing, the appeal would be competent and the case can be heard on the merits.

In our opinion as the law has been clearly laid down in section 26A of the Burma Income-tax Act read with the proviso thereto, there is no room for interpretation in the sense that it would be sufficient if the requirements of the proviso had been fulfilled by the date of the order, if not already fulfilled at the date of the application for registration.

For these reasons our answer to the question propounded by the Income-tax Appellate Tribunal is in the negative.

There will be no order as to costs of this reference.

(1) (1948) XVI I.T.R., p. 404. (2) (1962) XLV I.T.R., p. 1.

APPELLATE CRIMINAL

Before U Kyaw Zan U, J.

UNION OF BURMA (APPELLANT)

v.

M. E. JOSEPH (RESPONDENT).*

C.C. 1963

May 8.

Penal Code, s. 294A—drawing, promoting and conducting and lottery—scheme for the distribution of plastic baskets for purchasers of tins of coffee containing a coupon—whether a lottery.

The Respondent was acquitted of a charge under s. 294A of the Penal Code, for organising a scheme for the distribution of prizes, namely plastic baskets, by inserting a coupon in the tins of coffee sold by him.

On appeal against acquittal by the Government.

Held: s. 294A of the Penal Code has been amended by Act 32 of 1960 and the section is not confined to "drawing", but now extends to "promoting or conducting any lottery".

The word "lottery" is not defined in any statute. Its common meaning is an arrangement for distributing prizes by chances.

What a purchaser bought was not only a tin of coffee, but also a chance of getting a plastic basket.

The Respondent is therefore guilty of an offence under s. 294A of the Penal Code.

Tun Nyo (Government Advocate) for the appellant.

B. K. Sen for the respondent.

U KYAW ZAN U, J.—This is an appeal by the Government under section 417 of the Code of Criminal Procedure to set aside the order of acquital of the respondent by the learned 4th Additional Magistrate of Rangoon in his Criminal Summary Trial No. 129 of 1962 wherein he was prosecuted under section 294A of the Penal Code as amended for organizing a scheme for the distribution of prizes or gifts, namely, plastic baskets, by chance to the purchasers of his 3 lb. tins of coffee that contained a

* Criminal Appeal No. 73 of 1963. Appeal from the order of the 5th Additional Magistrate of Rangoon, dated the 29th day of October 1962, passed in Criminal Summary Trial No. 1293 of 1962.

C.C. 1963

UNION OF BURMA v. M.E. JOSEPH.

coupon. The respondent is a Jew and according to his learned Advocate he is a foreigner. There are no facts in dispute.

It seems the trial Court was not aware of Act XXXII of 1960 which amended section 294A of the Penal Code. The section is no longer confined to "drawing", which, used in its physical sense, means act of pulling or extracting a card or coupon from the pack or taking lots. Its meaning relative to a lottery is the drawing by some mechanical or human agency involving chance extraction. The section now extends to "promoting or conducting any lottery". Therefore, if a person merely promotes or conducts a lottery he is liable under the section. Before the amendment if a person promoted or conducted a lottery but there was no "drawing" he was not liable as in the case of *Vazirally* v. *Emperor* (1) relied upon by the trial Court though it was held that the transaction amounted to a lottery. The actual drawing of lots is no longer an essential ingredient under the law as amended.

The word "lottery" is nowhere defined in the Criminal Codes or in any other Statute that I know of. Its common meaning is an arrangement for distributing prizes by chance. A prize ticket or coupon for a plastic basket was inserted by the respondent in some tins and if a buyer happened to get a tin with a ticket or coupon inside he did not have to pay anything extra but would get a plastic basket as the prize. It was his good chance or luck. What he purchased was not only a tin of coffee but also a chance of getting a plastic basket. In making his purchase he exercised no choice and got the prize without action of his own will, but as the result of mere chance or accident. If the scheme had been to give a plastic basket if the purchaser by chance obtained the tin

(1) A.I.R. 1928 Bom. 550.

that contained the ticket or coupon paying the same fixed price there could have been no question that it would have been a lottery. The principle underlying a lottery is that there should be a distribution of prizes determined solely by chance.

For the reasons given I find the respondent guilty under section 294A (1) of the Penal Code and accordingly the order of acquittal is hereby set aside. Taking into consideration that his scheme was purely to promote his own coffee in the market in competition with other makes without seriously effecting the public morals, I do not think a severe sentence is called for. He is therefore sentenced to pay a fine of K 200 (Kyats two hundred only) or in default to suffer one month's rigorous imprisonment.

APPELLATE CIVIL

Before U Bo Gyi, C.J. and U San Maung, J.

C.C. 1963

May 11.

U KYAW (APPELLANT)

v.

U AH CHUN (*a*) U BA YONE (RESPONDENT).*

Sham and fictitious document to cloak real transaction-hire agreement to cloak loan transaction—sham and fictitious nature of document can be proved—Evidence Act, ss. 91 *and* 92 *—Admission of Advocate when binding on client.*

The Plaintiff had filed a suit on an alleged hire agreement of a Cinema sound projector, and the Defendant had stated in his written statement that it was a sham and fictitious agreement and that the real relationship between them was that of borrower and lender.

The learned Advocate for the Defendant had agreed that on the pleadings no issues need be proved. The learned trial Judge then decreed the Plaintiff's suit on the pleadings alone.

On Appeal:—*Held:* The learned trial Judge had taken a mistaken view in thinking that the written statement disclosed on defence. The admission made by the Advocate for the Defendant-Appellant that on the pleadings no issues need be framed, is not binding on the Defendant-Appellant as it is not an admission of fact. Besides it was the duty of the trial Judge to discover whether the written statement disclosed any defence or not.

Held further: Evidence of a sham or fictitious nature of a document is not excluded by s. 92 the of Evidence Act.

Shio Karan Singh v. *Surya Nath Singh and two others*, (1959) B.L.R. 207, followed.

Also, oral evidence is admissible to show that a document executed by a person was never intended to operate as an agreement, but was brought into existence solely for the purpose of creating evidence about some other matter.

Tyagaraja Mudaliyar and another v. *Vedathanni*, A.I.R. (1936) Privy Council, referred to and followed.

Accordingly the suit was remanded for trial on the merits.

Pha Tha Htaw for the appellant.

Tun Maung for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 2 of 1961 of the District Court of Myaungmya out of which this appeal has arisen, the plaintiff U Ah Chun (*a*) U Ba Yone,

* Civil First Appeal No. 107 of 1961 against the decree of the District Court of Myaungmya in Civil Regular Suit No. 2 of 1961, dated 28th September 1961.

who is the respondent in the present appeal sued the defendant-appellant U Kyaw for the recovery of one cinema sound projector complete with equipment alleged to have been hired out by him to the defendant at a rental of K 320 per mensem. In the alternative he claimed a sum of K 16,000 as value of the said projector. He also claimed K 640 as compensation for use made by the defendant for a period of two months after he had been called upon to return the projector.

With the plaint is an agreement purported to have been signed by the defendant for the hire of the projector in terms contained therein. The defendant by his written statement admitted having executed the agreement in question. On the other hand, the defendant said that it was a sham and fictitious document which he had to execute to cloak the real transaction between him and the plaintiff. On the 10th July 1956 the defendant had borrowed from the plaintiff a sum of K 16,000 for the purpose of purchasing the projector in question. Later, another sum of K 7,000 was also borrowed for the same purpose. The document by which the defendant purported to take a hire of the projector in question was executed by the defendant at the plaintiff's request in order to cloak the relationship between him and the plaintiff which was that of borrower and lender of money. The sum borrowed had already been repaid by the defendant to the plaintiff.

The plaintiff by his reply to the defendant's written statement contended that since the defendant had admitted having executed the agreement in question, all extraneous evidence regarding the nature of the transaction between him and the plaintiff was excluded by section 92 of the Evidence Act. Accordingly, the plaintiff contended that a decree should be given to him on the strength of the

C.C. 1963

U KYAW v. U AH CHUN (a) U BA YONE.

admission made by the defendant regarding the execution of the document in question.

The learned Pleader for the defendant after filing several suggested issues seemed to have agreed with the learned Advocate for the plaintiff that on the pleadings no issue need be framed. The defendant, however, sought to amend paragraph 1 of the written statement to make it specific that he had never taken the projector on hire from the plaintiff as he and not the plaintiff was the owner thereof. However, the learned Judge refused to allow the proposed amendment on the ground that the defendant had not submitted a proposed amended written statement embodying the amendment.

The learned Judge then decreed the plaintiff's suit on the ground that on the pleadings alone the plaintiff was entitled to a decree as prayed for by him. Hence the present appeal by the defendant. In our opinion, the learned trial Judge had taken a mistaken view of the case by coming to the conclusion that the written statement of the defendant did not disclose any defence. In fact, among the suggested issues filed by the learned Pleader for the defendant, there is one vital issue, namely, " Whether the agreement mentioned in paragraph 1 of the plaint is a sham and fictitious document under the circumstances mentioned in paragraph 1 of the written statement and whether it is legally binding on the defendant."

The mistaken admission later made by the learned Pleader for the defendant that on the pleadings no issue need be framed, is not binding on the defendant as it is not an admission of fact. Besides, it was the duty of the learned District Judge to discover whether the written statement did or did not disclose any defence.

In this connection, the attention of the learned Judge is invited to the case of *Shio Karan Singh* v. *Surya Nath Singh and two others* (1) where it was held that evidence is admissible in proof of the sham or fictitious nature of a document and that such evidence is not excluded by section 92 of the Evidence Act.

See also the case of *Tyagaraja Mudaliyar and another* v. *Vedathanni* (2) where it was held that section 91 only excludes oral evidence as to the terms of a written contract and that therefore oral evidence is admissible to show that a document executed by a person was never intended to operate as an agreement, but was brought into existence solely for the purpose of creating evidence about some other matter.

For these reasons we consider that the learned trial Judge was wrong in having decreed the plaintiff's suit without giving an opportunity to the defendant to substantiate the defence which he had set out in his written statement. In the result the appeal succeeds. The judgment and decree appealed against are set aside and under Order XLI, Rule 23 of the Civil Procedure Code, the suit is remanded to the trial Court for admission under its original number and for trial according to law in the light of the remarks made above. Costs must abide the final result of the suit on the merits; Advocate's fees in this appeal being assessed at five gold mohurs.

A certificate for the refund of court-fees paid on the memorandum of appeal will be issued to the appellant under section 13 of the Court Fees Act.

(1) (1959) B.L.R. 207. (2) A.I.R. (1936) Privy Council 70.

CIVIL MISCELLANEOUS

Before U Bo Gyi, C.J., and U San Maung, J.

C.C. 1963

May 5.

U KYAUK SEIN (APPLICANT)

v.

THE FINANCIAL COMMISSIONER, BURMA AND THREE OTHERS (RESPONDENT).*

Writ of Certiorari—*order of Revenue Officer, Income-tax Department directing appointment of Receiver for taking charge of assessee's properties—whether made within jurisdiction.*

Under the various Notifications issued by the Commissioner of Income-tax and the Ministry of Finance and Revenue, a Revenue Officer of the Income-tax Department has jurisdiction to pass an order directing that a Receiver be appointed to take charge of the properties belonging to an assessee and which has been attached for the recovery of income-tax.

Ba Swe for the applicant.

Ba Kyaw (Government Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This is an application by U Kyauk Sein for himself and as a legal representative of his deceased wife Daw Aye Kyi to quash by the issue of a writ of *certiorari* the order of the Revenue Officer, Income-tax Department, dated the 19th October 1962 in his Proceeding No. ๐ -7/60-61. By that order the Revenue Officer directed that a Receiver should be appointed to take charge of the properties belonging to the deceased Daw Aye Kyi which had been attached for the recovery of income-tax of over K 35,00,000 due by her for the assessment years 1955-56 to 1958-59. Among these properties were the President Cinema situated at Signal Pagoda Road and furniture and equipment installed therein, the Carlton Cinema situated at Bogyoke Aung San Road. It is contended *inter alia* by U Kyauk Sein that these properties belonged to him

* Civil Miscellaneous Application No. 35 of 1963.

and not to his deceased wife Daw Aye Kyi and that in any event the Revenue Officer concerned had no jurisdiction to pass the order now sought to be quashed.

However, the only point argued by the learned Advocate for the applicant is regarding the jurisdiction of the Revenue Officer concerned. The learned Advocate contends that under sub-section (2) of section 46 of the Burma Income-tax Act, it is only the Collector of the District who has the power to recover arrears of income-tax on a certificate forwarded to him by the Income-tax Officer under section 45, as if such arrears were sums due under a decree and also to exercise the powers of a civil Court for this purpose. On the other hand, the learned Government Advocate contends that the learned Advocate for the applicant has overlooked the provision of sub-section (3) of section 46 by which the Commissioner of Income-tax can direct that any arrears may be recovered by any process enforceable for the recovery of an arrear of Municipal-tax and that the Income-tax Officer may then proceed to recover the amount due by such process. He has invited the attention of the Court to Notification No. 2, dated the 6th July 1957 of the Commissioner of Income-tax, Burma, wherein the Commissioner has directed that within the limits of Rangoon Municipal area, arrears of income-tax should be recovered by any process enforceable for the recovery of arrears of Municipal-tax. The learned Government Advocate has also invited the attention of the Court to Notification No. 290, dated 3rd July 1957 of the Department of Finance and Revenue, wherein all officers of Income-tax Department deputed for duty under the Assistant Commissioner of Income-tax (Administration) have been invested by the President of the Union under section 45 of the Land and Revenue Act with the powers

C.C. 1963

U KYAUK SEIN v. THE FINANCIAL COMMISSIONER, BURMA AND THREE OTHERS.

of the Revenue Officer, who may exercise the powers of a civil Court executing a decree, when taking steps to realize arrears of land revenue. He contends that since under section 194 of the City of Rangoon Municipal Act any arrears of tax claimable by the Corporation under the Act may be recovered as if they were arrears of land revenue, arrears of income-tax may also be recovered as arrears of land revenue and that under section 45 of the Land and Revenue Act an arrear may be realized as if it was the amount of a decree for money passed against a defaulter in favour of any Revenue Officer whom the President of the Union may from time to time appoint in this behalf. These officers are those mentioned in Notification No. 289 dated the 3rd July 1957 of the Department of Finance and Revenue. Therefore, the learned Government Advocate contends that the Income-tax Officer whose order is sought to be quashed by the issue of a writ of *certiorari* had the jurisdiction to pass the order which he did.

In our opinion, the contention of the learned Government Advocate must be allowed to prevail. Firstly, the arrears of income-tax may be recovered as though they are arrears of Municipal-tax because of the notification by the Commissioner of Income-tax under sub-section (3) of section 46. Secondly, arrears of Municipal-tax may be recovered as if they are arrears of land revenue *vide* section 194 of the City of Rangoon Municipal Act. Thirdly, arrears of land revenue may be recovered as if they are monies due under a decree. Fourthly, the officers concerned have been duly invested by the President of the Union with powers under section 45 of the Land and Revenue Act. Officers mentioned in Notification No. 289 are those in whose favour a decree may be deemed to have been passed. Officers mentioned in Notification No. 290

are those who can exercise the powers of the civil Court executing a decree.

In the result the application fails and it is dismissed with costs. Advocate fees being assessed at ten gold mohurs.

C.C. 1963

U KYUAK SEIN v. THE FINANCIAL COMMISSIONER, BURMA AND THREE OTHERS.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, J.

C.C. 1963

June 6.

U THEIN SHWE AND ONE (APPELLANTS)

v.

U MAUNG MAUNG AND ONE (RESPONDENTS).*

Urban Rent Control Act, 1960, *s.* 12 (1) (c)—*ejectment decree passed on account of conviction for gambling committed after the expiry of the* 1948 *Act and before the enactment of the* 1960 *Act—whether suit maintainable—whether s.* 12 (1) (c) *can operate retrospectively.*

Where the question in issue was whether a landlord could eject his tenants under s. 12 (1) (*c*) of the Urban Rent Control Act, 1960, on the ground that they had been convicted of an offence under the Gambling Act on 18th November 1959 that is after the expiry of the Urban Rent Countrol Act, 1948, and before the 1960 Act came into force.

Held: Unless *s.* 12 (1) (*c*) of the Urban Rent Control Act, 1960, can operate retrospectively with effect from the date the earlier Act expired, the suit against the tenants under s. 12 (1) (*c*) would not be maintainable. It has already been held that the provisions of the Urban Rent Control Act, 1960, are not retrospective with effect from the date of the expiry of the old Act.

U Ohn Maung v. *Daw Kyi Kyi*, Special Civil Appeal No. 19 of 1958; *Ko Lan Bah* v. *Prapulla Chandra Palaka and three*, Civil Miscellaneous Application No. 18 of 1962, referred to and followed.

Accordingly, although the suit was filed after the new Act came into force, it is not maintainable in law.

Ba Shun for the appellants.

Ba Swe and *Khin Maung* for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 12 of 1960 of the Township Court of Prome, the plaintiff U Maung Maung and Daw Khin Pu who are the respondents in the present appeal sued the defendant-appellants Maung Thein Shwe and Ma Kyi for their ejectment from the premises in suit of which they were the owners and the defendants were the tenants on the ground that Maung Sein Hla and six others had been convicted of the offence punishable under section 11 of the Gambling Act for unlawful gaming

* Civil Second Appeal No. 27 of 1962, against the decree of the Additional District Court of Prome in Civil Appeal No. 6 (P) of 1961, dated the 23rd February 1961.

inside the premises in suit and that the defendants had connived at the commission of this offence. The suit was decreed by the learned trial Judge on the ground that the provisions of section 12 (*1*) (*c*) of the Urban Rent Control Act were applicable. The defendants being dissatisfied with the judgment and decree of the trial Court appealed and the learned Additional District Judge of Prome by his judgment in Civil Appeal No. 6 (P) of 1961 confirmed the judgment and decree of the trial Court and dismissed the appeal. Hence, the present appeal under section 18 of the Urban Rent Control Act, 1960, read with section 21 of the Union Judiciary Act.

One of the grounds of appeal is that on the facts admitted or proved beyond controversy, the alleged offence under section 11 of the Gambling Act was committed on the 16th November 1959 after the Urban Rent Control Act of 1948 had expired by efflux of time and the new Urban Rent Control Act of 1960 had not yet come into force. Therefore, the decree for ejectment under section 12 (*1*) (*c*) of the Urban Rent Control Act, 1960, was bad in law.

In my opinion, there is ample force in this contention of the defendant-appellants. The Urban Rent Control Act of 1948 expired by efflux of time on the 8th October 1959. The offence punishable under section 11 of the Gambling Act was committed by Maung Sein Hla and others on the premises in suit on the 16th November 1959 and the conviction against them was on the 18th of November 1959. Therefore, unless section 12 (*1*) (*c*) of the Urban Rent Control Act can operate retrospectively with effect from the date on which the earlier Act expired, a suit against the defendants under section 12 (*1*) (*c*) of the Act would not be maintainable in law.

Now, in the case of *U Ohn Maung* v. *Daw Kyi Kyi* (1) the late High Court held that on the Urban Rent Control

(1) Special Civil Appeal No. 19 of 1958.

C.C. 1963 — U THEIN SHWE AND ONE v. U MAUNG MAUNG AND ONE.

Act, 1948 expiring by efflux of time landlords and tenants were relegated to the position they held under the general law except in respect of those matters specially provided for in the Act itself as for instance, the proviso to sub-section (3) of section 1.

In *Ko Lan Bah* v. *Prapulla Chandra Palaka and three* (2) a Special Bench of this Court held that section 44 (*b*) of the Urban Rent Control Act of 1960 had no application to those cases which had been filed subsequent to the 8th October 1959, the date of expiry of the old Act and prior to the 4th May 1960, the date of the coming into force of the new Act. Accordingly, these cases between landlords and tenants were to be tried under the general law of the country.

This decision clearly shows that the provisions of the Urban Rent Control Act, 1960, are not retrospective with effect from the date of the expiry of the old Act.

Accordingly, notwithstanding the fact that the present suit was filed on the 14th June 1960 after the new Act had come into force, it is not maintainable in law as a tenant is not liable to be ejected under section 12 (1) (c) of the Urban Rent Control Act, 1960, for the offence committed in his premises and connived at by him during the intervening period, namely, 8th October 1959 and the 4th May 1960.

In the result the appeal succeeds; the judgment and decree of the Additional District Court of Prome appealed against are set aside and the plaintiff-respondents' suit dismissed.

As the appeal succeeds on a ground which was only taken up in this Court, I would direct that each party should bear its own costs throughout.

---

(2) Civil Misc. Application No. 18 of 1962.

CIVIL MISCELLANEOUS

Before U Bo Gyi and U San Maung, JJ.

U TUN AUNG (APPLICANT)

V.

COURT OF INDUSTRIAL ARBITRATION, BURMA AND ONE (RESPONDENTS).*

C.C. 1963

June 26.

Trade Disputes Act—film actress claiming for wages—whether trade dispute—whether a workman under s. 2(k) of the Act.

In a claim by a film actress against her employer for wages, for taking part in a film production, it was contended that there was no trade dispute within the meaning of s. 2 (*j*) of the Trade Disputes Act and also that the actress in question was not a "workman" within the meaning of s. 2 (*k*) of he Act. The court of Insustrial Arbitration rejected both the contentions in its Award.

On Application for a *Writ* of *Certiorari* to quash the Award :—

Held : The Motion Picture Council, Burma, to which the film actress belongs, has taken up her case and reported the matter to the Government and it cannot be said that this Council does not represent the interest of film Actresses ; accordingly, it cannot be contended that there was no "trade dispute" as defined in s. 2 (j) of the Trade Disputes Act.

Regarding the Question as to whether the actress in question is a "workman" there is the finding of fact that she did not intend to give her services *gratis*, but that she did expect remuneration for the same. She is therefore a "workman" as defined in the Act.

The Punjab and Sind Bank Ltd. v. *Rameshwar Daval and others*, A.I.R. (1958) Punjab 14 ; *D. N. Banerji* v. *P. R. Mukherjee and others*, A.I.R. (1953) Supreme Court, p. 58 ; *Management of Tocklai Experimental Station, Cinnamara* v. *State of Assam and others*, A.I.R. (1960) Assam 132 at p. 137.

Held further : Mere non-abservance of the Rules of Procedure framed under s. 16 of the Act, will not necessarily divest the Court of Industrial Arbitration of the jurisdiction to decide a trade dispute referred to it under s. 9 of the Act.

U Chit Pe v. *Shwe Setkya Cheroot Factory Workers' Association and one;* Civil Miscellaneous Application No. 76 of 1961 of the late Supreme Court.

Tun Aung for the applicant.

Hla Maung for the respondent.

Respondent No. 2, in person.

* Civil Miscellaneous Application No. 67 of 1963.

C.C. 1963

U TUN AUNG v. COURT OF INDUSTRIAL ARBITRATION AND ONE.

U SAN MAUNG, J.—This application by U Tun Aung, Proprietor of Mohein Film Co. is for a *writ* of *certiorari* to quash the award of the Court of Industrial Arbitration, Burma, dated the 18th of April 1963 in its Proceedings No. 8 of 1963. The facts giving rise to the present application are briefly these:

On a dispute arising between one, Daw May Nu, a film actress and U Tun Aung over payment of her wages for taking part in the production of a cinema film entitled "Sular Than-ba-wa Maha Than-ba-wa" belonging to the applicant U Tun Aung the matter was reported by Daw May Nu to the Motion Picture Council of Burma of which she was a member. The Motion Picture Council tried to mediate in the dispute between Daw May Nu and U Tun Aung and upon its failure to arrive at a satisfactory result reported the matter to the Government. The Government in its labour Department then referred the dispute to the Court of Industrial Arbitration under section 9 of the Trade Disputes Act *vide* Labour Department Notification No. 44, dated 25th February 1963. In that notification it was mentioned that on a trade dispute arising between the Motion Picture Council of Burma and U Tun Aung, the Chairman of the Revolutionary Council was satisfied that the dispute was not likely to be settled by any other means than by reference to the Court. Accordingly two questions were referred, namely:

(1) Whether U Tun Aung, Proprietor of Mohein Film Company had still to pay a sum of K 4,000 to Daw May Nu, a film actress, for the services rendered by her by taking part in the production of the cinema film "Sular Than-ba-wa Maha Than-ba-wa." ?

(2) If the sum owing to Daw May Nu was not K 4,000 what would be the suitable remuneration to be given to her by U Tun Aung?

The Court of Industrial Arbitration then after examining Daw May Nu on oath and after taking into consideration the affidavits filed by U Tun Aung and his two witnesses U Thet U and Daw Tin, came to the conclusion that although there was no specific agreement between Daw May Nu and U Tun Aung as to the amount which she should receive for the part taken by her in the filming of " Sular Than-ba-wa Maha Than-ba-wa, " she was entitled to a sum of K 2,400 regard being had to the principles underlying section 70 of the Contract Act. Therefore, since she had already been given K 1,000, she should receive a further sum of K 1,400 from U Tun Aung.

In coming to the conclusion it did the Court overruled the objection that it had no jurisdiction to entertain the mater because the requirements of Rule 8 (*c*) of the rules framed by it under section 16 of the Trade Disputes Act have not been strictly complied with. It also overruled the objections that there was no " trade dispute " as defined in section 2 (*j*) and that Daw May Nu was not a " workman " as defined in section 2 (*k*) of the Act.

In support of the present application for a *writ of certiorari* the learned Advocate for the applicant U Tun Aung has contended that the dispute was essentially one between an individual film actress Daw May Nu, and a film producer U Tun Aung, and that therefore there was no " trade dispute " as defined in the Act. In support of his contention he has cited several cases of which it is only necessary to mention a few. These are: *The Punjab and Sind Bank Ltd.* v. *Rameshwar Dayal and others* (1), *D. N. Banerji* v. *P. R. Mukherjee and others* (2) and *Management of Tocklai Experimental Station, Cinnamara* v. *State of Assam and others* (3).

(1) A.I.R. (1958) Punjab, 14. (2) A.I.R. (1953) Supreme Court, p. 58.
(3) R.I.A. (1960) Assam, 132 at p. 137.

C.C. 1963

U TUN AUNG v. COURT OF INDUSTRIAL ARBITRATION AND ONE.

In the first of these cases Falshaw, J. observed that a dispute between an employer and one or two workmen is not an industrial dispute such as could be referred to the Tribunal under section 10 (1) of the Industrial Disputes Act of 1947. There is nothing unacceptable in this observation. However, Falshaw, J. recognized in that case that very often even where only one workman is concerned the Union to which the workman belongs takes up his case and represents it in the proceedings before the Tribunal so that the dispute assumes the character of a " trade dispute " as defined in the Act.

In *Management of Tocklai Experimental Station, Cinnamara v. State of Assam and others* (3) where the decision of the Supreme Court of India in *D. N. Banerji* v. *P. R. Mukherjee and others* (2) was cited with approval Sarjoo Prosad, C.J., observed:

> " It is now well settled that an individual dispute between a workman and an employer cannot be regarded as an industrial dispute. It is only when the dispute has been taken up by the other workman in the establishment that the dispute acquires the character of an 'industrial dispute' within the meaning of the Act. Thus the validity of the discharge of a single workman or the question of his reinstatement is doubtless a question, which relates to his non-employment and is essentially a question with reference to that individual workman: but if the dispute has been taken up by the workmen as a class, it would assume the importance of an industrial dispute. As the section 2 (*k*) shows, the dispute or difference must be connected with the employment or non-employment or the terms of employment or with the conditions of labour of any person. "

The material facts which led to the reference were these: One, Chitra Kanta Saikia was a driver in the employment of the petitioner. On 14th November 1957, according to the petitoner, he was found guilty of drunken

(2) A.I.R. (1953) Supreme Court, p. 58.
(3) A.I.R. (1960) Assami, 132 at p. 137.

behaviour suspended, charge-sheeted and eventually by an order dated 12th December 1957, his services were terminated by the management. This led to a dispute by the management on the one side and the workmen on the other, which was evidently taken up by the Cha Mazdoor Union on behalf of the workmen ; but before the Government referred the dispute for adjudication to the Labour Court under notification dated 25th June 1958, Sri Saikia (the workman) died on 20th May 1958. It was held that on the death of the workman concerned the dispute had come to an end and that it was incompetent for the Government to have referred the dispute to the Labour Court.

This decision serves to highlight the importance of the individual concerned in a " trade dispute " as defined in the Trade Disputes Act although, of course, if the body to which the workman belonged does not take up his case it remains an individual dispute beyond the jurisdiction of the Court of Industrial Arbitration.

In the case now under consideration, the Motion Picture Council, Burma, to which Daw May Nu belonged had taken up her case and reported the matter to the Government. As it cannot be said that the Motion Picture Council, Burma, does not represent the interests of film workers such as film actresses like Daw May Nu, it cannot be contended that there was no " trade dispute " as defined in section 2 (*j*) of the Trade Disputes Act.

The next point is whether Daw May Nu is a " workman " as defined in section 2 (*k*) of the Act. In this connection the learned Advocate for the applicant contends that she cannot be a workman as there was no talk of any remuneration between her and U Tun Aung when she consented to act in the film " *Sular Thanbawa-Maha Thandbawa* ". However, in view of the finding of fact of the Court of Industrial Arbitration that Daw May Nu did not intend to give her services *gratis* but that she did expect

C.C. 1963

U TUN AUNG v. COURT OF INDUSTRIAL ARBITRATION AND ONE.

remuneration for the same, she is undoubtedly a "workman" as defined in the Act; for, "workman" means any person employed, whether for wages or not, in any trade or industry to do any skilled or unskilled, manual or clerical work.

The third and last point raised by the learned Advocate for the applicant is that the Court of Industrial Arbitration was wrong in having taken cognizance of the case in view of the absence of a complaint signed by at least 5 workers, or by two members of the Committee in the case of registered Union, as provided for in Rule 8 (*f*) of the Rules framed under section 16 of the Act. However, in this connection the decision of the late Supreme Court in *U Chit Pe V. Shwe Setkya Cheroot Factory Workers' Association and one* (*4*) is clear on the point that mere non-observance of the rules of procedure framed under section 16 of the Act will not necessarily divest the Court of Industrial Arbitration of the jurisdiction to decide a trade dispute referred to it under section 9 of the Act.

For these reasons we consider that there is no merit in this application and it is accordingly dismissed with no order as to costs.

(4) Civil Misc. Application No. 76 of 1961 of the late Supreme Court.

APPELLATE CIVIL

Before U Kyaw Zan U, J.

U TUN YIN (APPELLANT)

v.

LACHEEYAR (RESPONDENT).*

C.C. 1963

May 25.

Ejectment—Suit for ejectment—decree for ejectment passed for non-payment of rent—no issue on the point—but arrears admitted Evidence Act, s.58—no need to prove admitted fact—decree properly passed under Urban Rent Control Act, s. 12(1) (a) read with order 12, r. 6,. Civil Procedure Code.

The Plaintiff had filed a suit for ejectment under s. 12 (1) (*a*) (*c*) and (*f*) of the Urban Rent Control Act alleging non-payment of rent, nuisance and *bona fide* requirement. Since the arrears of rent was admitted, issues were framed regarding the question of nuisance and *bona fide* requirement only, and on both these issues the Plaintiff failed. However a decree for ejectment was passed on the admitted fact of non-payment of rent.

On Appeal it was contended that the trial Court was wrong in passing an ejectment decree for non-payment of rent as there was no issue on the point.

Held: Under o. 12, r. 1 of the Civil Procedure Code no issue can arise on admissions on pleadings. Under o.12, r. 6 the Respondent could have applied for a decree on the admission of non-payment of rent. Under s. 58 of the Evidence Act no fact need be proved which had been admitted on the pleadings.

As the non-payment of rent was admitted, the trial Court could pass a decree for eviction under s. 12 (1) (*a*) of the Urban Rent Control Act.

Saw Lwin for the appellant.

U Nyun for the respondent.

U KYAW ZAN U, J.—In Civil Regular Suit No. 558 of 1960 of the City Civil Court, Rangoon, the respondent instituted a suit on 17th June 1960 against the appellant who is her tenant for eviction from the middle room of the house known as No. 66, Minlan, Sanchaung, Rangoon, on the grounds that (i) he has not paid the rents due from May

* Civil First Appeal No. 87 of 1961, against the decree/order of the Rangoon City Civil Court of Rangoon in Civil Regular Suit No. 558 of 1960, dated the 4th September 1961.

C.C. 1963

U TUN YIN v. LACHERYAR.

1959 to April 1960 for 12 months at K 15 per month. amounting to K 180; (ii) he has been giving all kinds of troubles or annoyances to her; and (iii) she desires to occupy the room herself for residence. The suit comes under Section 12 (1) (*a*), (*c*) and (*f*) of the Urban Rent Control Act, 1960. A notice (Ex.) dated 6th May 1960 stating that the appellant was giving troubles or annoyances to her and that she herself wanted the premises for her residence and demanding payment of the aforesaid arrears of rents before vacating the premises on or before 31st May 1960 complying with the provisions of Section 12 (1) (*a*) of the Urban Rent Control Act read with Section 106 of the Transfer of Property Act was admittedly served on the appellant.

The appellant (defendant) in his written statement admitted *inter alia* the arrears of rent due but denied that he gave troubles or annoyances or that the respondent required the premises for her residence.

Since the arrears of rent due and the receipt of the notice had been admitted, there was no necessity to frame issues on these points and the trial Court rightly framed two main issues on the questions of troubles or annoyances and *bona fide* requirement of the premises on the pleadings, and after hearing found that the respondent had failed to prove that the appellant gave her troubles or annoyances or that she required the premises *bona fide* for her residence, but on the admitted fact that the arrears of rent were due by the appellant to her and no payment having been made inspite of the notice, the decree was passed in her favour for eviction under Section 12 (1) (*a*) of the Urban Rent Control Act for eviction of the appellant. Hence this appeal.

It has been contended *in limine* that the trial Court was wrong in passing the decree for eviction for non-payment of rents as there was no issue on the point.

This contention must fail. Under Order 14, Rule I (1) of the Code of Civil Procedure, issues arise only when a material proposition of fact or law is affirmed by one party and denied by the other. *Fateh Muhammad* v. *Imam-Ud-Din & Another* (1). No issue can arise on admissions on pleadings under Order 12, Rule I of the Code of Civil Procedure. If the questions of troubles or annoyances or *bona fide* requirement of the premises were not pleaded, the respondent could have applied to the Court for such a decree upon the admission of the appellant that the rents were due by him to the respondent under Order 12, Rule 6 of the Code of Civil Procedure read with Section 12 (1) (*a*) of the Urban Rent Control Act. Issues are framed only from the pleadings and if there is no dispute on a point for the purpose of determining the real question in controversy between the parties, no issues need be framed. Section 58 of the Evidence Act enacts that no fact need be proved which a party has admitted by his pleadings. The appellant has admitted the arrears of rent due in his written statement and the receipt of the notice (Ex. C) demanding payment. In these circumstances the trial Court could pass the decree for eviction under section 12 (1) (*a*) of the Urban Rent Control Act, 1960.

There is no substance in this appeal. It is therefore dismissed with costs. Advocate's fee three gold mohurs.

(1) A.I.R. (1921) Lahore, 360.

CIVIL MISCELLANEOUS

Before U Kyaw Zan U, J.

C.C. 1963

June 15.

V. N. NADESA THEVAR (APPELLANT)

v.

A. V. MUTHUSAMI (RESPONDENT).*

Limitation Act, s. 5—time-barred appeal—whether alleged illness of litigant good ground for exemption—medical certificate—evidentiary value of.

The Appellant's appeal being admittedly time bared, exemption was prayed for on the ground of his illness, and a medical certificate signed by a private medical practitioner certifying that he had been suffering from giddiness and nervous debility was filed.

Held: There is nothing on record to show that the Appellant could not have sent instructions to his Advocate to file the appeal within the prescribed period. There was also nothing to prevent a lawyer from visiting the appellant and taking instructions. For illness to be sufficient cause, it must be proved that the man was utterly disabled to attend to anything.

Ma Thein Khin v. *Ma U Byu*, I.L.R. 6 Ran., p. 571; *S. M. Ally* v. *Maung San Nyein*, I.L.R. 14 Ran., p. 155; and *Le Hu* v. *Ah Yin*, (1897-1901) Vol. II, Upper Burma Rulings (Civil), 451, referred to. *Held further:* For a medical certificate to be admissible, it must be proved by the author. An ordinary medical certificate is only hearasy evidence and is not admissible. A medical certificate does not prove itself.

Emperor v. *Ahilva Manaji*, I.L.R. 47 Bombay, p. 74; *Sris Chandra Nandy* v. *Sm. Annapurna Ray*, A.I.R. (1950), Calcutta, p. 173; and *C.J. Balaram and another* v. *Rukmannamma and others*, A.I.R. (1953), Hyderabad, p. 209, referred to.

R. Jaganathan for the appellant.

Aung Min (2) for the respondent.

U KYAW ZAN U, J.—This is an appeal against the order of the learned 3rd Judge of the City Civil Court, Rangoon, passed on 11th September 1962, soon after the

* Civil Miscellaneous Appeal No. 43 of 1962, against the decree of the Third Judge, City Civil Court of Rangoon in Civil Regular Suit No. 72 of 9162, dated the 11th September 1962.

examination of the appellant returning the plaint to be filed in the proper Court as he had no territorial jurisdiction. The appeal is admittedly time-barred as it was filed only on 24th October 1962. The appellant is now asking the Court to admit the appeal under section 5 of the Limitation Act by exercising its discretion in his favour on the ground of illness. According to his affidavit he was wanting to come to an Advocate to apply for a certified copy of the order but he suddenly got ill from 3rd to 17th October 1962. Be it so. It is obvious that he had ample time from the date of the order right up to his illness to apply for the copy. In exercising its discretion the Court must consider whether the appellant had acted with reasonable diligence in prosecuting the appeal. In order to have the benefit of section 5 the appellant is bound to explain every day by which the period allowed by the Limitation Act is exceeded. If no such explanation is forthcoming for the delay, a valuable right having accrued in favour of the opposite party the appeal will be dismissed. The days between the order and the illness were not explained by the appellant. He merely stated that before his illness he consulted an advocate who advised him to go up on appeal against the order.

A person is not bound, of course, to file his appeal at the earliest possible moment and is entitled to the use of the full time allowed by law as held in *Ma Thein Khin* v. *Ma U Byu* (1). The point for determination, therefore, in this appeal is whether the appellant was really ill between the 3rd and 17th October 1962. He filed a medical certificate signed by a private medical practitioner certifying that he " had been suffering from giddiness with nervous debility ". It did not say that he was bed-ridden

(1) I.L.R. 6, Ran. p. 571.

C.C. 1963

V.N. NADESA THEVAR v. A.V. MUTHUSAMI.

and unable to talk or walk about. In *S. M. Ally* v. *Maung San Nyein* (2) it was held that "a plea of illness is not sufficient unless the effect of the illness was such that in the circumstances it would afford a reasonable excuse for the delay in presenting the appeal". Now, even assuming that the appellant had been ill there is nothing on record to show that he could not have sent instructions to his Advocate to file the appeal within the prescribed period. There was also nothing to prevent a lawyer from visiting the appellant at his house and taking his instructions. Illness may be a sufficient cause but it must be proved that the man was utterly disabled to attend to any duty. *Le Hu* v. *Ah Yin* (3). The medical certificate is not *per se* irrelevant but to be admissible in evidence it must, apart from special authority like section 510 of the Code of Criminal Procedure, be proved by the author, without special authority in that behalf a medical certificate from a third party is only hearsay evidence and is not admissible. There is serious objection that if illness generally were admitted as an excuse for delay, there would be no end to the number of applications which would be made on that account. There has been a great laxity of practice to accept such certificates that stringent rules are necessary. It must be remembered that a medical certificate is no evidence. The medical man in the instant case did not swear an affidavit and the medical certificate tendered in this manner is the worst form of hearsay evidence. A medical certificate does not prove itself. *Emperor* v. *Ahilva Manaji* (4). *Sris Chandra Nandy* v. *Sm. Annapurna Ray* (5). *C. J. Balaram and another* v. *Rukmannamma and others* (6).

(2) I.L.R. 14 Ran. p., 155.
(3) (1897-1901) Vol. II. Upper Burma Rulings (Civil), 451.
(4) I.L.R. 47 Bom., p.74.
(5) A.I.R. 1950 Calcutta, p. 173.
(6) A.I.R. (1953) Hyderabad, p. 209.

For all these reasons, in my opinion, the appellant has failed to discharge the onus that lies upon him to satisfy the Court that he had sufficient cause for not preferring the appeal within the time limited by law. The result is that the appeal is dismissed with costs. Advocate's fee 3 (three) gold mohurs.

CIVIL MISCELLANEOUS

U San Maung and U Kyaw Zan U, JJ.

C.C. 1963 — *June* 29.

VUMTUAL (APPLICANT)

v.

THE FINANCIAL COMMISSIONER (COMMERCE) AND TWO (RESPONDENTS).*

Writ of Certiorari—*s.*167 (8), *Sea Customs Act, read with s.* 7 (1) *of the Land Customs Act—goods found on plane at Kalemyo Airport—whether amounts to att empt to export goods out of Burma.*

On 10th March 1957 the Applicant had sent four packages marked "AC" by plane to Kalemyo Airport which purported to be motor-car spare parts. On being opened by Customs Officers they were found to contain 200 dozens of bobbins and 300 dozens of bobbin casings of Japanese manufacture, adaptable for use on Singer sewing machines. Action was then taken against the Applicant on the ground that an attempt had been made to export the goods illegally out of Burma.

On an application for a writ of *certiorari* to quash the respective orders of the Sea and Land Customs Authorities :—

Held : Even if the Applicant had the intention of smuggling the goods eventually out of Burma, through the Chin Hills, his action amounted to no more than mere preparation to smuggle the goods. It did not amount to an "attempt" within the mischief of s. 167 (8).

Obiter : Undoubtedly, a new offence of "attempt" has been created by s. 167B of the Sea Customs (Amendment) Act, 1959. But the provisions of s. 167B could not have been, and, in fact, they did not purport to be retrospective.

Pun Za Cin (a) *P. Khun Za Cin* v. *the Financial Commissioner (Commerce) and two others*, (1960) B.L.R., 142 (S.C.) ; and *Lall Singh* v. *The Minister of Finance and Revenue and three others*, (1958) B.L.R., 195 (S.C.), referred to and followed.

Kyaw Min for the applicants.

Hla Maung for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—This is an application by Vumtual, a merchant of Tiddim in Upper Chindwin district for a writ of *certiorari* to quash the orders of the Financial Commissioner (Commerce), Rangoon, dated the 20th of

* Civil Miscellaneous Application No. 181 of 1962.

September 1962 in Revision Case No. 4 Ah Ka 85/60 confirming the order dated the 16th of February 1959 passed by the Commissioner of Customs, Rangoon, in Case No. 1 Ah Ya/57 (36) in which the Commissioner confirmed the order of the Collector of Land Customs, Mawlaik, dated the 7th of June 1957 in Case No. S. 11 Ka La-Ka La Ma 57 (3). The facts giving rise to the present application are briefly these:

On the 10th of March 1957, four packages bearing the mark " AC " arrived at Kalemyo aboard the Union of Burma Airways plane which flew from Rangoon *via* Mandalay. In the relevant Freight Receipt No. 73519 it is shown that these goods belonged to Vumtual of Tiddim and that they were motor-car spare parts. The packages were detained by the customs officers on duty at Kalemyo Airport and when the applicant Vumtual came to redeem the packages about four days later, these officers opened them in the presence of Vumtual. It was then found that contrary to the description given in the Freight Receipt the packages contained 200 dozens of bobbins and 300 dozens of bobbin casings adaptable for use on Singer Sewing Machines. They were of Japanese manufacture. The Collector of Land Customs, Mawlaik, then took action against the goods under section 167 (8) of the Sea Customs Act read with section 7 (1) of the Land Customs Act on the ground that an attempt had been made to export the goods out of Burma contrary to the prohibition contained in section 19 of the Sea Customs Act. The goods were confiscated and as provided for in section 183 of the Sea Customs Act the applicant was given an option of redeeming them on payment of K 64,000 which was double the assessed value of K 32,000. The Collector of Land Customs rejected the applicant's contention that these bobbins and casings were meant for sale in the Chin Hills Division area, and that the value did not exceed K 12,000.

C.C. 1963

VUMTUAL v. THE FINANCIAL COMMISSIONER (COMMERCE) AND TWO.

Being dissatisfied with the order of the Collector of Land Customs, Mawlaik, the applicant appealed but the Commissioner of Customs, Rangoon, by his order dated the 16th of February 1959, dismissed the appeal on the ground that the applicant's explanation that such a vast quantity of bobbins and casings were required for sale in the Chin Hills area was totally unacceptable and that he had credible information to the effect that goods of such description were smuggled over the border to India, through the Chin Hills where the customs authorities could exercise little or no vigilance.

The applicant next went up to the Financial Commissioner for revision, but the Financial Commissioner by his order now ought to be quashed confirmed the orders of the Collector of Land Customs, Mawlaik and the Commissioner of Customs, Rangoon, on appeal against the order of the Collector of Land Customs, Mawlaik.

In support of the present application the learned Advocate for the applicant has contended that this case is indistinguishable from that decided by the late Supreme Court in *Pun Za Cin* (a) *P. Khun Za Cin* v. *The Financial Commissioner (Commerce) and two others* (1). In our opinion this contention must be allowed to prevail.

In an earlier case, namely, *Lall Singh* v. *The Minister of Finance & Revenue and three others* (2) where 3,000 gallons of kerosene oil were seized by the customs authorities at Lashio and later, confiscated under section 167 (8) of the Sea Customs Act read with section 7 (1) of the Land Customs Act, it was held that even if Lall Singh had intended to smuggle the kerosene oil across the border to China, his action did not amount to an attempt and that therefore the provisions of section 167 (8) of the Sea Customs Act which punishes attempts to export goods from

(1) (1960). B.L.R., 142 (SC). (2) (1958) B.L.R., 195 (SC).

Burma contrary to prohibition or restriction, did not apply. The judgment in Lall Singh's case was passed on the 8th of December 1958. Subsequently, the Sea Customs (Amendment) Act of 1959 (Act No. XIX of 1959) was promulgated on the 21st of September 1959. In that Act section 167B was inserted after section 167A. It reads:

> "167B. For the purposes of item 8 of the schedule to section 167 and section 167A the word 'attempt' means any act of concealment, keeping or conveying of goods under such circumstances as are sufficient to satisfy the Customs-Collector that the goods are being concealed, kept or conveyed with intent to import or export the goods contrary to the prohibition or restriction under section 19."

Attempt.

Undoubtedly, as pointed out by the Supreme Court in *Pun Za Cin's* case (1) a new offence much more comprehensive in its scope than the existing offence of attempt as defined in *Lall Singh's* case (2) had been created in the guise of defining the word "attempt" occurring in section 167 (8) and 167A. The provisions of section 167B therefore could not have been, and, in fact, they did not purport to be, retrospective.

The present alleged offence by Vumtual took place on the 10th of March 1957 when the goods consigned by him from Rangoon to Kalemyo by the Union of Burma Airways plane were seized in Kalemyo. Accordingly, the law as enunciated in Lall Singh's case and Pun Za Cin's case would apply. Even if Vumtual had the intention of smuggling the goods eventually out of Burma, through the Chin Hills his action amounted to no more than mere preparation to smuggle the goods. It did not amount to an 'attempt' within the mischief of section 167 (8).

Accordingly the orders of the Collector of Land Customs, Mawlaik, the Commissioner of Customs, Rangoon and the Financial Commissioner (Commerce) are speaking

C.C. 1963

VUMTUAL v. THE FINANCIAL COMMISSIONER (COMMERCE) AND TWO.

orders inasmuch as they are palpably erroneous. These orders are therefore quashed. The goods seized must be returned to the applicant.

The applicant will be awarded costs of this application, Advocate's fees being assessed at 10 (ten) gold mohurs.

တရားမ အယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ်၊ ဦးဘိုကြီးရွှေတွင်

ဆူဘာရာမိုနီယန် (အရွယ်မရောက်သေးသူ) ၎င်း၏မိတ်ဆွေ ဗီပီပီ၊အယ် (လ်)၊ ပါလာနီရာပါးချစ်တီး (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ဒေါ်ယုံပါ ၇ (အယူခံတရားခံ) *

† ၁၉၆၃ မေလ ၂ ရက်။

တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ် ထည့်သွင်းရန် လျှောက်ထားခြင်း၊ သေသူတရား၏ သားကိုချန်လှပ်ခဲ့ခြင်း အမှုပလပ်သင့်မသင့်။

တရားခံတဦးသေဆုံး၍ တရားလိုက ၎င်း၏တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်များ ထည့်သွင်းရန် လျှောက်ထားရာ၌ ထိုတရားခံ၏ သားတဦးကို ထည့်သွင်းခြင်းမပြုဘဲ နေခဲ့သဖြင့်၊ အောက်ရုံးသည် အမှုတခုလုံး ရပ်စဲသည်ဟုယူဆပြီး အမှုကိုပလပ်လိုက်သည်။

ခရိုင်ရုံးသို့ အမှုကိုအယူခံရာ၊ အယူခံဝင်နိုင်ခွင့်မရှိဟု ယူဆကာ အယူခံကို ပယ်လိုက်သည်။ တရားရုံးချုပ်သို့အယူခံဝင်ရာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ချန်လှပ်ခဲ့သော သေဆုံးသူ တရားခံ၏ သားသည်၊ ဖခင်အလျောင် သေဆုံးသည် ဖြစ်သဖြင့် တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် အမှုတွင် ထည့်သွင်းခြင်း မပြုနိုင်။

ထို့ပြင်သေဆုံးသူ တရားခံသည် တရုပ်ဗုဒ္ဓဘာသာဖြစ်၍၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဓမ္မသတ်အရ ၎င်း၏ အမွေကို ခန့်ခဲ့ရမည်ဖြစ်လေသည်။ ချန်လှပ်ခဲ့သော ၎င်း၏သားသည် ဩရသဖြစ်ကြောင်း မည်သူမှ ထွက်ဆိုခြင်းမရှိသဖြင့် ၎င်း၏ဇနီးတဦးကိုသာ တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ထည့်သွင်းရန်လိုအပ် ပေသည်။

ထို့မှတပါး၊ သားတဦးကို တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ထည့်သွင်းခြင်း မပြုသဖြင့် မူလအမှု ရပ်စဲသည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ တဘားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၂၂ အရ၊ သေသူအမှုသည်၏ အမွေခံအားလုံးအား တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ထည့်သွင်းရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းခြင်းမရှိ။

မောင်ဘိုးမြနှင့် မကြမ်းပုံ အထက်မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ အတွဲ ၄၊ စာမျက်နှာ ၁၅၀ ကို ရည်ညွှန်း၍လိုက်နာသည်။

---

* ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ တရားမ ဒုတိယအယူခံမှု ၈၉။

† ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ တရားမအယူခံမှုအမှတ် ၁ တွင် ပဲခူးမြို့၊ ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီး ရုံးတော်၏ ချမှတ်သောဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၃

ဆူဘရာမိုနီယန် (အရွယ်မရောက် သေးသူ) ၎င်း၏မိတ်ဆေ ဗို့ပီ၊အယ် (လ်) ပါလာနီရာပါး ချစ်တီး နှင့် ဒေါ်ယုံ ပါ ၇။

ထို့ပြင်အောက်ရုံးများသည် အမှုရပ်စဲသည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရာ၌ မှားယွင်းလေသည်။

တဖန်မူလရုံးသည်၊ အမှုရပ်စဲခြင်း မရှိဘဲ၊ အမှုတခုလုံးကိုပလပ်လိုက်သည်ဖြစ်သဖြင့်၊ ထိုပလပ် သည့် အမိန့်ကို ဒီကရီပုဒ်ဆရာမည်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အယူခံခွင့်ရှိလေသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။မစ္စတာ ပီ၊ အင်၊ ဂို့(ခ်)။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဦးမောင်မောင်ခင်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင်၊ အယူခံတရားလို အရွယ်မရောက် သေးသူ ဆူဘရာမိုနီယန်က၊ ၎င်း၏နီးစပ်ရာ မိတ်ဆွေဖြင့် ဦးဝဏ္ဏနှင့် ဇနီး ဒေါ်ယုံ အပေါ်၌၊ ပဲခူးခရိုင်၊ ညောင်လေးပင်မြို့ရှိ၊ အချင်းဖြစ်အိမ်နှင့် မြေရာကို မိမိပိုင်ဆိုင် ကြောင်း ထင်ရှားစေလိုမှုနှင့် လက်ဆောက်ရလိုမှု တရားစွဲဆိုလေသည်။ အမှုအတော အတွင်း ဦးဝဏ္ဏသေဆုံးရာ ဆူဘရာမိုနီယန်က ဒေါ်ယုံအားငင်း၊ ဒေါ်ယုံနှင့် ဦးဝဏ္ဏတို့မှ ပေါက်ဖွားသော သား ၆ ယောက်အားငင်း ဦးဝဏ္ဏ၏ တရားဝင် ကိုယ်စားလှယ်များ အဖြစ် အမှုတွင် ထည့်သွင်းရန် လျှောက်ထားလေသည်။ ဒေါ်ယုံတို့က၊ ဆူဘရာမိုနီယန် သည်၊ ယင်းသို့ လျှောက်ထားရာ၌၊ ဦးဝဏ္ဏနှင့် ဒေါ်ယုံတို့၏ သားတယောက်ဖြစ်သူ မောင်ယုခွန်အား တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ထည့်သွင်းရန် လျှောက်ထားခြင်း မပြုသဖြင့် အမှုမှာ၊ ရပ်စဲ "Abate" ကြောင်းဖြင့် ချေပကြ၏။

မူလခုံးက၊ ဒေါ်ယုံတို့၏ ချေပလွှာကို လက်ခံပြီးလျှင်၊ မောင်ယုခွန်အား၊ ကာလ စည်းကမ်းသတ်အတွင်း၊ ဦးဝဏ္ဏ၏ တရားဝင် ကိုယ်စားလှယ်တယောက်အဖြစ် ထည့် သွင်းရန် လျှောက်ထားခြင်း မပြုသဖြင့် အမှုတခုလုံး ရပ်စဲသည်ဟု ယူဆပြီး၊ အမှုကို ပလပ်လိုက်သည်။ ဆူဘရာမိုနီယန် အယူခံရာတွင်လည်း၊ ခရိုင်တရားမရုံးက အမှုရပ်စဲ သည်ကို ပယ်ဖျက်ရန် ဆောင်ရွက်ခြင်းမပြုဘဲ အယူခံဝင်နိုင်ခွင့်မရှိဟု ယူဆကာ၊ အယူခံကို ပယ်လိုက်သည်။

ဆူဘရာမိုနီယန် ဒုတိယအကြိမ် အယူခံရာ၌၊ ၎င်း၏ရှေနေကြီးက အမှန်အားဖြင့် ဆိုသော်၊ မောင်ယုခွန်သည်၊ ဦးဝဏ္ဏမသေဆုံးမီကပင် သေဆုံးပြီးဖြစ်သည့်အပြင်၊ မူလမှုကိုတရားစွဲဆိုသည့်အခါ၌ အချင်းဖြစ်နေအိမ်တွင် မနေတော့ဘဲ၊ မိမိ၏ သား မယားများနှင့် အိမ်သီးခြားဒနကြောင်းဖြင့် လျှောက်လဲ၏။ ဤအချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဒေါ်ယုံတို့ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၂ ရက်နေ့စွဲဖြင့် တင်သွင်းသော ချေပလွှာတွင်၊ မောင်ယုခွန်သည် ၎င်း၏ဘခင် ဦးဝဏ္ဏအလျင် ကွယ်လွန်ကြောင်းကို ငြင်းဆိုခြင်းမပြု၊ သို့သော် ၎င်းသည် သားမယားများနှင့်အတူ အချင်းဖြစ်အိမ်တွင် သေဆုံးသည်အထိ

၁၉၆၃

ဆူဘာရာမိုနီယန် (အရွယ်မရောက်သေးသူ) ၎င်း၏မိတ်ဆွေ ဗို့ပီ၊အယ်(လ်) ပါလာနီရာပါး ချစ်တီး နှင့် ဒေါ်ယုံ ပါ ၇။

နေကြောင်း၊ ၎င်း၏ သားမယားများလည်း၊ ထိုအိမ်တွင် ဆက်လက်နေထိုင်ကြကြောင်းသာ ဖေါ်ပြ၏။

မောင်ယုချုန်သည်၊ ဦးဝဏ္ဏအလျင် သေဆုံးသည်ဖြစ်သဖြင့်၊ ၎င်းအား ဦးဝဏ္ဏ၏ တရားဝင် ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် အမှုတွင် တင်သွင်းခြင်း မပြုနိုင်တော့ပေ။ ၎င်း၏ သားသမီးများသည်၊ သေသူ ဦးဝဏ္ဏ၏ တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်သည်ဟု မယူဆနိုင်ပေ။

အမှန်အားဖြင့်ဆိုသော်၊ ယခုအမှုသည်များနှင့် သက်ဆိုင်သော မူလခံုး တရားမ သေးမှု အမှတ် ၁/၅၆၊ စာမျက်နှာ ၃၄ ရှိ၊ ဦးဝဏ္ဏ၏ ကျမ်းကျိန်လွှာတွင်၊ ဦးဝဏ္ဏက မိမိသည်၊ တရုပ်ဗုဒ္ဓဘာသာဖြစ်ကြောင်း ဖေါ်ပြထားလေသည်။ ထို့ပြင်လည်း၊ ဦးဝဏ္ဏသည်၊ မြန်မာပြည်တွင် အမြဲနေထိုင်သူ တယောက်ဖြစ်ကြောင်း ယူဆရန် အကြောင်းရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ဦးဝဏ္ဏ၏ အမွေကို ဗုဒ္ဓဘာသာ မွေသတ်အရ ခန့်ခဲ့ရမည်ဖြစ်သည်။ မောင်ယုချုန်သည်၊ သားကြီး ဩရသဖြစ်ကြောင်း မည်သူကမျှ ထွက်ဆိုခြင်း မရှိသဖြင့်၊ ဦးဝဏ္ဏ၏ အမွေကို ၎င်း၏ဇနီး ဒေါ်ယုံသာလျှင် ဆက်ခံရမည်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဒေါ်ယုံအားသာလျှင် တရားဝင် ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ထည့်သွင်းရန် လိုအပ်ပေမည်။

ထိုမှတပါးလည်း၊ မောင်ယုချုန် တယောက်တည်းကိုသာ ဦးဝဏ္ဏ၏ တရားဝင် ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ထည့်သွင်းရန် လျှောက်ထားခြင်း မပြုသဖြင့် မူလမှုရပ်စဲသည်ဟု မယူဆနိုင်ပေ။ **မောင်ဘိုးမြ နှင့် မကြမ်းပုံ** တို့ အမှု(၁)တွင် တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၂၂ အရ၊ သေသူအမှုသည်၏ အမွေခံအားလုံးအား တရားဝင် ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ထည့်သွင်းရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းခြင်း မပြုကြောင်းနှင့် ဆုံးဖြတ်ခဲ့လေသည်။ ထိုဆုံးဖြတ်ချက်အတိုင်း လိုက်နာကျင့်သုံးရန် လျှောက်ကန်သင့်မြတ်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆသည်။

အထက်ပါ အခြေအနေတွင်၊ မူလမှုရပ်စဲသည်ဟု မဆိုနိုင်ဘဲ၊ မူလခံုးက အမှုရပ်စဲသည်ဟု အမိန့်ချမှတ်သည်မှာ မှားယွင်းလေသည်။ အမှုန်အားဖြင့်ဆိုသော်၊ ယခုအမှုမျိုးတွင်၊ တရားခံများအနက် တဦးသေဆုံးပြီးနောက် ကာလစည်းကမ်းသတ်အတွင်း၊ ၎င်း၏တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ် ထည့်သွင်းရန် လျှောက်ထားခြင်းမပြုလျှင်၊ ထိုသေဆုံးသူနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အမှုမှာ၊ အလိုအလျောက် ရပ်စဲခြင်းဖြစ်သည်။ တရားခံက ရပ်စဲရန် အမိန့်ချမှတ်မှသာလျှင် အမှုရပ်စဲမည် မဟုတ်ပေ။ **အာလာဘိုင်၊ ဗတ်ဆူဘိုင် နှင့် ဘူရာဘာယာတို့အမှု** (၂) ကိုကြည့်ပါ။

---

(၁) အထက်မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ အတွဲ ၄၊ စာ ၁၅၀။

(၂) အေးအိုင်၊အာ(ရှ်)၊ ၁၉၃၇၊ ဘုံဘေ။ စာ ၄၀၁။

၁၉၆၃

ဆူဘရာမိုနီယန် (အရွယ်မရောက် သေးသူ) ၎င်း၏မိတ်ဆွေ ဗို၊ပီ၊အယ်(လ်) ပါလာနီရာပါး ခြစ်တီး နှင့် ဒေါ်ယုပါ ၇။

ယခုအမှုတွင်၊ အောက်ခုံးများသည်၊ အမှုရပ်စဲသည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရာ၌ မှားယွင်းလေသည်။ ဆူဘရာမိုနီယန် လျှောက်ထားသည့်အတိုင်း၊ ဒေါ်ယုနှင့် ၎င်း၏ အသက်ရှင်လျက်ရှိသော သားများကို တရားဝင် ကိုယ်စားလှယ်များအဖြစ် ထည့်သွင်းပြီး၊ အမှုကို ဆက်လက်ကြားနာ စစ်ဆေးရမည်ဖြစ်သည်။

ဤအယူခံမှုတွင်၊ မူလက ဆူဘရာမိုနီယန်၏ မိခင်က ဦးဝဏ္ဏ-ဒေါ်ယုနှင့် ၎င်း၏ သားသမီးများအား၊ အချင်းဖြစ်အိမ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ တရားစွဲဆိုခဲ့သေးသည်ဟုဆို၏။ ထိုအချက်နှင့်ပတ်သက်၍ မူလခုံးက စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်ရန်ဖြစ်သည်။ ယခုအမှုတွင်၊ ဤကိစ္စကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် မလိုပေ။

အထက်ပါ အခြေအနေတွင်၊ မူလခုံးသည်၊ အမှုကိုရပ်စဲခြင်းမရှိဘဲလျက်၊ အမှုတခုလုံးကို ပလပ်လိုက်သည်ဖြစ်သဖြင့်၊ ထိုပလပ်သည့် အမိန့်ကို ဒီကရီဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အယူခံဝင်ခွင့်ရှိလေသည်။

အောက်ခုံးအမိန့်များကို ပယ်ဖျက်ပြီးလျှင်၊ အမှုကို အထက်၌ ညွှန်ကြားသည့်အတိုင်း လိုက်နာ၍၊ မူလနံပါတ်အတိုင်း ပြန်လည်စစ်ဆေးရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။ အယူခံ တရားခံများသည်၊ ဆူဘရာမိုနီယန်၏ တရားစရိတ်ကို သုံးခုံးအတွက်ကျခံစေရမည်။ ဤခုံးရှေ့နေခမှာ ငွေကျပ် ၇၅ ဖြစ်စေရမည်။

တရားမ အယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး နှင့် တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းတို့ရှေ့တွင်

ဒေါ်အေးခင် (အယူခံတရားလို) † ၁၉၆၃
မေလ ၄ ရက်။

နှင့်

ဒေါ်လှရှင် ပါ ၁၂ (အယူခံတရားခံ)*

ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပဌမဇယားအပိုဒ် ၁၈ (၅) ဒီကရီကို ဇာရီလုပ်သည့် ဇာရီမှု မရှိခြင်း၊ အကျုံးဝင်မဝင်။

အယူခံတရားလိုသည်၊ ဒီကရီရရှိသူ တရားလို၏ တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ထည့်သွင်းရန် အောင်မြင်ခဲ့ပြီးနောက်၊ အယူခံတရားခံများအပေါ် ဇာရီ ပြုလုပ်ရန် လျှောက်ထားရာ၊ အောက်ခံတရားသူကြီးက၊ ဒီကရီကို ဇာရီလုပ်သည့် ဇာရီမှုမရှိသဖြင့်၊ ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပဌမဇယားအပိုဒ် ၁၈ (၅)တွင် အကျုံးမဝင်ဟု ယူဆကာ၊ ဇာရီလျှောက်လွှာကို ပယ်လိုက်သည်။

ထိုသို့ပယ်လိုက်သဖြင့်၊ တရားရုံးချုပ်သို့ အယူခံဝင်ရာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်း ချက်များကို အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူရာ၌၊ သဒ္ဒါနည်းဖြင့် တိကျစွာ အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူမှသာလျှင် အမှန်ရောက်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။

နဂင်ဒရာနှယ် နှင့် **ဆူရက်(ရှ)**အမှုကို အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၂ ခု၊ ပရီဗီကောင်စီ၊ စာမျက်နှာ ၁၆၅၊ ၁၆၇ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ထို့ကြောင့် ကာလ စည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပဌမစကားအပိုဒ် ၁၈ (၄) နှင့်စပ်လျဉ်း၍၊ မည်သည့် အခါမျိုးဌ ဒီကရီကို ပြင်သည်ဟူသနည်းဆိုရာ၌၊ ဒီကရီကို ပြင်ခြင်းသည်သာလျှင် ပဓါန ဖြစ်ပေသည်။ မည်သို့ မည်ပုံပြင်သည်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်မလို။

မဂန်လလ် နှင့် **ဆီတာရမ်း**၊ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၇ ခု၊ ပတ္တနာ၊ စာမျက်နှာ ၃၁၆ နှင့် **အီမန်ဒင်း**၊ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၄၁ ခု၊ လာဟို၊ စာမျက်နှာ ၁၃၁ ကိုရည်ညွှန်း၍လိုက်နာသည်။

ယခုအမှုတွင် အယူခံတရားလိုသည် ဒီကရီရရှိသူ၏ တရားဝင်ကိုယ်စားလည် အဖြစ် ထည့်သွင်းခြင်း ခံရသောနေ့ (၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ပြေလ ၂၈ ရက် နေ့ကို ဒီကရီပြင်ဆင်သည့် နေ့ဟုမှတ်ယူရမည်)။

---

* ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမအထေးအပွဲအယူခံမှုအမှတ် ၃၀။

† ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ တရားမဇာရီမှုအမှတ် ၂ တွင် ဗျာပုံခရိုင် တရားမ တရားသူကြီးရုံးတော်၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၃

ဒေါ်အေးခင်
နှင့်
ဒေါ်လှရွှင်
ပါ ၁၂

သို့ဖြစ်၍ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၀ ရက်နေ့တွင်တင်သွင်းသော ဇာရီလျှောက်လွှာကို ကာလစည်းကမ်းသတ် အတွင်း တင်သွင်းသည်ဟု မှတ်ယူရမည်။

ကာလစည်းကမ်းသတ် ဥပဒေ ပဌမဇယားအပိုဒ် ၁၈၂ (၅)ကို စဉ်းစားရာ၌၊ ထိုအပိုဒ်တွင် ဒီကရီကို အတည်ပြုနိုင်အောင် အထောက်အပံ့အဖြစ် ဆောင်ရွက်ရန် လျှောက်ထားမှုကို ဒီကရီကို အတည်ပြုစေရန် ဇာရီလျှောက်လွှာ မပြီးမပြတ်ရှိစဉ်အတွင်း ပြုလုပ်ရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းခြင်း မပြုချေ။

ထို့ကြောင့်ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ဇယား ၁၊ အပိုဒ် ၁၈၂ (၅)ပါအခွင့်အရေးရရှိရန် အတွက် တရားနိုင်က လျှောက်ထားသော မပြီးပြတ်သေးသည့် ဇာရီမှုရှိရန် လိုသည်ဟု မဆိုနိုင်။

ဒေါ်ငြိမ်း နှင့် ဦးသက်၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးမျှား၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာ ၁ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

အမာကရွှစ်ရွှနာချောင်ဒရီ နှင့် **ကျဂတ်ဘန်ဒူးဘစ်(စ်)ဝပ်(စ်)**၊ အေ၊အိုင်၊အာ(ရှ်)၊ ၁၉၃၁ ခု၊ ကာလကတ္တား၊ စာမျက်နှာ ၇၁၉၊ စုံညီဒုံးခဲ့ခြင်းဖြင့် ရှင်းလင်းပြသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက် ။ ။ဦးစောတိတ်လျှောင်။

အယူခံတရားခံအတွက် ။ ။ဦးလှစိန်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ကျွန်အမှုတွင်၊ မောင်ဘဟန်ဆိုသူက ဖျာပုံခရိုင်၊ တရားမမှုအမှတ် ဂ/၄၆ တွင်၊ အယူခံတရားခံများအပေါ်၌၊ အမှေခဲ့ဝေလိုမှု ဒီကရီ ရရှိခဲ့၏။ ထို့နောက် မောင်ဘဟန်သေဆုံးသဖြင့်၊ ၎င်း၏ညီမ ဒေါ်အေးခင်က မိမိအား သေဆုံးသူ မောင်ဘဟန်၏ တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် အမှုတွင် ထည့်သွင်းရန် လျှောက်ထားရာ၊ အယူခံ တရားခံ ဒေါ်လှရွှင်က အပြင်းအထန် ကန့်ကွက်သည် တကြောင်း၊ ထိုအတောအတွင်း၊ တရားခံ မောင်လှမောင်ဆိုသူ သေဆုံးပြန်သဖြင့် ၎င်း၏ အမှေခံများကို တရားဝင် ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ထည့်သွင်းရန် လျှောက်ထား ရသေးသည်တကြောင်း တို့ကြောင့်၊ ဒေါ်အေးခင်၏ လျှောက်လွှာနှစ်ခုကို ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၀ ရက်နေ့ကျမှသာလျှင် အမိန့်ချမှတ်နိုင်သည်။ ထို့နောက် ဒေါ်အေးခင်သည်၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၂၉ ရက်နေ့၌ ဒေါ်လှရွှင်နှင့် အပေါင်းပါတို့အပေါ်၌ ဇာရီပြုလုပ်ရန် ဖျာပုံခရိုင်၊ တရားမရုံးတွင် လျှောက်ထားရာ၊ ခရိုင်တရားမရုံးက၊ ကာလစည်းကမ်း သတ် အက်ဥပဒေ ပဌမဇယား အပိုဒ် ၁၈၂ (၅) ကို ကိုးကားပြီး၊ အထက်၌ ဖော်ပြ ခဲ့သည့်အတိုင်း၊ ဒေါ်အေးခင်သည်၊ မိမိအား မောင်ဘဟန်၏ တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ် အဖြစ် ထည့်သွင်းရန် လျှောက်ထားသည်မှာ၊ ဒီကရီကို အတည်ပြုနိုင်အောင် အထောက် အပံ့အဖြစ် ဆောင်ရွက်ရန် လျှောက်ထားမှု (**Step in aid of execution**) ဖြစ်သည်ကား မှန်သော်လည်း၊ ယင်းသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် ထိုဒီကရီကို ဇာရီလုပ်သည့် ဇာရီမှုမရှိသဖြင့်၊ ထိုဆောင်ရွက်ချက်သည်၊ အပိုဒ် ၁၈၂ (၅) တွင် အကျုံးမဝင်ဟု

ယူဆကာ၊ ဒေါ်အေးခင်၏ ဇာရီလျှောက်လွှာကို ပယ်လိုက်သည်။ ထိုသို့ပယ်လိုက်သဖြင့် ယခု အယူခံဝင်ခြင်းဖြစ်သည်။

၁၉၆၃

ဒေါ်အေးခင်
နှင့်
ဒေါ်လှမြင့်
ပါ ၁၂။

ဒေါ်အေးခင်၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက၊ ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပဌမဇယား အပိုဒ် ၁၈၂ (၄) ကို အဓိကအားဖြင့် ကိုးကားပြီးလျှင်၊ ဒေါ်အေးခင်အား မောင်ဘဟန်၏ တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ထည့်သွင်းရာတွင်၊ မူလ ဒီကရီကို ပြင်ဆင်ပြီး ထည့်သွင်းရသည်ဖြစ်၍၊ ကာလစည်းကမ်းသတ်ကို ရေတွက်ရာ၌၊ ထိုသို့ ပြင်ဆင်သည့်နေ့မှ ရေတွက်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ယင်းသို့ရေတွက်လျှင်၊ ဇာရီလျှောက်လွှာမှာ၊ ကာလစည်းကမ်းသတ်အတွင်း ကျရောက်ကြောင်းနှင့် လျှောက်ထား၏။

ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပဌမဇယား အပိုဒ် ၁၈၂ ကို လိုအပ်သမျှ ဖော်ပြရသော်၊ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

လျှောက်ထားမှုမျိုးမည်။	ကန့်သတ်သည့်ကာလ။	အစပြုရှိ ရေတွက်ရမည့် အခါကာလ။
၁၈၂။ အချက် ၁၈၃ တွင်သော် ၎င်း၊ တရားမ ကျင့်ထုံး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၈ အရ၊ သော်၎င်း၊ ပြဋ္ဌာန်း ထား ခြင်းမရှိသော တရားမရုံး၏ ဒီကရီကို၊ သို့တည်းမဟုတ် အမိန့်ကို အတည်ပြုစေရန် လျှောက်ထားမှု။	သုံးနှစ်။ ဒီကရီ၏၊ သို့တည်းမဟုတ် အမိန့်၏ တာဝန်ခံ မိတ္တူကို မှတ်ပုံတင်ပြီး ဖြစ်လျှင်၊ ခြောက်နှစ်။	၄။ (ဒီကရီကို ပြင်ဆင်သည့် အချက်တွင်) ပြင်ဆင်သည့် နေ့ရက်က စ၍၊ သို့တည်းမဟုတ် ၅။ (အောက်တွင် ဖော်ပြ ပါရှိသည့် လျှောက်ချက် အတိုင်း လျှောက်ထားပြီး ဖြစ်လျှင်) ဒီကရီကို သော်၎င်း၊ အမိန့်ကို သော်၎င်း အတည်ပြုစေရန် ဖြစ်စေ၊ အတည်ပြုနိုင်အောင် အထောက်အပံ့ အဖြစ် ဆောင်ရွက်စေရန် ဖြစ်စေ ဆိုင်ရာ တရားရုံးတော် ဥပဒေနှင့် အညီ လျှောက်ထားမှု အပေါ်၌ နောက်ဆုံး အမိန့် ချမှတ်သည့် နေ့ရက်ကစ၍။

ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူရာ၌၊ သဒ္ဒါနည်းဖြင့် တိကျစွာ အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူမှသာလျှင် အမှန်ရောက်နိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် နဂင်ဒရာနန် ဆူရက်(၅) အမှု (၁) တွင်၊ ပရီဗီကောင်စီ

(၁) အေးအိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၂ ပရီဗီကောင်စီ စာ ၁၆၅၊ ၁၆၇။

၁၉၆၃

ခေါ်အေးခင်
နှင့်
ဒေါ်လှရှင်
ပါ ၁၂။

မြွက်ဆိုခဲ့သည့် မူကို သင့်လျော်မှန်ကန်သည်ဟု ယူဆသဖြင့်၊ ကျွန်ုပ်တို့ လိုက်နာကျင့်သုံးရပေမည်။ ထိုအမှုဌ်၊ ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပဌမဇယားအပိုဒ် ၁၈၂ (၂) တွင် အကျုံးဝင်သော အယူခံမှုရှိသလောဟူသည့် ပြဿနာ ပေါ်ပေါက်ရာ၊ ပရီဗီကောင်စီက အောက်ပါအတိုင်း မြွက်ကြား၏။

"Their Lordships think that nothing would be gained by discussing these varying authorities in detail. They think that the question must be decided upon the plain words of the article : "where there has been an appeal," time is to run from the date of the decree of the appellate Court. There is, in their Lordships' opinion, no warrant for reading into the words quoted any qualification either as to the character of the appeal or as to the parties to it; the words mean just what they say. The fixation of periods of limitation must always be to some extent arbitrary, and may frequently result in hardship. But in construing such provisions equitable considerations are out of place, and the strict grammatical meaning of the words is, their Lordships think, the only safe guide."

ထို့နည်းတူစွာ၊ ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပဌမဇယားအပိုဒ် ၁၈၂ (၄)နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ မည်သည့်အခါမျိုးဌ် ဒီကရီကို ပြင်သည်ဟူသနည်းဆိုရာဌ်လည်း၊ ဒီကရီကို ပြင်ခြင်းသည်သာလျှင် ပဓါနဖြစ်ပေသည်။ မည်သို့မည်ပုံ ပြင်သည်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် မလိုပေ။ ဤအချက်နှင့် ပတ်သက်၍၊ **မဂန်လ(လ်)** နှင့် **ဆီတာရမ်** တို့အမှု (၂) တွင် အောက်ပါအတိုင်း မြွက်ကြားသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။

"Article 182, Limitation Act, provides for various starting points of limitation for the execution of a decree, and under Cl. (4), Col. (3) it is provided that where a decree has been amended, the starting point is the date of amendment. Now, the words of the Article are quite unqualified; it does not speak of any particular form of amendment, whether the amendment is necessary or otherwise, whether the decree is capable of execution without the amendment; it does not qualify as I have said the matter of amendment in any way."

ထိုမြွက်ကြားချက်သည်၊ အထက်ဖော်ပြပါ ပရီဗီကောင်စီ အဆုံးအဖြတ်အတိုင်း ဖြစ်သည်တကြောင်း၊ ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပဌမဇယားအပိုဒ် ၁၈၂ (၄)

(၂) အေးအိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၇ ပတ္တနာ၊ စာ ၃၁၆။

ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် ကိုက်ညီသည်တကြောင်းတို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့ လက်ခံရပေ မည်။

၁၉၆၃
ဒေါ်အေးခင် နှင့် ဒေါ်လှရွှင် ပါ ၁၂။

အိမန်ဒင်း အမှု (၃) တွင်လည်း၊ အထက်ပါမူကို လာဟိုးခုံရုံးလိုက်နာကျင့်သုံး သည်ကိုတွေ့ရှိရသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၂၈ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ဖြင့် ခရိုင်တရားမရုံးက ဒေါ်အေးခင်အား မောင်ဘဟန်၏ တရားဝင် ကိုယ်စား လှယ်အဖြစ်ဌင်း၊ ဒေါ်သင်းရင်နှင့် မမြမြတို့အား တရားရုံးတဦးဖြစ်သူ မောင်လှမောင် ၏ တရားဝင် ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ်ဌင်း အဆိုပါ အမှုဒီကရီတွင် ထည့်သွင်းရန် အမိန့် ချမှတ်သည့်နေ့ကို ယင်းဒီကရီကို ပြင်သည့်နေ့ဟူ၍ မှတ်ယူရပေမည်။ ယင်းသို့ဖြစ် ရကား၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၀ ရက်နေ့၌ တင်သွင်းသော ဇာရီလျှောက်လွှာကို ကာလစည်းကမ်းသတ်အတွင်း တင်သွင်းသည်ဟု ယူဆရပေမည်။

ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပဌမဇယားအပိုဒ် ၁၈၂ (၅) ကိုစဉ်းစားရာ၌၊ မူလရုံးသည်၊ **အမာကရွှစ်ဂုနားချောင်ဒရီ** နှင့် **ဂျဂတ်ဘန်ဒူးဘစ်(စ) ဝပ်(စ်)** တို့ အမှု (၄) ကို ကိုးကားပြီး၊ ဒီကရီကို အတည်ပြုနိုင်အောင် အထောက်အပံ့အဖြစ် ဆောင်ရွက်ရန် လျှောက်ထားခြင်းကို၊ ဒီကရီကို အတည်ပြုစေရန် လျှောက်ထားမှု တရားရုံးတွင် မပြီးမပြတ်ရှိစဉ် အခါမျိုး၌သာလျှင် ပြုလုပ်နိုင်ကြောင်း ယူဆပြီး၊ ယခု အမှုတွင်၊ ဒေါ်အေးခင်က မိမိအား မောင်ဘဟန်၏ တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ထည့်သွင်းရန် လျှောက်ထားစဉ်၊ မပြီးမပြတ်သော ဇာရီမှုမရှိသဖြင့်၊ ဒေါ်အေးခင်၏ ဇာရီလျှောက်လွှာသည်၊ အဆိုပါ ပဌမဇယားအပိုဒ် (၅) တွင် အကျုံးမဝင်ဟုဆုံးဖြတ် သည်။ အထက်ပါ ကာလကတ္တားစုံညီခုံရုံး အဆုံးအဖြတ်သည်၊ ဖော်ပြခဲ့သော ပရီဗီ ကောင်စီ စီရင်ထုံးမချမှတ်မီ ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည့်အပြင်၊ ပဌမဇယား အပိုဒ် ၁၈၂ (၅) လာ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်လည်း မကိုက်ညီပေ။ ထိုအပိုဒ် ၁၈၂ (၅) တွင်၊ ဒီကရီကို အတည် ပြုနိုင်အောင် အထောက်အပံ့အဖြစ် ဆောင်ရွက်စေရန် လျှောက်ထားမှုကို၊ ဒီကရီကို အတည်ပြုစေရန် ဇာရီလျှောက်လွှာ မပြီးမပြတ်ရှိစဉ်အတွင်း ပြုလုပ်ရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်း ခြင်းမပြုခေ့။

ဒေါ်ငြိမ်းဦးသက် တို့အမှု (၅) တွင်လည်း၊ ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ဇယား ၁၊ အပိုဒ် ၁၈၂ (၅) ပါ အခွင့်အရေး ရရှိရန်အတွက်တရားနိုင်က လျှောက်ထား သော မပြီးမပြတ်သေးသည့် ဇာရီမှုရှိရန် လိုသည်ဟု မဆိုပေ။

---

(၃) အေးအိုင်၊အာ(ရှ်)၊ ၁၉၃၁ လာဟို၊ စာ ၁၃၁။

(၄) အေးအိုင်၊အာ(ရှ်)၊ ၁၉၃၁ ကာလကတ္တား၊ စာ ၇၁၉၊ စုံညီခုံရုံး။

(၅) ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာ ၁။

၁၉၆၃

ဒေါ်အေးခင်
နှင့်
ဒေါ်လှရွှင်
ပါ ၁၂။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ အောက်ရုံး၏ အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ပြီး၊ ဇာရီမှုကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။ အယူခံ တရားခံများသည်၊ အယူခံ တရားလို ဒေါ်အေးခင် ကုန်ကျသော ရုံးနှစ်ရုံးစရိတ်ကို ကျခံရမည် ဖြစ်သည်။ ဤရုံးမှေ့ငနခမှာ ငွေ ၁၀၀ ဖြစ်စေရမည်။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းရှေ့တွင်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

မောင်ကိုင်း (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူ)*

† ၁၉၆၃ မေလ ၄ ရက်။

ပြစ်မှုကျူးလွန်တတ်သူများခြေချုပ်နှင့် ခံဝန်အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅ (၁) (ခ) (စ) ၎င်းပုဒ်မအရ အရေးယူခြင်းခံရသူအား အာမခံပေးခြင်းကိစ္စ။

၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်တတ်သူများ ခြေချုပ်နှင့် ခံဝန်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅ (၁) (ခ) (စ) အရ၊ အရေးယူခြင်းခံရသူအား၊ မူလရုံးက အာမခံမပေးသော်လည်း စက်ရှင်တရားသူကြီးက အာမခံပေးလိုက်သဖြင့်၊ နိုင်ငံတော်အစိုးရက မကျေနပ်၍ ပြင်ဆင်မှုလျှောက်ထားရာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အဆိုပါဥပဒေသည် ယေဘုယျ ဥပဒေ (General Law) မဟုတ်သဲ့၊ အထူး အက်ဥပဒေ (Special Act) ဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့်ဤဥပဒေသည် ယေဘုယျ ဥပဒေကို လွှမ်းမိုးမည်ဖြစ်၏။ ဤဥပဒေ၏ သီးခြားပြဋ္ဌာန်းချက်များကို၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ကိုဓ ဥပဒေက လွှမ်းမိုးခြင်းမပြုနိုင်။

တဖန်အဆိုပါ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀ (၃)တွင် သက်ဆိုင်သူအားစုံစမ်းမှုပြီးဆုံးသည့်တိုင်အောင် ချုပ်ထားရမည်ဟူ၍ ပြဋ္ဌာန်းထားသဖြင့်၊ စုံစမ်းမှုပြီးဆုံးသည့် တိုင်အောင် ချုပ်ထားရန် သက်ဆိုင်ရာရုံးက အမိန့်ချမှတ်သည့်အခါ၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၄၉၈ အရ၊ စက်ရှင်ရုံးက ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန်မသင့်ဟုယူဆရပေမည်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူအတွက်။ အစိုးရရှေ့နေ ဦးခင်စိန်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူ။ ။မရှိ။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။ဤအမှုတွင် လျှောက်ထားခံရသူ မောင်ကိုင်းသည်၊ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်တတ်သူများ ခြေချုပ်နှင့် ခံဝန် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅ (၁) (ခ) (စ) အရ၊ အရေးယူခြင်း ခံရသူ ဖြစ်၏။ ၎င်းက အာမခံ ရရှိရန် မူလရုံးတွင် လျှောက်ထားသော်လည်း၊ မအောင်မြင်သဖြင့်၊ မြိတ်မြို့ စက်ရှင်ရုံး

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၄၃ (၁)။

† ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ရာ-သေးမှုအမှတ် ၃ တွင်ချမှတ်သော ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၃ ရက်နေ့စွဲပါ၊ မြိတ်မြို့စက်ရှင်တရားသူကြီး၏ အမှုကိုပြင်ဆင်ခြင်းမှု။

၁၉၆၃

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ နှင့် မောင်ကိုင်း။

သို့ လျှောက်ထားရာ၊ ပညာရှိ စက်ရှင် တရားသူကြီးက၊ ၎င်းအား ခံဝန်နှင့်နေခွင့် ပြုရန် အမိန့် ချမှတ်လိုက်သဖြင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံမှေနေချုပ်က၊ ဤရုံးသို့ ပြင်ဆင်မှုဖွင့်၍၊ အောက်ရုံး ချမှတ်သော အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ပြီး၊ ဥပဒေ အရ၊ အမိန့် ချမှတ်ရန် လျှောက်ထား၏။

၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်တတ်သူများ ခြေချုပ်နှင့် ခံဝန် အက်ဥပဒေသည်၊ ယေဘုယျဥပဒေ (General Law) မဟုတ်ဘဲ၊ သီးသန့် ပြုလုပ်ထားသည့် အထူး အက်ဥပဒေ (Special Act) ဖြစ်သည်မှာ ပေါ်လွင် ထင်ရှား၏။ ထို့ကြောင့် အဆိုပါ ပြစ်မှု ကျူးလွန်တတ်သူများ ခြေချုပ်နှင့် ခံဝန် အက်ဥပဒေသည် ယေဘုယျ ဥပဒေ (General Law) ကို လွှမ်းမိုးမည် မဖြစ်၏။ အဆိုပါ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၁ တွင်လည်း "ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ကိုမ ဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များသည်၊ ဤအက်ဥပဒေတွင် သီးခြား ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် ကိစ္စများမှတပါး အခြားသော ကိစ္စများနှင့် သက်ဆိုင်စေရမည်" ဟူ၍ ပြဋ္ဌာန်း ထားလျက် ရှိ၏။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် အဆိုပါ အက်ဥပဒေတွင်၊ သီးခြား ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ကိုမ ဥပဒေက လွှမ်းမိုးခြင်း မပြုနိုင်ဟု ယူဆရန် ဖြစ်၏။

၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်တတ်သူများ ခြေချုပ်နှင့် ခံဝန် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀ (၃) တွင် "ပုဒ်မခွဲ (၁) အရ၊ စုံစမ်းမှု မပြီးပြတ်သေးမီ ကာလ အတွင်း တွင် သက်ဆိုင်သူအား၊ စုံစမ်းမှုပြီးဆုံးသည့်တိုင်အောင် ချုပ်ထားရမည်" ဟူ၍ ပြဋ္ဌာန်း ထားသဖြင့် သက်ဆိုင်ရာ ရုံးက၊ သက်ဆိုင်သူအား၊ စုံစမ်းမှု ပြီးဆုံးသည့် တိုင်အောင် ချုပ်ထားရန် ဖြစ်၏။ ဤပြဋ္ဌာန်းချက် အရ၊ သက်ဆိုင်သူအား၊ စုံစမ်းမှု ပြီးဆုံးသည့်တိုင်အောင်၊ ချုပ်ထားရန်၊ သက်ဆိုင်ရာ ရုံးက အမိန့် ချမှတ်သည့် အခါ၊ ရာဇဝတ် ကျင့်ထုံး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၉၈ အရ၊ ဝင်ရောက် စွက်ဖက်ရန် မသင့်ဟု ယူဆရပေမည်။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ အောက်ရုံး ချမှတ်သော အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ပြီး၊ လျှောက်ထားခံရသူ မောင်ကိုင်း အား၊ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ပြစ်မှု ကျူးလွန်တတ်သူများ ခြေချုပ်နှင့် ခံဝန် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀ (၃) အရ၊ စုံစမ်းမှု ပြီးဆုံးသည့်တိုင်အောင် ပြန်လည်၍ ချုပ်ထားရန်၊ အမိန့် ချမှတ်လိုက်သည်။

တရားအထွေထွေအမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစံမောင်ရွှေတင်။

မစ္စ အေ၊ ဒီ၊ ဆိုး (လ်) ဗါး (လျှောက်ထားသူ) †

နှင့်

ဝါကိုင်ပင်ပိုပက္ခ ခုံရုံး ပါ ၂ (လျှောက်ထားခံရသူများ)*

မေလ ၈ ရက်

ဝါကိုင်ပင်ပိုပက္ခ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂ စာသင်ကျောင်းသည် Industry လုပ်ငန်းတရပ်ဟုတ်မဟုတ်။

အလုပ်ပညာသင်ကျောင်းသည် Industry လုပ်ငန်းတရပ် ဖြစ်သည်ဟု ယူဆပြီး ဝါကိုင်ပင်ပိုပက္ခ ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂ တွင် အကျုံးဝင်သည်ဟု ခုံရုံးက ဆုံးဖြတ်သည်ကို မကျေနပ်၍ အမှုခေါ် စာချုပ်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ရန် လျှောက်ထားရာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ယခုအမှုတွင် ပညာပေးရေး လုပ်ငန်းမှာ၊ ပုဂ္ဂလိကပိုင် အလုပ်ပညာသင်ကျောင်း၌ ပညာပေးရေးဖြစ်သည်။ အစိုးရ ပညာပေး လုပ်ငန်းမဟုတ်။ အစိုးရသည် ပညာပေးရာတွင် အမြတ်အစွန်းအတွက် ဆောင်ရွက်ခြင်းမဟုတ်။ တသီးပုဂ္ဂလ ကျောင်းများ၌မူကား၊ အမြတ်အစွန်းရရှိရန်မှာ အရေးကြီးသော ရည်ရွယ်ချက်တရပ် ဖြစ်သည်။

ဩစတေးရီးယားပြည် အစိုးရကျောင်းဆရာများ အသင်းနှင့် ဗိတိုးရီးယားပြည်နယ် ၄၁၊ စီ၊ အယ်(လ်)၊ အာ(ရ်)၊ စာ ၅၆၉ ကို ခွဲခြား ရှင်းလင်းပြသည်။ ဒေလီတက္ကသိုလ်နှင့် ရမ်နတ် အိန္ဒိယ တရားလွှတ်တော်ချုပ် (လန်ဒန်တိုင်း ဗြိုလ ၂၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်) ကိုလည်း ခွဲခြား ရှင်းလင်းပြသည်။

ဝါကိုင်ပင်ပိုပက္ခ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂ တွင် Industry ဆိုသည့် စကားရပ်သည် (Business) အမြတ်အစွန်း ရရှိရန်အတွက် ဆောင်ရွက်သော လုပ်ငန်းလခြံး ဖြစ်နိုင်ကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းထား ပေသည်။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဦးကျော်ထွန်း။

လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။မစ္စတာ တီ၊ ပီ၊ ဝမ်း၊ အစိုးရရှေ့နေကြီး ဦးလှမောင်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင် လျှောက်ထားသူ မစ္စ အေ၊ ဒီ၊ ဆိုး(လ်)ဗါး သည်၊ အလုပ် ပညာသင် ကျောင်းအုပ် ဆရာမကြီး ဖြစ်ရာ၊ ၎င်း၏ ကျောင်းမှ အလုပ် ရပ်စဲခြင်း ခံရသည့် ဆရာ ဆရာမများနှင့် ဆရာမအမားများက ဒီမိုတို့ ရာဇ် ရထိုက်သည် ဆိုသော လစာငွေနှင့်အခြား သက်သာခွင့်များ တောင်း

---

* ခရစ်၂ ရုန်၊ ဆရာမအစားထိုးဆွေ့ လျှောက်လွှာအမှတ် ၁၇၅။

† ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှု အမှတ် ၂၆ တွင်၊ ၁၉၆၂ ခု၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၉ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ဝါကိုင်ပင်ပိုပက္ခခုံရုံးတော်၏ ချမှတ်သော အမိန့်ကို အမှုခေါ် စာချုပ်တော်ထုတ်ဆင့်ရန် လျှောက်ထားသော လျှောက်လွှာ။

၁၉၆၃

[မစ္စ အေ၊ ဒီ၊ ဂျီဆီး(လ်)ဗါး နှင့် ဝါဒီဖွင့်ပဋိမက္ခ ခုံရုံးပါ ၂။

ဆိုသည်မှ ပေါ်ပေါက်သည့် ပဋိပက္ခမျှကို၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ တော်လှန်ရေး အစိုးရ ကောင်စီ ဥက္ကဋ္ဌက၊ ဝါဒီဖွင့် ပဋိပက္ခ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၉ အရ၊ ဝါဒီဖွင့် ပဋိပက္ခ ခုံရုံးသို့ လွှဲအပ်ခဲ့၏။ မစ္စ အေ၊ ဒီ၊ ဆီး (လ်) ဗါး က၊ မိမိ၏ စာသင်ကျောင်း သည်၊ ဝါဒီဖွဲ့ကို အက်ဥပဒေတွင် အကျုံးဝင်သော **Industry** လုပ်ငန်း တရပ် မဟုတ် ကြောင်းဖြင့် ချေပရာတွင်၊ ထိုခုံရုံးက ၎င်းတို့ အငြင်းပွါးမှုသည်၊ ဝါဒီဖွဲ့ ပဋိပက္ခ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂ တွင် အကျုံးဝင်သော လုပ်ငန်းတရပ် ဖြစ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်လေ သည်။ ထို အဆုံး အဖြတ်ကို မကျေနပ်သဖြင့်၊ အမှုခေါ်စာချွန်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ရန် ယခု လျှောက်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ လျှောက်ထားသူ၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးက၊ **စီရင်ထုံး အမျိုးမျိုးကို ကိုးကားပြီး၊** လျှောက်ထားသူ၏ စာသင်ကျောင်းသည်၊ ဝါဒီဖွဲ့ ပဋိပက္ခခုံ အက်ဥပဒေတွင် အကျုံးမဝင်ကြောင်းဖြင့် သာဓကများ တင်ပြ၏။ **ထို စီရင်ထုံးများအနက်၊ ဤအမှုနှင့် နီးစပ်သော စီရင်ထုံးမှာ၊ ဩစတေးရီးယားပြည်** တရားလွှတ်တော်က၊ **ဩစတေးရီးယားပြည် အစိုးရ ကျောင်း ဆရာများအသင်း နှင့် ဗီးတိုးရီးယား ပြည်နယ် အမှု (၁)** ဖြစ်သည်။ ထိုအမှုတွင်၊ ဩစတေးရီးယား တရား လွှတ်တော်က၊ အစိုးရ ပညာသင် ကျောင်းများသည်၊ **Industry** လုပ်ငန်း တရပ် မဟုတ်ကြောင်းနှင့် ဆုံးဖြတ်ခဲ့လေသည်။ သို့သော် ထိုစီရင်ထုံးတွင် ပြည်နယ် များ၏၊ ပညာပေးရေး လုပ်ငန်းကို အဓိကထား၍ ဆုံးဖြတ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ယခုအမှု တွင်မူ၊ အစိုးရ ပညာပေးရေး လုပ်ငန်း မဟုတ်ချေ။ ပဂ္ဂလိကပိုင် အလွှတ် ပညာသင် ကျောင်း၌၊ ပညာ ပေးရေး ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ ပညာပေးရာတွင် အစိုးရ သည်၊ တိုင်းပြည်ရှိ ကလေးသူငယ်များ၏ ပညာ အဆင့် အတန်း တိုးတက်မှုကိုသာ အဓိက ထား၍၊ ဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ အမြတ် အစွန်း ရရှိရန် အတွက် မဟုတ်ပေ။ တသီးပုဂ္ဂလ ကျောင်းများ၌ မူကား ကျောင်းသား သူငယ်များ၏ ပညာ အဆင့် အတန်း တိုးတက်စေရန် ရည်ရွယ်ချက်လည်း ရှိပေမည်။ သို့သော် အမြတ် အစွန်း ရရှိရန်မှာလည်း အရေးကြီးသောရည်ရွယ်ချက် တရပ် ဖြစ်ပေမည်။ ထို ဩစတေးရီ ယား တရားလွှတ်တော်၏မြွက်ကြားချက်များကို၊ ဤအမှုနှင့် သက်ဆိုင်သမျှ အောက် ပါ အတိုင်း ဖေါ်ပြလိုက်သည်။

> **"Testing this case, therefore, by the other suggested** criteria or badges of industrialism, **can it be** said that the educational activities of the States **constitute** an industry ? **So far as the matter is one of fact, we would say that they cannot. They bear no resemblance whetever to an ordinary trade, business or industry. They are not connected directly**

(၁) ၄၁ စီ၊အယ်(လ်)၊အာ(ရ်)၊ စ ၁ ၅၆၉။

ခ၉၆၃

မစ္စ အော၊ ဒီ၊ ဆီး(လ်)မိုး နှင့် ဝါကိုင်္ဂပဋိပက္ခ [ခုံရုံးပါ ၂]။

with, or attendant upon, the production or distribution of wealth: and there is no co-operation of capital and labour, in any relevant sense, for a great public scheme of education is forced upon the communities of the States by law. It was said that if the activities were carried on by a private person, such as a schoolmaster, then the operations would be described as a business, a trade, or an industry. Shortly, that argument is met by the fact that a private person could no more carry on this system of public education than he could carry on His Majesty's Treasury or any of the other executive departments of Government: and if he were authorized to do so, which is almost inconceivable, then he would no more carry on an industry than the State does now.

ထိုမြှက်ကြားချက်တွင်၊ အစိုးရ ဆောင်ရွက်သော မည်သည်စီးပွားရေး လုပ်ငန်းနှင့် တသီးပုဂ္ဂလပိုင် ပညာသင်ကြားရေး လုပ်ငန်းများကို ခွဲခြား ဝေဖန် ထားသည်ကို တွေ့ရှိရလေသည်။

ထို့ပြင်လည်း၊ လျှောက်ထားသူ၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးက၊ ဒေလီ တက္ကသိုလ်နှင့် ရမ်နတ်တို့ အမှုတွင်၊ အိန္ဒိယပြည် တရားလွှတ်တော်ချုပ်က၊ တက္ကသိုလ် ပညာပေးရေး သည်၊ဝါကိုင်္ဂ ပဋိပက္ခ အက်ဥပဒေတွင် အကျုံးဝင်သော **Industry** လုပ်ငန်း တရပ် မဟုတ်ကြောင်းနှင့် ဆုံးဖြတ်သည်ဟု ဖော်ပြပြီးလျှင်၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၂ ရက်နေ့ ထုတ် လန်ဒန်တိုင်း သတင်းစာကို တင်ပြလေသည်။ သို့သော် ဒေလီ တက္ကသိုလ်သည်၊ အစိုးရ ဌာန မဟုတ်သော်ငြားလည်း၊ အစိုးရ၏ အထောက် အပံ့ဖြင့်၊ တိုင်းသူ ပြည်သားများအား၊ ပညာပေးသော တက္ကသိုလ် ဖြစ်လေသည်။ ယခု အမှုတွင် ကဲ့သို့ ပညာပေးရုံသာ မက်၊ အမြတ် အစွန်း ရရှိရန် အတွက် ဆောင်ရွက်သော လုပ်ငန်းမျိုး မဟုတ်ပေ။

ဝါကိုင်္ဂ ပဋိပက္ခ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂ တွင်လည်း **Industry** ဆိုသည့် စကား ရပ်သည်၊ (Business) အမြတ် အစွန်း ရရှိရန်အတွက် ဆောင်ရွက်သော လုပ်ငန်းလည်း ဖြစ်နိုင်ကြောင်းဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းထားလေသည်။

ထို့ကြောင့်၊ ဝါကိုင်္ဂပဋိပက္ခခုံရုံး၏ အဆုံးအဖြတ်ကို ငင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် အကြောင်း မမြင် သဖြင့် ယခု လျှောက်လွှာကို ပယ်ဖျက်သည်။

အမှုသည်မျှားသည်၊ မိမိတို့၏ တရားစရိတ်ကို မိမိတို့ အသီးသီး ကျခံကြရမည်။

---

(၁) ဒေလီတက္ကသိုလ်နှင့်ရမ်နတ်—အိန္ဒိယတရားလွှတ်တော်ချုပ် (လန်ဒန်တိုင်း ဧပြီလ ၂ ရက်၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်) ကိုလည်းခွဲခြားရှင်းလင်းပြသည်။

တရားမစောဒကအမှု

တရားသူကြီး ဦးစံမောင်၊ တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းနှင့် တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်တို့ ရွှေတွင်။

† ၁၉၆၁ ဇွန်လ ၂၆ ရက်။

မစိန်ညွှန့်၊ ဆေးပေါ့လိပ်ကုမ္ပဏီ (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ကုန်သွယ်မှုလုပ်ငန်းခွန်မင်းကြီး (လျှောက်ထားခံရသူ) *

ရောင်းခွန် အက်ဥပဒေ ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ ပုဒ်မ၊ ၁၀ (၃)၊ တမင်မှတ်ပုံတင် ပျက်ကွက်ခြင်း၊ ပုဒ်မ ၂၅၊ အခွန်စည်းကြပ်ခြင်းမှ လွတ်မြောက်ခြင်း။

ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး (ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဘဉ်) လျှောက်ထားသူ ကုမ္ပဏီနှင့် ပတ်သက်၍ တရားရုံးချုပ်သို့ ရောင်းခွန် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ (၂၀) အရ၊ ပြဿနာ နှစ်ရပ်ကို လွှဲအပ်လိုက်လေသည်။ ၎င်းတို့မှာ—

၁။ ရောင်းခွန် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀ (၃) အရ၊ ရောင်းခွန်ဌာနတွင်၊ မှတ်ပုံတင် ပျက်ကွက်ခြင်းမှ တမင် မှတ်ပုံတင် ပျက်ကွက်ခြင်းဖြစ်မဖြစ်နှင့်

၂။ လျှောက်ထားသူ ကုမ္ပဏီ အပေါ်တွင် ရောင်းခွန် စည်းကြပ်ထားခြင်းသည် ရောင်းခွန် နည်းဥပဒေ ပုဒ်မ (၂၅) အရ စည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်ပါသလား

ဟူသော ပြဿနာတို့ ဖြစ်လေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက် ၁။ ။ရောင်းခွန် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀ (၃) အရ၊ ရောင်းခွန်ဌာနတွင် မှတ်ပုံတင် ပျက်ကွက်ခြင်းမှာ တမင် မှတ်ပုံတင် ပျက်ကွက်ခြင်း ဖြစ်မဖြစ်ဟူသော ပြဿနာနှင့် ပတ်သက်၍ လျှောက်ထားသူ ကုမ္ပဏီသည်၊ တမင်မှတ်ပုံတင် ပျက်ကွက်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု အမှုအကြောင်းခြင်းရာ များအပေါ် မှီငြမ်းပြု၍ အကျိုးအကြောင်း (Reasons) များ ဖော်ပြပြီး ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး ကူးသန်း ရောင်းဝယ်ရေးက ဆုံးဖြတ်ချက် ချခဲ့သည်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် ဤသို့သည်၊ အယူခံရုံး မဟုတ်သဖြင့် ထိုသို့ ဆုံးဖြတ်ချက်ချရာတွင် ဖော်ပြထားသည့် အကျိုးအကြောင်း (Reasons) တို့သည် ခိုင်လုံခြင်း ရှိ မရှိသည် (Sound or unsound) နှင့် ပတ်သက်၍ ဝင်ရောက်စွက်ဖက် ဆုံးဖြတ်နိုင်မည် မဟုတ်သဖြင့်၊ ဤပြဿနာသည်လည်း ဥပဒေ အချက် အလက်ခြင်းရာပြဿနာ (Question of law) မဟုတ်ဘဲ၊ အမှုအကြောင်းခြင်းရာ ပြဿနာ (Ouestion of fact) သာဖြစ်သဖြင့် ဤပြဿနာကို ဖြေဆိုရန် လိုအပ်မည် မဟုတ်ဟု တင်မြင် ယူဆသည်။

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမစောဒကမှုအမှတ် ၄။

† ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ ရောင်းခွန်တော် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၀ (၁) အရ မြန်မာနိုင်ငံ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး (ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး) ချမှတ်သော အမိန့်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပေါ်ပေါက်သည့် ဥပဒေ အချက်အလက်ဆိုင်ရာ ပြဿနာကို အဆုံးအဖြတ် ပေးရန် လွှဲအပ်ခြင်း။

၁၉၆၃
မစိန်ညွှန့်
ဆေးပေါ့လိပ်
ကုမ္ပဏီ
နှင့်
ကုန်သွယ်
ထုပ်ဆန်းခွန်
မင်းကြီး။

ဆုံးဖြတ်ချက် ၁။ ။လျှောက်ထားသူ ကုမ္ပဏီ အပေါ် တွင် ရောင်းခွန် စည်းကြပ်ထားခြင်းသည်၊ ရောင်းခွန် နည်းဥပဒေပုဒ်မ (၂၅) အရ စည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်ပါသလား ဟူသော ပြဿနာနှင့် ပတ်သက်၍ ဤအမှုတွင်၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ အဘွဲက် (၁၉-၂-၆၃) နေ့၌ ရောင်းခွန် စည်းကြပ်ထားသည်။ အကယ်၍ ရောင်းခွန် နည်းဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၅ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့် သက်ဆိုင်ခဲ့လျှင် သာမန် (Ordinarily) အားဖြင့် အဆိုပါ ရောင်းခွန် စည်းကြပ် ထားခြင်းသည် စည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန် မည်ဖြစ်သည်။

ရောင်းခွန် နည်းဥပဒေ စီစဉ် ပြုလုပ်ထားပုံကို လေ့လာသည့်အခါ အခဏ် ၁၃၊ နည်းဥပဒေအပိုဒ် ၂၅ ပြဋ္ဌာန်းချက်သည်၊ အခွန်စည်းကြပ်ခြင်းမှ မစည်းကြပ်မီဘဲ၊ ကျန်ရှိ လွတ်မြောက်ခြင်းနှင့်သာ သက်ဆိုင်ကြောင်းကို တွေ့ရ၏။ မူလ စည်းကြပ်ခြင်းနှင့် မပတ်သက်ကြောင်းမှာ ထင်ရှားသည်။

ရောင်းခွန် နည်းဥပဒေ ၂၅ နှင့် အမြတ်တော်ခွန် နည်းဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၄ ထို့၏ အဓိပ္ပါယ်မှာ အနည်းငယ် ခြားနားသည်။ ဤအမှုတွင် လျှောက်ထားသူ ကုမ္ပဏီသည်၊ ၎င်း၏ ရောင်းရငွေ အပေါ် တွင်း မည်သည့်အခါကမျှ အခွန်စည်းကြပ်ခြင်းမပြုခဲ့ရသေးဘဲ၌အတွက် ၎င်းသည် အခွန်စည်းကြပ်ခြင်း ခံရသူ မဟုတ်သည့်အပြင် ရင်း၏ ကုန်ပစ္စည်း ရောင်းရငွေသည့် အခွန်စည်းကြပ်ခြင်းမှ နှစ်ပေါင်း အတန်ကြာ အခွန်မစည်းကြပ်မီဘဲ၊ ကျန်ရှိလွတ်မြောက်ခဲ့သဖြင့် ၎င်းအပေါ် အခွန်စည်းကြပ်ရာတွင် ရောင်းခွန် နည်းဥပဒေအပိုဒ် ၂၅ အရ အခွန်မစည်းကြပ်ဘဲ၊ ရောင်းခွန် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀ (၃) အရ၊ အခွန်စည်းကြပ်ခြင်းပြုသည့်အတွက် ရောင်းခွန် နည်းဥပဒေအပိုဒ် ၂၅ တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် စည်းကမ်း သတ်နှင့် သက်ဆိုင်ခြင်း မရှိဟု ဆုံးဖြတ်သည်။

ထို့ကြောင့် လျှောက်ထားသူ အပေါ် ရောင်းခွန် စည်းကြပ် ထားခြင်း ဘည် ရောင်းခွန် နည်းဥပဒေအပိုဒ် ၂၅ ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ၊ စည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်ခြင်းမရှိဟု ဖြေဆိုလိုက်သည်။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဦးပိုင်နှင့် ဦးလှစောဘ။

လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ဦးဘဖေ (အစိုးရရှေ့နေကြီး)။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။ရန်ကုန်မြို့၊ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး (ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး) က၊ ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ ရောင်းခွန်တော် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၀ (၁) အရ၊ ဤနှိုးဆွဲလွှဲအပ်လိုက်သည့် ၎င်း၏အမိန့်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပေါ်ပေါက်လာသည့် ဥပဒေအချက်အလက် သက်ဆိုင်ရာပြဿနာ (၂) ရပ်မှာ—

> "(1) . . . . . Whether under the facts and circumstances of the case there was wilful default within the meaning of section 10 (3) of the Sales Tax Act, 1952.
>
> (2) . . . . . Whether under the facts and circumstances of the case the assessment was barred by limitation under Rule 25 of the Sales Tax Rules, 1952."

ဟူ၍ဖြစ်၏။

၁၉၆၃

မစိန်ညွန့်ဆေးပေါ့လိပ်ကုမ္ပဏီနှင့် ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်မင်းကြီး။

ဤပြဿနာဖြစ်ပေါ်လာရခြင်း အကြောင်းမှာ၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းလမ်း၊ အမှတ် ၂၀၄ တွင်ရှိသော၊ မစိန်ညွန့်ဆေးပေါ့လိပ်ကုမ္ပဏီသည် ဆေးပေါ့လိပ်ကုန်ထုတ်လုပ်သူ၊ သို့မဟုတ် ပြုလုပ်သူဖြစ်ပြီး၊ ဆေးပေါ့လိပ် အရေအတွက်၊ အတိုင်းမသိကို၊ မြန်မာနိုင်ငံ နေရာအနှံ့အပြားတွင်၊ ဖြန့်ဖြူးရောင်းချ၍ ငင်ငွေအမြောက်အမြားရရှိသဖြင့်၊ ရောင်းခွန်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၈ (၁) အရ၊ (၁၉၅၃-၅၄) ခုနှစ် အတွက်၊ မှတ်ပုံတင်ရန်ဖြစ်သော်လည်း၊ မှတ်ပုံမတင်ဘဲ၊ ပျက်ကွက်နေသည့်ပြင်၊ ရောင်းခွန် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀ (၁) အရ၊ အစီရင်ခံစာရင်း (**Returns**) တင်ပြရန် ဖြစ်သော်လည်း၊ တင်ပြခြင်းမပြုဘဲ၊ ပျက်ကွက်ခဲ့၏။

ရန်ကုန်မြို့၊ အရှေ့ပိုင်းတိုက်နယ်၊ ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်ဝန်ထောက်က၊ မစိန်ညွန့်ဆေးပေါ့လိပ်ကုမ္ပဏီထံသို့ (၁၉၅၃-၅၄) ခုနှစ်အတွက် ရောင်းရငွေနှင့် အခြားသက်ဆိုင်သည့် စာရင်းအင်းများကို တင်ပြရန်၊ အကြောင်းကြား တောင်းဆိုရာ၊ အဆိုပါ၊ ကုမ္ပဏီက၊ ထားပြတိုက်ခိုက်ခြင်းခံရသဖြင့် လိုအပ်သည့်စာရင်းအင်းများကို၊ အထားအသို မကောင်းသောကြောင့် တင်မပြနိုင်ဟု ပြန်ကြားလိုက်သည့်အတွက်၊ ကုန်သွယ်လုပ်ငန်း ခွန်ဝန်ထောက်က၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၉ ရက်နေ့တွင်၊ ရောင်းခွန် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀ (၃) အရ၊ အသင့်လျော်ဆုံးဖြစ်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆသည့်၊ ကုန်ပစ္စည်းရောင်းရငွေ ၁၂,၆၀,၀၀၀ အပေါ်တွင်၊ ရောင်းခွန်တော်ငွေ ၃၉,၀၀၀ ကို၊ ၎င်းကုမ္ပဏီက ပေးဆောင်စေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်၏။

မစိန်ညွန့် ဆေးပေါ့လိပ်ကုမ္ပဏီက၊ ထိုသို့ချမှတ်သော အမိန့်ကို မကျေနပ်၍၊ ရန်ကုန်မြို့၊ လက်ထောက်ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်မင်းကြီး။ ထိုမှတဖန်၊ ရန်ကုန်မြို့ ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်မင်းကြီးထံသို့ တဆင့်ပြီးတဆင့် အယူခံဝင်ရာ၊ မအောင်မြင်သဖြင့်၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး (ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး) ထံသို့၊ ပြင်ဆင်မှုဖွင့်၍၊ လက်အောက် အရာရှိများ ချမှတ်ထားသော အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ပေးရန်၊ လျှောက်ထားရာတွင်လည်း မအောင်မြင်၊ အကြောင်းမထူးသည့်အတွက်၊ နောက်ဆုံးအခွင့်အရေးဖြစ်သည့် ရောင်းခွန်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၀ (၁) အရ၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး (ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး) ထံသို့၊ ထပ်မံ၍လျှောက်ထားသဖြင့်၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး (ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး) က၊ အထက်ဘော်ပြပါ၊ ပြဿနာ (၂) ရပ်ကို ပြုလုပ်၍၊ ဤရုံးသို့ဖြေဆိုပေးရန် လွှဲအပ်တင်ပို့ခဲ့၏။

ပဉ္စမဖြေဆိုရန်၊ ပြဿနာမှာ—

"အမှုတွင်၊ ပေါ်လွင်သည့် အကြောင်းခြင်းရာများအရ၊ မစိန်ညွန့်ဆေးပေါ့လိပ်ကုမ္ပဏီသည်၊ ရောင်းခွန်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀ (၃) အရ၊ ရောင်းခွန်

ဌာနတွင်၊ မှတ်ပုံမတင် ပျက်ကွက်ခြင်းမှာ၊ တမင်မှတ်ပုံမတင် ပျက်ကွက်ခြင်းဖြစ်ပါသလား။"

၁၉၆၃

မစိန်ညွန့်ဆေးပေါ့လိပ်ကုမ္ပဏီနှင့် ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်မင်းကြီး။

ဟူ၍ဖြစ်၏။

ဤပြဿနာနှင့် ပတ်သက်၍၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန် မင်းကြီးက၊ မစိန်ညွန့်ဆေးပေါ့လိပ်ကုမ္ပဏီသည် ရောင်းခွန်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀ (၃) အရ၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန် ဝန်ထောက်ထံ၌၊ လိုအပ်သည့်အတိုင်း မှတ်ပုံမတင် ပျက်ကွက်ခြင်းမှာ၊ တမင်မှတ်ပုံမတင် ပျက်ကွက်ခြင်းမဟုတ်သော်လည်း၊ မှတ်ပုံတင်ရန် ပျက်ကွက်ခြင်းကို မငြင်းနိုင်ဟူ၍ ယူဆဆုံးဖြတ်ထားသည်ကို ရန်ကုန်မြို့၊ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး (ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး) က၊ ပြင်ဆင်မှုတွင်၊ မစိန်ညွန့်ဆေးပေါ့လိပ်ကုမ္ပဏီသည် ရောင်းခွန်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၈ (၁) အရ၊ ရောင်းခွန်ဌာနတွင်၊ မှတ်ပုံမတင် ပျက်ကွက်ခြင်းမှာ၊ ရောင်းခွန်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀ (၃) အရ၊ တမင် မှတ်ပုံမတင်၊ ပျက်ကွက်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု အမှုအကြောင်းခြင်းရာများအပေါ် မှီငြမ်းပြု၍၊ အကျိုးအကြောင်း (**Reasons**) များကို ဘော်ပြပြီး၊ ပြင်ဆင်၍ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခဲ့၏။

သို့ဖြစ်သောကြောင့်၊ မြန်မာနိုင်ငံအမြတ်တော် **အခွန်တော်မင်းကြီးနှင့် အိမ်စီ၊ မဒါးညီအစ်ကိုများ**(၁) စီရင်ထုံးတွင်—

> "In the case now under consideration the Income-tax Appellate Tribunal had given reasons for coming to the conclusion that the accounts submitted by the respondents Messrs. E. C. Madha Brothers are reliable and that these accounts should form the basis of assessment for the year 1957-58. **Without constituting itself as an appellate authority,** this Court cannot consider whether the reasons given by the Income-tax Appellate Tribunal are or are not sound . . . . ."

ဟူ၍ဆုံးဖြတ်သားချက်အရ၊ ဤရုံးသည်၊ အယူခံရုံးမဟုတ်သဖြင့်၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး (ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး) က၊ မစိန်ညွန့် ဆေးပေါ့လိပ်ကုမ္ပဏီသည်၊ မှတ်ပုံမတင် ပျက်ကွက်ခြင်းမှာ၊ တမင် မှတ်ပုံမတင် ပျက်ကွက်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆ ဆုံးဖြတ်ရာတွင်၊ ဘော်ပြကားသည့် အကျိုးအကြောင်း (**Reasons**) တို့သည်၊ ခိုင်လုံခြင်းရှိသည် မရှိသည် (**Sound or unsound**) နှင့်ပတ်သက်၍၊ ဝင်ရောက်စွက်ဘက်ဆုံးဖြတ်နိုင်မည်မဟုတ်သည့်ပြင်၊ ဤပြဿနာသည်လည်း၊ ဥပဒေ အချက်

(၁) ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမ အထွေထွေလျှောက်လွှာအမှတ် ၁၈။

၁၉၆၃

မစိန်ညွန့်ဆေးပေါ့လိပ်ကုမ္ပဏီနှင့် ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်မင်းကြီး။

အလက်ဆိုင်ရာ ပြဿနာ (Question of law) မဟုတ်ဘဲ၊ အမှုအကြောင်းခြင်းရာ ပြဿနာ (Question of fact) သာဖြစ်သဖြင့်၊ ဤပြဿနာကို ဖြေဆိုရန်၊ လိုအပ်မည်မဟုတ်ဟု ထင်မြင်ယူဆ၏။

ဒုတိယဖြေဆိုရန်၊ ပြဿနာမှာ—

"အမှုတွင် ပေါ်လွင်သည့်အကြောင်းခြင်းရာများအရ၊ မစိန်ညွန့်ဆေးပေါ့လိပ်ကုမ္ပဏီ၏ ရောင်းရငွေပေါ်တွင်၊ ရောင်းခွန်စည်းကြပ်ထားခြင်းသည် ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ ရောင်းခွန်နည်းဥပဒေ အပိုဒ် ၂၅ ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ၊ စည်းကမ်းသတ်ကျော်လွန်ပါသလား"

ဟူ၍ဖြစ်၏။

၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ ရောင်းခွန်နည်းဥပဒေအပိုဒ် ၂၅ တွင်—

"*Value of Goods Escaping Assessment.* . . . . If for any reason the whole or any part of the sale price or the landed cost of the goods of an *assessee* has *escaped assessment* to the tax in any year the Commercial Tax Officer may, at any time within the year or the two years next succeeding that to which the tax relates, assess the tax payable on the value of goods which has escaped assessment, after issuing a notice in Form S.T. 22 to the assessee and after making such inquiry as he considers necessary. . . . . ."

ဟူ၍ပြဋ္ဌာန်းထား၏။

ဤအမှုတွင်၊ ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန် ဝန်ထောက်က၊ မစိန်ညွန့်ဆေးပေါ့လိပ်ကုမ္ပဏီ၏ (၁၉၅၃-၅၄) ခုနှစ် ရောင်းရငွေအပေါ်တွင်၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၉ ရက်နေ့၌၊ ရောင်းခွန်စည်းကြပ်သဖြင့်၊ အကယ်၍ ရောင်းခွန်နည်းဥပဒေ အပိုဒ် ၂၅ ပါ၊ ပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့် သက်ဆိုင်ခဲ့လျှင် သာမန် (Ordinarily) အားဖြင့်၊ အဆိုပါ ရောင်းခွန်စည်းကြပ်ထားခြင်းသည် စည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်မည်ဖြစ်၏။

ရောင်းခွန်နည်းဥပဒေအပိုဒ် ၂၅ နှင့် အကျုံးဝင် သက်ဆိုင်ရန်၊ ကုန်ထုတ်လုပ်သူသို့မဟုတ် ပြုလုပ်သူသည်—

(၁) အခွန်စည်းကြပ်ခြင်းခံရသူ (Assessee) ဖြစ်ရမည့်အပြင်။

(၂) ၎င်း၏ကုန်ပစ္စည်း ရောင်းရငွေ၊ သို့မဟုတ် ကုန်းပေါ်ရောက်တန်ဘိုးငွေသည်၊ အခွန် စည်းကြပ်ခြင်းမှ မစည်းကြပ်မိဘဲ၊ လွတ်မြောက် (Escaped assessment) ရမည်ဖြစ်၏။

ခရောင်းခွန်နည်းဥပဒေ စီစဉ်ပြုလုပ်ထားပုံကို၊ လေ့လာသည့်အခါ၊ အခန်း (၃) တွင်၊ ကုန်ထုတ်လုပ်သူ၊ သို့မဟုတ် ပြုလုပ်သူတို့သည် ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန် ဝန်ထောက်ထံ၌၊ မှတ်ပုံတင်ရန်၊ အခန်း (၆) တွင်၊ ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန် ဝန်ထောက်က၊ မှတ်ပုံတင်ကုန်ထုတ်လုပ်သူ၊ သို့မဟုတ် ပြုလုပ်သူတို့မှတပါး၊ အခြားကုန်ထုတ်လုပ်သူ၊ သို့မဟုတ် ပြုလုပ်သူတို့အား၊ အစီရင်ခံစာရင်း (**Returns**) ကို တင်ပြရန်အတွက်၊ အကြောင်းကြားနို့ တစ်စာပေးရန်၊ အခန်း (၉) တွင်၊ အခွန်စည်းကြပ်ရန်နှင့် မည်သို့တောင်းခံရန်၊ အသီးသီးပြဋ္ဌာန်းထားသဖြင့်၊ အခန်း (၁၃) နည်းဥပဒေအပိုဒ် ၂၅ ပြဋ္ဌာန်းချက်သည် အခွန်စည်းကြပ်ခြင်းခံရသူ၏ ကုန်ပစ္စည်းရောင်းရငွေ၊ သို့မဟုတ် ကုန်းပေါ်ရောက်တန်ဘိုးငွေအပေါ်၊ အခွန်စည်းကြပ်ခြင်းမှ မစည်းကြပ်မိဘဲ၊ ကျန်ရှိလွတ်မြောက်ခြင်းနှင့်ဆာ သက်ဆိုင်ကြောင်းကို တွေ့ရ၏။

ဤရုံးက ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမအယူထွေထွေ လျှောက်လွှာအမှတ် ၁၂ တွင်—

> "ရောင်းခွန်နည်းဥပဒေအပိုဒ် ၂၅ ကို လေ့လာမှု၊ ဤနည်းဥပဒေမှာ၊ ရောင်းခွန်စည်းကြပ်ရာတွင်၊ အရှောင်အတန့်မတွေ့ဘဲ၊ မတော်တဆ ကျန်ရစ်ခဲ့သည့် ကုန်ပစ္စည်းများ (**Value of goods escaping assessment**) နှင့်ဆာ သက်ဆိုင်ပြီး၊ ယခုအမှုမှာကဲ့သို့၊ မူလစည်းကြပ်ခြင်းနှင့် မပတ်သက်ကြောင်းမှာ၊ နည်းဥပဒေခေါင်းစဉ်တွင်၊ ရည်ညွှန်းချက်အရ၊ ထင်ရှားပေသည်။"

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထား၏။

လျှောက်ထားသူ မစိန်ညွန့်ဆေးပေါ်လိပ်ကုမ္ပဏီ၏ ပညာရှိဥဒေနေကြီးက၊ အမြတ်တော်ခွန် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၄ ပြဋ္ဌာန်းချက်ဆိုလိုရင်း အဓိပ္ပါယ်နှင့် ပတ်သက်၍၊ လေ့လာရန်တင်ပြသော၊ **အမိဆင်းရှာဆင်း** နှင့် **အမြတ်တော်ခွန်မင်းကြီး** (၂) စီရင်ထုံးတွင်—

> "There is no justification for confining of the word 'escape' in section 34 of the Indian Income-tax Act to those cases only which have not come to the notice of the Income-tax Officer at all and excluding those cases where he has applied his mind but on account of an error of judgment has set any part of the income free from assessment. The section **is wide enough to include any case of non-assessment,** to whatever cause it may be due. . . . . ."

ဟူ၍ ရှင်းလင်းဖော်ပြထား၏။

၁၉၆၃

မစိန်ညွန့်ဆေးပေါ်လိပ်ကုမ္ပဏီနှင့် ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်မင်းကြီး။

---

(2) (1935) III Income-tax Reports, 171.

၁၉၆၃

မစိန်ညွန့်
ဆေးပေါ်လိပ်
ကုမ္ပဏီ
နှင့်
ကုန်သွယ်
လုပ်ငန်းခွန်
မင်းကြီး။

ဗဒန်မိုဟန်လာ(လ်) နှင့် အမြတ်တော်ခွန်မင်းကြီး (၃) စီရင်ထုံးတွင်လည်း—

"*Held.* by the Full Bench (Dalip Singh. J., dissenting): that section 34 of the Act is not confined to cases where income had not been returned at all; it applies also to cases where an item of income is included in the return made by the assessee but is left unassessed by the Income-tax Officer or if assessed in the first instance the assessment is cancelled by any appellate or revisional authority; the income in question had escaped assessment within the meaning of section 34 and the assessee was rightly assessed under section 34 on this income.

Per Dalip Singh, J., (*contra*):—The word 'Escaped' in section 34 should not be read in the widest sense that that word is capable of bearing. It means 'eluded notice' in the course of assessment and does not mean 'had avoided being assessed' and the expression 'had escaped assessment' is not equivalent to 'has not been assessed'. In order to escape assessment the income must avoid both calculation and charging and there is no distinction between mistakes of fact and mistakes of law on the part of the Income-tax Officer . . . . ."

ဟူ၍ ရှင်းလင်းဖော်ပြထား၏။

သို့သော်၊ အမြတ်တော်ခွန် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၄ တွင်—

"If for any reason, income, profits or gains chargeable to income-tax has *escaped assessment* in any year or has been assessed at too low a rate, the Income-tax Officer may, at any time, within one year of . . . . ."

ဟူ၍ ပြဋ္ဌာန်းထားသည်ကို၊ ရောင်းခွန်နည်းဥပဒေအပိုဒ် ၂၅ ပြဋ္ဌာန်းထားချက်နှင့် နှိုင်းယှဉ်၍ ဘတ်ရှလေ့လာလျှင်၊ ရောင်းခွန်နည်းဥပဒေအပိုဒ် ၂၅ တွင်၊ အခွန်စည်းကြပ်ခြင်းခံရသူ (Assessee) ဆိုသော စကားလုံးကို ထည့်သွင်းထား၍၊ အမြတ်တော်ခွန် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၄ တွင်၊ အခွန်စည်းကြပ်ခြင်းခံရသူ (Assessee) ဆိုသော စကားလုံး ထည့်သွင်းမထားသည်ကို တွေ့ရမည်ဖြစ်၏။

ရောင်းခွန်နည်းဥပဒေအပိုဒ် ၂၅ တွင်၊ အခွန်စည်းကြပ်ခြင်းခံရသူ (Assessee) ဆိုသော စကားလုံးကို ထည့်သွင်းထားသဖြင့်၊ အခွန်မစည်းကြပ်မိဘဲ၊ လွတ်မြောက်ခြင်း၏ ဆိုလိုရင်း အဓိပ္ပါယ်မှာ၊ အခွန်စည်းကြပ်ခြင်းခံရသူ၏ ရောင်းရငွေ၊ သို့မဟုတ်

(3) (1935) III Income-tax Reports, 438.

ကုန်းပေါ်ရောက် တန်ဘိုးငွေအပေါ် အခွန်စည်းကြပ်ရာတွင်၊ မစည်းကြပ်မိဘဲ၊ ကျန်ရှိလွတ်မြောက်သော ငွေဟူ၍ဖြစ်၏။

၁၉၆၃

မဓိန်ညွှန်ဆေးပေါ့လိပ်ကုမ္ပဏီနှင့် ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်မင်းကြီး။

အမြတ်တော်ခွန် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၄ တွင်၊ အခွန်စည်းကြပ်ခြင်းခံရသူ (Assessee) ဆိုသော စကားလုံးကို ထည့်သွင်းမထားသဖြင့်၊ အခွန်မစည်းကြပ်မိဘဲ၊ လွတ်မြောက်ခြင်း၏ ဆိုလိုရင်း အဓိပ္ပါယ်မှာ၊ အမြတ်တော်ခွန် စည်းကြပ်ရန်ဖြစ်သော ဝင်ငွေ၊ သို့မဟုတ် အမြတ်ငွေအပေါ်၊ အခွန်စည်းကြပ်ရာတွင်၊ မစည်းကြပ်မိဘဲ၊ ကျန်ရှိလွတ်မြောက်သောဝင်ငွေ၊ သို့မဟုတ် အမြတ်ငွေဟူ၍ဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့်၊ ရောင်းခွန်နည်းဥပဒေအပိုဒ် ၂၅ နှင့် အမြတ်တော်ခွန် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၄ တွင်၊ ထည့်သွင်းထားသော "(Has escaped assessment)" ဆိုသော စကားလုံးတို့၏ အဓိပ္ပါယ် သဘောခြင်းတူမည်ဖြစ်သော်လည်း၊ ရောင်းခွန်နည်းဥပဒေအပိုဒ် ၂၅ အရ၊ အခွန်စည်းကြပ်သည့်အခါ၊ ယခင်တခါမျှ အခွန်မစည်းကြပ်ရသေးသော ကုန်ထုတ်လုပ်သူ၊ သို့မဟုတ် ပြုလုပ်သူတို့၏ ရောင်းရငွေ၊ သို့မဟုတ် ကုန်းပေါ်ရောက်တန်ဘိုးငွေ အပေါ်တွင်၊ အခွန်မစည်းကြပ်ဘဲ၊ အခွန်စည်းကြပ်ခြင်းခံရသော၊ ကုန်ထုတ်လုပ်သူ၊ သို့မဟုတ် ပြုလုပ်သူ၏ ရောင်းရငွေ၊ သို့မဟုတ် ကုန်းပေါ်ရောက်တန်ဘိုးငွေအပေါ် အခွန် စည်းကြပ်ရာတွင်၊ မစည်းကြပ်မိဘဲ၊ ကျန်ရှိလွတ်မြောက်သောငွေအပေါ်တွင်သာ အခွန်စည်းကြပ်မည်ဖြစ်၏။ အမြတ်တော်ခွန် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၄ အရ၊ အခွန်စည်းကြပ်သည့်အခါ၊ ယခင်တခါမျှ အခွန်မစည်းကြပ်ရသေးသောသူ၏ ဝင်ငွေ၊ သို့မဟုတ် အမြတ်ငွေအပေါ်တွင်သော်ငင်း၊ အခွန်စည်းကြပ်ရာတွင်၊ မစည်းကြပ်မိဘဲ၊ ကျန်ရှိလွတ်မြောက်သောသူ၏ဝင်ငွေ၊ သို့မဟုတ် အမြတ်ငွေအပေါ်တွင်သော်ငင်း၊ အခွန်စည်းကြပ်မည်ဖြစ်၏။ ဘော်ပြခဲ့သည့် **အမိဆင်းရှာဆင်း** နှင့် **အမြတ်တော်ခွန်မင်းကြီး** (၂) စီရင်ထုံး၊ **မဒန်မိုဟန်လာ**(လ်) နှင့် **အမြတ်တော်ခွန်မင်းကြီး** (၃) စီရင်ထုံးတို့တွင်၊ အခွန်စည်းကြပ်ခြင်းခံရသူ၏ ဝင်ငွေအပေါ်၊ အခွန်စည်းကြပ်ရာတွင်၊ မစည်းကြပ်မိဘဲ၊ ကျန်ရှိလွတ်မြောက်သော ဝင်ငွေအပေါ်တွင် အခွန်စည်းကြပ်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍၊ ဆုံးဖြတ်ထားခြင်းဖြစ်၏။

ဤအမှုတွင်၊ မဓိန်ညွှန်ဆေးပေါ့လိပ်ကုမ္ပဏီသည် ရောင်းခွန်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၈ (၁) အရ၊ ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန် ဝန်ထောက်ထံ၌၊ မှတ်ပုံတင်၊ တမင် ပျက်ကွက်သည့်ပြင် ၎င်းအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀ (၁) အရလည်း၊ ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန် ဝန်ထောက်ထံသို့၊ အစီရင်ခံစာရင်းကို တင်ပြခြင်းမပြုခဲ့သဖြင့်၊ ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန် ဝန်ထောက်က၊ ၎င်း၏ရောင်းရငွေအပေါ်တွင်၊ မည်သည့်အခါကမျှ အခွန်စည်းကြပ်ခြင်း မပြုခဲ့ရသေးသည့်အတွက်၊ ၎င်းသည် အခွန်စည်းကြပ်ခြင်း ခံရသူမျှ မဟုတ်သည့်ပြင်၊ ၎င်း၏ ကုန်ပစ္စည်း ရောင်းရငွေသည် အခွန်စည်းကြပ်ခြင်းမှ၊ နှစ်ပေါင်းအတန်ကြာ အခွန်

၁၉၆၃
မစိန်ညွန့်ဆေးပေါ်လိပ်ကုမ္ပဏီနှင့် ကုန်သယ်လုပ်ငန်းခွန်မင်းကြီး။

မစည်းကြပ်မိဘဲ၊ ကျန်ရှိလွတ်မြောက်ခဲ့သဖြင့်၊ ရန်ကုန်မြို့ အရှေ့ပိုင်းတိုက်နယ်၊ ကုန်သယ်လုပ်ငန်းခွန် ဝန်ထောက်က၊ ၎င်း၏ရောင်းရငွေအပေါ်၊ အခွန်စည်းကြပ်ရာတွင်၊ ရောင်းခွန်နည်းဥပဒေအပိုဒ် ၂၅ အရ၊ အခွန်မစည်းကြပ်ဘဲ၊ ရောင်းခွန်အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀ (၃) အရ၊ အခွန်စည်းကြပ်ခြင်း ပြုသည့်အတွက်၊ ရောင်းခွန်နည်းဥပဒေ အပိုဒ် ၂၅ တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် စည်းကမ်းသတ်နှင့် သက်ဆိုင်ခြင်းမရှိဟု ကျွန်ုပ်တို့ ထင်မြင်ယူဆ ဆုံးဖြတ်သည်။

အထက်၌ ဖော်ပြခဲ့သည့် အရင်းကြောင်းမျှားကြောင့်၊ လျှောက်ထားသူ မစိန်ညွန့်ဆေးပေါ်လိပ် ကုမ္ပဏီ၏ ကုန်ပစ္စည်း ရောင်းရငွေအပေါ်တွင်၊ ရောင်းခွန်စည်းကြပ်ထားခြင်းသည် ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ ရောင်းခွန်နည်းဥပဒေအပိုဒ် ၂၅ ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ၊ စည်းကမ်းသတ်ကျော်လွန်ခြင်းမဖြစ်ဟု၊ ကျွန်ုပ်သို့ လုံအပ်တင်ပို့သည့် ဒုတိယ ပြဿနာကို ဖြေဆိုလိုက်သည်။

လျှောက်ထားသူသည် လျှောက်ထားခံရသူ၏ တရားစရိတ်ကို ကျခံရမည်ဖြစ်၏။ ရှေ့နေကြီးခ မှာ ရှေ့ဒင်္ဂါးပြားရေ ၂၀ ဖြစ်စေရမည်။

တရားမအယူခံ

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးရှေ့တွင်။

မောင်မြင့်ဦး (အယူခံတရားလို)

နှင့်

မောင်ထွန်းကြိုင် (အယူခံတရားခံ) *

၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၄ ရက်။

လိုင်စင် အစိုးရမြေ လိုင်စင်ရရန် မြန်မာနိုင်ငံသားဖြစ်ရန် မလိုခြင်း၊ လိုင်စင်နှင့် ဂရုံကွဲပြားခြင်း ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး (ကန့်သတ်ချက်) အက်ဥပဒေ။ အောက်မြန်မာပြည် မြို့နှင့်ကျေးရွာ မြေများ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၁။

တရားလိုသည် အစိုးရထံမှ မြေလိုင်စင် ရရှိသည်ဖြစ်၍၊ တရားခံအား ထိုမြေပေါ်မှ ဖယ်ရှားရန် တရားစွဲဆိုရာ၊ တရားလိုသည် နိုင်ငံသားမဖြစ်သဖြင့် လိုင်စင် မရထိုက်ဟု ထုချေခဲ့ရာ။

ခဲ့ုံးဖြတ်ချက်။ ။မမြဲဂုဏ်ခံယူခြင်းနှင့် လိုင်စင် ခံယူခြင်းမှာ ခြားနားသည်ကို သတိပြုရပေမည်။ ဂရုံယူခြင်းသည် ပစ္စည်း လွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေတွင် ပါဝင်သော်လည်း လိုင်စင်ယူခြင်းသည် ၎င်းဥပဒေတွင် ပါဝင်ခြင်းမရှိ။

ထို့ပြင် အောက်မြန်မာပြည် မြို့နှင့် ကျေးရွာ မြေများ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၁ အရလည်း အမှုကို စွဲဆိုနိုင်သည်။

ဟာကင်အမ်၊ အေရာဟင်နှင့် သံလျင်မြို့၊ နယ်ပိုင် တရားမ တရားသူကြီး ပါ ၃၊ ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာ ၁ နှင့် မောင်ကြွယ်နှင့် အရှာမီတို့၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော် စာမျက်နှာ ၃၂၃ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဦးစိန်ဟုတ်။

အယူခံတရားခံ။ ။ဦးထွန်းလွင် (၃)။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုပါ အကြောင်းခြင်းရာများကို အောက်ရုံးစီရင်ချက်များတွင် အသေးစိတ်ဖော်ပြပြီး ဖြစ်သဖြင့်၊ ထပ်လောင်း၍ အသေးစိတ် ဖော်ပြရန် မလိုတော့ပေ။ ၁၉၆၀ ခုနှစ်တွင်၊ အယူခံ တရားခံ မောင်ထွန်းကြိုင်သည်၊ မော်လမြိုင်ကျန်းမြို့ရှိ အခင်းဖြစ်မြေကွက်၌ နေထိုင်ရန်အတွက် အစိုးရထံမှ လိုင်စင်

---

* ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမ ဒုတိယအယူခံမူအမှုတွဲ ၇၃။

† ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမအယူခံမှု အမှုတွဲ ၄ တွင် ချမှတ်ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပြီး၊ ရာဘာစိုက်ပျိုးရေးတရားသူကြီး ဝုံးထောင်၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၃
မောင်မြင့်ဦး
နှင့်
မောင်
ထွန်းကြိုင်။

ရရှိပြီး၊ ထိုမြေကွက်ပေါ်တွင် နေထိုင်သော အဟူခံတရားလို မောင်မြင့်ဦးအား အိမ်ကို ဖျက်ပြီး ထွက်ခွါဖယ်ရှားပေးရန် တရားစွဲဆိုလေသည်။ မောင်မြင့်ဦးက၊ ထိုမြေသည် အစိုးရမြေဖြစ်ကြောင်း မငြင်းဆိုချေ။ သို့သော်၊ ထိုမြေပေါ်၌ မိမိ၏ ဘိုးဘွား လက်ထက်မှစ၍ အခွန်ထမ်းဆောင်ပြီး နေခဲ့ကြသဖြင့်၊ မောင်ထွန်းကြိုင် မရထိုက် ကြောင်း စသည်ဖြင့် ထုချေ၏။ အောက်ရုံးနှစ်ရုံးက၊ မောင်ထွန်းကြိုင်အား အနိုင်ပေး လိုက်သဖြင့်၊ မောင်မြင့်ဦး ဒုတိယအကြိမ် အယူခံဝင်ခြင်းဖြစ်သည်။

ဤရုံးရှေ့မှောက်၌၊ မောင်မြင့်ဦး၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီး လျှောက်လဲသည်မှာ၊ မောင်ထွန်းကြိုင်သည်၊ လိုင်စင်ရရှိရန် လျှောက်ထားစဉ်က၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ သားမဖြစ်သဖြင့်၊ လိုင်စင်မရထိုက်ပါဟု ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး (ကန့်သတ်ချက်) အက် ဥပဒေကို ကိုးကား၍ လျှောက်ထား၏။ သို့သော်၊ မောင်ထွန်းကြိုင်သည်၊ အစိုးရထံမှ မြေငှါးရမ်းခံယူခဲ့ခြင်းမဟုတ်။ အခင်းဖြစ်မြေပေါ်တွင်၊ နေထိုင်ရန် လိုင်စင်ခံယူခဲ့ခြင်း သာဖြစ်သည်။ မြေငှါးရမ်းခံယူခြင်းနှင့် လိုင်စင်ခံယူခြင်းမှာ ခြားနားသည်ကို သတိပြုရ ပေမည်။ မြေငှါးရမ်းခံယူရာ၌၊ ခံယူသူသည်၊ မြေငှါးအခွင့်အရေးများကို လွှဲပြောင်း ခံယူသည်ဖြစ်ရကား၊ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေအရ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းခြင်း ရှိပေသည်။ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေအရဆိုလျှင်၊ အငှါးဝယ်းအပ်ခံယူခြင်း သည်၊ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေတွင် အကျုံးဝင်ကြောင်းနှင့် အတိအလင်း ပြဋ္ဌာန်းထားလေသည်။ ထိုအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅ ၌၊ အောက်ပါအတိုင်း ပြဋ္ဌာန်းထား လေသည်။

> "5. In the following sections 'transfer of property' means an act by which a living person conveys property, in present or in future, to one or more other living persons, or to himself, or to himself and one or more other living persons; and 'to transfer property' is to perform such act."

လိုင်စင်ပေးအပ်ခံယူခြင်း ကိစ္စနှင့် စပ်လျဉ်း၍ကား၊ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက် ဥပဒေတွင် ပါဝင်သည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းချက်မရှိချေ။ အမှန်အားဖြင့်ဆိုသော်၊ လိုင်စင် ပေးအပ်ခံယူရာ၌၊ မြေငှါး၊ အိမ်ငှါးအခွင့်အရေးကို လွှဲပြောင်းခြင်း ပြုသည်မဟု၊ ခံယူ သူအား နေထိုင်ခွင့်ပေးခြင်းမျှသာဖြစ်သည်။

ထို့ပြင်လည်း၊ ယခုလိုင်စင်ရသည့်မှာ၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်တွင် ဖြစ်သဖြင့်၊ အကယ်၍ ယခုကိစ္စပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး (ကန့်သတ်ချက်) အက်ဥပဒေတွင် အကျုံးဝင်သည် ဆိုနိုင်စေထားဘိခြီး၊ မူလကပင် ပျက်ပြယ်သည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ မောင်ထွန်းကြိုင် အပေါ်၊ ထိုအက်ဥပဒေအရ တရားစွဲဆို၍၊ ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခြင်း ခံရပြီးနောက်မှ

သာလျှင်၊ ပယ်ဖျက်ရမည်ဖြစ်သည်။ ဟာကင် အမ်၊ နေ၊ ထုဟင် နှင့် သံလျင်မြို့၊ နယ်ပိုင်တရားမ တရားသူကြီးပါ ၃ အမှု (၁) ကိုကြည့်ပါ။

ဒုတိယ ငြင်းချက်အားဖြင့် တင်ပြသည်မှာ၊ အောက်ပြန်မကြည် မြို့နှင့် ကျေးရွာ မြေများ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၁ အရ၊ ဤအမှုကို တရားရုံးတွင် မစွဲဆိုနိုင်ကြောင်းဖြစ်သည်။ ထိုပုဒ်မ ၄၁ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

ခရစ်ဒု
မောင်မြင့်ဦး
နှင့်
မောင်
ထွန်းကြိုင်။

"41. No Civil Court shall have jurisdiction to determine—

(*a*) any matter which, under this Act, is to be determined by the Revenue-officer;

(*b*) any claim to any right over land as against the Government."

ဤအမှုဌ အခင်းဖြစ်မြေပေါ်တွင် နေထိုင်ခွင့်ရသူက၊ ယင်းသို့ အခွင့်မရှိသူအား မြေမှထွက်ခွါဖယ်ရှားပေးရန် စွဲဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုကိစ္စမျိုးကို အခွန်တော်အရာရှိ စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်နိုင်သည်ဟု အဆိုပါ အက်ဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းချက် မရှိခေ့။ ထိုမှတပါး လည်း၊ ထိုပုဒ်မ ၄၁ (ခ) တွင်၊ အစိုးရနှင့် ဆန့်ကျင်ပြီး၊ မြေအခွင့်အရေးနှင့် ပတ်သက်၍ အငြင်းဆိုမှုသာသျှင်၊ တရားရုံးများ စစ်ဆေးခွင့်မရှိပေ။ မောင်ကြွယ်နှင့် အရှာမိတို့ အမှု(၂) တွင် အစိုးရမြေပေါ်တွင် နေထိုင်ခွင့်ရသူက၊ အခွင့်မရှိဘဲ မြေပေါ်တွင် နေထိုင်သူအား၊ တရားရုံးတွင် ထွက်ခွါဖယ်ရှားစေလိုမှု စွဲဆိုနိုင်ကြောင်း အဆုံးအဖြတ်ပြုခဲ့လေသည်။

ငင်ဇောက်စွက်ဖက်ရန် အကြောင်းမရှိသဖြင့်၊ အယူခံကို စရိတ်နှင့် ပယ်လိုက်သည်။ ကျိုက်ဆံခွေနေစမှာ ငွေ ၅၀ ဖြစ်စေရမည်။

(၁) ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးမျှား၊ တရားလွှတ်တော်အပြည့်၊ စာ ၈။

(၂) ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးမျှား၊ တရားလွှတ်တော်၊ စာ ၃၂၅။

တရားမအထွေထွေမှု

တရားသူကြီး၊ ဦးကျော်ဇံဦး နှင့် တရားသူကြီး ဦးစံမောင်ရွှေတွင် ။

† ၁၉၆၃ ဧပြီလ ၂၆ ရက်။

ရှမ်းဗမာကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးကုမ္ပဏီ (လျှောက်ထားသူ) နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ တော်လှန်ရေးအစိုးရ၊ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အခွန်တော်ဝန်ကြီး ၄ (လျှောက်ထားခံရသူ)*

လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့် ပင်လယ်ရေကြောင်း အကောက်တော် ဥပဒေအရ ဒဏ်ငွေပေးဆောင်ရန် အမိန့် အကျုံးဝင်မဝင် ။

လျှောက်ထားသူ ကုမ္ပဏီသည်၊ ဝယ်တ်ဘတ် ယာဉ်များကို ကုန်တင်ကားများအဖြစ် တင်သွင်းလာရာ၊ အကောက်တော် ဌာနက ထိုယာဉ်များသည် စတေရှင်ဝက်ဂင်မျိုးဖြစ်သည်ဟု ယူဆပြီး လျှင်၊ ပင်လယ်ရေကြောင်း အကောက်တော် ဥပဒေအရ တိုက်ရိုက်ဒဏ်ငွေရိုက်ခဲ့လေသည် ။

နောက်ဆုံး တရားရုံးချုပ်သို့ အမှုခေါ်စာချွန်တော် အတွက် လျှောက်ထားရာတွင်၊ အမှုမှာ တော်လှန်ရေးကောင်စီ၏ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်အပိုဒ် ၁၊ အပိုဒ်ခွဲ (၁)တွင် အကျုံးဝင်နေခြင်းကြောင့် လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ရထိုက်ကြောင်း၊ လျှောက်ထားလေသည် ။

ဆုံးဖြတ်ချက် ။ ။လျှောက်ထားသူတို့ ကျူးလွန်ခဲ့ခြင်းမှာ၊ ရာဇဝတ်ပြစ်မှု ကျူးလွန် ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆနိုင်စေကာမူ၊ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အပိုဒ် ၆ နှင့်သက်ဆိုင်လျက် ရှိကြောင်းတွေ့ရှိရသည် ။ အဆိုပါအပိုဒ် ၆ တွင်၊ "ရာဇဝတ်ပြစ်မှု" ဆိုသည့်စကားရပ်၌၊ အခွန်အကောက်ကို မပေးဘဲ တိမ်းရှောင်နေခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် ပြစ်မှုများ မပါဝင်ချေ၊ ထို့ကြောင့် လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ရထိုက်သည်ဟု မယူဆနိုင် ။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ၊ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်အတွင်း၊ သက်ရောက်သည် မသက်ရောက်သည် ဟူသောပြဿနာကို အမှုခေါ် စာချွန်တော် ထုတ်ဆင့်ရေးနှင့် လုံးဝမသက်ဆိုင်ဟု ယူဆသည် ။

လျှောက်ထားသူ အတွက် ။ ။ဦးကျော်မြင့်နှင့် ဦးကျော်မင်း ။

လျှောက်ထားခံရသူ အတွက် ။ ။ဦးသုမောင် ။

တရားသူကြီး ဦးစံမောင် ။ ။ဤအမှုတွင် လျှောက်ထားသူ ရှမ်းဗမာ ကူး သန်းရောင်းဝယ်ရေး ကုမ္ပဏီက တော်လှန်ရေး အစိုးရဘဏ္ဍာရေးနှင့် အခွန်တော်တာဝန် ခံက ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၂ ရက်နေ့ဖြင့် ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အခွန်တော် ဌာန၏ ပြင်

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေမှုအမှတ် ၂၀ ။

† အမှုခေါ်စာချွန်တော် အမိန့်ထုတ်ဆင့်ရန် လျှောက်ထားသော လျှောက်လွှာ ။

ဆင်မှု အမှတ် ၃၁ ၇ ဘက ၆၁ (၆၆၀) တွင် ချမှတ်သောအမိန့်ကို အမှုခေါ် စာချုန်တော် အမိန့်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ပါရန် လျှောက်ထားလေသည်။ အမှု အဖြစ် အပျက်အတိုချုပ် မှာကား အောက်ပါ အတိုင်း ဖြစ်သည်။

၁၉၆၃

ရွှမ်းဗမာ ကူးသန်းရောင်း ဝယ်ရေးကုမ္ပဏီ နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ တော်လှန်ရေး အစိုးရ၊ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အခွန်တော် ဝန်ကြီး ပါ ၄။

လျှောက်ထားသူ ကုမ္ပဏီ၏ အုပ်ချုပ်သူ ဦးဖေဝင်း ကျမ်းကျိန်စာ အရ၊ မြစိန် ကုမ္ပဏီ လီမိတက်သည်၊ ဝပ်(တ်) ဘတ် အမျိုးအစား (ဒီလစ်ဗရီဗင်များ) ကို ဂျာမန် ဒီမိုကရက်တစ် ရီပတ်ဗလစ် နိုင်ငံမှ မှာသွင်းခဲ့ရာ၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၄ ရက်နေ့တွင်၊ မွန်ဘားဆား အမည်ရှိသော သင်္ဘောဖြင့် ထိုယာဉ်များရောက်လာ ကြောင်း။ ထိုယာဉ်များကို အကောက်တော်ဌာနက၊ ကုန်ပို့ယာဉ်များ အဖြစ်လက်ခံ ခဲ့သည်ကို မိမိတို့ သိရှိရကြောင်း။ ထိုကြောင့် မိမိတို့ကလည်းအလားတူ ကုန်ပို့ယာဉ် များ တင်သွင်းရန် ဆုံးဖြတ်ပြီး၊ ဝပ်(တ်) ဘတ် ဒီလစ်ဗရီဗင် ၄၅ စင်းကို၊ နိုင်ငံဘော် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး ဘဏ်မှ တဆင့်၊ ဆိပ်ကမ်းရောက် တန်ဘိုး ဖြစ်သော စတာလင်ပေါင် ၂၂,၂၇၅ ကို ပို့၍ မှာယူခဲ့ကြောင်း။ ထိုနောက် ဒီလစ် ဗရီဗင်များ ရောင်းချနိုင်ကြောင်းကို၊ အင်္ဂလိပ်နှင့် မြန်မာ သတင်းစာများတွင် မက၊ တချုပ် သတင်းစာတွင်လည်း အနှံ့အပြား ကြော်ငြာခဲ့ကြောင်း။ မိမိတို့ မှာယူ သော မော်တော်ယာဉ် ၄၅ စီးသည်၊ ရန်ကုန်မြို့သို့ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ မေလ ၁၇ ရက်နေ့ တွင်၊ ကိုက်ဖယ်(လ်စ်) အမည်ရှိသော သင်္ဘောနှင့်ရောက်ရှိလာရာ၊ သက်ဆိုင်ရာ ကုန်သွင်း စာချင်းများကို မိမိတို့သည် အကောက်တော် ဌာနသို့၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ မေလ ၁၈ ရက်နေ့၌ တင်သွင်းခဲ့ကြောင်း။ ယင်းသို့ တင်သွင်းသော်လည်း၊ အကောက်တော်ဌာန အရာရှိက အဆိုပါ မော်တော်ယာဉ်များသည်၊ ဒီလစ် ဗရီဗင် (ခေါ်) ကုန်ပို့ယာဉ်များ မဟုတ်ဘဲ၊ ကုန်ရော လူပါ တင်ဆောင် နိုင်သည့် စတေရှင် ဝက်ဂင် ကားများ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆပြီးလျှင်၊ မိမိတို့အား ထိုယာဉ်များကို ထုတ် မပေးခဲ့ကြောင်း။ ထိုနောက် မိမိတို့ထံမှ ထုခြေချက်ကို အကောက်တော် မင်းကြီးက တောင်းယူပြီးလျှင်၊ ထိုထုခြေချက်များပါ စကားရပ်များကို၊ တွဲဘက် အကောက် တော် မင်းကြီးက လက်မခံဘဲ၊ မိမိတို့ အပေါ်၌ တိုက်ရိုက် ဒဏ်ငွေ ကျပ် ၂,၉၇,၀၀၀ ရိုက်သိုက်သည့် အပြင်၊ ကားတစီးကို အစိုးရ ဘဏ္ဍာတော် အဖြစ် အပြီးအပိုင် သိမ်း ဆည်း ယူသိုက်ကြောင်း။ ထို့ပြင် ကျန်ကား ၄၄ စီးနှင့် အပို မော်တော်ယာဉ် အစိတ် အပိုင်းများကို အစိုးရထံမှ ရွေးယူလိုပါက၊ ရွေးယူခွင့် ဒဏ်ငွေ ကျပ် ၄,၈၀,၀၀၀ နှင့် သျှောနည်းသော အခွန်တော်များကို ပေးဆောင်ရမည်ဟု အမိန့် ချမှတ်လိုက် ကြောင်း။ တွဲဘက် အကောက်တော် မင်းကြီး၏ အမိန့်ကို မကျေနပ်သဖြင့်၊ အကောက် တော်မင်းကြီးထံသို့ အယူခံရာ၊ အကောက်တော် မင်းကြီးက၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီ လ ၁၁ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့် အမှတ် ၁-အယ/၅၉ (၁၇၂) အရ၊ ရွေးယူခွင့် ဒဏ်ငွေ

ဘဏ်ခွဲ

နွယ်ဖေ၊ ကူးသန်းရောင်း၊ ဝေဒေရှာကဏ္ဍကို နှင့် ပြန်ဖော်ခြင်း တောင်းဆိုရေး အကြီးရုံး၊ ဘဏ္ဍာခေရေးနှင့် အရန်တော် ရန်ကြီး ပါ ၄။

ကျပ် ၄,၀၄,၀၀၀ ကို ကျပ် ၃,၀၄,၀၀၀ သို့ လျော့ချလိုက်ကြောင်း။ မော်တော်ယာဉ် တစီးကို အစိုးရ ဘဏ္ဍာဓနတော် အဖြစ် သိမ်းဆည်ခြင်းကိုလည်း ပယ်ဖျက်လိုက်ကြောင်း။ ကျန်ရှိသော တွဲဘက် အကောက်တော် မင်းကြီး အမိန့်၌ ပါရှိသော အခြား ချမှတ် ချက်များကို မူဘား အတည်ပြုလိုက်ကြောင်း။ မိမိတို့သည်၊ အကောက်တော် မင်းကြီး ၏ အမိန့်ကိုမကျေနပ်၍၊ ဘဏ္ဍာတော် မင်းကြီး (ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး) ဆံသို့ ပြင်ဆင်မှု တင်သွင်းခဲ့ရာ၊ ဘဏ္ဍာတော် မင်းကြီးက ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၂၄ ရက် နေ့စွဲပါအမိန့် အမှတ် ၁၉၆၀၊ ပြင်ဆင်မှု အမှတ် ၄ ဘက-၂၀ တွင် တိုက်ရိုက် ဒဏ် ငွေကိုငွေ ကျပ် ၁,၀၀,၀၀၀ (ကျပ်တသိန်း) သို့ လျော့ပြီးလျင်ရွေးယူခွင့် ၎င်းငွေကို ဖယ်ရှားမှုများ၏ ဆိုင်ကမ်းထောက်တန်တိုးနှင့် ညီမျှသော ငွေသို့ လျော့ချဖို့ကြောင်း။ လျော့နည်းသော အခွန်တော်များနှင့် ပတ်သက်၍ မူဘား၊ ဒေသာက်ရုံး၏ အမိန့် များကို အထည် ပြုလိုက်ကြောင်း။

ဘဏ္ဍာဒေသမင်းကြီး၏ အမိန့်ကို မိမိတို့ မကျေနပ်၍၊ တော်လှန်ရေး အစိုးရ ဘဏ္ဍာဌေးနှင့် အခွန်တော်ဌာန တာဝန်ခံသို့ ပြင်ဆင်မှု တင်သွင်းရာဝယ်၊ အဆိုပါ ဘဏ္ဍာဌေးနှင့် အခွန်တော် ဌာနတာဝန်ခံက၊ အကောက်တော် မင်းကြီးနှင့် ဘဏ္ဍာ တော်မင်းကြီး (ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး) တို့၏ အမိန့်များကို ပယ်ဖျက်ပြီးလျင် ကားတစီးကို အစိုးရဘဏ္ဍာတော် အဖြစ် သိမ်းဆည်းသည်မှ အပ၊ အခြားသော တွဲဘက် အကောက်တော်မင်းကြီး၏ အမိန့်များကို အတည် ပြုလိုက်ကြောင်း။ ထို့ကြောင့် ဘဏ္ဍာဌေးနှင့် အခွန်တော်ဌာန တာဝန်ခံ၏ အမိန့်ကို အမှုခေါ် စာချုပ်တော် အမိန့်ဖြင့် ဖယ်ဖျက်ပေးပါရန်၊ ကျိန်းသို့ လျောက်ထားကြခြင်း ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြ ထားသည်။

စွဲသက် အကောက်တော် မင်းကြီး၏ အမိန့်တွင် ဖော်ပြထားသော အချက်များ မှာ၊ လျောက်ထားသူ ရွှေးဖေမာ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးကုမ္ပဏီ လိမိတက်က တင် သွင်းခဲ့သော မော်တော်ယာဉ်များကို စစ်ဆေး ကြည့်ရှုရာတွင်၊ သွင်းကုန် စာရင်းတွင် ဖော်ပြ ထားသကဲ့သို့ ဒီလစ်ဗရီမှင် ကုန်တင် ယာဉ်များ မဟုတ်ဘဲ၊ ၎င်းတို့က သွင်း ကုန် လိုင်စင်တွင် အကျုံးမဝင်သော စတေရှင် ဝက်ဂင် (ခေါ်) လူရော ကုန်ပါ တင်ဆောင်နိုင်သည့် မော်တော်ကားများ ဖြစ်နေသည်ကို အထင်အရှား တွေ့ရှိရ ကြောင်း။ ထို့ပြင် သွင်းကုန် လိုင်စင်တွင် ဖော်ပြ ထားခြင်း မရှိသော ရာဘာဖြတ် တန်ဆိုး ၄၄ ၇,၁၀၀ ကျပ် ၂၅ ပြားရှိ မော်တော်ယာဉ် အစိတ် အပိုင်း ၁၆ မျိုးကိုလည်း တွေ့ရှိရကြောင်း။ ယင်းသို့ ပြုမူချက်များကြောင့် အကောက်တော်ခွန်ငွေ ၁,၂၂,၁၁၆ ကျပ် ၁၀ ပြားနှင့် ရောင်းခွန်တော်ငွေ ကျပ် ၄,၂၅၅ ထို့ကို တရားရုံးမှလည်းကောင်း အောင်ခဲ့သည်ကို တွေ့ရှိရကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။ မော်တော်ယာဉ်များနှင့် စပ်

ခုနှစ်ခု

ဖွင့်ပေးမှာ ကူးဆန်းဆောင်း ဝယ်ရေးရုပ်သိမ်း နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ ဆော်လန်ရေး အစိုးရ၊ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အဆန်းတော် ဝန်ကြီး ပါ ၄။

လျှင်းမှ၊ လျှောက်ထားသူများက တင်သွင်းလာခဲ့သော ယာဉ်များမှာ နောက်ထိုင်ခုံ တည့်တည့်နေရာတွင် ယာယီ အခင်းများ တပ်ဆင်ထားခြင်း၊ နောက်ထိုင် လူများ အတွက် နံဘေးနှစ်ဘက်တွင် လက်တင်ရန် လက်ရမ်းများ၊ ဆေးလိပ်ပြာခွက်များ၊ လက်ဆွဲ ကြိုးကွင်းများ တပ်ဆင်ထားခြင်း၊ မော်တော်ကား အမိုး တခုလုံး သပ်ယပ်စွာ မှက်နှာကျက် တပ်ဆင် မွမ်းမံထားခြင်း၊ နောက်ပိုင်းဘက်တွင် အမိုးဌ မီးလုံး တပ်ဆင် ထားခြင်း၊ ရေဒီယို တပ်ဆင်နိုင်ရန် သီးခြားနေရာ ပါရှိခြင်း၊ ရှေ့ထိုင်ခုံများမှာ ဖြုတ် နိုင်ခြင်း၊ ဘေးတံခါး ပေါက်များဌ မှန်တံခါး တပ်ရန် မြောင်းများပါရှိခြင်း စသော အချက် အလက်များ ရှိခဲ့ရာ၊ ဒီလစ်ဗရီဗင် (ခေါ်) ကုန်တင်ယာဉ် အစစ် အမှန် မဟုတ်ကြောင်း ထင်ရှားသည်ဟု ပေါ်ပြ ထားသည်။ ဒီလစ် ဗရီဗင် အစစ် အမှန်များတွင် ဘေးပေါက် ပိတ်များဖြစ်၍၊ ကိုယ်ထည်နှင့် တပါတည်း ပြုလုပ် ထားရ ကြောင်း။ သို့ရာတွင် လျှောက်ထားသူတို့၏ တင်သွင်းထားသော ကားများဌ မူကား၊ ဘေးပေါက်များဌ မှန်များ တပ်ဆင်နိုင်ရန် မြောင်းများ ပါရှိနေ၍၊ အပေါက်များကို ယာယီအားဖြင့်သာလျှင်၊ ပိတ်ထားသည်ကို တွေ့ရှိရကြောင်း။ ထိုသို့ယာယီ ပိတ် ထားချက်များကို ဖြုတ်ပြီးတပ်ဆင်နိုင်ရန် အလို့ငှါ၊ မှန်ချပ်များကိုလည်း၊ ယာယီ အခင်းများ၏ အောက်တွင် ဝှက်လျက် တပါတည်း တင်သွင်းလာသည်ကို တွေ့ရှိရ ကြောင်း၊ ထိုကြောင့် အဆိုပါ ကားများမှာ၊ နဂိုမူလကပင် ကုန်တင်ရန် မဟုတ်ဘဲ လူစီးရန် ပြုလုပ်ထားခြင်းကို သိရှိနိုင်ကြောင်း ဖေါ်ပြထားသည်။ လျှောက်ထား သူတို့ တင်သွင်းလာသည့် ကားများမှာ ဒီလစ်ဗရီဗင် (ခေါ်) ကုန်တင်ကားများ ဖြစ်သလော၊ သို့တည်းမဟုတ် ကုန်ရော လူပါ တင်ဆောင်နိုင်သော စတေးရှင် စက်ဂင် ဖြင့် သလော ဟူသော အချက်မှာ အမှု အဖြစ် အပျက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဆုံးဖြတ်သော အချက်သာ ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ဤရုံးက ဝင်ရောက် စွပ်ဖက် လိမ့်မည်မဟုတ်ကြောင်းကို၊ ယခင် တရားလွှတ်တော်ချုပ် ***Lilhmichand Sirinivas v. The Financial Commissioner & One*** (၁) အမှုတွင်၊အတိ အလင်း ဖေါ်ပြ ထားသည်။ ယခု အမှုနှင့် အလားတူ အမှုမှာ၊ အထူးထောက်ပံ့ရေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အခွန်တော်ဝန်ကြီး ပါ ၃ တို့၏ (၂) အမှု ဖြစ်သည်။ ထို အမှုမှာလည်း ခုံရုံး က ***Lilhmichand Sirinivas v. The Financial Commissioner & One*** တို့၏ အမှုတွင်ဆုံးဖြတ်ထားသော အချက်ကို ကိုးကားပြုပြီး ဂျပန်ပြည်မှ တင်သွင်း ခဲ့သောမော်တော်ကား ၁၀ စီးမှာ ကုန်တင်ကားများ ဖြစ်သလော၊စတေးရှင် စက်ဂင် (ခေါ်) လူရော ကုန်ပါ တင်ဆောင် နိုင်သော ကားများ ဖြစ်သလော ဟူသော

---

(၁) ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၃၂။

(၂) ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေ လျှောက်လွှာအမှတ် ၁၂၉။

၁၉၆၃

ရှမ်းပမာ
ကူးသန်းရောင်း
ဝယ်ရေးကုမ္ပဏီ
နှင့်
မြန်မာနိုင်ငံ
တော်လှန်ရေး
အစိုးရ၊
ဘဏ္ဍာရေးနှင့်
အခွန်တော်
ဝန်ကြီး ပါ ၄။

အချက်ကို သက်ဆိုင်ရာအာဏာပိုင်တို့၏ ဆုံးဖြတ်ချက်တွင် ဤရုံးက ဝင်ရောက် စွပ်ဖက်ရန် မသင့်ဟု ဆုံးဖြတ်ထားသည်။ လျှောက်ထားသူ၏ ရှေ့နေကြီးက ဤအမှုမှာ တော်လှန်ရေးကောင်စီ ဥက္ကဋ္ဌ၏ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့် အပိုဒ် ၁၊ အပိုဒ်ခွဲ (၁) တွင်အကျုံးဝင်နေခြင်းကြောင့်၊ လျှောက်ထားသူတို့အား၊ လုံးဝ လွှတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့် ပေးသင့်သည်ဟု လျှောက်ထားလေသည်။ အဆိုပါလွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့် အပိုဒ် ၁၊ အပိုဒ်ခွဲ (၁)မှာ အောက်ပါ အတိုင်း ဖြစ်သည်။

"၁။ ။(၁) ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံသား တဦးဦးသည်၊ ဤ အမိန့် ထုတ်ပြန်သည့် နေ့ရက် မတိုင်မီက စာပိုဒ်ခွဲ (၂) တွင် အမိန့်နှင့် မသက် ဆိုင်စေရဟု ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် ရာဇဝတ်ပြစ်မှုမှ အပ၊ အခြား ရာဇဝတ်ပြစ်မှု တခုခုကိုကျူးလွန်ခဲ့လျှင်၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ တော်လှန်ရေး အစိုးရက၊ အဆိုပါအခြား ရာဇဝတ် ပြစ်မှုများ အတွက်၊ လုံးဝ လွှတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့် ပြုလိုက်သည်။"

သို့ရာတွင် အကယ်၍ လျှောက်ထားသူတို့ ကျူးလွန်ခဲ့ခြင်းမှာ၊ ရာဇဝတ် ပြစ်မှု ကျူးလွန်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ယူဆ နိုင်စေကာမူ၊ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့် အပိုဒ် ၆ နှင့် သက်ဆိုင်လျက် ရှိကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ အဆိုပါ အပိုဒ် ၆ မှာ အောက်ပါ အတိုင်း ဖြစ်သည်။

"၆။ ။ဤအမိန့်ပါ ကိစ္စအလို့ငှါ 'ရာဇဝတ်ပြစ်မှု' ဆိုသည်မှာ ရာဇသတ် ကြီး အရ ဖြစ်စေ၊ တည်ဆဲ အခြား တရား ဥပဒေ တခုခုအရ ဖြစ်စေ ပြဋ္ဌာန်း ထားသော ပြစ်မှုကို ဆိုလိုသည်။ ထိုစကားရပ်တွင်၊ အစိုးရအား၊ ပေးဆောင်ရန် ရှိသည့် အခွန် အကောက်ကို မပေးဘဲ တိမ်းရှောင်နေခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် ပြစ်မှုများ မပါဝင်ချေ။"

ထို့ကြောင့်၊ လျှောက်သူများသည်၊ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့် အပိုဒ် ၁၊အပိုဒ်ခွဲ (၁) အရ၊ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ရသင့်သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ မယူဆနိုင်။

မည်သို့ပင် ဖြစ်စေကာမူ၊ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့် အတွင်း သက်ရောက်သည် မသက်ရောက်သည်ဟူသော ပြဿနာကို အမှုခေါ် စာချုန်တော် ထုတ်ဆင့်ရေးနှင့် လုံးဝ မသက်ဆိုင်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ ယူဆသည်။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် အမှုခေါ် စာ ချုန်တော် ထုတ်သင့် မထုတ်သင့် ဟူသော ကိစ္စကို စဉ်းစားရာတွင်၊ သက်ဆိုင်ရာ အာ ဏာပိုင်တို့၏ အမိန့်မှာ ၎င်းတို့တွင် တည်ဆဲ ဥပဒေ အရ၊ စီရင်ထုံးဖြတ်နိုင်သော အာဏာ အတွင်း သက်ရောက်သည် မသက်ရောက်သည် ဟူသော အချက်နှင့်၊ အကယ်

၅၉၆၃

ရွှမ်းဗမာ ကူးအန်းဆောင်း ဝယ်ခရေးကုမ္ပဏီ နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ ထောလှုန်ရေး အစိုးရ၊ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အခွန်တော် ဝန်ကြီး ဖါ ၄။

၅၏ စီရင် ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် အာဏာ အတွင်း သက်ရောက်စေကာမူ၊ အပေါ်ယံကြော ကြည့်ခြင်း အားဖြင့် လွန်စွာ မှားယွင်းချတ်ချော်သော အမိန့် ဖြစ်သည် မဖြစ်သည် ဟူသော အချက် အလက်များကိုသာလျှင် ဤရုံးက စဉ်းစားလေ့ ရှိခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။

အထက်ပေါ်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ အမှုခေါ် စာချုန်တော်ထုတ်ဆင့်ရန် လျောက်လွှာကို ပလပ်လိုက်ရပေမည်။

လျောက်ထားသူ ပေးဆောင်ရန် တရား စရိတ် ငွေမှာ ကျပ် ၁၇၀ ဖြစ်သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ ဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။

တရားမအယူခံ

တရားသူကြီးဦးထွန်းတင်ရွှေတွင်။

† အမှုနံပါ
ဇွန်လ ၂၉ ရက်။

ဦးကျော်ခင် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ဦးကြီးမောင် ပါ ၂ (အယူခံတရားခံများ)*

တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၅၊ နည်းဥပဒေ ၁၇၊ တရားမဆုံးလက်စွဲ စာမျက်နှာ ၁၅ စာပိုဒ် ၂၇ သမ္မာန်စာကို ငြင်းဆိုသဖြင့် သမ္မာန်လုလင်က အိမ်ရှေ့သံစကာတွင် ညှပ်ထားခြင်း၊ တရားဝင်မဝင်။

အယူခံတရားလိုဖြစ်သူ တရားခံအား သမ္မာန်လုလင်က သမ္မာန်စာသွားပေးရာ ငြင်းဆိုသဖြင့်၊ အိမ်ရှေ့သံစကာတွင် ညှပ်ထားခဲ့လေသည်။ ထို့နောက်ရုံးတော်မှ သမ္မာန်စာအတည်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆ၍၊ အမှုကို တဘက်သတ်စစ်ဆေးပြီး ဒီကရီ ချမှတ်ပေးခဲ့လေသည်။

ၚင်းနောက် အယူခံတရားလိုက အယူခံရာတွင်၊ သမ္မာန်ချအပ်ခဲ့ခြင်းမှာ တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၅၊ နည်း ၁၇ အရမလိုက်နာခဲ့သည့်အပြင်၊ ရန်ကုန်တရားမရုံးလက်စွဲ စာမျက်နှာ ၁၅၊ အပိုဒ် ၂၇ နှင့် စာမျက်နှာ ၁၈၂၊ အပိုဒ် ၂၇ တို့နှင့်မကိုက်ညီသဖြင့် သမ္မာန်စာမှာ အယူခံတရားလိုအပေါ် အတည်ဖြစ်သည်ဟု မယူဆနိုင်ကြောင်း လျှောက်လဲသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၅၊ နည်းဥပဒေ ၁၇ အရဆိုလျှင်၊ သမ္မာန်စာကို ချအပ်ခြင်းခံရသူက သမ္မာန်စာကိုလက်ခံရန်ငြင်းဆိုမှု၊ သမ္မာန်လုလင်၏ဝတ်တရားမှာ၊ သမ္မာန်စာတစောင်ကို တရားခံနေထိုင်သည့်အိမ်ရှေ့လူအများမြင်နိုင်ရာတွင် ကပ်ထားခဲ့ရမည့်အပြင် ၎င်းတို့ကဆောင်ရွက်ရာတွင် အိမ်ကို မည်သူကပြသပေး၍ မည်သူ့ရှေ့ကပ်ထားခဲ့ကြောင်းများ စေ့စုံစွာရေးမှတ်၍ ရုံးတော်သို့အစီရင်ခံရမည်ဖြစ်သည်၊ သို့အတွက် ယခုအမှုတွင် သမ္မာန်စာချအပ်ခြင်းမှာ ဥပဒေ၏လိုအပ်ချက်များပြည့်စုံခြင်းရှိသည်ဟုမယူဆနိုင်။

S.N. Grama ၈. **Bombay Steamships,** အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၂၉၊ ဘုံဘေ၊ စာမျက်နှာ ၂၅၇ နှင့် **Ganeshmal Bhawarlal** ၈. **Kesoram Cotton Mills Ltd.,** အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၂၊ ကလကတ္တား၊ စာမျက်နှာ ၆၀၁ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဦးလှသိန်း။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဦးကျော်ခင်။

---

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေအယူခံမှုအမှတ် ၅၅။

† ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးအမှုအမှတ် ၂၀၃ တွင် ရန်ကုန်မြို့မတရားမဝန်ထောက် (ဒေါ်မြမြရီ) ရုံးတော်၏ ချမှတ်သော အမိန့်ကိုအယူခံဝင်မှု။

ဝဋ္ဌမုခ
——
ဦးကျော်ခင်
နှင့်
ဦးကြီးမောင်
ပါ ၂။

တရားသူကြီး ဦးထွန်းစောင်။ ။ယခုအမှုမှာ အယူခံ တရားလို ဦးဓကျော်ခင်မှာ၊ ရန်ကုန်မြို့ တရားမရုံး၊ ၁၉၆၁ ခု၊ တရားမကြီးမှု အမှတ် ၂၀၃ မှ တရားခံဖြစ်၍၊ ၎င်းပေါ် အယူခံ တရားခံများ ဖြစ်သူတို့က တရားလိုအဖြစ် မြို့ပြဆိုင်ရာ ဥာဏ်မိန်ခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂ (၁) (ဃ) အရ၊ အချုပ်းဖြစ်၊ နံပါတ် ၁၀ သံတဘားလမ်း၊ မြေနေရာမှ ဖယ်ရှားပေးရန် ၁၃-၃-၆၁ နေ့က တရားစွဲဆိုခဲ့လေသည်။ အယူခံတရားခံများက၊ ထိုမြေနေရာကို အယူခံတရားလိုသည်၊ မူလပိုင်ရှင်များထံမှ တရား ကျပ် ၁၀ နှင့်ငါးရမ်းနေထိုင်ခဲ့ရာ၊ အယူခံတရားခံများက၊ ၎င်းမြေကိုငယ်ယူ၊ ခဲ့၍၊ ရိုးသားသော သဘောနှင့် အဆောက်အဦ ဆောက်လုပ်ရန် ရယူလိုသဖြင့်၊ အယူခံတရားလိုအား ဖယ်ရှားပေးရန် နို့တစ်စာပေးခဲ့သော်လည်း၊ ငြင်းဆန်နေသဖြင့်၊ အမှုစွဲဆိုရခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ပြဆိုလေသည်။

ထိုစွဲဆိုလွှာနှင့် မတ်သက်၍၊ အယူခံတရားလိုထံသို့ သမ္မန်စာထုတ်ဆင့်ခဲ့ရာ၊ ၁၇-၃-၆၁ နေ့က၊ သမ္မန်လုလင် မောင်ထွန်းကြိုင်က အယူခံတရားလိုအား သမ္မန်သွားရောက်ပေးအပ်သော်လည်း၊ ၎င်းက လက်မခံ ငြင်းဆိုပါသည်ဟု အစီရင်ခံသဖြင့်၊ ရုံးတော်မှ သမ္မန်စာ အတည်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆ၍၊ အမှုကို တဘက်သတ် စစ်ဆေးပြီး၊ အယူခံတရားခံများ စွဲဆိုသည့်တိုင်း၊ ၁၂-၆-၆၁ နေ့က၊ ဒီကရီ ချမှတ်ပေးခဲ့လေသည်။ ထိုနောက်၊ အယူခံ တရားခံများက မြေကိုလက်ရောက်ရရှိရန်၊ ၂၅-၆-၆၂ နေ့က၊ ဇာရီမှုဖွင့်ရာ၊ အယူခံတရားလိုထံ နို့တစ်စာ အကြိမ်ကြိမ် ထုတ်ဆင့်သော်လည်း၊ မတွေ့ရှိသဖြင့်၊ အခြားနည်းဖြင့် ထုတ်ဆင့် အတည်ပြုပြီး၊ ၂၇-၆-၆၂ ခု၊ နေ့က မြေအပ်ဝါရမ်း ထုတ်ဆင့်သော အခါမှ၊ ၁၂-၇-၆၂ နေ့တွင်၊ အယူခံတရားလိုက အမှုတွင်၊ မိမိသမ္မန်စာ တစုံတရာ မရရှိသဖြင့်၊ အမှုစွဲဆို ဒီကရီချမှတ်ခဲ့ကြောင်း လုံးဝမသိရ၊ မြေအပ်ဝါရမ်းလာမှသာ သိရှိကြောင်း ကျမ်းကျိန်လွှာ တင်သွင်း၍၊ တဘက်သတ်ချမှတ်ထားသည့် ဒီကရီကိုမယ်ဖျက်၍၊ မိမိအား ထုခြေခွင့်ပြုပါရန်၊ တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၉၊ နည်းဥပဒေ ၁၃ အရ လျှောက်ထားလေသည်။ ထိုလျှောက်ထားချက်ကို အယူခံ တရားခံများက ကန့်ကွက်သဖြင့် ရုံးတော်မှ စုံစမ်းစစ်ဆေးခဲ့သည်တွင်၊ အယူခံတရားလိုသည်၊ သမ္မန်စာ သွားရောက်ချအပ်သည့်နေ့က၊ မအုပ်သွားရောက်နေကြောင်း ပြဆိုချက်မှာ၊ ထင်ရှားမှန်ကန်သည်ဟု မတွေ့ရ၊ သမ္မန်လုလင် ထွက်ဆိုချက်အရ၊ အယူခံတရားလို သမ္မန်စာ သွားပေးသည်ကို ငြင်းဆိုသဖြင့်၊ အိမ်ရှေ့သံစကာတွင် ညှပ်ထားခဲ့ရသည်ဆိုချက်အရ၊ အယူခံတရားလို၏ ပြဆိုချက်မှာ၊ မှန်ကန်လက်ခံနိုင်စရာ မရှိဆိုပြီး၊ ၎င်း၏လျှောက်လွှာကို ပယ်လိုက်ခဲ့လေသည်။

ထို့တွက်၊ အယူခံတရားလိုက၊ ယခုအယူခံမှုကို တင်သွင်းရာဝယ်၊ အမှုတွင်၊ သမ္မန်လုလင်က၊ သမ္မန်ချအပ်ခဲ့ခြင်းမှာ၊ တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၅၊ နည်း ၁၇ အရ၊

၁၉၆၃
ဦးကျော်ခင်
နှင့်
ဦးကြီးမောင်
ပါ ၂။

မလိုက်နာခဲ့သည့်အပြင်၊ ရန်ကုန်တရားမရုံး လက်စွဲ၊ စာမျက်နှာ ၁၅၊ အပိုဒ် ၂၇ နှင့် စာမျက်နှာ ၁၈၂၊ အပိုဒ် ၂၇ တို့ပါ ရည်ညွှန်းချက်များနှင့် မကိုက်ညီသဖြင့်၊ သမ္မန်စာမှာ အယူခံတရားလိုပေါ် အတည်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆနိုင်ရန် မဖြစ်သဖြင့်၊ အောက်ရုံးတော်မှ ချမှတ်သည့် အမိန့်နှင့် ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်၍ အမှုကို ပြန်လည်စစ်ဆေးစေရန် အမိန့်တရပ်ချမှတ်ပေးပါမည့် အကြောင်း အဓိကကိုးကား လျှောက်ထားလေသည်။ တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၅၊ နည်းဥပဒေ ၁၇ ကိုဖေါ်ပြရမှု အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

> " 17. Where the defendant or his agent or such other person as aforesaid refuses to sign the acknowledgement, or where the serving officer, after using all due and reasonable diligence, cannot find the defendant, and there is no agent empowered to accept service of the summons on his behalf, nor any other person on whom service can be made, the serving officer shall affix a copy of the summons on the outer door or some other conspicuous part of the house in which the defendant ordinarily resides or carries on business or personally works or gain, and shall than return the original to the Court from which it was issued, with a report endorsed thereon or annexed thereto stating that he was so affixed the copy, the circumstances under which he did so, and the name and address of the person (if any) by whom the house was identified and in whose presence the copy was affixed."

သို့ဖြစ်ရကား၊ သမ္မန်စာကို ချအပ်ခြင်းခံရသူက၊ သမ္မန်စာကို လက်ခံရန် ငြင်းဆိုမှု၊ သမ္မန်လုလင်၏ ဝတ္တရားမှာ၊ သမ္မန်စာ တစောင်ကို တရားခံနေထိုင်သည့် အိမ်မျှော်လူအများ မြင်နိုင်ရာတွင် ကပ်ထားခဲ့ရမည့်ပြင်၊ ၎င်းကဲ့သို့ ဆောင်ရွက်ရာတွင်၊ အိမ်ကိုမည်သူကပြသပေး၍၊ မည်သူ့အလှေ့ ကပ်ထားခဲ့ကြောင်းမျှား စေ့စုံစွာ ရေးမှတ်၍၊ ရုံးတော်သို့ အစီရင်ခံရမည် ဖြစ်ပေသည်။ ယခုအမှုတွင်၊ သမ္မန်စာချအပ်သူ သမ္မန်လုလင် မောင်ထွန်းကြိုင် (လိုပြ ၁) ၏ ထွက်ဆိုချက်အရသော်၊ တရားခံအိမ်သို့ တရားလို ဦးကြီးမောင်၊ မောင်အုံးခိုင်တို့နှင့် သွားရောက်၍၊ အယူခံတရားလိုအား သမ္မန်စာပေးအပ်ရာ လက်မခံ ငြင်းဆိုသဖြင့်၊ အိမ်ရှေ့ခံစကာမှာ ညှပ်ထားပါသည်ဟု သာဆို၍ အစီရင်ခံစာတွင် မောင်အုံးခင်ပါကြောင်းရေးမှတ် အစီရင်ခံခြင်းမပြုလုပ်ခဲ့ကြောင်း ဝန်ခံပေသည်။ မောင်အုံးခင် (လိုပြ ၂) ၏ ထွက်ဆိုချက်အရလည်း၊ သမ္မန်စာကို သံစကာမှာ ချိတ်နှင့်ချိတ်ခဲ့ကြောင်း၊ ထိုသို့မိမိ၌ ပြုလုပ်ခဲ့ကြောင်း၊ ရုံးတွင်ကျမ်းကျိန်ချက် မပေးရပါဟု ထွက်ဆိုလေသည်။ ထို့တွက်အမှုတွင်၊ သမ္မန်စာ ချအပ်ခြင်းမှာ၊ တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၅၊ နည်းဥပဒေ ၁၇ သော်၎င်း၊ ရန်ကုန်မြို့၊

စာရွက်မရိုးလက်စွဲ စာမျက်နှာ ၁၅၊ စာပိုဒ် ၂၇ ပါ လိုအပ်ချက်များ ပြည့်စုံခြင်းရှိသည်ဟု မယူဆနိုင်ပေ။ တဖန်ထိုသို့ ဥပဒေ လိုအပ်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီစွာ ချမှတ်ခဲ့ခြင်း မရှိသည့် သမ္မန်စာကို အတည်ဖြစ်သည်ဟု ဒုံးတော်မှ မယူဆသင့်ကြောင်းကို *S.N. Gramal* v. *Bombay Steamships* (၁) တွင်၊

၁၉၆၃
ဦးကျော်ခင်
နှင့်
ဦးကြီးမောင်
ဖါ ၂။

> "Under order 5, Rule 17, the duplicate summons must be affixed to the outer door or to some other conspicuous part of the house in which the defendant resides. Merely leaving the duplicate summons on the teapoy of the defendant's residence is not complying with requirements of Order 5, Rule 17 as it cannot be said to be affixed to the teapoy."

ဟုဆိုင်း၊ *Ganeshmal Bhawarlal* v. *Kesoram Cotton Mills Ltd.* (၂) အမှုစာမျက်နှာ ၁၄ တွင်—

> "(18) The affixation of the copy on the outer door is not an idle ceremony nor it is an immaterial part of the service. Its object is to give due publicity to the act of the process-server and to impress the party that formal service is being effected. Rule 17 itself shows its importance. The report of the process-server must show the affixation, the circumstances under which it was made and the persons in whose presence it was done. The cardinal fact and important matter of Rule 17 is affixation of the copy. If Rule 17 provides for a mode of service, the affixation itself is the service or at least the most essencial part of the service.
>
> (19) The case of non-affixation of a copy of refusal to sign is not a case of an irregular service. Irregular service presupposes a service. But here there is no service under Rule 16 and 20. As there is no affixation there is also no service under Rule 17."

ဟုဆိုင်း၊ ပြဆိုထားလေသည်။

သို့ဖြစ်ရကား၊ ယခုအမှုတွင်၊ သမ္မန်စာချအပ်ခဲ့ခြင်းမှာ၊ ဥပဒေလိုအပ်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီ၍၊ သမ္မန်စာသည်၊ အယူခံတရားခံပေါ် အတည်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရန်မဖြစ်နိုင်၍၊ အယူခံတရားလိုသည်၊ အမှုစွဲဆိုခဲ့သည်ကို သိရှိခဲ့ပါသည်ဟု မယူဆနိုင်သဖြင့်၊

---

(၁) အေအိုင်အာ(ရှ်)၊ ၁၉၂၉၊ ဘုံဘေ၊ စာ ၂၅၇။

(၂) အေအိုင်အာ(ရှ်)၊ ၁၉၅၂၊ ကလကတ္တား၊ စာ ၁၀။

၁၉၆၃

ဦးကျော်ငင်
နှင့်
ဦးကြီးမောင်
ပါ ၂။

ငင်းလျှောက်ထားခဲ့သည့်တိုင်း၊ ငင်းပေါ် တဘက်သတ် ချမှတ်ခဲ့သည့် ဒီကရီကို အယူခံတရားခံများ ကုန်ကျစရိတ်ကို ကျခံက ပယ်ဖျက်၍၊ တရားမျှတမှုရှိစေရန် အမှုကိုပြန်လည် စစ်ဆေးစေသင့်သည်ဟုသာ ဆိုးဖြတ်ရပေမည်။

သို့ဖြစ်၍၊ ယခုအယူခံမှုကို ခွင့်ပြု၍၊ ရန်ကုန်မြို့၊ တရားမရုံး ၁၉၆၁ ခု၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၂၀၃ တွင်ချမှတ်သည့် ၁၉-၁၁-၆၂ နေ့စွဲပါ အမိန့်ကိုပယ်ဖျက်၍၊ အယူခံထရားလိုပေါ် အမှုတွင် ချမှတ်ထားသည့် တဘက်သတ် ဒီကရီကို အယူခံတရားလိုက ကုန်ကျစရိတ်ကိုကျခံက၊ ပယ်ဖျက်၍ အမှုကို ပြန်လည်စစ်ဆေးစေရန်၊ စရိတ်မရှိအမိန့် ချမှတ်ပေးလိုက်သည်။

ဌာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီးဦးစောဘသိန်းရှေ့တွင်။

ဦးဇော်ဝင်း (အယူခံတရားလို) †အမှတ် ၃
နှင့် မေလ ၄ ရက်။
ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ)*

လူတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့်—တရားရုံးချုပ်တွင်အယူခံမှုမပြီးပြတ်ဘဲရှိနေခြင်းအယူခံမှုကို ပိတ်သင့်မသင့်၊ ဆက်လက်ကြားနာသင့် မသင့်။

အယူခံတရားလိုသည်၊ အောက်ရုံးကပေးထားသော အပြစ်ဒဏ်ကို မကျေနပ်၍ တရားရုံးချုပ်သို့ အယူခံဝင်ရာ၊ အယူခံမှု မပြီးပြတ်မီ တော်လှန်ရေးအစိုးရက လူတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့်ကို ထုတ်ပြန်လိုက်လေသည်။

ထိုအမိန့်အရ အယူခံတရားလိုကို ထောင်မှလွတ်လိုက်ပြီးဖြစ်၍ အမှုကို ပိတ်ရန်ဖြစ်သော်လည်း အယူခံတရားလို၏ ရှေ့နေကြီးက အမှုကိုပိတ်ထားခြင်းမပြုဘဲ၊ ဆက်လက်ကြားနာရန် လျှောက်ထားလေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အယူခံတရားလိုအား၊ လူတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အရ၊ တော်လှန်ရေးအစိုးရက ထောင်မှ လွှတ်လိုက်ပြီးဖြစ်၍၊ ၎င်းသည်အယူခံမှု၌၊ အယူခံတရားလိုအဖြစ်တည်ရှိနေသည်သဘောသဘာဝမရှိတော့ပြီးဖြစ်နိုင်။ ထိကဲ့သို့ အယူခံမှုကို ဆက်လက်ကြားနာပြီး၊ ပေးထားသော အပြစ်ဒဏ်ကို ပျှင်းကအတည်ပြုလျှင်လည်း၊ ထိုအပြစ်ဒဏ်ကို ပြန်၍ကျခံခြင်းပြုနိုင်မည်မဟုတ်၊ တဖန်အပြစ်ဒဏ်ကို ပယ်ဖျက်လျှင်လည်း၊ ဤရုံးက ထောင်လွှတ်ဝါရမ်းပြင့်၊ ၎င်းအားထောင်မှလွှတ်ရန်လိုမည်မဟုတ်၊ သို့ဖြစ်၍၊ အယူခံမှုကို ဆက်လက်ကြားနာရန် မထိုက်သင့်တော့ဘဲ၊ အယူခံမှုကိုပိတ်ထားရန်သာဖြစ်သည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဦးဒေးဇမောင်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဦးတင်။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။အယူခံတရားလို ဦးဇော်ဝင်းက၊ ၎င်းအပေါ် ရန်ကုန်မြို့၊ ပဌမအထူးတရားသူကြီး (အထူးစုံစမ်းစစ်ဆေးမှု အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့နှင့်

---

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဌာဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၃၈၉။

† သို့သော် ဤနှစ်၊ ဌာဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၈၁ တွင်၊ ဆုမှတ်သော ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၇ ရက်နေ့ရဲ့ပါ၊ ပဌမအထူးတရားသူကြီး (အထူးစုံစမ်းစစ်ဆေးရေးအက်ဥပဒေ) ရန်ကုန်မြို့၏ အမိန့်ကိုအယူခံမှု။

၁၉၆၃
ဦးဇော်ဝင်း
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

အထူးစုံစမ်းစစ်ဆေးရေး အက်ဥပဒေ) ရုံး၊ ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှု အမှတ် ၈၁ တွင်၊ ချမှတ်သော ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ချက်နှင့် အပြစ်ဒဏ်ကို မကျေနပ်သဖြင့်၊ ဤရုံးသို့အယူခံဝင်၏။

ဤအယူခံမှု မပြီးပြတ်မီ၊ ၁၉၆၃ ခု၊ ဧပြီလ ၁ ရက် နေ့တွင်၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ တော်လှန်ရေးအစိုးရက၊ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်ကို ထုတ်ပြန်ပြီးသည့် နောက်၊ အယူခံတရားလို ဦးဇော်ဝင်းအား၊ အဆိုပါ အမိန့်အရ၊လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ပေး၍၊ သက်ဆိုင်ရာထောင်မှ လွှတ်လိုက်သည်ဟုသိရ၏။ ထို့ကြောင့်၊ ဤရုံးက၊ ဤအယူခံချက်ကို ဆက်လက်၍ စစ်ဆေးကြားနာရန် မလိုတော့ဘဲ၊ ပိတ်ထားရန် ဖြစ်၏။ သို့သော်၊ အယူခံတရားလို ဦးဇော်ဝင်း၏ ပညာရှိရှေ့နေကြီးက၊ ဤအယူခံမှုကို ပိတ်ထားခြင်းမပြုဘဲ၊ ဆက်လက်၍ ကြားနာရန် လျှောက်ထား၏။

၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၁ ရက်နေ့တွင်၊ ထုတ်ပြန်သော လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်သည် "တရားဥပဒေကဲ့သို့၊ အာဏာတည်စေရမည်" ဟုပြဋ္ဌာန်းထားသဖြင့် ဤရုံးကအဆိုပါအမိန့်ကို၊ တရားဥပဒေကဲ့သို့၊ အသိအမှတ်ပြုရန်ဖြစ်၏။ အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိရှေ့နေကြီး လျှောက်လဲသည့်အတိုင်း၊ အယူခံတရားလိုအား၊ အောက်ရုံးက အပြစ်ပေးသဖြင့်၊ ဤရုံးသို့ အယူခံဝင်ခွင့် ရှိသည်မှာမှန်၏။ သို့သော်၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ တော်လှန်ရေး အစိုးရက၊ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်ကို အသုံးပြု၍၊ အယူခံတရားလိုအား၊ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ပေးပြီး၊ ထောင်မှ လွှတ်လိုက်ပြီးဖြစ်၍ ဦးဇော်ဝင်းသည် အယူခံမှုဌ် အယူခံ တရားလို အဖြစ်ဖြင့်၊ တည်ရှိနေသေးသည်ဟု ယူဆရန်မဖြစ်နိုင်ဟု ထင်မြင်၏။ အကယ်၍၊ ဤအယူခံမှုကို၊ လျှောက်ထားသည့် အတိုင်း၊ ဆက်လက်၍ စစ်ဆေးကြားနာပြီး အယူခံတရားလိုအပေါ်၊ အောက်ရုံး ချမှတ်သော ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ချက်နှင့် အပြစ်ဒဏ် မှန်ကန်သည်ဟု ယူဆ၍၊ အတည်ပြုလျှင်လည်း၊ ၎င်းသည် ဤရုံးချမှတ်သော အမိန့်အရ၊ ထောင်ဒဏ်ကိုပြန်၍ ကျခံခြင်း ပြုနိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ တဖန်၊ ဤရုံးက၊ အမှုကိုကြားနာပြီးနောက်၊ အယူခံတရားလိုအပေါ်၊ အောက်ရုံးချမှတ်သော ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ချက်နှင့် အပြစ်ဒဏ်ကို အတည်မပြုဘဲ၊ ပယ်ဖျက်ပြီး ၎င်းအား၊ ဤအမှုမှ လွှတ်ရန် အမိန့်ချမှတ်လျှင်လည်း၊ ဤရုံးက၊ ထောင်လွှတ်ဝါရမ်းဖြင့်၊ ၎င်းအား ထောင်မှလွှတ်ရန် လိုမည် မဟုတ်ပေ။ သို့ဖြစ်သောကြောင့်၊ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်အရ၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ တော်လှန်ရေး အစိုးရက၊ အယူခံတရားလိုအား၊ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ပေး၍ သက်ဆိုင်ရာထောင်မှ လွှတ်လိုက်ပြီးဖြစ်သဖြင့်၊ ဤရုံးက၊ ဤအယူခံမှုကို ဆက်လက်ကြားနာရန်၊ အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ မလိုအပ်တော့ဘဲ၊ ဤအယူခံမှုကို၊ ပိတ်ထားရန် ဖြစ်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆ၏။

၁၉၆၃
ဦးဇော်ဝင်း
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

အယူခံတရားလိုက် ပညာရှိချွေနေကြီးက၊ အောက်ဖေါ်ပြပါ စီရင်ထုံး (၁) တို့ကို တင်ပြသော်လည်း၊ ဖေါ်ပြခဲ့သည့် အချက်နှင့် ပတ်သက်၍၊ တိုက်ရိုက်သက်ဆိုင်ခြင်း မရှိသဖြင့်၊ အသေးစိတ်ဖေါ်ပြရန် မလိုဟုယူဆ၏။

အထက်၌ ဖေါ်ပြခဲ့သည့် အကြောင်းများကြောင့်၊ ဤအယူခံမှုကို၊ လျှောက်ထားသည့် အတိုင်း၊ ဆက်လက်၍ စစ်ဆေးရန် မလိုတော့သဖြင့်၊ ပိတ်ထားရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

(၁) အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၇ အာသံ၊ ၁၀၃၊ အင်းဒီရင်း ဒီဓေးရှင်း အလဟာဘတ်၊ အတွဲ ၁၇၂၊ အင်တယ်ပရက်ဇေးရှင်း အော့(ဖ်)စတယ်ချူ ၂ နှင့် ၁၄။

တရားမအယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး နှင့် တရားသူကြီး ဦးစံမောင်တို့ရှေ့တွင်

† ၁၉၆၃ မေလ ၁၀ ရက်။

ဦးမောင်ညို (ခေါ်) အောအမ်အိုးမား (အယူခံတရားလို) လျှောက်ထားသူ

နှင့်

ပီအယ်(လ်)ကေကာစီခုစ်တီးယား(ခေါ်)ဦးကာစီ (အယူခံတရားခံ) လျှောက်ထားခံရသူ *

ပစ္စည်းလွဲပြောင်းခြင်း (ကန့်သတ်ရေး) အက်ဥပဒေ—ယင်းဥပဒေကို ချိုးဖောက်သူ နိုင်ငံခြားသား—တရားရုံးများကအကူအညီမပေးနိုင်။

နိုင်ငံခြားသားတဦးသည်၊ ပစ္စည်းလွဲပြောင်းခြင်း (ကန့်သတ်ရေး) အက်ဥပဒေကို ချိုးဖောက်ပြီး အမှုပါပစ္စည်းများကို ဝယ်ယူပြီးနောက်၊ ထိုဥပဒေအရ ဆိုးကျိုးများကို အကာကွယ်ရရှိရန် ဟန်ဆောင်အဖြစ် အဆင့်ဆင့် လွဲပြောင်းခဲ့ပြီး ထိုပစ္စည်းများကို မိမိပိုင်ဆိုင်ကြောင်း ထင်ရှားစေရန် တရားစွဲဆိုခဲ့လေသည်။

စွဲဆိုသောအမှုကို အောက်ရုံးက ပလပ်၍ အယူခံဝင်ရာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဥပဒေကိုချိုးဖောက်ပြီး၊ မိမိပိုင်ဆိုင်ကြောင်း ထင်ရှားစေရန် တရားစွဲဆိုသည်ကို၊ တရားရုံးက လက်ခံအနိုင်ပေးရန် မဖြစ်နိုင်ခေ၊ အကယ်၍ လက်ခံအနိုင်ပေးလျှင်လည်း၊ စီးပွါးရေး အခြေအနေအရ၊ ပြည်ထောင်စုသားများ မရွေ့မပြောင်းနိုင်သည့် ပစ္စည်းများ လက်လွှတ်ကြရသည်ကို ကာကွယ်သည့် အနေဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းထားသော အက်ဥပဒေကို ချိုးဖောက်ပြီး၊ ဝယ်ယူသည့် နိုင်ငံခြားသားများကို အားပေးကူညီရာကျပေလိမ့်မည်။

ထိုမှတပါးလည်း၊ သီးခြားသက်သာခွင့် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၂ အရသက်သာခွင့်မှာ၊ မူလက အီကွီတီ (Equity) ရုံးများမှပေးသော သက်သာခွင့်မျိုးဖြစ်၍၊ ထိုသို့သော သက်သာခွင့်မျိုးကို တောင်းဆိုသည့်အမှုသည် တရားလိုသည် အပြစ်ကင်းစင်ရပေမည်။ ယခုမူကား၊ အက်ဥပဒေကို ချိုးဖောက်ပြီးနောက် ထိုသို့ ချိုးဖောက်၍ရသော အခွင့်အရေးများကို ထင်ရှားစေရန်အတွက် တရားစွဲဆိုခြင်းဖြစ်သည်။

ထိုနည်းသီးခြားသက်သာခွင့် အက်ဥပဒေပုဒ်မ (၄၂) အရလည်း၊ တရားရုံး၏ သဘောအတိုင်း သာလျှင်၊ ယခုတရားစွဲဆိုသော သက်သာခွင့်မျိုးကို ပေးမည်ဖြစ်သည်။

---

* ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမပဌမအယူခံမှုအမှတ် ၅၀။

† ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၄ တွင်၊ ပုသိမ်မြို့၊ ခရိုင်တရားမတရားသူကြီးရုံးတော်၏ ချမှတ်သော $\frac{\text{နိုကရို}}{\text{အမိန့်}}$ ကို $\frac{\text{အယူခံဝင်}}{\text{ပြင်ဆင်}}$ မှု။

အယူခံတရားလို (လျှောက်ထားသူ) အတွက်။ ။မန္တစာ ဘာနာကျီ။
အယူခံတရားခံ (လျှောက်ထားခံရသူ) အတွက်။ ။ဦးဗသာထော်။

ပဒ္ဓိဝ ဦးမောင်ဇို (ခေါ်)ဦး၊ ဒေါ်၊ အိုးမင်း နှင့် ပီ၊ အေအင်(လ်)၊ ကော၊ ကာစီချစ်တီးယား (ခေါ်) ဦးကဒီ။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိကြီး။ ။အယူခံ တရားလို မောင်ညို (ခေါ်) အေ၊အမ်၊ အိုမာ၏အဆိုလွှာလို၌ ဝင်းကိုဖေါ်ပြရသော်၊ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ဖေဖော်ဝါရီလ ၂ ရက်နေ့တွင်၊ မိမိသည်ပုသိမ်မြို့ရှိ မြေနှစ်ကွက်ကို အဆောက်အဦများနှင့်တကွ မှတ်ပုံတင်စာချုပ်ဖြင့် ဝယ်ယူပြီးနောက်၊ နိုင်ငံခြားသား ဖြစ်သဖြင့် ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်ပြီး၊ ထိုမြေကွက်များနှင့် အဆောက်အဦများကို ကိုကျော်စိန်ဆိုသူ မြန်မာတယောက်အား ရောင်းလေဟန် မှတ်ပုံတင်စာချုပ် ချုပ်ဆိုခဲ့ရာမှ၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံသားအဖြစ်ခံယူထားသူ အယူခံ တရားခံ ပီ၊အေယ်(လ်)၊ကော၊ ကာစီချစ်တီးယား နှင့် တွေ့သဖြင့်၊ အဆိုပါ ပစ္စည်းများကို ကိုကျော်စိန်နာမည်မှ ကာစီချစ်တီးယား နာမည်သို့ လွှဲပြောင်း၍ တဖန်ရောင်းလေဟန် မှတ်ပုံတင်စာချုပ် ပြုလုပ်ခဲ့ပြန်၏။ သို့နောက်၊ ကာစီချစ်တီးယား၏ ပြုမူချက်များကြောင့်၊ အဆိုပါ ပစ္စည်းများကို ၎င်းကိုယ်တိုင် ပိုင်ကြောင်းဖြင့် အရေးဆိုမည်ကို စိုးရိမ်သဖြင့် တရားစွဲဆိုရပါသည်ဟု အဆိုရှိ၏။

ကာစီချစ်တီးယား၊ အထက်ပါ အကြောင်းခြင်းရာများကို ငြင်းဆိုသည့် အပြင်၊ ဥပဒေ အချက်များ အရလည်း ထုချေလေသည်။ ပုသိမ်ခရိုင် တရားမရုံးသည်၊ ထိုဥပဒေအချက်များအနက်၊ နှစ်ချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အဆုံးအဖြတ်ပေးပြီး၊ အမှုကို ပလပ်လိုက်သဖြင့်၊ ယခုအယူခံဝင်ခြင်းဖြစ်သည်။

ပဌမအချက်မှာ၊ နိုင်ငံခြားသားဖြစ်သူ အယူခံတရားလိုသည်၊ မရွှေပြောင်းနိုင်သည့် ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းခြင်း (ကန့်သတ်ရေး) အက်ဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ နိုင်ငံခြားသားတဦးအား၊ မည်သည့် မရွှေပြောင်းနိုင်သည့် ပစ္စည်းကိုမျှ လွှဲပြောင်းရောင်းချခြင်းမပြုရ၊ နိုင်ငံခြားသားကလည်း ထိုပစ္စည်းကို ဝယ်ယူလက်ခံခြင်း မပြုရဟုတားမြစ်ထားပါလျက်၊ ထိုအက်ဥပဒေကို ချိုးဖေါက်ပြီး ဝယ်ယူခဲ့သည်ဆိုရကား၊ ထိုပစ္စည်းကို တရားသဖြင့် မိမိပိုင်ဆိုင်သူ ဖြစ်ကြောင်း မြွက်ဟကျေညာသည့် ဒီကရီကို မရထိုက်ကြောင်းဖြစ်သည်။ မရွှေပြောင်းနိုင်သည့် ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းခြင်း (ကန့်သတ်ရေး) အက်ဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို နောက်ခံကားသဖွယ်ထား၍၊ အဆိုလွှာကို ဘတ်ရှ ဧလ့်လာသုံးသပ်လျှင်၊ အယူခံတရားလို၏ အဆိုမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရသည်။ အယူခံတရားလိုသည်၊ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂ ရက်နေ့တွင်၊ နိုင်ငံခြားသား တဦးဖြစ်လျက်၊ မရွှေပြောင်းနိုင်သည့် ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းခြင်း (ကန့်သတ်ရေး) အက်ဥပဒေကို ချိုးဖေါက်ပြီး၊ အဆိုပါမြေနှစ်ကွက်နှင့် အဆောက်အဦများကို မှတ်ပုံတင်စာချုပ်ဖြင့် ဝယ်ယူခဲ့၏။ ထိုအက်ဥပဒေအရ၊ ထိုသို့ဝယ်ယူခြင်းသည်၊

၁၉၆၃

ဦးမောင်ညို (ဒေါ်)အေး အမ်၊ အိုမား နှင့် ပီ၊ အယ်(လ်)၊ ကေ၊ ကာစီချစ်ထီး ယား (ဒေါ်) ၊ ဦးကာစီ။

မူလကနဦးကပင် ပျက်ပြယ်သည်မဟုတ်။ သို့သော် ယင်းသို့ ဥပဒေကို ချိုးဖေါက် ဝယ်ယူသော နိုင်ငံခြားသားအား တရားရုံးသို့တင်၍ တရားစွဲဆိုလျှင်၊ ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခြင်းခံရ၍၊ ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်း ခံရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခြင်း ခံရပြီးနောက်၊နိုင်ငံတော် သမတသည်၊ယင်းသို့ဝယ်ယူခြင်းကို ပယ်ဖျက်နိုင်သည့်အပြင်၊ နိုင်ငံပိုင်အဖြစ်လည်း သိမ်းယူနိုင်သည်။ ထိုဆိုးကျိုးများမှ ကာကွယ်စေရန်၊ အယူခံ တရားလိုသည်၊ ကိုကျော်စိန် ဆိုသူအား တကြိမ်၊ အယူခံ တရားခံအား နောက်တကြိမ်၊ ထိုပစ္စည်းများနှင့်ပတ်သက်၍ ဟန်ဆောင် အလှဲစာချုပ်များ ပြုလုပ်ခဲ့၏။ ယင်းသို့ ဟန်ဆောင် အလှဲစာချုပ်များ ပြုလုပ်သည်မှာ၊ အယူခံတရားလို မူလက ဝယ်ယူ ထားသည်ကို နိုင်ငံတော် သမတက ပယ်ဖျက်ပြီး၊ ပစ္စည်းများကို သိမ်းယူမည်ကို စိုးရိမ်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။

အထက်ဖေါ်ပြပါအခြေအနေတွင်၊ အယူခံတရားလို၏ အဆိုကို သတ္တုချကြည့်သော် ၎င်းကမိမိသည်၊ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းခြင်း (ကန့်သတ်ရေး) အက်ဥပဒေကို ချိုးဖေါက် ပြီးလျှင်၊ အမှုပါပစ္စည်းများကို ဝယ်ယူခဲ့ကြောင်း၊ ယင်းသို့ ဝယ်ယူပြီးနောက်၊ ထို ဥပဒေအရ တရားစွဲဆိုခြင်း၊ ဝယ်ယူသည်ကိုဖျက်သိမ်းခြင်း၊ ပစ္စည်းကို သိမ်းယူခြင်း ဟူသော ဆိုးကျိုးများမှ အကာအကွယ် ရရှိရန်၊ ကိုကျော်စိန်အားဝင်း၊ ထို့နောက် အယူခံတရားခံအားဝင်း ဟန်ဆောင်အဖြစ် ထိုပစ္စည်းများကို လွှဲပြောင်းခဲ့သဖြင့်၊ ထိုပစ္စည်းများသည်၊ မိမိပိုင်ဆိုင်ကြောင်း ထင်ရှားစေရန် တရားစွဲဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။ ယင်းကဲ့သို့ဥပဒေကို ချိုးဖေါက်ပြီး၊ ဝယ်ယူရရှိသူက မိမိပိုင်ဆိုင်ကြောင်း ထင်ရှား စေရန် တရားစွဲဆိုသည်ကို တရားရုံးက လက်ခံအနိုင်ပေးရန် မဖြစ်နိုင်ခေ။ အကယ်၍၊ လက်ခံအနိုင်ပေးလျှင်လည်း၊ စီးပွါးရေး အခြေ အနေအရ၊ ပြည်ထောင်စု သားများ မရွှေပြောင်းနိုင်သည့် ပစ္စည်းများ လက်လွှတ်ကြရသည်ကို ကာကွယ်သည့် အနေဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းထားသော အက်ဥပဒေကို ချိုးဖေါက်ပြီး၊ ဝယ်ယူသည့် နိုင်ငံခြားသားများကို အားပေးကူညီရာ ကျပေလိမ့်မည်။

ထိုမှတပါးလည်း၊ သီးခြားသက်သာခွင့် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၂ အရသက်သာခွင့်မှာ မူလက အီကွီတီ (Equity) ရုံးများမှပေးသော သက်သာခွင့်မျိုးဖြစ်၍၊ ထိုသို့သော သက်သာခွင့်မျိုးကို တောင်းဆိုသည့် အမှုသည်တရားလိုသည်၊ အပြစ်ကင်းစင်ရပေမည်။ ယခုမူကား၊ အက်ဥပဒေကို ချိုးဖေါက်ပြီးနောက် ထိုသို့ချိုးဖေါက်၍ရသော အခွင့် အရေးများကို ထင်ရှားစေရန်အတွက် တရားစွဲဆိုခြင်းဖြစ်သည်။

အထက်ဖေါ်ပါအကြောင်းများကြောင့် တကြောင်း၊ သီးခြား သက်သာခွင့် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၂ အရလည်း၊ တရားရုံး၏ သဘောအတိုင်းသာလျှင် ယခုတရား

စွဲဆိုသော သက်သာခွင့်မျိုးကို ပေးမည်ဖြစ်သည်တကြောင်းတို့ကြောင့် အယူခံကို ပလပ်ရပေမည်။

ဒုတိယအချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ အထူးဝေဘန်ရန် မလိုတော့ပေ။ သို့သော် ခရိုင် တရားမမှုံးကိုးကားသော ဦးတောနှင့် ချစ်တီးနတ်ဘမ် အမှု (၁) အဆုံးအဖြတ်ကို ချစ်တီးနတ်ဘမ်နှင့် ဦးတောအမှု (၂) တွင်၊ ပယ်ဖျက်ပြီးဖြစ်ကြောင်း ဖေါ်ပြလိုက်သည်။

အယူခံကို စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်လိုက်သည်။

ကျွှံးလွှေနေခမှာ ငွေ ၁၀၀ ကျပ် ဖြစ်စေရမည်။

၁၉၆၃

ဦးမောင်သို့ (ခေါ်)အေ၊ အမ်၊ အိုးမာန့် ဦးအယ်(လ်)၊ ကေ၊ ကာစီချင်တီး ယား (ခေါ်) ဦးကာစီ။

(၁) ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးမျာား၊ တရားလွှတ်တော်၊ စာ ၃၆။
(၂) ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးမျာား၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာ ၅၆။

တရားမအထွေထွေအမှု

စံရားသူကြီးချုပ် ဦးအိုကြီးနှင့် ထရုံးသူကြီး ဦးစံမောင်တို့ရှေ့တွင်။

ဦးဝဲလူး (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ဦးဟာမက်ကိုက် ပါ ၃ (လျှောက်ထားခံရသူများ) *

၁၉၆၃ ခု
မေလ ၆ ရက်။

မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂ (၁)၊ (၂) နှင့် (၃) လက်ထောက်ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးဝန်က မိမိ၌မရှိသော အာဏာများကို အသုံးပြုခြင်း၊ တရားရုံးများကသာ ချမှတ်နိုင်သော အမိန့်များကို ချမှတ်ခြင်း အမှုခေါ်စာချုန်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ခြင်းကဲ့သို့။

လက်ထောက်ဌါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေးဝန်သည်၊ အိမ်ရှင်တဦးက အိမ်အသစ် ဆောက်လိုသဖြင့် ငှင်းတို့လျှောက်ထားချက်အရ၊ အိမ်ဌါးများကို ဖယ်ရှားစေရန် အမိန့်ချမှတ်ပြီး၊ အိမ်ရှင်အား ပုဒ်မ ၁၂ (၁) (ဂ) တွင် အိမ်ရှင်က ချုပ်ဆိုသည့်ခံဝန်ချုပ်မျိုးကို ချုပ်ဆို စေခဲ့သည်။

အိမ်သစ်ဆောက်ပြီးသည့်နောက်၊ ဖယ်ရှားခံရသော အိမ်ဌါးများက၊ အိမ်ရှင်သည် ခံဝန်ချုပ်ကို မလိုက်နာဟုဆိုခါ ပုဒ်မ ၃၇ (၁) အရ၊ အရေးယူရန် လျှောက်ထားရာ၊ အဆိုပါအရာရှိက အိမ်ဌါး များကို မူလအတိုင်း နေရာပြန်လည်ချထားစေရမည်ဟု အမိန့်ချမှတ်ခဲ့လေသည်။

ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်၍၊ အမှုခေါ် စာချုန်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ရန်၊ အိမ်ရှင်က တရားရုံးချုပ်သို့ လျှောက်ထားရာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အမှုတခုလုံးဖြုံ့၍ကြည့်လျှင်၊ လက်ထောက်မြို့ပြဆိုင်ရာ၊ အိမ်ဌါးမြေဌါးအရာ ရှိသည်၊ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂ တွင်၊ တရားရုံးများသို့ အပ်နှင်းထားသည့် အာဏာများကို၊ မိမိတွင် အာဏာလုံးဝမရှိဘဲ၊ အသုံးပြုခါ၊ ပုဒ်မ ၁၂ (၁) (ဂ) အရ၊ ခံဝန်ချုပ်ကို၊ ချုပ်ဆိုစေခြင်း၊ ထို့နောက်၊ ထိုခံဝန်ချုပ်ပျက်ကွက်မှုကြောင့်၊ ပုဒ်မခဲ့ (၃) အရ၊ တရားရုံးများကသာလျှင်၊ ချမှတ်နိုင်သည့်အမိန့်ကို၊ ချမှတ်ခြင်းများပြုခဲ့၏။ ထင်းသို့ အာဏာအလျဉ်းမရှိဘဲ၊ ချမှတ်သည့်အမိန့်ကို၊ အမှုခေါ်စာချုန်တော်အမိန့်ဖြင့်၊ ပယ်ဖျက် လိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဦးအေးမောင်။

လျှောက်ထား ခံရသူ အမှတ် ၃ အတွက်။ ။ဦးလှမောင် (အစိုးရရှေ့နေကြီး)။

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ စံရားမ အထွေထွေလျှောက်လွှာအမှတ် ၂၄။

† အမှုခေါ်စာချုန်တော်အမိန့်၊ ထုတ်ထုတ်ရန် လျှောက်ထားသောလျှောက်လွှာ။

တရားသူကြီး ဦးစံမောင်။ ။ကျွန်အမှုတွင်၊ လျှောက်ထားသူ ဦးဝဲလူးက၊ လျှောက်ထားခံရသူ အမှတ် (၃) ဖြစ်သော လက်ထောက်မြို့ပြဆိုင်ရာ အိမ်ဌါနမြေဌါး အရာရှိ၏ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ အထွေထွေမူ အမှတ် ၃ တွင်၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၂၇ ရက်နေ့စွဲဖြင့်၊ ချမှတ် ထားသည့် အမိန့်ကို အမှုခေါ် စာချွန်တော်အရ၊ ပယ်ဖျက်ရန် လျှောက်ထား လေသည်။

ဦးဝဲလူး နှင့် ဦးဟာမက်ကိုက် ပါ ၃။

အမှုအဖြစ်အပျက်ကို အဆိုပါ အမိန့်တွင်၊ အကျယ်တဝင့် ဖော်ပြပြီး ဖြစ်သဖြင့်၊ အကျဉ်းအားဖြင့်သာ ဖော်ပြရန် လိုပေသည်။ လျှောက်ထားသူ ဦးဝဲလူးသည် မိတ္ထီလာမြို့ အလွှေပြင်ရပ်ကွက်ရှိ ဦးပိုင်အမှတ် ၇၉ (က) နှင့် (ခ) အိမ်ယာ မြေပေါ်တွင်၊ ဝါးတန်းလျှားကြီး တခုကို ဆောက်လုပ်ထားပြီးနောက်၊ လျှောက်ထား ခံရသူ အမှတ် (၁) ဦးဟာမက်ကိုက်နှင့်၊ လျှောက်ထား ခံရ သူအမှတ် (၂) ဒေါ်အေးတင် တို့အား ၂ ခန်းစီတဲလျက် ငှါးရမ်းနေထိုင်စေခဲ့၏။ ထိုနောက် ထိုတန်းလျားကြီးကို ဖျက်ပြီး အုတ်တိုက်အသစ်တခု ဆောက်လိုသဖြင့်၊ ဦးဝဲလူးသည် ဦးဟာမက်ကိုက်နှင့် ဒေါ်အေးတင်တို့အား၊ ထိုတန်းလျားမှ ဖယ်ရှားပေးရန်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂ (၁) (ဃ) အရ၊ လက်ထောက်မြို့ပြ ဆိုင်ရာ အိမ်ဌါး မြေဌါး၊ အရာရှိ (နယ်ပိုင်ဝန်ထောက်) ထံသို့၊ လျှောက်ထားလေသည်။ ဦးဝဲလူး၏ လျှောက်ထားချက်အရ၊ ထိုအရာရှိက ၎င်း၏ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ အထွေထွေမူ အမှတ် ၁၁ တွင်၊ ဦးဝဲလူးအား၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂(၁) (ဇ)တွင်၊ အိမ်ရှင်က ချုပ်ဆိုထသည့်စာချုပ်မျိုးကိုးချုပ်စေပြီး၊ဦးဟာမက်ကိုက်နှင့် ဒေါ်အေးတင် အား၊ ဖယ်ရှားပေးရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။ အဆိုပါ ခံဝန်ချုပ်ထဲတွင်၊ ဦးဝဲလူးက မိမိ ဆောက်လုပ် လိုသော အိမ်ကို ၉ လအတွင်း ပြီးအောင် ဆောက်ပါမည်။ ယင်းသို့ ဆောက်ပြီးနောက်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အရာရှိက သင့်တော်သည် ဆိုသော၊ အိမ်လခဖြင့် ဦးဟာမက်ကိုက်နှင့် ဒေါ်အေးတင်တို့အား၊ ၂ ခန်းစီ ပြန်လည် နေရာချထား ပေးပါမည်။ အကယ်၍ စာချုပ်ပါ၊ စည်းကမ်းချက်များ ပျက်ကွက် ပါလျှင်၊ ဘဏ္ဍာတော်အပြစ် ငွေ ၂,၀၀၀ ကျပ် ဆုံးရှုံးခံပါမည်ဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်။

ထို့နောက်၊ ဦးဟာမက်ကိုက်နှင့် ဒေါ်အေးတင်တို့သည်၊ အချင်းဖြစ် မြေပေါ်မှ ဖယ်ရှားပေးခဲ့၍၊ ဦးဝဲလူးသည်လည်း ၂၀,၀၀၀ ကျပ်တန် တိုက်တန်းလျား တခုကို၊ ထိုမြေယာပေါ်၌ ဆောက်လုပ်ခဲ့၏။ ယင်းသို့ ဆောက်လုပ်ပြီးသည့်အခါ၊ ဦးဟာမက်ကိုက်နှင့် ဒေါ်အေးတင်တို့က၊ ဦးဝဲလူးအား၊ ကတိရှိသည့်အတိုင်း၊ မိမိတို့အား ၂ ခန်းစီ ပြန်ပေးရန် ပြောကြားသည့်အခါ၊ ဦးဝဲလူးက၊ ၎င်းတို့အား၊ အိမ်လခကို မှန်မှန်ပေးပါမည်။ အိမ်ကို တဆင့် မငှါးပါ စသည့်အချက်များ ပါဝင်သည့် ၆,၀၀၀ ကျပ်တန် ခံဝန်ချုပ် ချုပ်ဆို၍ အိမ်ခန်းများ ပြန်ပေးမည်ဟု ပြောကြားလိုက်၏။ ယင်းသို့ ပြောကြား

၁၉၆၃
ဦးဝဲလူး
နှင့်
ဦးဟာမက်ကိုက်
ပါ ၃။

ခြင်းကို မကျေနပ်၍၊ ဦးဟာမက်ကိုက်နှင့် ဒေါ်အေးတင်တို့က၊ လက်ထောက်မြို့ပြဆိုင်ရာ အိမ်ငှါး မြေငှါး အရာရှိထံသို့၊ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၇ (၁) အရ၊ ဦးဝဲလူးအပေါ်၌ အရေးယူရန် လျှောက်ထား ခဲ့သည်။ ထိုအခါ၊ အဆိုပါ အရာရှိက ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၂၈ ရက်နေ့စွဲဖြင့်၊ ၎င်း၏ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ အထွေထွေမှု အမှတ် ၃ ၌ အထက်ပါပြပါ အမိန့်ကို၊ ချမှတ်ခဲ့သည်။

ထိုအမိန့်၌ ဖော်ပြထားသည်မှာ၊ ၎င်းသည် ပုဒ်မ ၁၂ (၁) (ဇ) အရ၊ ခံဝန်ချုပ်ကို ဦးဝဲလူးအား ချုပ်ဆိုစေရန် အမိန့်ပေးနိုင်ကြောင်း။ ယင်းသို့ အမိန့်ပေးနိုင်သည့်အတိုင်း၊ အဆိုပါ ခံဝန်ချုပ်တွင် ထားရှိသည့် ကတိပျက်ကွက်မှုကြောင့်၊ ပုဒ်မ ၁၂၊ ပုဒ်မခွဲ (၂ နှင့် ၃) တို့အရ၊ အမိန့် ချမှတ်နိုင်ကြောင်းပင် ဖြစ်သည်။ ၎င်းက ချမှတ်သည့် အမိန့်မှာ၊ ဦးဝဲလူးသည်၊ မိမိကတိပြုခဲ့သည့်အတိုင်း၊ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂ ပုဒ်မခွဲ (၂-၃) တို့အရ၊ ဦးဟာမက်ကိုက်နှင့် ဒေါ်အေးတင်တို့ကို၊ မူလအတိုင်း နေရာ ပြန်လည်ချထား စေရမည်ဟူ၍ပင် ဖြစ်သည်။

အမှုတခုလုံး ခြုံ၍ကြည့်လျှင်၊ လက်ထောက်မြို့ပြဆိုင်ရာ၊ အိမ်ငှါး မြေငှါး အရာရှိသည်၊ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂ တွင်၊ တရားရုံးမျှားသို့ အပ်နှင်းထားသည့်၊ အာဏာမျှားကို၊ မိမိတွင် အာဏာလုံးဝမရှိဘဲ၊ အသုံးပြုကာ ပုဒ်မ ၁၂ (၁) (ဇ) အရ၊ ခံဝန်ချုပ်ကို၊ ချုပ်ဆိုစေခြင်း၊ ထို့နောက်၊ ထိုခံဝန်ချုပ် ပျက်ကွက်မှုကြောင့်၊ ပုဒ်မ ၁၂၊ ပုဒ်မခွဲ (၃) အရ၊ တရားရုံးမျှားကသာလျှင် ချမှတ်နိုင်သည့် အမိန့်ကို ချမှတ်ခြင်းမျှား ပြုခဲ့၏။ ယင်းသို့အာဏာအလျှင်းမရှိဘဲ၊ ချမှတ်သည့် အမိန့်ကို ကျွန်ုပ်တို့သည်၊ အမှုခေါ် စာချွန်တော် အမိန့်ဖြင့် ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

အမှုသည်မျှားသည်၊ မိမိတို့ကုန်ကျသော တရားစရိတ်ငွေမျှားကို၊ အသီးသီး ကျခံစေရမည်။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးထုန်းထင်ရွှေတင်။

ဦးသွင်မောင် (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ) † ၁၉၆၃
ဇွန် ၂၉ ရက်။
နှင့်
ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူ) *

ရာဇဝတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၀၃၊ ပစ္စည်းကို အလွဲသုံးစားမှု မည်သည့်အခါ၌ဖြစ်ခြင်း။

လျှောက်သူနှင့် လျှောက်ထားခံရသူတို့မှာ ဖအေတူ မအေကွဲ မောင်နှမများ ဖြစ်လေသည်။ လျှောက်ထား ခံရသူက မိမိသည် အမှုစွဲဆိုရန် လျှောက်သူအား ငွေ ၆,၀၀၀ ကျပ် ချေးပေးလိုက်ရာ၊ အမှုစွဲခြင်း မပြုဘဲ မိမိကိုယ်ကျိုးအတွက် ကွန်တရိုက်အလုပ်တွင် အသုံးပြုနေသည်ဟု စွပ်စွဲကာ၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၀၉ အရ တရားစွဲဆိုခဲ့လေသည်။ လျှောက်သူက ငွေ ၅,၉၀၀ ကျပ် ရသည်ကို မငြင်းဘဲ၊ ငွေ ၃,၀၀၀ ကျပ်ကို ရွှေနေအား ပေးရပြီး၊ ရွှေနေ သေဆုံးသဖြင့်၊ တရားစွဲဆိုရန် ဝယ်ထား သော ခေါင်းစဉ်ကူးကို ပြန်လည် ရောင်းရသဖြင့်၊ ငွေ ၂,၃၅၀ ကျပ် ရရှိသည်ကိုလည်း ဝန်ခံလေသည်။ ယူဆအတွက် လျှောက်ထား ခံရသူမှ ခေတ္တ ငွေယူခြင်းသာ ဖြစ်သဖြင့် ရာဇဝတ်ကြောင်း ရာမမြောက်၊ တရားမမှုသာ ဖြစ်သည်ဟု ချေပလေသည်။

သို့ရာတွင် မူလ စစ်ဆေးသော ရုံးသည် လျှောက်သူအား ပုဒ်မ ၄၀၆ အရ အပြစ်ပေးပြီး၊ အယူခံ ရာတွင် အောက် အယူခံရုံးတော်က ပုဒ်မ ၄၀၃ အရ အမိန့်ချမှတ် ပြန်လေသည်။

လျှောက်သူက တရားရုံးချုပ်သို့ ပြင်ဆင်မှု လျှောက်ထားရာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အောက်အယူခံရုံးတော်မှ ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း လျှောက်ထားသူသည်၊ တံဆိပ်တော်ခေါင်းများ ရောင်းရငွေ ၂,၃၅၀ ကျပ်ကို လျှောက်ခံရသူ အကြိမ်ကြိမ် တောင်းဆိုသော်လည်း ပြန်လည် ပေးဆပ်ခြင်းမပြုသေးသည်မှာ မငြင်းဆိုနိုင်။ ထိုကြောင့် ထိုငွေများကို မရိုးမဖြောင့်သော သဘောနှင့် အလွဲသုံးစားပြုထားသည်ဟု ဆုံးဖြတ်ခြင်းမှာ မှန်ကန်လေသည်။

အင်၊ အင်၊ ဘကျော်ဂျီနှင့် ဘုရင်မင်းမြတ်။ အေ၊ အိုင်၊ အာ ၁၉၃၅ (ရန်ကုန်) စာမျက်နှာ ၄၅၃ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ထို့ပြင် အမှုမှာ တရားမမှုသာ ဖြစ်ပါသည် ဟူသော ပြဆိုချက်ကိုလည်း လက်ခံခြင်း မပြုနိုင်။ ဘုရင်မင်းမြတ်နှင့် ဘာရမ်ဂျီ အေ၊ အိုင်၊ အာ ၁၉၂၈ (ဘုံဘော) စာမျက်နှာ ၁၄၈ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင် ၈၃ (ခ)။

† ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် အယူခံမှု အမှတ် ၃၉ တွင် ချမှတ်သော ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင် ၀၆ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ပဲခူးမြို့ စက်ရွင် တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကို ပြန်၍ ပြင်ဆင်မှု။

၁၉၆၃ ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားသူ အတွက်။ ။ဦးထွန်းမောင်။

ဦးဆွေမောင် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ။ ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားခံရသူ အတွက်။ ။ဦးမြန့်စံလှိုင်။

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်။ ။ယခုအမှုမှာ၊ ပဲခူးမြို့၊ ပဉ္စမရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမူ အမှတ် ၄၅ တွင်၊ လျှောက်ထားသူပေါ်၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၄၀၆ အရ၊ ပြစ်မှုတွေ့ရှိ၍၊ ဒဏ်ငွေ ၁,၀၀၀ ကျပ် ဆောင်ရန်နှင့် မဆောင်နိုင်က၊ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၉ လ ကျခံစေရမည်ဟု ပြစ်ဒဏ် စီရင်ခဲ့ခြင်းကို၊ ပဲခူးမြို့၊ စက်ရှင် တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် အယူခံမှုအမှတ် ၃၉ တွင် အယူခံ ဝင်ရောက်သည်တွင် လျှောက်ထားသူသည်၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၄၀၃ အရသာ ပြစ်မှု ကြေးလွန်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ပြင်ဆင် သတ်မှတ်၍၊ ထိုပြစ်မှုတွက်၊ အောက်ရုံးတော်မှ ချမှတ်သည့် ဒဏ်ငွေ ၁,၀၀၀ ကျပ်၊ သို့မဟုတ် ထောင်ဒဏ် ၆ လ ကျခံစေရမည်ဟု အမိန့်ချမှတ် ပြန်သဖြင့်၊ မကျေနပ်သောကြောင့်၊ ဤပြင်ဆင်မှုကို တင်သွင်းခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

အမှုကြောင်းရာ လိုရင်းကို ဖော်ပြရမူ၊ လျှောက်ထားသူနှင့် လျှောက်ထား ခံရသူ ဒေါ်ခင်မြင့်တို့မှာ၊ ဖအေတူ မအေကွဲ မောင်နှမများ ဖြစ်၍ လျှောက်သူမှာ၊ ၎င်း၏ ဘခင် ကွယ်လွန်သူ ဦးဘိုးကျော့က၊ ဒုတိယ ဇနီးနှင့် ရရှိသည့် သားဖြစ်ပြီး၊ လျှောက် ခံရသူ ဒေါ်ခင်မြင့်နှင့် ညီမ မလှမြင့်တို့မှာ ဦးဘိုးကျော့၏ တတိယ ဇနီးနှင့် ရရှိသည့် ခလေးများဖြစ်၍၊ ဦးဘိုးကျော့ ပဌမ ဇနီးနှင့် ရရှိသည့် သားမှာ မောင်တင်အောင် ဖြစ်လေသည်။

ဦးဘိုးကျော့ သေဆုံးပြီးနောက်၊ ၎င်းမိုင် ရွှေပြောင်းနိုင်သည့် ပစ္စည်းများကို သားချင်း အမွေစား များအား ဝေချမ်းပြီး ဖြစ်သော်လည်း၊ မရွှေပြောင်းနိုင်သည့် ပစ္စည်းများကိုမူ၊ သားအကြီး မောင်တင်အောင်က အုပ်ထိန်းထားသည်ဆိုသည်။ ထို့တွက်၊ ၎င်းပစ္စည်းများကို ခွဲဝေရရှိရန် တိုင်ပင်ကြသည်တွင်၊ လျှောက်ထားသူ စီစဉ် တိုက်တွန်းချက်အရ၊ လျှောက်ခံရသူက၊ ညီမ မလှမြင့်ထံမှ စိန်လက်စွပ်ကို ငွေ ၆,၀၀၀ ကျပ်နှင့် ပေါင်ပြီး၊ တရားစွဲဆိုရန်နှင့် ထိုငွေတွက် ကျသင့်သည့် အတိုးကို၊ ၎င်းထို့ ညီတူ ညီမှု ကျခံရန် သဘောတူညီသည့်အတိုင်း၊ လျှောက်ခံရသူက လက်စွပ်ကို ပေါင်၍ ငွေ ၆,၀၀၀ ကျပ်ကို လျှောက်သူသို့ အမှုခင်း စွဲဆိုရန် ၁၉၅၈ ခုနှစ်ခန့်က ပေးအပ်လိုက် သည်ဆိုကြောင်း။ ထို့ခေတ်၊ လျှောက်ထားသူက၊ အမှုစွဲဆိုခြင်းမပြု၊ ငွေကို ပြန်ပေး ရန် လျှောက်ခံရသူက တောင်းခဲ့သော်လည်း ပြန်မပေးဘဲ၊ မိမိကိုယ်ကျိုးတွက် ကွန်ထ ရိုက်အလုပ်တွင် အသုံးပြုနေသဖြင့် လျှောက်ခံရသူက၊ လျှောက်သူအား ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၄၀၃ အရ၊ ဦးထိုက် လျှောက်ထား စွဲဆိုခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

၁၉၆၃

ဦးသုခ်မောင်နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ။

လျှောက်ထားသူကမူ၊ ငွေ ၆,၀၀၀ ကျပ် တခါတည်း ရရှိသည်ကို ငြင်းဆိုပြီး မိမိအား ငွေ အလီလီ ပေးခဲ့ရာ၊ ပေါင်းငွေ ၅,၉၀၀ ကျပ်သာ ရရှိကြောင်း။ ထိုငွေနှင့် အရောင်းခံရသည်ဆိုရန်၊ ရန်ကုန်မြို့ ရွှေနေကဦးအား ငါးရာပိုးသည့်အတွက် ငွေ ၃,၀၀၀ ကျပ် ပေးရမြဲ၊ မကြာခဏ မွေးနေ့ လေးဆုံးသွေးသဖြင့်၊ အရောင်းမခံရရာ၊ သက်လက် ဖြစ်ရောင်ရွက် ရှိနိုင်သည်ဟု ငွေမလိုလောက်သဖြင့်၊ အရောင်းခံရသည်ဆိုရန် ဝယ်ထားသည့် ကားဆိပ်ဖားခေါင်း စက္ကူများကိုပင် ပြန်လည် ရောင်းလိုက်ရသဖြင့်၊ ငွေ ၂,၃၅၀ ကျပ် ရရှိသည်ကို ဝန်ခံပေသည်။ သို့သော် လျှောက်ထားသူက၊ လျှောက်ခံရသူအား၊ အတိုးတွက် ငွေများ အလီလီပေးခဲ့ရသေးကြောင်းနှင့် ကျန်ငွေ အနည်းငယ်တွက်ကိုမူ၊ မိမိမအားလပ်သဖြင့် စာရင်း မရှင်းနိုင်သေးခြင်းသာဖြစ်သဖြင့်၊ အငြင်းပွါးချက်မှာ၊ အယူခံတရားခံထံမှ ခေတ္တ ငွေယူခြင်းသာ ဖြစ်သဖြင့်၊ ရာဇဝတ်ကြောင်းရာ မမြောက် တရားမမူသာ ဖြစ်ပါသည်ဟု ချေပလေသည်။ သို့သော် သက်သေခံချက်များအရ၊ မူလစစ်ဆေးသည့် ရုံးတော်မှ လျှောက်ထားသူသည်၊ ငွေ ၃,၀၅၀ ကျပ် တွက် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၄၀၆ အရ ပြစ်မှုကြူးလွန်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်ဆို၍၊ ပြစ်ဒဏ် စီရင်ခဲ့သည်ကို၊ ပဲခူးခရိုင် စက်ရှင်ရုံးတော်မှ အယူခံဝင်ရာတွင် အထက်က ဖေါ်ပြခဲ့သည့်တိုင်း၊ လျှောက်ထားသူသည်၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၄၀၃ အရသာ ပြစ်မှု ကြူးလွန်သည်ဟု ပြင်ဆင် အမိန့် ချမှတ်ခဲ့လေသည်။ သို့ပေဖြားလည်း၊ လျှောက်ထားသူက၊ ယခုပြင်ဆင်မှု တင်သွင်းရာဝယ်၊ အောက်အယူခံရုံးမှ ငွေများကို လျှောက်ထားသူ ရယူခဲ့ခြင်းမှာ၊ ယုံမှတ် အပ်နှံထားသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထို့မဟုတ် ခေတ္တ ချေးငှါး ရယူခဲ့ခြင်းသာ ဖြစ်သည် ဆိုခြင်းမှာ ထွက် ဒို့ဟ သံသယဖြစ်နေကြောင်း ထင်ရှားသဖြင့်၊ ထိုသံသယ အကျိုးကို လျှောက်ထားသူသည်သာ ခံစား ထိုက်သည်ဖြစ်ပြီ၊ မူပြစ်မှုကြောင်းရာအရ၊ အမှုမှာ တရားမမူသာ ဖြစ်ပါသဖြင့်၊ လျှောက်ထားသူ ဖေါ် ပြစ်မှု တွေ့ရှိ ပြစ်ဒဏ်စီရင် ထားခြင်းထို့မှာ၊ မှားယွင်း နေပါသဖြင့် ပယ်ဖျက်ပါမည့်အကြောင်း လျှောက်ထားလေသည်။

သို့ရာတွင် ယခုအမှုနှင့် ပတ်သက်၍၊ အယူခံရုံးမှ လျှောက်ထားသူပေါ်၊ ပစ္စည်းကို မရိုးမဖြောင့်သော သဘောနှင့် အလွဲသုံးစားမှု ဖြစ်သည့် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၄၀၃ အရသာ ပြစ်မှု တွေ့ရှိသည်ဟု ယူဆ၍ အပြစ်ဒဏ် စီရင်ထားခဲ့ရကား၊ ထိုသို့ ပြစ်မှု တွေ့ရှိခြင်းမှာ မူပြစ်ကြောင်းရာများအရ၊ မှားယွင်း ချုတ်ချော်ခြင်း ရှိ မရှိသာ ဤရုံး တော်မှ ပြင်ဆင်သည့် ရုံး အနေနှင့် အရေးယူ သုံးသပ်ခွင့် ရှိပေတော့သည်။ ထို့တွက် ဤင်းအချက်နှင့် ပတ်သက်၍ ဆင်ခြင်သော်၊ အောက်အယူခံရုံးတော်မှ ဖေါ်ပြခဲ့သည့် တိုင်း၊ လျှောက်ထားသူသည်၊ လွန်ခဲ့သည့် တနှစ်ခန့်က၊ ထံဆိပ်ဇာတ်ခေါင်း စက္ကူများ ရောင်းရငွေ ၂,၃၅၀ ကျပ်ကို လျှောက်ခံရသူများက အကြိမ်ကြိမ် တောင်းဆိုသော်

၁၉၆၃

ဦးသုဉ်မောင် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ။

လည်း၊ ပြန်လည် ပေးအပ်ခြင်း မပြုသေးကြောင်းကို မငြင်းဆိုနိုင်ရကား၊ အင်၊ အင်၊ ဘကျော်ကျီ နှင့် ဘုရင်မင်းမြတ် (၁) စီရင်ထုံးတွင်၊

> **"Where a person makes use of money belonging to another without the latter's consent, and contrary to the purpose for which possession thereof has been given by the latter to the former, the intention of the person so making use of that** money must *prima facie* be dishonest within the meaning **of S. 24."**

ပြဆိုချက်အရ၊ လျှောက်သူသည်၊ ထိုငွေများကို မရိုးမဖြောင့်သော သဘောနှင့် အလွဲသုံးစားခြင်းပြုထားသည်ဟု အယူခံရုံးတော်မှ ယူဆဆုံးဖြတ်ထားခြင်းမှာ၊ မှန်ကန်သည်ဟု လက်ခံရပေမည်။

တဖန် လျှောက်ထားသူ တွက် လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်သည့် ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက၊ လျှောက်ထားသူသည်၊ လျှောက်ခံရသူ စွဲဆိုသကဲ့သို့ ငွေ ၆,၀၀၀ ကျပ်ကို ရရှိခဲ့ခြင်း မရှိကြောင်း ထင်ရှားသည့်ပြင်၊ လျှောက်ထားသူကလည်း ငွေအချို့ အလဲလဲပြန်ပေးကြောင်း ထောက်ခံချက် ရှိသဖြင့်၊ ငွေ အပေးအယူနှင့် ပတ်သက်၍သာ အငြင်းပွါးခြင်းဖြစ်သောကြောင့် အမှုမှာ တရားမမှုသာ ဖြစ်ပါသည်ဟု ပြဆိုချက်နှင့် ပတ်သက်၍၊ ဘုရင်မင်းမြတ် နှင့် ဘာရမ်ကျီ၊ ဂျင်ဆက်ဂျီ၊ ချဲဝါလာ (၂) အမှုတွင်၊

> **"In a case of criminal misappropriation it is sufficient if the prosecution establishes that some of the money mentioned in the charge has been misappropriated by the accused, even though it may be uncertain what is the exact amount so misappropriated."**

ဟုပြဆိုထားရကား၊ ယခုအမှုမှာ၊ လျှောက်ထားသူ ပြဆိုသကဲ့သို့ တရားမမှုသာ ဖြစ်ပါသည်ဟု သဘောတူညီ လက်ခံနိုင်ရန် မဖြစ်ပေ။ ထို့တွက်၊ ယခုပြင်ဆင်မှုတွင်၊ လျှောက်ထားသူ ကိုးကား တင်သွင်းခဲ့သည့် အချက်တို့မှာ အောက်အယူခံရုံးတော်မှ ချမှတ်ခဲ့သည့် အမိန့်သည်၊ ဥပဒေအရ မှားယွင်း ချုတ်ချော်ခြင်း ရှိနေသဖြင့်၊ ပြင်ဆင်သင့်ကြောင်း မည်သို့မျှ မတွေ့ရှိရသဖြင့်၊ ယခုလျှောက်လွှာကို ခွင့်ပြု လက်ခံနိုင်ရန် မဖြစ်သဖြင့်၊ ပယ်ရပေမည်။

ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ ဤပြင်ဆင်မှု လျှောက်လွှာကို ပလပ် လိုက်သည်။

---

(၁) အေးအိုင်းအာ(ရှ်)၊ ၁၉၃၅၊ ရန်ကုန်၊ စာ ၄၅၃။

(၂) အေးအိုင်းအာ(ရှ်)၊ ၁၉၂၈၊ ဘုံဘေ၊ စာ ၁၄၈။

တရားမအယူခံ

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်ရွှေဘုံ။

အော်ဝင်ထရေဒင်ကုမ္ပဏီ † ၁၉၆၃
ဇွန်လ ၁၅ ရက်။
နှင့်
ယူနိုက်တက်လိုင်းနား အော့ဂျင်စီ အော့(ဖ်)ဘားမားလီမိတက် ပါ ၂ *

ရေလမ်းခရီးဖြင့် ပစ္စည်းများ သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်း၊ ပစ္စည်းများ မပေးအပ်သည့်အတွက် တရားစွဲရန် ကာလစည်းကမ်းသတ်အချိန်မည်သည့်နေ့မှစ၍ ရေတွက်ရန် သင့်ခြင်း။

တရားလိုသည်၊ သံချောင်းလုံးများကို ဟောင်ကောင်မှ မှာယူရာ၊ တရားခံ ကုမ္ပဏီပိုင်သဘော်နှင့် ပို့လိုက်ရာ၊ သဘော် ရောက်ရှိသော်လည်း ပစ္စည်းများကို မရရှိသဖြင့် တရားစွဲဆိုလေသည်။ အမှုဌ် ကာလစည်းကမ်းသတ် ကာလနှင့် ပတ်သက်၍ အငြင်းပွါးရာ တရားလိုများက ထိုကာလတွင် တရားခံများက ကုန်များကို ရှင်းလင်းပေးရန် စာပေး စာယူဖြင့် စေ့စပ်နေသည့် ကာလမပါဝင်ဘဲ၊ ပေးဆိုရန် အတိအလင်း ငြင်းဆိုသည့်နေ့မှသာစ၍ ရေတွက်သင့်သည်ဟု လျှောက်ထားလေသည်။

အောက်ရုံးက တရားလိုများသည် ကာလစည်းကမ်းသတ်အချိန် ကျော်လွန်မှ စွဲဆိုခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်သဖြင့် တရားရုံးချုပ်သို့ အယူခံဝင်ရာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ကာလစည်းကမ်းသတ် ဥပဒေ အပိုဒ် (၃၁) အရ၊ ပစ္စည်းများကို ပေးအပ်သင့်သည့် အချိန်ဟု ဆိုရာ၌၊ သဘော် ဆိပ်ကမ်းမှ ထုတ်ခါသည့်နေ့မှစ၍ ရေတွက်ရန် ဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့် အမှုကို ထိုနေ့မှတန့်စ်အတွင်း စွဲဆိုရန် ဖြစ်သည်။ စာပေး စာယူ ဆက်သွယ်ခြင်းမပြတ်ခဲ့သဖြင့်၊ ကာလစည်းကမ်းသတ်အချိန် ထိခိုက်ခြင်းမရှိပါ ဟူသော လျှောက်ထားချက်ကို လက်မခံနိုင်။

Jugal Kishore v. *G.I.P. Ry. Company & another*, A.I.R. (1923) All., pp. 22 and 24 ကို ရည်ညွှန်း၍ ခွဲခြားပြသည်။

Chian Siam Line by their Local Agents Chip Hwat v. *Nay Yi Yi Store*, (1954) B.L.R., p. 270 and *East and West Steam Ship Co.* v. *S. K. Ramalingam Chettiar*, A.I.R. (1960) Supreme Court, p. 1058 ကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဦး ဩ။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။မစ္စတာ မန်တေးရိုး။

---

* ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမအယူခံမှု အမှတ် ၆၈။

† ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှု အမှတ် ၆၅၃ တွင် ၃၀-၆-၆၁ နေ့စွဲပါ၊ ရန်ကုန်မြို့တော် ဒုတိယ တရားမ တရားသူကြီးရုံးတော်၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၃

ဒေါင်ထရေဒင် ကုမ္ပဏီနှင့် ယူနိုက်တက် လိုင်းနားအော ကူးစိုးအော့(ဇ်) ဘားမား လိမိတက် ပါ ၂။

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်။ ။ယခုအမှုမှာ၊ အယူခံတရားလို အောင်ထရေဒင် ကုမ္ပဏီမှာ၊ ရန်ကုန်မြို့ တရားမရုံး၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှု အမှတ် ၆၅၃ တွင်၊ တရားလိုအဖြစ်၊ အယူခံတရားခံများဖြစ်သူ သဘော်ကုမ္ပဏီနှင့် ရန်ကုန်မြို့ရှိ သဘော်ကိုယ်စားလှယ်များအပေါ်၊ တရားခံများအဖြစ် ငင်းတို့ကုမ္ပဏီအတွက် ဟောင်ကောင်မြို့မှ၊ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ မေလက၊ ၅/၁၆" × ၁၀′ − ၂၀′ အရွယ်အစားရှိ၍၊ ၆ တန်လေးသည့် သံချောင်းလုံး အထုပ် ၆၀ ကို၊ ဒုတိယ အယူခံတရားခံ သဘော်ကုမ္ပဏီပိုင် "အင်မ်၊ ဗွီ၊ ဘရာဒီဘရက်" သဘော်နှင့် တင်ပို့ခဲ့ရာ၊ ထိုသဘော်သည်၊ ရန်ကုန် ဆိပ်ကမ်းသို့ ဇွန်လတွင် ဆိုက်ကပ်၍ ပစ္စည်းများ ချခဲ့သော်လည်း၊ မိမိတို့ ပစ္စည်းများကို မရရှိသဖြင့်၊ ထိုပစ္စည်းအတွက် နစ်နာသည့် လျော်ကြေး ငွေပေါင်း ၆,၁၀၀ ကျပ် ရရှိရန် တရားစွဲဆိုခဲ့လေသည်။ ထိုသို့တရားစွဲဆိုရာတွင် အယူခံ တရားလိုများက ပြဆိုသည်မှာ သဘော်သည် ရန်ကုန်ဆိပ်ကမ်းသို့ ဆိုက်ကပ်ချိန်မှစ၍၊ ပစ္စည်းများရယူနိုင်ရန် ကြိုးစားခဲ့သော်လည်း မရရှိသဖြင့်၊ ပဌမအယူခံတရားခံထံ၊ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၅ ရက် နေ့က အကြောင်းကြား၍ စောင့်ဆိုင်းခဲ့ကြောင်း။ ထို့နောက် ပဌမ အယူခံ တရားခံထံမှ၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၄ ရက်နေ့စွဲပါ စာအရ၊အရေးယူ ဆောင်ရွက်နေကြောင်း နောက်ဆုံးစာသာ ရရှိသဖြင့်၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂ ရက်နေ့တွင်ရွေ့နေထံမှ ပစ္စည်း၊ သို့မဟုတ် တန်ဘိုးငွေ ၆,၁၀၀ ကျပ်ကို ပေးဆပ်ရန် တောင်းဆိုသောခါမှသာ၊ အယူခံ တရားလိုသည် စည်းကမ်းသတ် အချိန်ကျော်လွန်နေပြီဖြစ်သဖြင့် တောင်းဆိုသည့် တရားခံများက၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၅ ရက်နေ့တွင်၊ မပေးဆပ်နိုင်ကြောင်းနှင့် အယူခံငွေကိုလည်း မရထိုက်ပါဟု ပြန်ကြားသဖြင့်၊ အမှုကို စွဲဆိုရခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဟု ဖေါ်ပြလေသည်။

အယူခံ တရားခံများက၊ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ မေလ ၁၈ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ဒုတိယ အယူခံ တရားခံ ကုမ္ပဏီမှ ထုတ်ပေးခဲ့သည့် သဘော်ဘ ကုန်တင် လက်မှတ် (**Bill of Lading**) အရ၊ အယူခံတရားလို ကုမ္ပဏီအတွက်၊ မျဉ်းကြောင်းအနီ အမှတ်အသားပါ၊ သံချောင်းလုံးအထုပ် ၆၀ ကို၊ "ဘရက်ဒီဘရက်" သဘော်နှင့် ယူဆောင်လာ၍၊ ရန်ကုန် ဆိပ်ကမ်း၌၊ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၆ ရက်နေ့တွင် သဘော်မှ ထိုပစ္စည်းအပါအဝင် ပစ္စည်းများကို ချပေးခဲ့ကြောင်း။ သို့သော် အယူခံ တရားလိုများတို့သည်၊ မိမိတို့ တာဝန်ရှိသည့်အတိုင်း၊ ထိုပစ္စည်းများကို သဘော်မှ ချလျှင် ချခြင်း၊ သို့မဟုတ် နောက်နေ့တွင် ရယူနိုင်ရန် ပျက်ကွက်ခဲ့သည့်ပြင်၊ ကုန်မရရှိ ဖပျောက်ဆုံးနေကြောင်းကို၊ ဥပဒေအရ၊ ကုန်ပစ္စည်းများသဘော်မှ ချပြီး၊ ၃ ရက်အတွင်း၊ သဘော်ကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်သူ ဒုတိယ အယူခံ တရားခံ ထံသို့ အကြောင်းကြား နို့ တစ်စာ မပေးပို့ခဲ့၊ ကုန်တင် လက်မှတ (**Bill of Lading**) ကိုပင်၊ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၇ ရက်နေ့တွင်မှ ပေးပို့ခဲ့၍၊

ဟုခု အမှုကို၊ သဘော်ဟ ပစ္စည်းများချပြီး၊ ၁ နှစ်ကျော်လွန်မှ စွဲဆိုခဲ့သဖြင့်၊ ယခုအမှုမှာ ကုန်တင် လက်မှတ်ပါ။ စည်းကမ်းအရနှင့် စည်းကမ်းသတ် ဥပဒေအရ၊ ကာလစည်းကမ်း သတ် ကျော်လွန် နေပြီ ဖြစ်သဖြင့်၊ တရားစွဲဆိုသည့်အတိုင်း ဒီကရီမရထိုက်ပါဟု၊ ချေပ ကန့်ကွက်လေသည်။

ခရုင်ခု အောင်ထရေဒင် ကုမ္ပဏီ နှင့် ယူနိုက်တက် လိုင်းနှင့်အေ ကျင်စီအော့ (၆) ဘာမားလိမိတက် ပါ ၂။

ထို့တွက်၊ စစ်ဆေးသည့်ဂုံးမှ အောက်ပါကောက်ချက်များကို ထုတ်နုပ်ခဲ့လေသည်။

ISSUES.

1. **Is the Plaintiff firm registered under the Partnership Act ?**
2. **Is the suit barred by limitation ?**
3. **Is the suit bad for misjoinder of parties ?**
4. **Is the 1st Defendant a proper party to the suit ?**
5. **Were the goods referred to in paragraph 1 of the Plaint landed from the m.v. "Bradeverett". If so, is the Shipping Company free from all responsibility ?**
6. **Did the Plaintiffs give notice of loss or damage as required by the bill of lading?**
7. **To what relief if any is the plaintiff entitled ?**

အထက်ပါ ကောက်ချက်များနှင့် ပတ်သက်၍၊ စစ်ဆေးသူ တရားသူကြီးက၊ သက်သေခံချက်များအရ၊ ကောက်ချက် အမှတ် ၁၊ ၃၊ ၄ တို့ကို တရားလိုဖြစ်သူ အယူခံ တရားလိုအတွက် အသာပေး ဖြေဆိုသော်လည်း၊ အရေးပါ၊ အဓိက ကောက်ချက် ဖြစ်သည့်ကာလ စည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်ခြင်း ရှိ မရှိဆိုသည့် တတိယ ကောက်ချက် နှင့် ကျန်အခြား ကောက်ချက်တို့ကို အယူခံ တရားခံများအတွက်အသာပေး ဖြေဆိုရာဝယ်၊ အယူခံ တရားလို၏ အမှုမှာ ကာလစည်းကမ်းသတ် အချိန် ကျော်လွန်မှ စွဲဆိုခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည့်ပြင်၊ ကုန်တင် လက်မှတ် (**Bill of Lading**) စည်းကမ်း သတ်အချက် ၁ အရလည်း၊ အခြင်းဖြစ် ပစ္စည်းများ သယ်ဆောင်လာသည့်သဘော်ဘက၊ ဆိပ်ကမ်းတွင် ချပေးပြီးသဖြင့်၊ ၎င်းတို့မှာ ထိုပစ္စည်းအတွက်၊ နောက်ထပ် တာဝန် မရှိတော့ကြောင်း၊ ထင်ရှားသည်ဆိုပြီး၊ အယူခံ တရားလို စွဲဆိုသည့် အမှုကို စရိတ်နှင့် တကွ ပလပ်လိုက်လေသည်။

ထို့တွက်၊ အယူခံတရားလိုက၊ ယခုအယူခံမှုကို တင်သွင်းရာဝယ်၊ စစ်ဆေးသူ ပညာရှိ တရားသူကြီးသည်၊ အရေးယူ တရားစွဲဆိုနိုင်ရန်၊ စည်းကမ်းသတ်ခွင့်ပြုသည့် တန္ဒစ် အချိန်ကို၊ ပစ္စည်းများကို မပေးအပ်နိုင်တော့ပါဟု အယူခံ တရားခံများက ပြန်ကြား ခဲ့သည်၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၅ ရက်နေ့မှစ၍သာ ရေတွက် သင့်ပါလျက်၊ ပစ္စည်း တင်ဆောင်လာသည့် သဘော်ဆိပ်ကမ်းမှ ပြန်လည် ထွက်ခွါသွားသည်၊ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊

၁၉၆၃

အောင်ထရင်
ကုမ္ပဏီ
နှင့်
ယူနိုက်တက်
လိုင်းနားအေ
ကျင်စီအော့(ဖ)
ဘားမားလီမိ
စက် ပါ ၂။

ဇွန်လ ၉ ရက်နေ့မှစတင် ရေတွက်ပြီး၊ ယခုအမှုမှာ စည်းကမ်းသတ် အချိန်ကျော်လွန်နေပြီးဟု ယူဆ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ခြင်းမှာ၊ များစွာ မှားယွင်း ချွတ်ချော်နေသည့်ပြင်၊ အယူခံတရားလိုများ စွဲဆိုသည့် အမှုမှာ၊ သဘော်ဂ က ပစ္စည်းများ ရန်ကုန် ဆိပ်ကမ်းသို့ မရောက်ရှိ လာသောကြောင့်မဟုတ်၊ အခြင်းဖြစ်ကုန်ကဲ့သို့ ထင်ရှားစွာ မှတ်သား ထားခြင်းမရှိသည့် ပစ္စည်းများအတွက်၊ ရန်ကုန် ဆိပ်ကမ်းဥပဒေ လိုအပ်ချက်အရ၊ ပစ္စည်းများကို ကုန်ချသည့် ဆိပ်ကမ်းတွင် မချဘဲ၊ ခရီးသည်များအတွက် ဆိပ်ကမ်းဌာနချခဲ့သဖြင့် သဘော်ဂကိုယ်စားလှယ်သည် မှာယူသူအား အပ်ပေးရန် တာဝန် ဝတ္တရားရှိလျက်၊ ထို့သို့ပေးအပ်ခဲ့ခြင်း မရှိသောကြောင့်၊ အယူခံတရားလိုသည်၊ ၎င်းပစ္စည်းများအတွက် နစ်နာကြေးကို၊ အယူခံ တရားခံများထံမှ ရထိုက်ပါသည်ဟုပြဆိုလေသည်။

အထက်ပါ ပြဆိုချက်များနှင့် ပတ်သက်၍၊ အယူခံ တရားလိုက၊ ပစ္စည်းများ တင်ဆောင်လာသည့် သဘော်ဂ ရန်ကုန်ဆိပ်ကမ်းသို့၊ ဇွန်လတွင် ဆိုက်ကပ်ချိန်မှစ၍၊ အခြင်းဖြစ်ပစ္စည်းများကို ရယူရန် ကြိုးစားခဲ့သော်လည်း မရရှိ၍၊ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၅ ရက်နေ့တွင်၊ ပဌမအယူခံတရားခံအား အကြောင်းကြားခဲ့သော်လည်း ပြန်စာမရ၊ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၉ ရက်နေ့တွင်မှ အယူခံတရားခံထံမှ သက်သေခံ (ဒီ) စာအရ၊ပစ္စည်းများ တွေ့ရှိကြောင်း အကြောင်းကြားသဖြင့်၊ သံလုံးများကို သွားကြည့်ရာ၊ မိမိတို့မှာယူခဲ့သည့် ပစ္စည်းမဟုတ်ကြောင်း။ ကုန်တင် လက်မှတ်တွင် ဖေါ်ပြထားသည့် အတိုင်းအစားနှင့် မကိုက်ညီသည်က ပေါ်လွင်နေသဖြင့်၊ မိမိတို့ ရယူရန် ငြင်းဆိုပြီး ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၄ ရက်နေ့က အယူခံတရားခံထံ အကြောင်းပြန်ခဲ့ကြောင်း။ သို့သော် အယူခံတရားခံများက၊ ၎င်းတို့၏ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၅ ရက်နေ့စွဲပါ၊ သက်သေခံ(အီး) စာအရ၊ တွေ့ရှိသည့် သံလုံးထုပ် ၅၆ ထုပ်ကို မိမိတို့မှာယူသည့် ကုန်အစား ထုပ်ယူရန်၊ မေတ္တာရပ်ခံ ခဲ့သော်လည်း၊ မိမိတို့က ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၁၃ ရက်နေ့စွဲပါ၊ သက်သေခံ အမှတ် ၂၊ စာအရ ငြင်းဆိုလိုက်ကြောင်း။ ထို့နောက် အယူခံ တရားခံများနှင့် အခြင်းဖြစ်ပစ္စည်းများနှင့် ပတ်သက်၍၊ စာပေး စာယူများ ပြုလုပ်နေ၍၊ အယူခံ တရားခံများ တောင်းဆိုချက်အရ၊ ပစ္စည်းတင် လက်မှတ် (**Bill of Lading**) ကို၊ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၆ ရက်နေ့က အယူခံတရားခံများထံ ပေးပို့ခဲ့ကြောင်း။ ထို့နောက် အယူခံတရားခံများက၊ ၎င်းကိစ္စ ဖြေရှင်းရန်နှင့် ပတ်သက်၍ အရေးယူနေကြောင်းကို၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ ဖေဖေါ်ဝါရီလ ၁၄ ရက်နေ့စွဲပါ၊ သက်သေခံ အမှတ် (အင်နှံ) အရ ပေးပို့ရရှိခဲ့ပြီးနောက်၊ အကြောင်းတစုံတရာမှ မသိရသဖြင့်၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ မေလ ၃၁ ရက်နေ့က သက်သေခံ အမှတ် ၇ စာကို၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၃ ရက် နေ့ နောက်ဆုံးထား၍ အကြောင်းပြန်ကြားခြင်းမရှိက၊ တရားဥပဒေ အရ အရေးယူမည် ဖြစ်ကြောင်း အကြောင်းကြားခဲ့

သော်လည်း၊ မည်သို့မျှ ပြန်ကြားခြင်း မပြုသဖြင့် ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂ ရက် နေ့တွင်၊ သက်သေခံ (အို) ၌နေ နို့တစ်စာ ပေးပို့လိုက်သည်တွင်မှ၊ အယူခံ တရားခံများက၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၅ ရက် နေ့စွဲပါ၊ ၌နေထဲမှ ပြန်စာ နို့တစ်စာ အရ၊ တန်ဘိုး တောင်းဆိုသည်ကို မပေးနိုင်။ စည်းကမ်း သတ် ကျော်လွန်နေပြီး ဖြစ်ကြောင်း အတိအလင်း ငြင်းဆိုလေသည်။ ထိုသို့ အခြင်းဖြစ် ပစ္စည်းများနှင့် ပတ် သက်၍၊ အယူခံ တရားခံများက၊ ရှင်းလင်းပေးရန် အရေးယူ ဆောင်ရွက်ဆဲဖြစ် သည်ဟု ဝန်ခံခဲ့ပြီးမှ၊ တန်ဘိုးကို လျော်ပေးရန်ကို၊ အယူခံတရားခံများက၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၅ ရက်နေ့တွင်မှ အတိအလင်း ငြင်းဆိုခဲ့သဖြင့်၊ ကာလ စည်းကမ်း သတ် အချိန်ကို ထိုနေ့မှသာ စတင် ရေတွက်သင့်ကြောင်းကို ***Jugal Kishore*** **v.** ***G.I.P.RY. Company and another*** (1) စီရင်ထုံးကိုမှီငြမ်းပြု၍၊ အလား တူအမှုမျိုး ဖြစ်ပါသည်ဟု ပြဆိုလေသည်။ သို့သော် ၎င်းစီရင်ထုံးမှာ၊ ယခုအမှုမှာကဲ့သို့၊ ရေလမ်းခရီးဖြင့် ပစ္စည်း သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းနှင့် မသက်ဆိုင်။ မီးရထားနှင့်ကုန်းလမ်း သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းအဘက်သာ ဖြစ်သဖြင့်၊ ခြားနားခြင်းရှိနေပေသည်။ အဘယ် ကြောင့်ဆိုသော်၊ ယခုကဲ့သို့အခြားတိုင်းတပါးမှ ရေလမ်းခရီးဖြင့်၊ မြန်မာပြည်တွင်းသို့ ပစ္စည်းမှာယူသည့် အမှုမျိုးတို့သည်၊ **Burma Carriage of Goods by Sea Act** နှင့်သာ အကြုံးဝင်ကြောင်းကို၊ ***Chian Siam Line by their Local Agents Chip Hwat*** **v.** ***Nay Yi Yi Store*** (2) စီရင်ထုံးတွင်၊ အတိအလင်း ပြဆိုထား သောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။ ထိုအက်ဥပဒေအပိုင်း ၃၊ စာပိုဒ် ၆ (**Article III, Clause 6**) ၏ တတိယအပိုဒ်မှာမူ၊ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်လေသည်။

> **" In any event the carrier and the ship shall be discharged from all liability in respect of loss or damage unless suit is brought within one year after delivery of goods or the date when the goods should have been delivered."**

ယခုအမှုတွင်လည်း၊ အထက်ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်အရပင် သဘောတူညီ၍၊ ပစ္စည်းများ ကို သယ်ဆောင်လာခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်ကို၊ သက်သေခံ အမှတ် ၈၊ ကုန်တင် လက်မှတ် (**Bill of Lading**) ကျောဘက်ပါ စည်းကမ်းချက်များတွင်၊ စည်းကမ်းချက် အမှတ် ၁၉ တွင်၊ အတိအလင်း ပြဆိုထားလေသည်။ တဖန်၊ စည်းကမ်းသတ် ဥပဒေ **Article ၃၁** အရ၊ ယင်းကဲ့သို့ အမှုမျိုးတွင်၊ အမှုစွဲဆိုရန် ခွင့်ပြုသည့် စည်းကမ်းသတ် ကာလ အပိုင်းအခြားမှာပစ္စည်းများကို ပေးအပ်သည့် နေ့မှ တနှစ်အတွင်း ဖြစ်ရမည်ဟု ပြဆိုထားရကား၊ ထိုသို့ စွဲဆိုခွင့် ရှိသည့်စည်းကမ်းသတ် အပိုင်း အခြားဖြစ်သည့် တနှစ် ကာလကို၊ မည်သည့် နေ့မှစတင် ရေတွက်ရမည်ကိုသာ၊အဓိက စဉ်းစားရန် ရှိပေသည်။

၁၉၆၃

အောင်ထရေဒင် ကုမ္ပဏီ နှင့် ဟူနိုက်တက် လိုင်းနားအော ဂျင်စီအော့ (၆) ဘားမားလိမိတက် ပါ ၂။

(1) A.I.R. (1923) All., pp. 22 and 24. (2) (1954) B.L.R., p. 270.

၁၉၆၃

အောင်ထရေဒင်
ကုမ္ပဏီ
နှင့်
ယူနိုက်တက်
လိုင်းနှားအေ
ဂျင်စီအော့(စ်)
ဘားမားလိမိ
တက် ပါ ၂။

ငင်းအချက်နှင့် မတ်သက်၍ အယူခံတရားလိုအတွက်လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်သည့် ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက၊ အခြင်းဖြစ် ပစ္စည်းများနှင့် မတ်သက်၍ အယူခံတရားခံများက၊ ရှင်းလင်းပေးရန် ဆောင်ရွက်ဆဲ ဖြစ်သည်ကို၊ မိမိတို့ထံ အကြောင်းကြားစေ့စပ်ခြင်း ရှိနေသဖြင့်၊ ငင်းတို့က ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၁၃ ရက် နေ့မှ ပေးဆိုရန်ကိုအတိ အလင်း ငြင်းဆိုသဖြင့်၊ ထိုရက်မှသာ ခွင့်ပြုသည့် တန့်စ်အချိန် ကာလစည်းကမ်းသတ် အပိုင်း အခြားကိုရေတွက်သင့်ပါသည်ဟု အထက်ပေါ်ပြပါ *Jugal Kishore* (1) အမှုကို ကိုးကားလျောက်ထားလေသည်။

သို့သော်၊ ယခုကဲ့သို့ (Carriage of Goods by Sea Act, Schedule Article III, Para 6, Clause 3) အကြုံးဝင်သည့် အမှုမျိုးတွင်၊ ခွင့်ပြုကာလ စည်းကမ်းသတ် အပိုင်းအခြားဖြစ်သည့် တန့်စ်သော အချိန်ကို မည်သည့်နေ့ရက်မှ စတင် ရေတွက်ရမည် ဖြစ်သည်ကို အဆက်ဆက်မှ ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည့် စီရင်ထုံးများကိုပါ ထည့်သွင်း၍၊ ကျယ်ပြန့်စွာ စဉ်းစားခဲ့သည်။ ***East and West Steam Ship Co.*** **v.** ***S. K. Ramalingam Chettiar*** (3) ၏၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ် စီရင်ထုံးတွင် အောက်ပါအတိုင်း ရှည်ညွှန်း ပြဆိုဆုံးဖြတ်ခဲ့လေသည်။

> **"Whatever be the proper mode of ascertaining the date when** delivery 'ought to be made' under Art. 31 of the Limitation Act—whether that be the reasonable time for delivery **in the circumstances of the case or the date when after correspondence the carrier intimates its inability to deliver or the date of the final repudiation of the claim on a claim for compensation having been made or in the case of part delivery the date when the bulk of the consignment was delivered—the date when the goods should have been delivered for the purpose of the Third Clause of the 6th paragraph of Art. III of the Carriage of Goods by Sea Act is the date when the ship by which the goods were contracted to be carried has** left the port at which delivery was to be made." (Para 29).
>
> "The arrival at port of the vessel by which the goods have been contracted to be carried being known and the departure **being equally an ascertainable thing and the duty of the carrier being necessarily to complete the delivery before leaving the port, the date by which the delivery should have been made is already a fixed point of time and later correspondence, claims or repudiation thereof can in no way change it." (Para 28).**

(3) A.I.R. (1960) Supreme Court, p. 1058.

ထိုသို့ဆုံးဖြတ်ချက်၌ ၎င်းစီရင်ထုံး စာမျက်နှာ ၁၀၆၅ တွင်၊ တရားဝန်ကြီးမျာ်းက၊ ယခင်က ထိုစည်းကမ်းသတ်အချိန်ကို ရေတွက်ရာ၌၊ တရားခံကုမ္ပဏီကပေးအပ်ရန် နောက်ဆုံးငြင်းဆိုသည့်နေ့ရက်မှသာ၊ စတင် ယူရမည်ဟုဆုံးဖြတ်ခဲ့ခြင်းမှာ၊ မှန်ကန်သည်ဟုမဆိုနိုင်ဟု ဖော်ပြထုတ်ဝင် အောက်ပါတိုင်းအကြောင်းပြလေသည်။

ခရုဖြ၃ အောင်ထရေဒင် ကုမ္ပဏီ နှင့် ယူနိုက်တက် လိုင်းနားအော ဂျင်စီအော့ဖ် ဘားမားလီမိ တက် ပါ ၂။

"Most, if not all of the cases which have considered the question of the ascertainment of the date when the goods 'ought to be delivered' for the purpose of Article 31 deal with cases of transport by Railways where no date has been or can be specified in the contract for carriage. We cannot however ignore the fact that the conditions of carriage of **goods by ship** are **essentially different from contracts** of carriage of goods by Railway in one respect, *viz.*, that whereas in contracts of carriage of goods by Railways there is **ordinarily no knowledge as to by which particular train the** goods will be despatched nor is there any undertaking by the Railways as regards such trains, there is ordinarily in contracts of carriage of goods by sea a distinct arrangement that the goods will be shipped by a particular vessel."

တဖန်ဆက်လက်၍ဖော်ပြသည်မှာ—

"But whether the delivery has to be made to the consignee at the ship's side or is made on the quay side there can be little doubt that the carrier's duty is to start the delivery of goods as soon as the ship arrives at the port of destination and to complete the delivery before the ship leaves the port. In a particular case the carrier may not do his duty that cannot however alter the fact of the existence of his duty to complete the delivery between the arrival of the ship at the port and the departure of the ship from the port. If as regards any particular goods this duty remains unperformed at the time when the ship leaves the port there can be no escape from the conclusion that the point of time when the ship leaves the port is the latest point of time by which the goods should have been delivered."

ထိမှုတဆင့်၊ ယခုအမှုမှာကဲ့သို့ သဘော်ာတူက်ခ်ျုပ်ိုးနောက်၊ အခြင်းဖြစ် ပစ္စည်းနှင့် ပတ်သက်၍၊ သဘော်ာ ကုမ္ပဏီနှင့် အခြေ အတင် စာပေး စာယူ ဆက်သွယ်ခြင်း မပြတ်ခဲ့သဖြင့်၊ ကာလစည်းကမ်းသတ် အချိန်ကို ထိခိုက်ခြင်း မရှိပါဟုလည်း မယူဆ

၁၉၆၃

အောင်ထရေဒင်
ကုမ္ပဏီ
နှင့်
ယူနိုက်တက်
လိုင်းနားအော
ဂျင်စီအော့ဖ်
အားမားလိမိ
တက် ပါ ၂။

နိုင်ငြောင်းကို၊ အထက်ပါ စီရင်ထုံး စာမျက်နှာ ၁၀၆၇ တွင်၊ အောက်ပါ အတိုင်း ဆက်လက်ပြဆိုထားလေသည်။

"The fact that after this point of time correspondence started between the carrier and the consignee as regards the failure to deliver and at a later point of time the carrier communicates his inability to deliver cannot affect this question. Nor can the ultimate repudiation of any claim that may be made by the shipper or the consignee affect the ascertainment of the date when the goods should have been delivered. The arrival at port of the vessel by which the goods have been contracted to be carried being known and the departure being equally an ascertainable thing and the duty of the carrier being necessarily to complete the delivery before leaving the port, the date by which the delivery should have been made is already a fixed point of time and later correspondence, claims or repudiation thereof can in no way change it."

သို့ဖြစ်ရကား၊ အယူခံ တရားလိုများက၊ အယူခံ တရားခံများကို အခြေးဖြစ် ပစ္စည်းနှင့်ပတ်သက်၍၊ ရှင်းလင်းပေးရန်တာဝန်ယူအကြောင်းကြားခဲ့ပြီး၊ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၁၃ ရက်နေ့တွင်မှ မပေးနိုင်ကြောင်း အတိအလင်း ငြင်းဆိုခြင်း ပြုခဲ့ပါသည်ဟု တင်ပြချက်တို့မှာ၊ မှန်ကန်စေကာမူ၊ ထိုအချက်မှာ အယူခံ တရားလိုတို့ အား၊ မည်သို့မျှ အထောက် အကူ မပြုနိုင်ကြောင်းမှာ၊ အထက်ပါ စီရင်ထုံးပါ ပြဆို ချက်များ အရ၊ ထင်ရှား နေပေသည်။

ထို့တွက်၊ ၎င်းပြဆိုချက်များကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားမူ၊ အယူခံ တရားလိုများသည်၊ ထိုအကြောင်း အရာများကို ထောက်ထားပြီး အရေး မယူခြင်းအတွက်၊ ၎င်းတို့၏ ခံစားခွင့်မှာ၊ စည်းကမ်းသတ် အချိန်ကြောင့် ဆုံးရှုံးပြီဟု ယူဆပါက၊ များစွာမှ တရား မျှတမှု မရှိပါဟု လျှောက်ထားသည်မှာ စဉ်းစားသင့်သည် ဆိုစေဦး၊ ထို အချက်များ ကြောင့်၊ ကာလ စည်းကမ်းသတ် အချိန်ကို ကျော်လွန် ခွင့်ပြုနိုင်ခြင်း မရှိကြောင်းကို အထက်ပါ စီရင်ထုံးက ပြဆိုထားသည် တကြောင်း။ ယခုအပူတွင်၊ အယူခံ တရားလို၏ အစစ်ခံချက်တွင် ၎င်းတို့က ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ မေလ ၃၁ ရက်နေ့က၊ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၃ ရက်နေ့ နှောက်ဆုံး ထားပြီး၊ ဖြေငြင်း မပေးပါက၊ အရေးယူမည့် အကြောင်း အယူခံ တရားခံများထံ အကြောင်းကြားခဲ့သည် ဆိုလျက်၊ မည်သည့် အတွက်၊ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၃ ရက်နေ့ နောက်ရက် အနည်းငယ် အတွင်း အရေးမယူဘဲ၊ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၄ ရက်နေ့မှသာ၊ ယခု အမှုကို စွဲဆိုခြင်း ပြုသည်ကို လုံလောက်

သည့် အကြောင်းမပြ၊ သဘော်မှာ၊ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၈ ရက်နေ့မှ ဆိပ်ကမ်းက ခွါသဖြင့်၊ ကာလ စည်းကမ်းသတ် အချိန်မှာ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၈ ရက်နေ့တွင် ကုန်ဆုံး သဖြင့်၊ ၎င်းတို့ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ မေလ ၃၀ ရက်နေ့စွဲပါ စာအရ၊ အရေးယူ တရား စွဲဆိုခဲ့သော်၊ အချိန် အတွင်း ကျရောက်မည် ဖြစ်ပေသည်။

ဥပဒေ

အောင်တရား ကုမ္ပဏီ ယူနိုက်တက် လိုင်းစားတေ ကျင်းစောဘွဲ့ အားလားဝင်ငွေ ခွန် ပါ ၂။

တဖန်၊ အယူခံ တရားလိုများက၊ အခြင်းဖြစ် ပစ္စည်းမှာ ထင်ရှားစွာ မှတ်သား ထားခြင်း မရှိ၊ ထိုပစ္စည်းကိုလည်း ကုန်များ ချရိုး ချစဉ် ဆိပ်ကမ်းတွင် မချဘဲ၊ ပဌမ အယူခံ တရားခံ၏ တာဝန် အရ၊ ခရီးသည် ဆိပ်ကမ်း၌ ချခဲ့သဖြင့် ၊ ထိုပစ္စည်း မိမိတို့ အား မအပ်နှင်ခဲ့သည့် အတွက်၊ အယူခံ တရားခံများတွင်လုံး၀ တာဝန်ရှိပါသည် ဆို ဆိုချက်မှာ၊ သက်သေခံချက်များ အရ၊ မှန်သည် ဆိုစေဦး ထိုပစ္စည်းများ အတွက် နစ်နာကြေးကို ရရှိရန်မှာ အထက်က ရည်ညွှန်းသည့် **Burma Carriage of Goods by Sea Act, Schedule Article III, Para 6, Clause 3.** အရ၊ ပစ္စည်းများ ယူဆောင်လာသည့် သဘော်ဘ ဆိပ်ကမ်းမှခွါသည့် နေ့ရက်မှ စ၍၊ တန့် အတွင်းမှသာ တောင်းဆိုခွင့် ရှိကြောင်း၊ အထက်ဖော်ပြပါတရား လွှတ်တော်ချုပ် စီရင်ထုံးက ပြဆိုထားခြင်းမှာ၊ မှန်ကန်ခြင်း မရှိပါဟု အယူခံ တရားလို၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးက၊ အခြား အထောက် အထား စီရင်ထုံး မပြနိုင်ရကား ထိုပြဆိုချက်ကိုလည်း လက်ခံရန် မဖြစ်ပေ။

ထို့တွက်၊ ယခု အမှုတွင် အယူခံ တရားလိုများတို့ တောင်းဆိုခဲ့သည့် အခွင့် အရေး မှာ၊ အမှုတွင် ပေါ်လွင်သည့် အကြောင်းခြင်းရာများ အရ၊ မှန်ကန်လက်ခံသင့်သည်ဟု ယူဆနိုင်စေကာမူ၊ ထိုအခွင့် အရေး ရရှိနိုင်ရန်၊ ခွင့်ပြုသည့် ကာလ စည်းကမ်းသတ် အချိန် အတွင်း မတောင်း ဆိုသဖြင့်၊ လုံး၀ ရခွင့် ရရေး မရှိတော့ကြောင်းကို၊ အထက် ဖော်ပြပါ ***East and West Steam Ship Co. v. S. K. Ramalingam Chettiar*** (3) စီရင်ထုံးတွင်၊ အောက်ပါ အတိုင်း ပြထားလေသည်။

> " Clause 3 of paragraph 6 of Article III in the Schedule to the Act provides for the extinction of the right to compensation and not merely a rule of limitation. In view of the international character of the rules, court should be slow to put on the word ' discharged from liability ' an interpretation which would produce results varying in different countries and thus keeping the position uncertain for both the shipper and the shipowner. Quite apart from this consideration, however, the ordinary grammatical sense of ' discharged from liability ' does not connote ' free from the remedy as regards liability ' but are more apt to mean a total extinction of the

၁၉၆၃

အောင်ထရောင်
ကုမ္ပဏီ
နှင့်
ယူနိုက်တက်
လိုင်းနားအေ
ဂျင်စီအော့ဖ်
ဘားမားလီမိ
တက် ပါ ၂။

liability following upon an extinction of the right. Once the liability is extinguished under this clause, there is no scope of any acknowledgment of liability thereafter."

ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ အမှုတွင် အောက်ရုံးတော်မှ ချမှတ်ခဲ့သည့် အမိန့်မှာ၊ မှားယွင်း ချတ်ချေါခြင်း ရှိနေကြောင်း မည်သို့မျှ မတွေ့ရှိရသဖြင့်၊ ယခု အယူခံမှုကို ခွင့်ပြု လက်ခံနိုင်ရန် မဖြစ်သောကြောင့်၊ စရိတ်နှင့် တကွ ပလပ်လိုက်သည်။

CIVIL REVISION

Before U San Maung, J.

DAW THAN MAY (APPELLANT/APPLICANT)

v.

KO KYAW HLINE AND 3 OTHERS (RESPONDENTS).*

C.C.
1963
Aug. 23.

Stay of suit—Suit under s. 9 *Specific Relief Act—whether should be stayed pending cross-suit based on title.*

A prior suit filed under s. 9 of the Specific Relief Act should not be stayed pending the decision of a cross-suit based on title.

Ma Kyaw and another v. *Daw Kye U*, A.I.R. (1935) Ran., referred to and dissented from.

Irrespective of the fact that the plaintiff in the cross-suit is the true owner of a piece of land, the plaintiff in a prior suit under s. 9 of the Specific Relief Act is entitled to a quick and summary justice in the form of a decree for ejectment of the person who had forcibly dispossessed him.

Satishchandra De v. *Madanmohan Jati*, A.I.R. (1931) Cal. 483 at 484; and *Narayan Row* v. *Dharmachar*, I.L.R. XXVI, Mad. 514, referred to and followed.

Further more, the cause of action in a suit under s. 9 of the Specific Relief Act is entirely different from the cause of action of a suit based on title. Therefore, a decree granted in the former suit should not be restrained by injunction from being executed in the latter suit.

N. C. Sen for the appellant/applicant.

Ba Swe for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—This application for revision by Maung Sein Hla, Legal Representative of Daw Than May (deceased) who was the plaintiff in Civil Regular Suit No. 33 of 1958 of the Township Court of Bassein West, is against the order of the Township Judge dated the 20th of August 1962 by which the learned Judge refused to set aside his predecessor's order dated the 27th of April

* Civil Revision No. 56 of 1962, against the $\frac{\text{decree}}{\text{order}}$ of the Township Court of Bassein in Civil Regular Suit No. 33 of 1958, dated 20th August 1962.

C.C. 1963

DAW THAN MAY v. KO KYAW HLINE AND THREE OTHERS.

1960, dismissing the plaintiff's suit. The facts giving rise to the present application are briefly these.

In Civil Regular Suit No. 33 of 1958 mentioned above, the plaintiff Daw Than May sued the defendant-respondent Ma Mya Ngwe and 2 others for their ejectment from the suit land on the ground that they had forcibly entered into possession thereof, the suit being one under section 9 of the Specific Relief Act. She impleaded as a proforma defendant, Ko Maung Ni whom she had herself deputed to look after the suit land because Ko Maung Ni refused to join her as a co-plaintiff in the suit. On the 26th of July 1958, about two weeks after the filing of the present suit by Daw Than May, Ma Mya Ngwe filed a suit against her for a declaration that she was the owner of the suit land in succession to her adoptive parents, U San Nyein and Daw Khin, and for injunction restraining Daw Than May from executing against her, any decree which she might be able to obtain in the present suit. Ma Mya Ngwe impleaded in her suit Ko Maung Ni, Ma Kyin Myint and Ma Mya Mya. Ma Mya Ngwe then applied for stay of Civil Regular Suit No. 33 of 1958 pending the decision of her suit, namely, Civil Regular Suit No. 36 of 1958 on the ground that whatever decree that might be passed in favour of Daw Than May would be subject to the result of her own suit, which was based on title. The learned Judge then relying on a dictum of Dunkley J. in *Ma Kyaw and another* v. *Daw Kye U* (1) stayed the present suit pending the disposal of Civil Regular Suit No. 36 of 1958. In that suit Daw Than May's defence was that Ma Mya Ngwe's alleged adoptive mother Daw Khin sold a portion of the suit land to the defendant Ma Mya Mya by an unregistered sale deed with possession. Ma Mya Mya in turn sold her portion to Ma Kyin Myint by a registered deed and Ma Kyin Myint in turn sold it to her, also by a registered deed. The status of Ma Mya Ngwe as *Kittima*

(1) A.I.R. (1935) Ran. 355.

C.C. 1963 DAW THAN MAY v. KO KYAW HEINE AND THREE OTHERS.

adoptive daughter of U San Nyein and Daw Khin was also disputed. The Township Court decreed Ma Mya Ngwe's suit on the 27th of April 1960 on the ground that she was at the very least, an *appatitha* child of U San Nyein and Daw Khin and was therefore entitled to inherit their estate in the absence of other heirs thereto. He also held that in the absence of cogent proof regarding the loss of the document said to have been executed by Daw Khin in favour of Ma Mya Mya, secondary evidence of its contents was inadmissible in law so that the defendants Ma Mya Mya, Ma Kyin Myint and Daw Than May could not prove any title to the portion claimed by them. On the same date in the presence of the learned Advocates for both the parties, the Township Judge dismissed the present suit (Civil Regular Suit No. 33 of 1958) on the ground that Ma Mya Ngwe had succeeded in proving her title in the connected suit. Against this dismissal there was no application for revision by the plaintiff Daw Than May.

Daw Than May, however, appealed to the District Court against the judgment and decree in Civil Regular Suit No. 36 of 1958 but her appeal was dismissed by the District Judge of Bassein in Civil Appeal No. 7 of 1960 of that Court on the 6th of March 1961. Daw Than May preferred a further appeal to the late High Court and her appeal was dealt with in Civil Second Appeal No. 23 of 1961. This time she was successful, and the judgment and decree of the District Court confirming those of the Township Court were set aside on the 30th of March 1962 by U Kyaw Zan U, J., on the ground that although Ma Mya Ngwe had succeeded in proving that she was an *appatitha* daughter of U San Nyein and Daw Khin her suit being on the footing that she was a *Kittima* adoptive daughter, it must be dismissed in the absence of an alternative claim of right as an *appatitha* daughter. The learned Judge also held that in that suit Daw Than May had not succeeded in proving her title to the portion

C.C. 1963

DAW THAN MAY v. KO KYAW HLINE AND THREE OTHERS.

claimed by her because Ma Mya Mya who was away in Arakan could not come to give evidence before the Township Court of Bassein, and the application to examine her on commission was disallowed by the learned Township Judge. So the nett result of the two suits was that Daw Than May's claim for possession under section 9 of the Specific Relief Act was unsuccessful, and Ma Mya Ngwe's claim for declaration of title and for injunction was also unsuccessful. There was complete *status quo*.

On the 29th of June 1960, a few days after she had filed her appeal against the judgment and decree in Civil Regular Suit No. 36 of 1958, Daw Than May applied to the Township Judge to "recall and vacate the order of dismissal dated the 27th April 1960" pending the result of her appeal against the judgment and decree in the connected suit. Her application was, however, kept pending and order was passed on the 20th August 1962, dismissing her application mainly on the ground that the application which was purported to be under section 151 of the Civil Procedure Code did not lie. The present application for revision is against that order.

Now, with due respect to the learned Judge who decided the case of *Ma Kyaw and another* v. *Daw Kye U* (1) I do not consider that it would be right to say that a prior suit under section 9 of the Specific Relief Act should be stayed pending the decision of a cross-suit based on title. As observed by Page, J. (as he then was) in *Satishchandra De* v. *Madanmohan Jati* (2):

> "In suits under section 9, Specific Relief Act, questions of title are irrelevant, for, like the old assize of novel disseizin in Plantagenet times, section 9 was enacted to afford a summary remedy against persons who had taken the law into their own hands and had ejected those in possession of land otherwise than through process of law."

---

1) A.I.R. (1935) Ran. 355. (2) A.I.R. (1931) Cal. 483 at p. 484.

In this connection the observation of a Bench of the Madras High Court in *Narayana Row* v. *Dharmachar* (3) may also be usefully quoted. The learned Judges said:

> "The only effect of section 9 of the Specific Relief Act is that a person who has been dispossessed otherwise than in due course of law and who brings a summary suit within the time prescribed by that section, is entitled to be re-instated even if the defendant by whom he was dispossessed be the true owner or a person authorized by or claiming under him. But a decree passed in such a suit will not have the force of *res judicata* on the question of title."

Therefore irrespective of the fact that the plaintiff in the cross-suit is the true owner of a piece of land, the plaintiff in a prior suit under section 9 of the Specific Relief Act is entitled to a quick and summary justice in the form of a decree for ejectment of the person who had forcibly dispossessed him. Furthermore, I do not see how as in Civil Regular Suit No. 36 of 1958, now under consideration, a plaintiff can be given a decree for injunction restraining the person obtaining a decree under section 9 of the Specific Relief Act from executing his decreee for ejectment. As already observed above the cause of action in such a suit is entirely different from the cause of action in a suit based on title. Logically, therefore, a decree granted on a good and subsisting cause of action should be allowed to be executed and not restrained by injunction from being executed.

Consequently, the learned Judge of the Township Court, Bassein West, was wrong in staying the present suit and in also dismissing it on the ground that a decree had been obtained by the plaintiff (Ma Mya Ngwe) in the cross-suit. If, therefore, an application for revision had been filed against the order of the learned Township Judge dated the 27th of April 1960, I might have been inclined to interfere.

(3) I.L.R. XXVI Mad. 514.

C.C. 1963

DAW THAN MAY v. KO KYAW HLINE AND THREE OTHERS.

However, the present application is not against the order dated 27th April 1960 but against the order dated 20th August 1962, refusing to review the order dated the 27th April 1960 by the Township Judge exercising the inherent powers of the Court. The application for review whether under inherent powers or under the relevant provisions of the Civil Procedure Code was entirely misconceived, for, section 9, Specific Relief Act enacts that " no appeal shall lie from any order or decree passed in any suit instituted under this section nor shall any review of any such order or decree be allowed."

Consequently, the application for the revision of the order of the learned Township Judge refusing to review the order of his predecessor dated the 27th of April 1960 is also misconceived. It is dismissed with no order as to costs.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung and U Tun Tin, JJ.

DORA WIN AND THREE OTHERS (APPELLANTS)

v.

DAW SAW MYINT AND ONE (RESPONDENTS).*

C.C. 1963

Aug. 30.

Declaration—Suit for declaration by children of alleged second wife—whether can be declared as lawful children and heirs of deceased father.

The Plaintiffs, who were the children of the alleged second wife of the deceased, sued the first wife and their mother for a declaration that they were the lawful children and heirs of the deceased and as such entitled to 1/4th of the estate of the deceased. The Learned Judge of the Original Side however dismissed the suit. On appeal:

Held: The present suit by the plaintiffs, although framed in the form of a suit for declaration is a thinly disguised suit for administration of the estate of the deceased.

According to Burmese Buddhist Law, on the death of the deceased, the only heirs were his widow, the first wife, and also the second wife, assuming, she was also his widow. Therefore the plaintiffs in the present suit have no cause of action against anybody on the death of the deceased, assuming him to be their father.

Regarding the contention that the Learned Judge on the Original Side should at least have declared that they were the children of the deceased as their contention to this effect had not been admitted by the 1st wife; this is too far-fetched a proposition. In fact, what the plaintiffs sought for was a declaration of heirship to the estate of the deceased, and not to the estate of his widow the first wife. Consequently, they can have no claim to the first wife's estate until she is dead, even assuming that they are the children of the deceased.

Furthermore, there is no knowing whether the 1st wife would not be survived by children or adoptive children of her own.

Therefore the present suit for a bare declaration should be dismissed.

Tarak Chandra Das and another v. *Anuku Chandra Mukherjee*, A.I.R. (1946), Cal. 118, referred to and distinguished.

Bhoop Singh v. *Tarif Singh*, A.I.R. (1952), All. 392, referred to and distinguished.

Ba Tin for the appellants.

Kyaw Myint for the respondents.

* Civil First Appeal No. 88 of 1962, against the decree of the Original Side, Chief Court in Civil Regular Suit No. 58/62, dated 31st October 1962.

C.C. 1963

DORA WIN AND THREE OTHERS v. DAW SAW MYINT AND ONE.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 58 of 1962 of the Original Side of this Court the plaintiff Dora Win and her younger brothers and sister, Michæl Win, Tommy Win and Cissie Win with Dora Win acting as their next friend sued the defendant Daw Saw Myint and their mother Daw Mya Thin for a declaration that they were the lawful children and heirs of the late U Ba Win and as such entitled to inherit one-quarter of the estate of the late U Ba Win. Their case was that their father U Ba Win, an Advocate of the High Court, died on the 21st of March 1955, leaving the two defendants and themselves as heirs and legal representatives. He also died possessed of considerable property as mentioned in the schedule. At the time of his death the plaintiffs were minors, Dora Win the eldest daughter, being only 13 years of age.

In Civil Regular Suit No. 19 of 1956, their mother Daw Mya Thin sued the 1st defendant Daw Saw Myint for administration of the estate of U Ba Win on the ground that she was one of his wives. Subsequently, the suit was compromised by Daw Saw Myint paying a sum of K 40,000 to Daw Mya Thin. The plaintiffs claim that since they were also heirs and legal representatives of U Ba Win this settlement which was made in a suit to which they were not parties, was not binding upon them. Accordingly on the 10th of April 1962, they had sent a notice to Daw Saw Myint, who was in possession of U Ba Win's estate, for delivery to them of their rightful share in that estate. Daw Saw Myint by her reply denied their claim and status. Therefore, they averred in paragraph 11 of their plaint as follows:

> "The abovementioned plaintiffs aver that they are legally entitled to a declaration that they are the lawful children and heirs of their late father U Ba Win. That they are further entitled to a declaration that they are heirs of the estate of the late U Ba Win to the extent of one-fourth of the said

estate as mentioned in and to be read as part of this plaint—That the plaintiffs are not praying for consequential relief in view of the fact that their mother the second defendant is still alive."

They also said that since they had come to learn that Daw Saw Myint was adopting some persons in the *Kittima* form this would have a damaging effect on their claim to U Ba Win's estate and upon their position and status as the lawful children of the late U Ba Win.

The defendant Daw Saw Myint by her written statement said that she did not admit that Daw Mya Thin was at any time a wife of the deceased or that the plaintiffs were his lawful children. She also said that the plaintiffs were not heirs to the estate of her deceased husband U Ba Win. She admitted the settlement between herself and Daw Mya Thin in Civil Regular Suit No. 19 of 1956 and averred that since the plaintiffs were originally parties to that suit, being represented by their mother Daw Mya Thin as next friend, their present suit was barred by *res judicata* as their names had been struck off under Order I, Rule 10 (2) of the Civil Procedure Code on objection being made by herself.

On the pleadings the learned trial Judge framed three issues of law:

(1) On the assumption that the 2nd defendant Daw Mya Thin was a wife of the late U Ba Win, are the plaintiffs, who were minors at the time of his death, heirs to his estate?

(2) Is the plaintiffs' suit barred by reason of the order dated 4th June 1956 passed in Civil Suit No. 19 of 1956 striking out their names from the said suit?

(3) Is the suit for a bare declaration without consequential relief maintainable?

C.C. 1963

DORA WIN AND THREE OTHERS v. DAW SAW MYINT AND ONE.

The learned trial Judge answered all these issues in favour of the defendant and he accordingly dismissed the plaintiffs' suit with costs. Hence this appeal.

Now, in Civil Regular Suit No. 19 of 1956 of the late High Court Daw Mya Thin for herself and as next friend of her minor children Dora Win, Michæl Win, Tommy Win and Cissie Win sued Daw Saw Myint for a declaration that she was the widow of the deceased U Ba Win equal in status and standing with that of Daw Saw Myint and that the minor plaintiffs were the children of the late U Ba Win and herself and as such she and her minor children were entitled to a half-share of the estate of U Ba Win. She also asked for administration of the estate of U Ba Win.

The defence of Daw Saw Myint was that she would not admit that Daw Mya Thin was a wife of U Ba Win or that the minor plaintiffs were his lawful children and that therefore their suit should be dismissed. Daw Saw Myint also objected to Dora Win, Michæl Win, Tommy Win and Cissie Win being joined as plaintiffs in the suit on the ground that they had no cause of action against her even assuming that Daw Mya Thin was U Ba Win's wife and her children were begotten of U Ba Win. The learned Judge on the Original Side of the late High Court (U Aung Tha Gyaw, J.) accepted this plea of Daw Saw Myint and struck the present plaintiffs off from the array of plaintiffs in that suit under the provisions of Order I, Rule 10 (2) of the Civil Procedure Code.

If the present plaintiffs had been majors at that time it is hardly open to doubt that by their inaction in not appealing against the order of the learned Judge of the late High Court their present suit would be barred as *res judicata*. In *Rama Rao and another* v. *The Raja of Pittapur and two others* (1) a Bench of the Madras High Court held that an

(1) I.L.R. XLI., Mad. 912.

order in a suit striking out from the array of parties a defendant as an unnecessary party dismissing the suit against him is in effect a decree and is appealable as such. In *Sher Ali* v. *Jagmohan Ram* (2) a Bench of the Allahabad High Court observed:

> "Where however a cause of action against a defendant has been specifically pleaded and a distinct relief has been claimed against him, the order directing the removal of his name from the array of parties is in substance, although not in form, a decree; because the effect of the order is the refusal to grant the relief to the plaintiff which he had prayed for against him . . . ."

[See also *Ramji Panday* v. *Alaf Khan* (3) and *Nankumar Sinha* v. *Rai Bahadur Pashupati Ghosh* (4)], where the above three cases were cited with approval.

However, in our opinion, it is unnecessary in this appeal to consider whether or not the plaintiffs' suit is barred as *res judicata* by reason of their names having been struck off from the array of plaintiffs in the former suit under Order I, Rule 10 (2) of the Civil Procedure Code, during their minority.

The present suit by the plaintiffs although framed in the form of a suit for declaration is a thinly disguised suit for administration of the estate of U Ba Win. In the plaint they had taken up a very inconsistent attitude. In paragraph 10 thereof as in their notice to Daw Saw Myint, they contended their present right to inherit a one-fourth share of U Ba Win's estate. By paragraph 11 thereof they contended that they need only file a suit for a declaration as their mother was still alive. In their prayer they asked for a declaration that they had the present right to inherit one-fourth of the late U Ba Win's estate.

Now, the peculiar position of the children of a Burmese Buddhist couple needs to be mentioned. On the

(2) I.L.R. 53 All. 466. (3) I.L.R. III, Pat. 859.
(4) I.L.R. 20, Pat. 417.

C.C. 1963

DORA WIN AND THREE OTHERS v. DAW SAW MYINT AND ONE.

death of their parents the children immediately succeed to their estate as tenants-in-common. However, while they are alive the children, especially if they are minors are largely dependent on their will as to the disposition of the parental estate. For instance, when the marriage between the parents is dissolved the children lose the right to inherit the property of the parent who has abandoned them unless filial relations are resumed. If children are given away in adoption they cease to have any right to inherit from the natural parents' estate. [See *Ma Yi by her Guardian* ad litem *Thet Pon* v. *Ma Gale* (5) and *Maung Ba Thwin* v. *Maung Po Hti* (6)].

On the death of the father or the mother it is the surviving spouse who inherits the whole of the estate subject only to the claim of the *Orasa*. The claim of the other children would only arise in the event of remarriage of the surviving spouse. [See *Ma Sein Ton and two others* v. *Ma Son* (7) and *Ma E Hmyin and three* v. *Maung Ba Maung* (8)]. In the latter case this rule has been succinctly put as follows:

> "The ordinary rule of Burmese Buddhist Law is that the widow succeeds to her husband's estate to the exclusion of her children (except the *auratha* if there is an *auratha*) and that so long as the mother is alive and remains unmarried no child of hers (except the *auratha*) can claim any share of the property left by their father."

Consequently, on the death of U Ba Win the only heirs were his widow Daw Saw Myint, and, Daw Mya Thin on the assumption that she also was his widow. The learned Judge on the Original Side of the late High Court was quite justified in the conclusion arrived at by him that the present plaintiffs who were then represented by their

(5) VI L.B.R. 167.
(6) I.L.R. VI Ran. 510.
(7) VIII L.B.R. 501 (FB).
(8) I.L.R. 2 Ran. 123.

mother Daw Mya Thin as their next friend were not necessary or proper parties to that suit, and that therefore their names should be struck off under Order I, Rule 10 (2) of the Civil Procedure Code. The plaintiffs in the present suit have also no cause of action against anybody on the death of U Ba Win, assuming him to be their father. Therefore, the learned Judge's answer to Issue No. 1 in favour of the defendant Daw Saw Myint is well supported by authority.

In fact, the learned Advocate for the plaintiff-appellants cannot cite a single authority to the contrary. He accordingly contends that even if the learned Judge on the Original Side of this Court was right in refusing to declare that the plaintiffs were the heirs of U Ba Win he was wrong in refusing to give them a decree declaring that they were the children of U Ba Win, as their contention to this effect had not been admitted by Daw Saw Myint. In support of his contention he has cited several cases of which it would be sufficient to notice only two. They are: [*Tarak Chandra Das and another* v. *Anukul Chandra Mukherjee* (9) and *Bhoop Singh* v. *Tarif Singh* (10)]. In the former case it was held that a person having even a contingent right in a property may sue for a declaration, though the Court in the exercise of its discretion may refuse to make such declaration if it considers the claim to be too remote. In the latter case it was held that the words " legal character " and " right as to any property " have been used in section 42 of the Specific Relief Act disjunctively, and not conjunctively, so as to entitle the plaintiff to a declaration on the exclusive basis of either the one or the other; and that whether a man is a legitimate son of another, whether he is the adoptive father of another, whether he has legally married a particular woman, are instances of questions involving his " Legal

(9) A.I.R. 1946, Cal. 118. (10) A.I.R. 1952, All. 392.

C.C. 1963

DORA WIN AND THREE OTHERS v. DAW SAW MYINT AND ONE.

Character" within the meaning of section 42 of the Act; and that if he finds a danger or entertains any fear of a challenge to his status as such he may seek relief in a Court of law. In elaboration of his argument the learned Advocate contends that if the plaintiffs are the legitimate children of U Ba Win they would succeed to Daw Saw Myint's own estate, in the event of Daw Saw Myint predeceasing them without having any children of her own.

This, in our opinion, is too far-fetched a proposition to persuade us that the declaration sought for should be given. In fact, what the plaintiffs sought for was a declaration of heirship to the estate of the late U Ba Win and not to the estate of his widow Daw Saw Myint. Consequently, they can have no claim to Daw Saw Myint's estate until she is dead even assuming that they are the children of U Ba Win. Furthermore, there is no knowing whether Daw Saw Myint would not be survived by children or adoptive children of her own. Therefore, in our opinion, the learned Judge on the Original Side of this Court was quite justified in coming to the conclusion that the present suit for a bare declaration in the form asked by the plaintiffs should be dismissed.

In the result, the appeal fails and it is dismissed with costs, Advocate's fees being assessed at 10 (ten) gold mohurs.

CIVIL MISCELLANEOUS

Before U Maung Maung, J.

IN THE MATTER OF CHAN THA ZAY Co.
U OHN MAUNG AND ONE (PETITIONERS).*

C.C.
1963
Aug. 30.

Winding up of Company—Ss. 162 *and* 166, *Burma Companies Act—Application by two members of Company on grounds of misconduct and mismanagement—whether "just and equitable".*

The Petitioner had applied to the Court for winding up of the Respondent Company of which they were members, on grounds of misconduct and mismanagement, under ss. 162 and 166 of the Burma Companies Act. At the hearing, the main charges were mismanagement of the Board of Directors, past and present; inefficiency and wastage; and the gloomy prospects of the Company to make profits in the future.

Held: A sufficient case has not been made out to render it just and equitable for the Court to order a winding up of the Company. A company is like a family of people who have pooled their resources to work together and share the profits, sticking together in good times and in bad. When problems arise about the management of their affairs the natural and reasonable thing for the members of the family to do is to get together and discuss the problems and arrive at their solutions. The family of shareholders is thus the domestic forum of the Company where matters such as management and the sharing of risks and of rewards must be discussed and decided. It is only when decisions cannot be arrived at the domestic forum and the grounds are strong and sufficient that the Court should intervene and take a hand in the management of the affairs of the Company or the drastic step of winding it up. Here the petitioners have disdained to voice their feelings or seek their remedies at the domestic forum and rushed to the Court instead.

In the matter of Mahamandal Shastra Prakashak Samity Limited, Benares I.L.R. Vol. XXXIX Allahabad, p. 334, *Sudhiva Nath Bhaduri* v. *Bihar National Insurance Co. Ltd., Patna,* A.I.R. (1941) Pat., p. 603; *Re Cine Industries and Recording Company Ltd.,* A.I.R. (1942) Bom., p. 231; and *B. Cowasji and others* v. *Nath Singh Oil Company Ltd.,* XIII B. L.T., p. 51, referred to.

Fisher for the petitioners.

Po Tha and Myint Soe for the respondent-company.

---

* Civil Miscellaneous 240 of 1962, in the matter of the Burma Companies Act, and in the matter of the Chan Tha Zay Company, incorporated under the Burma Companies Act, carrying on business at 176A, 24th Street, Rangoon.

C.C. 1963

IN THE MATTER OF CHAN THA ZAY CO.

U MAUNG MAUNG, J.—The petitioners apply to the Court under sections 162 and 166 of the Burma Companies Act for a winding up of the Chan Tha Zay Co. by order and under the supervision of the Court. Paragraphs 5 to 11 of the petition lay down the grounds on which, the petitioners allege, the Court should find it " just and equitable " to order the winding up.

The first ground set forth is that the election of the Directors of the Company had not been done in compliance with the provisions of the Burma Companies Act. The second general charge is that the Directors have been guilty of misconduct in the performance of their duties and mismanagement of the Company's affairs ranging from failure to convene general meetings and other meetings, or the convention of such meetings at short notice ; the failure to " exhibit any accounts " for inspection and to report on the circumstances of the Company to the shareholders ; the squandering of the capital of the Company and the borrowing of money by pledging share certificates belonging to the petitioners on false pretexts. It is also generally alleged that the Company has been suffering irreparable loss and its business has not been conducted to the advantage of the shareholders.

In his final address after the evidence has been recorded Mr. Fisher, learned Advocate for the petitioners concentrates his attention on charges of mismanagement of the Board of Directors past and present, inefficiency and wastage, and on the prospects of the Company for making profits in the future, which, Mr. Fisher would like me to infer from the evidence, are gloomy.

U Ohn Maung, one of the petitioners, states in his evidence that he holds 50 shares of K 100 each in the Company and has paid up for the shares in full. The paid-up capital of the Company is K 1,25,000. He says that though he has been a shareholder for about 5 years,

that is, since about the founding of the Company, he has not received any dividends and his attempts to inspect the accounts of the Company were always frustrated by the Directors. He was invited to meetings of the Company three or four times but notices of the meeting would arrive very late. In September 1960, Daw Khin Su, the Managing Director took his share certificate from him saying that they were needed for the registration purposes. Daw Khin Su, according to U Ohn Maung, took the share certificates from Daw Than Than, the co-petitioner, and Daw Yin Yin, a Director, also. Four or five months later, when he asked for the share certificates, he found after some correspondence with Daw Khin Su that the shares had been pledged with one U Thant. U Ohn Maung has prosecuted Daw Khin Su and U Thant in the Court of the 10th Additional Magistrate, Rangoon, and the case is still pending.

U Ohn Maung has heard that the Company has received K 2,00,000 worth of import licences but the Government, according to U Ohn Maung, would be discontinuing the issue of import licence to private traders and the prospect of the Company, whose main subsistence is import business, to survive and make profits is negligible.

Under cross-examination by U Myint Soe, U Ohn Maung says that from 1958 to 1960, Daw Yin Yin was the Managing Director. During those years the petitioner had no ground for dissatisfaction with the conduct of the affairs of the Company. It was after the assumption of the Managing Directorship by Daw Khin Su that the dissatisfaction with the management of the Company began. It was a matter of principle, U Ohn Maung says, and there was nothing personal about his dissatisfaction. The elections of the Directors were made without his knowledge and without the vote of the shareholders. U Ohn Maung further says that he did not attend the general meeting at which the Company was founded nor has he read the Memorandum and Articles of Association of the Company

C.C. 1963

IN THE MATTER OF CHAN THA ZAY CO.

(Exhibit A). He did not attend the meetings of the Company partly, he says, because the notices were received late, and also because he had other business to attend to at the times the meetings were held. During the term of Daw Yin Yin as Managing Director, the Company did not receive any import licence and it was only after Daw Khin Su had taken over that licences were received. U Ohn Maung thinks that now that the licences are received the Company should be making profits, but he has not received any statement of accounts or reports on the Company's affairs.

Daw Than Than, who joins with U Ohn Maung in filing the petition, states in evidence that she too is a holder of K 5,000 worth of shares in the Company. Daw Yin Yin who was her aunt was Managing Director of the Company and she herself was Secretary for a few years until Daw Khin Su, with whom also she is related but not so closely, became Managing Director. All the shareholders according to Daw Than Than are relatives of some degree or other. Daw Than Than did not attend meetings of the Company after the change in the Managing Directorship, and that was because she did not receive invitations. According to information, Daw Than Than says, Daw Khin Su draws a monthly salary of K 500 and her sister is drawing K 200 or K 300 per month as Assistant Manager. She also says that statements of accounts of the Company are not available up to date. Cross-examined by U Myint Soe. Daw Than Than admits that at the time Daw Yin Yin was Managing Director and herself was secretary no import licences were received, business was dull and therefore there was no need to keep accounts and books. She lives in the same house with Daw Yin Yin but has her own business and was not in league with her aunt in filing this petition. She had received on 4th August 1961 an invitation for Daw Yin Yin to attend the meeting of the Company and acknowledges that the signature in the peon

book Exhibit 2-A is her own. On 8th August 1961 she similarly received and acknowledged on behalf of Daw Yin Yin an invitation from the Company. Again on 9th August 1961 she received from the Company letters for Daw Yin Yin, herself, U Ohn Maung the co-petitioner and a few others. Exhibit 2-B in the peon book also shows that Daw Than Than received on behalf of Daw Yin Yin, herself, U Ohn Maung and others, invitations to an extraordinary meeting of the Company and in the acknowledgment it is noted that the time at which the invitations were received was 7 p.m. Daw Than Than states that it was because of the late hour that she received the invitations on behalf of the others and that she had herself despatched them. On 22nd December 1961 there were similar invitations received by her and acknowledged in Exhibit 2-C. Her complaint is that these invitations were received late and gave only very short notice for the meetings.

Daw Than Than does not go so far as to say that Daw Khin Su would misappropriate the profits accruing from the licences that the Company has received. Her fear is that due to inefficiency and wastage, the profits might not be shared fairly among the shareholders. She was invited, Daw Than Than says, to the last annual general meeting of the Company but she did not attend in protest against the short notice. She did not go to the Company's office to inspect the accounts and she does not know whether the accounts, duly audited, are available for inspection.

In reply to questions by the Court Daw Than Than states that the Company has 25 shareholders. She has not discussed with any of the other shareholders the desirability or otherwise of voluntarily winding up the Company and she has not requisitioned a meeting of the shareholders for the purpose of discussing this question, nor did she speak to the Managing Director or other Directors about this. Because she has been in the dark

C.C. 1963

IN THE MATTER OF CHAN THA ZAY CO.

about the affairs of the Company, and also because she has grave fears that the Company would not have much of a future in the prevailing situation of the country, she has come directly to Court praying for a compulsory winding up.

U Thant, a witness cited by the petitioners, is the man who lent money to Daw Khin Su and Daw Yin Yin, two Directors of the Company, on the pledge of the share certificates. The ladies had come to him and said that for purposes of registration of the Company money was needed urgently. When he asked them what had happened to the capital of the Company Daw Khin Su replied that the capital has been used up. The witness says that Daw Khin Su promised to put up as security 14 share certificates and Daw Yin Yin promised to put up 11.

Daw Khin Su, the Managing Director, in her evidence states that though the Company was in a bad way when she took over from Daw Yin Yin, things have started to brighten. In support of her statement she files Exhibits 3, 4, 5 and 6 which are audited accounts of the Company for the years 1958 to 1962. She says that she has conducted the affairs of the Company in full compliance with the requirements of the law, that general meetings have been called regularly as per Exhibits B, 10-A and 11, and the required reports and returns have been regularly lodged with the Registrar of Joint Stock Companies. The Company has been receiving import licences for various lines of goods and the prospects of being able to declare dividends for the first time in the young history of the Company is good.

U Ohn Maung one of the petitioners, Daw Khin Su states, had published the notice in the newspaper, Exhibits 7 and 8, after filing the petition in this Court for a compulsory winding up. He has also warned the Burmese Economic Bank Ltd., as it then was, by a letter Exhibit 9 that the petition having been filed, the Bank

would deal with the Company at its own risk. These are drastic measures, Daw Khin Su states, and did great harm to the business of the Company which found itself unable to obtain over-drafts from the Banks with the result that several orders of goods for which import licences had been received had to be cancelled at great loss to the Company. Daw Khin Su says that annual general meetings have been regularly called and invitations were posted in advance to the shareholders in support of which she files postal receipts Exhibit 10. Neither U Ohn Maung nor Daw Than Than, the petitioners, discussed the desirability of the Company going into voluntary liquidation, Daw Khin Su says: this matter was never brought up by the petitioners with the Directors or at meetings. The accounts were prepared, audited and kept ready at the office of the Company and were available for all shareholders to see on request. Daw Khin Su admits that money had to be borrowed from U Thant (PW 1) on pledge of share certificates but this, she says, was made necessary because the banks declined to grant over-drafts and the pledge of share certificates was made with the full knowledge and consent of Daw Yin Yin and the owners.

The evidence on record does not substantiate the charge of mismanagement and Mr. Fisher, learned Advocate for the petitioners, could only point to one or two instances where invitations to meetings sent to the address of Daw Than Than were received rather late or too late. Mr. Fisher does not go so far as to say that the Court should intervene and order the winding up of the Company because invitations to meetings addressed to shareholders arrived late in one or two instances.

There is also a general charge that the capital of the Company has been squandered and that at the time the Managing Directorship was transferred from Daw Yin Yin to Daw Khin Su, cash in hand was down to about K 3,000. U Po Tha, learned Advocate for the respondent Company,

C.C. 1963

IN THE MATTER OF CHAN THA ZAY CO.

however, explains that this was the cash in hand whereas stocks of goods and the assets were worth much more at that time. In any case the audited accounts of the Company are on record and they show the full financial history of the venture. No cases of fraud or gross wastage are revealed by the accounts, though undoubtedly the Company was not making profits all these years and, as Daw Khin Su admits, it has not been able to distribute dividends to the shareholders or make profits which are assessable for income-tax.

Mr. Fisher therefore concentrates his arguments on the grounds that it would be just and equitable to have the Company wound up because its prospects of making good in the socialist economy that is being built are negligible. Issue of import licences will be stopped, Mr. Fisher says, and that would be the final and fatal blow to the Company. Let the losses be cut while there is time, Mr. Fisher argues, and let the shareholders salvage whatever they can out of the Company.

U Po Tha in reply raises one rather interesting point of law, namely, whether the two petitioners who may be supposed to have fully paid up for their shares are " contributories " within the meaning of section 166 of the Burma Companies Act, read with sections 156 and 158. A member of the Company who has fully paid up for his shares no longer labours under a liability to contribute and would therefore be outside the meaning of " contributory " and hence incompetent to file a winding up petition under section 166. That is the argument of U Po Tha. His research has shown that in India there are several conflicting rulings on the competence of a member who has fully paid up to file a winding up petition, and the question has required the assistance of legislation in order to clear away the doubts. Under amended company law in India a member who has paid up in full has

the competence to petition for winding up: *see* section 439 (3) of the Companies Act of India, 1956.

The need to give an answer to this fine point of law posed by U Po Tha is, however, obviated because in the first place he does not press for an answer, choosing to meet the petition on its merits. Secondly while U Ohn Maung has said in his evidence that he has paid in full for his K 5,000 worth of shares, there is no evidence on record that his co-petitioner has done so.

In arguing on the merits of the petition U Po Tha submits that no definite charge of gross mismanagement has been made or proved. Regarding the speculation made by the petitioners that the Company has no hope of survival as a profitable business venture, U Po Tha points out that the Company has recently received import licences and for the first time in its history the signs are that dividends will be distributed when the accounts are closed for the year. He also invites my attention to the rulings in "*In the matter of the Mahamandal Shastra Prakashak Samity Limited, Benares* (1) and *Sudhiva Nath Bhaduri* v. *Bihar National Insurance Co., Ltd., Patna* (2) where the principal has been laid down that mere apprehension of petitioners that if the Company continued to work, loss instead of gain would result, was not a sufficient ground for ordering a dissolution in the absence of proof that the substratum of the Company was gone or that the Company was conceived and brought forth in fraud. Also in *Re Cine Industries and Recording Company Ltd.* (3) it has been ruled that in a petition for the winding up of a Company the Court will not go behind the balance sheet of the Company duly audited by the auditors, more so when it was open to the shareholder-petitioner to challenge its correctness in other proceedings. And in *B. Cowasji and others* v. *Nath Singh Oil Company Ltd.* (4), Rutledge, J.

(1) I.L.R. Vol. XXXIX All., p. 334.
(2) A.I.R (1941) Pat., p. 603.
(3) A.I.R. (1942) Bom., p. 231.
(4) XIII B.L.T., p. 51.

C.C. 1963

IN THE MATTER OF CHAN THA ZAY CO.

had observed: "Winding up a Company is an extraordinary remedy to be resorted to only in extreme cases. Internal fraud, or unconscientious conduct of the directors in managing the affairs of the company is no ground for a winding up order at the instance of a minority of the shareholders."

In the light of the above observations I consider that a sufficient case has not been made to render it just and equitable for the Court to order a winding up of the Company. (A company is like a family of people who have pooled their resources to work together and share the profits, sticking together in good times and in bad. When problems arise about the management of their affairs the natural and reasonable thing for the members of the family to do is to get together and discuss the problems and arrive at their solutions. The family of shareholders is thus the domestic forum of the Company where matters such as management and the sharing of risks and of rewards must be discussed and decided. It is only when decisions cannot be arrived at at the domestic forum and the grounds are strong and sufficient that the Court should intervene and take a hand in the management of the affairs of the Company or the drastic step of winding it up. Here the petitioners have disdained to voice their feelings or seek their remedies at the domestic forum and rushed to the Court instead.)

I must therefore dismiss their application with costs. Advocate's fees K 170.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung and U Tun Tin, JJ.

K. M. CHIDHAMBARAM CHETTYAR (APPELLANT)

v.

S. T. P. N. SUBBIAH CHETTYAR, AGENT & ATTORNEY OF S. T. P. NACHIAPPA CHETTYAR (RESPONDENT).*

C.C. 1963

Aug. 26.

Money-lender—question whether a person is a money-lender—can be raised at the Appellate Stage—registration of agent as money-lender—not sufficient for carrying on money-lending business on behalf of principal.

The Respondent had brought a suit on behalf of his principal for recovery of money on a promissory note. The trial Court decreed the suit, but on Appeal, the question that the principal was not a registered money-lender was raised for the first time.

Held : It is clear on the evidence that several money-lending transactions had been made by the respondent acting as agent of his principal. As there were no other business for the principal in Burma, his business must be that of money-lending, regard being had to the said transactions. *Bishwa Nath Rai* v. *Kashi Nath Rai*, (1948) B.L.R. 449, referred to and distinguished.

The issue whether the principal is a money-lender or not, though raised only at the Appellate Stage, can be considered if it is based on facts either admitted or proved beyond controversy. *Bishwa Nath Rai* v. *Kashi Nath Rai*, (1948) B.L.R. 449; *A.R.M.N.A. Chettyar Firm* v. *R.M.V.S. Chettyar and others*, (1938) R.L.R. 256; *U Ba Yi* v. *Daw Hmi* (a) *Mrs. Khoo Sein Ban*, (1953) B.L.R. 360 (H.C.), referred to.

No decree can be passed in favour of the principal as he was a money-lender, but was not registered as such.

The agent may have his own money-lending business, but this is not sufficient. His registration is good only for his own money-lending business It is of no use for the money-lending business which he was conducting for his principal.

The Appeal was therefore allowed.

R. Jaganathan for the appellant.

G. N. Banerji for the respondent.

---

* Civil First Appeal No. 60 of 1958. Against the Decree of the Original Side, late High Court of Rangoon in Civil Regular Suit No. 68 of 1956, dated the 18th September 1958.

C.C. 1963

K. M. CHIDHAMBARAM CHETTYAR v. S. T. P. N. SUBBIAH CHETTYAR, AGENT AND ATTORNEY OF S. T. P. NACHIAPPA CHETTYAR.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 68 of 1956 of the late High Court the plaintiff S. T. P. N. Subbiah Chettyar as Agent of S. T. P. Nachiappa Chettyar, sued the defendant K. M. Chidhambaram Chettyar for the recovery of K 8,500 with interest thereon due on the promissory note in suit dated the 7th of July, 1953. The plaintiff's case was that he paid the defendant on that date a sum of K 8,500 for which the defendant executed the promissory note in question and that altogether a sum of K 13,094·75 pyas was due thereon. The defendant by his written statement admitted having executed the suit promissory note. He, however, denied that he received any consideration therefor. His story was that the plaintiff Subbiah Chettyar was having difficulty in rendering accounts to his principal Nachiappa Chettyar so that in order to help Subbiah Chettyar he executed the suit promissory note which the plaintiff promised to return to him after satisfying his principal.

On the pleadings the most important issue framed was whether or not the promissory note in suit was for consideration. After examining witnesses cited by both the parties to the suit the learned Judge on the Original Side (U Mya Thein, J.), who had the benefit of seeing all the witnesses in the case and of appraising their credibility came to the conclusion that the suit promissory note was executed for consideration. He accordingly decreed the plaintiff's suit with costs. The defendant being dissatisfied with the judgment and decree of the Original Side of the late High Court appealed and a Bench of the late High Court remanded the suit to the Original Side for examination of one of the defence witnesses, S. Ramiah Pillay, after admitting in evidence the account books relied upon by him. Since then the High Court had ceased to be in existence and the suit was transferred to the City Civil Court, Rangoon, as being within the limits of its pecuniary jurisdiction. Further evidence of S. Ramiah

Pillay was accordingly taken by the second Judge, Rangoon City Civil Court.

Now, the learned trial Judge noticed that there was an important discrepancy between the story told by the defendant Chidhambaram Chettyar and by his main witness Ramiah Pillay. According to Chidhambaram Chettyar the plaintiff Subbiah Chettyar told him that as his principal was pressing hard for rendition of accounts a promissory note for K 8,500 executed by Chidhambaram Chettyar would facilitate the submission of his accounts to his principal. According to Ramiah Pillay, however, there was a dispute between Subbiah Chettyar and Chidhambaram Chettyar over the amount due by the latter. Subbiah Chettyar was claiming that a sum of about K 8,000 was due while Chidhambaram Chettyar said that nothing like this amount remained to be paid by him. Ramiah Pillay, therefore, advised Chidhambaram to execute the suit promissory note so that accounts could be settled later, especially in view of the fact that the old promissory note which was for a sum of K 6,000 was nearly getting time barred.

According to Ramiah Pillay it was through his intervention that the sum of K 3,000 still owing by Chidhambaram to Subbiah Chettyar was paid by instalments and the last payment of K 400 was made on the 1st of December 1954. Chidhambaram Chettyar also said that the last payment was on that date and that he was able to obtain from Subbiah Chettyar the return of the old promissory note for K 6,000 namely, exhibit No. 2. Chidhambaram Chettyar would have it that he also asked for the return of the suit promissory note but that he had been put off by Subbiah Chettyar on several pretexts.

Now, under section 118 of the Negotiable Instruments Act until the contrary is proved it must be presumed that every negotiable instrument was made for consideration. In our opinion, the learned trial Judge was quite justified

C.C. 1963

K. M. CHIDHAMBARAM CHETTYAR v. S. T. P. N. SUBBIAH CHETTYAR, AGENT AND ATTORNEY OF S. T. P. NACHIAPPA CHETTYAR.

in coming to the conclusion that Chidhambaram Chettyar had not proved satisfactorily that there was no consideration for the suit promissory note. As observed by him Chidhambaram Chettyar was careful enough to enter in his own handwriting the consideration for the promissory note. He had been careful enough to obtain the return of the promissory note for K 6,000. The fact that he allowed the suit promissory note to remain in the hands of Subbiah Chettyar without taking any necessary action to have it returned is in strong corroboration of the truth of Subbiah's story. In any event, having regard to the dictum of the late High Court in *Chinnaya* v. *U Kha* (1) the finding of fact of the learned Judge on the Original Side of the late High Court cannot be disturbed.

Nevertheless, the present appeal, in our opinion, must succeed on another ground. In his plaint Subbiah Chettyar said that neither he nor his principal was a money-lender as defined in the Money Lender's Act of 1945. This was denied by Chidhambaram Chettyar in his amended written statement, but no steps were taken to have an issue framed on the point. But from the admissions made by Subbiah Chettyar in the course of his evidence it is clear that his principal Nachiappa Chettyar was a money-lender. Nachiappa Chettyar came to Burma in the year 1940 and had been carrying on business as a money-lender through Subbiah Chettyar as his agent since 1941. He invested K 50,000 in this business and one Vallachami Pillay who had borrowed money from him owed him a large sum of money, namely, Rs. 49,000. This debt was settled for Rs. 23,500 through the intervention of the defendant Chidhambaram who claims that he was entitled to some commission in bringing about this settlement. The date of the loan to Vallachami Pillay does not appear in Subbiah's evidence but it is clear that in the year 1950 there were four transactions between Nachiappa and the

(1) I.L.R. 14 Ran., 11.

defendant Chidhambaram Chettyar through Subbiah Chettyar acting as agent of Nachiappa Chettyar. These were loans of Rs. 8,000 on 6th February 1950; Rs. 2,000 on 24th May 1950; Rs. 2,500 on 15th June 1950 and Rs. 2,500 on 29th June 1950. Besides these loans were the two transactions as evidenced by the promissory note exhibit 2 and the promissory note now in suit. There was no other business for Nachiappa Chettyar in Burma so that his business must be that of money-lending regard being had to the fact that all the abovementioned loans were with interest. Accordingly this case is distinguishable from that of *Bishwa Nath Rai* v. *Kashi Nath Rai* (2) where it was held that a person who lends money on two or three occasions a year to his friends while doing some other business cannot be regarded as a money-lender.

No doubt, the issue that Nachiappa Chettyar, of whom Subbiah Chettyar is an agent, is a money-lender was raised only at the appellate stage. However, it is now settled that a question of law which is raised for the first time in a Court of last resort will receive consideration if it is based on facts either admitted or proved beyond controversy. [See *A.R.M.N.A. Chettyar Firm* v. *R.M.V.S. Chettyar and others* (3); *Bishwa Nath Rai* v. *Kashi Nath Rai* (2) and *U Ba Yi* v. *Daw Hmi (a) Mrs. Khoo Sein Ban* (4)]. In fact in *Bishwa Nath Rai's* case (2) the issue that the plaintiff was a money-lender was raised only at the appellate stage.

As the plaintiff Nachiappa Chettyar is a money-lender no decree can be given to him on the suit promissory note unless he was registered under the Money Lender's Act, 1945 and the registration is still in force. He was never registered as such.

No doubt, Subbiah Chettyar has his own private money-lending business and he has been registered but this is

(2) (1948) B.L.R. 449. (3) (1938) R.L.R. 256.
(4) (1953) B.L.R. 360 (H.C.).

C.C. 1963

K. M. CHIDHAMBARAM CHETTYAR v. S. T. P. N. SUBBIAH CHETTYAR, AGENT AND ATTORNEY OF S. T. P. NACHIAPPA CHETTYAR.

quite insufficient. His registration is good only for his own money-lending business. It is of no use for the money-lending business which he was conducting for his principal Nachiappa Chettyar.

In the result the appeal succeeds. The judgment and decree of the Original Side of the late High Court are set aside and the suit is dismissed. Regarding costs as the defendant succeeds on a plea taken up by him only at the appellate stage we would direct that each party should bear its own costs throughout.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung and U Kyaw Zan U, JJ.

KO MAUNG GALE AND ONE (APPELLANTS)

v.

MA ON NYUNT AND ONE (RESPONDENTS).*

C.C. 1963

July 6.

Licensee and tenant—licensee for consideration—irrevocability of license.

The Plaintiffs had sued the Defendants for a Declaration that they are in possession and enjoyment of a certain building under an irrevocable license granted by the Defendants. It was alleged by the Plaintiffs that it was agreed that they would build the said building, half of which was to be occupied by them, and the other half by the Defendants who would pay for their share of the costs of the building by easy instalments. The Defendants however contended that the building belonged to them, and that the Plaintiffs were merely their tenants.

The trial court gave a decree for the Plaintiffs.

On Appeal:—*Held :* What constitutes a license can be seen from the English Common Law principles involved in the present case.

The Common Law of England was and still is applied in this country under s. 13 (3) of the Burma Laws Act, as justice, equity and good conscience.

The Tajmahal Stationery Mart v. *K. E. Mohamed Ebrahim, V. S. Aliar and Co.* (1950) B.L.R. 41 (H.C.); *The Union of Burma* v. *U Htoon Pe* (1958) B.L.R. 50 (H.C.), referred to.

In English Common Law, there is a difference between a bare license and a contractual license which is irrevocable. To establish a contractual license, there must be a promise which is intended to be binding and is either supported by consideration or is intended to be acted on and is in fact, acted on.

An irrevocable license confers an equitable title. *Winter Garden Theatre (London) Limited* v. *Millenium Productions Limited,* L.R. (1948) A.C. 173; *Foster* v. *Robinson,* (1950) 2 All. E.R. 342 ; *Vaughan* v. *Vaughan,* (1953) 1 All. E.R. 209 ; *Errington* v. *Errington and another,* (1952) 1 All. E.R. 149, referred to and followed.

It has also been held by the late High Court that where there is a license with a contractual right, equity would always intervene to protect by injunction, the licensee's right from any revocation or threatening interference in breach of the contract.

U Tin Eng v. *U Ba Yoke,* (1957) B.L.R. 341 (H.C.), referred to.

---

* Civil First Appeal No. 101 of 1961, against the decree/order of the District Court of Henzada in Civil Regular Suit No. 6 of 1959, dated 23rd August 1961.

C.C. 1963

KO MAUNG GALE AND ONE v. MA ON NYUNT AND ONE.

It is apparent in this case that the Plaintiffs were mere licensees and not tenants. There was nevertheless a binding contract that in consideration for whatever they had promised to do, they would be allowed to reside peacefully on their own section of the house. The license was accordingly an irrevocable one.

Kyaw Myint for the appellants.

G. N. Banerji for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 6 of 1959 of the District Court of Henzada, the plaintiffs Ma On Nyunt and Biswanath Chowbay who are the respondents in the present appeal, sued the defendant appellants Ko Maung Gale and Ma Hla Yin for a declaration that they are in possession and enjoyment of the building known as House No. 3 in Bogyoke Road, Henzada, standing on Holding No. 245 of 1958-59 in Block No. 29 of Myoma West Circle of Henzada Town under an irrevocable license granted by the defendants to occupy the site in question. The plaintiffs' case was that the defendant Ko Maung Gale had offered to sell them a strip of land 10 feet wide and extending to the whole length of the holding in question for a sum of K 7,000 for the purpose of building a house, 20 feet wide half of which was to stand on the land still owned by the defendants. The consideration for the sale of this land was to be K 7,000 which was to be paid in three instalments of K 3,500, K 2,000 and K 1,000 besides the advance of K 500. All these sums had been paid but the defendants did not convey the strip of land to them on the ground that it was a condition of the grant under which they held it that there would be no transfers whatsoever. Subsequently, an amicable settlement was arrived at between the plaintiffs and the defendants by which the plaintiffs would still build a house 20 feet wide, half of which was to be occupied by them and the other half by the defendants who would pay for their share of the cost

of putting up the building by easy instalments. The building was at first assessed to Municipal taxes in the name of the plaintiffs but later, because of the defendants' claim that the building was theirs a dispute arose between the plaintiffs and the defendants as a result of which the Municipality assessed each party in respect of that part of the building actually possessed by it. Consequently, in order to remove the cloud which had been cast on the plaintiffs' title to the suit house the present suit for declaration had to be filed by them.

The defendants, on the other hand, contended that the building belonged to them and that the plaintiffs were merely their tenants. They said that they had taken an advance of K 6,491 partly in cash and partly in building materials from the plaintiffs and that the monthly rental of K 130 payable by the plaintiffs was to be set off against the advance taken by the defendants. As a point of law the defendants contended that if the plaintiffs' story regarding the manner of their possession of the site on which the building stood be true it was in the nature of a lease in perpetuity which was invalid in law without a registered instrument.

On the pleadings various issues were framed but the most important points to be determined were:

(*a*) whether the suit building was built by the plaintiffs at their own expense under an agreement with the defendants in the manner set out in the plaint or whether the building belonged to the defendants who had leased a portion of it to the plaintiffs at a monthly rental of K 130 to be set off against the advance paid;

(*b*) if the plaintiffs' story be true whether the arrangement between the plaintiffs and the defendants was in the nature of an irrevocable

C.C. 1963

KO MAUNG GALE AND ONE v. MA ON NYUNT AND ONE.

license or whether it was in the nature of a lease in perpetuity.

The learned trial Judge after examining many witnesses cited by both the parties came to the conclusion that the plaintiffs' story was essentially true. He accordingly gave the plaintiffs a decree as asked for by them.

On the evidence on record it can hardly be gainsaid that the building in suit was in fact constructed by the plaintiffs although the defendants might have co-operated in the enterprise. That there was a prior agreement to sell a strip of land 10 feet wide is also established by the evidence of Maung Aye Maung (PW 5), Clerk of U Kyaw Shein, an Advocate of Henzada to whom the parties entrusted the task of drafting an instrument. The draft, Exhibit " ခ " was actually written by Maung Aye Maung under the dictation of U Kyaw Shein and there is evidence to the effect that at that time the plaintiff Biswanath Chowbay handed over a sum of K 500 to U Kyaw Shein who in turn handed it over to the defendant Ko Maung Gale. The plaintiffs contended that further sums of K 3,500, K 2,000 and K 1,000 were paid towards the purchase price of the land but this part of the story seems exaggerated as in the reply letter, Exhibit " ဂ ", dated the 18th June 1957 given to the defendants' pleader U Po Kyeik, in answer to the defendants' notice to the effect that the plaintiffs as their tenants should make no alterations or repaids to that part of the building occupied by them without the permission of the landlords, it is only mentioned that a total sum of K 3,750 had been paid towards the purchase price of the strip of land.

It is, however, unnecessary in this case to decide what was the amount actually paid by the plaintiffs to the defendants towards the purchase of the strip of land. Regarding the ownership of the building there is abundant evidence. The Master-Carpenter U Ba Aye (PW 4) and

the Master-Mason Shafee (PW 20) were unanimous in that it was the 2nd plaintiff-respondent Biswanath Chowbay who had engaged them for the purpose of building the suit house. There is also other evidence relating to the purchase of building materials by the plaintiffs.

For the defendants one Maung Hla Aye (DW 10) said that the defendant Ko Maung Gale had purchased 30,000 bricks for the purpose of constructing the suit building but on cross-examination this witness had to admit that he was only a clerk and that payment of the price for the bricks had to be made to Ko Hla Shwe (PW 13) and his testimony cannot carry any weight. According to Ko Hla Shwe (PW 13) the bricks were purchased by the 2nd plaintiff Biswanath Chowbay. The witness who gave strong evidence in favour of the defendants' version is U Thi Hla (DW 13), an *ex*-police officer but the learned trial Judge considered this witness to be unreliable and we see no reason for differing from his opinion as to the credibility of the witness whom he had himself examined.

In our opinion, the true case has been set out by the plaintiffs in their reply to the defendants' notice. There the plaintiffs said:

> "The contract between Ko Maung Gale on the one part and Maharaj (*a*) Biswanath Chowbay and his wife Ma On Gyaw on the other part was this. Ko Maung Gale contracted to sell 10 feet wide land of his compound and length flush with the length of his compound, for a consideration of K 7,000 (Kyat Seven Thousand) to Ma On Gyaw, wife of Biswanath Chowbay who undertook to build a brick house on 20 feet wide on the land at his expense, half of which standing on 10 feet wide land sold to Ma On Gyaw was to belong to Ma On Gyaw and the other half to Ko Maung Gale who was to pay back to my clients half of the building expenses. The building was accordingly completed by my clients at an expense of K 12,345 and half of this building is occupied by my clients as Ma On Gyaw's own property and not as a tenant as falsely alleged by your client."

C.C. 1963

KO MAUNG GALE AND ONE v. MA ON NYUNT AND ONE.

The existence of a very friendly arrangement had been disclosed whereby the defendants were to sell the plaintiffs a strip of land 10 feet wide, the purchase being made in the name of the plaintiff Ma On Nyunt who was a Burma National, her husband Biswanath Chowbay being a foreigner. The plaintiffs were to build a house 20 feet wide half of which was to be occupied by them and the other half by the defendants who would pay their share of the cost of the house by easy instalments.

The question is: What is the status of the plaintiffs so far as it concerns the site on which the building stands?

Now, what constitutes a license is briefly explained in *Halsbury's Laws of England* at Page 430 of Volume 23, 3rd Edition. The relevant passage reads:

> "A mere license does not create any estate or interest in the property to which it relates; it only makes an act lawful which without it would be unlawful. A purely personal license is not assignable. A gratuitious license is revocable by notice at any time and is revoked by the death of either party or by an assignment of the land over which the license is granted. A contractual license may be revocable or irrevocable according to the express or implied terms of the contract between the parties."

The English Common Law principles in so far as they have not been expressly abrogated by statute or otherwise, are still being followed by Courts in this country. The common law of England was and still is applied as the law envisaged in section 13 (3) of the Burma Laws Act, *i.e.*, a law which is according to justice, equity and good conscience. [See *The Tajmahal Stationery Mart* v. *K. E. Mohamed Ebrahim V. S. Aliar & Co.* (1) and *The Union of Burma* v. *U Htoon Pe* (2)].

The following cases illustrate the common law principles involved in the determination of the present

(1) (1950) B.L.R. 41(H.C.) (2) (1958) B.L.R. 50 (HC.)

litigation. In *Winter Garden Theatre (London) Limited* v. *Millennium Productions Limited* (3) a license was granted by the former to the latter for producing stage plays, concerts and ballets for six months from July 6, 1942, with an option to continue for a further six months at an increased rent. The license contained the following provision: "On the expiration of the two periods of six months before mentioned you are to have the option of further continuing the license of the theatre on the payment each week of a flat rent of £300 per week and you will give us one month's notice of your intention of then terminating the license." Provision was also made for the payment of four weeks' rent in advance. The licensors retained the management of the bars and cloak-rooms. There was no express provision for the termination of the license by the licensors. It was held by he House of Lords that the license was a revocable one.

In the words of Lord MacDermott: . . . . "a close scrutiny of what the parties have agreed has failed to reveal any stipulation which I can regard as manifesting an intention that the license was to go on for ever if the licensees so desired." Accordingly, it is a matter of construction whether in each particular case there is an intention that the license granted should be irrevocable.

In *Foster* v. *Robinson* (4) the landlord, a farmer, was the owner of a cottage which had been occupied for many years by the defendant's father who worked for the landlord on the farm and paid a yearly rent for the cottage. In May 1946, the defendant's father, owing to age and infirmity, had ceased to work, and it was then verbally agreed between him and the landlord that he need not pay any further rent but could continue to live in the cottage for the rest of his life rent free. Thereafter rent was neither demanded nor tendered. The defendant's father remained in the cottage until January 15, 1950,

(3) L.R. (1948) A.C. 173. (4) (1950) 2 All. E.R., p. 342.

C.C. 1963

KO MAUNG GALE AND ONE v. MA ON NYUNT AND ONE.

when he died intestate. The defendant who was the administratrix of her father's estate, had lived with him in the cottage for a number of years and resided there at the time of his death. The landlord informed the defendant of his intention to sell the cottage with vacant possession on April 6, 1950, and he allowed her to reside there rent free until that date but she refused to leave the cottage. In an action for possession by the landlord it was held that the agreement between the defendant's father and the landlord in May 1946, was effectual to produce a surrender of the tenancy by operation of law, and the defendant was estopped from asserting that the old tenancy still existed. It was also held that after the surrender of the tenancy the defendant's father was a licensee.

In this connection Evershed, M. R., observed:

> "Since the recent decision in *Winter Garden Theatre (London) Ltd.* v. *Millennium Productions, Ltd.* (3). I think that, although a license of that kind may, apart from the terms of the contract, be revoked, it may now be taken that, if the landlord, having made that arrangement, sought to revoke it, he would be restrained by the court from so doing. Thus, the result is arrived at that Mr. Robinson was entitled as licensee to occupy the cottage without charge for the rest of his days. and he did so. I prefer that analysis of the case."

As this observation was apt to be misleading the learned Master of Rolls had to explain it in a subsequent case, being *Vaughan* v. *Vaughan* (5) where he said:

> "I did not intend to lay it down in that passage that where a promise has been made which is not contractual in form or effect and that promise has been acted on, then and without more a right is given to the promisee to go on enjoying the subject-matter of the promise indefinitely. I have thought it right to make that explanation because I think the county court judge in the present case may have thought that the words of mine which I have read did lead to such a conclusion."

(5) (1953) 1 All. E.R. 209.

In the case above mentioned the husband was the owner of a dwelling house which was the former matrimonial home of the parties. In 1948 he deserted the wife, leaving her in the house and saying that she could "always live there." On June 19, 1950, the wife obtained a decree of divorce on the ground of the husband's adultery. By letter dated March 11, 1952, the husband purported to determine the license of the wife to remain in the house. On a claim by the husband for possession of the house it was held that after the dissolution of the marriage the wife could not assert a continuing right to remain in occupation of the former matrimonial home unless she could set up some kind of contract and that the husband's statement and the subsequent conduct of the parties could amount to no more than that the wife was a bare licensee of the husband under a license which was revocable. In this connection Denning, L.J., observed on page 212 of the Report: "The difficulty here is to see that a contractual license was established. To establish a contractual license there must be a promise which is intended to be binding and is either supported by consideration or is intended to be acted on and is, in fact, acted on."

Another observation of Denning, L.J., is also illuminating. It is in the case of *Errington* v. *Errington and another* (6). In that case, a father bought a house for his son and daughter-in-law in the year 1936. He paid £250 in cash and borrowed £500 from a building society on the security of the house, the loan being payable with interest by instalments of 15*s*. a week. The house was in the father's name and he was responsible to the building society for the payment of the instalments. He told the daughter-in-law that the £250 was a present to her and her husband, handed the building society book to her, and said that if and when she and her husband had paid all the instalments the house would be their property. From that

(6) (1952) 1 All.E.R. 149.

C.C. 1963

KO MAUNG GALE AND ONE v. MA ON NYUNT AND ONE.

date onwards the daughter-in-law paid the instalments as they fell due out of the money given her by her husband. In 1945 the father died and by his will left the house to his widow. Shortly afterwards the son left his wife. In an action by the widow against the daughter-in-law for possession of the house, it was held that the occupation of the house by the son and daughter-in-law was under an irrevocable license inasmuch as they had the right to remain in possession so long as they paid the instalments and that they would have a good equitable title to the house when all the instalments were paid.

In this case Denning, L.J., said, after reviewing a number of cases:

> "The result of all these cases is that, although a person who is let into exclusive possession is, *prima facie*, to be considered to be a tenant, nevertheless he will not be held to be so if the circumstances negative any intention to create a tenancy. Words alone may not suffice. Parties cannot turn a tenancy into a license merely by calling it one. But if the circumstances and conduct of the parties show that all that was intended was that the occupier should be granted a personal privilege with no interest in the land, he will be held only to be a licensee."

In *U Tin Eng* v. *U Ba Yoke* (7) a Bench of the late High Court held that where there is a license with a contractual right, equity would always intervene to protect by injunction, the licensee's right from any revocation or threatening interference in breach of the contract.

Applying the principles enunciated above to the case now under consideration it is apparent that the plaintiffs were mere licensees and not tenants. They were allowed to build a house on the suit land belonging to the defendants on their undertaking to allow the defendants to occupy half the house on a sort of hire purchase arrangement.

(7) (1957) B.L.R. 341 (H.C.)

The plaintiffs cannot be considered as having been in exclusive possession of the site. Moreover, they pay no rent as such. There was nevertheless a binding contract that in consideration for whatever they had promised to do they would be allowed to reside peacefully on their own section of the house. The license was accordingly an irrevocable one. It has been contended on behalf of the defendant-appellants, firstly that the arrangement must be considered void as an attempt to evade the provisions of the Transfer of Immoveable Property (Restriction) Act of 1947 which prohibited transfers of immoveable property to foreign nationals. However, there was no necessity for such an evasion as this because if the defendants were in a position to sell part of their holding it could have been purchased validly by 1st plaintiff Ma On Nyunt who was a Burma National.

The further contention contained in the written statement that the arrangement was in the nature of a lease in perpetuity and therefore, invalid for want of a registered instrument needs no elaborate discussion. There never was a lease in the first instance and in this connection the observation of Denning, L.J., in *Errington* v. *Errington and another* (6) is most apposite.

For these reasons, we consider that the learned Judge of the trial Court had come to the right conclusion by holding that there existed an irrevocable license of the site on which the house stands in favour of the plaintiff-respondents. In the result, the appeal fails and it is dismissed with costs, Advocate's fees being assessed at 5 (five) gold mohurs.

(6) (1952) 1 All. E.R. 149.

ORIGINAL CIVIL

Before U Maung Maung, J.

C.C. 1962 — Oct. 17.

MRS. PROTIMA GHOSH (PETITIONER)

v.

BIMALENDU GHOSH (RESPONDENT).*

Children's welfare and education—Privilege and duty of parent regarding. Cruelty to wife—What amounts to. Condonation—Not total forgiveness—Duration of protection afforded by.

It was the privilege and duty of the respondent as a father to look after the welfare of the children and to provide them with good education in happy surroundings. The privilege and duty was shared by the mother but by law and custom the leadership was with the father.

Cruelty can take many forms and the law has recognised that some kind of mental cruelty may be more grievous than physical blows. *Jamieson* v. *Jamieson*, (1952) A.C. 525, referred to.

Where physical violence is averred and proved the test becomes simpler but there again, the measure of the physical violence, the circumstances in which it is administered and the mental susceptibilities of the party on whom it is administered—and such factors become relevant to consider whether the physical violence proved—amounts to cruelty.

Windeatt v. *Windeatt*, (1962) 2 W.L.R. 1056; *Evans* v. *Evans*, 1 Hag. Con. 35; *Russell* v. *Russell*, 1897 A.C. 395; *Gollins* v. *Gollins*, (1962) 3 W.L.R. 180, referred to.

Stabbing the wife and causing her injuries of a grievous nature including a fracture of her hand was cruelty by any test.

Striking a pregnant wife surely was cruelty. *King* v. *King*, A.I.R. (1925) All. 237, referred to.

Condonation is not total forgiveness; it does not wipe the offence clean. It operates merely as a suspension of the right to divorce or separation, and this suspension lasts only so long as the guilty party is of good behaviour. If and when that party misbehaves, the protection of condonation is withdrawn.

Barnes v. *Barnes*, (1947) 2 All. E.R 326; *Mackrell* v. *Mackrell*, (1948) 2 All. E.R. 858; *Graham* v. *Graham*, (1878) 5 R. 1093, 1095; *Moss* v. *Moss*, (1916) C.A. 155, 161, referred to.

Kyaw Myint and *Myint Soe* for the petitioner.

Ba Han for the respondent.

---

* Civil Regular No. 47 of 1956.

NOTE.—The above decision was upheld by the Chief Court (Appellate Side), in Civil First Appeal No. 82 of 1962, and the Appellate Judgment is reported elsewhere in this issue.

C.C. 1962

MRS. PROTIMA GHOSH v. BIMALENDU GHOSH.

U MAUNG MAUNG, J.—The petitioner Mrs. Protima Ghosh seeks a decree of judicial separation from her husband Mr. Bimalendu Ghosh on the ground that he has been guilty of acts of harshness and cruelty towards her. The petition is vigorously resisted by the respondent.

The following are the facts of the case. The couple, both professing the Hindu faith were married under the Special Marriage Act at Rangoon on the 15th of August, 1946. Since then the principal places of cohabitation have been No. 10, Wunmin Road, Bauktaw, Rangoon, and No. 38, Durga Charan Mitter Street, Calcutta. The former address was where the petitioner last resided with her husband. Four children were born of the marriage, namely, a girl born on the 19th October, 1947; a boy born on the 12th April, 1949; a girl born on the 12th March, 1953, and a boy born on the 29th September, 1954. Mr. Ghosh belongs to a different caste from that of his wife and there was strong opposition to the marriage from the brother and mother of Mrs. Ghosh because "my husband was a non-Brahmin and they did not like him as a man." The birth of the first child brought about somewhat happier relations between Mr. Ghosh and the mother and the brother of Mrs. Ghosh, but the voluminous evidence in the case indicates that while there was a truce no great love developed between them.

In February 1955, Mr. and Mrs. Ghosh visited Calcutta where they performed the funeral rites of the mother of Mr. Ghosh, and the petitioner alleges that while they were there, one night Mr. Ghosh stabbed her with a pair of scissors in the aftermath of a quarrel. She was seriously injured and her hand was "fractured." Mr. Ghosh admits in his written statement that there was a quarrel, but in his evidence he says that the injuries were sustained by her in a fall from bed. Within a few weeks of the incident Mr. and Mrs. Ghosh returned to Rangoon and resumed cohabitation. After a few days of living together

C.C. 1962 — MRS. PROTIMA GHOSH v. BIMALENDU GHOSH.

Mrs. Ghosh left the home to go and stay with her brother Mr. S. Ganguli (PW 1) because she said there were no servants in the house and she had to look after the children and do other household duties with her arm in a sling and plaster. A few weeks later, in April 1955, she returned to Mr. Ghosh. The fact that she left home and later returned is not disputed but the reasons are.

In September 1955, Mrs. Ghosh was admitted as an in-patient to the Mental Hospital, Tadagale and she alleges that that was an act of betrayal and cruelty on the part of her husband because she did not need the treatment and he only wanted to put her away. On the part of Mr. Ghosh it is pointed out that she was taken to the hospital on the best medical advice and that she herself signed the necessary forms of admission and gave her consent.

Several acts of cruelty are also alleged in the petition during this period ranging from the use of insulting language, assaults and beatings to an attempt by the respondent to procure abortion when Mrs. Ghosh was pregnant. It is also charged that Mr. Ghosh in the month of December 1955, took three of the older children away from the home ostensibly to take them to Toungoo but actually put them in two Convents in Rangoon. It was only much later that the mother discovered, according to her petition, that the children were in Rangoon. Tearing the children away from her is, she says, an act of cruelty that caused her extreme distress, sorrow and anxiety.

There are other acts of cruelty which are charged such as drunken bouts of violence, varying between beatings and forced sexual intercourse. The petitioner alleges that on the 21st of March 1956, when she was pregnant again, the respondent hit her several times in the neighbourhood of the abdomen intending to procure an abortion. The next day she went to consult her doctor and on return to the home she found that Mr. Ghosh had taken away the

youngest child, 1½ years old, and this finally made her leave the house, never to return.

A large volume of evidence has been led by both parties and my learned predecessor took early steps to shut out from the record evidence relating to custody of the children and of their property. I should say, with respect, that that was a wise step to take for the admission of such evidence would only have burdened the already rather heavy record. The question of guardianship of the children and their property should of course be decided with the main objective of protecting the children's interest and promoting their welfare.

The following issues were settled by my learned predecessor:

1. Did the respondent treat the petitioner with great harshness and cruelty as alleged in paragraph 4 of the petition?
2. Did the respondent stab the petitioner in February 1955, fracturing her hand as alleged in paragraph 5 of the plaint ?
3. Did the respondent cause the petitioner to be detained in Tadagale Mental Hospital without sufficient cause or was she detained there on the advice of Dr. Sea Blue and Dr. Hufton ?
4. Did the respondent remove the elder children from the English Methodist School without sufficient cause or were they removed with the petitioner's consent ?
5. Was the youngest child taken away from the petitioner's house by the respondent without her knowledge ?
6. Did the respondent hit the petitioner on the night of 21st March, 1956 two or three times on the abdomen to cause an abortion ?
7. Did the respondent behave towards the petitioner in such a way as to break up the marriage ?
8. Is the petitioner entitled to the remedies claimed in her petition ?

In paragraph 4 of her petition the petitioner has charged that shortly after their marriage her husband " conducted

C.C. 1962 — MRS. PROTIMA GHOSH v. BIMALENDU GHOSH.

himself towards the petitioner with great harshness and cruelty, frequently abusing her in the coarsest and most insulting language, and beating and assaulting her with his fists, with legs or with some weapon." In her evidence the petitioner says that the marriage was happy for a year or two but her husband's temper began to change and he started to treat her roughly, shouting or beating her in explosions of rage.

[The learned Judge then proceeded to discuss the evidence on this matter].

* * * *

* * * *

The respondent also led evidence to try and establish that it was the petitioner who created disharmony in the home and that if there were quarrels and acts of violence she was not always at the receiving end.

[The relevant evidence was then discussed by the learned Judge].

* * * *

* * * *

There is a lot more in the evidence in that vein, of charges and counter-charges of violence, cruelty, moods, lack of love for the children, and irresponsibility in running the home. The evidence, however, does not go beyond establishing that it was not a happy home life that the Ghosh family lived, that a year or two after the marriage relations between the husband and wife deteriorated and that quarrels often leading to fights took place; but, along with Dr. Grace John, I will only hold that the petitioner and the respondent quarrelled perhaps a little more frequently or violently than husbands and wives generally do. I do not consider that the charge of cruelty as alleged in paragraph 4 of the petition is established and would answer issue No. 1 in the negative.

I turn to issue No. 2. Mrs. Ghosh says that in February 1955, she and her husband went to Calcutta to perform the funeral rites for Mr. Ghosh's mother. They stayed with the relatives of Mr. Ghosh and, according to her, Mr. Ghosh nagged her with the accusation that she was flirting with his nephews and brothers. One night while she was asleep she was suddenly awakened by a heavy pressure on her chest and upon her arm. Opening her eyes she found her husband bending over her, his left arm pinning her down and his right arm stabbing at her with a pair of scissors whose blades were 8 or 9 inches long. She was hurt in about 12 places on her left arm and on the upper left portion of her body. She screamed for help and Mr. Ghosh's brother, his nephew and his niece who lived downstairs broke open the door and dragged him away. Mrs. Ghosh was given medical treatment that night and it was found that her left armed had been fractured.

The respondent in his written statement simply states that because of his strong disapproval of his wife's behaviour towards men he reprimanded her and there was, consequently, a quarrel. The incident, he states, "has been forgotten *and condoned* (italics mine)". In his evidence, however, Mr. Ghosh says that the injuries were sustained by his wife in a fall from her bed. There was a heavy trunk, he explains, which was kept on a stool by the side of his wife's bed, and that night, he heard the sound of the box falling and his wife screaming. Rushing into her room he found her lying on the side of the bed on the floor with the trunk near her left arm. He removed the trunk, which had sharp corners, and found her left arm injured and bleeding. The doctors who treated her found a compound fracture with several cuts and bruises.

[The learned Judge then proceeded to discuss the evidence regarding the said injury.]

* * * *

* * * *

C.C. 1962 — MRS. PROTIMA GHOSH v. BIMALENDU GHOSH.

The respondent in fact does not seriously dispute that the scars were the result of injuries which the petitioner sustained in Calcutta. What is in dispute is the cause of the injuries.

[The evidence (including medical evidence) relating to the cause of the injury was then discussed.]

* * * *

* * * *

Summing up the evidence on the 2nd issue I consider that the answer to it should be in the affirmative. The respondent was desperate and unhappy towards the end of 1954, that is, shortly before their visit to Calcutta. In his written statement the respondent does not say that his wife sustained injuries from a fall from the bed. Instead, he rather curtly says that there was a quarrel but the incident " has been forgotten and condoned." The story that he gives of his wife's fall from the bed with a heavy trunk falling on her is not a likely one ; besides, if the story was true, it is difficult to see what is there to condone. People do not keep heavy trunks on high stools precariously perched by their bed-side. If, as the respondent says, his wife fell from the bed and the trunk fell on her the injuries she would receive would be in the nature of crushing wounds which would not leave the scars that Dr. Maung Maung Taik found. It is an ingenious explanation no doubt that a fractured bone in the arm by thrusting out fragments might have caused the cuts, but this is improbable. Apart from the statement of Mrs. Ghosh there are the admissions that the respondent made to G. D. Mitra and Dr. Suvi. Learned Counsel for the respondent points out, and quite rightly, the dangers of accepting such admissions at their face value. G. D. Mitra's credibility is also impeached because he was an employee who was later dismissed by Mr. Ghosh while Dr. Suvi is, according to him, " my wife's favourite doctor." On the other hand, the very fact that Dr. Suvi has

been more kind to his wife might have persuaded Mr. Ghosh when he returned alone from Calcutta to go and make the admission to Dr. Suvi knowing that when his wife came back the doctor would hear about it from her lips anyway. In considering the evidence of Mitra also, while I suspect that the witness has elaborated and touched up his story, sifting the chaff from the grain, I think that there are a few grains of truth in what he says. The admission that the respondent was supposed to have made to Mitra might not have been made in the very same words that Mitra utters in Court but an admission to the same effect was probably made. Mrs. Ghosh herself in her cross-examination admitted that on her return home from Calcutta she referred to the incident, in her conversations with friends, as an accident. Dr. Anandan also says that she told him there was an accident. But the petitioner explains that she was trying to cover up the truth which after all was not a palatable one. Since she had come home to resume cohabitation with her husband there was no need, nor was it even desirable, for her to go about proclaiming the truth. These considerations lead me to answer the question posed in issue No. 2 in the affirmative.

The 3rd issue relates to the admission of the petitioner into the Tadagale Mental Hospital as an in-patient. She alleges that the respondent arranged for her admission without sufficient cause and by misrepresenting to her that both the respondent and the petitioner were to receive treatment to lift the gloom from their moods. The respondent replies that treatment was given to Mrs. Ghosh on the best medical advice and it was only when admission of her as an in-patient was advised that she was admitted by her consent and after her signing the necessary forms and papers. This issue also stands against a background of evidence adduced by both parties to prove their loving nature as husband or wife, to charge the other as

C.C. 1962

MRS. PROTIMA GHOSH v. KAMALINDU GHOSH.

unkind, neglectful father or mother, to prove oneself as the long suffering spouse, to charge the other as one who has consistently caused disharmony and unhappiness in the home. Not merely failures of paternal or maternal duty but acts of violence are also charged. The petitioner is charged with constant nagging of her husband which led her to shows of temper and violence such as burning her own Sari, threatening to commit suicide. Similarly, against the respondent are levelled charges of cruelty such as beatings and lack of love for the home which he was alleged to have shown in pushing children away when they cuddled up to him for love.

[The learned Judge then discussed the evidence regarding the mental condition and behaviour of the petitioner.]

* * * *

* * * *

Mr. S. Ganguli (WP 1) a brother of the petitioner on hearing that his sister had been admitted as an in-patient to the Tadagale Mental Hospital filed an application for the writ of *habeas corpus* with the High Court. Notice was duly served on the Medical Superintendent and Mrs. Ghosh produced before U San Maung, J. On being asked by the Judge as to what she wanted to do she said she wanted to go home and the matter ended with Mrs. Ghosh returning home and Mr. Ganguli's application being dismissed as withdrawn.

Dr. Ba Thwin says that the treatment of Mrs. Ghosh was completed on the 8th of September 1955, and that same evening he received a summons from the High Court arising out of the *habeas corpus* application. He therefore called Mr. Ghosh to come and take Mrs. Ghosh away on the next morning. The discharge application, exhibit 15, was signed by Mrs. Ghosh and she was duly discharged the very morning when the High Court was to hear and pass orders on the *habeas corpus* matter. All these are

challenged by the learned Counsel for the petitioner U Kyaw Myint as being too neat. The case history in exhibit D, Counsel points out, had been written up almost completely on the same day and the decision by the Medical Superintendent that the treatment was completed also fell conveniently on the very day a summons from the High Court arrived. These criticisms, I find, are validly made. I also find the certificate, exhibit 10, given by Dr. Ba Thwin to Mr. Ghosh a little unnecessary. When a husband has his wife admitted into hospital for treatment he does not in normal circumstances take the precaution to arm himself with such a certificate. On the other hand, these too neat and tidy arrangements by themselves do not establish that Mrs. Ghosh was admitted into the Mental Hospital by deception on the part of the respondent. It might well be that both, rather than the petitioner alone, could have benefited from treatment but that does not mean that by having his wife receive the treatment while he himself shied away from it, Mr. Ghosh was committing an act of legal cruelty on the wife. It was obviously by that time a disturbed home that the respondent and the petitioner were living in and I consider that the advice given by doctors Anandan, Hufton and Sea Blue was rendered in good faith. While Dr. Ba Thwin obviously took precautions to protect himself when Mrs. Ghosh became a High Court case I do not think that he admitted her without sufficient cause. He might have made an error in judgment as to the necessity of treatment or the nature of the treatment that she should receive but I cannot find him guilty of bad faith. In answering issue No. 3, therefore, in the negative I would observe that matrimonial life in the Ghosh home had by about the end of 1955 become oppressive and charged with suspicion between husband and wife. I have no doubt that the incident caused pain and distress to Mrs. Ghosh and further disharmony in the home; but it may be noted that her natural instinct was still to go

C.C., 1962

MRS. PROTIMA GHOSH v. BIMALENDU GHOSH.

home, for that was what she asked for when she appeared before U San Maung, J.

The 4th issue relates to the removal of the three older children from the English Methodist School where, the petitioner alleges, they had been receiving adequate education.

[The evidence relating to this issue was then discussed by the learned Judge.]

* * * *
* * * *

U Kyaw Myint, learned Counsel for the petitioner, comments on this incident that if petitioner had been wanting in love for her children regarding them as rivals in a ferocious contest for the respondent's attention she would have been happy to see the children go away from the home. Instead, here was a mother who was angered by the prospect of her children being placed under the care of the nuns at the convent and who fought hard to keep them with her at home. I consider that the children were removed from home without the petitioner's consent despite the respondent's assertion that she had at first willingly agreed. On the other hand, I cannot see that such removal was without sufficient cause. It was the privilege and duty of the respondent as a father to look after the welfare of the children and to provide them with good education in happy surroundings. The privilege and duty was shared by the mother but by law and by custom the leadership was with the father. In the circumstance in which the home had been placed it was probably a wise thing to send the children to boarding school where at least they would be spared the pain of a disturbed family. Sending them away to school deprived their mother of the comfort of their companionship and probably made her more troubled and restless afterwards; but, Mr. Ghosh had to make the decision trying to strike

a balance between his duty to the children and his duty to his wife. I cannot, therefore, hold that sending the children away constituted an act of cruelty on the part of the respondent towards the petitioner. I do, however, take the view that the story that the petitioner tells of her being pushed out from the car and left behind is true. It is more than probable that Mr. Ghosh used some measure of physical force to evict the petitioner from the car. In the excited state that she was in it is highly improbable that she would have gently descended and quietly stayed behind. This act of pushing her out and the use of force would not by itself amount to cruelty, but it is one of the factors that must be considered when we look at the matrimonial life of the Ghosh family as a continuity.

Issues No. 5 and 6 relate to events which are so closely bound up together that they may be taken up together.

[The evidence relating to these issues was then discussed.]

* * * *
* * * *

The answers to issues No. 5 and 6 should, therefore, be that the respondent hit the petitioner serveral times on the night of the 21st March 1956, and that in her absence the next morning while she was away to see her doctor he took the youngest child away from the home without her knowledge and consent.

Issue No. 7 is closely bound up with issue No. 8 and the two must be taken up together. In matrimonial matters of this kind it is not always safe to think in terms of the breakup or the breakdown of family life; for in the absence of matrimonial offences recognized by law as valid grounds for dissolution of marriage or judicial separation the question of breaking up or breaking down can sometimes be irrelevant. In this connection, it may be apposite, especially in view of the fact that the Divorce

C.C. 1962

MRS. PROTIMA GHOSH v. BIMALENDU GHOSH.

Act is based on English principles of matrimonial causes to note a finding of the Royal Commission on Marriage and Divorce presided over by Lord Morton. In its Report published in March 1956, the Commission has recognized that the basis for the existing divorce law of England and Scotland is the "doctrine of matrimonial offence." The Commission rejected a suggested change of basis to "the doctrine of break-down of marriage." The reason for the rejection is mainly that the doctrine of matrimonial offence provided a clear and intelligent principle and it makes for security in marriage, while the introduction of the doctrine of break-down of marriage in any form would be gravely detrimental to the well-being of the community.

The present petition puts forward cruelty as the basis for the judicial separation that it sought. Cruelty can take many forms and the law has recognized that some kinds of mental cruelty may be more grievous than physical blows. It is not, however, possible to attempt a comprehensive definition of cruelty and as Tucker, L.J., observed in *Jamieson* v. *Jamieson* (1) : "Every such act (to amount to cruelty) must be judged in relation to its attendant circumstances, and the physical or mental condition or the susceptibilities of the innocent spouse. The intention of the offending spouse and the offender's knowledge of the actual or probable effect of his conduct on the other's health (to borrow from the language of Lord Keith) are all matters which could be decisive in determining on which side of the line a particular case or course of conduct lies." Where physical violence is averred and proved the test becomes simpler but there again, the measure of the physical violence, the circumstances in which it is administered and the mental susceptibilities of the party on whom it is administered—and such factors become relevant to consider whether the physical violence proved—amounts to legal cruelty. In the recent case of

(1) (1952) A.C. 525

Windeatt v. *Windeatt* (2), Willmer L.J., considered that he must be guided by the Commissioner's assessment of the personality of the wife who had obtained a *decree nisi* on the ground of her husband's cruelty, her complaint being almost wholly based upon an allegation of persistent association between her husband and another woman though there was no allegation of adultery or of any sexual impropriety. The Court (remarked Willmer, L.J.) must attach the greatest importance to the assessment by the Commissioner of the wife's character in these terms :

> "The wife appeared to me to be a sensitive and highly strung lady, even making allowance for the stress and discomfort or shyness which some witnesses experienced in coming forward in a public Court. I think anybody would soon form the impression that she could be very easily wounded and distressed by unkindness."

Another test of cruelty may be found in an earlier classic case of *Evans* v. *Evans* (3) where it was observed that " It is the duty of Courts . . . to keep the rule extremely strict. The causes must be grave and weighty and such as show an absolute impossibility that the duties of the married life can be discharged." This became a part of the standard direction in cases of cruelty and was approved by both the majority and the minority of the House of Lords in *Russell* v. *Russell* (4). In *Gollins* v. *Gollins* (5) Sir J. Simon P. and Kairns J. reviewing a series of recent decisions on cruelty have also held that the state of mind requisite for cruelty can like any other be inferred from conduct ; in particular, indifference to suffering may be so callous that a desire to cause it can be fairly deduced. It was also held that " although an actual intention to injure is not a necessary ingredient to constitute cruelty, it will in many cases and particularly in

(2) (1962) 2 W.L.R. 1056 at 1056.
(3) 1 Hag. Con. 35.
(4) 1897 A.C. 395.
(5) (1962) 3 W.L.R. 180.

C.C. 1962

MRS. PROTIMA GHOSH v. BIMALENDU GHOSH.

border line cases, be of decisive importance if only because conduct which is intended to hurt strikes with a sharper edge than conduct which is the consequence of mere obtuseness or indifference."

In the light of these principles I must now proceed to make my decision on the petition. I have found in issue No. 2 that the respondent had stabbed the petitioner in Calcutta, causing injuries of a grievous nature including a fracturing of her hand. That was cruelty by any test. There was condonation on the part of the petitioner, however, as her learned Counsel readily concedes, for she came back with her husband and resumed cohabitation. A few months after their return to Rangoon she conceived so that the cohabitation that was resumed was one in the fullest sense. Yet, condonation is not total forgiveness; it does not wipe the offence clean. It operates merely as a suspension of the right to divorce or separation, and this suspension lasts only so long as the guilty party is of good behaviour. If and when that party misbehaves, the protection of condonation is withdrawn. See *Barnes* v. *Barnes* (6) Denning L.J., has suggested the following test in *Mackrell* v. *Mackrell* (7): "Reconciliation does not take place unless and until mutual trust and confidence are restored. It is not to be expected that the parties can ever recapture the mutual devotion which existed when they were first married, but their relationship must be restored, by mutual consent, to a settled rhythm in which the past offences, if not forgotten, at least no longer rankle and embitter their daily lives. Then, and not until then, are the offences condoned."

Here, in this case, there was no settled rhythm, and the daily life in the home became one of bitterness and suspicion. The admission of the petitioner into the Mental Hospital, her becoming the subject of a *habeas corpus* application, the removal of the children from home into

(6) (1947) 2 All. E.R. 326. (7) (1948) 2 All E.R. 858.

the Convents, the use of force by the respondent to evict the petitioner from the car so that he might take the children away to the Convents, these which appear on the record do not indicate a settled home. "When a wife comes into Court," it has been observed in *Graham* v. *Graham* (8) and quoted with approval in *Moss* v. *Moss* (9) "to complain that she cannot live with her husband because of acts of violence to her, and of a course of conduct that has placed her life or health in danger, she thereby opens up an inquiry into the whole history of her married life. Although acts of violence committed at an earlier period, and which have not prevented her from living with him, or going back to him after they have separated, cannot be made the sole foundation of an action for separation, they may form the subject of investigation and proof, with a view to determine what is the true issue in the case, whether the wife can with safety to person and health live with him now."

I have also answered issues No. 5 and 6 in the sense that the respondent had struck the petitioner on the 21st March, 1956, and on the 22nd March, while she was away from home, had taken their youngest child away and put him into a Convent without her knowledge and consent. These constitute acts of cruelty in themselves. The petitioner was pregnant at the time, and striking her surely was cruelty; it has been held that even the threat of force, short of the actual use of it, made against a pregnant woman could amount to legal cruelty: *King* v. *King* (10). Taking the youngest child away, the only child left in the home after the older ones had been sent away to boarding schools, also amounts to cruelty on the part of the respondent. Perhaps, in taking the young child away, the respondent only wanted to protect him, but in the circumstances it must be held that he acted, if not with deliberate

(8) (1878) 5. R. 1093, 1095. (9) (1916) C.A. 155, 161.
(10) A.I.R. 1925. All, 237.

C.C. 1962 — MRS. PROTIMA GHOSH v. BIMALENDU GHOSH.

intention to hurt her, with callous indifference towards her feelings. These constitute cruelty and also revive the act of cruelty which the respondent had committed in Calcutta a little over a year ago.

It may be useful, at this point, to take a look at the personalities of the petitioner and the respondent. She comes from a family of high caste and low means; he comes from a lower caste but otherwise is much more fortunately placed. The evidence shows her as sensitive and insecure, capable of love and kindness towards her family—*e.g.* Dr. Hufton, a witness whom the respondent called, has said she was normal and a loving mother up to 1955—and in great need herself for love and kindness. She was clubfooted, which probably made her more shy and sensitive, more ready to employ wiles to gain, and keep, her husband's attention. She was hurt in Calcutta, she was admitted into Mental Hospital alone when she expected that her husband would receive treatment with her, she was brought before the High Court, and once, earlier, she went to stay with her brother for a few weeks. But she always came home. On the 22nd March, 1956, she went to consult a doctor because she feared abortion after she had been struck by her husband, but she came home, and it was only in the late evening and because her young child had been taken away that she left the home for good. On his part, the respondent is a man of the world, and has held positions of leadership in government service or business; he has confidence and ability enough to succeed in business, to organize for the children's education, and, if he had but sincerely tried, to build a happy family life. He must also know that his wife who craves for love can be hurt by its denial, who asks for kindness can be deeply wounded by acts of cruelty. It may also be noticed that though he has resisted the petition with vigour there is no offer on his part to take her back, no attempt

to coax her home, and six years have passed since the petition was filed.

I answer issue No. 7, therefore, in this sense that the acts of cruelty committed by the respondent place the responsibility on him for breaking up the home. I consider that the petitioner is entitled to the relief she prays for, and grant her a decree of judicial separation with costs.

CIVIL MISCELLANEOUS

Before U San Maung and U Tun Tin, JJ.

C.C. 1963

Aug. 31.

S. N. ZAVERI AND TWO OTHERS (APPLICANTS)

v.

THE COMMISSIONER, PEGU DIVISION AND THREE OTHERS (RESPONDENTS).*

Certiorari—*writ of—Order of Deputy Commissioner and Commissioner under the Municipal Act—whether administrative or quasi-judicial orders. Natural justice—opportunity of being heard—not necessary in a revision.*

The order of the Town Committee for the demolition of a building under the Municipal Act, as well as the subsequent order of the Deputy Commissioner and the Commissioner in Appeal and Revision, are all administrative orders and not *quasi-judicial* orders.

Where the determination of a question is left to the subjective discretion of the authorities concerned, the mere existence of a right of appeal against an order is not enough to indicate that the authority concerned whose order is subject to appeal is under an obligation to act judicially.

Hanumanbax Agarwalla v. *Subdivisional Officer, Sibsagar and another*, A.I.R. (1952) Assam 115, referred to and followed.

U San v. *U Win Htain, Building Engineer, Rangoon Municipal Corporation and three others*, C.M.A. 100 of 1960 (S.C.), referred to and distinguished.

Moreover, an opportunity of being heard need not be given in a revision application before the Commissioner under s. 222 of the Municipal Act. Only in an appeal under s. 201 of the said Act, is the opportunity of being heard provided for.

Myint Soe and *Ba Sein* for the applicants.

Hla Maung (Government Advocate) for the respondents Nos. 1 and 2.

In person for the respondent No. 4.

U SAN MAUNG, J.—This application for a writ of *certiorari* by the applicants S. N. Zaveri and two others is to quash the order of the Executive Officer, Thingangyun

* Civil Miscellaneous Application No. 104 of 1963. Application for a writ of *certiorari*.

Town Committee dated the 4th of May 1962, which was purported to have been passed under section 119, sub-sections (1) and (2) of the Municipal Act and those of the Deputy Commissioner, Insein, dated the 17th of May 1963, dismissing the appeal against the Executive Officer's order on the ground that it was barred by limitation and the order in revision of the Commissioner, Pegu Division dated the 1st of July 1963 confirming that of the Executive Officer. The facts giving rise to the present application are briefly as follows:

About April 1962, S. N. Zaveri received a notice from the Executive Officer, Thingangyun Town Committee calling for written objections against his intention to prohibit the occupancy of House No. 6, Theingi Street, Thingangyun occupied by the applicants, on the ground that it was unfit for human habitation. Similar notices were also received by the other applicants in this case. Thereupon S. N. Zaveri and his co-applicants filed a written objection before the Executive Officer saying that it was not true that the house which they were occupying was unfit for human habitation. Nevertheless, in spite of their objection the Executive Officer by an order dated the 4th of May 1962, now sought to be quashed, ordered the applicants to remove themselves from the aforesaid building. The applicants then filed an application for a writ of *certiorari* before this Court, but the same was withdrawn when it was pointed out to them that since they had not exhausted the remedies provided for in section 201 of the Municipal Act the application for a writ was premature. An appeal was then filed before the Deputy Commissioner, Insein, but it was dismissed on the 17th of May 1963 on the ground that it was presented beyond the period of 30 days limitation period prescribed by law. An application for revision was filed before the Commissioner, Pegu Division who, however, dismissed it on the merits

C.C. 1963

S. N. ZAVERI AND TWO OTHERS v. THE COMMISSIONER, PEGU DIVISION AND THREE OTHERS.

without giving the applicants an opportunity of being heard. Hence the present application for a writ of *certiorari* to quash the orders of the Executive Officer, Thingangyun Town Committee, the Deputy Commissioner, Insein and the Commissioner, Pegu Division.

Now, section 119 (1) of the Municipal Act is in the following terms:

> "119. (1) If for any reason it shall appear to the Committee that any building or part of a building, intended for or used for human habitation or human occupation for any purpose whatever, is unfit for such habitation or occupation, it shall give to the owner or occupier of such building notice in writing stating such reason and signifying its intention to prohibit the further use of such building or part of a building for such purpose and calling upon the owner or occupier of such a building to state in writing any objection thereto within seven days after the receipt of such notice. and, if no objection is raised by such owner or occupier within such period as aforesaid, or if any objection which is raised by such owner or occupier within such period appears to the committee invalid or insufficient, it may, by an order in writing, prohibit the further use of such building or part of a building for human habitation or occupation."

The order of the Executive Officer, Thingangyun Town Committee, is therefore essentially an administrative order. In this connection it is useful to quote the observation of Das, J. (as he then was) in *Province of Bombay* v. *Khushaldas S. Advani* (1) where the learned Judges of the Supreme Court of India made an exhaustive discussion as to what constitutes an administrative order and what constitutes a quasi-judicial order. Das, J. said:

> "It is well established that if the Legislature simply confides the power of doing an act to a particular body if in the opinion of that body it is necessary or expedient to do it, then the act is purely an administrative, *i.e.* an executive act

(1) A.I.R. (1950), Supreme Court, 222.

> as opposed to a judicial or quasi-judicial act and, in the absence of proof of bad faith, the Court has no jurisdiction to interfere with it and certainly not by the high prerogative writ of *certiorari*. Usually this discretion is confided by the use of expressions like "if it appears to," "if in the opinion of" or "if so and so is satisfied."

In *Hanumanbax Agarwalla* v. *Subdivisional Officer, Sibsagar and another* (2) it was held that where the determination of a question is left to the subjective discretion of the authorities concerned, the mere existence of a right of appeal against an order is not enough to indicate that the authority concerned whose order is subject to appeal is under an obligation to act judicially.

In the case now under consideration it would appear to us that the Legislature had left it to the subjective discretion of the Municipal Committee to consider whether or not a building or any part of it is unfit for human habitation. Accordingly, the order sought to be impugned is essentially an administratives order. So are the orders of the Deputy Commissioner, Insein and the Commissioner, Pegu Division. No doubt, in *U San* v. *U Win Htain, Building Engineer, Rangoon Municipal Corporation and three others* (3), it was assumed by the late Supreme Court that the orders of the Municipal Corporation under an analogous section of the Rangoon Municipal Act (Section 157) relating to removal of persons from buildings which are in an imminently dangerous condition, was a quasi-judicial order. However, with due respect the Supreme Court had not considered whether the determination of the question by the Municipal Corporation was according to a subjective or an objective test.

The reasons given above are sufficient to dismiss the present application for a writ of *certiorari*. However, since the learned Advocate for the applicants has contended

(2) A.I.R. (1952), Assam., 115.

(3) Civ. Misc. Application No. 100 of 1960 of the late Supreme Court.

C.C. 1963

S. N. ZAVERI AND TWO OTHERS v. THE COMMISSIONER, PEGU DIVISION AND THREE OTHERS.

that the order of the Commissioner, Pegu Division, is against the principles of natural justice as no opportunity was given to the applicant of their being heard we would like to point out that the action taken by the Commissioner was in a revision under section 222 of the Municipal Act and not an appeal under section 201. It is only under the latter section that it is provided that the order appealed against shall not be set aside until the appellant and the committee have had a reasonable opportunity of being heard. Furthermore, the Deputy Commissioner did not in fact set aside the order of the Executive Officer but rather dismissed the appeal on the ground that it was barred by limitation.

In the result, the application for a writ of *certiorari* fails and it is dismissed with no order as to costs.

CRIMINAL REVISION

Before U Tun Tin, J.

UNION OF BURMA (APPLICANT)

v.

MAUNG KHIN MYINE (DEAF MUTE) (RESPONDENT).*

C.C. 1963

Aug. 31.

Criminal Procedure Code, s. 341—where accused a dumb person—plea of guilty—whether accused understood proceedings.

The Respondent who was a dumb person had pleaded guilty before the trial court. The trial magistrate had however submitted the proceedings to the Chief Court to pass an appropriate sentence under s. 341 of the Criminal Procedure Code.

Held: The trial magistrate has misconcieved the provisions of s 341, Criminal Procedure Code, for the section envisages a case "where the accused though not insane, *cannot be made to under tand the proceedings*" and not a case of the present nature where respondent accused, fully understood the nature of the proceedings though by signs through his mother and has even pleaded guilty to the charge.

The reference cannot therefore be entertained.

Toe Maung (Government Advocate) for the applicant.

U TUN TIN, J.—This is a reference under section 341, Criminal Procedure Code, by the 1st Additional Magistrate, Kyaukpyu, in his Criminal Regular Trial No. 42 of 1963 wherein the respondent Maung Khin Myine and his mother Ma Ah Mi Nu were sent up under section 30 (*a*) of the Excise Act. The prosecution case discloses that on 15th April 1963 at about 5 p.m. respondent Maung Khin Myine was found in possession of 6 quart bottle of country spirit. When particulars of the Offence were read and explained to respondent by signs through his mother, as respondent is a dumb person, respondent understood and pleaded guilty, which was duly recorded.

* Criminal Revision No. 116 (B) of 1963.

C.C. 1963

UNION OF BURMA v. MAUNG KHIN MYINE (DEAF MUTE).

Withal the learned trial Magistrate hold that as respondent is a dumb person, it comes within the ambit of section 341, Criminal Procedure Code and has submitted the proceedings to this Court to pass appropriate sentence in the case. This, to my mind, the learned trial Magistrate has misconceived. For section 341, Criminal Procedure Code, envisages a case " where the accused though not insane, *cannot be made to understand the proceedings* " and not a case of the present nature where respondent accused fully understood the nature of the proceedings though by signs through his mother and has even pleaded guilty to the charge. To this learned Government Advocate also conceded, as from the facts and circumstances of the case, it is evident, respondent cannot be said to be a person who could not be made to understand the proceedings taken against him.

In the result, this reference can in no way be entertained and the proceedings are therefore returned to the Court of the 1st Additional Magistrate, Kyaukpyu, with the above remarks, for necessary action in accordance with law.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, J.

U HLA KYAW AND ONE (APPELLANTS)

v.

U AUNG BA AND FIVE OTHERS (RESPONDENTS).*

C.C. 1963

Aug. 29.

Forfeiture—determination of tenancy by forfeiture—necessity to conform with the provisions of s. 111, *Transfer of Property Act and s.* 12 (1), *Urban Rent Control Act.* Benami—*whether relevent in a suit for ejectment.*

In a former suit for ejectment for non-payment of rent, the Defendants had contended that they were not the tenants of the Plaintiffs. Accordingly, the tenancy was determined by forfeiture, and the Plaintiffs filed a new suit for ejectment.

The trial judge dismissed the Plaintiffs suit on the ground that the house has been purchased *benami* and that therefore no relationship of landlord and tenant existed. The Plaintiffs then went on appeal. The District Judge also dismissed the Appeal on the ground that no notice under s. 106 of the Transfer of Property Act and under s. 12 (1) of the Urban Rent Control Act had been served. He however held that the question of *benami* should not have been gone into.

On Second Appeal by the Plaintiffs:—

Held: Although it is true that the lease to the Defendants had been determined by forfeiture, assuming that the Plaintiffs' story be true, the suit now framed by him is not maintainable in law. As provided in section 111 of the Transfer of Property Act, a lease of immoveable property is determined by efflux of time, or by the expiration of a notice to quit or by forfeiture, etc. In the case of a notice to quit, it must satisfy the provisions of section 106 of the Transfer of Property Act. In the case of forfeiture, there must be a notice in writing showing the lessor's intention to determine the lease.

Also, though the lease of the suit house may be said to have been determined by forfeiture, the Plaintiffs must nevertheless frame their suit as one under s. 12 of the Urban Rent Control Act, 1960, as the definition of "tenant" includes person remaining in possession of the premises let to him after termination of the tenancy.

Held further: It is not a correct exposition of law to say that in a suit under s. 11 (1) (*a*) of the Urban Rent Control Act the Court should not go into the question whether the sale of the suit house to the Plaintiff was a *benami* transaction. This is because one of the questions involved is whether or not the Defendant is the tenant of the Plaintiffs as claimed by the Plaintiffs.

U Mya v. Abba Kasim and one, (1959) B.L.R. 28 (H.C.), dissented from.

* Civil Second Appeal No. 25 of 1962, against the decree of the District Court of Prome in Civil Appeal No. 7-P of 1961, dated 27th November 1961.

C.C. 1963

U HLA KYAW AND ONE v. U AUNG BA AND FIVE OTHERS.

Ba On (Advocate) for the appellants.

Khin Maung (4) (Advocate) for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 6 of 1960 of the Sub-divisional Court of Prome, the plaintiffs U Hla Kyaw and his son Maung Thaung Shwe, who are the appellants in the present appeal sued the defendant-respondents U Aung Ba and Daw Aye Shi for their ejectment from the suit house and its site on the ground that they were their tenants. They joined as co-defendants Maung Than Shwe, Ma Aye Than, Maung Than Tun and Ma Ah Myint on the ground that they were residing on the suit land as sub-tenants of U Aung Ba and Daw Aye Shi.

The plaintiffs' case was that the deceased Daw Thein Tin, wife of U Hla Kyaw and mother of Maung Thaung Shwe, purchased the suit house and its site from one U Kyaw Sein on the 30th June 1956 by a registered deed of sale. Residing on the house were the defendants U Aung Ba and Daw Aye Shi, who became tenants of Daw Thein Tin at a monthly rental of K 60. These defendants were however in arrears of rent for 42 months, so that a notice was sent to them to pay up such arrears. The defendants, however, replied that they were not tenants of the plaintiffs. Accordingly, a suit for the ejectment of the defendants for non-payment of arrears of rent was filed, being Civil Regular Suit No. 14 of 1959 of the Township Court of Prome. There the defendants U Aung Ba and Daw Aye Shi contended that they were not tenants of U Hla Kyaw and Maung Thaung Shwe. The tenancy had therefore been determined by forfeiture and the plaintiffs had to file the present suit for the ejectment of these defendants and those holding under them.

The defendants U Aung Ba and Daw Aye Shi denied that Daw Thein Tin or her alleged heirs U Hla Kyaw and Maung Thaung Shwe were their landlords. On the other

hand, they said that the house had been purchased by Daw Thein Tin *benami* on their behalf as Daw Thein Tin had advanced to them a sum of K 1,500 which was required by them to pay towards the purchase price of K 2,000, K 500 having been paid as earnest money. The Subdivisional Judge framed an issue as to whether or not the defendants U Aung Ba and Daw Aye Shi's contention was correct and coming to the conclusion that the house and its site were in fact purchased by Daw Thein Tin as benamidar of U Aung Ba and Daw Aye Shi and that therefore no relationship of landlord and tenant existed between them, dismissed the plaintiffs' suit. The plaintiffs U Hla Kyaw and Maung Thaung Shwe being dissatisfied with the judgment and decree of the trial Court appealed, and the learned District Judge by his judgment in Civil Appeal No. 7-P of 1961 dismissed the appeal on the ground that the plaintiffs had not served upon the defendants U Aung Ba and Daw Aye Shi a valid notice under section 106 of the Transfer of Property Act terminating the tenancy, and a valid notice under section 12 (1) (*a*) of the Urban Rent Control Act asking them to pay the arrears of rent due within 21 days from the date of the notice. The learned Judge also observed that the trial Judge was wrong in having gone into the question whether or not Daw Thein Tin was benamidar for the defendants U Aung Ba and Daw Aye Shi. In so doing, the learned Judge relied upon the dictum of U Thaung Sein, J. in *U Mya* v. *Abba Kassim and one* (1) where it was held that in a suit under section 11 (1) (*a*) of the Urban Rent Control Act, 1948 where the defendants contended that they were not the tenants of the plaintiff as they were the real purchasers of the suit house and the plaintiff was a mere benamidar, the Court should not go into the question whether the sale of the suit house to the plaintiff was a *benami* transaction.

(1) (1959) B.L.R. 281 (H.C).

C.C. 1963

U HLA KYAW AND ONE v. U AUNG BA AND FIVE OTHERS.

With due respect, I am of the opinion that this is not a correct exposition of the law. Surely, in a suit under section 11 (*1*) (*a*) of the Urban Rent Control Act, 1948, one of the questions involved is whether or not the defendant is the tenant of the plaintiff as claimed by the plaintiff. Therefore, if the defendant contends that the plaintiff cannot be his landlord as the suit house belongs to him and the plaintiff is merely his benamidar, the question whether or not the sale of the suit house to the plaintiff is a *benami* transaction, is a most crucial one.

Unfortunately for the plaintiff-appellants in the present suit, although it is true that the lease to the defendants U Aung Ba and Daw Aye Shi has been determined by forfeiture, assuming that the plaintiffs' story be true, the suit now framed by them is not maintainable in law. (As provided in section 111 of the Transfer of Property Act, a lease of immoveable property is determined by efflux of time, or by the expiration of a notice to quit or by forfeiture, etc. In the case of a notice to quit, it must satisfy the provisions of section 106 of the Transfer of Property Act. In the case of forfeiture, there must be a notice in writing showing the lessor's intention to determine the lease.)

Nevertheless, although the lease of the suit house to U Aung Ba and Daw Aye Shi may be said to have been determined by forfeiture, the plaintiffs must nevertheless frame their suit as one under section 12 of the Urban Rent Control Act, 1960 as the definition of " tenant " includes person remaining in possession of the premises let to him after the termination of the tenancy. The suit as framed is not under section 12 of the Urban Rent Control Act of 1960. In fact, as pointed out by the learned District Judge there is no proof that any of the conditions specified in section 12 of the Urban Rent Control Act has been fulfilled.

In the result the appeal fails. The judgment and decree of the District Court of Prome appealed against are confirmed and the plaintiff-appellants' appeal dismissed with costs ; Advocate fees being assessed at three gold mohurs.

CIVIL MISCELLANEOUS

Before U Maung Maung, J.

C.C. 1963

July 12,

U THA DIN (APPLICANT/PLANTIFF)

v.

THE SECRETARY, REVOLUTIONARY GOVERNMENT OF THE UNION OF BURMA, DEPARTMENT OF SUPPLY AND CO-OPERATION (RESPONDENT/DEFENDANT).*

Government Servant—suit by Government Servant against Government—based on wrongful removal from service—whether valid cause of action exists. Necessity to examine whether cause of action exists before suit proceeds—Pauper suits—Prerogative right of dismissal—whether still exists.

The Plaintiff was a Government Servant who had been dismissed from service. Subsequently, he had applied to the late Supreme Court for a Writ of Mandamous/Certiorari to quash the order of dismissal, and the key question before that court was whether the dismissal was wrongful, illegal or *ultra vires*. The Supreme Court had then held that the present position of Civil Servants in Burma was that of Master and Servant, as the prerogative of dismissal exercised by the Crown no longer exists, and also because there are no longer any statutory or constitutional guarantees affording a Burmese Civil Servant to show cause against punishment. The Supreme Court accordingly indicated that the proper remedy would be by way of suit.

The Plaintiff then filed the present suit before the Chief Court as a pauper for a Declaration and also for arrears of emoluments, gratuity, pension and other payments.

Held: It is not the State alone, but every master also, who can dismiss its servant at pleasure, in the absence of contractual or Statutory restraints. In the case of the State, the additional consideration of the welfare and safety of the people gives rise to the needed immunity from suits for wrongful dismissal. Except where the power to dismiss at pleasure is willingly restricted by the Sovereign himself, such suits do not lie.

The remark of the Supreme court in the previous writ application that the prerogative right of dismissal at pleasure had not found a place in the Constitution of Burma, seemed to have been by way of an *obiter dicta*.

The prerogatives of the Crown continues to have force and life in the Union, though in a different form. Prerogative power is in essence the sovereign power of the State and when Burma became a sovereign State, the prerogative or sovereign or sovereign power continues in the State. The Constitution of Burma s. 223 expressly provides for a continuation of the prerogative powers previously belonging to the Crown.

---

* Civil Miscellaneous Application No. 173 of 1962.

This view of the continuance of prerogative right of dismissal is also supported by the provisions of the Public Servants Inquiries Act. In s. 25 of the Act, the doctrine of employment during the pleasure of the State is expressly preserved.

The basis of the present suit is that the dismissal of the plaintiff from the service was wrongful or illegal or *ultra vires*. The cause of action therefore is that the Government had acted wrongfully or illegally or *ultra vires* in removing the plaintiff from the service. This is a question which the late Supreme Court had fully considered. The dismissal of the Plaintiff's application by the Supreme Court was on the ground that the Government had not acted wrongfully, illegally or *ultra vires* in removing him from service. The ruling of the Supreme Court and the law on the subject, deprives the suit in its present form of its cause of action.

U Tha Din v. *The Secretary, Ministry of Co-operative and Commodity Distribution*, (1959) B.L.R. 94 (S.C.); *Secretary of State* v. *J.C. Maurice*, (1937) R.L.R. 35; *Baroni* v. *The Sercetary of State for India in Council*, (1929) I.L.R. 8 Rangoon 215; *The Secretary of State for India in Council* v. *D' Attaides*, (1934) I.L.R. 12 Rangoon 556; *Ridge* v. *Baldwin and others*, (1963) 2 W.L.R. 935; *Terrill* v. *The Secretary of State for the Colonies*, (1953) 2 Q.B., p. 482, referred to.

Than Sein for the applicant.

Mya Than Nu for the respondent.

U MAUNG MAUNG, J.—The plaintiff applies for leave to sue as a pauper " for a declaration that he was in the service of the Union Government as Secretary to the Commissioner of Civil Supplies when suspended and later removed and for arrears of emoluments, gratuity, pension and other payments " which he has calculated as amounting in all to K 2,34,416.

The Attorney-General, acting on behalf of the defendant, the Union Government, has raised the preliminary objections that the suit is barred by limitation and that the plaintiff has no cause of action. It is the contention of the defendant that Article 14 of the Limitation Act applies because the suit is one which seeks to set aside an act or order of an officer of the Government in his official capacity and the period of limitation prescribed is one year from the date of the act or order. If this Article

C.C. 1963

U THA DIN v. THE SECRETARY, REVOLUTIONARY GOVERNMENT OF THE UNION OF BURMA, DEPARTMENT OF SUPPLY AND CO-OPERATION.

applies then the suit would be well out of time for, according to the plaint, the plaintiff was removed from the service of the Union Government on 12th June 1956. U Than Sein, learned Advocate for the plaintiff however argues that when the act or order of an officer of the Government is illegal or *ultra vires* then Article 14 has no application and it is by Article 120 that the period of limitation must be computed. The learned Deputy Registrar before whom this point was taken has agreed with U Than Sein and found that limitation does not stand in the way of the suit. On the motion of Daw Mya Than Nu, learned Government Advocate appearing for the defendant, the question has been referred to me.

As the plaintiff seeks to sue as a pauper two pertinent questions which must be answered before leave is granted or refused is whether he is in fact a pauper, and whether his plaint reveals a cause of action. Only when there are positive answers to these two questions can this application be allowed. Even where a plaintiff does not apply for leave to sue as a pauper, it is often useful to examine if the plaint reveals a cause of action. If it does not, it may be helpful to the plaintiff himself to dismiss the suit at an early stage so that he may be saved the expense and time of pursuing a wrong remedy. When the plaintiff seeks to sue as a pauper, however, the question whether the plaint reveals a cause of action assumes an even greater importance for if the plaintiff is permitted to sue as a pauper, he has little to lose by way of costs whereas the defendant would stand in greater need of protection from harassment and speculative litigations. I therefore called upon the learned Advocates on both sides to argue on the broader question as to whether the plaint shows a cause of action on which the suit may proceed. It is only when the question of cause of action is taken up fully that the history of the case may stand revealed and the question as to which Article of the Limitation Act

applies to the suit cannot be adequately determined except in the light of that history.

The facts as disclosed in the plaint are briefly these. Plaintiff U Tha Din was in the service of the Union Government and on 1st May 1948, he was appointed as Secretary to the Commissioner of Civil Supplies. On 28th September 1949, the Commissioner U Khin Maung Latt and U Tha Din were arrested under the Public Property Protection Act. They were prosecuted before and tried by a Special Crimes Tribunal which discharged them but a revision application filed by the Union Government with the late High Court opened the way for a retrial. The retrial before another Special Crimes Tribunal resulted in the acquittals of both U Khin Maung Latt and U Tha Din. Appeals against the acquittals preferred by the Union Government to the late High Court were unsuccessful.

At the conclusion of the trials the plaintiff was charged departmentally on 7th March 1952, by the Secretary of the Ministry of Co-operatives and Commodity Distribution on two counts:

(i) That he conspired with the Commissioner of Civil Supplies to make an unauthorised payment or that he abetted the unauthorised payment of Rs. 11,07,176/8 to the Zeyawaddy Sugar Factory on the 15th January 1949 and that the unauthorised payment of the above sum was in fact made inspite of the Memorandum from the Ministry of Finance & Revenue restraining the purchase or payment on a large scale exceeding Rs. 50,000 in each case;

(ii) That he made a false representation to the Ministry of Finance & Revenue that the Civil Supplies Department was committed to pay a sum of Rs. 10 lakhs to the Zeyawaddy Sugar

C.C. 1963

U THA DIN v. THE SECRETARY, REVOLUTIONARY GOVERNMENT OF THE UNION OF BURMA, DEPARTMENT OF SUPPLY AND CO-OPERATION.

Factory by the terms of an agreement entered into between the Sugar Factory and Civil Supplies Department with a view to obtaining the concurrence of the Ministry to the payment to the Zeyawaddy Sugar Factory of the abovementioned sum fraudulently.

The plaintiff was given time till 11th March 1952, to submit his written statement of defence. The time was extended till the 13th of March and the plaintiff's request for further time was rejected. On 5th February 1955, the Secretary of the Ministry verbally asked the plaintiff to submit a letter of resignation from the service but the plaintiff declined to do so. On 12th June 1956, the Ministry issued an order removing the plaintiff from the service of the Union Government on the grounds that his conduct was not above suspicion and that in any case he had not given the due care and attention that was expected of an officer of his position and thereby had proved himself to be unfit to be retained in the service.

U Tha Din submitted an appeal against the order of his removal from service to the President of the Union. Response to his appeal dated 12th December 1956 came on 4th July 1957 from the Ministry of Co-operatives and Commodity Distribution saying that there was no reason justifying a reconsideration of the suit or of the removal order and that therefore the President had rejected the appeal. The plaintiff submitted a memorial on 12th June 1958 to the President but the Ministry of Co-operatives and Commodity Distribution replied on 5th September 1958 that the memorial could not be entertained and considered.

U Tha Din then went to the Supreme Court in Civil Miscellaneous Application No. 10 of 1959 asking for a direction of the Court in the exercise of its writ jurisdiction quashing the order of wrongful removal or, in the words of the petition that U Tha Din filed, for an order to the

respondent Ministry of Co-operatives and Commodity Distribution to "refrain from enforcement and continuing enforcement of the President's order in the Ministry dated 12th June 1956 and wrongfully removing the applicant from service of the Union Government." The Supreme Court after dealing fully with the facts that led to the petition rendered an opinion which is both illuminating and important on the subject of the status and conditions of the public service.

The key question that was before the Court was whether the removal of U Tha Din from the service and the circumstances in which it was ordered—about which there was little room for dispute—was wrongful, illegal or *ultra vires*. The relevant sections of the Government of Burma Act of 1935 and the rules made thereunder relating to the civil service were examined by the Court and compared with similar provisions in the Government of India Act of 1935 and rules made thereunder (1). The concept of employment of public servants during pleasure of the Crown before the independence of Burma and of India was also examined and the Supreme Court found that the concept was preserved in section 310 of the Constitution of India. Section 311 of the Constitution, however, guarantees reasonable opportunity to the public servant of showing cause while section 313 ensures the continuance in force of all provisions relating to the Indian Public Service. Thus, in the finding of the Supreme Court the position of the civil servant in India has undergone no change in regard to his constitutional right to be given an opportunity of showing cause against punishment.

The Supreme Court, however, found that the Constitution of the Union of Burma did not contain provisions such as those made in India by section 310, 311 and 313 of the Indian Constitution. The fundamental rules, the

(1) (1959) B.L.R., p. 94 (S.C).

C.C. 1963

U THA DIN v. THE SECRETARY, REVOLUTIONARY GOVERNMENT OF THE UNION OF BURMA, DEPARTMENT OF SUPPLY AND CO-OPERATION.

discipline and leave rules and the "G" Circular 15 of 1940 having been made under the Government of Burma Act, 1935, and that Act having been repealed as from the day the Constitution came into force, the Supreme Court held that all the rules and the "G" Circular 15 which regulate the relationship between the Union Government and its civil servants ceased to have legal force. The relationship, the Supreme Court held, was therefore that of master and servant, neither higher nor lower, and it was observed that even though the rules and regulations are not invested with legal force they should, because of long acceptance and practice on both sides be taken as the conditions of service of Government employees retained under section 229 of the Constitution or recruited after Burma's attainment of independence. "The prerogative hitherto exercised by the Crown in regard to dismissal at pleasure having found no place in the Burmese Constitution," the Supreme Court remarked, "and there being no constitutional or statutory guarantee affording a Burmese civil servant reasonable chances of showing cause against punishment, relationship between the Government of Burma and its civil servants is no higher and no lower than that of the ordinary relationship between master and servant." U Tha Din's application for direction to the Union Government by the Court in the nature of a writ of *mandamus* or of a suitable other writ was dismissed and the Supreme Court observed that if "a civil servant should feel that he had been dismissed, removed or punished without cause, or is otherwise aggrieved his obvious remedy (if administrative remedies are denied to him or if they prove inefficacious) must be by way of a suit against Government. A recourse to the writ jurisdiction of this Court is not a proper or satisfactory measure."

Thus while the Supreme Court did not say it in so many words its finding on the main question arising from the application of U Tha Din must be understood to be

that the Union Government did not act illegally or *ultra vires* in removing him from the service, and that the act or order of the Government might give rise to a cause of action for breach of contract as between master and servant.

The situation prevailing before the establishment of the Union of Burma was summed up in the *Secretary of State* v. *J. C. Maurice* (2). That was a Full Bench decision of the High Court at Rangoon, rendered on January 20th 1937, on the eve of the coming into operation of the Government of Burma Act, 1935. The decision was therefore based on the provisions of the Government of India Act of 1919 and the rules relating to the civil service framed thereunder. The concept or doctrine of employment during the pleasure of the Crown was examined and explained fully in the decision and after a review of the authorities on the subject the High Court held unanimously that section 96B of the Government of India Act " does not entitle the public servant to an inquiry but directs as a departmental matter that an inquiry shall be held." It was held that the rule relating to the holding of an inquiry was not always applicable and its applicability was left to the Secretary of State and responsible officers of the executive in every case to decide.

The Full Bench in the *Maurice case* expressly overruled the decision in *Baroni* v. *The Secretary of State for India in Council* (3) and *Secretary of State for India in Council* v. *D'Attaides* (4). In the *Baroni case*, an Extra Assistant Commissioner of the Burma Civil Service sued the Secretary of State for damages for wrongful dismissal and the defence was by way of a demurrer that no cause of action was disclosed by the plaint. Cunliffe, J., ruled that action for damages for wrongful dismissal lay against the Secretary of State in respect of a breach of the rules

(2) (1937) R.L.R., p. 35. (3) (1929) I.L.R. 8 Ran., p. 215.
(4) (1934) I.L.R. 12 Ran., p. 556.

C.C. 1963

U THA DIN v. THE SECRETARY, REVOLUTIONARY GOVERNMENT OF THE UNION OF BURMA, DEPARTMENT OF SUPPLY AND CO-OPERATION.

made in pursuance of section 96B of the Government of India Act, 1919, and so far as it governed the conditions and service of civil servants of the Crown. The *D'Attaides case* also turned on the same question and a Bench of the High Court composed of Page, C.J., and Baguley, J., came to a similar conclusion. In his note in which he agreed with the unanimous decision of the Full Bench in the *Maurice case*, Braund, J. made the following remarks after commenting on the two over-ruled decisions: " It appears to me that there is, as a matter of construction, nothing in section 96B of the Government of India Act, 1919, to relax the over-riding pleasure of the Crown—which, on the contrary it expressly reaffirms—to dismiss its servants and that there is no inconsistency between the rules made thereunder and the benefit they afford a servant of the Crown on the one hand and His Majesty's over-riding right to dismiss his servants at will on the other hand. To put the matter more shortly, the rules made under that section appear to me to be regulations, devised for the benefit of the civil servants but to which he has no contractual privity, prescribing merely the machinery by which the pleasure of the Crown is, as between itself and the Local Government, to be exercised."

The doctrine of employment during pleasure of the Crown or the State, though it may appear to be harsh or tyrannical, arises from considerations of public policy and the welfare of the State. While on the one hand it may appear that the civil servant in holding his office during the pleasure of the State, works under conditions of insecurity, yet on the other hand the dangers can be imagined of a situation in which the State has to explain its reasons for terminating the employment of any of its servants or of extending his employment after its confidence in his competence or integrity is gone. It is therefore a matter of striking a balance between the interests of each individual public servant and the interests and safety of

the State. Where a fine balance is struck there is peace and harmony in the State as well as peace and security for the individual public servant. (It is not the State alone, but every master also, who can dismiss its servant at pleasure, in the absence of contractual or statutory restraints. In the case of the State the additional consideration of the welfare and safety of the people gives rise to the needed immunity from suits for wrongful dismissal. Except where the power to dismiss at pleasure is willingly restricted by the Sovereign himself such suits do not lie.)

In a recent case before the House of Lords in England, the contractional relationship between the master and the servant is explained in the following simple and succinct way. "The law regarding master and servant is not in doubt. There cannot be specific performance of a contract of service and the master can terminate the contract with his servant at any time and for any reason or for none. But if he does so in a manner not warranted by the contract he must pay damages for breach of contract. So the question in a pure case of master and servant does not at all depend on whether the master has heard the servant in his own defence: it depends on whether the facts emerging at the trial proved a breach of contracts." *Ridge* v. *Baldwin and others* (5).

In rendering the majority opinion of the House of Lords in that case, Reid, L.J., also examined the position of public servants who hold office at the pleasure of the Crown. He observed that "apart from judges and others whose tenancy of office is governed by statute all servants and all officers of the Crown hold office at pleasure, and this has even been held to apply to a colonial judge [*Terrell* v. *The Secretary of State for the Colonies* (6)]. It has always been held, I think rightly, that such an officer has no right to be heard before he is dismissed and the reason

(5) (1963) 2 W.L.R., p. 935. (6) (1953) 2 Q B., p. 482.

C.C. 1963

U THA DIN v. THE SECRETARY, REVOLUTIONARY GOVERNMENT OF THE UNION OF BURMA, DEPARTMENT OF SUPPLY AND CO-OPERATION.

is clear. As the person having the power of dismissal need not have anything against the officer, he need not give any reason." The appeal before the House of Lords was by a Chief Constable who was dismissed by a Municipal Corporation and their Lordships found that his office was governed by statute and the statutory provisions had not been complied with and therefore allowed the appeal.

While the late Supreme Court in considering the application of U Tha Din for a direction to the Union Government by way of a writ of *mandamus*, or any other suitable writ, remarked that the prerogative exercised by the Crown in regard to dismissal at pleasure has not found a place in the Constitution of the Union of Burma, I would most respectfully observe that that remark seemed to have been by way of an *obiter dicta*. The Supreme Court concentrated its attention on the question whether the fundamental rules and other rules and regulations relating to the status and conditions of employment of civil servants were still of legal force after the attainment of Burma's independence. On the finding that such rules and regulations had ceased to have legal force the learned Court decided that since there was no legal duty on the part of the Government to hold an inquiry his removal from the service did not give U Tha Din a legal right on which he might found an application for a writ. The prerogative of the Crown, to my mind, does continue to have force and life in the Union, though in a different form. The prerogative power of the British Crown belongs not to the Queen in her personal capacity but to the State and it is well established that in the United Kingdom the so-called prerogatives of the Crown are in fact exercised by the Government which is responsible to Parliament, *e.g.* the prerogative of mercy is exercised by the Queen on recommendation made by the Home Secretary. (Prerogative power is in essence the sovereign power of the State and when Burma became a sovereign State the

prerogative or sovereign power continues in the State). This does not need to be expressly provided for because a prerogative power is not extinguished merely by the absence of an express reservation. However, the Constitution of Burma does expressly provide for a continuation of the prerogative powers previously belonging to the Crown. Section 223 of the Constitution which provides for this continuity reads as follows:

> "All rights, authority, jurisdiction and prerogative heretofore belonging to His Britannic Majesty which appertain or are incidental to the government of the territories in Burma for the time being vested in him by virtue of the Government of Burma Act, 1935, or otherwise, and all rights, authority, jurisdiction and prerogative exercisable by him, by treaty, grant, usage, sufferance or otherwise in, or in relation to, any other territories in Burma, are hereby declared to belong to the Union."

The situation therefore seems to be that all the prerogative powers which belonged to the Crown have passed to the sovereign State of Burma and these powers are not vested in any individual in the Union in his personal capacity, but they belong to and are exercisable by the State or by those in whom the sovereign power of the State resides. It has always been the proclaimed goal of the independent Union of Burma that sovereign power belongs to the people and that it will be used for the good and welfare of the people. The harshness that appears to be in the doctrine of employment of public servants during the pleasure of the State will disappear when the theory that sovereign power belongs to the people and is to be used only for their welfare and that public servants serve only to achieve those ends, and the reality of conditions in Burma coincide. It is not in Burma alone that Governments and people have been striving to narrow the gap between the theory and philosophy of the State and the reality of conditions. Where the attempts are largely

C.C. 1963

U THA DIN v. THE SECRETARY, REVOLUTIONARY GOVERNMENT OF THE UNION OF BURMA, DEPARTMENT OF SUPPLY AND CO-OPERATION.

successful conditions in the State are largely peaceful and harmonious. Where the attempts are only successful in a meagre measure, the conditions in the State are only peaceful and harmonious in a meagre measure. Thus, the relationship between the Government and its servants is one that depends not merely on prerogative powers or statutory safeguards against its arbitrary exercise; it is dependent also on the conditions prevailing in the State and the unity, or lack of it, between the philosophy of the State and its practices.

While the prerogative power of the State to dismiss its servants at pleasure would seem to continue by virtue of Section 229 of the Constitution, there is yet another statutory provision which lends strength to this view. The Public Servants Inquiries Act empowers the President to order an inquiry against public servants in regard to their conduct or misbehaviour and for inquiry into those charges where they are not removeable from appointment without the President's sanction. After the inquiry has been held and the commissioners have submitted their report and recommendations, the President finally passes such orders as appear just and consistent with his powers in such cases. Section 25 of the Act, in which the doctrine of employment during pleasure of the State appears to have expressly preserved, reads as follows:

> 25. Nothing in this Act shall be construed to affect the authority of the Governor for suspending or removing any public servant for any cause without an inquiry under this Act.

This Act which came into force in November 1850 remains on the Statute Book (Vol. I of the new set of Burma Code) and duly adapted to the new status of Burma by, amongst other things, substituting "the President of the Union" for "the Governor". The Act has been rarely used. It is, however, inconceivable that the

doctrine of employment during the pleasure of the State which is preserved in section 25 of the Act is applicable to inquiries made into the conduct of public servants who may be dismissed only with the sanction of the President and not to officers or non-gazetted civil servants whose removal does not need to be made with the prior sanction of the President. Nor is it conceivable that the doctrine is limited in its operation only to cases covered by the Act and is not applicable to cases falling under other rules and regulations.

To sum up the situation, the doctrine remains alive while the rules and regulations governing the civil services have ceased to have legal force due to the expiry of the Government of Burma Act, 1935, under which they had been framed. The rules and regulations, however, as the Supreme Court pointed out, are still applied and observed as terms and conditions between the Government and its servants in their employment. The situation therefore is not changed in fact in any substantial manner from that which prevailed when the decision of the Full Bench of the High Court was rendered in the *Maurice case*. The situation has not changed very much in India either, despite the constitutional provisions which attracted the attention of the Supreme Court in considering U Tha Din's application. The decision of the highest tribunals of India do not seem to be agreed on when and to what extent judicial interference is justified under prevailing law and constitutional provisions in the case of the dismissal of a government servant. Whether, for example, an inquiry is a formal requirement only whether the Government is immune from suit if the formalities of the inquiry are gone through or whether the Court can question the judgment of the Government in deciding that a public servant is unfit to be retained in the service; these are questions which remain very much open. In noting the situation in India, the learned author of *Law of*

C.C. 1963

U THA DIN v. THE SECRETARY, REVOLUTIONARY GOVERNMENT OF THE UNION OF BURMA, DEPARTMENT OF SUPPLY AND CO-OPERATION.

Wrongful Dismissals remarks: " It is clear therefore that the servants have not gained any new advantage by the Constitution . . . It is clear that the law relating to tenure of office and dismissal of government servants is not one and uniform and it is not at par with the law relating to non-government servants obviously because there can be no question of prerogative or public policy in respect to their tenure of service. The government servants seem still liable to be summarily dismissed . . . (6) "

U Than Sein, learned Advocate for U Tha Din, in arguing that the present suit is within time because it is Article 120 and not, according to him, Article 14 of Schedule I of the Limitation Act which applies, concedes that for the purposes of this suit the words " wrongful ", " illegal " and " *ultra vires* " are interchangeably used. " Wrongful " does not mean immoral or unkind. It means that the dismissal order made by the Government against his client is without legal right or *ultra vires*. (The basis of this suit is that the dismissal of U Tha Din from the service was wrongful or illegal or *ultra vires*. Even though in the title of the plaint it is not charged that the removal is wrongful, the whole tone and trend of the plaint is that it is. In paragraph 31 of the plaint, the plaintiff charges that " the order of wrongful removal from service was consequently void and in-operative and against law and procedure, justice, equity and good conscience." Again in paragraph 37 the plaintiff says that " the cause of action for this suit arose on the 12th June 1956 when the plaintiff abovenamed was wrongfully removed from service . . . ". He therefore claims in his prayer and in paragraph 36 of the plaint " a decree for the recovery of arrears of pay on a promoted basis, leave salary, gratuity and pension amounting to K 2,34,416 fully set out in detail in the schedule hereto annexed."

(6) 2nd editon (1959), p. 39.

The Schedule shows that U Tha Din is claiming arrears of salary on a promoted basis till 1962 and gratuity and pension.

The cause of action of the suit therefore is that the Government had acted wrongfully or illegally or *ultra vires* in removing the plaintiff from the service. This is a question which the late Supreme Court had fully considered and decided with reference to the law and the rules and regulations relating to the civil service. While the Supreme Court had observed that a suit for damages was probably the more appropriate course for U Tha Din to pursue rather than a remedy by way of writ, the Supreme Court did not abdicate its judicial power. Instead it went fully into the merits of the case and expounded the law that applied. The dismissal of U Tha Din's application by the Supreme Court was on the ground that the Government had not acted wrongfully, illegally or *ultra vires* in removing him from service. Here, if U Tha Din is granted the leave that he seeks to sue as a pauper, in the way the suit is framed the decision of the Supreme Court would still stand in his way, for the whole basis of the suit is that the order of the Government is wrongful, illegal or *ultra vires*. Even assuming, therefore, that all the facts narrated by U Tha Din in his plaint are true, the law would be against him. The ruling of the Supreme Court and the law on the subject, which I have at some length discussed above, deprives the suit in its present frame of its cause of action.

I must therefore, and not without regret, nor without sympathy for the plaintiff, reject his application for leave to sue as a pauper because the plaint, examined in the light of the law, fails to reveal a valid cause of action.

APPELLATE CIVIL

Before U Kyaw Zan U, J.

C.C. 1963

Aug. 31.

U TUN SHEIN (APPELLANT)

v.

U BA HMYIN (RESPONDENT).*

Estoppel by tenant of title of landlord—Evidence Act, s. 116—whether applies when tenant already in possession at beginning of tenancy.

The Respondent/Plaintiff had filed a suit for ejectment against the Appellant/Defendant, on an unregistered lease deed executed on 21st October 1959, from certain salt-fields. It appears that the Appellant had been in possession since 1956.

The Respondent claimed to be the owner of the land and contended that the Appellant was estopped from denying the title of his landlord, the Respondent when he himself had admitted the tenancy.

On Second Appeal it was contended that as the Appellant was not let into possession at any time before he took the lease, but was already in possession, estoppel could not be invoked.

Held: According to the evidence of the Respondent, he let out the land to the Appellant verbally for the previous years 1957 and 1958. It is therefore clear that the Appellant was in possession only at the instance of the Respondent when he executed the lease deed in 1959.

U Po Shin and another v. *Edward and others*, A.I.R. (1934) Ran. 139, referred to and distinguished.

The view that a tenant is estopped from denying his landlord's title only if he was let into possession by the landlord and that there is no estoppel against the tenant if, being already in possession, he has executed a lease in favour of the person raising the estoppel, is now obsolete.

Lal Mahomed v. *Kallanus*, I.L.R. (1885) 11 Calcutta, 519, referred to and distinguished.

Nagindas Sankalchand v. *Bapalal Purshottam* I.L.R. (1930) 45 Bombay 487, referred to.

The words "at the beginning of the tenancy" in s. 116 of the Evidence Act do not give a ground for the contention that when a person already in possession becomes a tenant, there is no estoppel against his denying his lessor's title.

Krishna Prasad Lal Singha Deo v. *Baraboni Coal Concern, Ltd.*, I.L.R. (1938) 1 Calcutta 1 P.C., referred to and approved.

---

* Civil 2nd Appeal No. 60 of 1962 against the decree of the Additional District Court of Bassein in Civil Appeal No. 8 of 1962, confirming the judgment and decree of the Township Court of Ngaputaw at Bassein, dated 14th March 1962.

The question is whether a new tenancy had arisen and not whether the tenant had been let into possession by the landlord. If it is proved that there was a new tenancy, then under s. 116 of the Evidence Act, the tenant was estopped during the continuance of that tenancy from denying his landlord's title at the beginning of the tenancy.

Mr. Sajjoo and another v. *Basdeo prasad and others*, A.I.R. (1937), Oudh 505 and *Mahomed Mussa* v. *Aghore kumar Ganguli*, I.L.R. 42 Calcutta, 801 P.C; referred to.

In the circumstances of the instant case, the appellant was let into possession prior to and at the time of the execution of the exhibit lease deed by the respondent, and he was accordingly estopped from denying the respondent's title. The question of ownership becomes irrelevant.

Tenancy being a contract, it was, no doubt open to the Appellant to raise a preliminary issue that the contract was void or voidable but he never did. In the absence of finding he was precluded from agitating the broader question that the respondent had no title when the relationship of landlord and tenant came into existence.

Tun Sein (Advocate) for the appellant.

N. C. Sen (Advocate) for the respondent.

U KYAW ZAN U, J.—This is an appeal against the judgment and decree of the Additional District Court of Bassein, in its Civil Appeal No. 8 of 1962, confirming the judgment and decree of the Township Court of Ngaputaw, in its Civil Regular Suit No. 2 of 1961 ejecting the appellant from the suit salt-field with the direction to remove all structures erected by him, and to give up possession to the respondent, who was held to be his landlord by virtue of the unregistered exhibit lease deed admittedly executed by him in favour of the respondent.

The suit was for ejectment. The lease deed executed on 21st October 1959 was " for the period ending October 1959-60 " ; hence it was not a lease " from year to year, or for any term exceeding one year, or reserving a yearly rent " under Section 107 of the Transfer of Property Act, but it was a lease for less than a year or at most a lease for a term of a year only, *i.e.* till the end of the current salt season. The rent was fixed at " K 200 only per year."

C.C. 1963
U TUN SHEIN v. U BA HMYIN.

This expression does not mean that the lease reserved a yearly rent inasmuch as the lease clearly was for less than a year or, at most, as stated above, a lease for a term of a year only. Hence the contention of the learned Advocate for the appellant that the lease deed is invalid for want of registration must fail.

The respondent claimed to be the owner and alleged that the appellant trespassed upon the land in 1949-1950 when it was under the control of the insurgents, and that he allowed the appellant in the year 1956 when the conditions improved to work the land on payment of rent. He further alleged that as the appellant refused to vacate by the end of October 1960 as agreed in the exhibit ဃ lease deed in spite of the notice (Exhibit c) he objected to the Superintendent of Salt to the issue of salt manufacturing license to the appellant.

The appellant in his written statement denied that the respondent was the owner and that he trespassed upon the land or worked it with the permission of the respondent prior to the execution of the exhibit ဃ lease deed. He alleged that the land belonged to the government. He admitted that he received the notice to quit and that the Salt Department refused to issue a license.

In his reply the respondent denied that it was a Government land and submitted that since the appellant had admitted the execution of the exhibit ဃ lease deed he was estopped from denying the respondent's title to the land.

Of the five issues the first issue was as to who owned the land, and the second issue was on estoppel. The suit mainly rested on these two issues. Both the Courts below were of the opinion that the question of ownership in a suit for ejectment of a tenant was irrelevant, as the appellant was estopped from denying the title of his landlord the respondent when he himself had admitted the tenancy.

The learned Advocate for the appellant now contends that since the appellant was not let into possession at any

time before he took the lease but was in possession already estoppel could not be invoked. This is an important point of law. The appellant deposed that he had been in possession for ten years before he executed the lease deed. Maung Hla Kyaw (DW 1), a labourer, was the only witness to support him but this witness could not say to whom the land belonged. Evidence of his possession other than by the consent of the respondent is exiguous. If the land, in fact, belonged to the Government, there was no reason why he should execute the exhibit lease deed in favour of the respondent. Ray (PW 4) the Superintendent of Salt stated that on production of the exhibit ၁၁ lease deed by the appellant the license was granted to him, and that in the year 1958-1959 also the approval of the respondent was sought for before the license was issued to the appellant. According to the evidence of the respondent he let out the land to the appellant verbally for the previous years 1957 and 1958. It is therefore clear that the appellant was in possession only at the instance of the respondent when he executed the Exhibit ၁၁ lease deed. The decision in *U Po Shin and another* v. *Edward and others* (1) relied upon by the learned Advocate for the appellant for his proposition, no doubt, applies to cases where persons executing a lease deed are not let into possession of the property by the landlord. In that case the tenants already in possession " signed the lease, which was done under pressure, under a mistake and in ignorance of facts relating to the landlord's title " and, it was held, that in the circumstances, the execution of the lease did not raise any estoppel against the tenants. The present case is not on all fours with that case. The learned Advocate for the appellant argued that the Exhibit ၁၁ lease deed was signed under coercion inasmuch as the appellant would not have got the license unless he signed the said deed. There is, in fact, not a scintilla of evidence that he was forced or

(1) A.I.R. (1934) Ran., 139.

C.C. 1963

U TUN SHEIN v. U BA HMYIN.

influenced to sign the deed. This point was taken up only in this Second Appeal. The appellant should have pleaded this defence specifically under Order 6 Rule 4 of the Code of Civil Procedure. It is well settled that general allegations, however strong, are insufficient even to amount to an averment of fraud or coercion of which any Court will take notice. *M.C.T. Chidambaram Chettyar* v. *V.L.S. Chockalingam Chettyar and five* (2). Full particulars of undue influence or coercion must be separately given, *e.g.* nature of threat, the circumstances, date, time and place. There was no issue on the point. It is true that there was also no issue framed in the case relied upon by the learned Advocate for the appellant but the question was specifically raised in the pleadings. In the instant case the point was not specifically raised.

The view that a tenant is estopped to deny his landlord's title only if he was let into possession by the landlord and that there is no estoppel against the tenant if, being already in possession, he has executed a lease in favour of the person raising the estoppel as held in the case relied upon by the learned Advocate for the appellant is now obsolete. This case mainly relied upon *Lal Mahomed* v. *Kallanus* (3) which was dissented from in *Nagindas Sankalchand* v. *Bapalal Purshottam* (4). On going through the various authorities on the point, I find that a contrary view has, however, been taken in some more recent authorities and even in some of the old where it has been held that, if the relation of landlord and tenant is established, the tenant is estopped from denying the landlord's title, even though he was not put into possession by the landlord. In the later Privy Council case of *Krishna Prasad Lal Singha Deo* v. *Baraboni Coal Concern, Ltd.*, (5) it was held that the words " at the beginning of the tenancy " in Section 116 of the Evidence Act do not give a

(2) (1955) B.L.R. 116 HC.
(3) I.L.R. (1885) 11 Cal., 519.
(4) I.L.R. (1930) 45 Bom., 487.
(5) I.L.R. (1938) 1 Cal., 1 P.C.

ground for a contention that when a person already in possession becomes tenant, there is no estoppel against his denying his lessor's title. This Privy Council case observed that *Lal Mahomed* v. *Kallanus* (supra) relied upon in *U Po Shin and another* v. *Edward and others* (supra), which was cited by the learned Advocate for the appellant for his proposition was " really outside Section 116, not being concerned with title at the beginning of the tenancy, but with the common case of sitting tenant attorning to a new individual as entitled to receive rent. " The question is whether a new tenancy had arisen and not whether the tenant had been let into possession by the landlord. If it is proved that there was a new tenancy, then under Section 116 of the Evidence Act the tenant was estopped during the continuance of that tenancy from denying his landlord's title at the beginning of the tenancy. Again in *Mt. Sajjoo and another* v. *Basdeo Prasad and others* (6) it was held, relying upon the Privy Council decision in *Mahomed Mussa* v. *Aghore Kumar Ganguli* (7), no tenant can deny the title of his landlord, unless he can prove fraud. coercion, misrepresentation or mistake. It may be of interest to note in passing that this authority even went further to say that assuming that the lease deed is registerable yet, it cannot be disallowed in evidence if unregistered, because Equity will support a transaction although clothed in an imperfect legal form when it has been acted upon for a long time. There are, in fact, no words in Section 116 of the Evidence Act to show that the tenant must be put into possession by the landlord in order to estop the tenant from disputing the landlord's title. See *Shankar Rana Patil and others* v. *Jagannath Mathura Lal Bhat* (8).

In the circumstances obtaining in the instant case I am of the opinion that the appellant was let into possession

(6) A.I.R. (1937) Oudh, 505. (7) I.L.R. 42 Cal., 801 P.C.
(8) A.I.R. (1928) Bom., 265.

C.C. 1963 — U TUN SHEIN v. U BA HMYIN.

prior to and at the time of the execution of the exhibit ၀၁ lease deed by the respondent, and he was accordingly estopped from denying the respondent's title. In *Dayalal and Sons* v. *Ko Lon and another* (9) it was held that a tenant who has been let into possession cannot deny his landlord's title however defective it may be so long as he has not openly restored possession by surrender to his landlord. The question of ownership thus become irrelevant and both the Courts below were justified in declining to answer the first issue. In *Ahamut* v. *Kalu* (10) it was held that a person who lets out land to another, can recover rent from him, though he has no title in law to the land. In that case the land was the Government land.

Even if he was not let into possession he was still estopped from denying the respondent's title since he had executed the Exhibit ၀၁ lease deed in view of the authorities shown above, and also in view of the trite Full Bench decision of the Madras High Court in *Venkata Chetty* v. *Aiyanna Goundan* (11) in the absence of proof that he executed the said lease deed in ignorance of the defect of the lessor's title or that his execution was procured by fraud, misrepresentation or coercion. When the appellant himself was a party to the aforesaid deed he cannot now both approbate and reprobate. Section 116 of the Evidence Act is very clear. Under this section no tenant, shall, during the continuance of the tenancy, be permitted to deny that the landlord had, at the beginning of the tenancy, a title to the land. There is no justification for narrowing its scope. The section is clear in itself and it should be interpreted as it stands and understood without importing foreign words or meanings. Tenancy being a contract it was, no doubt, open to the appellant to raise a preliminary issue that the contract was void or voidable but he never did. In the absence of finding he was precluded from

(9) I.L.R. 6 Ran., 657. (10) 9 L.T. 55.
(11) I.L.R. 40 Mad., 561 (FB).

agitating the broader question that the respondent had no title when the relationship of landlord and tenant came into existence. *Prima facie* the section applies to tenants who have been let into possession as well as to those who have acknowledged the landlord by executing a lease deed. In *Krishna Prasad Lal Singha Deo* v. *Baraboni Coal Concern, Ltd.* referred to above the defendant Company contended that section 116 applies where it is shown that the landlord put the tenant into possession, and that when a person already in possession becomes tenant to another there is no estoppel against his denying his lessor's title. Their Lordships of the Privy Council could not accept such a construction, and said, " There is in English case law some authority for the view that a tenant is only estopped from denying his landlord's title if at the time when he took his lease he was not already in possession of the land. But in section 116 the Indian Legislature has formulated no such condition. The words ' at the beginning of the tenancy ' give no ground for it. When a demise of land is made and acted on, when the tenant proceeds to occupy and enjoy under the grant, gets the shelter of the grantor's title and the benefit of his covenants, it is difficult to see why ' during the continuance of the tenancy ' he should be free of this form of estoppel." Their Lordships also remarked that in *Vertannes and another* v. *Robinson and another* (12) the Board applied section 116 to a case in which it was difficult to say that the tenant had obtained possession from the landlord.

In the result the appeal fails and is dismissed with costs. Advocate's fee three Gold mohurs.

(12) I.L.R. 5 Ran., 427 P.C.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung and U Tun Tin, JJ.

C.C. 1963 — *July 2.*

U YOKE SAN (APPELLANT)

v.

U SAN MAUNG (RESPONDENT).*

Decree without hearing evidence—suit on promissory note—whether examination of plaintiff necessary. Civil Procedure Code, o. 17, r. 3—whether decree proper.

In a suit on a promissory note, the trial Judge had decreed the suit, without hearing any evidence. There was also no express direction either in the diary or in the judgment to the effect that the case should proceed *ex parte* as against the defendant.

On Appeal:—*Held:* It was not necessary for the trial judge to examine the plaintiff on oath. Under s. 118 of the Negotiable Instrument Act, it must be presumed that a negotiable instrument is for consideration until the contrary is proved.

However, in the absence of any express direction either in the diary or in the judgment to the effect that the case should proceed *ex parte* as against the defendant, the judgment of the learned trial judge can be construed as having been made under o. 17, r. 3. As the judgment now under appeal is not unequivocal the defendant-appellant could easily have been misled as to the proper remedy which he should pursue.

The decree was therefore set aside.

Mrs. L. Stevenson and one v. *Ma Hla Yin and 4 others*, (1954), B.L.R. 168 (HC), referred to and followed.

Kyin Htone for the appellant.

U Tin for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 706 of 1962 of the City Civil Court of Rangoon which was converted from Civil Regular Suit No. 84 of 1961 of the late High Court, the plaintiff U San Maung who is the respondent in the present appeal, sued the defendant-appellant U Yoke San for the recovery of K 25,000 due on the promissory note in suit. The defendant by his written statement admitted having executed the suit promissory note. He,

* Civil First Appeal No. 84 of 1962 against the decree of the Chief Judge, City Civil Court of Rangoon, in Civil Regular Suit No. 706 of 1962, dated 4th October 1962.

however, said that it was renewal of another promissory note dated 21st of June 1956 executed by him in favour of Daw Khin Nu bearing interest at three per cent per mensem. On that promissory note interest amounting to K 26,000 was due and it was credited towards the sum which the plaintiff had to pay the defendant in connection with a building contract. About three years after the execution of the first pro-note, the pro-note now in suit was executed by the defendant in favour of the plaintiff as requested by Daw Khin Nu. The defendant also contended that the plaintiff was a money-lender carrying on money-lending business as defined in the Money Lender's Act and that therefore the suit against him was not maintainable as the plaintiff was not a registered money-lender.

On the 24th of August 1962 and when Advocates for both the parties were present several issues involved were framed by the learned Chief Judge of the City Civil Court. The suit was then adjourned till the 4th of October 1962 for examination of witnesses cited by the parties. On the latter date the plaintiff and his witnesses were present but the defendant and his witnesses were absent. The defendant's Advocate asked for an adjournment but in the face of strong objection by the learned Advocate for the plaintiff adjournment was refused. The learned Advocate for the plaintiff then claimed that in view of the admission made by the defendant regarding the execution of the suit promissory note and in the absence of any evidence to the effect that there was no consideration therefor a decree should be given to the plaintiff. The learned trial Judge accepted this contention and decreed the plaintiff's suit with costs.

In this appeal by the defendant two points have been canvassed on his behalf by his learned Advocate:

(*a*) that the mere fact that the burden of proof was on the defendant-appellant to show that there

C.C. 1963

U YOKE SAM v. U SAN MAUNG.

was no consideration did not absolve the learned trial Judge from examining the plaintiff on oath ; and

(*b*) that the learned trial Judge erred in law in proceeding under Order 17, Rule 3 of the Civil Procedure Code instead of under Order 17, Rule 2.

In our opinion, there is no substance in the first of these two contentions. Under section 118 of the Negotiable Instruments Act until the contrary is proved it must be presumed that a negotiable instrument is for consideration. Accordingly it was not necessary for the learned trial Judge to have examined on oath the plaintiff in the suit now under appeal to show that consideration had been paid before passing judgment in his favour.

Regarding the second contention, we consider that there is ample force in it. In the absence of any expressed direction either in the diary or in the judgment to the effect that the case should proceed *ex parte* as against the defendant the judgment of the learned trial Judge can be construed as having been made under Order 17, Rule 3.

Now, as observed by the late High Court in *Mrs. L. Stevenson and one* v. *Ma Hla Yin and four others* (1) the provisions of Order 17, Rule 3 do not apply unless:

(1) the hearing is adjourned on the application of a party to the suit,

(2) the hearing is adjourned on the application of the party who subsequently makes the default, and

(3) the adjournment is granted to enable the party to produce his evidence or to perform any other act necessary to the further progress of the suit and if the party fails to perform any

(1) (1954), B.L.R. 168 (HC).

of the acts for which the adjournment was granted within the time allowed by the Court.

As the judgment now under appeal is not unequivocal the defendant-appellant could easily have been misled as to the proper remedy which he should pursue. Consequently, the judgment and decree appealed against are set aside and we would direct the learned trial Judge to proceed with the suit in accordance with law in the light of the remarks made above.

In the circumstances obtaining in the case and considering that the appellant was unsuccessful in his contention that no decree should have been given without examining the plaintiff on oath, and that the defect in the form of the judgment appealed against was not due to any fault or laches on the part of the plaintiff we would direct that each party should bear its own costs of this appeal.

တရားမအယူခံ

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး၊ တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင် နှင့် တရားသူကြီး ဦးကျော်ဇံဦးတို့ရှေ့တွင်

†၁၉၆၂ ဒေါ်စိန်လှ (လျှောက်ထားသူ)

ဇူလိုင်လ ၂၃ ရက်။

နှင့်

ဦးငွေတင် ပါ ၃ (လျှောက်ထားခံရသူ) *

ခံဝန်ချုပ် တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၄၁၊ နည်းဥပဒေ (၅) အရ ခံဝန်ချုပ်တရားရုံးအတွက် ခံဝန်ချုပ်၊ ၎င်းနောက် တရားရုံးနှင့် တရားနိုင်တို့က ပြေငြိမ်းသောစာချုပ်အသစ်ချုပ်ဆိုခြင်း၊ ၎င်းအတွက် တရားရုံးအတွက် ချုပ်ဆိုခဲ့သော ခံဝန်ချုပ်မှ ကင်းလွတ်သင့်မသင့်။

ဤအမှုတွင် အယူခံတရားလိုသည် အခြားမြေနှင့် အိမ်မှုတမှုတွင် တရားရုံးဖြစ်သူအတွက် ဒီကရီပြုလုပ်သောအခါတွင်၊ တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၄၁၊ နည်းဥပဒေ (၅) အရ အမှု၏တရားစရိတ် ပေးဆောင်ရန် ခံဝန်ချုပ် ချုပ်ဆိုခဲ့လေသည်။

ထိုခံဝန်ချုပ် ချုပ်ဆိုပြီးနောက် တရားရုံးနှင့် တရားနိုင်တို့သည်၊ အယူခံတရားလို၏ မျက်ကွယ်တွင် နှစ်ဦးသဘောတူ ပြေငြိမ်းသော ကတိစာချုပ်အသစ် ချုပ်ဆိုကြလေသည်။ သို့ရာတွင် တရားရုံးသည် မိမိသဘောတူခဲ့သည်ကို မပြုလုပ်သဖြင့်၊ တရားနိုင်သည်၊ အမှုကိုဆက်လက် ဇာရီပြုရာ ကြေနပ်မှု မရရှိသဖြင့် ခံဝန်ချုပ် ချုပ်ဆိုသူ အယူခံတရားလိုအပေါ် ဇာရီပြုသည်တွင်၊ ပြေငြိမ်းသောအဆိုပါ စာချုပ်သစ်ကြောင့် မိမိခံယူခဲ့သော တာဝန်မှ ကင်းလွတ်ပြီးဖြစ်ကြောင်းနှင့် ထုချေလေသည်။

ထိုထုချေချက်မအောင်မြင်၍၊ နောက်ဆုံး ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေးအက်ဥပဒေပုဒ်မ (၆) အရ တရားရုံးချုပ်သို့ အယူခံဝင်ရာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ (၁၃၅) သည် သာမန်ပဋိညာဉ်များနှင့်သာလျှင် သက်ဆိုင်ပြီး၊ တရားရုံးများသို့ ချုပ်ဆိုရ၍အပ်သော အာမခံပဋိညာဉ်များနှင့် တိုက်ရိုက်မသက်ဆိုင်ချေ၊ သို့သော် ထိုပဋိညာဉ်များနှင့်လည်း သွယ်ဝိုက်၍ သက်ဆိုင်သည်။

ဝိရသိဆင်းနှင့်ရမ်ချရန်အာဂါဝါလ်။ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ)၊ ၁၉၄၄ ခုနှစ်၊ လာဟိုစာမျက်နှာ ၄၂၀။ ရာဒါကွန်ဝါနှင့် ရမ်နရန်နှင့်အများ။ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ)၊ ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ အာလာဟာတ်ဘတ် စာမျက်နှာ ၅၀၇။ မိုဟာမက်ဒါလီအီဘရာဟင်ဂျီ နှင့် လက်ရှမီဘိုင်။ ၁၉၃၀ ခုနှစ်၊ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ)၊ ဘုံဘိုင်၊ စာမျက်နှာ ၁၁၂။ အာမက်ကာရင် နှင့် မရွတ်တီး။ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ)၊ ၁၉၃၁ ခုနှစ်၊ ဘုံဘိုင်စာမျက်နှာ ၅၅။ နာဆင်မထုန် နှင့် နီပတ်ဆင်။ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ)၊ ၁၉၃၂ ခုနှစ်၊ ပတ္တနာ၊

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ အခွင့်ထူးတရားမအယူခံမှုအမှတ် (၂)။

† ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ တရားမအသေးအဖွဲအယူခံမှုအမှတ် ၅ တွင် ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၇ ရက်နေ့၊ မန္တလေးမြို့၊ ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးရုံးတော်၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

စာမျက်နှာ ၃၁၃။ တီ၊အင်၊ ကျူဘာဆ် နှင့် ပစ္စည်းထိန်းဝန်။ အေးအိုင်၊အာ(ရှ်)၊ ၁၉၄၄ ခုနှစ်၊ မဒရပ် စာမျက်နှာ ၃၄၆ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

သို့သော် ဤအမှုတွင် ပေါ်ပေါက်သည့်ပြဿနာမှာ မြေရှင်နှင့် မြီစားတို့က အာမခံသူ မျက်ကွယ်ဘွင်၊ ၎င်းသဘောမတူဘဲ၊ အမှုပြေငြိမ်းရန် သဘောတူရုံမျှနှင့် အာမခံသူသည် မိမိခံယူထားသော တာဝန်မှ လွတ်ကင်းသလောဟူသည့် ပြဿနာဖြစ်သည်။

အမှုပြေငြိမ်းရန် သဘောတူညီရုံမျှနှင့် အာမခံသူ၏ အကျိုးကို ထိခိုက်ရန်အကြောင်းရှိသည်ဟု တထစ်ချမဆိုနိုင်ပေ။ အမှုအခြင်းအရာ အဖြစ်အပျက်အပေါ် မူတည်၍ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရပေမည်။

မရန်ဝိန္ဒ် ရန်မာချစ်ထီးယား။ အေးအိုင်၊အာ(ရှ်)၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်စာမျက်နှာ ၄၉၉။ ဂျီဟာဘိုင် နှင့် ဂျာဟာမက်ဘို့ဘရား၊ ၁၉၃၂ ခုနှစ်၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ ကာလကတ္တားအတွဲ (၅၉) စာမျက်နှာ ၁၄၅၀။ အပူန်းနိုင်ယား နှင့် အိုင်ဆက်မက်ကဓါန်၊ ၁၉၂၀ ခုနှစ်၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ ဓနရပ်အတွဲ (၄၃) စာမျက်နှာ ၂၇ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ဤအမှုတွင် မြေရှင်နှင့် မြီစားတို့ကို ပြေငြိမ်းရန် သဘောတူညီကြသဖြင့် အာမခံသူ၏ အကျိုးကို ထိခိုက်သည်ဟု မတွေ့ရချေ။ ထိခိုက်ရန်အကြောင်းလည်းမမြင်။ အာမခံစာချုပ်တွင်လည်း အမှုကို ပြင်ပတွင်ပြေငြိမ်းခြင်းမပြုရဟု သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းထားသည်ကို မတွေ့ရ။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။မစ္စတာ ဘီ၊ အင်(နှ်)၊ ဆကား။

လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ဦးမွန်စံလှိုင်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။မန္တလေးခရိုင် တရားမရုံး၊ တရားမကြီးမူအမှတ် ၁၀/၅၄ တွင်၊ အယူခံတရားခံ ဦးငွေတင်-ဒေါ်ဆယ်တို့က၊ အယူခံတရားခံ ပဏ္ဏစ်ကေဒါနသ်အား၊ မန္တလေးမြို့၊ ချမ်းအေးသာဇံရပ်၊ အကွက်အမှတ် ၆၀၃၊ ဦးပိုင်အမှတ် ၄၁ ရှိ မြေနှင့်နေအိမ်မှ ထွက်ခွါဖယ်ရှားစေရန် တရားစွဲဆိုရာ၊ အနိုင်ဒီကရီရသဖြင့်၊ ပဏ္ဏစ်ကေဒါနသ် တရားလွှတ်တော်သို့ အယူခံဝင်လေသည်။ ထိုအယူခံ အတော အတွင်း၊ ဦးငွေတင်တို့ရရှိသော ဒီကရီကို ဇာရိပြုလုပ်သည်တွင်၊ ပဏ္ဏစ်ကေဒါနသ်၏ လျှောက်ထားချက်အရ၊ ထိုဒီကရီကို ဇာရိပြုလုပ်ခြင်းမှ ရပ်ဆိုင်းပြီး၊ ခရိုင်တရားမရုံး တရားစရိတ်ငွေ ၂,၀၀၀ ကျော်ကို ပေးဆောင်ရန်အတွက်၊ ယခုအယူခံတရားလို ဒေါ်စိန်လှသည်၊ တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၄၁၊ နည်းဥပဒေ ၅ အရ ခံဝန်ချုပ် ချုပ်ဆို လေသည်။ ထိုခံဝန်ချုပ်ပါ အဓိကအချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

> "မန္တလေးမြို့၊ ခရိုင် နယ်တရားမရုံးတော်၌၊ ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမူ အမှတ် ၁၀ တွင် တရားခံ ပဏ္ဏစ် ကေဒါနသ်က၊ ထိုအမှုတွင် မိမိအပေါ်၌ ကျရှိသော ဒီကရီ အတည်ဇာရိပြုခြင်း ဆိုင်းထားပါမည့်အကြောင်း တရားမကျင့်ထုံး

၁၉၆၃
ဒေါ်စိန်လှ
နှင့်
ဦးငွေထွေး
ပါ ၃။

ကိုဥပဒေအာမိန် ၄၁၊ နည်းဥပဒေ ၅ အရ လျှောက်ထားရာ၊ ၎င်းကဆောင်ရွက်လိုက်နာရန် ဒီကရီတခုခုကိုဖြစ်စေ၊ အမိန့်တခုခုကိုဖြစ်စေ၊ ဆောင်ရွက်လိုက်နာကျေပြေအောင် ပြုရန်သော်၎င်း၊ ပဏ္ဍာစ်ကေဒါနသ်အတွက်၊ ကျန်တော်မဒေါ်စိန်လှ က အာမခံရန် သဘောတူပါသည်။

ယခုဝန်ခံကြသည်မှာ၊ ၎င်းပဏ္ဍာစ်ကေဒါနသ်သည်၊ ၎င်းကဆောင်ရွက်လိုက်နာကျေပြေအောင် ပြုရမည့်ဒီကရီ၊ သို့မဟုတ် အမိန့်ကိုလိုက်နာဆောင်ရွက်ကျေပြေအောင်ပြုလုပ်လျှင်၊ ဤခံဝန်ချုပ်ပျက်စေ၊သို့မဟုတ်တည်မြဲအတိုင်းဟုတည်စေ၍ ၎င်းဒီကရီ၊ သို့မဟုတ် အမိန့်အတိုင်း အကုန်ကျေပြေရန် အခွှိုအဝက်ကျေပြေရန်၊ ဆိုခဲ့သော မန္တလေးမြို့ ခရိုင်တရားသူကြီးက ပေးစေဟူသော ငွေ ၃,၀၀၀ (ကျပ်သုံးထောင်တိတိ) ကို ကျန်တော်မက ဆိုခဲ့သော မန္တလေးမြို့ ခရိုင်တရားမရုံးတော်တွင် ပေးသွင်းပါမည်။"

ထိုခံဝန်ချုပ်ကို ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၁၂ ရက်နေ့၌ ချုပ်ဆိုလေသည်။ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၈ ရက်နေ့ ကျရောက်ကာလ ဦးငွေတင်-ဒေါ်ဆယ်တို့က တဘက်၊ ပဏ္ဍာစ်ကေဒါနသ်ကတဘက်၊ အာမခံသူ ဒေါ်စိန်လှမျက်ကွယ်တွင် နှစ်ဦးသဘောတူကတိစာချုပ် ချုပ်ဆို၍၊ ပဏ္ဍာစ်ကေဒါနသ် တင်သွင်းထားသော အယူခံမှုကို ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းရန်၊ ယင်းသို့ရုပ်သိမ်းရာတွင် ဦးငွေတင်-ဒေါ်ဆယ်တို့က တရားလွှတ်တော်၌ ကျသင့်သောတရားစရိတ်ကို စွန့်ရန်၊ ပဏ္ဍာစ်ကေဒါနသ်ကလည်း၊ အခင်းဖြစ် အိမ်နှင့်မြေကို၊ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၈ ရက်နေ့၌ဖြစ်စေ၊ ထိုနေ့မတိုင်မီဖြစ်စေ၊ ဦးငွေတင်တို့အား လက်ဆောက်ပေးအပ်ရန်၊ ဦးငွေတင်တို့ကလည်း ထိုစာချုပ် ချုပ်သည့်နေ့တိုင် ရရှိနိုင်သော အိမ်ခများကို စွန့်လွှတ်ရန် သဘောတူညီကြလေသည်။ ယင်းသို့သဘောတူညီပြားသော်လည်း၊ ပဏ္ဍာစ်ကေဒါနသ်သည် မိမိ၏အယူခံမှုကို ရုပ်သိမ်းခြင်းမပြုခဲ့။ အယူခံမှုကို လွှတ်တော်ကကြားနာပြီး အယူခံကိုပယ်လိုက်၏။

ထို့နောက် ဦးငွေတင်တို့သည် ပဏ္ဍာစ်ကေဒါနသ် အပေါ် ဇာရီပြုလုပ်ရာ၊ ကြေနပ်မှုမရသဖြင့်၊ အာမခံသူ ဒေါ်စိန်လှအပေါ် ဇာရီပြုသည်တွင်၊ ဒေါ်စိန်လှက ဦးငွေတင်တို့နှင့် ပဏ္ဍာစ်ကေဒါနသ်တို့ အဆိုပါ ပြေငြိမ်းခြင်းကို သဘောတူပြုလုပ်ခဲ့ကြသဖြင့်၊ မိမိခံယူခဲ့သော တာဝန်မှ လွှတ်ကင်းပြီးဖြစ်ကြောင်းနှင့် ထုချေလေသည်။ ထိုထုချေချက်ကို ခရိုင်တရားမရုံးသည်၎င်း၊ တရားလွှတ်တော်သည်၎င်း၊ လက်မခံသဖြင့် ယခုပြည်ထောင်စုတရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ အရ၊ အယူခံဝင်ခြင်းဖြစ်သည်။

၁၉၆၃

ဒေါ်စိန်လှ နှင့် ဦးငွေတင် ပါ ၃။

သို့အယူခံဝင်ဆုံ၌၊ ဒေါ်စိန်လှ၏ မည်သို့မျှရှေ့နေကြီးက ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၃၅ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို၊ ပဓါနအားဖြင့် ကိုးကား၍ လျှောက်လဲလေသည်။ ထိုပြဋ္ဌာန်းချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

> " 135. A Contract between the creditor and the principal debtor, by which the creditor makes a composition with, or promises to give time to, or not to sue, the principal debtor discharges the surety, unless the surety assents to such contract."

ထိုပြဋ္ဌာန်းချက်များမှာ၊ သာမန်ပဋိညာဉ်များနှင့်သာလျှင် သက်ဆိုင်ပြီး၊ တရားရုံးများသို့ ချုပ်ဆိုလွဲအပ်သော အာမခံပဋိညာဉ်များနှင့် တိုက်ရိုက်မသက်ဆိုင်ချေ။ သို့သော် ထိုပြဋ္ဌာန်းချက်များ အခြေပြုသော တရားမျှတရေးမူများသည်၊ တရားရုံးများသို့ ချုပ်ဆိုလွဲအပ်သော အာမခံပဋိညာဉ်များနှင့်လည်း သွယ်ဝိုက်သော နည်းအားဖြင့် သက်ဆိုင်ကြောင်းနှင့် စီရင်ထုံးဖွဲ့ထားသည့် သာဓက ယုတ္တိအများအပြား ရှိလေသည်။ **ဝီရသီဆင်းနှင့် ရမ်ချရန်အာဂါဝါလ်** (၁)၊ **ရာဒါကွန်ဝါနှင့် ရမ်နရန်နှင့် အများ** (၂)၊ **မိုဟာမက်ဒါလီအီဘရာဟင်ဂျီနှင့် လက်ရှမီဘိုင်** (၃)၊ **အာမက်ကာရင်နှင့် မရွတ်တီး** (၄)၊ **နာဆင်မထုန်နှင့် နီပတ်ဆင်** (၅)၊ **တီ၊အင်၊ကျူဘာဇ် နှင့် ပဉ္စည်းထိန်းဝန်** (၆) တို့ကို ကြည့်ပါ။ ထိုစီရင်ထုံးများတွင် ချုံမှတ်သည့်မူမှာ လျော်ကန်သင့်မြတ် တရားမျှတသည်ဖြစ်၍၊ ဤရုံးကလည်း လက်ခံရပေမည်။

သို့သော်၊ မြှုရှင်နှင့် မြှုစားတို့ အာမခံသူ၏မျက်ကွယ်တွင်၊ ငှင်းသဘောမတူဘဲ၊ အမှုပြေငြိမ်းရန် သဘောတူညီရုံမျှနှင့် အာမခံသူသည် မိမိခံယူထားသော တာဝန်မှ လွတ်ကင်းသလောဟူသည့် ပြဿနာတရပ်ပေါ် ပေါက်လေသည်။ မြှုရှင်က မြှုစားအား အချိန်ပေးရန်သော်၎င်း၊ တရားစွဲဆိုခြင်းမပြုရန်သော်၎င်း၊ ကတိပြုလျှင် အာမခံသူမသို၊ သဘောမတူက ငှင်းတာဝန်ကင်းလွတ်သည်ဆိုသည့်မူကို နားလည်ဘို့မခဲယဉ်းလှပေ။ ပေါလော့ (ခ်) နှင့် မူလာဆိုသူပါရဂူကြီးများပြုသည့် ရှစ်ကြိမ်မြောက်ထုတ်

---

(၁) အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၄၄ ခုနှစ်၊ လာဟို၊ စာ ၄၂၈။
(၂) အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ အာလာဟာဘတ်၊ စာ ၅၀၇။
(၃) အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၀ ခုနှစ်၊ ဘုံဘိုင်၊ စာ ၁၁၂။
(၄) အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၁ ခုနှစ်၊ ဘုံဘိုင်၊ စာ ၅၅။
(၅) အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၂ ခုနှစ်၊ ပတ္တနာ၊ စာ ၃၁၃။
(၆) အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၄၄ ခုနှစ်၊ မဒရပ်၊ စာ ၃၆၆။

၁၉၆၃
ဖေါ်ဝိန်လှ
နှင့်
ဦးဇင်တင်
ပါ ၃။

ကျမ်းတွင်၊ ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၃၅ ကို ဝေဘန်ထုတ်၍၊ အဆိုပါမူနှင့်ပတ်သက်၍ အောက်ပါအတိုင်း မြွက်ကြားလေသည်။

"The reason of this rule appears to be that a surety has a right, immediately on the debt becoming due, to insist upon proceedings being at once taken by the creditor against the principal debtor, and any contract that would prevent the creditor from suing him would be inconsistent with that right (s. 139)."

အမှုပြေငြိမ်းခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ကား၊ အမှုပြေငြိမ်းရန် သဘောတူခံမှုဖြင့်၊ အာမခံသူ၏ အကျိုးကိုထိခိုက်ရန် အကြောင်းရှိသည်ဟု တထစ်ချမဆိုနိုင်ပေ။ အမှုအခြင်းအရာ အဖြစ်အပျက်အပေါ် မူတည်၍ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရပေမည်။ အဆိုပါ ပေါလော့(ခ်)နှင့် မူလာတို့ပြုသော ကျမ်းတွင်ပင်၊ အချိန်ပေးခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အောက်ပါအတိုင်း ဖေါ်ပြထားလေသည်။

"A nominal giving of time may have the effect, in substance, of accelerating the creditor's remedy, as where having commenced an action against the principal debtor, the creditor took a recorded acknowledgment of the debt, and undertook not to enforce it before a certain day, which, however, was earlier than the time at which he could have obtained judgment in the action in the ordinary course. In such a case the surety, being manifestly not prejudiced, is not discharged."

ယင်းသို့ဖြစ်၍၊ အမှုပြေငြိမ်းရန်သဘောတူခြင်းဖြင့်၊ အာမခံသူ၏ အကျိုးကိုထိခိုက်ရန် အကြောင်းရှိ-မရှိသည်သာလျှင်၊ ပဓါနဖြစ်ပေသည်။ ရန်ကုန်တရားလွှတ်တော်ကလည်း၊ **မရန်ဗီနှင့် ရန်မာချစ်တီးယား** (၇) အမှုနှင့် **ဂျီဟာဘိုင်နှင့် ဂျာဟာမား** ဘို့သရား (၈) တို့ အမှုကို အကိုးအကားပြု၍ ဤသို့မြွက်ကြားခဲ့၏။

"Now, it is common ground that the mere entering into a compromise decree by the parties would not necessarily discharge the surety."

အပ္ပန်းနိုင်ယားနှင့် အိုင်ဆက်မက်ဓါန် (၉) တို့ အမှုကိုလည်း ကြည့်ပါ။

---

(၇) အေးအိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၇ နှစ်ခု၊ ရန်ကုန်၊စာ ၄၉၉။

(၈) ၁၉၃၂ ခုနှစ်၊ အနွယစီရင်ထုံးများ ကာလကတ္တား၊အတွဲ (၅၉)၊ စာ ၁,၄၅၀။

(၉) ၁၉၂၀ ခုနှစ်၊ အနွိယ စီရင်ထုံးများ ဗေရပ်၊ အတွဲ (၄၃)၊ စာ ၂၇၂။

၁၉၆၃
ဒေါ်စိန်လှ
နှင့်
ဦးငွေတင်
ပါ ၃။

ဤအမှုတွင် ဦးငွေတင်တို့နှင့် ပဏ္ဏစ်ကေဒါနသ်တို့ အယူခံမှုကို ပြေငြိမ်းရန် သဘော တူညီကြသဖြင့်၊ အာမခံသူ ဒေါ်စိန်လှ၏ အကျိုးကို ထိခိုက်သည်ဟုမတွေ့ရချေ။ ထိခိုက်ရန်အကြောင်းလည်း မမြင်ချေ။ အမှန်အားဖြင့်ဆိုသော်၊ နောက်ဆုံး၌ ပဏ္ဏစ် ကေဒါနသ်၏ အယူခံမှုကို တရားလွှတ်တော်က ဆုံးဖြတ်ပြီးပယ်လိုက်၏။

အာမခံစာချုပ်တွင်လည်း၊ အမှုကိုပြင်ပတွင် ပြေငြိမ်းခြင်မပြုရဟု သတ်မှတ် ပြဋ္ဌာန်းထားသည်ကို မတွေ့ရပေ။ အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက ဦးငွေတင် တို့သည် ပဏ္ဏစ်ကေဒါနသ်အပေါ်၌ ဇာရီပြုလုပ်ရာတွင် လမ်းဆုံးအောင်လိုက်ပြီး၊ မပြေ ကျန်ငွေရှိမှသာ ဒေါ်စိန်လှအပေါ်၌ ဇာရီပြုလုပ်သင့်ကြောင်းနှင့် လျှောက်လဲပြန် လေသည်။ သို့သော် အာမခံစာချုပ်တွင်၊ ယင်းကဲ့သို့သော စည်းကမ်းမပါချေ။

အယူခံကို စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်လိုက်သည်။ ဤရုံးရွှေနေခမှာ ၇၅ ကျပ် ဖြစ်စေ ရမည်။

တရားမအယူခံ

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းတို့ ရှေ့မှောက်တွင်။

† ၁၉၆၃ ခြဂုတ်လ ၂၃ ရက်။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ဦးဘိုကြီး (အယူခံတရားခံ) *

တပ်မတော်က သိမ်းယူအသုံးပြုသည့်ကျစ်ကား၊ လျော်ကြေးငွေကိစ္စ၊ ပဂ္ဂလိက လုပ်ငန်းတရပ်အတွက် သိမ်းယူခြင်းမဟုတ်၊ သို့သော် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၏ အချုပ်အခြာအာဏာကို အသုံးပြု၍ (**in the exercise of sovereign powers**) သိမ်းယူခြင်းဟုတ် **မဟုတ်၊ အစိုးရ၏** လျော်ကြေးပေးရန်တာဝန်။

အယူခံတရားခံဖြစ်သူက တရားလို၏ကျစ်ကားကို တပ်မတော်ထောက်လှမ်းရေးမှ တပ်မတော်သားတဦးက စတင်သိမ်းယူခဲ့ပြီး၊ တပ်မတော်ထဲတွင်ပင် လက်အဆင့်ဆင့်ပြောင်းခဲ့၏။ လျော်ကြေးငွေတောင်းသောအခါ လျော်ကြေးငွေအပြည့်မရသဖြင့် အစိုးရအား တရားစွဲဆိုခဲ့လေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ကျစ်ကားကို မူလကပင် တပ်မတော်သားတဦးက၊ တပ်မတော်အသုံးပြုရန် သိမ်းယူခဲ့သဖြင့်၊ ပိုင်ရှင်အားပြန်လည်ပေးအပ်ခြင်း မပြုမချင်း၊ သိမ်းယူသူသည်၎င်း၊ ချွင်းချက် **မရှိလျှင်** သူ့အားရာထူးခန့်ထားသည့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံအစိုးရဘည်၎င်း တာဝန်ရှိပေမည်။

ဤအမှုတွင် ကျစ်ကားကို သိမ်းယူစဉ်၌၊ သူပုန်များကို တပ်မတော်က နှိမ်နင်းရန်အတွက် ဖြစ်ရကား၊ ပဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းတရပ်အတွက် သိမ်းယူခြင်းမဟုတ်သည်မှာ ထင်ရှားပေသည်။ သို့သော် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၏ အချုပ်အခြာအာဏာကို **အသုံးပြု၍** (**in the exercise of sovereign powers**) သိမ်းယူလေသလော်ဟူသည့် ပြဿနာကို ဆုံးဖြတ်ရန်မှာ မလွယ်ကူလှချေ။

သို့ရာတွင် ဤအမှုကျစ်ကားကို သိမ်းယူသော စစ်ထောက်လှမ်းရေးအဖွဲ့မှ တပ်မတော်သား**အား** တရားဥပဒေမှအပဖြစ်သော အချုပ်အခြာအာဏာကို အသုံးပြုရန် အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်က လွှဲအပ်ထားကြောင်း သက်သေအထောက်အထားမရှိ။

The Secretary of State for India in Council **v.** ***J. Moment,*** အောက်မြန်မာပြည် **စီရင်ထုံးများ၊** အတွဲ ၇၊ စာ ၁၀။ ***Secretary of State*** **v.** ***Shiiobinda Chaudhuri,*** **အေ၊အိုင်၊အာ(ရ)၊** ၁၉၃၅ ခုနှစ်၊ ကာလကတ္တား၊ စာ ၈၃၄၊ ၈၃၉ နှင့် ***P. and O. case*** **(၁၈၆၁)** ၅ ဘီ၊အိတ်(ချ်)၊စီ၊အာ(ရ်)၊ နောက်ဆက်တွဲ ၁ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

---

* ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ **တရားမပဌမအယူခံမှုအမှတ်** ၃။

† **မန္တလေးမြို့တွင်** ရုံးထိုင်သော မြန်မာနိုင်ငံ တရားရုံးချုပ်၌။

၁၉၆၃

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ နှင့် ဦးဘိုကြီး။

ထို့ပြင် အဆိုပါ တပ်မတော်သားက ကျစ်ကားသိမ်းရာ၌လည်း၊ သင့်တော်သော လျော်ကြေးကို ပေးမည်ဟုပြောပြီး သိမ်းလေသည်။ ထို့ပြင် တပ်မတော်ကဂင်း၊ စစ်ရဲကဂင်း၊ ဂင်းတို့အသုံးပြုသော ကာလအပိုင်းအခြား အသီးသီးအတွက် လျော်ကြေးပေးခဲ့လေသည်။ ထို့ကြောင့် ကျစ်ကားပိုင်ရှင်က တရားစွဲဆိုနိုင်ခွင့်ရှိကြောင်း ဆုံးဖြတ်ရပေမည်။

ထဖန် ဤအမှုတွင် မူလပဌမက အဆိုပါကျစ်ကားကို (အရေးပေါ်) အက်ဥပဒေအရ သိမ်းယူခဲ့ကြောင်းနှင့် အစိုးရဘက်ကချေပခဲ့။ သို့သော် ထိုအက်ဥပဒေမှာ ရှေ့ပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းများနှင့် မသက်ဆိုင်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည့်အခါကျမှသာလျှင်၊ အချုပ်အခြာအာဏာကို သုံးစွဲလျက် သိမ်းယူကြောင်းနှင့် ချေပပြန်ခဲ့။ ယခုကဲ့သို့သော အမှုမျိုးတွင်၊ ထိုသို့တခုနှင့်တခု ဆန့်ကျင်သော ချေပချက်များ အထူးထောက်နိုင်မည်မဟုတ်ပေ။

***Secretary of State for India* v. *Kamachee Boye Sahaba*,** ၇ အမ်၊အိုင်၊အေ၊ စာ ၄၇၆ နှင့် ပီ၊ ဗီ၊ ရောင်းနှင့် ခူရှာ (လ်)ဒတ်(စ်)၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရ်)၊ ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ ဘုံတိုင်၊ စာ ၂၇၇—၂၉၇ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံ တရားလိုအတွက်။ ။ဦးဘဘေ၊ အစိုးရ လွှတ်တော်ခွေ့နေကြီးက လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်သည်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။မစ္စတာ၁၊ အက်၊အယ်လ်၊ ဗားမား၊ လွှတ်တော်ရွှေ့နေ ကြီးက လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုပါ အကြောင်းခြင်းရာနှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ အငြင်းမထွက်ချေ။ ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂ ရက်နေ့တွင်၊ တရားလို ဦးဘိုကြီးထံမှ ဗုဒ်ပိုင်ကျစ်ကားကို ဗမာ့တပ်မတော် ထောက်လှမ်းရေးအဖွဲ့မှ မောင်ဘမောင်ဆိုသူက သိမ်းယူ၍ ယင်းသို့သိမ်းယူသည်မှာ တပ်မတော်အတွက်ဖြစ်ကြောင်း၊ သင့်တော်သော အခကြေးငွေ ပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း ပြောဆိုခဲ့၏။ ထိုကျစ်ကားကို ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၂၄ ရက်နေ့ကျမှသာလျှင် ဦးဘိုကြီးပြန်လည်ရရှိခဲ့သည်။ ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂ ရက်နေ့မှ ၂၀ ရက်နေ့ထိ ဗမာ့တပ်မတော်မှလျော်ကြေးငွေ တနေ့လျှင် ၁၅ ကျပ်နှုန်းနှင့်၎င်း၊ ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၉ ရက်နေ့မှ ထိုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၁၅ ရက်နေ့ထိ၊ ပြည်ထောင်စု စစ်ရဲ့ တပ်ရင်း (၈) မှ လျော်ကြေးငွေ တနေ့လျှင် ၁၅ ကျပ်နှုန်းနှင့်၎င်း ဦးဘိုကြီး ရရှိခဲ့ပြီး၊ ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၁၆ ရက်နေ့မှ ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၂၄ ရက်နေ့ထိ လျော်ကြေးငွေ တပြားတချပ်မှ မရခဲ့သဖြင့် တနေ့လျှင် ၁၅ ကျပ်နှုန်းနှင့် လျော်ကြေးငွေ ၁၄,၂၈၀ ကျပ် ရရှိရန်အတွက် ဦးဘိုကြီးက တရားစွဲဆိုလေသည်။

ထိုစဉ်က မေမြို့၌ လက်ထောက်စစ်ရဲမင်းကြီးအဖြစ်အမှုထမ်းနေသူ ဗိုလ်မှူး ဘဖေက၊ ၁၉၄၉ ခုနှစ်တွင် ရွှေဘိုမြို့၊ မြောက်ပိုင်းတိုင်းစစ်ဌာနချုပ်၌ ဤအမှုပါ ကျစ်ကားကို တွေ့ခဲ့ကြောင်း။ ထိုမြောက်ပိုင်းတိုင်းစစ်ဌာနချုပ်မှ ရွှေဘိုစစ်ရဲတပ်ရင်း (၈) သို့

၁၉၆၃

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ နှင့် ဦးဘိုကြီး။

၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၉ ရက်နေ့မှစ၍ ထိုဂျစ်ကားကို အသုံးပြုရန်ပေးထားသဖြင့် စစ်ရဲတပ်ရင်း (၈) က စစ်ဆင်မှုအတွက် အသုံးပြုနေကြောင်း။ ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလလောက်တွင် မြစ်ကြီးနားမှ ရွှေဘိုမြို့သို့ ပြောင်းရွှေ့လာသော အရေးပေါ် ကချင်တပ်၌ အမှုထမ်းသည့် အရာခံဗိုလ် ပေါက်စနောအား ၎င်းစစ်တပ်၌ စစ်ဆင်ရေး အတွက် အသုံးပြုရန် ခေတ္တပေးလိုက်ရကြောင်း။ ပေါက်စနောသည် ထိုဂျစ်ကားကို ရွှေဘိုမြို့တွင် ၎င်း၏တပ်အတွက် အသုံးပြုနေသည်ကို မြင်ကြောင်း။ ထို့နောက် ပေါက်စနောသည် ဂျစ်ကားကို မြစ်ကြီးနားသို့ ပို့လိုက်ကြောင်းထွက်ဆို၏။ တရားလို ဦးဘိုကြီးက မိမိဂျစ်ကားကို ပြန်လည်မရရှိသဖြင့် ရွှေနေမှတဆင့် တရားမကျင့်ထုံး ကိုခုပဒေပုဒ်မ ၈၀ အရ အစိုးရသို့ နို့တစ်စာပေးပို့ရာတွင် တပ်မတော်အရာရှိများ အရေးယူဆောင်ရွက်ခဲ့ရာမှ ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ မတ်လတွင် ဗိုလ်မှူး ဘဖေသည် မြစ်ကြီးနား သို့ လူလွှတ်ပြီး၊ ဂျစ်ကားကို ပေါက်စနောထံမှ ယူခိုင်းလိုက်ရာ၊ ထိုလအတွင်းတွင် ဂျစ်ကားသည် ရွှေဘိုစစ်ရဲတပ်ရင်း (၈) သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိလေသည်။ ဂျစ်ကား ရောက်ရှိကြောင်း ဦးဘိုကြီးထံအကြောင်းကြားသည့်အခါ၊ ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၂၄ ရက်နေ့၌ ဦးဘိုကြီး၏ ကိုယ်စားလှယ် ရွှေဘိုမြို့သို့လာရောက်၍ ဂျစ်ကားကို ယူဆောင်သွားလေသည်။ အထက်ပါ အဖြစ်အပျက်များကို တရားခံဖြစ်သူ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရထူသော သက်သေ ဗိုလ်မှူး ဘဖေ၏ ထွက်ချက်များ အရ တွေ့ရှိရလေသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ အခြေအနေတွင် တပ်မတော်ကဂင်း၊ ရွှေဘိုစစ်ရဲတပ်ရင်း (၈) ကဂင်း မိမိတို့အသီးသီး ဂျစ်ကားကို အသုံးပြုသော ကာလအပိုင်းအခြားအတွက် လျော်ကြေးပေးရန် တာဝန်ရှိသည်ဟု ယူဆကာ၊ တနွေလျှင် ၁၅ ကျပ်နှုန်းနှင့် လျော်ကြေးပေးခဲ့လေသည်။ ပေါက်စနော ဂျစ်ကားကိုယူသွားသောနေ့ နောက် ကာလအတွက်ကား၊ ၎င်းတို့မှာ လျော်ကြေးပေးရန် တာဝန်မရှိကြောင်းနှင့် ချေပ လေသည်။ အမှန်အားဖြင့်ဆိုသော်၊ ဗိုလ်မှူး ဘဖေ၏ ထွက်ချက်အရပင် ပေါက်စနော သည် ဂျစ်ကားကို မိမိကိုယ်ကျိုးအတွက် အသုံးမပြုဘဲ၊ တိုင်းပြည်၏တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်ရာ၌ အသုံးပြုသည်ဟု ယူဆရပေမည်။ ထိုစဉ်က ပေါက်စနော အမှုထမ်း သော အရေးပေါ် ကချင်တပ်သည်၊ ကချင်သေနတ်ကိုင်တင်ရင်းအမှတ် (၁) အဖြစ်သို့ ပြောင်းသွားကြောင်း ဗိုလ်မှူး ဘဖေထွက်ဆို၏။ အဆိုပါ ဂျစ်ကားကို ပြန်လည် ရရှိသည့်အခါ၌၊ အနည်းငယ်ချို့ယွင်းသော်လည်း၊ အသုံးပြုနိုင်သေးကြောင်းနှင့် ဦးဘိုကြီး၏ဇနီး ဒေါ်ဦးအစစ်ခံ၏။ ထိုအကြောင်းအချက်အားလုံးကို ထောက်သော် ဂျစ်ကားကို လက်ရှိထား၍ အသုံးပြုသည့် ကာလအပိုင်းအခြားအတွက်၊ ပေါက်စနော သည်ဌင်း၊ ချင်းချက်မရှိလျှင် သူ့အားရာထူးခန့်ထားသည့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ

အစိုးရသည်၎င်း လျော်ကြေးပေးရန် တာဝန်ရှိသည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရပေမည်။ အမှန်အားဖြင့်ဆိုသော်၊ မူလက တပ်မတော်သားတဦးဖြစ်သော မောင်ဘမောင်က တပ်မတော် အသုံးပြုရန် သိမ်းယူသဖြင့် ထိုကျစ်ကားပိုင်ရှင်ထံသို့ ပြန်လည်ပေးအပ်ခြင်း မပြုမခြင်း၊ မောင်ဘမောင်သည်၎င်း၊ ချင်းချက်မရှိလျှင်၊ သူ့အားရာထူးခန့်ထားသည့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံအစိုးရသည်၎င်း တာဝန်ရှိပေမည်။

၁၉၆၃

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ နှင့် ဦးဘိုကြီး။

ပညာရှိ အစိုးရရှေ့နေကြီးက အမှုပါကျစ်ကားကို တပ်မတော်အရာရှိ တဦးက သူပုန်များကို နှိမ်နင်းရာ၌ အသုံးပြုရန်အတွက် သိမ်းယူသည်ဖြစ်၍ အစိုးရ၌ လျော်ကြေးပေးရန် တာဝန်မရှိကြောင်းနှင့် လျှောက်လဲ၏။ ထိုအယူအဆသည် မူလပဌမ၌ အင်္ဂလန်ပြည်၌ စတင်ပေါ် ပေါက်ခဲ့ပြီး၊ မြန်မာပြည်လွတ်လပ်ရေးမရမီက၊ မြန်မာပြည်သို့ ရောက်ရှိလာခဲ့၏။ သို့သော် ၁၉၄၇ ခုနှစ်တွင် **Crown Proceedings Act** ခေါ် အက်ဥပဒေဖြင့်၊ ဗြိတိသျှပါလီမန်ကထိုအယူအဆကို ပြောင်းလဲလိုက်၏။ ဤအချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ **Clerk and Lindsell** ပြုသော ကျမ်းတွင် အောက်ပါအတိုင်း ပါရှိလေသည်။

> "122. Crown Proceedings Act, 1947. Crown immunity in tort was brought to an end by the Crown Proceedings Act, 1947, which came into force on January 1, 1948. Section 2 (1) provides as follows: 'Subject to the provisions of this Act, the Crown shall be subject to all those liabilities in tort to which, if it were a private person of full age and capacity, it would be subject—(a) *in respect of torts committed by its servants or agents*; (b) in respect of any breach of those duties which a person owes to his servants or agents at common law by reason of being their employer; and (c) in respect of any breach of the duties attaching at common law to the ownership, occupation, possession or control of property.'"

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၂၂၅ တွင်လည်း၊ မည်သို့သော အခြေအနေတွင် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံအား၊ တရားစွဲဆိုနိုင်ကြောင်းနှင့် အောက်ပါအတိုင်း ပြဋ္ဌာန်းထားလေသည်—

> "၂၂၅။ ။(၁) ပဋိညာဉ်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍သော်၎င်း၊ တာဝန်ရှိသူများနှင့် စပ်လျဉ်း၍သော်၎င်း အကယ်၍ဤအခြေခံဥပဒေအာဏာ အတည်မဖြစ်ခဲ့သော် မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရအား တရားစွဲဆိုနိုင်သော အခွင့်အရေးအရ၊ တရားစွဲဆိုရန် ပေါ် ပေါက်ခဲ့လျှင် ပြည်ထောင်စုအစိုးရအား တရားစွဲဆိုနိုင်သည်။

၁၉၆၃

ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ
နှင့်
ဦးဘိုကြီး။

(၂) ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံသည်၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၏အမည်ဖြင့် တရားစွဲဆိုနိုင်သည်။ ထိုနည်းအတူပင် တရားစွဲဆိုခြင်းကို ခံနိုင်သည်။"

ထိုအခြေခံဥပဒေ အာဏာအတည်မဖြစ်မီက၊ ***The Secretary of State for India in Council*** v. ***J. Moment*** အမှု (၁) တွင် မြန်မာပြည်သား တဦးပိုင်သော မြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်ကို မြန်မာပြည်အစိုးရ နှောင့်ယှက်သည့်အတွက် ထိုသူကအစိုးရအပေါ် လျော်ကြေးရရန် တရားစွဲဆိုရာ၊ ပရီဗီကောင်စီက ထိုအမှုမျိုးကို စွဲဆိုနိုင်ကြောင်းနှင့် အဆုံးအဖြတ်ပြုခဲ့လေသည်။

ထိုအမှုကို ဝေဘန်ရာ၌၊ ထိုစဉ်က တရားသူကြီးချုပ် Rankin, C.J. သည် ***Seeretary of State*** v. ***Shiiobinda Chaudhuri*** အမှု (၂) တွင် အောက်ပါအတိုင်းမြွက်ဆို၏။

> "There the Government of Burma had an ordinary dispute with an individual about the ownership of certain landed property. It was finally decided that the property belonged to the individual, and the suit was an ordinary common law suit in tort for damages for wrongfully interfering with the plaintiff's property. The local Act had purported to say that all claims to any right over lands as against Government should be brought in the Revenue Court and not in the Civil Court. The Privy Council held that was *ultra vires* of the legislative authority of the local legislature and they held that a suit for damages for wrongful interference with the plaintiff's property would have lain against the East India Company for the reasons explained by Sir Barnes Peacock in the P. and O. case (3). Therefore the P. and O. case was finally affirmed in so far as it held that it was possible to sue the Government for tort if it was in connection with a private undertaking or undertaking not in the exercise of sovereign powers. This put an end to the doubt raised by Sir Lawrence Jenkins and Fletcher, J."

(ဤအမှုတွင် ဂျစ်ကားကို သိမ်းယူရာ၌၊ သူပုန်မျာ်းကို တပ်မတော်က နှိမ်နင်းရန်အတွက်ဖြစ်ရကား၊ ပဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းတရပ်အတွက် သိမ်းယူခြင်းမဟုတ်သည်မှာ ထင်ရှားပေသည်။ သို့သော်၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၏ အခြေပ်အခြာအာဏာကို အသုံး

(၁) အောက်မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးမျာ်း၊ အတွဲ ၇၊ စာ ၁၀။

(၂) အေးအိုင်၊အာ(ရှ်)၊ ၁၉၃၂ ခုနှစ်၊ ကာလကတ္တား၊ စာ ၇၃၄။

ပြု၍ (in the exercise of sovereign powers) သိမ်းယူသလောဟူသည့် ပြဿနာကို ဆုံးဖြတ်ရန်မှာ မလွယ်ကူလှချေ။ (အထက်ဖော်ပြပါ ***P. and O.*** အမှု (၃) တွင် တရားသူကြီးချုပ်က အောက်ပါအတိုင်း မြွက်ဆိုခဲ့၏—

၁၉၆၃
ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ နှင့် ဦးဘိုကြီး။

> "But where an act is done, or a contract is entered into, in the exercise of powers usually called sovereign powers, by which wex mean powers which cannot be lawfully exercised except by a sovereign, or private individual delegated by a sovereign to exercise them, no action will lie."

ဤအမှုတွင်ကား၊ စစ်ထောက်လှမ်းရေးအဖွဲ့မှ မောင်ဘမောင်အား တရားဥပဒေမှ အပဖြစ်သော အချုပ်အခြာအာဏာကို အသုံးပြုရန် အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်က လွှဲအပ်ထားကြောင်း သက်သေအထောက်အထား မရှိခဲ့ချေ။

ထို့ပြင် ***Secretary of State for India*** v. ***Kamachee Bove Sahaba*** အမှု (၄) တွင်၊ တန်ဂျိုးပြည်နယ်စော်ဘွား အမွေစား အမွေခံမကျန်ရစ်ဘဲ ကွယ်လွန်ရာတွင်၊ အခွေအိန္ဒိယကုမ္ပဏီသည် စော်ဘွားပိုင်ပစ္စည်းများကို သိမ်းသည့်အတွက်၊ ၎င်း၏ဇနီး မဒရတ်တရားလွှတ်တော်ချုပ်သို့ လျှောက်ထားသဖြင့်၊ လွှတ်တော်ချုပ်က၊ တားဝါရမ်းထုတ်သည်ကို ယင်းကုမ္ပဏီသည် ပရီဗီကောင်စီသို့ အယူခံဝင်ရာတွင်၊ ပရီဗီကောင်စီက မည်သို့ယူဆကြောင်းကို **ပီ၊ မီ၊ ရောင်း** နှင့် **ခူဂျာ(လ်)ဒတ်(စ်)** အမှု (၅) ၌ အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထားလေသည်—

> "The East India Company insisted that the seizing of the property was an act of State and that the Supreme Court could not inquire into it. Lord Kingsdown delivering the judgment of their Lordships of the Privy Council quoted with approval the observations of Tindal C, J., in *Gibson* v. ***East India Co.***, (1839) 5 Bing No. C. 262; [8 L.J. (N.S.) C.P. 193], which are as follows:
>
> 'It is manifest that the East India Company have been invested with powers and privileges of a two-fold nature, perfectly distinct from each other: namely, powers to carry on trade as merchants, and (subject only to the prerogative of the Crown to be exercised by the Board of

---

(၃) (၁၈၆၁) ၅ ဘီ၊ အတ်(ချ်)၊ စီ၊အာ(ရ်)၊ နောက်ဆက်တွဲ ၁။

(၄) ၇ အမ်၊အိုင်၊အော၊ စာ၊ ၄၇၆။

(၅) အော၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၄၉ ခွန့်စ်၊ ဘုံဘိုင်၊ စာ ၂၇၇—၂၉၇။

၁၉၆၂
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ
နှင့်
ဦးဘိုကြီး။

Commissioners for the affairs of India) power to acquire, and retain, and govern territory, to raise and maintain armed forces by sea and land, and to make peace or war with the native power of India.'

and proceeded to observe:

'That acts done in the execution of these Sovereign powers were not subject to the control of the municipal Courts, either of India or Great Britain, was sufficiently established by the cases of the *Nobob of Arcot* v. *East India Co.*, in the Court of Chancery, in the year 1793: and *East India Co.* v. *Syed Ally*, 7 M.I.A. 555: (1 Sar 867 P.C.) before the Privy Council in 1827.'

His Lordship further stated,

'The next question is, what is the real character of the acts done in this case? Was it a seizure by arbitrary power on behalf of the Crown of Great Britain, of the dominions and property of a neighbouring State, an act not affecting to justify itself on grounds of Municipal Law? or was it, in whole or in part, a possession taken by the Crown under colour of legal title of the property of the late Raja of Tanjore in trust for those who, by law, might be entitled to it on the death of the last possessor. If it were the latter, the defence set up, of course has no foundation.' "

ထို ပီ၊ ဇီ၊ ရောင်းနှင့် ခူရှာ(လ်) ဒတ် (စ်) အမှု (၅) တွင်၊ ဆက်လက်မြွက်ဆိုပြန်သည်မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်—

"These observations of their Lordships lay down the true test as to what acts of a Sovereign cannot be questioned in his Courts. They are acts of State strictly so called—' acts not affecting to justify themselves on grounds of municipal law,' —but where the act is done under colour of legal title, it may be questioned in the municipal Courts."

ဤအမှုတွင်လည်း မူလပဌမ၌ အဆိုပါ ကျစ်ကားကို အမိန့်နှင့်ငှါးယူခြင်း။

(အရေးပေါ်) အက်ဥပဒေအရ သိမ်းယူခဲ့ကြောင်းနှင့် အစိုးရဘက်ကချေပ၏။ သို့သော် ထိုအက်ဥပဒေမှာ ဗွေပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းများနှင့် မသက်ဆိုင်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည့်အခါကျမှသာလျှင်၊ အချုပ်အခြာအာဏာကို သုံးစွဲလျက် သိမ်းယူခဲ့

ကြောင်းနှင့် ချေပပြန်၏။ ယခုကဲ့သို့သော အမှုမျိုးတွင်၊ ထိုသို့တခုနှင့်တခု ဆန့်ကျင်သော ချေပချက်များ အရာရောက်နိုင်မည်မဟုတ်ပေ။

၁၉၆၃

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံနှင့် ဦးဘိုကြီး။

ထိုမှတပါးလည်း၊ ဤအမှုတွင် မောင်ဘမောင်အား၊ ဂျစ်ကားကိုသိမ်းရန် တရားဥပဒေမှအပဖြစ်သော အချုပ်အခြာ အာဏာပေးအပ်ထားကြောင်း မပေါ်လွင်သည့်ပြင်၊ မောင်ဘမောင် ဂျစ်ကားသိမ်းယူရာ၌လည်း၊ သင့်တော်သော လျော်ကြေးပေးမည်ဟုပြောပြီး သိမ်းလေသည်။ ထိုနောက် တပ်မတော်ကဂင်း၊ စစ်ရဲတပ်ရင်း (၇) ကဂင်း မိမိတို့အသုံးပြုသော ကာလအပိုင်းအခြား အသီးသီးအတွက် လျော်ကြေးပေးခဲ့လေသည်။ ထို့ကြောင့် ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၁၆ ရက်နေ့မှ ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၂၄ ရက်နေ့အထိဖြစ်သော ကျန်ကာလအပိုင်းအခြားအတွက် လျော်ကြေးငွေ ရရှိရန် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံအစိုးရအား၊ ဂျစ်ကားပိုင်ရှင် တရားစွဲဆိုနိုင်ခွင့်ရှိကြောင်းနှင့် အဆုံးအဖြတ်ပြုရပေမည်။

ထိုကာလအပိုင်းအခြားအတွက် လျော်ကြေးငွေမည်မျှရရှိသင့်သည်နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ အများအားဖြင့် မော်တော်ကားကို မြေပြင်ခရီးအတွက် ငှါးရာ၌၊ တနေ့လျှင် ၁၅ ကျပ်နှုန်းပေးရကြောင်း။ သို့သော် မော်တော်ကားပိုင်ရှင်က မောင်းသူထည့်ရသည့်ပြင်၊ မော်တော်ကားပျက်စီးချိုယွင်းလျှင် ပိုင်ရှင်ကပင် တာဝန်ယူ၍ ပြင်ရကြောင်း သက်သေထွက်ဆိုချက်များရှိသည်။ ဤအမှုပါ ဂျစ်ကားကို သိမ်းယူရာ၌ ပိုင်ရှင်က မောင်းသူမထည့်ရ။ ပျက်လျှင်ပြင်ရန် တာဝန်လည်းမရှိဖြစ်သည်။ ထိုပြင်လည်း အမှုပါ ဂျစ်ကားမှာ ကာလအတန်ကြာ အသုံးပြုခဲ့ရာတွင်၊ အနည်းနှင့်အများ ချိုယွင်းသည်မှာ သဘာဝအတိုင်းပင်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၁၆ ရက်နေ့မှ ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၂၄ ရက်နေ့အထိ တပြေးတည်းနှုန်း တနေ့လျှင် ၁၀ ကျပ်သတ်မှတ်ပါက သင့်တော်လောက်ပြီဟု ယူဆသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုကာလအပိုင်းအခြားအတွက် မူလနုံးဒီကရီကိုပြင်ပြီး၊ တနေ့လျှင် ၁၀ ကျပ်နှုန်းဖြင့် လျော်ကြေးပေးဆောင်စေရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။

အမှုသည်များသည်၊ နှစ်ဖွဲ့စရိတ်ကို အနိုင်အချုံးအလိုက်၊ အချိုးကျ ပေးဆောင်ကြရမည်။

တရားရုံးချုပ်

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစံမောင်တို့ရှေ့၌။

† ၁၉၆၃ ခု

ဇူလိုင်လ ၃၀ ရက်။

ဘီမာလန်ဒူးဂို(၍) (အယူခံတရားလို)

နှင့်

မစ္စစ်ပရိုတီမာဂို(၍) (အယူခံတရားခံ) *

တရားဥပဒေအရ၊ ရက်စက်မှု။

ဖေါက်ပြန်မှုခွင့်လွှတ်ခြင်း၊ ရက်စက်မှုကျူးလွန်ခြင်း၊ ခွင့်လွှတ်သည်ဟု မယူဆနိုင်ခြင်း။ ပဋမ ရက်စက်မှုကို ဒုတိယရက်စက်မှုက အသက်သွင်းခြင်း။

မြန်မာပြည် လင်မယားကွာရှင်းရေး အက်ဥပဒေနှင့် သက်ဆိုင်သည်ဟု ယူဆရမည့် အရာများ။

အထူးထိမ်းမြားရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၇ ပြဋ္ဌာန်းချက်၊ မပြဋ္ဌာန်းသည့်အချက်။

အယူခံတရားလိုသည်၊ ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ ကလကတ္တားမြို့တွင်၊ မိမိ၏ဇနီးဖြစ်သူ အယူခံတရားခံနှင့် ခဲတွဲနေထိုင်စဉ်အတွင်း မိမိ၏ဇနီးသည်အား ကတ်ကျေးဖြင့် အကြိမ်ပေါင်းများစွာထိုးပြီး မိမိ၏ ပယောဂကြောင့် ဇနီးသည်၏ လက်ကျိုးရ၏။ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၁ ရက်နေ့၌ ဘောက်ထော်တွင် အတူတကွ ပေါင်းသင်းနေထိုင်စဉ်၊ အယူခံတရားလိုသည် ကိုယ်ဝန်သုံးလရှိသူ **မိမိ၏ဇနီး** အယူခံ တရားခံ၏ ဝမ်းဗိုက်ကိုခြေနှင့်ကန်၏။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။မိမိ၏ဇနီးအား ကတ်ကျေးဖြင့် အကြိမ်ကြိမ်ထိုးသူ၊ အယူခံတရားလို၏ စိတ်နေစိတ်ထားသည် မည်မျှရက်စက်ကြမ်းကြုတ်သည်ကို အကဲခတ်ရန် ခဲယဉ်းလှမည်မဟုတ်ပေ။

ကိုယ်ဝန်ရှိသူကို ရိုက်ပုတ်မည်ကြိမ်းမောင်းရုံမျှဖြင့် တရားဥပဒေအရ၊ ရက်စက်မှုမြောက်သည် ဖြစ်ရကား၊ ကိုယ်ထိလက်ရောက် ကျူးလွန်မှုမှာ၊ အထူးဆိုဘွယ်ရာ မရှိတော့ချေ။

ကင်း နှင့် ကင်း၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ အတွဲ ၄၇၊ စာ ၅၁၊ ၅၂ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

အကြောင်းလင်မယားနှစ်ဦးရှိရာတွင်၊ မယားက ဖေါက်ပြန်၍ လင်ကသိလျက်နှင့် လင်မယားအဖြစ် ဆက်လက်ပေါင်းသင်းနေထိုင်လျှင် အထူးသဖြင့် ကိုယ်လက်နှိုးနှောလျှင်၊ ယေဘုယျအားဖြင့် လင ယောကျ်ားသည် မယား၏ဖေါက်ပြန်မှုကို ခွင့်လွှတ်သည်ဟု ယူဆရမည်၊ သို့သော် မိန်းမများသည် ယောကျ်ားများကဲ့သို့ အိမ်ထောင်ရေးကို အလွယ်တကူ ဖျက်သိမ်းနိုင်စွမ်း မရှိသဖြင့်၊ ယောကျ်ား များ၏ ဖေါက်ပြန်မှုကို ခွင့်မလွှတ်သော်လည်း၊ သည်းခံ၍ပေါင်းသင်းနေကြရကြောင်း၊ ထို့ပြင်လည်း ယောကျ်ားက မိမိအပေါ်၌ ရက်စက်မှုကျူးလွန်လျှင်၊ ထိုသို့ကျူးလွန်ပြီးနောက်၊ ဆက်လက် ပေါင်းသင်း၍ နေထိုင်ကာမျှဖြင့် ကျူးလွန်မှုကို ခွင့်လွှတ်သည်ဟု တထစ်ချ ယူဆနိုင်မည်မဟုတ်။

---

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမပဋမအယူခံမှုအမှတ် ၈၂။

† ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၄၇ တွင်၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၁ ရက်နေ့၌ တရားရုံးချုပ် (မူလဘက်ဆိုင်ရာ) ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

ဟင်ဒါဆင်နှင့် ဟင်ဒါဆင်၊ ၁၉၄၄ ခုနှစ်၊ အယူခံမှုများ၊ စာ ၄၉ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ ကလကတ္တားမြို့၌၊ ကျူးလွန်သည့်ရက်စက်မှုကို ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၁ ရက်နေ့ ညဉ့်၌ ကျူးလွန်သည့် ရက်စက်မှုက ပြန်လည်အသက်သွင်းသည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။

ဒူရင်နှင့်ဒူရင်၊ ၁၈၂၅ ခုနှစ်၊ (Hag. Ecc.) စာ ၇၃၃—၇၆၁။ ဘလက်မိုးနှင့်ဘလက်မိုး၊ ရန်ကုန် စီရင်ထုံးများ၊ အတွဲ ၇၊ စာ ၃၁၃။ မစ်တင်နှင့် မစ်တင်၊ ၁၁ ဗရီဗတ်ဒီဗင်းရှင်း၊ စာ ၁၄၁—၁၄၄ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ဘီမာလန်ဒူးဂို(၍)နှင့် မစ္စစ် ဗရီတီမာဂို(၍)။

အထူးထိမ်းမြားရေး အက်ဥပဒေတွင် လင်မယားကွာရှင်းရေး၊ လင်မယားအဖြစ် မမြောက်ကြောင်းမြွက်စေရေး၊ လင်မယားနှစ်ဦး ခွဲခြားနေထိုင်စေရေး၊ လင်မယားပြန်လည်ပေါင်းသင်းနေထိုင်စေရေးတို့ကို တရားစွဲဆိုရန်အတွက် ပြဋ္ဌာန်းခြင်းမပြုသဖြင့်၊ ထိုအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၇ တွင် ထိုကိစ္စရပ်များကို မြန်မာပြည် လင်မယားကွာရှင်းရေး အက်ဥပဒေအရ ဆောင်ရွက်ရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းဖြစ်သည်။

ယင်းသို့ဖြစ်ရာ၊ မြန်မာပြည် လင်မယားကွာရှင်းရေး ဥပဒေသည်၊ လင်မယားကွာရှင်းရေး၊ လင်မယားအဖြစ် မမြောက်ကြောင်း မြွက်ဟစေရေးအပြင်၊ လင်မယားခွဲခြားနေထိုင်စေရေးနှင့် ပြန်လည်ပေါင်းသင်းလိုမှုစွဲဆိုရေးတို့နှင့်ပါသက်ဆိုင်သည်ဟုယူဆရပေမည်။

အထူးထိမ်းမြားရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၇၊ ဒုတိယအပိုဒ် တွင်၊ လင်မယားကွာရှင်းရေး၊ သို့တည်း မဟုတ် လင်မယားမဖြစ်ကြောင်း မြွက်ဟစေရေး၊ တရားစွဲဆိုရာ၌ မည်သည့်အချက်များကို အခြေပြု၍ တရားစွဲဆိုနိုင်ကြောင်း ဖော်ပြထားခြင်းသာဖြစ်သည်။ လင်မယားခွဲခြားနေထိုင်စေရေး အမှုမျိုးစွဲဆိုခြင်း မပြုနိုင်ဟု ပြဋ္ဌာန်းခြင်းမပြုချေ။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဒေါက်တာ ဘာဘာန်နှင့် ဒေါ်ခင်လေးတို့လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဦးကျော်မြင့်နှင့် ဦးမြင့်စိုးတို့ လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ယခု အယူခံမှုသည်၊ အယူခံ တရားခံ မစ္စစ် ပရိတီမာဂို(၍)က မိမိနှင့် ခင်ပွန်းဖြစ်သူ အယူခံတရားလို ဘီမာလန်ဒူးဂို(၍)တို့အား ရုံးကခွဲခွါနေစေလိုမှု စွဲဆိုရာ အနိုင်ဒီကရီရရှိသဖြင့် ခင်ပွန်းဖြစ်သူ အယူခံဝင်ရာမှ ပေါ်ပေါက်ခဲ့လေသည်။ **အမှုအကြောင်းခြင်းရာများကို** မူလရုံး စီရင်ချက်တွင် အသေးစိတ်ဖော်ပြတေဘန်ပြီးဖြစ်၍၊ ထပ်မံ အသေးစိတ်ဖော်ပြရန် မလိုတော့ပေ။

အယူခံတရားလိုနှင့် အယူခံ တရားခံတို့သည် ဟိန္ဒူဘာသာကိုးကွယ်သူများ ဖြစ်ကြသော်လည်း၊ အယူခံ တရားလိုသည် အယူခံတရားခံအောက် ဇာတ်နိမ့်သည့်အတွက်၊ ဟိန္ဒူဓမ္မသတ် ကျမ်းများအရ၊ တရားဝင် အကြင်လင်မယား မဖြစ်နိုင်ရကား၊ အထူးထိမ်းမြားရေး အက်ဥပဒေသအရ ထိုအက်ဥပဒေ ခန့်အပ်သော ရန်ကုန်မြို့ ထိမ်းမြားရေးအရာရှိရွေတွင် ထိမ်းမြားလက်ထပ်၍၊ ရန်ကုန်မြို့နှင့် မလှမ်းမကမ်း ဘောက်ထော်

၁၉၆၃

ဘီမာလန် ဘူးဂို့(၍) နှင့် မစ္စစ်ပရို တီမာဂို့(၍)။

အရပ်၌ နေထိုင်ကြလေသည်။ သားသမီးလေးယောက် ထွန်းကားရာ အကြီးဆုံးမှာ ၁၉၄၇ ခုနှစ်တွင်ဌင်း၊ အငယ်ဆုံးမှာ ၁၉၅၄ ခုနှစ်တွင်ဌင်း မွေးဖွါးလေသည်။ ယင်းသို့ နေထိုင်ကြစဉ်အတွင်း လက်ထပ်၍ ၁ နှစ်၊ ၂ နှစ်မျှ ကြာပြီးနောက် ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ ဖေဖေါ်ဝါရီလ မတိုင်မီ အယူခံတရားခံက အယူခံတရားလိုသည် ညမိုးချုပ်မှ အိမ်သို့ အရက်မူးပြီး ပြန်လာ၍၊ အယူခံတရားခံအား ရိုက်နှက်လေ့ရှိကြောင်း အဆိုရှိ၏။ သို့သော် ထိုစွတ်စွဲချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ အမှုသည်တို့ အပြန်အလှန်တင်ပြသော သက်သေများ၏ ထွက်ဆိုချက်များကို လေ့လာသုံးသပ်ပြီး မူလရုံးက လင်မယား ရန်ဖြစ်ကြကြောင်းသာတွေ့ရှိ၍ လင်က မယားအပေါ် ရက်စက်မှုပြုကြောင်း မတွေ့ရှိဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့လေသည်။ ထိုဆုံးဖြတ်ချက်နှင့် ပတ်သက်၍၊ ယခု အငြင်းမပွါးတော့ချေ။

ထိုကာလ အပိုင်းအခြားတွင် ၁၉၅၀ ခုနှစ်အတွင်း လင်မယား စကားများကြစဉ် အယူခံ တရားခံက မိမိ၏သမီးဦး ထိုအချိန်က လေးနှစ်ရွယ်မျှရှိသူ မန်ဂျူရီအား တင်ချာပုလင်းနှင့်ပေါက်ရာ တင်ချာစက်များ မျက်နှာပေါ် ကျသဖြင့် အိမ်အောက်ထပ်၌နေသူ ဒေါက်တာ ဂျွန် (ခံပြ-၄)ထံ ခေါ်ဆောင်ကုသခဲ့ရကြောင်း၊ အယူခံတရားလိုဆို၏။ အယူခံ တရားခံက မိမိလင်ယောကျ်ားနှင့် စိတ်ဆိုးသဖြင့် တင်ချာပုလင်းကို တိုက်နံရံသို့ ပစ်ရာ အနီးရှိသမီး မန်ဂျူရီအပေါ် တင်ချာစက် အနည်းငယ်ကျကြောင်း ထွက်ဆို၏။ ဒေါက်တာ ဂျွန်က မန်ဂျူရီအား ကုသစဉ် အယူခံတရားလိုက မိမိ၏ဇနီးသည် တင်ချာပုလင်းကို ပစ်ကြောင်းသာ ပြောသည်ဟု တွက်ဆို၏။ မန်ဂျူရီအား တင်ချာပုလင်းနှင့် ပေါက်သည်ဟု တိုင်ကြားဟန် မတူချေ။ တင်ချာပုလင်းနှင့် မန်ဂျူရီအား ပေါက်၍ ထိခိုက်နာကျင်စေရန် အကြောင်း တစုံတရာ မရှိချေ။ ထို့ပြင်လည်း အယူခံတရားလိုက တနေ့သ၌ မိမိလှ\ပြီး စာဖတ်နေစဉ် အယူခံတရားခံသည် တိတ်တဆိတ် နောက်မှာလာ၍ အားကစားတင်းပုတ်နှင့် ဦးခေါင်းကို ရိုက်သဖြင့် ဆရာဝန် ဦးထွန်းလှိုင် (ခံပြ-၈) ဆေးထည့်ပေးရကြောင်း ထွက်ဆိုလေသည်။ အယူခံ တရားခံကမူကား မိမိယောကျ်ား မိမိအားတင်းပုတ်နှင့် ရိုက်မည်ပြုသည်ကို ကာကွယ်သည့်အနေနှင့် ပြန်လှန်တွန်းလိုက်ရာယောကျ်ားမှာ နဖူးတွင် ဒဏ်ရာရသွားကြောင်းဖြင့် ချေပလေသည်။ ဒဏ်ရာမှာဆရာဝန် ဦးထွန်းလှိုင် ထွက်ဆိုသည့်အတိုင်း ဦးခေါင်းရှေပိုင်း၌ တွေ့ရသည်တကြောင်း၊ ဆရာဝန်ထံသို့ အယူခံတရားလို လမ်းလျှောက်သွားနိုင်သည်တကြောင်း တို့ကိုထောက်သော်၊ မူလရုံး တွေ့ရှိသည့်အတိုင်းပင် လင်မယား စကားများကြရာမှ လင်ဖြစ်သူကတင်းပုတ်နှင့်ရွယ်စဉ် မယားဖြစ်သူက တင်းပုတ်ကို လုတွန်းတွန်းသဖြင့် လင်နဖူးတွင်ဒဏ်ရာရဟန်ရှိသည်။

မည်သို့ပင်ဆိုစေ အဆိုပါအချက်နှစ်ရပ် အယူခံတရားလို ဆိုသည့်အတိုင်း မှန်သည်ထားဦး၊ ဤအမှုတွင် အယူခံတရားလိုက အယူခံ တရားခံအပေါ် ရက်စက်မှုပြုကျင့်

၁၉၆၃

ဘီမာလန်
ဗူးဂို(၍)
နှင့်
မစ္စစ် ပရို
တီမာဂို(၍)။

သည်ဆိုသော အချိန်များ၌ ဖြစ်ပွါးသော ကိစ္စရပ်များ မဟုတ်သဖြင့် အယူခံတရားလို အထောက်အထား အကိုးအကား ပြုနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။ **ရှော** နှင့် **ရှော** အမှု (၁)ကို ကြည့်ပါ။

ထို့နောက် ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလအတွင်း အယူခံ တရားလိုနှင့် အယူခံ တရားခံတို့ ကလကတ္တားမြို့ရှိ အယူခံတရားလို၏ မိဘအိမ်၌ ၎င်း၏မိခင်ကြီး အနိစ္စ ရောက်သဖြင့်၊ ဟိန္ဒူဘာသာဝင်တို့ထုံးစံအတိုင်း ဆောင်ရွက်ရန်ရှိသည့် အစီအရင်တို့ကို ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် တည်းခိုနေကြစဉ် အယူခံတရားလိုသည် အယူခံတရားခံအား ကတ်ကျေးဖြင့် အကြိမ်ပေါင်းများစွာ ထိုးကြောင်း။ ထိုသို့ ကတ်ကျေးဖြင့် ထိုးသော ကြောင့်၊ အယူခံတရားခံ၏ ဘယ်ဘက် လက်မောင်းရိုး ကျိုးသွားကြောင်း၊ အဆိုရှိ၏။ အယူခံတရားခံ၏ အဆိုလွှာအပိုဒ် ၅ တွင် အောက်ပါအတိုင်းပါရှိ၏။

> "in or about February 1955, when your petitioner and the said B. Ghosh were on a visit to India, he stabbed your petitioner as a result of a quarrel. Her hand was fractured."

ထိုစွဲချက်ကို ချေပရာ၌ အယူခံတရားလို၏ ချေလွှာတွင် အောက်ပါအတိုင်းချေဆို၏—

> "Paragraph 5 of the petition is denied. What took place in India in February 1955 was this. This respondent strongly disapproved of petitioner's behaviour towards men and reprimanded her. There was consequently a quarrel. The incident had been forgotten and condoned; and they lived together amicably thereafter."

ထိုအဖြစ်အပျက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ သက်သေခံရာတွင် အယူခံတရားခံက ကလကတ္တားမြို့၌ရှိစဉ် တညသ၌ အယူခံတရားလိုသည် အိပ်ခန်းအတွင်းသို့ ရောက်လာပြီး ဘယ်ဘက်လက်ဖြင့် မိမိအား ဖိထားကာညာဘက်လက်ဖြင့် ကတ်ကျေးကိုင်၍ အကြိမ်ကြိမ်ထိုးကြောင်း။ ထိုသို့ကတ်ကျေးဖြင့် အကြိမ်ကြိမ် ထိုးသဖြင့် ဘယ်ဘက် လက်မောင်းတွင် ၁၂ နေရာ၌ဝင်း၊ ကိုယ်ဘယ်ဘက် အထက်ပိုင်း၌ဝင်း ဒဏ်ရာများရကြောင်း။ ဆရာဝန် ကြည့်ရှုစစ်ဆေးသောအခါ၊ ဘယ်ဘက်လက်မောင်းဖိုးကျိုးနေသည်ကို တွေ့ရကြောင်းနှင့်ထွက်ဆို၏။ အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက အဆိုလွှာ အပိုဒ် ၅ တွင်၊ကာဒ်ခကျးဖြင့် ထိုးသဖြင့် အယူခံတရားလို၏ကိုယ် ဘယ်ဘက်အထက်ပိုင်း

(၁) ၃၁ အယ်(လ်)၊ကျေ၊ပီ၊ ၃၅၊ ၁၆၄ အင်္ဂလိပ်စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၁၀၉၆။

၁၉၆၃

ဘီမာဃန်
ဒူးဂို(ရှ်)
နှင့်
မစ္စစ် ပရီ
တီမာဂို(ရှ်) ။

တွင် ဒဏ်ရာရကြောင်း မဖော်ပြဘဲ လက်ကျိုးကြောင်းသာ ဖော်ပြထားသည်ဖြစ်ရာ၊ အယူခံတရားခံ၏ကိုယ် ဘယ်ဘက်အထက်ပိုင်းဌ ဒဏ်ရာရရှိသည် ဆိုသည်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်းမပြုသင့်ကြောင်းဖြင့် လျှောက်လဲ၏။ ထိုအဆိုလွှာကို လေ့လာရာဌ၊ ယင်းသို့ကျဉ်းမြောင်းစွာ အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူရမည်မဟုတ်ပေ။ ထိုအပိုဒ် ၅ ဌ ကတ်ကျေးဖြင့် လက်ကိုထိုးသောကြောင့် လက်ကျိုးရသည်ဟုသာမဆိုချေ။ ကတ်ကျေးဖြင့်ထိုးကြောင်း ပဌမဝါကျတွင် ဖော်ပြပြီးနောက်၊ ဒုတိယဂါကျတွင် လက်ကျိုးရကြောင်း **ဖော်ပြ** လေသည်။ပညာရှိရွှေနေကြီး လျှောက်လဲသည်မှာ **အီရှင်ချန်ဒါဆင်** နှင့် **ရှမာချန်ဘွတ်** တို့ တို့အမှု (၂)တွင် ချမှတ်သော မှုခင်းတရပ်ကို ဆုံးဖြတ်ရာဌ၊ အဆို၊ သို့တည်းမဟုတ် အချေလွှာတွင်ပါရှိသောအချက်၊ သို့တည်းမဟုတ် ၎င်းတို့အနက် တရပ်ရပ်တွင် အနွေ့ာ ကတင်သော၊သို့တည်းမဟုတ် ထိုတရပ်ရပ်နှင့် မဆန့်ကျင်ဘဲ၊ အညီဖြစ်သော အချက် ပေါ်မူတည်၍ ဆုံးဖြတ်ရမည်ဆိုသောမူ

> **" . . . . the determination in a cause should be founded upon a case either to be found in the pleadings or involved in or consistent with the case thereby made".**

ကို အကိုးအကားပြု၍ လျှောက်လဲဟန်တူသည်။ သို့သော် ထိုမူအရပင်လျှင် အယူခံ တရားခံအပေါ် ရက်စက်စွာပြုမူခြင်း ရှိမရှိကို လေ့လာရာဌ၊ ၎င်း၏ကိုယ်ပေါ်တွင် ရရှိသော ဒဏ်ရာများသည်လည်း ကတ်ကျေးဖြင့်ထိုးသည်ဆိုသော စွဲချက်တွင် အကျုံးဝင်သဖြင့် ထည့်သွင်းစဉ်းစားနိုင်ပေမည်။ မည်သို့ပင် ဆိုစေကာမူ အယူခံတရားခံ လက်ကျိုးရခြင်းသည် ၎င်းစွပ်စွဲသည့်အတိုင်း ကတ်ကျေးဖြင့် ထိုးရှိရသော ဒဏ်ရာ ဖြစ်သလော၊ သို့တည်းမဟုတ် အယူခံတရားလို ဖြေရှင်းသည့်အတိုင်း အယူခံတရားခံ အိပ်ရာနံဘေးမှို ခွေးချေပေါ်၌ တင်ထားသော သေတ္တာကြီး ဆွဲမိသဖြင့် လူရော သေတ္တာပါ လိမ့်ကျ၍ သေတ္တာပိသောကြောင့် လက်ကျိုးရသလော ဟူသည့်အချက်ကို ဆုံးဖြတ်ရာဌ၊ သက်သေခံအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၁ အရ၊ မည်သည့်ထွက်ဆိုချက် ယုတ္တိတန်မတန်ကို စဉ်းစားရမည်ဖြစ်ရာ၊ ထိုဒဏ်ရာများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားနိုင်ပေမည်။

ထိုဒဏ်ရာများကို ဒေါက်တာ မောင်မောင်တိုတ် (လိုပြ-၅) ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၄ ရက်နေ့ဌ ကြည့်ရှုစစ်ဆေးရာ၊ ဘယ်ဘက်လက်ကောက်ဝတ်မှ လေး လက်မအထက်တွင် အမာရွတ်တခု၊ ဘယ်ဘက်တဆောင်ဆစ်မှ နှစ်လက်မ အထက်တွင် အမာရွတ်တခု၊ ထိုနှတိယ အမာရွတ်အနီးတဝိုက်တွင် အမာရွတ် ခုနှစ်ခု၊ ညာဘက် ရင်အစုတ်တွင် အမာရွတ်တခုနှင့် ဘယ်ဘက်နို့ တွင် အမာရွတ်နှစ်ခု တွေ့ရှိရလေသည်။

(၂) ၁၁ မိုးမာ ဗီနိုယ အဝေခံ ၇။

ထိုအမာရွတ်အားလုံး၏ အခြေအနေကို ကြည့်ရှုခြင်းအားဖြင့်၊ ၎င်းတို့မှာ တချိန်တည်း လောက်၌ ရရှိသောဒဏ်ရာများမှ ဖြစ်ပေါ်သော အမာရွတ်များ ဖြစ်ဟန်လက္ခဏာ ရှိကြောင်းနှင့် ဒေါက်တာ မောင်မောင်တိတ် ထင်မြင်ချက်ပေးလေသည်။ ၁၉၅၃ ခုနှစ် တွင် အယူခံ တရားခံအား ရေဖတ်တိုက်ပေးရသူ၊ သူနာပြုဆရာမ [အက်(စ်)၊ သာခင် (လိုပြ-၆) က၊ ထိုင်ဉက အယူခံတရားခံ၏ကိုယ်၌ အူအတက်ပေါက်၍ ခဲ့ထားရသော ဒဏ်ရာမှအပ အခြားဒဏ်ရာများ မတွေ့ရပါဟုထွက်ဆို၏။

၁၉၆၃ တီမာလန် ဦးဂို(၌) နှင့် မစ္စစ် ပရို တီမာဂို(၌) ။

အယူခံ တရားခံရရှိသော ဒဏ်ရာများနှင့်စပ်လျဉ်း၍၊ အယူခံတရားလိုသည် ချေလွှာ၌ တိကျစွာချေပခြင်း မပြုခဲ့ပေ။ မိမိက အယူခံ တရားခံ အခြားယောကျ်ား များနှင့် ဆက်ဆံပုံကို မနှစ်သက်သဖြင့် ကြိမ်းမောင်းရာ ရန်ဖြစ်ကြကြောင်း။ သို့သော် အယူခံတရားခံသည် ထိုသို့ရန်ဖြစ်သည်ကို ခွင့်လွှတ်ပြီး မိမိနှင့်အတူတကွ သင့်သင့် မြတ်မြတ်ပေါင်းသင်းနေကြောင်း ပေါ်ပြသည်။ အယူခံတရားခံက ၎င်းအား အရာဝတ္ထု တခုနှင့်ထိုးကြောင်း၊ လက်ကျိုးသွားကြောင်း စွဲဆိုသည်ကို ငြင်းသည်ကားမှန်၏။ သို့သော် အယူခံတရားခံ သံသေတ္တာကိုဆွဲမိသဖြင့်၊ သံသေတ္တာရောလပါလိမ့်ကျပြီး လက်မောင်းရိုး အစိပ်စိပ်အမွှာမွှာကျိုး၍ လက်မောင်းပိုး အစိပ်အပိုင်းများ အသားကို ဖေါက်ထွင်းပြီး ဒဏ်ရာများရစေသည်ဆိုသော ဖြေရှင်းချက်ကို ပေါ်ပြခြင်းမပြုခဲ့ပေ။ အမှန်အားဖြင့်ဆိုသော် ထိုအချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အယူခံတရားခံအား ပြန်လှန်မေးခွန်း မေးစဉ်တွင်၊ မေးမြန်းခြင်းမပြုခဲ့ပေ။ ထိုကြောင့် အယူခံတရားလို၏ ဖြေရှင်းချက်မှာ၊ နောက်မှ အကြံရသော ဖြေရှင်းချက်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ စင်စစ်အားဖြင့်ကား အယူခံတရားခံရရှိသော ဒဏ်ရာများမှာ၊ ဘယ်ဘက်လက်ကောက်ဝတ် အနိမ့်ဘက်၊ ဘယ်ဘက်လက်မောင်း အပေါ်ပိုင်းဘက်၊ ရင်ဘတ် တဖက်တချက်တွင်း ရရှိသည် ဖြစ်၍ သံသေတ္တာပိုပြီး လက်ကျိုးသဖြင့် လက်မောင်းရိုး အပိုင်းအစိပ်များ အသားကို ဖေါက်သောကြောင့်၊ ထိုဒဏ်ရာများ မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ ရရှိနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။ ဤအချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ မူလရုံးက အသေးစိပ်ဝေဖန်ပြီး အဆုံးအဖြတ်ပေးခဲ့ရာ၊ ထိုဝေဖန်ချက်များနှင့် အထက်ပေါ်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ ထိုအဆုံးအဖြတ်ကို လက်ခံရမည်ဖြစ်ပေသည်။

ထို့ပြင်၊ အခင်းဖြစ်ညဉ်းတွင် အယူခံတရားခံသည် မိမိကိုယ်ကို မိမိကစ်ကျေးဖြင့် ထိုးသတ်မည်ကြံစည်သည်ကို တွေ့ရှိသဖြင့်၊ ထိုကတ်ကျေးကို သိမ်းယူထားလိုက်ရ ကြောင်း၊ အယူခံတရားလိုထွက်ဆို၏။ ထို့နောက် သုန်းကောင်အချိန်လောက်တွင် အယူခံတရားခံအခန်းမှ လိမ့်ကျသံကြားသဖြင့် သွားကြည့်ရာ၊ အယူခံတရားခံသည် ကြမ်းပေါ် တွင်လဲနေပြီး ၎င်း၏ဘယ်ဘက်လက်အနိမ့်ပိုင် ဆဲသေတ္တာကြီး ကျနေသည်ကို တွေ့ရကြောင်း ဆက်လက်ထွက်ဆိုပြန်သေး၏။ သံသေတ္တာကသည်ဆိုသည့်အချက်ကို

၁၉၆၃

ဘီမာလန်
ဒူးဂို(ရှ်)
နှင့်
မစ္စစ် ပရို
တီမာဂို(ရှ်)။

အထက်ဌာနဖေါ်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း လက်မခံနိုင်ပေ။ အယူခံ တရားခံ ဒဏ်ရာများ ရသည်ကို၊ အယူခံတရားလိုက မငြင်းဆိုပေ။ ထိုဒဏ်ရာများမှာ ထက်သောလက်နက်ဖြင့် ထိုးခြင်းရသော ဒဏ်ရာများဖြစ်ကြောင်း ဒေါက်တာ မောင်မောင်တိတ် ထွင်ဆို၏။ ယင်းထွက်ဆိုချက်သည် အယူခံတရားခံ၏ ထွက်ဆိုချက်ကို ထောက်ခံ၏။ အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိရှေ့နေကြီးက ကလကတ္တားမြို့ဥ အယူခံတရားခံအား ကုသသော ဆရာဝန်ကြီးများကို သက်သေမထူသဖြင့်၊ အယူခံတရားခံ၏ ထွက်ဆိုချက်ကို လက်မခံသင့်ကြောင်းနှင့် လျောက်လဲ၏။ သို့သော် အယူခံတရားခံ၏ ထွက်ဆိုချက်ကို ငြင်းကိုယ်ပေါ်၌ တွေ့ရသော ဒဏ်ရာများက ထောက်ခံလျက်ရှိ၏။ ထိုမှတပါးလည်း၊ အယူခံတရားလို ရန်ကုန်မြို့သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိသည့်အခါ သက်သေ ဒေါက်တာ ဆူဗွဲ့း (လို့ပြ-၉) အား အယူခံတရားလိုက မိမိဇနီးကို ကတ်ကျေးဖြင့် ထိုးမိကြောင်း ဝန်ခံ၏။ ဒေါက်တာ ဆူဗွဲ့းပင် အယူခံတရားခံ လက်ကျိုးသည်ကို ရန်ကုန်မြို့ဥ ဆက်လက်ကုသ၏။ ထိုဝန်ခံချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဒေါက်တာ ဆူဗွဲ့းအား မေးမြန်းရာတွင် အစပဌမဥ် မဖြေကြားလိုကြောင်း ပြောကြား၏။ ရုံးမင်းက ဖြေကြားရန် ခွင့်ပေးသည့်အခါမှသာလျှင် ထိုသို့ဝန်ခံကြောင်း ထွက်ဆို၏။ ဒေါက်တာ ဆူဗွဲ့း ထွက်ဆိုချက်ကို မယုံကြည်စရာအကြောင်း မရှိချေ။

အထက်ဖေါ်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ ဖေဖေါ်ဝါရီလအတွင်း အယူခံတရားခံ ကလကတ္တားမြို့ဥ ရှိသောဒဏ်ရာများ အားလုံးသည်၊ အယူခံတရားလို၏ ပယောဂကြောင့် ရရှိသည်ဟု အဆုံးအဖြတ်ပေးရမည်ဖြစ်သည်။ ရန်ကုန်မြို့သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိသည့်အခါ အယူခံတရားခံက မိမိလက်ကျိုးခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍၊ မိတ်ဆွေများအား လိမ့်ကျသဖြင့် လက်ကျိုးကြောင်းပြောသည်ကားမှန်၏။ သို့သော် အယူခံတရားခံ ဖြေရှင်းသည့်အတိုင်း ရှက်သဖြင့် အယူခံတရားလိုကြောင့် ဒဏ်ရာရကြောင်းမပြောဆိုဟုဆိုသည့် ဖြေရှင်းချက်မှာ အမှုအခြေအနေအရ ယုတ္တိမတန့်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ လင်မယားအတူ ပေါင်းသင်းနေထိုင်ကြသဖြင့်၊ အမှန်ကို မပြောဘဲ နေဟန်တူသည်။ မည်သည့်နည်းနှင့်မဆို လက်ကျိုးသည်ဖြစ်စေ၊ မကျိုးသည်ဖြစ်စေ မိမိဇနီးအား ကတ်ကျေးဖြင့် အကြိမ်ကြိမ်ထိုးသူ၊ အယူခံတရားလို၏ စိတ်နေစိတ်ထားသည် မည်မျှရက်စက်ကြမ်းကြုတ်သည်ကို အကဲခတ်ရန် ခဲယဉ်းလှမည်မဟုတ်ပေ။

ထိုနောက် အရေးကြီးသော အချက်တရပ်မှာ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၁ ရက်နေ့ ညတွင် အယူခံတရားလိုနှင့် ထိုစဉ်က ကိုယ်ဝန်သုံးလရှိသူ အယူခံတရားခံတို့ စကားများပြီး အယူခံတရားလိုက အယူခံတရားခံအား ထမ်းပိုက်တွင် ခြေနှင့်ကန်ကြောက်သည် ဆိုသောအချက်ဖြစ်သည်။ အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးက အယူခံတရားခံ၏ အဆိုလွှာတွင် **"The said B. Ghosh hit your petitioner"** ဟုဖေါ်ပြပြီး၊

၁၉၆၃

ဘီမာလန်
ဦးဂို(ရှ်)
နှင့်
မစ္စစ် ပရို
တီမာဂို(ရှ်)။

သက်သေခံချက်တွင်မူကား၊ ခြေနှင့်ကန်သည်ဟု ဖေါ်ပြသဖြင့် သက်သေခံချက်ကို မယုံကြည်ထိုက်ကြောင်းနှင့် လျှောက်လဲ၏။ စကားအသုံးအနှုန်း မတိကျသောကြောင့် ထိုသို့သော ကွဲလွဲချက် ရှိနိုင်ပေမည်။ ထိုမှတပါး လည်း သက်သေခံ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၄၅ အရ၊ ထိုသို့ကွဲလွဲသည်ဆိုသော အချက်နှင့် ပတ်သက်၍ အယူခံတရားခံအား ဖြေရှင်းခွင့် မပေးခဲ့သဖြင့် ထိုအချက်ကို ဤရုံးက ထည့်သွင်းစဉ်းစားမည် မဟုတ်ပေ။ ထို့ပြင် လျှောက်လဲပြန်သေးသည်မှာ အယူခံတရားခံသည်။ ၎င်း၏အစ်ကို ဆန်သီဂန်ဂူလီ အား၊ ထိုအကြောင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ တိုင်ကြားသည် ဆိုရာ၌လည်း ဆန်သီဂန်ဂူလီ၏ ထွက်ဆိုချက်တွင် မိမိအား အယူခံတရားခံက လွန်ခဲ့သည့်ညက မိမိ၏ယောကျ်ားသည် ဝမ်းပိုက်ကို ခြေနှင့်ကန်ရန် အားထုတ်ကြောင်း၊ **"Mr. Ghosh had tried to kick her on the abdomen"** နှင့် တိုင်ကြားကြောင်း ထွက်ဆိုသည်ဖြစ်၍၊ အယူခံတရားခံ၏ ထွက်ဆိုချက်နှင့် ကွဲလွဲကြောင်း လျှောက်လဲပြန်သေး၏။ သို့သော် ဆန်သီဂန်ဂူလီက တဆက်တည်းပင် မိမိ၏နှစ်မက နာကျင်နေကြောင်းပြောဆိုသည်ဟု ထွက်ဆိုသည်ကိုထောက်သော် စကားအသုံးအနှုန်းမှာလည်း အနည်းငယ် မတိကျကြောင်းသာ ပေါ်လွင်လေသည်။

အစ်ကိုဖြစ်သူ ဆန်သီဂန်ဂူလီအား တိုင်ကြားသည့်အပြင် အခင်းဖြစ်ပြီး နောက်နေ့ညနေ ၆ နာရီခွဲလောက်တွင် အယူခံတရားခံသည် မိမိ၏ပစ္စည်းများကိုယူ၍ အိမ်မှ ထွက်ခွါမသွားမီ ယောကျ်ားကနှိပ်စက်သဖြင့် အတူမနေနိုင်တော့ကြောင်း အယူခံတရားလို၏သက်သေ မစ္စတာ ခရစ်နား (ခံပြ-၅)အား ပြောပြသေး၏။ ထိုအချက်ကို အယူခံဘရားလို၏သက်သေ လှတ်တော်ရှေ့နေကြီး မစ္စတာ ပီ၊အင်(နှ်)ဂို(ရှ်) (ခံပြ-၇) ကဆောက်ခံ၏။

အမှန်အားဖြင့်ဆိုသော် အယူခံတရားလိုသည် ထိုနေ့၌ ခါတိုင်းကဲ့သို့ နေ့ခင်း ၁ နာရီအချိန် အိမ်သို့မပြန်ဘဲ နံနက် ၁၁ နာရီအချိန် အိမ်သို့ပြန်ခဲ့၏။ ယင်းသို့ နံနက် ၁၁ နာရီအချိန် အိမ်သို့ပြန်ရသည့်အကြောင်းမှာ လွန်ခဲ့သည့်ညက အယူခံတရားခံက အိမ်မှ ထွက်ခွါသွားမည်ဟု ပြောသောကြောင့် ပြန်ရသည်ဟုဆို၏။ ထိုအချက်ကို ထောက်သော် လွန်ခဲ့သည့်ညက လင်မယားရန်ဖြစ်သည်မှာ ထင်ရှားလှ၏။ ဤအချက်ကပင် အယူခံတရားခံ၏ ထွက်ဆိုချက်များကို တစိတ်တဒေသအားဖြင့် ထောက်ခံပေ၏။

အယူခံတရားခံသည် ထိုမတ်လ ၂၂ ရက်နေ့ နံနက်တွင် စံပြသားဖွါးခန်းမှ ဒေါက်တာ ကာ(စ်)တီဂါထံ ယမန်နေ့ကမိမိရင်ဖိုသောဒဏ်ရာနှင့်စပ်လျဉ်း၍ပြသရန်သွားရာ ဒေါက်တာကာ(စ်)တီဂါကို မတွေ့ကြောင်း၊ ထို့နောက် ဒေါက်တာ ကာ(စ်)တီဂါသည် မိမိအားစမ်းသပ်ကြောင်း၊ သုံးလကြာသောအခါ သားဖျက်ကျကြောင်း ထွက်ဆို

၁၉၆၃

ဘီမာလန်
ဒုးကို့(ရှ်)
နှင့်
မစ္စစ် ဟို
တီမာဂို(ရှ်)

လေ၏။ ဒေါက်တာ ကာ(စ်)တီဂါအား သက်သေမထူသဖြင့် အယူခံတရားလို၏ ရွေ့နေကြီးကပြင်းပြင်းထန်ထန်ဝေဖန်၏။ အယူခံ တရားခံ၏ ရွေ့နေကြီးက ဒေါက်တာ ကာ(စ်) တီဂါသည် ဟိန္ဒူအမျိုးသမီးဖြစ်သဖြင့် တရားရုံးသို့ လာရောက်မည် မထင်သောကြောင့် သက်သေမထူခဲ့ပါဟု ဖြေကြား၏။ သို့သော် ဒေါက်တာ ကာ(စ်)တီဂါအား ကော်မရှင်ဖြင့် စစ်ဆေးနိုင်ပေမည်။ ယင်းသို့ဖြစ်၍ ချို့ယွင်းချက်ရှိသည်ကားမှန်၏။ သို့သော် ဤသည်းလည်း အယူခံတရားခံသည် မိမိ၏အစ်ကိုအား တိုင်ကြားသည့်အပြင်၊ အိမ်နီးချင်းများဖြစ်သူ မစ္စတာ ခရစ်ရှနားနှင့် အခြားသူများအားလည်း တိုင်ကြားကြောင်းမှာ ပေါ်လွင်နေ၏။ ထိုသက်သေခံချက်များနှင့် အမှုပါ အကြောင်းချင်းရာ အားလုံးကို ခြုံငုံ၍ဆန်းစစ်သော် ထိုမတ်လ ၂၁ ရက်နေ့ည၌ အယူခံတရားလိုက အယူခံတရားခံ၏ ဝမ်းပိုက်ကို ခြေနှင့်ကန်သည်ဆိုသည့် အယူခံတရားခံ၏ ထွက်ချက်ကို လက်ခံရန် အကြောင်း လုံလောက်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။ အကြောင်းသော်ကား ကလကတ္တားမြို့၌ ပြင်းထန်သောဒဏ်ရာများ ရခဲ့သည် ဖြစ်လင့်ကစား အယူခံတရားခံသည် မိမိ၏ လင်ယောကျ်ားနှင့် ဆက်လက်ပေါင်းသင်းခဲ့၏။ ထို့နောက် လင်ယောကျ်ား၏ ဖြားယောင်း သွေးဆောင်မှုကြောင့် သော်၎င်း၊ သြဇာကို မလွန်ဆန်နိုင်သောကြောင့် သော်၎င်း စိတ္တဇဆေးရုံတွင် အတွင်းလူနာအဖြစ် တက်ရောက်ကုသ ခဲ့ရာတွင် အစ်ကိုဖြစ်သူ ဆန်သီဂန်ဂူလီ တရားလွှတ်တော်သို့ ရွှေတော်သွင်း စာချွန်တော်လျှောက်တောင်းသဖြင့် ရုံးရွှေသို့ ရောက်ရှိသည့်အခါ၊ မိမိအိမ်သို့ပြန်လိုကြောင်း ပြောသဖြင့် တရားလွှတ်တော်ကပြန်ခွင့်ပြုခဲ့၏။ အယူခံတရားခံမှာ အားနဲ့သူ ပစ္စည်းမဲ့သူ မိန်းမသားဖြစ်၍ ပစ္စည်းမဲ့သည့် လင်ယောကျ်ားကို မှီခိုအားထားနေရသူ ဖြစ်သည်တကြောင်း၊ ထင်ထွက်ဆိုသည့်အတိုင်း မိမိ၏ သားသမီးများကို ငဲ့ညှာသည်တကြောင်း၊ သက်သေ ဒေါက်တာ အာနန္ဒာ (ခံပြ-၁) ထွက်ဆိုသည့်အတိုင်း ဟိန္ဒူအမျိုးသမီးများသည် သမီးမိန်းမများ၏ အိမ်ထောင်ရေးကို ငဲ့သဖြင့် မိမိအိုးအိမ်ကို ပစ်ခွါထွက်သွားလေ့မရှိသည်တကြောင်း ထို့ကြောင့် အယူခံတရားခံသည် ထိုမတ်လ ၂၁ ရက်နေ့ည၌ လင်ယောကျ်ားက ကိုယ်ထိလက်ရောက် နှိပ်စက်သဖြင့်သာ နေအိမ်မှ ထွက်ခွါခဲ့ဟန်တူသည်။ ထွက်ခွါသည့် ညနေ၌လည်း အိမ်နီးချင်းများအား မိမိယောကျ်ား နှိပ်စက်သဖြင့် အတူမနေနိုင်တော့ကြောင်း တိုင်ကြားခဲ့သေး၏။ အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်ဝင်း၊ တိတ်တဆိတ် ထွက်ခွါလိုလျှင် ယင်းသို့တိုင်ကြားမည် မဟုတ်သောကြောင့်ဝင်း ယမန်နေ့ညက ဖြစ်ပေါ်သော အကြောင်းကြောင့် ထွက်ခွါသည်ဟု ယူဆရပေမည်။

ထို့ပြင်လည်း မတ်လ ၂၂ ရက်နေ့တွင် နံနက် ၁၁ နာရီအချိန် အယူခံတရားလို အိမ်သို့ပြန်လာရာ၊ ဝင်း၏မိန်းမကို မတွေ့သဖြင့် အိမ်ဦး ကလေးထိန်းနှင့် ထားခဲ့သော

၁၉၆၃

ဘီမာလန် ဒူးဂို(ရှ်) နှင့် မစ္စစ် ပရို တီမာဂို(ရှ်)။

အငယ်ဆုံး အသက် တနှစ်ခွဲရှိကလေးကို ယူဆောင်သွားပြီး ကွန်ဗင့်ကျောင်းတွင် အပ်ထားသည်ဟု ၎င်းကိုယ်တိုင်ကငန်ခံ၏။ ထိုအချင်းအရာနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ရက်စက်မှု တရပ်အနေဖြင့် အယူခံတရားလို၏ အဆိုလွှာတွင် ဖေါ်ပြခြင်းမပြုခဲ့ချေ။ ထို့ပြင်လည်း ထိုသို့ကလေးအား ယူဆောင်သွားသောကြောင့် မိမိ၏ကျန်းမာမှုကို ထိခိုက်ကြောင်း အဆိုလွှာဘွင်သော်၎င်း၊ သက်သေခံချက်တင်သော်၎င်းမပေါ်ချေ။ ထို့ကြောင့် ထိုဖြစ်ရပ်ကိုရက်စက်မှုအနေနှင့် အသုံးမပြုနိုင်ပေ။ **ရပ်ဆဲ** နှင့် **ရပ်ဆဲ** (၃) အမှုကိုကြည့်ပါ။ သို့သော်ငြားလည်း ထိုဖြစ်ရပ်သည် မတ်လ ၂၁ ရက်နေ့တွင် ကိုယ်ဝန်သုံးလရှိသူ မိမိဇနီး၏ ဝမ်းပိုက်ကို ခြေနှင့်ကန်သည့် ရက်စက်မှုကို ပိုမိုလေးနက်စေသည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။ မူလရုံး စီရင်ချက်တွင် **ကင်း** နှင့် **ကင်း** (၄) အမှုကိုကိုးကား၍ ဖေါ်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ကိုယ်ဝန်ရှိသူကို ရိုက်ပုတ်မည် ကြိမ်းမောင်းခံမှုဖြင့် တရားဥပဒေအရ ရက်စက်မှုမြောက်သည် ဖြစ်ရကား ကိုယ်ထိလက်ရောက် ကျူးလွန်မှုမှာ အထူးဆိုဘွယ် မရှိတော့ချေ။

အထက်ဖေါ်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့် အယူခံတရားလိုသည် အယူခံ တရားခံအား ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၁ ရက်နေ့၌ ဝမ်းပိုက်ဘွင် ခြေနှင့်ကန်သဖြင့် ရက်စက်မှုကို ထပ်မံကျူးလွန်ပြန်သည်ဟု ဆိုးဖြတ်ရပေမည်။

၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလအတွင်း အယူခံ တရားလိုက အယူခံတရားခံအပေါ် ရက်စက်မှု ကျူးလွန်ခဲ့သည်ဆိုနိုင်သည် ထားဘိဦး၊ ထိုနောက်၌ ၎င်းတို့နှစ်ဦး အတူတကွ အကြင်လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်း နေထိုင်ကြသည်ဖြစ်၍၊ ထိုရက်စက်မှုကို ခွင့်လွှတ်ပြီးဖြစ်ကြောင်း ယူဆရမည်ဟု အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးကလျောက်လဲပြန်သေး၏။ အယူခံတရားခံက အယူခံတရားလို၏ ချေပလွှာကို ပြန်လည်ဖြေကြားရာတွင် မိမိသည် ထိုရက်စက်မှုကို ခွင့်မလွှတ်ခဲ့ကြောင်းနှင့် ချေပလေသည်။ အကြင်လင်မယားနှစ်ဦးရှိရာတွင် မယားကဖေါက်ပြန်၍ လင်ကသိလျက်နှင့် လင်မယားအဖြစ် ဆက်လက်ပေါင်းသင်း နေထိုင်လျှင် အထူးသဖြင့် ကိုယ်လက်နှိုးနှောမိလျှင် ယေဘုယျအားဖြင့် လင်ယောကျ်ားသည် မယား၏ဖေါက်ပြန်မှုကို ခွင့်လွှတ်သည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်ကြောင်း စီရင်ထုံး အမြောက်အမြားရှိ၏။ သို့သော် မိန်းမများသည် ယောကျ်ားများကဲ့သို့ အိမ်ထောင်ရေးကို အလွယ်တကူ ဖျက်သိမ်းနိုင်စွမ်း မရှိသဖြင့် ယောကျ်ားများ၏ ဖေါက်ပြန်မှုကို ခွင့်မလွှတ်သော်လည်း သည်းခံ၍ ပေါင်းသင်း နေကြရကြောင်း၊ ထို့ပြင်လည်း ယောကျ်ားက မိမိအပေါ် ၌ ရက်စက်မှုကျူးလွန်လျှင်

(၃) ၁၈၉၇ ခုနှစ်၊ အယူခံမှုများ၊ စာ ၃၉၅။
(၄) အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ အထွေ ၄၇၊ စာ ၅၀-၅၂။

၁၉၆၃

ဘီမာလန် ဒုးဂို(၌) နှင့် မစ္စစ် ပရို တီမာဂို(၌) ။

ထိုသို့ကျူးလွန်ပြီးနောက်၊ ဆက်လက်ပေါင်းသင်း၍ နေထိုင်ကာမျှဖြင့် ကျူးလွန်မှုကို ခွင့်လွှတ်သည်ဟု တထစ်ချ ယူဆနိုင်မည် မဟုတ်ကြောင်းနှင့် ဟင်ဒါဆင် နှင့် ဟင်ဒါဆင် (၅) အမှုတွင် အောက်ပါအတိုင်း ဖေါ်ပြထားလေသည်။

"It has been more than once pointed out that the conclusion of condonation by an innocent wife of her husband's previous misconduct is not in all cases so strictly drawn from the fact of subsequent intercourse, for there may be instances where the innocent wife, owing to the difficulties of her situation, may have no means of immediately breaking off relations. In *Snow* v. *Snow* Dr. Lushington discusses at length whether, where a husband has been guilty of cruelty, a wife can ever maintain a suit where co-habitation was continued after the last act, and he concludes that subsequent co-habitation is not universally a bar to the wife's suit, for the reason above stated, ..."

မည်သို့ပင် ဆိုစေကာမူ ကလကတ္တားမြို့၌ ကျူးလွန်သည့် ရက်စက်မှုကို ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၁ ရက်နေ့ည၌ ကျူးလွန်သည့် ရက်စက်မှုက ပြန်လည်အသက်သွင်းသည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။ လွန်ခဲ့သည့်နှစ်ပေါင်း ၁၀၀ ကျော်က ဆာဂျေနီကော(လ်) ဆိုသူ တရားသူကြီးသည် ဒူရင် နှင့် ဒုရင် (၆) အမှုတွင် အောက်ပါအတိုင်း မြွက်ကြားခဲ့လေသည်။

"Condonation is forgiveness, with an implied condition that the injury shall not be repeated, and that the other party shall be treated with conjugal kindness; therefore on breach of the condition the right to a remedy for the former injury revives."

ထိုမြွက်ကြားချက် အဆိုင်းပင် **ဘလက်မိုး** နှင့် **ဘလက်မိုး** (၇) အမှုတွင် ရန်ကုန် တရားလွှတ်တော် စုံညီခုံရုံးက ဆုံးဖြတ်ခဲ့လေသည်၊ ထိုမျှသာမကသေး ထိုမြွက်ကြားချက်ကို အထက်ဖေါ်ပြပါ **ဟင်ဒါဆင်** နှင့် **ဟင်ဒါဆင်** (၅) အမှုတွင် စာမျက်နှာ ၅၄ ၌ အင်္ဂလန်ပြည်၊ အထက်လွှတ်တော်တရားဝန်ကြီးများက သဘောတူ လက်ခံခဲ့လေသည်။

---

(၅) ၁၉၄၄ ခုနှစ်၊ အယူခံမှုများ၊ စာ ၄၉။

(၆) ၁၈၂၅ ခုနှစ်၊ ၁ Hag. Ecc., စာ ၇၃၃-၇၆၁။

(၇) ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ၊ အတွဲ ၇၊ စာ ၃၁၃။

၁၉၅၆

ဘီမာလန် ဒူးဂို(၍) နှင့် မစ္စစ် ပရီ တီမာဂို(၍)။

၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၁ ရက်နေ့၌ ကျူးလွန်သော ရက်စက်မှုသည် ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလအတိုင်း ကျူးလွန်သော ရက်စက်မှုလောက် မဆိုးရွားသည်ကားမှန်၏။ သို့သော် ဒုတိယရက်စက်မှုသည် ပဌမရက်စက်မှုလောက် မဆိုးရွားစေကာမူ ၎င်းကို ပြန်လည် အသက်ဝင်စေနိုင်ကြောင်းဖြင့် **မစ်တင်** နှင့် **မစ်တင်** (၈)အမှုတွင် အဆိုးအဖြတ် ပြုခဲ့သည်မှာ သင့်လျော်မှန်ကန်သဖြင့် ဤရုံးကလည်း လိုက်နာကျင့်သုံးရပေမည်။

တဖန် အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိ ရှေနေကြီးက ကောက်ချက် (၇)ကိုထုတ်ရာ၌ **အယူခံတရားလို၏** ချေလွှာအပိုဒ် ၁၀ ပါ ထုချေချက်ကိုမူတည်ပြီး ထုတ်သဖြင့် **အယူခံတရားခံ၏** အပြုအမူသည် အိမ်ထောင်ရေးကို ပျက်ပြယ်စေလောက်အောင် ဆိုးရွားသလော ဟူ၍သာ ကောက်ချက်ထုတ်သင့်ကြောင်း နှင့်လျှောက်လဲပြန်သေး၏။ ထိုကောက်ချက်တွင် အိမ်ထောင်ရေး ပျက်ပြယ်စေသည်မှာ အယုခံတရားလို၏ တာဝန်ဖြစ်သလောဟု ဓကာက်ချက် ထုတ်ထားလေသည်။ ယင်းသို့ ဖြစ်လင့်အစား ယခုစွဲဆိုသည့် အမှုမှာ မြန်မာပြည်လင်မယားကွာရှင်းရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၂ အရ လင်မယား ခွဲခြားနေထိုင်စေလိုမှု ဖြစ်ရကား ဖေါက်ပြန်မှု၊ သို့တည်းမဟုတ် ရက်စက်မှု၊ သို့တည်းမဟုတ် ပစ်ခွါမှုပေါ် ၌သာ မူတည်၍ စွဲဆိုနိုင်ပေမည်။ ထိုကောက်ချက်တွင် ဖေါ်ပြထားသော အကြောင်းပြချက်ဖြင့် ယခုကဲ့သို့သော အမှုမျိုးကို စွဲဆိုနိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ ထိုမှတပါးလည်း ယခုအမှုမှာရက်စက်မှုပေါ် မူတည်၍ စွဲဆိုသည်ဖြစ်ရကား၊ အထက်ဖေါ်ပြပါ **ရှော** နှင့် **ရှော** (၁)၌ ချမှတ်သောမူအရ၊ ရက်စက်မှု ပြုသည့်အချိန်၌ ခံရသူ၏ အပြုအမူကိုသာ ထည့်သွင်းစဉ်းစားနိုင်ပေမည်။ ဤအမှုတွင် တွေ့ရှိရသော ရက်စက်မှု ပြုကျင့်သည့်အကြိမ်များတွင် အယူခံတရားခံက အယူခံတရားလို အပေါ် ၌ စိတ်ဆိုးလောက်အောင် အပြုအမူမျိုး ပြုလုပ်သည်ဟု မတွေ့ရပေ။

အယူခံတရားလိုအတွက် တင်ပြသော အခြားအကြောင်းခြင်းရာများကို မူလရုံး စီရင်ချက်တွင် တိကျစွာအသေးစိတ် ဝေဖန်ပြီး ဖြစ်သဖြင့် ဤရုံးက ထပ်မံဝေဖန်ခြင်း ပြုတော့မည် မဟုတ်ပေ။ အမှုအဖြစ်အပျက်အားလုံးကို ပေါင်းချုံ၍ လေ့လာသည့် အခါ၌ အယူခံတရားလိုသည် အယူခံတရားခံနှင့် ရရှိသော သားသမီးများ အပေါ် တွင် ကြင်နာသက်ညှာသလောက် အယူခံ တရားခံအပေါ် ၌ စိတ်လိုက်မာန်ပါ ပြုမူတတ်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ ယင်းသို့ ပြုတတ်သည့်အတိုင်းလည်း ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ကလကတ္တားမြို့၌တကြိမ်၊ ၁၉၅၆ ခု၊ မတ်လ ၂၁ ရက်နေ့၌ ဘောက်ထော်နေအိမ်၌တကြိမ် အယူခံတရားခံအပေါ် ၌ ရက်စက်မှုများ ကျူးလွန်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။

---

(၈) ၁၁ ပရီမိတ်ဒီဗင်းရှင်း၊ စ၁ ၁၄၁-၁၄၄။

၁၉၆၃

ဘီမာဇန်
ဒူးကို(ရှိ)
နှင့်
မစ္စစ် ဟျိ
တီမာဂို(ရှိ)။

အယူခံတရားလို ပညာရှိရွှေနေကြီးက အယူခံတရားခံ စွဲဆိုသော လင်မယားခွဲခြားနေထိုင်စေရေး အမှုမျိုးကို မူလရုံးက လက်ခံစီရင်ပိုင်ခွင့် မရှိကြောင်းနှင့် လျှောက်လဲပြန်သော်၏။ အထူးထိမ်းမြားရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၇ တွင် အောက်ပါအတိုင်း ပြဋ္ဌာန်းထား၏။

" 17. The Burma Divorce Act shall apply to all marriages contracted under this Act, and any such marriage may be declared null or dissolved in the manner therein provided, and for the causes therein mentioned, or on the ground that it contravenes some one or more of the conditions prescribed in clauses (1), (2), (3) or (4) of section 2 of this Act."

ယင်းသို့ ပြဋ္ဌာန်းရသည်မှာ အထူးထိမ်းမြားရေး အက်ဥပဒေတွင် လင်မယားကွာရှင်းရေး၊ လင်မယားအဖြစ် မမြောက်ကြောင်း မြွက်ဟစေရေး၊ လင်မယားနှစ်ဦးခွဲခြား နေထိုင်စေရေး၊ လင်မယားပြန်လည် ပေါင်းသင်း နေထိုင်စေရေး တို့ကို တရားစွဲဆိုရန်အတွက် ပြဋ္ဌာန်းခြင်း မပြုသဖြင့် ထိုကိစ္စရပ်များကို မြန်မာပြည် လင်မယားကွာရှင်းရေး အက်ဥပဒေအရဆောင်ရွက်ရမည်ဟုပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုအထူးထိမ်းမြားရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၇ ပဌမအပိုဒ်တွင် မြန်မာပြည် လင်မယား ကွာရှင်းရေး အက်ဥပဒေသည် အထူးထိမ်းမြားရေး အက်ဥပဒေအရ ပြုလုပ်သော လက်ထပ်မှုအားလုံးနှင့် သက်ဆိုင်စေရမည်ဟု အတိအလင်း ပြဋ္ဌာန်းထားလေသည်။ ယင်းသို့ဖြစ်ရာ မြန်မာပြည် လင်မယားကွာရှင်းရေး အက်ဥပဒေသည် အထက်၌ ပေါ်ပြခဲ့သော လင်မယားကွာရှင်းရေး၊ လင်မယားအဖြစ် မမြောက်ကြောင်း မြွက်ဟစေရေးအပြင်၊ လင်မယားခွဲခြား နေထိုင်စေရေးနှင့် ပြန်လည်ပေါင်းသင်းလိုမှု စွဲဆိုရေးတို့နှင့် ပါသက်ဆိုင်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ ထိုပုဒ်မ ၁၇ ဒုတိယအပိုဒ်တွင် လင်မယားကွာရှင်းရေး၊ သို့တည်းမဟုတ် လင်မယားအဖြစ် မမြောက်ကြောင်း မြွက်ဟစေရေး တရားစွဲဆိုရာ၌ မည်သည့်အချက်များကို အခြေပြု၍ တရားစွဲဆိုနိုင်ကြောင်း ဖော်ပြထားခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ ယခုကဲ့သို့သော လင်မယား ခွဲခြားနေထိုင်စေရေး အမှုမျိုး စွဲဆိုခြင်း မပြုနိုင်ဟု ပြဋ္ဌာန်းခြင်းမဟုပြုချေ။

အထက်ပေါ်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့် အယူခံကို စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်လိုက်သည်။ ဤရုံးရွှေနေခမှာ ၁၇၀ ဖြစ်စေရမည်။

တရားမအထွေထွေ

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစံမောင် တို့ရှေ့တွင်။

မောင်စိန်ပါ ၂ (လျှောက်ထားသူများ)

နှင့်

ဒေါ်လှငွေပါ ၃ (လျှောက်ထားခံရသူ)*

† ၁၉၆၃ ဇူလိုင်လ ၁၈ ရက်။

အိမ်နှင့်မြေငှါးကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂ (၇) အရ၊ အိမ်ခန်းများမှ ဖယ်ရှားပေးရန် ချမှတ်သော လက်ထောက်ကြီးကြပ်ရေး အရာရှိ၏အမိန့်၊ တရားရုံးများကသာ အသုံးပြုနိုင်သော အာဏာ—အမှုခေါ် စာချုပ်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်သင့်ခြင်း။

လက်ထောက်ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးအရာရှိသည်၊ အိမ်ရှင်တဦးက လျှောက်ထားသည့်အတိုင်း၊ အိမ်ငှါးအား ပုဒ်မ ၁၂ (၇) အရ၊ အချင်းဖြစ်အိမ်ခန်းမှ ဖယ်ရှားရန် အမိန့်ချလိုက်သဖြင့်၊ တရားရုံးချုပ်သို့ အမှုခေါ် စာချုပ်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ပေးရန် လျှောက်ထားရာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂ အရ၊ အိမ်ငှါးကို နှင်ထုတ်ရန်အတွက် အမိန့်၊ သို့မဟုတ် ဒီကရီချနိုင်သော အာဏာပိုင်များမှာ တရားရုံးများသာလျှင် ဖြစ်သည်။ ငှါးရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အရာရှိများ၌သော်၎င်း၊ လက်ထောက်ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အရာရှိများ၌သော်၎င်း၊ ထိုကဲ့သို့အမိန့်ဒီကရီမျိုးကို ချမှတ်ခြင်း လုံးဝမပြုနိုင်ကြောင်း ထင်ရှားသည်။

ထို့ကြောင့် ချမှတ်သောအမိန့်ကို အမှုခေါ် စာချုပ်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။မမစွတာ အင်၊ စီ၊ ဆင်း။

လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ဦးတိုးမောင် (အစိုးရရှေ့နေကြီး)။

တရားသူကြီး ဦးစံမောင်။ ။ဤအမှုမှာ လျှောက်ထားသူများ ဖြစ်ကြသော မောင်စိန်နှင့် ဂျာဘက်အလီတို့က ပုသိမ်မြို့ လက်ထောက်ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အရာရှိရုံး၏ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ အထွေထွေမူအမှတ် ၄ တွင်၊ လက်ထောက်ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးအရာရှိက ၁၀-၅-၆၃ နေ့စွဲဖြင့် ချမှတ်သောအမိန့်ကို အမှုခေါ် စာချုပ်တော် အမိန့်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ပေးပါရန် လျှောက်ထားခြင်းနှင့် ပတ်သက်သော အမှုဖြစ်သည်။ အမှုအဖြစ်အပျက် အတိုချုပ်မှာကား အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမ အထွေထွေမူအမှတ် ၇၄။

† အမှုခေါ် စာချုပ်တော်အမိန့် ထုတ်ဆင့်ရန် လျှောက်ထားသော လျှောက်လွှာ။

၁၉၆၃
မောင်စိန်
ပါ ၂
နှင့်
ဒေါ်လှင်မေ
ပါ ၃။

ပုသိမ်မြို့၊ ကမ်းနားသမ်း၊ ဗလီကြီးဒေါင့်၊ အိမ်အမှတ် ၂၇ နေ၊ ယခုလျှောက်ထားခံရသူ အမှတ် (၁) ဒေါ်လှင်မေက၊ ၎င်းအိမ်အောက်ထပ် အခန်း ၂ ခန်းတွင် နေထိုင်ကြသော ယခုလျှောက်ထားသူ မောင်စိန်နှင့် ဂျာဘက်အလီတို့မှာ အိမ်လခ မှန်ကန်စွာ မပေးသည်တခကြောင်း၊ ဂျာဘက်အလီ၏သား အီဘရာဟင်သည် ခါးပြမှုနှင့် ဘမ်းဆီးရာ၌ သေနတ်နှင့်တကွ ဘမ်းမိအပြစ် ခံရဘူးသည်တကြောင်း၊ မိမိအိမ်ကို ပြုပြင်ရန် လိုအပ်၍တကြောင်း အဆိုပါ မောင်စိန်နှင့် ဂျာဘက်အလီတို့အား ဖယ်ရှားပေးရန် လက်ထောက် ဌာနမှူးခ ကြီးကြပ်ရေး အရာရှိထံသို့လျှောက်ထားလေသည်။ ထိုအရာရှိက ဒေါ်လှင်မေနှင့် ၎င်းပြသော သက်သေများကို စစ်ဆေးရာတွင် မောင်စိန်နှင့် ဂျာဘက်အလီ ထို့သည် အိမ်လခများကို မှန်ကန်စွာမပေးကြောင်းထင်ရှားသည်။ ထို့ပြင် ဂျာဘက်အလီ၏သား အီဘရာဟင်သည်လည်း ရာဇဝတ်မှုကို ကျူးလွန်ပြီးလျှင် ၎င်း၏ဘခင် နေအိမ်ခန်းတွင် သေနတ်နှင့်တကွမိ၍ ထောင်ကျခံရဘူးသည်။ ထို့ပြင် လက်သမားဆရာဦးမောင်သော်က ဒေါ်လှင်မေ၏အိမ်မှ လူများကို ဖယ်ရှားပေးမှသာလျှင် လိုအပ်သော ပြင်ဆင်မှုများကို ပြုလုပ်နိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်း ထွက်ဆိုခဲ့သည်ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ပေသည်။ ဂျာဘက်အလီသည် ကျန်းမာရေးနှင့် မညီညွတ်သော အကြောင် အလျောက်များကို ပြုလုပ်၍ မြို့နိုစီပါယ်မှ တားမြစ်ခြင်း ခံရဘူးသည်ဟူ၍လည်း ဆုံးဖြတ်လေသည်။ ယင်းသို့ ဆုံးဖြတ်ပြီးလျှင် မောင်စိန်နှင့် ဂျာဘက်အလီတို့အား အိမ်ငှါးမြေငှါး ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂ (၇)အရ၊ အချင်းဖြစ် အိမ်ခန်းများမှ ဖယ်ရှားထိုက်သည်ဟု ယူဆကာ ယင်းသို့ ဖယ်ရှားပေးရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုအမိန့်ကို လျှောက်ထားခံရသူ အမှတ် (၃)ဖြစ်သော လုံခြုံရေးနှင့် အုပ်ချုပ်မှုကောင်စီ အတွင်းရေးမှူးထံသို့ အရေးယူဆောင်ရွက်ရန် ပို့လိုက်လေသည်။

ယင်းသို့ ချမှတ်သော အမိန့်ကို ယခုလျှောက်ထားသူ မောင်စိန်နှင့် ဂျာဘက်အလီတို့က မကျေနပ်၍ ဤရုံးတော်သို့ အမှုခေါ် စာချွန်တော် အမိန့်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ပေးရန် လျှောက်ထားခြင်းဖြစ်သည်။

လျှောက်ထားသူများ၏ ရှေ့နေကြီးက လက်ထောက် ဌာနမှူးခ ကြီးကြပ်ရေး အရာရှိတွင် ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌာနမှူးခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂ အရ၊ အိမ်မှဖယ်ရှားပေးရန် ထုတ်နိုင်သော အာဏာ လုံးဝမရှိကြောင်း၊ ယင်းအာဏာမှာ တရားရုံးများ၌သာလျှင်ရှိကြောင်း၊ လျှောက်ထားလေသည်။ ထိုလျှောက်ထားချက်မှာ မှန်ကန်သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ ယူဆရပေမည်။ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌာနမှူးခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂ မှာ ယခင် ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌာနမှူးခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၁ နှင့် အလားတူ ပြဋ္ဌာန်းထားခသော ဥပဒေဖြစ်သည်။ ဥပမာ အိမ်ငှါးကို နှင်ထုတ်ရန်အတွက် အမိန့်၊ သို့မဟုတ် ဒီကရီချနိုင်

သော အာဏာပိုင်များမှာ တရားရုံးများသာ ဖြစ်သည်။ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အာဏာရှိများဖြစ်သော်ငင်း၊ လက်ထောက် ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးအရာရှိများဖြစ်သော်ငင်း ထိုကဲ့သို့ အမိန့် ဒီကရီမျိုးကို ချမှတ်ခြင်း လုံးဝမပြုနိုင်ကြောင်း ထင်ရှားသည်။ ထို့ကြောင့် ပုသိမ်မြို့၊ လက်ထောက်ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးအရာရှိရုံး၏ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ အထွေထွေမှုအမှတ် ၄ တွင်၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ မေလ ၁၀ ရက်နေ့စွဲဖြင့် လက်ထောက် ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးအရာရှိက ချမှတ်သောအမိန့်ကို အမှုခေါ် စာချုပ်တော်အမိန့်ဖြင့် ပယ်လိုက်သည်။

"အမှုသည်များသည် ဤရုံး၌ မိမိတို့ကျခံရန်ရှိသော တရားစရိတ်များကို မိမိတို့ အသီးသီး ကျခံစေရမည်။

၁၉၆၃

မောင်စိန်
ပါ ၂
နှင့်
မောင်လှဒွေ
ပါ ၃။

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင် ရှေ့တွင်။

† ၁၉၆၃
ဩဂုတ်လ ၂၄
ရက်။

မောင်မြသန်း (အယူခံတရားလို)
နှင့်
ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ)*

လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်၊ စာရင်းဒိုင်က စာရင်းငှါးအတွက် တိုင်တန်းခြင်း၊ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်တွင် အကျုံးဝင်မဝင်။

အောက်ခံတရားသူကြီးက၊ အယူခံတရားလိုအား၊ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်ကြော်ငြာ ပြီးနောက် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၄ အရ၊ အပြစ်ပေးခဲ့သည်။ ထိုသို့အပြစ်ပေးရာတွင်၊ ထိုအမှုကို ရဲဌာနတွင် တိုင်တန်းသူမှာ သေသူ၏စာရင်းဒိုင်ဖြစ်သဖြင့်၊ စာရင်းငှါးဖြစ်သူ သေဆုံးသဖြင့် အကျိုး ထိခိုက်နစ်နာသူတဦးဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်၍ အယူခံတရားလိုသည်၊ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် **အပိုဒ်** (၁) အရ၊ လုံးဝလွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် မခံစားနိုင်ကြောင်း ထင်မြင်ခဲ့၍ဖြစ်သည်။

အယူခံတရားလိုက မကျေနပ်၍ တရားရုံးချုပ်သို့ အယူခံဝင်ရာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အောက်ရုံးတရားသူကြီးက စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်ခဲ့ခြင်းမှာ မှန်ကန်သည်ဟု လက်ခံနိုင်ရန်မဖြစ်နိုင်၊ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်အပိုဒ်ကြီး (၁)၊ အပိုဒ်ငယ် (၂) ပါ၊ "ကိုယ်တိုင် ထိခိုက်နစ်နာခြင်းခံရသူ"၊ ဟူသောစကားရပ်တွင် စာရင်းဒိုင်မှာ မပါဝင်နိုင်။ ထိုအပြင် နစ်နာသူ အတွက် ၎င်း၏စေခိုင်းချက်အရ၊ တိုင်တန်းခြင်းဖြစ်သည်ဟူ၍လည်း ဤအမှုတွင် မယူဆနိုင်။

ထို့ကြောင့် ယခုအမှုမှာ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်အပိုဒ်ကြီး (၁)၊ အပိုဒ်ငယ် (၁) တွင် အကျုံးဝင်သည်။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ နှင့် မောင်ခေး၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်စောဒကမှုအမှတ် ၁၄ နှင့် ဦးစန္ဒသီရိ (ခေါ်) မောင်လှဒင်နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ အထူးရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၃ တို့ကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက် ။ မရှိ။

အယူခံတရားခံအတွက် ။ ဦးဘိုးမောင် (အစိုးရရှေ့နေ)။

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်။ ။ဤအယူခံမှုမှာ ပျဉ်းမနားမြို့ အထူးတရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၁၇ တွင်၊ ဂွေးကြီးရွာနေ အယူခံတရားလို

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၁၇၉။

† ပုဒ်မ ၃၀၄ ရာဇသတ်အရ၊ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်းကို အယူခံမှု။

၁၉၆၃
မောင်မြသန်းနှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ။

မောင်မြသန်းအား၊ တရွာတည်းနေ စာရင်းငှါး မောင်ကြည်အား ခါးနှင့်ခုတ်လိုက်သဖြင့် သေဆုံးသည့်အတွက် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၄ အရ၊လူသေမှု ပြစ်မှုကျူးလွန်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်ဆို၍ ၁၉၆၃ ခု၊ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်အရ၊အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၃ နှစ် ကျခံစေရမည်ဟု ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခဲ့ခြင်းကိုမကျေနပ်၍ အယူခံတရားလိုက တင်သွင်းခဲ့သည့်အမှု ဖြစ်ပေသည်။

အမှုကြောင်းရာ လိုရင်းကိုဖေါ်ပြရမူ ၁၃၂၄ ခုနှစ်၊ နယုန်လဆုတ် ဂ ရက်နေ့ည ၉ နာရီ အချိန်ခန့်တွင် အယူခံတရားလိုသည် ၎င်း၏ဦးရီးများတော်သူ ဦးအောင်သိန်းနှင့် ဒေါ်စိန် (လိုပြ-၁၊ ၂) အိမ်သို့လာ၍ အိမ်ရှေ့တန်းလျားပေါ်တွင် အိပ်နေသည့် ဦးအောင်သိန်း၏ စာရင်းငှါး မောင်ကြည်အား အစောကြီး အိပ်ရမလားဆို၍ ဆဲဆိုသည်တွင် မောင်ကြည်က အယူခံတရားလိုအား မူးရင် ပြန်အိပ်ပါလားဟု ပြောသည်တွင် အယူခံတရားလိုက ကိုင်လာသောခါးနှင့် မောင်ကြည်အား ထိုးလိုက်ရာ မောင်ကြည်မှာ ၎င်းနေရာတွင်ပင် သေဆုံးသွားလေသည်။ အချင်းဖြစ်စဉ် ဦးအောင်သိန်းနှင့် ဒေါ်စိန်တို့ အနီးတွင်ရှိနေ၍ ဦးအောင်သိန်းကပင် အယူခံတရားလို လက်ထဲမှ ဓါးကို လုယူလိုက်ပြီး ရွာသူကြီးအား တိုင်တန်း၍ နောက်နေ့တွင် တပ်ကုန်းရဲဌာနာသို့ သွားရောက်၍၊ သက်သေခံအမှတ် "က" တိုင်ချက်ကို ရေးပွင့်လေသည်။ မောင်ကြည် ရရှိသည့်ဒဏ်ရာနှင့် ပတ်သက်၍ ခွဲစိတ်ကြည့်ရှုသူ ဆရာဝန် ဦးထွန်းသာ (လိုပြ-၁၀) က၊ မောင်ကြည်၏ ဘယ်ဘက်ရင်ဘတ်ပေါ်တွင် အသားကြေနေသည့် ဒဏ်ရာတခု တွေ့ရှိရာ ၎င်းဒဏ်ရာမှာ သက်သေခံဓါးရိုးနက်လက်နှင့် ထိုးရှရနိုင်သည့် ဒဏ်ရာဖြစ်ပြီး ထိုဒဏ်ရာမှာ သေစေနိုင်သည့်ဒဏ်ရာသာဖြစ်သည်ဟု ထွက်ဆိုလေသည်။

သက်သေခံချက်များအရ၊ သေဆုံးသူ ရရှိသည့်ဒဏ်ရာမှာ အယူခံတရားလိုပြုလုပ်၍ ရရှိသည့်ဒဏ်ရာ ဖြစ်ကြောင်းကို မျက်မြင်သက်သေများဖြစ်သူ ဦးအောင်သိန်း၊ ဒေါ်စိန်အပြင်၊ အိမ်နားနေ မပု (လိုပြ-၄) ကလည်း ထောက်ခံထွက်ဆို၍ ထိုသို့အခင်းဖြစ်ပြီး မကြာမီ ဦးအောင်သိန်းက သေသူအား အယူခံတရားလိုက ဓါးနှင့်ထိုးသွားကြောင်း ပြောပြပါသည်ဟု အချင်းဖြစ်သည့်နေရာသို့ ရောက်ရှိလာကြသည့် ရွာသား အောင်ဒင်နှင့် မောင်တင်တို့ကလည်း ထောက်ခံ ထွက်ဆိုကြသည့်ပြင်၊ အယူခံတရားလိုက ပြစ်မှုကျူးလွန်မိကြောင်း သက်သေခံအမှတ် "ဃ" ဖြောင့်ချက်ပင် ပေးခဲ့လေသည်။

အယူခံတရားလိုကမူ မိမိပြစ်မှု မကျူးလွန်ရပါဆို၍ ပေးခဲ့သည့်ဖြောင့်ချက်မှာမမှန်၊ ရဲအရာရှိများ ညှဉ်းပန်း၍ ပေးရပါသည်ဟု ဖြောင့်ချက်ကို ပြန်လည်ရုပ်သိမ်း၍ အချင်းဖြစ်စဉ်က ၎င်းမှာ အခြားနေရာတွင်ရှိကြောင်း၊ သက်သေအထောက်အထား ပြသော်လည်း ထိုသက်သေများက လုံလောက်ယုတ်ရှိအောင် မည်သို့မျှ ထောက်ခံနိုင်ခြင်း

၁၉၆၃
မောင်မြသန်း နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ။

မရှိပေ။ ထို့အတွက် စစ်ဆေးသူ ပညာရှိ တရားသူကြီးက အယူခံတရားလိုမှာ ပြစ်မှု ကျူးလွန်သူ ဖြစ်ကြောင်းမှာ သံသယရှိစရာ မရှိဆိုရ၍ ၎င်းအပေါ် စွဲတင်ထားသည့် အတိုင်း ပုဒ်မ ၃၀၄ အရ၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဟု ယူဆဆုံးဖြတ်ခဲ့ခြင်းမှာ သက်သေခံ အထောက်အထားနှင့် အယူခံတရားလို၏ ဖြောင့်ဆိုချက်တို့က များစွာပေါ်လွင် ထင်ရှားနေစေသဖြင့် မှန်ကန်သည်ဟု လက်ခံရမည် ဖြစ်ပေသည်။

သို့သော် စစ်ဆေးသည့် အထူးတရားသူကြီးက အမှုတွင် ရဲဌာနဒါရိုက် တိုင်တန်းသူ ဦးအောင်သိန်းမှာ သေသူ၏ စာရင်းဒိုင် ဖြစ်သဖြင့် ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်တွင် ပါရှိသည့်အတိုင်း ဦးအောင်သိန်းသည် စာရင်းငှါးဖြစ်သူ သေဆုံးသဖြင့် အကျိုးထိခိုက် နစ်နာသူတဦး ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်၍၊ အယူခံတရားလိုသည့် အပိုဒ် ၁ အရ၊ လုံးဝလွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် မခံစားနိုင်။ အပိုဒ်ကြီး ၁၊ အပိုဒ်ငယ် (၂) သို့သာ အကျုံးဝင်သဖြင့် ထိုပြစ်မှုအတွက် အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၃ နှစ် ကျခံစေရမည်ဟု အပြစ်ဒဏ် စီရင်ခဲ့လေသည်။

ထိုသို့စစ်ဆေးသူ အထူးတရားသူကြီးက ယူဆဆုံးဖြတ် ခဲ့ခြင်းမှာ မှန်ကန်သည်ဟု လက်ခံရန် မဖြစ်နိုင်ပေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့် အပိုဒ်ကြီး ၁၊ အပိုဒ်ငယ် (၂) ပါ "ကိုယ်တိုင် ထိခိုက်နစ်နာခြင်း ခံရသူ" ၏အဓိပ္ပါယ်ကို ရှင်းလင်းဖော်ပြရာ၌ **ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံနှင့် မောင်ခွေး (၁) အမှုတွင်** ပေါ်ပေါက်ခဲ့သို့ ထိခိုက်နစ်နာသူတဦးအထဲ မပါဝင်သောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။ **တဖန် ဦးစန္ဒာသီရိ (ခေါ်) မောင်လှဒင်နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (၂) အမှုတွင်၊** ဦးအောင်သိန်းသည် နစ်နာသူအတွက် ၎င်း၏စေခိုင်းချက်အရ၊ တိုင်တန်းခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဟုလည်း မယူဆနိုင်သဖြင့် ယခုအမှုမှာ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့် အပိုဒ်ကြီး ၁၊ အပိုဒ်ငယ်(၁)တွင် အကျုံးဝင်နေသည်ကို အစိုးရအတွက် လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်သည့် ပညာရှိရွှေနေကြီးက ဝန်ခံပေသည်။

ထို့ကြောင့် ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်အရ၊ မောင်မြသန်း အပေါ် ပျဉ်းမနားမြို့၊ အထူးတရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမူအမှတ် ၁၇ တွင် ချမှတ်ခဲ့သည့် အမိန့်ကိုပယ်ဖျက်၍၊ အမှုကိုပိတ်လိုက်ပြီး အယူခံတရားလိုအား လွှတ်လိုက်သည်။

---

(၁) ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်စောဒကမူအမှတ် ၁၄။

(၂) ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ အထူးရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၃။

ရာဇဝတ်အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်ရွှေတို့ ။

မောင်ရုပ်မဲ (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (အယူခံတရားခံ)*

† ဆွေ့ဝ်ာ ဩဂုတ်လ ၂၄ ရက်။

လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်၊ ကိုယ်တိုင် တိုင်တန်းခြင်းကိစ္စ။ သူကြီးကတိုင်တန်းခြင်းအာဏာဝင်မဝင်။

အောက်ရုံးတရားသူကြီးက၊ အယူခံတရားလိုအား၊ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသောခွင့် အမိန့် ကျေညာပြီးနောက်၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ အရ၊ အပြစ်ပေးခဲ့သည်။ ထိုသို့အပြစ်ပေးရာတွင် အမှုကို စဉ်ဆေးတွင် တိုင်တန်းသူမှာ ရှာသူကြီးဖြစ်သော်လည်း ထိုသို့တိုင်တန်းခြင်းမှာ သေသူ၏ ခင်ပွန်း အခြင်းဖြစ်စဉ်က စောထဲထွင် ခရီးလွန်နေသဖြင့် ၎င်းအတွက် တိုင်တန်းခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆသင့် သည်ဆိုရှိ၍ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အပိုဒ် (၁)၊ အပိုဒ်ငယ် (၁) တွင် အကျုံးမဝင်ကြောင်း ဖူဆေ ခဲ့သည်။

အယူခံတရားလိုက တရားရုံးချုပ်သို့ အယူခံဝင်ရာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။နစ်နာခြင်းခံရသူများတွင် အကျုံးဝင်သည့်သူများတွင်၊ ရှာသူကြီး ပါဝင်ခြင်း မရှိ။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံနှင့် မောင်ခွေးအမှု (၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဆိုင်ရာဒေကမှု ၁၄) ကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။

ထို့အပြင် နစ်နာသူ၏ ဇနီးချက်အရ၊ နစ်နာသူအတွက်၊ အရြားသူတဦးဦးက တိုင်ကြားမှုသာရ၊ တိုင်တန်းသူမှာ ထိုင်ကြားခြင်းမည်သည်ကို ဆုံးဖြတ်ရသည်ဖြစ်သည်။ ဤအမှုတွင် ရှာသူကြီးက တိုင်တန်း ခြင်းမှာ နစ်နာသူ၏ခင်ပွန်း ခိုင်းစေချက်အရ၊ တိုင်တန်းခြင်းမဟုတ်သဖြင့်၊ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်အပိုဒ် (၁)၊ အပိုဒ်ငယ် (၁) ထွင် အကျုံးဝင်နေသဖြင့်၊ အယူခံတရားလိုသည် လုံးဝလွှတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့်ကို ခံစားထိုက်ပေမည်။

ဦးစန္ဒသီရိ (ခေါ်) မောင်လှဒင် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ [၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ အထူး ရာဇဝတ်မှုအယူခံအမှတ် (၃)] ကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာဆဲ။

ယူခံတရားလိုအတွက် ။ ။မရှိ။

အယူခံတရားခံအတွက် ။ ။ဦးတိုးမောင် (အစိုးရတရားလွှဲနေရာ)။

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၁၇၆။

† ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၀၂ (၂) အရ၊ ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ခြင်းကို အယူခံမှု။

၁၉၆၃
— —
မောင်ရွှမ်မဲ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်။ ။ဤအယူခံမှုမှာ၊ ထားဝယ်မြို့၊ ပဌမ အထူး တရားသူကြီးချုံး၊ ၁၉၆၃ ခု၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၁ တွင်၊ အယူခံ တရားလိုအား၊ မင်္ဂေခင် ဆိုသူကိုဓါးနှင့် ခုတ်၍၊ သေဆုံးသွားရခြင်း နှင့် ပတ်သက်၍၊ တရား စွဲဆိုခဲ့ရာ၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၂ (၂) အရ၊ ပြစ်မှု ကျူးလွန်ကြောင်း တွေ့ရှိရ၍၊ ၁၉၆၃ ခု၊ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့် အပိုဒ် ၁ (၂) တွင်၊ သာအကျုံးဝင် သဖြင့်၊ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင ဒဏ် ၁၀ နှစ် ကျခံစေရမည် ဟု ချမှတ်ခဲ့သည့် အမိန့်ကို မကျေနပ်၍ တင်သွင်းခဲ့သည့် အမှု ဖြစ်ပေသည်။

အမှုအကြောင်း အရာ လိုရင်းကို ဖေါ်ပြရမူ၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၃ ရက်နေ့ ညနေ ၅ နာရီ အချိန်ခန့်တွင်၊ ထားဝယ်မြို့၊ ချောင်းဆုံရွာသို့ ခေတ္တ လာရောက် နေထိုင်နေသည့် မင်္ဂေခင် ဆိုသူအား၊ အယူခံ တရားသိုက၊ လမ်းပေါ်တွင် ပါလာသည့် ဓါးနှင့် ခုတ်သဖြင့်၊ မင်္ဂေခင် သည် ထိုနေရာ၌ပင် သေဆုံး သွားကြောင်းကို အခြင်း ဖြစ်သည့် နေရာ အနီးနေ မဘောင် (ခေါ်) မအေးပို (လိုပြ ၂) နှင့် မမှတ် (ခေါ်) မကြင်ဌေ (လိုပြ ၄) တို့က၊ မင်္ဂေခင်၏ ကယ်ပါ ယူပါဟု အော်သံကြား၍ လှမ်းကြည့်လိုက်စဉ်၊ မြင်တွေ့လိုက်ကြသည် ဆိုသည်။ ထို သက်သေများ ထွက်ဆိုချက် အရ၊ ဓါးနှင့် ခုတ်ပြီး၊ အယူခံ တရားလိုသည်၊ မဘောင် အိမ်ဝိုင်းသို့ ဝင်လာပြီး လုံချည် တဖျင်ဉ်ကြားရာ၊ သက်သေခံ အမှတ် ၃ လုံချည်ကို ပေးလိုက်သည် ဆိုကြောင်း၊ ထိုအခါက အယူခံ တရားလို ကိုင်လာသည့် ဓါးနှင့် အင်္ကျီ၊ လုံချည်တို့တွင် သွေးများ ပေကျံနေသည်ကို သက်သေထို့က တွေ့လိုက်ရကြောင်း။ ထို့နောက်၊ အယူခံ တရားလိုသည် မမှတ် အိမ်သို့ ရောက်လာ၍၊ သွေးများ ဆေးရန် ရေခပ်ခိုင်း သဖြင့်၊ မမှတ်က ရေတွင်းသို့ လိုက်သွားပြီး ရေခပ် ပေးရာရာ၊ အယူခံ တရားလိုက၊ သွေးများကို ဆေးကြော၍ နေသူလာသည့် လုံချည်ကို ဝတ်ပြီး၊ သွေးပေနေသည့် အင်္ကျီနှင့် လုံချည်ကိုမူ ဝှက်ခိုင်း သဖြင့် မမှတ်က ချုံထဲ သွားဝှက်ပေးရသည်ဆိုကြောင်း။

အဲခြင်း ဖြစ်ပြီး မကြာမီပင် မဘောင် သည်၊ သူကြီး ဦးတီး (လိုပြ ၁) ထံသွားရောက် တိုင်တန်းရာ၊ ဦးတီး သည်၊ မောင်ချစ်အေး (လိုပြ ၃) နှင့် ကာကွယ်ရေး သမားများ ခေါ်ပြီး၊ အယူခံ တရားလို အိမ်သို့ သွား၍၊ ၎င်းအား ဘမ်းဆီးပြီး၊ အခြင်း ဖြစ်နေရာသို့ သွားရောက် ကြည့်ရှုသည်တွင်၊ မင်္ဂေခင် ဓါးဒဏ်ရာ များနှင့် သေဆုံး နေသည်ကို တွေ့ရ၍ ညဘွင်းချင်းပင် ဦးတီး သည်၊ ကလိန်အောင် ရဲဌာနဝဲသို့ သွားရောက်၍ သက်သေခံ အမှတ် (က) ထိုင်ချက်ကို ရေးဖွင့် ခဲ့လေသည်။ ထို့အတူက်၊ ဌာနာအုပ် ဦးထွန်းလင်း (လိုပြ ၉) လိုက်လာ၍၊ အယူခံ တရားလို အား၊ ဘမ်းဆီးပြီး၊ သက်သေခံများကိုပါ သိမ်းဆည်းလေသည်။ မင်္ဂေခင်၏ အလောင်း ကိုမူ၊ နောက်နေ့ နံနက် ထားဝယ်ဆေးရုံသို့ ပို့ရာ၊ ခွဲစိတ် ကြည့်ရှုသူ ဆရာဝန် ဦးသန်းခင် (လိုပြ ၈) ကာသေသူ

တွင် ဓါးဒဏ်ရာပေါင်း ၁၄ ချက် တွေ့ရှိရာ၊ ၎င်းတို့ အနက်၊ ဒဏ်ရာ ၄ ခုမှာ အမှန် သေစေမည့် ဒဏ်ရာများ ဖြစ်သည်ဟု ထွက်ဆိုလေသည်။ ထို့တွက် အယူခံ တရားလိုအား ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၂ လူသတ်မှု အရ၊ တရားစွဲဆိုခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

၁၉၆၃
—
မောင်ချမ်းမဲ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ။

အမှုဘွင်ပေါ် လွှင်သည့် သက်သေခံချက်များအရ၊ သေသူအား၊ အယူခံတရားလိုက ကိုင်ဆောင်လာသည့် ဓါးနှင့် လှံးပေါ် တွင်ခုတ်သဖြင့် သေဆုံးရကြောင်းမှာ ထင်ရှားသဖြင့်၊ ၎င်း အပေါ် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၂ (၂) အရ၊ စွဲချက် တင်ခဲ့လေသည်။ ထိုစွဲချက်နှင့် ပတ်သက်၍၊ အယူခံ တရားလိုက၊ မိမိမက ကျူးလွန်ရပါဟု ငြင်းကွယ်သော်လည်း၊ ကျမ်း ကျိန် အစစ်ခံသော အခါမှု၊ အခြင်း မဖြစ်ပွါးမီ ရက် အနည်းငယ်က ၎င်းမှာ ဖျားနာနေ၍၊ သဘို ကင်းကွာနေသဖြင့် မည်သို့ ပြုလုပ်ခဲ့မိကြောင်း မသိပါဟု ဖွက်ဆို ပြန်လေသည်။ သို့သော်၊ ထိုစဉ်က၊ အယူခံ တရားလိုမှာ လူရူးကဲ့သို့ သတိကင်းကွာ နေကြောင်း ထောက်ခံချက် မည်သို့မျှ လုံလောက်အောင် ပြသနိုင်ခြင်း မရှိသည်နှင့် အမျှ၊ မဒင္ဂခင်မှာ၊ ၎င်းက ဓါးနှင့် ခုတ်၍ သေဆုံးရကြောင်း သက်သေခံချက်မှာ ဒိဟ သံသယ ဖြစ်စရာ မည်သို့မျှမရှိရကား၊ ၎င်း၏ ချေပချက်ကို စစ်မေးသည့် ရွှေတော်မှ ပယ်၍၊ အယူခံ တရားလိုသည်ဟာ ပြစ်မှု ကျူးလွန်သူ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆဆုံးဖြတ်ခဲ့လေသည်။ ထိုဆုံးဖြတ်ချက်မှာ သက်သေခံချက်များအရ၊ စိုးစဉ်းမျှ သံသယ ဖြစ်စရာမရှိ သဖြင့် လက်ခံအတည်ပြုရပေမည်။

သို့သော်၊ စစ်ဆေးသည့် ပညာရှိ အထူး တရားသူကြီးက၊ ယခု အမှုကို၊ ရဲဌာနတွင် တိုင်တန်းသူမှာ၊ ရွာသူကြီး ဦးတီး ဖြစ်သော်လည်း၊ ထိုသို့ တိုင်တန်းခြင်းမှာ သေသူ၏ ခင်ပွန်း၊ အခြင်း ဖြစ်စဉ်က တောထဲတွင် ခရီးလွန်နေသည့် အတွက်၊ ၁၉၆၃ ခု၊ ဇူလိုင် စောဒကမှု အမှတ် ၁၄ **ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံနှင့် မောင်ခွေး** အမှုတွင် ရည်ညွှန်း ထားသည့် အတိုင်း၊ နစ်နာသူ ခင်ပွန်း အတွက်၊ သူကြီးက တိုင်တန်းခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ယူဆ သင့်သည်ဆို၍၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ လွတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့် အမိန့် အပိုဒ်(၁)၊အပိုဒ်ငယ် (၁) သို့အကျုံးမဝင်၊ အပိုဒ်ငယ် (၂) နှစ် သာ သက်ဆိုင်သဖြင့်၊ အယူခံ တရားလိုသည်၊ ထိုပြစ်မှု အတွက် အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် ၁၀ နှစ် ကျခံစေရမည်ဟု ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခဲ့လေသည်။

သို့သော်၊ အထက်က ရည်ညွှန်း ခဲ့သည့် မောင်ခွေး အမှုတွင် တရားရုံးချုပ်မှ ထိခိုက် နစ်နာခြင်း ခံရသူများတွင် အကျုံး ဝင်သည့် သူများကို ပြဆိုရာ၌၊ ရွာသူကြီး ပါဝင်ခြင်း မရှိ။ တဖန် ထိုနစ်နာသူ အတွက်၊ အခြား တဦးဦးက တိုင်ကြားလျှင်လည်း၊ ထိုနစ်နာသူပင် တိုင်ကြားသည်ဟု ယူဆရ ပေမည် ဆိုသည့် စကားရပ်များနှင့် ပတ်သက်သည့် အဓိပ္ပါယ်ကို ဤရုံးတော် ၁၉၆၃ ခု၊ အထူး ရာဇဝတ အယူခံမှု အမှတ် ၃၊ **ဦးစန္ဒသီရိ(ခေါ်) မောင်လှဒင် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ**

ခဇုန်ဦ
မောင်ရွှမ်မဲ
နှင့်
ပြည်ဆောင်ရွက်
မြန်မာနိုင်ငံ။

အမှုတွင်၊ ထိုနစ်နာသူ အတွက်၊ ထိုနစ်နာသူ၏ စေခိုင်း ချက် အရ၊ အခြားသူ တဦးဦးက တိုင်ကြားလျှင်လည်း၊ ထိုနစ်နာသူပင် တိုင်ကြားခြင်း မည်သည်ဟု ယူဆရမည်ဟု ရှင်းလင်းထားသဖြင့်၊ ယခု အမှုတွင်၊ ရွာသူကြီး ဦးတီးက၊ တိုင်တန်း ခြင်းမှာ၊ နစ်နာသူ ဒေသူ၏ ခင်ပွန်း ခိုင်းစေချက် အရ၊ တိုင်ကြားခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ယူဆ နိုင်မှသာ လွှတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့် အမိန့် အပိုဒ် (၁)၊ အပိုဒ် ငယ် (၂) သို့ အကျုံးဝင်ပေမည်။ သို့သော် သက်သေ ခံချက်များ အရ၊ ရွာသူကြီး ဦးတီးက ထိုသို့ တိုင်တန်းခဲ့ကြောင်း အထောက် အထားရှိသည်ကို မတွေ့ ရှိရသဖြင့်၊ "အစိုးရ အာဏာ လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်သည့် ပညာရှိ ဖွေဓနကြီးကလည်း ရွာသူကြီးက တိုင် တန်းခြင်းမှာ၊ ဦးစန္ဒသီရိ အမှုတွင် ပြဆို ရှင်းလင်း ထားသည့် အတိုင်း၊ သေသူ၏ ခင်ပွန်း၏ ခိုင်းစေချက်အရ၊ တိုင်ကြားခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဟု မယူဆနိုင်ပါဟု ဝန်ခံ သဖြင့်၊ ယခု အမှုမှာ လွှတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့် အမိန့် အပိုဒ်ကြီး (၁)၊ အပိုဒ်ငယ် (၁) တွင် အကျုံး ဝင်နေ သဖြင့်၊ အယူခံ တရားလို သည် လုံးဝ လွှတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့် ကို ခံစား ထိုက်ပေသည်။

ထို့ကြောင့်၊ အယူခံ တရားလို မောင်ရွှမ်မဲ အား၊ ဘဂ္ဂဝ ခန့်စ်၊ လွှတ်ငြိမ်း ချမ်းသာ ခွင့် အမိန့် အရ၊ ထင်း အငေါ် အောက်ရိုးမှ ချမှတ်ခဲ့သည့် အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်၍၊ အမှုကို ပိတ်လိုက်ပြီး၊ အယူခံ တရားလို မောင်ရွှမ်မဲ အား လွှတ်လိုက်သည်။

တရားမစောဒကမှု

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းနှင့် တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်တို့ရှေ့တွင်။

ရွှေနေကြီးတဦးကိုစွ*

*၁၉၆၃ ဇူလိုင်လ ၂ ရက်။

လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် (Amnesty Order) ၏အဓိပ္ပါယ်—လုံးဝလွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် (Free Pardon) ရရှိသည်ဟူ၍ ဆိုးဖြတ်ရန်သင့်မသင့်။

လျှောက်ထားသူသည်၊ အထက်တန်းရွှေနေစာရင်းဘွင်၊ ဝင်းအမည်မှတ်ပုံတင်ရန် လျှောက်ထားရာ၊ ပေါ်ပေါက်လာသောပြဿနာမှာ ဝင်းသည် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၀၉ အရ၊ ထောင်ဒဏ်အပြစ်ပေးခြင်းခံရသူဖြစ်ပြီး၊ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ကျေးဇူးသည်အခါ၌ အယူခံဝင်လျက်ရှိရာ၊ ထိုအမိန့်အရ အယူခံအမှုကို ပိတ်လိုက်ပြီး၊ ဝင်းအပေါ် ချမှတ်သောစီရင်ချက် (Conviction)ကို ပယ်ဖျက်ပြီးဖြစ်၏။ သို့ဖြစ်၍ အောက်ရုံးမှချမှတ်ခဲ့သော ပြစ်မှုစီရင်ချက်မှ လုံးဝလွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် (Free Pardon) ရ-မရဟူသော ပြဿနာကို ဖြေဆိုရန် တရားသူကြီးနှစ်ဦးသို့ လွှဲအပ်ခြင်းဖြစ်လေသည်။

ဖြေဆိုချက်။ ။လျှောက်ထားသူအပေါ်တွင် အောက်ရုံးမှ ချမှတ်ထားသော ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်ချက် (Conviction) မရှိတော့သဖြင့်၊ ဝင်းသည် ပြစ်မှုကျူးလွန်သောသူ မဟုတ်တော့ဘဲ၊ သာမန်အပြစ်ကင်းမဲ့သော သူကဲ့သို့ဖြစ်နေသည်ဟု ထင်မြင်ယူဆရမည်။

နိုင်ငံတော်အစိုးရက ရာဇဝတ်ပြစ်မှုများအတွက် လုံးဝလွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ပြုလိုက်သည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားသဖြင့် လျှောက်ထားသူသည်၊ ဝင်းအပေါ် ချမှတ်ထားသော အပြစ်ဒဏ်နှင့် ပြစ်မှုမှလုံးဝ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် (Free Pardon) ရရှိသည်ဟူ၍ ထင်မြင်ယူဆရန်ဖြစ်သည်။

အထက်တန်းရွှေနေ ဦးခင်မောင်စိန်၏ကိစ္စ။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဦးလှသင်း (အစိုးရရွှေနေကြီး)။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။ကျွန်ုပ်ရုံးသို့ ထောက်လှမ်းပေးပြန်သော ပြဿနာမှာ—

> "What is the effect of the Amnesty Orders in such cases? Does it merely mean remission of punishment, or does it have the same effect as a Free Pardon granted by a Head of State?"

ဟူ၍ ဖြစ်၏။

ဤပြဿနာ ပေါ်ပေါက်လာရခြင်း အကြောင်းမှာ၊ လျှောက်ထားသူ ဦးဝေဖြင့်သိန်း [အီး အယ် (ထ်)] က၊ ဝင်း အား၊ အထက်တန်း ရွှေနေ အဖြစ် ဝင်ခွင့်ပြုရန်

* ခရိုင် ခုန္ဒစ်၊ တရားမစောဒကမှု အမှတ် ၉။

၁၉၆၃

ရွှေနေကြီးတဦး ကိစ္စ။

ဤရုံး အထွေထွေ ဌာနဘက်သို့၊ လျှောက်ထားစဉ် နိုင်ငံ အစိုးရက၊ လွှတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့် အမိန့် အရ၊ ရန်ကုန်မြို့၊ အထူး တရားသူကြီး (၁) ရုံး၊ ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှု အမှတ် ၈၁ နှင့် ၈၂ တို့တွင်၊ ၎င်း အပေါ် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၄၀၉ အရ၊ အပြစ်ပေးချ၊ ချမှတ်လိုက်သော အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် တနှစ်စီကို လွှတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့် ပြု၍၊ ကျခံနေရသော ထောင်မှ လွှတ်လိုက်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့် လျှောက်ထားသူ ဦးဇော်မြင့်သိန်းသည်၊ ၎င်း အပေါ် ချမှတ်ထားသော ပြစ်မှု ထင်ရှား စီရင်ချက် (conviction) မှ လုံးဝ လွှတ်မြောက်သွားပြီး ဖြစ်သည်ဟု ယူဆနိုင်မည်၊ မနိုင်မည်နှင့် ပတ်သက်၍၊ ဤရုံးတရားသူကြီး နှစ်ဦးတို့က၊ ခုံရုံးသို့ အဆုံး အဖြတ် ပေးရန် လွှဲအပ်သဖြင့်၊ ဤပြဿနာ ပေါ်ပေါက်၍ လာ၏။

၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ လွှတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့် အမိန့် အပိုဒ် ၁ (၁) တွင်၊ "ပြည်ထောင်စု မြန်မာ နိုင်ငံ၏ နိုင်ငံသား တဦးဦး သည်၊ ဤအမိန့် ထုတ်ပြန်သည့် နေ့ရက် မတိုင်မီက .....အခြား ရာဇဝတ် ပြစ်မှုတခုခုကိုကျူးလွန် ခဲ့လျှင်၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ တော်လှန်ရေး အစိုးရက၊ အဆိုပါ အခြား ရာဇဝတ် ပြစ်မှုများ အတွက်၊ လုံးဝ လွှတ် ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ပြုလိုက်သည်" ဟူ၍၊ ပြဋ္ဌာန်း ထား၏။

၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ လွှတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့် အမိန့် အရ၊ အမှုများ ရုတ်သိမ်းခြင်း အမိန့် တွင် "..... ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့်နှင့် အကျုံးဝင်သောကြောင့်၊ သက်ဆိုင်ရာ အမှုများကို၊ ပိတ်ရန် ညွှန်ကြားချက် ရသော အခါ၊ (၁၉၆၃ ခုနှစ်) လွှတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့် အမိန့် အရ၊ အောက်ပါခွဲးအမိန့်ကို ဖြက်၍၊ အမှုပိတ်သည်။ "Conviction is quashed under Amnesty Order. Case is closed" ဟူ၍ ရေးမှတ်ရန် ညွှန်ကြားဖေါ်ပြထား၏။

ဤအမိန့်တို့သည်၊ "တရား ဥပဒေကဲ့သို့ အာဏာ တည်စေရမည်" ဟူ၍၊ ပြဋ္ဌာန်း ထားသဖြင့်၊ ၎င်းတို့ကို ဥပဒေ ကဲ့သို့ပင် အသိ အမှတ်ပြု၍၊ အမှုများကို လိုက်နာ ဆုံးဖြတ်ရန် ဖြစ်၏။

လျှောက်ထားသူ ဦးဇော်မြင့်သိန်း က၊ အသူခံ ဝင်သော အမှုများကို ဤရုံးက ပိတ် ထားပြီး ဖြစ်သည့်ပြင်၊ အထက်ဖေါ်ပြပါ အမိန့် အရ၊ ၎င်း အပေါ် အောက်ရုံး ချမှတ် သော ပြစ်မှု ထင်ရှား စီရင်ချက် (conviction) ကို၊ ပယ်ဖျက်ပြီး ဖြစ် ကြောင်း တင်ပြသည်။

ပညာရှိ အစိုးရ ရွှေနေကြီး ဦးသုသင်း က၊ နိုင်ငံ အစိုးရ ထုတ်ပြန်သော လွှတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့် အမိန့် သည်၊ မြန်မာ နိုင်ငံ တိုင်းရင်း သားများနှင့် သက်ဆိုင် သည့်ပြင်၊ ရည်ရွယ်ချက်မှာ၊ သင်ပုန်းခေျ၍၊ ဘဝသစ် လူသစ် ဖြစ်ရန် ရည်ရွယ်ပြီး

ဤချမှတ် ထားသော မူအရ၊ လွှတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့် အမိန့်နှင့် အကျုံးဝင်သော အမှု များကို၊ လုံးဝ လွှတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့်ပေးပြီး၊ လွှတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့် အမိန့်နှင့် အကျုံး မဝင်သော အမှုများတွင် အပြစ် ဒဏ်လျော့ပေါ့ပေးရန် ဖြစ်သဖြင့်၊ ဤအမှု တွင် လျှောက်ထားသူ ဦးဇော်မြင့်သိန်း သည်၊ လွှတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့် အမိန့်နှင့် သက် ဆိုင်သဖြင့်၊ ၎င်းအပေါ် အောက်ရုံး ချမှတ်ထားသော ပြစ်မှုမှ လုံးဝ လွှတ်ငြိမ်း ချမ်း သာခွင့် ရှိသည်ဟု ထင်မြင် ယူဆကြောင်း လျှောက်ထား တင်ပြ၏။ ၁၉၆၃ ရွှေနေကြီးတဦး ကိစ္စ။

အထက်၌ ဖော်ပြခဲ့သည့် အတိုင်း၊ လျှောက်ထားသူ ဦးဇော်မြင့်သိန်း အပေါ် အောက်ရုံး ချမှတ်ထားသော ထောင်ဒဏ်မှာ နိုင်ငံ အစိုးရက၊ လွှတ်ငြိမ်း ချမ်း သာခွင့် အမိန့် အရ၊ လွှတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့် ပေးပြီး ဖြစ်သည့်ပြင်၊ ဤရုံးကလည်း ၎င်း၏ အယူခံ မှုများတွင်၊ ၎င်းအပေါ် ချမှတ်ထားသော ပြစ်မှု ထင်ရှား စီရင်ချက် (conviction) ကို၊ ပယ်ဖျက်ပြီး၊ အမှုကို၊ ပိတ်ထားလိုက်ပြီး ဖြစ်သော ကြောင့်၊ ၎င်း အပေါ်တွင်၊ အောက်ရုံး ချမှတ်ထားသော ပြစ်မှု ထင်ရှား စီရင်ချက် (conviction) မရှိတော့ သဖြင့်၊ ၎င်းသည်၊ ပြစ်မှု ကျူးလွန်သော သူမ ဟုတ်တော့ဘဲ၊ သာမန် အပြစ် ကင်းမဲ့သော သူကဲ့သို့ ဖြစ်နေသည်ဟု ထင်မြင် ယူဆရ ပေမည်။

အထက်တန်းရွှေနေ ဦးခင်မောင်စိန် ကိစ္စ (၁) တွင်၊ ယခင် တရားလွှတ်တော်က၊ ဖော်ပြသော စီရင်ထုံး၌—

> "Directly the crime of which a man has been convicted is pardoned, he is absolved not only from the punishment inflicted on him by the judge who pronounced sentence, but from all penal consequences, such as the disqualification from following his occupation."

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ် ထားသည်ကို ဆောက်ရွလျှင်၊ "နိုင်ငံ အစိုးရက၊ ရာဇဝတ် ပြစ်မှုမျှား အတွက်၊ လုံးဝ လွှတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့် ပြုလိုက်သည်" ဟု ပြဋ္ဌာန်း ထားသဖြင့် လျှောက်ထားသူ၊ ဦးဇော်မြင့်သိန်း သည်၊ ၎င်း အပေါ် ချမှတ် ထားသော အပြစ် ဒဏ်နှင့် ပြစ်မှုမှ လုံးဝ လွှတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့် (Free Pardon) ရရှိ သည်ဟူ၍ ထင်မြင် ယူဆရန် ဖြစ်၏။

---

(၁) ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ တရားမစောဒကမှု အမှတ် ၁၈။

၁၉၆၃ ခု
ရွှေနေကြီးတဦး
ကိစ္စ။

သို့ ဖြစ်သောကြောင့်၊ လျှောက်ထားသူ ဦးဇော်မြင့်သိန်း သည်၊ နိုင်ငံ အစိုးရမှ ထုတ်ပြန်သော လွှတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့် အမိန့် အရ၊ ၎င်း အပေါ် အောက်ချုံး ချမှတ်သော ပြစ်မှု ထင်ရှား စီရင်ချက်နှင့် အပြစ်ဒဏ်တို့မှ လုံးဝ လွှတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့် (Free Pardon) ရရှိသည် ဟူ၍၊ ယူဆ ဆုံးဖြတ်ပြီး၊ ဤရုံးသို့ ထောက်လှမ်း မေးမြန်းသော ပြဿနာကို အထက်ပါအတိုင်းဖြေဆို လိုက်သည်။

တရားမစောဒကမှု

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းနှင့် တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်တို့ရှေ့တွင်။

လွှတ်တော်ရွေးနေကြိုး ဦးဘအုန်းကိစ္စ*

†၁၉၆၃ ဇူလိုင်လ ၂ ရက်။

ရွေးနေကြိုးများလုပ်ငန်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၃ (စ)၊ For any other reasonable cause ဆိုသည့်စကားရပ်၊ ဒေါ်ချေးယူရာ၌ စာရွက်စာတမ်းပုံတင်ရန် လိုအပ်သော်လည်း မှတ်ပုံမတင်ခြင်း။ အကျုံးဝင် မဝင်။

ဤကိစ္စတွင် သက်ဆိုင်ရာရွေးနေကြိုးသည်၊ အခြားသူတဦးထံမှ ငွေ ၅,၀၀၀ ချေးယူရာ၌ စာချုပ်ချုပ်ဆိုသော်လည်း၊ စာချုပ်မှာ မှတ်ပုံတင်ခြင်းမရှိခဲ့ပေ။ ထိုစာချုပ်မှာ မရွေးမဲပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းနှင့် မတ်သက်၍ချုပ်ဆိုထားသော စာချုပ်ဖြစ်သည်။ ဒေါ်ချေးသူက တရားစွဲသည့်အရ ထိုစာချုပ်မှာ မှတ်ပုံတင်ခြင်းမပြုလုပ်သဖြင့်၊ ပျက်ပြယ်သည်ဟု ထိုစွဲရွေးနေကြိုးက ထုချေခဲ့၍၊

ရွေးနေကြိုးများ (အား) ကောင်စီခုံရုံးက၊ အရေးယူသင့် မယူအပ်၊ စဉ်းစားရာ၊ အစားတူညီမှု ရှိ/မရှိ ဆုံးဖြတ်နေလေသည်။

တရားရုံးချုပ်သို့ စောဒကမူတင်လွှတ်ရာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ရွေးနေကြိုးများလုပ်ငန်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၃ (စ) တွင် တရားရုံးချုပ်က for any other reasonable cause ရှိခဲ့လျှင်၊ ရွေးနေကြိုးအပါအဝင် ရွေးနေများအား လိုအပ်သလို အရေးယူနိုင်ကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ ထို့ကြောင့် ဤအမှုတွင် သက်ဆိုင်ရာရွေးနေကြိုး၏ အပြုအမူသည်၊ ဤပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့် အကျုံးဝင်မဝင် စဉ်းစားရန်လိုအပ်သည်။

အမှုတွင် ပေါ်လွင်ထင်ရှားသောအချက်မှာ သက်ဆိုင်ရာရွေးနေကြိုး ချုပ်ဆိုပေးသော စာချုပ်သည် မရွေးမပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းနှင့်ပတ်သက်၍ ချုပ်ဆိုထားသော စာချုပ်ဖြစ်ပြီး၊ မှတ်ပုံတင်ခြင်းမရှိ။ ရွေးနေကြိုးသည် လုပ်သက် (ခါ) အတော်အတန်ရင့်၍ အတွေ့အကြုံများသော ရွေးနေကြိုးတယောက်ဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့် ဒေါ်ချေးယူရာတွင် သာမန်ဒွေးချိုးသူကဲ့သို့ ပြုမူရန်မသင့်ဘဲ၊ သာမန်ဒွေချေးယူသူတို့ထက် ဥပဒေပညာ ပြည့်စုံသောသူအနေနှင့် ချေးယူသောဒွေအတွက်၊ စာချုပ် တို့ လိုအပ်သလိုချုပ်ဆိုပြုမူပေးရန် လိုအပ်သည်ဟု ထင်မြင်သည်။

ရွေးနေကြိုးတယောက်သည် မည်သည့်လုပ်ငန်းကိုမဆို လုပ်ကိုင်ရာတွင် ရွေးနေကြိုး၏ ဂုဏ်သိက္ခာ အပြုမူနှင့်လျော်ညီစွာ ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်သင့်သောကြောင့် ရွေးနေများလုပ်ငန်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၃ (စ) တွင် for any other reasonable cause ဟူ၍ ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းထားလေသည်။

ဤကိစ္စတွင် သက်ဆိုင်ရာရွေးနေကြိုးက တင်ပြသည့်အတိုင်း၊ ၎င်းကမှတ်ပုံတင်ရန် ပြောသော်လည်း ဒေါ်ချေးသူက မှတ်ပုံမတင်ဘဲနေခဲ့သော်၊ ရွေးအပေါ် ထရားစွဲဆိုသည့်အခါ၊ ၎င်းချုပ်ပေးသော

---

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ထရားမစောဒကမှု အမှတ် ၃။

† လွှတ်တော်ရွေးနေကြိုးများကောင်စီ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂ (၃) အရ။

၁၉၆၃
လုက်တော်
ရွှေနေကြီး
ဦးဘအုန်းကိစ္စ။

စာချုပ်သည် မှတ်ပုံတင်ထားခြင်းမရှိသဖြင့်၊ ပျက်ပြယ်သည်ဟူ၍ ထုချေရန်သင့်လျော်မည်မဟုတ်။ ဤကဲ့သို့ ပြုလုပ်ခြင်းသည် ရွှေနေလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရာတွင် ပြုလုပ်ခြင်းမဟုတ်သော်လည်း၊ ရွှေနေကြီးတယောက်ဖြစ်နေသဖြင့်၊ လျော်ကန်သင့်မြတ်ခြင်းမဖြစ်သော အပြုအမူကို လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်သဖြင့်၊ ရွှေနေများလုပ်ငန်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၃ (စ) အရ ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် for any other reasonable cause တွင် အကျုံးဝင်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆ၏။

နောင်အခါတွင်၊ ဂုဏ်သရေရှိ ရွှေနေကြီးတယောက်အနေဖြင့် ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ရာတွင်၊ ယခုကဲ့သို့သော စွပ်စွဲချက်များ ကင်းမဲ့အောင် ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်သွားရန် အထူးသတိပေးလိုက်သည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။မစ္စတာ စီစီခူး။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဦးဘဖေ (၂) အစိုးရရွှေနေကြီး။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။ရန်ကုန်မြို့၊ ရွှေနေကြီးများ (ဘား) ကောင်စီ ခုံရုံး၊ ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ ခုံရုံးအမှုအမှတ် ၁ တွင်၊ ခုံရုံးဥက္ကဋ္ဌ ဦးကျော်ခင်နှင့် အဖွဲ့ဝင် ဦးသိန်းဟန်တို့က ရွှေနေကြီး ဦးဘအုန်းအပေါ် တင်ထားသောစွဲချက်များ မထင်ရှားသဖြင့် အခြားမယူဆသင့်ကြောင်း၊ သို့သော် ရွှေနေကြီးအနေဖြင့် တရားရုံးချုပ်မှ လိုအပ်သောအခွင့်ကို ရယူခြင်းမပြုဘဲ အခြားလုပ်ငန်းများတွင် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်သဖြင့် အခြားယူ သဘီးပေးသင့်ကြောင်း အစီရင်ခံစာ တင်ပို့၍ အဖွဲ့ဝင် ဦးအေးက အဆိုပါ ခုံရုံးဥက္ကဋ္ဌနှင့် အဖွဲ့ဝင် ဦးကျော်ခင်၊ ဦးသိန်းဟန်တို့နှင့် သဘောမတူ ကွဲလွဲစွာယူဆပြီး၊ ရွှေနေကြီး ဦးဘအုန်းသည် လျှောက်ထားသူ ဒေါ်စိန်ထိမ့် ငွေ ၅,၀၀၀ ကို ချေးယူ၍ လိုအပ်သောစာချုပ်ကို ပြုလုပ်၍ မပေးသည့်ပြင်၊ မှတ်ပုံတင်လည်း မပြုလုပ်သဖြင့် ရွှေနေကြီးအပြုအမူ ချို့ယွင်းချက်ရှိခြင်း လျှောက်ထားသူ ဒေါ်စိန်က ၎င်းအပေါ် တရားစွဲဆိုသည့်အခါ၊ ၎င်းက၊ ၎င်းချုပ်ဆိုထားသော စာချုပ်သည် မှတ်ပုံမတင်ထားသဖြင့်ပျက်ပြယ်သည်ဟု ထုချေခြင်း၊ တဖန် ရုံးတွင် ဒေါ်စိန်အား ငွေရင်း ၅,၀၀၀ နှင့်အတိုးငွေ ၁,၄၀၀ ပေးဆပ်သည်ဟုဆိုသော်လည်း ရွှေနေကြီးများ ကောင်စီခုံရုံး၌ အစစ်ခံသည့်အခါ အိမ်ကိုရောင်းပြီးနောက် ဒေါ်စိန်အား ကြွေးများကို ပေးဆပ်မည်ဟု ထုချေသဖြင့်၊ ၎င်းထုချေလွှာတွင် မဟုတ်မမှန်သော ထုချေချက်ကို တင်ပြခြင်း၊ မဘာသားသောအတိုးငွေ ၅ ဝ နှုန်းကိုပေးရန် အဘောတူညီခြင်းဖြင့် ရွှေနေကြီးအပြုအမူ ချို့ယွင်းခြင်း စသည်တို့ကြောင့် ၎င်းအပေါ် အရေးယူသင့်ကြောင်း အစီရင်ခံစာ တင်ပို့သည်။

ရွှေနေကြီး ဦးဘအုန်းက အထက်ပါပြပါ တင်ပြချက်တို့ကို ငြင်းဆိုပြီး ၎င်းအပေါ် စွဲဆိုသည့် မတရားသောနည်းဖြင့် ဒေါ်စိန်ထိမ့် ငွေချေးယူခြင်း (Fraud) နှင့် ပတ်သက်၍၊ အပြစ်ပေးခြင်း မခံရသဖြင့် ၎င်းအပေါ် အရေးယူရန်မသင့်ကြောင်း စီရင်ထုံး အကိုးအကားဖြင့် လျှောက်ထား၏။

၁၉၆၃
လှတ်တော်
ရွှေနေကြီး
ဦးဘအုန်းကိစ္စ။

ရွှေနေကြီးများ ကောင်စီခုံရုံးအတွက် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သောပညာရှိ ရွှေနေကြီးက ရွှေနေကြီး ဦးဘအုန်းတင်ပြသည့် စီရင်ထုံးများကို ထောက်ရှု၍ ဆင်ခြင်သည့်အခါ၎င်းအပေါ် အရေးယူရန် လိုမည်မဟုတ်ကြောင်း လျှောက်ထားတင်ပြ၏။

ပညာရှိ အဖိုးရရွှေနေကြီးကလည်း အစီရင်ခံစာများ၌ ဖော်ပြထားသော အချက်အလက်များကို ထောက်ရှုဆင်ခြင် စဉ်းစားသည့်အခါ၊ ရွှေနေကြီး ဦးဘအုန်းအပေါ် အရေးယူရန် မသိုအပ်ကြောင်း တရားရုံးချုပ် အခွင့်အမိန့် မရဘဲ အခြားလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်သဖြင့် အရေးယူရန်မှာလည်း ၎င်းအပေါ် ထိုအချက်နှင့် ပတ်သက်၍၊ ရွှေနေကြီးများ ကောင်စီခုံရုံးက စွဲချက်တင်ထားခြင်း မရှိသဖြင့် အရေးယူရန် မသင့်ကြောင်း ထင်မြင်ယူဆချက်ကို တင်ပြ၏။

အဆက်ဖော်ပြပါ အခကြောင်းအရာ အချက်အလက်တို့ကို စီရင်ထုံးများနှင့် နှိုင်းယှဉ်၍ ဆင်ခြင်ရာ၊ ရွှေနေကြီး ဦးဘအုန်း အကိုးအကားပြု၍ တင်ပြသော စီရင်ထုံးတို့သည် ရွှေနေများလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂ နှင့်ပတ်သက်၍၊ ဆုံးဖြတ်ထားသည်ကို တွေ့ရ၏။ ရွှေနေကြီး ဦးဘအုန်းအပေါ် တင်ထားသော စွဲချက်များမှာ ရာဇဝတ်မှု ကျူးလွန်၍ အပြစ်ရရှိသဖြင့်၊ တင်ထားသော စွဲချက်များမဟုတ်ဘဲ၊ လျှောက်ထားသူ ဒေါ်စိန်ထံမှ ငွေခေးယူရာတွင် ပေါ်လွင်သည့် အပြုအမူများနှင့် ပတ်သက်၍ တင်ထားသော စွဲချက်များဖြစ်သဖြင့် အဆိုပါ စီရင်ထုံးတို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် လျော်ကန်သင့်မြတ်မည် မဟုတ်ပေ။

ရွှေနေကြီးများလုပ်ငန်း အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၃(စ) တွင်၊ တရားရုံးချုပ်က၊ **for any other reasonable cause** ရှိခဲ့လျှင် ရွှေနေကြီးအပါအဝင် ရွှေနေများအား လိုအပ်သလို အရေးယူနိုင်ကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။

For any other reasonable cause ဆိုသော စကားနှင့် ပတ်သက်၍၊ ရွှေနေများလုပ်ငန်း အက်ဥပဒေစာအုပ် (၁၉၅၃ ခုနှစ်) (ပဉ္စမပုံနှိပ်ခြင်း) စာမျက်နှာ ၅၇ တွင်—

> **"The words 'any other reasonable cause' in sec. 13 (f), Legal Practitioners Act, are not confined to misconduct of which a practitioner is guilty in his professional capacity but embrace all causes which may afford reasonable grounds for his suspension or dismissal."**

ဟူ၍ ဖော်ပြထားသဖြင့် ရွှေနေကြီး ဦးဘအုန်းသည် ဒေါ်စိန်ထံမှ ငွေခေးယူ၍၊ စာချုပ် ချုပ်ဆိုရာတွင် ပေါ်လွင်သောအပြုအမူသည် ဤပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့် အကျုံးဝင်မဝင် စဉ်းစားရန် လိုအပ်ပေမည်။

၁၉၆၃

လွှက်ထော်
ရွှေနေကြီး
ဦးဘအုန်းကိစ္စ။

ရွှေနေကြီး ဦးဘအုန်းသည် လျှောက်ထားသူ ဒေါ်စိန်ထံမှ ငွေ ၅,၀၀၀ ချေးယူ ပြီး စာချုပ်တခုကိုချုပ်ဆို၍၊ ပေးသည်မှာ အငြင်းပွါးဘဲ ပေါ်လွင်သော အချက်ဖြစ် ၏။ ထိုစာချုပ်တွင် မရွှေမပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းကို တနည်းနည်းအားဖြင့် အာမခံ တင်သွင်းသည်မှာလည်း ပေါ်လွင်၏။ အငြင်းပွါးသော အချက်များမှာ ထိုစာချုပ် သည် အရောင်းစာချုပ် မဟုတ်ဘဲ၊ ရောင်းပေါင်စာချုပ်သာ ဖြစ်ခြင်း၊ လျှောက်ထားသူ ဒေါ်စိန်က ရွှေနေကြီ ဦးဘအုန်းအား မှတ်ပုံတင်ပေးရန် ပြုခိုင်းသော်လည်း ရွှေနေကြီး ဦးဘအုန်းက မှတ်ပုံတင်ရန်မလိုဟု ပြောဆိုခြင်း၊ ရွှေနေကြီး ဦးဘအုန်းက ဒေါ်စိန် အား၊ မှတ်ပုံတင်ရန်ဖြစ်ကြောင်းပြောဆိုသော်လည်း၊ ဒေါ်စိန်က မှတ်ပုံတင်ရန်မလိုဟု ပြောဆိုခြင်း စသည်ဘိုဖြစ်၏။ ဤအချက်များနှင့် ပတ်သက်၍၊ ရွှေနေကြီးများ ကောင်စီခုံရုံးက ဒေါ်စိန်ဖြစ်စေ၊ ရွှေနေကြီး ဦးဘအုန်းဖြစ်စေ ပေါ်လွင် ထင်ရှား အောင် သက်သေမပြနိုင်ဟု ဖေါ်ပြထား၏။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ၊ ရွှေနေကြီး ဦးဘအုန်း ချုပ်ဆိုပေးသော စာချုပ်သည် မရွှေမပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းနှင့် ပတ်သက်၍၊ ချုပ်ဆိုထားသော စာချုပ်ဖြစ်ပြီး မှတ်ပုံတင်ထားခြင်း မရှိသည်မှာ မငြင်းနိုင်အောင် ပေါ်လွင်ထင်ရှားသည့် အချက်ဖြစ်ပေသည်။ ငွေ ၅,၀၀၀ ချေးပေးသော ဒေါ်စိန် သည်၊ သာမန်မှတ်ပုံတင်ထားခြင်းမရှိသည့် ငွေချေးသူဖြစ်၍ ငွေချေးယူသောသူမှာ ထိုစဉ်အခါ၌ လုပ်သက် "ဝါ" အတော်အတန်ရှင်၍ ရွှေနေကြီးလုပ်ငန်းတွင် အသိအမြင် အတွေ့အကြုံများသော ရွှေနေကြီးတယောက် ဖြစ်သည်မှာ ပေါ်လွင်လျက်ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ရွှေနေကြီး ဦးဘအုန်းက ငွေချေးယူရာတွင် သာမန်ငွေချေးသူကဲ့သို့ ပြုမူရန်မသင့်ဘဲ၊ သာမန်ငွေချေးယူသူတို့ထက် ဥပဒေပညာ အရည်အချင်းနှင့် ပြည့်စုံ သောရွှေနေကြီး ငွေချေးသူ အနေဖြင့်ချေးယူသောငွေအတွက် စာချုပ်ကို လိုအပ် သလို ချုပ်ဆိုပြုမူပေးရန် လိုအပ်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆ၏။ ဥပမာ၊ ဥပဒေဝိဇ္ဇာ [ဘီ၊အယ်(လ်)] စာမေးပွဲကိုအောင်၍၊ ရွှေနေလုပ်ခွင့် အလိုရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တဦးသည် မကောင်းသော အကျင့် စာရိတ္တ (Moral Turpitude) ရှိလျှင်၊ ရွှေနေလုပ်ခွင့် မရနိုင်ပေ၊ ရွှေနေလုပ်ခွင့်ကိုရ၍ ရွှေနေလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ရာတွင် **Moral Turpitude** မရှိအောင် လုပ်ငန်းကိုဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပေသည်။ ရွှေနေလုပ် ငန်း ဆောင်ရွက်ရာတွင် **Moral Turpitude** ရှိစေသော်သည်း၊ ရွှေနေလုပ်ငန်း မဆောင်ရွက်ဘဲ အခြားပြုဘွယ် လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ရာ တွင်လည်း၊ **Moral Turpitude** မရှိအောင် ဆောင်ရွက်သင့်ပေသည်။ အကြောင်းကို ဤသော် [ရွှေနေကြီးတယောက်သည် မည်သည့် လုပ်ငန်းကိုမဆို လုပ်ကိုင်ရာတွင် ရွှေနေကြီး၏ ဂုဏ်သိက္ခာ အပြုအမူနှင့် လျော်ညီစွာ ပြုလုပ်ဆောင်ရွက် သင့်သော ကြောင့် ဖြစ်၏။ ထိုသို့လိုအပ်သောကြောင့် ရွှေနေများလုပ်ငန်း အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ

၁၃ (စ) တွင်၊ for any other reasonable cause ဟူ၍ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းထား ပေသည်]။

၁၉၆၃
လှတ်တော်
ရွှေနေကြီး
ဦးဘအုန်းကိစ္စ။

ဤကိစ္စတွင် ရွှေနေကြီး ဦးဘအုန်းသည် မရွှေမပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းနှင့် ပတ်သက်၍၊ ပြုလုပ်သောစာချုပ်ကို မှတ်ပုံတင်ရန် လိုအပ်သည်ဟု သိရှိသူတယောက် ဖြစ်၏။ ထိုသို့သိရှိသဖြင့် ၎င်းသည် ဒေါ်စိန်အား ချုပ်ဆိုပေးသော စာချုပ်ကို မှတ်ပုံတင်ပေးရန် လိုအပ်ပေသည်။ ဒေါ်စိန်က ၎င်းတင်ပြသည့်အတိုင်း မှတ်ပုံမတင်ဘဲ ရှိခဲ့သျှင်သည်း၊ ၎င်းက မျိုးဖြောင့်သောသဘောဖြင့် မှတ်ပုံတင်မှသာ ဒေါ်စိန်ထံမှ ငွေ ၅,၀၀၀ ကိုချေးယူသင့်ပေသည်။ အကယ်၍ [၎င်းတင်ပြသည့်အတိုင်း ၎င်းကို မှတ်ပုံတင်ရန်ပြောသော်လည်း၊ ဒေါ်စိန်က မှတ်ပုံမတင်ဘဲနေ၍၊ ၎င်းက ဒေါ်စိန်ထံမှ ငွေ ၅,၀၀၀ ကိုယူခဲ့သော် ဒေါ်စိန်က ၎င်းအပေါ် တရားစွဲဆိုသည့်အခါ ၎င်းချုပ်ပေး သောစာချုပ်သည် မှတ်ပုံတင်ထားခြင်း မရှိသဖြင့် ပျက်ပြယ်သည်ဟူ၍ ထုချေရန် သင့်လျော်မည် မဟုတ်ပေ။ အထူးသဖြင့် ထိုစာချုပ်ကို ၎င်းကမှတ်ပုံတင်ရန် ရွှေနေကြီး တယောက် အနေဖြင့် သိလျက်နှင့် မှတ်ပုံမတင်ဘဲနေခဲ့ပြီးမှ ထိုသို့မှတ်ပုံမတင်ဘဲ ရှိနေသော အကျိုးအခွင့်ကို ရယူသောကြောင့်ဖြစ်၏။ ဤကဲ့သို့ ပြုလုပ်ခြင်းသည် ရွှေနေလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ရာတွင် ပြုလုပ်ခြင်း မဟုတ်သော်လည်း၊ ၎င်းသည် ဥပဒေ ပညာနှင့် ပြည့်စုံသည့် ရွှေနေကြီးတယောက် ဖြစ်သည့်အနေဖြင့် လျော်ကန်သင့်မြတ် ခြင်းမဖြစ်သော အပြုအမူကို လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်သဖြင့် ရွှေနေများလုပ်ငန်း အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၃ (စ) အရ၊ ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် for any other reasonable cause တွင်၊ အကျုံးဝင်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆ၏]။

ဤအချက်နှင့် ပတ်သက်၍၊ ရွှေနေကြီးများကောင်စီ ခုံရုံးက ရွှေနေကြီး ဦးဘအုန်း အပေါ် စွဲချက်တင်ခဲ့ပြီးဖြစ်၏။ ရွှေနေကြီး ဦးဘအုန်းကလည်း ထိုစွဲချက်နှင့် ပတ်သက်၍ ထုချေခွင့်ရရှိပြီး ထုချေခဲ့ပြီးဖြစ်၏။

ရွှေနေကြီး ဦးဘအုန်းသည် တရားရုံးချုပ်မှ လိုအပ်သော အခွင့်မရဘဲ၊ အခြား လုပ်ငန်းများကို လုပ်ကိုင်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍၊ ၎င်းအပေါ် ရွှေနေကြီးများ ကောင်စီ ခုံရုံးက စွဲချက်တင်ထားခြင်း မရှိသဖြင့်၊ ၎င်းကလည်း ထုချေရန် အခွင့်အရေး မရရှိ ခဲ့သေးသည့်အတွက် ထိုအချက်နှင့် ပတ်သက်၍၊ မည်သို့မျှ ထည့်သွင်းဖော်ပြခြင်း မပြုလိုပေ။

အဆက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့် ရွှေနေကြီး ဦးဘအုန်း အပေါ်တွင် ရွှေနေများလုပ်ငန်း အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၃ (စ) အရ၊ အရေးယူ၍၊ အမှုတွဲ၌ ပေါ်လွင်

၁၉၆၃

လွှတ်တော်
ဗျေနေကြီး
ဦးဘအုန်းကိစ္စ။

သည့်အကြောင်းများနှင့် ဗျေနေကြီး ဦးဘအုန်း၏ ယခင်အခါနှင့် ယခုအခါ ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်မှုတို့ကိုထောက်ရှုပြီး၊ ၎င်းအား ဗျေနေလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ခြင်းမှ ချပ်တန့်ထားရန် မသိုအပ်ဘဲ နောင်အခါတွင် ဂုဏ်သရေရှိ ဗျေနေကြီးတယောက် အနေဖြင့် ပြုလုပ် ဆောင်ရွက်ရာတွင် ယခုကဲ့သို့သော စုပ်စဲ့ချက်များ ကင်းမဲ့အောင် ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်သွားရန် ၎င်းအားအထူးသတိပေးပြီး၊ ဤအမိန့်ကို ချမှတ်လိုက်သည်။

တရားမအယူခံ

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်းနှင့် တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်တို့ရှေ့တွင်

သည်စတိတ်အာဂရိကားချရယ်မာကင်တင်ဘုတ် (အယူခံတရားလို)

† ၁၉၆၃
ဇူလိုင်လ
၂၂ ရက်။

နှင့်

ဦးသာထိုန်နှင့် ၂ (အယူခံတရားခံ)*

အများအတွက် သယ်ယူပို့ဆောင်သူ (Common Carriers) တုံ့ကင်းပိုင်ရှင်အသင်းသည်ဖြစ်မဖြစ်။

အယူခံတရားလိုသည်၊ တုံ့ကင်းတခုနှစ်မြှုပ်၍ ဆန်အိတ်များ ဆုံးရှုံးသဖြင့်၊ အယူခံတရားခံ တုံ့ကင်းပိုင်ရှင်များအသင်းမှ လျော်ကြေးရရန် တရားစွဲဆိုရာ၊ ထိုအသင်းက ၎င်းသည် ပို့ဆောင် သယ်ယူသူ (Common Carrier) မဟုတ်ကြောင်းထုချေသည်။

အောက်ရုံးက Common Carrier ဖြစ်သည်ဟုဖြေဆို၍၊ အယူခံတရားလို၏ အမှုကို ပလပ်လိုက်သဖြင့်၊ အယူခံဝင်ရာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။Common Carrier ဆိုသည်မှာ Carriers Act ဥပဒေပုဒ်မ ၂ အရ၊ လူတဦးတယောက်သည် လူအားလုံးတို့အတွက် ခွဲခြားခြင်းမရှိဘဲ၊ ကုန်းလမ်းခရီးဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ရေလမ်းခရီးဖြင့်ဖြစ်စေ အခအရမ်းဖြင့် ပစ္စည်းများကို တနေရာမှ တနေရာသို့ ပို့ဆောင်သယ်ယူသူကို ဆိုလိုသည်။

၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားလွှတ်တော် ၁၃၈ နှင့် ၁၉၃၃ ခုနှစ်၊ ကလကတ္တားစီရင်ထုံး အတွဲ ၆၀၊ စာမျက်နှာ ၈၂၉ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ဤအမှုတွင်၊ ပုသိမ်မြို့ တုံ့ကင်းပိုင်ရှင်များအသင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်ကို ကြည့်ရှုသောအခါ၊ ၎င်းတို့သည် အယူခံတရားလို၏ အဖွဲ့မှ ဆန်အိတ်များကို လိုအပ်သည့်နေရာသို့ တရားမျှတစွာ သယ်ယူ ပို့ဆောင်ရန်ဖြစ်သည်ကို တွေ့မြင်ရသည်။

ထို့ကြောင့် ၎င်းတို့သည် တဦးချင်းအနေဖြင့် မူလက Common Carriers ဖြစ်စရာ ရှိသော်လည်း အသင်းကိုဖွဲ့စည်းပြီးသည့်အခါတွင်၊ အယူခံတရားလို အဖွဲ့၏ ဆန်အိတ်များကိုသာ လိုအပ်သည့်နေရာသို့ ပို့ဆောင်ရန်ဖြစ်သည်။ အခြေအနေအရ အခြားသူ (၀၊) အခြားအဖွဲ့တို့၏ ဆန်အိတ်များကို သယ်ယူပို့ဆောင်ရန်လည်း မရှိပေ။ အခြားအဖွဲ့များ၏ ကုန်ပစ္စည်းများကို သယ်ယ

---

* ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမပဌမအယူခံမှု အမှတ် ၉၉။

† ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၃ တွင် ပုသိမ်မြို့ ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးရုံးတော်၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

ခေဖြဝ
သည်စတိတ်
အာဂရိကားချ
ရယ်မာကင်တင်
ဘုတ်
နှင့်
ဦးသာထိုန့် ၂။

ပို့ဆောင်ခြင်းလည်း သက်သေခံချက်များကိုလည်း တင်ပြခြင်းမရှိ။ ၎င်းတို့သည် အယူခံတရားလို အဖွဲ့နှင့်ဆက်သွယ်၍ အခြားမည်သူနှင့်မျှ ဆက်သွယ်ခြင်းမပြုဟူ၍ ယူဆရန်ဖြစ်သည်။

သို့ဖြစ်၍ အယူခံတရားခံအသင်းသည် Common Carrier မဟုတ်ဘဲ၊ သာမန် Carriers ဖြစ်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆသည်။

သို့ဖြစ်၍ အောက်ရုံးစီရင်ချက်ကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဦးမျိုးခင်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဦးဘကျမ်း။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။ဤအယူခံမှုသည် ပုသိမ်မြို့၊ ခရိုင်တရားမရုံး ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၃ မှပေါ်ပေါက်၍လာ၏။ ထိုအမှုတွင် အယူခံတရားလို နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲသီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေး အဖဲ့က ဆန်အိတ်များကို သယ်ယူပို့ဆောင်ရန် အယူခံ တရားခံ ပုသိမ်မြို့၊ တုံကင်းပိုင်နှင်းများအသင်း ဥက္ကဋ္ဌ ဦးသာထိုန့် ကာလီဒတ်(စ်)ညီအစ်ကိုများတို့ထံမှ တုံကင်းများကို ပူးတွဲပါ ပဋိညာဉ်စာချုပ်များအရ၊ လအပိုင်းအခြား အားဖြင့်သော်၎င်း၊ နေ့အပိုင်းအခြား အားဖြင့်သော်၎င်း၊ ငှါးရမ်း ဆန်အိတ်များကို ဂိုဒေါင်များမှ ဆန်တင်သင်္ဘောပေါ်သို့ တင်ပို့ကြောင်း။ ၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၆ ရက်နေ့တွင် အယူခံတရားလိုက အယူခံတရားခံတို့ထံမှ တုံကင်း စီဘီ ၁၇ ကို ပူးတွဲပါပဋိညာဉ်ကဲ့သို့သော သဘောတူညီချက်များအရ ငှါးရမ်း အယူခံတရားခံတို့က ၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၇ ရက်နေ့တွင် ၎င်းတို့၏ စီဘီ ၁၇ ကို ဂိုဒေါင်တို့သည့်အခါ အယူခံတရားလိုက ၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၈ ရက်နေ့တွင် ဆန်အိတ်များကို စီဘီ ၁၇ ပေါ်သို့တင်ပြီး နံနက် ၁၀ နာရီ ၁၅ မိနစ်အချိန်၌ မြစ်လည်ဦးသော အက်(စ်)၊အက်(စ်)၊ မူနား သင်္ဘောပေါ်သို့ ဆန်အိတ်များကိုတင်ရန် ယူဆောင်သွားကာ သင်္ဘောနံဘေးတွင် ဆန်အိတ်များတင်ရန် ကပ်ထားလိုက်ကြောင်း။ သက်ဆိုင်ရာတို့က ဆန်အိတ်များကို သင်္ဘောပေါ်သို့တင်ရန် စီစဉ်၍နေကြစဉ် စီဘီ ၁၇ ထဲသို့ ရေဝင်ရာ အလုပ်သမားတို့က ရေကိုပက်ထုတ်သော်လည်း မနိုင်သဖြင့် စီဘီ ၁၇ ကိုဆန်အိတ်ပေါင်း ၁,၂၅၀ ဖြင့် ကြိုးဖြတ်ပြီး ရေထဲသို့ မြောလိုက်ရာ ၁၀ မိနစ်အတွင်း စီဘီ ၁၇ သည်ဆန်အိတ်များဖြင့် ရေထဲသို့ နစ်မြုပ်၍ သွားကြောင်း၊ အယူခံတရားခံတို့သည် ဆုံးရှုံးသော ဆန်အိတ်များအတွက် လျော်ကြေးငွေ ၃,၂,၁၆ ကျပ် ၉ ပြားတို့ပေးရန်ဖြစ်ကြောင်း ဖေါ်ပြစွဲဆို၏။

အယူခံတရားခံ (၁)က၊ အယူခံတရားလိုသည် စီဘီ ၁၇ ကို အယူခံတရားခံ (၂) ထံမှ ငှင်းမှတဆင့် ငှါးရမ်းခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ ထိုသို့ငှါးရာတွင် ပဋိညာဉ် မပြုလုပ်ကြောင်း ပုသိမ်မြို့၊ တုံကင်းများပိုင်ရှင် အသင်းသည် Common Carriers မဟုတ်သဖြင့်

၁၉၆၃

သည်စတိတ် အာဂရိကားချ ရယ်မောကင်တင် ဘုတ် နှင့် ဦးသာထိုန်နှင့် ၂။

လျော်ကြေးပေးရန် တာဝန် မရှိကြောင်း၊ ဖေါ်ပြထုချေ၍၊ အယူခံတရားခံ (၂)က၊ ၎င်းတို့၏ စီဘီ ၁၇ ကိုတုံကင်းပိုင်ရှင်များအသင်း၌ ထည့်သွင်းထားကြောင်း၊ ထိုတုံကင်းကို နေ့အပိုင်းအခြားဖြင့် ငှါးရမ်းလိုက်သဖြင့် ပဋိညာဉ် မရှိကြောင်း ၎င်းတို့သည် Common Carriers ဖြစ်ခဲ့သော် နို့ တစ်စာကို အချိန်မှီမပေးသဖြင့် စည်းကမ်း သတ်ရက်၊ လကျော်လွန်ပြီဖြစ်ကြောင်း၊ အဆိုပါတုံကင်းကို အယူခံတရားလို၏ လူစု တို့က သယ်ယူပို့ဆောင် ပြုလုပ်သဖြင့် ၎င်းတို့၏ ပေါ့ဆမှုကြောင့်သာ ယခုကဲ့သို့ ဖြစ်ရသည့်အတွက် ၎င်းတို့မှာ တာဝန်မရှိကြောင်း ဖေါ်ပြထုချေ၏။

အောက်ရုံးက ကောက်ချက် (၁၂)ချက်ထုတ်၍၊ သက်သေများကို စစ်ဆေးပြီး၊ ကောက်ချက်အမှတ် (၅)ကို အယူခံတရားခံတို့သည် Common Carriers ဖြစ်သည်ဟု ဖြေဆို၍၊ အယူခံတရားလို၏အမှုကို စရိတ်ဖြင့် ပလပ်လိုက်သဖြင့် အယူခံ တရားလိုက မကျေနပ်၍ ဤရုံးသို့ အယူခံဝင်သည်။

ဤအယူခံမှုတွင် စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရန် အဓိကအချက်များမှာ (၁) အယူခံတရား ခံတို့သည် Common Carriers ဖြစ်ပါသလား။ (၂) အယူခံတရားလို စွဲဆို သော အမှုသည် စည်းကမ်းသတ်နှစ် ကျော်လွန်ပါသလားဟူ၍ ဖြစ်၏။

ဒုတိယ ဆုံးဖြတ်ရန်အချက်နှင့် ပတ်သက်၍၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမ စောဒကမှု အမှတ် ၁ တွင်၊ "နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲသီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေး အဖွဲ့ သည်၊ ကာလ စည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေဇယား (၁)၊ အပိုဒ် ၁၄၉ တွင်၊ အကျုံးဝင်ပါသလား" ဟူ၍ ထောက်လှမ်း မေးမြန်းသော ပြဿနာကို အထူးတရားမ ခုံရုံးက ဥပဒေ အကိုး အကားများဖြင့် "နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲသီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေး အဖွဲ့သည်၊ ကာလ စည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ဇယား (၁)၊ အပိုဒ် ၁၄၉ တွင်၊ အကျုံးဝင်ကြောင်း ဖြေဆိုပြီး ဖြစ်သည့်အတွက်၊ အယူခံတရားလိုက အယူခံတရားခံတို့အား စွဲဆိုသော အမှုသည် စည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်ခြင်း မရှိသည်မှာ ကောင်းစွာ ပေါ်လွင်ထင်ရှား လျက်ရှိပေသည်။

ပဌမအချက်နှင့် ပတ်သက်၍၊ ဆုံးဖြတ်ရန်မှာ ပုသိမ်မြို့၊ တုံကင်းများပိုင်ရှင် အသင်းထံမှ ငှါးရမ်းသော တုံကင်းများသည် Common Carriers ဖြစ်ပါ သလား ဟူ၍ဖြစ်၏။ Common Carriers ဆိုသည်မှာ၊ Common Carriers ဥပဒေပုဒ်မ ၂ အရ၊ လူတဦးတယောက်သည် လူအားလုံးတို့အတွက် ခွဲခြားခြင်း မရှိဘဲ ကုန်းလမ်းခရီးဖြင့် ဖြစ်စေ၊ ရေလမ်းခရီးဖြင့် ဖြစ်စေ အခအရမ်းဖြင့် ပစ္စည်းများကို တနေရာမှတနေရာသို့ ပို့ဆောင်သယ်ယူလျှင် ထိုသူသည် Common Carriers ဖြစ်ပေသည်။

၁၉၆၃
သည်စတိတ်
အာဂရိကားချ
ရယ်မာကင်တင်
ဘုတ်
နှင့်
ဦးသာထိုန့်င့် ၂။

၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော် ၁၃၀ စီရင်ထုံးတွင် စင်တေမြို့၊ ရခိုင်တိုင်း သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး အဖွဲ့သည် Common Carriers ဖြစ်သည်ဟု ယခင်တရားလွှတ်တော်က ဆုံးဖြတ်ထား၏။ ထိုသို့ဆုံးဖြတ်ခြင်းမှာ—

" There is no denying of the fact that the State Agricultural Marketing Board is not the only client the Araken Carriers Syndicate has, and the latter does transportation work for every and anybody requiring their services."

ဟူ၍ ဖော်ပြသော သက်သေခံချက် ရှိသောကြောင့်ဖြစ်၏။

၁၉၃၃ ခုနှစ်၊ ကလကတ္တား စီရင်ထုံးအတွဲ ၆၀၊ စာမျက်နှာ ၈၂၉ တွင်—

" . . . . On those materials it is *prima facie* proved that the defendant carries on the business of a common carrier and that that is his vocation. The terms, which are binding upon him, require him and are designed to require him to give the benefit of his services to all persons who may require them, subject, of course, to his having reasonable ground in any particular case for refusal. That is his obligation under the license . . . . . There is certainly nothing to suggest that he can be carrying on his business contrary to the intention of the rules which require that the people, who carry on the business, shall carry it on for the benefit of all persons, who may require their services . . . . . "

ဟူ၍ ဖော်ပြဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်၏။

ဤအမှုတွင် တင်ပြသည့် သက်သေခံအမှတ် (၁) မှတ်တမ်းများအရ၊ ပုသိမ်မြို့ တိုက်ငးများ ပိုင်ရှင်တို့သည် အသင်းဖွဲ့စည်းရာတွင် ဖော်ပြသောဥပဒေချက်မှာ—

" . . . . . to unite all C.B. owners of Bassein and to distribute and allot the works in a fair, just and equitable manners in co-operation with the State Agricultural Marketing Board. as well as to place any legitimate grievances in a strong and effective manner before the said Board . . . .

Business.—This Syndicate shall carry the works of lighterage and transport of S.A.M. Board and other sources . . . . . Banking transaction shall be run with Local Bank and treasury . . . . . "

ဟူ၍ဖြစ်၏။ အဆိုပါရည်ရွယ်ချက်မှာ ၎င်းတို့သည် နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲသီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့မှ ဆန်အိတ်များကို လိုအပ်သည့်နေရာသို့ တရားမျှတစွာ သယ်ယူပို့ဆောင်

ရန်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ၎င်းတို့သည်တဦးချင်း အနေနှင့် မူလက Common Carriers ဖြစ်စရာမရှိသော်လည်း၊ အသင်းကို ဖွဲ့စည်းပြီးသည့်အခါတွင် ၎င်းတို့သည် နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲသီးနှံ ဈေးဝယ်ရေး အဖွဲ့၏ ဆန်အိတ်များကိုသာ လိုအပ်သည့်နေရာသို့ ပို့ဆောင်ရန်ဖြစ်၏။ အခြေအနေအရအားဖြင့်လည်း၊ နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲသီးနှံဈေးဝယ်ရေးအဖွဲ့၏ ဆန်အိတ်များအပြင်၊ အခြားသူ (၀၇) အခြားအဖွဲ့တို့၏ ဆန်အိတ်များကို သယ်ယူပို့ဆောင်ရန်လည်း မငို့ပေ။ ထိုမှတပါး ၎င်းတို့က နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲသီးနှံ ဈေးဝယ်ရေးအဖွဲ့မှ ဆန်အိတ်များအပြင်၊ အခြားဌာနမှ ကုန်ပစ္စည်းများကို သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းကို ပြုလုပ်ကြောင်း ဖေါ်ပြသော သက်သေခံချက်များကို တင်ပြစစ်ဆေးခြင်း မပြုခဲ့ပေ။ ထို့ကြောင့် ၎င်းတို့သည် နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲသီးနှံ ဈေးဝယ်ရေးအဖွဲ့ တခုနှင့်သာ ဆက်သွယ်၍ ၎င်း၏ဆန်အိတ်များကို သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းပြုပြီး အခြားမည်သူနှင့်မျှ ဆက်သွယ်ခြင်းမပြုဟု၍ ယူဆရန် ဖြစ်သဖြင့် ဤအမှုအကြောင်းခြင်းရာများသည် ဖေါ်ပြခဲ့သည့် ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော် ၁၃၀ စီရင်ထုံးနှင့် ကလကတ္တားစီရင်ထုံးအတွဲ ၆၀၊ စာမျက်နှာ ၈၇၉ တွင်၊ ရှိသော အမှုအကြောင်းခြင်းရာများနှင့် မတူ ကွဲပြားခြားနားသည်မှာ ကောင်းစွာပေါ်လွင်လျက် ရှိပေသည်။ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော် ၁၃၀ စီရင်ထုံးတွင် စစ်တွေမြို့၊ ရခိုင်တိုင်း သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး အဖွဲ့သည် နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲသီးနှံဈေးဝယ်ခရေးအဖွဲ့ တခုနှင့်သာမဟုတ်ဘဲ၊ အခြားသူများနှင့်လည်း ဆက်ဆံ၍ ပစ္စည်းများကို သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းကို ပြုလုပ်ကြောင်း ပေါ်လွင်ခြင်း မရှိချေ။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် အယူခံတရားခံတို့သည် Common Carriers မဟုတ်ဘဲ၊ သာမန် Carrier သာဖြစ်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆ၏။

၁၉၆၃

သည်စီးထိန်းအာဂရိကားချုပ်မာကင်တင်ဘုတ်နှင့် ဦးသာထိန်နှင့် ၂။

အောက်ရုံးက ကောက်ချက်အမှတ် ၁ မှ ၆ နှင့် ၁၁ တို့ကိုသာ ဖြေဆိုပြီး၊ ကျန်ကောက်ချက်အမှတ် ၇ မှ ၁၀ နှင့် ၁၂၊ ၁၃ တို့ကို ဖြေဆိုခြင်းမပြုခဲ့သဖြင့် ယခုအမှုကို အပြီးသတ်ဆုံးဖြတ်ရန် မဖြစ်နိုင်ပေ။

သို့ဖြစ်သောကြောင့် အောက်ရုံး ချမှတ်သော စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်ပြီး အမှုကိုတဖန် တရားမကျင့်ထုံး ကိုဥပဒေအမိန့် ၄၁၊ နည်း ၂၃ အရ၊ ပြန်လည်၍ ကျန်ကောက်ချက်များကိုဖြေဆိုပြီး ဥပဒေအရစီရင်ဆုံးဖြတ်စေရန်အတွက် မူလရုံးသို့ ပြန်လည်၍ ပေးပို့ရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ဤအယူခံမှုအတွက် တရားစရိတ်သည် အမှုအပြီးသတ် စီရင်ဆုံးဖြတ်သည့်အခါ ချမှတ်သော တရားစရိတ်ပေါ်တွင် တည်စေရမည်။

တရားမအယူခံ

တရားသူကြီး ဦးစံမောင်နှင့် တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင် တို့ရှေ့တွင်

† ၁၉၆၃
ဇူလိုင်လ
၉ ရက်။

အေ၊ စီ၊ အခွန် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ပစ္စည်းထိန်းမင်းကြီး (အယူခံတရားခံ)*

အင်ဆော်လဝင်စီနည်းဥပဒေ ၁၅၁၊ အမြတ်တော်ကြေးငွေများ မပေးသဖြင့်၊ ဖမ်းဆီးရန်ဝါရမ်း ကာကွယ်သည့်အမိန့် (Protection Order) ထုတ်ဆင့်ပေးရန်ကိစ္စ။

အယူခံတရားလိုသည်၊ အင်ဆော်လဝင်စီ (လူမဲ့အဖြစ်) သတ်မှတ်ခြင်းခံရပြီးသူဖြစ်လေသည်။ လူမဲ့အဖြစ် လျှောက်ထားခြင်းမှာလည်း အမြတ်တော်ကြေးနှင့် အထွေထွေရောင်းခွန်တော် အပါအဝင် ကြေးမြီများ မပေးဆပ်နိုင်သဖြင့် လျှောက်ထားခြင်းဖြစ်သည်။

ၚင်းနောက် အမြတ်တော်ကြေးဌာနမှ အမြတ်တော်ကြေးမပေးသဖြင့် ဖမ်းဆီးရန် ဝါရမ်း ထုတ်သဖြင့်၊ ရန်ကုန်အင်ဆော်လဝင်စီ နည်းဥပဒေ ၁၅၁ အရ၊ ကာကွယ်သည့်အမိန့် (Protection Order) ထုတ်ဆင့်ပေးရန် လျှောက်ထားရာ၊ လူမဲ့ပိုင်ပစ္စည်းထိမ်းဝန်က ကန့်ကွက်သဖြင့် တရားရုံးချုပ်က လျှောက်လွှာကိုပယ်လိုက်သည်။

ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်သဖြင့် ပုဒ်မ ၇ (ခ) အရ၊ အယူခံတင်သွင်းရာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။နိုင်ငံတော်အစိုးရသို့ ပေးရန်ရှိသည့် ကြေးမြီများအတွက် ကာကွယ်မိန့် နိုင်ခွင့်မရှိဟု မူလရုံးတော်မှ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ခြင်းမှာ ဥပဒေအရ ပြဋ္ဌာန်းချက်ဖြစ်သည်။

The Collector of Akyab v. *Paw Tun U and one*, 5 Rangoon, p. 806; *L. Hok*e *Sein* v. *The Controller of Rents for the City of Rangoon and one*, (1949) B.L.R., p. 160 (S.C.) တို့ကိုရည်ညွှန်း၍ ခွဲခြားရှင်းလင်းသည်။

Aswini Kumar Pramanik Petitioner v. *Dominon of India through the Certificate Officer* တို့ကို ရည်ညွှန်း၍ ခွဲခြားရှင်းလင်းသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။မစ္စတာ၁၊ ဂျီ၊ အင်၊ ဘနာဂျီ။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဦးဟုတ်စိန်။

---

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေအယူခံမှုအမှတ် ၄၇။

† ၁၂၅၉ ခုနှစ်၊ အင်ဆော်လဝင်စီမှုအမှတ် ၅ တွင် ဤတရားရုံးချုပ် (မူလဘက်) ရုံးတော်၏ ချမှတ်သောအမိန့်ကို အယူခံဝင်မှု။

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်။ ။ယခုအယူခံမှုမှာ၊ရန်ကုန်မြို့၊တရားရုံးချုပ်၊ ၁၉၅၉ ခု၊ လူမဲ့ အဖြစ် ခံယူမှု (အင်ဆော်သင်္ဘောင်စီမှု) အမှတ် ၅ တွင်၊ ၁၉၅၉ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၁၀ ရက်နေ့က၊ အင်ဆော်လဝင် **(လူမဲ့အဖြစ်) သတ်မှတ်ခြင်း ခံရပြီးသူ**၊ လျှောက်ထားသူ အာမက်၊ ကာဆင် အခွန်က၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ သြဂုတ်လ ၂၃ ရက် နေ့က၊ ၎င်း အား အမြဲတော်ကြေး ငွေနှမှ၊ အမြဲတော်ကြေး ငွေများ မပေးသဖြင့် ဘဏ်ဆီး အာဏာဥ ချထားခန်၊ ဝရမ်း ထုတ်ဆင့် ပါသဖြင့်၊ ရန်ကုန်မြို့၊ တရားရုံးချုပ်၊ အင်ဆော် လဝင်စီ နည်းဥပဒေ ၁၅ အရ၊ ကာကွယ်သည့် အမိန့် (**Protection order**) ထုတ်ဆင့် ပေးပါရန်၊ လျှောက်ထားသည်ကို၊ လူမဲ့ပိုင် ပစ္စည်းထိမ်းဝန်က၊ ကန့်ကွက် သဖြင့်၊ ကြားနာပြီး၊ ၁၉၆၂ ခု၊အောက်တိုဘာလ ၂၅ ရက် နေ့စွဲပါ အမိန့် အရ၊ လျှောက်သွာကို ပယ်သိုက်သဖြင့်၊ မကျေနပ်၍၊ ပုဒ်မ ၇ (ခ) အရ၊ အယူခံ တင်သွင်း သည့် အမှု ဖြစ်ပေသည်။

ဇူလိုင် ၁၉၆၃

အော်စီ၊အခွန် နှင့် ပစ္စည်းထိန်း မင်းကြီး။

ထိုသို့ လျှောက်ထား အယူခံ တင်သွင်းရာဝယ်၊ အယူခံ တရားလိုက ဖော်ပြသည်မှာ လူမဲ့ အဖြစ် လျှောက်ထားရခြင်းမှာ၊ အမြတ်တော်ကြေးနှင့် အထွေထွေ ရောင်းခွန် တော် အပါ အဝင် ကြွေးမြီများ မပေးဆပ်နိုင်သဖြင့် လျှောက်ထားခဲ့ခြင်း ဖြစ်ရာ၊ ရန်ကုန်မြို့၊ အင်ဆော်လဝင်စီ ဥပဒေ **ပုဒ်မ** ၂၅ မှာ၊ နိုင်ငံတော် အစိုးရသို့ **ပေးရန် ရှိသည့် ကြွေးမြီများနှင့် အခြား** ကြွေးမြီများကို ခြားနား **သတ်မှတ်ခြင်း မပြု**။ ဥပဒေက ထိုသို့ နိုင်ငံတော် အစိုးရနှင့် ပတ်သက်သည့် ကြွေးမြီများ အတွက်၊ ကာကွယ် မိန့် မပေးနိုင်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်း မရှိ ပါသဖြင့်၊ အင်ဆော်လဝင်စီ ရုံးတော်မှ ချမှတ်ခဲ့ သည့် အမိန့်မှာ ဥပဒေ အရ၊ မှားယွင်း လက်ခံရန် မဖြစ်သောကြောင့် ပယ်ဖျက်ပြီး၊ လျှောက်ထားသူ တောင်းဆိုသည့် ကာကွယ်မိန့် တရပ် ချမှတ်ပေးပါရန် လျှောက်ထား လေသည်။

အယူခံ တရားခံ ဖြစ်သူ၊ လူမဲ့ပိုင် ပစ္စည်းထိန်း ဝန်ကမူ၊ ယခု အမှုတွင်၊ အမြတ် တော်ကြေး မင်းကြီးနှင့် အထွေထွေ ရောင်းခွန်တော် မင်းကြီးတို့ အားလည်း အယူခံ တရားခံများ အဖြစ် ထည့်သွင်းသင့်ကြောင်း ဖော်ပြ၍ လူမဲ့ဖြစ်သူ၊ အယူခံ တရားလိုသည်၊ ရန်ကုန် အင်ဆော်လဝင်စီ **ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၅ (၃)** လို အပ်ချက် အရ၊ စာချုပ် စာအုပ်များ တင်သွင်းရန်၊ ပျက်ကွက်သည့်ပြင်၊ ပစ္စည်းများ ထိန်ချန်သည့် အတွက်၊ ပစ္စည်းထိမ်းဝန်က၊ ပုဒ်မ ၁၀၃ အရ၊ အရေးယူရန်၊ ရုံးတော်သို့ လျှောက် ထားရသည့် အတွက်၊ အယူခံ တရားလိုအား၊ ပုဒ်မ ၂၅ အရ၊ ကာကွယ်မိန့် လျှောက် ထားနိုင်ရန် ထောက်ခံသည့် လက်မှတ်ကို ပေးရန် ငြင်းဆိုခဲ့ရသည် တကြောင်း၊ နိုင်ငံတော် အစိုးရသို့ ပေးရန်ရှိသည့် အမြတ်တော်ကြေး ကြွေးမြီ အတွက်လည်း ရုံးတော်မှ အယူခံ တရားလိုအား၊ လွတ်ငြိမ်းခွင့် မပြုနိုင်ပါ သဖြင့်၊ အယူခံ တရားလို

၁၉၆၃

ဆေးစီးအခွန်နှင့် ပဋ္ဌေးထိန်းမင်းကြီး။

သည်။ ထိုကြွေးမြီ အတွက်၊ ကာကွယ်မိန့် မရထိုက်ပါဟု ကန့်ကွက်လေသည်။ **အထက်ပါ ကန့်ကွက်ချက် အရ၊ အမြတ်တော်နှင့် အထွေထွေ ရောင်းခွန်တော်** ကြွေးမြီများ ပေးရန် ရှိကြောင်း၊ အယူခံ တရားလိုက၊ မငြင်းဆိုနိုင်ရကား၊ ၎င်း မင်းကြီးထံ နို့တစ် ထုတ်ဆင့်ရန် လိုအပ်မည် မဟုတ်ကြောင်းကို၊ ကျွန်ုပ်တို့ ယခင်က အဆုံးအဖြတ်ပေးခဲ့လေသည်။ ရန်ကုန် အင်ဆော်လဝင်စီ ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၅ (၄) နှင့် တရားသူတော် အင်ဆော်လဝင်စီ နည်းဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၅၂ အရ။ ပစ္စည်းထိန်းဝန်ကြီး လက်မှတ် ပေးရန် ငြင်းဆိုခဲ့သည်နှင့် ပတ်သက်၍မူ၊ အယူခံ တရားလို၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက၊ ထိုလက်မှတ် ပါရှိသော်၊ လျော်ကထား သူသည်။ ကာကွယ်မိန့်ကို ရယူခွင့် ရှိကြောင်း ယူဆ နိုင်ရုံသာ ရှိ၍၊ လက်မှတ် မရရှိက၊ ကာကွယ်မိန့်ကို မရနိုင်ဟု ဥပဒေ တားမြစ်ချက် မရှိကြောင်း၊ လျော်ကထား၍၊ မူလ ရုံးတော်မှ ***The Collector of Akyab*** v. ***Paw Tun U and one*** (1) စီရင်ထုံးပေါ် မှီငြမ်း ပြုပြီး၊ အယူခံ တရားလို၏ လျော်ကန်သာကို၊ ပယ်ခဲ့ခြင်းမှာ၊ ထိုအမှုဖြစ် အကြောင်း အရာနှင့် ယခု အမှုတို့မှာ ကွာခြား နေပါသဖြင့်၊ မူလ ရုံးတော်မှ အယူခံတရားလို ကာကွယ်မိန့် တောင်းဆိုခြင်းမှာ နိုင်ငံတော် အစိုးရ အား၊ ပေးဆပ်ရန်ရှိသည့် အမြတ်တော် ကြွေးများ အတွက် ဖြစ်ရာ၊ ထိုကြွေးအတွက်၊ အင်ဆော်လဝင်စီရုံးမှ၊ လွတ်ငြိမ်းခွင့်သော်၎င်း၊ ကာကွယ်မိန့်သော်၎င်း မပေးနိုင်ဟု ယူဆ ဆုံးဖြတ်ခြင်းမှာ၊ မှားယွင်း နေပါသည်ဟု ပြဆိုရာဝယ် ***Aswini Kumar Pramanik Petitioner*** v. ***Dominon of India, through the Certificate Officer*** (2) စီရင်ထုံးတွင်၊ အောက်ပါ ဖော်ပြချက်တို့ကို၊ ကိုးကားလေသည်။

> "A protection order under S. 31, Provincial Insolvency Act may apply either to all the insolvents' debts or to some of them. It draws no distinction between classes of debts, that is, debts due to the State or Corporation or Municipalities or private persons. Section 31 does not impose any obligation whatsoever on the State. Certain creditors are by law given a right in certain circumstances to have an unfortunate debtor imprisoned for failure to pay his debt. It is a form of execution recognised by the Code of Civil Procedure. The State can take advantage of these provisions and the fact that a protection order might be made is not an obligation imposed on the State. All that the section provides is that the rights of creditors to imprison a debtor may be curtailed if the

(1) 5 Rangoon, p. 806. (2) A.I.R. (1952) Calcutta, .251,p

debtor has been adjudicated insolvent. That being so, S. 31 must be held to apply to State debts."

၁၉၆၃
——
အေ၊စီ၊အာခွန်
နှင့်
ပစ္စည်းထိန်း
မင်းကြီး။

သို့သော် ၎င်းစီရင်ထုံးကို၊ သေချာစွာ လေ့လာသော် ပုဒ်မ ၃၁ နှင့် ပတ်သက်၍၊ ကာကွယ်မိန့်မှာ၊ လူမဲ့၏ ကြွေးမြီ အားလုံး၊ သို့မဟုတ် တစိတ် တဒေသ အတွက်၊ ပေးနိုင်သည်ဟုသာပါရှိ၍၊ ကြွေးမြီ အမျိုး အစား ခွဲခြားခြင်း မပြု သဖြင့်၊ကျယ်ဝန်း နေသောကြောင့်၊ နိုင်ငံတော် အစိုးရသို့ ပေးချန် ရှိသည့် ကြွေးမြီများလည်း၊ အကျုံး ဝင်ပေ သည်ဟု ယူဆ သင့်ကြောင်း၊ သျှောက် ထားသူ၏ ပညာရှိ ရှေနေကြီး ၏ လျှောက်ထားချက်ကို လက်ခံ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရပေ သည်၊ သို့ဖြစ်ရကား၊ ထိုကဲ့သို့ ဥပဒေ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ကောက်ယူခြင်းမှာ၊ ဥပဒေပါ စာသားများကို ပါဝင်သည့် အတိုင်း၊ တိကျ မှန်ကန်စွာ အဓိပ္ပါယ် ကောက်ယူခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ယူဆနိုင်ရန် ခဲယဉ်း သဖြင့်၊ ကျွန်ုပ်တို့ သဘော တူညီလျက် ခံနိုင်စွမ်း မရှိပေ၊ အဘယ် ကြောင့် ဆိုသော်၊ ယင်းကဲ့သို့ ဥပဒေတွင်၊ ထည့်သွင်း ထားခြင်း မရှိသည့် စကားများကို၊ လိုအပ်ကြောင်း ထင်ရှား ပေါ်လွင်ခြင်း မရှိဘဲ၊ ထည့်သွင်း ကောက်ယူခြင်း မပြု သင့်ကြောင်းကို၊ ယခင် တရား လွှတ်တော်ချုပ်က၊ ***L. Hoke Sein*** v. ***The Controller of Rents for the City of Rangoon and one*** (3) စီရင်ထုံး စာမျက်နှာ ၁၆၄ တွင် အောက်ပါ အတိုင်း ပြဆိုထားသောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။

"It is a strong thing to read into an Act of Parliament words which are not there and, in the absence of clear necessity, it is a wrong thing to do."

ထို့ကြောင့်ပင်၊ မူလ ရုံးတော်မှ ရည်ညွှန်းခဲ့သည့် ***The Collector of Akyab*** v. ***Paw Tun U and one*** (1) စီရင်ထုံး စာမျက်နှာ ၈၁၀ တွင်

"The Crown is not reached except by express words or by necessary implication in any case where it would be ousted of an existing prerogative or interest. It is presumed that the legislature does not intend to deprive the Coown of any prerogative, right, or property unless it expresses its intention to do so in explicit terms or makes the inference irresistible."

ပြဆိုချက်သည်သာလျှင်၊ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် ကိုက်ညီမှန်ကန်သည်ဟု၊ကျွန်ုပ်တို့ လက်ခံ ရပေမည်။ ထိုသို့ ယူဆသင့်ကြောင်းကိုလည်း၊ ယင်း စီရင်ထုံးပါ ပြဆိုချက်များ

(3) (1949) B.L.R., p. 160 (S.C.)

၁၉၆၃

အေ၊စီ၊အခွန်နှင့် ပစ္စည်းထိန်းမင်းကြီး။

သည် အနှစ် ၄၀ ခန့် ကြာမြင့် ခဲ့သော်ငြားလည်း **ယခုတိုင် နေဂက်ထပ် မည်သည့် ဖြတ်ထုံးကမှ ဖုံးလွှမ်းခြင်း၊ သို့မဟုတ် ဖြည့်စွက် ပြင်ဆင် မလိုက်နာခြင်း** မရှိခဲ့သည် ကပင်၊ ထိုဝိရင်ထုံးပါ ဆုံးဖြတ်ချက်များမှာ တိကျ မှန်ကန်ကြောင်း ပြသနေသော ကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။

ထို့ကြောင့် လူမဲ့ တယောက်သည်၊ နိုင်ငံတော် အစိုးရသို့ ပေးရန် ရှိသည့် ကြွေးမြီ များ အတွက်၊ **ကာကွယ်မိန့် ရနိုင်ခွင့် မရှိဟု**၊ မူလ ရုံးတော်မှ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ခြင်းမှာ ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက် အရ၊ ဖြစ်သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ လက်ခံ အတည်ပြုရမည် ဖြစ်သော ကြောင့်၊ ထိုအမိန့်တွင် ဝင်ရောက် စွက်ဖက်ရန် အကြောင်း မည်သို့မျှ မတွေ့ရှိရသဖြင့်၊ ယခု အယူခံမှုကို၊ ပလပ် ရပေမည်။

ဖေါ်ပြပါ အခကြောင်းများကြောင့်၊ ယခု အယူခံမှုကို၊ စရိတ်နှင့် ပလပ်လိုက် သည်။

ပညာရှိ ရွှေနေကြီး စရိတ် အဖြစ်၊ ကျပ် ၃၄ သတ်မှတ် သည်။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း ရှေ့တွင်

ဦးကျော်ထူး (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ဦးအာလီ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူ)*

၁၉၆၃ †
ဇူလိုင်လ
၁၃ ရက်

ရာဇဝတ်မှုကိုပယ်ဖျက်ခြင်း၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၀၆ အရ စွဲဆိုသည့်အမှု၊ အမှုသည်အတွက် ပေးရန်ငွေကို ရှေ့နေခအဖြစ် ယူထားသောရှေ့နေ၊ ထိုပုဒ်မအရ ပြစ်မှုကျူးလွန် မလွန်။

လျှောက်ထားခံရသူသည်၊ လျှောက်ထားသူ၏အမှုသည်တဦးဖြစ်ပြီး၊ ၎င်းအတွက် ပေးရန်ငွေကို အခြားသူတဦးက လျှောက်ထားသူမှတဆင့် ပေးလိုက်ရာ၊ လျှောက်ထားသူက ၎င်းအတွက်လိုက်ပါဆောင်ရွက်သော ရှေ့နေခမျှားနှင့် ခုနှိမ်ရန် ယူထားလိုက်လေသည်။

ထိုအခါ လျှောက်ထားခံရသူက လျှောက်ထားသူအပေါ် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၀၆ အရ၊ တရားစွဲဆိုရာ အောက်ရုံးက စွဲဆိုသည့်အတိုင်း အရေးယူရန် လျှောက်ထားသူအား ရုံးသို့လာရန် သမ္မာန်စာထုတ်ဆင့်လိုက်၏။

လျှောက်ထားသူက အရေးယူသောအမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ရန် တရားရုံးချုပ်သို့ လျှောက်ထားရာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။လျှောက်ထားသူက ၎င်းယူထားသောငွေကို ၎င်းလိုက်ပါဆောင်ရွက်သည့် ရှေ့နေခနှင့် ခုနှိမ်လိုက်ပြီဟု ပြောထားရာ၊ ၎င်းရသင့်ရထိုက်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆသော သဘောဖြင့် ယူထားခြင်းဖြစ်သည့်အတွက်၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၀၆ အရ၊ ပြစ်မှုကို ဆံသယကင်းရှင်းစွာဖြင့် ကျူးလွန်သည်ဟုမဆိုသာပေ။

အေ၊အိုင်၊အာ(ရ)၊ ၁၉၂၄ ခုနှစ်၊ ပတ်တနာ ၇၉၇ စီရင်ထုံးကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။

ထို့ပြင် ဤအမှုသည် တရားမကြောင်းအရ၊ ဆုံးဖြတ်ရန်သာ ဖြစ်သောအမှုဖြစ်၍ ဤအမှုမျိုးကို တရားမရုံးကသာ ဆုံးဖြတ်ရန်ဖြစ်သည်။

အေ၊အိုင်၊အာ(ရ)၊ ၁၉၅၀၊ အာသန် ၂၀၂ အရကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။

ထို့ကြောင့် စွဲဆိုသောအမှုကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဦးမွန်စံလှိုင်

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။မလာ

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၈၄ (ခ) ။

† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၂၄ တွင်၊ ချမှတ်သော ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၆ ရက်နေ့စွဲပါ၊ မြိတ်မြို့၊ ပဌမရာဘက်ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏အမိန့်ကို ပြန်၍ဆင်ခြင်မှု။

၁၉၆၃

ဦးကျော်ထူး နှင့် ဦးအာလီ။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။လျှောက်ထား ခံရသူ ဦးအာလီက၊ လျှောက်ထားသူ ဦးကျော်ထူး အား၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၄၀၆ အရ တရားစွဲဆိုရာ၊ မြိတ်မြို့၊ ပဌမ ရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးက၊ ထိုသို့ စွဲဆိုသည့် အတိုင်း၊ အရေးယူ၍၊ လျှောက်ထားသူ ဦးကျော်ထူး အား၊ ရုံးသို့ လာရောက်ရန်၊ သမ္မာန်စာ ထုတ်ဆင့် လိုက်၏။ လျှောက်ထားသူ ဦးကျော်ထူးက၊ ရုံးသို့ သွား၍၊ လိုအပ်သော ခံဝန်ကို ချုပ်ဆိုပြီး၊ ဤရုံးသို့ ၎င်း အပေါ်၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၄၀၆ အရ၊ အရေးယူသော အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ပေးရန် လျှောက်ထား၏။

လျှောက်ထား ခံရသူ ဦးအာလီက၊ ဤရုံးသို့ ၁၉၆၃ ခု၊ မေလ ၁၃ ရက်နေ့တွင်၊ အောက်ရုံး အရေးယူ ထားသော အမိန့်ကို၊ ပယ်ဖျက်ပေးရန် မသင့်ကြောင်း လျှောက်ထား ကန့်ကွက်၏။

အမှု တခုလုံးကို ခြုံ၍ ကြည့်သည့် အခါ၊ လျှောက်ထား ခံရသူ ဦးအာလီ အတွက်၊ လျှောက်ထားသူ ဦးကျော်ထူးက၊ ရှေ့နေ တယောက် အနေဖြင့်၊ အမှုများ လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်ခြင်း ပြုကြောင်း၊ အမှုသည် ဦးဂွမ်ရှိန်က၊ ဦးအာလီ အား၊ပေးရန် ရှိသော လျော်ကြေး ငွေ ကျပ် ၂,၀၀၀ ကို၊ လျှောက်ထားသူ ဦးကျော်ထူး မှ တဆင့်၊ လက်ဆင့်ကမ်းရန် ပေးလိုက်ကြောင်း၊ လျှောက်ထားသူ ဦးကျော်ထူးက၊ ဦးဂွမ်ရှိန် ထံမှ ရရှိသော ငွေ ကျပ် ၂,၀၀၀ ကို၊ လျှောက် ထားခံရသူ ဦးအာလီ အား၊ မပေးဘဲ၊ ၎င်း အတွက်၊ လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်ပေးရသည့် ရှေ့နေခမျာနှင့် ခုနှိမ်ရန်၊ ယူထားလိုက်ကြောင်း ပေါ်လွင်သည်ကို တွေ့ရသည်။ ထို့ကြောင့်၊ စဉ်းစားရန် အဓိက အချက်မှာ လျှောက် ထားသူ ဦးကျော်ထူး သည်၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၄၀၆ အရ၊ ပြစ်မှုကို၊ ကျူးလွန် ပါသလားဟူ၍ ဖြစ်၏။

အေးအိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၂၄၊ ပတ်တနာ ၇၉၇ (၁) စီရင် ထုံးတွင်၊ ရာဇဝတ် တရားသူကြီး သည်။ ရာဇဝတ် ကျင့်ထုံး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၀၂ အရ၊ ရဲဘက်မှ စုံစမ်းသော စစ်ချက်တို့ကို၊ ကြည့်ရှု နိုင်ခွင့် ရှိသည်ဟု ဆုံးဖြတ်ထားချက် အရ၊ ဤအမှုတွင်၊ စုံစမ်း စစ်ဆေးချက်တို့ကို၊ ကြည့်ရှုလျှင်၊ လျှောက်ထား ခံရသူ ဦးအာလီ ၏သား၊ မောင်တင်လှက၊ လျှောက်ထားသူ ဦးကျော်ထူး သည်၊ ၎င်း၏ ဖခင် ဦးအာလီ အတွက်၊ အမှု ၃ မှုတွင် ရှေ့နေ အခမဲ့ လိုက်ပေးကြောင်း ထွက်ဆိုပြီး၊ လျှောက်ထားသူ ဦးကျော်ထူးက၊ ဦးဂွမ်ရှိန် ထံမှ ရရှိသော ငွေ ကျပ် ၂,၀၀၀ ကို၊ ၎င်း လိုက်ပါ ဆောင်ရွက်ပေးသည့် ရှေ့နေခနှင့် ခုနှိမ်လိုက်ပြီဟု ပြောကြောင်း ထွက်ဆို သဖြင့်၊ လျှောက် ထားသူ ဦးကျော်ထူးသည်၊ **အေးအိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၂၄၊ နက်ပူ ၄၇** (၂) စီရင် ထုံးအရ၊ ဦးဂွမ်ရှိန်

(၁) အေးအိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၂၄၊ ပတ်တနာ ၇၉၇။

(၂) အေးအိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၂၄၊ နက်ပူ ၄၇။

ထိမှ ရင့်သော ငွေ ကျပ် ၂,၀၀၀ ကို၊ ၎င်း ရသင့် ရထိုက်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆ သော သဘောဖြင့်၊ ယူထားခြင်း ဖြစ်သည့် အတွက်၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၄၀၆ အရ၊ ပြစ်မှုကို သံသယ ကင်းနှင့်းမှုဖြင့်၊ ကျူးလွန်သည်ဟု မဆိုသာပေ။ **အေးအိုင်၊အာ(ရ်) ၁၉၂၄၊ ကလကတ္တား ၉၀၈ (၃)** (စီရင်ထုံးကိုလည်း ကြည့်ရှုပါ)၊ ထို့ပြင်၊ ဤအမှုသည် လျောက်ထား ခံရသူ ဦးအာလီက၊ လျောက်ထားသူ ဦးကျော်ထူး သည် ၎င်းအား၊ ငွေ ကျပ် ၂,၀၀၀ ကို မပေး သဖြင့် စွဲဆိုသော အမှု ဖြစ်သည့်ပြင်၊ လျောက်ထားသူ ဦးကျော် ထူးကလည်း၊ ထိုငွေကို ရွေ့နေခနှင့် ခုနှိမ်ရန် ယူထားခြင်း ဖြစ်သဖြင့်၊ တရားမ ကြောင်းအရ၊ ဆုံးဖြတ်ရန်သာ ဖြစ်သောကြောင့် **အေးအိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၀ အာသန် ၂၀၂ (၄)** စီရင်ထုံးအရ၊ ဤအမှုမျိုးကို၊ တရားမ ရုံးကသာ ဆုံးဖြတ်ရန် ဖြစ်ပေသည်။

ဤရုံးက **အေးအိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၃၊ ရန်ကုန် ၂၉၇ (၅)** စီရင် ထုံးနှင့် **၁၉၄၁ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန် ၅၉၉ (၆)** စီရင် ထုံးတို့အရ၊ မပြီးပြတ်သေးဘဲ စစ်ဆေးနေဆဲ ဖြစ်သော အမှု များကိုပယ်ဖျက်ခြင်းဖြင့်၊ ဝင်ရောက် စွက်ဖက်ခြင်း မပြုလုပ်လိုသော်လည်း၊ ဤအမှုတွင်၊ အထက် ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ ဝင်ရောက် စွက်ဖက်ခြင်း မပြုလုပ်ဘဲ မနေသာ သောကြောင့် ဝင်ရောက် စွပ်ဖက်ရပေမည်။

သို့ဖြစ်သောကြောင့်၊ မြိတ်မြို့၊ ပဌမ ရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှု အမှတ် ၂၄ တွင်၊ လျောက်ထား ခံရသူ ဦးအာလီက၊ လျောက်ထား သူ ဦးကျော်ထူး အပေါ် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၄၀၆ အရ၊ စွဲဆိုသော အမှုကို၊ ပယ်ဖျက် ရန်အမိန့် ချမှတ်လိုက်သည်။

၁၉၆၃
—
ဦးကျော်ထူး
နှင့်
ဦးအာလီ။

---

(၃) အေးအိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၂၄ ကလကတ္တား၊ ၉၀၈။
(၄) အေးအိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၀၊ အာသန်၊ ၂၀၂။
(၅) အေးအိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၃ ၊ရန်ကုန်၊ ၂၉၇။
(၆) ၁၉၄၁ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်၊ ၅၉၉။

တရားမ အယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး၊ တရားသူကြီး ဦးစံမောင်နှင့် တရားသူကြီး ဦးကျော်ဇံဦးတို့ရှေ့တွင်

၁၃၉၆ ခု

ဇူလိုင်လ ၁၈ ရက်။

ဦးစံဝင်း (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ဦးဘညွန့် (အယူခံတရားခံ)*

အစုစပ်ဖျက်သိမ်းခြင်း။ အစုစပ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ (၇)၊ အစုရှင်တဦးဦးက ဖျက်သိမ်းနိုင်သော အစုစပ်မျိုး (Partnership at will) မည်သည့်အခါဖြစ်ခြင်း။

အယူခံတရားလိုသည်၊ ဦးလှမောင်ဆိုသူနှင့် အစုစပ်လုပ်ငန်းကို မှတ်ပုံတင်စာချုပ်ဖြင့် ပူးလုပ်ခဲ့လေသည်။ ၎င်းစာချုပ်တွင် အစုရှင်ဝင်နှစ်ဦး၏ သဘောအတိုင်း ရပ်စဲနိုင်ပေမည်ဟု ပါရှိသည့်အပြင် အစုရှင်တဦး နှတ်ထွက်လိုလျှင် သုံးလကြိုတင်၍ အကြောင်းကြားရမည်ဟူ၍လည်း ပါရှိလေသည်။ ၎င်းနောက် ဦးလှမောင်သည်၊ အယူခံတရားခံအား ကိုယ်စားလည်လွှဲစာပေး၏။ ထိုနောက် အယူခံတရားခံအား၊ မိမိ၏အစုစပ်ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ကို မှတ်ပုံတင်စာချုပ်ဖြင့် လွှဲပြောင်းရောင်းချလိုက်လေသည်။

၎င်းနောက် အယူခံတရားခံသည်၊ အစုစပ်ကို ဖျက်သိမ်းမည်ဖြစ်ကြောင်း အယူခံတရားလိုအား နို့တစ်စာပေးပို့ပြီး၊ အစုစပ်မှာ ဖျက်သိမ်းပြီးဖြစ်ကြောင်း ကျေညာစေရန် နှင့် စာရင်းရှင်းရန် အမှုစွဲဆိုလေသည်။

အောက်ရုံးများက အယူခံတရားခံအား ဒီကရီချပေးသည်ကို မကျေနပ်၍၊ နောက်ဆုံးတရားစီရင်ရေးဥပဒေပုဒ်မ (၆) အရ၊ အယူခံဝင်ရာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။(၁) ပဋမဥပဒေအချက်မှာ၊ ပဋိညာဉ်စာချုပ်ကို အစုရှင်နှစ်ဦး၏ သဘောအတိုင်း ရပ်စဲနိုင်စေရမည်ဟုပါရှိရာ၊ အစုရှင်တဦးဦးက မိမိသဘောအတိုင်း ဖျက်သိမ်းနိုင်သော အစုစပ်မျိုး (Partnership at will) ဟုတ်မဟုတ်ပင် ဖြစ်လေသည်။

အစုစပ်စာချုပ်တွင် အစုစပ်လုပ်ငန်းကို နှစ်ကာလအပိုင်းအခြားနှင့် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ရန် သတ်မှတ်ထားခြင်းမရှိခဲ့။ ယင်းအစုစပ်ကို မည်သည့်အခြေအနေမျှားဌ ဖျက်သိမ်းမည်ဟူ၍လည်း သတ်မှတ်ထားသည်ကို မတွေ့ရခဲ့။ စာချုပ်တွင်ပါရှိသော အစုရှင်များသည်၊ အစုစပ်ကို သဘောအတိုင်း ရပ်စဲစေနိုင်ရမည်ဟူသော စည်းကမ်းချက်သည် (Partnership at will) ကို မြန်မာဘာသာဖြင့် ပြန်ဆိုထားသော စည်းကမ်းချက်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရန် အကြောင်းရှိသည်။ အစုရှင်နှစ်ဦးသဘောတူမှသာလျှင် အစုစပ်ကို ဖျက်သိမ်းနိုင်သည်ဟု သတ်မှတ်ထားခြင်း မရှိခဲ့။ ထိုသို့ထင်ရှားစေသည်မှာ စာချုပ်နောက်ပိုင်းတွင် အစုရှင်တဦးဦး နှတ်ထွက်လိုလျှင်၊ သုံးလကြိုတင်

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ အခွင့်ထူးတရားမအယူခံမှုအမှတ် ၁။

† ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၈ ရက်နေ့။

အကြောင်းကြားရမည်ဟူသော စည်းကမ်းချက်ပင်ဖြစ်သည်။ ထိုစည်းကမ်းချက် ၂ ချက်ကိုပေါင်းခြုံ၍ အဝိပ္ပါယ်ကောက်ယူလျှင် ယခုအစုစပ်မှာ အစုရှင်တဦးဦးက မိမိသဘောအတိုင်း ဖျက်သိမ်းနိုင်သော အစုစပ်ဖြစ်ကြောင်း၊ သို့သော် ယင်းသို့ဖျက်သိမ်းလိုလျှင် သုံးလကြိုတင်အကြောင်းကြားရမည် ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားလေသည်။ သို့ဖြစ်၍ ယခုအစုစပ်သည်၊ အစုရှင်တဦးဦးက ဖျက်သိမ်းနိုင်သော အစုစပ်ဖြစ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရမည်။

၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဦးစံဝင်းနှင့် ဦးဘညွန့်။

မော့(စ်)နှင့် အယ်ဖစ်(ခ) တို့အမှု၊ ၁၉၁၀၊ ဘုရင့်ခုံရုံး၊ အတွဲ ၁၊ စာ ၈၄၆ ကို ရည်ညွှန်း၍ ခွဲခြားသည်။

(၂) ဒုတိယဥပဒေအချက်မှာ နို့တစ်စာပေးပို့ရာ၌ အစုရှင်မဟုတ်သူ အယူခံတရားခံကပေးပို့ခြင်း ဖြစ်သည့်အပြင်၊ မိမိအားလွှဲအပ်ထားသော ကိုယ်စားလည်စာအရ၊ ပေးနိုင်ခွင့်မရှိ၍ အစုစပ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၃ အရ၊ ပေးပို့သော အစုစပ်ဖျက်သိမ်းကြောင်း နို့တစ်စာမဟုတ်၍ အစုစပ်မှာ ယခုထက်တိုင် တည်ရှိမှုဖြစ်သည်။

ဤအချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ကောက်ချက်မထုတ်ခဲ့ပေ။ သို့ဖြစ်၍ အောက်ရုံးများတွင်လည်း တင်ပြခြင်းမရှိခဲ့ပေ။ ဤအချက်မှာ အကြောင်းအခြင်းရာနှင့် စပ်လျဉ်းသည်ဖြစ်၍ အကြောင်းခြင်းရာပေါ်တွင်မူတည်ဆုံးဖြတ်ရမည့် အချက်ဖြစ်ရကား၊ မူလရုံးတွင် ကောက်ချက်ထုတ်ပြီး သက်သေများ စစ်ဆေး၍ ဆုံးဖြတ်ရမည့်အချက်များ ဖြစ်ပေသည်။

အယူခံတရားလို အတွက်။ ။ပညာရှိ ရွှေနေကြီး ဦးထွန်းအောင် (၂)။

အယူခံတရားခံ အတွက်။ ။ပညာရှိ ရွှေနေကြီး ဦးကျော်မြင့်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုအကြောင်းခြင်းရာအတိုချုပ်မှာ၊ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၃ ရက်နေ့တွင်၊ သာယာဝတီ ခရိုင်၊ မင်းလှမြို့နေ ယခု အယူခံတရားလို ဦးစံဝင်းနှင့် မန္တလေးမြို့မှ ဦးသုမောင်တို့သည်၊ မင်းလှမြို့၊ သရက်တပင် တာဆုံရှိ၊ ဦးစံဝင်းပိုင် ဆန်စက်ဟောင်းကို ပြုပြင်ပြီး၊ စန်းရွှေနှယ် ဆန်စက် အမည်နှင့် အစုစပ်များ အဖြစ် စက်သည်ရန် သဘောတူညီကြပြီး၊ မှတ်ပုံတင် စာချုပ် သက်သေခံ အမှတ် "က" ကို နှစ်ဦး သဘောတူ ချုပ်ဆိုကြ၏။ ထိုစာချုပ်ပါ သဘောတူညီချက်များ အရ၊ ဦးစံဝင်း၏ ဆန်စက်ကိုတန်ဘိုးငွေ ကျပ် ၁၇,၀၀၀ ထား၍၊ ထိုစက်ကို ထပ်မံ ပြုပြင်ရန် အတွက်၊ စရိတ်ငွေ ကျပ် ၁၇,၀၀၀ ကို ဦးသုမောင်က၊ စိုက်ထုတ်ထည့်သွင်းရန် ဖြစ်ပြီး၊ ဦးစံဝင်းက၊ စက်လည် ဆန်ကျသည် အထိ၊ ပြုပြင်သည့် လုပ်ငန်းဆောင်တာများ ပြည့်စုံ ပြီးစီးစေရန် အတွက်၊ တာဝန်ယူရမည် ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင်လည်း၊ အစုစပ် ပဋိညာဉ် စာချုပ် အပိုဒ် ၄ အရ၊ "ဤအစုစပ်ကို အစုရှင်ဝင် နှစ်ဦး၏ သဘော အတိုင်း ရပ်စဲနိုင်စေရမည်" ဟူ၍ဖြင်း၊ အပိုဒ် ၈ အရ၊ "လက်ရှိ အစုဝင်များ၏ သဘော တူညီချက် မရရှိဘဲ၊ အစုဝင် အသစ်များ ထပ်တိုးခြင်း မပြုရန်၊ နုတ်ထွက်သို့လျှင်၊ ၃ လက ကြိုတင်ပြီး အကြောင်း ကြားထားရမည်။ ၎င်း ၃ လ

၁၉၆၃
ဦးစံဝင်း
နှင့်
ဦးဘညွန့်။

ကျော်သွန်မှသာ နုတ်ထွက်နိုင်သည်" ဟူ၍ငင်း၊ သဘော တူညီကြလေသည်။ ထိုအစုစပ် စာချုပ် ချုပ်ဆိုပြီး၊ နှစ်လ နီးပါး အကြာ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၂၇ ရက်နေ့တွင်၊ ဦးသုမောင် သည်၊ ယခု အယူခံ တရားခံ ဦးဘညွန့် အား၊ အထွေထွေ ကိုယ်စားသည်စာ လွှဲအပ်ပေး၏။ ထိုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၉ ရက်နေ့၌၊ ဦးလှမောင်သည်၊ မိမိ၏ အစုစပ် ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ကို ဦးဘညွန့်သို့ ငွေ ကျပ် ၅,၀၀၀ နှင့် မှတ်ပုံတင် စာချုပ်ဖြင့် လွှဲပြောင်း ရောင်းချလိုက်၏။ ဦးစံဝင်း၏ ချေလွှာဘွင်၊ ယင်းသို့ လွှဲပြောင်းခြင်းမှာ အဘိုးစားနား မရရှိဘဲ လွှဲပြောင်း သဖြင့် အတည် မဖြစ်ကြောင်းနှင့် ထုချေ၏။ သို့သော် ဤအချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ ယခု အငြင်း မထွက်တော့ချေ။ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၈ ရက်နေ့၌၊ ဦးဘညွန့် သည်၊ ဦးလှမောင်၏ တရားဝင် ကိုယ်စားလည် အဖြစ်ဖြင့်ငင်း၊ ဦးသုမောင်၏ အစုရှယ်ရာကို အပြီး အပိုင် ဝယ်ယူသူ အဖြစ်ဖြင့်ငင်း၊ ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁ ရက်နေ့မှ စတင်ပြီး အစုစပ်ကို ဖျက်သိမ်းမည် ဖြစ်ကြောင်း နှင့် ဦးစံဝင်း ထံ နို့တစ်စာ ပေးပို့လေသည်။

ထို့နောက်၊ ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၆ ရက်နေ့တွင်၊ ဦးဘညွန့် သည်၊ ဦးစံဝင်း နှင့် ဦးသုမောင်တို့ အပေါ်၌ တရားစွဲဆိုရ၍၊ အဆိုပါ အစုစပ်မှာ ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁ ရက်နေ့၌၊ ဖျက်သိမ်း ပြီးကြောင်း ကျေညာ စေရန်၊ စာရင်း ရှင်းရန်နှင့် အခြား ရသင့် ရထိုက်သော သက်သာခွင့်များ ရရှိရန် လျှောက်ထား လေသည်။ မူလ ရုံးသည်၊ တရားသို့ ဦးဘညွန့် တရားစွဲဆိုပိုင်ခွင့် မရှိဟု ဆုံးဖြတ်ကာ၊ အမှုကို ပလပ်လိုက်သည်။ ဦးဘညွန့် အယူခံ သည်တွင်၊ တရားသူတော်တော်က၊ ထိုအမိန့် ဒီကရီကို ပယ် ဖျက်ပြီး၊ အမှုကို၊ ဆက်လက် စစ်ဆေးရန် အမိန့် ချမှတ်ပြီးနောက်၊ မူလ ရုံးသည်၊ လိုအပ်သည် များကို ဆောင်ရွက်၍၊ ဦးဘညွန့် တောင်းဆိုသည့် အတိုင်း အမိန့် ဒီကရီ ချမှတ် လိုက်သည်။ ဦးစံဝင်း အယူခံရာ၊ မဒအောင်မြင်သဖြင့်၊ ပြည်ထောင်စု တရား စီရင်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆ အရ၊ အယူခံ ဝင်ရန် အခွင့်ထူး လျှောက်ရာ ရရှိ သဖြင့်၊ ယခု အယူခံ ဝင်ခြင်း ဖြစ်သည်။

အထက်၌ ဖော်ပြခဲ့သည့်အကြောင်း ခြင်းရာများနှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ ယခု အငြင်း မပွါးခဘဲ့ချေ။ ထိုအကြောင်းခြင်းရာများကို အခြေပြု၍၊ အယူခံ တရားသို့၏ ရှေ့နေကြီး အဓိက ဥပဒေ အချက် နှစ်ချက်ဖြင့်၊ လျှောက်လဲလေသည်။ ပဌမ အချက်မှာ ပဋိညာဉ် စာချုပ်တွင်၊ အစုစပ်ကို အစုရှင် နှစ်ဦး၏ သဘော အတိုင်း ရပ်စဲနိုင်စေရ မည်ဟု ပါရှိရကား၊ ဤအမှုပါ အစုစပ်သည် အစုရှင် တဦးဦးက၊ မိမိသဘော အတိုင်း၊ ဖျက်သိမ်း နိုင်သော အစုစပ်မျိုး (Partnership at will) မဟုတ် သဖြင့်၊

အစုစပ် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၇ တွင် အကြုံး မဝင်ကြောင်းနှင့် လျှောက်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုပုဒ်မပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များမှာ အောက်ပါ အတိုင်း ဖြစ်သည်။

"7. Where no provision is made by contract between the partners for the duration of their partnership, or for the determination of their partnership, the partnership is 'partnership at will'."

Partnership at will.

အဆိုပါ အစုစပ် စာချုပ်တွင်၊ အစုစပ် လုပ်ငန်းကို နှစ်ကာလ အပိုင်း အခြားနှင့် လုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်ရန် သတ်မှတ် ထားခြင်း မရှိချေ။ ယင်း အစုစပ်ကို မည်သည့် အခြေ အနေမျိုး၌ ဖျက်သိမ်း မည်ဟူ၍လည်း သတ်မှတ် ထားသည်ကို မတွေ့ရချေ။ ဥပမာ ဆောင်ရသော်၊ နိုင်ငံခြားသား နှစ်ဦး အစုစပ် အဖြစ် လုပ်ကိုင်ရန် သဘော တူရာတွင်၊ အစုစပ် ၂ နှစ်တန်သည်၊ ၃ နှစ်တန် သည် တည်ရှိစေရမည်ဟု သဘော တူညီ ချက် မရှိသော်ငြားလည်း၊ ၎င်းတို့ အနက်၊ တဦးဦး မြန်မာပြည်မှ ထွက်ခွါသွားသော်၊ အစုစပ် ဖျက်သိမ်း ရမည် ဟူသော သဘော တူညီချက်မျိုး ရှိလျှင်၊ ထိုပုဒ်မ ၇ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ ဖြစ်သော "Provision for the determination of their partnership" (၎င်းတို့၏ အစုစပ်ကို ဖျက်သိမ်းရန် စည်းကမ်း) ရှိသည် ဟု ဆိုနိုင်ပေမည်။ ကာလ အပိုင်း အခြားဖြင့် သတ်မှတ်သော စည်းကမ်းမျိုး မဟုတ်ဘဲ၊ ထိုသို့သော စည်းကမ်းမျိုး သည်၊ အခြေ အနေ အရ၊ အများ အပြား ရှိနိုင်ပေမည်။ ယခု စာချုပ်တွင် မူကား၊ ထိုသို့သော ထိုပုဒ်မ ၇ တွင် ပါရှိသော စည်းကမ်းမျိုးကို မတွေ့ရချေ။ စာချုပ်တွင် ပါရှိသော အစုရှင်များသည်၊ အစုစပ်ကို သဘော အတိုင်း ရပ်စဲ စေနိုင်ရမည် ဟူသော စည်းကမ်း ချက်သည် Partnership at will ကို မြန်မာ ဘာသာဖြင့် ပြန်ဆိုထားသော စည်းကမ်းချက် ဖြစ်သည် ဟု ယူဆရန် အကြောင်း ရှိသည်။ အစုရှင် နှစ်ဦး သဘောတူမှ သာလျှင် အစုစပ်ကို ဖျက်သိမ်း နိုင်သည်ဟု သတ်မှတ်ထားခြင်း မရှိချေ။ ပိုမို ထင်ရှား စေသည် မှာ စာချုပ် နောက်ပိုင်းတွင် အစုရှင် တဦးဦး နုတ်ထွက် လိုလျှင်၊ ၃ လ ကြိုတင် အကြောင်း ကြားရမည်ဟူသော စည်းကမ်းချက်ပင် ဖြစ်သည်။ ထိုစည်းကမ်းချက် အရ၊ အစုရှင် တဦးဦး သည်၊ မိမိသဘော အတိုင်း၊ ၃ လ ကြိုတင် အကြောင်း ကြား လျှင်၊ အစုစပ်ကို ဖျက်သိမ်း နိုင်မည် ဖြစ်သည်။ ဥပဒေ အဓိပ္ပါယ် ကောက်ရာ၌၎င်း၊ စာချုပ် စာတမ်းများ ဆိုလိုရင်းကို လေ့လာရာ၌၎င်း၊ ပါရှိသည့် အချက်များကို ပေါင်းခြုံ၍ လေ့လာ သုံးသပ်ရမည် ဟူသော မူအတိုင်း၊ ဤ အမှုပါ အစုစပ် စာချုပ်ကိုသည်း လေ့လာ သုံးသပ်ရပေမည်။ ယင်းသို့ ဖြစ်၍၊ အဆိုပါ စည်းကမ်းချက် နှစ်ချက်ကို ပေါင်းခြုံ၍ အဓိပ္ပါယ် ကောက်ယူ ရမည်။ ယင်းသို့ အဓိပ္ပါယ် ကောက်ယူလျှင်၊

၁၉၆၃
ဦးစံဝင်း
နှစ်
ဦးဘညွန့်။

ယခု အစုစပ်မှာ အစုရှင် တဦးဦးက မိမိသဘော အတိုင်း ဖျက်သိမ်းနိုင်သော အစုစပ် ဖြစ်ကြောင်း၊ သို့သော် ယင်းသို့ ဖျက်သိမ်း လိုလျှင်၊ ၃ လ ကြိုတင် အကြောင်း ကြား ရမည် ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားလေသည်။ အမှန်အားဖြင့် ဆိုလျှင်၊ အစုစပ် တဦးဦး သဘော အတိုင်း ဖျက်သိမ်းနိုင်သော အစုစပ်ပင် ဖြစ်လင့် ကစား၊ အစုစပ် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၃ အရ၊ အစုစပ်ကို ဖျက်သိမ်းမည် ဖြစ်ကြောင်း၊ အခြား အစုရှင်များ ထံ စာဖြင့် နို့တစ် ပေးရမည် ဖြစ်သည်။ ဤအမှုပါ အစုစပ် စာချုပ်တွင်လည်း၊ ထိုပုဒ်မ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို နှလုံးပြု၍၊ အကြောင်းကြားရမည် ဖြစ်ကြောင်း သတ်မှတ် ဟန်တူသည်။ အစုရှင်များကို ငဲ့ပြီး၊ အချိန် သုံးလပေးရန် စည်းကမ်း တရပ် ပြုလုပ် ခြင်းမျှသာ ဖြစ်သည်။

အယူခံတရားလို၏ ပညာဦရွှေနေကြီးက၊ **မော့(စ်)** နှင့် **အယ်ဖစ်(ခ)** အမှု (၁)ကို ကိုးကားပြီး၊ ယခုအစုစပ်မှာလည်း၊ အစုဝင်တဦးဦး၏ သဘောအတိုင်း ဖျက်သိမ်း နိုင်သော အစုစပ်မဟုတ်ကြောင်းနှင့် လျှောက်လဲလေသည်။ သို့သော်ထိုအမှုတွင်၊ သူနှစ်ဦးအစုစပ်အဖြစ်လုပ်ကိုင်ရန်သဘောတူညီရာ၌၊ ထိုအစုစပ်ကိုနှစ်ဦးသဘောတူညီမှု သာလျှင် ဖျက်သိမ်းနိုင်သည်ဟူသောစည်းကမ်းချက်ဖြင့် သတ်မှတ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ယခုအမှုတွင်မူကား၊ ယင်းသို့သောသတ်မှတ်ချက်မျိုးမရှိချေ။ အစုဝင်များသည် မိမိတို့ သဘောအတိုင်း အစုစပ်ကို ဖျက်သိမ်းနိုင်သည်၊ သို့သော် သုံးလကြိုတင် အကြောင်း ကြားရမည်ဟူသော စည်းကမ်းသတ်မှတ်ထားခြင်းသာဖြစ်သည်။

အထက်ပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ ယခုအစုစပ်သည်အစုရှင်တဦးဦးကဖျက်သိမ်း နိုင်သော အစုစပ်မျိုးဖြစ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရပေမည်။

ယင်းသို့ဖြစ်သည်ဆိုဘိဦး၊ နို့တစ်စာပေးရာ၌ အစုစပ်ကို ဖျက်သိမ်းရန် ရည်ရွယ် ကြောင်းနှင့် နို့တစ်စာတွင် အတိအလင်း ဖေါ်ပြထားခြင်း မရှိကြောင်း ပညာရှိ ရွှေနေကြီး လျှောက်ထားပြန်သေး၏။ ထိုနို့တစ်စာ၏ မိတ္တူသက်သေခံအမှတ် (စျ) ကို လေ့လာလျှင် အစုစပ်ပဋိညာဉ် အတိုင်းအစုစပ်မှ နုတ်ထွက်လိုကြောင်း သုံးလကြို တင်နို့တစ်စာပေးသည်ဟူသောအတိအလင်းဖေါ်ပြထားသည်ကိုတွေ့ရှိရပေမည်။သို့ဖြစ် လေရာ၊ ထိုနို့တစ်စာသည်၊ အစုရှင်တဦးဦးက မိမိသဘောအတိုင်းဖျက်သိမ်း နိုင်သော အစုစပ်ကို ဖျက်သိမ်းလိုလျှင်၊ ယင်းသို့ ဖျက်သိမ်းရန် ကြံရွယ်ကြောင်းကို အတိအလင်း စာဖြင့် နို့တစပေးရမည်ဟူသော အစုစပ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၃ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် အညီဖြစ်ပေသည်။

---

(၁) ၁၉၁၀၊ ဘုရင့်ခုံရုံးအတွဲ ၁၊ စာ ၈၄၆။

အယူခံတရားလိုဘက်၏ ပညာရှိရွေးနေကြီး အစိုးအားဖြင့် တင်ပြသည့်အတိုင်းအချက်များ၊ ထိုနို့တစ်စာကိုပေးပို့ရာ၌၊ အစုရှင်ဖြစ်သူ ဦးလှမောင်က ပေးပို့ခြင်းမဟုတ်သဖြင့်ထို နို့တစ်စာမှာ အစုစပ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၃ အရပေးပို့သော အစုစပ်ဖျက်သိမ်းကြေငြာနို့တစ်စာ မဟုတ်သည့်အတွက်၊ အစုစပ်မှာ ယခုတိုင် တည်လျက်ရှိကြောင်းနှင့် လျော်ကထားခြင်းဖြစ်သည်။ တရားလို ဦးဘညွန့်၏ပြင်ဆင်သည့်အဆို့လွှာအပိုဒ် ၆ ကွင်အဆိုပါနို့တစ်စာကို မိမိသည်အစုရှင် ဦးလှမောင်၏ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ကို ဝယ်ယူသူအဖြစ်ဖြင့်၊ ဦးလှမောင်ကိုယ်ဘိုင်ကဖြင့်၊ ဦးစံဝင်းထံပေးပို့ကြောင်း ဖေါ်ပြထားလေသည်။ ထိုအပိုဒ်ကိုချေပရာ၌ ဦးစံဝင်းသည်နို့တစ်စာကို ဦးဘညွန့်ထံမှ ရရှိကြောင်းဝန်ခံပြီး အခြားအချက်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ငြင်းဆိုကြောင်းဖြင့် ချေပလေသည်။ ဦးလှမောင်ထံမှ နို့တစ်စာမရကြောင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ကောက်ချက်ထုတ်ရန်၊ မူလရုံးသို့ လျှောက်ထားခဲ့ဟန်မဟူခေ။ ထို့ကြောင့်ပင် တို့အချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ကောက်ချက်မထုတ်ခဲ့ပေ။ အယူခံရုံး၏ စီရင်ချက်တွင်၊ ဦးလှမောင်ကဦးစံဝင်းထံ၊ ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁ ရက်နေ့မှစတင်ပြီး၊ အစုစပ်ဖျက်သိမ်းမည်ဖြစ်ကြောင်း နို့တစ်စာပေးသည်ဆိုသည့် အချက်နှင့်ပတ်သက်၍ အငြင်းမထွက်ကြောင်းဖေါ်ပြထားလေသည်။ ယင်းသို့သော အခြေအနေတင် ဤအယူခံမှုကြားနာဆဲဆဲတွင်မှ ဦးလှမောင်က နို့တစ်စာမပေးခဲ့ကြောင်း၊ ဦးဘညွန့်နို့တစ်စာပေးသူမှာလည်း၊ မိမိအားလွဲအပ်ထားသော ကိုယ်စားလည်စာအရ ပေးနိုင်ခွင့် မရှိကြောင်းနှင့် လျှောက်ထားသည်ကို လက်ခံစဉ်းစားနိုင်မည်မဟုတ်ဘဘ့ပေ။ ဤအချက်များမှာ အကြောင်းခြင်းရာနှင့် စပ်လျဉ်းသည် ဖြစ်၍၊ အကြောင်းခြင်းရာပေါ် မူတည်ပြီး ဆုံးဖြတ်ရမည့်အချက်များဖြစ်ရကား၊ မူလရုံးတင်ကောက်ချက်ဆုတ်ပြီး သက်သေများစစ်ဆေး၍ ဆုံးဖြတ်ရမည့် အချက်များဖြစ်ပေသည်။

ဦးဘညွန့်နှင့် ဦးစံဝင်း

ယခုအမှုအခြေအနေတွင်၊ အဆိုပါအစုစပ်ကို မဖျက်သိမ်းမီ၊ ဦးဘညွန့်သည်၊ အစုရှင်တဦးဖြစ်သူ ဦးလှမောင်၏ အစုစပ်ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ကို ဝယ်ယူခဲ့သည်ဖြစ်ရာ၊ အစုစပ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၉၊ ပုဒ်မငယ် (၁) ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ အစုစပ်တည်ရှိစဉ်အတွင်း ကျန်အစုရှင် ဦးစံဝင်းထံမှ စာချင်းရှင်းရန် ဘောင်းဆိုခြင်း၊ အစုစပ်စာရင်းများကို ကြည့်ရှုစစ်ဆေးရန် ဘောင်းဆိုခြင်း၊ အစုစပ်လုပ်ငန်းဘွင် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်းမပြုနိုင်ပေ။ ဦးလှမောင် ရသင့်ရထိုက်သော အမြတ်အစွန်းကိုသာ တောင်းခံနိုင်ခွင့်ရှိသည်။ သို့သော် ထိုအစုစပ်ကို၊ အဆိုပါ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၃ အရ၊ တရားဝင်သော နို့တစ်စာပေး၍ ဖျက်သိမ်းပြီးဖြစ်သဖြင့် ဦးဘညွန့်သည် ဦးလှမောင် ပိုင်ဆိုင်သော အစုစပ်၏ ပစ္စည်းများကို ရယူနိုင်ခွင့်ရှိရကား၊ အစုစပ်ကို ဖျက်သိမ်းသည့်နေ့မှစ၍၊

ခုံရုံး
ဦးစံဝင်း
နှင့်
ဦးဘညွန့်။

အစုစပ်၏ စာရင်းမျှားကို ရှင်းစေရန်အတွက် အဆိုပါပုဒ်မ ၂၉၊ ပုဒ်မငယ် (၂) အရ တရားစွဲဆိုပိုင်ခွင့်ရှိပေသည်။

အဆက်ပေါ်ပြုပါအကြောင်းမျှားကြောင့် ဝင်ရောက်ဝက်ဖက်ရန် အကြောင်းမရှိသဖြင့်၊ အယူခံကို စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်လိုက်သည်။

ကျိုးဂွေနေခမျာ ငွေ ၇၅ ဖြစ်စေရမည်။

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, J.

DAW PU (APPELLANT)

v.

DAW AYE TIN (RESPONDENT).*

C.C. 1963

Oct. 30.

Burmese Buddhist Law—share of widow of Second marriage to husband's Payin *property from the 1st marriage.*

The Plaintiff/Respondent was the second wife of the deceased and had sued the Defendant/Appellant who was the *keittima* adoptive daughter of the first marriage of deceased, for the administration of the estate of the deceased.

The property sought to be administered was the *payin* of the deceased, to his second marriage with the Plaintiff/Respondent.

In passing the final decree for administration, the trial judge had held that the Plaintiff was entitled to ¼th share of the estate and the Defendant was entitled to the remaining ¾ths. On appeal, to the Distfict Judge, the decree was varied and both parties were given equal shares.

Held: The learned District Judge had overlooked certain decisions of the Chief Court of Lower Burma where it has been held that the widow is entitled as against the children of her husband by the former marriages to one-fourth share of the property which her husband brought to his marriage with her.

Ma Ba We v. *Mi Sa U and others*, II L.B.R. 174 (F.B.); and *Ma Lay and one* v. *Tun Shwe*, X L.B.R. 10, referred to and followed.

Ma Nwe v. *Ma Sai Da*, VII Rangoon, p. 578, referred to.

Accordingly, the judgment and decree of the trial court was restored.

Maung Maung Khin (Advocate) for the appellant.

N. R. Majumdar (Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This appeal by Daw Pu, the defendant in Civil Regular Suit No. 3 of 1961 of the Subdivisional Court of Pyinmana is against the judgment and decree of the District Court, Yamèthin, in Civil Appeal No. 3 of 1962

* Civil Second Appeal No. 67 of 1962, against the decree of the District Court of Yamethin in Civil Appeal No. 3 of 1962, dated the 24th July 1962.

C.C. 1963

DAW PU v. DAW AYE TIN.

varying the judgment and decree of the trial Court. The facts giving rise to the present appeal are briefly these:

In Civil Regular Suit No. 3 of 1961 mentioned above the plaintiff Daw Aye Tin who is the respondent in the present appeal sued the defendant-appellant Daw Pu for administration of the estate of her deceased husband U Ba Tin. It is common ground that the defendant Daw Pu was the *keittima* adoptive daughter of U Ba Tin and his first wife Daw Ohn Tin, who predeceased her husband. It is also not disputed that the property sought to be administered was the *payin* of U Ba Tin to his second marriage with Daw Aye Tin. A preliminary decree for administration was passed by consent of both the parties. However, when the final decree was passed the learned trial Judge held that the plaintiff Daw Aye Tin was entitled to one-fourth share of the estate and that the defendant Daw Pu was entitled to remaining three-fourths. Daw Aye Tin being dissatisfied with the judgment and decree of the trial Court appealed and the learned District Judge holding that the trial Judge was in error in giving the defendant one-fourth share of the estate varied the decree by ordering that the plaintiff and the defendant should receive equal shares of U Ba Tin's estate.

Now, it is clear that the learned District Jurge had overlooked the decision of the Full Bench of the Chief Court of Lower Burma in *Ma Ba We* v. *Mi Sa U and others* (1) and the observation of Twomey, C.J. in *Ma Lay and one* v. *Tun Shwe* (2). There the Chief Justice said:

> "It was definitely held in *Ma Ba We* v. *Mi Sa U* (1) that the widow is entitled as against the children of her husband by the former marriages to one-fourth share of the property which her husband brought to his marriage with her. In that case the surviving widow was childless."

(1) II L.B.R. 174 (F.B.). (2) X L.B.R. 10.

See also *Ma Nwe* v. *Ma Sai Da* (3) where it was held that of the property inherited by the father after the death of his first wife but before his marriage with the second wife the children of the first marriage are entitled to three-fourths as against their step-mother who was entitled to only one-fourth.

For these reasons I would set aside the judgment and decree of the District Court of Yamèthin appealed against and restore those of the trial Court with each party bearing its own costs in the two Courts below. The appellant will be given costs incurred by her in this Court. Advocate fees being assessed at three gold mohurs.

(3) VII Rangoon, p. 578.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, J.

†C.C. 1963

Oct. 30.

DAW MYA (APPELLANT)

v.

KO MAUNG THAN (RESPONDENT).*

Res judicata—*s.* 11, *Civil Procedure Code—suit under s.* 12 (1)(e) *of the Urban Rent Control Act—whether barred because of previous suit under s.*12(1)(f) *of the Act—difference in cause of action*—O. 2, r. 3, *Civil Procedure Code*—Bona fide *requirement.*

The Plaintiff/Respondent had filed a previous suit under S.12(1)(f) of the Urban Rent Control Act. The suit was however dismissed on the ground that he was not the "owner". Subsequently, the Plaintiff/Respondent filed the present suit for ejectment for *bona fide* requirement for reconstruction under s. 12(1)(*e*) of the Urban Rent Control Act.

Among the defences raised were that the suit was barred under s. 11 of the Civil Procedure Code read with Explanation IV thereto and that the premises were not required reasonably and *bona fide* for reconstruction.

Both the trial judge and the lower Appellate Court found in favour of the Plaintiff/Respondent and decreed the suit:

Held: A suit based on clause 12(1)(*e*) of the Urban Rent Control Act, 1960, is in respect of a totally different cause of action from that based on section 12(1)(*f*) of the same Act. "Cause of action" means that bundle of essential facts which it is necessary for a plaintiff to prove before he can succeed in the case. It comprises every fact which it would be necessary for the plaintiff to prove, it traversed, in order to support his right to the judgment of the court.

Musa Yakub Mody v. *Manilal Ajitrai*, I.L.R. XXIX Bom. 368; *Alexander Brault* v. *Indrakrishna Kaul*, I.L.R. LX Cal. 918, referred to.

In a suit under section 12(1)(*f*) of the Urban Rent Control Act, the plaintiff must prove, *inter alia*, that he is the "owner" of the premises as defined in the proviso thereto and that he required the premises reasonably and *bona fide* for occupation by himself exclusively for residential purposes. In a suit under section 12(1)(*e*) of the Urban Rent Control Act, he must prove that the building is reasonably and *bona fide* required by him for the purpose either of re-erection or for effecting essential and major structural repairs. Accordingly, "the bundle of essential facts" which the plaintiff must aver and prove in the one case is totally different from those which he must aver and prove in the other case. No doubt, Order II, Rule 3 of the Civil Procedure Code permits the joinder of several causes of action against the same defendant in one suit. However, this provision is merely permissive, not mandatory.

Accordingly, there is nothing to prevent the plaintiff in this case, from filing the 2 separate suits referred to above.

---

* Civil Second Appeal No. 36 of 1962 against the decree of the Additional District Court of Bassein in Civil Appeal No. 1 of 1962, dated 10th May 1962.

Besides, " Explanation IV " to section 11 of the Civil Procedure Code says that any matter which might and *ought* to have been made ground of defence or attack in a former suit shall be deemed to have been a matter directly and substantially in issue in a subsequent suit. In the case now under consideration it would be difficult to say that the plaintiff ought to aver in the same suit such contradictory statements to the effect that (1) the house in question is reasonable and *bona fide* required by him for his own occupation, and (2) that it should be pulled down for the purpose of erecting a new building in its place.

Therefore, the Defendant/Appellant's contention that the suit now under appeal is barred by *res judicata* cannot be accepted.

Regarding the question of reasonable and *bone fide* requirement for re-erection, one cannot apply a subjective test, but must be decided objectively in the context of facts and circumstances relevant in each case.

Daw Daw Thi v. *U Thein Maung and Co., Ltd.*, (1956) B.L.R. 14 (HC), referred to.

Accordingly, on the evidence, the two courts below cannot be said to be wrong in the conclusion arrived at by them.

N. C. Sen (Advocate) for the appellant.

Tun Sein (Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This appeal by Daw Mya, the defendant in Civil Regular Suit No. 60 of 1961 of the Township Court, Bassein-West, is against the judgment and decree of the Additional District Court of Bassein in Civil Appeal No. 1 of 1962 confirming the judgment and decree of the trial Court for her ejectment from the premises in suit. The facts giving rise to the present appeal are briefly these:

In Civil Regular Suit No. 46 of 1960 of the Township Court of Bassein-West the plaintiff Ko Maung Than who is the respondent in the present appeal sued the defendant-appellant Daw Mya for her ejectment from the northern room of the premises known as No. 4, Merchant Street, Bassein, on the ground that she was his tenant and the premises in question were required by him *bona fide* for the occupation of himself and his dependants, the suit being one under section 12 (1) (*f*) of the Urban Rent Control Act, 1960. This suit was, however, withdrawn by the plaintiff with permission to file a fresh suit. Subsequently,

C.C. 1963

DAW MYA v. KO MAUNG THAN.

on the 25th of June 1960, Ko Maung Than filed another suit against Daw Mya in which he averred that the notice to quit had been issued to her on the 21st of April 1960 asking her to vacate by the end of May 1960 and that the premises in question were required by him *bona fide* for his own residence. The suit was, however, dismissed by the learned trial Judge on the ground that the plaintiff was not the "owner" as defined in the proviso to section 12 (*1*) (*f*) of the Urban Rent Control Act 1960, as he did not own the premises on the 1st day of May 1945 or had become the ownerthereof subsequent to that date by inheritance.

On the 13th of July 1961, the plaintiff filed the present suit for ejectment on the ground that the premises in question were reasonably and *bona fide* required by him for the purpose of erecting a new and substantially constructed building on its site, the suit being one under section 12 (*1*) (*e*) of the Urban Rent Control Act. Among the defences raised by the defendant Daw Mya were:— (*a*) that the suit was barred by section 11 of the Civil Procedure Code read with Explanation IV thereto and (*b*) that the plaintiff did not require the suit premises reasonably and *bona fide* for the purpose of erecting a new building. Both these issues were, however, answered by the learned trial Judge in favour of the plaintiff Ko Maung Than and his suit was decreed. The defendant Daw Mya appealed and the learned Judge of the Additional District Court of Bassein agreeing with the findings of the learned trial Judge dismissed the defendant's appeal with costs. Hence this appeal.

Now, section 11 of the Civil Procedure Code in so far as it is relevant for the present purpose enacts that no Court shall try any suit in which the matter directly and substantially in issue has been directly and substantially in issue in a former suit between the same parties litigating under the same title, in a Court competent to try such

subsequent suit and has been heard and finally decided by such Court:

> "*Explanation IV.*—Any matter which might and ought to have been made ground of defence or attack in such former suit shall be deemed to have been a matter directly and substantially in issue in such suit."

In this connection the learned Advocate for the defendant-appellant contends that since the evidence adduced by the plaintiff in the suit now under appeal disclosed the fact that the suit premises were already in a dilapidated condition at the time when he filed Suit No. 63 of 1960 and he had already obtained permission of the Municipality to build a house according to the plan submitted by him, he should, in the former suit, have made as an alternative ground for the ejectment of the defendant that the suit premises were required by him reasonably and *bona fide* for the purpose of constructing a new building on its site.

However, in my opinion a suit based on clause 12 (*1*) (*e*) of the Urban Rent Control Act, 1960, is in respect of a totally different cause of action from that based on section 12 (*1*) (*f*) of the same Act. "Cause of action" means that bundle of essential facts which it is necessary for a plaintiff to prove before he can succeed in the case, vide *Musa Yakub Mody* v. *Manilal Ajitrai* (1). It comprises every fact which it would be necessary for the plaintiff to prove, if traversed, in order to support his right to the judgment of the court, vide *Alexander Brault* v. *Indrakrishna Kaul* (2).

In a suit under section 12 (*1*) (*f*) of the Urban Rent Control Act the plaintiff must prove, *inter alia*, that he is the "owner" of the premises as defined in the proviso thereto and that he required the premises reasonably and *bona fide* for occupation by himself exclusively for

(1) I.L.R. XXIX Bom. 368. (2) I.L.R. LX Cal. 918.

C.C. 1963

DAW MYA v. KO MAUNG THAN.

residential purposes. In a suit under section 12 (1) (e) of the Urban Rent Control Act he must prove that the building is reasonably and *bona fide* required by him for the purpose either of re-erection or for effecting essential and major structural repairs. Accordingly, "the bundle of essential facts" which the plaintiff must aver and prove in the one case is totally different from those which he must aver and prove in the other case. No doubt, Order II, Rule 3 of the Civil Procedure Code permits the joinder of several causes of actin against the same defendant in one suit. However, this provision is merely permissive, not mandatory. Accordingly, there is nothing to prevent the plaintiff Ko Maung Than in this case from filing two separate suits against the defendant Daw Mya, one based on section 12 (1) (f) of the Urban Rent Control Act and another on section 12 (1) (e) of the Act, although he may if he so elects, combine the two causes of action in the same suit.

Besides, "Explanation IV" to section 11 of the Civil Procedure Code says that any matter which might and *ought* to have been made ground of defence or attack in a former suit shall be deemed to have been a matter directly and substantially in issue in a subsequent suit. In the case now under consideration it woud be difficult to say that the plaintiff ought to aver in the same suit such contradictory statements to the effect that:—(1) the house in question is reasonably and *bona fide* required by him for his own occupation, and (2) that it should be pulled down for the purpose of erecting a new building in its place.

Therefore the defendant-appellant's contention that the suit now under appeal is barred by *res judicata* cannot be accepted.

Regarding the question whether the premises were required reasonably and *bona fide* for the purpose of re-erection the case of *Daw Daw Thi* v. *U Thein Maung and Co. Ltd.* (3) is apposite. There it was held in deciding

(3) 1956, B.L.R. 14 (H.C.)

whether the landlord does really entertain honest intention or not one cannot apply a subjective test but that the question must be decided objectively in the context of facts and circumstances relevant in each case.

Now, what are the facts? The northern room of the house was admittedly occupied by the defendant Daw Mya since the past 26 years. There is nothing to show that in the meantime any major or structural repairs had been carried out. There is the evidence of A. Rashid (PW 1), Overseer employed by the Bassein Municipality that the flooring, roofing and wallings of the suit house were old and in need of repairs though the building was not in such a dangerous condition as not to be habitable. The plaintiff had obtained the necessary sanction from the municipality to build a house according to the plan submitted by him. He had also made arrangements with Contractor U Tun Tin (PW 3) to demolish the old house and to erect a new one in its place for a sum of K 7,500. In these circumstances, I am not prepared to say that the two Courts below were wrong in the conclusion arrived at by them that the plaintiff required the suit premises reasonably and *bona fide* for the purpose of re-erection.

In the result the appeal fails and it is dismissed with costs, Advocate's fees being assessed at 3 gold mohurs.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, J.

C.C. 1963

Oct. 9.

DAW TOKE TOKE (APPELLANT)

v.

U HLA MAUNG AND MA THAN KYI (RESPONDENTS).*

Partition—suit for partition—Court without power to direct a sale apart from the provisions of the Partition Act—dismissal of suit —whether proper—propriety of allowing amendment of pleadings.

The Respondents had obtained a decree for possession against the Appellant in a previous suit and at the execution proceedings the Appellant's husband has filed an application under O. 21, r. 100, of the Civil Procedure Code without success. He had thereafter filed a suit for Declaration against the Respondents that he had a one-third share in the property, under O. 21, r. 103 of the Civil Procedure Code. In that suit he was successful.

Thereafter, the Appellant's husband filed the suit related to the present Appeal against the Respondents for partition of the suit land by the method of selling it and distributing the proceeds of the sale in the ratio of $\frac{1}{3}$: $\frac{2}{3}$.

A preliminary objection was taken by the Respondents that the suit in it present form was not maintainable. In the meantime the Appellant's husband died, and the Appellant was brought in as his legal representative.

The objection was upheld by the learned trial judge who dismissed the suit.

On Appeal against such dismissal:

Held: If apart from the provisions of the Partition Act, 1893, civil courts had inherent power to order sale of the immoveable property sought to be partitioned on the ground that it is just and equitable to follow such a procedure, the plaintiff's suit would be quite maintainable in the form in which it has been presented to the Court. However, on the question whether such an inherent power is possessed by the Court there is great divergence of opinion.

Pannala Datta v. *Hrishikesh Datta,* I Cal. p.192; *Nitva Gopal Samanta* v. *Pran Krishna Dau and others,* A.I.R. (1952) Cal. 893; *R. Ramaprasada Rao* v. *R. Subbaramaiah and others,* A.I.R. (1958) Andhra Pradesh 647, referred to.

Among the conflicting views, the view taken by the Calcutta High Court that in a suit for partition the Court has no power to direct a sale apart from the Partition Act and that the power of the Court to direct a sale in a suit for partition must be held to be limited to the cases provided for within the Partition Act, is the sounder view.

* Civil First Appeal No. 27 of 1962 against the decree of the 4th Judge, City Civil Court of Rangoon, in Civil Regular Suit No. 447 of 1960, dated 3th February 1962.

Accordingly, the suit was not maintainable in the form it was presented to the Court.

However, the learned trial judge should not have taken the drastic step of dismissing the plaintiff's suit without giving him an opportunity of amending the plaint, which could have been easily done.

Hardandas Paladroy v. *Sunder*, IV U.B.R., p.57, referred to.

The suit is therefore returned to the original Court for readmission under its original number and for disposal according to law.

C.C. 1963

DAW TOKE TOKE v. U HLA MAUNG AND MA THAN KYI.

U San Myint (Advocate) for the appellant.

U Saw Lwin (Advocate) for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—This appeal by Daw Toke Toke, wife and legal representative of the deceased U Dwe is against the judgment and decree of the Rangoon City Civil Court in Civil Regular Suit No. 447 of 1960, wherein the learned 4th Judge of that Court dismissed U Dwe's suit for partition of the suit land by sale thereof and distribution of the proceeds.

The facts giving rise to the present appeal are briefly these: In Civil Regular Suit No. 852 of 1953 of the City Civil Court, Rangoon, Ko Hla Maung and Ma Than Kyi, who are the respondents in the present appeal obtained a decree for possession against Daw Toke Toke, wife of U Dwe, in her personal capacity. In Civil Execution Case No. 1099 of 1953 of the same Court, Ko Hla Maung and Ma Than Kyi applied for possession and in spite of the resistance of U Dwe on the ground that he was in possession of the suit land on his own right and not as a permissive occupant of Daw Toke Toke, he was dispossessed on the 10th September 1954. U Dwe then filed an application under Order XXI, Rule 100 of the Civil Procedure Code, but his application was dismissed on the 21st September 1955. U Dwe then brought a suit for declaration under Order XXI, Rule 103 of the Civil Procedure Code against Ko Hla Maung and Ma Than Kyi and it was dealt with by the City Civil Court in its Civil Regular Suit

C.C. 1963

DAW TOKE TOKE v. U HLA MAUNG AND MA THAN KYI.

No. 1490 of 1955. U Dwe was successful in obtaining a decree declaring that he was owner of one-third share of the suit land.

In the suit giving rise to the present appeal U Dwe sued U Hla Maung and Ma Than Kyi for partition of the suit land by the method of selling it and distributing the proceeds of the sale. The reason given by U Dwe was that by reason of the land being a leasehold held under the Rangoon Development Trust, the division cannot reasonably or conveniently be made and that therefore it should be sold and the proceeds distributed between him and the defendants in the ratio of ⅓ : ⅔. The plaintiff U Dwe phrased his prayer as follows:

> "Wherefore plaintiff prays for a decree for partition of land being Lot No. 51, Block 26A-1, Kemmendine West Circle, Rangoon by sale of the same and distribution of the proceeds thereof to the extent of ⅓ share to the plaintiff together with costs of suit."

A preliminary objection was taken to the frame of the suit by the defendant-respondents U Hla Maung and Ma Than Kyi. The learned trial Judge upheld this objection in the following words:

> "The plaintiff has now come forward to ask the assistance of the Court for partition by sale of the land in dispute and distribution of proceeds; and this order is the outcome of the preliminary objection made by the defendants that the suit in its present form is not maintainable in law. The counsel for the defendants contends that the suit should be one for recovery of ⅓ portion of the suit land or value thereof, that there can be no suit for partition with an outsider and that the plaintiff's share is now, because of his death, merged with that of his wife and legal representative Ma Toke Toke's."

Regarding the contention that Daw Toke Toke as legal representative of the plaintiff U Dwe was not entitled to maintain the suit as the plaintiff's one-third share had

merged into the two-thirds share sold by her to the defendants, the learned trial Judge held that this contention was not maintainable.

As against the dismissal of the plaintiff's suit on the ground that it had been wrongly framed, Daw Toke Toke as the legal representative of U Dwe has filed the present appeal.

Now, if apart from the provisions of the Partition Act, 1893, Civil Courts had inherent power to order sale of the immoveable property sought to be partitioned on the ground that it is just and equitable to follow such a procedure, the plaintiff's suit would be quite maintainable in the form in which it has been presented to the Court. However, on the question whether such an inherent power is possessed by the Court there is great divergence of opinion. In *Pannalal Datta* v. *Hrishikesh Datta* (1) it was held by Sinha, J. that in a suit for partition where the property is such as cannot be reasonably and conveniently partitioned between the co-shares the Court has jurisdiction, apart from and independently of the provisions of the Partition Act, 1893, to order a sale of such property among the parties co-shares to the suit and to direct that the property should be given to that co-sharer who offers to pay the highest price above the valuation made by the Court, although no request for sale is made by any of the parties. This decision was however dissented from by a Bench of the same High Court in *Nitya Gopal Samanta* v. *Pran Krishna Dau and others* (2). The latter decision was again dissented from by the High Court of Andhra Pradesh in *R. Ramaprasada Rao* v. *R. Subbaramaiah and others* (3). In that case the learned Chief Judge who delivered the judgment of the Bench observed:

> "Finally there is a considered judgment of a Division Bench of the Calcutta High Court on the question raised before us in

(1) I Calcutta, p. 192. (2) A.I.R. (1952) Cal. 893.
(3) A.I.R (1958) Andhra Pradesh 647.

C.C, 1963

DAW TOKE TOKE v. U HLA MAUNG AND MA THAN KYI.

Nitya Gopal v. *Pran Krishna* (2). Das and Guha Ray, JJ, definitely ruled that the court had no power apart from the provisions of the Act to direct a sale of the properties, the subject matter of a partition suit. After considering the English Law and also the relevant Indian decisions, the learned Judges concluded their discussion thus at page 896:

> 'The result of the above discussion in my opinion is that there is no current of authority which would establish that in a suit for partition the court possesses a power to direct a sale apart from the Partition Act. In my opinion, in the absence of clear authority which, binds us, it is open to us to come to a conclusion based on the terms of the Act looked at from the historical perspective. In my opinion the effect of the Partition Act cannot be whittled down by drawing upon some undefined and uncertain inherent powers in court to direct a sale in lieu of partition where the invitation of the parties to the court is merely to make a partition between the co-shares *inter se*. The power of the Court to direct a sale in a suit for partition must be held to be limited to the cases provided for within Partition Act.'
>
> With great respect to the learned Judges, we find it difficult to agree with the aforesaid observations."

In the view of the learned Chief Judge the provisions of the Partition Act did not in any way entrench upon the undoubted power of the Court to effectuate a partition between co-owners on an equitable basis and that whereas before the Act a party had no right to insist upon the Court to follow a particular course in the process of partition or to insist upon purchasing the share of the co-owner, under certain circumstances such a right is conferred upon him under the Act. I have carefully considered the matter and in my opinion the view taken by the Bench of the Calcutta High Court is the sounder view to be taken. It is furthermore in accord with the view expressed by Saunders, J.C., in *Hardandas Paladrov* v. *Sunder* (4).

(4) IV U.B.R. p. 57.

Accordingly I agree that the plaintiff U Dwe's suit is not maintainable in the form it was presented to the Court.

However, I consider that the learned 4th Judge of the City Civil Court should not have taken such a drastic step of dismissing the plaintiff's suit without giving him an opportunity of amending the plaint. It could have been easily done by the deletion of paragraph 3 and by the deletion of the words " by sale of the same and distribution of proceeds thereof to the extent of ⅓ share to the plaintiff together with costs of suit," appearing in the prayer.

In this connection I would like to draw the attention of the learned trial Judge to the following passage in the judgment of Saunders, J.C. in *Hardandas Paladrov* v. *Sunder* (4). The learned Judge said at page 61 :

> " I should have been prepared to order the sale of the stair-case under section 2 of the Partition Act if either party had applied for this course, and it appears to me that this would have been a reasonable solution of the difficulty. There is, however, ample authority for the view that if the decree is found to cause undue inconvenience it will be open to either party still to apply for its modification by the application of the Partition Act ; *see* for instance the cases of *Bai Hirakore* (5) and *Kadir Bacha Saheb* (6)."

For these reasons and in order to avoid multiplicity of suits, I would set aside the judgment and decree of the trial Court and under Order XLI, Rule 23 of the Civil Procedure Code, direct the suit to be returned to that Court for re-admission under its original number and for disposal according to law in the light of the remarks made above.

Each party must bear its own costs of appeal to this Court. Under section 13 of the Court Fees Act, a certificate for the return of court-fees paid on the memorandum of appeal will be issued to the plaintiff-appellant Daw Toke Toke.

(4) IV U.B.R. p. 57. (5) I.L.R. 32 Bom., p. 103.
(6) I.L.R. 24 Mad., p. 639.

CIVIL FIRST APPEAL

Before U San Maung, J.

C.C. 1963 Oct. 9

DAW THEIN SHWE (APPELLANT)

v.

S. M. CHOWDHURY (RESPONDENT).*

Urban Rent Control Act, s. 12. (1) (a)—written demand for arrears of rent—necessity to specify in notice the arrears of rent.

Where the notice to quit did not specify the amount of arrears of rent due:—

Held: Under s. 12(1)(*a*) of the Urban Rent Control Act, 1960, it is necessary for the landlord to make a written demand for payment of arrears of rent and to send the same to the tenant by registered post. Only when the demand has not been complied within three weeks from the date thereof can a suit under that section be filed.

Accordingly, it is necessary for the landlord to specify in the notice of demand the arrears of rent said to be due by the tenant. In the notice now under consideration there is no inkling whatsoever as to what amount was due to be paid.

Jamna Lal v. *Ram Bilas and another*, A.I.R. (1950), Ajmer 17, referred to

Wan Hock for the appellant.

Hla Pe (1) (a) *Arthur Paul* for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 81 of 1962 the plaintiff Daw Thein Shwe, who is the appellant in the present appeal, sued the defendant-respondent S. M. Chowdhury for his ejectment from the premises in suit on the ground that the defendant was her tenant and that he was in arrears of rent, the suit being one under section 12 (*1*) (*a*) of the Urban Rent Control Act, 1960. One of the defences raised by the defendant was that the notice given to him was not valid as it did not specify the arrears of rent which were due to be paid by him. This defence was accepted by the learned trial Judge and the plaintiff's suit was dismissed with costs; hence this appeal.

* Civil First Appeal No. 22 of 1962 against the decree of the 4th Judge of the Rangoon City Civil Court in Civil Regular Suit No. 81 of 1962.

Now, the notice given by the plaintiff to the defendant is in the following terms:

"Dear Sir,

Without waiving my client's previous notice in Civil Regular No. 192 of 1958 of the Rangoon City Civil Court and without prejudice to the Civil 1st Appeal No. 47 of 1960 of the High Court I am to call upon you to pay the arrears of rent.

I am also to call upon you to quit, vacate and give up peaceable possession of the premises in your occupation by the end of January, 1962. On your failure to do so legal proceedings will be taken against you without further reference."

Now, under section 12 (1) (*a*) of the Urban Rent Control Act, 1960, it is necessary for the landlord to make a written demand for payment or arrears of rent and to send the same to the tenant by registered post. Only when the demand has not been complied with in three weeks from the date thereof can a suit under that section be filed.

Accordingly, it is necessary for the landlord to specify in the notice of demand the arrears of rent said to be due by the tenant. In the notice now under consideration there is no inkling whatsoever as to what amount was due to be paid by S. M. Chowdhury to the plaintiff Daw Thein Shwe.

In this connection, the decision in the case of *Jamna Lal* v. *Ram Bilas and another* (1) may be usefully quoted. There it was held that a notice in very vague terms and which does not lay down as to what arrears of rent and for what period were claimed is not a "notice" within the meaning of section 9 (1) (*a*) of the Delhi and Ajmer Merwara Rent Control Act, 1947 and that such a notice would not entitle the landlord to eject a tenant from the premises.

(1) A.I.R. (1950), Ajmer, 17.

C.C. 1963

DAW THEIN SHWE v. S. M. CHOWDHURY.

For these reasons I hold that the learned trial Judge was quite justified in having dismissed the plaintiff-appellant's suit as not maintainable in law.

In the result the appeal fails and it is dismissed with costs; Advocate fees being assessed at three gold mohurs.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, J.

KO HLA AND ONE (APPELLANTS)

v.

DAW AYE KHIN (RESPONDENT).*

C.C. 1963

Sept. 16.

Ejectment—suit for—arrears of rent—where contractual rent is lower than the standard rent—no retrospective operation.

Where a decree for ejectment had been passed against the defendant for non-payment of arrears of rent, and one of the questions in issue was what was the arrears of rent payable in view of the fact that the standard rent fixed on 16th October 1961 was higher than the original contractual rent:

Held: It is now settled law that where the contractual rent is higher than the standard rent, the standard rent fixed will be operative retrospectively so that the tenant need not pay the contractual rent. However, as a matter of general principle, parties are at liberty to pay and accept the rent at a rate lower than the standard rent.

U Maung Gyi (Advocate) for the appellants.

Than Maung (Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 54 of 1961 of the Township Court of Salin the plaintiff Daw Aye Khin, who is the respondent in the present appeal, sued the defendant-appellants Ko Hla and Ko Hla Sein for their ejectment from the premises in suit for non-payment of arrears of rent, for the purpose of making structural repairs and for the fact that the premises were required *bona fide* for the purpose of residence of the plaintiff's family. The defence of Ko Hla and Ko Hla Sein was that there was no arrears of rent as the house in question was built by them at a cost of K 1,331·37 on the understanding that the agreed rent of K 7 per mensem payable by them was to be set off against the sum spent by them in erecting the house,

* Civil Second Appeal No. 57 of 1962 against the decree of the Additional District Court of Minbu in Civil Appeal No. 1 of 1962, dated the 21st April 1962.

C.C. 1963

KO HLA AND ONE v. DAW AYE KHIN.

that no major structural repairs were required as alleged by the plaintiff and that the plaintiff did not need the house *bona fide* for the purpose of her own occupation. The learned trial Judge, however, after hearing witnesses cited by both the parties came to conclusions in favour of the plaintiff, namely that there were arrears of rent, that house was in need of major structural repairs and that it was required *bona fide* by the plaintiff for the occupation of her family, decreed the plaintiff's suit with costs.

The defendants Ko Hla and Ko Hla Sein being dissatisfied with the judgment and decree of the trial Court appealed and the learned Additional District Judge, Minbu, by his judgment in Civil Appeal No. 1 of 1962 confirmed the decree for ejectment only on the ground that there were arrears of rent within the meaning of section 12 (*1*) (*a*) of the Urban Rent Control Act, 1960. The learned Additional District Judge did not concur with the finding of the trial Judge that the house was required for major structural repairs or for the *bona fide* occupation of the landlady.

The defendants Ko Hla and Ko Hla Sein, however, were still dissatisfied with the judgment and decree of the Additional District Judge for their ejectment from the premises in suit for non-payment of arrears of rent. They have therefore filed the present appeal. Now, it must be taken as established that the defendants had spent a sum of K 1,331.37 for the construction of the house in suit and that originally they had agreed to pay a rent of K 7 per mensem which was to be set off against the sum spent by them. However, it is an admitted fact that on the application being made by the plaintiff Daw Aye Khin the Assistant Controller of Rent had on the 16th October 1961 fixed the standard rent of the premises at K 15 per mensem. Although prior to that date the rent payable by the defendants was at the contractual rate of K 7 per mensem, with effect from the 16th October 1961, rent at the rate of K 15 per mensem would be payable by them. It is now settled

law that where the contractual rent is higher than the standard rent, the standard rent fixed will be operative retrospectively so that the tenant need not pay the contractual rent. However, as a matter of general principle, parties are at liberty to pay and accept the rent at a rate lower than the standard rent; therefore the defendants Ko Hla and Ko Hla Sein need not pay rent at a higher rate than K 7 per mensem prior to the date of the fixation of the standard rent. Therefore, although it is true that at the date of the filing of the present suit, namely 8th December 1961, the defendants were in arrears of rent to the extent of K 8 per mensem, this arrears is comparatively small compared to the sum which they would have to obtain from the plaintiff.

Accordingly, while confirming the judgment and decree of the Additional District Court of Minbu for ejectment of the defendants for non-payment of arrears of rent, I would direct that each party should bear its own costs throughout.

It is undoubtedly open to the defendants to apply to the trial Court for rescission of the ejectment decree passed against them on payment of arrears of rent due by them.

APPELLATE CIVIL

Before U Bo Gyi, C.J., and U San Maung, J.

C.C. 1963

Oct. 29.

KO KYI SHEIN (APPELLANT)

v.

KO SOE SAN AND ONE (RESPONDENTS).*

Hindu Law—Stridhana property—daughter as heir—sale by sons—possessory title ripening into prescriptive title—conflicting claims between such title and title obtained through imposter—fingerprint evidence—evidence of expert—value when expert witness not properly cross-examined.

The Plaintiff/Appellant had filed a suit against the Defendants/Respondents for a declaration as to the ownership of the suit land by virtue of purchase from one " D.M." and another, by a registered deed of sale in 1958.

The Defendants filed a counter claim in the suit and also claimed ownership by virtue of purchase, by a registered deed, from a Chettyar firm which in turn had bought the same from the legal representative and heirs of the said " D.M.", who was the original lessor of the suit land, in 1941.

The most important issue was therefore whether the registered deed of sale relied upon by the plaintiff was in fact executed by " D.M.", or by some impersonator. Another important issue was whether the Chettyar firm from whom the Defendants bought the suit land, had itself obtained title to the suit land by the deed of 1941.

The learned trial judge dismissed the plaintiff's suit and decreed the counter claim. On Appeal:

Held: Regarding the Deed of Sale, there is very little doubt that it was executed by an imposter. The evidence of the Finger-Print Expert of the C.I.D. has shown that the thumb impression of " D.M." appearing on the Sale Deed of 1958 relied upon by the Plaintiff/Appellant, was that of a different person from " D.M." whose thumb impression appears on the original deed of lease.

The evidence of the Finger-Print Expert has been assailed on the ground that it does not contain any reasons for the conclusion arrived at by him. However, the Finger-Print Expert was himself present in Court for the purpose of being cross-examined.

Sarwar Khan and another v. *Emperor*, A.I.R. (1920) Pat. 334; referred to.

Regarding the validity of the sale deed between the Chettyar firm and the representatives of the deceased " D.M." it has been alleged that as the heir of

* Civil First Appeal No. 6 of 1963, against the decree of the 2nd Judge City Civil Court of Rangoon in Civil Regular Suit No. 1053 of 1958, dated 9th November 1962.

" D.M." in respect of the suit land was the daughter, instead of the sons, and as the sons had signed the Sale Deed, it was invalid.

Undoubtedly, if the deceased " D.M." was a Hindu lady of the *Sudra* caste, succession to her *Stridhana* would still be governed by the Mitakshara Law. However, there is nothing in the evidence to show whether the deceased "D.M." was a lady belonging to the *Sudra* or to the *Panchama* caste.

Bastar Transport and Trading Co. v. *Court of Wards, Bastar and another*, A.I.R. (1955) Nag. 78, referred to.

Assuming that the sons only of " D.M." and not her daughters having conveyed the suit land to the Chettyar firm the title of that form was defective at its inception; that firm had been in possession since 1941. It therefore had possessory title which in course of time ripened into prescriptive title.

Narayana Row v. *Dharmachar*, I.L.R. 26 Mad. 515; *Ma Saw* v. *Maung Shwe Gan and Ma Ban*, XI L.B.R. 415; *Ma Pwa Zon and two* v. *Ma Pan I and one*, I.L.R. 5 Ran. 154; and *Mg Mya Than and another* v. *U Tun Tin*, Civil Second Appeal No. 44 of 1962 of the Chief Court, referred to.

Accordingly, the defendants clearly have a better title to the suit land.

Ba Maw (Advocate) for the appellant.

Aung Min (1) (Advocate) for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—This appeal by Ko Kyi Shein the plaintiff in Civil Regular Suit No. 1053 of 1958 of the City Civil Court, Rangoon, is against the judgment and decree of the 2nd Judge of that Court dismissing his suit for declaration that the suit land belonged to him and decreeing the counter-claim of the defendant-respondents Ko Soe San and Ma Yin Yin for possession of the same land and for mesne profits for wrongful use and occupation thereof. The facts giving rise to the present appeal are briefly these:

The plaintiff Ko Kyi Shein's suit was to the effect that he was the owner and is in possession of House No. 39, 90th Street, Rangoon, as also the land on which it stood known as Lot No. 193, Block No. 12F, Cantonment Circle by virtue of purchase from two persons D. Masaramma and Yenkana, by a registered deed of sale dated the 16th of January, 1958. Thereafter he applied for and obtained mutation of names from the National Housing Board the

C.C. 1963

KO KYI SHEIN v. KO SOE SAN AND ONE.

suit land having been held under a 90 years lease granted by the Rangoon Development Trust. After that, he submitted to the Corporation of Rangoon a plan of the building which he proposed to construct on the suit land and in anticipation of sanction from the Corporation he started to construct the building. On the 25th of October 1958, the defendant Ko Soe San and his wife Ma Yin Yin filed an objection to the building plan submitted by the plaintiff for sanction by the Corporation. Therefore, the municipal authorities directed him to seek a declaration from the Court that he being the owner of the suit land was entitled to construct the proposed building thereon.

The defendants Ko Soe San and Ma Yin Yin by their written statement contended that the 90 years' lease in question dated the 8th of October 1928 was granted to one, D. Masaramma, a lady. She was in occupation of this land during her life-time and after her death her heirs and legal representatives sold it to R.M.P.L.S. Chettyar Firm, Money Lenders of No. 103, Mogul Street by a registered deed of sale dated the 22nd of May 1941. On the 14th of December 1954, the Chettyar sold this land to the defendants by a registered deed of sale exhibited in the case (Exhibit 5). At the time of the purchase of the suit land, these defendants were residing at No. 65A, 92nd Street, Rangoon and the defendant Ko Soe San was then working as a Godown Clerk of the Port Commissioners, Rangoon. On the 5th of March 1955, defendant Ko Soe San was arrested by the Bureau of Special Investigation and was kept in custody to be subsequently tried by the Court of Special Judge [B.S.I. (1)], Rangoon, in its Criminal Regular Trial No. 13 of 1955. He was convicted and sentenced to one year's rigorous imprisonment on the 25th of February 1956, but was released after four months on the occasion of the 2500th anniversary of Buddha's birthday. He nevertheless prosecuted his appeal to the High Court and was acquitted of the charge on the 13th of March 1957. In August 1957,

however, he was re-arrested by the Bureau of Special Investigation for the same offence and was sent up again for trial. He remained in custody till he was finally acquitted on the 24th of June 1958. It was during the period of the defendant Ko Soe San's trial and imprisonment that the plaintiff with a view to defraud them had created the sale deed relied upon by him. It was the defendants' case also that since its purchase from the heirs of the original owner D. Masaramma, the chettyar firm had been in possession of the suit land till the time of the sale thereof to the defendants on the 14th of December, 1954. Regarding the mutation of names by the National Housing Board, the defendants mentioned that that Board on learning about the true state of affairs cancelled the mutation of names in favour of the plaintiff and effected the mutation in the names of the defendants. In these circumstances, the defendants claim possession of the suit land from the plaintiff and mesne profits calculated at the rate of K 3 per day from the 21st of November 1959.

On the pleadings several issues were framed of which the most important were: whether the registered deed of sale in favour of the plaintiff was in fact executed by D. Masaramma in whose name the leasehold land stood, or by someone else impersonating D. Masaramma ; whether the defendants had lawfully derived title to the suit land from R.M.P.L.S. Chettyar firm by the registered deed of sale dated the 14th of December 1954 and if so, whether the Chettyar firm itself had obtained title to the suit land by the registered deed of sale dated the 22nd of May 1941 ; in short, whether the plaintiff or the defendants were the owners of the suit land and to what relief they were entitled.

At the hearing the plaintiff has been able to produce the registered deed of sale, Exhibit " ∞ " dated the 16th of January 1958 executed by D. Masaramma and Yenkana and a true copy of the 90 years' lease dated the 8th of

C.C. 1963

KO KYI SHEIN v. KO SOE SAN AND ONE.

October 1928 granted by the Rangoon Development Trust to D. Masaramma. He was also able to produce receipts for payment of ground rent issued by the National Housing Board for the 2nd quarter 1954-55 till the 4th quarter 1957-58 in the name of D. Masaramma.

On the other hand, the defendants were able to produce:—(*a*) the original deed of 90 years' lease dated the 8th of October 1928, issued by the Rangoon Development Trust to D. Masaramma (Exhibit 1); (*b*) certified copy of the registered deed of mortgage dated the 21st December 1934, by which the suit land and 1·426 acres of cultivable land in Godavari district in India were mortgaged by D. Masaramma and one, Kondapalli Subramaniam to R.M.P.L.S. Palaniappa Chettyar for a sum of Rs. 1,000 (Exhibit 6); (*c*) registered deed of sale (Exhibit 7) dated the 22nd of May 1941 executed by D. Subramaniam for himself and his minor brothers D. Venkanna and D. Neelakantam conveying the suit land to R.M.P.L.S. Chettyar firm in consideration of the debt due by their deceased mother D. Masaramma, their co-vendor being Kondapalli Subramaniam, the co-mortgagor mentioned in the mortgage deed, Exhibit 6; (*d*) registered deed of sale dated the 14th of December 1954 executed by R.M.P.L.S. Chettyar firm by its Managing Partner Ramanathan Chettyar by which the suit land was conveyed to the defendants Ko Soe San and Ma Yin Yin for a sum of K 4,500; (Exhibit 5) and (*e*) ground rent receipts for the 4th quarter 1953-54 issued by the Rangoon Development Trust in the name of D. Masaramma (Exhibit 8).

In order to prove that the sale deed, Exhibit " ๓ " dated the 16th of January 1958, was executed in his favour by D. Masaramma the plaintiff has cited one witness, Maung Shwe (PW 2), who had attested the deed. According to this witness, he was on a visit to the Registration Office in connection with the sale of the land belonging to his aunt, when he saw D. Masaramma receiving K 5,000

from the plaintiff Ko Kyi Shein. He was asked to attest the sale deed and he willingly obliged. However, he had to admit that this was the first time he had seen the person named D. Masaramma who was an Indian of about 60 years of age. The evidence of this witness is accordingly useless to establish that the person executing the sale deed Exhibit "ဃ" was, in fact, the Indian lady named D. Masaramma who was the grantee of the 90 years' lease issued by the Rangoon Development Trust in respect of the suit land.

Another witness U Thein Maung (PW 3) who was the *Ayat-Lugyi* of the locality said that about the year 1958, when he was visiting the houses in the locality in connection with *Mee-kin* (Fire Watchers) matters he saw a Coringhee woman known as D. Masaramma packing up to lease House No. 39 in 90th Street and that he also saw plaintiff Ko Kyi Shein at that house. House No. 39, 90th Street was the building standing on the suit land. However, this witness did not state that the Coringhee woman known as D. Masaramma was in fact the grantee of the 90 years' lease in question.

For the defendants Arumugam Chettyar (DW 1) who was at one time partner of R.M.P.L.S. Chettyar firm said that he had attested the deed of sale evidencing the sale of the suit land by Ramanathan Chettyar, Managing Partner of the firm to the defendants, *vide* Exhibit 5. He could also say that this land and the house standing thereon were mortgaged by a South Indian Hindu lady by the name of D. Masaramma to the chettyar firm and that on the death of that lady, as the debt owing by her could not be repaid by her sons and daughter, the suit land was conveyed by them to the chettyar. That was about the month of May 1941. Since then the chettyar firm had been collecting rent from the tenants of the building which, however, was destroyed owing to Japanese bombing during the last World War. After the War the house site was occupied by certain Coringhees from whom the chettvar collected rent. The

C.C. 1963

KO KYI SHEIN v. KO SOE SAN AND ONE.

chettyar also paid land revenue in respect of the suit land. After selling the land to the defendants by the registered deed of sale, Exhibit 5, Ramanathan Chettyar went away to India never to return to this country.

Balaji (DW 2) is the most important witness in this case. According to him he was the nephew of D. Masaramma, the owner of the suit land who died during the month of October 1938 leaving Neelakantam, Sultan, Venkanna and Bodhi Amma as her sons and daughter. He knew that the suit land was mortgaged by his aunt D. Masaramma to a chettyar and that after her death the land was sold by her son-in-law Gnagana to this chettyar. After the sale the chettyar collected rent in respect of the suit land and the house situated thereon. About 6 or 7 months later, the War with Japan broke out and during the War the house was destroyed owing to Japanese bombing. After the return of the British to Burma he collected rent on behalf of the chettyar from those who were staying on the suit land. After thus collecting rent for about a year, the chettyar himself collected the same till about the time of the sale of the suit land to the defendant Ko Soe San. At the outbreak of the War D. Masaramma's sons and daughter were living at Yegyaw where they were engaged in *Pinmin* (launderers') business. They then went back to India. They did not return after the cessation of hostilities.

Now, regarding the deed of sale, Exhibit " ဝ " in favour of the plaintiff Ko Kyi Shein we have very little doubt that it was executed by an imposter. The defendants have been able to prove by the evidence of a Finger-print Expert of the Criminal Investigation Department, Insein [U Tin Maung (DW 4)] that the thumb impression of D. Masaramma on the reverse of Exhibit " ဝ " was that of a different person from D. Masaramma whose thumb impression appears at the bottom of the original deed of 90 years' lease, Exhibit 1. On the other hand, the thumb impression on this latter document is of the same person

as that appearing in the Register of Thumb Impressions, being Serial No. 8506 dated 21st December 1934 in Book No. 152. This serial number is the same as that appearing in the mortgage deed Exhibit 6 dated the 21st of December 1934 executed by D. Masaramma in favour of R.M.P.L.S. Palaniappa Chettyar.

The evidence of the Finger-print Expert has been assailed by the learned Advocate for the defendant-respondents on the ground that it does not contain any reasons for the conclusion arrived at by him. However, the Finger-print Expert was himself present in Court for the purpose of being cross-examined. He has produced the enlarged photographs Exhibits 17, 18 and 19. Exhibit 17 is the magnification of the thumb impression, being Serial No. 8506, dated the 21st of December 1934 in the Register of Thumb impressions, Book No. 152, maintained at the Registration Office. Exhibit 18 is the magnification of the thumb impression appearing on the original deed of lease Exhibit 1 issued by the Rangoon Development Trust in favour of D. Masaramma. Exhibit 19 is a magnification of the thumb impression of a person called D. Masaramma appearing on the registered deed of sale Exhibit " ∞ " relied upon by the plaintiff. We have ourselves looked at these enlarged photographs and we do not doubt the correctness of the evidence of the Finger-print Expert. In this connection it would be relevant to refer to the decision of *Sarwar Khan and another* v. *Emperor* (1). There it was held that where there has been no cross-examination of a Finger-print Expert witness impeaching the examination which he had made of and the test to which he had put a particular finger-print impression submitted for his consideration, the value and weight to be attached to such witness's evidence cannot be diminished by applying to it considerations to which the witness's attention was never directed.

(1) A.I.R. (1930) Pat. 384.

C.C. 1963

KO KYI SHEIN v. KO SOE SAN AND ONE.

Regarding the defendants' side of the story: No doubt there is some discrepancy between the evidence of Balaji (DW 2) as to the executants of the registered deed of sale conveying the suit land to the chettyar firm in that whereas according to Balaji the children of D. Masaramma were: (1) Neelakantam, (2) Sultan, (3) Venkanna and (4) Bodhi Amma, the last mentioned—obviously being a daughter; the sale deed Exhibit 7 recited the fact that the children of D. Masaramma were eldest son D. Subramaniam and two minor sons D. Venkanna and D. Neelakantam. However, it is quite probable that the Sultan (No. 2) mentioned in Balaji's evidence may be a misrecording for Subramaniam. There is also another discrepancy in that whereas according to Balaji the sale deed was executed by Gangana, son-in-law of D. Masaramma the deed in question recited the fact of the eldest son having executed the same on behalf of himself and his minor brothers. However, as to this discrepancy Balaji himself who was not present at the execution of the sale deed, might not have known who the real executants were.

The sale deed, Exhibit 7, was attacked by the learned Advocate for the plaintiff-appellant on the ground that in view of Balaji's own evidence a daughter survived D. Masaramma. Accordingly the heir of D. Masaramma in respect of the suit land was the daughter instead of the sons, as it was a specie of property known to Hindu law as *Stridhana*. Therefore, the daughter and her daughters and sons would inherit the property in preference to her sons. In this connection the learned Advocate has relied on sections 135 and 152 of the Principles of Hindu Law by D. F. Mulla, 12th Edition. Section 135 is to the effect that a Hindu female may acquire property from other sources enumerated in sections 126 to 134 and section 152 provides that such other kinds of *Stridhana* pass to daughters, daughter's daughters, daughter's sons in preference to sons and sons' sons.

Undoubtedly, if the deceased D. Masaramma was a Hindu lady of the *Sudra* caste, succession to her *Stridhana* would still be governed by the Mitakshara law, vide *Bastar Transport and Trading Co.* v. *Court of Wards, Bastar and another* (2) where Deo J., observed that the law for the *Sudras* regarding succession to *Stridhana* is not different from the law relating to the other three castes. However, there is nothing in the evidence to show whether the deceased D. Masaramma was a lady belonging to the *Sudra* or to the *Panchama caste*.

Assuming that the sons only of D. Masaramma and not her daughter having conveyed the suit land to R.M.P.L.S. Chettyar firm for the debt due by their mother, the title of that firm to the suit land was defective at its inception the Chettyar firm had since 1941 till the date of the transfer of the suit land to the defendants on the 14th of December 1954, been clearly in possession of it through their tenants who were paying regularly rent and ground rent to the firm. The Chettyar firm therefore had possessory title which in course of time ripened into prescriptive title. In this connection, it is only necessary to refer to *Narayana Row* v. *Dharmachar* (3), *Ma Saw* v. *Maung Shwe Gan and Ma Ban* (4), *Ma Pwa Zon and two* v. *Ma Pan I and one* (5) and to the latest decision of this Court in *Maung Mya Than and another* v. *U Tun Tin* (6). Accordingly as between the plaintiff who had obtained possession of the suit land since the 16th of January 1958 from an imposiiter who called herself D. Masaramma, and the defendants who had purchased the suit land from a Chettyar firm which had been in possession since the year 1941 pursuant to the registered deed of sale dated the 22nd of May 1941 (Exhibit 7), impugned as invalid, the defendants clearly have a better title to the suit land. No doubt, the plaintiffs

(2) A.I.R. (1955) Nag. 78.
(3) I.L.R. 26 Mad. 515.
(4) XI L.B.R. 415.
(5) I.L.R. 5 Ran. 154.
(6) Civil Second Appeal No. 44 of 1962 of the Chief Court.

C.C. 1963

KO KYI SHEIN v. KO SOE SAN AND ONE.

has been able to produce ground rent receipts since the 2nd quarter 1954-55 but this fact is of no avail in view of the evidence adduced by the defendants and the production by them of an earlier ground rent receipt relating to the 4th quarter 1953-54.

For these reasons, we consider that the plaintiff's suit had been rightly dismissed and the defendants' counter-claim for possession rightly decreed by the learned trial Judge. Regarding the decree for mesne profits granted to the defendants at the rate of K 3 per day, we consider that it is far too excessive and it will be reduced to mesne profits at the rate of K 1 per day from the 21st of November 1959 till the date of this decree. Regarding costs, the defendants will be given proportionate costs in the Court below, and costs of this appeal, Advocate's fees in this Court being assessed at 10 gold mohurs.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, J.

C.C. 1963

Oct. 26.

KRISHNAN LAL AND FOUR OTHERS (APPELLANTS)

v.

SURAJMAL BAL CHAND (RESPONDENTS).*

Civil Procedure Code, s. 92—whether bar to maintainability of ejectment suit filed without sanction of Advocate-General—Order 1, Rule 8, Civil Procedure Code.

The Plaintiffs were committee members of a Gawshala Society (an unregistered body) and sued on behalf of themselves, the members of the society, and of the Hindu community for ejectment of the defendant from the suit land. The suit being under o. 1, r. 8 of the Code.

The defendant had contended *inter alia* that the suit was not maintainable in the form it was framed. The learned judge accordingly dismissed it on the grounds that it was constituted without the prior consent of the Attorney-General (or the Collector), and secondly the suit land being trust property, only a properly constituted trustee can maintain such a suit. On Appeal:

Held: Regarding the scope of s. 92 of the Civil Procedure Code, there is a clear authority for the proposition that where a suit relating to religious endowment does not claim any such relief as is specified in sub-section (1) of section 92 of the Civil Procedure Code, the section is no bar to the maintainability of the suit without the sanction of the Advocate-General, and in the Court of the Subordinate Judge instead of the Court of the District Judge. The relief asked in the present suit is certainly not one of those specified in sub-section (1) of section 92 aforesaid.

Abdur Rahim and others v. *Syed Abu Mahomed Barkat Ali*, A.I.R. (1928) P.C., p. 16, referred to.

Regarding the next question whether only a trustee can file a suit for possession in respect of immoveable property belonging to a public trust, a line of authorities show that such a proposition can no longer be regarded as good law.

Saw Durmay v. *Baggah Singh and others*, III Ran., p. 213, referred to and dissented from.

Mohammad Abid and another v. *Haji Baksha and others*, A.I.R. (1936) Oudh p. 133; *Rengasami Nayudu and another* v. V. *Krishnasami Iyer and others*, A.I.R. (1923) Madras, p. 276; and *Mosque known as Masjid Shahid Gani and others* v. *Shiromani Hurdwara Parbandhak Committee, Amritsar and another*, A.I.R (1940) P.C., p. 116, referred to and followed.

* Civil First Appeal No. 17 of 1962 against the decree of the Additional District Court of Mandalay in Civil Regular Suit No. 6 of 1961, dated 29th October 1962.

C.C. 1963

KRISHNAN LAL AND FOUR OTHERS v. SURAJMAL BAL CHAND.

In any event the learned trial judge was wrong in having dismissed the suit without going into the evidence in order to determine the nature of the trust in respect of the suit property, and the interest which the Hindu Community would have in such a trust property.

The suit was therefore remanded for decision according to law, in the light of the above remarks.

S. L. Verma (Advocate) for the appellants.

K. C. Singh (Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 6 of 1961 of the Additional District Court of Mandalay, the plaintiffs Krishnan Lal and four others, who are the committee members of the Tagundaing Gawshala Society sued on behalf of themselves, the members of the Society and of the Hindu community of Mandalay against the defendant Surajmal Bal Chand for his ejectment from the suit land, being Holding No. 20, Block No. 602, Chan-e-tha-zan Ward, Mandalay, the suit being one under Order I, Rule 8 of the Civil Procedure Code. The plaintiffs' case was that the Hindu community of Mandalay was the owner of the suit land, but that it was managed by the Tagundaing Gawshala Society which was an unregistered body. The Hindu community through the Gawshala Society had been in continuous possession of this land since about the 17th March 1941 till about the end of 1946 when the defendant trespassed into the north-eastern portion of this land. He refused to vacate in spite of repeated demands and hence the necessity for filing the present suit.

The defendant Surajmal Bal Chand by his written statement contended *inter alia* that the suit was not maintainable in the form in which it was framed and the learned Additional District Judge decided that in view of the decision in *Saw Durmay* v. *Baggah Singh and others* (1) the suit should be dismissed, firstly, because it was instituted without the prior consent of the Attorney-General or the

(1) III Ran., p. 213.

Collector of the District under section 92 of the Civil Procedure Code, and secondly that as the suit land was admittedly the trust property, only a properly constituted trustee can maintain such a suit. The plaintiffs being dissatisfied with the dismissal of their suit have filed the present appeal.

Now, from the deed of sale of the suit land relied upon by the plaintiffs, it would appear that this land was purchased by Babu Madan Chand as Managing Trustee of the Tagundaing Gawshala from a firm of merchants known as Ganpatroy Gajadhar as represented by their Managing Partner Ramdeo, the consideration being part of the debt due to the Tagundaing Gawshala by one Gangadhar, son of Lachminarayan of Mandalay. It also seems to be common ground as stated in the judgment now under appeal, that the suit land was property belonging to a public trust.

No doubt in *Saw Durmay* v. *Baggah Singh and others* (1) it was held that in respect of properties which form part of a public trust, as for instance, a Christian church, a mere worshipper can have no right by way of suit to obtain possession of the properties. It was also held that he would have no right to sue for any of the reliefs mentioned in section 92 of the Civil Procedure Code except in the manner prescribed by that section.

However, regarding the scope of section 92 of the Civil Procedure Code, there is clear authority for the proposition that where a suit relating to religious endowment does not claim any such relief as is specified in sub-section (1) of section 92 of the Civil Procedure Code, the section is no bar to the maintainability of the suit without the sanction of the Advocate-General, and in the Court of the Sub-ordinate Judge instead of the Court of District Judge. See *Abdur Rahim and others* v. *Syed Abu Mahomed Barkat Ali Shah and others* (2). The relief asked in the present suit

(1) 111 Ran., p. 213. (2) A.I.R. (1928) P.C., p. 16.

C.C. 1963

KRISHNAN LAL AND FOUR OTHERS v. SURAJMAL BAL CHAND.

is certainly not one of those specified in sub-section (1) of section 92 aforesaid.

The next question is whether in the case of immoveable properties belonging to a public trust it is the trustee alone who can file a suit for possession as against an alleged trespasser. In this connection the learned Advocate for the plaintiff-appellants has strongly relied upon the decision in the case of *Mohammad Abid and another* v. *Haji Baksha and others* (3). There it was held that members of the Mahomedan community suing in a representative capacity can sue for possession of *wakf* property, if there are no properly constituted *mutawallis* of that property, and that when there is no properly constituted *mutawalli* of the *wakf* property it is justifiable for the Court to decree possession of the property in favour of the persons suing in representative capacity on behalf of the Mahomedan community because no one has a better title to possession than such persons.

Among the authorities cited in *Mohammad Abid's* case is the decision in the case of *Rengasami Nayudu and another* v. *V. Krishnasami Iyer and others* (4). There it was held that the property bequeathed to a temple, although notionally held by a deity, must be in some human being or human beings that if there is a trustee or manager, he can sue for its possession; but that where there is no trustee or manager, the right to sue for possession on behalf of the trust may vest in the regular body of worshippers of the temple.

In *Mosque known as Masjid Shahid Ganj and others* v. *Shiromani Gudwara Parbandhak Committee, Amritsar and another* (5) where the Privy Council held that Article 144 of the Limitation Act applies to *wakf* property and that property made *wakf* for purposes of mosque can be adversely possessed, it was observed that the right of

(3) A.I.R. (1936) Oudh, p. 133. (4) A.I.R. (1923) Mad., p. 276.
(5) A.I.R. (1940) P.C., p. 116.

Muslim worshipper may be regarded as an individual right though not a sort of easement in gross and that such an individual may, if he sues in time, procure the ejectment of a trespasser and have the property delivered into the possession of the *mutawalli* or of some other person for the purposes of the *wakf*.

In this connection the Privy Council had cited with approval the case of *Chidambaranatha Thambiran and another* v. *P. S. Nallasiva Mudaliar and others* (6). In that case the properties in suit were purchased by a Pandara Sannadhi of the Dharmapuram Adheenam in the year 1869. Another Pandara Sannadhi sold them to the various contesting defendants in July 1901. The plaintiffs are the tambirans of the mutt. They obtained leave under Order I, Rule 8, Civil Procedure Code, 1908 to institute a suit on behalf of all the persons interested in the mutt. Their case was that the properties belonged to the mutt and that their alienation in 1901 was invalid. They prayed for a declaration that the alienation was not binding on the mutt and for possession being delivered to defendant 1 who was at the time of the suit the Pandara Sannadhi. It was held that such a suit was maintainable.

The following observation of Seshagiri Aiyar, J. who delivered the leading judgment in the case cited above is most apposite. The learned Judge said:

> "Section 63 is a very important provision. Mr. T. Rangachariar contended that this section expressly limits the right of the beneficiary to a bare declaration, and that consequently he is not entitled to ask for possession. I do not think that the word declaration should be given such a narrow interpretation. Even in a suit for possession, there must be an antecedent declaration. I am inclined to think that the Legislature did not intend to prevent a beneficiary from suing for possession in favour of the trustee. The beneficiary is only entitled to a declaration in his own right, but that would

(6) A.I.R. (1918) Mad. 464.

C.C. 1963

KRISHNAN LAL AND FOUR OTHERS v. SURAJMAL BAL CHAND.

not prevent him from asking that the declaration be followed up by giving possession to the trustee. However that may be, section 68 is not in terms applicable to charitable trusts and consequently its language is not conclusive of the rights of a public trustee. If this section is read along with section 10, Limitation Act, it is clear that wherever trust property has gone into the hands of a stranger, the beneficiary can take all the necessary steps to place it in the hands of a person who can legally administer the trust."

In view of this observation I consider that the proposition laid down in *Saw Durmay* v. *Baggah Singh and others* (1) that in the case of a public trust it is only the trustee who can file a suit for possession of the trust property can be regarded as no longer good law.

In any event the learned trial Judge was wrong in having dismissed the suit without going into the evidence in order to determine the nature of the trust in respect of the suit property and the interest which the Hindu community would have in such a trust property. I would accordingly set aside the judgment and decree of the trial Court and under Order XLI, Rule 23 of the Civil Procedure Code, I would remand the suit to the Additional District Court of Mandalay to be readmitted under its original number and to be decided according to law in the light of the remarks made above. Costs incurred in this appeal must abide the final result of the suit. Advocates fees in this Court being assessed at five gold mohurs.

A certificate for the refund of the court-fees paid on the memorandum of appeal will be issued to the appellants under section 13 of the Court Fees Act.

(1) III Ran., p. 213.

APPELLATE CIVIL

Before U Bo Gyi, C.J. and U San Maung, J.

MA NU (APPELLANT)

v.

KO SAN AYE (RESPONDENT).*

C.C. 1963

Oct. 19.

Guardian and Wards Act, s. 10—*Application by mother for appointment of guardian—s.* 19 *Guardians and Wards Act—no appointment of guardian unless father is unfit.*

The Application of the Appellant under s. 10 of the Guardian and Wards Act for appointment of herself as guardian of her minor children, who had been living with their father, the Respondent, had been dismissed by the lower Court. On Appeal:

Held: Section 19 of the Guardians and Wards Act enacts that subject to the provisions of the Act with respect to European Christians nothing in the Act would authorize the Court to appoint and declare a guardian of the person of a minor whose father is living and is not, in the opinion of the Court, unfit to be the guardian of the person of the minor.

There is nothing in the evidence to show that the Respondent, as the father, is unfit to act as the guardian of his minor daughters.

Furthermore, they are receiving the best education and the best care and attention which could be provided.

However, it is also to the welfare of the minors that they should not be entirely estranged from their mother. Accordingly the Appellant should be allowed to see them once a month in school.

Thein Han (11) for the appellant.

N. R. Majumdar for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This appeal by Ma Nu, the applicant in Civil Miscellaneous Case No. 17 of 1962 of the District Court of Toungoo is against the order of the learned District Judge dismissing her application under section 10 of the Guardians and Wards Act for the appointment of herself as guardian of her minor daughters San San Aye and Than

* Civil Misc. Appeal No. 29 of 1963 against the order of the District Court of Toungoo in Civil Miscellaneous Case No. 17 of 1962, dated 29th April 1963.

C.C. 1963

MA NU v. KO SAN AYE.

Than Aye. The facts which have been fully stated in the order appealed against are briefly as follows:

The applicant Ma Nu and the respondent Ko San Aye, a clerk in the office of the Highway Department had been married for several years. There were five daughters to the marriage, of whom San San Aye, aged 11 is the eldest and Than Than Aye, aged eight is the third daughter. When San San Aye was about one year and four months old, she was given to Daw Thein Yin, sister of Ko San Aye, to be brought up by her, Daw Thein Yin being Headmistress of a State Primary School. Daw Thein Yin was married to one Ko Saw, and there being no issue to the marriage, San San Aye was brought up almost as a daughter. She was bottle fed when young and was put into Saint Joseph's Convent School when she was only four years old. About May 1962, the third daughter Than Than Aye was also placed under the care of Daw Thein Yin. She also was put into the same Convent School as her eldest sister San San Aye.

Differences arose between Ma Nu and her husband Ko San Aye and they parted company. Ma Nu has in her custody the second daughter Ni Ni Aye and the two youngest daughters. She is receiving maintenance allowance of K 30 for herself and K 50 for her three children from her husband Ko San Aye. The application under section 10 of the Guardians and Wards Act was filed by her on the ground that the children San San Aye and Than Than Aye being of tender age she was the fittest person to act as their guardian. There was no allegation that the father Ko San Aye was unfit to be the guardian of the person of these two minor daughters. In the reply to the written objection, however, Ma Nu alleged that she had to part company from Ko San Aye as he was cruel to her, having administered Chinese medicine to cause abortion on two occasions. On the third occasion he beat her when pregnant with the result that there was abortion.

It is undisputed that the respondent Ko San Aye and his two minor children San San Aye and Than Than Aye are living together with Daw Thein Yin and her husband Ko Saw and that apart from the care which the minors receive from their father, love and affection have been showered upon them by their aunt Daw Thein Yin and her husband Ko Saw. Now, section 19 of the Guardians and Wards Act enacts that subject to the provisions of the Act with respect to European Christians, nothing in the Act would authorize the Court to appoint and declare a guardian of the person of a minor whose father is living and is not, in the opinion of the Court, unfit to be the guardian of the person of the minor.

In our opinion there is nothing in the evidence to show that Ko San Aye is unfit to act as the guardian of his minor daughters. Furthermore, the minors are through the assistance of Ko San Aye's elder sister receiving the best education and the best care and attention which could be provided by them. Therefore, we are not inclined to disturb with the order of the learned District Judge refusing to appoint the present appellant Ma Nu as guardian of the minors San San Aye and Than Than Aye.

However, we consider that it is also to the welfare of the minors San San Aye and Than Than Aye that they should not be entirely estranged from their mother Ma Nu. Accordingly, we would direct that by arrangement with the head of the school in which these minors are being educated, she should be allowed to see them once a month in school for not less than half an hour on each visit.

For the reasons given above, we would dismiss the present appeal with no order as to costs.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung and U Saw Ba Thein, JJ.

C.C. 1963

Oct. 12.

MA SI SI AND ANOTHER (APPELLANTS)

v.

SAYA MYA AND THREE OTHERS (RESPONDENT).*

Mohammedan Law—waqf—*standard of proof regarding* waqf *property—proof of immemmorial user in the absence of production of deed*—Mutwalli—*women can act as lay* Mutwalli—*distinction between manager and* mutwalli *of Mosque.*

The Respondents who were members of the Muslim Community had filed a suit for a Declaration against the Appellants that 3 pieces of land namely *Holding No.* 30 *Kagyi, Holding No.* 30 *Khagwe* (both originally being Holding No. 30) and *Holding No.* 55 were *waqf* property, and had been dedicated as such by 2 Muslim gentlemen about 70 years ago by a registered deed.

Holding No. 30 was the site of a mosque and Holding No. 55 was the site of a Madrasa (school).

Held: Regarding the existence of the registered deed creating the *waqf*, it is to be found that some witnesses were speaking from hearsay and those who were said to know of the existence of the deed had not actually read them so as to be able to give admissible evidence regarding their contents.

Ma Mi and another v. *Kallander Ammal*, I.L.R. V Ran. 18 (PC), referred to.

In the absence of direct evidence, circumstantial evidence is admissible in proof of the existence of the *waqf*, and it is well settled that a *waqf* may, in the absence of direct evidence of dedication, established by evidence of user.

Abdul Ghafoor v. *Rahmat Ali and others*, A.I.R. (1930) Oudh 245; *Umar Din and others* v. *Mst. Aidhan and others*, A.I.R. (1921) Lahore 303; *K. Raushan Din and others* v. *H. Mohamed Sharif and others*, A.I.R.(1936) Lahore 87 at p. 88, and *Mazhar Hussain and others* v. *Rao Bahadur Adiva Saran Singh*, A.I.R. (1948) P.C. 42, referred to.

In such circumstances, the standard of proof necessary is that the fact established must lead to the only reasonable inference possible.

Although direct evidence is lacking, circumstantial evidence regarding the existence of the *waqf* itself was concerned must be regarded as conclusive, as immemorial user had been established.

This however, cannot be said of the Holding No. 55 on which the *madrassa* (school) stood. As it is not at all necessary for such school to be *waqf* property to enable it to function, the existence of a *waqf* so far as the school itself is concerned, can hardly be said to have been established by the evidence on record.

---

* Civil First Appeal No. 11 of 1962 against the decree of the District Court of Mandalay in Civil Suit No. 13 of 1955, dated 11th June 1962.

The case of Holding No. 30 is more difficult to decide. There is evidence to show that part of the holding was used to breed horses for many years. It is surprising that the Muslim Community would have permitted the misuse of the mosque land for such a long period. The fact that they had done so, strongly militates against the truth of the story that the whole of holding No. 30 on which the mosque is situate was *waqf* property.

Regarding the contention that, as the mother of one of the Defendants assumed the duties of *mutwalli* of the Mosque after the death of her first husband (one of the alleged donors and the 1st *mutwalli*), she must be assumed to have been acting as *Mutwalli* in letting out and collecting rents with regard to the suit lands, there is nothing in the evidence to show that she was in fact acting as a *Mutwalli* of the Mosque because there were provisions in the alleged deeds of *Waqf* to enable her to act as such.

There is however nothing in Mohammedan law to prevent a woman from performing the lay duties of *Mutwalli* of a Mosque.

Kassim Hassan v. *Hazra Begum*, A.I.R. (1920) Cal. 800; and *Mt. Moideen Bibi Ammal* v. *Rathnavelu Mudaki*, A.I.R. (1927) Madras 69, referred to.

In the absence of any admissible evidence on record to prove the contents of the alleged registered deed or deed of *Waqf*, it cannot be said that she was acting as a *Mutwalli* of the *waqf* property.

Phatmabi v. *Abdulla Musa Sait*, A.I.R. (1914) Mad. 714, referred to.

The probabilities are that after obtaining Letter of Administration to the estate of her deceased husband, she had arrogated to herself the duties of the manager of the Mosque known as E-Gyaing Pali which had been constructed by her husband. This fact will not prove that the suit lands belonged to the *waqf*.

P. K. Bose (Advocate) for the Appellants.

Hla Nyunt (Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This appeal by Maung Thaung Pe, legal representative of his deceased wife Ma Tin Kyi and by Ma Si Si is against the judgment and decree of the District Court of Mandalay in Civil Suit No. 13 of 1955, where the learned District Judge gave a decree to the respondents Saya Mya and 3 others declaring that two pieces of land known as Holding Nos. 30 *Kagyi* and 30 *Khagwe* in Block No. 161 of Pyigyi Kyetthaye Quarter, Mandalay, formed part of a piece of land formerly known as Holding No. 30 and that it belonged to the Muslim community as it was the site of a public mosque; that Holding No. 55 of Block No. 168 also belonged to the Muslim community as

C.C. 1963

MA SI SI AND ANOTHER v. SAYA MYA AND THREE OTHERS.

it was the site of a *Madrassa* (school). A decree for possession of these lands had also been given in favour of the Muslim community as represented by the plaintiff-respondents Saya Mya and others.

The facts giving rise to the present appeal are briefly these. U Kar (now deceased), Saya Mya, U Hnit, U Ba Chit and U Tin Myint filed a suit against Ma Tin Kyi personally and as legal representative of her deceased mother, Ma Nyunt, and Ma Si Si for a declaration regarding Holding Nos. 30 *Kagyi*, 30 *Khagwe* and No. 55 aforesaid and for possession thereof. They said that these holdings had at one time belonged to two Burmese Muslim gentlemen U Shwe Oh and his younger brother U Nyo Glay. About 70 years ago these two persons and their sister Daw Sa U created a public *Waqf* in writing duly registered, dedicating to God Holding No. 30 *Kagyi* and 30 *Khagwe* (formerly Holding No. 30) on which stood a mosque and Holding No. 55 on which stood the *Madrassa*, or school. Since then, these holdings had been shown in the Land Records registers as "Religious land". U Shwe Oh became the first *Mutwalli* of the *Waqf* properties and on his death his niece Daw May, daughter of U Nyo Glay succeeded him as the *Mutwalli*. When Daw May died, Ma Nyun, one of the childless widows of U Shwe Oh assumed charge of these properties as *Mutwalli* and remained so till she died in September 1953. Before her death she married a *Shia* Muslim by the name of U Hla Gyi and had a daughter, the 1st defendant Ma Tin Kyi who subsequently became a convert to Buddhism. Ma Tin Kyi began to intermeddle with the *Waqf* properties by letting out the vacant portions of the land to tenants. She also mutated Holding No. 30 into her name in the Land Record registers. A portion of Holding No. 30 now known as No. 30 *Kagyi* was occupied by the 2nd defendant Ma Si Si in collusion with Ma Tin Kyi. Therefore the plaintiffs who had been authorized by a resolution passed at a mass meeting of

Sunni Muslims held in the month of October 1955 had to file the present suit for declaration and for possession of the *Waqf* lands.

The first defendant Ma Tin Kyi, who died during the pendency of the suit and is now represented by her husband Maung Thaung Pe, filed a written statement denying the plaintiffs' claim that the properties in suit were *Waqf*. She said that they belonged solely to her mother Ma Nyunt and after her mother's death she had openly mutated both Holding No. 55 and Holding No. 30 *Khagwe* into her name. Regarding Holding No. 30 *Kagyi* it was sold by her mother Ma Nyunt to one Daw Ma Ma Lay who in turn sold the same to the second defendant Ma Si Si. Therefore the plaintiffs had no cause of action against her. She also said that the suit was bad for misjoinder of defendants and of causes of action and for not adding as party-defendant the All Burma Yahanpyo Aphwe to which Holding No. 30 *Khagwe* had since been given by her. She further said that *ad valorem* court fees should have been paid.

The defendant Ma Si Si said that she had purchased Holding No. 30 *Kagyi* from Daw Ma Ma Lay who in turn purchased it from its owner Ma Nyunt. She also contended that in the event of Ma Nyunt not being found to have a valid title thereto she was nevertheless protected by section 41 of the Transfer of Property Act for having purchased the suit land (Holding No. 30 *Kagyi*) *bona fide* from its ostensible owner.

On the pleadings the learned District Judge framed 4 preliminary issues relating to the alleged misjoinder of parties and causes of action, maintainability of the suit, sufficiency of the stamp affixed on the plaint and the necessity for making the All Burma Yahanpyo Aphwe a party-defendant. The 4th preliminary issue was not considered. Regarding the rest the learned District Judge held that there had been misjoinder of parties and causes

C.C. 1963

MA SI SI AND ANOTHER v. SAYA MYA AND THREE OTHERS.

of action, that the suit as framed was not maintainable as the provisions of Order I, Rule 8 of the Civil Procedure Code had not been complied with and that the plaint should have been stamped *ad valorem*. On appeal against the order of the District Court the late High Court by its order in Civil Miscellaneous Appeal No. 20 of 1956 pointed out that the most important point—involved in the case was whether the properties claimed by the plaintiffs were in fact *Waqf*. Accordingly the suit was remanded under Order 41, Rule 25 of the Civil Procedure Code for a finding on this all important issue. A further appeal was taken by the plaintiffs to the Supreme Court where, however, a compromise was arrived at in these terms :

(*a*) that steps should be taken to comply with the provisions of Order I, Rule 8 of the Civil Procedure Code.

(*b*) that the question of misjoinder of defendants and causes of action and sufficiency of court-fee should be deferred until after evidence had been led by both the parties to the suit ; and

(*c*) that the name of Daw Ma Ma who was originally impleaded as 3rd defendant in the suit should be struck off from the plaint.

When the proceedings were returned to the District Court 13 issues as may be seen from the judgment now under appeal, were framed by that Court. However, the learned District Judge held in spite of the observation of the High Court in Civil Miscellaneous Appeal No. 20 of 1956 that the issue relating to the alleged misjoinder of parties and causes of action, sufficiency of court-fees and the necessity for making the All Burma Yahanpyo Aphwe a party-defendant should be decided before going into the merits of the plaintiffs' case. Therefore in spite of the fact that he had examined witnesses cited by both the parties the learned District Judge did not go into the merits of the case but answered these three preliminary issues in favour of the defendants. The plaintiffs again appealed and in Civil Miscellaneous Appeal No. 4 of 1959,

C.C. 1963 — MA SI SI AND ANOTHER v. SAYA MYA AND THREE OTHERS.

a Bench of the late High Court consisting of U Ba Nyunt and U Aung Khine, JJ., remanded the suit to the District Court for recording its findings on Issues No. 1 and 2 which are in these terms :

(1) Whether *Palitaga* Haji U Shwe Oh, his brother U Nyo Glay and his sister Daw Sa U made a public *Waqf* by a registered deed in writing of the land known as Holding No. 30 (now 30A and 30B) in Block No. 161, Pyigyi Kyetthaye West, Mandalay, together with the mosque and outhouses standing thereon and of another land known as Holding No. 55 in Block No. 168 of Pyigyi Kyetthaye West, Mandalay, together with the *Madrassa* or School building standing thereon as alleged in paragraph 2 of the plaint ? Are these properties public Trust properties ?

(2) Whether the suit lands have been continuously used by the Muslim public for prayer and education as alleged in paragraph 3 of the plaint? If so, from what time to what time ?

These issues were subsequently answered by the learned District Judge in favour of the plaintiffs and the suit was re-submitted to the High Court. However, before another Bench of the High Court consisting of U San Maung and U Myint Too, JJ., the parties filed a consent application asking the return of the proceedings to the District Court to decide the case after answering all the other issues involved except Issue Nos. 11, 12 and 13 which were waived. The present appeal is against the judgment and decree which followed the decision of the learned District Judge on the other issues which were in the main decided in favour of the plaintiffs.

Of the several plaintiffs in the suit the only one who gave evidence was U Kar, now deceased. He was about 80 years old when he was examined in the year 1958. According to him the mosque standing on Holding No. 30 was built before he was born. As regards the *Madrassa* (school) standing on Holding No. 55 it was built when he was about 18 years of age. The creator of the *Waqf*

C.C. 1963

MA SI SI AND ANOTHER v. SAYA MYA AND THREE OTHERS.

U Shwe Oh was the first *Mutwalli*. In fact, there were two *Waqfs* which were effected by the execution of the *Waqf-nama*. U Shwe Oh died about 40 years ago, his younger brother U Nyo Glay having pre-deceased him by about 5 or 6 years. Before U Shwe Oh died he called the Muslim elders of the locality and entrusted to them the mosque and the school. These elders were U Nyunt, Ko Esa, Ko Har Dun, Ko Hman Gyi, Ko Tun, Saya Kar and Haji Ali Khan. All of them were dead at the time of the filing of the present suit. These elders looked after the school and the mosque after the death of U Shwe Oh until Daw May, daughter of U Nyo Glay, obtained letters of administration to U Shwe Oh's estate. After the death of Daw May, Ma Nyunt, one of the wives of U Shwe Oh and mother of the 1st defendant Ma Tin Kyi obtained letters of administration to the estate of U Shwe Oh. She then looked after the mosque and the school. The school which was in a dilapidated condition was dismantled by Ma Nyunt at the beginning of the Japanese occupation of Burma. She, however, promised to build a new school in place of the old. As regards the mosque it was in ruins because of allied bombing just prior to the Japanese evacuation from Burma. Later Ma Nyunt mutated both Holding No. 30 and Holding No. 55 into her own name. She married one *Shia* Muslim gentleman and the first defendant Ma Tin Kyi was the issue of this marriage. Ma Nyunt sold the northern portion of Holding No. 30 to Ma Si Si. She made a gift of the southern portion, on which the mosque was situate, to her daughter Ma Tin Kyi. She also had tenants living on both Holdings No. 55 and No. 30 and made use of the rents received therefrom without spending any sum on the upkeep of the mosque. Because of the conduct of Ma Nyunt and of her daughter Ma Tin Kyi after the death of Ma Nyunt, he and the other plaintiffs had to file the present suit for declaration and possession.

Now, although U Kar spoke of two registered deeds evidencing the *Waqf* executed by U Shwe Oh and his co-donors he had not really seen them executed. He had not even seen them after their execution. He said that after the death of U Shwe Oh the deeds evidencing the *Waqfs* came into the possession of Daw May, a niece of U Shwe Oh and that he had seen them once or twice in her possession. He, however, admitted that he had never read them and could not say whether they were executed on stamped papers. Therefore U Kar could not in fact give any cogent evidence regarding the execution of the deed or deeds of *Waqfs* which were said to have been executed by U Shwe Oh and his co-donors.

Ma Ma (PW 1), daughter of Daw May said that the deeds of *Waqfs* came into her possession after the death of her mother and that they were destroyed during the fire which took place during the Japanese evacuation period. However, this witness could not say that she had read these two deeds herself and could therefore give no evidence regarding their contents. All she could say was that she had shown them to the Muslim elders. This witness also corroborated U Kar in that Ma Nyunt rented out Holdings No. 55 and No. 30 after she obtained letters of administration to the estate of U Shwe Oh, and that she spent all the money she received without doing anything for the mosque.

Contradicting both the main witnessess U Kar and Daw Ma Ma is A. K. U Tin (PW 2). According to him there was only one registered deed evidencing the creation of the *Waqf* by U Shwe Oh and his co-donors. Furthermore, after Ma Nyunt had obtained letters of administration to the estate of U Shwe Oh, she spent some of the money received by her as rent from Holding Nos. 30 and 55 in paying the *Moulvi* who officiated at the mosque and in defraying charges for electricity consumed.

C.C. 1963

MA SI SI AND ANOTHER v. SAYA MYA AND THREE OTHERS.

This witness, however, had to admit that he had himself not read the so-called registered deed of *Waqf* relating to both Holding Nos. 55 and 30. He could not also say whether the deed in possession of Daw Ma Ma was registered. Haji Maung (PW 6) corroborated deed of *Waqf* in respect of the mosque and the school. He thus contradicted both U Kar and Daw Ma Ma. He is in turn contradicted by another witness Daw Htay (PW 3), according to whom the *Waqf* relating to the school was created about 60 years ago while the *Waqf* relating to the mosque was created many years earlier. None of these witnesses, however, actually knew of the execution of the deed or deeds of *Waqf* or their contents. What evidence they had given before the Court was merely on hearsay.

In fact, we have carefully gone through the evidence adduced by the plaintiffs regarding the existence of the registered deed or deeds of *Waqf* and we find that while most of the witnesses were speaking from hearsay some who said that they knew of the existence of these deeds had not actually read them so as to enable them to give admissible evidence regarding their contents. In this connection the decision of the Privy Council in *Ma Mi and another* v. *Kallander Ammal* (1) may be usefully cited. There it was held that oral evidence of the contents of a document is admissible as secondary evidence under section 63 (5) of the Evidence Act only if the witness has himself read the document and could speak to its contents. Tested by this standard there is no admissible evidence whatsoever regarding the contents of the alleged deed or deeds evidencing the creation of the *Waqfs* relating to the mosque and the school.

The learned District Judge who answered issues No. 1 and No. 2 fully realized this fact. He, however, relied upon section 188 of the Principles of Mahomedan Law,

(1) I.L.R. V Ran. 18 (PC).

by D. F. Mulla, 14th Edition, which is in the following terms :

> "*Waqf by immemorial user.*—If land has been used from time immemorial for a religious purpose, *e.g.*, for a mosque or a burial ground or for the maintenance of a Mosque, then the land is by user *waqf* although there is no evidence of an express dedication."

Undoubtedly, in the absence of direct evidence circumstantial evidence is admissible in proof of the existence of a *Waqf*. In *Abdul Ghafoor* v. *Rahmat Ali and others* (2) it was held that it is well settled that a *waqf* may, in the absence of direct evidence of dedication be established by evidence of user. To the same effect is the dictum in *Umar Din and others* v. *Mst. Aishan and others* (3). However, the correct note was sounded by Monroe, J., in *K. Raushan Din and others* v. *H. Mohamed Sharif and others* (4), where the learned Judge observed :

> "The learned counsel for the appellants cited many cases in support of the plaintiffs' claim to show that a *waqf* may in the absence of direct evidence of dedication be established by evidence of user and that if land has once been dedicated as a cemetery it must always be regarded as a cemetery, unless it becomes unfit for such a use. These propositions are well supported by the cases cited, of which I need only mention 1921. Lah. 303 (3), 1930 Oudh 245 (2), and I accept them as settled law ; but the user from which dedication can be implied must be clearly established and must be of such a character as to be consistent only with dedication."

[See also *Mazhar Husain and others* v. *Rao Bahadur Adiva Saran Singh* (5)]. In our opinion when the existence of a certain fact is sought to be proved not by direct but by circumstantial evidence the standard of proof necessary is that the fact established must lead to the only reasonable inference possible. This is what Monroe, J., had meant by the observation which we have quoted above.

---

(2) A.I.R. (1930) Oudh 245
(3) A.I.R. (1921) Lahore 303.
(4) A.I.R. (1936) Lahore 87 at p. 88.
(5) A.I.R. (1948) P.C. 42.

C.C. 1963

MA SI SI AND ANOTHER v. SAYA MYA AND THREE OTHERS.

Now, what are the facts ? There is superabundance of evidence to show that the mosque which was built by Haji U Shwe Oh and his co-donors had been opened for public worship since time immemorial. Among the persons who regularly worshipped at that mosque were the plaintiff U Kar, A. K. U Tin (PW 2), Haji Maung (PW 6), Haji Ismail (PW 7), Mr. S. K. Razak (PW 8) and others. There is also evidence to show that *Moulvis* had been employed there. *Moulvi* Haji Ismail (PW 16) said that he had been a *Moulvi* at the Sooratee Mosque since the past 30 years and he personally knew the *Moulvis* who officiated at the mosque now in suit which was known as the E-Gyaing Pali. According to Ma Ma Gyi (PW 4), her own father U Law had acted as *Moulvi* at the mosque in suit for about 20 years since she was about 10 years old till she was about 30. At the time she gave evidence her age was 62. Accordingly, although direct evidence is lacking, circumstantial evidence regarding the existence of a *Waqf* so far as the mosque itself was concerned must be regarded as conclusive, as immemorial user had been established.

The same cannot, however, be said of Holding No. 55 on which stood the *Madrassa* or school, built by U Shwe Oh. Many witnesses had undoubtedly come forward to say that they had studied at that school during their childhood. They were Haji Ismail (PW 7), S. K. Razak (PW 8), Haji Shin (PW 10), U Myit (PW 11) and U Ohn Shwe (PW 13). However, although U Kar claimed that the school building was only dismantled and removed at the beginning of the Japanese occupation period there is no cogent evidence to show that the school itself stopped functioning about 40 years ago. This fact appears in the evidence of Haji Shin (PW 10) and U Ohn Shwe (PW 13). Furthermore, according to U Soot (PW 10) the school was dismantled by Ma Nyunt, mother of Ma Tin Kyi soon after the Burmese-Muslim riots which took place about

25 years ago. As it is not at all necessary for a *Madrassa* or school to be *Waqf* property to enable it to function, the existence of a *Waqf* in so far as the school itself is concerned can hardly be said to have been established by the evidence on record. Besides, there is cogent evidence adduced by some of the witnesses for the defence to show that Ma Nyunt had been collecting rents from the two buildings situated on Holding No. 55. These witnesses are Maung Thaung Pe, legal representative of the deceased defendant Ma Tin Kyi, and Daw Saw (DW 5) who had been a resident of the locality since she was about 18 years of age. She was 71 at the time she gave evidence. The evidence of these witnesses is corroborated by the admissions made by the deceased plaintiff U Kar and Daw Ma Ma (PW 1) who said that Ma Nyunt rented out the premises situated on Holding No. 55 and herself enjoyed the proceeds. There is also evidence to show that Holding No. 55 was sold by Ma Nyunt to Ameena Bibi, wife of *Hafiz* Fazul Karim in the year 1940 and that a contemporaneous agreement to repurchase the land was executed by her and Ameena Bibi. This step was taken by Ma Nyunt as she was unable to pay municipal taxes which had been assessed on this holding. Extracts from Land Records Register No. 1-A show that although this land appeared in the name of Madrasa-Mohamedia in the year 1928-29, it was mutated to the name of Ma Nyunt in the year 1929-30 and it remained in her name ever since that year. Therefore, although in the map of the holding the land is shown with a green border as that devoted to religious purpose, we are unable to hold that the plaintiffs had succeeded in proving that a valid *Waqf* had been created in respect of this holding by U Shwe and his co-donors.

The case of Holding No. 30 is more difficult to decide. In the Land Records Register 1-A it appeared since 1928-29 in the name of Ma Nyunt (Pali). In the year 1940-41,

C.C. 1963

MA SI SI AND ANOTHER v. SAYA MYA AND THREE OTHERS.

it was mutated to the name of Ma Nyunt's daughter Ma Tin Kyi on account of the execution by Ma Nyunt of a registered deed of gift, exhibit 20. It was then divided into two holdings 30 *Kagyi* and 30 *Khagwe*, the northern portion being marked as 30 *Kagyi* and mutated to the name of Ma Si Si, the 2nd defendant in the case. The registered deed of sale of this piece of land to Ma Si Si was executed by her aunt Daw Ma Ma Lay (DW 3) who had herself purchased the land from Ma Nyunt during the Japanese occupation period, also by a registered deed. This deed was said to have been lost during a fire which took place as a result of bombing.

Now, between Holding No. 30 *Kagyi* and 30 *Khagwe* there is a wall which formed the southern boundary of 30 *Kagyi* and the northern boundary of 30 *Khagwe*. The portion marked as Holding No. 30 *Kagyi* had, prior to the time when it came into the possession of Daw Ma Ma Lay, been in possession of U Soon Thin, a race-horse breeder. U Soon Thin is now dead but his son C. Maung Maung (DW 2) in giving evidence said that since about 12 years before the last World War his father took a lease of this land from Ma Nyunt and built a house thereon. Later, during the Japanese occupation period when the land was sold by Ma Nyunt to Daw Ma Ma Lay (DW 3) and her deceased husband U San Hla, they took a lease of the house which his father had built on the land. Subsequently, when Ma Si Si purchased the land from Daw Ma Ma Lay she continued as their tenant of this house. Later, he quarrelled with Ma Si Si and accordingly dismantled this house. A new house was built by Ma Si Si on the site.

This witness also said that in the area south of the wall, namely, Holding No. 30 *Khagwe*, commonly known as Mosque land, his father used to breed horses. The Mosque itself was deserted since about 18 years before the outbreak of the Second World War. Because of

neglect and disrepair it had come to the present ruinous state, as may be seen from the photographs exhibited in the case.

Ko Soot (PW 15) admitted that U Soon Thin bred horses but he was unable to say that it was within the area known as Mosque land. U Thaik (PW 5) on the other hand, admitted that in the vacant land north of the Mosque U Soon Thin kept his race-horses.

Consequently, it is most surprising, if, as the plaintiff U Kar had contended, U Shwe Oh before his death had entrusted a school and the Mosque to the elders of the locality, the Muslim community would have permitted the misuse of the Mosque land for such a long period. The fact that they had done so strongly militates against the truth of the story that the whole of Holding No. 30 on which the Mosque is situate was *Waqf* property.

On Holding No. 30 *Khagwe* also there were barracks which according to some of the plaintiffs' witnesses like Daw Htay (PW 3) were meant for the residence of poor people, rent free. However, there is overwhelming evidence on the record to show that after Ma Nyunt, mother of Ma Tin Kyi, had obtained letters of administration to U Shwe Oh's estate she had let out rooms in these barracks to tenants ; and, according also to the plaintiff U Kar and Daw Ma Ma (PW 1) Ma Nyunt herself enjoyed the proceeds of these barracks. Therefore, so far as the land on which the Mosque is situate it has not been established by immemorial user that it was *Waqf* property, notwithstanding the fact that in the map it is shown by a green-border indicating religious property.

It has been contended that since Ma Nyunt had assumed the duties of *Mutwalli* of the Mosque she must be deemed to have been acting as a *Mutwalli* in collecting rents from Holding No. 30 *Khagwe* and Holding No. 55 and also in letting out to U Soon Thin the portion known as Holding No. 30 *Kagyi* Therefore, the action of

C.C. 1963

MA SI SI AND ANOTHER v. SAYA MYA AND THREE OTHERS.

Ma Nyunt was consistent with the plaintiffs' story that both Holding Nos. 55 and 30 were *Waqf* property.

However, though there is nothing in Mahomedan Law to prevent a woman from performing the lay duties of the *Mutwalli* of a Mosque, [vide *Kassim Hassan* v. *Hadra Begum* (6) and *Mt. Moideen Bibi Ammal* v. *Rathnavelu Mudali* (7)], there is nothing in the evidence to show that Ma Nyunt was in fact acting as a *Mutwalli* of the Mosque because there were provisions in the deeds of *Waqf* to enable her to act as such. In this connection the decision in the case of *Phatmabi* v. *Abdulla Musa Sait* (8) is apposite. There it was held that where a female claims the office of *mutwalli* of a mosque as a hereditary right there must be evidence to show that such a hereditary right was either intended by or recognized in the original dedication. Accordingly, in the absence of any admissible evidence on record to prove the contents of the registered deed or deeds of *Waqf*, said to have been executed by U Shwe Oh and his co-donors, it cannot be said that Ma Nyunt was acting as a *Mutwalli* of the *Waqf* property.

In point of fact the language of paragraph 4 of the plaint, shows, that at the best Ma Nyunt was a Manager *de sontort* of the Mosque known as the E-Gyaing Pali situated on Holding No. 30 *Khagwe*. This paragraph reads :

> ". . . *Palitaga* Haji U Shwe Oh acted as the first *Mutwalli* in co-operation with the elders of E-Gyaing Quarter. He died about 40 years ago. Next *Mutwalli* was Daw May, daughter of U Nyo Glay and mother of 3rd Defendant. On Daw May's death, Ma Nyun who was one of the childless widows of *Palitaga* Haji U Shwe Oh, assumed charge of the same Public *Waqf* Properties as the last *Mutwalli*."

The evidence in the case tends to show that the application of Ma Nyunt for letters of administration to the estate of U Shwe Oh was not uncontested, and that when

(6) A.I.R. (1920) Cal. 800. (7) A.I.R. (1927) Mad. 69.
(8) A.I.R. (1914) Mad. 714.

she did obtain the letters, she tried to undo the work of Ma Ma, daughter of U Nyo Glay, *vide* exhibit 9 which is a true copy of the extract from the Diary in Suit No. 541 of 1924 of the Subdivisional Court of Mandalay and evidence of Daw Saw (DW 5). So, the probabilities are that on the strength of her getting letters of administration to the estate of U Shwe Oh, Ma Nyunt arrogated to herself the duties of the manager of the Mosque known as E-Gyaing Pali, which had been constructed by her husband. This fact will not prove that the whole of Holding No. 55 and Holding No. 30 belonged to the *Waqf*.

For these reasons we are unable to support the finding of the learned District Judge on Issue Nos. 1 and 2 with the exception of the Mosque building itself which we have already held to be *Waqf* property as proved by immemorial user.

In the result the appeal succeeds in part. The judgment and decree of the trial Court declaring that the whole of Holdings No. 30 *Kagyi* and 30 *Khagwe* and Holding No. 55 are *Waqf* property are set aside. Instead there will be a decree declaring that the Mosque known as *E-Gyaing Pali* is public property in respect of which possession should be given to the Muslim community as represented by the plaintiffs in the suit.

As regards costs we consider that in the circumstances of the case the most equitable order for us to pass would be that each party should bear its own costs throughout.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, J.

C.C. 1963

Oct. 18.

MAUNG MYA THAN AND ANOTHER (APPELLANTS)

v.

U TUN TIN (RESPONDENT).*

Possessory title—suit by holder of possessory title against mere purchaser—whether maintainable—no necessity of possession for the statutory period of 12 years.

The Plaintiff/Respondent sued the Defendants/Appellants for their ejectment from the suit land.

According to the Plaintiff he became the owner of the suit land by obtaining it as a gift from one "P.T." the original owner (and his grandfather) and that he was in possession of the suit land till about 5 years before the date of suit when he left the area because of insurgent activities, and had left the same with his half-sister, who in turn had left the village for Rangoon for medical treatment in 1319 B.E.

The Defendant/Appellants contended firstly that the Plaintiff/Respondent had abandoned the suit land; and also contended that one of them being a lineal descendant of the said "P.T." had some sort of claim over the land.

The trial judge held that as the gift to the Plaintiff was not evidenced by a registered deed, it was invalid in law and dismissed the suit.

On Appeal by the Plaintiffs, the lower Appellate Court decreed the suit on the ground that a suit based on possessory title was maintainable against a mere trespasser.

On further Appeal by the Defendants to the Chief Court:

Held: The Plaintiff had been in possession either by himself or through his licensee, his half-sister, till about 4 years before the date of suit.

Accordingly, the conclusion arrived at by the lower Appellate Court is correct.

Ismail Ariff v. *Mahomed Ghous*, I.L.R. 20 Cal. 834 (P.C.); *Maung Naw* v. *Ma Shwe Hmut and one*, 8 L.B.R. 227 (FB); *Nisa Chand Gaita and others* v. *Kanchiram Begani*, I.L.R. 26 Cal. 579; *Nga Tha Zan* v. *Sunder Singh*, III. U.B.R. 125; *Narayana Row* v. *Dharmachar*, I.L.R. 26 Mad., p. 514, referred to.

It can be taken as settled law that it is not necessary in order to maintain a suit for ejectment based on a possessory title that the plaintiff should have been in possession of the suit land for the statutory period of 12 years or more.

In the case now under consideration if the plaintiff's story is true, he had been in possession for more than 12 years.

---

* Civil Second Appeal No. 44 of 1962, against the decree of the Additional District Court of Pyapon in Civil Appeal No. 9 of 1961, dated 31st May 1962.

Assuming that he was in possession for no more than 10 or 11 years by himself, and through his licensee, his half-sister, he would still have the right to eject the defendants.

Ma Saw v. *Maung Shwe Gan and one*, XI L.B.R. 415; *Ma Pwa Zon and two* v. *Ma Pan I and one*, I.L.R. V Ran. 154, referred to.

U Kyaw (1) (Advocate) for the appellants.

U San Myint (Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 21 of 1960 of the Township Court of Bogale, the plaintiff U Tun Tin who is the respondent in the present appeal, sued the defendant-appellants Maung Mya Than and Ma Saw Tin for their ejectment from the suit land which is a garden in Khulan-awazu West Village within the jurisdiction of Myingagone village Headman. This garden originally was a house-site belonging to the deceased U Po Tauk who migrated to Upper Burma about 18 years ago and died there a few years later. The plaintiff claimed that he became the owner of this garden in succession to U Po Tauk who gave it to him through love and affection, he being a grandson. He was in possession till about 5 years before the date of the suit when he left for Rangoon because the area was infested by insurgents. He, however, left the garden in charge of a half-sister Ma Phwa, who also left the village for Rangoon about the year 1319 B.E. for the purpose of having medical treatment for her eyes. During her temporary absence from the village, the defendants Maung Mya Than and Ma Saw Tin built a house on the suit land and would not vacate when, on his return to the village, he asked them to do so. Hence the necessity for filing the present suit. The defendant-appellants Maung Mya Than and Ma Saw Tin, on the other hand, contended firstly that since the garden land had been abandoned by U Tun Tin they had every right to take possession as it was not assessable to land revenue; they also contended that Ma Saw Tin being a lineal

C.C. 1963

MAUNG MYA THAN AND ANOTHER v. U TUN TIN.

descendant of U Po Tauk she had some sort of claim over the land which originally belonged to U Po Tauk.

On the pleadings, the most important issues involved were whether the plaintiff had any sort of title over the suit land by having been in possession thereof for many years and if not, whether the defendants had the right to squat upon it when they found it practically abandoned. After hearing witnesses cited by both the parties the learned trial Judge held that the plaintiff's story that the suit land originally belonged to U Po Tauk and his 2nd wife Daw Hla Bone, and that when U Po Tauk migrated to Upper Burma 18 years ago after the death of Daw Hla Bone, he gave the suit land to plaintiff U Tun Tin who remained in possession thereof till he himself left for Rangoon, was true. However, the learned trial Judge held that since the gift of the suit land by U Po Tauk to U Tun Tin was not evidenced by a registered deed it was invalid in law and that, therefore, the plaintiff who could only succeed on the strength of his title and not upon the weakness of the defence, must fail in his suit.

The plaintiff U Tun Tin appealed and the learned Additional District Judge of Pyapon by his judgment and decree in Civil Appeal No. 9 of 1961, now under appeal, decreed the plaintiff's suit on the ground that a suit based on possessory title was maintainable against a mere trespasser. Being dissatisfied with the judgment and decree of the Additional District Court the defendants have preferred this appeal under clause (*d*) to sub-section (*1*) of section 100 of the Civil Procedure Code.

Now, the parties to the suit and some of the witnesses cited by them are close relatives. U Po Tauk first married Daw Tar who died about 40 years ago. His issues by Daw Tar were U Tha U, father of the plaintiff U Tun Tin and Daw Ein May, mother of defence witness Ko Ba Myaing (DW 1). When U Tha U died, his wife married one U Po Sat and the issue of this marriage was Ma Phwa

(PW 3) half-sister of the plaintiff U Tun Tin. The defendant Ma Saw Tin is Ma Phwa's own daughter and is therefore, a niece of the plaintiff U Tun Tin. She is no blood-relation of Ko Ba Myaing who, however, considered her to be his own niece and accordingly gave her and her husband permission to occupy the suit land on the ground that he, as grandson of U Po Tauk, had a claim thereto.

It has been clearly established by evidence adduced for the plaintiff that after the death of Daw Tar, U Po Tauk married one Daw Hla Bone and that the plaintiff U Tun Tin resided with them till U Po Tauk migrated to Upper Burma, a few years after Daw Hla Bone's death. U Tun Tin then continued to be in possession of the suit land until he shifted to Rangoon about a year before the outbreak of the last World War leaving his half-sister Ma Phwa in charge of the garden. About 6 years before the date of the suit Ma Phwa's husband Ko Aung Nyunt demolished the house in the garden and took the materials away without protest from anybody. Ma Phwa herself came to Rangoon about six years ago to have medical treatment for her eyes. While she was away from the village, her daughter Ma Saw Tin and son-in-law Maung Mya Than occupied the suit land and built a house thereon with the permission of Ko Ba Myaing, son of Daw Ein May, sister of the plaintiff's father U Tha U.

According to U Tun Tin, after the death of Daw Tar and before his marriage to Daw Hla Bone, U Po Tauk gave his son U Tha U and his daughter Daw Ein May their share of inheritance so that they had no claim whatsoever to the suit land. This fact was not specifically denied by Ko Ba Myaing (DW 1) who only said that he had no knowledge of it.

However, as held by both the Courts below U Tun Tin had been in possession either by himself or through his licensee Ma Phwa of the suit land till about four years before the date of the suit, when Ma Phwa's own daughter

C.C. 1963

MAUNG MYA THAN AND ANOTHER v. U TUN TIN

Ma Saw Tin and her husband Maung Mya Than squatted on the suit land and built a house thereon without obtaining any permission either from U Tun Tin or Ma Phwa. In these circumstances the learned Judge of the Additional District Court held that possessory title in U Tun Tin having been established he could maintain a suit for ejectment against the defendants Ma Saw Tin and Maung Mya Than. In my opinion, the conclusion arrived at by him is correct.

Now, in *Ismail Ariff* v. *Mahomed Ghous* (1) the Privy Council held that lawful possession of land is sufficient evidence of right as owner, as against a person who has no title whatever, and who is a mere trespasser, and that the former can obtain a declaratory decree against the latter as to his right and an injunction restraining him from interfering with his possession. Relying upon this dictum a Full Bench of the late Chief Court of Lower Burma held *In re Maung Naw* v. *Ma Shwe Hmut and one* (2) that mere previous possession is sufficient to support a claim for possession against one who has dispossessed the plaintiff when the defendant has no title himself. However, a Bench of the Calcutta High Court distinguishing the case of *Ismail Ariff* v. *Mahomed Ghous* (1), held in *Nisa Chand Gaita and others* v. *Kanchiram Bagani* (3) that mere previous possession for any period short of the statutory period of 12 years will not entitle a plaintiff to a decree for recovery of possession in a suit brought more than six months after dispossession, even if the defendant could not establish any title to the disputed land. This decision of the Calcutta High Court was followed by the Judicial Commissioner of Upper Burma in *Nga Tha Zan* v. *Sunder Singh* (4).

The decision of the Calcutta High Court above cited was dissented from by the Madras High Court in *Narayana*

(1) I.L.R. 20 Cal. 834 (PC).
(2) 8 L.B.R. 227 (FB).
(3) I.L.R. 26 Cal. 579.
(4) III U.B.R. 125.

Row v. *Dharmachar* (5). There it was held that possession is under the Indian, as under the English law, good title against all but the true owner and that prior possession of the plaintiff is sufficient title in an action of ejectment even if the suit be brought more than six months after the act of dispossession complained of, and that the wrongdoer cannot successfully resist the suit by showing that the title and right to possession are in a third person. The Madras decision was followed by the Chief Court of Lower Burma in *Ma Saw* v. *Maung Shwe Gan and one* (6) and by the late High Court of Judicature at Rangoon in *Ma Pwa Zon and two* v. *Ma Pan I and one* (7). Ma Pwa Zon's case specifically dissented from *Nga Tha Zan* v. *Sunder Singh* (4).

Therefore, it can be taken as settled law, that it is not necessary in order to maintain a suit for ejectment based on a possessory title that the plaintiff should have been in possession of the suit land for the statutory period of 12 years or more. In the case now under consideration if the plaintiff's story as supported by Ma Phwa (PW 3) and other witnessses, that he became possessed of the suit land since about 18 years before the date of the suit till he was dispossessed by the defendants about four years before the date of the suit, be accepted, he had been in possession for more than the statutory period of 12 years. Assuming that he was in possession for no more than 10 or 11 years by himself and through his licensee Ma Phwa he would, following the decision in *Ma Pwa Zon and two* v. *Ma Pan I and one* (7), still have the right to eject the defendants.

In the result the appeal fails and it is dismissed with costs, Advocate's fees being assessed at 3 (three) gold mohurs.

---

(4) III U.B.R. 125.
(5) I.L.R. 26 Mad., p. 514.
(6) XI. L.B.R. 415.
(7) I.L.R. V Ran. 154.

APPELLATE CIVIL

C.C. 1963

Sep. 30.

Before U San Maung, and U Saw Ba Thein, JJ.

NAGINBHAI (APPELLANT)

v.

CHHAGANLAL AND TWO OTHERS (RESPONDENTS).*

Ejectment suit—suit against tenant and licensee of tenant—tenant holding over—ejectment of—question of recovery of rent and mesne profits.

The Plaintiffs had filed a suit for ejectment against the 1st Defendant as their tenant and against the 2nd Defendant as the licensee of the 1st Defendant. It appears that the 2nd Defendant was the manager of the 1st Defendant and when the 1st Defendant ceased to do business in November 1957, the 2nd Defendant continued to occupy the suit room and pay rent therefor till July 1958. Rent was undertaken to be paid after that date, provided rent receipts were issued in his name. This request was refused by the Plaintiff, and hence the arrears of rent.

On 4th April 1959 notice to quit was given to the 1st Defendant under s.11(1) (*a*) of the Urban Rent Control Act, terminating the tenancy on 30th April 1959.

The trial judge *inter alia* held that the 1st Defendant was responsible for arrears of rent due till 30th April 1959, and that the 2nd Defendant alone was liable for mesne profits from 1st May 1959. He also held that both the Defendants were liable to be ejected from the suit premises.

Held: It is clear both from the notice issued to the 1st Defendant and from the frame of the suit filed by the Plaintiffs that it was a suit against a tenant holding over after the termination of the tenancy and the 2nd Defendant was merely joined as a person in possession of the premises in suit as a licensee of the 1st Defendant. The 1st and 2nd Defendants are therefore not joint tort-feasors.

Goverdhan v. *Maruti*, A.I.R. (1915) Nagpur 35; *C. Ah Fong and one* v. *Ephraim Solomon and others*, referred to and distinguished.

Tenants holding over are more or less in the same position as tenants at sufferance.

Kantheppa Raddi v. *Sheshappa and another*, 22 Bom. 893; *Chandri* v. *Dajl Bhaur*, 24 Bom. 504; *Pusa Mai* v. *Makdum Bakhsh and others*, 31 All. 514; *Kundan Lal* v. *Deep Chand*, A.I.R. 33 All. 756, referred to.

Therefore in the case now under consideration both the Defendants and its licensee are liable to be ejected because the tenancy had been determined according to law under s.106 of the Transfer of Property Act. However,

---

* Civil First Appeal No. 1 of 1963 against the decree of the Additional District Court of Mandalay in Civil Regular Suit No. 6 of 1959, dated the 6th October 1962.

the Plaintiffs can only recover rents and mesne profits from their own tenant. They cannot recover either rent or mesne profits direct from the 2nd Defendant who was only a licensee of the 1st Defendant.

Gulam Mohiuddin Narmava v. *Dayabhi Chimanlal*, A.I.R. (1923) Bombay 398, referred to and followed.

P. K. Bose (Advocate) for the appellant.

S. L. Verma (Advocate) for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 6 of 1959 of the Additional District Court of Mandalay the plaintiffs Chhaganlal and his minor son Banwarilal, who are proprietors of the business known as Pannalal Ranglal, sued the defendants Messrs. A. Lookmanji & Company of Rangoon and Naginbhai of Mandalay for their ejectment from the premises in suit which were two rooms in the godown situated on Holding No. 12 A-3, Block No. 598, Chan-e-tha-zan Quarter, Mandalay. The plaintiffs' case was that they were the landlords of the 1st defendant A. Lookmanji & Company in respect of the two rooms in suit for which this defendant was to pay them rent at the rate of K 220 per mensem, that the 2nd defendant Naginbhai was actually using these rooms with the permission of the 1st defendant and that rents from the 1st August 1958 till the 30th April 1959 was due in respect of these rooms. The plaintiffs also claimed that the building being a new one erected subsequent to the 16th February 1959 was exempt from the operation of the Urban Rent Control Act, 1948. For the period subsequent to the 30th April 1959, the plaintiffs claimed mesne profits at the rate of K 10 per day from both the defendants.

The 1st defendant filed a written statement admitting the plaintiffs' claim and prayed that the suit may be decreed with costs on the uncontested scale. The 2nd defendant Naginbhai contended that as the godown in question was a reconstructed one, it was not exempt from the operation

C.C. 1963

NAGINBHAI v. CHHAGANLAL AND TWO OTHERS.

of the Urban Rent Control Act, 1948 as the cost of reconstruction was less than 40 per cent of the prevailing market value of the whole building. Regarding the rent due in respect of the two rooms in suit this defendant said that he was always ready and willing to pay the same but that it was not accepted by Messrs. Pannalal Ranglal which consisted of three persons, namely Sri Krishnanlal, Chhaganlal (1st plaintiff) and Mahabir Prasad. On the pleadings the learned trial Judge framed several issues as to whether the building in suit was a new one constructed after the 16th February 1951 and therefore exempted from the operation of the Urban Rent Control Act, whether the defendants were jointly liable to pay mesne profits for the period subsequent to the 30th April 1959 for continuing to occupy the premises after the termination of the tenancy under section 106 of the Transfer of Property Act. After examining witnesses cited by both the parties, the learned trial Judge held that since the godown was entirely rebuilt on the existing plinth the cost of reconstruction must be well over 40 per cent of the prevailing market value and that therefore it was exempt from the operation of the Urban Rent Control Act. He also held that whereas the 1st defendant was responsible for arrears of rent of K 1,980 due till the 30th April 1959, it was the 2nd defendant alone who was liable to pay mesne profits at the rate of 10 per cent per diem from the 1st of May 1959. He also held that both the defendants were liable to be ejected from the suit premises. A decree in that sense was accordingly passed in favour of the plaintiffs.

Now, there is undoubted evidence to show that on the dissolution of partnership of the firm of Pannalal Ranglal the godown in suit became the property of the 1st plaintiff Chhaganlal and his minor son Banwarilal, *vide* deed of dissolution of partnership, Exhibit (e). There is also evidence to show that the tenant in respect of the two rooms in suit was the 1st defendant Messrs. A. Lookmanji

& Company. The 2nd defendant Naginbhai was only a manager employed by that Company in succession to Wali Maman (*a*) Ba Kyi (DW 1). Messrs. A Lookmanji & Company, however, ceased to do any business at Mandalay since November 1957, but its manager Naginbhai continued to occupy the suit rooms and paid rent therefor up till the end of July 1958. He undertook to pay rent subsequent to that date provided that rent receipt was issued not in the name of the 1st defendant Messrs. A. Lookmanji & Company, but in his name. This request was refused by G. S. Aujalay (PW 1), Manager of the business run by the plaintiffs under the name of Pannalal Ranglal. Consequently, there were arrears of rent as claimed by the plaintiffs.

On the 4th April 1959 Mr. Verma as Advocate for the plaintiffs issued a notice to the 1st defendant terminating the tenancy on the 30th April 1959. This notice also contained a demand purporting to be under section 11 (*1*) (*a*) of the Urban Rent Control Act for payment of arrears of rent due from the 1st August 1958 till the 31st March 1959.

It is clear therefore both from the notice issued to the 1st defendant and from the frame of the suit filed by the plaintiffs that it was a suit against a tenant holding over after the termination of the tenancy and that the 2nd defendant was merely joined as a person in possession of the premises in suit as a licensee of the 1st defendant. The 1st and 2nd defendants were therefore not joint tortfeasors as contended by the Advocate for the plaintiff-respondents. Consequently, this case is distinguishable from *Goverdhan* v. *Maruti* (1) and *C. Ah Fong and one* v. *Ephraim Solomon and others* (2) where the plaintiffs were persons who were wrongfully dispossessed of their property.

That tenants holding over are more or less in the same position as tenants at sufferance under the English law is

(1) A.I.R. 1915 Nagpur 35. (2) 1948 B.L.R. 325 (H.C.).

C.C. 1963

NAGINBHAI v. CHHAGANLAL AND TWO OTHERS.

clear from the following decisions, namely, *Kantheppa Raddi* v. *Sheshappa and another* (3), *Chandri* v. *Daji Bhau* (4) *Pusa Mal* v. *Makdum Bakhsh and others* (5) and *Kundan Lal* v. *Deep Chand* (6). Therefore, in the case now under consideration both the defendants Messrs. A. Lookmanji & Company and its licensee Naginbhai are liable to be ejected because the tenancy had been determined according to law under section 106 of the Transfer of Property Act. However, the plaintiffs can only recover rent and mesne profits from their own tenant, namely, Messrs. A. Lookmanji & Company. They cannot recover either rent or mesne profits direct from the 2nd defendant Naginbhai who was only a licensee of the 1st defendant.

In this connection, the decision in *Gulam Mohiuddin Narmavala* v. *Dayabhai Chimanlal* (7) is apposite. In this case, the 1st defendant held over after notice was given to him to vacate the suit property which was let out to him by the plaintiffs. He sublet the premises and in addition to the rent received a premium of Rs. 1,250. It was held that the plaintiff was entitled to recover from him the rent as well as the premiums which he had received from his sub-tenant.

In the result this appeal by the 2nd defendant Naginbhai succeeds in part. The decree for his ejectment is confirmed. The decree for the payment of K 12,550 as mesne profits from the 1st May 1959 till the date of the decree will be set aside. Both the plaintiffs and the 2nd defendant must bear their own costs of the suit and of this appeal ; Advocate fees being assessed at five gold mohurs.

---

(3) 22 Bombay 893.
(4) 24 Bombay 504.
(5) 31 Allahabad 514.
(6) A.I.R. 1933 All. 756.
(7) A.I.R. 1923 Bombay 398.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, J.

P. L. A. ADAIKKAPPA CHETTIAR (APPELLANT)

v.

P. ABU BACKER KAKA (RESPONDENT).*

C.C. 1963

Oct. 22.

Execut on of decree—settlement of smaller amount in satisfaction of decree—provision for execution of original amount on default—whether can be enforced.

The Plaintiff/Appellant had obtained a money decree against the Defendant/Respondent and on execution of the decree, a settlement was arrived at whereby the Plaintiff agreed to accept a smaller sum in full settlement of his claim and there were further stipulations that on default of payment of the instalments which were agreed upon, the Plaintiff would be entitled to execute on the basis of the original decree.

Subsequently the Plaintiff attempted to execute on the basis of the original decree on the ground that there was a default in the payment of the instalments agreed upon and after due enquiry the trial Court concluded there was a default and ordered execution on the basis of the original decree.

On Appeal by the Defendant, the District Court ordered that payment should proceed on the basis of the compromise decree as payment of the full decretal amount in default of regular payment was a stipulation by way of penalty.

Held: Under the terms of the said compromise, the Plaintiff had, in truth and substance agreed to a concession in favour of the Defendant and was not stipulating for a penalty. The District Judge was therefore in error in disturbing the order of the trial Court.

Chimna v. *Chunnilal and another*, A.I.R. (1957) Rajasthan 378, referred to and followed.

U Tin (Syriam) for the appellant.

Respondent in person.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 20 of 1960 of the Subdivisional Court of Insein, the plaintiff P. L. A. Adaikkappa Chettiar who is the appellant in the present appeal obtained an *ex-parte* decree for a sum of K 3,000 with costs on the uncontested scale against the

* Civil Second Appeal No. 39 of 1963 against the decree of the District Court of Insein in Civil Appeal No. 22 of 1962, dated 15th January 1963.

C.C. 1963

P.L.A. ADAIKKAPPA CHETTIAR v. P. ABU BACKER KAKA.

defendant-respondent P. Abu Backer Kaka. The plaintiff then executed the decree in Civil Execution Case No. 32 of 1960. In that case the parties came to a settlement in the following terms:

(*a*) The plaintiff would accept from the defendant a sum of K 2,350 in full settlement of his claim under the decree.

(*b*) In terms of the agreement the defendant paid the plaintiff K 850 as first instalment and agreed to pay the balance of K 1,500 in monthly instalments of K 100 from October 1960 each instalment to be paid before the end of the first week of the month.

(*c*) In the event of default in the payment of instalments the plaintiff would be entitled to execute for the amount due on the original decree less the amount already realized. The property given as security could be sold in execution.

Subsequently in Civil Execution Case No. 31 of 1961, the plaintiff sought to execute for the whole decretal amount less the sum already paid on the ground that the defendant had defaulted in respect of the monthly instalments agreed upon in the application of compromise filed in Civil Execution Case No. 32 of 1960. The defendant however filed an objection to this application for execution on the ground that he had not defaulted as alleged by the plaintiff. An inquiry followed with the result that the learned Judge of the Subdivisional Court came to the conclusion that there had been a default on the part of the defendant and that accordingly execution should proceed in respect of the amount due on the original decree less the amount already realized.

The defendant being dissatisfied with the order of the Subdivisional Judge appealed to the District Court of Insein and the learned District Judge by his judgment in Civil

Appeal No. 22 of 1962 held that execution should proceed only in respect of K 268 calculated on the basis that K 2,082 had already been paid against the sum of K 2,350 which was agreed upon by way of compromise in Civil Execution Case No. 32 of 1960.

The plaintiff being dissatisfied with the judgment of the learned District Judge has filed the present appeal on the ground that the learned District Judge was in error in holding that that part of the compromise relating to the payment of the full decretal amount in default of regular payment of the instalments as they fell due was a stipulation by way of penalty.

In my opinion, there is ample force in the contention of the appellant. In *Chimna* v. *Chunnilal and another* (1) a decree was passed on a compromise to the effect that in a suit between the parties for a sum of Rs. 3,073·7 they had come to an amicable settlement for a sum of Rs. 1,700. This amount was to be paid in two instalments of Rs. 700 and Rs. 1,000 and it was stipulated that if the defendant should fail to pay the sum of Rs. 1,700 on the due dates, the plaintiff would be entitled to recover the amount of the suit from the defendant. It was held that the decree-holders when they compromised their claim for a larger amount by accepting Rs. 1,700 only, to be paid on certain specified dates with a stipulation that in the event of a default of payment of any of the promised instalments on the stipulated dates they would be entitled to recover the entire amount sued for, had in truth and substance agreed to a concession in favour of the judgment-debtor and were not stipulating for a penalty. I am in entire agreement with the principle enunciated in *Chimna* case and I hold that the learned District Judge was in error in disturbing the order of the Subdivisional Judge.

(1) A.I.R. 1957 Rajasthan 378.

C.C. 1963

P.L.A. ADAIKKAPPA CHETTIAR v. P. ABU BACKER KAKA.

In the result the appeal succeeds. The judgment of the Disttrict Judge appealed against is set aside and the order of the Subdivisional Court restored with costs: Advocate fees in this Court being assessed at three gold mohurs.

CIVIL MISCELLANEOUS

Before U Bo Gyi, C.J., and U San Maung, J.

TAIK GWAN COMPANY (APPLICANT)

v.

MR. N. B. SEN GUPTA AND TWO OTHERS (RESPONDENTS).*

C.C. 1963

Oct. 5.

Certiorari—*writ of—application by new tenant of premises from landlord obtaining ejectment decree but subject to an order of restitution—decree for ejectment a conditional decree—s.* 11 (1) (a) *and s.* 14 (1). *Urban Rent Control Act—transfer deemed to be during pendency of the suit—s.* 52, *Transfer of Property Act—transferee also bound by order of restitution—question of repairs in excess of* 40 *per cent of value—irrelevant.*

The Applicant who was the new tenant of the suit premises had applied for a writ of certiorari as the Sub-divisional Judge had refused to enquire whether the cost of repairs made by him was in excess of 40 per cent of the market value of the suit premises.

Previous to the Applicant, the tenant of the suit premises was the 1st Respondent. The 2nd Respondent was the landlord and he had obtained a decree for ejectment and arrears of rent against the 1st Respondent. Subsequently the 1st Respondent had been forcibly ejected from the premises and the 2nd Respondent had thereafter rented out the premises to the Applicant who then made extensive repairs.

In the meantime the 1st Respondent had been successful in his appeal against the order for ejectment and after payment of instalments due regarding arrears of rent, had obtained an order of restitution in his favour.

Ultimately the 1st Respondent applied for possession of the suit premises to the Sub-divisional Judge and the application was opposed by the Applicant on the ground that he made extensive repairs referred to above and accordingly the premises was now exempt from the provisions of the Urban Rent Control Act.

As stated above the objections put forward by the Applicant were not accepted by the Sub-divisional Judge and hence this Application for writ of *Certiorari*:—

Held:—The decree for ejectment passed against the 1st Respondent was merely a conditional decree under s. 11 (1) (*a*) of the Urban Rent Control Act read with s. 14 (1) thereof. Therefore the transfer of premises by the 2nd Respondent to the Applicant was during the pendency of the suit within the meaning of s. 52 of the Transfer of propetry Act.

Consequently not only the 2nd Respondent as decree-holder but also his transferee the present Applicant was bound by the order of restitution. The fact that the Applicant had made extensive repairs to the premises alleged to be in excess of 40 per cent of the market value is quite irrelvant to this proceeding.

The Application for a writ of *certiorari* was therefore dismissed.

* Civil Miscellaneous Application No. 44, 1963 against the order of the Sub-Divisional Court of Bassein in Civil Execution Case No. 9 of 1961, dated 27th May 1961.

C.C. 1963

TAIK GWAN COMPANY v. MR. N. B. SEN GUPTA AND TWO OTHERS.

Aye Maung for the applicant.

G. N. Banerji, *Ba Tin*, and *Khin Sein* (Government Advocates) for the 1st, 2nd and 3rd respondents, respectively.

U SAN MAUNG, J.—This application for a writ of *certiorari* is to quash the order of the Subdivisional Court of Bassein, dated the 27th May 1961 in Civil Execution Case No. 9 of 1961 of that Court. By that order the learned Subdivisional Judge rejected the application of the present applicant Taik Gwan Company asking him to hold an enquiry with a view to consider whether or not the premises let out to them by the 2nd respondent U Jone Bin was exempt from the provisions of the Urban Rent Control Act of 1948, in view of the fact that they had made such extensive repairs thereto, that the cost of reconstruction was more than 40 per cent of the prevailing market value of the whole building, *vide* Ministry of Finance and Revenue Notification No. 35, dated the 16th February 1951.

There is a very long history behind this application and it had been set out *in extenso* in Special Civil Appeals Nos. 8 and 9 of 1959 of the late High Court, Rangoon, in connection with the appeals filed by the present applicant Taik Gwan Company and the 2nd respondent U Jone Bin against the present 1st respondent Mr. Sen Gupta. However, a brief history such as that given by U Kyaw Zan U, J. in Civil Second Appeal No. 81 of 1961 against the order of the District Court confirming that of the Subdivisional Court dated 27th May 1961 in Civil Execution Case No. 9 of 1961 will be quite sufficient for the proper understanding of the present application.

In Civil Regular Suit No. 7 of 1951 of the Subdivisional Court of Bassein, the present 2nd respondent U Jone Bin obtained a decree against the present 1st respondent Mr. Sen Gupta for his ejectment from a room in the premises known as No. 50, Strand Road, Bassein, the decree

being one under section 11 (1) (*a*) of the Urban Rent Control Act, 1948. U Jone Bin also obtained in that suit a decree for payment of arrears of rent amounting to K 3,330 by instalments. Under section 14 (1) of the Urban Rent Control Act, the Subdivisional Judge also ordered that the execution of the decree should be stayed if the instalments were paid as ordered by him. Mr. Sen Gupta appealed against the judgment and decree of the Subdivisional Court but the District Court of Bassein confirmed the ejectment decree in its Civil Appeal No. 21 of 1951 but reduced the amount payable as arrears of rent to K 2,840. Mr. Sen Gupta's further appeal to the High Court was unsuccessful.

In Civil Execution Case No. 9 of 1951 of the Subdivisional Court of Bassein, the decree-holder U Jone Bin took out execution and the judgment-debtor Mr. Sen Gupta was forcibly evicted from the premises in suit. Subsequently on the 3rd February 1953 U Jone Bin rented out these premises to Taik Gwan Company. Mr. Sen Gupta appealed to the District Court against the order of the Subdivisional Court for his ejectment from the suit premises and in Civil Appeal No. 2 of 1953, the District Court set aside the order of the trial Court and directed it to fix fresh dates for payment of arrears of rent by instalments as the original dates fixed had elapsed when the matter was pending before the High Court. U Jone Bin then appealed to the High Court against the order of the District Court but the High Court in its Civil Second Appeal No. 27 of 1953 not only confirmed the decision of the District Court but fixed fresh dates for the payment of the instalments as the original dates for payment had lapsed long ago. The High Court also ordered that the ejectment order be rescinded if the defendant paid the instalments as fixed by it. The judgment-debtor then paid the instalments fixed by the High Court and applied for restitution of the premises, damages and mesne profits as

C.C. 1963

TAIK GWAN COMPANY v. MR. N. B. SEN GUPTA AND TWO OTHERS.

against both U Jone Bin and the present applicant Taik Gwan Company. The Subdivisional Court then ordered restitution of the premises as against the decree-holder U Jone Bin and the appeal by U Jone Bin to the District Court was dismissed in Civil Miscellaneous Appeal No. 3 of 1955 of that Court. The District Court also ordered the Subdivisional Court to hold an enquiry as to the amount of damages payable by the decree-holder U Jone Bin to the judgment-debtor Mr. Sen Gupta. As against the order of the District Court, U Jone Bin appealed to the High Court and his appeal was dismissed in Civil Second Appeal No. 97 of 1955 of that Court. The appeal under section 20 of the Union Judiciary Act was also dismissed by the High Court. Further appeal to the Supreme Court was also dismissed.

Subsequently, on the 11th April 1961 the judgment-debtor Mr. Sen Gupta applied to the Subdivisional Court for possession of the premises in suit. This application was opposed by the present applicant Taik Gwan Company on the ground that since they had made repairs to the premises to the value of K 28,400 the Court should hold an enquiry with a view to consider whether the premises in question was exempt from the operation of the Urban Rent Control Act, 1948 in view of the Ministry of Finance and Revenue Notification No. 35, dated 16th February 1951. This application was rejected by the Subdivisional Court and the appeal to the District Court was dismissed. Further appeal to this Court was also dismissed by U Kyaw Zan U, J. in Civil Second Appeal No. 81 of 1961.

Hence the present application for a writ of *certiorari*.

In connection with the present application, it is contended by the learned Advocate for the applicant Taik Gwan Company that the order now sought to be quashed is a speaking order as the learned Subdivisional Judge could not refuse to make an enquiry with a view to consider whether the premises in question was exempt from the

C.C. 1963

TAIK GWAN COMPANY v. MR. N. B. SEN GUPTA AND TWO OTHERS.

operation of the Urban Rent Control Act in view of the Ministry of Finance and Revenue Notification No. 35, dated 16th February 1951. We are unable to accept this contention of the learned Advocate. The decree for ejectment passed against the present 1st respondent Mr. Sen Gupta was a conditional decree under section 11 (1) (a) of the Urban Rent Control Act read with section 14 (1) thereof. Therefore the transfer of the premises in suit by U Jone Bin to the present applicants Taik Gwan Company during the time when the matter regarding the rescission of the decree was being considered by the District Court and the High Court was during the pendency of the suit within the meaning of section 52 of the Transfer of Property Act read with the explanation thereto which enacts that " the pendency of a suit or proceeding shall be deemed to commence from the date of the presentation of the plaint or the institution of the proceeding in a Court of competent jurisdiction, and to continue until the suit or proceeding has been disposed of by a final decree or order."

Consequently, not only the decree-holder U Jone Bin but his transferee the present applicants Taik Gwan Company were bound by the order of restitution. The fact that in the meantime the applicants Taik Gwan Company had made repairs to the premises costing them no less than K 28,400 is quite irrelevant to this proceeding, regard being had to the nature of the conditional decree obtained by U Jone Bin against Mr. Sen Gupta.

For these reasons we consider that the learned Subdivisional Judge was quite justified in refusing to make any enquiry with a view to consider whether the cost of repairs exceeded 40 per cent of the prevailing market value of the premises in question. In the result this application for a writ of *certiorari* is dismissed with costs; Advocate fees being assessed at five gold mohurs.

CRIMINAL MISCELLANEOUS

Before U Bo Gyi, C.J. and U San Maung, J.

C.C. 1963

Oct. 22.

THAKIN MYO NYUNT (APPLICANT)

v.

THAKIN PU (RESPONDENT).*

Contempt of Court—publication of advertisements in newspapers relating to an issue in a pending suit—whether amounts to contempt—technical contempt whether sufficient—necessity for interference with the cause of justice.

The Applicant together with the Respondent were defendants in a suit for dissolution of partnership. The Applicant had made common cause with the Plaintiff in the said suit and had also asked for rendition of accounts by the Respondent who was the Managing Partner.

One of the issues involved in the said suit was whether the Applicant and the Plaintiff had left the Partnership as contended by the Respondent. Inspite of this fact the Respondent had inserted advertisements in three newspapers to the effect that the Applicant and the Plaintiff had ceased to be partners since the date of the advertisement. It was therefore contended that this action of the Respondent constituted a contempt of Court as it was designed to influence the mind of the trial Judge and also to prejudice others.

Held: Regarding the question whether the publication constitutes contempt of Court, one had to bear in mind that contempt proceedings being summary and a very arbitrary method of dealing with an offence should be sparingly instituted and therefore a person should not be convicted for contempt unless his conviction is essential in the interests of justice. Accordingly there must be something more than a technical contempt which tends in a substantial manner to interfere with the course of justice or to prejudice the public against one of the parties to a proceeding.

The Queen v. *Gray* (1900) 2 Q.B.D. 36; In re *Read* and *Huggonson* (1742) 2 Atk. 291, 469; *Rex* v. *Parkei* (1903) 2 K.B.D. 432; *Mohandas Karamchand Gandhi and Mahadeo Haribhai Desai*, (1920) 58 I.C. 915; *In the matter of Subrahmanyan, Editor and others*, I.L.R. 25 Lahore 111; *Subrahamanyan case*, Civ. Misc. Application No. 11 of 1952 of the late High Court, referred to.

In examining the circumstances of the case it is to be seen that the Respondent was not only faced with a civil suit against him but also found himself to be the subject of several criminal proceedings by some of the other parties to the suit, and others who also claimed to be partners. Newspapers reports which tended to blemish his character had also appeared. In these circumstances, he felt impelled to vindicate himself by publishing the advertisements

* Criminal Miscellaneous Application No. 49 of 1963. Application praying that necessary action may be taken against the Respondent for having committed the offence of contempt of Court.

complained of against the Applicant and the Plaintiff, whom he felt were at the bottom of the suit against him, and was instigating others to take action against him.

The publications complained cannot be considered, by any stretch of imagination, to have been designed to influence the mind of the Judge trying the suit. Nor can it be said to tend to influence the trial Judge. The publication may, however, tend to create in the minds of the newspaper reading public, an impression favourable to the Respondent's version of the story. In that way it may technically amount to contempt of Court.

However, as it will not in any way interfere with the course of justice in the trial of the suit which is now pending, the application fails and is dismissed.

Hunt v. *Clarke* (1889) 37 W.R. 724 at p. 725, referred to.

U Tint for the applicant.

Kyaw Myint (Advocate) and *Hla Thin* (Government Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This is an application by Thakin Myo Nyunt the 2nd defendant in Civil Regular Suit No. 149 of 1961 of the late High Court (now pending before the Rangoon City Civil Court as Civil Regular Suit No. 585 of 1962) for necessary action under section 3 of the Contempt of Courts Act against Thakin Pu, who with five others were concerned in the said suit for dissolution of a partnership firm known as Burma Pearl Fishing and Culture Syndicate and for accounts. In that firm Thakin Pu was the Managing Partner. The applicant Thakin Myo Nyunt though a defendant in the suit had made common cause with the plaintiff U Tin Nyunt and he also asked for dissolution of partnership and for rendition of accounts by Thakin Pu.

One of the defences raised by Thakin Pu was that both U Tin Nyunt and Thakin Myo Nyunt had already left the partnership and that therefore the plaintiff U Tin Nyunt had no cause of action against him. Accordingly one of the issues involved was whether U Tin Nyunt and Thakin Myo Nyunt had left the partnership as contended by Thakin Pu. In spite of this fact Thakin Pu had inserted advertisements in three daily newspapers, namely,

C.C. 1963

THAKIN MYO NYUNT v. THAKIN PU.

" Ahtauk Taw ", " Hanthawaddy " and " The Guardin " on the 3rd May 1963, 6th May 1963 and 6th May 1963 respectively, to the effect that U Tin Nyunt and Thakin Myo Nyunt had ceased to be partners since the date mentioned in the advertisements. The applicant therefore contends that this action of the respondent Thakin Pu constituted contempt of Court as it was designed to influence the mind of the Judge trying the suit and also to prejudice mankind against him and U Tin Nyunt. He therefore prays that action should be taken against the respondent.

Thakin Pu by his counter-affidavit and the counter-affidavit of his Counsel Dr. Ba Han admitted that Civil Regular Suit No. 585 of 1962 of the City Civil Court, Rangoon, was pending against him, that one of the issues involved was whether the plaintiff and some of the defendants had left the partnership long before the date of the suit and that he did insert the advertisements in the newspapers alluded to by the applicant Thakin Myo Nyunt. He, however, contended that the newspaper advertisements had to be made in order to dispel from the mind of the public the impression that he had been indulging in malpractices in connection with the affairs of the Burma Pearl Fishing and Culture Syndicate. This was necessary because several criminal cases had been filed against him by U Tin Nyunt the plaintiff in the civil suit in question, Thakin Myo Nyunt and Daw Khin Win (who were defendants in the same suit) in connection with the affairs of the Burma Pearl Fishing and Culture Syndicate. On the 11th of March 1963, one, U Kyee Myint reported to the police that he (Thakin Pu) had cheated him by taking K 5,000 from him on the representation that he would be made a partner in the Syndicate. After making the report to the police U Kyee Myint gave a press conference about the case to the reporters at " Liberty Hotel " and this fact appeared in the " Oway ". On the 17th of March 1963,

both "Hanthawaddy" and "The New Light of Burma" carried reports to the effect that he (Thakin Pu) had absconded with Kyats fourteen lakhs' worth of pearls because a warrant for his arrest had been issued. He accordingly surrendered himself at the Botataung Police Station. Subsequently, during the hearing of his application for bail, U Tin Nyunt and Thakin Myo Nyunt showed the keen interest taken by them in the matter, by being present in Court. Therefore, he felt impelled to insert the advertisements in question with a view to dispel whatever misunderstandings that might have arisen in the minds of the newspaper reading public.

Now, regarding the nature of the advertisements inserted by the respondent Thakin Pu in the "Ahtauk Taw", "Hanthawaddy" and "The Guardian" in the several dates mentioned above he began by saying that the Burma Pearl Fishing and Culture Syndicate was a partnership firm constituted in the year 1954. In the year 1956, owing to the activities of the insurgents the business declined to such an extent that the partnership was heavily in debt. Thereupon, several of the partners left the partnership by sending him written intimations to that effect. Among them were U Tin Nyunt and Thakin Myo Nyunt whose letters to him he had reproduced in the advertisements. Later, however, when the affairs of the Syndicate improved owing to the assistance rendered to him by the Government and by his friends, U Tin Nyunt and Thakin Myo Nyunt conspired to cause misunderstandings between him on the one hand and the Government and the public on the other. They also tried to compel him to pay them money by indulging in blackmail. To illustrate, he was reproducing two letters purported to have bten written by U Tin Nyunt to one U Kan Nyunt to the effect that he had since learned that U Kan Nyunt was also one of the partners who had contributed K 5,000 towards the share-capital and that

C.C. 1963

THAKIN MYO NYUNT v. THAKIN PU.

U Kan Nyunt stood to gain about three lakhs kyats as his share of the profits. Another was a circular letter written by Thakin Myo Nyunt to U Kyee Myint (who had reported to the police that Thakin Pu had cheated him); U Kan Nyunt (the addressee of the letter written by U Tin Nyunt) and eight others informing them all that he had learned that they too had contributed K 5,000 each towards the share-capital of the Burma Pearl Fishing and Culture Syndicate, that a suit had been filed against Thakin Pu and others by U Tin Nyunt but that their names did not appear in the array of defendants, and that if they were interested in the matter they should contact him on any day at any time between 8 a.m. and 10 a.m. and 6 p.m. and 8 p.m. Thakin Pu's advertisement concluded by saying that his friends need not be unduly alarmed regarding the state of affairs of the Burma Pearl Fishing and Culture Syndicate.

It may be mentioned in passing that the ten persons appearing in the circular-letter written by Thakin Myo Nyunt had been made party-defendants by U Tin Nyunt in the plaint filed on the 5th of March 1963, about 16 months after the date of the original plaint. It may also be mentioned that one of the allegations of U Tin Nyunt against Thakin Pu was that the latter had surreptitiously written to the Registrar of Joint Stock Companies, Burma, that all the partners of the Syndicate except his wife had left the partnership, and that this action of Thakin Pu was taken with a view to defraud the other partners and to enjoy the benefits of the partnership by himself alone. The defence of Thakin Pu to these allegations was that the original partners had in fact resigned, that a new partnership was then formed by him and 18 others and that in the new partnership also all the partners had subsequently resigned leaving only himself and his wife as partners.

Thus, it would seem that there had been allegations of fraud by U Tin Nyunt and those who made common cause with him against Thakin Pu, and counter-allegations of

blackmail by Thakin Pu against U Tin Nyunt, Thakin Myo Nyunt and others.

The question is: Does the publication complained of constitute contempt of Court and if so, whether action should be taken against the respondent Thakin Pu as asked for by Thakin Myo Nyunt?

In *The Queen* v. *Gray* (1) the respondent published in a newspaper—*the Birmingham Daily Argus*—an article headed "A Defender of Decency" which contained scurrilous personal abuse of a judge, with reference to his conduct as a judge in a judicial proceeding which had terminated. Action was taken against him and Lord Russell of Killowen, C.J., observed :

> "Any act done or writing published calculated to bring a Court or a judge of the Court into contempt, or to lower his authority, is a contempt of Court. That is one class of contempt. Further, any act done or writing published calculated to obstruct or interfere with the due course of justice or the lawful process of the Courts is a contempt of Court. The former class belongs to the category which Lord Hardwicke, L.C., characterised as 'scandalising a Court or a judge.'" (2)

In *Rex* v. *Parke* (3) it was held that where, a person having been charged before the petty sessions with an indictable offence triable only at the assizes, matter was published in a newspaper tending to interfere with the fair trial of the charge, the High Court had jurisdiction to attach the publisher of such matter for contempt of Court. Wills, J., in delivering the judgment of the Bench observed:

> "The reason why the publication of articles like those with which we have to deal is treated as a contempt of Court is because their tendency and sometimes their object is to deprive the Court of the power of doing that which is the end for which it exists—namely, to administer justice duly, impartially, and with reference solely to the facts judicially

(1) (1900) 2 Q.B.D. 36. (2) *In re* Read and Huggonson (1742) 2 Atk. 291, 469.
(3) (1903) 2 K.B.D. 432.

C.C. 1963

THAKIN MYO NYUNT v. THAKIN PU.

brought before it. Their tendency is to reduce the Court which has to try the case to impotence, so far as the effectual elimination of prejudice and prepossession is concerned."

These two cases were among those relied upon by a Special Bench of the Bombay High Court in the case of *Mohandas Karamchand Gandhi and Mahadeo Haribhai Desai* (4). In that case the District Judge wrote a letter to the Registrar of the High Court submitting for determination the question whether the conduct of the legal practitioners in subscribing to the Satyagraha movement was consistent with their duties as Advocates and Pleaders. The respondents who were editor and publisher of a newspaper printed the District Judge's letter in their newspaper together with their own comments to the effect that " O'Dwyerism " had spread to the length and breadth of India from Burma to Bombay, while the proceedings against the Advocates and Pleaders were pending before the High Court, were held to be guilty of contempt of Court. The learned Judges of the Bombay High Court held that mere publication of the letter of the District Judge while the matter was pending before the High Court was contempt of Court but that the matter was aggravated by the scandalous comment made against the District Judge concerned. This Bombay case has been strongly relied upon by the learned Advocate for the applicant Thakin Myo Nyunt. *In the Matter of Subrahmanyan, Editor and others* (5) is one of the cases relied upon by the late High Court in taking action against the editors and printers of a Tamil newspaper " Rasika Ranjani " for contempt of Court. In that case the editors and printers were found guilty of having published an article likely to prejudice the trial of an accused person which was pending before a Court (6).

Therefore it is necessary to refer to the *Subrahmanyan* case (5). There it was held by a Full Bench of the Lahore

(4) (1920) 58 I.C. 915. (5) I.L.R. 25 Lahore 111.
(6) Civil Misc. Application No. 11 of (1952) of the late High Court.

High Court that if a party to proceedings publishes before those proceedings are heard, a plaint, a petition or such like *in extenso* with a view to prejudicing the minds of the public against the other party such can amount to contempt but that if all that was produced were certain paragraphs from the petition which formed the basis of Counsel's submissions and the printing of these paragraphs was nothing more than a repetition of the submissions and there did not appear anything in those paragraphs which could be said to be likely to interfere with the due course of justice, it would not amount to contempt. In the course of the judgment the learned Chief Justice said:

> "It is clear that anything which is calculated to interfere with the due course of justice or is likely to prejudice the public for or against a party amounts to contempt. In this class of cases the essence of the matter is the tendency to interfere with the due course of justice. Any publication which is calculated to poison the minds of Jurors, intimidate witnesses or parties or to create an atmosphere in which the administration of justice would be difficult or impossible. amounts to contempt."

Further on, the learned Chief Justice remarked that contempt proceedings being summary and a very arbitrary method of dealing with an offence should be sparingly instituted and therefore a person should not be convicted for contempt unless his conviction is essential in the interests of justice. Accordingly, there must be something more than a technical contempt in that there must be a substantial contempt which tends in a substantial manner to interfere with the course of justice or to prejudice the public against one of the parties to a proceeding.

Bearing these observations in mind let us examine the circumstances of this case. The respondent Thakin Pu against whom a suit has been filed in the late High Court for dissolution of the partnership known as the Burma Pearl Fishing and Culture Syndicate on the ground that he

C.C. 1963

THAKIN MYO NYUNT v. THAKIN PU.

had been indulging in shady practices by representing that as the other partners having left the partnership he and his wife were the only remaining partners, also found himself to be the subject of several criminal prosecutions by some of the other parties to that suit, and by others who claim to be also partners. Newspaper reports had appeared which tended to blemish his character. In these circumstances he felt impelled to vindicate himself by publishing letters to the effect that two of the persons whom he considered to be at the bottom of the suit against him, had in fact left the partnership, and that these persons were instigating others to take action against him. We do not consider that the publication can, by any stretch of imagination, be said to have been designed to influence the mind of the Judge trying the suit. Nor can it be said to tend to influence the trial Judge. The publication may, however, tend to create in the minds of the newspaper reading public an impression favourable to Thakin Pu's version of the story. In that way it may technically amount to contempt of Court. But we will be guided in this matter by the observations of Harries, C.J. in *Subrahmanyan's* (5) case referred to above and by the following passage in *Oswald's Contempt of Court, Third Edition, pages 18 to 19*:

> "In dealing with an application to commit the publisher of a newspaper for having published some observations on a case while the trial was pending, which were alleged to tend to prejudice the minds of the public against one of the defendants before the hearing, Cotton, L.J. said, 'In my opinion, no application to commit for contempt ought to be made unless the offence was of so serious a nature as to render the exercise of this summary jurisdiction necessary to prevent interference with the course of justice; and though there is here technically a contempt, I cannot see any such fear of serious interference with the course of justice, or prejudice to the defendant as to justify the Court in interfering by this summary and arbitrary process.'" (7)

(5) I.L.R. 25, Lahore 111. (7) *Hunt* v. *Clarke* (1889), 37 W.R. 724 at p. 725

We do not consider that in the case under consideration the publication complained of will in any way interfere with the course of justice in the trial of the suit now pending before the Chief Judge of the City Civil Court, Rangoon. For these reasons the application fails and it is dismissed with no order as to costs.

CIVIL MISCELLANEOUS

Before U San Maung, and U Tun Tin, JJ.

C.C. 1963

June 14.

U SOE NYUNT AND ANOTHER (APPLICANTS)

v.

THE COLLECTOR OF CUSTOMS AND TWO OTHERS (RESPONDENTS).*

Sea Customs Act, s. 167A—burden of proof—no necessity of prima facie *proof by sea customs authorities—illegal seizure—whether vitiates proceedings—comparison with s. 259 of the English Act and s. 178A of the Indian Act—presumption of honesty of Collector of Customs, Burma—but not bound by Evidence Act—functions of superior court in considering writ applications—not a Court of Appeal—non-application of Amnesty Order, 1963—goods seized not in* personam *but* in rem.

The customs authorities had taken action against the Applicants on the seizure of certain gold discs in a vault in the Applicant's Bank as each of the gold discs had a hole in the middle and there were Chinese characters inscribed thereon on the presumption that they were smuggled goods.

The gold was subsequently confiscated by the Collector of Customs who held that the Applicants had not discharged the burden of proof imposed on them under s. 167A of the Sea Customs Act. The order was upheld by the successive higher authorities and hence this application for a writ of *certiorari*.

Held: Section 167A of the Sea Customs Act makes no reference whatsoever to the manner of seizure of the goods, the importation or exportation of which had been prohibited or restricted under section 19 of the Act. In fact, the Sea Customs Act itself recognizes the fact that goods liable to confiscation under the Act may be seized by persons other than those mentioned in section 178. For instance, goods liable to confiscation under the Sea Customs Act may be seized under section 180 by a police officer on suspicion that they have been stolen. Goods liable to confiscation under the Sea Customs Act can also be seized by excise officers.

U Tun Aung & 1 and 4 others, Civ. Misc. Application Nos. 130, 133, 157, 197 of 1960 and No. 35 of 1961; *Kantilal Gorhandas Shah* v. *The Assistant Collector of Customs*, (1951) B.L.R. 244 (S.C.); *Daw Nyunt Nyunt*,

* Civil Misc. Application No. 109 of 1962. Application for direction in the nature of *certiorari*, against the order of the Collector of Customs of Rangoon, dated 7th October 1959 and confirmed by the Financial Commissioner (Commerce) and by the Hon'ble Minister for Finance and Revenue dated 18th June 1962.

Daw Than Than and Ma Tin Win v. *The Hon'ble Minister for Finance and Revenue and 2 others*, Civ. Misc. Application No. 56 of 1961 of the late Supreme Court, referred to.

Assuming that the seizure of the gold made by the officers of the Army, Bureau of Special Investigation and the Police Department in the case now under consideration is illegal, this fact alone will not vitiate the proceedings taken by the Collector of Customs for confiscation of the gold in question.

Queen Empress v. *Nga Taw Aung*, (1893-1900) P.J.L.B. 369; *Kyin Sein (a) Maung Shwe Mya* v. *The Finance Minister and two others*, (1959) B.L.R. 196 (SC); *Mi Hauk* v. *King Emperor*, IV L.B.R. 121; *Nga Po Tha and another* v. *Queen Empress*, (1897-1901) I. U.B.R. 239; *Maung San Myin* v. *King Emperor*, I.L.R. 7 Ran. 711; *Aung Kim Sein* v. *The King*, (1941), R.L.R. 552, referred to.

Where the search is illegal persons participating in the search render themselves liable for damages for trespass but the illegality of the search does not effect the question whether the person whose place was searched has committed the offence if property which cannot be legally possessed is actually found in the course of the search.

Regarding s. 167A of the Sea Customs Act, it may be compared to s. 259 of the Customs Consolidation Act of 1876 and s. 178A of the Indian Act.

Rex v. *Cohen*, (1951) 1 All. E.R. 203 at pp. 205/206; *R.* v. *Kakelo*, (1923) 2 K.B. 793; *R.* v. *Fitzgerald*. (1948) unrep; referred to.

It is noticeable that in India the burden of proof under section 178A of the Act would only arise if the goods in question had been seized in the reasonable belief that they were smuggled goods. The same phraseology does not appear in section 167A of the Sea Customs Act of Burma. Nevertheless it is a fair presumption that Collectors of Customs are honest in the discharge of their duties and that they would not take out proceedings in respect of any goods the importation of which has been prohibited or restricted under section 19 of the Sea Customs Act unless they as reasonable persons believe that such action was necessary. But in coming to that conclusion they would not be necessarily bound by the provisions of the Evidence Act.

Shermal Jain v. *Collector of Central Excise and Land Customs, Calcutta*, A.I.R. (1956) Cal. 612 at p. 623, referred to.

The Chief Court is not sitting as a Court of Appeal over the decision of the Collector of Customs and those authorities who confirmed his decision.

T.C. Basappa v. *T. Nagappa and another*, A.I.R. (1954) (S.C.) 440, referred to.

In granting a writ of *certiorari* the superior Court does not exercise the powers of an appellate Tribunal. It does not review or reweight the evidence upon which the determination of the inferior Tribunal purports to be based. It demolishes the order which it considers to be without jurisdiction or probably erroneous but does not substitute its own views for those of the inferior tribunal.

Sewpujanrai Indrasanarai Ltd. v. *Collector of Customs and others*, A.I.R. (1959) (S.C.) 845, referred to.

Regarding whether the provisions of the Amnesty Order covers the case in question assuming that the order passed against the applicants was penal in nature the applicants cannot claim to have the benefit of the Amnesty Order in

C.C. 1963

U SOE NYUNT AND ANOTHER v. THE COLLECTOR OF CUSTOMS AND TWO OTHERS.

view of paragraph 6 of that Order which excepts those offences involving evasion of revenue from the operation of the Amnesty Order. But, there is clear authority for the view that the action taken by the Collector of Customs was one *in rem* against the goods seized and not *in personam* as against the applicants.

In the result the application fails.

Khin Maung (Advocate), for the applicants.

Hla Maung (Government Advocate), for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—This application by the applicants U Soe Nyunt and Daw Khin Hmi, traders of No. 80, Edward Street, Rangoon, is for a writ of *certiorari* to quash the order of the Hon'ble Minister for Finance and Revenue dated the 18th of June 1962, wherein the Minister confirmed the appellate order of the Financial Commissioner (Commerce), dated the 26th of January 1960 in Appeal No. 4 Ah Ka-136/59, dismissing the applicants' appeal against the order of the Collector of Customs dated the 7th of October 1959 by which the Collector confiscated 10 gold pieces weighing 22 tolas, 6 annas belonging to the applicants. The facts giving rise to the present application are briefly these :

About the middle of December 1958, a search party of officers from the Army, the Bureau of Special Investigation and the Police acting under the orders of Government examined the properties deposited in the vaults of the Rangoon Safe Deposit Vault Ltd. In the vault leased to the applicants U Soe Nyunt and Daw Khin Hmi they found 10 gold discs weighing about 22 tolas and 6 annas. Each of these discs had a hole in the middle and there were Chinese characters inscribed thereon. On the presumption that they were smuggled goods the officers concerned forwarded these gold discs to the Collector of Customs who took out proceedings for their confiscation under Article 8 of section 167 of the Sea Customs Act read with sub-section (3) of section 9 of the Foreign Exchange Regulation

Act of 1947. On notices being issued to the applicants to show cause why the gold belonging to them should not be confiscated the applicants stated that these gold discs had been purchased by them in lots of twos and threes during the year 1946, 1947, 1948 and 1949 from the dealers of gold in Shwebontha (formerly, Mogul Street) where they were sold in the open market. The applicants could not, however, produce any vouchers in support of their statement and their explanation was that since gold was freely imported into Burma prior to the enactment of section 9 of the Foreign Exchange Regulation Act of 1947 and also a few years subsequent to 1947 under permit, they did not think it necessary to ask for any voucher from the dealers of gold. This explanation was however unacceptable to the Collector of Customs who held that the burden of proving that the gold in question had not been smuggled into Burma lay upon the applicants as provided for in section 167A of the Sea Customs Act, and that this burden had not been satisfactorily discharged by them. He accordingly confiscated the gold but did not impose any penalty which was also provided in the third column of the schedule under section 167 of the Sea Customs Act. Under section 183 of the Act the Collector gave the applicants option to pay a sum of K 5,000 in lieu of confiscation of their gold. This sum was paid by them.

Being dissatisfied with the order of the Collector of Customs the applicants appealed to the Financial Commissioner (Commerce) who, however, holding that the circumstances showed that the gold had obviously been imported into Burma and that the applicants had failed to discharge the burden of proof laid upon them by section 167A of the Sea Customs Act, dismissed the appeal. In so doing he also pointed out that action had not been taken personally against the applicants but against the gold which was contraband.

C.C. 1963

U SOE NYUNT AND ANOTHER v. THE COLLECTOR OF CUSTOMS AND TWO OTHERS.

The applicants then applied to the Hon'ble Mininster for Finance and Revenue to set aside the orders of the Financial Commissioner and the Collector in revision but the Minister by his order now sought to be quashed dismissed the application.

In support of the present application the applicants U Soe Nyunt and Daw Khin Hmi filed affidavits to the effect that the gold discs were purchased by them at the gold shops in Shwebontha Street in lots of twos and threes in the years 1946 to 1949 and that they did not ask for any vouchers as gold was then bought and sold freely in the open market. They also said that they deposited this gold in the safety vaults during the year 1958, not because the gold had been recently purchased but because it had occurred to them only then that it would be safer there.

The Deputy Secretary of Finance and Revenue Ministry, however, had filed a counter-affidavit to the effect that inquiries by responsible officers of the Ccstoms Department had revealed that the gold discs of the character seized from the applicants were never sold by the dealers of gold in Shwebontha Street. On the other hand, they originated from Kowloon, opposite Hongkong and were usually purchased to be given as birthday presents or wedding gifts. Accordingly in view of the fact that the applicants were unable to produce any vouchers in support of their story the burden of proof which lay upon them under section 167A of the Sea Customs Act had not been discharged by them.

In support of the present application the learned Advocate for the applicants had relied upon the decisions in the cases of *U Tun Aung and one and four others* (1) for writs of *certiorari*. There the learned Judges seemed to have held that unless there was a seizure of goods by

(1) Civ. Misc. Application Nos. 130, 133, 157, 197 of 1960 and No. 35 of 1961.

officers of Customs Department or by other officers duly employed in the prevention of smuggling and the officers so seizing the goods concerned had evidence before them showing *prima facie* that the goods in question had been unlawfully imported and were therefore liable to confiscation the burden of proof under section 167A of the Sea Customs Act would not arise. In this connection it would be useful to quote the following passage of their judgment:

> "The terms of section 178 of the Sea Customs Act are clear. Before the officers designated in the section can exercise the power of seizure conferred by the Act the things to be seized must be 'liable to confiscation under this Act'. In the context of the present cases the gold must be liable to confiscation under the Sea Customs Act. Consequently, the officers seeking to exercise power under section 178 of the Act must have before them evidence showing *prima facie* that the goods in question had been unlawfully imported and was therefore liable to confiscation. In fact, it is only when there is such *prima facie* evidence that the provisions of section 167A of the Sea Customs Act placing the burden of proof on the person against whom action is being taken will come into operation.' This is in consonance with the decision of this Court in *Kantilal Gorhandas Shah* v. *The Assistant Collector of Customs* (2)."

However, in a later decision, *viz.*, *Daw Nyunt Nyunt, Daw Than Than and Ma Tin Win* v. *The Hon'ble Minister for Finance and Revenue and 2 others* (3) the seizure of gold was not made by officers of the Customs Department, but excise officers who had no duty to perform in relation to prevention of smuggling gold into Burma. The gold was seized from Ma Tin Win whose baggage was searched, presumably on suspicion that she was smuggling opium. It was then sent to the Collector of Customs for necessary action. The Collector acting under the provisions of

(2) (1951) B L.R. 244 (SC).
(3) Civ. Misc. Application No. 56 of 1961 of the late Supreme Court.

C.C. 1963

U SOE NYUNT AND ANOTHER v. THE COLLECTOR OF CUSTOMS AND TWO OTHERS.

Article 8 of section 167 of the Sea Customs Act read with section 9 (3) of the Foreign Exchange Regulation Act, 1947, confiscated the gold which weighed not less than 20 pounds and 9¾ ounces. The appeal to the Financial Commissioner and the application for revision to the Hon'ble Minister for Finance and Revenue being unsuccessful Daw Nyunt Nyunt, Daw Than Than and Ma Tin Win applied to the late Supreme Court for a writ of *certiorari* to quash the orders of the authorities concerned. It was held by the Supreme Court that because of the divergent stories told by Daw Nyunt Nyunt, Daw Than Than who claimed the gold to be theirs and Ma Tin Win to be their courier, and by Ma Tin Win who first said the gold belonged to her; and also in view of the applicants' failure to show satisfactorily from whom the gold was purchased the order for confiscation was justified with or without the application of section 167A relating to the burden of proof.

In our opinion, in the case of *Daw Nyunt Nyunt, Daw Than Than and Ma Tin Win* (3) section 167A of the Sea Customs Act could not be ignored as without its provisions there would be no proof that the goods had been smuggled into Burma contrary to section 9 (3) of the Foreign Exchange Regulation Act of 1947.

Now section 167A of the Sea Customs Act reads:

> "If in any prosecution or in any proceeding in respect of any goods, the importation or exportation of which has been prohibited or restricted under section 19, any question shall arise whether such goods have not been imported or whether no attempt has been made to export such goods, contrary to such prohibition or restriction, then in such case the burden of proof thereof shall be on the accused or on the person against whom the proceedings are opened."

This section makes no reference whatsoever to the manner of seizure of the goods, the importation or exportation of which had been prohibited or restricted under section

(3) Civ. Misc. Application No. 56 of 1961 of the late Supreme Court.

19 of the Act. In fact, Sea Customs Act itself recognizes the fact that goods liable to confiscation under the Act may be seized by persons other than those mentioned in section 178. For instance, goods liable to confiscation under the Sea Customs Act may be seized under section 180 by a police officer on suspicion that they have been stolen. The decision in the case of *Daw Nyunt Nyunt, Daw Than Than and Ma Tin Win* (3) also established the fact that goods liable to confiscation under the Sea Sustoms Act may be seized by excise officers. Accordingly, the argument that only such goods as are seized under section 178 of the Act on *prima facie* evidence being available to the effect that they were liable to such seizure can be the subject of proceedings to which section 167A of the Sea Customs Act would be relevant, is not acceptable.

Assuming that the seizure of the gold made by the officers of the Army, Bureau of Special Investigation and the Police Department in the case now under consideration is illegal, this fact alone will not vitiate the proceedings taken by the Collector of Customs for confiscation of the gold in question. In this connection it is only necessary to refer to a series of decisions beginning with *Queen Empress* v. *Nga Taw Aung* (4) and culminating with *Kyin Sein* (a) *Maung Shwe Mya* v. *The Finance Minister and two others* (5). These are *Mi Hauk* v. *King Emperor* (6), *Nga Po Tha and another* v. *Queen Empress* (7), *Maung San Myin* v. *King Emperor* (8) and *Aung Kim Sein* v. *The King* (9).

Where the search is illegal persons participating in the search render themselves liable for damages for trespass, but the illegality of the search does not affect the question whether the person whose place was searched

(3) Civ. Misc. Application No. 56 of 1961 of the late Supreme Court.
(4) (1893-1900) P.J.L.B. 369.
(5) (1959) B.L.R. 196 (SC)
(6) IV. L.B.R. 121.
(7) (1897-1901) I.U.B.R. 239.
(8) I.L.R. 7 Ran. 771.
(9) (1941) R.L.R. 552.

C.C. 1963

U SOE NYUNT AND ANOTHER v. THE COLLECTOR OF CUSTOMS AND TWO OTHERS.

has committed the offence if property which cannot be legally possessed is actually found in the course of the search.

Regarding section 167A of the Sea Customs Act which is analogous to section 259 of the Customs Consolidation Act of 1876, the decision in the case of *Rex* v. *Cohen* (10) is most apposite. There it was held that: "Once it is proved that a person was in possession of dutiable goods on which he has not proved that duty has been paid, he may, if he gives no explanation of his possession, be convicted of unlawful harbouring. If he gives an explanation, the jury should be told that if it either satisfies them that he did not know that the goods were uncustomed, or leaves them in doubt whether he knew, he should be acquitted."

In this connection the following observation of Lord Goddard, C.J., may be usefully quoted. The learned Chief Justice in delivering judgment of the Court of Appeal said:

> "To prove a conscious harbouring it would usually be enough to show that goods which were subject to duty were found in the possession of the accused. If they are found in his house, warehouse or other place under his control, that would establish a *prima facie* case that he knowingly harboured them, though, no doubt, he could rebut this by proving that he did not know of their presence, for instance. by showing that someone had 'dumped' them there without his knowledge or privity. Once it is proved that he knowingly harboured goods subject to duty, section 259 throws on him the onus or proving that the goods are, in fact, customed. To do this he would have to prove that the duties had actually been paid, or, at least, that they had been declared and that the customs officers, in the exercise of a discretion which, as is well known, they are allowed, had permitted the goods to enter. The latter case would probably seldom arise and could only occur in the case of a small amount of spirits, tobacco, jewellery or the like, and we need not deal further with this.

(10) (1951) 1 All. E.R. 203 at pp. 205, 206.

In a case such as the present, unless the accused is or knows the actual importer, so that a receipt for the payment of duties can be produced or first-hand evidence of payment given it would probably always be difficult, and often impossible, for him to prove actual payment. Though the powers of Customs officers are always used with discretion, it is in law possible for them to require anyone, be he trader or not, who has dutiable goods in his possession to show that duty had been paid. If the person challenged cannot prove payment, it does not follow that he must be taken to have committed the offence of what for convenience we will call unlawful harbouring. He will not be guilty unless he knew that duty had not been paid. The prosecution having proved that the accused was in possession of dutiable goods in such circumstances as would entitle a court to find that he was consciously in possession of them and the accused having failed to prove that the duty had in fact been paid, there is then, in the opinion of the court, an onus on him to give some explanation of his possession from which a jury might infer that he did not know that duty had not been paid. It must be for him to give this explanation because the facts relating thereto must be exclusively within his knowledge. There is, in fact, a shifting of the burden of proof, and in considering the amount of evidence necessary to shift the burden of proof the court has regard to the opportunities of knowledge with respect to the facts to be proved which may be possessed by the parties respectively : *see* Stephen's Digest of The Law of Evidence, 12th edition, article 104. That this applies to criminal cases no less than civil is shown by *R.* v. *Kakelo* (11).

A simple way of proving lack of knowledge is to prove that the goods were bought in the ordinary course of trade. If a man buys a box of cigars in a shop at the ordinary price, why should it be supposed that he knew they had been smuggled, if, in fact, they had been? In the course of his summing up the deputy chairman quoted a passage from a recent judgment of this court in *R.* v. *Fitzgerald* (12), in which I said:

'If a man buys something from a trader in the ordinary way (it does not matter whether it is wholesale or retail),

(11) (1923) 2 K.B. 793. (12) (1948) unrep.

C.C. 1963

U SOE NYUNT AND ANOTHER v. THE COLLECTOR OF CUSTOMS AND TWO OTHERS.

you would presume that he has bought it honestly and that the duty on it has been paid:

It would, perhaps, have been more accurate if I had said: "that he had no knowledge or reason to believe that the duty had not been paid." Having arrived thus far, it appears to the court that counsel for the Crown was right in his submission that these cases are closely analogous to those of receiving stolen goods when the evidence relied on for the prosecution is merely possession of goods recently stolen. That has always been held to be *prima facie* evidence of guilty knowledge, or in other words, to raise a presumption of guilt, so that if no explanation is given by the receiver the jury are entitled, though not compelled, to convict. On the other hand, if the explanation given either satisfies the jury or raises a doubt in their minds as to guilty knowledge, the defendant is entitled to an acquittal. A case is never proved if the sum of the evidence leaves the jury in doubt. So, in the present class of case, once it is proved that the accused was knowingly in possession of dutiable goods which he has not proved had paid duty, if he gives no explanation, he may be convicted of harbouring. If he does give an explanation, the jury should be told that if it either satisfies them that he did not know the goods were uncustomed or leaves them in doubt whether he knew, he should be acquitted.' "

Section 178A of the Indian Act which was inserted by Act 21 of 1955, two years after section 167A of the Sea Customs Act of Burma was inserted, reads:

" 178-A. (1) Where any goods to which this section applies are seized under this Act in the reasonable belief that they are smuggled goods, the burden of proving that they are not smuggled goods shall be on the person from whose possession the goods were seized.

(2) This section shall apply to gold, gold manufactures, diamonds and other precious stones, cigarettes and cosmetics and any other goods which the Central Government may, by notification in the Official Gazette, specify in this behalf."

It is noticeable that in India the burden of proof under section 178-A of the Act would only arise if the goods

in question had been seized in the reasonable belief that they were smuggled goods. The same phraseology does not appear in section 167A of the Sea Customs Act of Burma. Nevertheless, it is a fair presumption that Collectors of Customs are honest in the discharge of their duties and that they would not take out proceedings in respect of any goods the importation or exportation of which has been prohibited or restricted under section 19 of the Sea Customs Act, unless they as reasonable persons, believe that such action was necessary. But in coming to that conclusion they would not be necessarily bound by the provisions of the Evidence Act. In this connection the observations of Sinha, J. in *Shermal Jain* v. *Collector of Central Excise and Land Customs, Calcutta* (13) are most apposite. The learned Judge said:

> "The question is as to whether upon these facts, the customs authorities were entitled to come to the conclusion that the gold was contraband and that the provisions of the Land Customs Act and the Sea Customs Act and of the Foreign Exchange Regulation Act were violated. So far as the onus of proof is concerned, by a recent amendment in the Sea Customs Act (Act 21 of 1955) introducing section 178A and the Land Customs Act, (Act 35 of 1955) incorporating section 178A the onus is now upon the petitioner to prove that the gold was not contraband. Mr. Roy points out that these amendments had not come into operation at the relevant date; and therefore we have to see what the position is, without their help. There is a conflict of authorities on the point as to whether the customs authorities are an administrative body or a quasi judicial body. Even assuming that they are an administrative body having quasi judicial functions, it cannot be said that they are strictly bound by the provisions of the Indian Evidence Act. If the authorities had to prove, according to the strict provisions of the Indian Evidence Act, that particular goods, suspected to be contraband, were in fact so, then they could not succeed in most cases, and the task of controlling the

(13) A.I.R. (1956) Cal. 621 at p. 623.

C.C. 1963

U SOE NYUNT AND ANOTHER v. THE COLLECTOR OF CUSTOMS AND TWO OTHERS.

smuggling of contraband goods would become impossible. That, of course, does not mean that they can act arbitrarily or upon no evidence at all except mere suspicion. It is a matter depending on the facts of each case."

We have examined the proceedings of the Collector of Customs and we find that the Collector had deputed responsible officers to make inquiries whether the gold discs such as those seized from the applicants were ever sold in Shwebontha (formerly Mogul) Street. He found that no such gold was ever sold there. He then found out that the Chinese characters inscribed on these gold discs showed that they were manufactured in Kowloon, opposite Hongkong. Further inquiries revealed that they were never "legal tender" anywhere but were used as birthday presents and wedding gifts. These facts and the absence of any vouchers in support of the applicants' story that they bought the gold from the gold dealers in Shwebontha Street were, in our opinion, sufficient to induce a reasonable belief in the mind of the Collector of Customs that the gold was liable to seizure under article 8 of section 167 of the Sea Customs Act. The proceedings for the confiscation of the gold were justified, and the burden of proof had rightly been laid upon the applicants under section 167A of the Sea Customs Act.

In any case we are not sitting as a Court of Appeal over the decision of the Collector of Customs and of those authorities who confirmed his decision. In this connection the decision in the case of *T. C. Basappa* v. *T. Nagappa and another* (14) may be usefully quoted. There it was held that in granting a writ of *certiorari* the superior Court does not exercise the powers of an appellate Tribunal. It does not review or reweigh the evidence upon which the determination of the inferior Tribunal purports to be based. It demolishes the order which it considers to be without jurisdiction or palpably erroneous but does not substitute

(14) A.I.R. (1954) S.C. 440.

its own views for those of the inferior tribunal. [*See* also *Sewpujanrai Indrasanarai Ltd.* v. *Collector of Customs and others* (15), where the above decision was cited with approval.]

It has been argued that the provisions of the Amnesty Order of the Chairman of the Revolutionary Council dated the 1st of April 1963 are applicable and that therefore the order of the Collector of Customs should be quashed. However, assuming that the order passed against the applicants was penal in nature the applicants cannot claim to have the benefit of the Amnesty Order in view of paragraph 6 of that Order which excepts those offences involving evasion of revenue, from the operation of the Amnesty Order. But, there is clear authority for the view that the action taken by the Collector of Customs was one *in rem* against the goods seized and not *in personam* as against the applicants. [*See* the case of *Sewpujanrai Indrasanarai Ltd.* v. *Collector of Customs and others* (15) already quoted above]. There it was held that a distinction must be drawn between an action *in rem* and a proceeding *in personam* and that section 167 (8) of the Sea Customs Act contemplates a case where the offender (the smuggler, for example) is not known but the goods in respect of which the contravention has taken place are known and have been seized and that the point to note is that so far as the confiscation of the goods is concerned, it is a proceeding *in rem* and the penalty is enforced against the goods whether the offender is known or not known, the order of confiscation under section 182 of the Sea Customs Act operating directly upon the status of the property which under section 184 transfers an absolute title thereto to the Government.

For these reasons we consider that the Collector of Customs had jurisdiction in the case now under consideration for the action taken by him under section 167 (8) of

(15) A.I.R. (1958) S.C. 845.

C.C. 1963

U SOE NYUNT AND ANOTHER v. THE COLLECTOR OF CUSTOMS AND TWO OTHERS.

the Sea Customs Act, that his order was not a speaking order and that the applicants' case is not covered by the terms of the Amnesty Order of the Chairman of the Revolutionary Council. In the result the application fails and it is dismissed with no order as to costs.

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင် ရွှေတွင်။

ဂနီ (ခေါ်) မောင်ချစ် (ပြင်ဆင်လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (ပြင်ဆင်လျှောက်ထားခံရသူ) *

† ၁၉၆၃ အောက်တိုဘာ ၄ ရက်။

နိုင်ငံခြားသား မှတ်ပုံတင် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄ (၂)—နိုင်ငံခြားသားဖြစ်ရန် အဘိုးအဘွားများ မြန်မာပြည်တွင် မွေးဖွါးရန်မလိုခြင်း။

ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားသူအား နိုင်ငံခြားသား မှတ်ပုံတင် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅ (၁) အရင် တရားစွဲဆိုခဲ့ရာ၊ စစ်ဆေးသော တရားသူကြီးက၊ လျှောက်ထားသူ၏ ဘိုးဘွားတို့မှာ၊ မြန်မာပြည်တွင် မွေးဖွါးခဲ့ကြောင်း သက်သေ လုံလောက်အောင် မတွေ့ရှိရသဖြင့်၊ လျှောက်ထားသူမှာ နိုင်ငံသား ဖြစ်မှု အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄ (၂) အရ မြန်မာနိုင်ငံသား မဖြစ်နိုင်ဟု ယူဆ၍၊ ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခဲ့လေသည်။

ပြင်ဆင်မှုလျှောက်ထားချိုး၊ ခရိုင်စက်ရှင် တရားသူကြီးက၊ ထိုပြစ်ဒဏ်စီရင်ခြင်းကို ပယ်ဖျက်ရန် တရားရုံးချုပ်သို့ ထောက်ခံလိုက်လေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။စစ်ဆေးသည့် တရားသူကြီး၏ ပြဆိုချက်မှာ ပုဒ်မ ၄ (၂) နှင့် ဆန့်ကျင်နေပေသည်။ ထိုပုဒ်မ၏ လိုအပ်ချက်မှာ၊ လျှောက်ထားသူနှင့် ၎င်းခံဘနှစ်ပါးသာ မြန်မာပြည်မှာ မွေးဖွါးကြသူများ ဖြစ်ကြောင်းလိုအပ်၍၊ ဘိုးဘွားများနှင့် ပတ်သက်၍မူ၊ ၎င်းတို့သည် မြန်မာပြည်တွင်၊ ပင်ရင်းတိုင်းပြည်အဖြစ် မျိုးဆက်မပြတ် နေထိုင်ခဲ့ကြောင်းသာလိုအပ်ပေသည်။

အမှုတွဲရှိ သက်သေခံချက်များကို လေ့လာရာ၊ လျှောက်ထားသူ၏ မိဘတို့မှာ၊ မြန်မာပြည်တွင် မွေးဖွါးခဲ့သူများ ဖြစ်သည်မှာ ထင်ရှားပြီး လျှောက်ထားသူမှာလည်း မြန်မာပြည်တွင်မွေးဖွါးခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရသည့်ပြင် ၎င်း၏ဘိုးဘွားတို့မှာလည်း၊ မြန်မာပြည်တွင် နေထိုင်သေဆုံးခဲ့ကြောင်း တွေ့ရသဖြင့်၊ လျှောက်ထားသူမှာ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံသားဖြစ်မှု ဥပဒေပုဒ်မ ၄ (၂) အရ၊ မြန်မာနိုင်ငံသားတဦး ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။

ပြင်ဆင်ခွန်လျှောက်ထားသူ အဘွက်။ ။ကို သ်ဘိုင်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူအဘွက်။ ။ဦးထွန်းညို။

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၁၃၇ (ခ)။

† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၇၅ တွင်ချမှတ်သော ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၅ ရက် နေ့စွဲပါ၊ သံလျင်မြို့နယ် ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကိုပြန်၍ဆင်ခြင်မှု။

၁၉၆၃
ဂန္ဒီ (ခေါ်)
မောင်ချစ်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်။ ။ဤပြင်ဆင်မှုမှာ သံလျင်မြို့၊ မြို့နယ်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်မူအမှတ် ၇၅ တွင် လျှောက်ထားသူ ဂန္ဒီ (ခေါ်) မောင်ချစ်အား နိုင်ငံခြားသား မှတ်ပုံတင် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅ (၁)ဃ၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဆို၍ ဒဏ်ငွေ ၂၅ ကျပ်ဆောင်ရန် ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခဲ့သည်ကို လျှောက်ထားသူက မကျေနပ်၍ ဟံသာဝတီနှင့် ရန်ကုန်ခရိုင် စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၃ ခု၊ ရာဇဝတ် ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၆၁ တွင် ပြင်ဆင်ပေးပါရန် လျှောက်ထားသည်တွင် စက်ရှင်တရားသူကြီးက လျှောက်ထားသူမှာ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံသားဖြစ်မှု အက်ဥပဒေး ပုဒ်မ ၄ (၂) အရ၊ နိုင်ငံသားဖြစ်သည်မှာ ထင်ရှားပါလျက် စစ်ဆေးသည့် တရားသူကြီးက၊ **လက်ချီမီ(ပါ)ရာဘတ်** နှင့် **ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ** (၁) စီရင်ထုံးကို မှားယွင်းစွာကိုးကား၍ ပြည်ထောင်စုသား မဖြစ်နိုင်ဟု ယူဆခဲ့ခြင်းမှာ ပုဒ်မ ၄ (၂) ရည်ညွှန်းချက်များနှင့် ဆန့်ကျင်မှားယွင်းနေပါသဖြင့် လျှောက်ထားသူအပေါ် ပြစ်မှုတွေ့ရှိ ပြစ်ဒဏ်စီရင်ထားခြင်းကို ပယ်ဖျက်သင့်ပါသည်ဟု ထောက်ခံတင်သွင်းခဲ့သည့် အမှုဖြစ်ပေသည်။

အမှုကြောင်းရာ လိုရင်းကို ဖော်ပြရမူ သံလျင်မြို့၊ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးမှူး ဦးကျော်ဇောက ၁၉၆၃ ခု၊ မေလ ၁၈ ရက်နေ့က ကျောက်ရေတွင်းကျေးရွာတွင် နိုင်ငံခြားသား မှတ်ပုံတင်လက်မှတ်များကို စစ်ဆေးရာလျှောက်ထားသူ ထံမှိသဖြင့် နိုင်ငံခြားသား မှတ်ပုံတင်ပုဒ်မ ၅ (၁) အရ၊ တရားစွဲဆိုပါသည်ဟု ဖော်ပြသည်။ လျှောက်ထားသူကမူ မိမိ၏ဘိုးဘွား မိဘတို့မှာ မြန်မာပြည်တွင်မွေးဖွါးး၍ အစဉ်တစိုက် နေထိုင်လာသူများဖြစ်ပြီး မိမိမှာလည်း ကျောက်ရေတွင်းတွင် မွေးဖွါးခဲ့သဖြင့် ပုဒ် ၄ (၂)အရ၊ နိုင်ငံသားဖြစ်သည့်အတိုင်း နိုင်ငံခြားသားလက်မှတ် ထားရှိရန် မလိုပါဟု ချေပလေသည်။

ထိုချေပချက်ကို ထောက်ခံရန် လျှောက်ထားသူက ၎င်း၏ဖခင်နှင့် အပါအဝင် သက်သေ ၃ ယောက် တင်ပြခဲ့ရာ လျှောက်ထားသူ၏ ဘခင်မှာ တိုင်းရင်းသားမှတ်ပုံတင် လက်မှတ် ရရှိပြီးကြောင်းနှင့် ၎င်းမှာ မြန်မာပြည်တွင် မွေးဖွါးခဲ့ကြောင်းကို မာမက်ဂန်နှင့် အသက် ၇၀ ရှိ ဦးပန်းနိုင်တို့က ထောက်ခံပေသည်။

သို့သော် စစ်ဆေးသည့် ပညာရှိတရားသူကြီးက လျှောက်ထားသူ၏ ဘိုးဘွားတို့မှာ မြန်မာပြည်တွင် **မွေးဖွါးခဲ့**ကြောင်း သက်သေလုံလောက်အောင် မတွေ့ရှိရသဖြင့် လျှောက်ထားသူမှာ နိုင်ငံသားဖြစ်မှု အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄ (၂) အရ၊ မြန်မာနိုင်ငံသား မဖြစ်နိုင်ဟု ယူဆ၍ ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခဲ့လေသည်။ ထိုကဲ့သို့ ပြဆိုချက်မှာ ပုဒ်မ ၄ (၂)

(၁) ၁၉၆၁ ခု၊ မြန်မာနိုင်ငံ စီရင်ထုံး၊ စာမျက်နှာ ၁၂၆။

၁၉၆၃
ဂနီ (ခေါ်)
မောင်ချစ်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ။

နှင့် ဆန့်ကျင်နေပေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ပုဒ်မ ၄ (၂) ၏ လိုအပ်ချက်မှာ လျှောက်ထားသူနှင့်ဂင်း၏မိဘ ၂ ပါးသာမြန်မာပြည်မှမွေးဖွါးကြသူများဖြစ်ကြောင်း လိုအပ်၍၊ ဘိုးဘွားများနှင့် ပတ်သက်၍မူ ၎င်းတို့သည် မြန်မာပြည်တွင် ပင်ရင်းတိုင်းပြည်အဖြစ် မျိုးအဆက်မပြတ် နေထိုင်နေခဲ့ကြောင်းသာ လိုအပ်ပေသည်။ ထို့အတွက် စက်ရှင်တရားသူကြီးက စစ်ဆေးသည့် ရုံးတော်မှ ရည်ညွှန်းသည့် စီရင်ထုံးကို အဓိပ္ပါယ် ကောက်ယူရာတွင် ပုဒ်မ ၄ (၂) လိုအပ်ချက်များနှင့် ဆန့်ကျင်နေသဖြင့် လျှောက်ထားသူအပေါ် ပြစ်မှုတွေ့ရှိခြင်းမှာ လက်ခံနိုင်စရာ မရှိကြောင်း ဖေါ်ပြခဲ့လေသည်။ အမှုတွဲရှိ သက်သေခံချက်များကို လေ့လာရာ၊ လျှောက်ထားသူ၏ မိဘတို့မှာ မြန်မာပြည်၊ သံလျင်မြို့၊ ကျောက်ရေတွင်းရွာတွင် မွေးဖွါးခဲ့သူများဖြစ်သည်မှာ ထင်ရှားပြီး၊ လျှောက်ထားသူမှာလည်း (ကျောက်ရေတွင်းရွာ) တွင်ပင် မွေးဖွါးခဲ့ကြောင်း ဘွဲ့ရှိရသည့်ပြင် ၎င်း၏ဘိုးဘွားတို့မှာလည်း မြန်မာပြည်တွင် နေထိုင်သေဆုံးခဲ့ကြောင်း တွေ့ရသဖြင့် လျှောက်ထားသူမှာ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံသား ဖြစ်မှု ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄ (၂) အရ၊ မြန်မာနိုင်ငံသားတဦး ဖြစ်သည်ဟုသာ ယူဆရပေမည်။

ထို့ကြောင့် စက်ရှင်တရားသူကြီး တင်သွင်းခဲ့သည့် ထောက်ခံချက်ကို လက်ခံ၍ သံလျင်မြို့၊ မြို့နယ်ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံး ၁၉၆၃ ခု၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၇၅ တွင်၊ လျှောက်သူ ဂနီ (ခေါ်) မောင်ချစ်အပေါ် နိုင်ငံခြားသား မှတ်ပုံတင်ဥပဒေပုဒ်မ ၅ (၁) အရ၊ ပြစ်မှုတွေ့ရှိ ပြစ်ဒဏ်စီရင်ထားခြင်းတို့ကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

လျှောက်ထားသူသို့ ဒဏ်ငွေဆောင်ပြီးက ပြန်လည်ပေးစေရမည်။

တရားမအယူခံ

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး နှင့် တရားသူကြီး ဦးကျော်ဇံဦး ရှေ့မှောက်တွင်

† ၁၉၆၃

ဧစက်တဘ်ဘာလ ၁၈ ရက်။

ကျော်၊ စီ၊ ဒတ်(စ်) (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ဦးမောင်ကြီးပါ ၅ (အယူခံတရားခံ)*

ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၆ နှင့် ၁၀၈ "tenant at will" အား နို့တစ်ပေးရန် မလိုခြင်းကိစ္စ။ ပုဒ်မ ၁၀၆ ၏ ရည်ညွှန်းချက် ဌါးရမ်းသူ၏အခွင့်အရေးကို ကာကွယ်ရန်ဖြစ်ခြင်း။ ပုဒ်မ ၁၁၆ မည်သည့်အချိန်အခါ၌ ဆက်လက်ဌါးရမ်းသူ ဖြစ်နိုင်ခြင်း။

အယူခံတရားလိုများသည် အခြင်းဖြစ်မြေ ၂ ကွက်၏ ပိုင်ရှင်ဖြစ်ကြပြီး၊ ပဌမအယူခံတရားခံ အား၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ်တွင် ၃ နှစ်စာချုပ်ဖြင့် ဌါးရမ်းခဲ့၏။ ထိုကာလကုန်ဆုံးပြီးသည့်နောက် ပဌမ အယူခံတရားခံက ပြန်မပေးဘဲ ဆက်လက်နေသဖြင့်၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ်တွင် နှင်ထုတ်မှုစွဲခဲ့လေသည်။

ပဌမအယူခံ တရားခံက ၃ နှစ်စာချုပ်ကို ဝန်ခံသော်လည်း၊ ထို ၃ နှစ်ကာလ ကုန်ဆုံးပြီး နောက် မိမိသည်ဌါးရမ်းသူ မဟုတ်တော့ကြောင်းကို မြေကို မိမိတို့မိသားစုပိုင်သော မိမိအမည်နှင့် ကုမ္ပဏီသို့ လွှဲပေးလိုက်ကြောင်း၊ မိမိထံမှ စာချုပ်သက်တမ်း ကုန်ပြီးသည့်နောက်၊ အိမ်ဌါးခ မတောင်းနိုင်တော့ဘဲ၊ ကုမ္ပဏီထံမှဘဲ လျော်ကြေး ငွေကိုသာ တောင်းခံနိုင်ကြောင်း ထုချေလေသည်။

အမှုကိုကြားနာသည့် အောက်ရုံးက၊ ပဌမအယူခံ တရားခံသည်၊ အဆိုပါ ၃ နှစ်ကာလ ကျော် လွန်ပြီးသည့်နောက်၊ မြေဌါးခကျန်ငွေအနက် အချို့ကို ပေးခဲ့သဖြင့် ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး၊ အက် ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၆ အရ ထိုအဌားခမြကိုဆက်လက်ခံယူသူဖြစ်ရာ၊ ထိုအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၆ အရ ၆ လ နို့တစ်ပေးသဖြင့်၊ နှင်ထုတ်လိုမှုကိုပယ်လိုက်ပြီး၊ တရားလိုများ တောင်းဆိုသည့် ငွေနှင့်ပတ်သက်၍၊ ငွေ ၆,၀၀၀ ကို ပဌမအယူခံတရားခံနှင့် အခြားအယူခံတရားခံများကပေးရန်နှင့်ပဌမအယူခံတရားခံက အတိုးငွေ ၂,၄၀၀ ထပ်လောင်းပေးရန် အမိန့်ချလေသည်။

အယူခံတရားလိုများက မကျေနပ်၍ တရားရုံးချုပ်သို့ အယူခံဝင်ရာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ကျွန်အမှုမရှုပ်ထွေးတန်ဘဲလျက် ရှုပ်ထွေးရသည်မှာ အယူခံ တရားလိုများသည် မိမိတို့ရရှိသည့်အခွင့်အရေးကို ရှင်းလင်းတိကျစွာ နားမလည်သောကြောင့်ဖြစ်သည်၊ အဆို

---

* ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမအယူခံမှုအမှတ် ၄၃။

† ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၁ တွင် ၂၄-၃-၆၁ နေ့စွဲပါ စစ်တွေမြို့ ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးရုံးတော်၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

လွှာများတွင်၊ ၃ နှစ်စာချုပ်ကုန်ဆုံးပြီးနောက် ပဌမအယူခံတရားခံသည်၊ "tenant at will" အဖြစ်ထားရှိသည်ဆိုခြင်း။ ထို "tenant at will" များနှင့် ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေးအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၈ သည် မည်သို့မျှမသက်ဆိုင်။

၁၉၆၃
ကျေး၊ စီး၊ အက်(စ်) နှင့် ဦးမောင်ကြီး ပါ ၅။

ဆိုလိုသာတွင်၊ အဆိုပါ ၃ နှစ်ကာလ နောက်တရားခံများက နေထိုင်သည့်အတွက်၊ ၎င်းက "on account of arrears of rent for use and occupation of the aforesaid land" ဟူ၍ မှားယွင်းစွာပြထားသည်၊ ထိုစကားရပ်မှာ ဥပဒေက အသိအမှတ်ပြုသော စကားရပ်မျိုး မဟုတ်၊ ငှါးရမ်းခသော်လည်း ဖြစ်နိုင်သည်၊ မတရားလက်ရှိထားရန် အသုံးပြုသဖြင့် ပေးရမည့် ပေးလျော်ကြေးသော်လည်း ဖြစ်နိုင်သည်။

ထို့ပြင်အယူခံ တရားလိုများသည်၊ မလိုဘဲနှင့် မြို့ပြဆိုင်ရာငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ (၁၁) (၁)(က) အရ၊ ငှါးရမ်းခငွေတောင်းဆိုပြန်သေးသည်။

ပဌမအယူခံတရားခံက၊ ချေလွှာတွင်အဆိုပါ ၃ နှစ်ကာလ ကုန်ဆုံးပြီးနောက် အချင်းဖြစ်မြေကို အယူခံတရားလိုများထံမှ ငှါးရမ်းသူမဟုတ်တော့ကြောင်း အတိအလင်း ငြင်းဆိုထားသည်ဖြစ်ရာ၊ ၎င်းသည် ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၆ တွင်အကြုံးဝင်သည့် ဆက်လက်ငှါးသူဖြစ်သည်ဟု မယူဆနိုင်ပေ။ ထို့ပြင်ဤသို့ချေပခဲ့သဖြင့် အမှုစစ်ဆေး ကြားနာသောရုံးက ပဌမအယူခံတရားခံသည် ငှါးရမ်းသူအဖြစ် တည်ရှိနေသေးဟု မဆုံးဖြတ်နိုင်။

အမှုကိုစစ်ဆေးရာ၌၊ ပြောဆိုချေပချက်များ (pleadings) အပေါ်၌သာ မူတည်၍ ဆုံးဖြတ်ချက်ချနိုင်သည်၊ ထိုပြောဆို ချေပချက်များတွင် မပါဝင်သော အချက်များနှင့်၊ ၎င်းတို့နှင့် ကွဲပြားခြားနားယော အချက်များပေါ်တွင် မူတည်၍ မဆုံးဖြတ်သင့်ကြောင်း စီရင်ထုံးများရှိလေသည်။

ဆူဂျဒ်အာမက်ချောင်ဒရီနှင့် ဂန်ဂါချုရန်ဂိုရ်၊ ၉ ကလကတ္တားဥကလိန့တ်(စ) စာ ၄၆၀။

အီရွှချန်ဒါဆင် နှင့် ရှမာချန်အတိုး။ မိုး(စ) အိန္ဒိယအယူခံသမား အတွဲ ၁၁၊ စာ ၇။

အေ၊အက်(စ်)၊ပီ၊အက်၊ကေ၊အာ(ရ်)၊ကရှပန်ချစ်တီးယား နှင့် အေချို့ကလင်ဂျမ်ချစ်တီးယား။ ၁၉၄၉ ခုနှစ် မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ် စာ ၄၆ ၊ ၅၃ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

အမှန်အားဖြင့်ဆိုလျှင်၊ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၆ ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များသည် ငါးရမ်းသူ၏ အခွင့်အရေးကို ကာကွယ်ရန်အတွက် ဖြစ်သည်၊ တရားခံတဦးတယောက်က မိမိသည် တရားလိုထံငှါးရမ်းသူမဟုတ်ကြောင်းနှင့် ငြင်းဆိုလျှင်၊ တရားရုံးက ထိုပုဒ်မဖြင့် တရားခံအား အကာအကွယ် ပေးနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။ အမှန်အားဖြင့်ကား ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၆ တွင်ပြဋ္ဌာန်းထားသည်မှာ၊ အငှါးခံရသူသည်၊ ငှါးရမ်းသည့် သက်သမီး ကုန်ဆုံးပြီးနောက်၊ ဆက်လက်နေထိုင်သည်ကို ငှါးရမ်းသူက ငှါးရမ်းခ ဆက်ခံ၍ ဆက်လက်၍သော်၎င်း အခြားနည်းဖြင့်သော်၎င်း၊ သဘောတူကြောင်း ပေါ်လွင်လျှင် ငှါးရမ်းသူနှင့် အငှါးခံရသူတို့သည်၊ ဆက်လက်ငှါးရမ်းရန် သဘောတူသည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်ကြောင်းသာ ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ငှါးရမ်းခြင်းသည် နှစ်ဦးသဘောတူ ပဋိညာဉ်ပြုလုပ်သော ကိစ္စရပ်ဖြစ်သည်။

မောင်အေးဗေ နှင့် ပြည်သူ့အိုးအိမ်ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအဖွဲ့ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်က စာ ၂၂ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

၁၉၆၃
ကျေ၊ စီ၊ ဒတ်(စ်)
နှင့်
ဦးမောင်ကြီး
ပါ ၅။

ယင်းသို့ဖြစ်ရာ၊ အယူခံတရားလိုများသည် အခင်းဖြစ်မြေကို ပိုင်ဆိုင်ကြောင်း အဆိုပြုသည်ကို အယူခံတရားခံများ မငြင်းကွယ်သဖြင့် အယူခံတရားလိုများ မြေလက်ရောင်း ရရန်အတွက် ဒီကရီ ချမှတ်နိုင်ပေမည်။

အဗ္ဗဒုဂုနီ နှင့် မူစမတ်ဘတ်အနီ။ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ အာလဟာဘတ်အတွဲ ၂၅ စာ ၂၅၆ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ထို့ကြောင့် အောက်ရုံး၏ အမိန့်ကိုပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဒေါက်တာဦးဘဟန်။

အယူခံတရားခံများအတွက်။ ။ဦးစိန်ဟုတ်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ယခုအမှုပါ စစ်ဘေးမြို့ရှိ မြေနှစ်ကွက်ကို အယူခံတရားလိုများပိုင်ကြောင်း အယူခံ တရားခံများ ငန်ခံကြ၏။ ထိုမြေများကို အယူခံတရားလိုများထံမှ ပဌမအယူခံ တရားခံ ဦးမောင်ကြီး ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ မတိုင်မီက ငှါးပြီး မြေပေါ်တွင် ဆန်စက်တည်ခဲ့ရာမှ ၁၉၄၇ ခုနှစ်တွင် ထိုမြေကို မှတ်ပုံတင်စာချုပ်ဖြင့် တနှစ်လျှင် ငှါးရမ်းခငွေ ၂,၀၀၀ နှင့် ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၃၁ ရက်နေ့အထိ သုံးနှစ်တိတိ ငှါးရမ်းခဲ့၏။ သုံးနှစ်ကာလအပိုင်းအခြား ကုန်ဆုံးသည့်အခါ ဦးမောင်ကြီးသည် ထိုမြေကို ပြန်လည်မပေးအပ်ဘဲ ဆက်လက် စက်လည်သဖြင့် ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၂၇ ရက်နေ့၌ အယူခံတရားလိုများက ၎င်းအပေါ် နှင်ထုတ်သိမ်းမှု တရားစွဲကြသည်။ ဦးမောင်ကြီးက အခင်းဖြစ်မြေကို ပိုင်ခွင့် တရားလိုများထံမှ သုံးနှစ်ငှါးရမ်းခဲ့ကြောင်း ဝန်ခံ၏။ သို့သော် ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ အောက်ဝိုဘာလ ၁ ရက်နေ့တွင် ထိုမြေကို မိမိတို့ မိသားစု ဦးမောင်ကြီး အင်ကုမ္ပဏီ အမည်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းသောအစုစပ်သို့ ဆန်စက်လုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်ရန်အတွက် ပေးအပ်သိုက်သဖြင့် ထိုနေ့မှစ၍ ထိုမြေကို မိမိသက်လွှတ်ခဲ့ကြောင်း။ သုံးနှစ်အငှါးစာချုပ် သက်တမ်းကုန်ဆုံးပြီးနောက်၊ ထိုမြေကို ငှါးရမ်းခြင်း မပြုတော့ကြောင်း။ ထို့ကြောင့် အယူခံ တရားလိုများသည် ထိုစာချုပ်သက်တမ်းကုန်ဆုံးပြီးနောက်အတွင်း၌ ငှါးရမ်းခ တောင်းဆိုခြင်း မပြုနိုင်။ မြေကိုလက်ရှိထား၍ အသုံးပြုသည့်အတွက် လျော်ကြေးငွေကိုသာသျှင် ကုမ္ပဏီမှ တောင်းဆိုနိုင်တော့ကြောင်းနှင့် ချေပ၏။ တရားလိုများ၏ အဆိုလွှာတွင် ဖော်ပြသည့်ငွေ ၇,၁၁၁ ကို မိမိပေးရကြောင်း ဦးမောင်ကြီး ဝန်ခံ၏။ သို့သော် ယင်းသို့ပေးသည်မှာ မြေခအဖြစ် ပေးသည်မဟုတ်၊ မြေကို ဦးမောင်ကြီး အင်ကုမ္ပဏီ လက်ရှိထား၍ အသုံးပြုခဲ့သဖြင့် ထိုကုမ္ပဏီအတွက် လျော်ကြေးငွေ ပေးခြင်းမျှသာ ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ဆက်လက်ချေပ၏။

ထိုသို့ ဦးမောင်ကြီးချေလွှာ တင်သွင်းပြီးနောက်၊ အယူခံ တရားလိုတို့သည် ခရိုင်တရားမရုံး၏ အခွင့်အမိန့်နှင့် အဆိုလွှာကိုပြင်၍ ဒုတိယ အဆိုလွှာကို တင်သွင်း၏။

ထိုအဆိုလွှာတွင် မူလအဆိုလွှာပါ အရေးကြီးသည့် အချက်အားလုံးကို ဖော်ပြပြီး၊ ဦးမောင်ကြီးနှင့် အစုစပ် လုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်သည် ဆိုသူများကို တရားခံများအဖြစ် ထည့်သွင်းစွဲဆို၍ ဦးမောင်ကြီးနှင့်တကွ အစုဝင်အားလုံး အခင်းဖြစ်မြေမှ ထွက်ခွါ ဖယ်ရှားစေရန်နှင့် ၎င်းတို့အားလုံးက ငွေ ၁၂,၀၉၄ ကျပ် ၃၉ ပြားကို ငှါးရမ်းခ အနေဖြင့်ဖြစ်စေ၊ မြေကိုလက်ရှိထား၍ အသုံးပြုသည့်အတွက် လျော်ကြေးငွေ အနေဖြင့်ဖြစ်စေ၊ သုံးနှစ်အငှါးစာချုပ်ပါ စည်းကမ်းများကို ချိုးဖောက်ခဲ့သဖြင့် နစ်နာသည့် အကွက် လျော်ကြေးငွေ အနေဖြင့်ဖြစ်စေ၊ သို့တည်းမဟုတ် ထိုသက်သာခွင့် အရာရာကို စုပေါင်းတောင်းဆိုသည့် အနေဖြင့်ဖြစ်စေ ပေးဆောင်စေရန် စွဲဆိုလေသည်။ ဦးမောင်ကြီးနှင့် အခြား အယူခံတရားခံများသည် ယခင်က ဦးမောင်ကြီး ချေပခဲ့သည့် အတိုင်းပင် အရေးကြီးသော အချက်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ချေပကြ၍ အခင်းဖြစ်မြေကို ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၁ ရက်နေ့မှစ၍ ဦးမောင်ကြီးက အခြားတရားခံများ အားသက်ရှိထားခွင့် ပြုခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြလေသည်။ ခရိုင်တရားမရုံးသည် ကောက်ချက် မြောက်မြားစွာဆုတ်ပြီး အဖြေပေး၍၊ သုံးနှစ်စာချုပ်သက်တမ်း ကုန်ဆုံးပြီးနောက် ဦးမောင်ကြီးသည် မြေငှါးခ မပြကျန်ငွေအနက် ငွေ ၇,၀၀၀ ပေးသဖြင့် ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၆ အရဖြင့် ထိုငှါးမြေကို ဆက်လက်ခံယူသူ ဖြစ်ရာ၊ ထိုအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀၆ အရ၊ ခြောက်လနို့တစ်စာ မပေးသဖြင့် နှင်ထုတ်လို့မှုကို မစွဲနိုင် ဟုပယ်သိုက်ပြီး တရားလိုများ တောင်းဆိုသည့် ငွေနှင့်ပတ်သက်၍ ဦးမောင်ကြီးနှင့် အခြား တရားခံများက ငွေ ၆,၀၀၀ ပေးစေရန်နှင့် ထိုငွေပေါ်တွင် ဦးမောင်ကြီးက အတိုးငွေ ၂,၄၀၀ ထပ်လောင်းပေးစေရန် အမိန့်ဒီကရီ ချမှတ်လိုက်သည်။

၁၉၆၃ ကျော်၊ စီ၊ ၁၈၇(စ်) နှင့် ဦးမောင်ကြီး ပါ ၅။

အယူခံ တရားလိုများဘက်ကလည်း အယူခံ တရားခံများအား မြေမှနှင်ထုတ်စေရန်နှင့် တောင်းဆိုသည့်အတိုင်း ငွေ ၁၂,၀၉၄ ကျပ် ၃၉ ပြားရရှိရန် အယူခံဝင်၍ အယူခံ တရားခံဘက်ကသည်း မူလအဆိုလွှာအရ၊ နယ်ပိုင်တရားမရုံး၌ ဤအမှုကို စွဲဆိုရမည် ဖြစ်ကြောင်းနှင့် မိမိတို့ကန့်ကွက်သည့်အခါ အယူခံ တရားလိုများသည် ပြင်ဆင်သည့် အဆိုလွှာကို မတင်သွင်းထိုက်ဘဲ တင်သွင်းခဲ့သည်ကို ခရိုင်တရားမရုံးမှားယွင်း လက်ခံခဲ့ကြောင်း။ ထိုရုံးက မိမိတို့အား ငွေ ၆,၀၀၀ ပေးစေရန်နှင့် ဦးမောင်ကြီး တဦးတည်းက အတိုးငွေ ၂,၄၀၀ ထပ်လောင်းပေးစေရန် အမိန့်ချမှတ်သည်မှာလည်း မှားယွင်းကြောင်းနှင့် တန်ပြန်ကန့်ကွက်လွှာ တင်သွင်းလေသည်။

ထိုအချက်များကို ဝေဘန် ဆုံးဖြတ်ခြင်းမပြုမီ ဖော်ပြလိုသည်မှာ ပြင်ဆင်သည့် အဆိုလွှာအရ၊ အယူခံတရားလိုများသည် ဦးမောင်ကြီးမှအပ ဖြစ်သော အယူခံ တရားခံများအားလည်း မိမိတို့ပိုင်မြေမှ ထွက်ခွါစေလိုမှုတရားစွဲဆိုသော်လည်း၊ ထို

၁၉၆၃
ဂျူ၊ စီ၊ ဒတ်(စ်) နှင့် ဦးမောင်ကြီး ပါ ၅။

စွဲဆိုချက်နှင့် ပတ်သက်၍ အဆိုလွှာအပေါ်တွင်ငင်း၊ အယူခံလွှာ ပေါ်တွင်ငင်း ရုံးခွန်တော် မဆောင်ခဲ့သဖြင့် ရုံးခွန်တော် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၀ အရ၊ လိုအပ်သော ရုံးခွန်တော်ကို ဤရုံးက ထမ်းဆောင်စေခဲ့သည့်အတိုင်း အယူခံ တရားလိုများ ထမ်းဆောင်ခဲ့ပြီးဖြစ်ရာ၊ ထိုစွဲဆိုချက်နှင့် ပတ်သက်၍ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်နိုင်ပြီဖြစ်သည်။ **ဗလမ်အာလ် အမ်မာလ်** နှင့် **ဒိုင်သီလင် ဂန်မူဒါးလီးယား** အမှု (၁) ကိုကြည့်ပါ။

အယူခံ တရားလိုတို့မူလ အဆိုလွှာဖြင့် စွဲဆိုသောအမှုကို ခရိုင်တရားမရုံး စီရင်ပိုင်ခွင့်မရှိဆိုသော စောဒနာချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ တရားမကျင့်ထုံး ကိုမ ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၅ အရ၊ အမှုတိုင်းကို ကြားနာစစ်ဆေးပိုင်ခွင့်ရှိသည့် အနိမ့်ဆုံးရုံး၌ စွဲဆိုရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်း ထားသည်ကားမှန်၏။ သို့သော် ထိုပြဋ္ဌာန်းချက် ရည်ရွယ်ရင်းမှာ အထက်ရုံးများ၌ အမှုသေးအဖွဲ့များနှင့် ပြည့်နှက်နေမည်ကို စိုးရိမ်၍ဖြစ်သည်။ အထက်ရုံးသည် အောက်ရုံးထက် တရားစီရင်ရေး အာဏာစက် ကျယ်ပြန့်သည်ဖြစ်ရာ၊ သာမန်အားဖြင့် ဆိုလျှင် အောက်ရုံး၌ စွဲဆိုနိုင်သော အမှုကို အထက်ရုံး၌လည်း စွဲဆိုနိုင်ပေမည်၊ အဆိုလွှာကို ပြင်ခွင့်မပေးသင့်ဟူသော အချက်ကိုလည်း လက်ခံရန် အကြောင်းမမြင်ချေ။ အထက်၌ ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ဒုတိယ အဆိုလွှာတွင်ပါရှိသည့် အရေးကြီးသော အချက်များသည် မူလအဆိုလွှာတွင် ပါရှိသည့် အချက်များအတိုင်းပင်ဖြစ်သည်။ တရားခံများ ဖြည့်သွင်းခြင်းနှင့် ငွေရရှိရန် တောင်းဆိုခြင်းသာလျှင် ပိုမိုလာလေသည်။

ဤအမှု မရှုပ်ထွေးတန်ဘဲလျက် ရှုပ်ထွေးရသည်မှာ အယူခံ တရားလိုများသည်၊ မိမိတို့ ရရှိထိုက်သည့် အခွင့်အရေးကို ရှင်းလင်းတိကျစွာ နားမလည်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ အဆိုလွှာများတွင် သုံးနှစ်စာချုပ် သက်တမ်း ကုန်ဆုံးပြီးနောက်၊ ဦးမောင်ကြီးသည် အခင်းဖြစ်မြေကို "**tenant at will**" အဖြစ် လက်ဝှိထားခဲ့သည်ဟုဆို၏။ ပါရုပ္ပမူလပြုသော ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေကျမ်း စတုတ္ထမြောက် ထုတ်တွင် ထိုအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀၈ ကိုဝေဖန်ရာ၌ "**The section has no application to a tenancy at will, for a tenancy at will is not a lease as defined in the Act**" ဟု ဖော်ပြထားလေသည်။ ထိုကျမ်းစာမျက်နှာ ၅၉၉ ၌လည်း "**A tenancy at will is determinable at the will either of the landlord or of the tenant**" ဟု ဆိုပြန်လေသည်။ ယင်းသို့ဖြစ်ရာ၊ အယူခံတရားလိုများသည် မိမိတို့ အဆိုလွှာများ၌ ဦးမောင်ကြီးသည် သုံးနှစ်စာချုပ်သက်တမ်း ကုန်ဆုံးပြီးနောက်၊ ပစ္စည်း လွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေအရ မြေငှါးများအဖြစ် နေထိုင်သည်ဟု ဝန်ခံရာမရောက်ဟု ယူဆရပေမည်။ ထိုသို့နေထိုင်သည်ဆိုသည့် ကာလအပိုင်းအခြားအတွက် စုစုပေါင်းငွေ ၇,၀၀၀ ရခဲ့သည် ဆိုရာ၌

(၁) ၁၉၀၂ ခုနှစ်၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ မဒရပ်၊ အတွဲ ၂၅၊ စာ ၃၈၀။

၁၉၆၃

ကျေး၊ စီး၊ ခတ်(စ်) နှင့် ဦးမောင်ကြီး ပါ ၅။

လည်း၊ ထိုသို့ရရှိသည်မှာ **"on account of arrears of rent for use and occupation of the aforesaid land"** ရသည်ဟု ဆိုထားပြန်ရာ ထိုစကားရပ်မှာ၊ တရားဥပဒေအသိအမှတ်ပြုသော စကားရပ်မျိုးမဟုတ်တန်ရာ၊ ငှါးရမ်းခသော်လည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ မတရားလက်ရှိထား၍ အသုံးပြုသဖြင့်ပေးရမည့် လျော်ကြေးသော်လည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ မတရားလက်ရှိထား၍အသုံးပြုသဖြင့် ငှါးရမ်းခမဟုတ်နိုင်ပေ။ ထို့ပြင် လည်း ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၇ ရက်နေ့စွဲပါ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အခွန်တော်အမိန့် ကြော်ငြာစာအမှတ် ၃၀၁ အရ၊ ဆန်စက်များနှင့် ၎င်းတို့နှင့်သက်ဆိုင်ရာအရပ်ရပ်ကို (ဆန်စက်တည်ရာမြေသည်း အပါအဝင် ဖြစ်ရမည်) ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များမှ ကင်းလွတ်ခွင့် ပြုထားသည်ကို သတိမမူမိသဖြင့် အယူခံ တရားလိုများသည် တရားမစွဲမီ ထိုအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၁ (၁)၊ (က)နှင့် ကိုက်ညီစေရန် အသို့ငှါ၊ ဦးမောင်ကြီးထံသို့ ငှါးရမ်းခ မပြေကျန်ငွေ တောင်းဆိုပြန်သေး၏။ ယင်းအမှားမှား အယွင်းယွင်း ပြုလုပ်ခဲ့သဖြင့် အဆိုလွှာများသည် မှင်းလင်းတိကျ သင့်သလောက် ရှင်းလင်းတိကျခြင်း မရှိချေ။ သို့သော် အဆိုလွှာများကို သတ္ထုချကြည့်လျှင် သုံးနှစ်စာချုပ် သတ်တန်းကုန်ဆုံးပြီးနောက် ဦးမောင်ကြီးသည် အခင်းဖြစ်မြေကို မြေငှါးအဖြစ် ဆက်လက်အသုံးပြုကြောင်း ဆိုလိုသည်ဟု မယူဆသင့်ပေ။ အခြားအယူခံတရားခံများနှင့် စပ်လျဉ်း၍မူကား၊ ၎င်းတို့သည် အခင်းဖြစ်မြေပေါ်သို့ ကျူးကျော်သူများသာ ဖြစ်ကြောင်း ပြင်ဆင်သည့် အဆိုလွှာတွင် အတိအလင်းဖော်ပြလေသည်။ အယူခံ တရားခံများကလည်း သုံးနှစ် စာချုပ်သက်တမ်းကုန်ဆုံးပြီးနောက်၊ အခင်းဖြစ်မြေကို မငှါးရမ်းတော့ကြောင်း။ သို့ဖြစ်၍ ဦးမောင်ကြီးငွေ ၇,၀၀၀ ပေးသည်မှာ ငှါးရမ်းခမဟုတ်၊ လျော်ကြေးငွေသာ ဖြစ်ကြောင်း။ ထို့ပြင် ဦးမောင်ကြီးကလည်း ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၁ ရက်နေ့မှစ၍ မိမိအခင်းဖြစ်မြေကို လက်ရှိမထားတော့ဘဲ ဦးမောင်ကြီးအင် ကုမ္ပဏီသို့ ပေးအပ်လိုက်ကြောင်း။ ငွေ ၇,၀၀၀ ပေးသည်မှာလည်း မိမိကိုယ်တိုင်အတွက်မဟုတ်၊ ဦးမောင်ကြီးအင် ကုမ္ပဏီအတွက် ပေးကြောင်း ဖော်ပြလေသည်။

ယင်းသည့် အခြေအနေတွင် ဦးမောင်ကြီးက သုံးနှစ်စာချုပ်သက်တမ်း ကုန်ဆုံးပြီးနောက်၊ အဆိုပါမြေကို အယူခံ ဟာရားလိုများထံမှ ငှါးရမ်းသူ မဟုတ်တော့ကြောင်းနှင့် အတိအလင်း ငြင်းဆိုသည်ဖြစ်ရာ၊ ဦးမောင်ကြီးသည် ပစ္စည်းလွဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၁၆ တွင် အကျုံးဝင်သည့် ဆက်လက်ငှါးရမ်းသူ ဖြစ်သည်ဟု မယူဆနိုင်ပေ။ ယခုအမှုနှင့် အလားတူ သော **ဆူဂျဒ်အာမက် ချောင်ဒရီ** နှင့် **ဂဂါချရန်ဂိုရှ** အမှု (၂)တွင်၊ တရားလိုက တရားခံအား မြေတက္ကသိုလ်မှ ထွက်ခွါစေရန် တရားစွဲဆို

(၂) ၉ ကာလတ္ထားဒီကလိနုတ်(စ) စာ ၄၆၀။

၁၉၆၃
ဂျေ၊ စီ၊
ဒတ်(စ်)
နှင့်
ဦးမောင်ကြီး
ပါ ၅။

သည်တွင် အဆို၊ အချေခ်ဳ မည်သည့်ဘက်ကမျှ ထိုမြေကို ဌားရမ်းခဲ့ကြောင်း မဆိုဘဲ လျက်၊ အောက်အယူခံရုံးက တရားခံအား ထွက်ခွါရန် လုံလောက်သော နို့တစ်စာ မပေးခဲ့ဟု ယူဆ၍ အမှုကိုပလပ်လိုက်ရာ တရားလွှတ်တော်က အောက်ပါအတိုင်း အဆုံးအဖြတ်ပြု၏။

> "The suit ought to have been decreed. The Lower Appellate Court could not make for the Defendant a case which was different from and inconsistent with that set up by him."

ယခုအမှုတွင်လည်း ဦးမောင်ကြီးက မိမိသည် အနှောင်းဖြစ်မြေကို ဦးမောင်ကြီးအင်ကူမွတီသို့ ပေးအပ်ပြီး စွန့်လွှတ်ခဲ့ကြောင်း၊ စာချုပ်သက်တမ်း ကုန်ဆုံးပြီးနောက်၊ အယူခံတရားလိုတို့ထံမှ ဌားရမ်းသူ မဟုတ်တော့ကြောင်းဖြင့် ခေျလွှာမျှားတွင် ခေျပခဲ့သည်ဖြစ်ရာကား၊ ခရိုင်တရားမရုံးက ဦးမောင်ကြီးသည် ဌားရှင်းသူအဖြစ် တည်ရှိနေသေးသည်ဟူ၍ မဆုံးဖြတ်နိုင်ပေ။ **အီရှင်ချန်ဒါဆင်** နှင့် **ရှမာချန်အုတိုး** အမှု(၃) ၌၊ ပရီဗီကောင်စီက အောက်ပါအတိုင်း မြွက်ကြားခဲ့၏။

> "The determination in a cause should be founded upon a case either to be found in the pleadings or involved in or consistent with the case thereby made."

ထိုနည်းတူပင် **အေ၊ အက်(စ်)၊ ပီ၊ အက်(စ်)၊ ကေ၊ အာ(ရ်) ကရုပန်၊ ချစ်တီးယား၊** နှင့် **အေချိုကာလင်ဂမ်ချစ်တီးယား၊** အမှု (၄)တွင်၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်က အောက်ပါအတိုင်း မြွက်ဆိုခဲ့၏။

> "We agree that a party should be allowed to win or loss only on a case as set out in his pleadings. It is not the function of a trial or an Appellate Court to make out a case different from the one as set out by a party in his pleadings and decide the suit thereon."

(အမှန်အားဖြင့်ဆိုလျှင် ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀၆ ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များသည် ဌားရမ်းသူ၏ အခွင့်အရေးကို ကာကွယ်ရန်အတွက်ဖြစ်သည်။ တရားခံတဦးတယောက်က မိမိသည် တရားလိုထံမှ ဌားရမ်းသူမဟုတ်ကြောင်းနှင့် ငြင်းဆိုလျှင် တရားရုံးက ထိုပုဒ်မဖြင့် တရားခံအား အကာအကွယ်ပေးနိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ အမှန်အားဖြင့်ကား ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၀၆ တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည်မှာ အငှါးခံယူသူသည် ဌားရမ်းသည့်သက်ဟမ်း ကုန်ဆုံးပြီးနောက်၊ ဆက်လက်နေထိုင်သည်

(၃) မိုး(စ) အိန္ဒိယအယူခံမျှား အတွဲ ၁၁၊ စာ ၇။

(၄) ၁၉၄၉ ခရန့်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးမျှား၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ် စာ ၄၆၊ ၅၃။

၁၉၆၃

ကျေ။ စီ၊ ဒတ်(စ်) နှင့် ဦးမောင်ကြီး ပါ၅။

ကို အဌါးချထားသူက ဌါးချမ်းခ လက်ခံ၍သော်ငုံး၊ အခြားနည်းဖြင့်သော်ငုံး အဘောဘူကြောင်း ပေါ်လွင်လျှင် အဌါးချထားသူနှင့် အဌါးခံယူသူတို့သည် ဆက်လက်ဌါးရမ်းရန် သဘောတူသည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်ကြောင်းသာ ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းဖြစ်သည်။ ဌါးရမ်းခြင်းသည် နှစ်ဦးသဘောတူ ပဋိညာဉ်ပြုလုပ်သော ကိစ္စတရပ်ဖြစ်သည်။) **မောင်အေးဖေ** နှင့် **ပြည်သူ့အိုးအိမ် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအဖွဲ့**အမှု (၅)ကို ကြည့်ပါ။ (ယင်းသို့ဖြစ်ရာ၊ အယူခံတရားလိုများသည် အခင်းဖြစ်မြေကို ပိုင်ဆိုင်ကြောင်း အဆိုပြုသည်ကို အယူခံတရားခံများ မငြင်းကွယ်သဖြင့် အယူခံတရားလိုများ မြေလက်ပျောက်ရရန်အတွက် ဒီကရီချမှတ်နိုင်ပေမည်)။ **အမ္ဘဒ္ဒဂနီ** နှင့် **မူစမတ်ဘတ်အနီ** အမှု (၆) နှင့် **ဘဒ္ဒလမက္ခန်း** နှင့် **ဒါလူးအမှု** (၇) တို့ကိုကြည့်ပါ။

အယူခံတရားလိုများ တောင်းဆိုသော ငွေနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ၎င်းတို့၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးက သုံးနှစ်အဌါးစာချုပ်မှာ မှတ်ပုံတင်စာချုပ် ဖြစ်သဖြင့် ၎င်းတို့သည် ခြောက်နှစ်အတွက် ငွေရနိုင်ကြောင်းနှင့် လျှောက်လဲ၏။ သို့သော် ထိုစာချုပ်အရ၊ ကျသင့်သော ဌါးရမ်းခကို စာချုပ်နှစ် မကုန်ဆုံးမီကပင် ပေးပြီးဖြစ်သည်။ ယခု ပေးဆောင်ရမည့်ငွေမှာ ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့မှစ၍ သတ်မှတ်ရမည် ဖြစ်သော လျော်ကြေးငွေဖြစ်သည်။ ထိုလျော်ကြေးငွေမှာ အဆိုပါ မှတ်ပုံတင်စာချုပ် အရ၊ တောင်းဆိုနိုင်မည်မဟုတ်၊ လက်ရှိထားသဖြင့်သာ တောင်းဆိုနိုင်ပေမည်။ ဤဖြစ်၍တရားမစွဲမီ သုံးနှစ်အတွက်သာ လျော်ကြေးငွေ ရနိုင်ပေမည်။ လျော်ကြေးငွေ သတ်မှတ်ရာ၌လည်း ယခင်က ဌါးရမ်းခဲ့သည့် နှုန်းထားအတိုင်း ဖြစ်သင့်ပေသည်။ ဦးမောင်ကြီးက မိမိသည် အခင်းဖြစ်မြေကို ဦးမောင်ကြီးအင် ကုမ္ပဏီသို့ ပေးအပ်လိုက်သည် ဆိုသော်ငြားလည်း ၎င်းကိုယ်တိုင်ပင် ထိုကုမ္ပဏီတွင် အစုဝင်တဦးအနေဖြင့် ဆန့်စက်လုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်ကြောင်း။ မိမိပိုင်စက်လည်း ထိုမြေပေါ်တွင် တည်ရှိကြောင်း ပေါ်လွင်၏။ ကျန်တရားခံများကလည်း ၎င်းတို့ချေလွှာတွင် တရားမစွဲမီ သုံးနှစ်အတွက် တရားလိုများ လျော်ကြေးတောင်ဆိုနိုင်ကြောင်း ဝန်ခံ၏။ တရားခံတရားလိုများ၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးက မှတ်ပုံတင်စာချုပ်ပါ စည်းကမ်းများကို ဦးမောင်ကြီး ချိုးဖောက်သည့်အတွက် ဌါးရမ်းခနှစ်ဆနှင့် တူညီသော လျော်ကြေးငွေ ပေးဆောင်ရမည်ဟု အရေးဆိုသည့် အချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ထိုပဋိညာဉ် ပျက်ကွက်သည်များ နောက်အကျဆုံး ၁၉၅၀ ခု၊ ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့ကဖြစ်၍ ထိုစဉ်ကပင် တရားစွဲဆိုခွင့် ပေါ်ခဲ့ရာ

---

(၅) ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ တရားလွှတ်တော်ချုပ် စာ ၂၂။
(၆) အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ အာလာဟာဘတ် အတွဲ ၂၅၊ စာ ၂၅၆။
(၇) အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ အာလာဟာဘတ် အတွဲ ၂၅၊ စာ ၄၉၀။

၁၉၆၃ ကျေး စီ၊ ဒတ်(စ်) နှင့် ဦးမောင်ကြီး ပါ ၅။

၁၉၅၅ ခုနှစ်တွင်တရားစွဲသည့်အခါ၌ ထိုတောင်းဆိုချက်မှာ ကာလစည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်ပြီး ဖြစ်လေပြီ။

ဌါးရမ်းခအပေါ် တောင်းဆိုသည့် အတိုးငွေနှင့် စပ်လျဉ်း၍လည်း သုံးနှစ်စာဥပဒေ အရ၊ ကျသင့်သော ဌါးရမ်းခ ပေးဆောင်ရန် ပျက်ကွက်မှုသာလျှင်အတိုးငွေ တောင်းဆိုနိုင်သည်ဟု စာဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားရာ ထိုဌါးရမ်းခကို မပျက်မကွက် ပေးဆောင်ပြီး ဖြစ်သဖြင့် အတိုးငွေ မတောင်းဆိုနိုင်တော့ပေ။

အထက်ဖေါ်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့် ခရိုင်တရားမရုံး၏ အမိန့်ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်ပြီး၊ အယူခံ တရားခံများသည် အခင်းဖြစ်မြေမှ ဤအမိန့်ဒီကရီ ချမှတ်သည့် နေ့မှ သုံးလအတွင်း ထွက်ခွါဖယ်ရှားစေရန်နှင့် အယူခံတရားလိုအား လျော်ကြေးငွေ ၆၀၀၀ ပေးစေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

အမှုသည်များသည် ရုံးနှစ်ရုံး တရားစရိတ်ကို အနိုင်အရှုံးအလိုက် အချိုးကျ ကျခံစေရမည်။ အယူခံတရားလိုများ နဝေတိမ်တောင်ဖြစ်၍သာ ဤအမှုကဲ့သို့ ကြန့်ကြာရသည်။ အယူခံတရားခံများ၏ ချေပချက်များမှာ ရှင်းရှင်းလင်းလင်းရှိ၏။ တရားမ ကျင့်ထုံး ကိုဒဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၅ (က) အရ၊ တရားလိုများအား တရားစရိတ် ပေးရန် စီရင်ခြင်းမျှ အကြောင်းမရှိချေ။

တရားမအယူခံ

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစံမောင်တို့ရှေ့မှောက်တွင်

ဒေါ်စောရွှင်ပါ ၅ (အယူခံတရားလိုများ)

နှင့်

ခွါကီးယာဘွတ်ပါ ၃၆ (အယူခံတရားခံများ)*

† ၁၉၆၃ စက်တင်ဘာလ ၂၀ ရက်။

သက်သေခံ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၀ ပစ္စည်းလက်ရောက်ရှိသူ ပိုင်ရှင်မဟုတ်ကြောင်း တင်ပြရန်၊ စွတ်စွဲသူ အပေါ်၌ တာဝန်ရှိခြင်း ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၁ ပိုင်ရှင်ထင်ရသူထံမှ ပစ္စည်းဝယ်ခြင်းကိစ္စ—ဝယ်သူက စုံစမ်းမေးမြန်းရှင်းဝယ်ခြင်း ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိမရှိ။

အယူခံတရားလို ၁ သည်၊ အယူခံတရားလို ၂ မှ ၅ တို့အား အချင်းဖြစ်မြေကွက်ကို ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ ၌၊ ရောင်းခဲ့သူဖြစ်သည်။ အယူခံတရားလို ၁ သည် အချင်းဖြစ်မြေကွက်နှင့် မြေပေါ်ရှိအိမ်ကို ၁၉၄၈ ခုနှစ်၌ ခွါဆေးအင်း ဆိုသူထံမှ ၎င်းသည် ထိုပစ္စည်းတို့ကို တဦးတည်းပိုင်သည်ဟု ဆိုခဲ့ခြင်းကြောင့် ဝယ်ယူခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

အယူခံတရားခံ ၁ နှင့် ကျန်အယူခံတရားခံ ၃၅ ဦးတို့သည် တရုပ်အမျိုးသားများဖြစ်ကြပြီး အဆိုပါမြေမှာ မိမိတို့၏ ဘုံအသင်းက ပိုင်ဆိုင်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း မြွက်ဟကျေညာစေရန်နှင့် မြေကို၊ လက်ရောက်ရရန် တရားစွဲလေသည်။ ၎င်းတို့၏အဆိုအရ၊ ၁၉၃၈ ခုနှစ်တွင် အယူခံတရားခံ ၁ အပါဝင် အဆိုပါ ခွါဆေးအင်းနှင့် အခြားသူ ၂ ဦး၊ ပေါင်း ၄ ဦးထူသည်၊ ထိုဘုံအသင်းလူကြီးများအဖြစ် ဘုံအသင်းအတွက် မှတ်ပုံတင်စာချုပ်ဖြင့် ဝယ်ခဲ့ကြောင်းဆိုသည်။ အဆိုပါ ခွါဆေးအင်းသည် မူလ အိမ်မီးလောင်ပြီးနေဒက် အချင်းဖြစ်မြေပေါ်တွင် တဲအိမ်ဆောက်လုပ်၍ နေထိုင်သူသာဖြစ်ကြောင်း၊ ပိုင်ဆိုင်သူမဟုတ်၍၊ ရောင်းရန်ပေါင်ရန် အခွင့်မရှိကြောင်းဆိုသည်။

အယူခံတရားလို ၁ က မိမိသည် ထိုမြေကို ဘုံအိမ်အသင်းပိုင်ကြောင်း လုံးဝမသိ သဘောရိုးဖြင့် စုံစမ်းမေးမြန်းခြင်း ပြုလုပ်၍ ကာလတန်ဘိုးပေးပြီး ဝယ်ယူကြောင်းချေပထည်။

မူလရုံးက အယူခံတရားခံများ စွဲဆိုသည့်အတိုင်း၊ အနိုင်ဒီကရီချမှတ်လိုက်သဖြင့် အယူခံတရားလိုများက တရားရုံးချုပ်သို့အယူခံဝင်ခြင်းဖြစ်သည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အခင်းဖြစ်မြေသည်၊ ခွါဆေးအင်း လက်ရှိဖြစ်ခဲ့သည်မှာ နှစ်ပရိစ္ဆေဒအတန်ကြာမြင့်ခဲ့ရာ၊ ၎င်းမပိုင်ကြောင်း ဘုံအိမ်အသင်းသာလျှင် ပိုင်ကြောင်း ထင်ရှားပြရန်တာဝန်မှာ သက်သေခံ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၀ ၏ပြဋ္ဌာန်းချက်အရဆိုလျှင် အယူခံတရားခံများ၏ ကြီးလေးသော တာဝန်ဖြစ်လေသည်။ သို့ပင်ဖြစ်လင့်ကစား၊ အယူခံတရားခံများသည် မည်မျှည် ရရ သက်သေတင်

---

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမအယူခံမှုအမှတ် ၁၉။

† ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၂ တွင် ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၆ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ပဲခူးမြို့၊ ရာဘက်ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီး ရုံးတော်၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၃
ဒေါ်စောရွှင်
ပါ ၅
နှင့်
ခွါကီးယားဘွတ်
ပါ ၃၆။

ပြခြင်းမရှိ စင်စစ်အားဖြင့်ကား၊ ၎င်းတို့တင်ပြသော သက်သေခံချက်များသည်၊ တရားမဝင်သော သက်သေခံချက်များသာ ဖြစ်သည်။

ဘုံအသင်းအတွက် မှတ်ပုံတင် စာချုပ်ဖြင့် ဝယ်ခဲ့သည်ဆိုသော်လည်း၊ သက်သေခံပုဒ်မ ၉၁ အရ ထိုမှတ်ပုံတင်စာချုပ်၊ သို့တည်းမဟုတ် ထိုအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆၃ အရ ခွင့်ပြုသည့် သက်သေခံချက်ကို၊ တင်ပြခြင်းမရှိ။ စာချုပ်ပြောက်ဆုံးသည်ဟု ပြောခဲ့၏။ ထိုစာချုပ် ပျောက်ဆုံးကြောင်း၊ သက်သေထင်ရှားပြနိုင်မှသာ သက်သေခံ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆၃ အရ သက်သေတင်ပြခွင့်ရှိသည်။ သက်သေတင်ပြချက်မရှိသဖြင့်၊ အဆိုပါပုဒ်မအရ၊ သက်သေတင်ပြနိုင်ခွင့် မရှိဟု ဆုံးဖြတ်ရပေမည်။

အကယ်၍၊ ထိုပုဒ်မ ၆၃ အရသက်သေတင်ပြနိုင်သည် ဆိုဘိဦး၊ တင်ပြသော သက်သေခံချက်မှာ တရားဝင်သော သက်သေခံချက်မျိုး မဟုတ်။ သက်သေခံအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆၃(၅)အရဆိုလျှင်၊ စာချုပ်ကို ကိုယ်တိုင်ဘတ်ရှုသူက၊ မိမိဘတ်ရှုခဲ့သည်ကို မှတ်မိသရွေ့ နှုတ်ဖြင့် ပြန်ဆိုသက်သေခံရမည်ဖြစ်သည်။

မမိ နှင့် ကာလန်ဒါအမ်မာ၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ရန်ကုန်အတွဲ ၅၊ စာ ၁၈။ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ယခုအမှုတွင်ကား၊ ထိုသို့လည်းသက်သေ မခံနိုင်သည်ဖြစ်၍၊ ဘုံအသင်းအတွက် လူကြီး ၄ ဦး အနေဖြင့် ဝယ်ခဲ့ကြောင်း ဥပဒေအရ လိုအပ်သည့် ခိုင်လုံသော သက်သေ အထောက်အထားမရှိကြောင်း ငြင်းချက်မှာ မှန်ကန်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။

ထိုပြင်လည်း၊ အယူခံတရားလို ၁ သည်၎င်း၊ ကျန်အယူခံ တရားခံတို့သည်၎င်း၊ အချင်းမြေကို သဘောရိုးနှင့်၊ တန်ရာတန်ဘိုးပေးပြီး ဝယ်ယူခဲ့ကြောင်း ချေပချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ထောက်ခံသော သက်သေခံချက်များရှိသည်။ အယူခံတရားလို ၁ သည်၊ ခွါဆေးအင်းထံမှ ဝယ်ရာ၌၊ မြေရာဇဝင်အရဆိုလျှင်၊ ၎င်း၏အမည်ဖြင့် တည်ရှိကြောင်း ပေါ်လွင်သည်။ သက်ဆိုင်ရာ မြို့နီစီပါယ်ရုံးမှ၊ အခွန်တော်စာရေးအားလည်း မေးမြန်း စုံစမ်းခဲ့သည်။ အခြားသူများအားလည်း စုံစမ်းစေခဲ့သည်။ တဖန်ကျန်အယူခံ တရားလိုများ၏ ကိုယ်စားလှယ်ကလည်း အယူခံတရားလို ၁ ထံမှ မဝယ်ယူမီ၊ လယ်ဝန်ရုံးမှ၊ တိုက်စာရေးအား သွားရောက်မေးမြန်းပြီး မြေရာဇဝင်အရ၊ အယူခံတရားလို ၁ ပိုင်ဆိုင်ကြောင်း သိခဲ့သည်။ ယင်းသို့ဖြစ်၍၊ ဤအခြေအနေတွင်၊ ပရိဗီကောင်စီက မျှမှတ်သောမူအရရင်း၊ ပစ္စည်းလွဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၁ တွင်ပါရှိသောမူအရရင်းတို့၊ ထိုသို့ဝယ်ယူခြင်းကို တကယ်ပိုင်ဆိုင်သည်ဆိုသူက ( )ပယ်ဖျက်ခြင်းမပြုနိုင်။

ရမ်ကူမ ၁ကွန်ဒူး နှင့် မက်ကွင်း။ ဆောက်သာလမ်းအတွဲ ၁၈ ဝီကလီရိပို်တာ၊ စာ ၁၆၆။

မောင်ကြိုင်နှင့် ပီ၊အယ် (လ်)၊တီ၊အေ၊အာ(ရ်)၊ချစ်တီးယားဖမ်း။ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများရန်ကုန်၊ အတွဲ ၆ စာ ၆၄၁။

ပီ၊အယ်(လ်)၊ တီ၊အေ၊အာ(ရ်) ချစ်တီးယားဖမ်းနှင့် မောင်ကြိုင်။အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ ရန်ကုန်၊ အတွဲ ၇၊ စာ ၂၇၆ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ထို့ကြောင့် အမိန့်ဒီကရီကို မယ်ဖျက်လိုက်သည်။

အယူခံတရားလိုများအတွက်။ ။ဦးမွန်စံလှိုင်။

အယူခံတရားခံများအတွက်။ ။ဦးထွန်းမောင်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင် သက်သေခံ စာချုပ်စာတမ်းများနှင့် နှစ်ဦးနှစ်ဘက် အပြင်းမပွါးသော သက်ဒေ ခံချက်များအရ ပေါ်လွင်သည်မှာ၊ ပဲခူးမြို့ စျေးကြီးအနီး၊ ၁၈ လမ်းရှိ အခင်းဖြစ် အိမ်ရာမြေပေါ်တွင် ဂျပန်များ မြန်မာပြည်တွင်း သို့ ချဉ်းနင်းဝင်ရောက်ခြင်း မပြုမီက အိမ်တဆောင် တည်ရှိခဲ့ရာ၊ ထိုအိမ်သည် ဂျပန်ခေတ်တွင် မီးသင့်လောင်ကျွမ်းခဲ့၏။ စစ်ပြီး၍ မဟာမိတ်တပ်များ ပြန်လည် ဝင်ရောက်သည့်အခါ၊ ခွါဆေးအင်း (ခ) ဦးရွှေရင်သည်၊ ပဲခူးမြို့နှစ်စီပါယ် ကော်မိတီ၏ အခွင့်အမိန့်နှင့် ထိုမြေပေါ်၌ တဲအိမ်ဆောက်လုပ်နေထိုင်၏။ ထိုသို့ နေစဉ်အတွင်း ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၁ ရက်နေ့၌ ခွါဆေးအင်းသည် ထိုမြေနှင့်အိမ်ကို မိမိတဦးတည်းပိုင် ပစ္စည်းဆိုကာ ဒေါ်စောရွှင်သို့ မှတ်ပုံတင်စာချုပ်ဖြင့် အာဘိုးငွေ ၂,၅၀၀ နှင့် ရောင်းချလိုက်၏။ ထိုနေ့မှာပင်ငင်းတို့နှစ်ဦးသည် ထိုပစ္စည်းကို ၆ လအတွင်း ရောင်းသူက ပြန်ဝယ်နိုင်ခွင့်ရှိကြောင်း သဘောတူ စာချုပ်ချုပ်ဆိုကြ၏။ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၁၇ ရက်နေ့ ကျရောက်ကာလ၊ ဒေါ်စောရွှင်သည် ထိုမြေကို (အိမ်မပါ) မှတ်ပုံတင်စာချုပ်ဖြင့် မောင်ကြည်ဟိုး၊ မခင်ကြည်နှင့်မခင်လှမြင့်တို့အား ငွေ ၁၀,၀၀၀ နှင့် အပြီးအပိုင် ရောင်းချလိုက်၏။ ထို့နောက် အယူခံတရားခံ ခွါကီးယာဘွတ့် အပါအဝင် တရုပ်အမျိုးသား ၃၅ ဦးတို့သည် အဆိုပါမြေမှာ မိမိတို့၏ဘုံအသင်း ဖြစ်သော ချေယောင်တောင် အသင်းပိုင်ဖြစ်ကြောင်း မြွက်ဟကျေညာစေခန်နှင့် မြေကို လက်ရောက်ရရန် တရားစွဲလေသည်။ မူလရုံးက စွဲဆိုသည့်အတိုင်း အနိုင်ဒီကရီချမှတ်လိုက်သဖြင့်၊ ဒေါ်စောရွှင်နှင့် ၎င်းထံမှ ဝယ်ယူသူများတို့သည် မြေပေါ်ရှိအိမ်ကို ပိုင်ဆိုင်သူ တော်ခင်ချုံနှင့်အတူ ယခုအယူခံဝင်ကြခြင်းဖြစ်သည်။

အဆိုပါအိမ်ကို စစ်ပြီးခေတ်တွင် ခွါဆေးအင်း အခင်းဖြစ်မြေပေါ်တွင် ဆောက်သော တဲအိမ်ကို ဖျက်ပြီးမှ တော်ခင်ချုံ ဆောက်ဟန်တူသည်။ ယင်းအိမ်သည် ဤအမှုပါ ပစ္စည်းမဟုတ်ကြောင်း၊ မြေယာကွက်နှင့်သာလျှင် ယခုအခင်းဖြစ်ကြောင်း နှစ်ဦးနှစ်ဘက် သဘောတူညီကြ၏။

ခွါကီးယာဘွတ်တို့၏ အဆိုမှာ၊ ၁၉၂၅ ခုနှစ်တွင် ပဲခူးမြို့၌၎င်း၊ပဲခူးမြို့အနီးတဝိုက်၌၎င်း နေထိုင်ကြသော ခွါမျိုးဖြစ်သည့် တရုပ်အမျိုးသားများ ၃၀ ခန့်သည်၊ ချေယောင်တောင် ဘုံအိမ်အသင်းကို စတင်တည်ထောင်ကြသည်။ ထိုအသင်းမှာ ထိုဒေသ၌ မိုဘင်းနေထိုင်ကြသော ခွါမျိုးဖြစ်သော တရုပ်အမျိုးသားတိုင်း မဝင်မနေရ အသင်းမဟုတ်။ မိမိတို့သဘောအတိုင်း အသင်းဝင်လိုသူမှ ဝင်ကြသည်။ အသင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ အခြားသော တရုပ်ဘုံအသင်းများ၏ ရည်ရွယ်ချက်နည်းတူ၊ အသင်းဝင်တို့၏ သာရေး၊ နာရေး စသည်တို့၌ တဦးနှင့်တဦး ကူညီစောင့်မရှောက်ရန် ဖြစ်သည်။ ၁၉၃၈ ခုနှစ်တွင် ခွါကီးယာဘွတ်၊ ချန်ဘွန်လျောင်၊ ခွါဆေးအင်း

၁၉၆၃
ဒေါ်စောရွှင်
ပါ ၅
နှင့်
ခွါကီးယာဘွတ်
ပါ ၃၆။

၁၉၆၃
ဒေါ်စောရွှင်
ပါ ၅
နှင့်
ခွါကီးယာဘွတ်
ပါ ၃ဖ။

နှင့် ကွာဆင်တင် (ယခုကွယ်လွန်သူ) တို့သည်၊ ဘုံအိမ်အသင်း လူကြီးများအဖြစ် အခင်းဖြစ် မြေနှင့် ထိုစဉ်က မြေပေါ်ရှိအိမ်ကို အသင်းသားတဦးဖြစ်သူ ခွါဘွန်တိတ်နှင့် ၈နီး မစိန်ခင်တို့ထံမှ အာဘုံငွေ ၁,၅၀၀ နှင့် မှတ်ပုံတင်စာချုပ်ဖြင့် ဝယ်ယူခဲ့သည်ဆို၏။ ထိုအိမ် မီးလောင်ပြီးနောက်၊ ခွါဆေးအင်းသည် ထိုမြေပေါ်၌ တဲအိမ်ဆောက်လုပ်နေထိုင်ပြီး၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်တွင် မြေနှင့်အိမ်ကို ဒေါ်စောရွှင်သို့ ပေါင်ကြောင်း၊ ဒေါ်စောရွှင်က တဖန် မောင်ကြည်ဟိုး-မခင်ကြည်နှင့် မခင်လှမြင့်တို့အား မြေကို ရောင်းချလိုက်ကြောင်း၊ ခွါကီးယာဘွတ်တို့ အဆိုပြု၍၊ ယင်းသို့ ခွါဆေးအင်း ပေါင်နှံသည်မှာ အခွင့်အာဏာမရှိဘဲ ပေါင်နှံသဖြင့် တရားမဝင်ကြောင်းဖြင့် အထက်ပါအတိုင်း တရားစွဲဆို၏။ ဒေါ်စောရွှင်က အခင်းဖြစ်မြေမှာ ခွါဆေးအင်းပိုင်သဖြင့် မိမိ ၎ ဘုံးငွေ ၂,၅၀၀ နှင့် ဝယ်ယူခဲ့ကြောင်းဖြင့် ချေပ၏။ မောင်ကြည်ဟိုးတို့ကလည်း မိမိတို့သည်၊ အခင်းဖြစ်မြေကို ချေယောင်တောင် ဘုံအိမ်အသင်းပိုင်ကြောင်း လုံးဝမသိ၊ သဘောရိုးဖြင့် ထိုမြေကို ကာလတန်ဘိုးပေးပြီး ဝယ်ယူခဲ့ကြောင်းနှင့် ချေပကြ၏။

အသက်၌ ဒေါ်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း အခင်းဖြစ် မြေကွက်သည် ခွါဆေးအင်း လက်ရှိဖြစ်ခဲ့သည်မှာ နှစ်ပရိစ္ဆေဒ အတန်ပင် ကြာမြင့်ခဲ့သည်ဖြစ်၍၊ ထိုမြေကို ခွါဆေးအင်းမပိုင်ကြောင်း မိမိတို့၏ ဘုံအိမ်အသင်းသာလျှင် ပိုင်ဆိုင်ကြောင်း သက်သေထင်ရှားပြရန် တာဝန်မှာ ဘုံအိမ်အသင်းသားများ၏ ကြီးလေးသောတာဝန်ဖြစ်ပေသည်။ သက်သေခံ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၀ အရမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

> **" 110. When the question is whether any person is owner of anything of which he is shown to be in possession, the burden of proving that he is not the owner is on the person who affirms that he is not the owner."**

ခွါဆေးအင်းသည် နှစ်ပေါင်းများစွာ အခင်းဖြစ်မြေကို လက်ရှိထားခဲ့သည် ဖြစ်သောကြောင့်၊ ဘုံအိမ်အသင်းသားတို့ အပေါ်၌ ကျရောက်သော သက်သေပြရန် တာဝန်မှာ ကြီးလေးလှပေသည်။ သို့ပင် ဖြစ်လင့်ကစား၊ ဘုံအိမ် အသင်းသားများသည် သက်သေ မည်မည်ရရ တင်ပြခြင်းမပြုခဲ့သည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ စင်စစ်အားဖြင့်ကား၊ ၎င်းတို့ တင်ပြသော သက်သေခံချက်များသည် တရားမဝင်သော သက်သေခံချက်များသာ ဖြစ်လေသည်။ ခွါဘွန်တိတ်နှင့် မစိန်ခင်တို့ထံမှ အခင်းဖြစ်မြေနှင့် မြေပေါ်ရှိ အိမ်ကို ငွေ ၁,၅၀၀ နှင့် မှတ်ပုံတင်စာချုပ်ဖြင့် ဝယ်ယူခဲ့သည်ဆိုရကား၊ သက်သေခံ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၉၁ အရ၊ ထိုမှတ်ပုံတင် စာချုပ်၊ သို့တည်းမဟုတ် ထိုအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆၁ အရ ခွင့်ပြုသည့် သက်သေခံချက်ကိုသာလျှင် တင်ပြနိုင်ပေမည်။ ထို မှတ်ပုံတင်စာချုပ်ကို ခွါကီးယာဘွတ် သိမ်းထားရာ၊ ဂျပန်စစ်တပ်များ ဝင်ခါနီး တရုပ်ပြည်သို့ ထွက်ပြေးစဉ် လမ်းမှာ ပျောက်ဆုံးသည်ဟု ၎င်းဆို၏။

၁၉၆၃

ဒေါ်စောရွှင် ပါ ၅ နှင့် ခွါကီးယာဘွတ် ပါ ၃၆။

မည်သို့ မည်ပုံ ပျောက်ဆုံးသည်၊ အခြားပစ္စည်းများလည်း ဆုံးရှုံးခဲ့သည် စသည်နှင့် ပတ်သက်၍ သက်သေခံချက် မရှိခဲ့။ ထိုစာချုပ်ပျောက်ဆုံးကြောင်း သက်သေထင်ရှား ပြနိုင်မှသာလျှင်၊ သက်သေခံ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆၃ အရ သက်သေတင်ပြခွင့် ရှိပေသည်။ ယခုမူကား စာချုပ်ရှိကြောင်း၊ ထိုစာချုပ်ပျောက်ကြောင်း၊ သက်သေထင်ရှား မရှိသဖြင့်၊ အဆိုပါ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆၃ အရ သက်သေတင်ပြနိုင်ခွင့် မရှိဟု ဆုံးဖြတ်ရပေမည်။

[အကယ်၍ ထိုပုဒ်မ ၆၃ အရ သက်သေတင်ပြနိုင်သည် ဆိုဘိဦး၊ တင်ပြသော သက်သေခံချက်မှာ တရားဝင်သော သက်သေခံချက်မျိုး မဟုတ်ပေ။ သက်သေခံ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆၃(၅) အရဆိုလျှင်၊ စာချုပ်ကို ကိုယ်တိုင်ဘတ်ရှုသူက မိမိဘတ်ရှုခဲ့သည်ကို မှတ်မိသည်ရှေ့ နှုတ်ဖြင့် ပြန်ဆို သက်သေခံရမည်ဖြစ်သည်။] **မဖိနှင့် ကာလန် ဒါအမ်မာ**တို့အမှု (၁) ကို ကြည့်ပါ။ [ယခုအမှုတွင်ကား၊ သက်သေတဦးတယောက်ကမျှ ထိုစာချုပ်ကို ဘတ်ရှုခဲ့ကြောင်း အစစ်မခံခဲ့။ ထို့ပြင်လည်း ၎င်းတို့သည် တရုပ် အမျိုးသားများ ဖြစ်သဖြင့်၊ မြန်မာစာကို ဘတ်နိုင်ကောင်းမှ ဘတ်နိုင်ပေမည်။ စာချုပ်ရေးသူ ဆိုသူကိုလည်း သက်သေမထူခဲ့ချေ။ ပဲခူးမှတ်ပုံတင်ရုံးရှိ စာရင်းစာအုပ် စသည်တို့မှာ ဂျပန်ခေတ်က ပျက်စီးပျောက်ဆုံးခဲ့ပြီဖြစ်၍၊ အကယ်တန်ဆို ထိုရုံးစာရင်း စာအုပ်တွင် မိတ္တူကို ရေးကူးထားခဲ့သည် ဆိုစေဦး၊ မိတ္တူရရန် မမျှော်လင့်နိုင်တော့ပေ။ ထိုအကြောင်းများကြောင့်၊ အဆိုပါ ဘုံအသင်းအတွက် ဘုံသူကြီး ၄ ဦးအမည်ဖြင့် စယ်သူခဲ့ကြောင်း ဥပဒေအရ လိုအပ်သည့် ခိုင်လုံသော အထောက်အထား မရှိဆိုသည့် အဆိုလွှာ ငြင်းချက် မှန်ကန်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။

ယင်းသို့ ပိုင်ဆိုင်ကြောင်း တိုက်ရိုက် သက်သေခံချက် မရှိငြားသော်လည်း ဘုံအသင်းသည် အဆိုပါမြေကို လက်ရှိထားခြင်းဖြင့်သော်ငင်း၊ **အခြားနည်းများဖြင့်** သော်ငင်း၊ သွယ်ဝိုက်သောနည်းဖြင့် သက်သေထင်ရှား ပြနိုင်သလောဟူသည့် အချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ ၁၉၂၅ ခုနှစ်က ချယောင်တောင်ဘုံအသင်းကိုတည်ထောင်ခဲ့သည်ဟု **ခွါကီးယာဘွတ်**နှင့် အခြားတရားလိုများ ထွက်ဆိုကြသည်မှာဟုတ်မှန်တန်ရာသည်၊ သို့သော် ထိုအသင်းကို စည်းကမ်းတကျ ဖွဲ့စည်းထားဟန်မတူ။ စာရင်းအင်းများ ထားခဲ့ဟန်မတူ။ ရံပုံငွေ မည်ရွေမည်မျှရှိသည်၊ ဤအမှုပါမြေနှင့် ထိုစဉ်က မြေပေါ်ရှိ အိမ်ကို ဝယ်နိုင်သည့် အခြေ ရှိ-မရှိကိုလည်း မသိရချေ။ အသင်းမည်ကာမတ္တမျှသာ ဖြစ်ဟန်တူသည်။ ထို့ပြင်လည်း ထိုအိမ်၌ ဘုံအသင်းဌာန ရှိ-မရှိ ဆိုသည့် အချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ ၁၉၃၈ ခုနှစ်တွင် ထိုအိမ်နှင့်မြေကို ဝယ်ယူပြီးနောက်၊ အိမ်အပေါ်ထပ်ကို ဘုံအိမ်အသင်းဌာနအဖြစ် အသုံးပြု၍၊ အောက်ထပ်ကို ဦးစွမ်လင်းနှင့်ဇနီး ဒေါ်ကျင်စိန်

(၁) အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ရန်ကုန်အတွဲ ၅၊ စာ ၁၈။

၁၉၆၃

ဒေါ်စောရွှင်
ပါ ၅
နှင့်
ခွါကီးယာဘွတ်
ပါ ၃၆။

တို့အား အငှါး ချထားကြောင်း ခွါကီးယာဘွတ်၊ ခွါဘွန်လျောင်နှင့် ဒေါ်ကျင်စိန်တို့က ထုတ်ဆိုကြသော်လည်း၊ ခွါဘွန်လျောင်ကပင် ဆက်လက်ထွက်ဆိုသည်မှာ ဂျပန်ခေတ်က အခြေအနေ အတည်တကျမရှိ၍၊ အသင်းမှာ ဆိုင်းဘုတ်မရှိတော့ကြောင်း။ အသင်းဌာနဟူ၍လည်း အတည်တကျ မရှိတော့ကြောင်း ဝန်ခံ၏။ အိမ်ကို မီးမလောင်မီက၊ အခြေအနေကို ပြောဆိုဟန်တူသည်။ မောင်ကြည်ဟိုးတို့ထွေသော ရပ်ရွာသူကြီးများဖြစ်သူ ဦးလုံးနှင့် ဦးကျော်ညွန့်တို့ကလည်း၊ အခင်းဖြစ်မြေပေါ်၌ အိမ်၌ တရားလို ဘုံအိမ်အသင်း ဆိုင်းဘုတ်ချိတ်ဆွဲထားသည်ကို မမြင်ဘူးကြောင်း။ အိမ်သည် ဘုံအိမ်အသင်းဌာန မဟုတ်ကြောင်း ထွက်ဆိုကြ၏။ သက်သေခံချက် အားလုံးကို ဇဝဖန်ပေါင်းခြုံ သုံးသပ်သော်၊ အဆိုပါမြေပေါ်ရှိ အိမ်အဆက်ဆက်၌ ဘုံအိမ်အသင်းဌာန ထားရှိကြောင်း မပေါ်လွင် မထင်ရှားချေ။ ထိုမျှသာမကသေး၊ အဆိုပါမြေနှင့် မြေပေါ်ရှိ အိမ်အဆက်ဆက်အတွက်အသင်းအတွက်ဝယ်ယူသူ ၄ ဦးနာမည်ဖြင့် အိမ်ခွန်၊ မြေခွန် စည်းကြပ်ကြောင်း သက်သေခံ စိုးစဉ်းမျှမရှိချေ။ ဤအမှုနှင့် သက်ဆိုင်ရာ ကာလတလျောက်လုံးတွင် ထိုမြေကို ခွါဆေးအင်း လက်ရှိထား၍ ကိုယ်တိုင် နေသည့်အခါနေပြီး အခြားသူများအား အငှါးချထားသည့်အခါ အငှါးချထားခဲ့ဟန်တူသည်။ ဂျပန်မဝင်မီက အိန္ဒိယအမျိုးသားတယောက် ထိုအိမ်အပေါ် ထပ်၌ နေ၍၊ အောက်ထပ်၌ ဆီဆိုင်ဖွင့်ထားသည်ကို မြင်ကြောင်း ဦးလုံးထွက်ဆို၏။ စစ်ပြီးခေတ်တွင် ခွါဆေးအင်းပင် ထိုမြေပေါ်၌ တဲအိမ်ဆောက်လုပ်ပြီး နေထိုင်၍၊ ယင်းသို့နေစဉ် တော်ခင်ချို့သည် ထိုမြေပေါ်၌ အိမ်ဆောက်ပြီး ခွါဆေးအင်းနှင့် အတူနေထိုင်ကြ၏။ ထိုစဉ်က မြေခွန်ကို ခွါဆေးအင်းနာမည်ဖြင့် စည်းကြပ်၏။ ခွါဆေးအင်းအား မည်သည့်ဘက်ကမျှ သက်သေမထူ။ သို့သော် ဘုံအိမ်အသင်းသားများသည် လက်မဲ့ဖြစ်သဖြင့် သက်သေထင်ရှား ပြရန်မှာ ၎င်းတို့၏တာဝန်သာ ဖြစ်ပေသည်။ ထိုအကြောင်း အားလုံးကို ထောက်သော်၊ အဆိုပါမြေကို တရားလို ဘုံအိမ်အသင်းပိုင်သည်ဟု ယူဆရန် လွန်စွာမှပင် ခဲယဉ်းလေသည်။

စင်စစ်အားဖြင့်ကား အထက်ပါအချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ ခွါဘွန်တိတ်၊ဒေါ်စိန်ခင်း ဒေါ်ကျင်စိန်နှင့် ဦးဘတင့်တို့၏ သက်သေခံချက်များကို တရားလိုဘုံအသင်းသားများအထောက်အထား အကိုးအကား ပြုသော်လည်း၊ ခွါဘွန်တိတ်က မှတ်ပုံတင်စာချုပ်ဖြင့် အဆိုပါမြေကို ဝယ်ယူခဲ့ကြောင်း ထွက်ဆိုရာတွင်ထိုမှတ်ပုံတင်စာချုပ်ကို တရားလို အသင်းသားများ မတင်ပြကြချေ။ ထိုစာချုပ် ပျောက်ဆုံးပျက်စီးကြောင်းလည်း သက်သေထွက်ဆိုချက် မရှိချေ။ ဒေါ်ကျင်စိန်နှင့် ၎င်း၏ခင်ပွန်းကွယ်လွန်သူ ဦးစွန်လင်းတို့ ၂ စုံစဉ်ကရှိသည့်အိမ် အောက်ထပ်တွင် နေထိုင်ပြီး၊ ဘုံအိမ်သို့အိမ်လခပေးရသည်ဟု ဆိုရာ၊ ၎င်း၏ခင်ပွန်း ဦးစွန်းလင်းက ပြောပြ၍သာ သိကြောင်းဝန်ခံ၏။ ခွါဘွန်တိတ်

(ခ)ကိုတဲယားနှင့် ဇနီး မစိန်ခင်တို့ထံမှ ထိုစဉ်က မြေခွန် ကောက်ခံခဲ့သည် ဆိုသော ဦးဘတင့်ထွက်ဆိုချက် ရှိသေး၏။ ဦးဘတင့်က ခွါဘွန်တိတ်တို့ထံ မြေခွန်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ နို့တစ်စာ ပေးဘူးကြောင်း သက်သေခံတင်ပြသော စာအိတ်ခွံ ၂ ခုမှာ ထိုနို့တစ်စာများ ထည့်သွင်းပေးပို့သော စာအိပ်များ၏ အခွံများဖြစ်ကြောင်း ထွက်ဆို၏။ ထိုနို့တစ်စာများကို ၁၉၃၆ ခုနှစ်နှင့် ၁၉၃၇ ခုနှစ်တွင် ပေးပို့သည်ဟုဆို၏။ သို့သော် နို့တစ်စာကို သိမ်းဆည်းထားခြင်းမပြုဘဲ၊ဆုတ်ပြီးစာအိတ်ခွံကိုသာ သက်သေခံအဖြစ် တင်ပြသည်မှာ စဉ်းစားဘွယ်ရာဖြစ်သည်။

၁၉၆၃

ဒေါ်စောရှင် ပါ ၅ နှင့် ခွါကီးယာဘွတ် ပါ ၃၆။

ထို့ပြင်လည်း ဒေါ်စောရှင်သည်ငင်း၊မောင်ကြည်ဟိုးတို့သည်ငင်းအခင်းဖြစ်မြေကို သဘောချိုးနှင့် တန်ထုတန်ဘိုးပေးပြီး ဝယ်ယူခဲ့ကြောင်း ချေပချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ထိုမြေမှာ အသင်း၏ နာမည်ဖြင့်ငင်း၊ အသင်း၏ကိုယ်စား ဝယ်ယူသည်ဆိုသော အသင်းသူကြီး ၄ ဦးတို့၏ နာမည်ဖြင့်ငင်း ထားရှိခဲ့ဟန်မတူခေ။ ခွါကီးယာဘွတ်နှင့် ခွါဘွန်လျောင် အသင်းလူကြီး ၂ ဦးက စစ်ပြီးခေတ်တွင်၊ မြေခွန်ကို မည်သူ့နာမည်နှင့် စည်းကြပ်ကြောင်းမသိ။ **စုံစမ်းခြင်းလည်း** မပြုခဲ့ကြောင်း ဝန်ခံကြ၏။ ငင်းတို့ မြေခွန် ထမ်းဆောင်ခြင်း မပြုခဲ့သည်မှာ ထင်ရှား၏။ မြေရာဇဝင်အရဆိုလျှင် ဒေါ်စောရှင် ဝယ်ယူသည့်အခါ၌၊ ထိုမြေမှာ ခွါဆေးအင်း(ခ) ဦးရွှေရင် နာမည်နှင့် ဖြစ်ကြောင်း ပေါ်လွင်၏။ ဒေါ်စောရှင်က ပဲခူးမြို့ မြွနီစီပါယ်ရုံးမှအခွန်ကောက်ခံသော စာရေးကြီး မောင်သောင်းရွှေအားမေးမြန်းကြည့်ရာ၊ အခင်းဖြစ်မြေမှာခွါဆေးအင်းပိုင်ကြောင်း ပြောပြသည်ကို ယုံကြည်သည်တကြောင်း၊ကျန်းမာရေး အင်စပိတ်တော် မောင်အုန်းကြည်အားလည်း လယ်ဝန်ရုံးနှင့်မြွနီစီပါယ်ရုံးများသို့ သွားရောက် စုံစမ်းခိုင်းပြီးနောက်၊ မောင်အုန်းကြည်က မြေနှင့်အိမ်သည်ဦးရွှေရင်ပိုင်ကြောင်း ပြောဆိုသည် တကြောင်းတို့ကြောင့် မိမိဝယ်ယူလိုက်ကြောင်း။ ထို့နောက် မြွနီစီပါယ်ခွန်ကို ခွါဆေးအင်း နာမည်နှင့်ပင် ဆက်လက် ကောက်ခံသဖြင့်၊ မိမိသည်အခင်းဖြစ်မြေကို မိမိနာမည်သို့ လွှဲပြောင်းရန် လျှောက်ထားခဲ့ရကြောင်း ထွက်ဆို၏။ မောင်ကြည်ဟိုး တို့၏ ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ်လိုက်ပါဆောင်ရွက်သူ မောင်ကြီးစိန်ကလည်း ဒေါ်စောရှင် ထံမှ အခင်းဖြစ်မြေကို မဝယ်ယူမီ လယ်ဝန်ရုံးမှ တိုက်စာရေး ဦးထွန်းစိန် (ယခု ကွယ်လွန်သူ) အား သွားရောက်မေးမြန်းရာ၊ ဦးထွန်းစိန်က မြေရာဇဝင်ကို ကြည့်ပြီးနောက်၊ အခင်းဖြစ်မြေကို မည်သူပိုင်ဆိုင်ကြောင်း ပြောပြသဖြင့် မောင်ကြည်ဟိုးတို့အား ဝယ်ယူစေခဲ့ကြောင်း အစစ်ခံခဲ့၏။ ယင်းသို့ဖြစ်၍ ဤအမှုတွင် ပေါ်ပေါက်သည့် အခြေအနေတွင် **ရမ်ကူမာကန်ဒူးနှင့် မက်ကွင်း**တို့ အမှု(၂)တွင် ပရီဗီကောင်စီ ချမှတ်

(၂) ဆောက်သာလမ်း အတွဲ ၁၈၊ ဝီကလီရီပို့တာ၊ စာ ၁၆၆။

၁၉၆၃

ဒေါ်စောရွှင်
ပါ ၅
နှင့်
ခွဲကီးယာဘွတ်
ပါ ၃။

သော မူအတိုင်း လိုက်နာကျင့်သုံးသင့်ပေသည်။ ထိုမူမှာအောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

". . . It is a principle of natural equity, which must be universally applicable, that where one man allows another to hold himself out as the owner of an estate, and a third person purchases it, for value from the apparent owner in the belief that he is the real owner, the man who so allows the other to hold himself out shall not be permitted to recover upon his secret title, unless he can overthrow that of the purchaser by showing, either that he had direct notice, or something which amounts to constructive notice, of the real title, or that there existed circumstances which ought to have put him upon an enquiry, that, if prosecuted, would have lead to a discovery of it."

ထိုမူနှင့် အညီပင်လျှင် ပစ္စည်းသွဲ့ပြောင်းရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၁ ကို ပြဋ္ဌာန်းခဲ့လေသည်။ **မောင်ကြိုင်နှင့် ပီအယ်(လ်)ထီးအေးအာ(ရ်)၊ ချစ်တီးယားဖမ်း** အမ (၃)နှင့် **ပီအယ်(လ်)ထီးအေးအာ(ရ်)၊ ချစ်တီးယားဖမ်းနှင့် မောင်ကြိုင်** တို့အမှု (၄)ဦလည်း၊ ဤမူအတိုင်းပင် အဆုံးအဖြတ်ပြုခဲ့လေသည်။

အထက် ဖော်ပြပါ အကြောင်းမျှားကြောင့် မူလရုံး၏ အမိန့်နှင့် ဒီကရီကို စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။ ဤရုံးရွေ့ နေခမျာ ငွေ ၁၇၀ ဖြစ်စေရမည်။

(၃) အိန္ဒိယစီရင်ထုံးမျှား ရန်ကုန်၊ အတွဲ ၆၊ စာ ၄၃။
(၄) အိန္ဒိယဗီရင်ထုံးမျှား ရန်ကုန်၊ အတွဲ ၇၆၊ စာ ၂၇၆။

တရားမ အယူခံ။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘကြီး၊ တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်နှင့် တရားသူကြီး ဦးကျော်ဇံဦးတို့ ရှေ့မှောက်တွင်။

ဒေါ်လှရွှေ(ခေါ်) မစ္စစ် ချန်ချင်လျောင် (အယူခံတရားလို) † ၁၉၆၃
စက်တင်ဘာလ ၁၃ ရက်။
နှင့်
မစ္စစ် အိုင်ရစ် မောင်စိန်ပါ ၉ (အယူခံတရားခံများ)*

ပဋိညာဉ်စာချုပ် ကိုယ်ပိုင်အခွင့်အရေးတို့ကိုမှားယွင်းစွာ နားလည်၍ စာချုပ်ချုပ်ဆိုခြင်း အတူတူ မှားယွင်းချက် (common mistake) ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၀-၂၁ စာချုပ်ပျက်ပြယ်ခြင်း၊ တရုပ်ထုံးစံ ဥပဒေအရမှားယွင်း အမွေစား အမွေခံစာချုပ်ချုပ်ဆိုခြင်း၊ အချင်းအရာနှင့် ပတ်သက်သော မှားယွင်းချက် စာချုပ်ချုပ်ဆိုရာတွင် အပေးအယူရှိမရှိကိစ္စ။

အယူခံတရားလိုသည်၊ ကွယ်လွန်သူ ချန်ချင်လျောင်ဆိုသူ၏ ဇနီးဖြစ်ပြီး ၎င်းချန်ချင်လျောင်အာနှင့်၎င်း၏ဦးလေးတဦး၏ ဇနီးဖြစ်သူ မစ္စစ်မာဂရက်ချောပိုင်ဆိုသူက ထိုဦးလေးသေဆုံးပြီး ၁၁ ရက်အကြာတွင် (၁၉၂၅ ခုနှစ်) ၌၊ တရုပ်ထုံးစံ ဥပဒေအရ မိမိခင်ပွန်း၏ အမွေစားသားအဖြစ် စာချုပ်ဖြင့် မွေးစားခဲ့လေသည်။ ၎င်းနောက် ၎င်းတို့ ၂ ဦးသည် မသင့်မတင့်ဖြစ်ကြပြီး ပဋိပက္ခကို စေ့စပ်သည့်အနေနှင့် ၁၉၃၆ ခုနှစ်၌ စာချုပ် ၃ ခုကို တပြိုင်တည်း ချုပ်ဆိုကြသည်။ ပဌမစာချုပ်အရ လက်ရောက်ရသော ပစ္စည်းများကို အညီအမျှခွဲဝေယူကြ၍၊ ဒုတိယစာချုပ်ဖြင့် မခွဲဝေဘဲ ထားသောသည့်ပစ္စည်းများနှင့် ပတ်သက်၍ နောင်အခါတွင် မည်သို့ခွဲဝေယူရန် သဘောတူခဲ့ကြသည်။ တတိယစာချုပ်အရ အထက်ဖော်ပြပါ မွေးစားသောစာချုပ်ကို ပယ်ဖျက်ခဲ့သည်။

၎င်းနောက် ၁၉၃၈ ခုနှစ်တွင် ချန်ချင်လျောင်သေဆုံးပြီး ၎င်း၏ဇနီး အယူခံတရားလိုသည် ၎င်း၏အမွေခံအဖြစ် ကျန်ရစ်၏။

၁၉၄၃ ခုနှစ်၊ မစ္စစ် မာဂရက်ချောပိုင် သေဆုံးခဲ့သည်၊ ၎င်း၏အမွေခံအဖြစ် ၎င်း၏ညီမများဖြစ်ကြသော အယူခံတရားခံများ ကျန်ရစ်ခဲ့လေသည်။

ထိုနောက် အမွေများကို ခွဲဝေယူကြသောအခါ အယူခံတရားခံများသည် အချင်းဖြစ်မြေကို ရရှိကြသည်။ ၎င်းမြေအနက် အချို့အဝက်ကို ရောင်းလိုက်ပြန်ရာ အယူခံတရားလိုက ၁၉၃၆ ခုနှစ်တွင် ချုပ်ဆိုခဲ့သော ဒုတိယစာချုပ်ကို အကိုးအကားပြုပြီး ရောင်းရငွေအနက် တဝက်နှင့်ကျန်ရှိသော မြေအနက် တဝက်ကို လက်ရောက်ရလိုမှုနှင့် တရားစွဲဆိုခဲ့သည်၊ မူလရုံးသည် ၎င်းပဌမအယူခံခုံရုံးသည်

---

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ အခွင့်ထူးတရားမ အယူခံအမှတ် ၁။

† ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ တရားမ အယူခံမှုအမှတ် ၉ တွင် ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂၂ ရက်နေ့စွဲပါ ထရားလွှတ်တော် အယူခံဘက်ရုံးတော်၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၃

ဒေါ်လှရွှေ (ခေါ်) မစွမ်းချန်ချင်လျောင် နှင့် မစွမ်း အိုင်ရစ် မောင်စံန် ပါ ၉။

ငင်းအမှုကို ပယ်လိုက်ရာ ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေးပုဒ်မ ၆ အရ တရားရုံးချုပ်က အယူခံကို ကြားနာခြင်းဖြစ်လေသည်။

အယူခံတွင် အယူခံတရားခံများဘက်မှ အဓိကခုခံချက်များမှာ—

(၁) မာဂရက်ချောပိုင်က ငင်း၏ခင်ပွန်းသေဆုံးပြီးသည့်နောက်တရုပ်ထုံးစံဥပဒေအရ ငင်း၏ အမွေစားသားအဖြစ် ချန်ချင်လျောင်အား မွေးစားခြင်းသည် တရားမဝင်ကြောင်း။

(၂) မာဂရက်ချောပိုင်နှင့် ချန်ချင်လျောင်တို့ အထက်ဖေါ်ပြပါ ဒုတိယစာချုပ် ချုပ်ဆိုရာ၌ မာဂရက်ချောပိုင်က မိမိပိုင်ဆိုင်ခွင့်များကို မှားယွင်းစွာ နားလည်ပြီး ချုပ်ဆိုခဲ့သဖြင့် ထိုစာချုပ်မှာ တရားမဝင်ကြောင်း။

(၃) ငင်းနောက် အမွေခွဲစာချုပ်ကို ချုပ်ဆိုရာ၌ အယူခံတရားလိုသည် ပဌမနှင့် ဒုတိယ တရားခံတို့ ရရှိသော အမွေစုနှင့် မည်သို့မျှ မသက်ဆိုင်ကြောင်းတို့ဖြစ်လေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ပဌမအချက်နှင့် ပတ်သက်သော အဓိကမူမှာ ပဋိညာဉ်စာချုပ်ကို ချုပ်ဆို ကြသော သူတို့သည်၊ မိမိတို့၏ သက်ဆိုင်ရာ ကိုယ်ပိုင်အခွင့်အရေး အသီးသီးတို့ကို မှားယွင်းစွာ နားလည်ပြီး၊ စာချုပ်ချုပ်ဆိုကြပါက၊ ထိုစာချုပ်ကို အတူတူမှားယွင်းချက် (common mistake) ဖြင့် ချုပ်ဆိုခြင်းဖြစ်သဖြင့်၊ တရားရုံးများက ပယ်ဖျက်နိုင်သည်။

Copper v. *Phibbs*, (1867) The Law Reports, Vol. II, pp. 149, 170 ကို ရည်ညွှန်း၍လိုက်နာသည်။

ထိုမူသည်၊ ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၀ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် ကိုက်ညီသည်ဖြစ်၍၊ ဤရုံး ကလည်း လိုက်နာကျင့်သုံးရပေမည်၊ ထိုမူကို အိန္ဒိယပြည်တွင်သာမက၊ အင်္ဂလန်ပြည်ရှိ တရားလွှတ် တော်များကလည်း လိုက်နာကျင့်သုံးကြောင်း သာဓကများရှိသည်။

Copper v. *Phibbs*, (1867) The Law Reports, Vol. II, p. 170 တို့ကိုထပ်မံရည်ညွှန်းသည်။

Beauchamp v. *Winn*, 6, *ibid.* 233; *Butler* v. *Fairclough*, (1917) V.L.R. 175 (Can.); *Jones* v. *Clifford*, 3 Ch. D. 779; *Bingham* v. *Bingham*, 1 Ves. 126; *Jones* v. *Clifford*, 3 Ch. D. 792, 5 L.J. Ch. 809, See *Debenham* v. *Sawbridge* (1901), 2 Ch. at p. 109; *Lansdowne* v. *Lansdowne*, Mose. 364, cit. 2 J and W 205 တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

ထို့ပြင်လည်း တရုပ်ထုံးစံဥပဒေကို မြန်မာနိုင်ငံတွင် တရားရုံးများ အသုံးပြု၍ မှုခင်းများ စီရင် ဆုံးဖြတ်ခဲ့သော်လည်း၊ အမှန်အားဖြင့်ဆိုလျှင်၊ ထိုဥပဒေသည် မြန်မာပြည်တွင် တည်ရှိလျက်ရှိသော ဥပဒေဟု မခေါ်ဆိုနိုင်ပေ။ ဤအချက်ကို အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိရှေ့နေကြီးကလည်း ဝန်ခံ၏၊ သို့ဖြစ်ရကား ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၁ ၌ မြန်မာပြည်တွင် တည်လျက်မရှိသော ဥပဒေနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မှားယွင်းလျှင် အကြောင်းချင်းရာနှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ မှားယွင်းသည်ဟု ယူဆရမည် ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ပြဋ္ဌာန်းထားသည်ဖြစ်ရာ၊ ဤအမှုတွင် မာဂရက်ချောပိုင်နှင့် ချန်ချင်လျောင်တို့သည် သေသူ ချန်ချောပိုင်၏ အမွေပုံပစ္စည်းနှင့် ပတ်သက်၍၊ တရုပ်ထုံးစံ ဥပဒေအရ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိသည်ဟု ယူဆကြရသည်မှာ၊ အကြောင်းချင်းရာနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မှားယွင်းကြသည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်သည်။

၁၉၂၅

ဒေါ်လှမ္မေ (ခေါ်) မစ္စစ် ချန်ချင်လျောင် နှင့် မစ္စစ် အိုင်ရစ် မောင်စိန် ပါ ၉ ။

၁၉၂၅ ခုနှစ်၌၊ တရုပ်ထုံးစံဥပဒေသည် ချန်ချောပိုင်၏ အမွေကို မည်သူကခံယူထိုက်သည်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ သက်ဆိုင်သည်ဟု ယူဆကြသည်မှာ အမှန်ကိုမသိသဖြင့်၊ သံသယမကင်း အငြင်းပွါးမှု ရှိကြခြင်းဖြစ်သည်။ စင်စစ်အားဖြင့်ကား ၁၉၃၉ ခုနှစ်တွင် ပရီဗီကောင်စီကသာမန်အားဖြင့်ဆိုလျှင်၊ မြန်မာပြည်၌ အမြဲနေထိုင်သော ဗုဒ္ဓဘာသာ တရုပ်လူမျိုး၏ ၊အမွေကို ဗုဒ္ဓဘာသာမဟုတ်သောသူ ခံယူရမည်ဟူသော အဆုံးအဖြတ်သည်၊ ဥပဒေကို မြွက်ဟကျေညာသည်ဖြစ်၍၊ နောက်ကြောင်းပြန် အကျိုးသက်ရောက်သည်ဟု ယူဆရပေမည်၊ ထို့ကြောင့် ချန်ချောပိုင် ကွယ်လွန်သည့်အခါ၌ပင်၊ မာဂရက်ချောပိုင်က ချန်ချင်လျောင်အား၊ ချန်ချောပိုင်၏ မွေးစားသေသားအဖြစ် စာချုပ်ချုပ်ဆိုသည့်အခါ၌ပင်၊ အထက်ဖော်ပြပါ စာချုပ် ၃ ခုချုပ်ဆိုသည့် အခါ၌ပင်း ချန်ချောပိုင်၏ အမွေနှင့်သက်ဆိုင်သော ဥပဒေမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာမဟုတ်ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူရပေမည်၊ ယင်းသို့ဖြစ်ရာ မာဂရက်ချောပိုင်နှင့် ချန်ချင်လျောင်တို့ မြန်မာပြည်၌ တည်လျက်မရှိသော တရုပ်ထုံးစံဥပဒေနှင့် ပတ်သက်၍ မှားယွင်းသည်မှာ အကြောင်းချင်းရာနှင့် ပတ်သက်၍ မှားယွင်းသည်ဟု ယူဆရပေမည်။

မလ္လေစင်နှင့် စူစူချောင်။ ၁၉၃၉ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၅၄၈ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

အဗ္ဗဒူအစစ်ခန်ဆဟစ်နှင့် အပရာဆွာမိနိုက်ကာ။ အိန္ဒိယအယူခံများအတွဲ ၃၁၊ စာ ၁ ကို ရည်ညွှန်း၍ ခွဲခြားရှင်းလင်းသည် ။

ထို့ကြောင့် အဆိုပါ ဒုတိယစာချုပ်မှာလည်း ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၀ အရရင်း၊ ပုဒ်မ ၂၁ အရရင်း၊ ပျက်ပြယ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်ဖြစ်သည်။

အယူခံတရားလို အခြေပြု၍ တရားစွဲဆိုသော အဆိုပါ ဒုတိယစာချုပ်မှာ ပျက်ပြယ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ပြီး ဖြစ်သဖြင့်၊ ထိုစာချုပ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ မာဂရက်ချောပိုင်နှင့် ချန်ချင်လျောင်တို့ စာချုပ်ကို ချုပ်ဆိုရာတွင် အပေးအယူမရှိဆိုသည့် ပြဿနာမပေါ် ပေါက်တော့ချေ။

အမှန်အားဖြင့်ဆိုလျှင်၊ တရားဥပဒေအရ၊ ချန်ချင်လျောင်သည် ချန်ချောပိုင်၏ အမွေပစ္စည်းတွင်၊ စိုးစိမ်မျှ ရရန်အခွင့်အရေး မရှိချေ၊ မှားယွင်း၍သာ မိမိပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိကြောင်း ထင်မြင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်၊ ချန်ချင်လျောင်၏ တောင်းဆိုချက်သည် အခြေအမြစ်လုံးဝမရှိချေ။

ဘာလရာမနှင့် ဘာဒူဒီဘာ၊ အော၊ အိုင်၊ အာ (ရ)၊ ၁၉၄၈ ပရီဗီကောင်စီ၊ စာ ၇ ကို ရည်ညွှန်း၍ ခွဲခြားရှင်းလင်းသည်။

အထက်ပါ အကြောင်းများကြောင့် အယူခံကို စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်လိုက်သည်။

ကယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဦးကျော်မြင့် နှင့် မစ္စတာအာဘာစူး။

အယူခံတရားခံ (၁) အတွက်။ ။ဦးစိန်ဟုတ်။

(၂) အတွက်။ ။ဦးမောင်မောင်။

(၃) အတွက်။ ။ဦးဘဆွေ။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင် အငြင်းမပွါးသော အကြောင်းချင်းရာများမှာ ချန်မာဖီဆိုသူ တရုပ်အမျိုးသားနှင့် ဒေါ်မြဆိုသူ မြန်မာအမျိုးသမီး

၁၉၆၃

ဒေါ်လှရွှေ (ခေါ်) မစွစ် ချန်ချင်လျောင် နှင့် မစွစ် အိုင်ရစ် မောင်စိန် ပါ ၉။

တို့ အကြင်လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းနေထိုင်ခဲ့ကြရာ၊ သားသုံးယောက် ချန်ချော်လိုင်၊ ချန်ချောခိုင်၊ ချန်ချောပိုင်တို့နှင့် သမီးများ ရရှိကြလေသည်။ ၁၉၂၀ ခုနှစ်တွင် ချန်မာဗီ ကွယ်လွန်ရာ၊ ၎င်းထားခဲ့သော သေတမ်းစာအရ၊ ၎င်း၏သားသုံးယောက်သည် အမွေပစ္စည်း အမြောက်အများကို ဆက်ခံပိုင်ဆိုင်ကြ၏။ ၁၉၂၅ ခုနှစ်တွင် ချန်ချောလှိုင် သေဆုံးပြီးနောက်၊ ၎င်း၏အမွေခံများနှင့် ချန်ချောခိုင်၊ ချန်ချောပိုင်တို့သည်၊ ထိုအမွေပစ္စည်းအနက် အားလုံးလိုလိုပင် ခွဲဝေယူကြ၍၊ မလွှဲမပြောင်း နိုင်သောပစ္စည်းအချို့ကို နောင်ကာလ၌ ခွဲဝေယူရန် သဘောတူညီ ချန်လှပ်ထားခဲ့ကြ၏။ ၁၉၃၃ ခုနှစ်တွင် ချန်ချောပိုင် သေဆုံး၍၊ ၁၁ ရက်မျှအကြာတွင် ၎င်း၏ဇနီး မာဂရက်ချောပိုင်သည် ချန်ချောခိုင်၏သား ချန်ချိန်လျောင်အား ချန်ချောပိုင်၏သားအဖြစ် စာချုပ်ဖြင့် မွေးစား၏။ ထိုစာချုပ် ချုပ်ဆိုသည့် နေ့မှာပင် မာဂရက်ချောပိုင်နှင့် ချန်ချင်လျောင်တို့သည်၊ ချန်ချောပိုင်ထားခဲ့သော အမွေပစ္စည်းများကို မာဂရက်ချောပိုင်၏ တသက်တာတွင် ၎င်းသုံးစွဲနိုင်ကြောင်းဖြင့် သဘောတူစာချုပ် ချုပ်ဆိုကြ၏။ ထို့နောက်၊ ချန်ချင်လျောင်သည် ထိုပစ္စည်းများအနက် ဘီးအိုးစီး၊ အစုရှယ်ယာများကို မိမိသဘောအတိုင်း ထုခွဲရောင်းချ သုံးစွဲလိုက်သဖြင့် မာဂရက်ချောပိုင်နှင့် မသင့်မတင့်ရှိကြရာ၊ ထိုပဋိပက္ခကို ဖြန်ဖြေစေ့စပ်သည့်အနေနှင့် ၎င်းတို့ ၁၉၃၆ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၂၆ ရက်နေ့တွင် စာချုပ်သုံးခု ချုပ်ဆိုကြ၏။ ပထမစာချုပ်ဖြင့် ချန်ချောပိုင် ထားခဲ့သော အမွေပစ္စည်းများ အနက်မှ မာဂရက်ချောပိုင် လက်ဆောက်ရရှိသော ပစ္စည်းများကို မာဂရက် ချောပိုင်နှင့် ချန်ချင်လျောင်တို့အညီအမျှခွဲဝေယူကြ၍၊ ဒုတိယစာချုပ်ဖြင့် အထက်၌ ဖော်ပြခဲ့သည့် ချန်ချောပိုင်တို့ ညီအကို သုံးဦးပိုင် မခွဲဝေထားသည့် ပစ္စည်းများနှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ ချန်ချောပိုင်၏ဝေစုမှ ရရှိသော ငှါးရမ်းခနှင့် အမြတ်အစွန်းကို မာဂရက်ချောပိုင်နှင့် ချန်ချင်လျောင်တို့ တဝက်စီခွဲဝေယူရန်နှင့် ထိုပစ္စည်းကို အမွေဆိုင်များ ခွဲဝေသည့် အခါ၌၊ ချန်ချောပိုင်၏ ဝေစုမှ တဝက်ကို ချန်ချင်လျောင်အား ခွဲဝေပေးရန် သဘောတူညီကြလေသည်။ တတိယစာချုပ်မှာ ချန်ချင်လျောင်အား မာဂရက်ချောပိုင်က ကွယ်လွန်သူ ၎င်း၏ခင်ပွန်း၏ မွေးစားသားအဖြစ် မွေးစားချုပ်ဆိုသော စာချုပ်ကို ပယ်ဖျက်လိုက်၏။

ချန်ချင်လျောင်သည် ၁၉၃၈ ခုနှစ်တွင် ကွယ်လွန်သဖြင့်၊ ၎င်း၏ဇနီး အယူခံတရားလို ဒေါ်လှရွှေသာလျှင် အမွေခံအဖြစ် ကျန်ရစ်၏၊ မာဂရက်ချောပိုင်သည် ၁၉၄၃ ခုနှစ်တွင် ကွယ်လွန်၍၊ ယခု ပထမအယူခံတရားခံ မစွစ် အိုင်ရစ် စ မောင်စိန်နှင့် ဒုတိယအယူခံတရားခံ မစွစ်ဘယ်လာအော(ရ)တို့က ၎င်း၏ညီမများအဖြစ် အမွေခံယူကြသည်။

၁၉၆၃

ဒေါ်လှမ္မေ (၄၁) နှင့် မစ္စစ် ချန်ချင်လျောင် နှင့် ၂ မစ္စစ် အိုင်ရစ်. မောင်စိန် ပါ ၉။

ချန်ချောပိုင်တို့ ညီအစ်ကို သုံးဦး သေဆုံးပြီးနောက်၊ အယူခံတရားလို အပါအဝင်၊ ၎င်းတို့၏ အမွေစားများ အထက်ဖော်ပြပါ ချန်မာဖိထားခဲ့သည့် မခွဲဝေရသေးသော ပစ္စည်းများကို ခွဲဝေယူကြရာ၊ ပထမနှင့်ဒုတိယ အယူခံတရားခံတို့သည်၊ အယူခံတရားလို၏ အဆိုလွှာတွင် ဖော်ပြထားသောမြေ ၄ ကေကျော်ကို ချန်ချောပိုင်၏ ဝေစုအဖြစ် ရရှိကြသည် ထိုမြေအနက် အချို့အဝက်ကို ၎င်းတို့က အယူခံတရားခံ အမှတ် ၃ မှ အမှတ် ၉ သို့ ရောင်းချလိုက်သည်တွင် အယူခံတရားလိုက ဖော်ပြခဲ့သော ဒုတိယ စာချုပ်ကို အကိုးအကားပြုပြီး ရောင်းရင်းအနက် ငွေတစ်ဒေါ်နှင့် ကျန်ရှိမြေအနက် တာက်ကို လက်ရောက်ရလိုမှု တရားစွဲလေသည်။ မူလရုံးသည်၎င်း၊ ပထမအယူခံရုံးသည်၎င်း ထိုစွဲဆိုမှုကို ပယ်လိုက်သဖြင့် ဖြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ အရ၊ အာဒွင့်ထူးဖြင့် ယခု အယူခံဝင်ခြင်းဖြစ်သည်။

အယူခံတရားခံ အမှတ် ၃ မှ အမှတ် ၉ အနက် အယူခံတရားခံ အမှတ် ၅ သာလျှင် ဤအယူခံမှုကို ခုခံသည်။ သို့သော် အယူခံတရားလို၏ မူလစွဲဆိုချေနေကြီးက အထက်ဖော်ပြပါ အခွဲခွဲဝေသော စာချုပ် (သက်သေခံ အမှတ် ၂) တွင်၊ အယူခံတရားခံ အမှတ် ၁ နှင့် အမှတ် ၂ တို့အား ခွဲဝေပေးသော ပစ္စည်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပိုင်ဆိုင်ခွင့် မရှိတော့ကြောင်းနှင့် အယူခံတရားလို သဘောတူ ဝန်ခံထားသဖြင့်၊ အယူခံတရားခံ အမှတ် ၅ အပေါ်၌ စောဒနာခြင်း မပြုလိုတော့ကြောင်းနှင့် လျှောက်ထား၏။ ယင်းသို့ဖြစ်ရကား၊ အယူခံတရားခံအမှတ် ၁ နှင့် ၂ မှအပ အခြားအယူခံတရားခံ များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဤအယူခံမှုကို ပယ်ရမည် ဖြစ်သည်။

အယူခံတရားခံ အမှတ် ၁ နှင့် ၂ တို့က အဓိကအားဖြင့် ခုခံသည်မှာ၊ ချန်ချောပိုင် သည်၎င်း၊ မာဂရက်ချောပိုင်သည်၎င်း၊ တရုပ်မြန်မာ ကပြား ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ ဖြစ်သဖြင့်၊ ချန်ချောပိုင် သေဆုံးပြီးနောက်တရုပ်ထုံးစံ ဥပဒေအရ၊ ၎င်း၏မွေးစားသား အဖြစ် ချန်ချင်လျောင်အား မွေးစားသည်မှာ တရားမဝင်ကြောင်း၊ မာဂရက်ချောပိုင် နှင့် ချန်ချင်လျောင်တို့ အထက်ဖော်ပြပါ ဒုတိယစာချုပ် ချုပ်ဆိုခဲ့ခြင်းသည်၊ မာဂရက် ချောပိုင်၏ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ မှားယွင်းပြီး ချုပ်ဆိုခဲ့သောကြောင့် ထိုစာချုပ်မှာ တရားမဝင် အတည်မဖြစ်ကြောင်း။ ထို့ပြင်လည်း အမွေခွဲဝေသည့် စာချုပ် သက်သေခံ အမှတ် ၂ တွင်၊ အယူခံတရားလိုဘည် ပထမနှင့် ဒုတိယ အယူခံတရားခံတို့ ရရှိသော အမွေစုနှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ မိမိမည်သို့မျှမသက်ဆိုင်တော့ကြောင်း။ ထိုသူများ သာလျှင် ပိုင်ဆိုင်သည်ဖြစ်ကြောင်း ဝန်ခံစွန့်လွှတ်ခဲ့သည် ဖြစ်သဖြင့်၊ အယူခံတရားလို သည် ယခုအမှုကို စွဲဆိုခြင်းမပြုနိုင်တော့ကြောင်းဖြင့် ချေပလေသည်။

ပထမအချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ မူလရုံးသည်၎င်း၊ ပထမအယူခံရုံးသည်၎င်း၊ စီရင်ထုံး မြောက်မြားစွာကို၊ ကိုးကားပြီး ဥပဒေ အချက်အလက်များကို ဝေဖန်ခဲ့ရာ

၁၉၆၃

ဒေါ်လှမ္မေ (ခေါ်) မစ္စစ် ချန်ချင်လျောင် နှင့် မစ္စစ် အိုင်ရစ် မောင်စိန် ၅ ဦး။

ထိုစီရင်ထုံးများကို ကျွန်ုပ်တို့ လေ့လာသုံးသပ်ပြီးနောက်၊ ထိုရုံးများ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များနှင့် သဘောကဲ့လွဲရန် အကြောင်းမမြင်သည်ကို တွေ့ရလေသည်။ အဓိကစီရင်ထုံးမှာ *Cooper* နှင့် ***Phibbs*** (၁) အမှုတွင် ချမှတ်သော စီရင်ထုံးဖြစ်သည်။ ထိုစီရင်ထုံးတွင် အောက်ပါမှုကို ချမှတ်ခဲ့လေသည်။

> ". . . It is said, 'Ignorantia puris now excusat.' But in that maxim the word 'jus' is used in the sense of denoting general law, the ordinary law of the country. But when the word 'jus' is used in the sense of denoting a private right, that maxim has no application. Private right of ownership is a matter of fact; it may be the result also of matter of law; but if parties contract under a mutual mistake and misapprehension as to their relative and respective rights, the result is, that that agreement is liable to be set aside as having proceeded upon a common mistake."

ထိုမှုသည် ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၀ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် ကိုက်ညီသည်ဖြစ်၍၊ ဤရုံးကလည်း လိုက်နာကျင့်သုံးရပေမည်။ မူလရုံးနှင့် ပထမအယူခံရုံး စီရင်ချက်များတွင်၊ ထိုမှုကို အဓိန္ဓိယပြည်ရှိ တရားလွှတ်တော်များက လိုက်နာကျင့်သုံးကြောင်း ဖေါ်ပြထားသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ထိုစီရင်ထုံးများကို ယခုထပ်မံဖေါ်ပြရန် လိုတော့မည်မထင်ပေ။ အင်္ဂလန်ပြည်တွင်လည်း ယခုအမှုတွင်ပေါ် ပေါက်သည့်အခြေအနေမျိုးဘွင် ထိုမှုအတိုင်းပင် လိုက်နာကျင့်သုံး ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြောင်းသာဓကများကို၊ Kerr on Fraud and Mistake, Sixth Edition, စာမျက်နှာ ၅၇၀ တွင် အောက်ပါအတိုင်း ဖေါ်ပြထားလေသည်။

> "If an agreement be entered into between two parties in mutual mistake as to their relative and respective rights, either of them is entitled to have it set aside (2). Where, for instance, a party entered into an agreement with another to take a lease of what in fact was his own property, both parties being under a common mistake as to their respective rights, the transaction was set aside (3). So, also, where a man had sold another an estate which in truth belonged to him, and the conveyance was completed, the Court reseinded

---

(1) (1867) The Law Reports, Vo. II, pp. 149, 170.

(2) *Cooper* v. *Phibbs*, .L.R. 2 H.L. 149; *Beauchamp* v. *Winn*, 6 *ibid.* 233; *Butler* v. *Fairclough*, (1917) V.L.R. 175 (Can.).

(3) *Cooper* v. *Phibbs*, supra; *Jones* v. *Clifford*, 3 Ch. D. 779, 45 L.J. Ch. 809.

the transaction, and ordered the purchase-moneys to be refunded (4). So also where the second of three brothers having died, the eldest, who had entered upon his deceased brother's share, agreed to divide it with his youngest brother upon the representation of a third party whom the two brothers had consulted, that, as land could not ascend, the youngest brother was heir to the second, and executed a conveyance accordingly, the Court relieved the eldest brother against the instrument (5).

၁၉၆၃

ခေါ်လှည်ရွှေ (ခေါ်) မစွန်း ချန်ချင်လျောင် နှင့် မစွန်း ကိုင်ရစ် မောင်စိန် ပါ ၉ ။

(ထို့ပြင်လည်း တရုပ်ထုံးစံဥပဒေကို မြန်မာနိုင်ငံတွင် တရားရုံးများ အသုံးပြု၍ မူခင်းများ စီရင်ဆုံးဖြတ်ခဲ့သော်လည်း၊ အမှန်အားဖြင့်ဆိုလျှင်၊ ထိုဥပဒေသည်မြန်မာပြည်တွင် တည်လျက်ရှိသောဥပဒေဟု မခေါ်ဆိုနိုင်ပေ။ ဤအချက်ကိုအယူခံတရားလို၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီးကလည်း ဝန်ခံ၏။ ယင်းသို့ဖြစ်ရကား၊ ပဋိညာဉ် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၁ ၌ မြန်မာပြည်တွင် တည်လျက်မရှိသောဥပဒေနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မှားယွင်းလျှင် အကြောင်းခြင်းရာနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မှားယွင်းသည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ပြဋ္ဌာန်းဆားသည်ဖြစ်ရာ၊ ဤအမှုတွင်မာဂရက်ချောပိုင်နှင့် ချန်ချင်လျောင်တို့သည် သေသူ ချန်ချောပိုင်၏အမွေပုံပစ္စည်းနှင့် ပတ်သက်၍ တရုပ်ထုံးစံ ဥပဒေအရပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိသည်ဟု ယူဆကြသည်မှာ၊ အကြောင်းခြင်းရာနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မှားယွင်းကြသည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်သည်။)

ထိုအချက်နှင့်ပတ်သက်၍၊ အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက မာဂရက်ချောပိုင်နှင့် ချန်ချင်လျောင်တို့သည်၊ မှားယွင်းသည်မဟုတ်။ ယုံမှားသံသယ မကင်းသဖြင့် အငြင်းပွါးခြင်းမျှသာ ဖြစ်သည်ဟု လျောက်လဲ၏။ သို့သော် တရုပ်ထုံးစံဥပဒေသည်၊ ချန်ချောပိုင်၏ အမွေကို မည်သူခံယူထိုက်သည်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဆက်ဆိုင်သည်ဟု ယူဆကြသည်မှာ၊ အမှန်ကိုမသိသဖြင့် သံသယမကင်း အငြင်းပွါးမှု ရှိကြခြင်းဖြစ်သည်။ စင်စစ်အားဖြင့်ကား ၁၉၃၉ ခုနှစ်တွင်၊ **တန်မဇ္ဈစင်**နှင့် **ခူဗူချောင်** (၆) တို့အမှုတွင်၊ ပရီဗီကောင်စီက **သာမန်အားဖြင့်ဆိုလျှင်** (မြန်မာပြည်၌အမြဲနေထိုင်သော ဗုဒ္ဓဘာသာ တရုပ်လူမျိုး၏အမွေကို၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ ခမ္မသတ်အတိုင်း ခံယူရမည်ဟူသော အဆုံးအဖြတ်သည်၊ ဥပဒေကိုမြှက်ဟကျေညာသည်ဖြစ်၍၊ နောက်ကြောင်းပြန်အကျိုးသက်ရောက်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ ထို့ကြောင့် ချန်ချောပိုင်ကွယ်လွန်သည့်အခါ၌ ၎င်း၊ မာဂရက်ချောပိုင်က ချန်ချင်လျောင်အား၊ ချန်ချောပိုင်၏ မွေးစားသား

(4) ***Bingham*** v. ***Bingham***, 1 Ves. 126; ***Jones*** v. ***Clifford***, 3 Ch. D. 792, 5 L. J. Ch. 809; see ***Debenham*** v. ***Sawbridge***, (1901) 2 Ch. at p. 109.

(5) ***Lansdowne*** v. ***Lansdowne***, Mose. 364, cit. 2 J. and W. 205.

(၆) ၁၉၃၉ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ၊ ၈၁ ၅၄၀။

၁၉၆၃
ဒေါ်လှရွှေ (ခေါ်) မစ္စစ် ချန်ချင်လျောင် နှင့် မစ္စစ် အိုင်ရစ် မောင်စိန် မ၊ ၉။

အဖြစ် စာချုပ် ချုပ်ဆိုသည့်အခါ၌ငင်း၊ အထက်ဖေါ်ပြပါစာချုပ် ၃ ခု ခုချုပ်ဆိုသည့်အခါ၌ငင်း၊ ချန်ချောပိုင်၏ အမွေနှင့်သက်ဆိုင်သော ဥပဒေမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာ စမ္မသတ်ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူရပေမည်။ ယင်းသို့ဖြစ်ရာမာဂရက်ချောပိုင်နှင့် ချန်ချင်လျောင်တို့ မြန်မာပြည်၌ တည်လျက်မရှိသောတချိန်ထဲစံ ဥပဒေနှင့်ပတ်သက်၍ မှားယွင်းသည်မှာ အကြောင်းချင်းရာနှင့် ပတ်သက်၍ မှားယွင်းသည်ဟု ယူဆရပေမည်။)

အထက်ဖေါ်ပြပါ မှားယွင်းခြင်းနှစ်ရပ်နှင့်ပတ်သက်၍၊ အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိ ရွှေ နေကြီးက စီရင်ထုံး အမြောက်အမြား တင်ပြ၏။ သို့သော် ထိုစီရင်ထုံးများမှာ ဤအမှုပါ အဖြစ်အပျက်နှင့် ဆက်စပ်၍ မရနိုင်ချေ။ အနီးစပ်ဆုံး စီရင်ထုံးသည်၊ **အဗ္ဗဒူအဇစ်ခံဆဟစ်** နှင့် **အပယာဆွာမိနိုက်ကာ** (၇) အမှုဖြစ်သည်။ သို့သော် ထို စီရင်ထုံးမှာ ဥပဒေအချက်အလက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ မှားယွင်းကြောင်းမပေါ်လွင်ချေ။ ဟန္ဒူထုံးစံ ဥပဒေနှင့်စပ်လျဉ်း၍ တရားရုံးများ၏ အယူအဆ ပြောင်းလဲခြင်းနှင့်သာ ဖြစ်သည်။ ထိုဟိန္ဒူထုံးစံ ဥပဒေမှာ အိန္ဒိယပြည်၌အတည်ဖြစ်သော ဥပဒေဖြစ်သည်။ ယခုအမှုတွင်ကား၊ မြန်မာပြည်တွင် အတည်မဖြစ်သော တရုပ်ထုံးစံဥပဒေနှင့် ပတ်သက်၍ မှားယွင်းခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၀ အရငင်း၊ ပုဒ်မ ၂၁ အရငင်း၊ အဆိုပါ ဒုတိယစာချုပ်မှာ ပျက်ပြယ်သည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။

(အယူခံတရားလို အခြေပြု၍ တရားစွဲဆိုသော အဆိုပါ ဒုတိယစာချုပ်မှာ ပျက်ပြယ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ပြီးဖြစ်သဖြင့်၊ ထိုစာချုပ်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ မာဂရက်ချောပိုင်နှင့် ချန်ချင်လျောင်တို့ ထိုစာချုပ်ကို ချုပ်ဆိုထုတွင် အပေးအယူ ရှိ၊မရှိဆိုသည့် ပြဿနာ မပေါ် ပေါက်တော့ချေ။) အယူခံတရားလို၏ပညာရှိရွှေနေကြီးက ထိုသူနှစ်ဦးသည်၊ အမွေပစ္စည်းနှင့် ပတ်သက်၍ အငြင်းပွါးကြသည်ကို ပြေငြိမ်းသည့် အနေဖြင့် အဆိုပါ စာချုပ်ကို ချုပ်ဆိုကြသည် ဖြစ်ရကား၊ ချန်ချင်လျောင်က မိမိ၏တောင်းဆိုချက်ကို စွန့်လွှတ်သည်ဖြစ်၍၊ ယင်းသို့စွန့်လွှတ်သည်မှာမိမိဘက်ကအပေးရှိကြောင်းနှင့်လျောက်လဲ ပြန်သေး၏။ (အမှန်အားဖြင့်ဆိုလျှင် တရားဥပဒေအရ ချန်ချင်လျောင်သည် ချန်ချောပိုင်၏ အမွေပစ္စည်းတွင် စိုးစဉ်းမျှရရန် အခွင့်အရေးမရှိချေ။ မှားယွင်း၍သာ မိမိပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိကြောင်း ထင်မြင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ချန်ချင်လျောင်၏ တောင်းဆိုချက်သည် အခြေအမြစ် လုံးဝမရှိချေ။) အမွေပစ္စည်းနှင့် ပတ်သက်၍ ပြေငြိမ်းရာ၌ အပေးအယူ ရှိ၊မရှိ ဆိုသည့် ပြဿနာကို **ဘာလရာမနှင့် ဘာစူဒေဗါ** (၈) အမှုတွင် အဆုံးအဖြတ် ပြုသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။

---

(၇) အိန္ဒိယအဗျူခံများ၊ အတွဲ ၃၀၊ စာ ၁။

(၈) အေ၊အိုင်၊အာရ်၊ ၁၉၄၈၊ မဒ္ဒြိကောင်စီ စာ ၇။

ထိုအဆုံးအဖြတ်တွင် ပရီဗီကောင်စီက ဒအာက်ပါအတိုင်း မြွက်ကြားသည်။

၁၉၆၃

ဒေါ်လှဖွေ (ခေါ်) မစ္စစ် ချန်ချင်လျောင် နှင့် မစ္စစ် အိုင်ရစ် မောင်စိန် ပါ ၉။

"There remains the question whether any consideration moved from the respondent to support the agreement. This depends upon whether the respondent had a *bona fide* claim to the property which was the subject of the agreement of compromise."

ထိုအမှုတွင်အယူခံတရားခံသည်၊ သေသူအမွေရှင်၏တူအရင်းဖြစ်သည်။ သေသူက ၎င်းနှင့် ကွယ်လွန်သူ ခင်ပွန်းတို့၏သားအဖြစ် မွေးစားသော အယူခံတရားလိုနှင့် အယူခံတရားခံတို့ သေသူ၏နာမည်ဖြင့် ရှိသော ပစ္စည်းနှင့်ပတ်သက်၍ အချင်းဖြစ်ကြသည်။ သေသူသည် မိမိ၏သေတမ်းစာတွင် တူဖြစ်သူ အယူခံတရားခံအား၊ မိမိပိုင် ပစ္စည်းများကို ပေးခဲ့သည်။ ယင်းသို့ပေးရာ သေသူ၏ပစ္စည်းနှင့် ပတ်သက်၍ အယူခံတရားလိုနှင့် အယူခံတရားခံနှစ်ဦးစလုံးပင်ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိကြောင်းပြောဆိုနိုင်ကြပေမည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းတို့ပြောင်မြင်းကြသည်မှာ အငေးအယူရှိသည်ဟု ပရီဗီကောင်စီ ဆုံးဖြတ်ခဲ့လေသည်။ ဤယခုအမှုပါ အဖြစ်အပျက်များနှင့် လုံးဝမတူချေ။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ အယူခံကို စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်လိုက်သည်။

ဤရုံးရှေ့နေခမှာ အယူခံတရားခံ အမှတ် ၁ နှင့် ၂ တို့အတွက် ၁၅၀ ဖြစ်၍၊ အယူခံတရားခံ အမှတ် ၅ အတွက် ငွေ ၁၅၀ ဖြစ်စေရမည်။

အေထွေထွေအယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး နှင့် တရားသူကြီး ဦးထွန်းဖေ ရွှေတွင်

† အမှု ၂
—
စက်တင်ဘာ ၁၃ ရက်။

ဒေါ်သန်းကြည်ပါ ၂ (အယူခံတရားလိုများ)

နှင့်

ဦးဘဆင်ပါ ၄ (အယူခံတရားခံများ)*

လူမဲ့အဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းခြင်းကိစ္စ၊ အကြွေးဆပ်ခြင်းမှ ရပ်ဆိုင်းရာ မည်သည့်အခါ၌ မြောက်ခြင်း၊ လူမဲ့ဖြစ်စေသည့် ကိစ္စကို ကိုယ်တိုင်မပြုသူ၊ လူမဲ့အဖြစ် မပြဋ္ဌာန်းနိုင်ခြင်း၊ လူမဲ့အဖြစ်ပြဋ္ဌာန်းရာ၌ လိုအပ်သော သက်ဆိုင်အထောက်အထား။

ဆန်စက်တခု၏ အစုဝင်များဖြစ်ကြသည်ဆို၍ အယူခံတရားလို ၂ ဦးနှင့် အခြားသူနှစ်ဦးထို အား၊ မြို့ရွာများဖြစ်သော အယူခံတရားခံများ၏လျှောက်ထားချက်အရလူမဲ့များအဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းခြင်း ခံရလေသည်။

အယူခံတရားလို ၂ ဦးက ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်၍ အယူခံဝင်သော်လည်း၊ ကျန် ၂ ဦးက အယူခံမဝင်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အယူခံမဝင်သော အစုဝင်တဦးဖြစ်သည့် မြို့စား ကိုကြွင်ဟိုးသည် မြို့ရွာ အယူခံတရားခံများကတော်ရှိသော ကြွေးကို ပေးဆပ်ရန် တောင်းဆိုသောအခါ မိမိ၌ရှိသောပစ္စည်းများနှင့် အကြေအလည် မပေးဆပ်နိုင်ကြောင်း၊ ကြွေးမြီများကို အချိုးကျ ရရှိရန်မိမိ၏ ပစ္စည်းများကိုပေးဆပ်မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ကြွေးများကို ပေးဆပ်ခြင်းမှ ရပ်ဆိုင်းရမည်ဖြစ်ကြောင်း စသဖြင့် ပြောဆိုခြင်းသည်၊ ကြွေးဆပ်ခြင်းမှ ရပ်ဆိုင်းရာမြောက်သည်။ သို့အတွက် ပြောသူ ကိုကြွင်ဟိုးအား လူမဲ့အဖြစ်ပြဋ္ဌာန်းသည်မှာ မှန်ကန်သည်ဟု ယူဆရမည်။

လာဒါရမ် နှင့် လူရင်ချွန်လက်(ချ်)မန်၊ အေးအိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၃ လဟိုး စာမျက်နှာ ၃၁၉၊ နှင့် ရာမာဆွာမိချစ်တီးယား နှင့် မူသူသယ်လူးဆွာမိချစ်တီးယား၊ ၁၉၂၈ ခုနှစ်၊ (၁၀၉) အိုင်၊အီး၊ စာမျက်နှာ ၈၃၊ ၈၄ နှင့် ကလိုနှင့် ဆင်နရယ်၊ ၁၉၀၅ ခုနှစ်စီရင်ထုံးများ (အယူခံမှုများ)စာမျက်နှာ ၄၄၂၊၄၄၇။ ဂို(ရ်)မွတ်ဆင် နှင့် ရမ်ဒစ်တာမာ၊ ၁၉၂၈ ခုနှစ်၊ (၁၁၂) အိုင်၊စီ၊ စာမျက်နှာ ၁၃၂ တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားခံ(၁)နှင့်ပတ်သက်၍ကား ၎င်းသည် ကိုကြွင်ဟိုးက မြို့ရွာများအား ပြောကြားသည့်အခါ၌ ရန်ကုန်မြို့တွင် ဆေးရုံတက်ကုသနေဆဲဖြစ်သဖြင့် ၎င်းအားလူမဲ့အဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းခြင်းမပြုနိုင်။

---

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမ အထွေထွေအယူခံမှုအမှတ် ၂၁။

† ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ အင်ဆော်လင်စီမှုအမှတ် ၂ တွင် ဟသံတခရိုင် တရားမ တရားသူကြီးချုပ်တော်၏ ချမှတ်သော အမိန့်ကို အယူခံဝင်မှု။

အဗ္ဘန္တရဆင္ဆာနှင့် ဗို၊ အီး၊ အေ၊ အာ(ရ်)၊ အမ်၊ ချစ်တီးယားဖမ်း ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ အတွဲ ၁၀၊ စာမျက်နှာ ၂၁၅—၂၁၇ ရည်ညွှန်းဖော်ပြသင့်သည်။

၁၉၆၂

ဒေါ်သန်းကြည် ပါ ၂ နှင့် ဦးဘဆင် ပါ ၄။

အယူခံတရားခံ (၂) နှင့်ပတ်သက်၍ လျှောက်လဲသည်မှာ ၎င်းသည် အစုစပ်ဝင်မဟုတ်သော ကြောင့် လူမဲ့အဖြစ်ပြဋ္ဌာန်းရန် မသင့်ကြောင်း ဖြစ်သည်။ အယူခံတရားခံများက ၎င်းသည် လေးပုံတစ်ပုံဆိုင်ကြောင်း ထွက်ဆို၏။ မည်ကဲ့သို့သိရှိရခြင်းဖြစ်သည်ကို ဖော်ပြခြင်းမပြု။ သူတဦးတယောက်အား လူမဲ့အဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းရန် လျှောက်ထားရာ၌ ဤမျှသော သက်သေခံဖြင့် လူမဲ့အဖြစ် ပြုနိုင်မည်မဟုတ်။ ဤအမှုမျိုး၌၊ လျှောက်ထားသူအပေါ်တွင် သက်သေထင်ရှားပြရန် တာဝန်မှာ ကြီးလေးသည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။

အမ်၊ အက်(စ်)၊ အမ်၊ အမ်၊ ချစ်တီးယားဖမ်းနှင့် ပီ၊ မွတ်ဒါလီယား အိန္ဒိယပြည် စီရင်ထုံးများ၊ (ရန်ကုန်အတွဲ ၁၁) စာမျက်နှာ ၆၉။

အယူခံတရားလိုမျာ်းအတွက်။ ။ဦးအေးမောင်။

အယူခံတရားခံ (၁) အတွက်။ ။ဦးအုံးမောင်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။လျှောက်ထားခံရသူ အမှတ် (၁) မြို့ရွာ ဦးဘဆင်က၊ ဟသံ်ာတခရိုင် တရားမရုံး၊ အင်ဆော်လဝင်စီမှုအမှတ် ၂/၅၈ တွင် မိမိ၏ မြို့စားများ ဖြစ်သည်ဆိုသော ကိုကြင်ဟိုး၊ မောင်ကြင်စုမ်၊ ဒေါ်သန်းကြည်နှင့် မောင်ဘိုးတိတ်တို့အား လူမဲ့များအဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းစေရန် လျှောက်ထားလေသည်။ အကြောင်းပြချက်မှာ ၎င်းတို့သည်၊ ဟသံ်ာတခရိုင်၊ ကနောင်မြို့ရှိ ဟွာဆင်အမည်ဖြင့် ဆန်စပါးလုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်သော ဆန်စက်ကို အစုစပ်များအဖြစ် ပိုင်ကြပြီး၊ မိမိထံမှ ဆန်ရောင်းချရန် ကတိဖြင့် ငွေပေါင်း ၃၊၁၅၀ လက်ခံယူခဲ့ကြောင်း။ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂၈ ရက်နေ့တွင် မိမိနှင့်အခြားဆန်ဝယ်သူများ၊ ဆန်စက်ကိုအုပ်ချုပ်သူအဖြစ် ဆောင်ရွက်နေသူ အစုဝင် ကိုကြင်ဟိုးထံသွားရောက်၍ ဆန်ကိုသော်၎င်း၊ဆန်ဘိုးငွေကို သော်၎င်း ပေးအပ်ရန် တောင်းဆိုရာ၊ ကိုကြင်ဟိုးက အခြားအစုဝင်များဖြစ်သူ မောင်ကြင်စုမ်နှင့် မောင်ဘိုးတိတ်တို့ ရွေ့မျောက်၍၊ မိမိသည် ဆန်ကိုလည်းမအပ်နိုင်၊ ငွေကိုလည်း မပေးဆပ်နိုင်တော့ကြောင်း။ မိမိတင်ပြသောစာရင်းတွင် ပါရှိသည့် မြို့ရွာ အားလုံးအား ပေးဆပ်ရန်ရှိသော ကြွေးများအတွက် မိမိအစုစပ် လုပ်ကိုင်နေသော ဆန်စက်နှင့် မိမိပိုင်တိုက်နှစ်လုံးကို ရောင်းချ၍ ရရှိသည့်ငွေကို မြို့ရွာများ ဝေခြမ်းယူရန် ပြောသည်ဟုဆိုသော အချက်ပင် ဖြစ်သည်။ ဤအကြောင်းပြချက်ကို ဦးဘဆင်၏ သက်သေခံချက်နှင့် ၎င်းတင်ပြသော သက်သေများ၏ သက်သေခံချက်များတွင် ပေါ်လွင်ထင်ရှားလေသည်။ အယူခံတရားခံများက ကိုယ်တိုင်လည်း သက်သေမခံ၊ သက်သေကာပြခြင်းလည်း မပြုခဲ့ချေ။ မူလရုံးက ထိုသက်သေခံချက်များကို လက်ခံပြီး အယူခံတရားခံ လေးဦးစလုံးအား လူမဲ့များအဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းလိုက်လေသည်။ ယခု

၁၉၆၂

ဒေါ်သန်းကြည် ပါ ၂ နှင့် ဦးဘဆင် ပါ ၄။

အယူခံမှုတွင် ဒေါ်သန်းကြည်နှင့် ၎င်း၏သား မောင်ဘိုးတိတ်တို့က၊ ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်သဖြင့် အယူခံဝင်ခြင်းဖြစ်သည်။

အယူခံတရားလိုတို့၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက၊ အချက်သုံးချက်ကို ပဓါနထား၍ လျောက်လဲလေသည်။ ပဌမအချက်မှာ ကိုကြွင်ဟိုးသည်၊ ဦးဘဆင်အား အထက်ဖေါ်ပြပါအတိုင်း မိမိပိုင် ပစ္စည်းများကို မြီရှင်များ ခွဲဝေယူရန်အတွက် ပေးအပ်မည်ဟု ပြောဆိုရာ၌၊ တင်ရှိသောကြွေးမြီများကို ပေးဆပ်ရန်အတွက် အစီအစဉ် ပြုလုပ်ခြင်း မျှသာ ဖြစ်ကြောင်း။ ထိုကြွေးမြီများကို ပေးဆပ်ခြင်းမှ ရပ်ဆိုင်းသည် မမည်ကြောင်း နှင့် လျောက်လဲခြင်း ဖြစ်သည်။ ပညာရှိရွှေနေကြီး အကိုးအကားပြုသော **လာဒါရမ်နှင့် လူရင်ချန်လက်(၁၅)မန်** အမှု (၁) တွင်မြီစားက မြီရှင်များအား ဖိတ်ခေါ်ပြီး၊ မိမိပိုင် ပစ္စည်းကို လက်ခံ၍ ရောင်းချပြီး ရရှိငွေကို ခွဲဝေယူရန် ပြောဆိုရုံမျှဖြင့် ကြွေးဆပ်ခြင်းမှ ရပ်ဆိုင်းရာ မရောက်ဟု ဆုံးဖြတ်လေသည်။ ထိုအမှုကို တရားသူကြီး တဦးတည်း ဆုံးဖြတ်ခဲ့လေသည်။ တရားသူကြီးသည် အင်္ဂလန်ပြည်၌ ဆုံးဖြတ်သော အမှုတခုနှင့် အိန္ဒိယပြည်၌ ဆုံးဖြတ်သော အမှုနှစ်ခုကို ကိုးကားပြီး၊ ထိုစီရင်ထုံးများအရဆိုလျှင် ကြွေးဆပ်ခြင်းမှ ရပ်ဆိုင်းသည်ဟူသော စကားရပ်ကို တိကျ ကျဉ်းမြောင်းစွာ အဓိပ္ပါယ် ကောက်ယူရမည်ဟု ပါရှိသည်ဆိုကာ၊ အထက်၌ ဖေါ်ပြသော မြီစားတင်ပြသည့် အစီအစဉ်သည် ကြွေးဆပ်ခြင်းမှ ရပ်ဆိုင်းခြင်းမမြောက်ဟု အဆုံးအဖြတ်ပြုလေသည်။ သို့သော် အယူခံတရားခံများ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး တင်ပြသော **ရာမာဆွာမီ ချစ်တီးယား နှင့် မူသူသယ်လူးဆွာမီချစ်တီးယား** (၂) တို့အမှုတွင် မြီစားသည် ၎င်း၏မြီရှင်အချို့က ကြွေးဆပ်ရန် တောင်းဆိုသည့် အခါ၌ မိမိ၏ ပစ္စည်းများနှင့် သက်ဆိုင်သော **စာချုပ်စာတမ်းများကို** အခြားသူ တဦးအား အပ်နှံ၍ ထိုပစ္စည်းများကို ရောင်းချပြီး၊ မိမိတင်သည့်ကြွေးများကို ပေးဆပ်ရန် မှာကြားထား ကြောင်းပြောခြင်းသည် ကြွေးဆပ်ခြင်းမှ ရပ်ဆိုင်းရာ မြောက်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့လေသည်။ထိုအမှုတွင် ခုံရုံးတရားသူကြီးများသည် အောက်ပါအတိုင်းမှတ်ဆိုကြလေသည်။

> **"In the case before us though all the creditors might not have been present there is no doubt that what was discussed at the meeting was the payment of all the creditors and the impression that was left on their minds was that the appellants were unable to pay debts and would suspend payment of debts unless this offer of discharge of all the debts by the sale of the properties is accepted."**

---

(၁) အောအိုင်၊အာ(ရှိ)၊ ၁၉၃၃၊ လဟိုး၊ စာ ၃၁၉။

(၂) ၁၉၂၈ ခုနှစ်၊ (၁၀၉)၊ အိုင်၊စီ၊ စာ ၈၃-၈၄။

ထိုနည်းအတိုင်းပင် **ကလို** နှင့် **ဆင်နရယ်** (၃)အမှုတွင် အင်္ဂလန်ပြည် အထက်လွှတ်တော် တရားသူကြီး Lord Macnaghten သည် ယခု ကိစ္စရပ်မျိုးကို ဆုံးဖြတ်ရာ၌ အောက်ပါအတိုင်း မြွက်ဆိုခဲ့လေသည်။

၁၉၆၂ ဒေါ်သန်းကြည် ပါ ၂ နှင့် ဦးဘဆင် ပါ ၄။

> "The question is what effect would the communication have on the minds of the persons to whom it is addressed. That is the test as laid down in this House. It is only a matter of common sense, as A. L. Smith, L.J. observed. All that is required is that a communication proceeding from the debtor, made seriously, should give the creditors or any of the creditors to understand from the state of circumstances as disclosed at the time that the debtor has suspended or that he is about to suspend payment. If it comes to this—I borrow the illustration from the judgement of Fry, L.J. in In re *Lamb* (4), which was referred to by Lord Selborne in *Crook* v. *Morley* (5)—that the debtor has said in effect, 'I am in a position at the present moment in which it is impossible for me to go on paying my creditors who may apply to me in the ordinary course of trade, and if I pay the first who apply there will be nothing left for the rest,' that is an intimation that he will either immediately suspend payment of that he is 'about to suspend payment' as soon as he reaches the end of his resources."

အထက်ဖော်ပြပါ မြွက်ကြားချက်များကို နောက်ခံထား၍ ယခု အမှုပါ အကြောင်းချင်းရာများကို လေ့လာသုံးသပ်သော်၊ မြီစား ကိုကြွင်ဟိုးသည်၊ မြီရှင်များက တင်ရှိသော ကြွေးကို ပေးဆပ်ရန် တောင်းဆိုသည့် အခါ၌၊ မိမိ၌ရှိသော ပစ္စည်းများဖြင့် မိမိ၏မြီရှင်များအားလုံးကို အပြေအလည်မပေးဆပ်နိုင်ကြောင်း။ တောင်းဆိုသည့် ငွေကိုလည်း ပေးဆပ်ရန် အင်အားမရှိကြောင်း။ ထို့ကြောင့် မြီရှင်အားလုံး မိမိတို့ရရန် ရှိသော ကြွေးမြီများကို အချိုးကြရရှိရန်အတွက် မိမိ၏ပစ္စည်းများကို ပေးအပ်မည် ဖြစ်ကြောင်း။ မိမိမှာမူကား၊ ပေးရန်ရှိသော ကြွေးများကို ပေးဆပ်ခြင်းမှ ရပ်ဆိုင်းထားရသည် ဖြစ်ကြောင်း။ နောင်ကာလ၌လည်းဆက်လက်ရပ်ဆိုင်းရမည် ဖြစ်ကြောင်း အစိပ်ပါယ်ရောက်သည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့ ကြွေးမဆပ်နိုင်ကြောင်း မြီရှင်များအား ပြောကြားပြီး၊ မြီရှင်အားလုံးနှင့် အစီအစဉ်ပြုလုပ်မည်ဟု မြွက်ကြား

---

(၃) ၁၉၀၅ ခုနှစ်၊ စီရင်ထုံးများ (အယူခံမှုများ)၊ စာ ၄၄၂-၄၄၇။

(၄) ၁၉၀၅ ခုနှစ်၊ စီရင်ထုံးများ (အယူခံမှုများ)၊ စာ ၄၄၇။ 4 Moor. 25.

(၅) ၁၉၀၅ ခုနှစ်၊ စီရင်ထုံးများ၊ အယူခံမှုများ၊ စာ ၁၈၉၁၊A.C. 316.

၁၉၆၂
ဒေါ်သန်းကြည် ပါ ၂ နှင့် ဦးဘဆင် ပါ ၄။

ပြောဆိုခြင်းသည် ကြေးဆပ်ခြင်းမှ ရပ်ဆိုင်းရာမြောက်သည်ဟု ဂို(ရှ်)မွတ်ဆင် နှင့် ရမ်ဒစ်တာမာ အမှု (၆) တွင် ဆုံးဖြတ်ခဲ့လေသည်။

အထက်ဖေါ်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့် ကိုကြင်ဟိုး အား လူမဲ့အဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းသည်မှာ မှန်ကန်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ အမှန်အားဖြင့်ဆိုသော် ကိုကြင်ဟိုးသည် ယင်းသို့ပြဋ္ဌာန်းသည်ကို အယူခံဝင်ခြင်းမပြုခဲ့ပေ။

ဒေါ်သန်းကြည်နှင့် ကိုဘိုးတိတ်တို့၏ ပညာရှိရှေ့နေကြီးတင်ပြသော ဒုတိယအချက်မှာ အထက်၌ ဖေါ်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း၊ ကိုကြင်ဟိုးက မြို့ရှင်များအား ပြောကြားသည့်အခါ၌ ဒေါ်သန်းကြည်သည် ရန်ကုန်မြို့တွင် ဆေးရုံတက်၍ ဆေးကုသနေရကြောင်း၊ ဦးဘဆင်ကိုယ်တိုင်ကပင် ဝန်ခံသည် ဖြစ်သဖြင့်၊ ဒေါ်သန်းကြည်အား လူမဲ့အဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းခြင်း မပြုနိုင်ကြောင်းနှင့် လျှောက်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤအချက်ကို လက်ခံရမည် ဖြစ်သည်။ **အမ္မဒ္ဒူဆတ္တားနှင့် ဗီဒီအီးအေအော(ရှ်)အမ်၊ ချစ်တီးယားဖမ်း** အမှု (၇) တွင် အောက်ပါအတိုင်း မြွက်ကြားခဲ့လေသည်။

> **" It is a fundamental principle of insolvency law that a person is not to be adjudicated insolvent except for an act of insolvency which he has personally committed, or which has been committed by his agent under such circumstances that it must be taken that the act of insolvency by the agent has been expressly or impliedly authorized by the principal against whom an order of adjudication is sought."**

ထိုမူကို ဤရုံးကလည်း လိုက်နာကျင့်သုံးရမည်ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့်၊ အယူခံတရားလို ဒေါ်သန်းကြည်အား လူမဲ့အဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းခြင်းသည် မှားယွင်းသည်ဟု ယူဆရပေမည်။

ဒေါ်သန်းကြည်တို့၏ ပညာရှိရှေ့နေကြီး တင်ပြသည့် တတိယအချက်မှာ၊ အယူခံစာရုံးလို ကိုဘိုးတိတ်သည် အယူခံတရားခံ ဦးဘဆင်အား ဆန့်ကျင်သော ဟ္ဘဆင်ကုမ္ပဏီတွင်အစုစပ်အဖြစ် မပါဝင်သောကြောင့် ၎င်းအား လူမဲ့အဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းခြင်း မပြုသင့်ကြောင်းနှင့် လျှောက်လဲခြင်းဖြစ်သည်။ အယူခံတရားခံ ဦးဘဆင်က ထို ဟ္ဘဆင်ကုမ္ပဏီတွင် ဒေါ်သန်းကြည်နှင့် မောင်ဘိုးတိတ်တို့ ၃ ဦး ဆိုင်ကြောင်း ထွက်ဆို၏။ မည်ကဲ့သို့ သိရှိရသည်ကို ဖေါ်ပြခြင်းမပြုချေ။ သူတဦးတယောက်အား လူမဲ့အဖြစ်ပြဋ္ဌာန်းရန် လျှောက်ထားရာ၌ ဤမျှသောသက်သေခံဖြင့် လူမဲ့အဖြစ် ပြဋ္ဌာန်း

---

(၆) ၁၉၂၈ ခုနှစ်၊ (၁၁၂) အိုင်းစီ၊ စာ ၁၃၂။

(၇) ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ၊ အတွဲ ၁၀၊ စာ ၂၁၅—၂၁၇။

ခြင်းပြုနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။ ဤအမှုမျိုးတွင်လျှောက်ထားသူအပေါ်၌ သက်သေထင်ရှား ပြရန် တာဝန်မှာ ကြီးလေးသည်ဟု ယူဆရမည် ဖြစ်သည်။ [**အမ်၊အက်(စ်)၊အမ်၊ အမ်၊ချစ်တီးယားဖမ်း** နှင့် **ပီ၊မွတ်ဒါလီယား** တို့ အမှု(၇)ကို ကြည့်ပါ။] ထို့ကြောင့် မောင်ဘိုးတိတ်အား လူမွဲအဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည်မှာလည်း မှားယွင်းသည်ဟု ဆုံးဖြတ် ရမည်ဖြစ်သည်။

၁၉၆၂

ဒေါ်သန်းကြည် ပါ ၂ နှင့် ဦးဘဆင် ပါ ၄။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့် ဒေါ်သန်းကြည်နှင့် သားမောင်ဘိုး တိတ်ဘို့အား လူမွဲများအဖြစ်ပြဋ္ဌာန်းသည့်အမိန့်ကို စရိတ်နှင့်တကွပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

ဤရုံးရွှေနေခမှာ ၈၅ ဖြစ်စေရမည်။

(၇) အိန္ဒိယပြည်စီရင်ထုံးများ၊ (ရန်ကုန်အတွဲ ၁၁)၊ စာ ၉၆။

တရားမမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစံမောင် ရှေ့မှောက်တွင်

† ၁၉၆၃
အောက်တိုဘာ
လ ၂၅ ရက်။

ဒေါ်သိန်းရွှင် (လျှောက်ထားသူ)
နှင့်
ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ဗဟိုမြေယာကော်မိတီရုံး ပါ ၃ (လျှောက်ထားခံရသူများ)*

သီးစားချထားရေး အက်ဥပဒေ (၁၉၆၃ ခုနှစ်) ပုဒ်မ (၇) နှင့် (၈) ဗဟိုမြေယာကော်မိတီ၏အမိန့်များကို အမှုခေါ်စာချုန်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ခြင်းကိစ္စ၊ တရားရုံးချုပ်၌ အာဏာရှိ မရှိ။

လျှောက်ထားသူသည်၊ နိုင်ငံတော် တော်လှန်ရေးအစိုးရ ဗဟိုမြေယာ ကော်မိတီ၏ အမိန့်ကို မကျေနပ်၍၊ အမှုခေါ်စာချုန်တော်ဖြင့် ထိုအမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ရန်၊ တရားရုံးချုပ်သို့ လျှောက်ထားခြင်းဖြစ်သည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။၁၉၆၃ ခုနှစ် သီးစားချထားရေး ဥပဒေပုဒ်မ (၈)ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်တွင် "ဤဥပဒေနှင့် အညီဖြစ်စေ၊ ဤဥပဒေအရပြုသည့် နည်းဥပဒေများနှင့်အညီဖြစ်စေ ချမှတ်သည့် အမိန့်ကို မည်သည့်တရားမရုံး၊ သို့တည်းမဟုတ် အခွန်တော်ရုံးတွင်မျှ ငြင်းဆိုပိုင်ခွင့်မရှိစေရ" ဟု ပြဋ္ဌာန်းထား၍၊ အဆိုပါအမိန့်သည် ထိုဥပဒေနှင့်ဖြစ်စေ၊ နည်းဥပဒေနှင့်ဖြစ်စေမကိုက်ညီလျှင်၊ ထိုအမိန့်ကို တရားရုံးချုပ်က အမှုခေါ်စာချုန်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ခွင့်ရှိ မရှိဆိုသည့် အချက်ပေါ် ပေါက်လာသည်။

"နှင့်အညီ" ဟူသောစကားရပ်မှာ၊ မည်သို့သောအဓိပ္ပါယ် သက်ရောက်သည်ကို စဉ်းစားရန် လိုသည်။ ဤကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ ၁၉၆၃ ခုနှစ် သီးစားချထားရေးဥပဒေပုဒ်မ ၂ (၂)တွင် "ဤဥပဒေပါ စကားရပ်များ၏ အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဤကိစ္စအလို့ငှါ အစိုးရကခန့်ထားသည့် အာဏာပိုင်၏ ဆုံးဖြတ်ချက်သည် အပြီးအပြတ်အတည် ဖြစ်စေရမည်" ဟုအတိအလင်း ပြဋ္ဌာန်းထားသည်ကိုတွေ့ရှိရသည်။ သာမန်အားဖြင့်ဆိုလျှင် ဥပဒေပါ စကားရပ်များ၏ အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူမှုသည် တရားရုံးများ၏ တာဝန်ဖြစ်ပေသည်။ သို့သော် အဆိုပါဥပဒေတွင် ထိုတာဝန်ကို အစိုးရကခန့်ထားသည့် အာဏာပိုင်အား လွှဲအပ်ထားလေသည်။ ထို့ပြင်လည်း သီးစားချထားရေး နည်းဥပဒေအပိုဒ် ၁၅ တွင်၊ ကျေးရွာမြေယာကော်မိတီ၊ မြို့နယ် မြေယာကော်မတီတို့၏ ဆုံး

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမ အထွေထွေလျှောက်လွှာအမှတ် ၁၂၉။

† ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ဗဟိုမြေယာ ကော်မိတီရုံးသီးစားချထားရေးဆိုင်ရာ အယူခံမှုအမှတ် ၄၊ ၆၃ တွင် ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၉ ရက်နေ့စွဲဖြင့် ချမှတ်သောဆုံးဖြတ်ချက်ကိုပယ်ဖျက်ရန် အမှုခေါ်စာချုန်တော် လျှောက်ထားခြင်း။

ဖြတ်ချက်ကို ဗဟိုမြေယာကော်မိတီထံ အယူခံနိုင်ခွင့် ပြုပြီးလျှင်၊ ဗဟိုမြေယာကော်မိတီ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်သည်အပြီးအပြတ် အတည်ဖြစ်စေရမည်ဟု အတိအလင်း ပြဋ္ဌာန်းထား၏။

ထို့ကြောင့်၊ အဆိုပါဥပဒေနှင့် နည်းဥပဒေများကို ဖြုံပေါင်းလေ့လာသော်၊ ယခုခေတ်သမယ၌ တောင်သူလယ်သမားများ၏လုပ်ငန်းအစုမ်းကုန်အကျိုးရှိစေရန်ကို ရည်မျော်ပြီး၊ ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းတွင် အနှောက်အယှက် မရှိစေရန် ဥပဒေဖြင့် အကူအညီပေးထားသည်ဟု ယူဆရန် အကြောင်းရှိလေသည်။

လျှောက်လွှာကိုပယ်လိုက်သည်။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဦးဘသန်း (၃)။

လျှောက်ထားခံရသူ ၁ နှင့် ၂ အတွက်။ ။ဦးချစ်။

၁၉၆၃

ဒေါ်သန်းရွှင် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ဗဟိုမြေယာ ကော်မိတီဝင်း ပါ ၃။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ယခုအခင်းဖြစ်မြေမှာ၊ ဒေးဒရဲမြို့အပိုင်၊ ချောင်းဖျားကျေးရွာ၊ ကွင်းအမှတ် ၂၅၂၊ ဦးပိုင်အမှတ် ၁(ခ)၊ မြေချိန်ရေိယာ ၅.၁၆ ရှိလယ်မြေဖြစ်သည်။ ထိုလယ်မြေကို ပိုင်ရှင်ဖြစ်သည့် ယခုလျှောက်ထားသူ ဒေါ်သိန်းရွှင်နှင့် ၎င်း၏သီးစားလျှောက်ထားခံရသူ အမှတ် ၃ မောင်ခင်မောင်တို့ ၁၉၆၂-၆၃ ခုနှစ်အတွင်း လုပ်ကိုင်ရန်အတွက် လျှောက်ထားရာ နောက်ဆုံး၌ ရောဝတီတိုင်း၊ သီးစားချထားရေးကော်မိတီက ဒေါ်သိန်းရွှင် အား ချထားသိုက်၏။ ယင်းသို့ချထားသည့်အမိန့်ကို အမှုခေါ် စာချုန်တော်ဖြင့်ပယ်ဖျက်ရန် မောင်ခင်မောင် သည် တရားရုံးချုပ် တရားမအထွေထွေလျှောက်လွှာအမှတ် ၁၂၂/၆၂ တွင် လျှောက်ထားသော်လည်းမအောင်မြင်ခဲ့ချေ။ တရားရုံးချုပ်၏ အမိန့်ကို ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဖြေ့လ ၁၃ ရက်နေ့၌ချမှတ်ခဲ့သည်။

ထို့နောက် ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ မေလ ၁ ရက်နေ့၌ ဒေးဒရဲမြို့နယ်၊ ချောင်းဖျားကျေးရွာမြေယာကော်မိတီက၊ ဒေါ်သိန်းရွှင်နှင့် မောင်ခင်မောင်တို့ ရသင့်ရထိုက်သည့် အခွင့်အရေးများကိုလေ့လာသုံးသပ်ပြီးနောက်၊ အခင်းဖြစ်မြေကို မောင်ခင်မောင်အား ချထားသိုက်၏။ ဒေါ်သိန်းရွှင် မကျေနပ်သဖြင့် ရောဝတီတိုင်း၊ မြေယာကော်မိတီထံ အယူခံဝင်သည်တွင်၊ တိုင်းကော်မိတီက ကျေးရွာကော်မိတီ၏ အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ပြီးလျှင် အခင်းဖြစ်မြေကို ဒေါ်သိန်းရွှင်အား ချထားသိုက်သည်။ မောင်ခင်မောင်၏ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ တော်လှန်ရေးအစိုးရ ဗဟိုမြေယာကော်မိတီထံ အယူခံဝင်ပြန်ရာ၊ ဗဟိုမြေယာကော်မိတီက တိုင်းကော်မိတီ၏ အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ပြီးလျှင် ထိုမြေကို မောင်ခင်မောင်အား ချထားလိုက်၏။ ထိုသို့ချထားသည့် အမိန့်ကို အမှုခေါ် စာချုန်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ရန် ဒေါ်သိန်းရွှင် ယခုလျှောက်ထားခြင်းဖြစ်သည်။

၁၉၆၃

ဒေါ်ဆိန်းရွှင် နှင့် မြို့မာနိုင်ငံ ဗဟိုမြေယာ ကော်မိတီရုံး ပါ ၃။

၁၉၆၃-၆၄ ခုနှစ်အတွက် သီးစားချထားရန်ကိစ္စ ပေါ်ပေါက်သည့် အခါ၌ ၁၉၆၃ ခုနှစ် သီးစားချထားရေးဥပဒေသည်၎င်း၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ် သးစားချထားရေး နည်းဥပဒေများသည်၎င်း အတည်ဖြစ်ပြီးလေပြီ။ ယင်းသို့ဖြစ်ရကား၊ မြေယာကော်မိတီ အသီးသီးသည်၊ ထိုဥပဒေအရ အဆုံးအဖြတ်ပြုခဲ့ကြလေသည်။

၁၉၆၃ ခုနှစ် သီးစားချထားရေးဥပဒေအပိုဒ် ၇ တွင် ထိုဥပဒေပါ ကိစ္စရပ်များကို ဆောင်ရွက်ရန်အလို့ငှါ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သို့တည်းမဟုတ် အဖွဲ့အစည်းကို နည်းဥပဒေများအရ ခန့်အပ်ဖွဲ့စည်းနိုင်သည်ဟု ပြဋ္ဌာန်း၍ သီးစားချထားရေး နည်းဥပဒေအပိုဒ် ၃ အရ၊ မြေယာကော်မိတီအသီးသီး အစိုးရဖွဲ့စည်းခဲ့လေသည်။ အဆိုပါ ဥပဒေပုဒ်မ ၈ မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

> "၈။ ။ပုဒ်မ ၇ အရ၊ အာဏာလွှဲအပ်ခြင်းခံရသော၊ သို့တည်းမဟုတ် ထပ်မံလွှဲအပ်ခြင်းခံရသော ပုဂ္ဂိုလ်တဦးဦး၊ သို့တည်းမဟုတ် အဖွဲ့အစည်းတခုခုက ဤဥပဒေနှင့် အညီဖြစ်စေ၊ ဤဥပဒေအရ ပြုသည့်နည်းဥပဒေများနှင့် အညီဖြစ်စေ ချမှတ်သည့်အမိန့်ကို မည်သည့် တရားမရုံး၊ သို့တည်းမဟုတ် အခွန်ရုံးတွင်မျှ ငြင်းဆိုပိုင်ခွင့် မရှိစေရ။ ထိုအမိန့်ကိုအယူခံ ဝင်လိုက ဤဥပဒေအရ ပြုသည့် နည်းဥပဒေများဖြင့် သတ်မှတ်ထားသော အဖွဲ့အစည်း တခုခုတွင်သာ အယူခံဝင်နိုင်သည်။"

အထက်ဖော်ပြပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များတွင် "ဤဥပဒေနှင့်အညီဖြစ်စေ၊ ဤဥပဒေအရပြုသည့် နည်းဥပဒေများနှင့် အညီဖြစ်စေ ချမှတ်သည့် အမိန့်ကို မည်သည့်တရားမရုံး၊ သို့တည်းမဟုတ် အခွန်ရုံးတွင်မျှ ငြင်းဆိုပိုင်ခွင့်မရှိစေရ" ဟုပြဋ္ဌာန်းထား၍၊ အဆိုပါ အမိန့်သည် ဥပဒေနှင့်ဖြစ်စေ၊ နည်းဥပဒေနှင့်ဖြစ်စေ မကိုက်ညီလျှင် ထိုအမိန့်ကို ဤရုံးက အမှုခေါ်စာချုပ်တော်ဖြင့် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်နိုင်ခွင့် ရှိ၊ မရှိဆိုသည့်အချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ လျှောက်ထားသူ ဒေါ်သိန်းရွှင်၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ လက်ထောက် ရွှေနေချုပ်တို့၏ ဝေဖန်လျှောက်လဲချက်များကို ကြားနာ ရသည်။ "နှင့်အညီ" ဟူသော စကားရပ်မှာ မည်သို့သော အဓိပ္ပါယ်သက်ရောက်သည်ကို စဉ်းစားရန်လိုအပ်ပေလိမ့်မည်။ ဤကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ ၁၉၆၃ ခုနှစ် သီးစားချထားရေး ဥပဒေပုဒ်မ ၂(၂)တွင် "ဤဥပဒေပါစကားရပ်များ၏ အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဤကိစ္စအလို့ငှါ အစိုးရက ခန့်ထားသည့် အာဏာပိုင်၏ ဆုံးဖြတ်ချက်သည် အပြီးအပြတ် အတည်ဖြစ်စေရမည်" ဟုအတိအလင်း ပြဋ္ဌာန်းထားသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ သာမန်အားဖြင့်ဆိုလျှင် ဥပဒေပါစကားရပ်များ၏ အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူမှုသည် တရားရုံးများ၏ တာဝန်ဖြစ်ပေသည်။ သို့သော် အဆိုပါ ဥပဒေတွင် ထိုဘာဝန်ကို အစိုးရက ခန့်ထားသည့် အာဏာပိုင်အား လွှဲအပ်ထားလေ

သည်။ ထို့ပြင်လည်း သီးစားချထားရေး နည်းဥပဒေအပိုဒ် ၁၅ တွင် ကျေးရွာမြေယာကော်မီတီ၊ မြို့နယ်မြေယာကော်မီတီတို့၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ဗဟိုမြေယာကော်မတီထံ အယူခံနိုင်ခွင့်ပြုပြီးလျှင် ဗဟိုမြေယာကော်မီတီ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်သည် အပြီးအပြတ် အတည်ဖြစ်စေရမည်ဟု အတိအလင်း ပြဋ္ဌာန်းထား၏။

၁၉၆၃ ခေါ် သိန်းရွှင် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ဗဟိုမြေယာ ကော်မီတီရုံး ပါ ၃။

အထက်ပြောပြပါ အချက်များကို နှလုံးမူ၍ ၁၉၆၃ ခုနှစ် သီးစားချထားရေး ဥပဒေနှင့် နည်းဥပဒေများကို ခြုံငုံပေါင်းချလေ့လာသော်၊ ယခုခေတ်သမယတွင် တောင်သူ လယ်သမားများ၏ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းကို အင်တိုက် အားတိုက် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ရာ၌ အစွမ်းကုန်အကျိုးရှိစေရန်ကို ရည်မြော်ပြီး ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းတွင် အနှောက်အယှက်မရှိစေရန် ဥပဒေဖြင့် အကူအညီပေးထားသည်ဟုယူဆရန် အကြောင်းရှိလေသည်။

ထို့ကြောင့် ယခုလျှောက်လွှာကို ပယ်လိုက်သည်။ အမှုသည်များသည် မိမိတို့စာရုးစရိတ်ကို မိမိတို့အသီးသီး ကျခံကြရမည်ဖြစ်သည်။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင် ရှေ့မှောက်တွင်

† ၁၉၆၃
စက်တင်ဘာလ
၇ ရက်။

ဒေါ်အေးမှင် (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ဦးအောင်သိန်း (လျှောက်ထားခံရသူ)*

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၁၆ (က) တရားသူကြီးအား ကျယ်ဝန်းသည့် အာဏာပေးထားခြင်း၊ ထိုအာဏာကို အသုံးပြုရာ၌ တရားမျှတမှုရှိရန်လိုခြင်း (discretion to be exercised judicially) တရားမျှတစွာမပြုက ပယ်ဖျက်နိုင်ခြင်း။

ပြင်ဆင်လျှောက်ထားသူ၏သားဦးကျော်စိုးကံမှ၊ လျှောက်ထားခံရသူသည်၊ အခင်းဖြစ်ဘတ်(စ်)ကားကို ဝယ်ယူခဲ့၏။ ထိုနေ့တွင်ပင် လျှောက်ထားသူနှင့် လျှောက်ထားသူ၏သားကို ကျပ်ငွေ ၆၀၀ ဖြင့်ငှါးရမ်းခဲ့၏။ ထို့နောက် ၎င်းတို့သည် ငှါးခ မပေးသည်သာမက၊ ဘတ်(စ်)ကား၏ မှတ်ပုံတင် လက်မှတ်မှာပျောက်ဆုံးဟန်ဖြင့်၊ မှတ်ပုံတင်စာအုပ်အသစ် ရရန် ကြိုးစားသည်ဆိုကာ၊ လျှောက်ထားခံရသူက၊ ရာဇသတ်ပုဒ်မကြီး ၄၂၀ ဖြင့်တရားစွဲဆိုခဲ့၏။

အမှုစစ်ဆေးသည့်ရုံးက လျှောက်ထားခံရသူ ဦးအောင်သိန်းမှာ စာချုပ်အရ ပိုင်ရှင်ဖြစ်သည်ဆိုပြီး၊ ကားကိုငှါးအား အမှုအတောအတွင်း ပေးခဲ့၏။

သို့သော် လျှောက်ထားသူက ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်၍ စက်ရှင်တရားသူကြီးထံ ပြင်ဆင်မှု လျှောက်ထားရာ စက်ရှင်တရားသူကြီးက လျှောက်ထားခံရသူမှာ ကားပိုင်ရှင်ဖြစ်သည် ဆိုစေဦး၊ အငှါးစာချုပ်အရ လျှောက်ထားသူနှင့် သားအား ငှါးရမ်းထားပြီး၊ ၎င်းတို့ထံမှကားကိုသိမ်းခြင်း ဖြစ်သဖြင့် ၎င်းတို့အား ပြန်ပေးသင့်ကြောင်း ထောက်ခံချက်ပေးလေသည်။

ထိုထောက်ခံချက်ကို တရားရုံးချုပ်က စဉ်းစားရာ၊

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ယခုအမှု၌ လျှောက်ထားသူမှာ အချင်းဖြစ် ဘတ်(စ်)ကားကို ငှါးရမ်းပိုင်ဆိုင်သူသာဖြစ်ပြီး၊ ရာဇဝတ်မကင်းသည့် ပြုမူချက် တခုခုအရ၊ လက်ရှိရယူထားသည်ဟု မည်သို့မျှ မဆိုနိုင်။

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၁၆ (က)အရ၊ အာဏာမှာကျယ်ဝန်းလှ သော်လည်း၊ ထိုအာဏာကို တရားမျှတစွာ အသုံးပြုရမည် (**discretion should not be exercised arbitrarily but on sound judicial principles**)။

လူတဦးတယောက် တရားဝင်ပိုင်ဆိုင်နေသည့် ပစ္စည်းကို ၎င်းပစ္စည်းနှင့်ပတ်သက်၍ လျှောက်ထားသူမှာပြစ်မှုရှိ မရှိ မစစ်ဆေး မဆုံးဖြတ်ရသေးမီ၊ ပစ္စည်းလက်မဲ့ဖြစ်သူတဦးအား ပိုင်ရှင်ဖြစ်သည့်

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၁၁၀ (ခ)။

† ၁၉၆၃၊ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၄၁ တွင် ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၆ ရက်နေ့တွင် ယံသာဝတီနှင့် ရန်ကုန်ခရိုင် စက်ရှင်တရားသူကြီး ရုံးတော်၏ ချမှတ်သော အမိန့်ကို ပြင်ဆင်မှု။

ဆိုစေဦး ပြန်လည်ပေးအပ်ခြင်းမှာ တရားမျှတခြင်း ရှိသည်ဟု ယူဆရန်ခဲယဉ်းပေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ပစ္စည်းပြန်လည်၍ လက်ရှိရယူလိုက၊ ပိုင်ရှင်ဖြစ်လင့်ကစား၊ တရားမလမ်းကြောင်းအရသာ၊ တရားစွဲဆိုရယူရန် ရှိသောကြောင့်ဖြစ်ပေသည်။

ထို့ကြောင့် စက်ရှင်တရားသူကြီး၏ ထောက်ခံချက်ကို လက်ခံလိုက်သည်။

၁၉၆၃
ဒေါ်အေးမှင်
နှင့်
ဦးအောင်သိန်း။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ပညာရှိရွှေနေကြီး ဦးအေးမောင်။
လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ဦးပိမြမောင်။

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်။ ။ဤပြင်ဆင်မှုအလှဘမှာ၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ဒဿမ ရာဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၁၄၅၅ မှ သက်သေခံ ပစ္စည်းဖြစ်သည့်၊ ဘတ်(စ်)ကားအမှတ် ၁၃၇၇ ကို၊ အမှုစစ်ဆေးသည့်အတောအဘင်း ထိန်းသိမ်းထားရန်၊ တရားလိုဖြစ်သူ လျှောက်ထားခံရသူ ဦးအောင်သိန်းအား ပေးလိုက်သည့် ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကို မကျေနပ်၍၊ တရားခံဖြစ်သူ လျှောက်ထားသူဒေါ်အေးမှင်က၊ ရန်ကုန်မြို့ စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံး ၁၉၆၃ ခု၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၄၁ တွင်၊ ပြင်ဆင်ပေးပါရန် လျှောက်ထားသည်တွင်၊ စက်ရှင်တရားသူကြီးက၊ ထိုရာဇဝတ် တရားသူကြီး၏ အမိန့်မှာ ဥပဒေအရ လက်ခံနိုင်ရန် မရှိသဖြင့်၊ ပယ်ဖျက်၍လျှောက်ထားသူသို့သာ ဘတ်(စ်)ကားကို ပြန်လည်ပေးသင့်ကြောင်း ထောက်ခံချက်နှင့် တင်ပို့ခဲ့သည့် အလှဘဖြစ်ပေသည်။

ဤနေရာ၌ အမှုတွဲတွင် ပေါ်လွင်သည့်အမှု ကြောင်းခြင်းရာ လိုရင်းကို ဖော်ပြရန် လိုအပ်သည့်အတိုင်း၊ တင်သွင်းခဲ့သည့် စာချုပ်စာတမ်း များအရ တွေ့ရှိရသည်မှာ၊ အခင်းဖြစ် ဘတ်(စ်)ကားကို လျှောက်ထားခံရသူ ဦးအောင်သိန်းက ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂၇ ရက်နေ့တွင် အဘိုးငွေ ၂၀,၀၀၀ နှင့်ပိုင်ရှင်လျှောက်သူ၏သား ဦးကျော်စိုးထံမှ ဝယ်ယူလိုက်ပြီး၊ ထိုနေ့တွင်ပင် ဘတ်(စ်)ကားကို ဦးကျော်စိုးနှင့် ၎င်း၏ မိခင် လျှောက်ထားသူ ဒေါ်အေးမှင်တို့အား၊ တလလျှင်အခကျပ် ၆၀၀ နှင့် ငှါးရမ်းလိုက်ကြောင်း။ ထို့နောက် လျှောက်ထားသူများက ငှါးခငွေကို မပေးသည်သာမက ၎င်းဘတ်(စ်)ကား၏ မှတ်ပုံတင်လက်မှတ်မှာ ပျောက်ဆုံးသွားလေဟန်ဖြင့် မှတ်ပုံတင်စာအုပ် အသစ်ရရှိရန် ကြိုးစားသည်ဆိုသည်။ ထို့တွက် လျှောက်ထားသူနှင့် သား ဦးကျော်စိုးပေါ် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၄၂၀ အရ တရားစွဲဆိုခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ထို့ကြောင့်အမှုကို စစ်ဆေးသည့် ရုံးမှ သက်သေခံ ဘတ်(စ်)ကားကို ဘမ်းဆီးခဲ့ရာတွင်၊ လျှောက်ထားသူနှင့် လျှောက်ထားခံရသူ နှစ်ဦးစလုံးပင် ထိုကားကို အမှုစစ်ဆေးနေစဉ်အတွင်း၊ ၎င်းတို့ထံလုံလောက်သည့်အာမခံပေးက ပြန်ပေးထားရန်လျှောက်ထားသည်တွင် ရုံးတော်မှလျှောက်ထားခံရသူ၊ ဦးအောင်သိန်းမှာ စာချုပ်အရ

၁၉၆၂
ဒေါ်အေးမုင်
နှင့်
ဦးအောင်သိန်း။

ပိုင်ရှင်ဖြစ်ကြောင်း ပေါ်လွင်နေသဖြင့် ၎င်းသည်သာ ထိန်းသိမ်းထားသင့်သည် ယူဆ၍ ဦးအောင်သိန်းသို့ ပြန်ပေးလိုက်လေသည်။ သို့သော် လျှောက်ထားသူက ထို အမိန့်ကိုမကျေနပ်၍ စက်ရှင်ရုံးသို့ ပြင်ဆင်မှုလျှောက်ထားရာဝယ်၊ စက်ရှင်တရားသူကြီးက ဦးအောင်သိန်းမှာ၊ ကားပိုင်ရှင်ဖြစ်သည် ဆိုစေဦး၊ အငှါးစာချုပ်အရ ကားကို လျှောက်ထားသူနှင့် သားသို့ ငှါးရမ်းထားသည့် အတိုင်း ပေးအပ်ထားကြောင်းမှာ ပေါ်လွင်နေရကား **ဦးဘလှိုင်** နှင့် **ဘလာဘတ်(စ်)ဆိုဒါနီ** အမှု(၁)၊ စီရင်ထုံးပါ ရည်ညွှန်းချက်အရ၊ ကားမှာလျှောက်ထားသူထံမှ သိမ်းဆည်း သွားခြင်း ဖြစ်သဖြင့် ၎င်းသို့သာ ဖြစ်ရိုးစဉ်လာအရ ပြန်ပေးသင့်ကြောင်း၊ သို့မဟုတ်ပါက လျှောက်ထားခံရသူသည် ကားကိုလက်ရှိရနိုင်ရန် ဥပဒေအရ တရားမကြောင်းဖြင့် တရားစွဲဆိုခြင်း မရှိဘဲလျက် ရယူရန်ခွင့်ပြုရာ ရောက်နေသောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်ဟု ပြဆိုလေသည်။ သို့သော် လျှောက်ခံရသူတွက် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည့် ပညာရှိရှေ့နေကြီးက **ချန်နာဆန်မာ** နှင့် **ဆန်ကရာက** အမှု (၂) စီရင်ထုံး၌ သက်သေခံပစ္စည်းကို နောက်ဆုံးလက်ရှိ ပိုင်ဆိုင်သူထံ ပေးအပ်သင့်သည်ဆိုရာ၌ ထိုသူမှာ သူခိုးသော်၎င်း၊ ခါးပြော်၎င်း ဖြစ်နေလျှင်၊ ၎င်းတို့ထံမှပစ္စည်းကို သိမ်းဆည်းခဲ့သော် ငြားလည်း၊ ၎င်းတို့သို့ ပြန်လည် ပေးရန်မသင့်ဟု ပြဆိုထားချက်ကို ကိုးကား၍၊ စက်ရှင်တရားသူကြီး ထောက်ခံသည့် အတိုင်း လျှောက်ထားသူထံမှ ကားကိုသိမ်းဆည်းခဲ့သဖြင့် ၎င်းသို့ ပြန်လည်ပေးသင့် ကြောင်း မယူဆသင့်ပါဟု ပြဆိုပေသည်။ သို့ရာတွင်ယခုအမှု၌ လျှောက်ထားသူမှာ သက်သေခံ ဘတ်(စ်)ကားကို၊ စာချုပ်စာတမ်းနှင့် ငှါးရမ်း ပိုင်ဆိုင်သူသာ ဖြစ်ပြီး ရာဇဝတ်မကင်းသည့် ပြုမူချက်တခုခုအရ၊ လက်ရှိ ရယူထားသည်ဟု မည်သို့မျှ မဆိုနိုင်သဖြင့် ထိုစီရင်ထုံးပါ ပြဆိုချက်မှာ မည်သို့မျှ အကျုံးမဝင်ဖေ။ တဖန်အစိုးရအတွက် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည့် ပညာရှိရှေ့နေကြီးက မူလရုံးမှ ဘတ်(စ်)ကားကို လျှောက်ထားခံရသူအား ပေးအပ်ခဲ့သည့် အမိန့်မှာ ရာဇဝတ် ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၁၇ (က) အရ ချမှတ်ခဲ့သဖြင့် ထိုပုဒ်မ၏ ခွင့်ပြုအာဏာမှာလည်း ကျယ်ဝန်းလှသဖြင့် ရုံးတော်မ သက်သေခံ ပစ္စည်းကို လျှောက်ခံရသူသည်သာ ထိန်းသိမ်း ထားထိုက်သည်ဟု ယူဆခဲ့ပါက ထိုယူဆချက်မှာ ဥပဒေအရ မှားယွင်းချွတ်ချော်ခြင်း ဖြစ်နေသည်ဟု မဆိုနိုင်ပါဟု ပြဆိုပေသည်။ သို့ပေငြားလည်း ထိုကဲ့သို့ ကျယ်ဝန်းသည့် အခွင့်အာဏာ မျှားကို အသုံးပြုရွက်ဆောင်ရာဝယ် တဘက်သတ် မဖြစ်စေဘဲ၊ တရားမျှတမှု ရှိသည့် အမိန့်မျိုး ဖြစ်စေရမည် (**discretion should not be exercised arbitrarily but on sound judicial principles**) ဟု စီရင်ထုံး အများတွင်ပင်ပြဆို ထားခဲ့ရကား၊ ယခုကဲ့သို့ လျှောက်ခံရသူအား ကားကို ပြန်လည်

(1) 14 Rgn., p. 633. (2) (1948) B.L.R., p. 84.

ထိန်းသိမ်းဆားရန် ပေးအပ်ခဲ့ခြင်းမှာ အာဏာကို တရားမျှတစွာ အသုံးပြုဆုံးဖြတ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသလား ဆိုသည်ကို စဉ်းစားရပေမည်။

၁၉၆၃

ဒေါ်အေးရွှင် နှင့် ဦးအောင်သိန်း၊

ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၂၀ (စ) ကားမှာ လျော်ကြေးသူလက်ဝယ်မှ သိမ်းဆည်းခဲ့ခြင်းနှင့် လျော်ကြေးသူသည် ထိုကားကို စာချုပ်စာတမ်းအရ ငှါးရမ်းခဲ့၍ တရားဝင်သောနည်းနှင့် မိမိလက်ဝယ်ထားရှိခြင်း ဖြစ်ကြောင်းမှာ မငြင်းဆိုနိုင်ရကား၊ ထိုသို့ လူတဦးတယောက် တရားဝင်ပိုင်ဆိုင်နေသည့် ပစ္စည်းကို ၎င်းပစ္စည်းနှင့် ပတ်သက်၍ လျော်ကြေးသူမှာ ပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်း ရှိ မရှိ မစစ်ဆေးမဆုံးဖြတ်ရသေးမီ ပစ္စည်းလက်မဲ့ဖြစ်သူတဦးအား ပိုင်ရှင်ဖြစ်သည်ဆိုစေဦး ပြန်လည်ပေးအပ်ခြင်းမှာ တရားမျှတမှုရှိသည်ဟု မည်သို့မျှ ယူဆရန်ခဲယဉ်းပေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ပစ္စည်းပြန်လည်၍ လက်ရှိပိုင်ရှင်ဖြစ်လင့်ကစား တရားမလမ်းကြောင်း အရသာ တားစွဲဆို ရယူရန်ရှိသောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် စက်ရှင်တရားသူကြီး တင်သွင်းခဲ့သည့် ထောက်ခံချက်ကို လက်ခံ၍ ရန်ကုန်မြို့၊ ဒဿမရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၂ ခု၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၁၄၅၅ တွင် သက်သေခံ ဘတ်(စ်) ကားအမှတ် ခဉ၇၈ ကိုလျော်ကြေးခံရသူအား ပေးအပ်သည့်၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ မေလ ၇ ရက် နေ့စွဲပါ အမိန့်ကိုပယ်ဖျက်၍ ထိုဘတ်(စ်)ကားကို လျော်ကြေးသူသို့ လုံလောက်သည့် အာမခံခပေးပါက ပြန်လည်အပ်စေရန် အမိန့်တရပ် ချမှတ်ပေးလိုက်သည်။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု။

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင် ရွှေတွင်။

† ၁၉၆၃ စက်တင်ဘာ ၂၀ ရက်။

မစ္စတာ စီ၊ အာ (ရ်)၊ မန်းနီးကွန်း (ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားသူ)
နှင့်
ကရမ်ချန်းပါ ၃ (ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားခံရသူများ) *

တရားရှင်လွှတ်သည့်အမှု၊ မည်သည့် အခါ၌ ပယ်ဖျက်သင့်ခြင်း။

လျှောက်ထားသူသည်၊ လျှောက်ထားခံရသူများ အပေါ် ဦးတိုက်လျှောက်ထားသည့် အတိုင်း ရှင်းတို့အပေါ် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၀၂ အရ မူလရုံးကစစ်ဆေးမှုပြုခဲ့ပြီး၊ စွဲချက်တင်နိုင်ရန် သက်သေ အထောက်အထား မတွေ့ရှိသဖြင့်၊ တရားရှင်လွှတ်လိုက်လေသည်။

ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်၍ စက်ရှင်ရုံးသို့ ပြင်ဆင်မှုတင်သွင်းခဲ့သော်လည်း ပလပလိုက်သဖြင့်၊ တရားရုံးချုပ်သို့ ထပ်မံပြင်ဆင်မှု တင်သွင်းခြင်းဖြစ်သည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။သက်သေခံချက်များကို၊ လေ့လာသောအခါ၊ လျှောက်ထားသူ၏ ပြဆို ချက်များကို လက်ခံရန်ခဲယဉ်းသည်။

တဖန်ယခုကဲ့သို့ တရားရှင်လွှတ်သည့် အမှုမျိုးတွင်၊ တရားသူကြီး၏ အမိန့်သည် ဆီလျော်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် အကျိုးအကြောင်း မဆက်စပ်ခြင်း (foolish or perverse) မဖြစ်လျှင် ပယ်ဖျက်ရန် မသင့်။ ထပ်မံ၍စစ်ဆေးရန် အထူး ကောင်းမွန်သောအကြောင်း၊ သို့မဟုတ် အထူး စဉ်းစားရန် အကြောင်းမရှိလျှင်၊ မပြုလုပ်သင့်။

Diwan Singh and others Emperor, A.I.R. (1933) Lahore 561, ရည်ညွှန်းသည်။

ယခုအမှုတွင် ထပ်မံစစ်ဆေးရန် အကြောင်းမရှိ၍ ပြင်ဆင်မှုကို ပယ်လိုက်သည်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဂျီ၊ ဒီ၊ ဝီလှိုက်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ဦးအောင်မင်း ၁။

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်။ ။ဤပြင်ဆင်မှုမှာ ရန်ကုန်မြို့၊ အင်္ဂမရာဘက်ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံး ၁၉၆၀ ခု၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၂၅ တွင် လျှောက်ထားသူ မန်းနီးကွန်း က ဦးတိုက်လျှောက်ထားသည့်အတိုင်း လျှောက်ထားခံရသူ ၃ ဦးအပေါ် ရာဇသတ်ကြီး

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၉၈ (ခ)။

† ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၂၅ တွင်ချမှတ်သော ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၁၈ ရက်နေ့စွဲပါ ရန်ကုန်မြို့၊ အင်္ဂမရာဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကို ပြန်၍ ဆင်ခြင်မှု။

ပုဒ်မ ၃၀၂ အရ စုံစမ်းမှုပြုခဲ့ပြီး သက်သေများ ထွက်ဆိုချက်အရ လျှောက်ခံရသူများအပေါ် စွဲချက်တင်နိုင်ရန် မည်သို့မျှ မတွေ့ရှိရဟုဆိုပြီး တရားရှင် လွှတ်လိုက်သည့် အမိန့်ကို မကြေနပ်၍ လျှောက်ထားသူက ဟံသာဝတီနှင့် ရန်ကုန် စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံး ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၁ တွင် ပြင်ဆင်မှု တင်သွင်းခဲ့သော်လည်း အောင်မြင်ခြင်းမရှိ၊ ပယ်လိုက်သည်ဖြစ်၍ ယခုတဖန် ဤရုံးတော်သို့ ထပ်မံ တင်သွင်းသည့် အမှုဖြစ်လေသည်။

၁၉၆၃

မစ္စတာ စီ၊ အာ(ရှ်)၊ မန်းနီးကွန်း နှင့် ကရမ်ချန်း ပါ ၃

အမှုကြောင်းရာ လိုရင်းကို ဖော်ပြရမူ လျှောက်ထားသူက ရန်ကုန်မြို့ မဂိုလ်လမ်း အိမ်အမှတ် ၂၅၂ ၏ အခန်းအမှတ် ၅ မှာ မိမိ၏ ဝိဇယ ရောင်းဝယ်ရေး အမည်ဖြင့် ဆိုင်ဖွင့်ထားသော အခမ်းဖြစ်၍ ၎င်းဆိုင်ခန်းတွင် မူတူးကရပန်ဆိုသူအား အစောင့်အဖြစ် ထားရှိကြောင်း လျှောက်ထားခံရသူ ကရမ်ချန်းမှာ မိတ်ဆွေဖြစ်၍ ၎င်းအား ထိုအခမ်းတွင် နေထိုင်စေရန် ခွင့်ပြုခဲ့ကြောင်း၊ သို့သော် ၁၉၅၉ ခု၊ မတ်လတွင် လျှောက်ထားခံရသူ ကရမ်ချန်းအား ထိုအခန်းမှ ဖယ်ရှားပေးရန် တောင်းဆိုခဲ့သော်လည်း ကရမ်ချန်က လိုက်နာခြင်းမပြုဘဲ ၁၉၅၉ ခု၊ မတ်လ ၁၅ ရက်နေ့နံနက် ၈ နာရီ အချိန်ခန့်တွင် မိမိ၏သူငှါး မူတူးကရပန်အား၊ လျှောက်ထားခံရသူ ၃ ဦးကရိက်နှက်၍ အိမ်ပေါ်မှ တွန်းချလိုက်ပြီး မိမိပိုင်ဘီဒိုနှင့်ကာစတိုးရီးယား ဆေးပုလင်း အဘိုး ၃,၀၀၀ ခန့်ကိုပါ ယူဆောင်သွားသဖြင့် မိမိက ရဲဌာနာတွင် တိုင်တန်းခဲ့သော်လည်း ရုံးတော်တွင် တရားစွဲဆိုရန် ညွှန်ကြားသဖြင့် တရားစွဲရပါသည်ဟု ဖော်ပြလေသည်။

သို့သော် အမှုကို စုံစမ်းစစ်ဆေးသောအခါ အရေးကြီးသော သက်သေ မူတူးကရပန်ဆိုသူမှာ ရှာပေမတွေ့တော့ဟု ဆို၍ လျှောက်ထားသူက ပလဲနီအပ်ပါးနှင့် ပရီယာဆာမိ (လိုပြ ၂ နှင့် ၃)တို့ကို ပြသခဲ့ရာ ၎င်းသက်သေနှစ်ဦးက မူတူးကရပန် လှေခါးမှ လိမ့်ကျလာသည်ကို တွေ့ပြီးနောက် ဘီဒိုတံုးကို ကူလီများခေါလာသည်ကို တွေ့လိုက်ရပါသည်ဟု ထွက်ဆို၏။

သို့သော် ထိုသို့ ဖြစ်ပျက်သည်နှင့် ပတ်သက်၍ ရဲဌာနာတွင် တိုင်တန်း၍ ရေးမှတ်ထားသည့် နေ့စဉ်မှတ်တမ်းအရ တွေ့ရှိရသည်မှာ လျှောက်ထားခံရသူ ကရမ်ချန်ကလည်း ၎င်းအခန်းမှာ မိမိငှါးရမ်းနေထိုင်သည့် အခန်းဟု အငြင်းပွါးပြီး မူတူးကရပန်နှင့် အချင်းများ၍ ရိုက်နှက်လိုက်သည်ဟုသာ ပြဆိုသဖြင့် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၃၂၃ အရ ရေးမှတ်ထားသည်ကို တွေ့ရှိရပြီး ပစ္စည်းများ သယ်ဆောင်သွားကြောင်း ဖော်ပြထားသည်ကို မတွေ့ရှိရသဖြင့် လျှောက်ထားသူ၏ စွပ်စွဲချက်များမှာ ပေါ်လွင်ခြင်းမရှိဆိုပြီး မူလရုံးတော်မှ လျှောက်ထားခံရသူများအား၊ တရားရှင်လွှတ်လိုက်လေသည်။

ပြင်ဆင်မှုကို သုံးသပ်သည့် စက်ရှင်ရုံးတော်မှမူ အချင်းဖြစ်သည့်အခန်းမှာ ယခင်က ဇကေရီးယားဆိုသူ ငှါးရမ်းနေထိုင်ခဲ့၍ လျှောက်ထားသူ၏ ပြဆိုချက်အရ ထိုအခန်း

၁၉၆၃

မစ္စတာ စီ၊ အာ(ရ)၊ မန်းနီးကွန်း နှင့် ကရမ်ချန်း ပါ၊ ၃။

ကို မိမို ၁၉၄၉ ခုနှစ်ကစ၍ အသုံးပြုခဲ့ပြီး လျှောက်ထားခံရသူ ကရမ်ချန်းကိုလည်း လျှောက်ထားသူကပင် နေထိုင်ခွင့် ပေးခဲ့ကြောင်း တွေ့ရသည်။ လျှောက်ထားခံရသူ အတွက် မေးမြန်းချက်များ အရဆိုသော် မူလအိမ်ဦးဖြစ်သူ ဇကေးရီးယား ထွက်သွားပြီးနောက် ၎င်းကသာ အိမ်ဦးအဖြစ် နေထိုင်လာပြီး လျှောက်ထားသူအား ဆိုင်းဘုတ် ချိတ်ဆွဲခွင့်သာ အခွင့်ပြုခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသို့သော်လည်း၊ လျှောက်ထားသူ ပြဆို ချက် အရပင် ၎င်းနှင့် လျှောက်ထားခံရသူ ကရမ်ချန်းတို့သည် ထိုအခန်းတွင် ၁၉၄၉ ခု နှစ်ခန့်က အတူနေထိုင်၍ မူတူးကရပန်ဆိုသူမှာလည်း ၎င်းတို့ နှစ်ဦးစလုံး၏ အစေ အပါးဖြစ်သည်မှာ ထင်ရှားကြောင်း။

သို့ဖြစ်ရကား၊ လျှောက်ထားသူ၏ စွပ်စွဲချက်များနှင့် ပတ်သက်၍ မူတူးကရပန်ကို မစစ်ဆေးနိုင်သဖြင့် ပသဲနီအပျိုးနှင့် ပဒီယားဆာမိ ဆိုသူတို့အား စစ်ဆေးခဲ့ရာတွင် ၎င်းတို့၏ အစစ်ခံချက်များကို ဆင်ခြင်သော် အခြေခံ ယုတ္တိရှိသည်ဟု မဆိုနိုင်ကြောင်း မှာ ရင်ဒုနာတွင် ရေးမှတ်ထားသည့် နေ့စဉ်မှတ်ဘာမ်းက ၎င်းတို့၏ အစစ်ခံချက်ကို မည်သို့မျှ ထောက်ခံခြင်းမရှိသည်ကို တွေ့ရသဖြင့် စက်ရှင်ရုံးတော်မှ မူလရုံးတော်မှ ချမှတ်ခဲ့သည့် အမိန့်တွင် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်သင့်ကြောင်း အကြောင်းမတွေ့ရှိရဆိုပြီး လျှောက်ထားသူ၏ ပြင်ဆင်မှုအလှာကို ပယ်လိုက်လေသည်။

ထို့ကြောင့် လျှောက်ထားသူက **ကျွန်ုံးသို့** ပြင်ဆင်မှု ထပ်မံတင်သွင်းခဲ့ရာတွင် အချင်းဖြစ်အခန်းမှာ လျှောက်ထားသူ ငှါးရမ်နေထိုင်လာသည့် အနေးဖြင်ကြောင်း ထင်ရှားရှိ လျှောက်ထားခံရသူ **ကရမ်ချန်းအား** မိမိက ဧတ္တာနေထိုင်ရန် ခွင့်ပြုထားပြီး နောက်၊ အခန်းမှ ဖယ်ရှားရန် တောင်းဆိုခဲ့ပါလျက် လျှောက်ထားခံရသူသည်၊ အနေးမှ ဖယ်ရှားပေးရန် ငြင်းဆိုနေခြင်းမှာ **ရာဇဝတ်ကြီး** ပုဒ်မ ၄၄၁၊ ဒုတိယပိုင်း၏ ရည်ညွှန်း ချက်နှင့် ကိုက်ညီနေသဖြင့် လျှောက်ထားခံရသူ ကရမ်ချန်သည် ပုဒ်မ ၄၄၇ အရ ပြစ်မှုကျူးလွန်သူတဦးဖြစ်သည်မှာ ထင်ရှားပါလျက် ၎င်းအား အမှုမှ ကရားရှင် လွှတ်ခဲ့ခြင်းမှာ ဥပဒေအရ များစွာ မှားယွင်းနေပါသဖြင့် ပြင်ဆင်ပြီး စွဲချက်တင် စစ်ဆေး စေသင့်ပါသည်ဟု ပြဆိုပေသည်။

သို့သော် သက်သေခံချက်များကို လေ့လာသောအခါ လျှောက်ထားသူက လျှောက်ထားခံရသူအား၊ အခန်းမှ ဖယ်ရှားပေးရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း ရှိသည်ဟုမတွေ့ရ၊ အထောက် အထားအဖြစ် နို့တစ်စာ ပေးခဲ့ကြောင်းလည်း မပြောဆို နိုင်သည့်ပြင် လျှောက်ခံရသူသည် လျှောက်ထားသူအား၊ တာမင်အနေနှင့် အသုံးဖြစ်စေလိုသည့် သဘောနှင့် ဆက်လက်နေထိုင်ကြောင်း ယူဆရန်လည်း မည်သည့် လုံလောက်သည့် အထောက်အထား မပြဆိုနိုင်ရကား၊ လျှောက်ထားသူ၏ ပြဆိုချက်ကို လက်ခံရန် ခဲယဉ်းပေသည်။

တဖန်၊ ယခုကဲ့သို့ တရားရှင်လွှတ်ခဲ့သည့် အမှုမျိုးမှ တရားခံအပေါ် အမှုကို ဆက်လက် စစ်ဆေးရန် လျှောက်ထားတောင်းဆိုသည့် အမှုမျိုးတွင် ရုံးတော်မှ လိုက်နာသင့်သည့် အချက်များကို ***Diwan Singh and others*** v. ***Emperor*** (1) စီရင်ထုံးတွင် အောက်ပါအတိုင်း ပြဆိုထားခဲ့လေသည်။

၁၉၆၃

မစ္စတာ စီ၊ အာ(ရ)၊ မန်းနီးကွန်း နှင့် ကရမချန်း ပါ ၃။

> "Generally speaking further inquiry after discharge is improper unless the order of discharge was perverse or foolish or was based upon a record of evidence which was obviously incomplete. In determining whether the order of the Magistrate discharging the accused was 'foolish or perverse,' it ought not to be sufficient to pick out holes in his judgment on matters of detail, but what is to be seen is whether taking a broad view of material points requiring decision in the case, and on consideration of the whole of the evidence, the order could have been passed by a judge, fairly and impartially dealing with the case. Further inquiry should be undertaken only in exceptional cases and for good reasons shown. The order of the Magistrate may not commend itself to the District Magistrate, the Magistrate may or may not have attached too much importance to the discrepancies and too little to the probabilities, but unless the order can be said to the perverse or foolish, it will not be interfered with.
>
> Further inquiry should not be held merely because the revisional Court thinks that 'in the interests of justice' it is necessary to do so."

အထက်ပါပြဆိုချက်များမှာ မှန်ကန်လေးစားသင့်သဖြင့် လက်ခံရမည် ဖြစ်သည့် အတိုင်း ထိုပြဆိုချက်များကို နှလုံးမူ၍ ယခုအမှုကို ဆင်ခြင်သော် လျှောက်ထားသူက အမှုကို လက်ခံ၍ ထပ်မံစစ်ဆေးရန် လုံလောက်သည့် အကြောင်းရှိပါသည်ဟု မည်သို့မျှ မပေါ်လွင်အောင် ပြသနိုင်ခြင်း မရှိရကာ၊ ဤပြဿနာမှုကို ခွင့်ပြုရန် အကြောင်းမည်သို့မျှ မတွေ့ရှိရပေ။

ဒေါ်ပြပါ ကြောင်းများကြောင့် ဤပြင်ဆင်မှုကို ပလပ်သိုက်သည်။

(1) A.I.R. (1933) Lahore 561.

တရားမ အယူခံ

တရားသူကြီးချုပ်၊ ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး၊ ဦးစောဘသိန်းဈေတွင်။

မပန်းစီ(ခေါ်)ဒေါ်ရင်ရင် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

မလှရင်ပါ ၆ (အယူခံတရားခံများ) *

† ၁၉၆၃ ဩဂုတ်လ ၁၂ ရက်။

မိသားစုပြေငြိမ်းမှု (Family Settlement) အမှုတွင် တရားခံသည် သေဆုံး၍ သက်ဆိုင်သူ တို့ကရုံးပြင်ပတွင် ကြေအေးကြပြီး ပစ္စည်းများကိုခွဲဝေလက်ခံရန် ဒီကရီချမှတ်စေခဲ့ခြင်း တရားဝင်မဝင် မိသားစုပြေငြိမ်းမှု ဖန်တီးသည့် သဘော ပဏာမ ဒီကရီနှင့် အပြီးသတ် ဒီကရီကိစ္စ တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၂၃ နည်း၂ပဒေ ၃ မိတ္တူမှန်ကိစ္စ သက်သေခံဥပဒေပုဒ်မ ၇၆ လက မှတ်ထိုးသော်လည်း နေ့စွဲမထည့်ခြင်း မှတ်ပုံတင်နည်း၃ပဒေ ၅၅ ဒီကရီ စာရွက်တခုစီအပေါ် တွင် မှတ်ချက် မရေးခြင်း မှတ်ပုံတင်ခြင်း မပျက်ပြယ် တံဆိပ်တော်ခွန် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂ အပိုဒ် ၁၅၊ မူလရုံးလက်ခံပြီးသည့် သက်သေခံ တံဆိပ်တော်ခွန် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၆၊ အယူခံရုံးက ဆက်လက် လက်ခံခြင်းကိစ္စ။

အယူခံတရားခံ (တရားလို) များသည် ဒေါ်ရင်ဆိုသူ၏ အမွေစား အမွေခံ များအနေနှင့်၊ ၎င်း ဒေါ်ရင်၏ အဒေါ်ဖြစ်သူနှင့် အခြားတဦးအား အချင်းဖြစ်တိုက်အိမ်မှ ထွက်ခွာစေလိုမှုနှင့် ဒေါ်ရင်ပိုင်ဆိုင်ကြောင်း မြွက်ဟ ကျေညာလိုမှုအတွက် တရားခံများအဖြစ် တရားစွဲဆိုခဲ့လေသည်။

မူလရုံးက စွဲဆိုသည့်အတိုင်းအနိုင်ဒီကရီ ချပေးခဲ့၏။

မူလရုံးတွင် အယူခံတရားခံ(တရားလို) များသည်၊ အယူခံတရားလို (တရားခံ) စွဲဆိုခဲ့သည့် မန္တလေးခရိုင် တရားမရုံး တရားမကြီးအမှုအမှတ် ၉/၃၇ တွင်သက်ဆိုင်သူများ ကြေအေးကြပြီး၊ အားလုံးသဘောတူညီချက်အရ တရားရုံးက ချမှတ်ခဲ့သည် အခိန်ဒီကရီ၏ မိတ္တူကိုအထူးအားကိုး အားထားပြုခဲ့ရာ၊ ထိုမိတ္တူကိုလည်း မူလရုံးကသက်သေခံအဖြစ် လက်ခံခဲ့လေသည်။

တရားရုံးချုပ်သို့ အယူခံတရားလိုက အယူခံဝင်ရာ၌ အဓိကအားဖြင့် တင်ပြသော အချက်များမှာ—

(၁) သက်သေခံ မိတ္တူသည် မိတ္တူမှန်မဟုတ်၊ မိတ္တူမှန်၏ မိတ္တူသာဖြစ်၍ လက်မခံသင့်ခြင်း၊

---

* မန္တလေးမြို့တွင် ရုံးထိုင်သော မြန်မာနိုင်ငံတရားရုံးချုပ်၌။ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမ အယူခံအမှုအမှတ် ၇။

† ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၁ တွင်၊ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၃၁ ရက် နေ့စွဲပါ၊ မန္တလေးမြို့၊ ခရိုင်တရားမတရားသူကြီးရုံး၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

(၂) သက်သေခံ မိတ္ထူကို မိတ္ထူအမှန်အဖြစ် ဝန်ခံလက်မှတ်ရေးထိုးရာ၌ သက်သေတဦးက လက်မှတ်ထိုးသည့် နေ့စွဲမထည့်သဖြင့် မိတ္ထူမှန်မဖြစ်ခြင်း၊

၁၉၆၃

မဟန်းစီ (ခေါ်) ဒေါ်ရင်ရင် နှင့် မောရှင် ပါ ၆။

(၃) မှတ်ပုံတင်အရာရှိသည် ဒီကရီကို မှတ်ပုံတင်ရာ၌ ဒီကရီစာရွက်တခုစီ အပေါ်တွင် မှတ်ချက်မရေးသဖြင့် သက်သေခံ မိတ္ထူကိုလက်မခံ သင့်ခြင်း၊

(၄) အမှုပါ ဒီကရီသည်၊ ပစ္စည်းခွဲဝေသည့် ဒီကရီဖြစ်သဖြင့် လိုအပ်သော တံဆိပ်တော်ခွန်ကို မဆောင်ခဲ့သဖြင့် ၎င်းကိုအသိအမှတ်မပြုနိုင်ခြင်း၊

(၅) အမှုပါ ဒီကရီသည် ပဏာမ ဒီကရီသာဖြစ်ခြင်း၊

(၆) မန္တလေးခရိုင် တရားမရုံးသည်၊ အမှုပါ ဒီကရီကို ခွဲမှတ်ရာ၌၊ အာဏာကို ကျော်လွန်ပြီးခွဲမှတ်ခြင်း

စွဲဖြစ်လေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။(၁) သက်ဆိုင်ရာ သက်သေခံချက်များကို သေချာစွာ လေ့လာ သုံးသပ်ရာ၌၊ သက်သေခံ မိတ္ထူသည်မူလ ဒီကရီ၏ မိတ္ထူမှန်ဖြစ်ပြီး၊ မိတ္ထူမှားသော စာတမ်းမဟုတ်ကြောင်းထင်ရှားသည်။

(၂) သက်သေခံမိတ္ထူကို မိတ္ထူမှန်အဖြစ် ဝန်ခံလက်မှတ်ရေးထိုးရာ၌၊ သက်သေ တဦးသည် နေ့စွဲမသည့်ခဲ့သော်လည်း၊ ၎င်းအတွက်ကြောင့် မိတ္ထူမှန် ဖြစ်သည်ဟုမဆိုနိုင်။ သက်သေခံဥပဒေပုဒ်မ ၇၆ တွင် သာ်မှတ်ဆားသောပုံစံ (Form) ကိုကိစ္စတိုင်း၌ လိုက်နာရန်မလို။ ထို့ကြောင့် သက်သေခံမိတ္ထူကို အမှုပါဒီကရီ၏ မိတ္ထူမှန် အစစ်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။

(၃) မှတ်ပုံတင်အရာရှိသည် ဒီကရီကို မှတ်ပုံတင်ရာ၌၊ မှတ်ပုံတင်နည်းဥပဒေ ၅ ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များကို လိုက်နာပြီး ဒီကရီ စာရွက်တခုစီအပေါ်တွင် မှတ်ချက်မရေးသည်မှာ မှန်သော်လည်း၊ အဆိုပါဒီကရီအရ အကျိုးခံစားခွင့် ရှိသူတဦးဖြစ်သော ဒေါ်ရင်ကိုယ်တိုင် မှတ်ပုံတင်သွင်းခဲ့သည်ဖြစ်ရကား၊ မှတ်ပုံတင်အရာရှိ၏ ချို့ယွင်းချက်ကြောင့် ဒေါ်ရင်အား နစ်နာမှုမရှိစေအပ်။

အက်(စ်)၊ အမ်၊အေ၊အာ(ရ်)၊ ချစ်တီး ဖမ်း နှင့် ကိုတိတ် အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၂ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်၊ စာမျက်နှာ ၁၇၆ ကိုကိုးကားသည်။

ထို့ကြောင့် မှတ်ပုံတင်ခြင်း ပျက်ပြယ်သည်ဟူ၍ငင်း၊ ထိုဒီကရီမှာ သံသယရှိဘွယ်ရာ ဖြစ်သည်ဟူ၍သော်ငင်း မယူဆသင့်ပေ။

(၄) အမှုပါဒီကရီသည် ပစ္စည်းခွဲစေသည့် ဒီကရီဖြစ်ရကား၊ တံဆိပ်တော်ခွန် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၂၊ အပိုဒ် ၁၅ အရ၊ တံဆိပ်တော်ခွန် မဆောင်ခဲ့သဖြင့်၊ ထိုဒီကရီကို အသိအမှတ်မပြုနိုင်ကြောင်းဖြင့် လျှောက်လဲသော်လည်း၊ ဤအမှုတွင်ပေါ်သည့် ပြဿနာမှာ ဒီကရီနှင့်ပတ်သက်၍ မဟုတ်ဘဲ၊ ဒီကရီ၏ မိတ္ထူမှန်ကို သက်သေခံအဖြစ် လက်ခံနိုင်သလောဟူသည့် ပြဿနာကို ဆုံးဖြတ်ရန်သာ ဖြစ်လေသည်။

ဒီလဲ(တ်)(ဂ်)ရေး နှင့် တေဘာဒေဝီ၊ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၂ ခုနှစ်၊ လာဟိုစာမျက်နှာ ၂၄၉ ကို ခွဲခြားရှင်းလင်းသည်။

မောင်အတူ နှင့် မသက်စု၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံးမျှားအဘွဲ့ ၅၊ စာမျက်နှာ ၇၈၅ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

၁၉၆၃

မပန်းစီ (ခေါ်)
ဒေါ်ရင်ရင်
နှင့်
မလှရင် ပါ ၆။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ၊ သက်သေခံ မိတ္တူကိုမူလရုံးက သက်သေခံအဖြစ် လက်ခံပြီး ဖြစ်သည့်အတွက်၊ တံဆိပ်တော်ခွန် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၆ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ အယူခံရုံးကလည်း ဆက်လက် လက်ခံရမည်ဖြစ်လေသည်။

မောင်ဘိုးထူ နှင့် မမကြီး ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ အတွဲ ၄၊ စာမျက်နှာ ၃၆၃ နှင့် မည္ဆန္ နှင့် မောင်စံမြ ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ၊ အတွဲ ၆၊ စာမျက်နှာ ၅၂၀ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

(၅) အမှုပါဒီကရီသည် ပဏာမ ဒီကရီသာဖြစ်သဖြင့်၊ အမှုသည်များ မည်သည့်အခွင့်အရေးကို မျှ အပြီးအပိုင် မရရှိသေးဟူ၍ လျောက်လဲသော်လည်း၊ ထိုဒီကရီကို အမှုသည်အားလုံး၏ သဘော တူညီချက်ဖြင့် ချမှတ်ခြင်းဖြစ်ရကား တရားမကျင့်ထုံး (၂၃) နည်းဥပဒေ (၃) အရ၊ ချမှတ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ ထိုဒီကရီအရလည်း စာရင်းယူရန်ကိစ္စ မည်သို့မှ မပေါ်ပေါက်၊ ထိုဒီကရီအရလည်း ပစ္စည်းများကို ခွဲဝေပေးအပ်ပြီးဖြစ်သည်။ အမိန့် (၂၃) နည်းဥပဒေ (၃)သည် ပဏာမ ဒီကရီ နှင့် အပြီးသတ် ဒီကရီလိုသည်ဟုမဆို၊ သို့ဖြစ်၍အမှုပါ ဒီကရီသည် အပြီးသတ်ဒီကရီဖြစ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။

(၆) မန္တလေးခရိုင်တရားမရုံးသည် မိမိတွင်ရှိသည့် အာဏာကို ကျော်လွန်ပြီး အမိန့်ဒီကရီ ချမှတ်သဖြင့် ထိုဒီကရီမှာ တရားမဂင် အတည်မဖြစ်နိုင်ပါဟူ၍ စောဒနာပြီး၊ အမွေဆက်ခံမှု ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၁၁-၂၁၂ နှင့် ၂၃၂ ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ကိုးကားခဲ့သည်။ သို့သော် ယခုအမှုသည် သာမန်အမှုမျိုးမဟုတ်၊ တရားရုံးက နှစ်ဘက်စစ်ဆေးကြားနာပြီး အမိန့်ဒီကရီ ချခဲ့သည်မဟုတ်။ ထိုအမှုတွင် တရားခံနှင့် ၎င်းစီမံခန့်ခွဲခွင့် လက်မှတ်ရခဲ့သောကွယ်လွန်သူပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ပစ္စည်းအားလုံးကို ခွဲဝေကြရန် ရုံးပြင်ပတွင် အညီအညွတ် သဘောတူကြပြီးတရားရုံးက သဘောတူပြေငြိမ်းသည့် အမိန့်ဒီကရီကို ချမှတ်လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။

ထိုပြင်အဆိုပါ အမှု၏ အမှုတွဲပျက်စီးခဲ့သဖြင့် ထိုအမှုတွင် တရားလိုသည် မည်သည့်အနေနှင့် တရားစွဲခဲ့သည်ကို အသေအချာ မသိနိုင်ချေ။

အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း သေသူ(၂) ဦးပိုင်ပစ္စည်းများ ဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်လက်ခံပြီး မိသားစုပြေငြိမ်မှု (Family Settlement) ကိုဖန်တီးသည့် အနေဖြင့် ခွဲဝေယူကြရန် သဘောတူညီဟန်ဖြစ်သဖြင့် ၎င်းဖန်တီးမှုမျိုးကို တရားရုံးများက အားပေးလိုက်လျော လက်ခံ အတည်ပြုလေ့ရှိကြသည်။ အမွေဆိုင်များ၏ ကျေနပ်မှုသာလျှင် ပဓါနဖြစ်သည်။

မကျော် နှင့် ဒေါ်ကြေး၌ အော်အိုင်(အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၅၊ ရန်ကုန် စာမျက်နှာ ၃၅၅ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ထိုပြင် အဆိုပါအမှုတွင် တင်သွင်းသော အဆိုလွှာ မရှိတော့သဖြင့်၊ မည်သည့် အကြောင်း အချက်ကြောင့် စီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာမရှိကြောင်း ဆုံးဖြတ်ရန် မဖြစ်နိုင်ပေ။ ထို့ကြောင့် အထက် ဖော်ပြပါ မိသားစု ပြေငြိမ်းမှုအရ ချမှတ်သည့် ဒီကရီကို လက်ခံရပေမည်။ ထိုဒီကရီအရ အခင်းဖြစ် တိုက်နှင့် မြေကို ဒေါ်ရင်သို့ လက်ဆောက်ပေးအပ်လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။

အယူခံတရားလိုအတွက် ။ ။မစ္စတာ ဗားမား၊ မစ္စာတာ ဘို(စ်) နှင့် ဦးဖသာထော်။

အာယူခံ တရားခံ အတွက် ။ ။ဦးလှညွှန့်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအမှုတွင်၊ အယူခံ တရားခံ မလှရင် ပါ ၆ ဦးတို့က၊ အခင်းဖြစ် မန္တလေးမြို့ရှိ တိုက်အိမ်နှင့် မြေသည်၊ ကွယ်လွန်သူ ဒေါ်ရင် (ခေါ်) မစွစ် ဘီ၊ ပါစယ် ပိုင်ကြောင်း၊ ဒေါ်ရင် ကွယ်လွန်ပြီးနောက်မိမိတို့သည်၊ ဒေါ်ရင်၏ အမွေကို ဆက်ခံခဲ့ကြောင်း၊ မစွစ် အယ်(လ်)၊ စတီဗင်ဆင် နှင့် ဆရာဝန် အမ်၊အေမ်၊ ချော်ဟန် တို့သည်၊ မိမိတို့၏ အခွင့် အမိန့် တစုံတရာ မရရှိဘဲ၊ ထိုတိုက်အိမ်တွင်ဝင် ရောက်နေထိုင်ကြကြောင်းဖြင့်၊ ထိုတိုက်အိမ်နှင့်မြေသည်၊ ဒေါ်ရင် (ခေါ်) မစွစ် ဘီ၊ ပါစယ် ပိုင်ကြောင်း မြွက်ဟ ကြေညာစေလိုမှု၊ တရားခံ များးအား၊ ထိုတိုက်အိမ်မှ ထွက်ခွါဖယ်ရှားစေလိုမှုနှင့် အခြား သက်သာခွင့်များ ရယူလိုမှု တရားစွဲဆိုခဲ့လေသည်။ အမှုအတော အဘွင်း၊ မစွစ် အယ်(လ်)၊ စတီဗင်ဆင် သေဆုံးသဖြင့်၊ မပန်းစီ (ခေါ်) ဒေါ်ရင်ရင် အား၊ ၎င်း၏ တရားဝင် ကိုယ်စားလှယ် အဖြစ် အမှုတွင် ထည့်သွင်းခဲ့သည်။ ဒုတိယ တရားခံ ဒေါက်တာ ချော်ဟန်သည်လည်း၊ အခင်းဖြစ်တိုက်အိမ်မှ ဖယ်ရှားခဲ့လေသည်။ မန္တလေးမြို့ ခရိုင် တရားမ ရုံးသည်၊ မလှရင် စွဲဆိုသည့် အတိုင်း မစွစ် အယ်(လ်)၊ စတီ ဗင်ဆင် (သေ) ၎င်း၏ တရားဝင် ကိုယ်စားလှယ် မပန်းစီ အပေါ် အနိုင် ဒီကရီ ချမှတ် လိုက်သဖြင့် မပန်းစီ ယခု အယူခံ ဝင်ခြင်း ဖြစ်သည်။

အမှု အကြောင်း ချင်းရာ အတိုချုပ်မှာ၊ ခရာစ် ယာန် ဘာသာဝင် ဖြစ်သူ မစွစ် ဂျေ၊အေ၊ဝက်(စ်) သေဆုံးသည့်အခါ၊ ၎င်း၏တူဖြစ်သူ မစွတာ ဘီ၊ ပါစယ် သည်၊ ၎င်း ပြုလုပ် ထားခဲ့သော သေတမ်းစာ အရ၊ ပစ္စည်းများကို အုပ်ချုပ် စီမံ ခန့်ခွဲခွင့် လက်မှတ် လျှောက်တောင်း ရယူပြီး၊ ထိုပစ္စည်းများကို မိမိကိုယ်ကျိုး အတွက် အသုံး ပြုသဖြင့်၊ မစွစ် ဂျေ၊ အေ၊ ဝက်(စ်) ၏ ညီမ တဦး ဖြစ်သူ မစွစ် အယ်(လ်)၊ စတီဗင် ဆင် သည်၊ မစွတာ ပါစယ် အပေါ် တရားစွဲဆိုလေသည်၊ ထိုသို့ တရား စွဲဆို ပြီး နောက် မစွတာ ဘီ၊ ပါစယ်သည်၊ မန္တလေးမြို့မှ ရန်ကုန်မြို့သို့ ဆင်း၍၊ ရွှေနေကြီး များနှင့် တိုင်ပင်ပြီး များမကြာမီ အဆိပ်သောက်၍ မိမိကိုယ်ကို မိမိ အဆုံး စီရင်လိုက် ၏။ ယင်နောက် မစွစ် ဂျေ၊ အေ၊ ဝက်(စ်) ၏ ညီမများ ဖြစ်သူ မစွစ် စတီဗင်ဆင်၊ မစွစ် အန်၊ အေ၊ ပါစယ် (ဘီ၊ ပါစယ်၏ မိခင်) နှင့် ၎င်းတို့၏ ဆွေမျိုးများ တိုင်ပင် ပြီး၊ အထက် ဖေါ်ပြ ပါ အမှုကို ရုံးပြင်ပတွင် ကြေအေး ကြေလေသည်။ သက်ဆိုင်ရာ အမှုဘွဲ့မှာ ပျက်စီးခဲ့ သဖြင့်၊ မလှရင်တို့က ထိုအမှုတွင် ဆွေမျိုး အားလုံး သဘော တူညီချက် အရ၊ ချမှတ်သော ဒီကရီ မိတ္တူ ဆိုသည့် စာတမ်း တစောင်ကို ရုံးသို့ တင်သွင်းလေသည်။

မပန်းစီ (ခေါ်) ဒေါ်ရင်ရင် နှင့် မလှရင် ပါ ၆။

အထက်၌ ဖေါ်ပြခဲ့သည့် အတိုင်း၊ မစွစ် အယ်(လ်)၊ စတီဗင်ဆင် က မစွတာ ပါစယ် အပေါ် တရား စွဲဆိုသည်ကို၎င်း၊ ထိုစွဲဆိုသည့် မန္တလေးမြို့ ခရိုင် တရားမရုံး တရားမကြီး အမှု အမှတ် ၉/၃၇ တွင် သက်ဆိုင်သူများ ကြေအေးကြပြီး၊ အားလုံး

၁၉၆၃

မပန်းစီ (ခေါ်)
ဒေါ်ရင်ရင်
နှင့်
မလှရင် ပါ ၆။

သဘော တူညီချက် အရ၊ တရားခံက အမိန့် ဒီကရီ ချမှတ်သည်ကိုငင်း၊ အယူခံ တရား လို၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးများ မငြင်းကြချေ။ သို့သော် ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးများက၊ မလှရင်တို့ တင်သွင်းသော ဒီကရီ မိတ္တူ သက်သေခံ အမှတ် "က" ကို လက်မခံရန် အကြောင်း အမျိုးမျိုး တင်ပြလေသည်။

ပဌမ အကြောင်း ပြချက်မှာ၊ ထိုသက်သေခံ အမှတ် "က" သည်၊ မူလ ဒီကရီ၏ မိတ္တူမှန် မဟုတ်၊ မိတ္တူမှန်၏ မိတ္တူသာ ဖြစ်သောကြောင့် တရားရုံးက လက်မခံ နိုင်ကြောင်း ဖြစ်သည်။ သို့သော် ထိုအမိန့် ဒီကရီ ချမှတ်စဉ်က၊ မန္တလေးမြို့၊ ခရိုင် တရားမရုံးတွင် ရုံးအုပ် စာရေးကြီးအဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့သူ ဦးဘ (လိုပြ-၁) နှင့် လက် ရေးတို စာခရေး အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့သူ မစ္စတာ ဂျေ၊ မဲ ဒူဂဲ(လ်) (ခံပြ-၂) တို့၏ ထွက်ဆိုချက်များကို သေချာစွာ သေ့လော သုံးသပ်ရာ၌ သက်သေခံ အမှတ် "က" သည်၊ မူလ ဒီကရီ၏ မိတ္တူမှန် ဖြစ်ပြီး၊ မိတ္တူမှ တဆင့် မိတ္တူ ကူးသော စာတမ်း မဟုတ်ကြောင်း ထင်ရှားလေသည်။ ထိုသက်သေများသည်။ မည်သည့် ဘက်ကိုမျှ မဘာရာ သိုက်၍၊ သက်သေခံရန်အကြောင်း မမြင်ခဲ့ချေ။ ၎င်းဘို့ သက်သေ ခံသည်ကို တွေ့မြင် ကြားနာ ရသော တရားသူကြီးက၊ ၎င်းဘို့၏ ထွက်ဆိုချက်များကို လက်ခံခဲ့ သည်။ ဤအယူခံ ရုံးကလည်း လက်ခံရမည်သာ ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ဒီကယ်၍၊ မိတ္တူမှ တဆင့်ကူးလျှင်၊ ယခုတွေ့ရသော မိတ္တူမှန် ဖြစ်ကြောင်း ဝန်ခံချက် အပြင် ယခင်က မိတ္တူမှန် ဖြစ်ကြောင်း ဝန်ခံချက်ကိုလည်းခရားကူး ထားသည်ကို တွေ့ရပေ မည်။

ဒုတိယ အချက်မှာ ထိုသက်သေခံ အမှတ် "က" ကို မိတ္တူမှန် အဖြစ် ဝန်ခံ လက် မှတ်ရေးသား ရာ၌၊ သက်သေ ဦးဘ သည်၊ လက်မှတ် ထိုးသည့် နေ့စွဲမထည့် သဖြင့်၊ သက်သေခံ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၇၆ အရနှင့် မကိုက်ညီကြောင်း တင်ပြလေသည်။ ဦးဘ နေ့စွဲ မထည့်သည်ကား မှန်၏။ သို့သော် နေ့စွဲ မထည့်ရုံမျှနှင့် သက်သေခံ အမှတ် "က" မိတ္တူမှန် မဖြစ်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ ဝုဒ်ရော့ဖ် နှင့် အမီယာ အလီတို့ ပြုသော ဆယ်ကြိမ်မြောက် ထုတ် သက်သေခံ အက်ဥပဒေ ကျမ်း စာမျက်နှာ ၈၈၆ တွင် သက်သေခံ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၇၆ ပါ ပြဋ္ဌာန်း ချက်များကို ဝေဖန်ရာ၌၊ အောက်ပါ အတိုင်း မြွက်ဆိုသေသည်။

> " In section 76 a particular form of certificate is prescribed, but that form is not necessary in every case. All that is required by the section is that it must be a true copy of the original and there must be something to denote that it was so . . ."

၁၉၆၃

မောန်းစီ (ခေါ်) ဒေါ်ရင်ရင် နှင့် မလှရင် ပါ ၆။

သက်သေခံ အမှတ် "က" တွင် ရုံးအုပ် စာရေးကြီး ဦးဘက နှစ်နေရာ၌ မိတ္တူမှန် ဖြစ်ကြောင်း ဝန်ခံ လက်မှတ် ရေးထိုးခဲ့သည့်ပြင် တရားရုံး၌လည်း ထပ်လောင်း၍ ကျမ်းကျိန် အစစ်ခံခဲ့သေ သည်။ ထို့ကြောင့် သက်သေခံ အမှတ် "က" သည် တရားမကြီး အမှု အမှတ် ၉/၁၇ တွင် ချမှတ်သော အမိန့် ဒီကရီ၏ မိတ္တူမှန် အစစ် ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။

တတိယ အချက်မှာ မှတ်ပုံတင် အဆာရှိသည် ဒီကရီကို မှတ်ပုံတင်ရုံ၌ မှတ်ပုံတင် နည်းဥပဒေ ၅၅ ပါ ပြဋ္ဌာန်း ချက်များ ကို လိုက်နာပြီး၊ ဒီကရီ စာရွက်တခုစီ အပေါ် တွင် လိုအပ်သော မှတ်ချက်များ မခေးဘဲ၊ ပဌမ စာရွက်နှင့် နောက်ဆုံး စာရွက် အပေါ်၌သာ ယင်းသို့ မှတ်ချက်ရေး သဖြင့် ထိုသက်သေခံ အမှတ် "က" ကို လက်မခံ ထိုက်ကြောင်းနှင့် လျောက်လဲ ပြန်သေး၏။ သို့သော် အဆိုပါ ဒီကရီ အရ၊ အကျိုး ခံစားခွင့်ရှိသူ တဦးဖြစ်သော ဒေါ်ရင် (ခေါ်) မစွစ် ဘီ၊ ပါစ်ယ် ကိုယ်ဘိုင်မူလ ဒီကရီကို မှတ်ပုံတင်ရန်အတွက်၊ မှတ်ပုံတင် အဆာရှိက တင်သွင်းခဲ့သည် ဖြစ်ရကား၊ မှတ်ပုံတင် အဆာရှိ၏ ချို့ယွင်းချက်ကြောင့် ဒေါ်ရင်အား၊ နှစ်နာမှု မရှိစေအပ်ပေ။ **အက်(စ်)၊အမ်၊ အေ၊ အာ(ရ်)၊ ချစ်တီး ဖမ်းနှင့် ကိုတိတ်** (၁) တို့ အမှုဘွင် အောက်ပါ အတိုင်း ဆုံးဖြတ်သေသည်။

> "Where a document is presented by a person duly authorised to present it, who thus initiates the jurisdiction of the Registering Officer, and who does all that he is required to do under the Act and is guilty of no shortcoming thereunder, it would be contrary to the scheme of the Act, and it could not have been the intention of the Legislature that he should be punished for any error or defect in the procedure of the Registering Officer subsequent to the presentation. If the Registering Officer committed an error, it must be held to be an error in the procedure to be cured by Section 87 of the Act."

ထို့ကြောင့် မှတ်ပုံတင်အဆာရှိ မူလဒီကရီစာရွက်တိုင်းတွင် လိုအပ်သည့်မှတ်ချက် မခေးမိခြင်းမျှနှင့် မှတ်ပုံတင်ခြင်း ပျက်ပြယ်သည်ဟူ၍သော်ငင်း၊ ထိုဒီကရီမှာ သံသယ ရှိဘွယ်ရာဖြစ်သည်ဟူ၍သော်ငင်း၊ မယူဆသင့်ပေ။ ထို့ပြင်လည်း၊ မိတ္တူမှန်ကို ပြုလုပ် ထုတ်ပေးနိုင်ခွင့်ရှိသည့် ထိုစဉ်က ရုံးအုပ်စာရေးကြီးဖြစ်သူ ဦးဘကိုယ်တိုင် သက်သေခံ အမှတ် "က" သည် မူလဒီကရီ၏ မိတ္တူမှန်ဖြစ်ကြောင်း ကျမ်းကျိန်ထွက်ဆိုခဲ့သေ သည်။

(၁) အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၂၃ ဗုန္နစ်၊ရန်ကုန်၊ ၁ ၁၇၆။

၁၉၆၃

မန်းစီ (ခေါ်)
ဒေါ်ရင်ရင်
နှင့်
မလှရင် ပါ ၆။

စတုတ္ထအချက်အဖြစ် တင်ပြသည်မှာ၊ ထိုဒီကရီသည် ပစ္စည်းခွဲဝေသည့် ဒီကရီ ဖြစ်ရကား၊ တံဆိပ်တော်ခွန် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၊ အပိုဒ် ၁၅ အရ၊ တံဆိပ်တော်ခွန် မဆောင်ခဲ့သဖြင့်၊ ထိုဒီကရီကို အသိအမှတ် မပြုနိုင်ကြောင်းဖြင့် လျှောက်လဲ၍ **ဒီလတ်ဂ်ရေးနှင့် တေဘာဒေဝီ** အမှု (၂) ကို အကိုးအကားပြု၏။ သို့သော် ထိုအမှုတွင် တံဆိပ်တော်ခွန်မဆောင်းဆောင်သဖြင့် ဒီကရီကို ဇာရီလုပ်မည် မဟုတ်ကြောင်းသာ ဆုံးဖြတ်သည်။ ယခုအမှုတွင်ကား၊ ယင်းကဲ့သို့မဟုတ်၊ ဒီကရီ၏ မိတ္တူမှန်ကို သက်သေအဖြစ် လက်ခံနိုင် သဘောတူသည့် ပြဿနာကိုစဉ်းစား ဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်သည်။ ဤအချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အယူခံတရားခံများ၏ ပညာရှိရှေ့နေကြီးက၊ **မောင်ဘတူနှင့် မသက်စု** တို့အမှု (၃) ကိုကိုးကားပြီး၊ ယခုအမှုတွင်၊ ဒီကရီပစ္စည်းများကို စုပေါင်းပိုင်ဆိုင်သက်ရှိဖြစ်သူများက မိမိတို့ အသီးသီးပိုင်ထိုက်ခွင့်များကို ခွဲခြားရယူခြင်း မဟုတ်သဖြင့်၊ တံဆိပ်တော်ခွန် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၊ အပိုဒ် ၁၅ တွင် အကျုံးမဝင်ကြောင်းဖြင့် လျှောက်လဲ၏။ မည်သို့ပင်ဆိုစေ၊ သက်သေခံအမှတ် "က" ကို မူလရုံးက သက်သေခံအဖြစ် လက်ခံပြီးဖြစ်သည့်အတွက်၊ တံဆိပ်တော်ခွန် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၆ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ အယူခံရုံးကလည်း ဆက်လက်လက်ခံရမည်ဖြစ်ပေသည်။ **မောင်ဘိုးထူးနှင့် မမကြီး**အမှု (၄) နှင့် **မည္ဆန်နှင့် မောင်စံမြို့** (၅) အမှုတို့ကို ကြည့်ပါ။

ပဉ္စမအချက်အနေဖြင့် တင်ပြလျှောက်လဲသည်မှာ၊ အမှုပါ ဒီကရီသည် ပဏာမ ဒီကရီသာဖြစ်သဖြင့်၊ အမှုသည်များ မည်သည့်အခွင့်အရေးကိုမျှ အပြီးအပိုင်မရရှိသေးကြောင်းဖြစ်သည်။ သို့သော်၊ ထိုဒီကရီကို အမှုသည်များအားလုံး၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် ချမှတ်ခြင်းဖြစ်ရကား၊ တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၂၃ နည်းဥပဒေ ၃ အရ၊ ချမှတ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။ ထိုဒီကရီအရလည်း စာရင်းယူရန်ရှင်းရန်ကိစ္စ မည်သို့မျှ၊ မပေါ်ပေါက်ခဲ့ချေ။ မည်သူမည်သည့်ပစ္စည်းရကြောင်း တိတိကျကျဖော်ပြပြီး၊ ယင်းသို့ တိကျစွာ ဖော်ပြသည့်အတိုင်းပင်၊ ခရိုင်တရားမရုံးက ဘီလစ် ဦးဘသာက် (လိုပြ-၂) အား ပစ္စည်းထိန်းခန့်အပ်၍ ခွဲဝေပေးစေရာ၊ ပစ္စည်းထိန်းကလည်း ရသင့်ရထိုက်ခွင့်ရှိသူများအား ဒီကရီအတိုင်း ခွဲဝေပေးအပ်၍၊ ၎င်းတို့အား ဒီးသီးရရှိကြောင်း ဝန်ခံချက်

(၂) အေ၊ အိုင်၊ အာရ် (၁၉၃၂)ခုနှစ်၊ လာဟို၊ စာ ၂၄၉။
(၃) ရန်ကုန်ဗီရင်ထုံးများ အတွဲ ၅၊ စာ ၃၀၅။
(၄) ရန်ကုန်စီရင်ထုံးများ အတွဲ ၄၊ စာ ၃၆၃။
(၅) ရန်ကုန်ဗီရင်ထုံးများ အတွဲ ၆၊ စာ ၅၉၀။

နှင့်တကွ၊ တရားရုံးသို့ အစီရင်ခံခဲ့လေသည်။ **အာမက်မီးဇာဘက်နှင့်အာလာဟာဘတ် ဘဏ်တိုက်** အမှု (၆) တွင် အောက်ပါအတိုင်း ဆုံးဖြတ်ခဲ့၏။

၁၉၆၃

မပန်းစီ (ဧရိ)
ဒေါ်ရင်ရင်
နှင့်
မလှရင် ပါ ၆။

> "Order 23 Rule 3 does not contemplate the necessity of two decrees *i.e.* a preliminary and a final, but only of one decree."

ဤအဆုံးအဖြတ်သည် မှန်ကန်သည်ဖြစ်၍ လက်ခံပြီး၊ ယခုအမှုပါ ဒီကရီသည် အပြီးသတ် ဒီကရီဖြစ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။

ဆဋ္ဌမဘင်ပြချက်မှာ၊ အဆိုပါ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၉/၃၇ မပြီးပြတ်မီ အတော အတွင်း၊ မစ္စတာ ဘီ၊ ပါစယ် သေဆုံးသောကြောင့်၊ မစ္စစ် ဂျေ၊ အေ၊ ဝက်(စ်) ၏ အခွန်ပေးဆပ်သူကို ထိန်းသိမ်းသူနှင့်ဘဝသို့ဖြင့်၊ အမှုမှာ ရပ်စဲသွားသည်တကြောင်း၊ မစ္စစ် ဂျေ၊ အေ၊ ဝက်(စ်) ထားခဲ့သော သေတမ်းစာအတိုင်း မသိုက်နာဘဲ၊ မဆမဲမြင်ပြူ၍ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်ဟုကြောင်းတို့ကြောင့်၊ မန္တလေးခရိုင် တရားမရုံးသည် မိမိတွင် ရှိသည့်အာဏာကို ကျော်လွန်ပြီး အမိန့်ဒီကရီချမှတ်သဖြင့် ထိုဒီကရီမှာ တရားမဝင် အတည်မဖြစ်နိုင်ပါဟုသော ဧရာဒနာခြင်းဖြစ်သည်။ ဤအချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အမေဆက်ခံရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၁၁-၂၁၂ နှင့် ၂၃၂ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ထိုပညာရှိ ရှေ့နေကြီးက အာကိုးအကားပြုသည်။ သို့သော် ယခုအမှုသည် သာမန်အမှုမျိုးမဟုတ် တရားရုံးက နှစ်ဦးနှစ်ဘက် စစ်ဆေးကြားနာပြီး အမိန့်ဒီကရီချမှတ်သော အမှုမျိုး မဟုတ်သဖြင့် ထိုအချက်ကို သဘောမတူကြောင်း ပြောဆိုသည်။ မစ္စစ် ဂျေ၊ အေ၊ ဝက်(စ်) နှင့် မစ္စတာ ဘီ၊ ပါစယ် တို့၏ ဆွေမျိုးသားချင်းဘို့သည်၊ ထိုကွယ်လွန်သူများ ပိုင်ဆိုင်သည်ဆိုသော ပစ္စည်း များအားလုံးကို ခွဲဝေသုံးကြရန် ရုံးပြင်ပတွင် အပြီအပြတ် သဘောတူကြပြီး၊ ယင်းသို့သဘောတူသည့်အဆိုင်း၊ တရားရုံးသို့ သွေဖည်ထားရာ၊ တရားရုံးက သဘောတူ ပြေငြိမ်းသည့် အမိန့်ဒီကရီ ချမှတ်လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ အမှန်အားဖြင့်ဆိုလျှင်၊ အယူခံ တရားလိုတင်သွင်းသော သက်သေခံအမှတ် (၁) သည်၊ မစ္စစ် ဂျေ၊ အေ၊ ဝက်(စ်) ထားခဲ့သော သေတမ်းစာ၏မိတ္တူမှန် မဟုတ်သဖြင့်၊ တရားမဝင်ဖြစ်ရာ၊ မည်သို့သော သေတမ်းစာမျိုး ထားခဲ့သည်ကိုမဆို မသိနိုင်ခေါ်။ ထို့ပြင်လည်း၊ အဆိုပါ တရားမမှု အမှတ် ၉/၃၇ အမှုဘွဲ့ပယ်ကိစ္စခံခဲ့သဖြင့်၊ ထိုအမှုတွင် မစ္စစ် အဲ (လ်) စတီဗင်ဆင် မည်သို့ သော အခြေခံပြဿနာများဖြင့် တရားစွဲဆိုသည်ကိုမသိနိုင်တော့ပေ။ ဒီကရီမှတ္တူမှန် သက်သေခံအမှတ် "က" တွင် "**Claim for declaration, administration and accounts**" ဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်ကားမှန်၏။ သို့သော် မစ္စတာ ဘီ၊ ပါစယ် သည်၊ "မစ္စစ် ဂျေ၊ အေ၊ ဝက်(စ်) ၏ ပစ္စည်းများကို အသုံးစားပြုသဖြင့်၊ မစ္စစ်

(၆) အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၂၆ အောက်(စ်)၊ စာ ၃၀၅။

၁၉၆၃

မပန်းစီ (ခေါ်)
ဒေါ်ရင်ရင်
နှင့်
မလှရင် ပါ ၆။

အဲ(လ်)စတီဗင်ဆင်သည် မစ္စတာ ဘီ၊ ပါစယ်အပေါ်၌ သေတမ်းစာအရ အုပ်ချုပ်စီမံခန့်ခွဲခွင့်ရသူအဖြစ်သာမက၊ ကိုယ်တိုင်အဖြစ်လည်း တရားစွဲဆိုသည် မစွဲဆိုသည်ကို မသိနိုင်ချေ။ သက်သေခံအမှတ် "က" ဒီကရီမိတ္တူတွင် ဒီကရီပါပစ္စည်းများသည် မစ္စစ် ဂျေ၊ အေ၊ ဝက်(စ်) သော်ဂင်း၊ မစ္စတာ ဘီ၊ ပါစယ် သော်ဂင်း၊ ပိုင်သည့်ပစ္စည်းများဖြစ်သည်ဟု ဖေါ်ပြထားရာ၊ ဂင်းတို့အနက် မည်သူသည် မည်သည့်ပစ္စည်းကို ပိုင်ကြောင်းကို ပစ္စည်းအားလုံးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ခွဲခြားသိကျဟန်မတူချေ။ အယူခံတရားလိုက မစ္စတာ ဘီ၊ ပါစယ် အုပ်ချုပ်စီမံခန့်ခွဲခွင့်ရသော ပစ္စည်းများသည် ထိုဒီကရီတွင်ပါရှိသော ပစ္စည်းများပင် ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ထွက်ဆိုချေ။ အထက်၌ ဖေါ်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း မစ္စစ် ဂျေ၊ အေ၊ ဝက်(စ်) နှင့် ဂင်း၏ တူမ မစ္စတာ ဘီ၊ ပါစယ်၏ နီးစပ်ရာဆွေမျိုးသားချင်းများသည် အဆိုပါ ပစ္စည်းများ သေသူနှစ်ဦးပိုင် ပစ္စည်းများဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်လက်ခံပြီး မိသားစု ပြေငြိမ်းမှု (Family Settlement) ကို ဖန်တီးသည့်အနေဖြင့် ခွဲဝေရယူကြရန် သဘောတူညီကြဟန်ရှိသည်။ ယင်းသို့ မိသားစုပြေငြိမ်းမှု ဖန်တီးသည်ကို တရားရုံးများက အားပေးလိုက်လျောလက်ခံအတည်ပြုလေ့ရှိကြလေသည်။

စင်စစ်အားဖြင့်၊ သေတမ်းစာ အရ၊ သေသူ၏ အမွေကို အုပ်ချုပ် စီမံ ခန့်ခွဲသူ သော်ဂင်း၊ အမွေထိန်းစာ ရသဖြင့် အုပ်ချုပ် စီမံခန့်ခွဲသူ သော်ဂင်း၊ ယောဘုယျ အားဖြင့် သေသူရရန်ရှိသော ကြွေးမြီကို တောင်းခံ ရယူ၍၊ ပေးဆပ်ရန် ရှိသော ကြွေးမြီကို ပေးဆပ်၍၊ လက်ရှိ ကျန်သော ပစ္စည်းကို သက်ဆိုင်သူတို့အား၊ ခွဲဝေပေးအပ်ရမည်ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ ပြုလုပ်မည့် အစား သက်ဆိုင်သူများကတ မိသားစုပြေငြိမ်းမှု ဖန်တီးသည့်အနေဖြင့် သေသူ၏ ပစ္စည်း ကိုခွဲဝေလက်ခံလျှင်၊ ထိုသို့ ပြုမူချက်သည် တရား မဝင် အတည် မဖြစ်ဟု ဆိုရန် ခဲယဉ်းပေမည်။ အမွေ ဆိုင်သူများ၏ ကျေနပ်မှုသာလျှင် ပဓါန ဖြစ်သည်။ **မကျော့နှင့် ဒေါ်ကြေးဥ** တို့အမှု (၇) တွင် အောက်ပါ အတိုင်း ဆုံးဖြတ်လေသည်။

> **"When a family arrangement has been entered into or acquiesced in by all the persons interested in the family property, and has been carried into effect, then none of the persons who consented thereto may thereafter be heard to repudiate that arrangement or to set up that it is not binding in law."**

ထို အဆုံး အဖြတ်သည်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာ လူမျိုးများ ဖြစ်သော အမှုသည်များနှင့် ပတ်သက်၍ ချမှတ်သော ဆုံးဖြတ်ချက် ဖြစ်သည်။ သို့သော် ထိုမှုကို အင်္ဂလန်

(၇) အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၅ ရန်ကုန်၊ စာ ၃၅၅။

ပြည်၌ ၎င်း၊ အိန္ဒိယ ပြည်၌၎င်း၊ လိုက်နာ ကျင့်သုံး သည်ကို စီရင်ထုံးမှာပင် ဖေါ်ပြ ထားလေ သည်။

၁၉၆၃

မပန်းစီ (ခေါ်) ဒေါ်ရင်ရင် နှင့် မလှရင် ပါ [၆။

မန္တလေး ခရိုင် တရားမရုံးသည်၊ မည်သည့် နည်းနှင့်မျှ အဆိုပါ အမိန့် ဒီကရီကို ချမှာ် ပိုင်ခွင့် မရှိကြောင်းနှင့် အယူခံ တရားလို၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီး ထပ်လောင်း လျောက်လဲ ပြန်သေး၏။ သို့သော် မူလ ရုံး တွေ့ရှိသည့် အတိုင်း၊ သာမန် အားဖြင့် ခရိုင် တရားမရုံးသည် မစ္စစ် အယ်(လ်)၊ စတီဗင်ဆင် စွဲဆိုသော အမှုကို လက်ခံ စစ် ဆေးနိုင်ပေသည်။ အမှုတွင် တင်သွင်းသော အဆိုလွှာ မရှိတော့ သဖြင့် မည်သည့် အကြောင်း အချက်ကြောင့် စီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာ မရှိကြောင်း ဆုံးဖြတ်ရန် မဖြစ်နိုင် ချေ။ ထို့ကြောင့် အထက်ဖေါ်ပြပါ မိသားစု ပြေငြိမ်းမှု အရ၊ ချမှတ်သည့် ဒီကရီကို လက်ခံရပေမည်။

ထိုဒီကရီနှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ နိဂုံးချုပ် အားဖြင့် အယူခံ တရားခံများသည်၊ သေသူ ဒေါ်ရင်၏ တရားဝင် ကိုယ်စားလှယ်များ ဖြစ်ကြောင်း၊ ဖေါ်ပြ ထားသဖြင့်၊ ၎င်းတို့ ကိုယ်တိုင် အတွက် တရားမစွဲကြောင်းဖြင့် လျောက်ထားခြင်း ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် အဆိုလွှာ အပိုဒ် ၁၁ ၌၎င်း၊ သက်သာခွင့်တောင်းရာ၌၎င်း၊ အယူခံ တရားခံတို့သည်၊ အခင်းဖြစ်တိုက်အိမ်ကို ဒေါ်ရင် ပိုင်ကြောင်း ဒေါ်ရင် ကွယ်လွန် ပြီးနောက် ထိုတိုက် အိမ်ကို မိမိတို့ အမွေ ရကြောင်း မြွက်ဟ ကျေညာ စေရန် စွဲဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင်လည်း၊ တရားလို တဦး ဖြစ်သူ မမြမေက၊ ဒေါ်ရင်၏ အမွေစား အမွေခံ အဖြစ် ပစ္စည်းကိုပိုင်ထိုက်သည်ဟုဘာရားစွဲဆိုခြင်းဖြစ်ကြောင်းထွက်ဆိုလေသည်။

အထက်ဖေါ်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ မန္တလေးမြို့ ခရိုင် တရားမရုံး တရား မကြီး မူ အမှတ် ၉/၃၇ တွင် ချမှတ်သော အမိန့် ဒီကရီသည်၊ တရားဝင် အတည် ဖြစ် သော အမိန့် ဒီကရီ ဖြစ်ကြောင်း ထိုဒီကရီအရ ပစ္စည်းထိန်းက အခင်းဖြစ် တိုက်အိမ် နှင့် မြေကို ဒေါ်ရင်သို့ လက်ဆောက် ပေးအပ်လိုက်ကြောင်း အမွေ သက်ဆိုင်သူ အသီး သီးသည်၊ မိမိတို့ ရသင့် ရထိုက်သော ပစ္စည်းများကို ပစ္စည်းထိန်း ထံမှ ရရှိခဲ့ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ရပေမည်။

အခြား ကောက်ချက်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အယူခံ တရားလို၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီး လေးလေးနက်နက် မဝေဘန်တော့ချေ။ ဒေါ်ရင်သည်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာ လူမျိုး ဖြစ်ပြီး အယူခံ တရားခံ မလှရင် အား၊ ငယ်စဉ်ကပင် မွေးစား ခဲ့ကြောင်း၊ ဒေါ်ရင်ပိုင် စိန်ရွှေ လက်ဝတ် လက်စားများကို ဒေါ်ရင်နှင့် အတူ မလှရင် ဝတ်ဆင်ခဲ့ကြောင်း ဒေါ်ရင်က မလှရင် အား၊ သားသမီး သဘွယ်၊ ဆက်ဆံကြောင်းကို ဒေါ်ရင်၏ အမွေ ကို ဆက်ခံ ထိုက်သူ တူ၊ တူမ များ ဖြစ်သည့် အခြား အယူခံ တရားခံများက ထောက်ခံ ထွက်ဆိုကြသည်ကို မူလရုံး လက်ခံခဲ့၏။ ဤအယူခံ ရုံးကလည်း လက်မခံရန် လုံလောက်

၁၉၆၃

မပန်းစီ (ခေါ်)
စော်ရင်ရင်
နှင့်
မလှရင်ပါ ၆။

သော အကြောင်း မမြင်ခဲ့ချေ။ မလှရင် သည်၊ မစ္စတာ ဘီ၊ ပါစယ်နှင့် သားသမီးရဲ့။ သို့သော် ထို အကြောင်း အချက် တခုကြောင့်၊ အထက်ဖေါ်ပြပါ သက်သေခံချက် များ ပျက်ပြယ်သည်ဟု မယူဆနိုင်၊ ကံမကောင်း သဖြင့် ဖျက်ဆီး ခံရဟန် တူသည်။

အထက်ဖေါ်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ အယူခံ တရားခံ မလှရင်၊ မောင်ခင်မောင်၊ မောင်တင်၊ မောင်ရွှေနှင့် မမြလေးတို့ ရင့်သော အနိုင် ဒီကရီကို အတည် ပြုပြီး၊ ၎င်းဘိုနှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ အယူခံကို နှစ်ရုံး စရိတ်နှင့် ပယ်လိုက်သည်။ ဤရုံး ရွှေနေ ခမှာ ငွေ ၃၄၀ ကျပ် ဖြစ်စေရမည်။

အယူခံ တရားခံ ဦးသာဒွန်း သည်၊ ဒေါ်ရင်၏ ညီမ တဦး ဖြစ်သူ ဒေါ်နှင်း၏ ခင်ပွန်း ဖြစ်သည်။ ၎င်း၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက ၎င်းအား မှားယွင်းပြီး တရား၀င် တဦး အဖြစ် ထည့်သွင်းခဲ့မိကြောင်း ဝန်ခံသည်။ ထို့ကြောင့်၊ ဦးသာဒွန်း ရရှိသော ဒီကရီကို နှစ်ရုံး စရိတ်နှင့် ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။ ဤရုံးရွှေနေခမှာ ငွေ ကျပ် ၃၄၀ ဖြစ် စေရမည်။

တရားမအယူခံ

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး၊ တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်နှင့် တရားသူကြီး ဦးကျော်ဇံဦးတို့ရှေ့တွင်

မက်ဆားရဲမ်ချန်ဒရာဟာဒူးဝါး (အယူခံတရားလို) †

နှင့်

မက်ဆား ချမ်စိန် (အယူခံတရားခံ)*

၁၉၆၃ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၁၉ ရက်။

ငွေထုတ်ခွင့်လက်မှတ် (Pay Order)၊ ငွေလွှဲစာချုပ် (Bill of Exchange) ဖြစ် မဖြစ် ထိုငွေထုတ်ခွင့် လက်မှတ်အတွက် ထုတ်ပေးရသောငွေ ပြန်လည်ရရှိရန် တရားစွဲနိုင် မစွဲနိုင်။

၁၉၄၉ ခုနှစ်တွင်၊ နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲသီးနှံဈေးဝယ်ရေးအဖွဲ့၏ ပြည်ခရိုင်တွင်၊ အဝယ်တော်တဦးဖြစ်သော အယူခံတရားခံ (၂) သည်၊ ဆန်စက်ပိုင်ရှင်တဦးဖြစ်သော အယူခံတရားခံ (၃) ထံမှ ဝယ်ယူသောဆန်များအတွက်၊ ငွေထုတ်ခွင့်လက်မှတ် (Pay Order) ကို အယူခံတရားခံ (၁) အား ထုတ်ပေးခဲ့သည်။ ထိုငွေထုတ်လက်မှတ်နှင့် အယူခံ တရားခံ (၂) ၏ ရန်ကုန်မြို့ရှိ အလုပ်တိုက်တွင် ငွေထုတ်ရန်ကြိုးပမ်းသော်လည်း ငွေမရသဖြင့်၊ အယူခံတရားခံ (၁) သည် ထိုငွေထုတ်ခွင့်လက်မှတ်ကို အယူခံတရားလိုတို့အား ရောင်းလိုက်လေသည်။

ထိုသို့ရောင်းရာ၌၊ အယူခံတရားခံ (၃) လည်း ပါလာ၍၊ ထိုလက်မှတ်ကျောပေါ်တွင် အယူခံတရားခံ (၃) က လက်မှတ်ထိုးပြီး၊ အယူခံတရားခံ (၁) ကလည်း ၎င်းတို့အစုစပ် နာမည်၏ တံဆိပ်ကို ရိုက်လိုက်လေသည်။

ထိုသို့ဝယ်ယူပြီးနောက်၊ အယူခံတရားလိုများက၊ ထိုလက်မှတ်အရ ကျသင့်သောငွေကို အယူခံတရားခံ (၂) ထံမှ ထပ်မံတောင်းဆိုရာ၊ မရသဖြင့်၊ နောက်ဆုံး အယူခံတရားခံများအပေါ် တရားစွဲဆို ခဲ့ရလေသည်။

မူလရုံးက ထိုလက်မှတ်သည် ငွေလွှဲစာချုပ် (Bill of Exchange) ဖြစ်သည်ဟု ယူဆပြီး၊ အယူခံတရားခံ (၁) နှင့် (၂) တို့အပေါ် အမိန့် ဒီကရီ ချမှတ်ပြီး အယူခံတရားခံ (၃) အား အမှုမှ ပလပ်လိုက်လေသည်။

အယူခံတရားခံ (၁) နှင့် (၂) တို့ကအယူခံဝင်ကြရာ၊ ပဌမအယူခံရုံးက အဆိုပါ ငွေထုတ်လက်မှတ်သည်၊ လွှဲပြောင်းနိုင်သော စာချုပ်စာတမ်းတရပ်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်စေကာမူ၊ ထိုစာချုပ်ကို အယူခံတရားခံ (၁) က တရားလိုအား လွှဲပြောင်းသည်မှာ၊ တရားဝင်သော လွှဲပြောင်းခြင်းမဟုတ်ဟု ယူဆကာ၊ အယူခံတရားလိုတို့၏ အမှုကို လုံးဝပယ်လိုက်၏။

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမအယူခံမှုအမှတ် ၇ နှင့် ဂ။

† ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမအယူခံမှုအမှတ် ၄ နှင့် ၅ တွင် ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၃၀ ရက်နေ့စွဲပါ တရားလွှတ်တော် အယူခံဌာနရုံးတော်၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၃

မက်ဆား ရမ်ချန် အရာဟာဒူးဝါး နှင့် မက်ဆား ချမ်ဗိန်။

အယူခံတရားလိုများက ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်၍၊ အယူခံတရားခံများအပေါ် သို့တရားရုံးချုပ်တွင် အယူခံဝင်ပြန်ရာ—

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဤအမှုတွင် အဓိကအားဖြင့် စဉ်းစားရန်အချက်မှာ၊ အထက်ဖော်ပြပါ ငွေထုတ်ခွင့်လက်မှတ်သည်၊ လွှဲပြောင်းနိုင်သော စာချုပ်စာတမ်းများ အက်ဥပဒေတွင် အကျုံးဝင်သလောဟူသည့် အချက်ပင်ဖြစ်သည်၊ လွှဲပြောင်းနိုင်သော စာချုပ်စာတမ်းများ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၃ အရဆိုလျှင်၊ လွှဲပြောင်းနိုင်သောစာချုပ်စာတမ်းဆိုသည်မှာ၊ ကတိစာချုပ် (**Promissory Note**)၊ သို့တည်းမဟုတ်ငွေလွှဲစာချုပ် (**Bill of Exchange**)၊ သို့တည်းမဟုတ်ချက်လက်မှတ် (**Cheque**) ကို ဆိုလိုသည်ဟု အတိအလင်း ပြဋ္ဌာန်းထား၏။

ယခုအမှုပါ ငွေထုတ်ခွင့်လက်မှတ်မှာ (**Pay Order**) ဟု ခေါင်းစဉ်တပ်ထား၏။ ကတိစာချုပ်သော်၎င်း၊ ချက်လက်မှတ်သော်၎င်း မဟုတ်သည်မှာ ထင်ရှားလှ၏။ ငွေလွှဲစာချုပ်ဖြစ် မဖြစ်ကို စဉ်းစားရာ၌၊ တံဆိပ်ခေါင်း အက်ဥပဒေအရ ငွေလွှဲစာချုပ်တွင် သတ်မှတ်သော တံဆိပ်ခေါင်း ကပ်နှိပ်ရမည်ဖြစ်သော်လည်း အဆိုပါ ငွေထုတ်ခွင့် လက်မှတ်မှာ တံဆိပ်ခေါင်းမပါချေ။

အမှန်အားဖြင့်ဆိုလျှင် အယူခံတရားခံ (၂) အပါအဝင်ဖြစ်သော ပြည်ခရိုင်ရှိ ဆန်အဝယ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တို့သည် ထိုခရိုင်၌ ငွေမပြည့်စုံလာသဖြင့်၊ ငွေထုတ်မဝယ်နိုင်သောကြောင့်၊ ဆန်ရောင်းသူများအား အမှုပါလက်မှတ်များကို ထုတ်ပေးရန် စီစဉ်ဟန်တူသည်။ ထိုကဲ့သို့သော လက်မှတ်များကို လွှဲပြောင်းနိုင်သော စာချုပ်စာတမ်းများနည်းတူ၊ တလက်မှတလက်သို့ လွှဲပြောင်းစေရန်အတွက် ထုတ်ပေးဟန်မတူ။

ထို့ပြင် မကြာမီပင်၊ နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲသီးနှံရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့က၊ အဝယ်တော်စုံနှစ်ကို ဖျက်သိမ်းခဲ့ရာ၊ ထိုငွေထုတ်ခွင့် လက်မှတ်များထုတ်ပေးသည့်စုံနှစ်မှာ၊ ပြည်ခရိုင်၌သာအခိုက်အတန့် အားဖြင့် အသုံးပြုခဲ့ကြဟန်တူသည်။ ကုန်သည်လောကတွင် ကုန်သည်အများက လက်ခံပြီး နှစ်ပရိစ္ဆေဒ ကြာမြင့်စွာ အသုံးပြုသော စံနှစ်မျိုးမဟုတ်ချေ။ ထိုအကြောင်းများကြောင့်၊ ဤအမှုပါ ငွေထုတ်ခွင့်လက်မှတ်သည်၊ လွှဲပြောင်းနိုင်သော စာချုပ်စာတမ်းများ အက်ဥပဒေတွင် အကျုံးဝင်သော စာချုပ်တ ရပ် ဖြစ်သည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။

ယင်းသို့ဖြစ်ရကား၊ ထိုစာချုပ်ကို လွှဲပြောင်းရာ၌ တရားမဝင်ဆိုသည့် ပြဿနာမပေါ်တော့ချေ။

အယူခံတရားလိုတို့သည်၊ ထိုငွေထုတ်ခွင့်လက်မှတ်အတွက်၊ မိမိတို့ပေးသောငွေကို ပြန်လည်ရရှိနိုင်သလောဟူသည့် အချက်ကို စဉ်းစားရာ၌၊ ၎င်းက အယူခံတရားခံ (၁) အား ငွေထုတ်ပေးရ သည်ကို ခိုင်လုံစွာ ပြနိုင်ခဲ့သဖြင့်၊ ထိုငွေကို ၎င်းတို့ ပြန်လည်ရရှိသင့်ပေသည်။

အကယ်၍ အဆိုပါ ငွေထုတ်ခွင့် လက်မှတ်သည်၊ လွှဲပြောင်းနိုင်သော စာချုပ်တ ရပ်ဖြစ်သည်ဆိုစေထားဘိဦး။ ယခုအမှုဌာနေပါ ပေါက်သည့် အခြေအနေတွင်၊ အယူခံတရားလိုတို့သည်၊ မိမိတို့ထုတ်ပေးခဲ့သော ငွေကို ပြန်လည်ရရှိနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

မောင်ချစ်နှင့် ရှိရှန်အန်အမ်ကရင်ကူးမား၊ ၁၉၃၄ ခုနှစ်၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ရန်ကုန် အတွဲ ၁၂ စာ ၅၀၀ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ထို့ကြောင့်၊ ပဌမအယူခံရုံး၏ အမိန့်နှင့် ဒီကရီကိုပယ်ဖျက်ပြီး၊ အယူခံ တရားခံ (၁) က၊ တရားလိုများ စွဲဆိုသည့်အတိုင်း ပေးဆောင်ရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဦးကျော်မြင့်နှင့် ဦးအေးမောင်။

အယူခံတရားခံမျှားအတွက်။ ။၁။ ဦးဘဆွေ။

၁၉၆၃

မက်ဆားရမ်ချန်ဒရာဟာဒူးဝါး နှင့် မက်ဆားချမ်စိန်။

၂။ မစ္စတာ စူးရမား။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။၁၉၄၉ ခုနှစ်တွင် ပြည်ခရိုင်၌ မက်ဆားမောင်သိန်းဘရားသားကုမ္ပဏီလိမိတက်သည် နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲသီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့၏ အဖွဲ့ဝင်တော်များအဖြစ် မျော်ဇာဆန်စက်ပိုင်ရှင် ဦးလှအောင်ဆိုသူထံမှ ဆန်အိတ်ရေ ၅၅၀ ဝယ်ယူပြီး ကျသင့်ငွေ ၁၂,၆၀၄ ကျပ် ၆ ပဲ အတွက်ငွေထုတ်ခွင့်လက်မှတ် (Pay Order) ကို မက်ဆားချမ်စိန်အစုစပ်နာမည်ဖြင့် ထုတ်ပေးခဲ့၏။ ဤအချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အငြင်းမထွက်ချေ။ ထို့နောက် ပေါ်ပေါက်သော အကြောင်းခြင်းရာများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အငြင်းထွက်ခဲ့သော်လည်း သက်သေခံချက်အားလုံးကို လေ့လာသုံးသပ်ရာ၌ မူလရုံး တွေ့ရှိသည့်အတိုင်း ထိုငွေထုတ်ခွင့် လက်မှတ်ကို ပြည်မြို့ရှိ ချမ်စိန်အစုစပ်ဆိုင်သို့ ပေးအပ်သည်တွင် ၎င်းတို့က ရန်ကုန်မြို့ရှိ အစုစပ်ဆိုင်ခွဲသို့ ရန်ကုန်မြို့၌ မက်ဆား မောင်သိန်းဘရားသားကုမ္ပဏီလိမိတက်ထံမှ ငွေတောင်းခံယူရန် ပေးပို့လိုက်၏။ ရန်ကုန်မြို့ရှိ ချမ်စိန်အစုစပ်ဆိုင်ခွဲက ထိုငွေထုတ်ခွင့် လက်မှတ် ကျေဘက်တွင် ရန်ကုန်ဆိုင်တံဆိပ်ခတ်ပြီး မက်ဆားမောင်သိန်းဘရားသားကုမ္ပဏီ လိမိတက်ထံမှ ငွေတောင်းခံရာ ငွေမရသဖြင့် ထိုတံဆိပ်ကို ဖျက်ပြီး ပြည်မြို့ရှိ ချမ်စိန် အစုစပ်သို့ ပြန်လည်ပေးပို့လိုက်၏။ ထို့နောက် ပြည်မြို့ရှိ ချမ်စိန်အစုစပ်မှ တရုပ်အမျိုးသား တဃောက်သည် ထိုငွေထုတ်ခွင့်လက်မှတ်နှင့် အယူခံတရားလိုများ ဖြစ်သူ မက်ဆားရမ်ချန်ဒရာဟာဒူးဝါးတို့၏ ဆိုင်သို့ သွားရောက်ပြီး ထိုလက်မှတ်ကို ရောင်းရာ အယူခံတရားလိုတို့က ကျသင့်ငွေကို ထုတ်ပေးလိုက်၏။ ထိုတရုပ်အမျိုးသားနှင့်အတူ ဦးအောင်သန်းဆိုသူလည်း လိုက်ပါ၍ ဦးအောင်သန်းက ထိုငွေထုတ်ခွင့်လက်မှတ် ကျေပေါ်တွင် ထိုလက်မှတ်ပါ ငွေကို ပြည်မြို့ ရွှေဘာဘူသို့ ထုတ်ပေးလိုက်ပါဟု ရေးသားပြီးလျှင်၊ ထိုတရုပ်အမျိုးသားသည် ပြည်မြို့ ချမ်စိန်အစုစပ်၏ နာမည်တံဆိပ်ကို ထိုစာတမ်းအောက်၌ ရိုက်နှိပ်၏။ ပြည်မြို့ ရွှေဘာဘူဆိုသည်မှာ ယခုအယူခံ တရားလိုများပင် ဖြစ်သည်ဟု သက်သေပေါ်လွင်၏။ ထိုငွေထုတ်ခွင့် လက်မှတ်အရ ကျသင့်သော ငွေကို အယူခံတရားလိုများက မက်ဆား မောင်သိန်းဘရားသားကုမ္ပဏီ လိမိတက်ထံမှ တောင်းခံရာ မရသဖြင့်၊ နို့တစ်စာများ ပေးပို့ပြီးလျှင်၊ အယူခံ တရားလိုများသည် မူလ၌ ချမ်စိန်အစုစပ်နှင့် မက်ဆား မောင်သိန်းဘရားသားကုမ္ပဏီ လိမိတက်တို့အပေါ်၌ တရားစွဲဆိုခဲ့၏။ ထို့နောက် ဦးအောင်သန်းကိုပါ တရားခံအဖြစ် ထည့်သွင်းစွဲဆိုခဲ့၏။

ခရစ်ရီ

မက်ဆား ရုပ်ခြုံနှင့် ဒရာဟာဒူးစ်ါး နှင့် မက်ဆား ချမ်စ်ိန်။

မူလရုံးက အဆိုပါဒေထုတ်ခွင့် လက်မှတ်သည် လွဲပြောင်းနိုင်သော စာချုပ် စာတန်းများ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅ တွင် အကျုံးဝင်သည့် ငွေလွှဲ စာချုပ် (Bill of Exchange) ဖြစ်သည်ဟု ယူဆ၍ ထိုစာချုပ်ကို ချမ်စ်ိန်အစုစပ်က အယူခံတရားလို များသို့ လွဲပြောင်းသည်ဟု ယူဆကာ ချမ်စ်ိန် အစုစပ်အပေါ် ၌ဝင်း၊ မက်ဆားမောင် သိန်းဘရားသား ကုမ္ပဏီ လီမိတက်အပေါ် ၌ဝင်း အတိုးနှင့် တကွ ငွေစုပေါင်း ငွေ ၁၄,၉၆၇ ကျပ် ၆၅ ပြားပေးဆောင်စေရန် အမိန့်ဒီကရီချမှတ်လိုက်၏။ ဦးအောင်သန်း အပေါ် ၌မူကား အမှုကို ပလပ်လိုက်၏။

ထိုအမိန့် ဒီကရီကို မကျေနပ်သဖြင့်၊ မက်ဆားမောင်သိန်းဘရားသားကုမ္ပဏီ လီမိတက်သည်၊ တရားသွတ်တော် ပဌမအယူခံမှု အမှတ် ၄/၅၆ ၌ဝင်း၊ မက်ဆား ချမ်စ်ိန် အစုစပ်သည် ထိုရုံး ပဌမအယူခံမှု အမှတ် ၆/၅၆ ၌ဝင်း၊ အသီးသီး အယူခံကြလေသည်။ အယူခံတရားလိုတို့သည်၊ ဦးအောင်သန်း အပေါ် ၌ အယူခံမဝင်ခဲ့ကြချေ။

တရားသွတ်တော် ပဌမအယူခံရုံးက အဆိုပါဒေထုတ်ခွင့် လက်မှတ်သည် လွဲပြောင်းနိုင်သော စာချုပ် စာတမ်းတရပ် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်စေကာမူ ထိုစာချုပ်ကို ချမ်စ်ိန် အစုစပ်က လွဲပြောင်းသည်မှာ တရားဝင်သော လွဲပြောင်းခြင်း မဟုတ်ဟု ယူဆကာ အယူခံများကို လက်ခံပြီးလျှင်၊ အယူခံတရားလိုများ စွဲဆိုသည့်အမှုကို လုံးဝပယ်လိုက်၏။

ထိုအမိန့် ဒီကရီကို မကျေနပ်သဖြင့် အယူခံ တရားလိုများသည် ချမ်စ်ိန် အစုစပ် အပေါ် ၌ဝင်း၊ မက်ဆား မောင်သိန်းဘရားသား ကုမ္ပဏီ လီမိတက် အပေါ် ၌ဝင်း၊ ဦးအောင်သန်း အပေါ် ၌ဝင်း တရားသွတ်တော်ချုပ် အယူခံမှု အမှတ် ၇/၆၀ နှင့် ၈/၆၀ တွင်၊ အယူခံဝင်လေသည်။ အယူခံမှု ၂ မှု အဘယ်ကြောင့်တင်သွင်းသည်ကိုနားမလည်နိုင်အောင် ရှိလေသည်။ ထိုအယူခံမှု ၂ မှုတွင် အယူခံဝင်ခြင်းချက်များသည်ဝင်း၊ ဘောင်းဆိုသည့် သက်သာခွင့်များသည်ဝင်း ထပ်တူ ထပ်မျှပင် ဖြစ်လေသည်။ ယခုကဲ့သို့ အယူခံမှု ၂ မှုတင်သွင်းသည်မှာ ပဌမအယူခံရုံးတွင် ချမ်စ်ိန် အစုစပ်နှင့် မက်ဆား မောင်သိန်းဘရားသားကုမ္ပဏီ လီမိတက်တို့က အယူခံမှု အသီးသီးတင်သွင်းခဲ့ကြသောကြောင့် ဖြစ်ဟန်တူသည်။

ဤအမှုတွင် အဓိကအားဖြင့် စဉ်းစားရန်အချက်မှာ အထက်ပေါ်ပြုပါဒေထုတ်ခွင့် လက်မှတ်သည် လွဲပြောင်းနိုင်သော စာချုပ်စာတမ်းများ အက်ဥပဒေတွင် အကျုံးဝင်သလော ဟူသည့်အချက်ပင်ဖြစ်သည်။ လွဲပြောင်းနိုင်သော စာချုပ်စာတမ်းများ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၃ အရဆိုလျှင် လွဲပြောင်းနိုင်သော စာချုပ်စာတန်း ဆိုသည်မှာ ကတိစာချုပ် (Promissory Note)၊ သို့တည်းမဟုတ် ငွေလွှဲစာချုပ် (Bill of Exchange)၊ သို့တည်းမဟုတ် ချက်လက်မှတ် (Cheque) ကိုဆိုသို့သည်ဟု အတိ

အသင်း ပြဋ္ဌာန်းထား၏။ ယခုအမှုပါ ဌေးထုတ်ခွင့် လက်မှတ်မှာ (Pay Order)ဟု ခေါင်းစဉ်တပ်ထား၏။ ကတိစာချုပ်သော်၎င်း၊ ချက်လက်မှတ်သော်၎င်း မဟုတ်သည်မှာ ထင်ရှားလှ၏။ ဌေလွှဲစာချုပ်ဖြစ် မဖြစ်ကို စဉ်းစားရာ၌ တံဆိပ်ခေါင်း အက်ဥပဒေ အရ ဌေလွှဲစာချုပ်တွင် သတ်မှတ်သော တံဆိပ်ခေါင်း ကပ်နှိပ်ရမည်ဖြစ်သော်လည်း အဆိုပါ ဌေထုတ်ခွင့်လက်မှတ်မှာ တံဆိပ်ခေါင်း မပါချေ။ အမှန်အားဖြင့်ဆိုလျှင် မက်ဆား မောင်သိန်းဘရားသား ကုမ္ပဏီလီမိတက်မှ ဦးသိန်းနှင့် Burmese Agencies မှ ဦးဘအေးတို့၏ ထွက်ချက်များအရ ပေါ်လွင်သည်မှာ ထိုစဉ်အခါက နိုင်ငံတော်ကောက်ပဲသီးနှံရောင်းဝယ်ရေးအဖွဲ့၏အဝယ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များသည် ပြည်ခရိုင်တွင် ယင်းအဖွဲ့အတွက် ဆန်ဝယ်ရာ၌၊ မူလပဌမတွင် မိမိတို့က ဌေထုတ်ပြီး ဝယ်၍၊ ဆန်များကိုအဖွဲ့သို့ သွင်းနိုင်ခဲ့ခဿဲလည်း နောက်ပိုင်းတွင် ဌေရေးကြေးရေး မပြည့်စုံသဖြင့် ဌေထုတ် မဝယ်နိုင်သောကြောင့် ဌေထုတ်ခွင့် လက်မှတ်များကို ဆန်ရောင်းသူများအား ထုတ်ပေးသည့် အစီအစဉ်ကို ဖျက်သိမ်းခဲ့၏။ ယင်းသို့ဖျက်သိမ်းရာ၌ ဌေထုတ်ခွင့်လက်မှတ်များ ထုတ်ပေးရသည်မှာ ဌေမလွှဲယ်သောကြောင့် နိုင်ငံတော်ကောက်ပဲသီးနှံ ရောင်းဝယ်ရေး အဖွဲ့မှ ဌေချေသည့်အခါကျမှသာလျှင် ဌေပေးချေရန် အတွက်ဖြစ်ဟန်တူသည်။ ထိုကဲ့သို့သော လက်မှတ်မျိုးကိုချက်လက်မှတ်၊ ကတိစာချုပ်စသည့် လွှဲပြောင်းနိုင်သော စာချုပ်စာတမ်းများ နည်းတူတလက်မှ တလက်သို့ လွှဲပြောင်းစေရန်အတွက် ထုတ်ပေးဟန်မတူချေ။ အကြောင်းသော်ကား ထိုလက်မှတ်မျိုးထုတ်ပေးသည်မှာ ဌေမလွှဲယ်သဖြင့် ယာယီအားဖြင့် ထုတ်ပေးရသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဝင်စစ်အားဖြင့်ကား နိုင်ငံတော် ကောက်ပဲသီးနှံရောင်းဝယ်ရေး အဖွဲ့က များမကြာခဏပင် အဝယ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များ ခန့်အပ်ခြင်း မပြုတော့ဘဲ အဖွဲ့ကိုယ်ဘိုင်ပင် ဆန်ဝယ်ယူသည့်လုပ်ငန်းကိုလုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ကြ၏။ ထို့ကြောင့်ထိုဌေထုတ်ခွင့် လက်မှတ်များထုတ်ပေးသည့်စံနစ်မှာ ပြည်ခရိုင်၌သာ အခိုက်အတန့်အားဖြင့် အသုံးပြုခဲ့ကြဟန်တူသည်။ ကုန်သည်လောကတွင် ကုန်သည်အများက လက်ခံပြီး နှစ်ပရိဏ္ဍေဒကြာမြင့်စွာ အသုံးပြုသော စံနစ်မျိုးမဟုတ်ချေ။ တရားရုံးများကလည်း၊ ဤစံနစ်မျိုးကို အသိအမှတ် မပြုခဲ့ကြချေ။ ထိုအကြောင်းများကြောင့် ဤအမှုပါ ဌေထုတ်ခွင့် လက်မှတ်သည် လွှဲပြောင်းနိုင်သောစာချုပ်စာတမ်းများ အက်ဥပဒေတွင် အကျုံးဝင်သော စာချုပ်တရပ်ဖြစ်သည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ ဧ ကြိမ်မြောက်ထုတ် ဘာရှိန်နှင့် အဒီဂါဘို့ပြုသော လွှဲပြောင်းနိုင်သည့် စာချုပ်စာတမ်းများ အက်ဥပဒေ ကျမ်းတွင် ပုဒ်မ ၁၀ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကိုဝေဖန်ရာ၌ အောက်ပါအတိုင်းတွေ့ရှိရသည်။

1963

မက်ဆား ရမ်ချန် ဒရူဟာဒူးဝါး နှင့် မက်ဆား ချမစ်ဒန်။

"Though promissory notes, bills of exchange and cheques are the only instruments specifically dealt with by the Act

၁၉၆၃
|—
မက်ဆား ရမ်ချန်
ဒရာဟာဒူးဝါး
နှင့်
မက်ဆား
ချမ်စိန်။

as appears from the preamble, there may be other kinds of instruments to which the Courts in India will have to extend the privilege of negotiability. The branch of the law from which such instruments derive their authority is the law merchant, which is not a permanently fixed and stereo-typed body of law, but the accumulated product of merchantile customs to which sanction has been from time to time given by decisions of Courts."

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့် ဤအမှုပါ ငွေထုတ်ခွင့်လက်မှတ်သည်. လွှဲပြောင်းနိုင်သော စာချုပ်စာတမ်းများ အက်ဥပဒေတွင် အကျုံးဝင်သော စာချုပ်မဟုတ်ဟု ဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ ဖြစ်ရကားထိုစာချုပ်ကိုလွှဲပြောင်းရာ၌ တရားဝင် မဝင်ဆိုသည့် ပြဿနာ မပေါ်တော့ချေ။

အယူခံ တရားလိုတို့သည် ထိုငွေထုတ်ခွင့် လက်မှတ်အတွက် မိမိတို့ပေးသောငွေကို ပြန်လည်ရရှိနိုင်သလော ဟူသည့်အချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ၎င်းတို့သည် မိမိတို့၏ အဆိုလွှာတွင် အဆိုပါငွေထုတ်ခွင့် လက်မှတ်အပေါ် ၌သာ မူတည်၍ စွဲဆိုခြင်းမဟုတ်၊ မိမိတို့ထုတ်ပေးသောငွေကို ပြန်လည်ရရှိရန်အတွက်လည်း စွဲဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ မူလရုံးက ထိုငွေကို ထုတ်ပေးရကြောင်း သက်သေ အထင်အရှားရှိသည်ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့၏။ ပဌမအယူခံရုံးကလည်း ယင်းသို့ ငွေထုတ်ပေးကြောင်း တွေ့ရှိ၏။ သို့သော် အယူခံတရားလိုတို့၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက ထုတ်ပေးရသည့် ငွေအတွက် တရားစွဲဆိုနိုင်ကြောင်းဖြင့် လျှောက်လဲခြင်းမပြုကြောင်း ဖော်ပြပြီးလျှင် ကာလစည်းကမ်းသပ်အတွင်း ကျရောက်ပါက၊ အယူခံ တရားလိုတို့သည် ထိုငွေကို ပြန်လည်ရရှိရန်အတွက် တရားစွဲဆိုနိုင်ကြောင်းဖော်ပြလေသည်။ အယူခံတရားလိုတို့၏ ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက မိမိသည်၊ ပဌမအယူခံရုံး၌ အယူခံတရားလိုတို့ ထုတ်ပေးသောငွေကို ပြန်လည် ရရှိရန်အတွက် လျှောက်လဲခဲ့ကြောင်း ပြောကြား၍၊ ပဌမ အယူခံရုံးက ထိုအချက်ကို မေ့လျော့ဟန် တူကြောင်းနှင့်လည်း ထပ်လောင်း၍ လျှောက်လဲ၏၊ အယူခံ တရားလိုတို့က ငွေထုတ်ပေးရသည်ကို သက်သေအထောက်အထား ခိုင်လုံစွာ တင်ပြခဲ့သဖြင့် ထိုငွေကို ၎င်းတို့ ပြန်လည် ရရှိသင့်ပေသည်။ ထိုသက်သေများ၏ ထွက်ဆိုချက်အရ ငွေကိုလက်ခံယူသူမှာ မက်ဆားချမ်စိန်အစုစပ်မှ တရုပ်အမျိုးသားတယောက် ဖြစ်ကြောင်းပေါ် လွင်၏။ ထိုတရုပ်အမျိုးသား၏ နာမည်နှင့် ၎င်းသည် ထိုအစုစပ်တွင် အစုဝင်၊ သို့တည်းမဟုတ် မန်နေဂျာဖြစ်သည်ကို သက်သေများမသိချေ။ သို့ရာတွင် ထိုတရုပ်အမျိုးသားသည် အယူခံတရားလို ဆိုင်နှင့်ဆက်သွယ်၍ အလုပ်လုပ်သူဖြစ်သဖြင့် ၎င်းအားမှတ်မိကြ၏။ ထို့ပြင်လည်း ချမ်စိန်အစုစပ်နာမည်တံဆိပ်ကို ယူဆောင်ခဲ့ပြီး ချမ်စိန် အစုစပ်နာမည်

၁၉၆၃

မက်ဆား ရမ်ချန် ဒရာဘာဒူးဝါး နှင့် မက်ဆား ချမ်စိန်။

ဖြင့် ထုတ်ပေးဆားသော ငွေထုတ်ခွင့် လက်မှတ်ကိုအယူခံ တရားလိုထံပေးသွင်း၍ ငွေထုတ်ယူပြီးသျှင် ထိုတံဆိပ်ကို လက်မှတ်ကျောပေါ်တွင် ခတ်နှိပ်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရုပ်အမျိုးသားသည် ငွေထုတ်ရန်အတွက် မက်ဆားချမ်စိန် အစုစပ်၏ ကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။

အကယ်၍ အဆိုပါငွေထုတ်ခွင့် လက်မှတ်သည် လွဲပြောင်းနိုင်သော စာချုပ်တရပ်ဖြစ်သည်ဆိုစေထားဘိဦး ယခုအမှုဌ ပေါ်ပေါက်သည့် အခြေအနေတွင်အယူခံတရားလိုတို့သည် မိမိတို့ ထုတ်ပေးခဲ့သောငွေကို ပြန်လည်ရရှိနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ **မောင်ချစ်နှင့် ရှိရွန်အန့်အမ်ကရင်ကူးမား** အမှု (၁) ကိုကြည့်ပါ။

ထို့ကြောင့် ပဌမအယူခံရှုံး၏အမိန့်နှင့် ဒီကရီကိုပယ်ဖျက်ပြီးလျှင်မက်ဆားချမ်စိန် အစုစပ်က အယူခံတရားလိုများအား စွဲဆိုသော ငွေ ၁၄,၉၆၇ ကျပ် ၆၅ ပြားကို ၃ ရုံးဘရားစရိတ်နှင့်တကွပေးဆောင်စေရန်အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။ ဤရုံးရှေ့နေခမှာ ၁၅၀ ဖြစ်စေရမည်။

မက်ဆား မောင်သိန်းဘရားသား ကုမ္ပဏီလီမိတက် အပေါ်၌ စွဲဆိုသော အယူခံမှုကို ၃ ရုံးတရားစရိတ်နှင့်တကွပယ်လိုက်သည်။ ဤရုံးရှေ့နေခမှာ ၁၅၀ ဖြစ်စေရမည်။ ထိုကုမ္ပဏီသည် ယခုဖျက်သိမ်းပြီး ဖြစ်သဖြင့် ၎င်း၏ စာရင်းရှင်းရန် ခန့်အပ်ခြင်းခံရသူများက တရားစရိတ်ကို ရရှိစေရမည်။

ဦးအောင်သန်းသည် ဤအမှုတွင် ခုခံခြင်းမပြုသဖြင့် ၎င်းနှင့်ပတ်သက်၍တရားစရိတ်အမိန့် ချမှတ်မည်မဟုတ်ပေ။

အယူခံအမှု ၂ မှု တင်သွင်းသော်လည်း အယူခံမှုတမှုအတွက်သာလျှင် တရားစရိတ်ချမှတ်လိုက်သည်။

---

(၁) ၁၉၃၄ ၊ အိန္ဒိယခရိုင်ထုံးများ၊ ရန်ကုန်အတွဲ ၁၂၊ စာ ၅၁၀။

တရားမအယူခံ

တရားသူကြီး၊ ဦးစောဘသိန်း ရှေ့မှောက်တွင်

† ၁၉၆၃ အောက်တိုဘာ လ ၁၉ ရက်။

မိတ္တစားသုံးသူ သမဝါယမအသင်း လိမိတက်၊ ၎င်း၏အတွင်းရေးမှူး ဦးကျော်မြင့် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ကိုမူဆာ (အယူခံတရားခံ)*

မြို့ပြဆိုင်ရာ ငှါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေးအက်ဥပဒေ။ "ရိုးဖြောင့်သောသဘော" နှင့် "အကြောင်းအားလျော်စွာ ရိုးဖြောင့်သောသဘော" အဓိပ္ပါယ်အယူအဆများ။

အယူခံတရားလိုသည်၊ အယူခံတရားခံအပေါ် အခြင်းဖြစ်အိမ်မှ နှင်ထုတ်ရန် တရားစွဲဆိုရာ၌ အချင်းဖြစ်အိမ်သည်၊ ပျက်စီးယိုယွင်းကောင်းနှမ်းနေပြီး၊ အရေးကြီးသော ပုံသဏ္ဌာန်ပြောင်းလဲသည့် ပြုပြင်မှုများ ပြုလုပ်ရန်အတွက်၊ ရိုးသားဖြောင့်မတ်သော သဘောဖြင့် လိုကြောင်းပြဆိုခဲ့သည်။

အောက်မူလရုံးက တရားစွဲဆိုသည့်အတိုင်း၊ ဒီကရီချမှတ်ပေးလိုက်ရာ အယူခံဝင်ရာတွင် အောက်အယူခံရုံးက ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်လိုက်လေသည်။

သို့ဖြစ်၍ တရားလိုများက တရားရုံးချုပ်သို့ အယူခံဝင်ရာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဤအမှုတွင် ဆုံးဖြတ်ရန် အဓိကအချက်မှာ အယူခံတရားလိုသည်၊ အယူခံတရားခံထံမှအရေးကြီးသော ပုံသဏ္ဌာန်ပြောင်းလဲသည့်ပြုပြင်မှုများကို ပြုလုပ်ရန်အတွက်၊ အကြောင်းအားလျော်စွာ၊ ရိုးဖြောင့်သော သဘောဖြင့် ရယူလိုပါသလားဟူသော အချက်ဖြစ်သည်။

"ရိုးဖြောင့်သောသဘော" နှင့် "အကြောင်းအားလျော်စွာ ရိုးဖြောင့်သော သဘော" ဟူသော စကားရပ်တို့၏ အဓိပ္ပါယ်များကို စီရင်ထုံးများတို့တွင် ရှင်းလင်းစွာ ဖော်ပြထားပြီးဖြစ်သည်။

၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားလွှတ်တော် ၁၄၊၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားလွှတ်တော် ၁၆၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော်ချုပ် ၁၅၆ နှင့် ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမအယူခံမှုအမှတ် ၄၁၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော် ၂၅၇ နှင့် ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော် ၈၄ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ဤအမှုတွင် အချင်းဖြစ်အိမ်သည်၊ အိမ်အခိုင်းပေါက်ပြုပြီး သေးနုံ့ရုံအကာအခြို့နေရာ၌၊ ပျက်စီး၍ သွပ်ပြားများဖြင့် ဖါထေးရပြီး၊ တမံတလင်းများမှာ ပေါက်ကွဲသဖြင့်၊ အရေးကြီးသည့် ပုံသဏ္ဌာန်ပြောင်းလဲသော ပြုပြင်မှုများကို ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်သည်မှာ ပေါ်လွင်သည်ဟု ယူဆသည်။ ထို့ပြင် သက်ဆိုင်ရာ မြို့နိုစီပါယ်အဖွဲ့ကလည်း အယူခံတရားလိုအား ပြောင်းလဲပြုပြင်မှုများ ပြုလုပ်ရန်အတွက် လိုအပ်သော အခွင့်အမိန့်ကို ပေးခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။

---

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမ ဒုတိယအယူခံမှုအမှတ် ၈၆။

† ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၁၀၂ တွင်၊ ပုသိမ်မြို့ အနောက်ပိုင်းမြို့နယ် တရားမ တရားသူကြီးရုံးတော်၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၃

မိတ္ထီစားသုံးသူ သမဝါယမ အသင်း လီမိတက်၊ ၎င်း၏ အတွင်းရေးမှူး ဦးကျော်မြင့် နှင့် ကိုမူဆာ။

အောက်အယူခံရုံးက၊ ဤအမှုတွင် အယူခံတရားလို တင်ပြသော အိမ်ပုံစံအရ လူနေအိမ် ဆောက်လုပ်ရန်မဟုတ်ဘဲ၊ ကုန်ပစ္စည်းရောင်းရန်အတွက် အဆောက်အဦကိုသာ ဆောက်လုပ်ရန် ဖြစ်သဖြင့်၊ တရားခံအား အချင်းဖြစ်အိမ်ခန်းမှ နှင်ထုတ်ရန် စိတ်ထားဖြင့်၊ ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်၍ ရိုးဖြောင့်သော သဘောဖြင့်၊ အိမ်ကိုပြုပြင်ရန် မဟုတ်ကြောင်း ယူဆဆုံးဖြတ်ထားချက်မှာ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်အရ မဟုတ်သဖြင့် မှားယွင်းသည်ဟု ယူဆရန်ဖြစ်သည်။

၁၉၅၀ ခု၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော် ဥဂ၆ နှင့် ၁၉၅၂ ခု၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော် ၁၈၀ တို့ကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။

၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော် ၈၄ ကို ရည်ညွှန်း၍ ခွဲခြားရှင်းလင်းသည်။

မြို့ပြဆိုင်ရာဌားရမ်းခကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ၁၂ (၁) (၈) တွင် အဆောက်အဦကိုသာ ဖေါ်ပြ၍ ပြုပြင်ဆောက်လုပ်ရာတွင် မည်သည့်အဆောက်အဦ ဖြစ်ရမည်ဟု ဖေါ်ပြထားခြင်းမရှိသည်မှာ ပေါ်လွင်သည်။ ထို့ကြောင့် အိမ်ပုံစံတွင် အရောင်းအဝယ် အဆောက်အဦ ပြုလုပ်ရန်ပါကာမျှဖြင့်၊ အကြောင်းအားလျော်စွာ ရိုးဖြောင့်သော သဘောဖြင့် ရယူလိုခြင်း မဟုတ်ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ရန် မသင့်ဟု ထင်မြင်သည်။

ထို့ကြောင့် အောက်အယူခံရုံး၏ စီရင်ချက်ကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဦးအောင်မင်း (၁)။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဦးဘတင်နှင့် မစ္စတာ အင်၊ စီ၊ ဆင်း။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။ပုသိမ်အနောက်ပိုင်း မြို့နယ် တရားမ တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၁၀၂ ဟူ၍၊ တရားလို သမဝါယမအသင်း လီမိတက်က တရားခံ ကိုမူဆာအပေါ် အခြင်းဖြစ်အိမ်ခန်းမှ ထွက်ခွါ၍သွားရန် စွဲဆိုသည်။ ဆိုလာတွင်၊ တရားလိုက အခြင်းဖြစ် မြေနှင့်အိမ်ကို ပိုင်ရှင်ထံမှ ရေစစ်တြီမှတ်ပုံတင်စာချုပ်ဖြင့် ဝယ်ယူခဲ့ကြောင်း။ အဆိုပါ အိမ်သည် ပျက်စီးယိုယွင်း ဟောင်းနွမ်းနေသဖြင့်၊ အရေးကြီးသော ပုံသဏ္ဌာန် ပြောင်းလဲသည့် ပြုပြင်မှုများကို ပြုလုပ်ရန်အတွက် အကြောင်းအားလျော်စွာ ရိုးဖြောင့်သော သဘောဖြင့် ရယူလိုကြောင်း တရားခံအား အကြောင်းကြား နို့တစ်စာပေးသော်လည်း၊ ထွက်ခွါ၍မသွားသဖြင့် တရားစွဲဆိုခဲ့ကြောင်း ဖေါ်ပြသည်။ တရားခံက တရားလိုဲ့ဆိုချက်တို့ကို ငြင်းဆို၍ တရားလိုသည် အခြင်းဖြစ်အိမ်ကို ရိုးဖြောင့်သော သဘောဖြင့် အကြောင်းအားလျော်စွာ ရယူလိုခြင်းမဟုတ်ကြောင်း ဖေါ်ပြထုချေသည်။

အောက်မူလရုံးက လိုအပ်သော ကောက်ချက်များကို ထုတ်၍၊ သက်သေများကို စစ်ဆေးပြီး၊ တရားလိုစွဲဆိုသည့်အတိုင်း အမိန့်ဒီကရီချမှတ်လိုက်ရာ၊ တရားခံ ကိုမူဆာက မကျေနပ်၍ ပုသိမ်မြို့ရာဘက် ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးရုံးသို့ အယူခံဝင်သည်။ ပညာရှိ ခရိုင် တရားမ တရားသူကြီးက အောက်မူလရုံးချမှတ်သော စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီကို

၁၉၆၃

မိတ္ထစားသုံးသူ သမဝါယမ အသင်း လိမိ တက်၊ ၎င်း၏ အတွင်းရေးမှူး၊ ဦးကျော်မြင့် နှင့် ကိုမူဆာ။

ပယ်ဖျက်ပြီး၊ တရားလို စွဲဆိုသောအမှုကို ပလပ်လိုက်ရာ၊ တရားလိုက မကျေနပ်၍ ဤရုံးသို့ အယူခံဝင်သည်။

ဤအယူခံမှုတွင် စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရန် အဓိကအချက်မှာ "အယူခံတရားလို သမဝါယမအသင်း လိမိတက်သည်၊ အခြင်းဖြစ် အိမ်ခန်းကို အယူခံတရားခံ ကိုမူဆာထံမှ အရေးကြီးသော ပုံသဏ္ဌာန် ပြောင်းလဲသည့် ပြုပြင်မှုများကို ပြုလုပ်ရန်အတွက် **အကြောင်းအားလျော်စွာ၊ ရိုးဖြောင့်သော သဘောဖြင့် ရယူလိုပါသလား**" ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

ဤအမှုသည် မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌါးရမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂(၁)(ငါ) အရ၊ စွဲဆိုသော အမှုဖြစ်သဖြင့် တရားလိုက ၎င်းသည် အခြင်းဖြစ် အိမ်ခန်းကို အရေးကြီးသော ပုံသဏ္ဌာန် ပြောင်းလဲသည့် ပြုပြင်မှုများကို ပြုလုပ်ရန်အတွက် **အကြောင်းအားလျော်စွာ ရိုးဖြောင့်သော သဘောဖြင့်** ရယူလိုကြောင်း သက်သေတင်ပြရန် တာဝန်ရှိပေသည်။ "**ရိုးဖြောင့်သောသဘော**"ဆိုသော စကား၏ အဓိပ္ပါယ်ကို၊ **(၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော် ၁၄)၊ (၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော် ၁၆)၊ (၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော်ချုပ် ၁၅၆)** နှင့် **(၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမအယူခံမှုအမှတ် ၄၁)** စီရင်ထုံးတို့တွင်၊ ရှင်းလင်းစွာ အကျယ်တဝင့်ဖော်ပြထားသည်။ တဖန်၊ "**အကြောင်းအားလျော်စွာ၊ ရိုးဖြောင့်သော သဘော**" ဆိုသော စကား၏ အဓိပ္ပါယ်နှင့် ပက်သက်၍၊ **(၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော် ၂၅၇)** နှင့် **(၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားလွှတ်တော် ၈၄) စီရင်ထုံးတို့တွင်** ရှင်းလင်းဖော်ပြထားသည်။ ၎င်းစကားတို့၏ အဓိပ္ပါယ်ကို အကျဉ်းအားဖြင့် ဘော်ပြရမည်ဆိုသော်၊ တရားလိုသည် အခြင်းဖြစ် အိမ်ခန်းကို တရားခံထံမှ လိမ်လည်လှည့်ဖြားခြင်းမပြုဘဲ၊ ရိုးဖြောင့်သော သဘောဖြင့် အကြောင်းလုံလောက်စွာဖြင့် အရေးကြီးသော ပုံသဏ္ဌာန် ပြောင်းလဲသည့် ပြုပြင်မှုများကို ပြုလုပ်ရန် အတွက် ရယူလိုရန် ဖြစ်သည်။

ဤအမှုတွင် အောက် မူလရုံး ဖော်ပြသည့်အတိုင်း၊ အခြင်းဖြစ်အိမ်သည် အိမ်အမိုး ပေါက်ပြဲပြီး၊ ဘေးနံရံအကာအဝှိုနေရာ၌ ပျက်စီး၍၊ သွပ်ပြားများဖြင့် ဖါထေးရပြီး၊ တမံသလင်းများမှာ ပေါက်ကွဲသဖြင့်၊ အရေးကြီးသည့် ပုံသဏ္ဌာန် ပြောင်းလဲသော ပြုပြင်မှုများကို ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်သည်မှာ ပေါ်လွင်သည်ဟု ယူဆသည်။ ဤထင်မြင်ယူဆချက်ကို မာမက်ဟူစိန် (လိုပြ-၅)က၊ အခြင်းဖြစ်အိမ်သည် ဟောင်းနွမ်း ဆွေးမြေ့နေပြီဖြစ်ကြောင်း ထွက်ဆိုပြီး၊ ဦးအဟုတ် (လိုပြ-၆)က၊ အခြင်းဖြစ်အိမ် အဆောက်အဦမှာ အမိုးအကာ တမံသလင်း၊ မီးဖိုဆောင် စသည်တို့ ပျက်စီးနေကြောင်း အစစ်ခံပြီး အေးရာဌာန (ခံပြ-၁)နှင့် ကေးနာရား (ခံပြ-၃)တို့က အခြင်းဖြစ်

၁၉၆၃

မိတ္တစားသုံးသူ သမဝါယမ အသင်း လိမိတက်၊ ၎င်း၏ အတွင်းရေးမှူး၊ ဦးကျော်မြင့် နှင့် ကိုမူဆာ။

အိမ် အမိုးအကာ မီးဖိုဆောင်နှင့် တမံသလင်းများ မကောင်းကြောင်း ထုတ်ဆို၍ လုံလောက်စွာ ထောက်ခံကြသည်။ ထို့ပြင်၊ ဤလိုအပ်သော ပြုပြင်မှုများကို ပြုပြင်ရန် အတွက်၊ အယူခံတရားလို သမဝါယမအသင်း လိမိတက်က ခွင့်ပြုဆုံးဖြတ်ထားပြီး ဖြစ်သည့်ပြင်၊ ပုသိမ်မြို့၊ မြူနိစီပါယ်အဖွဲ့ကလည်း အယူခံတရားလိုအား၊ ပြုပြင်ပြောင်းလဲ မှုများ ပြုလုပ်ရန်အတွက် လိုအပ်သော အခွင့်အမိန့်ကို ပေးခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။

အယူခံတရားခံက အယူခံတရားလိုတင်ပြချက်တို့ကို၊ မဟုတ်မမှန်ဟု ငြင်းဆို၍၊ သက်သေတင်ပြ စစ်ဆေးသော်လည်း၊ ၎င်း၏သက်သေတို့ကအယူခံတရားလို၏သက်သေ အစစ်ခံချက်တို့ကို ပျက်ပြယ်အောင် ပြုလုပ်နိုင်စွမ်း မရှိသည့်အတွက်၊ ၎င်း၏ ခုခံ ကာကွယ်ချက်ကို လက်မခံနိုင်သဖြင့်၊ ပယ်ရချေမည်။

အောက်အယူခံရုံးက၊ ဤအမှုတွင် အယူခံတရားလို တင်ပြသော အိမ်ပုံစံအရ လူနေအိမ်ဆောက်လုပ်ရန်မဟုတ်ဘဲ ကုန်ပစ္စည်းရောင်းရန်အတွက် အဆောက်အဦကို သာ ဆောက်လုပ်ရန် ဖြစ်သဖြင့်၊ တရားခံအား အခြင်းဖြစ်အိမ်ခန်းမှ နှင်ထုတ်ရန် စိတ်ထားဖြင့် ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်၍ ရိုးဖြောင့်သော သဘောဖြင့်၊ အိမ်ကို ပြုပြင်ရန် မဟုတ်ကြောင်း ယူဆဆုံးဖြတ်ထားသည်မှာ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်အရ မဟုတ်သဖြင့် မှားယွင်းသည်ဟု ယူဆရန်ဖြစ်သည်။ **(၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော် ၃၄၆)** နှင့် **(၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော် ၁၈၀)** စီရင်ထုံးတို့တွင်၊ ဆောက်လုပ်ရမည့် အဆောက်အဦမှာ လူနေအိမ်ဖြစ်ရမည်ဟု မဆိုလိုဘဲ၊ အရောင်း အဝယ်အဆောက်အဦလည်း ဖြစ်နိုင်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ထားသည်။ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌာန ချမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂(၁)(ဇ)တွင်၊ အဆောက်အဦဆိုသည်မှာ လူနေအိမ်ဖြစ်ရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်း မရှိသဖြင့် အရောင်းအဝယ် အဆောက်အဦး လည်း ဖြစ်နိုင်သည်ဟု ယူဆနိုင်ပေမည်။ အောက်အယူခံရုံးက၊ **(၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ တရားလွှတ်တော် ၈၅)** စီရင်ထုံးတွင်၊ ဖေါ်ပြထားသည့် အဆောက်အဦမှာ လူနေအိမ်ဖြစ်ခဲ့လျှင် လူနေအိမ် ဆောက်လုပ်ရန် ဖြစ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ထားသည်ကို အကိုးအကားပြု၍ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်သည်။ သို့သော် ထိုအမှုတွင် ညွှန်ကြား ဖေါ်ပြဆုံးဖြတ်ထားသော အဆောက်အဦးမှာ ထိုအမှုတွင်ရှိသော အမှုအကြောင်း ခြင်းရာများအရ၊ ညွှန်ကြားဖေါ်ပြ ဆုံးဖြတ်ထားခြင်းဖြစ်၍၊ ထိုအမှုအကြောင်း ခြင်းရာများနှင့် ဤအမှုအကြောင်းခြင်းရာများ ထပ်တူထပ်မျှ ဖြစ်သည်ဟု မဆိုသာ သဖြင့်၊ ဤအမှုကို စီရင်ထုံးအရ ဆုံးဖြတ်ရန်မသင့်ဘဲ အထက်ဖေါ်ပြခဲ့သည့် စီရင်ထုံး များအရ၊ ဆုံးဖြတ်ရန် ဖြစ်ပေသည်။ မြို့ပြဆိုင်ရာ ဌာနချမ်းခ ကြီးကြပ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂(၁)(ဇ)တွင်လည်း၊ **အဆောက်အဦ**ကိုသာ ဖေါ်ပြ၍၊ ပြုပြင်ဆောက်လုပ် ရာတွင်၊ မည်သည့် အဆောက်အဦ ဖြစ်ရမည်ဟု ဖေါ်ပြထားခြင်း မရှိသည်မှာ

၁၉၆၃

မိတ္တစားသုံးသူ သမဝါယမ အသင်း လီမိတက်၊ ဂင်း၏ အတွင်းရေးမှူး၊ ဦးကျော်မြင့် နှင့် ကိုမူဆာ။

ပေါ်လွင်သည်။ ထို့ကြောင့် အိမ်ပုံစံတွင် အရောင်းအဝယ် အဆောက်အဦ ပြုလုပ်ရန် ပါကာမျှဖြင့် (တရားလိုသည် အခြင်းဖြစ် အိမ်ခန်းကို ပြုပြင်ဆောက်လုပ်ရန် အကြောင်း အားလျော်စွာ ရှိုးဖြောင့်သော သဘောဖြင့် ရယူလိုခြင်း မဟုတ်ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ရန် မသင့်ဟု ထင်မြင်သည်)။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ အောက်အယူခံရုံးချမှတ်သော စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီကိုအတည်မပြုနိုင်သဖြင့်၊ ဤအယူခံကိုခွင့်ပြု၍၊ **စရိတ်ဖြင့်** ပယ်ဖျက်ပြီး အောက်မှလရုံးချမှတ်သော စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီကို ပြန်လည်၍ အတည်ပြုရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ဤရုံးရွှေနေခမှာ ၅၁ ဖြစ်စေရမည်။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင် ရွှေတွင်

မောင်စိန်မောင်ပါ ၂ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူများ)

နှင့်

ဒေါ်ပု (ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားခံရသူများ)*

† ၁၉၆၃ အောက်တိုဘာ လ ၁၉ ရက်။

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၁၄၅၊ ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေး ထိခိုက်သဖြင့် ထုတ်ဆင့်သည့်အမိန့်၊ ထိုပုဒ်မ၏ လိုအပ်ချက်များ၊ မည်သည့်အခါ၌ တရားသူကြီးသည် ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ခွင့် မရှိခြင်း။

ဤအမှုတွင် လျှောက်ထားခံရသူက လျှောက်ထားသူများသည် မိမိ၏မြေပေါ်တွင် အခမဲ့ ဝင်ရောက်ကျူးကျော်လုပ်ကိုင်သဖြင့်၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၁၄၄-၁၄၅ အရ အရေးယူရန် လျှောက်ထားသည်ကို၊ ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက ၎င်းတို့တောင်းသည့်အတိုင်း အမိန့်ထုတ်ပေးခဲ့လေသည်။

စက်ရှင်တရားသူကြီးထံသို့ ပြင်ဆင်မှုဝင်ကြရာ၊ အောက်ရုံးတရားသူကြီး၏ အမိန့်မှာ ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၁၄၅ ၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် ဆန့်ကျင်နေ၍၊ ပယ်ဖျက်ရန် တရားရုံးချုပ်သို့ ထောက်ခံခဲ့လေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အမှုတွဲကို လေ့လာကြည့်ရှုသည့်အခါ၌၊ ရာဇဝတ်တရားသူကြီးသည်၊ ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၁၄၅ (၁) ၏ လိုအပ်ချက်များ ဖြစ်သည့်လျှောက်လွှာအရ ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေး ထိခိုက်ရန် အကြောင်း တွေ့ရှိရသည်ဟုဆိုင်း၊ ထိုသို့ဖြစ်ပျက်နိုင်သည့် အကြောင်းများ တွေ့ရှိရသည်ဟုဆိုင်း၊ မှတ်တမ်းတွင် ပဏာမအမိန့် ရေးမှတ်ထားခဲ့ခြင်းမရှိ။ ထိုအမိန့်မိတ္တူကို၊ ပုဒ်မ ၁၄၅ (၃) အရ၊ သက်ဆိုင်သူများဆီ ပေးပို့၍၊ အခြင်းဖြစ်သည့်မြေနှင့် ပတ်သက်၍၊ မည်သည့်နေရက်တွင် လာရောက်ထုချေရှင်းလင်းရမည်ဟု ဆင့်ဆိုခဲ့ခြင်းလည်းမရှိဘဲ၊ ပုဒ်မ ၁၄၅ (၄) အရ စုံစမ်းမှုကိုသာ ဆက်လက်ပြုလုပ်၍၊ အမိန့်ချမှတ်လိုက်လေသည်။ ထို့ကြောင့် ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏ ဆောင်ရွက်ချက်မှာ၊ ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၁၄၅ (၁) ဤအချက်များနှင့် မပြည့်စုံသဖြင့်၊ ၎င်းမှာ လျှောက်လွှာနှင့် ပတ်သက်၍၊ ပုဒ်မ ၁၄၅ အရ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့် (jurisdiction) မရှိပါဟု ယူဆရမည်ဖြစ်ပေသည်။

အိန့်တိန်လျှောင် နှင့် ဦးကျော်ထူး။ **(1960) B.L.R. (S.C.) 461, referred to.**

သို့ဖြစ်ရကား၊ ရာဇဝတ်တရားသူကြီးသည် အချင်းဖြစ်မြေနှင့်ပတ်သက်၍၊ ပုဒ်မ ၁၄၅၊ အပိုဒ် (၄) အရသော်၎င်း၊ အပိုဒ် (၆) အရသော်၎င်း၊ အမိန့်ချမှတ်ရန် အခွင့်အရေးမရှိသဖြင့်၊ အမှုတွင်

---

* ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၁၄၁ (ခ)။

† ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်သေးမှုအမှတ် ၃၂ တွင် ချမှတ်သော ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၅ ရက် ဒဏ္ဍစီရင်ချက်၊ ပျော်ဘွယ်မြို့၊ ပဌမရာဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကို ပြန်၍ဆင်ခြင်မှု။

၁၉၆၃
မောင်စိန်မောင်
ပါ ၂
နှင့်
ဒေါ်ပု။

အချင်းဖြစ်မြေကို၊ လျှောကထားခံရသူသာ လက်ရှိပိုင်ဆိုင်၊ လက်ရှိဖြစ်ထိုက်သူဟု ပြဋ္ဌာန်းသည့် အဓိန့် ချမှတ်ပေးခဲ့ခြင်းမှာ၊ ဥပဒေအရ မှားယွင်းထုတ်ဆင့်ခဲ့သည့် အဓိန့်သာဖြစ်ပြီး၊ လက်ခံရန် မဖြစ်သဖြင့်၊ ပယ်ဖျက်ရန် စက်ရှင်တရားသူကြီး၏ ထောက်ခံချက်ကို လက်ခံသင့်သည်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ဦးတိုးမောင် (အစိုးရရှေ့နေ)

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်။ ။ဤပြင်ဆင်မှု အလွှာမှာ ပျော်ဘွယ်မြို့၊ ၁ ရုဘက် ရုဇဝတ် တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၁ ခု၊ ရုဇဝတ် သေးမှု အမှတ် ၃၂ တွင်၊ လျှောက်ထားခံရသူက၊ ပျော်ဘွယ် အပိုင်၊ ဆယ်ရွာကွင်း နံပါတ် ၃၆၃၊ ဦးပိုင် အမှတ် ၈၆-က မှာ ငှင်းပိုင် မြေဖြစ်၍၊ ထိုမြေပေါ်တွင် လျှောက်ထား သူများက အတင်း အဓမ္မ ဝင်ရောက် ကျူးကျော် လုပ်ကိုင်နေ ပါသဖြင့်၊ ငြိမ်ဝပ် ပိပြားရေး ထိခိုက် စရာ ရှိသဖြင့်၊ ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၁၄၄၊ ၁၄၅ အရ၊ အရေးယူ ပါရန် ဦးတိုက် လျှောက်ထားခဲ့သည့် အတိုင်း ရုံးဘော်မှ နှစ်ဘက် ကြားနာပြီးမြေကို လျှောက်ထားခံရသူသာလက်ရှိ ပိုင်ဆိုင်၊လက်ရှိ ဖြစ်ထိုက်သူ ဖြစ်သည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းသည့် အဓိန့် တရပ် ချမှတ်ပေးခဲ့သည်ကို၊ လျှောက်ထားသူများက မကျေနပ်၍၊ ပျဉ်းမနားမြို့ စက်ရှင် တရား သူကြီးရုံး ၁၉၆၃ ခု ရုဇဝတ် ပြင်ဆင်မှု အမှတ် ၇၅ တွင် ပြင်ဆင် ပေးပါရန် လျှောက်ထားရာ၊ စက်ရှင် တရား သူကြီးက၊ ထိုအဓိန့်မှာ ဥပဒေ အရ၊ ထုတ်ဆင့် နိုင်သည့် အဓိန့် မဟုတ် ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၁၄၅ လိုအပ်ချက်များနှင့်လည်း ဆန့်ကျင်နေသဖြင့်၊ ပယ်ဖျက်သင့် ကြောင်း ထောက်ခံ တင်သွင်းခဲ့သည့် အလွှာ ဖြစ်ပေသည်။

လျှောက်ထားခံရသူ လျှောက်ထားသည့် အတိုင်း၊ ပုဒ်မ ၁၄၅ အရ၊ အရေး ယူခဲ့သည့်၊ ၁ ရုဘက် ရုဇဝတ် တရား သူကြီး၏ ၃၂/၆၁ အမှုတွဲကို လေ့လာရာ၊ အမှု ရရှိခဲ့သည့်၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၁၈ ရက်နေ့စွဲပါ နေ့စဉ် မှတ်တမ်း သက်ဆိုင်သည့် အပိုင်းမှာ အောက်ပါ အတိုင်း ရေးသား ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

> "လျှောက်သူတရားလိုလာသည်၊ ငှင်းအတွက် ရှေ့နေ ဦးဘိုးထွန်း ကိုယ်စား လှယ် စာတင်သည်။
>
> လျှောက်ခံရသူ အား၊ တရားလို၏ လျှောက်ထားချက် အရ၊ အဘယ့်ကြောင့် ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၁၄၅ အရ၊ တားမြစ်ချက် အမိန့် မထုတ်ပေးသင့်ကြောင်း နှင့် အဓိကြောင်းပြရန် နို့တစ်စာ ထုတ်ဆင့် ပါရန်။
>
> နို့တစ်စာပြန်ရန် ချိန်း။"

သို့ဖြစ်ရကား၊ ရုဘက် ရုဇဝတ် တရား သူကြီးသည်၊ ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၁၄၅ (၁)၏ လိုအပ်ချက်များ ဖြစ်သည့်၊ လျှောက်လွှာ အရ၊ ငြိမ်ဝပ် ပိပြားရေးကို ထိခိုက်ရန် အကြောင်းရှိသည်ဟုဆိုင်း၊ ထိုသို့ ဖြစ်ပျက် နိုင်သည့် အကြောင်းများ တွေ့ရှိရသည်ဟု

၁၉၆၃

မောင်စိန်မောင် ပါ ၂ နှင့် ဒေါ်ပု။

ခြင်း၊ မှတ်တမ်းတင် ပဏာမ အမိန့် ရေးမှတ် ထားခဲ့ခြင်း မရှိ [ထိုအမိန့် မိတ္တူ]ကို ပုဒ်မ ၁၄၅ (၃) အရ၊ သက်ဆိုင်သူများထံ ပေးပို့၍၊ အခြင်း ဖြစ်သည့် မြေနှင့် ပတ်သက်၍၊ မည်သည့် နေ့ရက်တွင် လာရောက် ထုချေ ရှင်းလင်းရမည်ဟု ဆင့်ဆိုခဲ့ခြင်း လည်း မရှိဘဲ၊ ပုဒ်မ ၁၄၅ (၄) အရ၊ စုံစမ်းမှုကိုသာ ဆက်လက် ပြုလုပ်၍၊ အမိန့် ချမှတ် လိုက်လေ သည်။ ထို့ကြောင့် (၁ ရာဘက်) ရာဇဝတ် တရား သူကြီး၏ ဆောင်ရွက် ချက်မှာ ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၁၄၅ (၁) လိုအပ်ချက်များ မပြည့် စုံသဖြင့် **အိန်တိန်လျောင် နှင့် ဦးကျော်ထူး ပါ ၃ (1)** စီရင်ထုံးတွင် ပြဆိုချက်များ အရ၊ ၎င်းမှာ လျှောက်လွှာနှင့် ပတ်သက်၍၊ ပုဒ်မ ၁၄၅ အရ၊ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့် (Jurisdiction) မရှိပါ ဟုသာ ယူဆရမည် ဖြစ်ပေ သည်။ [သို့ဖြစ်ရကား၊ ရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးသည်။ အခြင်းဖြစ် မြေနှင့် ပတ်သက်၍၊ ပုဒ်မ ၁၄၅၊ အပိုဒ် (၄) အရ သော်၎င်း၊ အပိုဒ် (၆) အရ သော်၎င်း၊ အမိန့် ချမှတ်ရန် အခွင့် အရေး မရှိသဖြင့်၊ အမှုတွင် အခြင်း ဖြစ်မြေကို၊ လျှောက်ထား ခံရသူသာ လက်ရှိ ပိုင်ဆိုင်၊လက်ရှိ ဖြစ်ထိုက်သူဟု ပြဋ္ဌာန်းသည့် အမိန့် ချမှတ် ပေးခဲ့ခြင်းမှာ၊ ဥပဒေအရ၊ မှားယွင်းထုတ်ဆင့်ခဲ့သည့် အမိန့်သာဖြစ်ပြီး၊ လက်ခံရန်မဖြစ် သဖြင့်၊ ပယ်ဖျက်ရန် စက်ရှင် တရားသူကြီး၏ထောက်ခံချက်ကို လက်ခံသင့်ကြောင်း] အစီးရ အတွက်၊ လိုက် ပါဆောင်ရွက်သည့်၊ ပညာရှိ ရွှေနေကြီးက ဝန်ခံ ပေသည်။

ထိုပြဆိုချက်ကို ကျွန်ုပ် သဘောတူညီ သဖြင့်၊ စက်ရှင် တရား သူကြီး၏ ထောက် ခံချက်ကို လက်ခံ၍၊ ပျော်ဘွယ်မြို့၊ ၁ ရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၁ ခု၊ ရာဇဝတ်သေးမှု အမှတ် ၃၂ တွင် ၁၉၆၃ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၅ ရက်နေ့က၊ ကျင့်ထုံး ပုဒ်မ ၁၄၅ အရ၊ ချမှတ် ခဲ့သည့် အမိန့်ကို၊ ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

(1) (1960) B.L.R. (S.C.) 461.

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင် ရွှေတွင်

† ၁၉၆၃
—
စက်တင်ဘာလ
၂၇ ရက်။

မောင်လှမြင့် (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ)
နှင့်
ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (ဦးမြင့်သိန်း) (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူ) *

လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့်အပိုဒ် ၁ (၂)—နစ်နာခြင်းခံရသူ—ပုဂ္ဂလိကပိုင်ပစ္စည်း—မည်သည့်အခါ၌ ဖြစ်ခြင်း။

လျှောက်ထားသူသည်၊ ဆိပ်ကမ်းနယ်မြေဒေသ အလုပ်သမားစောင့်ရှောက်ရေး ကော်မီတီ၏ ဥက္ကဋ္ဌကိုင်ဖြစ်ပြီး၊ ၎င်းကော်မီတီ၏ ဥက္ကဋ္ဌကို အလွဲသုံးစားလုပ်သည်ဆို၍၊ ကော်မီတီဥက္ကဋ္ဌ၏ တိုင်တန်းချက်အရ၊ တရားစွဲဆိုခံနေရစဉ်၊ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့် ပေါ်ထွက်လာရာ၊ ထိုအမိန့်နှင့် အကျုံးဝင်ကြောင်း ရုံးတော်အား လျှောက်ထားခဲ့သည်။

သို့ရာတွင် စစ်ဆေးသည့် တရားသူကြီးက လျှောက်လွှာကို ခွင့်မပြုဘဲ၊ အမှုကိုဆက်လက်စစ်စေခဲ့သည်။ ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်၍ တရားရုံးချုပ်သို့ ပြင်ဆင်မှု တင်သွင်းရာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အလွဲသုံးစားပြုလုပ်ခဲ့သည်ဆိုသည့်ဥဒေမျာ်းမှာ ဆိပ်ကမ်းအလုပ်သမား စောင့်ရှောက်ရေးအတွက် ကောက်ခံခဲ့သည့်ဥဒေမျာ်းဖြစ်သည့်အတိုင်းထိုအဖွဲ့၏ ပုဂ္ဂလိကပိုင် ပစ္စည်းဖြစ်သည်။

ထို့ပြင် တိုင်တန်းသူဖြစ်သော ကော်မီတီဥက္ကဋ္ဌသည် အစိုးရအရာရှိဖြစ်သော်လည်း၊ အဖွဲ့တွင်ပါဝင်သည့် နစ်နာသည့် လုပ်သားများကိုယ်စား မိမိ၏ရာထူးအရ တိုင်တန်းခြင်းသာဖြစ်သည်။

ထိုကြောင့်၊ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အပိုဒ် ၁ တွင် အကျုံးမဝင်။

လျှောက်လွှာကို ပယ်လိုက်သည်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဦးတင့်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ဦးဘသန်း (၂) (အစိုးရရွှေနေကြီး)။

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်။ ။ဤပြင်ဆင်မှုမှာ ရန်ကုန်မြို့၊ ထီးတန်းဆိပ်ကမ်းနယ်မြေဒေသအလုပ်သမားစောင့်ရှောက်ရေးကော်မီတီ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သူလျှောက်ထားသူ မောင်လှမြင့်သည်၊ စာရင်းကိုင်ဖြစ်သူ ဦးလှရွှေနှင့် လက်ထောက် စာရင်းကိုင် မောင်

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၉၄ (ခ)။

† လျှောက်ထားသူက၊ ၎င်းအပေါ် ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၄၁၈ အရ၊ တရားစွဲဆိုထားသော ရန်ကုန်မြို့အဋ္ဌမရာဘက်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံး ရာဇဝတ်ကြီးမှု အမှတ် ၉၄၀/၆၁ အမှုတခုလုံးကို ဖျက်သိမ်းပေးပါရန် တင်သွင်းသော ပြင်ဆင်မှုလျှောက်လွှာ။

၁၉၆၃

မောင်လှမြင့် နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ။

ကျော်ငြိမ်းတို့နှင့် ပူးပေါင်း၍ ဒေပေါင်း ၇,၅၆၆ ကျပ် ၈၀ ပြားကို အလွဲသုံးစား လုပ်ထားပါသည်ဆို၍ ကော်မီတီဥက္ကဋ္ဌ ဦးမြင့်သိန်း၏ တိုင်တန်းချက်အရ၊ လျှောက်ထားသူအပေါ် ရန်ကုန်မြို့၊ (၈)ရာဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၁ ခု၊ ရာဇဝတ်ကြီး မူအမှတ် ၉၄၀ တွင် တရားစွဲဆိုခဲ့ရာ အမှုကိုစစ်ဆေးနေဆဲ ၁၃-၅-၆၃ နေ့က လျှောက်ထားသူက ၎င်းအမှုမှာ ၁၉၆၃ ခု၊ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့်အပိုဒ် ၁ တွင်အကျုံးဝင်သဖြင့် လျှောက်ထားသူအား ထိုအမိန့်အရ အကျိုးခံစားခွင့်ဖြစ်သည့် အမှုကိုပိတ်ပြီး လွှတ်ပေးခြင်းပြုရန် လျှောက်ထားခဲ့သည်ကို စစ်ဆေးသည့် ပညာရှိ တရားသူကြီးက ၎င်းအမှုမှာ ထိုအမိန့်နှင့် အကျုံးမဝင် လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် စီစစ်ရေးအဖွဲ့မှပင် အမှုကိုစီစစ်ပြီး၊ ဆက်လက်စစ်ဆေးရန် ညွှန်ကြားခဲ့သဖြင့် လျှောက်လွှာကို ခွင့်မပြုနိုင်ဆိုပြီး ပယ်ခဲ့သည့်အမိန့်ကို မကျေနပ်၍ လျှောက်ထားသူက တင်သွင်းခဲ့သည့် အမှုဖြစ်ပေသည်။

လျှောက်ထားသူက ဖေါ်ပြသည်မှာ ဒေမျာ်းကို အလွဲသုံးစား ပြုလုပ်သည်ဆိုသည်မှာ တရားလိုဘက်မှ ပြဆိုချက်အရပင် ၁၉၆၃ ခု၊ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် မထုတ်ပြန်မီ ဧပြီလအရင်က ဖြစ်ပျက်ပါသည်ဆိုသည်တကြောင်း၊ အရေးယူ တိုင်တန်းသူမှာ အစိုးရအာဏာရှိတဦး ဖြစ်သဖြင့် လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်အပိုဒ် ၁ (၂)တွင် ရည်ညွှန်းထားသည့် ထိခိုက်နစ်နာခြင်း ခံရသူမဟုတ်သဖြင့် အမှုမှာ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်အပိုဒ် ၁ သို့သာ အကျုံးဝင်ပါသည်ဟု ပြဆိုလေသည်။

သို့သော် အမှုတွဲကို လေ့လာသောအခါ အလွဲသုံးစား ပြုလုပ်ခဲ့သည်ဆိုသည့် ဒေမျာ်းမှာ ဆိပ်ကမ်းအလုပ်သမားများ ဧဝင့်ရှောက်ရေးအတွက် ကောက်ခံခဲ့သည့် ဒေမျာ်း ဖြစ်သည့်အတိုင်း၊ ထိုအဖွဲ့၏ ပဂ္ဂလိကပိုင်ပစ္စည်း ဖြစ်သည်တကြောင်း၊ ကော်မီတီဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သူ ဦးမြင့်သိန်းက တိုင်တန်းခဲ့ခြင်းမှာလည်းအဖွဲ့တွင် ပါဝင်သည့် နစ်နာသည့် လုပ်သားများ ကိုယ်စားသာ မိခိ၏ရာထူးအရ တိုင်တန်းအရေးယူခဲ့ကြောင်း ပေါ်လွင်နေရကား၊ ဤအမှုမှာ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်အပိုဒ် ၁ အပိုဒ်ငယ် (၂) နှင့်သာ သက်ဆိုင်နေသည်မှာထင်ရှားပေသည်။ ထို့ကြောင့်သာ လွှတ်ငြိမ်းချင်းသာခွင့် စီစစ်ရေးအဖွဲ့မှလည်း ယခုအမှုမှာ လွှတ်ငြိမ်းချင်းသာခွင့်အမိန့်အပိုဒ် ၁ နှင့်အကျုံးမဝင်သဖြင့် ဆက်လက်စစ်ဆေးရန် ညွှန်ကြားခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေမည်။

သို့ဖြစ်ရကား၊ ဤပြင်ဆင်မှုအလွှာကို ခွင့်ပြုရန် လျှောက်ထားသူ တင်သွင်းဖေါ်ပြခဲ့သည့် ပြဆိုချက်မှာ မှန်ကန်လက်ခံနိုင်စရာ ရှိသည်ဟု မဆိုနိုင်သဖြင့် လျှောက်လွှာကို ပယ်လိုက်သည်။

အမှုကို မူလစစ်ဆေးသည့် အောက်ရုံးတော်မှ ဆက်လက်စစ်ဆေးရန်သာဖြစ်သည်။

ရာဇဝတ်အယူခံ

တရားသူကြီး ဦးစံမောင်၊ တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်၊ တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင် တို့ရှေ့တွင်

† ၁၉၆၃

စက်တာ်ဘာလ ၂၆ ရက်။

မောင်သာလှ (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော် (လျှောက်ထားခံရသူ)*

လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့်၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၉၆ နှင့် ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ အရေးပေါ် စီမံမှုအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃ အရ၊ သေဒဏ်ပေးခြင်းခံရသူ အကျုံးဝင် မဝင်။

အယူခံတရားလိုသည် သောင်းကျန်းသူများနှင့် ပူးပေါင်းပြီး ရဲကင်း ၃ ကင်းကို တိုက်ခိုက်ခဲ့ခြင်းကြောင့်၊ အပြန်အလှန်ပစ်ခတ်ရင်း ရဲသား ၄ ဦး သေနတ်ဒဏ်ရာဖြင့် သေဆုံးခဲ့သဖြင့်၊ ၎င်းအား ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၉၆ နှင့် အရေးပေါ် စီမံမှု အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃ အရ၊ သေဒဏ်အပြစ်ပေးခြင်းခံရလေသည်။

တရားရုံးချုပ် ခုံအဖွဲ့ကလည်း သေဒဏ်ကို ၁၉၆၃ ခု၊ မတ်လ ၁၈ ရက်နေ့တွင် အတည်ပြုခဲ့ရာ၊ ၎င်းနောက်မှ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ထုတ်ပြန်ခဲ့ခြင်းဖြစ်လေသည်။

တရားခံက အထူးအယူခံခွင့် တောင်းဆိုရာတွင်၊ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်နှင့် အကျုံးဝင် မဝင် ဟူသော အချက်ပေါ် ပေါက်လာရာ—

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အယူခံတရားလိုကိုယ်တိုင် သေသူ ၄ ဦးအား သတ်သည်ဟူ၍ စွပ်စွဲခြင်းလည်းမရှိ၊ အမှုတွဲ၌လည်း မပေါ်လွင်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းကျူးလွန်သောအမှုမှာ လူသတ်မှုလည်းမဟုတ်၊ သူတဦးအား ထိခိုက်နစ်နာစေသည့် အမှုလည်းမဟုတ်၊ ပဂ္ဂလိကပိုင်ပစ္စည်း ဆုံးရှုံးနစ်နာစေသည့်အမှုလည်းမဟုတ်။ ၎င်းကြောင့် ၎င်းကျူးလွန်သော အမှုမှာ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့်စာ အပိုဒ် ၁၊ စာပိုဒ်ခွဲ (၁) တွင် အကျုံးဝင်သဖြင့် လုံးဝလွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ရထိုက်သည်။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။မရှိ။

လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ဦးဘကြိုင် (အစိုးရရှေ့နေ)။

တရားသူကြီး ဦးစံမောင်။ ။စစ်တွေမြို့၊ ပဌမ အထူးတရားသူကြီးရုံး၏ ၁၉၆၂ ခု၊ ရာဇဝတ်မှုအမှတ် ၃ တွင် တရားခံဖြစ်သူ မောင်သာလှ အပေါ်၊ ရာဇသတ်ကြီး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၉၆ အရင်း၊ ၁၉၅၀ ခုနှစ်၊ အရေးပေါ် စီမံမှု အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အထွေထွေ လျှောက်လွှာအမှတ် ၄၃။

† ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၆ အရ၊ ရန်ကုန်မြို့၊ နိုင်ငံတော် တရားမျုံးချုပ်၏၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၆၁/၆၃ တွင်၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၀ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကို မကျေနပ်၍ အထူးအယူခံခွင့်ရရန် လျှောက်ထားသောလျှောက်လွှာ။

အရင်း၊ အပြစ်ပေးစီရင်ထိုက်သော ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဟု သေဒဏ်အပြစ် ပေးလိုက်ခြင်းကို မောင်သာလှက မကျေနပ်၍ အယူခံဝင်ရာ အယူခံကို ဤရုံးတော်က ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၆၁ တွင်၊ ပယ်လိုက်ပြီး သေဒဏ်ကို အတည်ပြုခြင်းကြောင့် မောင်သာလှက မကျေနပ်၍ အထူးအယူခံဝင်ခွင့် တောင်းခဲ့လေသည်။ အမှုအဖြစ်အပျက် အဘိုချုပ်မှာကား အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

၁၉၆၃ မောင်သာလှ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ။

၁၉-၆-၆၀ နေ့ည၊ နာရီပြန် ၂ ချက်အချိန်ခန့်တွင် ပုဏ္ဏားကျွန်း ရဲဌာနာအပိုင် လဲဘက်ရဲကင်း ၃ ကင်း၌ ရဲသားများသည် ငတ္တရားအရ စောင့်ရှောက်နေကြ၏။ ယင်းသို့စောင့်ရှောက်နေသော ရဲသားများအနက်၊ အယူခံတရားလို မောင်သာလှသည်သည်၊ အပါအဝင်ဖြစ်သည်။ ထိုအခါလက်နက်စွဲကိုင်သော သောင်းကျန်းသူ ၄၀ ခန့်တို့သည် ထိုလဲဘက်ရဲကင်းသို့ လာရောက်တိုက်ခိုက်သဖြင့်၊ ဝတ္တရားကျလျက်ရှိသော ရဲအဖွဲ့ဝင်များက ခုခံတိုက်ခိုက်ကြသော်လည်း၊ အင်အားမမျှသဖြင့် အနှိုးပေးခဲ့ကြရ၏။ ယင်းသို့ ခုခံတိုက်ခိုက်ယင်းပင် ရဲကြပ်ကြီး ကျော်ဇံဖြူ၊ ရဲသား ကျော်လှအောင်၊ မောင်ဖြူနှင့် သာသွန်းဦးတို့သည် တိုက်ပွဲတွင် ကျဆုံးခဲ့ကြ၏။ တရားလို သက်သေများ၏ အစစ်ခံချက်အရ ထိုနေ့က ဝတ္တရား ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော၊ ရဲသားများကို တိုက်ခိုက်ကြရာဝယ် အယူခံတရားလို မောင်သာလှကိုယ်တိုင် ပါဝင်ခဲ့လေသည်။ အယူခံတရားလို မောင်သာလှကမူကား ထိုရဲကင်းကို တိုက်ခိုက်ရာတွင် မိမိအလိုအလျောက် ပါဝင်ခြင်း မဟုတ်ကြောင်း သို့ရာတွင် မိမိအား ရဲကင်းကိုတိုက်ခိုက်သော သောင်းကျန်းသူများက ဘမ်းဆီးပြီး ခေါ်ဆောင်သွားသဖြင့် မိမိလိုက်ပါသွားခဲ့ရကြောင်း၊ ထိုနောက် သောင်းကျန်းသူများက စေခိုင်းသဖြင့် မိမိက ရဲကင်းကို စောင့်ရှောက်သော ရဲသားများအား လက်နက်ချရန် အော်ဟစ်ခဲ့ရကြောင်း၊ ထုချေသေသည်။ ယင်းသို့ထုချေချက်ကို အထူးတရားသူကြီးက လက်မခံဘဲ အယူခံတရားလို မောင်သာလှအပေါ်၌ ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၉၆ အရင်း၊ အရေးပေါ်စီမံမှု အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃ အရင်း၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဟု အထက်တွင်ဖော်ပြပြီး ဖြစ်သည့်အတိုင်း အခိန်ချမှတ်ခဲ့သည်။ အယူခံတရားလို မောင်သာလှက အယူခံဝင်ရာ၌လည်းတရားသူကြီး ၂ ဦးရုံးထိုင်သော ဤရုံး၏ခုံအဖွဲ့က အယူခံတရားလို မောင်သာလှ အပေါ်တွင် ပြစ်မှုထင်ရှားသည်ဟု ကောက်ယူဆုံးဖြတ်ပြီးလျှင် အယူခံကို ပယ်ခဲ့လေသည်။

အမှုအဖြစ်အပျက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အယူခံတရားလို မောင်သာလှသည် သောင်းကျန်းသူများနှင့် ပူးပေါင်းပြီး လဲဘက်ရဲကင်း ၃ ကင်းကိုတိုက်ခိုက်ခဲ့ကြောင်း၊ ယင်းသို့တိုက်ခိုက်ခြင်းကြောင့် အပြန်အလှန်ပစ်ခတ်ယင်း ရဲသား ၄ ဦးသေနတ်ဒဏ်ရာဖြင့် သေဆုံးခဲ့ကြောင်း၊ ထင်ရှားသည်ဟူ၍ မူလရုံးနှင့် ဤရုံး၏ခုံအဖွဲ့က ကောက်ယူဆုံးဖြတ်ခြင်းသည် မှားယွင်းသည်ဟု၍ ကျွန်ုပ်တို့မဆိုနိုင်ခေ။ သို့ရာတွင်ဤရုံးက စီရင်ချက်ချမှတ်

၁၉၆၃

မောင်သာလှ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ။

သည့်နေ့မှာ ၁၉၆၃ ခု၊ မတ်လ ၁၈ ရက်နေ့ဖြစ်၍ ယင်းသို့စီရင်ချက် ချမှတ်ပြီးနောက် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ တော်လှန်ရေးကောင်စီ ဥက္ကဋ္ဌက လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့် ထုတ်ပြန်ခဲ့လေသည်။ ယင်းသို့ထုတ်ပြန်သော လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်၌

"ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံသား တဦးဦးသည် အောက်တွင်ဖေါ်ပြသော ရာဇဝတ်ပြစ်မှုများမှအပ၊ အခြားရာဇဝတ်ပြစ်မှု တခုခုကို ကျူးလွန်ခဲ့လျှင် လုံးဝလွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ပြုလိုက်သည်။"

ဟူ၍ ဖေါ်ပြထား၏၊ လုံးဝလွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် မရသော ပြစ်မှုများမှာ—

(က) လူသတ်မှု၊ မုဒိမ်းမှု၊

(ခ) သူတဦးအား၊ ထိခိုက်နစ်နာစေမှု၊ သို့တည်းမဟုတ် ပုဂ္ဂလိကပိုင်ပစ္စည်း ဆုံးရှုံးနစ်နာစေသည့်ပြစ်မှု

တို့ဖြစ်သည်။

ယခုအထူးအယူခံခွင့်တောင်းသော အယူခံတရားလို မောင်သာလှ ကျူးလွန်ခဲ့သောပြစ်မှုမှာ သောင်းကျန်းသူ ၄၀ ကျော်ခန့်နှင့် ပူးပေါင်းပြီး ရဲကင်းကို တိုက်ခိုက်ရာဝယ် တဦးနှင့်တဦး ပစ်ခတ်ရင်း ရဲသား ၄ ဦးကျဆုံးခဲ့ခြင်းနှင့် ရဲကင်းတွင် ထားရှိသော စတင်းသေနတ်၊ ရိုင်ဖယ်သေနတ်၊ ယမ်းတောင့် စသည်တို့ကို ယူယူသွားခြင်း၊ ထို့ပြင် ရဲကင်းကိုစောင့်သော ရဲသားများအား လက်နက်ချရန် တိုက်တွန်းနှိုးဆော်ခြင်းများဖြစ်သည်။

အယူခံတရားလို မောင်သာလှ ကိုယ်တိုင်က သေသူ ၄ ဦးအား သတ်သည်ဟူ၍ စွဲချက်သည်းမရှိ၊ အမှုတွဲ၌သည်း မပေါ်လွင်ချေ၊ ထို့ကြောင့် အယူခံတရားလို မောင်သာလှ ကျူးလွန်သောအမှုမှာ လူသတ်မှုလည်းမဟုတ်၊ သူတဦးအား ထိခိုက်နစ်နာစေသည့် အမှုလည်းမဟုတ်၊ ပုဂ္ဂလိကပိုင်ပစ္စည်း ဆုံးရှုံးနစ်နာစေသည့် အမှုလည်းမဟုတ်သည်ကို ကျွန်ုပ်တို့တွေ့ရှိရသည်။ ထို့ကြောင့် အယူခံတရားလို မောင်သာလှ ကျူးလွန်ခဲ့သောအမှုမှာ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အမိန့် စာပိုဒ် ၁၊ စာပိုဒ်ခွဲ (၁) တွင် အကျုံးဝင်သဖြင့် လုံးဝလွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ရထိုက်သည်ဟူ၍ ကျွန်ုပ်တို့ယူဆသည်။ ယင်းသို့ ယူဆသည့်အတိုင်း အယူခံတရားလို မောင်သာလှအပေါ်၌ ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၃၉၆ အရရင်း၊ အရေးပေါ်စီမံမှု အက်ဥဒေ ပုဒ်မ ၃ အရရင်း၊ ပေးထားသော သေဒဏ်ကို ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် အမိန့်အရ၊ ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

ယင်းသို့ ပယ်ဖျက်လိုက်သည့်အတိုင်း အယူခံတရားလို မောင်သာလှကို ယခု အမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ လွှတ်ရန်ကျွန်ုပ်တို့ အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

တရားမအယူခံ

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဆိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစံမောင် ရွှေမြောက်တွင်

မိုဟာမက် အိဘရာဟင် စလေဘိုင် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

မြန်မာနိုင်ငံ လူဝင်မှု ကြီးကြပ်ရေးဝန် (အယူခံတရားခံ)*

† ၁၉၆၃ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁၉ ရက်။

နိုင်ငံခြားသား—မြန်မာပြည်၌ အမြဲနေထိုင်ရန်အတွက် အရည်အချင်းရှိသော်လည်း ပြည်နှင်ဒဏ် ပေးခံရခြင်း—သီးခြားသက်သာခွင့် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၂ အရ၊ တရားစွဲနိုင်ခွင့် ရှိမရှိ။

အယူခံတရားလိုသည် ၁၉၃၀ ခုနှစ်၌ မြန်မာပြည်သို့ ရောက်ရှိလာပြီး အိန္ဒိယပြည်သို့ ခေတ္တခရီးမျှ ပြန်သည်အပြင် မြန်မာပြည်တွင် အမြဲနေထိုင်ခဲ့၍၊ မြန်မာပြည်တွင် အမြဲနေထိုင်ရန် ပြည်နေအရည်အချင်းရှိသဖြင့်၊ ယင်းသို့ အရည်အချင်းရှိကြောင်း မြို့ကဟကျေညာစေရန်၊ တရားရုံးချုပ် မူလဘက်ဆိုင်ရာရုံးတွင် တရားစွဲဆိုခဲ့သည်။

ထိုရုံးတွင် မအောင်မြင်၍၊ အယူခံဝင်ပြန်ရာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။နိုင်ငံခြားသားဖြစ်သူ အယူခံတရားလိုသည်၊ ဦးခြားသက်သာခွင့် အက်ဥပဒေပုဒ်မ (၄၂) ၏ ပြဋ္ဌာန်းချက်များတွင်၊ အကျုံးဝင်မဝင်ကို စီစစ်ရာ၌၊ ၎င်းသည် မြန်မာပြည်တွင် အမြဲနေထိုင်ရန် အခွင့်အရေးရှိသလောဟူသည့် ပြဿနာကို ဆုံးဖြတ်ရမည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ တရားဥပဒေအရ၊ ဤကိစ္စနှင့် ပတ်သက်သည့်မူမှာ၊ နိုင်ငံခြားသားတဦးအား လက်ခံစောင့်ရှောက်ထားသော နိုင်ငံတခုသည် ထိုလက်ခံစောင့်ရှောက်မှုကို ပယ်သိမ်း၍၊ ၎င်း၏တိုင်းပြည်သို့ ပြန်လည် ပို့ဆောင်ရှိသည်။

ကြည်ချန်ယောက်နှင့် လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးဝန်။ ၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ စာ ၁၉၇ ကို ရည်ညွှန်းခဲ့သည်။

ထို့ကြောင့် အယူခံတရားလိုသည်၊ မြန်မာပြည်၌ အမြဲတန်းနေထိုင်ရန် အခွင့်အရေးရှိကြောင်း၊ တရားရုံးဆိုခြင်းမပြုနိုင်ဟု ဆုံးဖြတ်ရပေမည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းသည်၊ အမြဲနေထိုင်ရန် ပြည်နေအရည်အချင်းနှင့် ပြည့်စုံသည် မပြည့်စုံသည်ဆိုသည့် ပြဿနာမှာ မပေါ် ပေါက်တော့ချေ။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဦးကျော်မြင့်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဦးဘဖေ။

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမပဋမအယူခံမှုအမှတ် ၁၈။

† ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၁၀၅ တွင် တရားလွှတ်တော်မူလဘက်ရုံးတော်၏ ချမှတ်သောအမိန့် အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၃

မိုဟာမက်အီဘရာဟင် စလေဘိုင် နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးဝန်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။အယူခံတရားလို၊မိုဟာမက်အီဘရာဟင်စလေဘိုင်သည်၊ နိုင်ငံခြားသားဖြစ်သည်။ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၅ ရက်နေ့၌၊ ၎င်းသည်၊ ထိုနှစ် မတ်လ ၂၃ ရက်နေ့ကို နောက်ဆုံးထား၍ မြန်မာပြည်မှထွက်ခွာသွားရန်၊ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးဝန်ထံမှ အမှာစာရ၏။ ယင်းသို့အမှာစာရသည်ကို ပြည်နှင်ဒဏ်အမိန့် ထုတ်သည်ဟုလဲမှားထင်ကာ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ်သို့ အမှုခေါ်စာချွန်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ရန်အတွက် အကြိမ်ကြိမ်လျှောက်ထားခဲ့၏။ သို့သော် မအောင်မြင်ချေ။ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ကျရောက်ကာလ၊ ထိုကြီးကြပ်ရေးဝန်သည်၊ ယခုအယူခံတရားလိုအားမြန်မာပြည်မှထွက်ခွါသွားရန် အမိန့်ပေးလိုက်၏။ ထိုအမိန့်ကို မနာခံသဖြင့်၊လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေး (လတ်တလောပြဋ္ဌာန်းချက်များ) အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၃(၁) အရတရားစွဲဆိုရာ၊တရားရုံးက အယူခံတရားလိုအားပြစ်မထင်ရှားဗီရင်၍ ငွေဒဏ်ဆောင်စေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။ အယူခံတရားလိုသည်၊ ထိုအမိန့်ကိုပြင်ဆင်ရန်အတွက် ဟံသာဝတီစက်ရှင်ရုံးသို့ လျှောက်သည့်အပြင်၊ တရားရုံးချုပ်၊ မူလဘက်ဆိုင်ရာတရားရုံး၌လည်း သီးခြားသက်သာခွင့် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၂ အရ တရားစွဲဆိုလေသည်။ အယူခံတရားလို ယင်းသို့တရားစွဲဆိုရာ၌ အကြောင်းပြချက်မှာ၊ မိမိသည်၊ ၁၉၅၀ ခုနှစ်တွင် မြန်မာပြည်သို့ရောက်ရှိလာပြီး၊ အိန္ဒိယပြည်သို့ ခေတ္တခရီးမျှပြန်သည့်အချိန်မျှးမှအပ၊ မြန်မာပြည်တွင် အမြဲတစေနေထိုင်ခဲ့ကြောင်း။ ထို့ကြောင့်၊ မြန်မာပြည်တွင် အမြဲနေထိုင်ရန်အတွက် ပြည်နေအရည်အချင်းရှိသည်ဖြစ်၍၊ ယင်းသို့အရည်အချင်းရှိကြောင်း မြွက်ဟကျေညာစေရန် တရားစွဲဆိုခြင်းဖြစ်သည်။

သီးခြားသက်သာခွင့် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၂ ကို၊ ဤအမှုနှင့်သက်ဆိုင်သမျှ ဖော်ပြရသော်၊ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

> "42. Any Person entitled to any legal character, or to any right as to any property, may institute a suit against any person denying, or interested to deny, his title to such character or right, and the Court may in its discretion make therein a declaration that he so entitled, and the plaintiff need not in such suit ask for any further relief."
>
> Discretion of Court as to declaration of status or right.

အထက်ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များတွင်၊ယခုအယူခံတရားလို အကျုံးဝင်မဝင်ကို စီစစ်ဆုံဖြတ်၍၊ နိုင်ငံခြားသားဖြစ်သူ အယူခံတရားလိုသည်၊ မြန်မာပြည်တွင် အမြဲနေထိုင်ရန် အခွင့်အရေးရှိသလော၊မှူသည့်ပြဿနာကို အဆုံးအဖြတ်ပြုရပေမည်။ ဤအချက်နှင့်စပ်လျဉ်း

၁၉၆၃

မိုဟာမက်
[အီဘရာဟင်
စလေဘိုင်
နှင့်
မြန်မာနိုင်ငံ
လူဝင်မှုကြီးကြပ်
ရေးဝန်။

၍ ကြည်ချန်ယောက် နှင့်လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးဝန်တို့အမှု (၁)တွင်၊ အောက်ပါ အတိုင်း အဆုံးအဖြတ်ပြုခဲ့၏။

> "Every country which extends its hospitality to an alien can withdraw it and send him back to his own country. Every Power has the right to refuse to permit an alien to enter the State and, if it permits an alien to enter, to annex what conditions it pleases to such permission and expel or deport him from the State at pleasure. This principle is propounded and followed by English and American Courts and is in conformity with the practice of every sovereign State."

အဆိုပါမူမှာ၊အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ တရားဥပဒေနှင့်ကိုက်ညီလေသည်။ယင်းသို့ဖြစ်ရာ၊ အယူခံတရားလိုသည်၊ နိုင်ငံခြားသားဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ၊ မြန်မာပြည်၌ အမြဲနေထိုင်ရန် အခွင့်အရေးရှိကြောင်းနှင့် တရားစွဲဆိုခြင်းမပြုနိုင်ဟု ဆုံးဖြတ်ရပေမည်။ ထို့ကြောင့်ငင်းသည်၊ အမြဲနေထိုင်ရန် ပြည်နေအရည်အချင်းနှင့် ပြည့်စုံသည်မပြည့်စုံသည် ဆိုသည့်ပြဿနာမှာ မပေါ်ပေါက်တော့ချေ။

အယူခံကိုစရိတ်မရှိပယ်လိုက်သည်။

(၁) ၁၉၅၁ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးမျှားတရားလွှတ်တော်ချုပ်စာ၊ ၁၉၇။

တရားမအယူခံ

တရားသူကြီးချုပ်၊ ဦးဆိုကြီး၊ တရားသူကြီး၊ ဦးထွန်းတင်တို့ ရှေ့မှောက်တွင်။

†၁၉၆၃
စက်တင်ဘာ ၁၄ ရက်။

ဦးသိန်းပါ ၂ (အယူခံတရားလိုများ)
နှင့်
ဦးဘသန်း ပါ ၂ (အယူခံတရားခံများ)*

ပစ္စည်းထိန်းလက်ရှိဖြစ်သောအိမ်ခန်း တရားရုံး၏အမိန့် ဒီကရီအရ ထိုအခန်းမှ နှင်နိုင်မနိုင် ပစ္စည်းထိန်းသည် ရုံးတော်အရာရှိဖြစ်ခြင်း၊ ၎င်း၏ပိုင်ဆိုင်ခွင့်မှာ ရုံးတော်၏ ပိုင်ဆိုင်ခွင့် (*Custodia legis*) ဖြစ်ခြင်း။

အယူခံတရားခံများသည် အခင်းဖြစ်အိမ်နှင့် ပတ်သက်၍ အယူခံတရားလိုများအပေါ် တရားစွဲဆိုခဲ့ရာ၊ ၎င်းတို့၏တောင်းဆိုချက်အရ၊ ရုံးကထိုအိမ်နှင့် ပတ်သက်၍ ပစ္စည်းထိန်းမင်းကြီးအား ပစ္စည်းထိန်းခန့်ခဲ့သည်။ ၎င်းနောက် နှစ်ဘက်သဘောတူ ဒီကရီချမှတ်ပေးခဲ့သည်။ ၎င်းဒီကရီအရ အယူခံတရားလိုများက အချင်းဖြစ်အိမ်ကို လက်ရောက်ပေးအပ်ရန်ဖြစ်သည်။

အယူခံတရားခံများက ဒီကရီကို ဇာရီပြုလုပ်သောအခါ အယူခံတရားလိုများက မိမိတို့ဆံပင်ညှပ်ဆိုင်ဖွင့်ထားသော အခန်းမှ ဖယ်ရှားမပေးလိုဘဲ၊ ထိုအခန်းမှာ ပစ္စည်းထိန်းလက်အတွင်းဖြစ်၍၊ ၎င်းတို့သည် ပစ္စည်းထိန်း၏ အိမ်ငှါးများဖြစ်သဖြင့်၊ ထိုအခန်းမှ အယူခံတရားခံများက နှင်ရန်အခွင့်မရှိကြောင်း ကန့်ကွက်ခဲ့လေသည်။

သို့သော် အောက်ရုံးက ထိုအခန်းကို အယူခံတရားခံများ လက်ရောက်ရမည်ဖြစ်၍၊ အပ်ဝါရမ်းထုတ်ရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။

ထိုအမိန့်ကို မကြေနပ်၍ အယူခံဝင်ရာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အယူခံတရားလိုများသည် ရုံးမှခန့်ထားသည့် ပစ္စည်းထိန်းအရာရှိအား အိမ်ခပေးနေရုံမျှဖြင့်၊ ၎င်း၏အိမ်ငှါးများ ဖြစ်ပါသည်ဆိုသည့် ပြဿနာကို လက်မခံနိုင်ပေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ပစ္စည်းထိန်းမှာ၊ ရုံးတော်မှ အရာရှိသာဖြစ်ပြီး ၎င်း၏ပိုင်ဆိုင်ခွင့်မှာ ရုံးတော်၏ပိုင်ဆိုင်ခွင့် (Custodia legis) ဖြစ်သည့်အတိုင်း၊ အချင်းဖြစ်ပစ္စည်းကို ငှါးရမ်းခွင့် မရှိရကား၊ ရသင့်သည့် အိမ်ခများကို ၎င်းက သိမ်းယူထိန်းသိမ်းထားရုံနှင့် အိမ်ငှါးမဖြစ်နိုင်ကြောင်းမှာ မငြင်းနိုင်သော်ကြောင့်ဖြစ်ပေသည်။

Jacob v. *Subramonia Iyer*, A.I.R. (1960) Kerela 212, ကိုခွဲခြား ရှင်းလင်းပြသည်။

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမ အထွေထွေ အယူခံမှုအမှတ် ၇။

† ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမဇာရီမှုအမှတ် ၇၉၈ တွင် ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၄ ရက်နေ့ချမှတ်သော ရန်ကုန်မြို့မ တရားမရုံး၊ ရာဘက်တရားသူကြီးချုပ်၏အမိန့်ကို အယူခံမှု။

P.L.I. Kast Chettyar (a) U Kasi and another v. *Ko Maung Sein and another*, B.L.R. (1960) (H.C.), p. 501 ကိုရည်ညွှန်းသည်။

၁၉၆၃

ဦးထိန်း ပါ ၂ နှင့် ဦးဘသန်း ပါ ၂။

တဖန်ယခုအမှုတွင် ပစ္စည်းထိန်းခန့်အပ်ခဲ့ပြီးနောက်မှ၊ အမှုကြီးကို နှစ်ဦးနှစ်ဘက် ကြေကြေရာတွင်၊ စာရားရှုံးဖြစ်သူ အယူခံတရားလိုများတို့က၊ အချင်းဖြစ်အိမ်ကို အယူခံတရားခံများသို့ လက်ရောက် အပ်ပေးရန် သဘောတူညီခဲ့သည့်အတိုင်း၊ ဒီကရီကို ကျော်လွန်၍ အခွင့်အရေးမရှိနိုင်။

ဘိုဖြစ်၍ အယူခံကို ပယ်လိုက်သည်။

အယူခံတရားလိုများအတွက် ။ ။ဦးတင်မောင်။

အယူခံတရားခံများအတွက် ။ ။ဦးအောင်မင်း (၂)။

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်။ ။ဤအယူခံမှုမှာ၊ ယခင်တရားလွှတ်တော် ၁၉၆၀ ခု နှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၃၁ မှ ပေါ်ပေါက်လာသည့်၊ ရန်ကုန်မြို့မ တရားမရုံး ၁၉၆၂ ခု ဇာရီမှုအမှတ် ၇၉၇ တွင် ချမှတ်ခဲ့သည့် ၁၉၆၃ ခု ဖေဖော်ဝါရီလ ၄ ရက်နေ့ စွဲပါအမိန့်ကို မကြေနပ်၍ တင်သွင်းခဲ့သည့်အမှုဖြစ်ပေသည်။

တရားလွှတ်တော်၏ ၁၉၆၀ ခု၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၃၁ တွင် အယူခံတရားခံများဖြစ်သူ ဦးဘသန်းနှင့် ဒေါ်အမာရင်တို့က၊ အယူခံတရားလိုများဖြစ်သူ ဦးသိန်းနှင့် ဒေါ်ပုဘို့အပေါ် အချင်းဖြစ် အထက်ပုဇွန်တောင်ရွှိနှစ်ထပ်အိမ်တလုံး၊ ငွေ ၃,၄၇၇ ကျပ် ၅၆ ပြားနှင့် ၎င်းအိမ်အတွက်၊ ပစ္စည်းထိန်းခန့်အပ်ပေးပါရန် တရားစွဲဆိုခဲ့ရာ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၉ ရက်နေ့တွင် ရုံးတော်မှ အချင်းဖြစ်အိမ်နှင့်ပတ်သက်၍ ပစ္စည်းထိန်းမင်းကြီးအား ယာယီပစ္စည်းထိန်းခန့်အပ်ခဲ့ပြီး၊ ၁၉၆၀ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၁၅ ရက်နေ့တွင် အတည်ပြုလိုက်လေသည်။ ထို့နောက် ၁၉၆၁ ခု၊ အောက်တိုဘာလ ၆ ရက်နေ့တွင် နှစ်ဦးနှစ်ဘက်တင်သွင်းသည့် ကြေအေးလွှာအရ၊ ဒီကရီချမှတ်ပေးခဲ့ရာ၊ အချင်းဖြစ်အိမ်ကို တရားခံများဖြစ်သူ အယူခံတရားလိုထံ၊ အယူခံတရားခံများသို့ လက်ရောက်ပေးအပ်ရန်ကိုလည်း သဘောတူညီသည့်အတိုင်း ဒီကရီတွင်ပါဝင်လေသည်။

အထက်ပါသဘောတူညီသည့်ဒီကရီအရ၊ တရားနိုင်များဖြစ်သူ အယူခံတရားခံများက အိမ်ကိုလက်ရောက်အပ်ပေးရန် ရုံးတော်သို့လျှောက်ထားသည့်အတိုင်း ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဇာရီမှုအမှတ် ၇၉၇ ကိုဖွင့်လှစ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ရာ တရားရှုံးများဖြစ်သူ အယူခံတရားလိုတို့က မိမိတို့ဆံပင်ညှပ်ဆိုင်ဖွင့်၍ နေထိုင်နေသည့် အိမ်၏တောင်ဘက် အောက်ခန်းမှာ ရုံးတော်မှ ခန့်အပ်ခဲ့သည့်ပစ္စည်းထိန်းမင်းကြီးလက်ရှိဖြစ်၍ မိမိတို့သည် အိမ်ခမျာကို မှန်ကန်စွာပေးသွင်း၍ ပစ္စည်းထိန်း၏အိမ်ငှါးအဖြစ် နေထိုင်နေခြင်းဖြစ်သဖြင့် အယူခံ အယူခံတရားခံများက ၎င်းတို့အားထိုအိမ်ခန်းမှနှင်ရန်၊ အခွင့်အရေးမရှိပါဟု အဓိက

၁၉၆၃
ဦးသိန်း ပါ ၂
နှင့်
ဦးဘသန်း ပါ ၂။

ဖေါ်ပြကန့်ကွက်လေသည်။ သို့သော် ရုံးတော်မှ Jacob ဗ. Subramonia Iyer (1) စီရင်ထုံးပေါ်မှီငြမ်းပြု၍ ပစ္စည်းထိန်းမင်းကြီး၏ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်မှာ ခန့်အပ်ခဲ့သည့် ရုံးကိုယ်စား ပိုင်ဆိုင်ခြင်းသာဖြစ်ပြီး၊ အချင်းဖြစ်ပစ္စည်းတွင် ပစ္စည်းထိန်းမင်းကြီးမှာ မည်သည့်ပိုင်ဆိုင်ခွင့်မျှမရှိ၊ အမှုသည်များအတွက်အုပ်ထိန်းသူသာဖြစ်သဖြင့်၊ ၎င်းက ထို ပစ္စည်းကို အိမ်ငှါးမြေငှါးအဖြစ် အိမ်ငှါးရမ်းခြင်းမပြုနိုင်သဖြင့်၊ အယူခံတရားလိုများမှာ ပစ္စည်းထိန်းမင်းကြီး၏အိမ်ငှါးဖြစ်သည်ဆိုခြင်းကို လက်မခံနိုင်ပါဆို၍ အယူခံတရားလိုများသည် မိမိတို့သဘောတူညီခဲ့သည့်အတိုင်း အခွင့်ဖြစ်အိမ်ခန်းကို အယူခံတရားခံများသို့ လက်ရောက်အပ်ပေးရန် အယူခံတရားခံများ တောင်းဆိုချက်ကိုခွင့်ပြု၍ အပ်ဝါရမ်းထုတ်ရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့လေသည်။

ထို့အတွက်အယူခံတရားလိုများက၊ ယခုအယူခံမှုကိုဘင်သွင်းရာဝယ်၊ မူလရုံးတွင် ပြဆိုခဲ့သည့်အတိုင်းပင် အချင်းဖြစ်အိမ်မှာ ပစ္စည်းထိန်းမင်းကြီးလက်တွင်ရှိ၍ အယူခံတရားလိုများမှာ ကျသင့်သည့်အိမ်ခမျာကို ပစ္စည်းထိန်းမင်းကြီးသို့ပေးသွင်း၍ ပစ္စည်းထိန်းအရာရှိ၏ အိမ်ငှါးများအဖြစ်သာ နေထိုင်နေကြသဖြင့် ထိုအိမ်ခန်းကို တရားနိုင်မှုဖြစ်သူ အယူခံတရားခံများသို့ အပ်ခွင့်မရှိပါဟု ချေပချက်ကို ရုံးတော်မှသဘောတူညီလက်ခံခြင်းမပြုသည်မှာ မှားစွာမှုများယွင်းနေသဖြင့် ထိုအမိန့်ကို ပယ်ဖျက်သင့်ကြောင်းလျှောက်ထားလေသည်။

အထက်ပါပြဆိုချက်နှင့်ပတ်သက်၍ အယူခံတရားလိုများအတွက် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည့် ပညာရှိရွေနေကြီးက၊ ***P.L.I. Kasi Chettyar (a) U Kasi and another*** **v.** ***Ko Maung Sein and another*** (2) စီရင်ထုံးတွင် အောက်ပါရည်ညွှန်းချက်ကို၊ ကိုးကားလေသည်။

> "The suit by the appellants for ejectement of the first respondent Ko Maung Sein from a room in the house of which the second respondent, the Bailiff of the District Court of Bassein has been appointed Reciver is clearly not maintainable in law."

သို့သော် ထိုအမှုဖြစ် ကြောင်းခြင်းရာမှာ၊ ယခုအမှုနှင့်များစွာကွာခြားနေသည်ကို ကျွန်ုပ်တို့တွေ့ရပေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုရည်ညွှန်းသည့်အမှုတွင် တရားစွဲဆိုခြင်းခံရသူသည် တရားဖက်မဟုတ်၊ အပြင်လူဖြစ်ပြီး၊ အမှုမှာစစ်ဆေးဆဲဖြစ်၍ ယခုအမှုမှာကဲ့သို့ တရားရှုံးဖြစ်သူ အယူခံတရားလိုများက အိမ်ခန်းကိုလက်ရောက်အပ်ပေးရန်သဘောတူညီခဲ့သည့်အတိုင်း ဒီကရီချမှတ်ပေးထားခဲ့ခြင်းမရှိသောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။ အမှန်မှာ ထိုစီရင်ထုံးတွင်လည်း၊ ယခင်တရားလွှတ်တော်ချုပ်မှ ***C.K.***

(1) A.I.R. (1960) Kerela 212. (2) B.L.R. (1960) (H.C.), p. 501

Chin v. *Hajee Ebrahin Mohamed Seedat* (3) စီရင်ထုံးတွင် ပစ္စည်းထိန်း ဖြစ်သူ၏အခွင့် အရေးများနှင့်ပတ်သက်၍ အောက်ပါဖြေဆိုချက်များကိုပင် ရည်ညွှန်း ထားသောကြောင့်ဖြစ်ပေသည်။

၁၉၆၃

ဦးသိန်း ပါ ၂ နှင့် ဦးဘသန်း ပါ ၂။

> "The Receiver appointed under Order 40 of the Code of Civil Procedure has no vested interest in the property over which he is appointed Receiver. He is an officer of the Court on whom the Court exercises real control. For example, Order 40, Rule 4 (*c*) enables the Court to deal which the assessment of loss due to wilful default or gross negligence of a Receiver without the necessity of a separate suit. As an officer of Court who has no interest in the property, he can exercise only such powers as have been expressly granted by the Court and does so subject to the control of the Court."

သို့ဖြစ်ရကား၊ အထက်ပါစီရင်ထုံးများတွင် ချမှတ်ခဲ့သည့်မူအရ၊ မူလရုံးတော်မှ ရည်ညွှန်းခဲ့သည့်အတိုင်း (အယူခံတရားလိုများသည် ရုံးမှခန့်အပ်ထားသည့်ပစ္စည်းထိန်း အာဏာရှိအား အိမ်ခပေးနေရုံမျှဖြင့် ၎င်း၏အိမ်ငှါးများဖြစ်ပါသည် ဆိုသည့်ပြဆိုချက်ကို ကျွန်ုပ်တို့လက်မခံနိုင်ပေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ပစ္စည်းထိန်းမှာ ရုံးတော်မှအာဏာရှိ သာဖြစ်ပြီး ၎င်း၏ပိုင်ဆိုင်ခွင့်များ ရုံးတော်၏ပိုင်ဆိုင်ခွင့် (Custodia legis) ဖြစ်သည့်အတိုင်း အချင်းဖြစ်ပစ္စည်းကို ငှါးရမ်းခွင့်မရှိရကား၊ ရသင့်သည့် အိမ်ခ များကို ၎င်းကသိမ်းယူဆိန်းသိမ်းထားရုံနှင့် အိမ်ငှါးမဖြစ်နိုင်ကြောင်းမှာ မငြင်းဆိုနိုင် သောကြောင့်ဖြစ်ပေသည်။)

(တဖန်ယခုအမှုတွင် ပစ္စည်းထိန်းခန့်အပ်ခဲ့ပြီးနောက်မှ၊ အမှုကြီးကို နှစ်ဦးနှစ်ဘက် ကြေအေးကြရာတွင်တရားရှုံးဖြစ်သူအယူခံတရားလိုများတို့က၊ အချင်းဖြစ်အိမ်ကိုအယူခံ တရားခံများသို့ လက်ရောက်အပ်ပေးရန် သဘောတူညီခဲ့သည့်အတိုင်း၊ ဒီကရီတွင် ထည့်သွင်းချမှတ်ပေးခဲ့ပြီးဖြစ်ရာ၊ ပစ္စည်းထိန်းမှာ ထိုဒီကရီကို ကျော်လွန်၍ အခွင့် အရေးမရှိနိုင်။) အခွင့်အရေးရှိပါသည်ဟုလည်း အယူခံတရားလိုများက မည်သည့် အထောက်အထားမျှပြသနိုင်ခြင်းမရှိပေ။

သို့ဖြစ်ရကား အောက်ရုံးမှ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဇာရီမူအမှတ် ၇၉၀ တွင် ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဧဖေါ်ဝါရီလ ၄ ရက်နေ့တွင် ချမှတ်ပေးခဲ့သည့်အမိန့်မှာ ဥပဒေအရမည်သို့မျှ မှားယွင်း ချွတ်ချော်ခြင်းဖြစ်နေသည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့မတွေ့ရှိရကား၊ ယခုအယူခံမှုကို ခွင့်ပြုနိုင်ရန် အကြောင်းမရှိသဖြင့် စရိတ်နှင့်တကွပလပ်လိုက်သည်။

ပညာရှိရွှေနေကြီး စရိတ်အဖြစ် ၅၁ ကျပ် သတ်မှတ်သည်။

(3) B.L.R (1959) (S.C.) p. 53.

တရားမအယူခံမှု။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်နှင့် တရားသူကြီး ဦးကျော်ဇံဦးတို့ရှေ့တွင်

† ၁၉၆၃

စက်တင်ဘာလ ၇ ရက်။

ဦးရွှေ (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ဥ ဘပု ပါ ၄ (အယူခံတရားခံများ)*

ကုမ္ပဏီများ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄ (၂)နှင့် ၄ (၄) တရားမဝင်သောအသင်း-—**အသင်းသားများ၏၊** တာဝန်၊ အသင်းသားတဦးက အသင်းနှင့် အခြားအသင်းသားများအား တရားစွဲခြင်းကိစ္စ။

အယူခံတရားလိုသည်၊ ကသာမြို့သစ်တိုက်၊ ကားပိုင်ရှင်များအသင်းဝင် တဦးဖြစ်ပြီး၊ ၎င်းအသင်းဥက္ကဋ္ဌနှင့် အသင်း၏ အမှုဆောင် လူကြီးများအား အသင်းက ကာဇွဲငါးရမ်းခဲ့သဖြင့် အသင်းကပေးရန် ငွေကို တရားစွဲဆိုခဲ့လေသည်။

မူလရုံးက အယူခံတရားခံအပေါ် ဒီဂရီ ချပေးခဲ့၏။ ပဌမအယူခံရုံးနှင့် ဒုတိယအယူခံရုံးတို့က ဒီဂရီကို အတည်ပြုခဲ့သော်လည်း၊ ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေးပုဒ်မ ၂၀ အရ၊ အယူခံဝင်ရှုံးထိုအမှုကို စရိတ်နှင့်တကွပလပ်ခဲ့လေသည်။

ထိုသို့အမှုကို ပလပ်လိုက်ရာ၌၊ တရားဝန်ကြီးများက အယူခံတရားခံများ တည်ဆောက်ခဲ့သည့် သစ်တိုက် ကားပိုင်ရှင်များအသင်းသည်၊ ကုမ္ပဏီဥပဒေပုဒ်မ ၄ (၂)တွင် ပြဆိုရည်ညွှန်းထားသည့် အထိုင်း၊အသင်းအနေအဖြစ်ဖြင့် အလုပ်အကိုင်ပြုလုပ် ရွက်ဆောင်နေခြင်းများ ရှိသည်ကိုမတွေ့ရ။ ထို့ပြင် ပုဒ်မ ၄ (၂) နှင့် (၄) အကျုံးဝင်သည့်၊ အသင်းကပေးဆပ်ရန် ရှိသည့်အကြွေးဟု မည်သို့မှ မယူဆနိုင်။ တဖန်ပဋိညာဉ်၏ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၃ အရဆင်ခြင်မှုလည်း **သက်သေခံချက်များအရ** အသင်းဝင်များဖြစ်သည့် အယူခံတရားခံတို့က ပေးရန်ရှိသည့်ငွေကို တဦးစီ သီးခြားတာဝန်အနေနှင့် ပေးပါမည်ဟု မည်သည့်အခါကမျှ ဝန်မခံခဲ့၍ ကိုယ်တိုင်ပေးဆပ်ရန် တာဝန်ရှိသည်ဟု မဆိုနိုင်ဟု ပြဆို၍ ပလပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

အယူခံတရားလိုက၊ ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး ဥပဒေပုဒ်မ ၆ အရ၊အခွင့်ထူးမှုတင်သွင်းရာ၊ **ဆုံးဖြတ်ချက်။** ။အယူခံတရားလိုအတွက် ဆောင်ရွက်သည့်ရှေ့နေကြီးက ကုမ္ပဏီ ပုဒ်မ ၄(၂)၊ တွင် အကျုံးအမြတ်ရရှိရန် ပါဝင်သည့် စကားမှာ၊ အသင်းအတွက် အကျုံးအမြတ်ရရှိရန်သာမဟုတ် **အသင်းဝင်** အသင်းသားတို့ဘို့ အမြတ်အစွန်းရရှိရန် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းလည်း အကဲ့ျုံးဝင်သဖြင့် ထိုအသင်း၏ အသင်းဝင်များ ဖြစ်သူ အယူခံတရားခံတို့သည် ပုဒ်မ ၄(၄)အရ ပေးရန်တာဝန်ရှိကြောင်း ထင်ရှားသည်ဟုဆိုသည်။ သို့သော် ထိုပြဆိုချက်ကို လက်ခံရန်ခဲယဉ်းသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အယူခံတရားလို တင်သွင်းခဲ့သည့် စွဲဆိုလွှာနှင့် နို့တစ်စာများအရ တောင်းဆိုသည့်

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ အခွင့်ထူး တရားမအယူခံမှုအမှတ် ၃ ။

† ၁၉၅၉ ခုနှစ် အထူးတရားမအယူခံမှု အမှတ် ၅ တွင် ၁၉၆၃ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၁ရက် နွေ့ဦးမန္တလေးမြို့ရုံးထိုင်သော ယခင်တရားလွှတ်တော် ရုံးတော်၏ ချမှတ်သောဒီဂရီကို အယူခံဝင်မှု။

ငွေမှာ အသင်းကပေးရန်တာဝန်ယူခဲ့ခြင်း၊ ထိုအသင်းတွင် အယူခံတရားလို အပါအဝင်အသင်းသား ၂၀ ကျော်ပါဝင်နေ၍ မှတ်ပုံမတင်ထားခြင်းမှာ မငြင်းဆိုနိုင်ရကား၊ ထိုသို့တရားမဝင်သည့် အသင်းမှ ရရန်ရှိသည့်ငွေကို အသင်းသား တဦးသည် တရားစွဲဆိုတောင်းခံခွင့် မရှိသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

၁၉၆၃ ခု ဦးရွှေနှင့် ဦးဘပု ပါ ၂။

Badri Prasad v. *Nagarmal and others*, A.I.R. (1959) Supreme Court, p. 559; *Madan Gopal and others* v. *Shewal Dass*, A.I.R. (1943) Lahore, p. 884 တို့ကိုရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။

သို့ဖြစ်ရကား အယူခံတရားလိုသည်၊ ထိုတရားမဝင်သည့် အသင်းဝင်တဦး ယခုထက်တိုင် ဆက်လက်တည်ရှိ နေသေးရကား အထူးအယူခံချုံးတော်မှ ဖေါ်ပြထားသကဲ့သို့ အယူခံတရားလိုသည် ထိုအသင်းမှ အသင်းဝင်တဦးအနေနှင့် မရပ်စဲသမျှ ကာလ မိမိရရန်ရှိသည်ဆိုသည့်ငွေကို အသင်းသား များအပေါ် တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၁၊ နည်းဥပဒေ ၈ အရပင်၊ တရားစွဲဆိုနိုင်ခြင်း ရှိမရှိဆိုသည်ကို လေးနက်စွာ စဉ်းစားရန် လိုအပ်မည်ဖြစ်ပေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ၎င်းသည်ပင် တရားလို အပြင်၊ တရားခံလည်း ဖြစ်နေပေမည် ဖြစ်သောကြောင့်ပေတည်း။ သို့ပေါ်ပြားလည်း ၎င်းအချက်မှာ၊ ယခုအယူခံခွင့်ကို ဆုံးဖြတ်ရန်နှင့်ပတ်သက်၍ လိုအပ်ခြင်းမရှိသဖြင့် မည်သို့မျှ အဆုံးအဖြတ် မပေး။

အယူခံတရားလိုအထွက်။ ။ရွှေနေကြီး မစ္စတာ အာရ်ချော်ဘီ။

အယူခံဘရားခံများအတွက်။ ။ရွှေနေကြီး ဦးဘိုးသာ။

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင် ။ဤပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆ အရ၊ ခွင့်ပြုတင်သွင်းခဲ့သည့် အထူးအယူခံမှုမှာ ကသာမြို့၊ နယ်ပိုင်တရားမ တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ တရားမမှုအမှတ် ၁ တွင် အယူခံတရားလို ဦးရွှေက ကသာမြို့၊ သစ်ဘိုက်ကားပိုင်ရှင်များအသင်း ဥက္ကဋ္ဌနှင့် အသင်း၏ အမှုဆောင်လူကြီးများဖြစ်သူ အယူခံဘရားခံတို့အပေါ် မိမိပိုင်ကားကို အသင်းမှ ဆုံးဖြတ်သည့်အတိုင်း အသင်းဝင် တဦးအခန့်နှင့် ခွဲခာသိုက်ချန် သဘောဘူညီ ငှါးရမ်းခဲ့ရသဖြင့် အသင်းမှပေးရန်ရှိသည့် အခငွေ ၁,၉၁၀ ရရှိရန် တရားစွဲဆိုသည့်အတိုင်း အယူခံတရားခံတို့အပေါ် ဒီကရီရရှိသည်ကို ပဌမအယူခံချုံးဖြစ်သည့် ကသာခရိုင်၊ တရားမတရားသူကြီးရုံး ၁၉၅၈ ခု၊ တရားမအယူခံမှုအမှတ် ၁၁ နှင့် ဒုတိယ အယူခံချုံးဖြစ်သည့် မန္တလေးမြို့ရုံးထိုင် တရားသူကြီးချုပ် ၁၉၅၉ ခု၊ တရားမဒုတိယ အယူခံမှုအမှတ် ၃၈ တို့က အတည်ပြုခဲ့သော်လည်း ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၀ အရ၊ အထူးအယူခံဝင်ရောက် မန္တလေးရုံးထိုင် တရားသူတော်တော် ၁၉၅၉ ခု၊ အထူးအယူခံမှုအမှတ် ၅ တွင်ပယ်ဖျက်ပြီး အယူခံတရားလို စွဲဆိုခဲ့သည့် အမှုကို စရိတ်နှင့်တကွ ပလပ်လိုက်သည်ကို **မကျေနပ်၍**တင်သွင်းခဲ့သည့် အမှုဖြစ်ပေသည်။

၁၉၆၃

ဦးရွှေနှင့် ဦးဘပု ပါ ၂။

တရားလိုဖြစ်သူ အယူခံတရားလို၏ စွဲဆိုလွှာအရမူ၊ ၁၉၅၆ ခုနှစ် ဆန်းလောက်တွင် အချို့သော အသင်းဝင်တို့၏ ကားများကို စစ်ဘက်မှ အသုံးပြုရန် ချေထမ်းရန် စိုင်းပြင်းသဖြင့် အသင်းသားများ မနစ်နာစေရန် အသင်းသားများ သဘောတူညီချက်အရ မိမိ၏ကားကို ချေထမ်းတာဝန် အသင်းအတွက် ယူစေရန်၊ ထိုသို့တာဝန်ယူရသည့်အတွက် အသင်းကနစ်နာကြေးအဖြစ် ကားတဦးတွက် ချေသိုက်ရသည့် ၁ လ တွက်ခွေ ၇၅၀ ပေးရန်တာဝန်ယူကြောင်း၊အထက်ပါသဘောတူညီချက်အရ၊၆-၁-၅၆ နေ့မှစ၍ ၃၁-၃-၅၆ နေ့တိုင် ၃ လနှင့် ၂၆ ရက်တွက် ချေဝန်ထမ်းခဲ့ရသဖြင့် အသင်းမှ ငွေ ၂,၁၅၀ ပေးရန်ရှိရာ တရားလိုက အသင်းဝင်တဦး အနေနှင့် မိမိအစုအတွက် တလ ၃၅ ပေးရန်ရှိသည့်အတိုင်း ၃ လတွက်ငွေ ၂၁၀ ကိုခုနှိမ်မှု၊ ငွေ ၁,၉၄၀ အသင်းမှ ရရန်ရှိသည့်ဘိုင်း တောင်းဆိုခဲ့သော်လည်း မရရှိသဖြင့် အသင်း၏ဥက္ကဋ္ဌနှင့်အမှုဆောင် လူကြီးများဖြစ်သူ အယူခံတရားခံတို့အား တရားစွဲဆိုရပါသည်ဟု ပြဆိုလေသည်။

ထိုစွဲဆိုချက်နှင့် ပတ်သက်၍ ဦးဘဝေမှအပ၊ အခြားအယူခံ တရားခံများက အယူခံတရားလိုမှာ အသင်းဝင်တဦး ဖြစ်သည်ဆိုခြင်းကို ဝန်ခံသော်လည်းအသင်းမှာ တရားဥပဒေနှင့်အညီ မှတ်ပုံတင်ထားခြင်းမရှိ၊ အယူခံတရားလို စွဲဆိုသည့်ဘိုင်း ချေခငွေကို မိမိတို့က ပေးရန်တာဝန်မယူခဲ့၊ ပေးဆပ်ပါမည်ဟုလည်း ဝန်မခံခဲ့သဖြင့် ၎င်းတို့ပေါ် တရားစွဲဆိုရန် အကြောင်းမရှိပါဟု ချေပလေသည်။ အယူခံတရားခံ ဦးဘဝေမှာမူ စွဲဆိုချက်ပါ ပြဆိုချက်တို့ကိုဝန်ခံ၍ မိမိကားမှာလည်း ချေဝန် ထမ်းခဲ့ရသဖြင့် အသင်းမှ ချေခငွေများ ရရန်ရှိကြောင်း ဖေါ်ပြလေသည်။ ထိုအဆိုနှင့် ချေလွှာများပေါ် မူတည်၍ စစ်ဆေးသည့် ရုံးတော်မှ လိုအပ်သည့် ကောက်ချက်များကို ထုတ်နုတ်ခဲ့ရာ အရေးကြီးသည့်ကောက်ချက်မှာ အမှတ် (၃) ဖြစ်သည့် အောက်ပါ ကောက်ချက်ဖြစ်ပေသည်။

> "(၃) တရားလို၏အဆို (၄)အရ၊ တရားလို၏ကားကို စစ်ဘက်တွင် အစဉ်အမြဲ အသုံးပြုစေခြင်းကြောင့် လစဉ် တလလျှင် ကားတစီးအတွက်ငွေ ၇၅၀ ကို တရားလိုသို့ပေးရန် ၁၊၂၊၃ နှင့် ၅ တရားခံတို့က တာဝန်ယူ၍ ကတိပြုကြသလား။"

အထက်ပါ ကောက်ချက်နှင့် ပတ်သက်၍ သက်သေခံချက်များအရ မူလရုံးမှ တရားလို၏ကားကို စစ်ဘက်တွင် အသုံးပြုစေခြင်းကြောင့် လစဉ်တလ ကားတစီးအတွက်ငွေ ၇၅၀ ကိုတရားလိုသို့ပေးရန်၊ ၁၊၂၊၃၊၅ အယူခံတရားခံတို့က တာဝန်ယူကြသည်ဟု တရားလိုဖြစ်သူ အယူခံတရားလိုတွက် အသာပေး ဖြေဆိုခဲ့သည်ကို ယခုမ

အယူခံရုံးဖြစ်သည့် ခရိုင်တရားမရုံးမှ သဘောတူညီ၍ ဒုတိယအယူခံရုံး တရား ၁၉၆၃
လွှတ်တော် တရားဝန်ကြီး ဦးဒအောင်ခိုင်ကလည်း အမှုတွင် ပေါ်လွင်သည့် အချက်များ ဦးရွှေ
အရ၊ တဦးတယောက်သော အားသူခံ တရားခံများက မော်တော်ကားခင်ဗျကို အသင်းက နှင့်
မပေးက၊ ၎င်းတို့တာဝန်ယူ ပေးဆပ်ပါမည်ဟု ကတိခံဝန် ပြုခဲ့ခြင်းမရှိ ဆိုသည်မှာ ဦးဘမု ပါ ၂။
မှန်သည်ဆိုစေဦး၊ အယူခံတရားခံများ တည်ထောင်ခဲ့သည့် ကသာမို့၊ သစ်တိုက်ကား
ပိုင်ရှင်များ အသင်းမှာ ကုမ္ပဏီအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၄ (၂)အရ မှတ်ပုံတင်ထားခြင်း
မရှိသဖြင့် ၎င်းအသင်းဝင် အသင်းသားများမှာ ၂၀ ထက် ကျော်နေရကား ပုဒ်မ
၄ (၄)အရ ထိုဘာရားမဝင်သည့် အသင်းဝင်များသည် အသင်းအလုပ်တွက် ပေးဆပ်ရန်
ရှိသည့် ကြေးမြီများကို ကိုယ်တိုင်ပေးဆပ်ရန် တာဝန်ရှိစေရမည်ဟု ဆိုထားသည့်ပြင်
ယခင်တရားသွတ်တော် ၁၉၅၇ ခု၊ တရားမပဋမ အယူခံမှုအမှတ် ၈ တွင် ထိုသို့မှတ်ပုံ
မဘင်သွင်းသည့် အသင်းဝင်များသည် အသင်းကြွေးမြီများတွက် တဦးတည်း အနေနှင့်
သော်၎င်း၊ ပူးတွဲ၍သော်၎င်း ပေးဆပ်ရန် တာဝန်ရှိသည်ဟု ပြဆိုခဲ့သဖြင့် အယူခံ
တရားခံများက မိမိတို့ပေါ် တဦးချင်းအနေနှင့် စွဲဆိုသည့် အခင်ဗျကို ပေးဆပ်ရန်
တာဝန်မရှိပါဆိုသည်ကို လက်မခံနိုင်။ တဖန် အယူခံတရားခံများက အယူခံတရားလိုက
အယူခံတရားခံများပေါ် အသင်း၏ကိုယ်စား တရားစွဲဆိုခဲ့ခြင်းမှာ တရားမကျင့်ထုံး
အမိန့် ၁ နည်းဥပဒေ ၈ အရ၊ လိုအပ်သည့် ရုံးတော်၏ ခွင့်ပြုချက်မရရှိသဖြင့် အမှုကို
မစွဲဆိုနိုင်ပါဆိုသည် နှင့်ပတ်သက်၍လည်း ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၎၃ အရထိုသို့
စွဲဆိုနိုင်ကြောင်း ခွင့်ပြုထားသဖြင့် အယူခံတရားလိုသည် အမှုကို တင်သွင်းခဲ့သည့်
ဘိုင်းစွဲဆိုနိုင်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်၍ အမှုတွင် အယူခံတရားလိုအတွက် ချမှတ်ပေးခဲ့သည့်
ဒီကရီကို လက်ခံအတည်ပြု၍ အယူခံတရားခံများ၏ အယူခံကို ပယ်လိုက်လေသည်။

သို့သော် တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၀ အရ၊ အထူးအယူခံ တင်သွင်းသော
အခါ၊ တရားဝန်ကြီး ဦးစံမောင်နှင့် ဦးမြင့်ထူးတို့က အယူခံတရားခံများ တည်ထောင်
ခဲ့သည့် သစ်တိုက်ကား ပိုင်ရှင်များအသင်းသည် ကုမ္ပဏီဥပဒေ ပုဒ်မ ၄ (၂)တွင်
ပြဆိုရည်ညွှန်းထားသည့်အဘိုင်း အသင်းအနေဖြင့် အလုပ်အကိုင် ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်
နေခြင်းရှိသည်ကို မတွေ့ရှိရ။ အသင်းကဗျ ၇၅ဝ ကောက်ခံပေးမည် ဆိုသည်မှာလည်း
အယူခံတရားလိုတွင် မိမိကား ချေသိုက်ရသဖြင့် အလုပ်အကိုင်တွင် နစ်နာသည့်အတွက်
စစ်ဘပ်မှုရရှိသည့် ချေသခဗျ ၇၅ဝ အပြင် အသင်းမှနစ်နာကြေးအဖြစ် ပေးရန်သာ
ဖြစ်သဖြင့် ပုဒ်မ ၄ (၂)၊ (၄) တွင် အကြုံးဝင်သည့်အသင်းက ပေးဆပ်ရန်ရှိသည့်
အကြွေးဟု မည်သို့မျှ မယူဆနိုင်။ တဖန် ပဋိညာဉ်အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၎၃ အရ၊ ဆင်ခြင်
မှုလည်း သက်ဆိုသခံချက်များအရ အသင်းဝင်များဖြစ်သည့် အယူခံတရားခံတို့က ထိုဗျ
၇၅ဝ ကိုတဦးစီ သီးခြားတာဝန်အနေနှင့် ပေးပါမည်ဟု မည်သည့်အခါကမျှ ဝန်မခံခဲ့။

[၁၉၆၃
ဦးရွှေနှင့် ဦးဘပု ပါ ၂။

အသင်းကသာ ပေးရန်တာဝန်ရှိရကား အယူခံဘရားခံများသည် အသင်း၏ဥက္ကဋ္ဌနှင့် အမှုဆောင်များ ဖြစ်သော်ငြားလည်း ပုဒ်မ ၄၃ တွင်ရည်ညွှန်းသည့်အတိုင်း ကိုယ်တိုင် ပေးဆပ်ရန် တာဝန်ရှိသည်ဟု မယူဆနိုင်။ တရားမကျင့်ထုံး အမိန့် ၁၊ နည်းဥပဒေ ၈ အရ၊ စွဲဆိုခဲ့ပါ၌မူ စွဲဆိုနိုင်ခွင့် ရှိပေလိမ့်မည်ဟု အထောက်အထားပြဆို၍ အယူခံ တရားခံများ၏ အယူခံကိုခွင့်ပြု၍ မူလရုံးမှ ချမှတ်ခဲ့သည့် ဒီကရီကို ပယ်ဖျက်လိုက လေသည်။

ထို့ကြောင့် အယူခံတရားလိုက ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး ဥပဒေပုဒ်မ ၆ အရ၊ ဤအခွင့်ထူး အယူခံမှုကို တင်သွင်းရာဝယ် ကသာမြို့ သစ်တိုက်ကားပိုင်ရှင်များ အသင်းမှာ အသင်းသား ၂၀ ကျော်လွန်၍ အသင်းသားများ၏ အကျိုးအတွက် တည်ထောင်သဖြင့် မှတ်ပုံမတင်ထား၍ ကုမ္ပဏီဥပဒေပုဒ်မ ၄ (၂)နှင့် ဆန့်ကျင်နေပေ ငြားသော်လည်း ၎င်းအသင်း၀င် အသင်း၏ အမှုဆောင်များဖြစ်သည့် အယူခံတရားခံ တို့သည် သက်ဆိုင်သည့် အသင်းအစည်းအဝေး တက်ရောက်၍ အယူခံတရားလို၏ ကားကို ချေဝန်ထမ်းရသည့်အတွက် အခင်ငွေကိုပေးရန် သဘောတူညီခဲ့ကြသူများ ဖြစ်သဖြင့် ပုဒ်မ ၄ (၄)အရ၊ တဦးချင်းအနေနှင့် ပေးဆပ်ရန် တာဝန်ရှိသည်မှာ ထင်ရှားကြောင်း။ ထို့ပြင် ၎င်းအသင်းမှာ မှတ်ပုံမတင်ထားသဖြင့် အသင်း၀င် အသင်း သားများ ဦးရေမှာ အတည်အကျမရှိသဖြင့် အသင်းမှာ ဥပဒေအရ မခိုင်မြဲ၍ တရားမ ကျင့်ထုံး အမိန့် ၁၊ နည်းဥပဒေ ၈ နှင့်လည်း အကျိုးမဝင်သဖြင့် အထူးအယူခံခုံရုံးမှ ချမှတ်ခဲ့သည့် အမိန့်မှာ တရားဥပဒေအရ လက်ခံနိုင်စရာမရှိ၍ ပယ်ဖျက်သင့်ကြောင်း ဖော်ပြလေသည်။

ကုမ္ပဏီ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄ (၂)နှင့် (၄) တို့မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပေသည်။

"(2) No company, association or partnership consisting of more than twenty persons shall be formed for the purpose of carrying on any other business that has for its object the acquisition of gain by the company, association or partnership, or by the individual members thereof, unless it is registered as a company under this Act.

(3) * * * *

(4) Every member or a company, association or partnership carrying on business in contravention of this section shall be personally liable for all liabilities incurred in such business."

သို့ဖြစ်ရကား၊ အထက်ပါ ပြဆိုချက်များနှင့် ပတ်သက်၍၊ အယူခံတရားလိုအတွက် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည့် ပညာရှိရွှေနေကြီးက ကုမ္ပဏီပုဒ်မ ၄ (၂)တွင် အကျိုးအမြတ်

ရရှိရန်ဟု ဖါဒီသဲည့်စကားမှာ တန်ပိုင် နှင့် ဘိုဟိန်း (၁) စီရင်ထုံးတွင် ပြဆိုထားသကဲ့သို့အသင်းဘွဲက် အကျိုးအမြတ်ရရှိရန်သာမဟုတ် အသင်းဝင် အသင်းဖွဲ့ဘို့အတို့ အမြတ်အစွန်းရရှိရန် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း လည်းအကြံုးဝင်သည်ဟု ပြဆိုထားသည့်ပြင် In re *Pandstow Total Loss and Collision Assurance Association* (2) :—

၁၉၆၃
ဦးမြ နှင့် ဦးဘမု ပါ ၂။

> "Held, that although the business of the association had not for its object the acquisition of gain by the association, it had for its object the acquisition of gain by individual members; that is it consisted of more than twenty members and was not registered, its formation was forbidden by the Companies Act, 1862, s. 4; that the Court, therefore could not recoginise it as having any legal existence, and that the order for winding must be discharged."

ဟု ပြဆိုထားသဖြင့် ထိုအသင်း၏ အသင်းဝင်များဖြစ်သူ အယူခံတရားခံတို့သည် ပုဒ်မ ၄ (၄)အရ၊ အသင်း၌ အယူခံတရားလိုသို့ ပေးရန်တာဝန်ယူခဲ့သည့် ကာလ်ချေလိုက်ခကို တဦးချင်းအနေနှင့် ပေးဆပ်ရန် တာဝန်ရှိသူများဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားသည်ဟုပြဆိုသေသည်။ သို့သော် ထိုပြဆိုချက်ကို ကျွန်ုပ်တို့ သဘောတူညီလက်ခံရန် ခဲယဉ်းပေသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် အယူခံတရားလို တင်သွင်းခဲ့သည့် စွဲဆိုလွှာနှင့် အမှုမစွဲမီပေးခဲ့သည့် သက်သေခံအမှတ် "၁" နို့ တစ်စာမျှားအရ၊ တောင်းဆိုသည့် အခင်္ဂမှာ အသင်းကပေးရန် တာဝန်ယူခဲ့ခြင်း၊ ထိုအသင်းတွင် အယူခံတရားလို အပါအဝင်အသင်းသား ၂၀ ကျော်ပါဝင်နေ၍ မှတ်ပုံတင်ထားခြင်း မရှိသည်မှာမငြင်းနိုင်ရကား၊ ထိုသို့ တရားမဝင်သည့်အသင်းမှ ရရန်ရှိသည့်ငွေကို အသင်းသားတဦးသည် တရားစွဲဆိုတောင်းခံခွင့် မရှိပါဟု, *Badri Prasad* v. *Nagarmal and others* (၃) စီရင်ထုံးတွင်—

> "Where an association of more than twenty persons is formed in contravention of s. 11 (2) of the Companies Act and a claim is made by some members of such illegal association against another member on the footing that the association should be treated as legal in order to give rise to a liability to render accounts in respect of the transactions of the association such a claim is clearly untenable, where a plaintiff comes to court on allegations which on the face

(1) I.L.R. (1932), (10) Rangoon, p. 490. (2) 20 Chancery A.I.R., p. 137.
(3) A.I.R. (1959), Supreme Court, p. 559,

ဆုံးရှုံး — ဦးဆွေ နှင့် ဦးဘပု ပါ ၂။

of them show that the contract of partnership on which he sues is illegal the only course for the courts to pursue is to say that he is not entitled to any relief on the allegations made as the courts cannot adjudicate in respect of contracts which the law declares to be illegal."

ပြဆိုထားသည့်ပြင် *Madan Gopal and others* v. *Shewal Dass* (၄) အမှုတွင်—

"Lastly, although a suit by a third party against the members of an illegal assocation is maintainable in certain circumstances, it has been held that it would not be maintainable if the plaintiff knew of the illegal character of the association and was himself a participes criminis."

ဟုပြဆိုထားသောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။ သို့ဖြစ်ရကား အယူခံတရားလိုသည် ထို မတရားအသင်းဝင် တဦးအဖြစ် ယခုထက်တိုင် ဆက်လက်တည်ရှိနေသေးရကား အထူး အယူခံထိုးတော်မှ ဖေါ်ပြထားသကဲ့သို့ အယူခံတရားလိုသည် ထိုအသင်းမှ အသင်းဝင် တဦးအနေနှင့် မရပ်စဲသမျှကာလ မိမိရရန်ရှိသည်ဆိုသည့် (ချောလိုက်ခ) ငွေကို အသင်းသားများပေါ် တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၁၊ နည်းဥပဒေ ၈ အရပင် တရားစွဲခွင့် နှိုင်ခြင်းရှိ မရှိဆိုသည်ကို သေးနက်စွာစဉ်းစားရန် လိုအပ်မည် ဖြစ်ပေသည်။ အဘယ် ကြောင့်ဆိုသော် ၎င်းသည်ပင် တရားလိုအပြင် တရားခံလည်း ဖြစ်နေပေမည် ဖြစ်သော ကြောင့်ပေတည်း။ သို့ပေငြားလည်း ၎င်းအချက်မှာ ယခုအယူခံမှုကို ဆုံးဖြတ်ရန်နှင့် ပတ်သက်၍ လိုအပ်ခြင်းမရှိသဖြင့် (ကျန်ပ်တို့) မည်သို့မျှအဆုံးအဖြတ်မပေး(လိုပေ)။

အထက်ကဖေါ်ပြပါအကြောင်းများကြောင့်အထူးအယူခံ ၎င်းတော်မှ ချမှတ်ခဲ့သည့် အမိန့်မှာ ဥပဒေအရ မှားယွင်းချွတ်ချော်ခြင်း ရှိနေပါသည်ဟု ကျန်ပ်တို့ မည်သို့မျှ မတွေ့ရှိရကား ဤအခွင့်ထူး အယူခံမှုကို ခွင့်ပြုရန်အကြောင်း မတွေ့ရှိသဖြင့် စရိတ်နှင့် ဝကို ပလပ်လိုက်သည်။

ပညာဒီပဓဇနကြီး စရိတ်အဖြစ် ရွှေဒင်္ဂါး ၅ ပြား သတ်မှတ်သည်။

(4) A.I.R. (1943) Lahore, p. 884.

တရားမ အထွေထွေ

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး နှင့် တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင် တို့ရှေ့တွင်

ဦးသာညွန့် ပါ ၁၇၇ (လျှောက်ထားသူများ)

နှင့်

ဦးဘိုးမြင့် ပါ ၁၇၇ နှင့် ဘဏ္ဍာရေး နှင့် အခွန်တော်ဝန်ကြီး၊ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး (လျှောက်ထားခံရသူများ)*

†၁၉၆၃ ခု စက်တင်ဘာလ ၁၄ ရက်။

အမှုခေါ် စာချုပ်တော် အဓိုးရမြေကို နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ခြင်းကိစ္စ၊ အထက်ပြန်မာပြည် မြေနှင့် အခွန်တော် ဥပဒေ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး၏ အမိန့်ကို အယူခံဝင်နိုင် မဝင်နိုင် တရားစီရင်ရေး ဆိုင်ရာ အမိန့်မဟုတ် အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ အမိန့်ဖြစ်ခြင်း အမှုခေါ် စာချုပ်အော်ထုတ်သင့် မသင့်။

ဤအမှုသည် ရောဝတီမြစ်တွင်ပေါ်ထွန်းသော ကျွန်းမြေ နယ်နိမိတ် သတ်မှတ်ရာမှ ပေါ်ပေါက်ခဲ့၍၊ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး အသီးသီးသို့ပင် အကြိမ်ကြိမ်ရောက်ခဲ့၏။ နောက်ဆုံးယခု လျှောက်ထားသူ ၁၇၇ ဦးတို့သည်၊ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အခွန်တော်ဌာနသို့ အယူခံဝင်ခဲ့၏။ ထိုဌာနက ဝင်ရောက် စုံစမ်းခြင်း မပြုသဖြင့် အမှုခေါ် စာချုပ်တော်ဖြင့်၊ အမိန့်အသီးသီးကို ပယ်ဖျက်ရန်လျှောက်ထား ခြင်းဖြစ်သည်။

အမှုခေါ် စာချုပ်တော် လျှောက်လွှာ ကြားနာရာတွင် ပေါ်ပေါက်သော အဓိက ဥပဒေကိစ္စ နှစ်ရပ်မှာ ဘဏ္ဍာရေးဌာနသို့ အယူခံဝင်ခွင့်ရှိ မရှိနှင့်၊ ဖျက်ရန်ကြံရွယ်သော အမိန့်များမှာ တရား စီရင်ရေးဆိုင်ရာ အမိန့်များ ဟုတ်မဟုတ်ပင်ဖြစ်လေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး၏ အမိန့်ကို ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အခွန်တော်ဌာနသို့ အယူခံဝင်နိုင်ကြောင်း၊ အထက်မြန်မာပြည်၊ မြေနှင့် အခွန်တော် ဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည်ကိုမတွေ့ရချေ။ ထိုဥပဒေပုဒ်မ ၁၀(၃) အရလည်း အယူခံခွင့်ရှိသည်ဟု မဆိုနိုင်။ ထို့ဥပဒေမှုပ်မ (၁၀)၊ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ပုဒ်မ (၈)ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် တွဲ၍ ဘတ်လွှေလွှာရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုပုဒ်မ (၈)ထွင် ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး၏အမိန့်ကို အစိုးရသို့ အယူခံဝင်နိုင်ကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းခြင်း မရှိချေ။ အယူခံဝင်ခွင့်ဆိုသည်မှာ အက်ဥပဒေအဖြစ်စေ၊ အက်ဥပဒေကဲ့သို့ အကျိုးသက်ရောက်သော ဥပဒေအဖြစ်စေ ပေးမှသာလျှင် ရှိနိုင်ပေသည်။

---

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမ အထွေထွေလျှောက်လွှာအမှတ် ၁၀၆။

† ဘဏ္ဍာတော်နှင့် အခွန်တော်ဝန်ကြီး၏ စာအမှတ် ၁၃၅။ ဘယ ၆၀ (၁၉၁၅/၆၂)တွင် ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၈ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကို အမှုခေါ် စာချုပ်တော်ထုတ်ဆင့်ရန် လျှောက်ထားခြင်း။

၁၉၆၃

ဦးသာညွန့် ပါ ၁၇၇ နှင့် ဦးဘိုးမြင့် ပါ ၁၇၇ နှင့် ဘဏ္ဍာရေးနှင့်အခွန်တော်မန်ကြီး၊ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး။

မိနက်ရှိ နှင့် စူဘရာမာနီးယား။ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ မဒရပ်အတွဲ ၁၁၊ စာ ၂၆၊ ၃၄ ။ကို ကိုးကားဖော်ပြလိုက်နာသည်။

ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အခွန်တော်ဌာနသည်၊ လျှောက်ထားသူများအား ဖြစ်စေ၊ ၎င်းတို့၏ရှေ့နေကြီး အား ဖြစ်စေ၊ လျှောက်ထားခွင့်မပေးခဲ့ဆိုသည့် အချက်မှာ အခြေအမြစ်မရှိ။ အကြောင်းသော်ကား၊ ထိုဌာနသို့အယူခံခွင့်မရှိသဖြင့် လျှောက်ထားသူများ တင်သွင်းသည်မှာ အသနားခံလွှာ မျှသာ ဖြစ်လေသည်။

အခင်းဖြစ်မြေသည်၊ အထက်မြန်မာပြည်မြေနှင့်အခွန်တော်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၃ (၈) အရ အစိုးရပိုင် မြေဖြစ်သည်။ အပိုင်ဂရမ်စာချုပ်ဖြင့်သော်၎င်း၊ အငှါးဂရံ စာချုပ်ဖြင့်သော်၎င်း၊ လိုင်စင်ဖြင့် ရစေသော်၎င်း၊ အစိုးရကချထားသော မြေမျိုးမဟုတ်။ ထိုမြေမှ အဆိုပါ ဥပဒေပုဒ်မ ၂၃(ဃ)အရ ကောင်လတ္တော်အရာရှိက လျှောက်ထားသူများကို မြေမှနှင်ထုတ်နိုင်သည်။

ယခုအမှုတွင် 'လျှောက်ထားသူများသည်၊ အခင်းဖြစ်မြေကို လက်ရှိရပိုင်ခွင့် ရှိကြောင်းနှင့် လျှောက်ထားသည်ဖြစ်ရာ၊ ဤမှုခင်းများကို တရားမရုံးများက ကြားနာစစ်ဆေးခြင်း မပြုဘဲ၊ အခွန်တော် အရာရှိများကသာ ကြားနာစစ်ဆေးရမည်ဟု အဆိုပါ ဥပဒေပုဒ်မ ၂၃ တွင်ပြဋ္ဌာန်း ထားသည်။

ထိုမှတပါးလည်း၊ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးသည် အစိုးရပိုင် ကျွန်းမြေကို နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ရာ၌ တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ အမိန့်ချမှတ်ခြင်းမဟုတ်။ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ အမိန့်ချမှတ်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။

ဓလျှောက်ထားသူအတွက်။ ဦးလှကျော်။

လျှောက်ထားခံရသူ ၁ အတွက်။ ။ဦးကျော်မြင့်၊

လျှောက်ထားခံရသူ ၂ အတွက်။ ။ဦးတိုးမောင်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ကျွန်အမှုသည်၊ အထက်မြန်မာ ပြည် မြင်းခြံခရိုင်ရှိ တဇောင်း ကျေးရွာ အုပ်စုနှင့် လင်းကြီး ကျေးရွာအုပ်စုတို့နှင့် ယှဉ်၍၊ ရောဝတီ မြစ်ဘဝင်ပေါ် ထွန်းသော ကျွန်းမြနယ်နိမိတ် သတ်မှတ်ရာမှ ပေါ်ပေါက်ခဲ့၏။ အခွန်တော်အရာရှိများဖြစ်သော ကော်လတ္တော် အရာရှိမှူသည်၊ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးအား ထိုသို့အဆင့်အဆင့် ရောက်ခဲ့သည်သာမက၊ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး ထုတ်ပြန်တွင် ထမ်း ဆောင်သော မင်းကြီး အသီးသီး ရှေ့မှာက်သို့လည်း အကြိမ်ကြိမ် ရောက်ခဲ့၏။ နောက်ဆုံး၌ ယခု လျှောက်ထားသူ တဇောင်းကျေးရွာသား ၁၇၇ ဦးတို့ဘုရည်၊ မြန်မာနိုင်ငံ ဘော်လုန်ရေးအဖိုးရ၊ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အခွန်တော်ဌာနသို့ အယူခံဝင်ရာတွင်၊ ထိုဌာနက ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်းမပြုသဖြင့်၊ အမှုခေါ် စာချွန်တော်ဖြင့် အမိန့်အာဏာသီးသန့်ကို ပယ်ဖျက်ရန် လျှောက်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။

ဓလျှောက်ထားခံရသူ ၁၇၇ ဦးရှိသည့်အနက်၊ ၅၀ မျှ အပေါ်ခွဲသာ ခုမှတ်ခွန်စာ အတည်ပြုပြီးဖြစ်သည်။ သို့သော် လျှောက်ထား ခံရသူအမှတ် ၁၊ ဦးတိုးမြင့်စာ

ယခုအခင်းဖြစ် မြေမှာ မြေနှုန်းပေါ် ဖြစ်သဖြင့်၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ သီးစားချထားရေး အက်ဥပဒေနှင့် နည်းဥပဒေများအရ၊ အမှုကို ဆက်လက် ဆောင်ရွက်ခွင့် မရှိတော့ ကြောင်းနှင့် ကန့်ကွက်သဖြင့်၊ ဤအချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ သျှောက်ထားသူများ၏ ပညာရှိရှေနေကြီးနှင့်တကွ၊ သျှောက်ထားခံရသူ အမှတ် ၁ ၏ ပညာရှိ ရှေနေကြီး၊ ထို့ပြင် ပညာရှိ အစိုးရ ရှေနေကြီးအား ကြားနာသည်။ သျှောက်ထားသူများ၏ ပညာရှိ ရှေနေကြီးက အခင်းဖြစ် မြေမှာ မြေနုရော မြေခင့်ပါ ရောပြွန်းနေသည်ဖြစ ကြောင်းနှင့် တင်ပြ၏။ ပညာရှိ အစိုးရရှေနေကြီးက ဤရုံး တရားမ အထွေ ထွေ လျှောက်လွှာအမှတ် ၁/၆၂ (ဦးဘိုးလှိုင်နှင့် ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး ပါ ၂) တို့ အမှု တွင် ချမှတ်သော အမိန့်ကို၊ ကိုးကားပြီးလျှင်၊ ယခုအမှုဌ် နယ်ခြား သတ်မှတ်သည်မှာ တရားစီရင်ရေးနှင့် သက်ဆိုင်သောကိစ္စ မဟုတ် အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဆိုင်သော ကိစ္စရပ်သာ ဖြစ်ကြောင်းနှင့် လျှောက်လဲလေသည်။ ဤအချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ နှစ်ဦး နှစ်ဘက်သော ပညာရှိ ရှေနေကြီးများအား ကြားနာပြီးဖြစ်သည်။

၁၉၆၃

ဦးသာညွှန့် ပါ ၁၇၇ နှင့် ဦးဘိုးမြင့် ပါ ၃၇၇ နှင့်ဘဏ္ဍာရေး နှင့်အခွန်တော် ဝန်ကြီး၊ ဘဏ္ဍာ တော် မင်းကြီး။

ယခုမှုခင်း၏ နောက်ကြောင်း ရာဇဝင်မှာ လွန်စွာမှပင် ရှည်လျားလှသည်။ လိုရင်း အချက်ချာကိုသာ ဖေါ်ပြရသော်၊ လွန်ခဲ့သည့် နှစ်ပေါင်း ၅၀ ကျော်က၊ အထက်၌ ပြဆိုခဲ့သော ကျွန်းမြေပေါ်ပြီးနောက် တဒေါင်းရွာသားများသည်၊ ထိုကျွန်းမြေပေါ်သို့ တက်ရောက်၍ လယ်ယာကိုင်းကျွန်း စိုက်ပျိုးရေး လုပ်ငန်းများကို စတင် လုပ်ကိုင်ကြသည်ဆို၏။ လင်းကြီး ရွာသားများလည်း ထိုကျွန်းမြေပေါ်တွင် ဝင်ရောက် လုပ်ကိုင်ကြဟန် လက္ခဏာ ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ပင်၊ ထိုစဉ်က မြင်းခြံခရိုင်ဝန် ဦးစိန်ထွန်းသည်၊ အထက်မြန်မာပြည် မြေနှင့် အခွန်တော် ဥပဒေအရ သတ်မှတ်ထားသည့် ညွှန်ကြားချက် ၄၁ အရ၊ ထိုကျွန်းမြေကို တဒေါင်းရွာသားများနှင့် လင်းကြီး ရွာသားများ စိုက်ပျိုး လုပ်ကိုင်ရန်အတွက် နယ်ခြား သတ်မှတ်ပေးလိုက်၏။ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး ဦးအောင်စိုးက ထိုသို့ နယ်ခြား သတ်မှတ်သည်ကို ပြန်လည် စစ်ဆေး၍၊ ထပ်မံ နယ်ခြား သတ်မှတ်ရန် အမိန့်ပေးသည်ကို၊ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး ဦးဘဝေးက သုံးသပ် ပြင်ဆင် ဖယ်ဖျက်၍၊ ဦးစိန်ထွန်း သတ်မှတ်သည့်အတိုင်း အတည်ပြုလိုက်သည်။ ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်သဖြင့်၊ တဇောင်းရွာသားများသည် ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အခွန်တော်ဌာနသို့ အယူခံဝင်ရာ အယူခံကို လက်မခံတဲ့ ပယ်လိုက်သည်။ အမှန်အားဖြင့်ဆိုလျှင် ဘဏ္ဍာတော် မင်းကြီး၏ အမိန့်ကို ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အခွန်တော်ဌာနသို့ အယူခံဝင်နိုင်ကြောင်း။ အစက် မြန်မာပြည် မြေနှင့် အခွန်တော် ဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည်ကို မတွေ့ရချေ။ လျှောက်ထားသူများ၏ ပညာရှိ ရှေနေကြီးက၊ ထိုဥပဒေပုဒ်မ ၁၀ (၃) တွင်။ **An appeal shall not lie from an order refusing to review or confirming on review a previous order** "ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားသည် ဖြစ်၍၊

၁၉၆၃

ဦးသာညွန့် ပါ ၁၇၇ နှင့် ဦးဘိုးမြင့် ပါ ၁၇၈ နှင့်ဘဏ္ဍာရေးနှင့်အခွန်တော်ဝန်ကြီး၊ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး။

ယခင် ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး ဦးအောင်စိုး၏ အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်သော နောက် ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး ဦးဘဌေး၏ အမိန့်ကို အယူခံနိုင်ခွင့်ရှိရမည်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် လျှောက်ထားလေသည်။ ယင်းသို့ အဓိပ္ပါယ် ကောက်ယူခြင်းသည် နည်းလမ်းမကျ ခဲ့။ ထိုဥပဒေပုဒ်မ ၁၀ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ပုဒ်မ ၇ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် တွဲ၍ ဘတ်ရှု လေ့လာရမည် ဖြစ်သည်။ ပုဒ်မ ၇ တွင်၊ လက်ထောက် ကော်လိတ္တော် အရာရှိ၏ အမိန့်ကို ကော်လိတ္တော်အရာရှိသို့၊ ကော်လိတ္တော်အရာရှိ၏ အမိန့်ကို တိုင်းမင်းကြီးသို့၊ တိုင်းမင်းကြီး၏ အမိန့်ကို ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးသို့ အဆင့်ဆင့် အယူခံနိုင်ကြောင်း သဘ်မှတ် ပြဋ္ဌာန်းထားလေသည်။ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး၏ အမိန့်ကို အစိုးရသို့ အယူခံဝင်နိုင်ကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းချက်မရှိခဲ့။ အယူခံဝင်ခွင့်ဆိုသည်မှာ အက်ဥပဒေကဖြစ်စေ၊ အက်ဥပဒေကဲ့သို့ အကျိုးသက်ရောက်သော ဥပဒေကဖြစ်စေ ပေးမှသာလျှင် ရှိနိုင်ပေသည်။ ဥပမာ၊ အက်ဥပဒေအရ ပြဋ္ဌာန်းသောနည်း ဥပဒေက အယူခံခွင့်ပေးလျှင် ရရှိနိုင်ပေမည်။ **မိနက်ရှိန့် နှင့် စူဘရာမနီးယား** အမှု (၁) တွင် ပရီဗီကောင်စီသည် အောက်ပါအတိုင်း မြွက်ကြားခဲ့၏။

> **" In approaching the consideration of this question, their Lordships cannot assume that there is a right of appeal in every matter which comes under the consideration of a Judge; such right must be given by statue, or by some authority equivalent to a statue."**

လျှောက်ထားသူများ၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးက၊ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အခွန်တော် ဌာနသည်၊ လျှောက် ထားသူများ၊ အား ဖြစ်စေ၊ ၎င်းတို့၏ ရှေ့နေကြီးအား ဖြစ်စေ လျှောက်ထားခွင့် မပေးခဲ့ဆိုသည့် စောဒနာ ချက်မှာ အခြေ အမြစ်မရှိပေ။အကြောင်း သော်ကား၊ ထိုဌာနသို့ အယူခံ ဝင်ခွင့် မရှိ သဖြင့် လျှောက်ထားသူများ တင်သွင်း သည်မှာ၊ အယူခံလွှာ မဖြစ်နိုင် အသနား ခံလွှာ ဟူ၍သာ ယူဆရ မည် ဖြစ်သည်။

အခင်းဖြစ်မြေသည်၊ မြေနု ဖြစ်သည် ဖြစ်စေ၊ မြေရင့် ဖြစ်သည် ဖြစ်စေ မြစ်တွင်ပေါ်ထွန်းသော ကျွန်းမြေ ဖြစ်သဖြင့်၊ အထက်မြန်မာပြည် မြေနှင့် အခွန်တော် ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၃ (ဂ) အရ၊ အစိုးရပိုင် မြေ ဖြစ်ပေ သည်။ ထိုမြေသည် ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး ဦးဘဌေး ပေါ်ပြသည့် အတိုင်း အပိုင် ဂရံ စာချုပ်ဖြင့်သော်ငင်း၊ အငှါးဂရံ စာချုပ်ဖြင့်သော်ငင်း၊ လိုင်စင်ဖြင့်သော်ငင်း အစိုးရက ချထားသော မြေမျိုး မဟုတ်ချေ။ အမှန်အားဖြင့် ဆိုသော်လျှောက်ထားသူ တဦးဖြစ်သူ ဦးဘရှင်၏ ကျွမ်း ကျိန်လွှာ အပိုဒ် ၃ တွင်၊ ထိုကျွန်းမြေ ပေါ်လျှင် ပေါ်ခြင်း လျှောက်ထား သူများ

(၁) အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ၁၁ရပ် အတွဲ ၁၁၊ စာ ၂၆၊ ၃၄။

သည်၊ တာဇံထောက် သိမ်းပိုက်၍၊ စိုက်ပျိုးရေး လုပ်ငန်း စတင် လုပ်ကိုင် ကြခြင်း ဖြစ်ကြောင်း ပါရှိသည်။ သက်ဆိုင်ရာ ကော်လိတ်တော် အရာရှိ ထံမှ အခွင့် အမိန့် တစုံ တရာ တောင်းခံ ရရှိခဲ့ကြဟန် မတူချေ။ ယင်းသို့ ဖြစ်ရာ၊ အဆိုပါ ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၅ (ဃ) အရ၊ ကော်လိတ်တော် အရာရှိက၊ ထိုသူများကို မြေမှ နှင်ထုတ် နိုင်ပေ မည်။

၁၉၆၃
—
ဦးသာညွန့် ပါ ၁၇၇ နှင့် ဦးဘိုးမြင့် ပါ ၁၇၇ နှင့်သဏ္ဌာရေး နှင့်အခွန်ဓေတ် ဝန်ကြီး၊ ဘဏ္ဍာ တော်မင်းကြီး။

ယခု အမှုတွင် လျှောက်ထားသူများသည်။ အခင်းဖြစ်မြေကို လက်ရှိ ရပိုင်ခွင့် ရှိကြောင်းနှင့် လျှောက်ထားသည် ဖြစ်ရာ၊ ဤမူခင်းကိုတရားရုံးများက၊ ကြားနာ စစ်ဆေးခြင်း မပြုဘဲ၊ အခွန်တော် အရာရှိ များကသာ ကြားနာ စစ်ဆေး ရမည်ဟု အဆိုပါ ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅၃ တွင်၊ အောက်ပါ အတိုင်း ပြဋ္ဌာန်း ထားလေသည်။

"53. Except as otherwise provided by this regulation :

(1) A Civil Court shall not have jurisdiction in any matter which the President or a Revenue Officer is empowered by or under this Regulation to dispose of, or take cognizance of the manner in which the President or any Revenue Officer exercises any powers vested in him by or under this Regulation; and in particular:—

(2) A Civil Court shall not exercise jurisdiction over any of the following matters, which shall be cognizable exclusively by Revenue Officers, namely:

(i) any question as to the limits of any State land;
(ii) any claims to the ownership or possession of any State land, or to hold such land free of land-revenue or at a favourable rate of land-revenue or to establish any lien upon, or other interest in, such land, or the rents, profits, or produce thereof;".

ထိုမှ တပါးလည်း ဦးကျော်မြင့် နှင့် ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး အမှု (၂) တွင်၊ အောက် မြန်မာပြည်မြို့နှင့် ကျေးရွာမြေများ အက်ဥပဒေ အရ၊ အစိုးရပိုင်မြေကို အစိုးရ ကိုယ် စား၊ ခရိုင်ဝန်က အငှါးချထားသည့် အမိန့်ကို အမှုခေါ် စာချုန်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ရန်

(၂) ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ် စာ ၂၁၄၊ ၂၁၆။

၁၉၆၃

ဦးသာညွန့် ပါ ၁၇၇ နှင့် ဦးဘိုးမြင့် ပါ ၁၇၇ နှင့်ဘဏ္ဍာရေးနှင့်အခွန်တော်ဝန်ကြီး၊ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး၊

လျှောက်ထားရာတွင်၊ တရုံးသွတ်တော်ချုပ်သည်၊ အောက်ဖါ အတိုင်းမြွက်ကြားလေသည်။

"The Deputy Commissioner, the Commissioner of the Division and the Financial Commissioners were all acting on behalf of the Government and as Revenue Officers of the Government. The functions which they were exercising and the question which engaged their attention in such proceedings are in no way different from those which an owner of a piece of land would be engaged in or be exercising when about to grant a lease of his land to another person. There was no question of the exercise of judicial or quasi-judicial function."

ဤအမှုမှာလည်း၊ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး ဦးဘဌေးသည်၊ အစိုးရ၏ ကိုယ်စား၊ အစိုးရပိုင် ကျွန်းမြေကို နယ်နှိမိတ် သတ်မှတ်ရာ၌၊ တရား စီရင်ရေး ဆိုင်ရာ အမိန့် ချမှတ်ခြင်း မဟုတ်။ အုပ်ချုပ်ရေး ဆိုင်ရာ အမိန့် ချမှတ်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟုသာ ယူဆရမည် ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် ယခု လျှောက်လွှာကို ပယ်လိုက်သည်။ ယင်းသို့ ပယ်သည်မှာလင်းကြီး ကျေးရွာသားတို့ တင်ပြသော အချက်ပေါ် တွင် မူတည်၍၊ ပယ်သည် မဟုတ်သဖြင့် ဒေါ်သည်မျှသည်။ မိမိတို့ တရားစရိတ်ကို မိမိတို့အသီးသီး ကျခံကြရမည်ဖြစ်သည်။

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, J.

DAW HPOON SOO (APPELLANT)

v.

DAW MI MI GYI AND ONE (RESPONDENTS).*

C.C. 1963

Nov. 5.

Ejectment suit—suit against partner in individual capacity where the tenant is the partnership—non-validity of notices sent—right of wife of deceased partner to stay in suit premises—definition of "tenant" in the Urban Rent Control Act.

The 1st Respondent/Plaintiff had filed a suit for ejectment against the 2nd respondent and the husband of the appellant on the ground that the 2nd respondent who was her tenant had sub-let the premises to the husband of the appellant.

The suit was decreed against both defendants.

One of the issues which arose on the pleadings was whether the real tenant was one Byan Sein Moh & Co., of which at one time, the 2nd respondent was a partner and the husband of the appellant was the senior partner.

Held: The lease clearly mentions that the tenant was Byan Sein Moh & Co., and when the 2nd respondent executed the document surrendering the premises he also signed as "Byan Sein Moh". This shows clearly that he was not a tenant in his individual capacity.

The fact that the firm of Byan Sein Moh was not registered will only prevent the firm from suing anybody to enforce a right arising from any contract entered into by it with a third person. It will not invalidate the contract of lease.

Thus the notice sent by the 1st respondent/plaintiff to the 2nd respondent and the husband of the appellant, was invalid in law.

Held further: The appellant, as the legal representative of the deceased partner, is entitled to remain in possession of the suit premises as the word "tenant" as defined in the Urban Rent Control Act, includes a legal representative of the tenant as defined in the Civil Procedure Code.

T. P. Wan (Advocate) for the appellant.

Than Maung (Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 564 of 1957 of the City Civil Court, Rangoon, the plaintiff Daw

* Civil First appeal No. 44 of 1962 against the decree of the 3rd Judge, City Civil Court of Rangoon in C.R.S. No. 564 of 1957, dated 5th July 1962.

C.C. 1963

DAW HPOON SOO v. DAW MI MI KYI AND ONE.

Mi Mi Gyi, who is the 1st respondent in the present appeal sued the 2nd respondent Swana and Ka Pyit, husband of the present appellant Daw Hpoon Soo for their ejectment from the premises in suit, being the ground-floor of house No. 13, Kyaiktan, Kemmendine, Rangoon, on the ground that Swana was her tenant and that Swana had in contravention of the contract of tenancy sub-let the premises in question to Ka Pyit, the suit being one under section 11 (1) (*a*) of the Urban Rent Control Act, 1948. The suit was decreed *ex parte* against Swana and after hearing evidence, as against Ka Pyit. Ka Pyit died during the pendency of the suit and his wife the present appellant Daw Hpoon Soo was added as his heir and legal representative.

The plaintiff's case was that the premises in question were let to Swana on the condition that he would not part with the possession of the same to any other person but that on or about 19th November 1954 Swana informed her in writing that he was giving possession of the said premises to her in pursuance of the terms of the contract of tenancy. Swana had nevertheless sub-let these premises to Ka Pyit without her permission, and he had accordingly contravened the terms of tenancy and should be ejected. His sub-tenant Ka Pyit was added as a party defendant as he would be bound by the decree as against Swana.

The defendant Swana filed his written statement denying that he was tenant of the premises in question as alleged by the plaintiff. He said that the tenant was a Chinese firm known as Lim Sein Moh and that he was merely an employee of that firm. He also said that the firm was dissolved on or about July 1954, and so he surrendered the premises which still remain in the occupation of Ka Pyit who was a partner of the dissolved firm. Ka Pyit had been paying and the plaintiff had been accepting rent in respect of the premises.

C.C. 1963

DAW HPOON SOO v. DAW MI MI KYI AND ONE.

The defendant Ka Pyit by his written statement contended that the defendant Swana was not the tenant of the suit premises in his individual capacity. On the other hand, the tenants were Byan Sein Moh Company for whom Swana was acting in entering into the contract of tenancy. Originally there were six partners in the firm of Byan Sein Moh of whom Swana was one. On the 1st July 1954 three of the partners including Swana left the firm so that the partnership was continued by the three remaining partners. Accordingly, the surrender of the lease if effected by Swana did not bind any of his co-partners who continued to carry on the business of the firm. The defendant Ka Pyit as a senior partner was actually in occupation of the suit premises.

After the death of Ka Pyit, his wife the appellant Daw Hpoon Soo filed another written statement which was essentially the same as that filed by her deceased husband.

On the pleadings the most important issue involved was whether or not Swana in his individual capacity or the firm of Byan Sein Moh was the tenant of the plaintiff Daw Mi Mi Gyi. Swana was not cited as a witness either by Daw Mi Mi Gyi or by Ka Pyit. Daw Hpoon Soo, however, in giving evidence stated that the six original partners were Swana, Kim Lwin, Yin Choon, Ka Pyit, Yaung Kyone and Kim Hlaing. First Kim Hlaing and Yaung Kyone left the firm leaving only four partners. Then Swana left leaving her husband and two other persons, Kim Lwin and Yin Choon as partners. Of them, her husband is now dead and the two other persons are in China.

The plaintiff Daw Mi Mi Gyi in giving evidence said that her tenant was the 1st defendant Swana and that Byan Sein Moh Company in which name the tenancy was taken was merely the name of a shop of which Swana was the sole proprietor. Her brother Maung Tin Maung

C.C. 1963

DAW HPOON SOO v. DAW MI MI KYI AND ONE.

(PW 2) and her sister Daw Ma Ma Gyi also said that Byan Sein Moh was the name of a shop of which Swana was the sole proprietor. However, the defendant's version of the story is strongly corroborated by the document of lease of which Exhibit "ဃ" and (Exhibit 1) are counterparts. There it is clearly mentioned that the tenant was Byan Sein Moh Company. No doubt Swana signed on behalf of the tenants but he did not sign his own name but wrote the name "Byan Sein Moh". When Swana surrendered the premises by executing the document Exhibit " " he also signed himself as "Byan Sein Moh".

Now, if Swana had been signing the document of lease as well as letter surrendering the suit premises to the plaintiff in his own name as Swana, there would have been some substance in the plaintiff's allegation that Swana as an individual and not as a member of the firm had entered into the contract of lease with her. However, the fact that Swana wrote "Byan Sein Moh" both in Exhibit " ဃ ", the document of lease and in Exhibit " ခ ", the letter surrendering the lease shows clearly that he was not the tenant in his individual capacity.

Admittedly, the firm of Byan Sein Moh was not registered. That fact will only prevent the firm from suing anybody to enforce a right arising from any contract entered into by it with a third person *vide* section 69 of the Partnership Act. It will not invalidate the contract of lease Exhibit "ဃ" and (Exhibit 1) which are counterparts.

In this view of the case, the notice sent by the plaintiff Daw Mi Mi Gyi to Swana and Ka Pyit on the footing that Swana was her tenant and Ka Pyit, the sub-tenant of Swana is invalid in law, even if they had been served on the addressees concerned.

The defendant-appellant Daw Hpoon Soo as the legal representative of the deceased partner is entitled to remain in possession of the suit premises as the word "tenant"

as defined in the Urben Rent Control Act, 1948 includes a legal representative of the tenant as defined in the Code of Civil Procedure. Under section 11 (*1*) (*a*) of the Urban Rent Control Act, 1948, she can only be ejected for non-payment of arrears of rent lawfully due. Of course she can also be ejected if the plaintiff can base her suit on any other clause of section 11 (*1*) of the Act.

In the result the appeal succeeds. The judgment and decree of the trial Court for the ejectment of the defendant-appellant Daw Hpoon Soo as legal representative of Ka Pyit are set aside with costs. Advocate fees being assessed at three gold mohurs.

CIVIL REVISION

Before U San Maung, J.

C.C. 1963

Dec. 10.

DAW KHIN KHIN SEIN (APPLICANT)

v.

DR. Y. C. GULATI (RESPONDENT).*

Landlord and tenant—maintainability of suit for possession by lessee against lessor—liabilities of lessor under s. 108 *of the Transfer of Property Act.*

Held: Where the lessor himself has ousted the lessee from the premises leased to him during the continuance of the lease, a suit for possession by the lessee against the lessor will be maintainable.

Md. Fazihzzaman v. *Anwar Hussain*, A.I.R. (1932) All. 314; and *Bishen Sarup* v. *Abdul Samad*, A.I.R. (1931) All. 649, referred to.

Among the liabilities of the lessor as enumerated in s. 108 of the Transfer of Property Act, are that he is bound to put the lessee in possession of the property and be deemed to contract with the lessee that he may hold the property during the time limited by the lease without interruption.

Reshi Ram (Advocate) for the applicant.

Md. Jaffar (Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This application for revision is against the order of the learned 4th Judge of the City Civil Court dated the 27th August 1962 in Civil Regular Suit No. 848 of 1961 wherein the learned Judge came to a finding that the suit filed by the plaintiff-respondent Dr. Y. C. Gulati as against the defendant-applicant Daw Khin Khin Sein was maintainable in law. It was Dr. Y. C. Gulati's case that he had been the tenant of Daw Khin Khin Sein of a garage since the month of April 1955 on a monthly rental of K 50 that he had been paying rent regularly to the defendant and that on the 4th October 1960 the defendant had without any cause or reason

* Civil Revision No. 44 of 1962, against the order of the 4th Judge, City Civil Court of Rangoon in Civil Regular Suit No. 848 of 1961.

locked up the garage where he had been keeping his saloon car, and thus deprived him of the use of the garage. One of the defences raised by the defendant-applicant was that the plaintiff's suit for possession was not maintainable in law. This led to the framing of a preminary issue which was subsequently decided by the learned trial Judge in favour of the plaintiff. Hence the present application for revision.

In my opinion, the learned trial Judge was quite right in the view taken by him that the contention of the defendant that a suit under section 9 of the Specific Relief Act was the only suit which could be filed by the plaintiff, was untenable. Among the liabilities of the lessor as enumerated in section 108 of the Transfer of Property Act are that he is bound to put the lessee in possession of the property and be deemed to contract with the lessee, that he may hold the property during the time limited by the lease without interruption.

Accordingly, where the lessor himself has ousted the lessee from the premises leased to him during the continuance of the lease, a suit for possession by the lessee against the lessor will be maintainable. In this connection, the decision in the case of *Md. Fazihzzaman* v. *Anwar Hussain* (1) may be cited by way of analogy. There it was held that the lessee is entitled to enforce his right to obtain the possession of the land leased to him so that he may enjoy its usufruct, by ejecting another in possession of the property leased out to him, and that there is no reason why he should not be allowed to enforce his right against another person who is holding under his lessor, who is bound to put him in possession.

In *Bishen Sarup* v. *Abdul Samad* (2) it was held that a suit by the plaintiff as lessee against defendant who is continuing in possession is maintainable without a proper

(1) A.I.R. (1932) All. 314. (2) A.I.R. (1931) All. 649.

C.C. 1963

DAW KHIN KHIN SEIN v. DR. Y. C. GULATI.

ejectment suit having been brought by the lessor himself when the lessor is impleaded as another defendant. This case illustrates the fact that the lessee can sue his lessor for possession of the property leased to him.

For these reasons, the application for revision is dismissed with costs, Advocate fees being assessed at 2 Gold Mohurs.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, J.

DAW MAI SHIN (APPELLANT)

v.

U KALI AND ONE (RESPONDENTS).*

C.C. 1963

Nov. 27

Limitation Act—Articles 142, 144—Article 142 restricted to cases of dispossession and discontinuance—no abandonment by plaintiff—Article 144 applies.

In a suit for ejectment, one of the defences raised was that the defendant had been in possession for more than the prescriptive period of 12 years and hence the suit was barred by limitation.

Held: As to whether Article 142 or Article 144 applies to the present suit, it is clear that Article 142 will apply only when the plaintiff's prior possession has been lost by dispossession or discontinuance.

Sulaiman and 2 others v. *Ma Hla Bi*, Civil Second Appeal No. 56 of 1953 of the late High Court; *U Chit Tun* v. *Daw Ngwe Thaung*, Civil First Appeal No. 9 of 1960 of the Chief Court, referred to and followed.

In the present suit the plaintiff never abandoned the suit land. There was no dispossession or discontinuance of possession within the meaning of Article 142 of the Limitation Act.

Article 144 applies, and the defendant had not proved adverse possession for more than the statutory period of 12 years.

W. Kyin Htone (Advocate) for the appellant.

Tin Aye (Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 16 of 1960 of the Township Court of Henzada, the plaintiffs U Kali and Daw Baw U, who are the respondents in the present appeal sued the defendant-appellant Daw Mai Shin for her ejectment from a portion of Holding No. 50 of 1959-60 in Tagundaing *Kwin*, Myowa West Oksu, Henzada Town, on the ground that they were the owners of the suit land and that the defendant had trespassed

* Civil Second Appeal No. 84 of 1962, against the decree of the District Court of Henzada in Civil Appeal No. 5 of 1961, dated 12th June 1962.

C.C. 1963

DAW MAI SHIN v. U KALI AND ONE.

thereon since about the month of May 1949 when Henzada town was under the sway of multi-coloured insurgents. The defence of Daw Mai Shin was that even assuming that the plaintiffs were the owners of the suit land she had been in possession of the portion occupied by her since the month of Tagu, 1309 B.E. (March-April 1947) and that therefore the plaintiffs' suit which was filed on the 29th of April 1960 was barred by limitation, she having been in possession for more than the prescriptive period of 12 years.

On the pleadings two issues were framed as to whether or not the plaintiffs were the owners of the suit land and whether the defendant was in adverse possession of the portion occupied by her for more than 12 years at the date of the plaintiffs' suit. After hearing witnesses cited by both the parties the learned trial Judge came to the conclusion that the suit land belonged to the plaintiffs, that the defendant trespassed thereon only during the year 1949 and that, therefore, the plaintiffs' suit for ejectment was not barred by limitation. In the result, the plaintiffs' suit was decreed with costs.

Now, regarding the plaintiffs' title to the suit land there is abundant proof. U Kadone (PW 1) the then Headman of Nyaungbin-zay within whose jurisdiction the suit land was situate, said that the plaintiffs were owners of the suit land, that it was assessed to land revenue in their names and that when they shifted to Taungyar-gyi village about 3 miles away nearly 20 years ago in order to cultivate paddy lands the suit land was occupied by the plaintiffs' relatives, namely, their grandson Aung Sein and their nephew Aung Gyaw. When the Karen insurgents rose in rebellion against the Government the plaintiffs U Kali and Daw Baw U left Taungyar-gyi village and migrated to the south still leaving Aung Sein and Aung Gyaw in charge of the suit land. The defendant Daw Mai Shin who had hitherto been staying in Konegyi village

came on the suit land about the month of Kason-Nayone, 1311 B.E. (April-May 1949). U Ba Tha (PW 2) whose house is about 150 yards away from the suit land corroborated the headman regarding the plaintiffs' ownership thereof and the fact that about 20 years ago they shifted to Taungyar-gyi village to cultivate paddy land there leaving Aung Sein and Aung Gyaw, their relatives in charge. He also corroborated the headman that it was only about Kason 1311 B.E. that the defendant came and occupied a portion of the suit land.

Maung Aung Sein (PW 3), son of Aung Gyaw said that he was a grandson (meaning grand nephew) of the plaintiffs and that when the plaintiffs who owned the suit land shifted to Taungyar-gyi village, he was in possession of the suit land together with his cousin U San Dun and Ma Mya Zai. When the Karen insurgents rose in arms against the Government he, San Dun and Ma Mya Zai were interned by the Government. Later, when multi-coloured insurgents occupied Henzada town they were released from custody. Subsequently, the defendant came and squatted on a portion of the suit land. He did not object to her presence and even collected from her a portion of the revenue which he had to pay on behalf of U Kali and Daw Baw U.

According to Mr. B. K. Sen (PW 7), an Advocate who had resided at Henzada for more than 30 years, he was in Henzada when the multi-coloured insurgents occupied the town on the 7th or 8th of April 1949. The administration of the town by the Government was withdrawn till after the insurgents had left. That was about the month of July 1949.

Daw Mai Shin in giving evidence said that she had to leave her native village of Le-ti-gone when the Communists and the Karens rose in rebellion against the Government. She and her husband dared not stay any longer at that village as her husband was the President of the local

C.C. 1963

DAW MAI SHIN v. U KALI AND ONE.

AFPFL. When she came to Henzada the multi-coloured insurgents had not yet occupied the town. She at first stayed at Kongyi village before coming on the suit land which was during the month of Tagu 1309 B.E. (March-April 1947). Her witness U Po Wa (DW 1), however, said that the defendant came to occupy the suit land about two months after Burma became an independent country. Another witness Kyaw Nyein (DW 2) said that both he and Daw Mai Shin came to Henzada about one or two months before the multi-coloured insurgents occupied the town.

Now, if the plaintiffs' witnesses were to be believed it was only during 1949 that the defendant Daw Mai Shin came to occupy the portion of the suit land from which the plaintiffs sought to eject her. If the defence witnesses be believed, she came there a few months after the 4th of January 1948. Both the Courts below accepted the plaintiffs' version of the story and in view of the dictum of the late High Court of Judicature in *Ma Pyu* v. *K. C. Mitra* (1) the findings of fact by the two Courts below cannot be disturbed.

As to whether Articles 142 or 144 of the Limitation Act applies to the suit now under consideration the observation which I had made in *Sulaiman and two others* v. *Ma Hla Bi* (2) and quoted with approval by the Chief Judge U Bo Gyi in *U Chit Tun* v. *Daw Ngwe Thaung* (3) may be usefully repeated. There I said:

> ". . . . It is clear from the language of Article 142 of the Limitation Act that this article is restricted to suits which are in terms and substance based on plaintiff's prior possession which had been lost by dispossession or discontinuance. Where the plaintiff does not plead dispossession and it is not found that he was actually dispossessed on a certain date, the suit would fall under Article 144 and not Article 142."

(1) I.L.R. VI. Ran. 586.
(2) Civil Second Appeal No. 56 of 1953 of the late High Court.
(3) Civil First Appeal No. 9 of 1960 of the Chief Court.

[*U Chit Tun* v. *Daw Ngwe Thaung* (3) was in turn cited with approval by a Full Bench of this Court in Civil First Appeal No. 6 of 1962: *U Kan and one* v. *Kalachand and one*].

In the case now under consideration the plaintiffs never abandoned the suit land. It was left in charge of their close relatives Aung Sein, Aung Gyaw and San Dun. Thereafter, when Aung Sein and San Dun were interned by the Government, the defendant took the opportunity of squatting on a portion of the suit land. Consequently, there was neither dispossession of the plaintiffs nor discontinuance of possession by them within the meaning of Article 142 of the Limitation Act.

Article 144 applies and the defendant had not proved adverse possession for more than the statutory period of 12 years. In any event this question regarding limitation is only academic, as on the proved facts the Courts in Henzada must be deemed to have been closed within the meaning of section 4 of the Limitation Act from the month of April 1949 till the 31st of March 1961 in view of section 2 of Act XIX of 1950. The plaintiffs' suit which was filed on the 29th of April 1960 was well within time, even assuming that the defendant came into possession of the suit land a few months after the 4th of January 1948 as deposed to by her own witnesses.

In the result the appeal fails and it is dismissed with costs, Advocate's fees being assessed at 3 (three) gold mohurs.

(3) Civil First Appeal No. 9 of 1960 of the Chief Court.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, J.

C.C. 1963

Nov. 21.

DAW NYEIN KHIN (APPELLANT)

v.

MESSRS. JAFFER BROS. LTD. (RESPONDENT).*

Fraud—Objection in a later suit to set aside a decree in a former suit on grounds of fraud—fraud intrinsic to the former suit—later suit not maintainable.

The respondent had filed a suit in 1951 against the Appellant, praying among others for a declaration that the sale deed in favour of the appellant in respect of the suit lands was *null* and *void* as the sale was *Benami.*

A decree was passed *ex-parte* against the appellant in that suit in 1959.

Subsequently in 1961, the appellant filed the present suit for a declaration that the *ex-parte* decree passed against her in the previous suit was *null* and *void*, as the same was obtained against her by fraud and by making of false statements.

The learned trial Judge however dismissed the suit.

Held: In the previous suit, the appellant by her written statement had raised the very same points raised by her in the suit under appeal. The fraud and false statements alleged by her were intrinsic in nature and not extraneous to the previous trial. Therefore, the suit under appeal is not maintainable in law.

K.E. Musthan v. *Babu Mohendra Nath Singh* I. Ran. p. 500, referred to.

Moreover in the case now under consideration the appellant cannot seek to agitate the issues which she had already tried to agitate in the former suit on the mere allegation that the statements made by the plaintiff in the former suits were false.

M.A. Maistry v. *Abdul Aziz Rahmen* v. Ran. 471; and *Gopater and another* v. *Abdul Aziz*, IX Ran. 135, referred to.

Kyaw Htoon (Advocate) for the appellant.

Hla Pe (1) (Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This appeal by Daw Nyein Khin, the plaintiff in Civil Regular Suit No. 359 of 1961 of the City

* Civil First Appeal No. 26 of 1962 against the decree of the 4th Judge, City Civil Court, Rangoon, in C.R. Suit No. 359 of 1961, dated 31st May 1962.

Civil Court, Rangoon, is against the judgment and decree of that Court dismissing her suit against the defendant-respondent Messrs. Jaffer Brothers Limited as represented by M. D. Ebrahim, its alleged Managing Director. The facts giving rise to the present appeal are briefly these.

In Civil Regular Suit No. 610 of 1951 of the City Civil Court, Rangoon, Messrs. Jaffer Brothers Limited which was a private limited company incorporated under the Companies Act, sued by its Managing Director Mohamed Ebrahim the then defendant Ma Nyein Khin for a declaration that the registered deed of sale dated the 13th July 1950 by which the four pieces of leasehold land in suit were sold to her for a sum of Rs. 500 by M. E. A. Jaffer (deceased) was *null* and *void*, for cancellation of that deed and for an injunction restraning the defendant from unlawfully obstructing the payment of rent to the plaintiff by the tenants residing on the land. The plaintiff's case was that the suit land belonged to it and that these lands had been let out to tenants who had been paying rent, that on the 13th July 1950 M. E. A. Jaffer as Managing Director of the Company purported to sell to Ma Nyein Khin, who was no other than his second wife, the four pieces of leasehold land in suit for a consideration of Rs. 500 that M. E. A. Jaffer had no authority whatsoever to sell these lands and that the sale was *benami* and for no consideration whatsoever, the lands being worth, in fact, about Rs. 10,000. The then defendant Ma Nyein Khin filed a written statement denying that the sale was *benami* and without consideration as alleged by the then plaintiff. On the other hand, she said that her husband M. E. A. Jaffer as Managing Director of the then plaintiff company had absolute authority to sell the suit lands and that the sale of these lands to her was *bona fide* and for consideration. She also contended that the plaint was insufficiently stamped and that Mohamed Ebrahim was not the Managing Director of the plaintiff company.

C.C. 1963

DAW NYEIN KHIN v. MESSRS. JAFFER BROS. LTD.

Although the suit was filed on the 24th May 1951, it dragged on for several years for the reasons noted in the diary of the proceedings. On the 3rd February 1958, however, Ma Nyein Khin's Advocate U Kyaw Htoon withdrew from the case on the ground that he had no further instructions from his client. So the case was ordered to proceed *ex-parte* against Ma Nyein Khin. The *ex-parte* hearing was also a protracted one, so that judgment was passed only on the 30th October 1959 in favour of the then plaintiff company, Messrs. Jaffer Brothers Limited. The evidence led by the plaintiff was to the effect that Messrs. Jaffer Brothers Limited was a private limited company consisting of Mohamed Ebrahim and his son M. E. A. Jaffer, that M. E. A. Jaffer was the Managing Director and Mohamed Ebrahim was the Director of the company, that the suit lands which had been purchased by the company were at the time of their alleged sale to Ma Nyein Khin by M. E. A. Jaffer worth not less than Rs. 10,000 that both M. E. A. Jaffer and his wife Ma Nyein Khin did not have the means to purchase the same as they were entirely dependent on Mohamed Ebrahim for their food and lodging. It was also shown that on the death of M. E. A. Jaffer, Mohamed Ebrahim who was the sole surviving member and Director of the company became its Managing Director.

On the 22nd July 1960, nearly nine months after Civil Regular Suit No. 610 of 1951 was decreed against her, Ma Nyein Khin filed an application to set aside this decree on the ground that she did not take any interest in the hearing of Civil Regular Suit No. 610 of 1951 as she was under the impression that this suit would be withdrawn in the same way as another suit which had been filed against her by Mohamed Ebrahim, *viz.* Civil Regular Suit No. 948 of 1950 of the City Civil Court, Rangoon, which was withdrawn on the 3rd February 1958. The reply of Mohamed Ebrahim to this contention was that the other

suit which was against Ma Nyein Khin in respect of the premises of Jaffer Brothers Limited Kerosene Office was withdrawn as the building was demolished by the Municipal Corporation and it was not worthwhile to proceed with that suit. That fact, said Mohamed Ebrahim, was no excuse for Ma Nyein Khin not taking interest in Civil Regular Suit No. 610 of 1951.

The application of Ma Nyein Khin to set aside the *ex-parte* decree passed against her was dismissed by the City Civil Court on the ground that firstly, the application disclosed no sufficient cause for setting aside the decree and secondly, it was hopelessly barred by limitation. Ma Nyein Khin appealed to the late High Court against the order of the City Civil Court refusing to set aside the *ex-parte* decree against her, but this appeal, *viz.* Civil Miscellaneous Appeal No. 7 of 1961, was subsequently dismissed as withdrawn on the 8th June 1961.

On the 4th May 1961 Ma Nyein Khin filed the suit now under appeal. It is for a declaration that the *ex-parte* decree passed against her in Civil Regular Suit No. 610 of 1951 of the City Civil Court, Rangoon, was *null* and *void*. In her plaint it is stated that she was the second wife of M. E. A. Jaffer who died on or about the 26th July 1950, that prior to his death M. E. A. Jaffer was Managing Director of Messrs. Jaffer Brothers Limited of which M. D. Ebrahim was one of the Director, that Messrs. Jaffer Brothers Limited itself ceased to exist since the date of the death of M. E. A. Jaffer in 1950, that prior to his death M. E. A. Jaffer as Managing Director of the company sold the four pieces of leasehold land in suit to her for a sum of Rs. 500 by a registered deed of sale dated the 13th July 1950, that after the death of M. E. A. Jaffer, M. D. Ebrahim alleging himself to be the Managing Director of Messrs. Jaffer Brothers Limited instituted Civil Regular Suit No. 610 of 1951 of the City Civil Court, Rangoon, asking for a declaration that the registered deed of sale of

C.C. 1963

DAW NYEIN KHIN v. MESSRS. JAFFER BROS. LTD.

the suit lands in her favour was *null* and *void*, that after she had filed her written statement in that suit the trial was protracted and through misunderstanding her Advocate withdrew from the case on the 27th February 1958 and *ex-parte* decree was passed against her on the 30th October 1959. This *ex-parte* decree should be set aside, she said, on the ground that the same was obtained against her by fraud and by making of false statements, namely (i) that M. D. Ebrahim was the Managing Director of Messrs. Jaffer Brothers Limited; (ii) that M. E. A. Jaffer had no authority to sell the properties in suit; and (iii) that at the date of the suit Messrs. Jaffer Brothers Limited was still in existence.

The defendant Messrs. Jaffer Brothers Limited by its Managing Director Mohamed Ebrahim filed a written statement contesting the plaintiff's suit. Therein it is stated *inter alia* that as the fraud and false statements alleged by Ma Nyein Khin were of an intrinsic nature which had already been alleged or should have been alleged in Civil Regular Suit No. 610 of 1951, the decision in that case operated as *res judicata* and no suit to set aside the *ex-parte* decree was maintainable. The learned 4th Judge of the City Civil Court who tried the suit accepted this plea of the defendant Messrs. Jaffer Brothers Limited and dismissed the plaintiff Ma Nyein Khin's suit. Hence this appeal.

Now, from the facts narrated above it is clear that Ma Nyein Khin by her written statement in the previous suit had raised the very points now sought to be raised by her in the suit under appeal. The fraud and false statements alleged by her were intrinsic in nature and not extraneous to the previous trial. Therefore, the suit now under appeal is not maintainable in law. In this connection, the decision in the case of *K. E. Musthan* v. *Babu Mohendra Nath Singh* (1) is apposite. There it was held

(1) I Rangoon, page 500.

that where a decree has been passed against a party by a proper Court, it is not open to another Court to entertain a suit to set aside a decree when the sole point is whether the Court was wrong in believing the evidence called before it and that a suit to set aside a decree on the ground of fraud is maintainable only when the fraud alleged was extraneous to the previous trial.

In course of the judgment in the above-mentioned case, Beasley, J. observed at page 504:

> "The test to be applied is, is the fraud complained of not something that was included in what has been already adjudged by the Court, but extraneous to it? If, for instance a party be prevented by his opponent from conducting his case properly by tricks or misrepresentation, that would amount to fraud. Applying that part of the judgment to the present case can it be said that the Court has not adjudged whether the evidence complained of in that case was true or false? It certainly has decided that that evidence was true. How then can it be said that the giving of false evidence was a matter which was extraneous to what the Court has decided."

This observation applies with equal force to the case now under consideration. In *M A. Maistry* v. *Abdul Aziz Rahman* (2) where it was held that the dismissal of an application to set aside an *ex-parte* decree for failure to furnish security does not bar a suit to set aside the decree as having been obtained by fraud, a Bench of the late High Court of Judicature observed that where the fraud alleged is merely the fact that perjured evidence had been given in the previous case, this was not a sufficient cause for bringing a suit to have the decree in that case set aside. The case of *K. E. Musthan* v. *Babu Mahendra Nath Singh* (1) was cited apparently with approval but distinguished on the ground that the defendant in K. E. Musthan's case had applied for and failed to have the *ex-parte* decree set

(2) V Rangoon 471.

C.C. 1963

DAW NYEIN KHIN v. MESSRS. JAFFER BROS. LTD.

aside on the ground that summonses were not duly served on him. In *Gopatar and another* v. *Abdul Aziz* (3) it was held by a Bench of the late High Court of Judicature that a previous decree cannot be set aside on a mere general allegation of fraud or collusion, thus enabling a party to reagitate in the subsequent suit issues in the original suit in which the decree had been passed against him.

The two decisions above-mentioned are also relevant to show that the plaintiff in the case now under consideration cannot seek to agitate the issues which she had already tried to agitate in the former suit on the mere allegation that the statements made by the plaintiff in the former suit were false.

In the result the appeal fails and it is dismissed with costs; Advocate fees being assessed at five gold mohurs.

(3) IX Rangoon 135.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung J.

DR. R. S. GREWEL (APPELLANT)

v.

MESSRS. THE PAUL PHARMACY, LTD. (RESPONDENT).*

C.C. 1963

Dec. 13.

Limitation—suit for damages based on ad-interim *injunction and breach of contract —Limitation Act, s.42—suit to be filed within 3 years from date injunction was vacated—Limitation Act, Art. 115—three years from breach of contract—Limitation Act, s. 23—continuing wrong—nature of.*

The Appellant had entered into an agreement with the Respondent Pharmacy under which he had set up practice in that Pharmacy. Subsequently due to disagreement between them, the Respondent had filed a suit for injunction against the Appellant in 1954. An *ad-interim* injunction was at first given against the Appellant but was vacated on 6th August 1954. The said suit was ultimately dismissed on 13th August 1956.

On 30th March 1959, the Appellant filed the present suit for damages against the Respondent. The trial judge however dismissed the suit on the ground that it was barred by limitation.

On Appeal:

Held: In so far as the present suit is based on the *ad-interim* injunction issued against the Plaintiff/Appellant in the former suit, it is barred by limitation. The *ad-interim* injunction was vacated on 6th August 1954 and under Article 42 of the Limitation Act, a suit for compensation for injury caused by such injunction must be filed within 3 years from the date on which the injunction ceased.

Harinder Singh v. *Anant Ram and others*, A.I.R. 1939 Lah. 6, referred to and distinguished.

Mohini Mohan Misser v. *Surendra Narayan Singh*, 42 Cal. 550, referred to and followed.

Held further: Regarding that part of the Plaintiff—Appellant's suit for damages for breach of contract between him and the Defendant/Respondent the latest date from which time would begin to run would be from 1st June 1954; that is the date from which Plaintiff/Appellant was prevented from entering the premises for his practice. Article 115 governs the Plaintiff/Appellant's suit.

---

* Civil First Appeal No. 75 of 1962, against the decree of the City Civil Court of Rangoon in Civil Regular Suit No. 219 of 1959.

C.C. 1963

DR. R. S. GREWEL v. MESSRS. THE PAUL PHARMACY, LTD.

Regarding the further contention that even if Article 115 applies, the suit is within time because the breach alleged is a continuing one, s.23 of the Limitation Act should be referred to. The facts of the case do not establish that a continuing breach such as that contemplated in s.23 can be committed by the Defendant/Respondent.

Sarat Chandra Mukherji v. *Nerode Chandra Mukherjee*, 156 I.C. 390; and *Moti Ram* v. *Hans Raj and others*, 162 I.C. 303, referred to and distinguished.

Jagat Kishore Pd. Narain Singh v. *Parmeshwar Singh and others*, A.I.R. (1951) Patna. 348, referred to and followed.

B. K. Sen (Advocate) for the appellant.

G. N. Banerji (Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 219 of 1959 of the City Civil Court, Rangoon, the plaintiff Dr. R. S. Grewel, who is the appellant in the present appeal, sued the defendant, Messrs. The Paul Pharmacy Ltd. of Mogul Street, Rangoon, for the recovery of K 9,000 as compensation or damages for breach of contract. The plaintiff's case was that after his retirement from Government service as a Civil Surgeon he had acquired good reputation as a private medical practitioner in Rangoon, that during February 1951 the defendant entered into an agreement with him in the following terms:

(1) That he should attend the defendant's dispensary daily from 9 a.m. to 12 noon and from 2 p.m. to 4 p.m. except on holidays in a room allotted for the purpose;

(2) That for so long as he was offering his valuable services there he would be paid a net commission of 25 per cent on the gross value of the prescriptions given by him;

(3) That all his prescriptions, for so long as he was offering his services to the defendant, would be given to the defendant no matter whether he attended the patients at the pharmacy or outside it;

(4) That he would be entitled to put up his signboard outside the premises and

(5) That this arrangement should be a permanent one terminable only in case of his disability or death.

However, during March 1954 after he had been attending the defendant's pharmacy for about three years disagreement arose between him and the defendant owing to the exorbitant charges having been made on the prescriptions given by him and the insolent conduct by the defendant to his patients. When told to discontinue this making of exorbitant charges and insolent conduct towards his patients the defendant had maliciously and without any reasonable or probable cause asked him by a letter dated 27th March 1954 to shift from the room allotted to him in the dispensary. This he did under protest. The defendant subsequently filed on the 12th June 1954 a suit in the City Civil Court, Rangoon, for injunction restraining him from entering the premises of the Paul Pharmacy Ltd. and this suit was dealt with in Civil Regular No. 844 of 1954 of that Court. An *ex-parte ad interim* injunction order was issued against him, thus preventing him from using the room which had been allotted to him. This suit for injunction and the *ad interim* order, he contended, was vexatious and had been brought against him on frivolous grounds. The *ad interim* order was vacated on the 6th August 1954 and two days later he announced in the local daily, namely, the *New Times of Burma* that he was resuming his practice at the Paul Pharmacy during the usual hours from 9th August 1954. The next day a reply in the same paper was published by the defendant denying that he could resume his practice in the defendant's premises. The suit for injunction was finally dismissed for default on the 13th of August 1956 and the present suit for damages was filed by him on the 30th March 1959,

C.C. 1963

DR. R. S. GREWEL v. MESSRS. THE PAUL PHARMACY, LTD.

less than three years later. He claimed special damages of K 2,100 as enumerated in his plaint, and general damages to the extent of K 6,900.

The defendant, which is a private limited company, filed a written statement by one of its managing directors, Mr. T. K. Paul. Therein, it is contended that at the plaintiff's request he was allowed to have his consulting room in the premises of the defendant for which he was not charged any rent. He was to share the consulting room with Dr. Sarin, using the same turn by turn. The defendant admitted having sent the notice dated the 27th March 1954 asking the plaintiff to quit but denied that the dispute between the plaintiff and the defendant arose because of exorbitant charges on the prescriptions given by the plaintiff and of insolvent behaviour towards the plaintiff's patients. Regarding the filing of this suit for injunction and the application for *ad interim* injunction, the defendant contended that they were necessitated by the plaintiff's conduct and were not frivolous or vexatious as alleged by the plaintiff. The defendant denied that the plaintiff suffered any damages and that even if the plaintiff had a cause of action against the defendant it was barred by limitation.

On the pleadings the learned Chief Judge of the City Civil Court, who tried the suit, framed the following issues:

(1) What were the terms of the verbal agreement under which the plaintiff carried on his practice at the premises of the defendant firm, making use of a consulting room therein?

(2) Whether the plaintiff shifted from the aforesaid room voluntarily or because of the letter dated 27th March 1954 given to him by the defendant firm?

(3) Whether the defendant firm had denied the plaintiff access to the consulting room in question? And, had he, thus being unable to perform his part of the contract entered into with the defendant firm?

(4) Whether because of the denial of the access to the consulting room, the plaintiff had suffered general and special damages, in all amounting to K 9,000?

(5) Whether there is any cause of action?

(6) Whether the suit is barred by limitation?

At the hearing the plaintiff and two witnesses cited by him were examined, while T. K. Paul, one of the Directors of the defendant company gave evidence on behalf of the defence. The defendant also examined one witness.

Among the documentary exhibits were the correspondence which had passed between the plaintiff and the defendant at about the time the dispute arose between them. The learned Chief Judge of the City Civil Court, however, held that as the suit was *prima facie* barred by limitation, he need not go into the other issues framed by him. In the result the plaintiff's suit was dismissed with costs, hence this appeal.

In this appeal, the learned Advocate for the plaintiff-appellant has contended, as he had also sought to contend in the Court below, that although the plaintiff's suit is titled as one for compensation or damages for breach of contract it is also based on the fact of an *ad interim* injunction being issued against the plaintiff in Civil Regular Suit No. 844 of 1954, which was allegedly a vexatious and frivolous suit. Taking this latter aspect of the case first, I agree with the learned Chief Judge of the City Civil Court that the plaintiff's suit is barred by limitation. The *ad interim* injunction issued to the plaintiff was vacated on the 6th August 1954 and under Article 42 of the Limitation

C.C. 1963

DR. R. S. GREWEL v. MESSRS. THE PAUL PHARMACY, LTD.

Act a suit for compensation for injury caused by such an injunction must be filed within three years from the date on which the injunction had ceased. Accordingly, the present suit which was filed on the 6th March 1959 is hopelessly time barred.

In this connection, the learned Advocate for the plaintiff-appellant has contended that the limitation began only from the date on which defendant's suit for injunction was dismissed for default, namely the 13th August 1956. In this connection, he has cited the case of *Harinder Singh* v. *Anant Ram and others* (1). I have carefully considered the case cited by the learned Advocate and I am of the opinion that the facts in that case are distinguishable from the present. Accordingly, there is no escape from the provisions of Article 42 of the Limitation Act and limitation would begin from the date when the injunction had ceased.

In this connection, the case of *Mohini Mohan Misser* v. *Surendra Narayan Singh* (2) which was relied upon by the plaintiff in the City Civil Court is apposite. There, it was held that no suit lies for damages against a defendant for maliciously and without reasonable or probable cause obtaining a perpetual injunction which was subsequently dissolved on appeal. This decision is clear on the point that the plaintiff cannot base his suit for damages on the fact of the suit for injunction against him having been dismissed.

Regarding that part of the plaintiff's suit for damages for breach of contract between him and the defendant company, I consider that decision should not be based on the pleadings alone and that the evidence bearing on the issue should have been considered. However, as the learned trial Judge had recorded all the evidence adduced by the parties to the suit, I shall, as provided for in Order

(1) A.I.R. 1939 Lahore, 6. (2) 42, Calcutta, 550.

IXLI, Rule 24 of the Civil Procedure Code, deal with such evidence. The plaintiff's case was that the arrangement set out in his plaint was to be a permanent one only terminable in case of his disability or death. On this point he is not supported by any witness cited by him. On the other hand it is denied by the defendant's witness, T. K. Paul, with whom the plaintiff had entered upon the arrangement in question. This witness said: "It is not true that the contract between us was a permanent one terminable only in case of plaintiff's disability or death." Now, let us see the nature of arrangement between the plaintiff and the defendant with a view to consider whose story is true, the plaintiff's or the defendant's. Dr. Lodhia who was cited by the plaintiff, said that since 1947 he had a consulting room in the premises in which the Grand Pharmacy stood. From 1947 to 1958 the Grand Pharmacy gave him 33⅓ per cent on the value of the prescriptions dispensed by them. Regarding fees for consultation, operation, injection, visiting, etc., witness used to take them on his own right. In regard to other pharmacies also, doctors who used to practise there used to collect fees on account of consultation, operation, injection, visits, etc. And with regard to prescriptions, they were paid 33⅓ per cent on the value.

Therefore, the probabilities are that the plaintiff's arrangement with the defendant company was also on a similar basis, the only difference being that the plaintiff was paid 25 per cent only, instead of the usual 33⅓ per cent on the value of the prescriptions. The plaintiff admittedly shared the consulting room inside the premises of the Paul Pharmacy Ltd. with Dr. Sarin, who used it before 9 a.m. and after 5 p.m. The plaintiff himself used the consulting room from 9 a.m. to 12 noon and 2 p.m. to 4 p.m. According to T. K. Paul, other doctors who had practised in the premises of the defendant company were similarly paid 25 per cent on the value of the prescriptions.

C.C. 1963

DR. R. S. GREWEL v. MESSRS. THE PAUL PHARMACY, LTD.

These were Dr. Mazumdar, Dr. Haldar and Dr. Sarin. A contract such as that tried to be set up by the plaintiff, which was to endure until death or disability of the doctor concerned, seems to be a thing unknown in the medical profession of this city. Therefore, it would require very strong evidence on the part of the plaintiff to prove that his own contract with the defendant company was a permanent one. On the evidence I am not satisfied that the plaintiff has succeeded in discharging the burden of proof so heavily cast upon him.

The correspondence between the plaintiff and the managing director of the defendant company, namely, J. K. Paul, shows that whereas the plaintiff had been accusing defendant of making exorbitant charges or of having been rude to his patients, the defendant had been consistently denying that there was any truth in these charges. Then on the 27th of March 1954 the managing director of the defendant company wrote to the plaintiff saying: "We are in pressing need for some accommodation for our office-work and we shall be very much obliged if you will kindly see your way to shift elsewhere at your earliest convenience and inform all clients, patients and friends accordingly." To this letter the plaintiff sent a reply dated 29th March 1954 saying that the defendant's notice to quit was not *bona fide* as the defendant was never in need of accommodation as stated in its letter. In yet another letter dated the 19th April 1954 the managing director of the defendant company stated: "You were permitted to attend our dispensary for certain hours in a day on basis of commission on the value of your prescriptions, and we do hereby give you notice that the permission is hereby cancelled finally with effect from June 1954." Accordingly, there could be no question of plaintiff's ever entering the defendant's premises subsequent to the 1st of June 1954, and he was further prevented from doing so by the *ad interim* injunction issued against him on the

12th June 1954 in Civil Regular Suit No. 844 of 1954 filed against him by the defendant.

Now, for the purpose of limitation under Article 115 of the Limitation Act the latest data from which time would begin to run would be 1st of June 1954 and, in my opinion, Article 115 governs the plaintiff's suit. It says that a suit for compensation for the breach of any contract, expressed or implied, not in writing registered and not specially provided for must be brought within three years from the date when the contract is broken or where the breach is continuing, three years from the date when it ceases. It is contended on behalf of the plaintiff-appellant that even if Article 115 of the Limitation Act applies, the plaintiff's suit is in time as the breach of contract on the part of the defendant is a continuing one.

In this connection, section 23 of the Limitation Act should be referred to. This section enacts that in the case of a continuing breach of contract and in the case of a continuing wrong independent of the contract, a fresh period of limitation begins to run at every moment of the time during which the breach or the wrong, as the case may be, continues.

As to what constitutes continuing wrong the following cases are in point. In *Sarat Chandra Mukherjii* v. *Nerode Chandra Mukherjee* (3) it was held that where the plaintiff has a right to use the land on which certain sheds have been erected, as a passage and these sheds are obstructing his passage way, there is a continuing wrong.

In *Moti Ram* v. *Hans Raj and others* (4) where the plaintiff obtained an injunction forbidding the defendants from building their house in such a way as to interfere with the passage of light and air through certain ventilators constructed in the plaintiff's house, and the defendants disobeyed the injunction in that they had built their house

(3) 156 I.C., 390. (4) 162 I.C. 303.

C.C. 1963

DR. R. S. GREWEL v. MESSRS. THE PAUL PHARMACY, LTD.

in such a way that one of the ventilators had been closed, and another interferred with, it was held that the case was one of continuing breach and no limitation period applied.

In my opinion, the facts in the case now under consideration, do not establish that a continuing breach such as that contemplated in section 23 of the Limitation Act can be committed by the defendant. The case more nearly in point is that cited by the learned Advocate for the defendant-respondent. It is *Jagat Kishore Pd. Narain Singh* v. *Parmeshwar Singh and others* (5). It was a suit for recovery of money in respect of realisation by the decree-holder of the decretal dues twice over and the learned Judges of the Patna High Court held that the suit was one for damages for breach of an implied contract by the decree-holder to get the payments certified and not to execute the decree, that the article applicable was 115 of the Limitation Act and that the breach took place and the consideration failed as soon as the decree-holder did something inconsistent with the carrying out of the contract, *i.e.* something negativing its performance by him.

In the case now under consideration, the defendant had by his notice dated the 19th April 1954 definitely cancelled unilaterally the arrangement entered into between it and the plaintiff with effect from the 1st June 1954, thus negativing the performance of his part of the contract.

For these reasons, I consider that the learned Judge of the City Civil Court had rightly dismissed the plaintiff-appellant's suit as barred by limitation. In the result the appeal fails and it is dismissed with costs, Advocate's fees being assessed at 10 Gold Mohurs.

(5) A.I.R. (1951) Patna, 348.

ORIGINAL CIVIL

Before U Maung Maung, J.

ESOOF HASHIM MEHTAR AND THREE OTHERS (PLAINTIFFS)

v.

ALI HASHIM MEHTAR (DEFENDANT).*

C.C. 1963 Dec. 10.

Temporary injunction—confirmation of ad interim *injunction—temporary injunction to restrain defendants from selling plaintiffs' shares of oil.*

Plaintiffs and the Defendant were co-owners of the suit oil wells and the Defendant had been extracting the oil as agent of the plaintiffs. On the application of the plaintiffs in their suit for accounts an *ad interim* injunction had been issued restraining the defendant from selling the plaintiffs' shares of the oil extracted.

Where the question before the court was whether the *ad interim* injunction should be confirmed:—

Held: In view of the fact that the parties were in bitter dispute and have even filed contempt proceedings against each other the fear of the plaintiffs that the defendant will not look after their interests properly is not altogether an exaggerated or an imaginary one. It will therefore do justice to the plaintiffs without doing injustice to the defendant to confirm the injunction order during the pendency of the suit.

Venkatram and *Kyaw Myint* (Advocates) for the plaintiffs.

Tun Sein (Advocate) for the defendant.

U MAUNG MAUNG, J.—The plaintiffs are co-owners of some oil wells in Yenangyaung with the defendant who has also been actually operating the wells and extracting the oil as agent of the plaintiffs under a power of attorney given to him by them. The defendant is also the brother of plaintiffs 1 to 3. The plaintiffs allege that the defendant has not been rendering them true and honest accounts

* Civil Regular Suit No. 23 of 1963.

C.C. 1963

ESOOF HASHIM MEHTAR AND THREE OTHERS v. ALI HASHIM MEHTAR.

and that he has not been tendering them their rightful shares of the earnings from the oil wells. On the application of the plaintiffs an *ad interim* injunction has been issued restraining the defendant from selling the oil which constitutes the shares of the plaintiffs. The question now is whether the *ad interim* order should be confirmed pending final decision of the suit, or whether it should be vacated.

In Civil Regular Suit No. 33 of 1963, three plaintiffs sue the same defendant, *i.e.*, Ali Hashim Mehtar on similar grounds. The subject matter of that suit is the shares of the plaintiffs in oil extracted from oil wells of which they, along with the defendant, are co-owners. In that suit also the defendant has been operating as agent for the plaintiffs and it is alleged that he has failed to render true and faithful accounts and tender the proper shares of the earnings to the plaintiffs. An *ad interim* injunction was also issued in that suit and a similar question has arisen as to whether the order should be confirmed or vacated. Since the backgrounds to the two suits are the same, the defendant is the same and similar questions of fact and law are involved, arguments on the questions of confirming or vacating the injunction orders have been heard together.

It is the plaintiffs' allegation that since July 1950 full and faithful accounts of receipts from sale of oil and of the payment of taxes and rates have not been rendered by the defendant. The plaintiffs say that they have, each of them separately, been receiving monthly payments from the defendant from December 1955 to July 1961, as earnings for their shares. They allege, however, that they should have received more, and that the accounts given by the defendant were not honest.

The first, second and third plaintiffs along with some of the plaintiffs in Civil Regular Suit No. 33 of 1963 had

appointed the defendant as their agent to bail out oil from the wells and sell the oil produced therefrom in the market, and for his labour the defendant was to receive his fee. The fourth plaintiff in this suit similarly appointed the defendant her agent. The powers of attorney were revoked by the plaintiffs in May 1962 by letters addressed by them severally to the defendant, and new agents were then appointed by the plaintiffs to act in the place of the defendant.

In applying for *ad interim* injunction the plaintiffs allege that not only has the defendant failed to render full and faithful accounts, he has also been selling the oil at prices far below the prevailing market rates and that therefore their interests are being greatly prejudiced.

The defendant strenuously protests against confirmation of the injunction order. He states that full and faithful accounts have been rendered to the plaintiffs and payments have been regularly made to them of their due shares. He files copies of receipts given by the plaintiffs to him in acknowledgment of the monthly payments he has made in lieu of their shares over the years. He also points out that it is his duty to submit accounts only at the end of the calendar year and that he has rendered accounts even up to April 1963. He acknowledges that there are monies to be paid by him to the plaintiffs and expressed willingness to make the payments and to settle the accounts with them. The defendant also maintains that the suit is bad for non-joinder of necessary parties because the oil wells are jointly owned, not by the plaintiffs alone, but by over 20 co-owners in all, two of whom are abroad in the Philippines and in Mauritius. U Tun Sein, learned Advocate for the defendant, concedes, however, that the shares of the plaintiffs and the other co-owners in the oil wells are distinct and separate and that his client has therefore been able to pay each of the co-owners the earnings due for his share. On the question

C.C. 1963

ESOOF HASHIM MEHTAR AND THREE OTHERS v. ALI HASHIM MEHTAR.

of non-joinder, U Tun Sein also submits that all those who had signed the power of attorney appointing the defendant as their agent should join as plaintiffs in the suit. But as each plaintiff represents a distinct and separate interest and each has acted on his own in granting the power of attorney to the defendant and later in revoking the power, it is arguable whether the mere failure to join together as plaintiffs of all those who signed and executed one power of attorney appointing the defendant their agent is necessarily fatal to the suit. U Tun Sein would, of course, be at liberty to raise the issue of maintainability of the suit as a preliminary issue of law later on if he wishes.

On the face of the pleadings, the affidavits and the counter-affidavits and other documents which have been put on the record, it appears that the parties are genuinely at issue over several facts and these can only be determined after the evidence has been fully led in the trial. There may be issues of law also, some of which may be tried as preliminary issues while the others can only be properly determined after the facts have been gathered in.

U Tun Sein for example argues that the suit is time-barred. The plaintiffs are asking for accounts from 1950 and it remains to be seen whether the cause of action in regard to the earlier accounts has been affected by the law of limitation. But the cause of action in regard to the later accounts is surely saved and on the face of things therefore it cannot be said that the suit is entirely barred by limitation. U Tun Sein frankly concedes this.

Another point which U Tun Sein makes, and this is an important point from practical considerations, is that the defendant, equipped with skill and experience has been extracting oil from the wells over many years for the plaintiffs as well as other co-owners. The defendant

states that he has rehabilitated the oil wells after the war and he has also, on behalf of himself as well as the plaintiffs and other co-owners, been extracting oil and marketing it. It is neither convenient nor practical, according to the defendant, to have two or three agents operating the same wells, for extraction and processing form an indivisible operation which should be entrusted to one man only. Also, after the oil is extracted, royalties and taxes have to be paid and since these are assessed on the total extraction he has to be paying these dues for the plaintiffs' shares as well, even though the injunction order has forbidden him to sell their shares of the oil. Again the defendant states that he is under a contract with the buyers, executed in 1960, and if he fails to discharge his obligation to sell all the oil that is extracted, he will be liable in damages for breach of contract.

Mr. Venkatram and U Kyaw Myint, learned Advocates for the plaintiffs, state that their clients are willing to pay their shares of the expenses, taxes and royalties to the defendant. They only want to rest assured that their shares in the oil will be protected and, if sold in the market, they will be sold at the correct prevailing market prices.

Without going too deeply into the merits of the main suit, it is apparent that the plaintiffs have a valid cause of action against the defendant and that the parties are at issue on several questions of fact and lay which need to be tried. Plaintiffs have asked for injunction against the defendant to restrain him from selling their own shares in the oil. They have not asked for an injunction to restrain the defendant from operating the oil wells altogether. Thus the injunction order should not prejudice the interests of the other co-owners including the defendant. The plaintiffs fear that the defendant will not look after their interests properly. In view of the fact that

C.C. 1963

ESOOF HASHIM MEHTAR AND THREE OTHERS v. ALI HASHIM MEHTAR.

the parties are in bitter dispute and have even filed contempt proceedings against each other, the fear is not altogether an imaginary or exaggerated one. It will therefor do justice to the plaintiffs, without doing injustice to the defendant, to confirm the injunction order during the pendency of the suit. I will therefore order accordingly.

The practical problems posed by the injunction order, to which the defendant has pointed out, however, should also be solved if possible. The plaintiffs maintain that they are not concerned with the contract of sale which the defendant has signed since they have already repudiated his authority to act for them. However, the contract was signed in 1960 long before the authority of the defendant as agent was withdrawn and perhaps the plaintiffs were aware of the contract and approved of it. This is a question of fact which must await the trial for determination. At this stage arrangements should be made, if possible, to protect the defendant from the risk of action for breach of contract. As the defendant points out there is also the question of expenses, royalties and taxes of which the plaintiffs must bear their share. Again the plaintiffs' shares in the oil may run the risk of loss or damage if they are stored up for long without being sold. U Kyaw Myint and Mr. Venkatram say that applications are being filed asking the Court to pass suitable orders in order to get these problems out of the way and those applications will be disposed of when they come before me in their proper time. In the meantime I can only observe that it may be in the interest of all the parties if they can come to some agreed arrangement as to how, during the pendency of the suit, the shares of the plaintiffs in the oil may be disposed of, how the expenses, royalties and taxes due on the shares may be deducted, and the balance of the proceeds of sale disposed of or deposited.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung J.

ISMAIL AHMED MADHA WAQF (APPELLANT)

v.

U KHIN MAUNG AND TWO OTHERS (RESPONDENTS).*

C.C. 1963

Nov. 26.

Dismissal of suit—failure to give notice under s. 80 C.P.C. against Defendant not necessary as party-defendant—proper course to strike out said party and proceed with suit.

The Plaintiff in filing an ejectment suit against the first two Defendants had added as co-defendant the Controller of Rents Rangoon as he had failed to take action against them under s. 16AA of the Urban Rent Control Act. The Plaintiff had however omitted to give the statutory notice required under s. 80 of the Civil Procedure Code.

The trial Judge dismissed the whole suit because of the said omission.

On Appeal:

Held: The refusal of the Controller of Rents to take action against the first two Defendants under s. 16AA of the Urban Rent Control Act is no ground why he should have been added as a party-defendant. His presence before the Court was entirely unnecessary even as a *proforma* defendant.

Ayanulla (a) Hanulla v. *U Par Sein and two others* (1960), B.L.R. 256 (HC), referred to and followed.

The Controller of Rents could therefore have been struck out and the suit allowed to proceed.

The suit was accordingly remanded.

Chowdhury for the appellant.

Maung Maung Aye, Ba Thaw and *Toe Maung* (Government Advocates) for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 491 of 1961 of the City Civil Court of Rangoon, the plaintiff Ismail Ahmed Madha Waqf by its Managing Trustee A. E. Madha sued the 1st and 2nd defendant-respondents

* Civil First Appeal No. 17 of 1962 against the decree of the 4th Judge City Civil Court of Rangoon in Civil Regular Suit No. 491 of 1961, dated 14th May 1962.

C.C. 1963

ISMAIL AHMED MADHA WAQF v. U KHIN MAUNG AND TWO OTHERS.

U Khin Maung and Madam Chwa Shin for their ejecment from the premises in suit for non-payment of arrears of rent and for alleged breach by U Khin Maung of the obligation of tenancy the suit being one under section 12 (1) (a) of the Urban Rent Control Act, 1960. The plaintiff added as a co-defendant the respondent Controller of Rents, Rangoon, without having issued the statutory notice required by section 80 of the Civil Procedure Code. The learned trial Judge holding that the whole suit was bad because of this failure to issue a notice under section 80 of the Civil Procedure Code to the Controller of Rents dismissed the suit with costs. Hence this appeal.

Now the plaintiff's case as set out in the plaint is briefly as follows:

The Waqf was the owner of the premises known as No. 264, Lewis Street, Rangoon and the 1st defendant U Khin Maung was tenant in respect of Room No. 12 thereof at a rental of K 45 per mensem. In Civil Regular Suit No. 1099 of 1956 of the City Civil Court of Rangoon the plaintiff Waqf sued U Khin Maung under section 11 (1) (a) of the Urban Rent Control Act of 1948 for his ejectment for failure to pay arrears of rent, the suit being under section 11 (1) (a). Madam Chwa Shin sought to be made a party-defendant to the suit on the ground that the tenancy had been made over to her by U Khin Maung. Her application was rejected and a decree for ejectment was passed against U Khin Maung. This decree was subsequently rescinded under section 14 of the Urban Rent Control Act, 1948. Thereafter in Civil Regular Suit No. 327 of 1957 of the City Civil Court, Rangoon, Madam Chwa Shin sued the plaintiff Waqf for a declaration that she was a sub-lessee of U Khin Maung. This suit was dismissed and the appeal by Madam Chwa Shin to the late High Court was unsuccessful. Thereafter, the plaintiff Waqf tried to move the Controller of Rents,

Rangoon, to take actions against U Khin Maung and Madam Chwa Shin under section 16AA of the Urban Rent Control Act and for summary ejectment, if necessary, of Madam Chwa Shin from the room in question. In the meantime, the Urban Rent Control Act of 1948 expired by efflux of time and the Controller of Rents did not pass any orders on the application filed by the plaintiff Waqf. Consequently, the present suit under section 12 (1) (a) of the Urban Rent Control Act of 1960 had to be filed, with the Controller of Rents as a proforma defendant against whom no relief was asked for.

The defence of U Khin Maung was that he had during the interregnum after the expiry of the Urban Rent Control Act of 1948 and the coming into force of the Urban Rent Control Act, 1960, assigned the tenancy to Madam Chwa Shin under section 108 of the Transfer of Property Act. Accordingly, the plaintiff's suit against him was not only not maintainable but was also bad for misjoinder of defendants. The defence of Madam Chwa Shin was that she was willing to pay rent to the plaintiff in view of the fact that the tenancy had been validly assigned to her and that in any exent the notice terminating the tenancy was bad in law as it was served on U Khin Maung and not on her. She also contended that the suit was bad for multifariousness. The defence of the Controller of Rents was that the suit was not maintainable against him and that it was also bad for want of statutory notice.

Now, merely because the Rent Controller had not passed an order on the application made by the plaintiff Waqf against U Khin Maung and Madam Chwa Shin for necessary action under section 16AA of the Urban Rent Control Act 1948, this was no ground why he should have been added as a party-defendant in the present suit under section 12 (1) (a) of the Urban Rent Control Act of 1960. His presence before the Court was entirely unnecessary

C.C. 1963

ISMAIL AHMED MADHA WAQF v. U KHIN MAUNG AND TWO OTHERS.

even as a *proforma* defendant. Accordingly, the observation made by me in *Ayanulla* (a) *Hanulla* v. *U Par Sein and two others* (1) is apposite. There I said:

"The contrary view is, however, to be found in the judgment of another learned Judge of the Patna High Court, namely, Meredith J. in *Boyini Kanganna* v. *Pedini Ramlingam Subudhi* (2). There the learned Judge after referring to the case law on the subject gave the following interpretation of the views of the Privy Council in *Bhagchand Dagadusa* v. *The Secretary of State* (3). He observed:

"In the Privy Council case it was merely laid down that the provisions of section 80 must be strictly observed, and that the Bombay view to the contrary was wrong. As I read the judgment, their Lordships were careful to leave the particular question, which we are now considering, open. According to the statement of fact the suit was against the Secretary of State, the Collector and the District Magistrate, all public officers. But however that may be, as appears from the second last paragraph of the judgment, an attempt was made to distinguish between the effect of section 80 in the case of the Secretary of State and in the case of the Collector, and to argue that even if it defeated the action as against the former it would fail to protect the latter. Their Lordships rejected this contention but on the ground that the suit had been throughout a joint proceeding for the purpose of getting a joint declaration that the Government Notification in question was bad as the foundation of everything subsequently done, and, in the circumstances without the presence of the Secretary of State before the Court, the notification could not be assailed, and if it stood as valid, the Collector's action could not be successfully impugned. Thus, they rejected the contention on the express ground that the Secretary of State was a necessary party to the action to make it maintainable, and no other ground was mentioned. Moreover, in the next paragraph their Lordships said, 'Whatever may be the case between other

(1) 1960. B.L.R. 256 (H.C.) (2) A.I.R. 1948. Pat. 117.
(3) A.I.R. 1927. P.C. 176.

parties, as against the respondents, they (the plaintiffs) must fail.' "

With great respect, I am of the opinion that the view taken by Meredith, J., is correct exposition of the law as laid down by the Privy Council and to be preferred to that of Rowland, J., in the two cases referred to above.

" As pointed out by Meredith J., the true test in cases of this kind is whether the suit would be maintainable as against the private individual without impleading the official who requires a notice under section 80 of the Civil Procedure Code. In such a case, there is no reason why the official should not be struck out and the suit allowed to proceed against the private individual in whose case no notice under section 80 is at all necessary."

For the reasons given therein I would set aside the decree of the City Civil Court, Rangoon, dismissing the plaintiff's suit and under Order XLI, Rule 23 of the Civil Procedure Code remand the suit for trial in the light of the remarks made above. The learned trial Judge should strike out the name of the Controller of Rents from the array of defendants.

There will be no order as to costs of this appeal. A certificate for the refund of court-fees paid on the memorandum of appeal will be issued to the plaintiff-appellant under section 13 of the Court Fees Act.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, J.

C.C. 1963

Nov. 14.

JAGARU (APPELLANT)

v.

U PO NAING (RESPONDENT).*

Ejectment suit—right of defendant to question title of alleged landlord—absence of attornment—no estoppel.

In a suit for ejectment for arrears of rent the defendant had contended that he was a tenant of the plaintiff's predecessor in title and was never a tenant of the plaintiff.

Held: A tenant is not estopped from questioning the derivative title of the plaintiff who is suing him.

Deena Bandu Gan v. *Makim Sardar* LXIII Cal. 763; *Krishna Prasad Lal Singha Deo* v. *Barabon, Coal Concern Ltd.* (1938), I Cal p. 1; *Daulat Ram* v. *Havel Shah and another* A.I.R. (1939), Lah. 49; and *Parkash Kaur and others* v. *Gian chand* A.I.R. (1940), Lah. 341, referred to.

Also the plaintiff has not produced satisfactory evidence to show that the defendant had attorned to him after the purchase of the land.

Accordingly the relationship of landlord and tenant has not been established between the plaintiff and the defendant. The defendant is therefore not estopped from denying the title of the plaintiff and as well as his status as landlord of the suit-land.

U Pyu (Advocate) for the appellant.

N. R. Majundar (Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 5 of 1961 of the Township Court of Pyu, the plaintiff Jagaru who is the appellant in the present appeal sued the defendant-respondent U Po Naing for ejectment and for recovery of K 364 said to be due as ground rent for 33 months from May 1958 till 31st January 1961 for occupying as his tenant a house site in the land known as Holding No. 86 of 1960-61, Pyinbone *Kwin*, Pyu Township. The

* Civil Second Appeal No. 51 of 1962 against the decree of the District Court of Toungoo in Civil Appeal No. 7 of 1962, dated 19th June 1962.

defence of U Po Naing was denial of the tenancy as also of the plaintiff's alleged ownership of the suit land. According to the defendant he had been occupying the house site in question as tenant of its real owner who was a Chettiar and that the plaintiff Jagaru who had represented himself to be agent of the owner had been collecting rent from him at the rate of K 4 per mensem. He had ceased to pay this rent when the plaintiff claimed to be the owner of the suit land by virtue of its purchase from the Chettiar. In this connection the defendant contended that as the plaintiff was a foreigner at the time of the alleged purchase, he could not have validly become the owner of the suit land.

On the pleadings several issues were framed, namely (*a*) whether the plaintiff Jagaru was the owner of the suit land; (*b*) whether the defendant was the tenant of the plaintiff of the house site occupied by him at a monthly rent of K 12 per mensem; and (*c*) whether the plaintiff had in a previous suit before the Village Court obtained a decree for rent as against the defendant in respect of the house site in question. After examining witnesses cited by both the parties the learned trial Judge came to the conclusion that the defendant U Po Naing was the tenant of the plaintiff and that he was consequently estopped by section 116 of the Evidence Act from denying the title of the plaintiff to the suit land. He accordingly decreed the plaintiff's suit with costs. The defendant appealed and the learned District Judge of Toungoo by his judgment and decree in Civil Appeal No. 7 of 1962 set aside the judgment and decree of the trial Court and dismissed the plaintiff's suit with costs. In so doing, the learned District Judge held that since the plaintiff only claimed a derivative title from the Chettiar, the defendant who was admittedly tenant of the Chettiar was not estopped from denying the plaintiff's title to the suit land. Moreover, the plaintiff had failed to prove attornment to him

C.C. 1963

JAGARU v. U PO NAING.

by the defendant U Po Naing. Consequently, his suit for arrears of rent did not lie.

The plaintiff being dissatisfied with the judgment and decree of the District Court has preferred the present appeal.

Now, it is common ground that the portion of land on which the defendant U Po Naing had built a house formerly belonged to a Chettiar who had built a godown thereon. After that godown had been destroyed, the defendant U Po Naing built a house on the site of the godown and paid regular rents to the Chettiar. The plaintiff claimed that he had purchased from the Chettiar the godown as well as the site on which it stood and that subsequently the defendant U Po Naing had paid him rent. The defendant U Po Naing however said that whatever payment he might have made to the plaintiff or to his brother Ram Sanehi Verma was in the capacity as agent of the Chettiar as represented by them, and not in attornment to the plaintiff Jagaru as his landlord.

Jagaru himself had not given evidence in the case, although he was easily available as a witness. His brother and agent Ram Sanehi Verma said that after the purchase by Jagaru of the godown and its site from the Chettiar, the defendant U Po Naing occupied the site of the godown and had paid his brother Jagaru rent for the same. When the defendant defaulted he was sued in the Village Court and a decree for K 48 with costs thereon was passed against him. The present suit had to be filed as the defendant had failed to pay the arrears of rent for the period subsequent to that for which the decree was obtained in the Village Court.

Regarding the Village Court decree, the defendant said that the members of the Village Court were not trying the matter as a suit for rent, but were acting as mediators. However, in this connection the certified copy of the judgment of the Village Court which is proved by the evidence

of Ko Ohn (PW 1), the then clerk of the Court must be taken as authentic. Therefore undoubtedly there was a decree against the defendant U Po Naing in favour of the plaintiff Jagaru for rent.

However, in spite of the existence of this decree it is open to the defendant U Po Naing to contend in the present suit that he was never a tenant of Jagaru, although he was a tenant of the Chettiar, the alleged predecessor-in-title of Jagaru. In this connection, the following decisions are apposite. In *Deena Bandhu Gan* v. *Makim Sardar* (1) it was held that a tenant is not estopped from questioning the derivative title of the plaintiff, who is suing him, the title being derived from a person who had inducted the tenant upon the land. To the same effect is the observation of the Privy Council in *Krishna Prasad Lal Singha Deo* v. *Baraboni Coal Concern, Ltd.* (2). See also *Daulat Ram* v. *Haveli Shah and another* (3) and *Parkash Kaur and others* v. *Gian Chand* (4).

In the case now under consideration, the plaintiff Jagaru has not been able to adduce satisfactory evidence to the effect that after he had purchased the suit land from the Chettiar, the defendant U Po Naing had attorned to him as his landlord. On the other hand, the evidence of his own witness U Po Kyu (PW 2) would indicate that after the plaintiff had sued the defendant U Po Naing at the Village Court, he attempted to effect a compromise between them. Whereas the plaintiff asked for rent of K 6 per mensem the defendant was willing to pay only K 4. So nothing came of the attempt at compromise. The evidence of Sitaram (PW 3) also showed that the defendant refused to attorn to the plaintiff because the latter would not consent to taking rent at the rate of K 4 per mensem.

(1) LXIII Cal. 763. (2) (1938) I Cal. p. 1.
(3) A.I.R. (1939) Lah. 49. (4) A.I.R. (1940) Lah. 341.

C.C
1963
JAGARU
v.
U PO NAING.

In these circumstances, it cannot be said that the relationship of landlord and tenant had been established in so far as the plaintiff Jagaru and the defendant U Po Naing are concerned. The defendant is not estopped from denying the title of the plaintiff Jagaru as well as of his status as landlord of the suit land.

On the evidence adduced in the trial Court, I agree with the learned District Judge that the plaintiff had not succeeded in proving that the portion of the suit land on which the defendant's house site stood really belonged to him. In the result the appeal fails and it is dismissed with costs. Advocate fees being assessed at three gold mohurs.

CIVIL REFERENCE

Before U San Maung, U Saw Ba Thein and U Kyaw Zan U, JJ.

MR. D. H. COZENS (APPLICANT)

v.

THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA. RANGOON (RESPONDENT).*

C.C. 1963

Dec. 21.

Burma Income-tax Act, s. 4B (a)—meaning of "not ordinarily resident"—positive concept—divergence of views.

Held: In order that an individual is "not ordinarily resident" in the taxable territories he should satisfy one of the two conditions laid down is s. 4B (*a*) of the Act and under that section what has got to be considered is the assessee's residence in the taxable territories and not as residence outside the taxable territories.

Manibhai S. Patel v. *Commissioner of Income-tax Bombay North* (1953) XXIII I.T.R., p. 27, referred to and followed.

P.B.I. Bava v. *Commissioner of Income-tax, Mysore Travencore Cochin* (1955), XXVII I.T.R. 463, referred to and distinguished.

Held further: The term "not ordinarily resident" referred to above is a positive concept. If the legislature had not intended the term to be a positive concept there was no necessity for the use of the inverted commas.

Messrs. Rowe and Co. v. *The Secretary of State for India*, XI L.B.R. 299 at p. 306, referred to.

Than Aung for the applicant.

Ba Kyaw (Government Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—In pursuant of the order of this Court dated the 15th May 1963 in Civil Miscellanous Application No. 150 of 1962, the Income-tax Appellate Tribunal, Rangoon, has referred the following question of law for consideration:

"Whether on the facts and in the circumstances of the case the applicant/assessee was in law 'ordinarily resident'

* Civil Reference No. 13 of 1963 against the order of the Income-tax Appellate Tribunal, Rangoon, in Reference No. 5 of 1962, dated 12th June 1962.

C.C. 1963

MR. D. H. COZENS v. THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA, RANGOON.

or 'not ordinarily resident' within the meaning of section 4B (*a*) of the Burma Income-tax Act."

The facts giving rise to the present reference are briefly these. The applicant Mr. D. H. Cozens came to Burma on the 27th February 1954. Under section 4A of the Income-tax Act, he was resident in the Union of Burma for the assessment year 1960-61. The Income-tax Officer made assessment for the assessment year 1960-61 corresponding to the accounting year ending the 30th September 1960 on an income of K 1,21,327 which included a foreign income of K 2,500 *viz.* K 7,000 *minus* statutory allowance of K 4,500. Being dissatisfied with the order of the Income-tax Officer the applicant went up on appeal to the Assistant Commissioner of Income-tax contending that the assessment having included his foreign income of K 7,000 not brought into Burma, it would appear that he had been treated as "ordinarily resident" in Burma whereas he should have been treated as "not ordinarily resident" within the meaning of clause (*a*) of section 4B of the Burma Income-tax Act. The Assistant Commissioner of Income-tax held that the applicant had not been resident in Burma in nine out of ten years preceding the accounting year ending the 30th September 1960, but that he had been in Burma during the seven years preceding that accounting year for a total period of more than two years. Accordingly he had satisfied the first but not the second condition mentioned in clause (*a*) of section 4B and as these two conditions are cumulative he was an "ordinarily resident". Therefore the applicant's appeal was dismissed.

The applicant appealed against the order of the Assistant Commissioner of Income-tax to the Income-tax Appellate Tribunal, Burma. The Tribunal found that the applicant had not been resident in the Union of Burma in nine out of the ten years preceding the accounting year

ending the 30th September 1960, but that he had been in the Union of Burma during the seven years preceding the accounting year ending the 30th September 1960 for a total period of more than two years. Accordingly, the applicant had not satisfied either of the two conditions mentioned in clause (*a*) of section 4B, and that therefore he was an " ordinarily resident ". In coming to this conclusion the Tribunal relied upon the decision of the *Bombay* High Court in *Manibhai S. Patel* v. *Commissioner of Income-tax, Bombay North* (1). In the result the appeal was dismissed. The applicant then applied to the Tribunal to refer to this Court the question of law mentioned above. The Tribunal however relying upon the commentary under section 4B in the law and practice of income-tax by Kanga and Palkhivala elaborated how the applicant did not satisfy either of the two alternative conditions mentioned in clause (*a*) of section 4B and refused to refer the question proposed to this Court on the ground that it was a pure question of fact. This Court had, however, on an application being made to it under section 66 (2) of the Burma Income-tax Act, directed the Tribunal to refer to this Court the question of law involved and this question has now been referred for consideration.

Now, clause (*a*) of section 4B of the Burma Income-tax Act reads:

> " (*a*) an individual is ' not ordinarily resident ' in the taxable territories in any year if he has not been resident in the taxable territories in nine out of the ten years preceding that year or if he has not during the seven years preceding that year been in the taxable territories for a period of, or for periods amounting in all to, more than two years."

Regarding the meaning of this clause there has been a sharp divergent of opinion between the two High Courts in India. In *Manibhai S. Patel* v. *Commissioner of Income-tax, Bombay North* (1) which had been relied upon by the

(1) (1953) XXIII I T.R. p. 27

C.C. 1963

MR. D. H. COZENS v. THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA, RANGOON.

Tribunal, it was held that in order that an individual is " not ordinarily resident " in a taxable territories he should satisfy one of the two conditions laid down in section 4B (*a*) of the Indian Income-tax Act, 1922, and that under the section what has got to be considered is the assessee's residence in the taxable territories and not his residence outside the taxable territories.

In that case it was common ground that the assessee did not satisfy the first condition, but it was contended that he having been living in Africa for four years out of the preceding seven years and was in the taxable territories for about three years had satisfied the second condition. This contention was rejected by the Bombay High Court.

In *P. B. I. Bava* v. *Commissioner of Income-tax, Mysore, Travancore, Cochin* (2) the High Court of Travancore, Cochin came to a diametrically opposite conclusion from that of the Bombay High Court. There it was held that a person is not ordinarily resident in any year in Travancore under section 6 (*a*) of the Travancore Income-tax Act, 1121 corresponding to section 4B (*a*) of the Indian Income-tax Act, 1922 unless he satisfies *both* of those conditions which make a person ordinarily resident, *viz.*, (i) the condition that he must have been resident in nine out of ten years preceding that year and (ii) the condition that he must have been here for periods of more than two years during the seven years preceding that year. It was also held that a person is " not ordinarily resident " in any year if he has not been " resident " in nine out of the ten years preceding that year ; and that he need not establish that he was " not resident " in nine out of the ten years. The decision of the Travancore, Cochin High Court was cited with approval by V. S. Sundaram in his commentary under section 4B of the Indian Income-tax Act, 1922 in the Law of Income-tax in Indian Eighth Edition.

(2) (1955) XXVII T.I.B. 463.

The fundamental difference between the two well-known commentators of the law of income-tax in India is that whereas according to Kanga and Palkhivala the term " not ordinarily resident " appearing in clause (*a*) of section 4B is a positive concept, according to Sundaram it is merely the negative of the term " ordinarily resident ". After a very careful consideration we have come to the conclusion that the interpretation of clause (*a*) of section 4B of the Indian Income-tax Act, 1922, corresponding to clause (*a*) of section 4B of the Burma Income-tax Act, by the Bombay High Court and as explained by Kanga and Palkhivala in the commentary under that section is the correct one. For one thing it does not involve interpreting the word " or " as having the same meaning as the word " and ". Furthermore, if the legislature had not intended the term " not ordinarily resident " to be a positive concept, there was no necessity for the use of the inverted commas.

In this connection we would like to quote the following passage from the judgment of Maung Kin, J. in *Messrs. Rowe & Co.* v. *The Secretary of State for India* (3) which related to a reference under the Income-tax Act VII of 1918. The learned Judge said:

> " It is a commonplace that in statutes of taxation the imposition of a duty must be in plain terms (4); such a statute must be construed strictly and the onus lies upon the Crown to shew that the person whom it is sought to tax falls clearly within its operation (5). In *Partington* v. *Attorney-General* (6) Lord Cairns says: ' I am not at all sure that in a case of this kind—a fiscal case—form is not amply sufficient; because, as I understand the principle of all fiscal legislation. It is this: If the person sought to be taxed comes within the letter of the law he must be taxed, however great the hardship may appear to the judicial mind to be.

(3) XI L.B.R. 299 at p. 306.
(4) (1913) 3 K.B. 212 at p. 219.
(5) (1908) 1 K.B. 705 at p. 709.
(6) L.R. 5 H.L. 100 at p. 122.

C.C.
1963
MR. D. H. COZENS
v.
THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA, RANGOON.

> On the other hand, if the Crown seeking to recover the tax, cannot bring the subject within the letter of the law, the subject is free, however apparently within the spirit of the law the case might otherwise appear to be. In other words, if there be admissible, in any statute, what is called an equitable construction, certainly such a construction is not admissible in a taxing statute, where you can simply adhere to the words of the statute'. These observations were cited by Collins, M.R. in *The Attorney-General* v. *The Earl of Selborne* (7) and the learned Judge proceeded to say: 'Therefore the Crown fails, if the case is not brought within the words of the statute, interpreted according to their natural meaning; and if there is a case which is not covered by the statute so interpreted that can only be cured by legislation, and not by an attempt to construe the statute benevolently in favour of the Crown.' "

Bearing these observations in mind, we are of the opinion that in the two cases from the Indian High Court cited above the approach made by the Bombay High Court was the right one.

In the case now under consideration, the applicant Mr. Cozens has admittedly not satisfied the second condition laid down in clause (*a*) of section 4B of the Burma Income-tax Act. As regards the first condition laid down in that clause he has failed to show that he had been "non-resident" in the Union of Burma for nine out of the ten preceding years. He did not therefore satisfy that condition also. Accordingly, our answer to the question referred to this Court is that he did not come within the definition of the term "not ordinarily resident" given in clause (*a*) of section 4B of the Burma Income-tax Act. The applicant must pay costs of this reference; Advocate fees being assessed at ten gold mohurs.

(7) (1902) 1 K.B. 338 at p. 396.

CIVIL REFERENCE

Before U San Maung, U Saw Ba Thein and U Kyaw Zan U, J.J.

MESSRS. NORWEGIAN AFRICA AND AUSTRALIA LINE LTD. (APPLICANT)

v.

THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA, RANGOON (RESPONDENT).*

C.C. 1963

Dec. 21

Income-tax Act—s. 10 (2) (vi)*—claim by shipping company of initial depreciation—Right of Income-tax Officer to assess without having recourse to Rule* 33*—Depreciation on ships which did not come to Burma—reason for allowing depreciation. Income-tax A.t, s.* 10 (2) (*iii*)*—interest paid outside Burma—meaning of "business connection"—dependent on facts of each case.*

In assessing the income-tax payable by the Applicants computation of the assessable income was made under Rule 33 of the Income-tax Rules read with s. 10 of the Act.

No initial depreciation was given in respect of certain ships belonging to the assesseee company. Of these some of them (including new ship) had never come to Burma during the year in question.

The main question therefore was what depreciation allowance should be made to the assessee company.

The other question referred to was regarding the interest which was paid outside the Union of Burma.

Held: If the Income-tax Officer is of the opinion that such amount cannot be computed except in the manner provided in Rule 33 he must make the computation in accordance with the provisions of the Burma Income-tax Act as provided in that Rule.

Where there are ships which had never come to Burma during the year in question it is open to the Income-tax Officer to ignore such ships and to compute if he can what amount of income profits or gains had accrued to the non-resident shipping company by plying the ships which had come to Burma. In that case he need only consider whether he should give the annual 5 per cent depreciation in respect of the ships which actually came to Burma.

Great Eastern Shipping Co., Ltd. v. *The Commissioner of Income-tax, Burma* Civil Reference No. 1 of 1960 of late High Court referred to.

However if he decides to assess the non-resident shipping company on the basis of its world income because of the provisions of the Burma Income-tax Act, he is obliged to give 15 per cent initial depreciation in respect of newly

* Civil Reference No. 10 of 1963 against the order of the Income-tax Appellate Tribunal of Rangoon in its Appeal No. 46 of 1961, dated the 29th October 1962.

C.C. 1963

MESSRS. NORWEGIAN AFRICA AND AUSTRALIA LINE LTD. v. THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA, RANGOON.

installed ships and also to consider whether he should give 5 per cent annual depreciation for the other ships which never came to Burma.

The logic of the situation which compels the Inomce-tax Officer to allow initial depreciation on the newly installed ships which never came to Burma is that they being more modern and faster and more efficient will be able to contribute greater profit to the shipping company.

The next point to remember is, that the amount of depreciation which Burma has to bear is in proportion to the freight earnings in Burma as against the total receipts of the non-resident shipping company from its world business.

In a taxing statute an equitable construction is not admissible and the words of the statute have to be simply adhered to.

Messrs. Rowe & Co. v. *The Secretary of State for India*, XI L.B.R. 299 ; (1913) 3 K.B. 212 at p. 219; (1908) 1 K.B. 705 at p. 709; *Partington* v. *Attorney-General*, L.R. 4 H.L. 100 at p. 122 ; *The Attorney-General* v. *The Earl of Selborne*, (1902) 1 K.B. 338 at p. 396, referred to.

Held further : Regarding the question of interest, the proviso to s. 10 (2) (iii) of the Burma Income-tax Act would only apply to interest paid outside of the Union of Burma if there is " business connection " between the shipping company and the lenders of money. This expression " business connection " depends on the particular facts of each case. As the required information has not yet been given by the Tribunal the matter is referred back to it for a further statement.

U Paing and *Hla Taw* (Advocates) for the applicants.

Ba Kyaw (Government Advocate) for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—In Reference No. 13 of 1962 arising out of its order dated the 29th October 1962 passed in Appeal No. 46 of 1961 the Income-tax Appellate Tribunal, Rangoon, has referred to this Court the following questions of law:

(1) Whether on the facts and circumstances of the case the sum of K 42,99,066 was an allowable deduction as initial depreciation for ships under Section 10 (2) (vi) of the Burma Income-tax Act read with Rule 33 of the Burma Income-tax Rules.

(2) Whether on the facts and circumstances of the case the sum of K 51,62,672 was an allowable deduction as interest on borrowed capital

under Section 10 (2) (iii) of the Burma Income-tax Act read with Rule 33 of the Burma Income-tax Rules.

The facts giving rise to the present reference are briefly these:

For the assessment year 1960-61 the applicants Messrs. Norwegian Africa and Australia Line Ltd., which was a shipping company, was assessed to income-tax and super tax on an income of K 92,297. The computation of the assessable income was made under the provisions of Rule 33 of the Burma Income-tax Rules read with section 10 of the Burma Income-tax Act. In making it the Income-tax Officer disallowed the following items:

(1) A sum of K 42,99,066 on account of Initial Depreciation claimed under section 10 (2) (vi) of the Burma Income-tax Act and

(2) A sum of K 51,62,672 on account of interest paid outside the Union of Burma *vide* section 10 (2) (iii) of the Burma Income-tax Act.

The assessee appealed under section 30 of the Burma Income-tax Act to the Assistant Commissioner of Income-tax and under section 33A of the Burma Income-tax to the Income-tax Appellate Tribunal, without avail. The assessee then asked the Tribunal to refer to this Court the two questions of law said to have arisen out of its appellate order with the result that these questions were referred to this Court as already mentioned above.

Regarding question No. 1, it would appear that out of 8 ships belonging to the assessee Company which came to Burma and earned freight amounting to £ 134.674 during the accounting year in question, 4 ships were over 20 years old and therefore no depreciation was claimed in respect of them. However, in connection with the 4 comparatively new ships, "Tai Ping Yang", "Tabor",

C.C. 1963

MESSRS. NORWEGIAN AFRICA AND AUSTRALIA LINE LTD. v. THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA, RANGOON.

"Tyr" and "Trinidad" which were respectively installed in the year 1958, 1952, 1954 and 1943, the assessee Company claimed depreciation at the rate of 5 per cent per annum. The assessee Company also had new ships installed in Oslo, Norway, for K 28,660,443 during the year ending the 31st of December 1959 and claimed initial depreciation therefor at 15 per cent. Not a single one of these new ships came to Burma during the year in question. The question is what depreciation allowance should be made to the assessee Company.

In the *Great Eastern Shipping Co. Ltd.* v. *The commissioner of Income-tax, Burma* (1) where the question referred was "Whether on the facts and circumstances of the case the sum of K 23,91,868 was allowable deduction as initial depreciation for the ships under section 10 (2) (vi) of the Burma Income-tax Act read with sub-section (3) of section 42 of the Income-tax Rule," a Bench of the late High Court which included two members of the present Bench, after a careful consideration of the question involved answered it in the affirmative. In that case it was observed:

> "The view taken by the Income-tax Appellate Tribunal that the initial depreciation allowance under section 10 (2) (vi) was only admissible to 'local industries', is not warranted by the language of that section. Moreover, it only stands to reason that if a shipping company which is not a resident company in the Union of Burma is to be charged income-tax by virtue of section 42, sub-sections (1) and (3) of the Burma Income-tax Act and that as a mean of ascertaining the actual amount of income profits or gains accruing to it, recourse should be had to Rule 33 of the Burma Income-tax Rules, initial depreciation should be allowed for the newly constructed ships in its fleet."

In the case now under consideration, the Tribunal had observed that there seems no question why this country

(1) Civil Reference No. 1 of 1960 of late High Court.

should give full 5 per cent depreciation on ships other than newly constructed ones, and 15 per cent on newly constructed ships when these ships may be earning freight not only from this country but from other countries as well. As regards newly constructed ships, the Tribunal observed that unless it is shown that these ships actually came to Burma to earn freight during the accounting year in question, no initial depreciation allowance can be given to them. In our opinion, the Tribunal had not clearly appreciated the observations which we had made in the *Great Eastern Shipping Co. Ltd.* v. *The Commissioner of Income-tax, Burma* (1) quoted above. It is therefore necessary to give further explanation on the question involved.

Now, Rule 33 of the Burma Income-tax Rules is only an enabling provision. It reads :

> "33. In any case in which the Income-tax Officer is of opinion that the actual amount of the income, profits or gains accruing or arising to any person residing out of the Union of Burma whether directly or indirecty through or from any business connection in the Union of Burma cannot be ascertained, the amount of such income, profits or gains for the purposes of assessment to income-tax may be calculated on such percentage of the turnover so accruing or arising as the Income-tax Officer may consider to be reasonable or on an amount which bears the same proportion to the total profits of the business of such person (such profits being computed in accordance with the provisions of the Burma Income-tax Act) as the receipts so accruing or arising bear to the total receipts of the business, or in such other manner as the Income-tax Officer may deem suitable."

If the Income-tax Officer considers that he can compute the actual amount of income, profits or gains accuring or arising to any person residing out of the Union of Burma without having recourse to Rule 33, he is perfectly at liberty to ignore its provisions. However, if he is of the

C.C. 1963 — MESSRS. NORWEGIAN AFRICA AND AUSTRALIA LINE LTD. v. THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA RANGOON.

opinion that such amount cannot be computed, except in the manner provided in Rule 33, he must make the computation in accordance with the provisions of the Burma Income-tax Act as provided in that Rule.

Now, let us assume that a shipping company has 4 entirely new ships installed and put into commission during the accounting year in question, and 4 other ships which are comparatively old. Also assume that out of the 8 ships, only one comparatively old ship comes to earn freight in Burma, while the 4 new ships and 3 other ships were earning freights by plying to and from other ports in the world. For the purpose of computing the amount of income, profits or gains accruing or arising to the non-resident shipping company through or from any business connection in Burma it is open to the Income-tax Officer to entirely ignore the earnings from the 4 newly installed ships and 3 other ships belonging to the Company, and to compute if he can, what amount of income, profits or gains had accrued to the non-resident shipping company by plying the single comparatively old ship between ports in Burma and ports in foreign countries. In that case he need only consider whether he should give the annual 5 per cent depreciation in respect of the ship which actually came to Burma.

However, if he decides to assess the non-resident shipping company on the basis of its world income, because of the provisions of the Burma Income-tax Act, he is obliged to give 15 per cent initial depreciation in respect of the 4 newly installed ships and also to consider whether he should give 5 per cent annual depreciation for the other (3) ships which never came to Burma.

It may be asked what logic is there in a situation which compels the Income-tax Officer to allow initial depreciation on the 4 newly installed ships which never came to Burma and which only plied between ports in foreign

countries. The explanation is this : These 4 newly installed ships being more modern, will be faster and thus able to make more trips a year and therefore earn more income for the non-resident shipping company. Furthermore, being new ships, they will be more efficient and thus contribute to economy in running and maintenance expenditure. The net total result will be greater profit to the shipping company.

The next point to remember is, that the amount of depreciation which Burma has to bear is in proportion to the freight earnings in Burma as against the total receipts of the non-resident shipping company from its world business.

In this connection, we would like to quote the following passage from the judgment of Maung Kin, J. in *Messrs. Rowe and Co.* v. *The Secretary of State for India* (2) which we recently cited in another case. The learned Judge said :

> "It is a common place that in statutes of taxation the imposition of a duty must be in plain terms (3); such a statute must be construed strictly and the onus lies upon the Crown to shew that the person whom it is sought to tax falls clearly within its operation (4). In *Partington* v. *Attorney-General* (5) Lord Cairns says: 'I am not at all sure that in a case of this kind—a fiscal case—form is not amply sufficient; because, as I understand the principle of all fiscal legislation, it is this: If the person sought to be taxed comes within the letter of the law he must be taxed, however great the hardship may appear to the judicial mind to be. On the other hand, if the Crown seeking to recover the tax, cannot bring the subject within the letter of the law, the subject is free. however apparently within the spirit of the law the case might otherwise appear to be. In other words, if there be admissible, in any statute, what is called an equitable construction, certainly such a construction is not admissible in a taxing statute,

(2) XI L.B.R. 299.
(3) (1913) 3 K.B. 212 at p. 219.
(4) (1908) 1 K.B. 705 at p. 709.
(5) L.R. 4 H.L. 100 at p. 122.

C.C. 1963

MESSRS. NORWEGIAN AFRICA AND AUSTRALIA LINE LTD. v. THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA, RANGOON.

where you can simply adhere to the words of the statute'. These observations were cited by Collins, M.R. in *The Attorney-General v. The Earl of Selborne* (6) and the learned Judge proceeded to say: 'Therefore the Crown fails, if the case is not brought within the words of the statute, interpreted according to their natural meaning; and if there is a case which is not covered by the statute so interpreted that can only be cured by legislation, and not by an attempt to construe the statute benevolently in favour of the Crown.'"

For the reasons given above we would answer question No. 1 in the affirmative.

As regards the second question, we would refer the Tribunal to our judgment in *Messrs. The Bharat Line Ltd. v. The Income-tax Appellate Tribunal, Rangoon and another* (7). Although the present Reference was made a few months after our judgment in the case of *Messrs. Barat Line Ltd.* (7) the Tribunal has not given us any information likely to assist in coming to a conclusion whether the question referred should be answered in the affirmative or in the negative. As we have already pointed out, the proviso to section 10 (2) (iii) of the Burma Income-tax Act would only apply to interest paid outside of the Union of Burma, if there was " business connection " between the shipping company and the lenders of money within the meaning of that expression in section 42 (1) of the Burma Income-tax Act. This expression " business connection " admits of no precise definition, and therefore the question must depend upon the particular facts of each case. Information is also necessary to show whether the persons making the loans to the assessee company had no other connection with that company than the making of isolated loans to them, or whether they were regular financiers so that the success or failure of their own money-lending business was inextricably bound up with the success

(6) (1902) 1.K.B., 338 at p. 396.

(7) Civil Misc. Application No. 21 of 1960 of late High Court, Rangoon.

C.C. 1963

MESSRS. NORWEGIAN AFRICA AND AUSTRALIA LINE LTD. v. THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA, RANGOON.

or failure of the assessee company. Information is also necessary to show what degree of control, if any, the persons to whom the interest had been paid, had in the affairs of the assessee company.

Therefore, as provided for in section 66 (4) of the Burma Income-tax Act, we would refer the matter back to the Tribunal to make a further statement in the light of the remarks made above.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, J.

C.C. 1963
Nov. 12.

MG KYIN MAUNG AND ONE (APPELLANTS)

v.

MA WAING KYI (RESPONDENT).*

Leasehold land—sale of part at execution sale—express Provision not to sub-divide—effect on execution sale—rights of purchasers—claim by prescriptive title.

Part of the suit leasehold land had been sold in an execution sale in spite of an express prohibition in the lease that sub-division or transfer was not to be made without the consent of the Deputy Commissioner. The execution sale was in respect of a decree obtained against the wife of the original lessee, the plaintiff's father, and the defendants had bought the land at the sale.

Held: There is clear authority to the effect that a general restriction on assignment does not apply to an assignment by operation of law taking effect *in invitum*, as a sale under an execution, and that even if there had been a provision in the lease for forfeiture or for re-entry by reason of an assignment in violation of its provisions, it would not have the effect of invalidating the sale in execution, which had always been held not to be of itself a breach of a covenant not to assign.

Golak Nath Roy Chwodhury v. *Mathura Nath Roy Chowdhry*, I.L.R. (1893) XX Cal. 273, referred to.

However, though the sale was valid, what the defendant had obtained from the purchase was the right title and interest of the seller (the wife of the original lessee). As a Burmese Buddhist wife of a subsisting marriage, she could not claim partition of the suit land as against her husband at that time. Therefore at the time of the purchase the defendants also could not claim partition of the suit land against the original lessee. All that the defendants could probably claim in a suit properly framed against the original lessee, was joint possession of the suit land as well as of the house standing thereon.

As the defendants did not file a suit but squatted on the land, their possession at the inception was little better than that of mere trespassers. However, since they had been in possession for about 13 years, they had obtained a prescriptive title thereto as against the plaintiff as successor-in-title to her father.

Obiter: As the 25 years lease expires in November, 1964, it would then be open to the Deputy Commissioner concerned to grant a lease of the suit land either to the plaintiff in her own right or to any other person as he pleases. The position of the defendants so far as that lease is concerned might well be different.

---

* Civil Second Appeal No. 43 of 1962 against the decree of the District Court of Toungoo in Civil Appeal No. 8 of 1962, dated 14th June 1962.

Aye Maung (Advocate) for the appellants.

N. R. Majumdar (Advocate) for the respondent.

C.C. 1963

MAUNG KYIN MAUNG AND ONE v. MA WAING KYI.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 2 of 1961 of the Additional Subdivisional Court of Pyu the plaintiff Ma Waing Kyi, who is the respondent in the present appeal, sued the defendant-appellants Mg Kyin Maung and his mother-in-law Daw Shan for possession of a portion of Holding No. 43 of 1960-61 in Htangon Ward, Pyu Town, which measured ·138 of an acre on the ground that the defendants were trespassers thereon. The plaintiff's case was that she was the owner of the suit land, which was leasehold, in succession to her father U Chit who was the original lessee and that the defendants who had trespassed upon a portion of this land and erected a house thereon had refused to vacate when asked to do so.

The defendants by their written statement denied that the plaintiff was the owner of the whole of Holding No. 43 as alleged by her. On the other hand, they said that the southern half of this land together with the building thereon had been attached and sold in execution of the decree against the plaintiff's mother Daw Htu in Civil Execution Case No. 1 of 1946 of the then Subordinate Judge, Pyu and the same had been purchased by them. After the purchase, half of the suit land and the building situated thereon were duly delivered to them by the Court and the plaintiff's father U Chit who knew of such delivery did not object to the same. Since then they had been in actual physical possession of the properties purchased till the time of the KNDO insurrection when the building itself was destroyed by fire. Thereafter, they built a house on the portion of the suit land which had been sold to them till the 16th of May 1961, when the plaintiff succeeded in dispossessing them of a portion of the land which they had purchased. As for the transfer of the

C.C. 1963 — MAUNG KYIN MAUNG AND ONE v. MA WAING KYI.

lease of Holding No. 43 to the plaintiff, the defendants contended that on the death of U Chit his wife Daw Htu with whom the plaintiff was living and not the plaintiff herself, was the heir. In these circumstances the defendants contended that the plaintiff had no right to eject them from the portion which they were occupying.

The plaintiff in reply contended that she, and not her mother Daw Htu, was the real heir of U Chit as Daw Htu had during the life-time of her father committed adultery and left her father's house. As such Daw Htu had lost her right in the joint property of herself and U Chit. Regarding the alleged purchase by the defendants of a half-portion of the suit land and the building thereon the plaintiff contended that what the defendants had been able to obtain was mere symbolical possession as the house was then in the actual physical possession of her father and herself. Accordingly, the only remedy for the defendants was to file a suit for partition and separate possession of the portion purchased by them. Instead, they had trespassed upon the suit land and should therefore be ejected therefrom.

On the pleadings many issues were framed of which the most important were those relating to the allegation that the plaintiff was the owner of the suit land in succession to her father U Chit and the allegation that the defendants were owners thereof by virtue of their purchase at the court auction. An issue was also framed regarding the legality or otherwise of the sale in execution of the decree against Daw Htu and the delivery of possession in pursuance thereof. After examining witnesses cited by both the parties the learned trial Judge came to the conclusion that the properties sold at the court auction to the defendants were the southern portion of Holding No. 8 (now No. 43) and the house situated thereon and that therefore the defendants were rightfully in possession of the portion from which they were sought to be ejected.

Regarding the contention of the plaintiff that since her mother had committed adultery she had ceased to have any interest in the joint property of herself and her husband U Chit, the learned trial Judge came to the conclusion that since there had been no decree for divorce on the ground of the wife's adultery, the suit land and the building thereon continued to be the joint property of U Chit and his wife Daw Htu till the date of U Chit's death and that therefore Daw Htu's right, title and interest could be validly sold in execution of the decree against her. In the result the plaintiff's suit was dismissed with costs.

The plaintiff Ma Waing Kyi appealed and the learned District Judge of Toungoo by his judgment in Civil Appeal No. 8 of 1962 set aside the judgment and decree of the trial Court and decreed the plaintiff's suit with costs. In the opinion of the learned District Judge, since one of the conditions of the lease granted by the Deputy Commissioner was that no portion of the land so leased could be sold without the consent of the Deputy Commissioner *vide* paragraph 5 of the lease agreement, Exhibit *Kagyi*, the auction sale in execution of the decree against Daw Htu was invalid in so far as it concerned a half-portion of the suit land. Accordingly all that the defendants had succeeded in purchasing was the house situated thereon, and since the house had already been burnt down they had no right whatsoever to remain on the suit land. Therefore, they should be ejected.

Now, it is common ground that at the time of the execution sale of the southern half of the suit land and the building thereon, the house which was sold was in actual physical possession of the plaintiff's father U Chit with whom the plaintiff was then living. Accordingly the delivery of possession as stated by the defence witness Maung Mya Thaung (DW 3), Process Server, was

C.C. 1963

MAUNG KYIN MAUNG AND ONE v. MA WAING KYI

merely symbolical. This was in the year 1945-46. Thereafter, U Chit became an insurgent and went underground. During the year 1948 the house was burnt down by the Karen insurgents. Taking advantage of this fact, the defendants Mg Kyin Maung and Daw Shan moved to the southern portion of the suit land and erected a house thereon. On the return of U Chit into the legal fold, he did not file a suit for the ejectment of the defendants. He, however, tried to move the Subdivisional Officer to this end, but the defendants were not ejected. After the death of U Chit the plaintiff Ma Waing Kyi succeeded in having the lease, Exhibit *Kagyi*, mutated to her name on the ground that she was the sole surviving heir of U Chit. Her mother Daw Htu who was living with her, apparently did not contest her application to the Deputy Commissioner. After the lease had been mutated to her name the plaintiff Ma Waing Kyi filed the present suit for the ejectment of the defendants.

Now, paragraph 5 of the lease, Exhibit *Kagyi*, reads:

> "Without first obtaining such consent (meaning the consent of the Deputy Commissioner) not to subdivide the said land or to part with the possession of transfer or sub-lease a part of the said land."

Paragraph 9 of the lease provides that on breach of any of the covenants by the lessee, the Deputy Commissioner may immediately and notwithstanding the waiver of any previous breach or right of re-entry, cancel the lease and take possession of the land, etc.

However, there is clear authority to the effect that a general restriction on assignment does not apply to an assignment by operation of law taking effect *in invitum*, as a sale under an execution and that even if there had been a provision in the lease for forfeiture or for re-entry by reason of an assignment in violation of its provision, it would not have the effect of invalidating the sale in

execution, which had always been held not to be of itself a breach of a covenant not to assign. [See *Golak Nath Roy Chowdhury* v. *Mathura Nath Roy Chowdhury* (1)].

The execution sale by which the defendants purchased the southern half of the suit land as well as the house on which it is situate was undoubtedly valid. However, what had really succeeded in obtaining was the right, title and interest of Daw Htu, a Burmese Bubdhist wife in the joint property of herself and her husband U Chit. As a Burmese Buddhist wife cannot claim partition of the suit land as against her husband during the subsistence of the marriage between them, so also the defendants who had purchased the right, title and interest cannot claim partition of the suit land as against U Chit in whose name the lease stood. All that the defendants could probably claim in a suit properly framed against U Chit, was joint possession of the suit land as well as of the house standing thereon.

Instead of filing a suit, the defendants squatted on the southern portion of the suit land by taking advantage of U Chit's absence and of the destruction of the house standing on the land. The defendants' possession at the inception was a little better than that of mere treapassers. However, they have been in possession of the portion occupied by them since the year 1948, so that by the time the present suit was filed on the 21st of June 1961, they had obtained a prescriptive title thereto as against the plaintiff Ma Waing Kyi as successor-in-title to her father U Chit. Accordingly, the defendants cannot be ejected by her.

However, the 25 years' lease granted to U Chit by the Deputy Commissioner expires on the 28th of November 1964. It would then be open to the Deputy Commissioner if he so elects, to grant a lease of the suit land either to Ma Waing Kyi in her own right, or to any other

(1) I.L.R. (1893) XX. Cal. 273.

C.C. 1963

MAUNG KYIN MAUNG AND ONE v. MA WAING KYI

person he pleases. The position of the defendants in so far as that lease is concerned might well be different.

In the result the appeal succeeds. The judgment and decree of the District Court of Toungoo appealed against are set aside and those of the trial Court restored with costs throughout, Advocate's fees in this Court being assessed at 3 (three) gold mohurs.

APPELLATE CIVIL

Before U San Maung, J.

MAUNG THAUNG NYUNT AND ONE (APPELLANTS)

v.

DAW SEIN YIN AND ONE (RESPONDENTS).*

C.C. 1963 — Nov. 13

Forfeiture—determination of tenancy by setting up adverse title—change in law 1929—S. 111 (g) of Transfer of Property Act—requisite of written notice indicating intention to determine lease.

The plaintiffs/respondents had filed a suit for ejectment against the appellants/defendants and the suit was decreed by both the trial court and lower appellate court.

One of the issues raised in the appeal was that since the defendants had set up an adverse title since 1956, the tenancy must be deemed to have terminated by forfeiture and therefore the present suit based on the relationship of landlord and tenant was not maintainable, and should have been brought against them as tresspassers.

Held: By the amendment to clause (*g*) of s. 111 of the Transfer of Property Act in 1929, to determine a tenancy by forfeiture a notice from the lessor to the lessee of his intention to determine the lease because of forfeiture is necessary.

Nilmadhab Bose and others v. *Ananta Ram Bagdi*, (1897-98) II C.W.N. 755; *Khater Mistri* v. *Sadruddi Khan*, I.L.R. (1907) XXXIV Cal. 922; *Muhammad Abdul Latif* v. *Shaikh Habidur Rahman* and others, XLVI. C. 642; and *Ahamadali Fakruddin Bohri and others* v. *Mulla Fidasli Sultanali Bohri*, A.I.R. (1938) Nag. 162, referred to and distinguished.

The only notice sent to the defendants subsequent to 1956 was on 9th April 1959 and this was not a notice contemplated under s. 111 (*g*) of the Transfer of Property Act.

Besides, a "tenant" as defined in the Urban Rent Control Act, 1948, includes "every person remaining in possession of the premises let to him after the termination of the tenancy or lease with or without the assent of the landlord." Accordingly, even if the tenancy of the defendants has been determined by a notice under section 111 (*g*) of the Transfer of Property Act, the plaintiffs must necessarily sue the defendants as "tenants" as defined in the Urban Rent Control Act, 1948, and not as trespassers. The plaintiffs' suit is accordingly maintainable in law.

---

* Civil 2nd Appeal No. 33 of 1962, againt the decree of the Additional District Judge of Pegu, in Civil Appeal No. 5 of 1961, dated 9th May 1962.

C.C. 1963

MAUNG THAUNG NYUNT AND ONE v. DAW SEIN YIN AND ONE.

Ba Shun (Advocate) for the appellants.

M. Cassim (Advocate) for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Regular Suit No. 11 of 1959 of the Township Court of Pegu, the plaintiffs Daw Sein Yin and her son Maung Maung, who are the respondents in the present appeal sued the defendant-appellants Maung Thaung Nyunt and his wife Ma Khin Hla for their ejectment from the house site in suit which was a piece of land known as Holding No. 52 of 1958-59 in Pan Hlaing Strand Ward No. 12, Pegu Oksu, Pegu Town. The plaintiffs' case was that the suit land was let out to the defendants in or about the year 1947 by the late U Mya husband of Daw Sein Yin and father of Maung Maung at a rental of K. 30 per mensem to be computed according to the English calendar month. Subsequently, as the suit land was required by U Mya for the erection of a building thereon he filed an application before the Assistant Controller of Rents, Pegu, for permission to sue the defendants under section 11 (1) (*d*) of the Urban Rent Control Act, 1948. His application was, however, rejected by the Assistant Controller and the reference to the Subdivisional Judge, Pegu, was also unsuccessful. He then filed an application before the late Supreme Court for a writ of *certiorari* to quash the orders of the Assistant Rent Controller. While this application was pending U Mya died and the plaintiffs being his heirs and legal representatives, became the landlords of the defendants by operation of law. The order of the Assistant Rent Controller was quashed by the late Supreme Court and the proceedings returned to this officer for decision in the light of the Supreme Court's remarks. This time, a permit was granted by the Assistant Rent Controller and the reference to the Subdivisional Judge, Pegu, by the defendants was unsuccessful. The plaintiffs thereupon served a notice—dated the 9th of April 1959—terminating the tenancy with

effect from the end of April 1959 and calling upon the defendants to vacate as the suit land was required *bona fide* for the purpose of erecting a building thereon. As the defendants refused to comply with this notice the present suit had to be filed against them.

The defendants by their written statement admitted that they were originally the tenants of U Mya. They, however, contended that the relationship of landlord and tenant terminated on the 27th of October 1949 when U Mya and the 1st defendant Maung Thaung Nyunt entered into an agreement to purchase the suit land for a price of K 3,500 of which K 1,000 was paid on that date. Therefore, they contended that the plaintiffs' suit which had been filed against them on the basis that they were the tenants of U Mya was not maintainable in law. They also contended that on the death of U Mya there were surviving him not only Daw Sein Yin and Maung Maung but also a daughter by the name of Ma Tar and that the plaintiffs' suit was bad for non-joinder of a necessary party.

On the pleadings several issues were framed of which the most important was whether or not the defendant Maung Thaung Nyunt and the deceased U Mya had, on the 27th of October 1949, entered into an agreement to sell the suit land to the defendants for a sum of K 3,500 of which K 1,000 had already been paid as advance. Two other issues were also raised as to whether or not Ma Tar was a necessary party to the suit and whether the suit land was required by the plaintiffs *bona fide* for the purpose of erecting a building thereon.

Regarding the first of these two issues no answer was given as it was waived by the learned Advocate for the defendants. Obviously, on the death of U Mya his widow Daw Sein Yin was the heir to his property subject to the claim of the *Orasa* for a one-fourth share. Regarding the crucial issue as to whether there was an agreement to

C.C. 1963

MAUNG THAUNG NYUNT AND ONE v. DAW SEIN YIN AND ONE.

sell the land as contended by the defendants the learned trial Judge after examining witnesses cited by both the parties came to the conclusion that the defendants had failed to prove that this agreement, Exhibit 1, was in fact executed by the deceased U Mya. Regarding the *bona fide* requirement of the suit land for the purpose of erecting a building thereon the learned trial Judge on the evidence adduced came to the conclusion that the plaintiffs had no house of their own to live in, that they had the means to build a house on the suit land and that they had taken sufficient steps to this end. In the result, the plaintiffs' suit was decreed with costs.

The defendants appealed and the learned Judge of the Additional District Court of Pegu by his judgment and decree in Civil Appeal No. 5 of 1961 agreed with the findings of the trial Court and dismissed the defendants' appeal with costs. Hence the present appeal.

Now, if the present appeal had merely been one under section 100, sub-section (1) of the Code of Civil Procedure the finding of facts by the lower appellate Court would be final if that Court had before it evidence which if believed, would support such a finding. However, as the appeal is also one under section 18 of the Urban Rent Control Act, 1960 (corresponding to section 15 of the 1948 Act) an appeal lies to this Court both on facts and in law. Accordingly, I have carefully gone through the evidence relating to the alleged execution of the agreement for the sale of the suit land, Exhibit 1, and I must say that I agree with the reasons given by the two Courts below for coming to the conclusion that the execution of this document had not been proved. According to the 1st defendant Maung Thaung Nyunt when this document was executed by U Mya at the latter's house Daw Sein Yin was also present. If so, it is difficult to understand why Daw Sein Yin was not a signatory thereto considering that as a Burmese Buddhist wife she had a vested

interest in the suit land. No witness was present at the time of the execution of Exhibit 1. Two witnesses have been cited by the defendants to show that they saw this document in possession of the defendant Maung Thaung Nyunt and that Maung Thaung Nyunt had told them that it was an agreement of sale of the suit land executed by U Mya. These witnesses are U Mya Maung (DW 2) and Daw Tin Shwe (DW 3). However, as the statements given by these two persons were merely in the nature of admissions made by Maung Thaung Nyunt in his own favour they are inadmissible in evidence. No doubt, when U Mya filed his application before the Assistant Controller of Rents on the 28th of January 1956 for a permit to sue the defendants under section 11 (1) (*d*) of the Urban Rent Control Act, 1948, the first defendant Maung Thaung Nyunt contended before this officer that because of the existence of the agreement for sale of the suit land to him by U Mya the permit applied for should not be granted to U Mya. Nevertheless, considering that U Mya had denied having executed this document, one would have expected that as early as the year 1956 the first defendant Maung Thaung Nyunt would have filed a suit for specific performance of contract for the sale of the suit land to him. This step was not taken by Maung Thaung Nyunt at any time prior to the date of the filing of the present suit or subsequent to that date. Furthermore, Maung Thaung Nyunt had not taken any steps to prove the genuineness of the signature of U Mya on Exhibit 1 by the evidence of a Handwriting Expert. In these circumstances, I am not prepared to say that the learned Judges of the two Courts below were wrong in not accepting Exhibit 1 as genuine.

The learned Advocate for the defendant-appellants has strongly contended that since as early as the year 1956 the defendants had set up a title adverse to that of the plaintiffs and their predecessors-in-title the tenancy must

C.C. 1963

MAUNG THAUNG NYUNT AND ONE v. DAW SEIN YIN AND ONE.

be deemed to have terminated by forfeiture under section 111 (*g*) of the Transfer of Property Act and that therefore the present suit brought on the basis of the existence of relationship of landlord and tenant is not maintainable. The suit should have been brought on the basis that the defendants were trespassers on the suit land and since its value was about K 10,000 the Township Court had no jurisdiction to try the suit. The court-fee paid on the plaint was also insufficient.

In this connection, it must be noted that such a defence as now sought to be raised was never set up in the written statement filed by the defendants. Moreover, most of the authorities cited by the learned Advocate for the defendant-appellants are either distinguishable from the present case or have ceased to be valid in view of the amendment to clause (*g*) of section 111 of the Transfer of Property Act by Act No. 20 of 1929.

In *Nilmadhab Bose and others* v. *Ananta Ram Bagdi* (1) it was held that the rule that a denial of the relationship of landlord and tenant did not entail a forfeiture did not apply where the denial was given effect to by a decree of the Court. In *Khater Mistri* v. *Sadruddi Khan* (2) it was held that where in a previous suit brought by the plaintiff against the defendant for rent was dismissed on the ground raised by the defendant that the plaintiff was not his landlord the plaintiff in a subsequent suit was entitled to sue the defendant for his ejectment on the basis that he was a trespasser. These two cases are distinguishable from the present.

In *Muhammad Abdul Latif* v. *Shaikh Habibur Rahman and others* (3) it was held that in order to determine a tenancy on the ground of denial of title by the tenant it was not necessary that any notice should be given or a prescribed act should be done by the landlord and that

(1) (1897-98) II C.W.N. 755. (2) I.L.R. (1907) XXXIV Cal. 922.
(3) XLV I.C. 642.

it was sufficient if something was done by the landlord to show his intention to determine the lease. However, this decision was given in the year 1918 prior to the amendment to clause (*g*) of section 111 of the Transfer of Property Act by Act No. 20 of 1929.

In *Ahamadali Fakruddin Bohri and others* v. *Mulla Fidaali Sultanali Bohri* (4) purchased a house and asked D who was a tenant of his predecessor to attorn to him. D repudiated P's title and set up a title of his own. On D continuing to set up his own title P served him with a notice to vacate the premises in the event of his not paying the arrears of rent and on his refusal to do so brought a suit for recovery of the house from D. It was held that section 7 (11) (*cc*) of the Court Fees Act did not apply, that court-fees should be paid on the market value of the property and that this also was the value for the purpose of jurisdiction. In this connection the learned Judge (Vivian Bose, J.) observed that the fact that an option was left to the defendants to continue as tenants by paying up the arrears of rent could make no difference to the fact that a clear intimation was given to the defendants to vacate if they did not choose to exercise the option of remaining as tenants.

In the case now under consideration no doubt according to the plaintiffs' own story notices had been given by U Mya to the defendants to vacate for failure to pay arrears of rent. The first notice was in 1950, in respect of which Exhibit " ဂ " is the Burmese translation of the reply given by the defendants' lawyer to U Mya. Another notice was given on the 30th of September 1955, to which no reply was given by the defendants. However, the adverse title set up by the defendants was only in the year 1956 when U Mya filed his application before the Assistant Controller of Rents, Pegu, for a permit to

(4) A.I.R. (1938) Nag. 162.

C.C. 1963

MAUNG THAUNG NYUNT AND ONE v. DAW SEIN YIN AND ONE.

sue the defendants under section 11 (1) (*d*) of the Urban Rent Control Act, 1948. Accordingly, the former notices sent by U Mya to the defendants are irrelevant for the purpose of showing that the tenancy had terminated by forfeiture.

The only notice sent to the defendants subsequent to the year 1956 is that dated the 9th of April 1959, Exhibit " o ". This is a composite notice under section 106 of the Transfer of Property Act and under section 11 (1) (*d*) of the Urban Rent Control Act. It was not a notice contemplated by section 111 (*g*) of the Transfer of Property Act which in so far as is relevant for the present purpose reads:

> " A lease of immoveable property determines by forfeiture in case the lessee renounces his character as such by setting up a title in a third person or by claiming title in himself provided that the lessor gives notice in writing to the lessee of his intention to determine the lease."

It is evident that the notice contemplated by section 111 (*g*) of the Transfer of Property Act is one which either expressly or by necessary implication informs the lessee that the tenancy is to be determined because of forfeiture. Such a notice has not been sent by the plaintiffs to the defendants.

Besides, a " tenant " as defined in the Urban Rent Control Act, 1948, includes " every person remaining in possession of the premises let to him after the termination of the tenancy or lease with or *without the assent of the landlord* " (the underlining is mine). (Accordingly even if the tenancy of the defendants has been determined by a notice under section 111 (*g*) of the Transfer of Property Act, the plaintiffs must necessarily sue the defendants as " tenants " as defined in the Urban Rent Control Act, 1948, and not as trespassers. The plaintiffs' suit is accordingly maintainable in law.)

Regarding the *bona fide* requirement by the plaintiffs of the suit land for the purpose of erecting a building thereon there is abundant evidence to show that the plaintiffs who have no house of their own to live in have to occupy a room in a barrack inside a sawmill compound, that they have no other house-site of their own than the one now sued for, that they had obtained the approval of the Pegu municipality to build a house according to a plan submitted by them, that they have ample means for the construction of such a house and that they had entered into a contract with a Master Carpenter to erect a building for them for a sum of K 1,500 as carpenter charges.

For these reasons, I consider that the plaintiffs' suit has been rightly decreed. In the result the appeal fails and it is dismissed with costs, Advocate's fees being assessed at 5 (five) gold mohurs.

CIVIL REVISION

Before U San Maung, J.

C.C. 1963

vDec. 11

R. D. RAM (APPELLANT/APPLICANT)

v.

KUNJA MAISTRY (RESPONDENT).*

Money-lenders Act, s. 9—expiry of certificate during trial—Court should give reasonable time for obtaining new certificate.

Where the certificate of registration of the Plaintiff as money-lender expired during the pendency of the suit and a new certificate was obtained two days after the dismissal of the suit.

Held: Under s. 9 of the Money lenders Act, a decree can be passed if the money-lender can produce a certificate of registration during the pendency of the suit filed by him.

In the circumstances of the case, the learned trial Judge should have given the Plaintiff reasonable time to produce the new certificate of registration which would be valid at the time the decree is passed in his favour.

N. R. Burjorjee for the appellant/applicant.

Mon. Po Cho for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—In Civil Small Cause Suit No. 41 of 1959 of the City Civil Court, Rangoon, the plaintiff R. D. Ram, who has filed the present appeal sued the defendant-respondent Kunja Maistry for the recovery of K 800 due on the promissory note in suit dated the 13th April 1956. The plaintiff's case was that he was a registered money-lender and that the defendant Kunja Maistry had jointly executed a promissory note with one Anandaw Maistry for a loan of K 700 bearing interest at three per cent per mensem. For the purpose of the suit he waived his claim against Anandaw Maistry and he also claimed interest at

* Civil Revision No. 110 of 1963, converted from Civil First Appeal No. 35 of 1962, against the decree of the Chief Judge, City Civil Court of Rangoon in Civil Small Cause Suit No. 41 of 1959, dated 20th June 1962.

C.C. 1963

R. D. RAM v. KUNJA MAISTRY.

the rate of one and a half per cent per mensem which was allowable under the Money Lenders Act, 1945. The defence of Kunja Maistry was that he did not execute the promissory note in suit and that he had merely signed it as a witness to the execution thereof by Anandaw. When the case came up for hearing the plaintiff R. D. Ram admitted that he could only produce the certificate of registration as money-lender valid for the period 18th February 1958 till the 28th November 1960. He had no certificate valid for the period subsequent to the 28th November 1960.

In view of this admission the learned Chief Judge of the City Civil Court dismissed the plaintiff's suit without going into the merits of his claim against the defendant Kunja Maistry. It is now contended that since the plaintiff, who had already applied for re-registration during the pendency of the suit, was able to obtain a certificate only two days after the date of the judgment dismissing his suit, the learned Chief Judge of the City Civil Court should have given him time to produce the certificate.

Now, section 9 of the Money Lenders Act provides that no Court shall pass a decree on a suit by a money-lender for the recovery of a loan unless the money-lender is registered under the Act and the registration is in force. Therefore, a decree can be passed if the money-lender can produce a certificate of registration during the pendency of the suit filed by him.

In the circumstances of this case I think that the learned Chief Judge of the City Civil Court should have given the plaintiff reasonable time to produce the certificate of registration which will be valid at the time the decree is passed in his favour. The plaintiff has now filed an affidavit saying that he has obtained a certificate showing that the registration as a money-lender has been renewed on the 22nd June 1962 and that it would be valid till the 21st June 1965.

C.C. 1963

R. D. RAM v. KUNJA MAISTRY.

Through oversight the plaintiff R. D. Ram's appeal had been admitted as such and heard on the merits in spite of the fact that the judgment and decree were passed by the City Civil Court in exercise of its small cause powers. The memorandum of appeal is therefore allowed to be converted into an application for revision. See *Bachulal* v. *Mahabal* (1).

For the reasons given above, the judgment and decree of the trial Court dismissing the plaintiff's suit are set aside and the suit remanded to the City Civil Court for re-admission under its original number and for trial according to law in the light of the remarks made above.

In the circumstances of the present case I consider that the most equitable order to pass will be that each party should bear its own costs in this Court; Advocate fees being assessed at two gold mohurs.

(1) Civil Revision No. 21 of 1952 of the late High Court.

CIVIL REFERENCE

Before U San Maung, U Saw Ba Thein and U Kyaw Zan, JJ.

C.C. 1963

Dec. 11.

THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA, RANGOON (APPLICANT)

v.

MESSRS. CATHAY PACIFIC AIRWAYS LIMITED (RESPONDENT).*

Income-tax Act—s. 10 (2) *(viii a)—bonus paid to Staff whether allowable deduction—proviso to s.* 10 (2) (ix)—*contribution to Unrecognized Provident Fund—also not allowable deduction.*

Held: Under s. 10 (2) (viii a) of the Burma Income-Tax Act, sums shown as bonus to staff but actually transferred to the Staff Provident Fund to be appropriated in accordance with the Provident Fund Rules, is not an allowable deduction. To be allowable deduction, the sum payable as bonus must be actually paid to the employee concerned.

Held also: Contributions to an Unrecognized Provident Fund are also not allowable deductions. The proviso to clause (ix) of section 10 (2) of the Act is explicit on this point.

U Ba Kyaw (Government Advocate) for the applicant.

U Paing for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This reference under section 66 (1) of the Burma Income-tax Act arises out of the order of the Income-tax Appellate Tribunal, Rangoon, dated the 28th December 1962 in Appeal No. 12 of 1962. The question of law referred to this Court for consideration is as follows:

> "Whether on the facts and in the circumstances of the case, the sum of HK$ 436, 570 is an allowable deduction under section 10 (2) (ix) of the Burma Income-tax Act read with Rule 33 of the Burma Income-tax Rules."

The facts giving rise to the present reference are briefly these. The respondent Messrs. Cathay Pacific Airways Limited which is carrying on the business of air transportation filed a return of income through Messrs. Allan

* Civil Reference No. 11 of 1963, against the order of the Income-tax Appellate Tribunal of Rangoon in its Appeal No. 12 of 1962, dated 28th December 1962.

C.C. 1963

THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA, RANGOON v. MESSRS. CATHAY PACIFIC AIRWAYS LTD.

Charlesworth & Company of Rangoon declaring K 91,705 (subject to depreciation) as its total income for the previous year ending the 30th June 1960 relevant for the assessment year 1960-61. The Income-tax Officer, Companies Circle, accepted the accounts but considered that certain expenses claimed by the respondent were not allowable for the purpose of computing the total income. He accordingly added back several items including HK$ 200,000 shown as bonus to expatriate staff and HK$ 236,570 shown as contribution to Unrecognised Provident Fund. In this connection the Income-tax Officer observed that the bonus which had been claimed as allowable deduction represented amounts which were deferred payment transferred to the Staff Provident Fund to be appropriated by the members in accordance with the Provident Fund Rules and were therefore in the nature of additional contributions by the employer to the Staff Provident Fund. Regarding the Provident Fund itself, it being unrecognised contributions thereto were not allowable deductions.

The assessee being dissatisfied with the order of the Income-tax Officer appealed and the Assistant Commissioner of Income-tax observed that as regards the payment of HK$ 200,000 as bonus it could not be allowed under section 10 (2) (viii*a*) as that clause required that the bonus must be paid to the employees and to no others. In the case of the assessee, the amount said to have been paid as bonus, was not paid to the employees but into the Staff Provident Fund to be apportioned and credited to the various individual accounts of the employees and as such was in the nature of an additional contribution by the assessee to the Provident Fund. Regarding the Provident Fund itself being unrecognised payment paid to it by way of contribution it could not be deducted.

The assessee being dissatisfied with the order of the Assistant Commissioner of Income-tax appealed to the

Income-tax Appellate Tribunal and the Tribunal by its order dated the 28th December 1962 in Appeal No. 12 of 1962 allowed the appeal in that connection. The Tribunal observed:

> "We therefore come to the conclusion that both ordinary contribution HK$ 236,570, and additional contribution to the Provident Fund HK$ 200,000 should be taken into account as they are nothing but additional remuneration paid to the employees for the purpose of operating the shipping business. So far as these two items are concerned the appeal is allowed just as we have done similarly in Appeal No. 6 of 1962 Ceylon Shipping Lines Ltd."

Now, clause (viii*a*) of section 10 (2) of the Burma Income-tax Act reads:

> "(viii*a*) any sum paid to an employee as bonus or commission for services rendered, where such sum would not have been payable to him as profits or dividend if it had not been paid as bonus or commission."

Therefore it is clear that to be allowable deduction under that clause the sum payable as bonus must be actually paid to the employee concerned, and not into the Provident Fund as had been done in the case now under consideration.

Regarding the Provident Fund itself the proviso to clause (ix) of section 10 (2) of the Act is explicit on the point that it is only payment by way of contribution by an employer towards a recognized Provident Fund which is allowable deduction under that clause.

For these reasons we consider that the order of the Income-tax Officer as confirmed by that of the Assistant Commissioner of Income-tax is correct. The question propounded will accordingly be answered in the negative. The respondent must pay costs of this reference; Advocate fees being assessed at ten gold mohurs.

CIVIL REFERENCE

Before U San Maung, U Saw Ba Thein, and U Kyaw Zan U, JJ.

C.C. 1963

Dec. 26.

THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA

v.

MESSRS. PWINT GAUNG AND BROTHERS (RESPONDENT).*

Burma Income-tax Act s. 23(4)—assessment under—when can be set aside—absence of application under s. 27 of the Act.

The applicant had been assessed under s. 23(4) of the Income-tax Act, on application to the Assistant Commissioner, the assessment was confirmed on 2nd appeal to the Appellate Tribunal, the Tribunal set aside the assessment and directed the Income-tax Officer to make a fresh assessment.

In passing its order, the Tribunal had remarked that the Assistant Commissioner's decision was not confined to the question of assessment only, and had given decision also on the validity of the assessment as if the respondent had filed an application under s. 27 of the Act.

The question for consideration by the Chief Court was whether the Tribunal had rightly set aside the assessment made under s. 23 (4) of the Act, in spite of the fact that there had been no application under s. 27 of the Act for the cancellation of this assessment.

Held: There is a large preponderance of authority to show that question referred to should be answered in the negative.

Naba Kumar Singh Dudhuria v. *Commissioner of Income-tax, Bengal*, 1944, XII I.T.R. 327; *U Kan Gyi* v. *Commissioner of Income-tax, Rangoon*, (1958) B.L.R. 172 (H.C.); *Chhotelal Gobardhan Das* v. *Commissioner of Income-tax U.P. & V.P.*, 1953, 23 I.T.R. 272; *Sir Padampat Singhania* v. *Commissioner of Income-tax, U.P. and Ajmer-Merwarec*, 1953, 24 I.T.R. 141; referred to and followed.

Suganchand Kanhaivalal Rathi v. *Commissioner of Income-tax, M.P. and Bhopal*, 1958, 34 I.T.R. 152; referred to.

Mauladin Ayub Firm v. *Commissioner of Income-tax Bombay South*, 1959, 35, I.T.R., 449, referred to and followed.

The fact that the Assistant Commissioner of Income-tax, had gone into the question whether the best of judgment assessment under section 23 (4) was or was not justified in the appeal against the quantum of the assessment under section 30 of the Burma Income-tax Act, does not make any difference. The Assistant Commissioner was acting without any jurisdiction in considering the

---

* Civil Reference No. 15 of 1963, against the order of the Income-tax Appellate Tribunal of Rangoon in Reference No. 9 of 1861, dated 18-6-63.

matter, and this fact should have been ignored by the Income-tax Appellate Tribunal. It is quite wrong to say that because the Assistant Commissioner had considered the matter over which he had no jurisdiction the Income-tax Appellate Tribunal is justified in going into the same question.

Ba Kyaw (Government Advocate) for the appellant.

U Paing (Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This reference under section 66 (2) of the Burma Income-tax Act was made by the Income-tax Appellate Tribunal, Rangoon, in pursuant of the order of this Court dated the 14th May 1963 in Civil Miscellaneous Application No. 52 of 1961. The question of law referred for consideration by this Court is as follows:

> "Whether in the circumstances of the case the Income-tax Appellate Tribunal had rightly set aside the assessment made under section 23 (4) where the respondent had not applied under section 27 and where the respondent's appeal to the Tribunal is against the quantum only."

The facts giving rise to the present reference are briefly these. The respondents Messrs. Pwint Gaung and Brothers of Rangoon, were assessed for the assessment year 1957-58 corresponding to the previous year ending the 30th September 1957 under section 23 (4) of the Burma Income-tax Act on an income of K 2,59,583. Being dissatisfied with the amount of income assessed and the amount of tax determined, the respondents filed an appeal before the Assistant Commissioner of Income-tax (Appeals), who dismissed the appeal on the ground that the income estimated as assessed by the Income-tax Officer was not excessive. The respondent then filed a second appeal before the Income-tax Appellate Tribunal under section 33A of the Act on the ground that the assessment of the Income-tax Officer was arbitrary, excessive and unreasonable, and that the Assistant Commissioner of Income-tax was wrong in having confirmed the same. The Tribunal however by its order dated the 8th February 1961 in Appeal No. 41 of 1960 set

C.C. 1963

THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA v. MESSRS. PWINT GAUNG AND BROTHERS.

aside the assessment and directed the Income-tax Officer to make a fresh assessment. In this connection, the Tribunal said:

> "Taking all the facts and circumstances of the case into consideration, we are of opinion that a fresh assessment would be fairer and more proper; and consequently, we set aside the assessment and direct the Income-tax Officer to make a fresh one *from the stage at which the return had been filed by the appellant firm.*"

The Commissioner of Income-tax, Burma, being dissatisfied with the order of the Tribunal applied to it under section 66 (*1*) of the Burma Income-tax Act to refer to this Court the question of law mentioned above, which was said to have arisen out of its order. The Tribunal, however, refused to do so and on an application being made to this Court under section 66 (2) of the Burma Income-tax Act the Tribunal was directed to refer to this Court the question of law involved in the case.

It would appear from the order of the Tribunal dated the 13th June 1961 refusing to refer the case to this Court that the departmental representative had cited before it several rulings to the effect that where the assessee has not made an application under section 27 of the Indian Income-tax Act—correspondent to section 27 of the Burma Income-tax Act—for the cancellation of the assessment under section 23 (*4*) of the Act, the appellate authority could only consider the quantum of tax imposed by the Income-tax Officer, and not the question whether the assessment was or was not properly made under section 23 (*4*). These authorities will be cited at a later stage of the present order.

The Tribunal however distinguished these rulings for the reasons given in the following passage of its order:

> "The rulings cited by the Departmental Representative are very appropriate and we entirely agree with his argument that when the respondent had asked for relief, *i.e.*, for reduction of assessment, the Tribunal should have confined

its decision to the quantum of the assessment only. We would have done so if the facts and circumstances of the present case had been the same as those existed in the cases cited by the Departmental Representative. But they were quite different and easily distinguishable.

The outstanding feature of the present case lies in the appellate order (dated the 14th January 1960) itself, because the Assistant Commissioner's decision was not confined to the quantum of assessment only. He has, as a matter of fact, travelled beyond the subject-matter of the appeal and gave decision also on the validity of assessment as if the respondent had filed an application under section 27 of the Act."

In the appellate order, the Tribunal went into the merits of the contention that the Income-tax Officer was wrong in the circumstances of the case to have made a " best of judgment " assessment under section 23 (4) of the Burma Income-tax Act, and thereafter passed an order in the terms which we have already quoted above.

The question which therefore arises for consideration is, whether in the circumstances of the case the Tribunal had rightly set aside the assessment made under section 23 (4) of the Burma Income-tax Act in spite of the fact that the respondents had not applied under section 27 of the Act for the cancellation of this assessment. Now, there is a large preponderance of authority to show that the question referred to this Court should be answered in the negative. In *Naba Kumar Singh Dudhuria* v. *Commissioner of Income-tax, Bengal* (1) it was held that in an appeal under section 33 (1) of the Income-tax Act from a decision in appeal under section 30 (1) the validity of an assessment under section 23 (4) cannot be challenged when no proceeding under section 27 was taken to cancel the order under section 23 (4), and that the right of appeal under section 30 should be limited as regards sections 23 and 27 to the quantum of the assessment or tax. It was

(1) 2944, XII I.T.R 327.

C.C. 1963

THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA v. MESSRS. PWINT GAUNG AND BROTHERS.

also held that section 30 does not give an assessee the right to object to the validity of an assessment under section 23 (4) when he had not taken any proceeding under section 27 to cancel the order under section 23 (4). The decision cited above was quoted with approval by a special Bench of the late High Court in *U Kan Gyi* v. *Commissioner of Income-tax, Rangoon* (2). It was followed by the Allahbad High Court in *Chhotelal Gobardhan Das* v. *Commissioner of Income-tax, U.P. and V.P.* (3).

In *Sir Padampat Singhania* v. *Commissioner of Income-tax, U.P. and Ajmer-Merwara* (4) the same Bench of the Allahabad High Court as the one which decided *Chhotelal Gobardhan Das's* case, observed at page 147:

> "Mr. Pathak has urged that in a case where an assessee has already made his submissions why he was not able to comply with the notice under section 22 (4) and the Income-tax Officer had held against him and had come to the conclusion that he had not complied with the notice and had thereafter proceeded to make the assessment under section 23 (4), it would be useless for the assessee to apply to him again under section 27 for reconsideration of the question, and in such a case to require him to file an application under section 27, would be to ask him to do something which was useless. We do not agree with learned counsel. In some cases it might be that all the facts were already before the Income-tax Officer and it was not likely that he would change his mind, but in the majority of cases it would be useful for an assessee to have an opportunity to place the facts afresh so that, if the Income-tax Officer was not prepared to change his mind, the Appellate Assistant Commissioner or the Tribunal might be able in the light of the facts to consider whether there was sufficient justification for non-compliance with the notice under section 22 (4). Before the amendment of section 30 of the Income-tax Act, the position was that the order of the Income-tax Officer making an assessment under section 23 (4) was final, but if the assessee had made an application under section 27 that

(2) 1958 B.L.R. 172. (H.C). (3) 1953, 23 I.T.R. 272.
(4) 1953, 24 I.T.R. 141.

he should not have been assessed under section 23 (4) and the Income-tax Officer had rejected that application, he could file an appeal before the Appellate Assistant Commissioner, go up in appeal to the Appellate Tribunal and even ask for a reference to this Court if a question of law arose. After the amendment of section 30 the assessee has now got two rights: (i) to question the validity of an assessment under section 23 (4) in the same way as before, that is, by an application under section 27, appeal to the Appellate Assistant Commissioner and further appeal to the Appellate Tribunal or (ii) if he did not challenge his liability to be assessed under section 23 (4) he could appeal against the quantum of the tax imposed to the Appellate Assistant Commissioner and the Tribunal. We have taken this view in *Chhotelal Gobardhan Das's* case (3) and it is also supported by a decision of the Calcutta High Court in *Naba Kumar Singh Dudhuria* v. *Commissioner of Income-tax, Bengal* (1).

We see no reason to change the opinion already expressed and our answer to the question is, therefore, in the affirmative."

The dissenting voice came from the High Court of Madhya Pradesh. In *Suganchand Kanhaivalal Rathi* v. *Commissioner of Income-tax, M.P. and Bhopal* (5) the facts are these. During the assessment proceedings of the assessee, which carried on business at various places including Ganganagar, books of account were produced, but the books produced did not include any books of account from Ganganagar. The Income-tax Officer held that the account books of Ganganagar had been suppressed and assessed the assessee to the best of his judgment under section 23 (4) of the Income-tax Act. In an appeal to the Appellate Assistant Commissioner the assessee contended that no separate books were maintained at Ganganagar and questioned the finding of the Income-tax Officer that the books of Ganganagar were suppressed but the Appellate Assistant Commissioner declined to entertain that question on the ground

(5) 1958, 34 I.T.R. 152.

C.C. 1963

THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA v. MESSRS. PWINT GAUNG AND BROTHERS.

that the assessee had not made any application under section 27 of the Act. It was held by a Bench of the High Court of Madhya Pradesh that in the appeal under section 30 against the quantum of assessment, the question whether the Income-tax Officer was justified in holding that the books of account were suppressed was implicit, and it was incumbent on the Appellate Assistant Commissioner to decide whether the contention of the assessee that the books of account did not exist was well founded ; therefore, an application under section 27 of the Act was not a condition precedent to the raising of that contention as section 27 was an enabling provision for re-opening assessment in the specific situations mentioned therein, and did not apply to a case where the assessee contended that no books of account were maintained separately for a branch and the Income-tax Officer held that such books must have been maintained.

Both the divergent views were considered by the Bombay High Court in a later case in *Mauladin Ayub Firm* v. *Commissioner of Income-tax, Bombay South* (6). In that case, in making the assessment of the assessee in the assessment year 1951-52, the Income-tax Officer believed that it was maintaining a separate set of books which had not been produced before him. He, therefore, issued a notice to produce the second set of books. The assessee contended that it did not maintain two sets of books and that whatever books it had had been produced and therefore it could not comply with the notice. As the assessee failed to comply with the notice, the Income-tax Officer assessed the assessee under section 23 (*4*) of the Income-tax Act to the best of his judgment. The assessee did not apply under section 27 to have the best of judgment assessment set aside but appealed to the Appellate Assistant Commissioner under section 30 and in this appeal questioned the

(6) 1959, 35, I.T.R.,494.

validity of the Income-tax Officer's assessment under section 23 (4). It was held that there is no distinction between the case where the assessee refuses to produce books which he admits he possesses, and the case where the assessee refuses to produce books which the Income-tax Officer believes he possesses but which he contends he does not possess ; and, therefore, in both the cases the basis of the Income-tax Officer's order under section 23 (4) is that the conduct of the assessee is contumacious. It was also held that section 27 is wide enough to cover every kind of case where the Income-tax Officer proceeds to make a best judgment assessment by reason of the contumacious conduct of the assessee. Therefore, section 27 applied to the case then under consideration and as the assessee did not avail himself of the right under section 27 to show cause and have the best judgment assessment set aside, he was precluded from agitating the validity of the best judgment assessment under section 23 (4) in the appeal to the Appellate Assistant Commissioner under section 30.

We have carefully considered this matter and we find that the view held by the majority of the High Courts in India and in this country, viz. the Calcutta, Allahabad, Bombay and the Rangoon High Courts, is the correct one.

In the case now under consideration the fact that the Assistant Commissioner of Income-tax had gone into the question whether the best of judgment assessment under section 23 (4) was or was not justified in the appeal against the quantum of the assessment under section 30 of the Burma Income-tax Act, does not make any difference. The Assistant Commissioner was acting without any jurisdiction in considering the matter, and this fact should have been ignored by the Income-tax Appellate Tribunal. It is quite wrong to say that because the Assistant Commissioner had considered the matter over which he had no

C.C. 1963

THE COMMISSIONER OF INCOME-TAX, BURMA MESSRS. PWINT GAUNG AND BROTHERS.

jurisdiction the Income-tax Appellate Tribunal is justified in going into the same question.

For these reasons our answer to the question referred to this Court must be in the negative. The respondents must pay the costs of this reference; Advocate fees being assessed at ten gold mohurs.

CIVIL MISCELLANEOUS

Before U Bo Gyi C.J. & U San Maung, J.

THE DAGON SHWE-BA-DEIN COMPANY (APPLICANT)

v.

THE COURT OF INDUSTRIAL ARBITRATION, BURMA AND ONE.*

C.C. 1963

Nov. 23.

Trade Disputes Act, s.14B—illegal strike dismissal of workers participating in illegal strike—s.14A—illegal lockout—effect of refusal to re-employ workers after strike—whether dismissal justified—compensation in lieu of reinstatement—application for writ of certiorari—whether proper remedy.

The Applicant was the proprietor of a goldsmith shop and he had dismissed his workers belonging to the 2nd Respondent Union, because of participation in a " sit-down " strike staged by them, from 8th October 1958 until 21st November 1958, on account of the dismissal of another worker.

On the dispute being referred to the Court of Industrial Abritration, the Court held that the " sit-down " strike was illegal under s. 14B of the Trade Disputes Act as the matter was pending before a Conciliation Officer; and also the refusal of the Applicant to re-employ the workers in question after the end of the strike was also illegal under s. 14A of the Act as the matter in dispute regarding the worker for whom the strike was staged, had already been referred to the Industrial Court.

Accordingly the workers in question were not granted their " strike pay " and the Applicant was also ordered to pay six months pay for each worker for wrongful dismissal, in lieu of " reinstatement ", which was no longer feasible.

On Application for a writ of Certiorari to quash the said order.

Held: The provisions in the Trade Disputes Act of Burma, are different from the provisions of s. 24(3) of the Indian Industrial Disputes Act, 1947 where it is provided that a lock-out declared in consequence of an illegal strike shall not be deemed to be illegal.

Spencer & Co., Ltd. and *Their Workers*, 1952, Vol. I. Labour Law Journal, 469; *Jeevan Lallo & others* and *Metal Box Company of India Ltd.*, 1952, Vol. II, L.L.J., p. 869; *Mill Manager Model Mills Nagpur, Ltd.* v. *Dharam Das*, A.I.R 1958. Supreme Court, 311.

In the case under consideration, even if the Applicant had refused to employ the workers in question as he had decided to shut down his goldsmith because of the strike, his action would still be illegal, as under s. 14C of the Trade Disputes Act, retrenchment, discharge or dismissal under such circumstances, is illegal.

---

* Civil Miscellaneous Application No 75 of 1963. Application for a writ of certiorari by U Khin Maung against the order of the Industrial Arbitration Court of Rangoon in its proceedings No. 31 of 1962, dated 13-5-63.

C.C. 1963

THE DAGON SHWE-BA-DEIN COMPANY v. THE COURT OF INDUSTRIAL ARBITRATION, BURMA AND ONE.

Regarding the contention that the amount ordered as compensation was unduly harsh as the conduct of the workers in question had entirely dislocated the Applicant's business, the Chief Court cannot take into cognizance facts which are only within the province of the Appellate Court.

Than Tin for the applicant.

Hla Thin (Government Advocate) and *Win Kyi* for the respondents 1 and 2.

U SAN MAUNG, J.—This application for a writ of *certiorari* by U Khin Maung, Proprietor of The Dagon Shwe-ba-dein (Goldsmith) Company, is to quash the order of the Court of Industrial Arbitration, Burma, dated the 13th of May 1963 in its Proceedings No. 31 of 1962. In that case the petitioner was an association of workers known as The Dagon Shwe-ba-dein Company Workers' Asi-ayone and the respondent was U Khin Maung the present applicant for a writ of *certiorari*. It would appear that U Khin Maung employed 9 workmen in his goldsmith shop of whom five, namely, (1) Chew Kauk Phein, (2) Ko Kauk Ewan, (3) Lin Lin Phwan, (4) Chet Ket Kyan and (5) Chin Kim Hoke were members of this association and the other four were not members. Differences arose between U Khin Maung and Chew Kauk Phein and the latter was dismissed from service. The dispute between U Khin Maung and Chew Kauk Phein was referred to a Conciliation Officer appointed under the Trade Disputes Act and altogether 6 meetings were held before that officers. On the 8th of October 1958, four of the members of the association, namely, Ko Kauk Ewan, Lin Lin Phwan, Chet Ket Kyan and Chin Kim Hoke staged a " Sit Down " strike in U Khin Maung's shop on the ground that the attitude taken by U Khin Maung the previous day at the 3rd meeting before the Conciliation Officer was unsatisfactory. U Khin Maung then locked these four workers inside the shop, and it was only through the intervention of the

police that the doors were opend three times a day for the purpose of supplying with strikers with food. While the " Sit Down " strike was in progress three more meetings were held before the Conciliation Officer in connection with the dispute between Chew Kauk Phein and U Khin Maung. They were held on 15th October 1958, 25th October 1958 and the 30th of October 1958. These meetings bore no satisfactory results so that on the 18th of November 1958, the dispute between Chew Kauk Phein and U Khin Maung was referred to the Court of Industrial Arbitration by the Ministry of Labour *vide* Labour Branch II Notification No. 104 of that date. The workers on receiving the advance copy of this notification decided on the 21st November 1958 to call off the " Sit Down " strike. Accordingly, on the 22nd November 1958, the four strikers, namely, Ko Kauk Ewan, Lin Lin Phwan, Chet Ket Kyan and Chin Kim Hoke offered to resume work. However, U Khin Maung refused to employ them on the ground that they had not yet given back the articles of gold which they had in their possession. These articles were returned on the 27th of November 1958 in the presence of witnesses, but U Khin Maung was adamant. He refused to reinstate the four workers in question. Accordingly, after a considerable lapse of time the Chairman of the Revolutionary Council in exercise of the powers vested in him by section 9 of the Trade Disputes Act referred to the Court of Industrial Arbitration the dispute between U Khin Maung and the four workers who proceeded on strike in sympathy with their leader Chew Kauk Phein, *vide* Ministry of Labour Branch II Notification No. 192 dated the 9th of October 1962. The questions referred to the Court were:

(1) Whether the Proprietor of The Dagon Shwe-ba-dein Company was justified in refusing to re-employ the four workers, Ko Kauk Ewan,

C.C. 1963

THE DAGON SHWE-BA-DEIN COMPANY v. THE COURT OF INDUSTRIAL ARBITRATION, BURMA AND ONE.

Lin Lin Phwan, Chet Ket Kyan and Chin Kim Hoke? and

(2) If not, to what relief were the said four workers entitled?

The attitude taken by U Khin Maung, Proprietor of the Dagon Shwe-ba-dein Company was that: (*a*) the "Sit-Down" strike staged by the four workers in question on the 8th October 1958, while the dispute between him and Chew Kauk Phein was before the Conciliation Officer was illegal under section 14B of the Trade Disputes Act so that these workers must be considered to have been *ipso facto* dismissed from service; and (*b*) that he had already shut down the work of goldsmith on the 22nd November 1958 when the workers expressed their willingness to return to work so that no question of reinstatement arose.

The Court of Industrial Arbitration held that the "Sit-down" strike staged by the four workers during the period when the matter in dispute between Chew Kauk Phein and U Khin Maung was still pending before the Conciliation Officer was illegal under section 14B of the Trade Disputes Act. Nevertheless, the action of U Khin Maung in refusing to reinstate the four workers on the 22nd November 1958 or on the 26th November 1958 was also illegal under section 14A of the Act as the matter in dispute between Chew Kauk Phein and U Khin Maung had already been referred to the Industrial Court. In this view of the case the Court of Industrial Arbitration penalized the workers concerned by not granting them any pay for the period for which they were on an illegal strike. It also penalized U Khin Maung by ordering him to pay 6 months' salary to each of the four workers in lieu of reinstatement which latter course it thought was not feasible regard being had to the strained relationship between U Khin Maung and these four workers.

The present application by U Khin Maung is for a writ of *certiorari* to quash the order of the Court of Industrial Arbitration awarding 6 months' salary as compensation to each of the four workers in question.

In support of this application the learned Advocate for the applicant has cited the case of *Spencer & Co. Ltd. and Their Workers* (1). There it was held following the decisions of the United States that the only right of workers after a strike that was not justified to be reinstated in service, was to positions that were not filled by the management and that it was not an absolute right. It is contended that since U Khin Maung had entirely shut down his goldsmith work there was no position to which the four workers in question could be reinstated. Another case cited by the learned Advocate for the applicant is that of *Jeevan Lallo & Others and Metal Box Company of India Ltd.* (2). There it was held that the workmen by reason of the illegal strike lost continuity of service: that the company was entitled under the Standing Order to deny to such workmen the privileges such as leave and increments that would otherwise have accrued to them but for the break in the service consequent on such illegal strike, and that the company in acting in accordance with the Standing Order was not guilty of the breach of any provisions of section 33 of the Industrial Disputes Act, 1947. The third case cited by the learned Advocate for the applicant is *Mill Manager, Model Mills Nagpur Ltd.* v. *Dharam Das* (3). There it was held that the strike of the workers being illegal the Mill Manager was acting within his jurisdiction, under the Standing Order, in dismissing them.

However, it is necessary to bear in mind that in the Industrial Disputes Act of 1947, there is a provision of law which is not contained in the Trade Disputes Act

(1) 1952. Vol. 1. L.L.J. 469. (2) 1952. Vol. II. L.L.J. p, 869.
(3) A.I.R. 2958. S.C. 311.

C.C. 1963

THE DAGON SHWE-BADEIN COMPANY v. THE COURT OF INDUSTRIAL ARBITRATION, BURMA AND ONE.

now under consideration. Sub-section (3) of section 24 of the Industrial Disputes Act, 1947, provides *inter alia*, that: "A lock-out declared in consequence of an illegal strike or a strike declared in consequence of an illegal lock-out shall not be deemed to be illegal." This fact must have been uppermost in the minds of the members of the Tribunal and the learned Judges of the Supreme Court of India who decided the cases cited above. This will explain why in *Spencer & Co. Ltd. and Their Workers* (1) the Tribunal found it necessary to follow the decisions of the Supreme Court of the United States. In Jeevan *Lallo & Others* v. *Metal Box Company of India Ltd.* (2), the Standing Order under which the company acted was one which had been approved by the Workers' Committee and had been consistently acted upon. In these circumstances, it was held that the decision of the company that the illegal strike constituted a break in the continuity of service did not infringe section 33 of the Industrial Disputes Act which provides that no employer shall during the pendency of any conciliation proceedings or proceedings before a Tribunal, etc. . . alter, to the prejudice of the workmen concerned in the dispute, the conditions of service applicable to them immediately before the commencement of such proceedings. The case before the Supreme Court was whether the management was justified in dismissing the workers who were on illegal strike. It was held that in view of the provisions in the Standing Order the dismissals were justified. It should be noted that such dismissals were prior to any proceedings being taken before the Conciliation Officer, etc.

In the case now under consideration assuming for the sake of argument that the refusal to employ the four workers was on the ground that they had to be retrenched or discharged because U Khin Maung had decided to shut

(1) (1952) Vol. 1 L.L.J. 469. (2) (1952) Vol. II. L.L.J. p. 869.
(3) A.I.R. (1958) S.C. 331.

down his goldsmith work as a result of the strike, his action would still be illegal as section 14C of the Trade Disputes Act, as substituted by the Trade Disputes (Amendment) Act, 1955, enacts that during the pendency of conciliation proceedings before a Board or a Conciliation Officer, or of proceedings before an Industrial Court, no employer shall discharge, retrench or dismiss any workman involved in the dispute under reference except for reasons unconnected with such dispute, and then, only with the permission of the Board, Industrial Court, or Conciliation Officer, as the case may be and that anything done in contravention of this provision shall be illegal.

As a matter of fact the finding of the Industrial Abritration Court is that the explanation given by U Khin Maung to the effect that he could not reinstate the four workmen involved in the strike because he had shut down his goldsmith work was untrue, and that it was the result of an afterthought.

Therefore the action of U Khin Maung in refusing to reinstate the four workers, namely, Ko Kauk Ewan, Lin Lin Phwan, Chet Ket Kyan and Chin Kim Hoke is illegal whether section 14A or 14C of the Trade Disputes Act is applicable to such refusal to reinstate them. It has been contended that even if the action of U Khin Maung was illegal the order of the Court of Industrial Arbitration was unduly harsh, regard being had to the conduct of the four strikers who had staged the "Sit-Down" strike in the shop and that it had entirely dislocated his business. However, in the matter of issue of writs this Court does not take cognizance of facts which are only within the province of an appellate Court. Unless the order of the *quasi*-judicial authority sought to be quashed is without jurisdiction or is a speaking order, it is not the practice of this Court to interfere.

For these reasons the application for writ of *certiorari* is dismissed with no order as to costs.

CIVIL MISCELLANEOUS

Before U Bo Gyi, C.J. and U San Maung, J.

C.C. 1963

Nov. 1.

VIJAY KUMAR M. DESAI AND ONE (APPLICANT)

v.

THE RENT CONTROLLER AND ONE (RESPONDENT).*

Certiorari—question whether the room alloted by Rent Controller was really vacant—cursory enquiry by Rent Controller before passing order alloting premises—whether order can be qaushed.

Where the Applicant had applied for a writ of *certiorari* to quash the Rent Controller's order alloting the premises to the Respondent on the ground that the room was not really vacant.

Held: It is apparent that the question whether or not the room in question was vacant should have been the subject of a thorough enquiry on the part of the Rent Controller before alloting the same to the Respondent.

Nothing but a cursory enquiry had been made by the Assistant Rent Controller before he came to the conclusion that the disputed room was vacant.

Accordingly the order is a " Speaking order " and must be quashed.

Tun Aung (2) for the applicants.

Hla Thin (Government Advocate) and *Tin Aye* for the respondents.

U SAN MAUNG, J.—This application by Vijay Kumar M. Desai and his wife, Mrs. Kumar by their duly constituted agent Mr. N. R. Shah is for the issue of a writ of *certiorari* to quash the order of the Assistant Controller of Rents, Rangoon, dated the 1st October 1963, in his Proceedings No. 14-A/63, allotting the room in dispute to the respondent Maung Thaung Han for his occupation. The applicants' case as stated in the affidavit of Mr. Shah is that they were the tenants of a room in the premises

* Civil Miscellaneous Application No. 64 of 1963. Application for writ of *Certiorari* to quash the order of the Assistant Rent Controller of Rangoon in proceedings No. 14-A of 1963.

known as No. 114/37th Street, Rangoon and when they left for India this room was kept in charge of their agent, Mr. Shah. Mr. Shah in turn permitted one H. A. Aziz to reside therein. Subsequently when H. A. Aziz failed to vacate when asked to do so, Civil Regular Suit No. 404 of 1960 of the Rangoon City Civil Court for his ejectment was filed and a decree was obtained by the applicants acting through their agent Mr. Shah. During the pendency of the execution proceedings against H. A. Aziz, the 2nd respondent Maung Thaung Han asked for and obtained allotment of the disputed room from the Assistant Controller of Rents on the ground that it was vacant. Therefore, the present application to quash the order of the Assistant Controller had to be filed.

Maung Thaung Han contested the application of Mr. and Mrs. Desai. His story as told in his affidavit was that Mr. Vijay Kumar M. Desai absconded from Burma to India in the year 1958 as he was involved in a criminal case under the Foreign Exchange Regulation Act. Shortly after he left Burma his wife Mrs. Kumar sublet the room to Mr. Aziz. She then went away to India. Subsequently Mr. N. R. Shah filed a suit against Mr. Aziz and obtained a decree against the latter. In these circumstances he applied for and obtained from the Assistant Controller of Rents, Rangoon, the allotment of the room in question to him as both Mr. and Mrs. Desai are away in India and they have not returned to date.

Mr. Shah's reply to Maung Thaung Han's affidavit was to the effect that the allegation that Mr. Desai had absconded to India was false and that Maung Thaung Han's own application for allotment of the room now in dispute was made in collusion with the judgment-debtor Mr. Aziz.

From the above affidavits and counter-affidavits it is apparent that the question whether or not the room in question was vacant should have been the subject of a

C.C. 1963

VIJAY KUMAR M. DESAI AND ONE v. THE RENT CONTROLLER AND ONE.

thorough inquiry on the part of the Assistant Rent Controller before allotting the same to the respondent Maung Thaung Han. So far as we can see from the proceedings nothing but a cursory inquiry had been made by the Assistant Controller of Rents, Rangoon, before he came to the conclusion that the disputed room was vacant. Accordingly, his order is a " speaking order " and it must be quashed. However, the Assistant Controller of Rents may make a further inquiry into the matter after giving due notice to all concerned before passing order on the application of Maung Thaung Han for allotment of the room in question to him. Let each party bear its own costs of this application.

တရားမပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး ရှေ့တွင်

စမိနာဘီဘီ (ခေါ်) မသေးသေး (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ကိုထွန်းရင် ပါ ၂ (အယူခံတရားခံများ)*

† ၁၉၆၃ ဒီဇင်ဘာလ ၆ ရက်။

အစိုးရမြေ— မြေခွန်ပေးချေနေထိုင်သူ— မည်သည့်အခါ၌ စကၠဝတ္တာဖြစ်ခြင်း— မည်သည့်အခွင့်အရေးမျှမရှိခြင်း—ထိုမြေကို ဂရုံထုတ်ပေးမှု – အောက်မြန်မာပြည်မြို့ပြနှင့်ကျေးရွာမြေများ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၁ (က) —တရားရုံးများက ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခွင့်မရှိ။

အချင်းဖြစ်မြေပေါ်၌ တရားလို၏ ဘခင်သည် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး မဖြစ်မီကအိမ်ဆောက်လုပ်နေထိုင်ခဲ့ပြီး၊ စစ်အတွင်း၌ မြေကိုလက်လွှတ်ခဲ့၏။ တရားခံများသည် ထိုမြေပေါ်တွင်ဝင်ရောက်နေသူဆိုမှ ဝယ်ယူပြီး၊ နောက်ဆုံး ပြည်သူ့အိုးအိမ်အဖွဲ့မှ အငှါးဂရုံရရှိခဲ့၏။

တရားလိုက တရားခံများထံမှ မြေလက်ရောက်ရလိုမှုအတွက် တရားစွဲဆိုရာတွင်အမှုကိုပလပ်ခြင်း၏ ခံရသဖြင့် အယူခံဝင်လေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။တရားလို၏ ဘခင်သည် အစိုးရထံမှ ဂရုံမရရှိခဲ့။ မြေလက်ရှိထားပိုင်ခွင့် (Landholder's Right) မျှပင် မရရှိခဲ့ချေ။ ထိုမြေပေါ်၌နေစဉ် ကျသင့်သော အခွန်တော်များကို ပေးဆောင်ရုံမျှဖြင့် မည်သည့်အခွင့်အရေးမျှ ရနိုင်မည်မဟုတ်။ ၎င်းသည် မြေပေါ်တွင် စကၠဝတ္တာအဖြစ်သာ နေထိုင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ထို့ပြင်၎င်းသည် မြေမှထွက်ခွါစွန့်လွှတ်ခဲ့သည်ဖြစ်သဖြင့်၊ ၎င်း၌ မည်သည့်အခွင့်အရေးမျှမရှိနိုင်ပေ။

၎င်းပြင်၊ ယခုကဲ့သို့ အငှါးဂရုံထုတ်ပေးသည့်ကိစ္စမျိုးတွင် ပြည်သူ့အိုးအိမ်ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအဖွဲ့မှ၊ အခွန်တော်အရာရှိများက ဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်သဖြင့်အောက်မြန်မာပြည်မြို့ပြနှင့်ကျေးရွာမြေများ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၁ (က)ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ တရားမရုံးများက ဝင်ရောက်ဆုံးဖြတ်ခွင့်မရှိဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။

အယူခံဘရားလိုအတွက်။ ။ဒေါက်တာ ရွှေတော်။

အယူခံတရားခံများအတွက်။ ။ဦးဘတင်။

---

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ပြင်ဆင်မှုအယူခံမှု ၁၀၀။

† ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၆၁၃ တွင် ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၂ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ရန်ကုန်မြို့၊ တတိယတရားမတရားသူကြီးရုံးတော်၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၃

စမီနာဘီဘီ (ခေါ်) မသေးသေး နှင့် ကိုထွန်းရင် ပါ ၂။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။အယူခံတရား လိုစကီနာဘီဘီ (ခေါ်) မသေးသေး သည်၊ မိမိ၏ဘခင် ကွယ်လွန်သူ ရိုနိုမီယာ ဆိုသူ၏ တဦးတည်းသော အမွေစားအမွေခံ ဖြစ်သည်ဆိုကာ ရိုနိုမီယာနေထိုင်ခဲ့ဘူးသော၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ကြည့်မြင်တိုင် ထီးတန်းလမ်းရှိ မြေကွက်မှ အယူခံတရားခံ ဦးထွန်းခင်နှင့် ဇနီး မအုံးဆင့်တို့အား ဖယ်ရှားစေပြီး မြေကိုလက်ရောက်ရလိုမှုနှင့် ထိုမြေပေါ်တွင် ကိုထွန်းရင်တို့ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁ ရက် နေ့မှ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၃၀ ရက်နေ့အထိ နေထိုင်သည့်အတွက် တလလျှင် ငွေ ၂၅ ကျပ်နှုန်းနှင့် ငွေ ၁၀၀ ကျပ်ရရှိရန် တရားစွဲဆိုခဲ့ရာ မူလရုံးက အမှုကိုပလပ်လိုက်သဖြင့် စကီနာဘီဘီ ယခုအယူခံဝင်ခြင်းဖြစ်သည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးမဖြစ်မီက ရိုနိုမီယာသည်၊ အခင်းဖြစ်မြေပေါ်တွင် အိမ် ဆောက်လုပ်နေထိုင်ခဲ့ကြောင်း သက်သေထင်ရှားရှိ၏။ သို့သော် ၎င်းသည် အစိုးရထံမှ ဂရုမရရှိခဲ့။ မြေလက်ရှိထားပိုင်ခွင့် (**Landholder's Right**) မျှပင် မရရှိခဲ့ချေ။ ထိုမြေပေါ်၌ နေစဉ် ရိုနိုမီယာသည်၊ ကျသင့်သော အခွန်တော်များကို ပေးဆောင်ခဲ့ဟန်တူသည်။ သို့သော် ယင်းသို့ပေးဆောင်ရုံမျှဖြင့် ရိုနိုမီယာ မည်သည့်အခွင့်အရေးမျှ ရနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။ ၎င်းသည် မြေပေါ်တွင် စကွာတာအဖြစ် နေခဲ့ကြောင်းကို စကိုနာဘီဘီ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက ဝန်ခံ၏။ သက်သေခံအမှတ် (ခ) အခင်းဖြစ် မြေဆိုင်ရာ မြေစာရင်းအရလည်း ထင်ရှား၏။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး ဖြစ်သည့်အခါ၊ ရိုနိုမီယာနှင့် စကီနာဘီဘီ အပါအဝင် မိသားစုတို့သည်၊ အခြားဒေသများသို့ ထွက်ခွါ ဖယ်ရှားကြပြီး၊ စစ်ပြေးစဉ်ပင် ရိုနိုမီယာ သေဆုံး၏။ စကီနာဘီဘီလည်း အခင်းဖြစ် မြေပေါ်သို့ ပြန်ရောက်နေထိုင်ခြင်းမပြု။ ထိုအတောအတွင်းတွင် အခြားသူများ ထိုမြေ ပေါ်တွင် နေထိုင်ကြပြီး၊ နောက်ဆုံး၌ အယူခံတရားခံများသည် ထိုမြေပေါ်တွင် အိမ် ဆောက်နေထိုင်သော စီ၊ အေး၊ ကာကာ ဆိုသူထံမှ ၎င်း၏အိမ်ကိုဝယ်ယူပြီးလျှင်၊ ပြည်သူ့အိုးအိမ် ပြန်လည်ထူထောင်ရေး အဖွဲ့သို့ မိမိအား အငှါးဂရုံထုတ်ပေးပါရန် လျှောက်ထားသည်တွင်၊ အဖွဲ့က ၎င်းအား အငှါးဂရုံထုတ်ပေးလိုက်၏။

အထက်ဖော်ပြပါ အခြေအနေတွင် စကီနာဘီဘီ၌ အခင်းဖြစ်မြေနှင့်ပတ်သက်၍ မည်သည့်အခွင့်အရေးမျှ ရှိနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။ အောက်မြန်မာပြည် မြို့ပြနှင့်ကျေးရွာ မြေများ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရဆိုလျှင်၊ မြေလက်ရှိထားပိုင်ခွင့် ရှိသူပင်လျှင်၊ ၂ နှစ်တာ ဆက်လက်၍ မိမိလက်ရှိထားသည့်မြေကို စွန့်လွှတ်ခဲ့လျှင်၊ ထိုသူ၏မြေနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် အခွင့်အရေးမှာ ကုန်ဆုံးပေမည်။ ရိုနိုမီယာသည် မြေ လက်ရှိထားပိုင်ခွင့်ရှိသူမဟုတ်။ မြေပေါ်၌ စကွာတာအဖြစ် နေထိုင်ပြီး အခွန်ထမ်း ဆောင်သူသာဖြစ်သည်။ ၎င်းသည်မြေမှ ထွက်ခွါစွန့်လွှတ်ခဲ့သည်ဖြစ်သဖြင့်၊ ၎င်း၌ မည်သည့်အခွင့်အရေးမျှ မရှိနိုင်ပေ။ ထို့ပြင်လည်း အထက်ဖော်ပြပါ အက်ဥပဒေ

ပုဒ်မ ၇၊ ၈၊ ၉ နှင့် ၁၀ တို့တွင် သတ်မှတ်ထားသည့် မြေနှင့်ဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများမှ အပ အခြားအခွင့်အရေးများကို မည်သူမျှ အစိုးရနှင့် ဆန့်ကျင်၍ မရရှိစေရဟု ပြဋ္ဌာန်းထားခလသည်။ ရိုနိုမီယာဥ္စ် ထိုပုဒ်မများတွင် သတ်မှတ်ထားသည့် အခွင့်အရေး တစုံတရာမရှိခဲ့ချေ။ ယင်းသို့ဖြစ်ရကား အယူခံ တရားလိုများသို့ အငှါးရမ်းထုတ်မပေးမီ စကီနာဘီဘီအား ပြည်သူ့အိုးအိမ် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအဖွဲ့က၊ နို့တစ်စာထုတ်၍ ကန့်ကွက်ရန် အခွင့်အရေးပေးခြင်း မပြုပါဟူသော လျှောက်လဲချက်သည်၊ အခြေအမြစ် မရှိတော့ပေ။

1963 စမီနာဘီဘီ (ခေါ်) မသေးသေး နှင့် ကိုထွန်းရင် ပါ ၂။

ထို့ပြင်လည်း ယခုကဲ့သို့ အငှါးရမ်းထုတ်ပေးသည့် ကိစ္စမျိုးတွင်၊ ပြည်သူ့အိုးအိမ် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအဖွဲ့မှ၊ အခွန်တော် အရာရှိများက ဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်သဖြင့်၊ အထက်ဖော်ပြပါ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၁ (က) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ တရားမရုံးများက၊ ဤကိစ္စမျိုးတွင် ဝင်ရောက်ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် မရှိဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့်၊ အယူခံကို စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်လိုက်သည်။ ဤရုံးရှေ့နေခမှာ ၅၁ ကျပ် ဖြစ်စေရမည်။

တရားမပြင်ဆင်မှု

ထရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး ရှေ့တွင်

† ၁၉၆၃ ဒီဇင်ဘာလ ၂၆ ရက်။

ဒေါ်ချစ်ခင် (သေသူ၊ ဦးဘိုးဒေါင်း၏ တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်) (လျှောက်ထားသူများ)

နှင့်

ဒေါ်လှမေ ပါ ၂ (လျှောက်ထားခံရသူများ)*

တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ် ထည့်သွင်းရန် လျှောက်ထားသည့်ကိစ္စ။ မူလတရားခံကကြားဖြတ်အမိန့် **တခုကို စောဒကဝင်နေစဉ် သေဆုံးခြင်း။ မူလရုံး၌အမှုတွဲမရှိခြင်း။ တရားလိုများလျှောက်** ထားရန် တာဝန်မရှိ။

မူလရုံး၏ ကြားဖြတ်အမိန့်တခုနှင့် ပတ်သက်၍ တရားခံသည် တရားလွှတ်တော်တွင်စောဒက ဝင်နေစဉ်အတွင်း၊ ၎င်းသည် ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၄ ရက်နေ့တွင် သေဆုံးခဲ့၏။

တရားရုံးချုပ်သည် ထိုစောဒကမှုကို ပယ်ပြီးသည့်နောက် မူလရုံးသည် ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၁၁ ရက်နေ့တွင်အမှုတွဲကိုပြန်လည်ရရှိရာ၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဇွန် လ ၁၄ ရက်နေ့တွင်တရားလိုများအား အကြောင်းကြားလိုက်၏၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၁၀ ရက်နေ့တွင် တရားလိုတို့သည်ကွယ်လွန်သူ တရားခံ၏ တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်များကို အမှုတွင်ထည့်သွင်းရန် လျှောက်ထားရာ၊ မူလရုံးက ခွင့်ပြုခဲ့သည်။

ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်၍ စောဒကဝင်ရာ၊

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ယခုကဲ့သို့သော အမိန့်မျိုးကိုစောဒကဝင်နိုင်သည်ထားဘိဦး၊ တရားလွှတ်တော်သို့ မူလတရားခံက စောဒကဝင်သည့် အချိန်အတွင်း၊ မူလရုံး၌အမှုတွဲမရှိ။ ထိုရုံးကလည်း မည်သို့မျှ ဆောင်ရွက်ခြင်းမပြုနိုင်သည်ဖြစ်ရကား၊ ထိုရုံး၌ မူလတရားခံ၏ တရားဝင်ကိုယ်စား လှယ်များကို အမှုသည်အဖြစ် ထည့်သွင်းရန် လျှောက်ထားခြင်းမပြုနိုင်ပေ။

ဗင်ကပ်နာဆီမန်ရဲဒီနှင့် ကွန်ဒါရဲဒီ။ အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရ်)၊ ၁၉၅၁ ခု၊ ဟိုက်ဒရာဘတ်၊ စာမျက်နှာ ၅၅ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဦးမွန်ဘိုးချို။

လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ဦးအေးမောင်။

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၁၅။

† ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၃၇ တွင် ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၅ ရက်နေ့စွဲပါ၊ အင်းစိန်မြို့၊ မြို့နယ်တရားမတရားသူကြီးရုံးတော်၏ ချမှတ်သော အမိန့်ကို ပြင်ဆင်မှု။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ယခုအမှုတွင်မူလကဒေါ်လှမေသည် ဦးဘိုးဒေါင်းအား၊ အခင်းဖြစ်မြေကို လက်ရောက်ရလိုမှုတရားစွဲဆိုလေသည်။ အမှုအတောအတွင်း ဒေါ်လှမသည်၊ အခင်းဖြစ်မြေကိုမောင်တင်ရွှေသို့နှာမည်လွှဲပြောင်းပြီး မောင်တင်ရွှေအား မိမိနှင့်အတူ တရားလိုအဖြစ် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် လျှောက်ထားရာ၊ အင်းစိန်မြို့နယ်ဘရားမရုံးက အခွင့်ပြုလိုက်သည်။ ယင်းသို့ အခွင့်ပြုသည့်အမိန့်ကို မကျေနပ်သဖြင့်၊ ဦးဘိုးဒေါင်း တရားလွှတ်တော်သို့ စောဒကဝင်ခဲ့၏။ စောဒကမှု မပြီးပြတ်မီအတွင်း ဦးဘိုးဒေါင်းသည် ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၄ ရက်နေ့၌ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်၏။ ထို့နောက် တရားရုံးချုပ်သည် စောဒကမှုကို ပယ်လိုက်ရာ အမှုတွဲကို မြို့နယ်တရားမရုံးတွင် ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၁၁ ရက်နေ့၌ပြန်လည်ရရှိ၍ ထိုလ ၁၄ ရက်နေ့တွင် ဒေါ်လှမေနှင့် မောင်တင်ရွှေတို့အား တရားမရုံးက အကြောင်းကြားလိုက်၏။ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၀ ရက်နေ့တွင်ဒေါ်လှမေနှင့် မောင်တင်ရွှေတို့က ဦးဘိုးဒေါင်း၏ တရားဝင် ကိုယ်စားလှယ်များကို၊ ဦးဘိုးဒေါင်းကိုယ်စား အမှုသည်များအဖြစ် အမှုတွင် ထည့်သွင်းရန်တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၂၂ နည်းဥပဒေ ၄ အရ လျှောက်ထားရာ၊ မြို့နယ်တရားမရုံးကလျှောက်ထားသည့်အတိုင်း ခွင့်ပြုလိုက်သည်။ ထိုအမိန့်ကို ပြင်ဆင်ရန်အတွက် ဦးဘိုးဒေါင်း၏ တရားဝင် ကိုယ်စားလှယ်တဦးဖြစ်သူ ဒေါ်ချစ်ခင် ယခု စောဒကဝင်ခြင်းဖြစ်သည်။

၁၉၆၃

ဒေါ်ချစ်ခင် (သေသူ၊ ဦးဘိုးဒေါင်း၏ တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်) နှင့် ဒေါ်လှမေ ပါ ၂။

၁ ယခုကဲ့သို့သော အမိန့်မျိုးကို တရားမကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၁၁၅ အရ၊ စောဒကဝင်နိုင်မဝင်နိုင်ဆိုသည့်အချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပညာရှိရွှေနေကြီးများ လျှောက်လဲခြင်းမပြုခဲ့ကြချေ။ အကယ်၍ စောဒကဝင်နိုင်သည်ထားဘိဦး၊ တရားလွှတ်တော်သို့ စောဒကဝင်သည့်အခါနှင့်အတူင်းတူင်၊ မြို့နယ်တရားမရုံး၌ အမှုတွဲမရှိ။ ထိုရုံးကလည်း မည်သို့မျှ ဆောင်ရွက်ခြင်း မပြုနိုင်သည် ဖြစ်ရကား၊ ထိုရုံး၌ ဦးဘိုးဒေါင်း၏ တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်များကို အမှုသည်များအဖြစ် ထည့်သွင်းရန် လျှောက်ထားခြင်း မပြုနိုင်ပေ။

အမှုတွဲကို မြို့နယ်တရားမရုံး၌ တရားလွှတ်တော်မှ ပြန်လည် ရရှိပြီးနောက်၊ ဒေါ်လှမေနှင့် မောင်တင်ရွှေတို့အား အကြောင်းကြားပြီး များမကြာမီ၊ ၎င်းတို့က ဦးဘိုးဒေါင်း၏ တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်များကို အမှုသည်များအဖြစ် ထည့်သွင်းရန် လျှောက်ထားကြလေသည်။ ဤအမှု အကြောင်းချင်းရာများသည်၊ **မင်ကပ်နာဆီမန် ရဲဒီနှင့် ကွန်ဒါရဲဒီ** (၁) အမှုပါ အကြောင်းခြင်းရာများနှင့် ထပ်တူထပ်မျှလိုပင်ဖြစ်သည်။ ထိုအမှုတွင်လည်း မူလရုံး၏ ကြားဖြတ်အမိန့်ကို တရားခံများ စောဒကဝင်နေသည့် ကာလအတွင်း၊ တရားမမှုသည် မူလရုံးတွင် ရှိနေသေးသည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။

---

(၁) အေးဆိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၁ ခု၊ ဟိုက်ဒရာဘတ်၊ စာ ၅၅၅။

ခင်ဇုံခု
ဒေါ်ချစ်ခင်
(သေသူ၊ ဦးဘိုး
ဒေါင်း၏ တရား
ဝင်ကိုယ်စား
လည်)
နှင့်
ဒေါ်လှမေ
ပါ ၂။

ထို့ကြောင့်၊ ထိုအတောအတွင်းတွင် မူလခုံးဌာ သေသူ၏တရားဝင် ကိုယ်စားလှယ်များကို၊ အမှုတွင်ထည့်သွင်းရန် ပြဿနာ မပေါ်ပေါက်ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့လေသည်။ ဤအမှုတွင်လည်း ထိုနည်းအတိုင်းပင်။ စောဒကမှု တရားလွှတ်တော်တွင် ရှိနေစဉ် အာဘင်း မြို့နယ်တရားမရုံးတွင် သေသူတရားခံ ဦးဘိုးဒေါင်း၏ တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်များကို အမှုတွင်ထည့်သွင်းရန် မဖြစ်နိုင်ပေ။

ထို့ကြောင့်၊ အမှုကိုစရိတ်နှင့်တကွ ပလပ်လိုက်သည်။ ဤရုံးခွေနေခမှာ ၃၄ ကျပ် ဖြစ်စေရမည်။

တရားမအယူခံမှု

ထရုးသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး ရွှေတွင်

ဒေါ်စံမယ် ပါ ၃ (အယူခံတရားလိုများ)

နှင့်

ဒေါ်စိန်မေ ပါ ၂ (အယူခံတရားခံများ)*

†၁၉၆၃

ဒီဇင်ဘာလ ၁၄ ရက်။

ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၁။ မြေငှါးခမပေးရုံနှင့် မြေငှါးအဖြစ်ရပ်စဲသည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းချက်မရှိ။ သက်သေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၉ ငှါးရမ်းခြင်းပျက်ပြယ်ကြောင်း ပြရန်တာဝန်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။မြေငှါးတဦးသည်၊ မြေငှါးခမပေးရုံမျှဖြင့်၊ မြေငှါးမဟုတ်တော့ဟုမဆိုနိုင်။

မြေငှါးအဖြစ် ရပ်စဲသည်မှာ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၁ ပါ အကြောင်းတခုခုကြောင့်သာ ဖြစ်နိုင်ပေသည်။ ထိုပုဒ်မပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များတွင် မြေငှါးခမပေးရုံမျှနှင့် မြေငှါးအဖြစ် ရပ်စဲသည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းချက်မရှိ။

သက်သေခံ ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၉ အရဆိုလျှင်မြေရှင်နှင့်မြေငှါးဖြစ်ကြောင်း ပေါ်လွင်က၊ ငှါးရင်းခြင်း ပျက်ပြယ်ပြီးဖြစ်ကြောင်းကို အဆိုပြုသူက သက်သေတင်ပြရန် တာဝန်ရှိပေသည်။

ရမ်ကိုလာမွန်ဒါ နှင့် အပွဓူကာဖူး။ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ကာလကတ္တား အတွဲ ၄၄၊ စာမျက်နှာ ၃၁၄ နှင့်။

မောင်စံပြည့် နှင့် မောင်ထွန်း။ ၁၀၉၇။ ၉၀၁ အထက်မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများအတွဲ ၂၊ စာမျက်နှာ ၄၁၄ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုများအတွက်။ ။ ဦးအေးမောင်။

အယူခံတရားခံများအတွက်။ ။ဦးစံမြင့်။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဤအယူခံမှုများကို တပြိုင်နက်တည်း ကြားနာခဲ့သည်တကြောင်း၊ အခင်းဖြစ် မြေတကွက်တည်းနှင့်သာ စပ်လျဉ်းသည် တကြောင်း တို့ကြောင့်၊ ဤအမိန့်တရပ်ဖြင့်ပင် အဆုံးအဖြတ် ပြုရပေမည်။

အောက်ရုံး ၂ ရုံးက အခင်းဖြစ်မြေကို စီ-အိုပ် (ချ) မာမက်အိစမာအင်ထံမှ အယူခံတရားခံ ဒေါ်စိန်မေနှင့်သား မောင်ကျော်စိန်တို့ မှတ်ပုံတင်စာချုပ်ဖြင့်ဝယ်ယူခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိသည်ကို အယူခံတရားလိုများ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက မငြင်းဆိုတော့ချေ။ အယူခံ

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမ ဒုတိယအယူခံမှုအမှတ် ၅ နှင့် ၆။

† ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ထရုးမအယူခံမှုအမှတ် ၇ နှင့် ၈ တွင် ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဇန္နဝါရီလ ၅ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ပဲခူးမြို့၊ ရာဓာက်ခရိုင်တရားမတရားသူကြီးရုံးတော်၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

ဒေါ်စံမယ် ပါ ၃ နှင့် ဒေါ်စိန်မေ ပါ ၂ ။

တရားလို ဒေါ်စံမယ်သည် အခင်းဖြစ်မြေပေါ်တွင် စီး၊ အိပ် (၃)၊ မာမက်အီစမန်၏ ဖခင် အီဘရာဟင်၏ လက်ထက်ကပင် အခင်းဖြစ်မြေပေါ်တွင် နေထိုင်ခဲ့ရာ၊ အယူခံ တရားလို မောင်ခင်မောင်နှင့် မအမာတို့သည် ဒေါ်စံမယ်၏ အခွင့်နှင့် ထိုအိမ်၏ အဖိတ္တင် နေထိုင်ခဲ့ကြ၏။ ဒေါ်စိန်မေတို့၏ သက်သေ ဦးကရင်၏ ထွက်ချက်အရလည်း၊ ဒေါ်စံမယ်တင်ပြသော မြေငှါးခ ပြေစာများနှင့် သက်သေထွက်ချက်အရလည်း၊ ဒေါ်စံမယ်သည် မူလပိုင်ရှင် အီဘရာဟင်ထံမှ အခင်းဖြစ်မြေကို အငှါးခံယူပြီး၊ လွန်ခဲ့သည့် ၁၂ နှစ်လောက်က စတင်နေထိုင်ခဲ့ရာ၊ ယခုထက်တိုင် နေထိုင်ကြောင်း ပေါ်လွင်၏။ အောက်ရုံး ၂ ရုံးကလည်း ဒေါ်စံမယ်သည် အခင်းဖြစ်မြေပေါ်တွင် မြေငှါးအဖြစ် နေထိုင်ခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိကြသည်။ သို့သော် မြေငှါးခ မခံသည်မှာ ဒေါ်စံမယ်၏ ထွက်ဆိုချက်အရ ၅ နှစ်မျှရှိပြီဟု တွေ့ရှိကာ ဒေါ်စံမယ်သည် မြေငှါးမဟုတ်တော့ကြောင်း အဆုံးအဖြတ် ပြုကြလေသည်။ ဤအဆုံးအဖြတ်မှာ မှန်ကန်သည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ **မြေငှါးအဖြစ်** ရပ်စဲသည်မှာ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၁ ပါ အကြောင်းတခုခုကြောင့် သာ ဖြစ်နိုင်ပေသည်။ ထိုပုဒ်မပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များတွင် မြေငှါးခမပေးဆုံမျှနှင့် မြေငှါး အဖြစ်ရပ်စဲသည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းချက်မရှိချေ။ သက်သေခံ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၉ အရ ဆိုလျှင် မြေရှင်နှင့် မြေငှါးဖြစ်ကြောင်း ပေါ်လွင်က ငှါးရမ်းခြင်း ပျက်ပြယ်ပြီ ဖြစ်ကြောင်း အဆိုပြုသူက သက်သေတင်ပြရန် တာဝန်ရှိပေသည်။ နှစ်ပေါင်းများစွာ မြေငှါးခံစားရန် ပျက်ကွက်ရုံမျှဖြင့် မြေငှါးခြင်း ရပ်စဲပြီဖြစ်ကြောင်း မယူဆနိုင်ကြောင်း ဖြင့် **ရမ်ကိုလာမန်ဒါ** နှင့် **အပ္ပဒူကာဖူး** (၁) အမှုတွင် အဆုံးအဖြတ် ပြုခဲ့လေသည်။ ထိုမူအတိုင်းပင် **မောင်စံပြည့်** နှင့် **မောင်ထွန်း** (၂) အမှုတွင် အဆုံးအဖြတ်ပြုခဲ့လေသည်။

ယင်းသို့ဖြစ်ရာ ဒေါ်စံမယ်သည် မြေငှါးအဖြစ် နေထိုင်လျက်ရှိသည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်သည်။ မောင်ခင်မောင်နှင့် မအမာတို့သည် ဒေါ်စံမယ်၏ အခွင့်အမိန့်အရ ထိုမြေပေါ်တွင်နေထိုင်သူများဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်၊ ၎င်းတို့အသီးသီးအား ကျူးကျော်သူများအဖြစ် တရားမစွဲနိုင်ပေ။

ထို့ကြောင့်၊ အောက်ရုံး ၂ ရုံး၏ အမိန့်နှင့် ဒီကရီများကို စရိတ်နှင့်တကွ ပမာဏဖျက် လိုက်သည်။ ဤရုံးရွှေ့နေခမှာ အမှုလျှင် ၅၁ ကျပ် ဖြစ်စေရမည်။

---

(၁) အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ကာလကတ္တား အတွဲ ၄၊ စာ ၃၁၄။
(၂) ၁၈၉၇၊ ၉၀၁ အထက်မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ အတွဲ ၂၊ စာ ၄၁၄။

တရားမအယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း ရှေ့တွင်

ဒေါ်စိန်ဖြူ (အယူခံတရားလို)

နှင့်

မောင်တင်မြင့် (အယူခံတရားခံ)*

†၁၉၆၃
ဖေဖော်ဝါရီ
၁၄ ရက်။

ခွဲချမ်းဝေငှသောအမှု (Partition Suit) အမွေဆိုင်အချို့မှ ပစ္စည်းဝယ်ယူခြင်း။ တရားစွဲနိုင်မစွဲနိုင်။ အမွေဆိုင်အားလုံးအား ထည့်သွင်းရန်လိုအပ်ခြင်း။

အယူခံတရားခံသည် အချင်းဖြစ်မြေနှင့်အိမ်ကို မူလပိုင်ဆိုင်သူများ၏ သားသမီး ၅ ဦးအနက်၊ ၄ ဦးနှင့် ၎င်းတို့၏ အမွေခံများထံမှ စာချုပ် ၂ ခုဖြင့် ဝယ်ယူခဲ့၏။

၎င်းနောက် အယူခံတရားခံသည်မိမိဝယ်ယူရရှိသည့် အမွေဆိုင် သားသမီး ၄ ဦးတို့၏အစုများကိုးရုံးတော်က ခွဲချမ်းဝေငှသော (Partition Suit) ဖြင့်၊ ခွဲချမ်းဝေငှပေးရန်၊ အယူခံတရားလိုဖြစ်သူ ကျန်နေသေးသည်အမွေဆိုင် တဦးအပေါ် တရားစွဲဆိုခဲ့သည်။

မူလရုံးသည်၎င်း၊ အောက်အယူခံရုံးသည်၎င်း စွဲဆိုသည့်အတိုင်း ဒီကရီချပေးလိုက်လေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အယူခံတရားခံသည်၊ အမွေဆိုင်အယူခံတရားလိုထံမှ၊ အချင်းဖြစ်**အမွေဆိုင်၏** အိမ်နှင့်အိမ်ယာမြေကို၊ ယခုစွဲဆိုသကဲ့သို့၊ ခွဲချမ်းဝေငှသော (Partition Suit) အမှုဖြင့်၊ ၎င်းငယူရရှိသည့် **အစုများကို**၊ ဝေငှ၍ပေးရန် တရားစွဲဆိုခြင်းပြုနိုင်သည်။

စီ၊ တီ၊ အာ (ရ)၊ အမ်၊ အေ၊ စိုမာစွန်ဒရမ်ချစ်တီး နှင့် မောင်ရွှေညွန့်။ အောက်မြန်မာပြည် စီရင်ထုံး၊ အတွဲ ဂ၊ စာမျက်နှာ ၄၉၇။

ဘိုးမောင်နှင့် အောင်ဒင်။ ဘားမားလောဂျာနယ်၊ အတွဲ ၁၊ စာမျက်နှာ ၂၆။

ရဲလုမလေးချစ်တီးနှင့် စလေနီပါစာချစ်တီး။ မဒရတ်စီရင်ထုံး၊ အတွဲ ၂၉၊ စာမျက်နှာ ၂၉၄။

မသာအေး ပါ ၅ နှင့် မောင်အိစမ်အင်။ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ အခွင့်ထူးတရားမအယူခံမှုအမှတ် ၄ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

သို့သော် အယူခံတရားခံသည် ထိုသို့စွဲဆိုရာတွင် အမွေဆိုင်အားလုံးကိုထည့်သွင်းစွဲဆိုခြင်းမပြုဘဲ၊ တယောက်ကိုသာ ထည့်သွင်း၍ တရားစွဲဆိုသဖြင့်၊ ၎င်းစွဲဆိုသော အမှုကို လက်ခံ၍ အတည်ပြုရန် မဖြစ်နိုင်။

အမှုကို ပြန်လည်စစ်ဆေးရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။

---

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမဒုတိယအယူခံမှုအမှတ် ၄၀။

† ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၃ တွင်၊ မြောင်းမြမြို့၊ နယ်ပိုင်တရားမတရားသူကြီးရုံးတော်၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၃ အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဦးဖသာထော်။

ဒေါ်စိန်ဖြူ နှင့် မောင်တင်မြင့်။ အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဦးထွန်းစိန်။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။အယူခံ တရားလို ဒေါ်စိန်ဖြူ က၊ ၎င်းအပေါ် အောက်မူလရုံးနှင့် ဇအောက်အယူခံရုံးတို့ ချမှတ်သော စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီကိုမကျေနပ်၍ ဤရုံးသို့အယူခံဝင်သည်။

အချင်းဖြစ်အိမ်နှင့် အိမ်ယာမြေကို၊ကွယ်လွန်သူ ဦးဘိုးချက်နှင့် ဒေါ်လှငိုင်းတို့ပိုင်၍၊၎င်းတို့သေဆုံးသည့်အခါ၊ ၎င်းတို့၏သားသမီးများဖြစ်ကြသော ဒေါ်စိန်ခင်၊ ဒေါ်စိန်ဖြူ၊ ဒေါ်အေးတင်၊ ကိုမောင်မောင် နှင့် ဒေါ်ကြွယ်တို့ပိုင်ဆိုင်ကြသည်။ ဒေါ်အေးတင်သေဆုံး၍၊ သမီး မအေးသိန်းနှင့် မသန်းမြင့်တို့ ကျန်ရစ်ပြီး၊ ဒေါ်ကြွယ်သေဆုံး၍၊ သမီး မစန်းမြင့်နှင့် မစန်းဝင်းတို့ ကျန်ရစ်ကြသည်၊ ကိုမောင်မောင်မှာ ယခုတိုင် ပျောက်ဆုံးနေသည်ဖြင့်၊ ၎င်းတို့ သားသမီးများ ကျန်ရစ်ခြင်းမရှိပေ။ ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၃၁ ရက်နေ့တွင်၊ မအေးသိန်းနှင့် မသန်းမြင့်တို့က၊ အချင်းဖြစ်အိမ်နှင့် အိမ်ယာခြံတွင်၊ ၎င်းတို့ပိုင်ဆိုင်သည့်အစုများကို၊ မှတ်ပုံတင် အရောင်းအဝယ်စာချုပ်ဖြင့်၊ အယူခံတရားခံ မောင်တင်မြင့်အား ရောင်းချလိုက်သည်။ တဖန်၊ ၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁၇ ရက်နေ့တွင်၊ ဒေါ်စိန်ခင်က၊ ၎င်း၏အတွက်နှင့် ပျောက်ဆုံးနေသူ ကိုမောင်မောင်၏အတွက်ပါ၊ မစန်းမြင့်က ၎င်း၏ အတွက်နှင့် အသြယ်မရောက်သေးသည့် ညီမငယ် မစန်းဝင်းအတွက်ပါ၊ အချင်းဖြစ်အိမ်နှင့် အိမ်ယာမြေတွင်၊ ၎င်းတို့ပိုင်ဆိုင်ကြသည့် အစုများကို၊ မှတ်ပုံတင်အရောင်းအဝယ် စာချုပ်ဖြင့်၊ အယူခံတရားခံ မောင်တင်မြင့်အား၊ ရောင်းချကြသည်။

အချင်းဖြစ်အိမ်နှင့် အိမ်ယာမြေသည် အမွေဆိုင်ပစ္စည်းဖြစ်၍၊ ရောင်းချကြသူ၊ မအေးသိန်း၊ မသန်းမြင့်၊ ဒေါ်စိန်ခင်၊ ကိုမောင်မောင်၊ မစန်းမြင့်နှင့် မစန်းဝင်းတို့ပိုင်ဆိုင်ကြသော်သည်း၊ ၎င်းတို့ပိုင်ဆိုင်ကြသည့် အစုများကို၊ (၎င်းပိုင်ဆိုင်သည့် အစုကို ရောင်းချခြင်းမပြုသော အမွေဆိုင်) အယူခံတရားလို ဒေါ်စိန်ဖြူနှင့်ရုံးတော်က စီမံအုပ်ချုပ်၍ ခွဲခြမ်းဝေငှပေးသော အမွေမှု (Administration Suit) ဖြင့်၊ ခွဲခြမ်းဝေခြင်း မပြုရသေးသဖြင့်၊ ရောင်းချသူ မအေးသိန်း၊ မသန်းမြင့်၊ ဒေါ်စိန်ခင်၊ ကိုမောင်မောင်၊ မစန်းမြင့်နှင့် မစန်းဝင်းတို့၏ အစုမည်မျှရှိသည်၊ မည်သူကမည်သည့် အစိတ်အပိုင်းကိုရမည်၊ မည်သည့်နေရာတွင် ရမည် စသည်ကို၊ ခွဲခြား၍ မသိရသေးသည်မှာ ပေါ်လွင်လျက်ရှိပေသည်။

ဤအမှုတွင်၊ အယူခံတရားခံ မောင်တင်မြင့်က၊အချင်းဖြစ်အိမ်နှင့် အိမ်ယာမြေမှ ၎င်းဝယ်ယူရရှိသည့် အမွေဆိုင် ၄ ဦးတို့၏ အစုများကို၊ ရုံးတော်က၊ ခွဲခြမ်းဝေငှသော

(Partition Suit) ဖြင့်၊ ခွဲခြမ်းဝေငှပေးရန်၊ အယူခံတရားလို ဒေါ်စိန်ဖြူ အား၊ တရားစွဲဆိုသည်။ အောက်မှူလရုံးက၊ အယူခံတရားခံ မောင်တင်မြင့် စွဲဆိုသည့် အတိုင်း၊ အမိန့်ဒီကရီချမှတ်လိုက်သည်။ အောက်အယူခံရုံးကလည်း၊ မူလရုံးချမှတ် သော စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီကို အတည်ပြုလိုက်သည်။

ဒေါ်စိန်ဖြူ နှင့် မောင်တင်မြင့်။

ဤအယူခံမှုတွင်၊ နှစ်ဦး နှစ်ဘက်သော အမှုသည်များတို့၏ ပညာရှိရွေးနေကြီး များ လျှောက်ထားချက်အရ၊ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရန်၊ အဓိကအချက်မှာ "အမွေဆိုင်တို့ အား၊ ရုံးတော်က၊ စီမံအုပ်ချုပ်၍၊ ခွဲခြမ်းဝေငှပေးသော (Administration Suit) အမွေမှုဖြင့်၊ အချင်းဖြစ် အမွေဆိုင်အိမ်နှင့် အိမ်ယာမြေကို၊ ခွဲခြမ်းဝေငှ၍ မပေးမီ၊ အမွေဆိုင်အချို၏အစုများကို၊ ဝယ်ယူရရှိသော အယူခံတရားခံ မောင်တင်မြင့် က (၎င်း၏အစုကို ရောင်းချခြင်းမပြုသော) အမွေဆိုင် အယူခံတရားလို ဒေါ်စိန်ဖြူ ထံမှ၊ အချင်းဖြစ်အမွေအိမ်နှင့် အိမ်ယာမြေကို၊ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ၍၊ ၎င်းဝယ်ယူရရှိသည့် အစုများကိုဝေငှပေးရန်၊ ခွဲခြမ်းဝေငှပေးသော (Partition Suit) အမှုဖြင့်၊ တရားစွဲဆိုနိုင်ပါသလား" ဟူ၍ဖြစ်သည်။

စီ၊ တီ၊ အာ၊(ရ်) အမ်၊ အေ၊ စိုဟာစွန်ဒရမ်ချစ်တီး နှင့် မောင်ရွှေညွန့် (၁) စီရင်ထုံးတွင်၊

> "The purchaser of the share cannot however enforce his claim against any specific portion of the estate until the share has been ascertained and separated by division of that estate."

ဟူ၍ဆုံးဖြတ်ထားသည်။ ဤစီရင်ထုံးကို ဘတ်ရှ လေ့လာသည့်အခါ၊ တရားလိုက တရားခံသည် အချင်းဖြစ်အိမ်နှင့် အိမ်ယာ မြေပေါ်မှ ထွက်ခွါ၍သွားရန်နှင့် လက် ရောက်ပေးအပ်ရန် စွဲဆိုသည်ကိုတွေ့ရသဖြင့်၊ ဤအမှုတွင်ရှိသော အမှုအကြောင်းချင်း ရာနှင့် ယခုစီရင်ဆုံးဖြတ်ရမည့် အမှုအကြောင်းချင်းရာများ ထပ်တူထပ်မျှဖြစ်သည်ဟု မဆိုသာပေ။

ဘိုးမောင် နှင့်အောင်ဒင် (၂) စီရင်ထုံးတွင်၊

> "A 'partition' in the legal sense could be effected only between persons who have an interest in the property partitioned as being co-owners with the others who took part in the transaction."

ဟူ၍ဆုံးဖြတ်ထားသည်။

---

(၁) အောက်မြန်မာပြည် စီရင်ထုံး၊ အတွဲ ဂ၊ စာမျက်နှာ ၄၇၉။

(၂) ဘ ၊မားလောဂျာနယ်၊ အတွဲ ၁၊ စာမျက်နှာ ၂ ၆။

၁၉၆၃
ဒေါ်စိန်ဖြူ
နှင့်
မောင်တင်မြင့်။

ရဲလုမလေးချစ်တီး နှင့် စလေနီပါစာချစ်တီး (၃) စီရင်ထုံးတွင်၊

"The only right acquired by the Court sale against the second defendant was a right to effectuate the sale by a suit for partition of the joint property of the co-parceners and the **delivery to the plaintiffs of what might be allotted to the share of the second defendant at the partition.**"

ဟူ၍ဆုံးဖြတ်ထားသည်။

ဤစီရင်ထုံးများကို မှီငြမ်းပြု၍၊ စုံညီခုံရုံးတော်က၊ **မသာအေးပါ ၅ နှင့် မောင်အီ စမံအင်** (၄) အမှုတွင်၊

"အယူခံတရားခံက၊ ထိုမြေကွက်အားလုံးကို၊ ပိုင်ဆိုင်ရယူရန်၊ တရားမစွဲနိုင်ပေ။ မိမိရထိုက်သည့်အစုကို၊ ခွဲချမ်းငေဖန်ပေးရန်သာ စွဲဆိုရမည်ဖြစ်ပေသည်။

အယူခံတရားခံသည် မိမိပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိသည့် အစုကို ရယူလိုမှု၊ အထက်ကရည်ညွှန်းသည့် စီရင်ထုံးများတွင်၊ ပြဆိုထားသကဲ့သို့၊ ပိုင်ဆိုင်ခွင့် ရှိသူများအားလုံးကိုထည့်သွင်း၍၊ မိမိအစုကို ခွဲခွဲမ်းငေဖန်ပေးရန်၊ စွဲဆိုရန်သာ ရှိပေသည်။"

ဟူ၍ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သည်။

ဖေါ်ပြပါ စီရင်ထုံးများအရ၊ အယူခံတရားခံ မောင်တင်မြင့် သည်အမွေဆိုင်အယူခံတရားလို ဒေါ်စိန်ဖြူထံမှ၊ အချင်းဖြစ် အမွေဆိုင် အိမ်နှင့် အိမ်ယာမြေကို၊ ယခုစွဲဆိုသကဲ့သို့၊ ခွဲချမ်းဝေငှသော (Partition Suit) အမှုဖြင့်၊ ၎င်းဝယ်ယူရရှိသည့်အစုများကို ၊ဝေငှ၍ပေးရန်၊ တရားစွဲဆိုခြင်း ပြုနိုင်သည်ဟူ၍အယူခံမှုတွင် ဆုံးဖြတ်ရန် ပြဿနာကို ဖြေဆိုရပေမည်။

သို့သော် အယူခံတရားခံ မောင်တင်မြင့်သည်၊ထိုသို့စွဲဆိုရာတွင်၊အမွေဆိုင်အားလုံးကို ထည့်သွင်း၍ စွဲဆိုခြင်းမပြုဘဲ၊ အမွေဆိုင်အယူခံ တရားလို ဒေါ်စိန်ဖြူတယောက်ကိုသာ ထည့်သွင်း၍တရားစွဲဆိုသဖြင့်၊ ဖေါ်ပြခဲ့သည့် စီရင်ထုံးဆုံးဖြတ်ထားချက်များနှင့် ဆန့်ကျင်လျက် ရှိနေသည့်အတွက်၊ ၎င်းစွဲဆိုသော အမှုကိုလက်ခံ၍ အတည်ပြုရန် မဖြစ်နိုင်ပေ။

အထက်ဖေါ်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ မူလရုံး နှင့် အောက်အယူခံ ရုံးတို့ချမှတ်သော စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီကို အတည်မပြုနိုင်သဖြင့်၊ အမှုကြောင်းအချင်းရာ

(၃) မတ်ဒရတ်စီရင်ထုံး၊ အတွဲ ၂၉၊ စာမျက်နှာ ၂၉၄။
(၄) ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ အခွင့်ထူးတရားမ အယူခံအမှတ် ၄၊

များအရ၊ စရိတ်မရှိသဖြင့်၊ ပယ်ဖျက်ရန်နှင့် အောက်ရုံးက အမှုကို တဖန် ဖေါ်ပြခဲ့သည့် ဆုံးဖြတ်ထားချက်နှင့် စီရင်ထုံးများအရ၊ ပြန်လည်၍ စစ်ဆေးစေရန်၊ အမှုသည်တို့အား၊ ဆိုလွှာနှင့် ချေလွှာတို့ကို ပြင်ဆင်ရန်လိုက၊ ပြင်ဆင်ခွင့်ပြုရန်၊ သက်သေများ ပြသလိုက ခွင့်ပြုရန် နှင့် ဥပဒေလိုအပ်သည့်အတိုင်း လိုက်နာစီရင်ဆုံးဖြတ်ရန်၊ အမိန့် ချမှတ်လိုကသည်။

၁၉၆၃
ခေါ်စန်ဖြူ
နှင့်
မောင်ထင်မြင့်။

တရားမအမှု

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင် ရွှေတွင်

ဒေါ်အုန်းခင် (တရားလို)

နှင့်

ဒေါ်လှ (တရားခံ)*

၁၉၆၃
နိုဝင်ဘာလ
၁၂ ရက်။

ပစ္စည်းထိန်းဝန်ခန့်ထားခြင်းကိစ္စ—တရားခံကလက်ရှိဖြစ်၍ တရားလိုကလက်မဲ့ဖြစ်နေခြင်း—**ခန့်လျှင်** တရားခံအား နစ်နာနိုင်စေသည့်အချက်—အမွေမှုတွင် ခန့်အပ်က ပို၍ကြန့်ကြာနိုင်ခြင်း။

တရားလိုသည်၊ တရားခံနှင့် မယားပြိုင်ဖြစ်သည်ဟုဆိုကာ ကွယ်လွန်သူ၏ အမွေကို ခွဲဝေခံစားခွင့် အတွက် တရားစွဲဆိုသည်။ တရားလို၏အဆိုအရ၊ အားလုံးသော ပစ္စည်းတို့သည် တရားခံ၏ လက်ဝယ်ဩ ရောက်ရှိနေပြီး မိမိမှာ လက်မဲ့ဖြစ်နေရာ၊ ထိုပစ္စည်းများ ထိန်းသိမ်းရန် ပစ္စည်းထိန်းခန့်ရန် လျှောက်ထား၏။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ပစ္စည်းထိန်းဝန် မခန့်အပ်ခဲ့လျှင်၊ တရားလိုအား နစ်နာနိုင်စေသော်လည်း၊ ခန့်အပ်ပြန်လျှင်လည်း၊ တရားလိုကိုယ်တိုင်က ကွယ်လွန်သူ၏ တရားဝင်ဇနီးဖြစ်သည်ဟု ဝန်ခံထား သော် တရားခံတွင်၊ နစ်နာဘွယ်ရာရှိသည်။ တရားခံ၏လက်ဝယ်ရှိပစ္စည်းများကို ပစ္စည်းထိန်းဝန်အား ထိန်းသိမ်းထားရှိစေခဲ့လျှင်၊ ပစ္စည်းများသည်၊ ပျောက်ပျက်ခြင်းမရှိမည် မှန်သော်လည်း၊ တရားခံ အဘို့ လက်ရှိမှ လက်မဲ့ဘဝသို့ ရောက်ရှိသွားမည်။

ဤအခြေအနေမျိုးတွင်၊ သာမန်အားဖြင့် ပစ္စည်းထိန်းဝန် ခန့်အပ်ရန်မသင့်။ ခန့်အပ်လျှင် တရားခံအား ပိုနစ်နာစေလိမ့်မည်။

Mai Bu v. *Mai Oh Gyi* I.L.R.S. Ran. p. 70 ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ထို့ပြင် ဤအမှုတွင် တရားလိုသည် တရားဝင်မယားပြိုင်ဖြစ်ကြောင်းကို တရားခံက လုံးဝငြင်းဆို သည်။ တရားလို၏သားသမီးများသည် ကွယ်လွန်သူ ဦးဘဟန်၏ ကလေးများ ဖြစ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ် နိုင်စေဦး၊ ထိုအချက်သည် တရားလိုမှာ တရားဝင်ဇနီးဖြစ်ကြောင်းကို ထင်ရှားစေသည့်အချက် မဟုတ်။

မလှမင်း နှင့် မောင်လှဦး 1936, A.I.R. Ran. p. 464 ကို ရည်ညွှန်းသည်။

အမွေမှုတမျှဆိုလျှင် (၁၀) နှစ်ကြာမည်ဟူသော အယူအဆများကို ပယ်ဖျက်ရန်လိုပြီ။ အမှန် အားဖြင့် ပစ္စည်းထိန်းဝန် ခန့်ထားခြင်းဖြင့်၊ အမှုကိုပို၍ပင် ကြာစေနိုင်သည်။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော်၊ ထိုကဲ့သို့ခန့်ထားလျှင်၊ တရားလိုသည် စိတ်အေးလက်အေးနှင့် အမှုပြီးစီးရန်အတွက်၊ ဝိရိယစိုက်ထုတ်ခြင်းမပြုရန်များသည်။

ထို့ကြောင့် ပစ္စည်းထိန်း ခန့်အပ်ခြင်းမပြု။

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၃၆။

တရားလိုအတွက်။ ။ဦးလှထွန်းဖြူ။

တရားခံအတွက်။ ။ဦးဘသန်း (၁)။

၁၉၆၃

ဒေါ်အုံးခင်
နှင့်
ဒေါ်လှ။

တရားသူကြီး ဦးမောင်မောင်။ ။တရားလို ဒေါ်အုံးခင်သည်၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၃ ရက်နေ့က ကွယ်လွန်သွားသော ဦးဘဟန်ဆိုသူ၏ တရားဝင်ဇနီးဖြစ်သည်ဟုဆိုကာ၊ တရားခံ ဒေါ်လှနှင့် တရားဝင်မယားပြိုင်ခြင်းအတူတူ အဖြစ်ဖြင့် ဦးဘဟန်၏ အမွေမျှားကို ခွဲဝေခံစားခွင့်အတွက် တရားစွဲဆိုသည်။ ဒေါ်အုံးခင်၏ အဆိုအရ၊ ဦးဘဟန်နှင့် ၎င်းသည် တရားဝင်လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းခဲ့ကြပြီးနောက်၊ ကလေး ၂ ယောက်ထွန်းကားခဲ့ကြသည်။ ဦးဘဟန် ကွယ်လွန်သွားပြီးနောက် တရားခံ ဒေါ်လှက ဦးဘဟန်ပိုင် စိန်ရွှေပစ္စည်းများ၊ အိမ်ယာနှင့် ဆန်စက်များ စသည့် အားလုံးတို့ကို၊ ၎င်း၏လက်ဝယ်သို့ ရောက်ရှိအောင် ဖန်တီးခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် တရားလို ဒေါ်အုံးခင်သည် လက်မဲ့ဖြစ်နေပါသည်ဟု ဆိုသည်။ အဆိုလွှာနှင့်အတူ တင်သွင်းသောဇယားတွင် အိမ်ယာ၊ ဆန်စက်၊ စိန်ရွှေလက်ဝတ်လက်စား စုစုပေါင်း ၆ သိန်းနီးပါးခန့် စာရင်းပြသည်။ ၎င်းပစ္စည်းများ အားလုံးတို့သည် တရားခံ၏ လက်ဝယ်၌ရှိသဖြင့် အမှုအတောအတွင်း ထုခွဲပျောက်ပျက်ကုန်မည်ကို စိုးရိမ်ရပါသည်။ ထို့ကြောင့် ပစ္စည်းထိန်းဝန်အား အဆိုပါပစ္စည်းတို့ကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ထားပါရန်၊ အမိန့်ချမှတ်ပါဟူ၍ လျှောက်လွှာတစောင်ကို ကျမ်းကျိန်ချက်နှင့်အတူ တရားလိုက တင်သွင်းသည်။

တရားလို၏ အဆိုအရပင် ဦးဘဟန် ကွယ်လွန်သွားခဲ့သည်မှာ ၄ နှစ်ခန့်မျှကြာမှ ဤအမှုကို စွဲဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် တရားလိုနှင့် တရားခံတို့မှာ တခါန်က ဦးဘဟန်၏ တရားဝင် ဇနီးများအဖြစ်ဖြင့်၊ ဦးဘဟန်၏ ပစ္စည်းများတို့ကို အတူခံစား စံစားခဲ့ကြရသည်ဟူ၍ဆိုသည်။ ယခုအခါ၌ အားလုံးသောပစ္စည်းတို့သည်၊ တရားခံ၏လက်ဝယ်သို့ ရောက်ရှိနေပြီး မိမိမှာမူ လုံးဝလက်မဲ့ ဖြစ်နေပါသည်ဟူ၍ တရားလိုကဆိုသည်။ ထိုကဲ့သို့ အဆိုပြုချက်များအရ၊ ပစ္စည်းထိန်းဝန်ခန့်အပ်၍ တရားခံ၏ လက်ဝယ်၌ရှိသည့် ပစ္စည်းများအားလုံးကို ထိန်းသိမ်းစေရန် သင့်-မသင့် ဆိုသောကိစ္စမှာ လေးလေးနက်နက် ချင့်ချိန်စဉ်းစားစရာ ကိစ္စတရပ်ဖြစ်သည်။ ဤကဲ့သို့အမှုမျိုးတွင် လွယ်လွယ်ကူကူနှင့် တဖက်ကိုမကြားနာဘဲ၊ ပစ္စည်းထိန်းဝန် ခန့်ထားပေးခြင်းဖြင့် တရားလိုက အမှုကို နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာအောင် ဆွဲ၍နေကာ၊ အမှုမှာ ၉ နှစ် ၁၀ နှစ် ဆိုသလို ကြန့်ကြာသည်များကိုလည်း တွေ့ရသည်။ ထို့ကြောင့် ပစ္စည်းထိန်းဝန် ခန့်ထားရန် လျှောက်လွှာပေါ်တွင် ရှေးက လုပ်ရှိးလုပ်စဉ်ကဲ့သို့ ယာယီအားဖြင့် ပစ္စည်းထိန်းဝန် ခန့်ထားပြီးနောက်၊ တရားခံအား နို့တစ်စာ ထုတ်ခြင်းကိုမပြုဘဲ

ဒေါ်အုံးခင်
နှင့်
ဒေါ်လှ။

တရားလိုနှင့် တရားခံတို့၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးများကို ကြားနာ၍၊ အဆိုလွှာ၊ ချေလွှာနှင့် နှစ်ဘက် ကျမ်းကျိန်လွှာတို့ကို စစ်ဆေးခဲ့သည်။

တရားခံ၏ ချေလွှာတွင် တရားလိုသည် တရားဝင်ဇနီး မဟုတ်ခဲ့ပါဟူ၍ ဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် ဓာရားလိုသည် ဦးဘဟန်၏ အမွေအနှစ်တို့ကို ခံစားခွဲဝေယူနိုင်ခွင့်မရှိဟူ၍ ဆိုသည်။ တရားလို၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး ဦးလှထွန်းဖြူကမူ၊ ဦးဘဟန်နှင့် တရားလိုတို့ သည်၊ ဘဏ်တိုက်၌ ပူးတွဲ၍ စာရင်းထားရှိခဲ့ကြောင်း၊ ၎င်းအပြင် တရားလို၏ သားသမီးနှစ်ယောက်၏ မွေးဖွါးကြောင်းလက်မှတ်တွင်လည်း၊ ဖခင်ဖြစ်သူမှာ ဦးဘဟန် ဟူ၍ ပြထားကြောင်း။ ထိုအကြောင်းများကြောင့် တရားလိုသည် ဦးဘဟန်၏ တရားဝင်ဇနီး ဖြစ်ခဲ့သည်မှာ ထင်ရှားပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဤအမှုကို စွဲဆိုပိုင်ခွင့် ရှိသည်မှာလည်း ထင်ရှားပါသည်။ တရားခံ၏လက်ဝယ်၌ မရွှေမပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းများသာမက၊ မော်တော်ဘုတ်နှင့် စိန်ရွှေလက်ဝတ်လက်စား စသည့် လွယ်လွယ် နှင့် ရောင်းချထုခွဲနိုင်သည့် ပစ္စည်းများလည်း ရှိနေသဖြင့် အကယ်၍ အမှုကို ၉ နှစ် ၁၀ နှစ်ကြာအောင် စစ်ဆေးရလျှင် ပစ္စည်းထိန်းဝန်အား အမှုစစ်ဆေးနေသည့် အတောအတွင်း၌ ပစ္စည်းများကို ထိန်းသိမ်းရန် မခန့်အပ်ပါလျှင် အမှုပြီးဆုံးသွား သည့်အခါ၌၊ တရားလိုတွင် ခံစားခွဲဝေစရာ မည်သည့်ပစ္စည်းမျှ ကျန်ရှိတော့မည် မဟုတ် ပါ ဟူ၍ လျှောက်လဲသည်။

တရားခံ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီး ဦးဘသန်း (၁) ကမူကား၊ တရားလိုသည် ဦးဘဟန် ၏ တရားဝင်ဇနီး ဖြစ်ခဲ့ကြောင်းမှာ မထင်ရှားပါ၊ ဦးဘဟန် ကွယ်လွန်သွားခဲ့ပြီး နောက်၊ ၄ နှစ်ခန့်ကြာမှ တရားစွဲဆိုခြင်းကိုလည်း ထည့်သွင်း၍စဉ်းစားသင့်ပါသည်။ တရားဝင် စင်ပြိုင်ဇနီး ဖြစ်ခဲ့ကြလျှင် တရားလို၌ လုံးဝလက်မဲ့ဖြစ်နေပြီး၊ တရားခံ၌ သာ လုံးဝလက်ရှိဖြစ်နေသည်မှာလည်း၊ စဉ်းစားစရာတရပ် ဖြစ်ပါသည်။ တရားခံ လက်ဝယ်၌ရှိသော ပစ္စည်းများမှာလည်း မရွှေမပြောင်းနိုင်သော ဆန့်စက်နှင့်အိမ်ယာ စသည့်ပစ္စည်းများသာ ဖြစ်ပါသည်။ ဥပဒေအရလည်း၊ ဤပစ္စည်းများကို တရားစွဲဆို သည့် အတောအတွင်း၌ ကင်းကင်းလွတ်လွတ် လွှဲပြောင်းပေးနိုင်မည်မဟုတ်ပါ။ မည်သူ ကမှလည်း လွှဲပြောင်းဝယ်ယူကြမည် မဟုတ်ပါ။ ထို့ကြောင့် ပစ္စည်းထိန်းဝန် ခန့်အပ်ရန် မလိုပါဟူ၍ လျှောက်လဲသည်။

ယခုအခြေအနေ၌ အဆိုလွှာ၊ ချေလွှာနှင့် ကျမ်းကျိန်ချက်တို့တွင် တင်ပြသော အချက်အလက်တို့ကို ပစ္စည်းထိန်း ခန့်အပ်သင့်-မသင့်ဟူသည့် ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍သာ စဉ်းစားရပေမည်။ အမှုသွား အမှုလာ အချက်အလက်များနှင့် ပတ်သက်၍ နက်နက်နဲနဲ စဉ်းစားဆုံဖြတ်ရန် မသင့်သေး။ အမှုကိုလည်း စတင်၍ မစစ်ဆေးရသေး၊ သက်သေ များကိုလည်း မကြားနာရသေး၍၊ ဤအမှုနှင့်ပတ်သက်သော အမှန်-အမှားကို ယခု

အခြေအနေက ကြိုတင်၍စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရန် မသင့်ချေ။ယခုစဉ်းစားရန်မှာ ပစ္စည်းထိန်းဝန် ခန့်ထားခဲ့သော် နှစ်ဦးနှစ်ဖက်၏အကျိုးအပြစ် မည်သို့ရှိမည်နည်း။ တဖက်ဖက် နစ်နာခြင်းများကို မည်ကဲ့သို့ တရားမျှတစေရန်အတွက် ချိန်ဆပေးနိုင်မည်နည်းဟူသည့် အချက်ဘို့ပင်ဖြစ်သည်။ ပစ္စည်းထိန်းဝန် မခန့်အပ်ခဲ့လျှင် တရားလိုအား နစ်နာနိုင်စေ့သော်လည်း၊ ခန့်အပ်ပြန်လျှင်လည်း တရားလိုကိုယ်တိုင်က ကွယ်လွန်သူ၏ တရားဝင်ဇနီးဖြစ်ပါသည်ဟူ၍ ဝန်ခံထားသော တရားခံ ဒေါ်လှတင် နစ်နာဘွယ်ရာရှိသည်။ တရားခံ၏ လက်ဝယ်ရှိ ပစ္စည်းများကို ပစ္စည်းထိန်းဝန်အား ထိန်းသိမ်းထားရှိစေခဲ့လျှင် ပစ္စည်းများသည် ပျောက်ပျက်ခြင်း မရှိမည်မှန်သော်လည်း၊ တရားခံ ဒေါ်လှအဘို့ရာမှာ လက်ရှိမှ လက်မဲ့ဘဝသို့ ရောက်ရှိသွားမည်။ အလွန်ဆုံး ၎င်းအဘို့ရမည်မှာ ၎င်းနှင့် ၎င်း၏မှီခိုနေထိုင်သူများအတွက် လစဉ် စားစရိတ် ရုံးသို့လျောက်ထား၍ ခွင့်ပြုမှ ရမည်သာဖြစ်သည်။

ဤအခြေအနေမျိုးတွင် သာမန်အားဖြင့်၊ ပစ္စည်းထိန်းဝန်ခန့်အပ်ရန် မသင့်ဟူ၍ ယူဆသည်။ခန့်အပ်ခဲ့လျှင် တရားခံအား ပို၍နစ်နာစေလိမ့်မည်။ မယ်ဘု နှင့် မယ်အိုကြီး (၁) တွင်၊ အမှုသွဲ့ အမှုလာအချက်အလက်တို့မှာ ဤအမှုနှင့် ဆင်တူယုံမျှသာဖြစ်သော်လည်း၊ ၎င်းအမှုတွင် ပစ္စည်းထိန်းဝန် ခန့်အပ်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ချမှတ်ထားသော စီရင်ထုံး၏မူသည်၊ ဤအမှုတွင်လည်း လမ်းညွှန်အဖြစ်ဖြင့် အသုံးဝင်သည်။ ထိုအမှုတွင် ပစ္စည်းများကို ပူးတဲ့ပိုင်ဆိုင်ခဲ့သူတို့သည်၊ မသင့်မြတ်ကြ၍ ခွဲခွါပြီးနောက် တဦးကဘဦးအပေါ် ခွဲဝေခံစားခွင့် စွဲဆိုသောအခါ၌ တရားလိုသည် ပစ္စည်းများ၏ တဝက်ကိုသာ ပိုင်ဆိုင်ခွင့် ရှိပါသည်ဟူ၍ အတိအလင်း မြွက်ဆိုထားပြီး၊ အမှန်မှာမူ ပစ္စည်းများ၏ ၄ ပုံ ၁ ပုံခန့်မျှသာ ပိုင်ဆိုင်ခွင့် ရှိပေလိမ့်မည်ဟူ၍ တွေ့ရှိရသောအခါ၊ ပစ္စည်းများကို လက်ဝယ်ရှိသူတို့၏ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ကို ဖျက်သိမ်းပြီး၊ ပစ္စည်းထိန်းဝန် ခန့်အပ်ခြင်းမှာ မသင့်လျော်ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားသည်။ ဤအမှုတွင်လည်း တရားလိုသည် အလွန်ဆုံး ပစ္စည်းများ၏ တဝက်ဝေစုကိုသာ ရထိုက်မည်ဖြစ်သည်။ တရားခံသည် တရားဝင် ဇနီးဖြစ်ခဲ့ကြောင်း၊ တရားလိုကိုယ်တိုင်က ဝန်ခံသော်လည်း၊ တရားလိုသည် တရားဝင် မယားပြိုင် ဖြစ်ကြောင်းကိုမူကား၊ တရားခံက လုံးဝ ငြင်းဆိုသည်။ တရားလို၏ သားသမီးများသည်၊ ဦးဘဟန်နှင့် ရရှိခဲ့သော သားသမီး ဖြစ်သည်ဟူ၍ ယခုအချိန်၌ မွေးဖွါးလက်မှတ်များကို ကြည့်၍ဆုံးဖြတ်နိုင်စေဦး၊ ထိုအချက်သည် တရားလိုအား တရားဝင်ဇနီး ဖြစ်ခဲ့ကြောင်းကို ထင်ရှားစေသည့် အချက် မဟုတ်ပေ။ မလှမင်းနှင့်မောင်လှဦး ပါ ၂ (၂)၏အမှုတွင်တရားဝင်ဇနီးဖြစ်ကြောင်းကို တိတိကျကျ သက်သေထူဘို့လိုကြောင်း။ ယောကျ်ားဖြစ်သူသည်ကလေး၏ ဖခင်ဖြစ်ကြောင်း ထင်

၁၉၆၃
ဒေါ်အုံးခင်
နှင့်
ဒေါ်လှ။

(1) Rangoon series, I.L.R. Vol. ,V p. 70. (2) 1936 A.I.R. Ran. p. 464.

၁၉၆၃

ခေါ်ဆုံးခင်နှင့်ခေါ်လှ။

ရှားသော်လည်း၊ မိခင်ဖြစ်သူသည် ၎င်းယောကျ်ား၏ တရားဝင် ဇနီးဖြစ်ခဲ့ကြောင်းမှာ သီးခြား ထင်ထင်ရှားရှား ပြသရမည့်ကိစ္စဖြစ်ကြောင်းတို့ကို ဆုံးဖြတ်ထုံးပြုထားသည်ကိုလည်း တွေ့ရသည်။

ပညာရှိရွှေနေကြီး ဦးထွန်းလှဖြူက ဤအမှုမှာ ၉ နှစ် ၁၀ နှစ်ကြာနိုင်ပါသည်ဟူ၍ဆိုသည်။ သို့ရာတွင် ရွှေနေကြီးများနှင့် နှစ်ဦးနှစ်ဘက် အမှုသည်များက ဝိရိယစိုက်ထုတ်ကြလျှင် အမှုကို ၄၊၅၊၆ လအတွင်းအပြီး စစ်ဆေးဆုံးဖြတ်စီရင်နိုင်သည်။ အမွေအမှုတမှုဆိုလျှင် ၁၀ နှစ်ကြာရမည်ဟူသော အယူအဆများကို ပယ်ဖျက်ရန် လိုပြီ။ အမှန်အားဖြင့် ပစ္စည်းထိန်းဝန်ခန့်ထားခြင်းဖြင့် အမှုကို ပို၍ပင် ကြာစေနိုင်သည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုကဲ့သို့ခန့်ထားလျှင်၊ တရားလိုသည် စိတ်အေးလက်အေးနှင့် အမှုပြီးစီးရန်အတွက် ဝိရိယစိုက်ထုတ်ခြင်း မပြုတော့ဘို့က များပေလိမ့်မည်။

အထက်ပါ အကြောင်းများကြောင့် ပစ္စည်းထိန်းဝန် ခန့်အပ်ခြင်းမပြု၊ သို့ရာတွင် တရားလိုမှာလည်း နစ်နာစေခြင်းမရှိရအောင် အမှုအတောအတွင်း လက်ဝတ်လက်စား အမွေအနှစ် ပစ္စည်းများတို့ကို ထုခွဲရောင်းချခြင်း မပြုဘဲ၊ ထိန်းသိမ်းထားပါမည်။ အကယ်၍ တရားလိုက မိမိသည် တရားဝင်ဇနီး ဖြစ်ခဲ့ကြောင်းကို ထင်ရှားစွာပြသ၍ ပဏာမ ဒီကရီရရှိခဲ့လျှင် ထိုပစ္စည်းတို့ကို တိကျမှန်ကန်စွာ စာရင်းတင်ပြပါမည်။ ရုံးကချမှတ်သည့်အတိုင်း၊ တရားလို၏ ဝေစုကိုလည်း ပေးပါမည်ဟူ၍ အာမခံတင်သွင်းထားနိုင်မည်လောဟူ၍ ရွှေနေကြီးဦးဘသန်း (၁) အားမေးခဲ့သည်။ ဦးဘသန်း (၁) က၊ ထိုကဲ့သို့အာမခံကို တင်သွင်းပါမည်၊ ပစ္စည်းဇယားတွင် တင်ပြထားသော ၆ သိန်းဘိုးမျှ ပစ္စည်းတို့သည်လည်း၊ အမှန်အားဖြင့် မရှိပါ။ စိန်ရွှေစသည်တို့လည်း မရှိပါ။ မရွှေမပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းများမှာလည်း၊ အမှုတွင် အထက်၌ ဖော်ပြပြီး သကဲ့သို့ လွဲပြောင်းလို့လည်း မရပါ။ ထို့ကြောင့် တရားခံက ၃ သောင်းတန် အာမခံကို တင်သွင်းလျှင် လုံလောက်ပါလိမ့်မည်။ ရုံးက ထိုကဲ့သို့ အမိန့်ချမှတ်လျှင် လက်ခံပါမည်ဟု ပြောဆိုသည်။

တရားလို ကိုယ်တိုင်က အကြမ်းအားဖြင့် ၎င်းရထိုက်သော ဝေစုသည် ၅၂,၅၀၀ ဖြစ်ပါသည်ဟူ၍ သတ်မှတ်ပြီး ခေါင်းကပ်၍ တရားစွဲဆိုသည့် အမှုဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ၃၀,၀၀၀ တန်အာမခံနှင့်ဆိုလျှင် မျှတလိမ့်မည်ဟူ၍ ကျွန်ုပ်ယူဆသည်။ တရားခံသည် ယခုမှ တလအတွင်း အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သော ခံဝန်ချက်တို့ဖြင့် ၃၀,၀၀၀ တန်သည်ဟူ၍ မူလဘက်ဆိုင်ရာ အတွင်းဝန်က ကြေနပ်လက်ခံသည့် အာမခံကို၊ ဤရုံးသို့ တင်သွင်းစေရမည်။

တရားမအယူခံ

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း ရှေ့တွင်

ပရိတန်ကော့ (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ဒီလစ်(ပ်)ဆင်း (အယူခံတရားခံ)*

† ၁၉၆၃ နိုဝင်ဘာလ ၁၈ ရက်။

ဟိန္ဒူဘာသာဝင်ကစဲ့သော မယားခေါ် လိုမှု— အိန္ဒိယပြည် အက်ဥပဒေကိုမြန်မာပြည်တွင်ထည့်သွင်း စဉ်းစားခြင်းပြုနိုင် မပြုနိုင်။

အယူခံတရားခံသည်၊ အယူခံတရားလိုအား၊ မိမိမယားအဖြစ် ပြန်လည်ပေါင်းသင်းရန် အမှု စွဲဆိုခဲ့ရာ၊ အောက်ရုံးက၎င်း၊ အောက်အယူခံရုံးက၎င်း၊ စွဲဆိုသည့်အတိုင်း ဒီကရီချပေးခဲ့လေသည်။

တရားရုံးချုပ်သို့ အယူခံဝင်ရာ၊ ဆုံးဖြတ်ရန်အဓိကပြဿနာမှာ၊ အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် ၁၉၄၆ ခုနှစ်၊ ဥပဒေတခုအရ ဟိန္ဒူဘာသာဝင် လင်ယောကျ်ားက၊ ဒုတိယမိန်းမယူခဲ့သော်၊ ၎င်း၏ဟိန္ဒူဘာသာဝင် မိန်းမက ပေါင်းသင်းခြင်း မပြုလိုဟု ငြင်းဆိုနိုင်ရာ၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ထိုအက်ဥပဒေကို ဟိန္ဒူဘာသာ တရားဥပဒေ၌ ထည့်သွင်းစဉ်းစားနိုင်မည်၊ **မနိုင်မည်ဟူသော** ပြဿနာပင်ဖြစ်သည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။မြန်မာနိုင်ငံ၌ မှီတင်းနေထိုင်ကြသော ဟိန္ဒူဘာသာဝင်တို့သည်၊ အဆိုပါ အိန္ဒိယနိုင်ငံ အက်ဥပဒေ၏ ပြဋ္ဌာန်းချက်ကို၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင် နေထိုင်ကြစဉ်၊ ခံစားခွင့်ရှိနိုင်မည် မဟုတ်။ ယခင်ရှိရင်းစွဲ ဟိန္ဒူဘာသာတရား ဥပဒေအရသာ ၎င်းတို့၏အမှုကို စီရင်ဆုံးဖြတ်ရပေမည်။

ရမာဒါကီးအော နှင့် **ရတ္တီးပါအာဟိရ်**။ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ [မြန်မာနိုင်ငံတရားလွှတ်တော် ၁၁ ကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာခြင်းမပြု။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ နှင့် **အမ်၊ ဗို၊ဂန်းဒီးရာ** ပါ ၃။ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် အသေးအဖဲ့လျှောက်လွှာအမှတ် ၁၈ ကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။**မစ္စတာ ပီ၊ ကေ၊ ဘူ(စ်)**။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။**မစ္စတာ ကေ၊ စီ၊ ဆင်း**။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။မန္တလေးမြို့၊ နယ်ပိုင် တရားမရုံး၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၃၇ တွင်၊ တရားလိုဒီလစ်(ပ်)ဆင်းက၊ ၎င်း၏ဇနီးဖြစ်သူ တရားခံ ပရိတန်ကော့အား ၎င်းနှင့်ပြန်လည်၍ ပေါင်းသင်းရန် ခေါ်လိုမှုစွဲဆိုရာတွင်၊ ဖေါ်ပြ

● ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမဒုတိယအယူခံမှုအမှတ် ၂။

† ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမအယူခံမှုအမှတ် ၃၀ တွင်၊ မန္တလေးမြို့၊ ခရိုင်တရားမတရားသူကြီးရုံးတော်၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၃

ပရီတန်ကော့ နှင့် ဒီလစ်(ပ်) ဆင်း။

သော အကြောင်းပြချက်တို့မှာ ၎င်းနှင့် ပရီတန်ကော့သည် တရားဝင်လင်မယားဖြစ်ကြောင်း၊ ၎င်းတို့သည်၊ ၎င်း၏ဘခင်အိမ်၌ နေထိုင်ကြစဉ်၊ ပရီတန်ကော့သည်၊ တနေ့တွင် ၎င်း၏မိဘများနှင့် နေထိုင်ရန်ထုတ်သွားကြောင်း။ ၎င်းကပရီတန်ကော့အား၊ မေမြို့သို့ခေါ်၍ ၎င်းနှင့်အတူပြန်၍ ပေါင်းသင်းနေထိုင်ရန် ပြောဆိုသော်လည်း ၎င်းကနားမထောင်ဘဲ၊ မိဘအိမ်၌ နေထိုင်လျက်ရှိကြောင်း၊ ပရီတန်ကော့သည် ဟိန္ဒူဘာသာဝင် တရားဥပဒေအရ၊ ၎င်းနှင့်အတူ နေထိုင်ပေါင်းသင်းရန် ဖြစ်ကြောင်းစသည်တို့ဖြစ်သည်။

တရားခံ ပရီတန်ကော့က၊ ခေါလ္လာတွင် ၎င်းနှင့်တရားလိုတို့သည် အကြောင်တရားဝင်လင်မယားဖြစ် သည်မှာ မှန်ကြောင်း။ ၎င်းတို့သည် တရားလို၏ မိဘအိမ်၌နေထိုင်ကြစဉ်၊ ၎င်း၏မိဘက ၎င်း၏ရှေ့တွင် ၎င်းအား (ပရီတန်ကော့)နှင်ချရာ၊ ၎င်းက ထိုသို့နှင်ပစ်ခြင်းမှ ကာကွယ်ခြင်းမပြုလုပ်နိုင်ကြောင်း။ ၎င်းသည် (ပရီတန်ကော့)တရားလိုနှင့်အတူ ပေါင်းသင်းနေထိုင်ရန်၊ အလိုရှိသည့် အလျောက်၊ ၎င်းအား အိမ်တဆောင် မီးတပြောင်နှင့် ထားပေးရန်ပြောဆို၍ မေမြို့သို့ လိုက်သွားသော်လည်း၊ ကတိရှိသည့်အတိုင်း မထားဘဲရှိနေကြောင်း။ တရားလိုသည် ၎င်းအပေါ်မှာ ချမှတ်ထားသော စားစရိတ်ပေးရန်အမိန့် ပျက်ပြယ်ခြင်းဖြစ်စေရန် ရည်ရွယ်၍ ဤအမှုကိုစွဲဆိုခြင်းဖြစ်သဖြင့်၊ သဘောရိုးဖြင့် စွဲဆိုခြင်း မဟုတ်ကြောင်းစသည်ဖြင့် ဖေါ်ပြထုတ်ချေသည်။

တရားလိုက၊ ၎င်းသည် တရားခံအား၊ အိမ်တဆောင် မီးတပြောင်ဖြင့် ထား၍ လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်း နေထိုင်မည် ဖြစ်ကြောင်း ပြန်လည်၍ ခွင်းလင်းဖေါ်ပြသည်။

အောက် မူလရုံးက၊ လိုအပ်သော ကောက်ချက်များကို ထုတ်၍၊ သက်သေများကို စစ်ဆေးပြီး။ တရားလိုစွဲဆိုသည့် အတိုင်း၊ အမိန့်ဒီကရီ ချမှတ်လိုက်ရာ၊ တရားခံ ပရီတန်ကော့ မကျေနပ်၍၊ မန္တလေးမြို့၊ ခရိုင်တရားမရုံးသို့ အယူခံဝင်သော်လည်း မအောင်မြင်သဖြင့်၊ ဤရုံးသို့ ဒုတိယအကြိမ် အယူခံဝင်သည်။

ဤအယူခံမှုတွင်၊ စဉ်းစားဆင်ခြင်၍ ဆုံးဖြတ်ရန်၊ လိုအပ်သော အဓိကအချက်တို့မှာ—

(၁) ဟိန္ဒူဘာသာ တရားဥပဒေနှင့်ပတ်သက်၍ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၌ ပြုလုပ်သော အက်ဥပဒေသည် မြန်မာနိုင်ငံ၌ နေထိုင်သော ဟိန္ဒူဘာသာဝင်တို့အပေါ် အတည်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆနိုင်ပါသလား။

(၂) တရားလို ဒီလစ်(ပ်)ဆင်းသည် ဤအမှုကို ၎င်းအပေါ် ချမှတ်ထားသော စားစရိတ်ပေးရန်အမိန့် ပျက်ပြယ်ခြင်း ဖြစ်ရန် ရည်ရွယ်၍ မရိုးမဖြောင့်သော သဘောဖြင့်၊ စွဲဆိုခြင်း ဖြစ်ပါသလားဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။

ပဌမအခန်းက်နှင့် ပတ်သက်၍၊ ဟိန္နူ ဘာသာဝင်တို့အတွက်၊ အလွန်အရေးကြီးသဖြင့်၊ အချိန်ယူ၍ လေ့လာဆင်ခြင်စဉ်းစားခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၌ နေထိုင်ကြသော ဟိန္နူဘာသာဝင်တို့သည် လင်ခန်း မယားခန်း နှင့်ပတ်သက်၍ အမှုဖြစ်ပေါ်ခဲ့သော်၊ ထိုသို့သောအမှုကို၊ ဟိန္နူဘာသာ တရားဥပဒေအရ၊ ဆုံးဖြတ်ရမည်ဟု ယခင်အက်ဥပဒေက ပြဋ္ဌာန်းထားလျက်ရှိပေသည်။ အဆိုပါ ဟိန္နူဘာသာ တရားဥပဒေသည် အိန္ဒိယ နိုင်ငံ၌ရှိသော ဟိန္နူဘာသာ တရားဥပဒေ ဖြစ်သည်မှာလည်း ပေါ်လွင်သည်။ သို့သော်၊ ဟိန္နူဘာသာတရား ဥပဒေပါရဂူတို့က၊ ယခင်ရှိရင်းစဲ့ တရားဥပဒေကို၊ ပြင်ဆင်သင့်သော နေရာများ၌ အိန္ဒိယနိုင်ငံပါလီမန်တွင်၊ တင်သွင်း၍ပြင်ဆင်ကြသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည် အိန္ဒိယနိုင်ငံမှ ခွဲခွါခြင်းမပြုမီ၊ ၁၉၃၆ ခုနှစ်တွင်၊ ဂိုလပ်ချန်ဒရာ ဆာကားစပ်ဆထရီ စီရင်ရေးသားသော ဟိန္နူဘာသာ တရားဥပဒေစာအုပ် စာမျက်နှာ ၁၇၉ တွင် သော်၎င်း။ ၁၉၅၉ ခုနှစ်တွင်၊ ဒီ၊အက်ဖ်၊ မူလာ စီရင်ရေးသားသော ဟိန္နူဘာသာ တရားဥပဒေစာအုပ် စာမျက်နှာ ၆၂၀၊ အပိုဒ် ၄၄၄ တွင်သော်၎င်း၊ ဟိန္နူ ဘာသာဝင် လင်ယောကျ်ားက၊ ဒုတိယမိန်းမယူခဲ့လျှင်၊ဟိန္နူဘာသာဝင်မိန်းမက အဆိုပါ လင်ယောကျ်ားနှင့် နေထိုင်ပေါင်းသင်းခြင်း မပြုလိုဟု ငြင်းဆန်နိုင်ကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်း မရှိသည်ကိုတွေ့ရသည်။

သို့သော်၊ ၁၉၄၆ ခုနှစ်၊ အိန္ဒိယနိုင်ငံအက်ဥပဒေအမှတ် ၁၉ တွင်၊ ဟိန္နူဘာသာဝင် လင်ယောကျ်ားက၊ ဒုတိယမိန်းမယူခဲ့သော်၊ ၎င်း၏ ဟိန္နူဘာသာဝင် မိန်းမက၊ ၎င်းနှင့်အတူ နေထိုင်ပေါင်းသင်းခြင်း မပြုလိုဟု ငြင်းဆန်နိုင်ကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းထားလျက် ရှိပေသည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင်၊ ထိုအက်ဥပဒေကို ဟိန္နူဘာသာတရားဥပဒေစာအုပ်၌ ထည့်သွင်း၍ထားသဖြင့်၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင်၊ ထိုအက်ဥပဒေကို၊ ဟိန္နူဘာသာတရားဥပဒေ၌ ထည့်သွင်း၍ စဉ်းစားနိုင်မည် မနိုင်မည်နှင့် ပတ်သက်သော ပြဿနာပေါ်ပေါက်၍လာသည်။

မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာ တရားဥပဒေတွင်၊ မွေးစားခြင်းနှင့် အခြားဘာသာ ဝင်များနှင့် လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်းတို့ကို၊ အက်ဥပဒေများဖြင့် ပြုလုပ်တားပြီးဖြစ်၍၊ ထိုပြဿနာများနှင့် ပတ်သက်၍ ထိုအက်ဥပဒေများကို၊ မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာ တရားဥပဒေကဲ့သို့၊ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်လျက်ရှိကြသည်။

ရမာဒါကီးဒေဘု နှင့် ရတ္တီးပါအာဟီရ (၁) စီရင်ထုံးတွင် ယခင်တရားလွှတ်တော်တရားဝန်ကြီး ဦးအောင်ခိုင်က၊ ဟိန္နူဘာသာ တရားဥပဒေနှင့်ပတ်သက်၍၊ အိန္ဒိယနိုင်ငံ ပါလီမန်လွှတ်တော်သည် လိုအပ်သလို အက်ဥပဒေများဖြင့်၊ ပြုပြင်နိုင်ကြောင်း။

(၁) ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတရားလွှတ်တော် ၁၁။

၁၉၆၃

ပရိတန်ကော့ နှင့် ဒီလစ်(ဝ်) ဆင်း ၅

ဟန္ဒူဘာသာဝင်တို့သည် ထိုအက်ဥပဒေများကို၊ လိုက်နာရန် ဖြစ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ထားသော်လည်း၊ **ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ** နှင့် **အမ်ဗီဂန်းဒီးရားပါ** ၃ (၂) စီရင်ထုံးတွင် အထက်ဖော်ပြပါ စီရင်ထုံးကို လိုက်နာခြင်းမပြုဘဲ၊ ဆန့်ကျင်၍ စီရင်ဆုံးဖြတ်ထားသည်။

ထို့ကြောင့်၊ မြန်မာနိုင်ငံ၌ မှီတင်းနေထိုင်ကြသော ဟိန္ဒူဘာသာဝင်တို့သည် အိန္ဒိယနိုင်ငံ အက်ဥပဒေအမှတ် ၁၉ ပြဋ္ဌာန်းထားချက်ကို၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင် နေထိုင်ကြစဉ်၊ ခံစားခွင့်ရှိနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။ ယခင်ရှိရင်းစွဲ ဟိန္ဒူဘာသာတရား ဥပဒေအရသာ၊ ၎င်းကို၏ အမှုကိုစီရင်ဆုံးဖြတ်ရပေမည်။ အကယ်၍ ၎င်းတို့က၊ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၌ ပြဋ္ဌာန်း ထားသော အက်ဥပဒေအရ၊ ၎င်းတို့၏အမှုအခင်းများကို၊ စီရင်ဆုံးဖြတ်စေလိုလျှင်၊ ၎င်းတို့ကလိုအပ်သလို ဆောင်ရွက်ရန်သာဖြစ်သည်။

ဒုတိယအချက်နှင့် ပတ်သက်၍၊ မူလစီရင် ရေးသားသော ဟိန္ဒူဘာသာ တရားဥပဒေအပိုဒ် ၄၄၄ (၂)တွင် လင်ယောကျ်ားက ၎င်း၏ မိန်းမအား၊ စွန့်ပစ်၍ ထောက်ပံ့ခြင်း မပြုဘဲ၊ လျစ်လျူရှုပြီး၊ သဘောရိုးဖြင့်၊ တရားစွဲဆိုခြင်း မပြုသော်၊ ၎င်း၏မိန်းမက ၎င်းစွဲဆိုသော မယားခေါ်လိုမှုကို၊ ဒီကရီ ချပေးရန်မသင့်ကြောင်း။ အကယ်၍ ဒီကရီချပေးလျှင်၊ မည်ကဲ့သို့ ချပေးသင့်ကြောင်း၊ ရုံးတော်က စဉ်းစားနိုင်ရန်၊ သက်သေတင်ပြခွင့် ပြုရန်လိုအပ်သည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။

အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီး တင်ပြသည့် စီရင်ထုံးများအနက်၊ အသက်ဆိုင်ဆုံး ဖြစ်သော **စီရင်ထုံးမှာ ဘိုင်ဂျီဗို့ နှင့် နာဆင်းလာလ်ဘိုင်** (၃) စီရင်ထုံးဖြစ်သည်။ ထိုစီရင်ထုံးတွင် လင်ယောကျ်ားက မယားခေါ် လိုမှုစွဲဆိုသည့်အခါ၊ မယားဖြစ်သူက၊ နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းခြင်းကို၊ သက်သေ မပြသော်လည်း၊ ၎င်းကစွဲဆိုသည့် အတိုင်း၊ ဒီကရီရနိုင်မည် မဟုတ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ထားသည်။ တနည်းအားဖြင့် ဆိုသော်၊ ရုံးတော်က၊ မယားခေါ် လိုမှုတွင်၊ အမိန့်ဒီကရီ ချမှတ်ခြင်းမပြုမီ၊ မိန်းမဖြစ်သူက၊ လင်ယောကျ်ားနှင့် ပြန်၍ ပေါင်းသင်း နေထိုင်လျှင်၊ နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းခြင်းခံရရန်၊ အကြောင်းရှိ မရှိ စဉ်းစား၍၊ ထိုသို့သော အကြောင်းမရှိမှသာလျှင် လင်ယောကျ်ား စွဲဆိုသည့်အတိုင်း၊ အမိန့်ဒီကရီ ချမှတ်ပေးရန်၊ ဆုံးဖြတ်ထားသည်။ (ဂိုလပ်ဖ် ချန်ဒရာဆာကား ဆပ်ဆထရီရေး ၁၉၃၆ ဟိန္ဒူဘာသာ တရားဥပဒေ စာအုပ် စာမျက်နှာ ၁၇၉ အောက်ပိုင်းကို ကြည့်ပါ။)

ဤအမှုတွင်မူလရုံးကအယူခံတရားခံ၏မိခင်နှင့်နှမများတို့သည်အယူခံတရားလိုအား အယူခံတရားခံ၏ရှေ့တွင် အိမ်မှန်ခြင်းမပြုကြောင်း။ သို့သော် ၎င်၏မိခင်နှင့်နှမ

(၂) ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အသေးအဖွဲ့လျှောက်လွှာအမှတ် ၁၈။

(၃) ဘုံဘိုင်စီရင်ထုံး၊ အတွဲ ၅၁၊ စာမျက်နှာ ၃၂၉။

၁၉၆၃
ပရိတန်ကော့
နှင့်
ဒီလစ်(ပ်)
ဆင်း။

တို့သည် အယူခံတရားလိုအား တင်ပြသည့်အတိုင်း၊ နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းခြင်းမပြုသော်ငြား လည်း၊ ၎င်းတို့တယောက်နှင့်တယောက် မသင့်မြတ်ဟု ထင်မြင်ကြောင်း။ အကယ်၍ နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းသည်ဟု ဆိုလျှင်လည်း၊ အိမ်မှတဆောင် မီးတပြောင်ဖြင့်ထားလျှင် ထိုပြဿနာ ပေါ်ပေါက်မည် မဟုတ်ကြောင်း။ အယူခံတရားခံက၊ ကွာလိုသည်ဟု နို့တစ်စာပေးသော်လည်း၊ လူကြီးများ၌တွင်၊ ၎င်းကကွာရှင်းရန် ဆုံးဖြတ်ခြင်းမပြုဟု ထင်မြင်ကြောင်း။ အယူခံတရားလိုသည် အယူခံတရားခံ မယား ခေါ်လိုမှု စွဲဆိုသည်ကို၊ မငြင်းနိုင်ဟု ယူဆကြောင်း။ အယူခံတရားခံက၊ အယူခံတရားလိုအား၊ အိမ်တဆောင် မီးတပြောင်ဖြင့်ထားရန်၊ အိမ်ကိုပင် ငှါးရမ်းထားပြီးဖြစ်၍၊ ဤအမှုတွင် အယူခံတရားလိုအား၊ သဘောရိုးဖြင့် ခေါ်ဆိုခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ထင်မြင်ကြောင်း ယူဆဆုံးဖြတ်ပြီး၊ အယူခံတရားခံ စွဲဆိုသည့်အတိုင်း၊ အမိန့်ဒီကရီ ချမှတ်လိုက်သည်။

အောက်အယူခံ ရုံးကလည်း၊ အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိရှေ့နေကြီး တင်ပြသည့် အယူခံအကြောင်းပြချက်များနှင့် အမှုအကြောင်းချင်းရာ သက်သေခံချက်များကို ဘတ်ရှုလေ့လာဆင်ခြင် စဉ်းစားပြီး၊ အောက်မှုလရုံး ဆုံးဖြတ်သကဲ့သို့ပင်၊ သဘော တူညီစွာ ယဆဆုံးဖြတ်ထားကာ၊ အယူခံကို ပလပ်ခဲ့သည်။

ဤကဲ့သို့ အောက်ရုံးနှစ်ရုံးက၊ အမှုအကြောင်းချင်းရာ သက်သေခံချက်များနှင့် ပတ်သက်၍၊ သဘောတူညီစွာယူဆဆုံးဖြတ်ထားသည်ကို၊ ဤရုံးက၊ ဒုတိယအယူခံမှုတင်၊ အောက်ရုံး ဆုံးဖြတ်ထားခြင်းသည် မဟုတ်မမှန် မတရားဖြစ်မှုသာလျှင်၊ ဝင်ရောက်စွက်ဖက်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ သို့မဟုတ်လျှင်၊ မည်သို့မျှ ဝင်ရောက်စွက်ဖက် နိုင်မည်မဟုတ်ပေ။

အယူခံတရားလို၏ ပညာရှိရှေ့နေကြီးက၊ အယူခံ တရားခံစွဲဆိုသော အမှုသည် သဘောရိုးဖြင့် မဟုတ်ကြောင်း ပေါ်လွင်ရန် ဖော်ပြထားသော အချက်တို့မှာ အယူခံ တရားခံသည် ၎င်း၏မိန်မနှင့် ကလေးတို့ကို၊ ဆယ်နှစ်တိုင် လျစ်လျူရှု၍ ထောက်ပံ့ခြင်းမပြုခဲ့ကြောင်း။ အယူခံတရားခံသည် ဤအမှုကို ၎င်းအပေါ် စား စရိတ်ပေးရန်၊ အမိန့်ချမှတ်ပြီးမှသာ စွဲဆိုခြင်း ဖြစ်ကြောင်း။ အယူခံတရားခံသည် အိန္ဒိယနိုင်ငံ၌ ရှိသော မိန်းမကို မြန်မာနိုင်ငံသို့ ခေါ်ခွင့်မရမှသာ၊ စားစရိတ်မပေးရန်၊ ဤအမှုကို စွဲဆိုခြင်းဖြစ်ကြောင်း စသည်တို့ဖြစ်သည်။

ဤအချက်တိုကို၊ အောက်မှုလရုံးနှင့် အောက်အယူခံ ရုံးတို့က၊ အထက်၌ဖော်ပြ ခဲ့သည့်အတိုင်း၊ ထောက်ရှု ဆင်ခြင်စဉ်းစားခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ဆင်ခြင်စဉ်းစား ခဲ့ခြင်း မှန်သည် မမှန်သည်နှင့် ပတ်သက်၍၊ ထပ်မံပြီး လေ့လာဆင်ခြင် စဉ်းစားရာ၊ အမှုအကြောင်းချင်းရာ သက်သေခံချက်များအရ၊ အောက်ရုံးနှင့် အောက်အယူခံရုံး တို့ ယူဆဆုံးဖြတ်ထားခြင်းသည် မှားယွင်း ချွတ်ချော်၊ မတော်မတရား ဖြစ်သည်ဟု

၁၉၆၃
—
ပရိထန်ကော့
နှင့်
ဒီလစ် (ပ်)
ဆင်း။

မဆိုသာသည့်ပြင်။ အယူခံတရားလိုသည် အယူခံတရားခံနှင့် မသင့်မြတ်၍ ခိုက်ရန် ဒေါသဖြစ်ကြောင်းနှင့် အယူခံတရားလိုသည် အယူခံတရားခံနှင့် ပြန်၍နေထိုင်ပေါင်းသင်းလျှင်၊ အယူခံကရားခံက၊ ၎င်းအားမသနားမညှာ ရက်စက်စွာနှိပ်စက် ညှဉ်းပန်းခြင်း ပြုမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ အမှုတွဲ၌ ပေါ်လွင်ခြင်း မရှိသဖြင့်၊ ဤရုံးက ဒုတိယအယူခံမှုတွင် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် မသင့်ဟု ထင်မြင်ယူဆသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ အောက်ရုံး နှစ်ရုံး ချမှတ်သော စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီကို၊ ဝင်ရောက်စွက်ဘက်ရန်၊ အကြောင်းမရှိသဖြင့် အတည်ပြု၍၊ ဤအယူခံကို စရိတ်ဖြင့်ပလပ်ရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

လျှတ်တော် ရှေနေကြီးခမှာ ၅၀ ဖြစ်သည်။

တရားမအယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး ရှေ့တွင်

ဘီ၊အမ်၊အာဇင် (ခေါ်) ဦးဘကလေး (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ဦးသန်းမြင့် (အယူခံတရားခံ)*

† ၁၉၆၃ ဒီဇင်ဘာလ ၂၁ ရက်။

ပစ္စည်း လွဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေ—ငှါးထားသောခြံမြေပေါ်တွင် ခြံရှင်က အဆောက်အဦများ ဆောက်ရန် အခြားသူများအား ငှါးခွင့်ရှိမရှိ—မူလခြံငှါးကမြေခကို မပေးဘဲနေနိုင်ခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ပစ္စည်းလွဲ ပြောင်းရေးအက်ဥပဒေအရ၊ ခြံရှင်ကမိမိမိငှါးရမ်းခဲ့သော ခြံမြေတွင် အဆောက်အဦများ ဆောက်လုပ်ပြီး၊ အခြားသူများအား ငှါးရမ်းခဲ့သည်မှာ၊ မူလခြံငှါး၏ အေးချမ်းစွာလက်ရှိ ထားပိုင်ခွင့်ကို နှောက်ယှက်ရာရောက်သည်။

ထို့ကြောင့် မူလခြံငှါးသည် မိမိ၏အခွင့်အရေး တစိတ်တဒေသကို ဆုံးရှုံးသဖြင့်၊ ထိုသို့ဆုံးရှုံးပြီးနောက်၊ ကျသင့်သောမြေခကို မပေးဆောင်ဘဲ နေနိုင်ပေမည်။

ဆူးရက်(ချ်) ချန်ဒရာဆမားဒါးနှင့် မသူရာနတ်(သ်)၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၂၅ ခုနှစ်၊ (ကာလကတ္တား) စာ ၁၁၈၂။

ဂျဂတ်နရိန်း နှင့် တူစီချမာ၊ အေ၊အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၂၆ ခုနှစ်၊ (ပတ္တနာ)၊ စာ ၅၁၃။

မဟာမက်အလီနှင့်ကရမ်အလီ၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ (ကာလကတ္တား)စာ ၁၃၄ ကို ရည်ညွှန်းခဲ့လိုက်နာသည်။

အယူခံယရားလို့အတွက်။ ။ဦးဘတင်။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။မစ္စတာ အင်၊အာ(ရ်)၊ မဇွန်းဒါး။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။အယူခံ တရားလို ဘီ၊အင်၊အာဇင် (ခေါ်) ဦးဘကလေးသည်၊ အယူခံတရားခံ ဦးသန်းမြင့်သို့ အင်းစိန်မြို့နယ်၊ ဘောက်ထော် ရပ်ကွက် သဃ်နှင်းကျွန်းလမ်း၊ အမှတ် ၈၀ ရှိ အိမ်နှင့် ဥပစာကို ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၈ ရက်နေ့၌ အငှါးချထားလိုက်၏။ အငှါးစာချုပ်မှာ သက်သေခံအမှတ် "က" ဖြစ်သည်။ ထိုစာချုပ်အရ၊ တလလျှင် ငွေ ၁၀၀ နှင့် တနှစ်အငှါးချထားခဲ့သော်လည်း

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမဒုတိယအယူခံမှု ၂၃။

† ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၅၂ တွင်၊ အင်းစိန်မြို့၊ နယ်ပိုင်တရားမ တရားသူကြီးရုံးတော်၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၃

ဘီ၊အမ်၊အာဇင် (ခေါ်) ဦးဘကလေး နှင့် ဦးသန်းမြင့်။

ဦးသန်းမြင့် ဆက်လက်နေထိုင်သည်ကို ဦးဘကလေးလည်း သဘောတူခဲ့၏။ ဤရုံးတွင် လျှောက်လဲရာ၌ နှစ်ဦးနှစ်ဘက်သော ပညာရှိရှေ့နေကြီးများကလည်း၊ ထိုပဋိညာဉ်စာချုပ်ကို အကိုးအကားပြု၍ လျှောက်လဲကြ၏။ ထို့ကြောင့် တနှစ်ကုန်ဆုံးသော်လည်း၊ ထိုပဋိညာဉ်စာချုပ် စည်းကမ်းများအရပင်၊ နှစ်ဦးနှစ်ဘက် သဘောတူဆက်လက် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြဟန် တူသည်။ ပဌမနှစ်ကုန်ဆုံးသည့်နောက်၊ ဌားရမ်းခကို တလလျှင် ၎ ၁၀၀ မှ ၁၂၅ သို့သဘောတူ တိုးမြှင့်လိုက်၏။ ဦးသန်းမြင့်သည် ဌားရမ်းခကို ဆက်လက်ပေးဆောင်ခဲ့ရာ၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလမှ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ မေလအထိ ကျသင့်သော ဌားရမ်းခများကို ဆက်လက်ပေးဆောင်ခြင်း မပြုခဲ့ချေ။ ထို့ကြောင့် ဦးဘကလေးက ဦးသန်းမြင့်အား အခင်းဖြစ်အိမ်နှင့် မြေမှ ထွက်ခွါဖယ်ရှားစေရန် တရားစွဲဆိုခဲ့၏။

မူလရုံးသည်ငင်း၊ ပဌမအယူခံရုံးသည်ငင်း၊ အဌ ါးစာချုပ်အရမှာ ဦးသန်းမြင့်သည်၊ ဦးဘကလေးထံမှ အခင်းဖြစ်အိမ်နှင့် ထိုအိမ်တည်ရှိရာ ခြံမြေကိုပါ ဌားရမ်းသည်ဟု တွေ့ရှိကြ၏။ ထို့ပြင်လည်း၊ ဦးဘကလေးသည် ခြံမြေတခုလုံးကို အဌ ါးချထားခဲ့သော်လည်း၊ ထိုမြေ တစိတ်တဒေသတွင် အဆောက်အဦများ ဆောက်လုပ်ပြီး အခြားလူများအား အဌ ါးချထားခဲ့သောကြောင့် ဦးသန်းမြင့် ချေပသည့်အတိုင်း ၎င်းမှာ ဌားရမ်းခ ဆက်လက်ပေးရန် တာဝန်မရှိကြောင်းနှင့် ဆုံးဖြတ်ကြလေသည်။

ဦးဘကလေးက အခင်းဖြစ် ခြံမြေပေါ်တွင် အဆောက်အဦများ ဆောက်လုပ်ပြီး အခြားသူများအား အဌ ါးချထားသည်ဆိုသည်ကို မငြင်းတော့ချေ။ သို့သော် ဦးသန်းမြင့်အား ချထားသည်မှာ ခြံမြေတခုလုံးမဟုတ်၊ အဌ ါးချထားသည့် အိမ်နှင့် အိမ်၏ လက်ျာဘက်ရှိ မြေလွတ်တခုပေါ်တွင် ရုပ်ရှင်ရိုက်ကူးရန် စတူဒီယိုနှင့် ရုပ်ရှင် အလုပ်သမားများ နေထိုင်ရန် တန်းလျား ဆောက်လုပ်ရန်အတွက်သာ ဌားရမ်းပါသည်ဟု အဆိုပြု၏။ ယင်းသို့ အဆိုပြုသည်ကို ဤရုံးကလည်း လက်မခံနိုင်ချေ။ အကြောင်းသော်ကား၊ အဆိုပါစာချုပ် ပဌမအပိုဒ်တွင် ဦးဘကလေးက ခြံမြေနှင့် ၎င်းခြံအတွင်းရှိ အိမ်အောက်ထပ်တပြင်လုံးကို ဦးသန်းမြင့်အား ဌားရမ်းသည်ဟု အတိအလင်း ဖော်ပြထား၏။ ထို့နောက် ထိုအိမ်လက်ျာဘက်ရှိ မြေကွက်ပေါ်တွင် စတူဒီယိုနှင့် အလုပ်သမား တန်းလျားဆောက်ရန် အခွင့်ပြုခြင်းမျှသာ ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ အခွင့်ပြုကြောင်းကို စာချုပ်မှာပင် အတိအလင်း ဖော်ပြထား၏။ ထိုသို့ အခွင့်ပြုသည်မှာ ဦးသန်းမြင့်က အဆိုပါ ခြံနှင့်မြေကို ဌားရမ်းရာ၌၊ ရုပ်ရှင်ရိုက်ကူးရန်အတွက် ဌားရမ်းသည်ဖြစ်သဖြင့်၊ စတူဒီယိုနှင့် အလုပ်သမားတန်းလျား ဆောက်လုပ်ရန် ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၈ (က) အရ၊ ဦးဘကလေးထံမှ အခွင့်ခံယူရမည်ဖြစ်သဖြင့် ဦးဘကလေးက အခွင့်ပြုကြောင်းကို စာချုပ်တွင် ထည့်သွင်းခဲ့ဟန်တူသည်။

၁၉၆၃

ဘီ၊အမ်၊အာဇင် (ခေါ်) ဦးကကလေး နှင့် ဦးသန်းမြင့်။

ပစ္စည်းလွဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေအရ၊ ဦးဘကလေးက ဦးသန်းမြင့်သို့ ငှါးရမ်းခဲ့သော ခြံမြေတွင် အဆောက်အဦများ ဆောက်လုပ်ပြီး အခြားသူများအား ငှားရမ်းခဲ့သည်မှာဦးသန်းမြင့်၏ အေးချမ်းစွာ လက်ရှိထားပိုင်ခွင့်ကို နှောင့်ယှက်ရာရောက်လေသည်။ ဦးသန်းမြင့်သည် ခြံမြေတခုလုံးနှင့် အိမ်အောက်ထပ်ကို လက်ရှိထားပိုင်ခွင့်ရှိသည်။ထို့ကြောင့် ဦးသန်းမြင့်၏ အခွင့်အရေးတစိတ်တဒေသ ဆုံးရှုံးသဖြင့် ဦးသန်းမြင့်သည် ထိုသို့ ဆုံးရှုံးပြီးနောက် ကျသင့်သောမြေခကို မပေးဆောင်ဘဲ နေနိုင်ပေမည်။ **ဆူးရက်(ချ်)ချန်ဒရာဆမားပါးနှင့် မသူရာနတ်(သ်) (၁)၊ ဂျဂတ်နရိန်း နှင့် တူစီချမား (၂) နှင့် မဟာမက်အလီနှင့် ကရမ်အလီ(၃)** တို့တွင်၊ ဤမူအတိုင်းပင်အဆုံးအဖြတ်ပြုခဲ့ကြလေသည်။

ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် အကြောင်းမရှိင် သဖြင့်၊ အယူခံကို စရိတ်နှင့်တကွ ပလပ်လိုက်သည်။ ဤရုံးရွှေနေခမှာ ငွေ ၅၁ ကျပ် ဖြစ်စေရမည်။

(၁) အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရှ်)၊ ၁၉၃၅ ခုနှစ်၊ (ကာလကတ္တား) စာ ၁၁၀၇။
(၂) အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရှ်)၊ ၁၉၂၆ ခုနှစ်၊ (ပတ္တနာ) စာ ၅၁၃။
(၃) အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရှ်)၊ ၁၉၃၅ ခုနှစ်၊ (ကာလကတ္တား) စာ ၁၃၄။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင် ရွှေတွင်

† ၁၉၆၃

နိဝဘ်၁လ ၂၃ ရက်။

မငွေငြိမ်း (ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

မောင်ချစ်ပုံ (ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားခံရသူ) *

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၂၂ (၁) မူလရုံးက ချမှတ်သောအမိန့်ကို စက်ရှင်ရုံးက မပယ်ဖျက်နိုင်—ပုဒ်မ ၅၂၂ (၃) ၏သဘော—ပုဒ်မ ၄၃၉ အရ ပယ်ဖျက်ရန်အာဏာမရှိ—ပုဒ်မ ၄၃၈ အရ ထောက်ခံတင်ပို့ရန်သာရှိခြင်း။

လျှောက်ထားသူက လျှောက်ထားခံရသူ အပေါ် ဝင်ရောက်ကျူးကျော်သည်ဆိုပြီး တရားစွဲဆို ခဲ့ရာ၊ ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခြင်းခံရပြီး၊ ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၅၂၂ (၁) အရ မြေကိုလျှောက်ထားသူအား ပြန်ပေးရန် မူလက အမိန့်ချမှတ်ခဲ့လေသည်။

စက်ရှင်ရုံးက ပြစ်ဒဏ်ကို အတည်ပြုသော်လည်း၊ ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၂၂ (၁) အရ ချမှတ်သည့် အမိန့်ကိုပယ်ဖျက်လိုက်ရာ၊ ဤပြင်ဆင်မှုတွင် အဓိကဘင်ပြသောအချက်မှာ စက်ရှင်ရုံးသည် ထို အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ရန် အာဏာမရှိခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၂၂ (၃) တွင် "an order under this section *may be made*" ဟုသာ ပြဆိုထားသဖြင့်၊ ၎င်းအပိုဒ် နှင့် အပိုဒ် (၁) တို့ကို ခြုံကြည့်မူ၊ အယူခံ၊ သို့မဟုတ်ပြင်ဆင်သည့်ရုံးက၊ မူလရုံးမှ ထိုအမိန့်မျိုးကို မချမှတ်ခဲ့မူ၊ ထိုရုံးမျှားမှ ချမှတ်သင့်သည်ဟု ယူဆကချမှတ်ပေးနိုင်သည့် အခွင့်အာဏာသာပေးထား၍၊ ထိုအမိန့်မျိုးကို ပယ်ဖျက်နိုင်သည်ဟု မဆိုပေ။

ထို့အတူက်၊ အယူခံရုံး၊ သို့မဟုတ်ပြင်ဆင်သည့်ရုံးက၊ ထိုသို့ပုဒ်မ ၅၂၂ (၃) အရပယ်ဖျက်နိုင်စွမ်းမရှိမူ၊ ပြင်ဆင်သည့်စက်ရှင်တရားရုံးက၊ ထိုအမိန့်ကို ပယ်ဖျက်သင့်သည်ဟုယူဆပါက၊ ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၃၈ အရ၊ ဤရုံးသို့ထောက်ခံတင်ပို့ရန်သာ ရှိပေသည်။ ၎င်းနှုံးတွင်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၃၉ အရ အာဏာမရှိသဖြင့် အပြီးအပိုင်အမိန့်ချမှတ် ပေးနိုင်သည့် အခွင့်အရေးမရှိ။

ထို့ကြောင့်ပြင်ဆင်လွှာကို ခွင့်ပြုလိုက်သည်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဦးဘဆွေ။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ဦးလှဖေ(၂)။

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၁၄၅ (ခ)။

† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၁၂ တွင်ချမှတ်သော ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၁၇ ရက် နေ့စွဲပါ ပြည်မြို့၊ စက်ရှင်တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကို ပြန်၍ဆင်ခြင်မှု။

၁၉၆၃
မင္းခြန်း
နှင့်
မောင်ချစ်ပုံ။

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်။ ။ဤပြင်ဆင်မှုမှာ၊ ပေါင်းတည်မြို့၊ ၁-ရာဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၂ ခု၊ ရာဇဝတ်မှုအမှတ် ၆၇ တွင်၊ လျှောက်ထားသူ မင်းခြွန်မင်း၊ သဲကုန်းမြို့၊ မိမိလက်ရှိပိုင်ဆိုင်သည့် မြေကွက်တကွက်ပေါ်၊ လျှောက်ထား ခံရသူ မောင်ချစ်ပုံက အတင်းဝင်ဆောက် ကျူးကျော်သည်ဆို၍၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၄၄၇၊ ၄၂၇၊ ၃၂၄/၁၁၁ အရ၊တရားစွဲဆိုခဲ့သည်တွင်၊ မောင်ချစ်ပုံသည်၊ ထိုပုဒ်မများ အရ ပြစ်မှုကျူးလွန်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်ဆို၍၊ ပြစ်ဒဏ်စီရင်ပြီး၊ အချင်းဖြစ်မြေကို လျှောက်သူ မင်းခြွန်မင်းသို့၊ ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၂၂ (၁) အရ၊ ပြန်ပေးစေခန့် အမိန့်ချမှတ် လေသည်။ ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်၍၊ လျှောက်ခံရသူ မောင်ချစ်ပုံက၊ ပြည်မြို့၊ စက်ရှင် တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၂ ခု၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၁၂ တွင် လျှောက်ထားခဲ့ သော်လည်း၊ စက်ရှင်တရားသူကြီးကမောင်ချစ်ပုံအပေါ် ပုဒ်မ ၄၄၇၊ ၄၂၇၊ ၃၂၄/၁၁၁ အရ ပြစ်မှုတွေ့ရှိ ပြစ်ဒဏ်စီရင်ထားခြင်းတို့မှာ မှန်ကန်သည်ဟု အတည်ပြုသော်လည်း၊ အချင်းဖြစ်မြေကို လျှောက်သူသို့ ပြန်ပေးစေဆိုသည့် အမိန့်မှာမူ၊ ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၂၂ (၁) လိုအပ်ချက်များနှင့် မညီညွတ်ဆိုပြီး၊ ၎င်းအမိန့်ကို ပယ်ဖျက်လိုက်လေ သည်။ ထိုသို့ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၂၂ (၁) အရ၊ မူလရုံးမှ အချင်းဖြစ်မြေကို လျှောက်သူကို ပြန်လည်ပေးအပ်စေရမည်ဆိုသည့် အမိန့်ကို၊ စက်ရှင်ရုံးတော်မှ ပြင်ဆင်မှုတွင် ပယ်ဖျက် လိုက်ခြင်းမှာ၊ ထိုရုံးတော်၌ ဥပဒေအရ ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်နိုင်သည့် အာဏာမရှိ သဖြင့်၊ မှားယွင်းနေပါသည်ဟု လျှောက်ထားသူက အဓိကတင်ပြ၍ ပြင်ဆင်ပေးရန် ယခုလျှောက်ထားတင်သွင်းခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

သက်ဆိုင်သည့် ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၂၂ ကို ဖော်ပြရမူ၊ အောက်ပါအတိုင်း ဖြင့်ပေ သည်။

> "522 (1) Whenever a person is convicted of an offence attended by criminal force or show of force or by criminal intimidation and it appears to the Court that by such force or show of force or criminal intimidation any person has been dispossessed of any immoveable property, the Court may, if it thinks fit, when convicting such person or at any time within one month from the date of the conviction, order the person dispossessed to be restored to the possession of the same.
>
> (2) * * * *
>
> (3) An order under this section may be made by any Court appeal, confirmation, reference or revision."

၁၉၆၃

မငွေငြိမ်း နှင့် မောင်ချစ်ပုံ။

ယခုအမှု၏ ကြောင်းချင်းရာများအရ၊ ပုဒ်မ ၅၂၂၊ အပိုဒ် (၃) နှင့်သာသက်ဆိုင်ရန်ရှိရကား၊ ထိုအပိုဒ် (၃) အရ၊ အယူခံ၊သို့မဟုတ် ပြင်ဆင်သည့်ရုံးမှ ပုဒ်မ ၅၂၂ (၁)အရ ချမှတ်ပေးခဲ့သည့် အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်နိုင်သည့် အာဏာရှိသည်ဟု ယူဆနိုင်မူ၊ စက်ရှင် တရားသူကြီးချမှတ်ခဲ့သည့် အမိန့်မှာ၊ ဥပဒေအရ မှန်ကန်သည်ဟု လက်ခံရပေမည်၊ သို့သော်၊ အပိုဒ် (၃) တွင် "**an order under this section *may be made***" ဟုသာဖြေဆိုထားသဖြင့်၊ ၎င်းအပိုဒ်နှင့် အပိုဒ် (၁) တို့ကိုဖြုံ့၍ကြည့်မူ၊ အယူခံ၊သို့မဟုတ် ပြင်ဆင်သည့်ရုံးက၊ မူလရုံးမှ ထိုအမိန့်မျိုးကိုမချမှတ်ခဲ့မူ၊ ထိုရုံးများမှ ချမှတ်သင့်သည်ဟု ယူဆက ချမှတ်ပေးနိုင်သည့် အခွင့်အာဏာသာ ပေးထား၍၊ ထိုအမိန့်မျိုးကို ပယ်ဖျက်နိုင်သည်ဟုမဆိုပေ။ လျှောက်ခံရသူအတွက် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည့် ပညာရှိ ရှေနေကြီးကလည်း၊ အပိုဒ် (၃) အရ အယူခံ၊ သို့မဟုတ် ပြင်ဆင်သည့်ရုံးများမှ၊ ပုဒ်မ ၅၂၂ (၁) အရ ချမှတ်ထားသည့် **အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်နိုင်သည့် အခွင့်အရေး ရှိကြောင်း မည်သည့်သာကော၊ စီရင်ထုံးများမှ** ပြသနိုင်စွမ်း မရှိပါဟု ဝန်ခံပေသည်။

ထို့အတွက်၊ အယူခံရုံး၊ သို့မဟုတ် ပြင်ဆင်သည့်ရုံးက၊ ထိုပုဒ်မ ၅၂၂ (၃) အရ၊ ပယ်ဖျက်နိုင်စွမ်းမရှိမူ၊ ပြင်ဆင်သည့် စက်ရှင်တရားရုံးက၊ ထိုအမိန့်ကို ပယ်ဖျက်သင့်သည်ဟု ယူဆပါက၊ ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၃၈ အရ၊ ဤရုံးသို့ ထောက်ခံတင်ပို့ရန်သာ ရှိပေသည်။ ၎င်းရုံးတွင် ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၃၉ အရ၊ အာဏာမရှိသဖြင့် အပြီးအပိုင် အမိန့်ချမှတ်ပေးနိုင်သည့် အခွင့်အရေးမရှိ ကြောင်းကို လျှောက်ခံရသူအတွက် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည့် ပညာရှိ ရှေနေကြီးကလည်း၊ သဘောတူညီပေသည်။ ဖော်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့် စက်ရှင် တရားသူကြီးက၊ မူလရုံးမှ ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၂၂ (၁) အရ ချမှတ်ခဲ့သည့် အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်မှာ ဥပဒေအရ မှားယွင်းနေကြောင်း ပေါ်လွင်သဖြင့် လက်ခံနိုင်ရန် မဖြစ်ပေ။

ထို့ကြောင့်၊ ယခုပြင်ဆင်မှုအလွှာကို ခွင့်ပြုပြီး၊ ပြည်မြို့၊ စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ **ဆုဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၁၂ တွင်၊ ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၂၂ (၁) အရ၊** ပေါင်းတည်မြို့၊ ၁-ဆုဘက်ဆုဇဝတ်တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ **ဆုဇဝတ်မှုအမှတ် ၆၇** တွင် ချမှတ်ခဲ့သည့် အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

တရားမ အယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးရွှေတွင်

မမြကြင် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

မအေးတင် ပါ ၂ (အယူခံတရားခံ)*

† ၁၉၆၃

ဒီဇင်ဘာလ ၁၄ ရက်။

အမွေပစ္စည်းကို တရားရုံးက အုပ်ချုပ်စီမံခန့်ခွဲရန် စွဲဆိုသည့်အမှု—ကာလစည်းကမ်းသတ်ဥပဒေ ဇယား (၁)၊ အပိုဒ် ၁၂၃ နှင့် ဆိုင်မဆိုင်—အမွေဆိုင် ညီအမလေးဦးအနက် တယောက်သေဆုံးခြင်း—အိမ်ခဲ့နေခြင်း—အောက်ညီမရထိုက်ခြင်း။

အမွေဆိုင်များ ဖြစ်ကြသော အယူခံ တရားခံများသည်၊ အခြားအမွေဆိုင် တဦးဖြစ်သော အယူခံတရားလိုအပေါ်၊ လွန်ခဲ့သည့် အနှစ် ၃၀ ခန့်က သေဆုံးခဲ့သည့် ၎င်းတို့၏ ဖခင်ပိုင်အချင်းဖြစ်ပြေနှင့်ပတ်သက်၍၊ တရားရုံးကအုပ်ချုပ်စီမံခန့်ခွဲရန် တရားစွဲဆိုခဲ့လေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အမွေပုံပစ္စည်းကို၊ အမွေကို ထိန်းထားသည့် စီမံအုပ်ချုပ်ပိုင်ခွင့် ရှိသူ ထံမှ ရသင့်ရထိုက်သော အမွေစုကို စွဲဆိုသည့်အမှုမျိုးနှင့်သာ ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေ ပဌမဇယားအပိုဒ် ၁၂၃ က သက်ဆိုင်သည်။

မိုဟာမက်ချူတူးနှင့် အဗ္ဗဒူဟာမစ်ခန်၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ရန်ကုန်အတွဲ ၁၀၊ စာမျက်နှာ ၈၂ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ယခုအမှုတွင်အမွေ ဆိုင်တဦးဖြစ်သူ အယူခံတရားလိုက အမွေပုံပစ္စည်းကိုလက်ရှိထားသည်ဖြစ်ရာ၊ သာမန်အားဖြင့် ဆိုလျှင် ၎င်းသည်၊ ထိုပစ္စည်းကိုအမွေဆိုင်အားလုံးအတွက် လက်ရှိထားသည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။

မဖတီမာ နှင့် မိုမင်းဘီဘီ၊ အိန္ဒိယ စီရင်ထုံးများ၊ ရန်ကုန်အတွဲ ၇၊ စာမျက်နှာ ၁၆၄ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုသည် အခြားအမွေဆိုင်များအား ဆန့်ကျင်၍ အချင်းဖြစ်မြေကို လက်ရှိထားခဲ့ကြောင်း သက်သေ အထင်အရှား မရှိသောကြောင့်၊ ယခုအမှုကု စွဲဆိုရာ၌ကာလစည်းကမ်းသတ် အတွင်းကျရောက်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရမည် ဖြစ်သည်။

ဆက်လက်ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အမွေဆိုင်များ ဖြစ်ကြသူ ညီအမ ၄ ဦးတို့သည် အိမ်ခဲ့၍ နေကြသူများ ဖြစ်ရာ၊ ၎င်းတို့အနက် တဦးသေဆုံးရာ၌၊ သေဆုံးသူ၏အောက်၊ ညီမတဦးတည်းသာ ၎င်း၏ အမွေကိုရထိုက်သည်။ ကျန်ညီမ သုံးဦးလုံးက ညီတူညီမျှ ခွဲဝေယူရန်မဟုတ်။

မောင်ဘ နှင့် မယ်အိုကြီး၊ အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ရန်ကုန်အတွဲ ၁၀၊ စာမျက်နှာ ၁၆၂ ကို ရည်ညွှန်း၍ ခဲခြားရှင်းလင်းပြသည်။

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမ ဒုတိယ အယူခံမှုအမှတ် ၃၀။

† ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမ အယူခံမှုအမှတ် ၁၁ ပီ တွင်၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၄ ရက် နွေစံပါ၊ ပြည်မြို့၊ ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးရုံးတော်၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

၁၉၆၃ အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဦးဘသန်း (၁)။

မြို့ကြင်
နှင့်
မအေးတင်
ပါ ၂။ အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဦးသက်ဒေ။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာ လူမျိုးများ ဖြင့်သော ဦးရွှေအုံးနှင့်ဇနီး ဒေါ်ငွေစိန်တို့တွင်၊ သမီး ၄ ယောက်ရှိရာ၊ ၎င်းတို့မှာ ကြီးစဉ်ငယ်လိုက် မမြကြင်၊ မအေးတင်၊ မခွေးမနှင့် မသန်းကြည်တို့ အသီးသီးဖြစ်သည်။ ဒေါ်ငွေစိန်သည် ဦးရွှေအုံးအလျင် သေဆုံး၍ ဦးရွှေအုံးသေဆုံးသောအခါ သမီး ၄ ယောက်နှင့် အခင်းဖြစ်ခြင်းမြေကျန်ရှိရစ်၏။ ထို့နောက် မခွေးမ သေဆုံး၏။ မအေးတင်နှင့် မသန်းကြည်တို့က မမြကြင်အပေါ် ဦးရွှေအုံး၏ အမွေကို တရားရုံးက အုပ်ချုပ်စီမံခန့်ခွဲချန် တရားစွဲဆိုလေသည်။ ယင်းသို့စွဲဆိုရာ၌ မသန်းကြည်သည် မခွေးမ၏ ညီမဖြစ်သဖြင့်၊ မခွေးမ၏ ဝေစုကို ရရှိထိုက်ကြောင်း။ ထို့ကြောင့် မအေးတင်နှင့် မသန်းကြည်တို့သည် အမွေပုံ ပစ္စည်းအနက် လေးပုံသုံးပုံရရှိထိုက်ကြောင်း အဆိုပြု၏။ မမြကြင်ချေပရာ၌ မိမိနှင့် ခင်ပွန်း မောင်သန့်တို့သည်၊ ဦးရွှေအုံး အခင်းဖြစ်မြေကို ငွေစုငွေချေး သမဝါယမ အသင်းထံ ငွေ ၅၀၀ ကျပ်နှင့် အပေါင်ထားခဲ့ရာ၊ ဦးရွှေအုံးအသက်ရှင်စဉ်ပင် အသင်းက ထိုငွေကို ပေးဆပ်ရန် တောင်းခံသည့်အခါ၌၊ ထိုချေးငွေကို အပြေအလည် ပေးဆပ်ခဲ့ကြောင်း။ ယင်းသို့ပေးဆပ်သည့်အချိန်မှစ၍ လက်ရှိပိုင်ဆိုင် အကျိုးခံစားခဲ့ကြောင်း။ ဦးရွှေအုံး ကွယ်လွန်သည်မှာ အနှစ် ၃၀ မျှခန့်ပြီဖြစ်သောကြောင့်၊ အမှုကို တရားမစွဲဆို နိုင်တော့ကြောင်းဖြင့် ချေပ၏။

မူလရုံးက သက်သေခံချက်များအပေါ် တွင် မှုတည်၍ အခင်းဖြစ်ခြံမြေကို ဦးရွှေအုံး သမဝါယမအသင်းထံ ငွေ ၅၀၀ ကျပ်နှင့် ပေါင်နှံခဲ့ကြောင်း၊ ထိုမြေကို မောင်သန့်က ရွေးနုတ်ပြီးနောက် ဦးရွှေအုံးသည် ထိုမြေကို မောင်သန့်အား အပြီးအပိုင် လွှဲအပ်ကြောင်းတွေ့ရှိပြီး၊ အမှုကိုပလပ်လိုက်သည်။ မအေးတင်နှင့် မသန်းကြည်တို့ အယူခံဝင်ရာ၌ ခရိုင်တရားမရုံးက၊ ဦးရွှေအုံး သမဝါယမအသင်းထံ အခင်းဖြစ်မြေကို ငွေ ၅၀၀ ကျပ်နှင့် ပေါင်နှံသည်ဆိုသည်ကိုငင်း၊ ထိုအပေါင်ကို မောင်သန့်က ရွေးနုတ်သည်ဆိုသည်ကိုငင်း လက်ခံ၏။ သို့သော် ထိုအပေါင်ကို မောင်သန့်ရွေးသည့်အတွက်၊ ဦးရွှေအုံးက မောင်သန့်အား အပြီးအပိုင် မှတ်ပုံတင်စာချုပ်ဖြင့် လွှဲအပ်သည်ဆိုသည်ကို လက်မခံဘဲ၊ မအေးတင်တို့ စွဲဆိုသည့်အတိုင်း ဒီကရီချမှတ်ရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

အောက်ရုံး ၂ ရုံးစလုံးကပင် အခင်းဖြစ်မြေကို ဦးရွှေအုံးက သမဝါယမအသင်းထံ ငွေ ၅၀၀ ကျပ်နှင့် ပေါင်ကြောင်း မောင်သန့်က ထိုအပေါင်ကို ရွေးကြောင်းတွေ့ရှိသဖြင့်၊ ဤရုံးက ဝင်ရောက်စွက်ဖက်မည် မဟုတ်ပေ။

ဦးရွှေဘုံးက မောင်သန့်အား အခင်းဖြစ်မြေကို အပိုင်ပြောင်းလဲပေးသလော ဟူသည့်အချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ မူလရုံးနှင့် ပဌမအယူခံရုံးတို့ သဘောတူကွဲလွဲကြ၏။ သို့သော် ဤအမှုပါ သက်သေခံချက် အားလုံးကို၊ ထောက်မူသော် အပိုင်လဲပြောင်းသည်ဆိုသည့်အချက်ကို ပဌမအယူခံရုံး လက်မခံသည်မှာ မှန်ကန်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။ ယင်းသို့ လဲပြောင်းကြောင်းကို မမြကြင်၏ ချေလွှာမှာပင် ဖော်ပြခြင်းမပြုခဲ့ပေ။ ၎င်း၏ပညာရှိ ရှေနေကြီးကလည်း ယင်းသို့ လဲပြောင်းကြောင်းကို မထောက်ခံနိုင်ပေ။

၁၉၆၃
မမြကြင်
နှင့်
မအေးတင်
ပါ ၂။

မမြကြင်၏ ပညာရှိရှေနေကြီးက၊ ဦးရွှေဘုံးသည် အနှစ် ၃၀ ကျော်လောက်က ကွယ်လွန်ခဲ့သည်ဖြစ်ရာ မအေးတင်နှင့် မသန်းကြည်တို့ ယခုအမှုကို တရားမဝဲနိုင်တော့ကြောင်းနှင့် ကာလစည်းကမ်းသတ်အက်ဥပဒေ ပဌမဇယား အပိုဒ် ၁၂ ကို ကိုးကား၏။ ထိုအပိုဒ် ၁၂ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်မှာ ဤအမှုမျိုးနှင့်မသက်ဆိုင်ကြောင်း။ အမွေပုံပစ္စည်းကို အမွေထိန်းထားသည့် စီမံအုပ်ချုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိသူထံမှ ရသင့်ရထိုက်သော အမွေစုကို စွဲဆိုသည့်အမှုမျိုးနှင့်သာ ဆိုင်ကြောင်းကို၊ **မိုဟာမက်ချူတူးနှင့် အဗ္ဒုလ္လာဟာမစ်ခန်** (၁) အမှုတွင် အဆုံးအဖြတ်ပြုခဲ့သည်မှာ မှန်ကန်သည်ဖြစ်၍၊ ဤရုံးကလည်း လက်ခံရပေမည်။ ယခုအမှုတွင် အမွေဆိုင်တဦးဖြစ်သူ မမြကြင်က အမွေပုံပစ္စည်းကို လက်ရှိထားသည်ဖြစ်ရာ၊ သာမန်အားဖြင့်ဆိုလျှင် မမြကြင်သည် ထိုပစ္စည်းကို အမွေဆိုင်အားလုံးအတွက် လက်ရှိထားသည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။ **မဖတီမာ** နှင့် **မိုမင်းဘီဘီ** (၂) အမှုကိုကြည့်ပါ။ ဤအမှုပါ အကြောင်းချင်းရာများကို လေ့လာသုံးသပ်ရာ၌၊ မမြကြင်သည် အခြားအမွေဆိုင်များအား ဆန့်ကျင်၍ အခင်းဖြစ်မြေကို လက်ရှိထားခဲ့ကြောင်း သက်သေအထင်အရှား မပေါ်ရမေ့။ ထို့ကြောင့် ဤအမှုကို တရားစွဲဆိုရာ၌ ကာလစည်းကမ်းသတ်အတွင်း ကျရောက်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်သည်။

မမြကြင်၏ ပညာရှိရှေနေကြီးက၊ အခင်းဖြစ်မြေသည် မောင်သန့်၏နာမည်နှင့် ရှိသဖြင့် ထိုမြေကို မောင်သန့်ပိုင်သည်ဟု ယူဆသင့်ကြောင်းနှင့် လျှောက်လဲ၏။ မြေစာရင်းတွင် မောင်သန့်နာမည်ပေါ်သည့်အချက်တခုကြောင့်သာ ၎င်းပိုင်သည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။ ဤပြင်လည်း မမြကြင်တင်ပြသော အခြားသက်သေခံ ဦးပိုင်မှတ်ပုံတင်စာရင်းမှ ကောက်နုတ်ချက်တွင် ၁၉၃၇ ခုနှစ်က၊ ထိုမြေမှာ မမြကြင်၏နာမည်နှင့် ရှိကြောင်း ထင်ရှား၏။ မောင်သန့်နာမည်နှင့် ထွက်ပေါ်လာသည်မှာ ၁၉၄၈-၄၉ ခုနှစ်ကစတင်၍ဖြစ်သည်။ မမြကြင်သည် သမီးအကြီးဆုံးဖြစ်သည်တကြောင်း၊ ၎င်းနှင့် ခင်ပွန်း မောင်သန့်တို့က ဦးရွှေဘုံးပေါင်ထားခဲ့သည်ကို ရွေးခဲ့သည်တကြောင်းတို့ကြောင့်၊ မမြကြင်နာမည်သို့ လဲပြောင်းခဲ့ဟန်တူသည်။ ယင်းသို့ လဲပြောင်းစဉ်က

(၁) အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ရန်ကုန် အတွဲ ၁၀၊ စာ ၈၂။
(၂) အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ၊ ရန်ကုန် အတွဲ ၇၊ စာ ၁၆၄။

၁၉၆၃
မမြကြင်
နှင့်
မအေးတင်
ပါ ၂။

မအေးတင်သည် အိမ်ထောင်ကွဲဖြစ်သဖြင့်၊ အရွယ်မရောက်သူ မခွေးမနှင့် မသန်းကြည် သာလျှင် မမြကြင်နှင့်အတူနေထိုင်ကြ၏။ ထိုကြောင့် အခင်းဖြစ်မြေသည် မောင်သန့်နာမည်နှင့်ရှိသည့် အကြောင်းတခုတည်းကြောင့်၊ ထိုမြေကို မောင်သန့်ပိုင်သည်ဟု မဆိုနိုင်ပေ။

မမြကြင်၏ ပညာရှိရွှေ နေကြီးက ဆက်လက်လျှောက်လဲသည်မှာ အခင်းဖြစ်မြေကို မအေးတင်၊ မသန်းကြည်၊ မမြကြင် ညီအစ်မသုံးဦး ညီတူညီမျှ ခွဲဝေယူထိုက်ကြောင်း ဖြစ်သည်။ **မောင်ဘ** နှင့် **မယ်အိုကြီး** (၃) အမှုကို အကိုးအကားပြုသည်။ သို့သော် ထိုအမှုတွင် ညီအစ်ကိုမောင်နှမများအနက် သေဆုံးသူမှာ အိမ်ထောင်မပွဲသဖြင့် ၎င်း၏ ပစ္စည်းကို ညီအစ်ကိုမောင်နှမများ ညီတူညီမျှ ခွဲဝေယူကြမည်ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့၏။ ယခုအမှုတွင်ကား ဦးရွှေအုံး မသေမီကပင် မအေးတင်အိမ်ခွဲ၍နေခဲ့၏။ ဦးရွှေအုံးကွယ်လွန်ပြီးနောက်၊ မမြကြင်၊ မခွေးမနှင့် မသန်းကြည်တို့ တအိမ်တည်းနေကြ၏။ ထို့နောက် **မခွေးမနှင့် မသန်းကြည်တို့ အသီးသီး အိမ်ထောင်ပြု၍ ခွဲခွါနေကြ၏။ မနုကျယ်** အတွဲ ၁၀၊ အပိုဒ် ၁၈ တွင်အောက်ပါအတိုင်းပါရှိ၏။

"၁၈။ မိဘနှစ်ပါးသေပြီးနောက်၊ သားသမီး၊ အသီးသီးနေရာတွင် အမွေမဆက်ဆံရာသော တရားတပါး။

မိဘနှစ်ပါး သေပြီးနောက်၊ သားသမီး အသီးသီး နေရာတွင် အမွေမဆက်ဆံရာသော တရားကပါးဟူသည်ကား၊ ထိုပေါက်ဘော်တို့သည်၊ အသီးအခြားနေရာသေ၍ အမွေခံသားသမီး၊ လင်မယားမဖွဲ့လျှင်၊ အစ်ကို၊ အစ်မတို့သို့ အမွေမဆက်ဆံစေနှင့်။ သေသူအောက် ညီ၊ ညီမတို့သာ ခံစားစေသည်ကိုရည်၍၊ အမွေကို မဆက်ဆံစေနှင့် ဆိုသတည်း။

မခွေးမ သေဆုံးရာတွင် လင်ယောကျ်ားဖြစ်စေ၊ သားသမီးဖြစ်စေ ကျန်ရစ်သည်ဟု မပေါ်လွင်ချေ။ ထို့ကြောင့်၊ ပဌမအယူခံရှုံး ဆုံးဖြတ်သည့်အတိုင်း မခွေးမ၏ အမွေကို ၎င်း၏ညီမ မသန်းကြည်သာလျှင် ရထိုက်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် အမွေပစ္စည်းတွင် မမြကြင်နှင့် မအေးတင်တို့သည် ၄ ပုံ ၁ ပုံစီရထိုက်၍၊ မသန်းကြည်သည် ၂ ပုံ ၁ ပုံ ရထိုက်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်သည်။

ပဌမအယူခံရှုံးသည် ဦးရွှေအုံး၏ အမွေကို အုပ်ချုပ်စီမံ ခန့်ခွဲရန် အမိန့်ချမှတ်သော်လည်း၊ ပဏာမ ဒီကရီရေးဆွဲရာ၌ တရားမကျင့်ထုံး နောက်ဆက်တွဲ ၁၁ ပုံစံ အမှတ် ၁၇ နှင့်အညီ ရေးဆွဲခြင်းမပြုခဲ့ပေ။ ဤချုံးက လိုအပ်သလို ရေးဆွဲရမည် ဖြစ်သည်။

(၃) အိန္ဒိယစီရင်ထုံးမျှား၊ ရန်ကုန် အတွဲ ၁၀၊ စာ ၁၆၂။

၁၉၆၃

မြေကြင်
နှင့်
မအေးတင်
ပါ ၂။

မောင်သန်နှင့် မမြကြင်တို့ ဦးလွှေအုံး၏ အပေါင်ကို ငွေ ၅၀၀ ကျပ်နှင့် လွှေးနုတ်ခဲ့သည်ဆိုသည့် အချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍၊ မမြကြင်သည် အပြီးသတ် ဒီကရီမချမီအရေးဆိုခွင့်ရှိစေရမည်။

အထက်ပါ ပြင်ဆင်ချက်မှတပါး၊ အယူခံကို စရိတ်နှင့်တကွ ပလပ်လိုက်သည်။ ကျန်ငုံးလွှေနေခမှာ ၅၁ ကျပ်ဖြစ်စေရမည်။

တရားမပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း၏ ရှေ့တွင်

† ၁၉၆၃
ဒီဇင်ဘာလ
၂၀ ရက်။

မတင်ကြည် (လျှောက်ထားသူ)
နှင့်
ကိုဘဒန် ပါ ၃ (လျှောက်ထားခံရသူများ)*

တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေ အမိန့် (၇)၊ နည်း (၁၁) (ဂ)....ဆိုလှာကို နောက်ထပ်ရုံးခွန်ငွေပေးသဖြင့် ပယ်ခြင်း—ဆိုလှာကို ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်လှာ—ပဋမစဉ်းစားသင့် မသင့်။

အောက်ရုံးက၊ လျှောက်ထားသူအား၊ ရုံးခွန်တော် နောက်ထပ်ပေးရန် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့ရာ မပေးနိုင်သဖြင့် မိမိတောင်းဆိုသည့် အခွင့်အရေးကို ပြင်ဆင်သည့် ဆိုလှာတခုကို တင်သွင်းခဲ့၏။

အောက်ရုံးက၊ ထိုပြင်ထားသောဆိုလှာနှင့် ပတ်သက်၍ အမိန့်ချမှတ်ခြင်းမပြုဘဲ၊ နောက်ထပ်၊ ရုံးခွန်တော်ကို မပေးသောကြောင့် ဆိုလှာဘာခုလုံးကိုတရားမကျင့်ထုံးဥပဒေအမိန့် (၇)၊နည်း (၁၁) (ဂ) အရ ပလပ်လိုက်သည်။

ထိုအမိန့်ကို ပြင်ဆင်ရန် တရားရုံးချုပ်သို့ လျှောက်ထားရာ၊

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဆိုလှာပြင်ဆင်ရန်နှင့် ရုံးခွန်တော် ပေးဆောင်ရန်တို့သည် တခြားစီပြုစ်၍ ရုံးတော်က သီးခြားပြီးအမိန့်ချမှတ်ရန် လိုအပ်သည်။

ဆိုလှာကို ပြင်ဆင်ခွင့် ပြုမည်မပြုမည်ကို ပဋမဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ပြီးမှသာ၊ ရုံးခွန်တော် ပေးဆောင်ရန်နှင့် ပတ်သက်၍ အမိန့်ချမှတ်ရန် ဖြစ်သည်။

ရမ်ပရဆတ် နှင့် ဘီမန်၊ အလဟာဘတ်စီရင်ထုံး အတွဲ ၂၇၊ စာမျက်နှာ ၁၅၁။

ဒက်ဂျင်ပူဒီရာမကရပ်ရှနားရက်ဒီ နှင့် ဒက်ဂျင်ပဒီဗွီးရာရက်ဒီ။ အေ၊ အိုင်၊ အာရ်၊ ၁၉၄၆ခုနှစ်၊ မဒရတ် စာမျက်မျက်နှာ ၁၁၂။

တီ၊ အာ (ရ်)၊ ဂိုဗွင်ဒရာဂျာမူဒလီယာ နှင့် တီ၊စာရမ္ဘုါနာမူဒလီယာ။ အေ၊ အိုင်၊ အာ (ဂ်) ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ မဒရတ် စာမျက်နှာ ၆၄၀ တို့ကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။မစ္စတာအင်၊ စီဆင်း။

လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ဦးမောင်မောင်ခင်။

---

* ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမ ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၇၃။

† ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၃ တွင်၊ ပုသိမ်မြို့ရာဘက် ခရိုင်တရားမတရားသူကြီးရုံးတော်၏ ချမှတ်သော အမိန့်ကို ပြင်ဆင်မှု။

၁၉၆၃
မတင်ကြည်
နှင့်
ကိုဘဒန်
ပါ ၃။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။လျှောက်ထားသူ မတင်ကြည်က၊ ပုသိမ်မြို့ရာဘက်ခရိုင်တရားမရုံးတွင်၊ လျှောက်ထားခံရသူ ကိုဘဒန်နှင့် ကိုထားဝေတို့အပေါ်၊ အချင်းဖြစ်အိမ်ယာမြေနှင့် အိမ်တို့ကို ရလိုကြောင်း တရားစွဲဆိုသည်။

အမှုအတောအတွင်း၊ ပဋမလျှောက်ထားခံရသူ ကိုဘဒန်က၊ အချင်းဖြစ် အိမ်ကို အခြားသောသူအား ရောင်းချလိုက်သဖြင့်၊ အိမ်ဝယ်သူက အိမ်ကိုဖျက်၍၊ ယူဆောင်သွားသည်။လျှောက်ထားခံရသူက တဖန်၊ အချင်းဖြစ်အိမ်ယာမြေကို၊ လျှောက်ထားခံရသူ ဒေါ်စောခင်အား ရောင်းချလိုက်ပြန်ရာ၊ မြေဝယ်သူ ဒေါ်စောခင်က၊ ထိုမြေပေါ်၌ အိမ်သစ်ဆောက်၍ နေထိုင်သည်။

လျှောက်ထားသူ မတင်ကြည်က၊ ၎င်းဘဲဆိုထားသည့်အမှု ရှုတ်သွေးပွေလီလာသဖြင့်၊ တတ်နိုင်သမျှ ရှင်းလင်းရန်၊ ၎င်း၏ခွေးနေ အကြံပေးခေါ်အရ၊ ဒေါ်စောခင်အား၊ အမှုသည်အဖြစ် ထည့်သွင်း၍၊ ၎င်းဆောက်လုပ်ထားသော အိမ်သစ်ကိုပါ၊ လက်ရောက်ရလိုကြောင်းဖြင့်၊ ဆိုလွှာကို ပြင်ဆင်ခွင့်ပြုရန် လျှောက်ထားသည်ကို၊ ရုံးတော်က ခွင့်ပြုလိုက်ရာ၊ လျှောက်ထားခံရသူတို့က လျှောက်ထားသူသည် အိမ်သစ်အတွက် ရုံးခွန်တော်ကို၊ အိမ်သစ်တန်ဘိုးအပေါ် ပေးဆောင်ရန်ဖြစ်ကြောင်း။ မပေးဆောင်ခဲ့သော်၊ ဆုလွှာကို ပလပ်ရန်ဖြစ်ကြောင်း လျှောက်ထားတင်ပြကြသည်။ ရုံးတော်က ထိုသို့တင်ပြသည်ကို လက်ခံ၍၊ လျှောက်ထားသူသည် နောက်ထပ်ရုံးခွန်တော်ကို ပေးဆောင်ရန်၊ အမိန့်ချမှတ်သိုက်ပြီးနောက်၊ ရုံးခွန်တော်ကို ပေးဆောင်ရန် အမှုကို တကြိမ်ပြီးတကြိမ် ၃ ကြိမ် ချိန်းဆိုပေးလုက်သည်။ လျှောက်ထားသူသည် နောက်ဆုံးချိန်းဆိုသည့်နေ့မတိုင်မီ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂၀ ရက်နေ့တွင်၊လိုအပ်သော ရုံးခွန်တော်ကို ပေးဆောင်နိုင်စွမ်းမရှိသဖြင့်၊ ဘော်ပြထားသည့် ရသင့်ရထိုက်သမျှ အခွင့်အရေးကိုသာ ခွင့်ပြုချမှတ်ပေးရန် တောင်းဆိုချက်ဖြင့်၊ ပြင်ထားသောဆိုလွှာကို ခွင့်ပြုလက်ခံရန် လျှောက်ထားသည်။

လျှောက်ထားခံရသူဟို့က၊ လျှောက်ထားသူသည်၊ နောက်ထပ်ရုံးခွန်တော်ကိုမပေးဆောင်လိုသဖြင့် လွဲရှောင်လိုသော သဘောဖြင့်၊ ဆိုလွှာကို ပြင်ဆင်ခွင့်ပြုရန် လျှောက်ထားခြင်းဖြစ်၍၊ ခွင့်ပြုရန်မသင့်ကြောင်းနှင့် ရုံးခွန်တော် မပေးဆောင်သဖြင့် တရားမကျင့်ထုံး ဥပဒေအမိန့် (၇)၊ နည်း (၁၁) (ဂ) အရ၊ ဆိုလွှာကို ပလပ်ရန် ဖြစ်ကြောင်း တင်ပြလျှောက်ထားကြသည်။ ရုံးတော်က၊ နောက်ထပ်တင်သွင်းသော ပြင်ထားသည့် ဆုလွှာနှင့် ပတ်သက်၍ မည်သို့မျှ အမိန့်ချမှတ်ခြင်း မပြုဘဲ၊ နောက်ထပ် ရုံးခွန်တော် မပေးဆောင်သဖြင့်၊ ဆိုလွှာကို ဘော်ပြ ပါ၊ ဥပဒေအရ၊ ပလပ်လိုက်ကြောင်း အမိန့်

၁၉၆၃
မတင်ကြည်
နှင့်
ကိုဘဒန်
ပါ ၃။

ချမှတ်လိုက်ရာ၊ လျှောက်ထားသူက မကျေနပ်၍ ဤရုံးသို့ အောက်ရုံးချမှတ်သော အမိန့်ကို၊ ပြင်ဆင်ပေးရန်လျှောက်ထားသည်။

ဤအမှုတွင်၊ အဓိကချွတ်ယွင်းချက်မှာ အောက်ရုံးက၊ နောက်ထပ်တင်သွင်းသည့် ဆိုလွှာပြင်ဆင်ခွင့်ပြုရန် လျှောက်လွှာပေါ်တွင် လိုအပ်သည့်အမိန့် ချမှတ်ခြင်းမပြုဘဲ၊ ပြင်ဆင်ခွင့်ပြုထားသည့် ဆိုလွှာကို၊ ရုံးခွန်တော် မပေးဆောင်ရုံမျှဖြင့် ပလပ်လုံးကြီးဖြစ်သည်။

ရမ်ပရဆတ် နှင့် ဘီမန် (၁) စီရင်ထုံးတွင်—

"When a plaintiff in the initial stage of the litigation abandons a portion of his claim, he is not compellable to pay Court-fee in respect of the portion abandoned under penalty of having the whole of his suit dismissed. . . ."

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားသည့်ပြင်၊ **ဒက်ဂျင်ပူဒီရာမကရပ်ရှနားရက်ဒီ** နှင့် **ဒက်ဂျင်ပူဒီပို့ဒီးရာရက်ဒီ** (၂) စီရင်ထုံးတွင်

"Under order 23, Rule 1, a plaintiff has a right to relinquish part of his claim in order to bring it within the Court-fee paid. Neither permission of the Court nor an application for amendment of the plaint is necessary for the purpose. If the plaintiff abandons part of his claim, he has only to intimate the fact to the Court and the Court has only to note it on the plaint. . . ."

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားသဖြင့်၊ လျှောက်ထားသူ (တရားလို) သည် ၎င်း၏ရသင့်ရထိုက်သည့် အခွင့်အရေး တစိတ်တဒေသကို၊ ရုံးခွန်တော်အတွင်း ကျရောက်ရန်၊ စွန့်လွှတ်နိုင်သည်မှာ ကောင်းစွာပေါ်လွင်သည်။

တီ၊ အာ (ရှ်) ကိုဇွင်ဒရာဂျာမူဒလီယာ နှင့် **တီ၊ စာရဗွနာမူဒလီယာ** (၃) ထုံးတွင်—

"The Court has sufficient power in appropriating cases to permit amendment of pleading and this power can be exercised till the plaint is actually rejected. The circumstances that the amendment of the plaint is sought only after the

(၁) အလဟာဘတ် စီရင်ထုံး အတွဲ ၂၇၊ စာမျက်နှာ ၁၅၁။
(၂) အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရှ်)၊ (၁၉၆၄) ခုနှစ်၊ မဒရတ် စာမျက်နှာ ၁၂၆။
(၃) အေ၊ အိုင်၊ အာ (ရှ်)၊ (၁၉၄၉) မဒရတ် စာမျက်နှာ ၆၄၀။

၁၉၆၃

မတင်ကြည်
နှင့်
ကိုဘဒန်
ပါ ၃။

demand for deficit Court-fee had been made cannot stand in the way of the amendment being allowed if it is otherwise proper. . . ."

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သဖြင့်၊ ဆိုလွှာပြင်ဆင်ရန်နှင့် ရုံးခွန်တော်ပေးဆောင်ရန် တို့သည် တခြားစီဖြစ်၍၊ ရုံးတော်ကသီးခြားပြီး အမိန့်ချမှတ်ရန် လိုအပ်ပေသည်။ စင်စစ်အားဖြင့်၊ ဆိုလွှာကို ပြင်ဆင်ရန် ခွင့်ပြုမည် မပြုမည်ကို ပဌမ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်၍ ဆိုလွှာပြင်ဆင်ရန်ကို ခွင့်ပြုမှသာ၊ ရုံးခွန်တော်ပေးဆောင်ရန်နှင့် ပတ်သက်၍ အမိန့်ချမှတ်ရန်ဖြစ်ပေသည်။

အထက်ဘော်ပြပါ၊ အကြောင်းမျှားနှင့် စီရင်ထုံးမျှားအရ၊ အောက်ရုံးချမှတ်သော အမိန့်ကို အတည်ပြုရန်မဖြစ်နိုင်သဖြင့်၊ စရိတ်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ရုန် အမှုကို အောက်ရုံးသို့ ပြန်ပို့၍၊ အောက်ရုံးက လျှောက်ထားသူ နောက်ဆုံးတင်သွင်းသည့် ဆိုလွှာပြင်ဆင် ခြင်းကို၊ ခွင့်ပြုရန် မပြုရန်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ **တိကျစွာဆုံးဖြတ်ချမှတ်ရန်**။ ထို့နောက် **ရုံးခွန်တော်**နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဆုံးဖြတ် ရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ဤရုံးလွှဲနေကြီးခမှာ ၅၁ ကျပ်ဖြစ်စေရမည်။

တရားမ အယူခံမှု

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင် ရှေ့တွင်

† ၁၉၆၃

ဒီဇင်ဘာလ ၂၀ ရက်။

မသိန်းညွန့် (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ဒေါ်ဖွါးသန့် ပါ၂ (အယူခံတရားခံများ) *

အမွေခံတဦး လက်ရောက်ရလိုမှု မစွဲသင့်ခြင်း၊ မိမိအစုကို ခွဲဝေပေးစေမှု၊ သို့မဟုတ် အုပ်ထိန်းခွဲဝေပေးစေလိုမှု (Administration Suit) သာ စွဲသင့်ခြင်း။

အယူခံဘရားလိုသည် အချင်းဖြစ်မြေ၏ မူလပိုင်ရှင်၏ အဆွေခံဦးသာ ဖြစ်သော်လည်း၊ ထိုမြေကို လက်ရောက်ရလိုမှု တရားစွဲဆိုခဲ့လေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။တရားလိုဖြစ်သူ အယူခံတရားလိုသည်၊ အချင်းဖြစ်မြေနှင့် ပတ်သက်၍ မိမိ၏အစုကို ခွဲခြမ်းဝေပေးရန်သော်၎င်း၊ အမွေကြောင်းလျှောက် အုပ်ထိန်းခွဲဝေ ပေးစေလိုမှု (Administration Suit) သာ စွဲဆိုခွင့်ရှိပြီး၊ ယခုကဲ့သို့ အချင်း ဖြစ်မြေကို လုံးဝလက်ရောက် အပ်ပေးရယူလိုမှု မစွဲဆိုနိုင်ပေ။

Essafally Alibhai v ***Abdeali Gulm Hussain*** 45 Bombay p. 75 ကို ရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက် ။ဦးမောင်မောင်ခင်။

အယူခံတရားခံများအတွက် ။မစ္စတာ မဇ္ဈန်းဒါး။

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်။ ။ယခုအယူခံမှု၏ ဖြစ်ကြောင်းချင်းရာများကို၊ ယခင် ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၁၄ ရက်နေ့တွင်၊ တရားမကျင့်ထုံးအမိန့် ၄၀၊ နည်းဥပဒေ ၂၅ အရ၊ မူလရုံးသို့ ပြန်လည်စစ်ဆေးရန်၊ ချမှတ်ပေးခဲ့သည့် အမိန့်တွင် အသေးစိတ် ပေါ်ပြပြီးဖြစ်၍၊ ထိုအခန့်နှင့် ဆက်စပ်ဘတ်ဥရန်ဖြစ်ပေသည်။ အထက်ပါ အမိန့်တွင်၊ မူလစစ်ဆေးသည့်ရုံးမှ အောက်ပါကောက်ချက် ၃ ခုနှင့် ပတ်သက်၍၊ နှစ်ဦးနှစ်ဘက်

---

* ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမ ဒုတိယ အယူခံမှုအမှတ် ၃၇။

† ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ တရားမအယူခံမှုအမှတ် ၇ တွင် ၂၉-၄-၆၁ နေ့စွဲပါ၊ ပျဉ်းမနားမြို့ ရုံးထိုင်ရမည်းသင်းခရိုင် တရားမ တရားသူကြီးရုံးတော်၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

သက်သေများကို စစ်ဆေးပြီး၊ ကောက်ချက်များပေါ် ထင်မြင်ယူဆချက်များကို ပြန်လည်ပေးပို့ရန် ရည်ညွှန်းခဲ့သည်။

၁၉၆၃

မသိန်းညွန့် နှင့် ဒေါ်ဖွါးသန့် ပါ ၂။

ISSUES

(*a*) Was U Po Sai or U Kyaw Nyar the original owner of the suit Land?

(*b*) Who were the heirs of the suit land at the time of U Kyaw Nyar's death?

(*c*) Can the plaintiff appellant file this suit in the present form?

ကိုအဓိန်္ဓအရ၊ မူလစစ်ဆေးသည့်ရုံးမှ သက်သေများရယူ၍၊ ကောက်ချက်အမှတ် (အ) နှင့် ပတ်သက်၍၊ အချင်းဖြစ်ရုံးမြေ၏မူလပိုင်ရှင်မှာ ဦးဘိုးဆယ်ဖြစ်သည်ဟုဆိုရင်း၊ ကောက်ချက်အမှတ် (ဘ) ပေါ် အယူခံတရားခံ မဒွါးသန့်၊ ဦးဘိုးဆယ်၏ နောက်ဇနီး ဒုတိယအယူခံဘရားခံ ဒေါ်လှမယ်နှင့် ၎င်းတို့၏သမီး၊ ယခုသေဆုံးသွားသူ မစိန်းရင်သည်၊ ဦးကျော်ငြာသေသည့် အချိန်တွင် အမွေစားအမွေခံများ ဖြစ်သည်ဟုဆိုရင်း၊ ကောက်ချက်အမှတ် (စ) နှင့်ပတ်သက်၍၊ အယူခံတရားလိုသည် တဦးတည်းသော အမွေစား အခံခံ မဟုတ်သဖြင့်၊ အမွေကြောင်းအလျောက် အုပ်ထိန်းခွဲဝေပေးစေလိုမှုသာ ဖွဲ့ဆိုရမည်ဖြစ်ပြီး၊ ယခုကဲ့သို့ အချင်းဖြစ်မြေကို လက်ရောက်အပ်ပေး တွက်ခွါသွားစေသူ မစွဲဆိုနိုင်ပါဟု ထင်မြင်ချက်များ ပေးခဲ့လေသည်။

အဆက်ပါ ထင်မြင်ချက်နှင့် ပတ်သက်၍ ပုံမှုရှင်းလင်းစေရန် အယူခံတရားလိုနှင့် အယူခံဘရားခံများ၏ အဆက်အနွယ်ကို ဖေါ်ပြရမူ၊ မဟာမေဒင်ဘာသာ ကိုးကွယ်သူ ဦးဘိုးဆယ်မှာ၊ ရှေးဦးစွာ ဒေါ်နှစ်နှင့် အိမ်ထောင်ကျ၍၊ ဦးကျော်ငြာဆိုသည့် သားတယောက် ရရှိလေသည်။ အချင်းဖြစ်မြေကို ဒေါ်နှစ်က အမွေရရှိခဲ့ပြီး၊ ဒေါ်နှစ်မှာ ဦးဘိုးဆယ်အရင် သေဆုံးသွားလေသည်။ ထို့နောက် ဦးဘိုးဆယ်သည် ဒုတိယအယူခံတရားခံဖြစ်သူ ဒေါ်လှမယ်နှင့် အိမ်ထောင်ကျ၍၊ သမီး မစိန်းရင်ရရှိခဲ့ရာ၊ မစိန်းရင်မှာ သားသမီး ၆ ယောက် ကျန်ရစ်ပြီး ၃ နှစ်ခန့်က သေဆုံးခဲ့လေသည်။

ဦးကျော်ငြာမှာ ရှေးဦးစွာ ဒေါ်မုန်းနှင့် အိမ်ထောင်ကျပြီး၊ အယူခံတရားလို မသိန်းညွန့် တဦးတည်း ရရှိလေသည်။ ဒေါ်မုန်း မသေဆုံးမီ၊ ဦးကျော်ငြာသည်၊ ပဌမအယူခံတရားခံ ဒေါ်ဖွါးသန့်နှင့် အကြင်လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းရာ၊ သားသမီးမရရှိပေ။ သို့သော် ဦးကျော်ငြာနှင့် ဒေါ်မုန်းတို့မှာ သေဆုံးကုန်ပြီဖြစ်၍ ဒေါ်ဖွါးသန့် တယောက်သာ ကျန်ခဲ့လေသည်။

၁၉၆၃

မသိန်းညွန့်
နှင့်
ဒေါ်ဖွါးသန့်
ပါ ၂။

ထို့ကြောင့် အချင်းဖြစ်မြေကို ဒေါ်နှစ်သေဆုံးသောအခါ၊ ဦးဘိုးဆယ်က အမွေဆက်ခံရရှိခဲ့သဖြင့်၊ ဦးဘိုးဆယ်သေဆုံးသောအခါ၊ ထိုမြေတွင် ၎င်း၏ဒုတိယဇနီး ဒေါ်လှမေ (ဒုတိယအယူခံတရားခံ) သေဆုံးသူ ဦးကျော်ငြာ၏ဇနီး ဒေါ်ဖွါးသန့်၊ (ပဌမအယူခံတရားခံ) ဦးဘိုးဆယ်နှင့် ဒေါ်လှမေတို့ ရရှိသည့်၊ သေဆုံးသူ မစိန်းရင်၏ အမွေစား အမွေခံများတို့နှင့် အယူခံတရားလိုသည်၊ **မဟာမေဒင် ဥပဒေအရ၊ အမွေခံစားခွင့်** ရှိလာသည်ဆိုသည်ကို၊ အယူခံတရားလိုအတွက် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည့် ပညာရှိချွေနေကြီးက မငြင်းဆိုနိုင် ဝန်ခံပေသည်။

သို့ဖြစ်ရကား၊ **Essafally Alibhai v. Abdeali Gulam Hussain** (1) စီရင်ထုံးတွင် ပြဆိုထားသည့်အတိုင်း တရားလိုဖြစ်သူ အယူခံတရားလိုသည် အချင်းဖြစ်မြေနှင့်ပတ်သက်၍၊ **မိမိ၏**အစုကိုခွဲခြမ်းဝေပေးရန်သော်၎င်း၊ အမွေကြောင်း လျှောက်အုပ်ထိန်းခွဲဝေပေးစေလိုမှု **(Administration Suit)** သာစွဲဆိုခွင့်ရှိပြီး၊ ယခုကဲ့သို့ အချင်းဖြစ်မြေကို လုံးဝလက်ရောက်အပ်ပေးရလိုမှု မစွဲဆိုနိုင်ပေ။ **အမှန်မှာ** အယူခံတရားလို၏ အစုမှာ သီးခြားဝေဖန်သိရှိနိုင်ရန် ခဲယဉ်းသောကြောင့်၊ အထက်ရည်ညွှန်းပါ စီရင်ထုံးအရ အမွေကြောင်းအလျှောက် အုပ်ထိန်းခွဲဝေပေးရန်သာ စွဲဆိုသင့်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။ မည်သို့ပင် ဖြစ်စေ၊ ယခုအမှုတွင် အယူခံတရားလိုက မြေတခုလုံးကို လက်ရောက်ရရှိရန် စွဲဆိုခဲ့သဖြင့်၊ မဟာမေဒင် ဥပဒေအရ အချင်းဖြစ်မြေတွင် အခြားအမွေစား အမွေခံများ အစုရခွင့်ရှိကြသေးသဖြင့်၊ ယခုကဲ့သို့ စွဲဆိုနိုင်ခွင့်မရှိရကား၊ ၎င်းတင်သွင်းခဲ့သည့် အယူခံလွှာကို ပလပ်ရမည်သာဖြစ်ပေသည်။

ဖေါ်ပြပါအကြောင်းများကြောင့်၊ ယခုအယူခံမှုကို စရိတ်နှင့်တကွ ပလပ်လိုက်သည်။

(1) 45 Bombay p. 75.

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း ရွေတင်။

မောင်စန်းအောင် (ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားသူ)
နှင့်
မကြည်ကြည်ဝေ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူ)*

† ၁၉၆၃ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၄ ရက်။

မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာတရားဥပဒေ—လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းနေထိုင်ရန် သဘောတူညီမှုဆန္ဒ (Consent) သည်အဓိကပဓါနအချက်ဟုတ်မဟုတ်—လင်မယားအဖြစ်ပေါင်းသင်းစပ်ယှက်မှု (Consummation) ပါလိုအပ်မလိုအပ်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဓမ္မသတ်ကျမ်းများမှ မှတ်စုမှတ်ရာများ၊ မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာ တရားဥပဒေ စာအုပ်နှင့် စီရင်ဆုံးများအရ၊ **အရွယ်ရောက်သည့် ယောကျ်ားနှင့်မိန်းမတို့သည်တရားဝင်အကြင် လင်မယားဖြစ်ကြရန်၊ ၎င်းတို့သင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းနေထိုင်ရန်၊ နှစ်ဦးသဘောတူညီမှုဆန္ဒ** (Consent) သည် အဓိကပဓါန အချက်ကြီးဖြစ်သည်မှာ ကောင်းစွာပေါ်လွင်သည်။

မအေးနှင့် မောင်စန္ဒ၊ ဘီ၊ အယ်(လ်) အာ(ရ်) အတွဲ ၃၊ စာမျက်နှာ ၈။

မသိန်းတင် နှင့် မောင်ဘိုးသုံ၊ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်) ၁၉၃၀၊ ရန်ကုန်၊ စာမျက်နှာ ၂၁၀။

မိမယ် နှင့် မိဇ္ဈမ၊ ၁၉၁၀-၁၃၊ အထက်မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး- ၁၁၁ (ပရိဗီကောင်စီ)။

မအေးမယ် နှင့် မကြည်ကြည်၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး လွှတ်တော်စာမျက်နှာ ၆၂၅ ကိုရည်ညွှန်းသည်။

သို့သော် ၁၉၃၀ ခုနှစ်မှ စတင်ချမှတ်ခဲ့သော စီရင်ထုံးအချို့တွင် အဆိုပါသဘောတူညီမှုဆန္ဒ (Consent)ရှိရန်လိုအပ်သည့်အပြင်၊ လင်မယားအဖြစ်ပေါင်းသင်းစပ်ယှက်မှု(Consummation) ပါ လိုအပ်ကြောင်းဆုံးဖြတ်ထားသည်။

မလှမယ် နှင့် မောင်လှဘော်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံးအတွဲ ၈၊ စာမျက်နှာ ၄၂၅။

မောင်ထွန်းအောင် နှင့် မအေးကြည်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံးအတွဲ၊ ၁၄၊ စာမျက်နှာ ၂၁၅။

မကျင်မြ နှင့် မောင်စစ်ဟန်၊ ၁၉၃၇ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး စာမျက်နှာ ၁၀၃။

မောင်မောင် နှင့် မစိန်ကြည်၊ ၁၉၄၀ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး စာမျက်နှာ ၅၆၂ နှင့် ဦးလှအောင် နှင့် ဒေါ်အမာ၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု အမှတ် ၃၉(ခ) တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။

---

* မန္တလေးမြို့တွင်ရုံးထိုင်သော မြန်မာနိုင်ငံတရားရုံးချုပ်၌၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု အမှတ် ၂၀(ခ)။

† ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၅၉ တွင်၊ ချမှတ်သော ၁၉၆၃ ခုနှစ်ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၁ ရက်နေ့စွဲပါ ကသာမြို့၊ စက်ရွင်တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကိုပြန်၍ဆင်ခြင်မှု။

၁၉၆၃
—
မောင်စန်း
အောင်
နှင့်
မကြည်ကြည်
ဇော။

ယခုခေတ်အခါ သမယတွင်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မြန်မာနိုင်ငံသားတို့ ထိမ်းမြားလက်ထပ်ရေး ပြောင်းလဲ၍လာသဖြင့် ထိုစီရင်ထုံးများ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ပြန်လည်၍ သုံးသပ်ရန်လိုအပ်ပြီဟု ထင်မြင်သည်။

အဆိုပါစီရင်ထုံးများက မှီငြမ်းပြုသည် ဦးဂေါင်းသခင်မကျမ်း တွင်လည်း၊ ယောကျ်ားနှင့်မိန်း တို့သည် တရားဝင်လင်မယား ဖြစ်ကြရန်၊ ၎င်းတို့လင်မယားအဖြစ် မေါင်းဆင်း စပ်ယှက်မှုလိုအပ် သည်ဟူ၍ တိုက်ရိုက်တိကျစွာပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းမရှိ။

ထို့ကြောင့် မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာ တရားဥပဒေ ထိမ်းမြားလက်ထပ်ရေးအရ၊ အရွယ်ရောက်သည့် ယောကျ်ားနှင့်မိန်းမတို့သည်၊ လူသိနတ်ကြား အမြဲတစေ၊ မေါင်းဆင်းနေထိုင်ရန်၊ သဘောတူညီမှု ဆန္ဒ (Consent) ရှိရန်သာလိုအပ်ပြီး၊ လင်မယားအဖြစ် မေါင်းဆင်း စပ်ယှက်မှု (Consummation) မလိုအပ်ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ဖြေဆိုသည်။

ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဦးလှညွှန့်နှင့်ဦးတင်မောင်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ဦးမြစိန်။

တရားသူကြီး ဦးစောဘသိန်း။ ။ကောလင်းမြို့၊ နယ်ပိုင် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ် အဒသးအဖွဲ့မှ အမှတ် ၄၉ တွင်၊ လျှောက်ထားသူ မောင်စန်းအောင် က ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၄၈၈ (၁) အရ၊ လျှောက်ထားခံရသူ မကြည်ကြည်ဝေ အားစားစရိတ် တလလျှင် ၃၅ ကျပ်၊ ၎င်း၏ကလေး အား၊ စားစရိတ် တလလျှင် ၂၅ ကျပ် ပေးစေရန်၊ အမိန့်ချမှတ်လိုက်ရာ၊ လျှောက်ထားသူ မောင်စန်းအောင်က၊ မကျေနပ်၍ ကသာမြို့၊ စက်မှုင် တရားသူကြီးရုံးသို့၊ အယူခံဝင်သော်လည်း၊ မအောင်မြင်၊ အကြောင်း မဟူးသဖြင့်၊ ဤရုံးသို့ အောက်မှုလွှဲရုံးနှင့် အယူခံရုံးတို့ ချမှတ်သော အမိန့်များကို၊ ပြင်ဆင်ပေးရန် လျှောက်ထားသည်။

ဤပြင်ဆင်မှုတွင်၊ စဉ်းစား ဆုံးဖြတ်ရန်၊ အဓိကအချက်တို့မှာ—

(၁) မြန်မာ ဗုဒ္ဓဘာသာ တရားဥပဒေ ထိမ်းမြား လက်ထပ်ရေးအရ၊ အရွယ် ရောက်သည့် ယောကျ်ားနှင့် မိန်းမတို့သည် တရားဝင်အကြင်လင်မယား ဖြစ်ကြရန်၊ ၎င်းတို့ လင်မယားအဖြစ် မေါင်းသင်းနေထိုင်ရန်၊ သဘော ဘူညီမှုဆန္ဒ (Consent) သည် အဓိက ပဓါနအချက်ကြီး ဖြစ်ပါ သလား။

သို့မဟုတ်၊

အရွယ်ရောက်သည့် ယောကျ်ားနှင့် မိန်းမတို့သည် တရားဝင် အကြင်လင်မယား ဖြစ်ကြရန်၊ ၎င်းတို့ လင်မယားအဖြစ် မေါင်းသင်းနေထိုင်ရန် သဘော

တူညီမှုဆန္ဒ (Consent) ရှိရန် လိုအပ်သည့်ပြင် လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းစပ်ယှက်မှု (Consummation) လည်းလိုအပ်ပါသလား။

(၂) လျောက်ထားသူ မောင်စန်းအောင်နှင့် လျောက်ထား ခံရသူ မကြည်ကြည်ဝေတို့သည်၊ မြန်မာ ဗုဒ္ဓဘာသာ တရားဥပဒေ ထိမ်းမြား လက်ထပ်ရေးအရ၊ တရားဝင် အကြင်လင်မယား ဖြစ်ကြပါသလား

ဟူ၍ဖြစ်၏။

ပဌမပြဿနာကို ဖြေဆိုရန်၊ မြန်မာ ဗုဒ္ဓဘာသာ တရားဥပဒေ ထိမ်းမြား လက်ထပ်ရေးကို ပြန်လည်၍ သုံးသပ်ရန် လိုအပ်ပေသည်။

ရှေးဦးစွာ၊ ဆာဂျန်၊ ဂျာဒင်းက၊ ၎င်း၏ မြန်မာ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဓမ္မသတ်မှတ်စုများ အပိုဒ် ၁၅၊ ၂၂ နှင့် ၂၅ တွင်—

". . . The more one considers the Dhammathats, the greater becomes the difficulty of laying down any precise ruling as to what fact is essential to constitute the status of marriage, when the status begins, and when the contract is complete. . . After such consideration as I have been able to give to the subject, I am inclined to think that *consent of both parties* is essential to the contract of marriage. . ."

ဟူ၍ ၎င်း၏ ထင်မြင်ယူဆချက်ကို ရေးသားဖော်ပြသည်။

ဦးမေအောင် (ထိုစဉ်အခါ၊ တရားလွှတ်တော်၊ တရားဝန်ကြီး၊ ထို့နောက်၊ မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရ၏ ဟုန်းမင်းဘာ) က၊ မြန်မာ ဗုဒ္ဓဘာသာဓမ္မသတ်ကျမ်းများ၊ ဆာဂျန် ဂျာဒင်း၏ မြန်မာ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဓမ္မသတ်ကျမ်း မှတ်စုများနှင့် ထိုစဉ်အခါ၌ ချမှတ်ထားသော စီရင်ထုံးများတို့ကို၊ ဘတ်ရှ လေ့လာပြီး၊ စီမံရေးသားသော မြန်မာ ဗုဒ္ဓဘာသာ တရားဥပဒေ ထိမ်းမြား လက်ထပ်ရေး စာအုပ်တွင်—

". . . As to the actual parties to the marriage, it is indubitable that *their consent is necessary*. . ."

ဟူ၍ ရေးသား ဖော်ပြသည်။

ထိုမှတပါး၊ မအေး နှင့် မောင်ဆန္ဒ (၁) စီရင်ထုံးတွင်—

". . . As regards the marriage, it is common ground that, according to Burmese Buddhist Law, no ceremony is

(၁) ဘီ၊ အယ်(လ်)၊ အာ(ရ်)၊ ဆစ်ဇ် ၃၊ စာမျက်နှာ ၈။

ဗုဒ္ဓဘာသာ
မောင်စန်း
အောင်
နှင့်
မကြည်ကြည်
ဝေ။

requisite in order to constitute a valid marriage. . . *All that is necessary is consent on both sides to live* together as husband and wife. . ."

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားသည့်ပြင်၊ **မသိန်းဇင် နှင့် မောင်ဘိုးသုံ** (၂) စီရင်ထုံးတွင်—

". . . To constitute a marriage under Burmese Buddhist Law no special ceremony is necessary. But the essential requirement is the *consent of the parties.* . ."

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားသည်။

မိမယ် နှင့် မိရွှေမ (၃) စီရင်ထုံးတွင်—

". . . The law relating to marriage in Burma is extremely lax. No ceremony of any kind is essential. . *Mutual consent is all that is required.* . ."

ဟူ၍ **ပရိဇ္ဇံကောင်စီက၊ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်သည့်ပြင်၊ မအေးမယ် နှင့် မကြည်ကြည်** (၄) စီရင်ထုံးတွင်—

". . . Under Burmese Buddhist Law no ceremony is required in order to constitute a valid marriage. *All that is necessary is the consent of both parties.* . ."

ဟူ၍ ယခင်တရားလွှတ်တော်က ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်သည်။

အထက်ဘော်ပြပါ၊ ဓမ္မသတ်ကျမ်းများမှ မှတ်စု မှတ်ရာများ၊ မြန်မာ ဗုဒ္ဓဘာသာ တရားဥပဒေ စာအုပ်နှင့် စီရင်ထုံးများအရ၊ အရှယ်ရောက်သည့် ယောကျ်ားနှင့် မိန်းမ တို့သည် တရားဝင် အကြင်လင်မယားဖြစ်ကြရန်၊ ၎င်းတို့လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်း နေထိုင်ရန် နှစ်ဦးသဘောတူညီမှု ဆန္ဒ (**Consent**) သည် အဓိက ပဓါန အချက်ကြီး ဖြစ်သည်မှာ ကောင်းစွာ ပေါ်လွင်သည်။

သို့သော်လည်း၊ ၁၉၃၀ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလတွင်၊ ယခင် ရန်ကုန်မြို့၊ တရား လွှတ်တော်က၊ **မလှမယ်နှင့် မောင်လှဘော်** (၅) စီရင်ထုံး၌—

". . . If a Burmese Buddhist couple go through a marriage ceremony customary to persons in their state of life, but the ceremony is not followed by *co-habitation*, so

---

(၂) အော၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၃၀၊ ရန်ကုန်၊ စာမျက်နှာ ၂၁၀။
(၃) ၁၉၁၀-၁၃၊ အထက်မြန်မာပြည်စီရင်ထုံး ၁၁၁ (ပရိဝီကောင်စီ)
(၄) ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး လွှတ်တော် စာမျက်နှာ ၆၂၅။
(၅) ရန်ကုန်စီရင်ထုံးအတွဲ ၈၊ စာမျက်နှာ ၄၂၅။

that the marriage is never *consummated*, the marriage tie does not exist between the parties. . ."

၁၉၆၃
မောင်စန်း
အောင်
နှင့်
မကြည်ကြည်
၀၀။

ဟူ၍ စီရင်ဆုံးဖြတ်လိုက်သဖြင့်၊ မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာ တရားဥပဒေ—ထိမ်းမြားလက်ထပ်ရေးအရ၊ အရွယ်ရောက်သည့်ယောကျ်ားနှင့် မိန်းမတို့သည် တရားဝင် အကြင်လင်မယားဖြစ်ကြရန်၊ ၎င်းတို့ လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းနေထိုင်ရန်၊ နှစ်ဦးသဘောတူညီမှုဆန္ဒ (Consent) ရှိရန်၊ လိုအပ်သည့်ပြင်၊ **လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်စပ်ယှက်မှု**လည်း၊ လိုအပ်၍လာပေသည်။

ထို့နောက်၊ ၁၉၃၆ **ခုနှစ်**၊ မတ်လတွင်၊ ယခင် တရား လွှတ်တော်က၊ **မောင်ထွန်းအောင် နှင့် မအေးကြည်** (၆) စီရင်ထုံးဌာ—

"A marriage between Burmese Buddhists is created by *co-habitation* coupled with intent to become husband and wife. . ."

ဟူ၍ **မလှမယ်နှင့် မောင်လှဘော်** (၅) စီရင်ထုံးကို၊ မှီငြမ်းပြုကာ ဆုံးဖြတ်ထားသည်။

၁၉၃၇ ခုနှစ်၊ ဇန္နဝါရီလတွင် ယခင်တရားလွှတ်တော်ကမလှမယ်နှင့် **မောင်လှဘော်** (၅) စီရင်ထုံးကို အမှီသဟဲပြု၍၊ **မကျင်မြန့် နှင့် မောင်စစ်ဟန်** (၇) စီရင်ထုံးဌာ—

". . . To establish a marriage under Burmese Buddhist Law *there must be mutual agreement* that the parties become man and wife coupled with consummation. . ."

ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သည်။

၁၉၄၀ ခုနှစ်တွင်၊ ယခင် တရားလွှတ်တော်က၊ **မောင်မောင်နှင့် မစိန်ကြည်** (၈) စီရင်ထုံးဌာ၊ အရွယ်ရောက်သည့်ယောကျ်ားနှင့် မိန်းမတို့သည် တရားဝင် အကြင်လင်မယားဖြစ်ကြရန်၊ ၎င်းတို့ လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းနေထိုင်ရန်၊ နှစ်ဦးသဘောတူညီမှုဆန္ဒ (Consent) ရှိရန်၊ လိုအပ်သည့်ပြင်၊ လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းစပ်ယှက်မှု (Consummation) လည်း၊ လိုအပ်သည်ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ထားသည်။

မစွတာ လာဟီးရီနှင့် ဦးမြစိန် တို့ စိမံရေးသားသော မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာ တရားဥပဒေစာအုပ်များတွင်၊ ထိမ်းမြားလက်ထပ်ရေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ ၎င်းတို့၏ ထင်မြင်ယူဆချက်ကို ရေးသားဖော်ပြခြင်း မပြုဘဲ၊ **မလှမယ်နှင့် မောင်လှဘော်** (၅) စီရင်ထုံးကို မှီငြမ်းပြုပြီး၊ အကြင်ယောကျ်ားနှင့် မိန်းမတို့သည် တရားဝင် လင်မယားဖြစ်ကြရန်၊

(၆) ရန်ကုန်စီရင်ထုံးအတွဲ ၁၄၊ စာမျက်နှာ ၂၁၅။
(၇) ၁၉၃၇ ခုနှစ်၊ **ရန်ကုန်စီရင်ထုံး** စာမျက်နှာ ၁၀၃။
(၈) ၁၉၄၀ ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်စီရင်ထုံး စာမျက်နှာ ၅၆၂။

၁၉၆၃
မောင်စန်း အောင် နှင့် မကြည်ကြည် ဇော။

ငင်းတို့ လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းစပ်ယှက်မှု လိုအပ်ကြောင်း ရေးသား ဖော်ပြသည်။

သို့သော်၊ ၁၉၃၇ ခုနှစ်၊ ဧပြီလတွင် **ဒေါက်တာ ဦးမောင်** (ယခင် တရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ တရားဝန်ကြီးဟောင်းနှင့် တရားရေးဝန်ကြီးဌာန ဝန်ကြီးဟောင်း) က၊ **မလှမယ်**နှင့် **မောင်လှဘော်** (၅) စီရင်ထုံး ဆုံးဖြတ်ထားချက် မှန်မမှန်နှင့်စပ်လျဉ်း၍၊ သံသယရှိသဖြင့်၊ ငင်းစီရင်ထုံး၌ ညွှန်းထားသည့် **ဦးဂေါင်းသခင်ပမျိမ်း**နှင့် **ဓမ္မသတ် ကျမ်းများ**ကို၊ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်အရသာမဟုတ်ဘဲ၊ မြန်မာဘာသာမူရင်းအတိုင်း၊ လေ့လာဝေဖန်၍၊ စီရင်ထုံးအကိုးအကားများဖြင့်၊ **စီစစ်ရှာဖွေ**ရေးသားသော မြန်မာ ဗုဒ္ဓဘာသာ တရားဥပဒေ စာအုပ်တွင်—

> ". . . Enunciation of the principle that under Burmese Buddhist Law, consummation is essential to complete the status of husband and wife is neither necessary . . . nor justified by the *Dhammathats*. . ."

ဟူ၍ **မလှမယ်** နှင့် **မောင်လှဘော်** (၅) စီရင် ဆုံးဖြတ်ထားခြင်းကို ဆန့်ကျင်၍ ရေးသားဖော်ပြပြီး၊ အရွယ်ရောက်သည့် ယောကျ်ားနှင့် မိန်းမတို့သည် တရားဝင် အကြောင်လင်မယားဖြစ်ကြရန်၊ ထိမ်းမြားလက်ထပ်ခရန်နှင့် စပ်လျဉ်း၍—

> ". . ., marriage may be defined as the status created by *mutual consent* of the parties, otherwise competent, to enter into a permanent co-habitation, intending it to be a matter of publicity and notoriety. . ."

ဟူ၍ ငင်း၏ထင်မြင်ယူဆချက်ကို၊ ရေးသားဖော်ပြသည်။

သို့ပေဌားလည်း၊ ယခင်ရန်ကုန်မြို့၊ တရားလွှတ်တော်၊ တရားဝန်ကြီးများသည် မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာ တရားဥပဒေ ထိမ်းမြားလက်ထပ်ရေး အမှုများကို စီရင်ဆုံးဖြတ် ရာတွင်၊ ဒေါက်တာ ဦးမောင် ရေးသားဖော်ပြချက်ကို ထည့်သွင်း၍ စဉ်းစားခြင်း မပြုဘဲ၊ **မလှမယ်** နှင့် **မောင်လှဘော်** (၅) စီရင်ထုံးဆုံးဖြတ်ထားချက်ကိုသာထည့်သွင်း စဉ်းစားကြမေသည်။

၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလတွင်၊ မန္တလေးမြို့ ရုံးထိုင်၊ ကျွန်ုပ်ကလည်း၊ **ဦးလှအောင်** နှင့် **ဒေါ်အမာ** (၉) အမှု၌၊ **ဒေါက်တာ ဦး မောင်** ရေးသားဖော်ပြချက်ကို၊ ထည့်သွင်း၍ မစဉ်းစားဘဲ၊ **မလှမယ်**နှင့် **မောင်လှဘော်** (၅) စီရင်ထုံး ဆုံးဖြတ်ချက်ကိုသာ၊ ထည့်သွင်း စဉ်းစားပြီး၊ ဦးလှအောင် နှင့် **ဒေါ်**အမာတို့သည် လင်မယားအဖြစ်ပေါင်း

(၉) ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၃၃ (ခ)။

သင်း စပ်ယှက်ခြင်း မရှိသဖြင့်၊ တရားဝင်လင်မယားမဟုတ်ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သည်။

၁၉၆၃ ခုနှစ်တွင်၊ **ဒေါက်တာဦးမောင်မောင်** (တရားရုံးချုပ်၊ တရားသူကြီး)က မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာ တရားဥပဒေ **ထိမ်းမြားလက်ထပ်ရေးနှင့်** စပ်လျဉ်း၍၊ ၎င်းစီမံရေးသားသော (LAW and CUSTOMS in BURMA and the BURMESE FAMILY) စာအုပ်တွင်

> ". . . To-day it is settled law and custom that the vital consent on which a marriage must be founded is that of the parties themselves. . . Consent of the parties to marry, their intention to enter the status of husband and wife, are the large factors in a marriage. . . One element of a valid marriage over which some doubt has been cast is consummation. . . A search for reliable authority on the question was made, only to discover the great dearth. . . Neither the customs of Burmese society to-day, nor the *Dhammathats* where they do touch on the subject, though lightly, seem to fully support the decision. . "

၍ရေးသားဖော်ပြထားသည့်ပြင်၊ ယခုခေတ်အခါ သမယတွင်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်မြန်မာနိုင်ငံသားဘို ထိမ်းမြားလက်ထပ်ရေး ပြောင်းလဲ၍ လာသဖြင့်၊ **မလှမယ်**နှင့် **မောင်လှဘော်** (၅)စီရင်ထုံးဆုံးဖြတ်ထားချက်ကို၊ အခါအားလျော်စွာ၊ ပြန်လည်၍ သုံးသပ်ရန်၊ လိုအပ်ပြီဟု ထင်မြင်သည်။

ဘော်ပြပါ၊ **မလှမယ်**နှင့် **မောင်လှဘော်**(၅) စီရင်ထုံးတွင်အခြေခံထား၍ မှီငြမ်းပြုသည့် **ဦးဂေါင်းသခင်ပကျမ်း** ပုဒ်မ ၃၉ မှာ၊"မိဘနှစ်ပါးတို့ကတိထားခြင်းစသော ထိမ်းမြားခြင်း ၇ ပါး၏ အကြောင်း"။ပုဒ် ၄၈ မှာ၊" ထိမ်းမြားခြင်း ၈ ပါးအဝင်၊ သမီး၏ မိဘတို့ထံခယမှီခိုရှိ၍ နေသောကြောင့်၊ သမီးကိုထိမ်းမြားသောတရား "။ ပုဒ်မ ၄၉ မှာ၊ "ထိမ်းမြားခြင်း ၈ ပါးအဝင်၊ သမီးတွင်၊စွဲကပ်သော ရောဂါကိုကင်းလတ်အောင်၊ ကုသပါမည် ဆိုသောကြောင့်၊ သမီးကို ထိမ်းမြားသောတရား "။ပုဒ်မ ၅၀ မှာ၊ "ထိမ်းမြားခြင်း ၈ ပါးအဝင်၊ ယောကျ်ား မိန်းမ သူငယ်နှစ်ဦးတို့အလိုဆန္ဒထူးမြသောကြောင့်၊ သမီးကို ထိမ်းမြားသောတရား"။ (သို့သော်၊လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းစပ်ယှက်ရန်လိုအပ်သည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းမရှိပေ။)ပုဒ်မ ၆၂ မှာ၊"သူ၏ သမီးဘဒယာက်ကို၊အသင်းပေးကမ်းရည်မှန်းပြောဆိုပြီးသည့်နောက်၊ယောကျ်ားသည် ဟန့်တားပြောဆိုယင်းမိန်းမကိုကာမမယူဘဲ၊ အစ်မ၊ ညီမ၊ ကျန်မစသောအခြား

၁၉၆၃
မောင်စန်း အောင် နှင့် မကြည်ကြည် ၀၀။

မိန်းမကို မှားယွင်းကျူးလွန်မိသောတရား"။ ပုဒ်မ ၈၂ မှာ၊ "မိဘနှစ်ပါးထိမ်းမြားသော ယောကျ်ားကို၊ သမီးက မနှစ်သက်၍ ငြင်းပယ်သောတရား"။ ပုဒ်မ ၈၇ မှာ၊ "မိဘနှစ်ပါး ထိမ်းမြားသော မိန်းမနှင့် ကာမ မရမီ၊ ယောကျ်ားသည် မှားယွင်းမိသော အခြားမိန်းမကို၊ ထိမ်းမြားသော မိန်းမက၊ မူပြစ်မမှုတိုက်သောတရား" စသည်တို့ကိုသာ ပြဋ္ဌာန်းထားသဖြင့်၊ အကြင်ယောကျ်ားနှင့် မိန်းမတို့သည် တရားဝင် လင်မယားဖြစ်ကြရန်၊ ၎င်းတို့ လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်း စပ်ယှက်မှု လိုအပ်သည်ဟူ၍ တိုက်ရိုက်တိကျစွာပြဋ္ဌာန်း ထားခြင်းမရှိသည်မှာ ကောင်းစွာ ပေါ်လွင်သည်။ ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ **မလှမယ်** နှင့် **မောင်လှဘော်** (၅) စီရင်ထုံးတွင်၊ယင်တရားလွှတ်တော်က၊ အကြင်ယောကျ်ားနှင့် မိန်းမတို့သည် တရားဝင်လင်မယား ဖြစ်ကြရန်၊ ၎င်းတို့ လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်း စပ်ယှက်မှု လိုအပ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ထားခြင်းမှာ၊ **ဦးဂေါင်းသခေ်ပကျမ်း ကောက်နုတ်ချက်များမှ သွယ်ဝိုက်၍** ယူဆဆုံးဖြတ်ခြင်းသာ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပေမည်။

ထို့ပြင် ၊ဆာ-ဂျန်၊ ဂျာဒင်းနှင့် ထိုစဉ်အခါ၌ ရှိကြသော တရားဝန်ကြီးများ ဦးမေအောင် စသော ဥပဒေပါရဂူကြီး တို့ကလည်း၊ မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာ တရားဥပဒေ ထိမ်းမြား လက်ထပ်ရေးကို လေ့လာရာတွင်၊ ဦးဂေါင်းသခေ်ပကျမ်း၊မွေသတ်အရပ်ရပ် ကျမ်းများ၊ စီရင်ထုံးများ တို့ကို၊ ယခင်ရန်ကုန်မြို့၊ တရားလွှတ်တော်က၊**မလှမယ်** နှင့် **မောင်လှဘော်** (၅) စီရင်ထုံး၌၊ လေ့လာသကဲ့သို့၊ လေ့လာကြပြီး၊ အကြင်ယောကျ်ား နှင့် မိန်းမတို့သည် တရားဝင်လင်မယား ဖြစ်ကြရန်၊ ၎င်းတို့ လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်း စပ်ယှက်မှုရှိရန်၊ လိုအပ်သည်ဟု ရေးသားဖော်ပြခြင်း မပြုသည်ကို ထောက်ရှုလျှင်၊ **မလှမယ်** နှင့် **မောင်လှဘော်** (၅) စီရင်ထုံးတွင်၊ ညွှန်းထားသည့် ဦးဂေါင်းသခေ်ပကျမ်း ပုဒ်မ-၃၉၊ ၄၈၊ ၄၉၊ ၅၀၊၆၂၊ ၈၂ နှင့် ၈၇ အရ၊ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို လက်မခံပယ်ခဲ့သောကြောင့်သာ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရန်ဖြစ်ပေသည်။

ထိုမှတပါး၊ ယခုခေတ်အခါသမယတွင်၊ အကြင်ယောကျ်ားနှင့် မိန်းမတို့သည် လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်း နေထိုင်လိုသော သဘောတူညီမှု ဆန္ဒရှိကြသည့်အခါ၊ (အများအားဖြင့်)၊ ၎င်းတို့သည် လူကြီးမိဘပရိသတ်များရှေ့တွင်၊ ဘိသိတ်သရောက၊ ၎င်းတို့အား ထုံးစံလေ့အရ၊ ထိမ်းမြားလက်ထပ်ပြီး၊ သတို့သားနှင့် သတို့သမီးတို့သည် ထိုနေ့ ထိုအခါမှစ၍ လင်မယားဖြစ်ကြပြီဟူ၍ ကျေညာလိုက်သည်နှင့် တပြိုင်နက်၊ လူကြီး မိဘပရိသတ်တို့က၊ ၎င်းတို့သည် လင်မယားဖြစ်ကြပြီဟူ၍ အသိအမှတ်ပြုကြလေသည်။ သတို့သားနှင့် သတို့သမီးတို့ကလည်း၊ ထိုအခါမှစ၍၊ ၎င်းတို့ယခင်ကကဲ့သို့ အပျိုလူပျိုများမဟုတ်ကြတော့ဘဲ၊ လင်မယားဖြစ်ကြပြီဟု စိတ်ထားရှိကြ ပေသည်။ ၎င်းတို့နှင့် ခင်မင်ရင်းနှီး သိကျွမ်းသူများကလည်း၊ ၎င်းတို့အား ယနေ့ကလိုအပျို

လူပျိုများ ဖြစ်ကြသည်ဟု အစဲ့အလမ်းမပြုကြတော့ဘဲ၊ ငင်းတို့လင်မယား အိမ်ထောင်သည်များ ဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်ယူဆကြလေသည်။

ဥပဒေ
မောင်ရန်း
အောင်
နှင့်
မကြည်ကြည်
၀၀။

ထိုပြင်လည်း၊ တရားသူကြီး **ဒေါက်ကာ ဦးမောင်မောင်** ၎င်း၏စာအုပ်တွင်ရေးသား ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း၊ ယခုအခါတွင်၊ အကြင်ယောကျ်ားနှင့် မိန်းမတို့သည် လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းနေထိုင်လိုကြသော သဘောတူညီမှု စိတ်ဆန္ဒရှိကြသည့်အခါ၊ ၎င်းတို့သည် ရာဇဝတ်တရားသူကြီး တဦးဦးထံသို့သော်၎င်း၊ တရားရုံးတရားသူကြီး တဦးဦးထံသို့သော်၎င်း၊ သွား၍ သက်သေများရှေ့တွင်၊ ၎င်းတို့သည် လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းနေထိုင်လိုကြသော သဘောတူညီမှု ဆန္ဒရှိကြောင်း။ ထို့သို့ရှိသော စိတ်ဆန္ဒအတိုင်း၊ လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်း နေထိုင်ကြမည်ဖြစ်ကြောင်း ကျမ်းသစ္စာကျိန်ဆို၍ ထိမ်းမြားလက်ထပ်လေ့ ရှိကြသည်။ ၎င်းတို့ ထို့သို့ ထိမ်းမြားလက်ထပ်ကြပြီးသည့်နောက်၊ ၎င်းတို့သည် အကြင် လင်မယားဖြစ်ကြပြီဟူ၍ ယုံကြည်ယူဆကြသည်။ မြင်သူတို့ကလည်း၊ ၎င်းတို့နှစ်ယောက်အား၊ အပျိုလူပျိုများပင်ဖြစ်ကြသည်ဟု မယူဆကြတော့ဘဲ၊ လင်မယားဖြစ်ကြပြီ ဟူ၍ အသိအမှတ်ပြုကြပေသည်။

သို့ဖြစ်သောကြောင့်၊ **မလှမယ်** နှင့် **မောင်လှ**(ခ) စီရင်ထုံးတွင်၊ အကိုးအကားပြုသည့် ဦးဂေါင်းသခေါ်ပကျမ်း ပုဒ်မများ၌ ပြဋ္ဌာန်းချက်များသည် **ဦးမေအောင်** ရေးသားသည့် မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာတရားဥပဒေ ထိမ်းမြားလက်ထပ်ရေးစာအုပ်တွင်—

> ". . . We cannot apply the principle or practice of the *Dhammathats* to the *changed society* without modification ; and in the moulding of the law it is of great importance that the Judges should modify the old rules in the line of the present customs and opinions rather than that of a *bye-gone* day. . . Care must be taken in applying to cases at the present day principles derived from an *archaic society* and how materially affected in their application by the existing order of things. . ."
>
> The Burmese marriage is purely a *civil and consensual contract* even at the present day. . ."

ဟူ၍ရေးသားဖော်ပြသည့်အတိုင်း(ရှေးပရေဿကီ အခါကာလက၊ ပြုလုပ်လေ့ရှိသော ထုံးတမ်းစဉ်လာ၊ ဓလေ့များသာဖြစ်၍၊ ခေတ်မမှီ နောက်ကျနေမြဲဖြစ်သဖြင့်၊ ယခုခေတ်အခါသမယ ထိမ်းမြားလက်ထပ်ရေးနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် အမှုများကို၊ စီရင်ဆုံးဖြတ်ရာတွင်၊ တရားရုံးများက၊ အဆိုပါပြဋ္ဌာန်းချက်များအပေါ်၊ အခြေခံအုတ်မြစ်

၁၉၆၃
မောင်စန်း
အောင်
နှင့်
မကြည်ကြည်
ဝေ။

အနေဖြင့်မိုင်ပြမ်းပြူရန်၊ လျှောက်ကန်သင့်မြတ်မည့် မဟုတ်ဟု ထင်မြင်ယူဆသည့်အတွက်၊ **မလှမယ်** နှင့် **မောင်လှဘော်**(၅) စီရင်ထုံးနှင့် **ဦးလှအောင်** နှင့် **ဒေါ်အမာ**(၉) စီရင်ထုံးတို့တွင်၊ ဆုံးဖြတ်ထားချက်များကို၊ သွေဖယ်ခွောင်လွဲဆန့်ကျင်လျက်၊ ယခု ပေါ်ပေါက်လာသည့် ပြဿနာကို မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာတရားဥပဒေ ထိမ်းမြားလက်ထပ်ရေး အရ၊ အရွယ်ရောက်သည့် ယောကျ်ားနှင့် မိန်းမတို့သည် တရားဝင်အကြောင်လင်မယားဖြစ်ကြရန်၊ ၎င်းတို့ လင်မယားအဖြစ်၊ လူသိနတ်ကြား အမြဲတစေပေါင်းသင်း နေထိုင်ရန်၊ သဘောတူညီမှုဆန္ဒ (Consent) သာရှိရန်လိုအပ်ပြီး၊ လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်း စပ်ယှက်မှု (Consummation) ရှိရန်မလိုအပ်ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ဖြေဆိုသည်။

ဤအမှုတွင် လျှောက်ထားခံရသူ မကြည်ကြည်ဝေ ကၜင်းနှင့် လျှောက်ထားသူ မောင်စန်းအောင်တို့သည် လင်မယားအဖြစ် လူသိနတ်ကြား အမြဲတစေ ပေါင်းသင်း နေထိုင်ရန် သဘောတူညီမှု ဆန္ဒရှိပြီး မန္တလေးမြို့၊ ဆဋ္ဌမရာဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးထံ၌၊ သက်သေခံအမှတ် (၁) ကျမ်းကျိန်ချက်အရ၊ ထိမ်းမြားလက်ထပ်ကြသည်ဟု ထွက်ဆို၍၊ လျှောက်ထားသူ မောင်စန်းအောင် ကလည်းငင်းနှင့် လျှောက်ထားခံရသူ မကြည်ကြည်ဝေတို့သည် လင်မယားအဖြစ် လူသိနတ်ကြား အမြဲတစေ၊ ပေါင်းသင်း နေထိုင်ရန် သဘောတူညီမှု ဆန္ဒရှိပြီး၊ မန္တလေးမြို့၊ ဆဋ္ဌမရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးထံ၌၊ သက်သေခံအမှတ် (၈) ကျမ်းကျိန်ချက်အရ၊ ထိမ်းမြားလက်ထပ်ကြသည်ဟု အမှုတွဲပေါ် တွင် ပေါ် လွင်စေသည့်အတွက် ၎င်းတို့သည် အထက်ပေါ်ပြပါဆုံးဖြတ်ချက်အရ၊ ဆဋ္ဌမရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးထံ၌ ကျမ်းသစ္စာ ကျိန်ဆို၍ ထိမ်းမြားလက်ထပ်ကြသည့် အချိန်အခါမှစ၍ပြီး၊ တရားဝင် အကြောင်လင်မယား ဖြစ်ကြသည်ဟု ပေါ် ပေါက်လာသည့် ဒုတိယပြဿနာကို ဖြေဆိုသည်။

၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၂၅ ရက်နေ့တွင် လျှောက်ထားသူ မောင်စန်းအောင်နှင့် လျှောက်ထားခံရသူ မကြည်ကြည်ဝေတို့သည် မန္တလေးမြို့၊ ဆဋ္ဌမရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးထံ၌၊ ကျမ်းသစ္စာကျိန်ဆို၍ ထိမ်းမြား လက်ထပ်ကြပြီး သည့်နောက်၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မေလ ၃၀ ရက်နေ့တွင် လျှောက်ထားသူ မောင်စန်းအောင်က လျှောက်ထားခံရသူ မကြည်ကြည်ဝေထံသို့ "ခင်ဗျားနှင့်ကျွန်တော် တယောက်နှင့်တယောက် ပြတ်စဲဘို့ကိစ္စတွင်၊ ခင်ဗျားကို ကျွန်တော်ကတော့ ယခုလည်းမပေါင်းဘူး၊ နောင်လည်း မပေါင်းဘူး၊ ဘယ်တော့မှလည်း မပေါင်းဘူး။ အဲဒါကြောင့် ခင်ဗျားနှင့်ကျွန်တော် ပြတ်စဲဘို့ကိစ္စဟာ၊ လူကြီးစုံရာကဲပြတ်စဲမလား၊ ဒါမှမဟုတ်လျှင် လက်မှတ်ထိုး၍ ပြတ်စဲမလား။ ခင်ဗျားကြိုက်ရာရွေးပါ...." ဟူ၍ လင်မယားအဖြစ်မှ ပြတ်စဲရန် အကြောင်း စာရေး ပေးသည်ကို ထောက်ရှုလျှင်၊ လျှောက်ထားသူ မောင်စန်းအောင်

၁၉၆၃

မောင်စန်းအောင် နှင့် မကြည်ကြည်ဝေ။

သည် လျှောက်ထားခံရသူ မကြည်ကြည်ဝေနှင့် ရုံးတွင် ကျမ်းသစ္စာကျိန်ဆို၍ ထိမ်းမြား လက်ထပ်ကြသည့် နေ့မှစ၍ တရားဝင် အကြင်လင်မယား ဖြစ်ကြသည်ဟု ထင်မြင်ယူဆကြောင်း မငြင်းနိုင်အောင် ပေါ်လွင်သဖြင့် ဤအချက်သည် ပေါ်ပြခဲ့သည့် လျှောက်ထားသူ မောင်စန်းအောင်နှင့် လျှောက်ထားခံရသူ မကြည်ကြည်ဝေတို့သည် ရုံး၌ ကျမ်းသစ္စာကျိန်ဆို၍ ထိမ်းမြားလက်ထပ်ကြခြင်းဖြင့်၊ တရားဝင် အကြင်လင်မယား ဖြစ်ကြသည်ဟု ထင်မြင်ယူဆချက်ကို ထပ်လောင်း၍ ထောက်ခံပေသည်။

လျှောက်ထားခံရသူ မကြည်ကြည်ဝေရရှိသော ကလေးမှာ လျှောက်ထားသူ မောင်စန်းအောင်နှင့် ရရှိသော ကလေးဖြစ်သည်ဟု မူလရုံးနှင့် အောက်အယူခံရုံးတို့က အမှုအကြောင်းခြင်းရာ သက်သေခံချက်များအရ ဆုံးဖြတ်ထားသည်ကို ဤရုံးက ဝင် ရောက်စွက်ဖက်ရန် ခိုင်လုံသော အကြောင်းမရှိသဖြင့် လျှောက်နန်သင့်မြတ်မည်မဟုတ်ဟု ထင်မြင်သည်။

သို့သော် ကလေးမှာ တရားစွဲဆိုစဉ်အခါ၌ ၂ နှစ်နှင့် ၄ လသာရှိ၍၊ ယခုအခါ ၎င်း၏အသက်မှာ ၄ နှစ်လောက်ပင် ရှိဦးမည်ဖြစ်သဖြင့်၊ နေထိုင်ရေး (lodging) နှင့် ပညာသင်ရေးအတွက် စရိတ်ကုန်ကျမည်မဟုတ်ဘဲ၊ [redacted]ရေးနှင့် ဝတ်ရေးအတွက် သာ စရိတ်ကုန်ကျမည်ဖြစ်သည့်အတွက် လျှောက်ထားသူ မောင်စန်းအောင်၏ အဆင့် အတန်းနှင့်စာသော် ကလေးအတွက် တလလျှင် ၂၅ ပေးစေခြင်းမှာ အနည်းငယ် များသည်ဟု[redacted]ထင်မြင်သဖြင့် ၎င်းအား တလလျှင် ၁၅ သာ ပေးစေလျှင် မနည်းမများ တရားမျှတမှုရှိမည်ဟု ယူဆသည်။

အထက်ပေါ်ပြပါ အကြောင်းအရာများကြောင့်၊ လျှောက်ထားသူ မောင်စန်း အောင်အပေါ် အောက်ရုံးက၊ ကလေးအတွက် တလလျှင် စားစရိတ် ငွေ ၂၅ ပေးရန် ချမှတ်သော အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်ပြီး၊ လျှောက်ထားသူ မောင်စန်းအောင် သည်ကလေး အတွက် တလလျှင် စားစရိတ်ငွေ ၁၅ ပေးရန်နှင့် အောက်ရုံးက လျှောက်ထားသူ မောင်စန်းအောင်သည် လျှောက်ထားခံရသူ မကြည်ကြည်ဝေ အားစားစရိတ်၊ တလ လျှင် ၃၅ ပေးရန် ချမှတ်သောအမိန့်ကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် ခိုင်လုံသော အကြောင်း မရှိသဖြင့် အတည်ပြု၍ ၎င်း၏ပြင်ဆင်မှုကို စရိတ်ဖြင့် ပလပ်ရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။

ဤရုံးလွှဲနေကြီးခမှာ ၅၀ ဖြစ်စေရမည်။

တရားမအယူခံ

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးရွှေတွင်

ဦးစံရင်ပါ ၂ (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ဦးဝက်ပါ ၂ (အယူခံတရားခံ)*

† ၁၉၆၃
ဒီဇင်ဘာလ ၂၁
ရက်။

ကာလစည်းကမ်းသတ် ဥပဒေပုဒ်မ (၄) ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ်၊ အထူးကာလစည်းကမ်းသတ်နှင့်အတိုး ကန့်သတ်ရေး အက်ဥပဒေ—သူပုန်စိုးမိုးသည့်ကာလ နုတ်နိုင် မနုတ်နိုင်။

အယူခံတရားခံများက အယူခံတရားလိုများအပေါ် လက်ရောက် ရလိုမှု တရားစွဲဆိုရာ၌၊ အယူခံတရားလိုများကငင်းထို့သည်၊ အခြင်းဖြစ်အိမ်နှင့်၊ မြေပေါ် တွင်ပိုင်ရှင်အားဆန့်ကျင်၍ ၁၂ နှစ်ကျော် လက်ရှိနေထိုင်ခဲ့ကြောင်း ထုချေရာ၊ အောက်ရုံးနှစ်ရုံးလုံးက ထိုအချက်ကိုလက်ခံခဲ့သော်လည်း၊ အခင်းဖြစ်ပစ္စည်းများရှိရာဒေသတွင် သောင်းကျန်းသူများစိုးမိုးခဲ့သဖြင့်၊ ၁၉၅၀ ခုပြည့်နှစ် အထူးကာလ စည်းကမ်းသတ်နှင့် အတိုးကန့်သတ်ရေး အက်ဥပဒေအရ၊ ထိုစိုးမိုးသောကာလကို ထုတ်ပယ်လျှင်၊ အမှုမှာကာလစည်းကမ်းသတ်အတွင်းဝင်ကြောင်း၊ အဆုံးအဖြတ်ပြုကြလေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ကာလစည်းကမ်းသတ်အက်ဥပဒေပုဒ်မ (၄)ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ အရမှာ၊ တရားရုံးပိတ်ထားသည့်ရက်များကို ကာလစည်းကမ်းသတ် အချိန်အပိုင်းအခြားမှနှုတ်ရမည်မဟုတ်။ တရားရုံးပိတ်ထားသည့် ကာလအတွင်း၊ အမှုမှာ ကာလစည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်နေလျှင်၊ ရုံးဖွင့်သည့်နေ့၌ အမှုကိုတင်နိုင်သည်ဟုသာ ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းဖြစ်သည်။

မက်(ခ်)ဘူး(လ်)အာမက် နှင့် အွန်ကာဟရတပ်။ အေ၊ အိုင်၊အာ(ရ်)၊ ၁၉၅၃ခု၊ ပရီဗီကောင်စီ၊စာမျက်နှာ ၇၅ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ထို့ကြောင့် သူပုန်များစိုးမိုးသည့် ကာလအချိန်အပိုင်းအခြားကို၊ ကာလ စည်းကမ်းသတ်အချိန်အပိုင်းအခြားမှ မနုတ်နိုင်ပေ။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဦးဘဆွေ။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဦးအေးမောင်။

တရားသူကြီးချုပ်ဦးဘိုကြီး။ ။အယူခံတရားခံ ဦးဝက်နှင့် ဒေါ်မလေးတို့သည်၊ ပြည်မြို့နယ်၊ပျဉ်းမအိုင်ရွာရှိ အခင်းဖြစ်အိမ်နှင့် မြေယာကို မိမိတို့အား မူလပိုင်ရှင်

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမ ဒုတိယ အယူခံမှုအမှတ် ၁၁။

† ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ တရားမအယူခံမှုအမှတ် ၆ တွင် ၁၉၆၂ ခု၊ အောက်တိုဘာလ ၂၉ ရက် နေ့စွဲပါ၊ ပြည်မြို့ရာဘက်ခရိုင်တရားမ တရားသူကြီးရုံးတော်၏ ချမှတ်သောဒီကရီကို အယူခံဝင်မှု။

ဦးဘိုးလွန့် ဒေါ်အုန်းပွင့်တို့၏ အမွေစားအမွေခံများက ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၅ ရက် နေ့စွဲပါ မေတ္တာအလျောက် အပြီးအပိုင် မှတ်ပုံတင်စာချုပ်ဖြင့် ပေးကြောင်းနှင့် ထိုပစ္စည်းများကို အယူခံတရားလို ဦးစံရင်နှင့် ဒေါ်ကြဲတို့ထံမှ လက်ရောက်ရလိုမှု တရားစွဲဆိုခဲ့လေသည်။ အယူခံတရားလိုတို့ကမိမိတို့သည် ၁၂ နှစ်ကျော် အခင်းဖြစ်အိမ်တွင် မည်သူ၏ထံမှ အခွင့်အမိန့်တောင်းခံခြင်းမပြုဘဲ ဆန့်ကျင် လက်ရှိနေထိုင်ခဲ့ကြောင်းဖြင့် ချေပ၏။ မူလရုံးသည်၎င်း၊ ပဌမအယူခံရုံးသည်၎င်း အယူခံတရားလိုတို့ ချေပသည့်အတိုင်း၊ ၎င်းတို့သည် ထိုအိမ်နှင့်မြေပေါ်တွင် ပိုင်ရှင်အား ဆန့်ကျင်၍ ၁၂ နှစ်ကျော် လက်ရှိနေထိုင်ခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိကြလေသည်။ အမှန်အားဖြင့်ဆိုလျှင် အယူခံတရားခံတို့၏ အဆိုလွှာဥပဒေ အယူခံတရားလိုတို့သည် အခင်းဖြစ်အိမ်နှင့် မြေတွင် မူလပိုင်ရှင်၏ အခွင့်အမိန့် တစုံတရာမရရှိဘဲ ချဉ်းနင်းတက်ရောက် နေထိုင်ကြသည်ဟု ဖေါ်ပြထားလေသည်။ ထို့ကြောင့် အယူခံတရားလိုတို့သည် အခင်းဖြစ်အိမ်နှင့် မြေတွင် တရားစွဲဆိုခြင်းမပြုမီ ၁၂ နှစ်ကျော် ဆန့်ကျင်နေထိုင်ခဲ့သည်ဟု ယူဆရမည် ဖြစ်သည်။

၁၉၆၃

ဦးစံရင် ပါ ၂ နှင့် ဦးဝက် ပါ ၂။

အောက်ရုံး ၂ ရုံးက ယင်းသို့ယူဆသော်လည်း၊ အခင်းဖြစ်ပစ္စည်းများရှိရာ ဒေသတွင် သောင်းကျန်းသူများ စိုးမိုးခဲ့သဖြင့်၊ ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ် အထူးကာလစည်းကမ်းသတ်နှင့် အာဘိုးကန့်သတ်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ၊ ထိုသို့ သူပုန်များ စိုးမိုးသည့် အချိန်ကာလ အပိုင်းအခြားကို၊ အယူခံတရားလိုများ ဆန့်ကျင်နေထိုင်သော ၁၂ နှစ်ကျော်ကာလမှနုတ်ပယ်လျှင် အယူခံတရားခံတို့၏အမှုကို ကာလစည်းကမ်းသတ် အတွင်း စွဲဆိုသည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် အဆုံးအဖြတ်ပြုကြလေသည်။ အဆိုပါ အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂ မှာအောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

> "၂။ ။သောင်းကျန်းသူများ၏ လက်တင်းသို့ ကျရောက်သော မည်သည့် အရပ်ဒေသတွင်မဆို၊ တရားမရုံးများသည် တရားဝင်အစိုးရ၏ မြို့ပြဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်ရေးကို ခေတ္တရပ်သိမ်းသည့် နေ့မှစ၍၊ နိုင်ငံတော်သမတက ထိုအရပ်ဒေသအတွက် အမိန့်ထုတ်ပြန် သတ်မှတ်သည့် နေ့အထိ၊ ကာလ စည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄ ၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်အရ၊ ပိတ်ထားသည်ဟု မှတ်ယူရမည်။"

ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရမှာ တရားရုံး ပိတ်ထားသည့်ရက်များကို ကာလစည်းကမ်းသတ် အချိန်အပိုင်းအခြားမှ နုတ်ရမည် မဟုတ်။ တရားရုံးပိတ်ထားသည့် ကာလအတွင်း အမှုမှာ ကာလစည်းကမ်းသတ် ကျော်လွန်နေလျှင် ရုံးဖွင့်သည့်နေ့၌ အမှုကို တင်နိုင်သည်ဟုသာ ပြဋ္ဌာန်းခြင်းဖြစ်သည်။

၁၉၆၃

ဦးစံရင် ပါ ၂ နှင့် ဦးဝက် ပါ ၂။

ဤအချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ မာစ်(ခ်)ဘူး(လ်)အာမက်နှင့် အွန်ကာပရာတပ် (၁) အမှု တွင် အောက်ပါအတိုင်း မြွက်ကြားခဲ့၏။

". . . It is to be noted that there is a marked distinction in form between section 4 and section 14. The language employed in section 4 indicates that it has nothing to do with computing the prescribed period. What the section provides is that, where the period prescribed expires on a day when the Court is closed, notwithstanding that fact, the application may be made on the day that the Court reopens; so that there is nothing in the section which alters the length of the prescribed period; whereas in section 14 and other sections of a similar nature in the Act, the direction begins with the words: 'In computing the period of limitation, prescribed for any application,' certain periods shall be excluded."

ဤမြွက်ဟချက်များသည် ကာလစည်းကမ်းသတ် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄ နှင့် ၁၄ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် ကိုက်ညီပေသည်။

ထို့ကြောင့် သူပုန်များ စိုးမိုးသည့် ကာလအချိန်အပိုင်းအခြားကို ကာလစည်းကမ်း အချိန်အပိုင်းအခြားမှ မနုတ်နိုင်ပေ။ အယူခံတရားခံများ၏ အဆိုအရငင်း၊ အောက်ရုံး ၂ ရုံး တွေ့ရှိချက်များအရငင်း အယူခံတရားလိုတို့သည် အခင်းဖြစ်အပြီးနှင့် မြေတွင်ပိုင်ရှင်များအား ဆန့်ကျင်၍ ၁၂ နှစ်ကျော် နေထိုင်ခဲ့သည်ဖြစ်ရကား၊ အယူခံတရားခံတို့သည် ဤအမှုကို စွဲဆိုခြင်းမပြုနိုင်တော့ပေ။

ထို့ကြောင့် အောက်ရုံး ၂ ရုံး၏ အမိန့်နှင့်ဒီကရီများကို စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။ ဤရုံးရွှေ့နေခမှာ ၅၀ ဖြစ်စေရမည်။

(၁) အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရှ်)၊ ၁၉၃၅ ပရီဗီကောင်စီ၊ စာ ၈၅။

တရားမအထွေထွေ

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုးကြီး နှင့် တရားသူကြီး ဦးစံမောင်ရွှေတင်

ဦးပုပ္ပရမ္မ (စောဒက)

နှင့်

နိုင်ငံတော်ဝိနိယန္တပါ ၉ (စုဒိတကများ) *

† ၁၉၆၃ နိုဝင်ဘာလ ၁ ရက်။

အမှုခေါ် စာချုပ်ထော် **အမှုကိုမပစ်ဘဲ**—**အမှုစွဲဆိုသည့်ကိုယ်တော်**ကို ဖယ်ရှားစေရန် **ချမှတ်သည့် မြို့နယ်ဝိနိစ္ဆယဌာန၏အမိန့်**—ပယ်ဖျက်ရန်သင့်ခြင်းယူဆချက်များသာ ဖြစ်သော **အဆုံးဖြတ်** များပယ်ဖျက်ရန်မလိုခြင်း။

အယူခံစောဒကသည်၊ အခင်းဖြစ်ကျောင်းသည် ဂဏသံဃိက ကျောင်းဖြစ်သည်ဟု **ဆိုပြီး** ကျောင်းထိုင်ပုဂ္ဂိုလ်အနေနှင့် အယူခံစုဒိတကများအား ထိုကျောင်းမှ ဖယ်ရှားရန် အမှုစွဲဆိုခဲ့ လေသည်။

ဆိုင်ရာမြို့နယ် ဝိနိစ္ဆယဌာနက အဆိုပါကျောင်းသည် ပုဂ္ဂလိကပိုင်ကျောင်း ဖြစ်သည်ဟုဆိုကာ၊ အမှုကိုမပလပ်ဘဲ အယူခံစောဒကအား ဖယ်ရှားစေရန်**အမိန့်** ချမှတ်ခဲ့သည်။ အယူခံစောဒကက ထို**အမိန့်**ကိုမကျေနပ်၍၊ ခရိုင်ဝိနိစ္ဆယဌာနသို့ စောဒကဝင်ရာ၊ ကျောင်းကိုအမှုတွင် သက်သေတဦး သာ ဖြစ်သည့် ဆရာတော်တပါးပိုင်သည့် ပုဂ္ဂလိကပိုင်ကျောင်းဟု **ဆုံးဖြတ်ပြီး**၊ **အားထုံးဆင့်သင့်** မြတ်မြတ် သိတင်းသုံးကြရန်**ဆုံးဖြတ်**၏။ နိုင်ငံတော်ဝိနိစ္ဆယဌာနက၊ ပိုင်ဆိုင်မှုကို ထိုသို့ပင်**ဆုံးဖြတ်** သော်လည်း၊ အားလုံးသိသောင်း**ဆုံး**ရန်**ဆုံးဖြတ်**သည့် **အမိန့်**ကို ပယ်ဖျက်လိုက်၏။

အယူခံစောဒကက ထို**အမိန့်**များကို မကျေနပ်၍ အမှုခေါ် စာချုပ်တော်ထုတ်ဆင့်ရန် လျှောက် ထားရာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အမှုနှင့်အားဖြင့်ဆိုသော် အယူခံစောဒကတရားစွဲဆိုသော ဝိဝါဒါဓိကရုဏ်း မှုတွင်၊ အထောက်ထားမရှိလျှင်၊ မြို့နယ်ဝိနိစ္ဆယဌာနကအမှုကို ပယ်ရန်သာရှိသည်။ ထိုကျောင်းမှ **ဖယ်ရှားစေရန် အမိန့်ချမှတ်ခြင်း မပြုနိုင်ပေ။ ထို့ကြောင့် ထို<u>အမိန့်</u>**ကို **အမှုခေါ် စာချုပ်တော်ဖြင့်** ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

ကျန်**အဆုံးအဖြတ်**များမှာ ယူဆချက်များသာ ဖြစ်သောကြောင့် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် အကြောင်းမရှိချေ။

စောဒကအတွက်။ ။ဦးဘသန်း (၁)။

စုဒိတကများ (၁) အတွက်။ ။ဦးလှသင်း (အစိုးရရှေ့နေ)။

(၄ မှ ၉) အတွက်။ ။ဦးသုဇ (၂)။

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေ လျှောက်လွှာအမှတ် ၁၁၆။

† ရန်ကုန်မြို့၊ နိုင်ငံတော်ဝိနိစ္ဆယဌာန၏စောဒနာဝင်မှုအမှတ် ၄/၅၉ တွင်၊ ၁၉၆၃ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၂၆ ရက်၊ နေ့စွဲဖြင့် ချမှတ်သော ဆုံးဖြတ်ချက်ကို အမှုခေါ် စာချုပ်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ရန် လျှောက်ထားခြင်း။

၁၉၆၃

ဦးပုပ္ပရမ္မ နှင့် နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယ ပါ ၉။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ ဤမူခင်း၏ နောက်ကြောင်းရာဇဝင်ကို ဤရုံး ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမ အထွေထွေမူအမှတ် ၆၀ တွင် ဖေါ်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သဖြင့် ထပ်လောင်း၍ ဖေါ်ပြရန် မလိုတော့ပေ။ ဤရုံး မေတ္တာရပ်ခံခဲ့သည့်အတိုင်း နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယဌာနကို အသစ်ဖွဲ့စည်း၍ ဤဝိဝါဒါဓိကရဏ်းမှုကို အဆုံးအဖြတ် ပြုတော်မူကြလေသည်။

အယူခံ စောဒက ဦးပုပ္ပရမ္မ အဆိုပြုသည်မှာ၊ ယခုအခင်းဖြစ် မုဒုံမြို့နယ် ကွမ်လှာရွာရှိ ကွမ်လှာကျောင်းသည် ဂဏသံဃိကကျောင်း ဖြစ်ပြီး မိမိသည် ထိုကျောင်း၌ ကျောင်းထိုင်ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ် သီတင်းသုံး၍ အခြားသီတင်းသုံးဖေါ်များဖြစ်သော အယူခံ စုဒိတကများဖြစ်သည့် ဦးခေမာဝံသနှင့် အပေါင်းပါ ရဟန်းငယ် ၆ ပါးတို့အား အုပ်ချုပ်ကွပ်ကဲခဲ့ရာ၊ ထိုရဟန်းငယ်များက မိမိ၏အုပ်ချုပ်မှုကို ဆန့်ကျင်သဖြင့်၊ ထို ကွမ်လှာကျောင်းမှ ထွက်ခွါဖယ်ရှားစေရန် ဝိဝါဒါဓိကရဏ်းမှု စွဲဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ မုဒုံမြို့နယ် ဝိနိစ္ဆယဌာနက အဆိုပါကွမ်လှာကျောင်းသည်၊ ဂဏသံဃိကကျောင်း မဟုတ်၊ ပုဂ္ဂလိကပိုင်ကျောင်းဖြစ်ပြီး၊ ဦးခေမာဝံသအဘို့ ရည်မှန်းထားသောကျောင်း ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိတော်မူကြသည်။ ယင်းသို့ တွေ့ရှိသည်တွင်၊ တရားစီရင်ရေး သဘော အတိုင်းဆိုလျှင်၊ ဦးပုပ္ပရမ္မ၏အမှုကို ပလပ်ရန်သာရှိသည်။ ထိုသို့ပလပ်ခြင်းမပြုဘဲ မုဒုံမြို့နယ် ဝိနိစ္ဆယဌာနသည် ဦးပုပ္ပရမ္မအား အခင်းဖြစ်ကျောင်းမှ ထွက်ခွါဖယ်ရှားစေရန် အမိန့်ချမှတ်တော် မူကြလေသည်။ ထိုအမိန့်ကို မကျေနပ်သဖြင့် ဦးပုပ္ပရမ္မ မော်လမြိုင်ခရိုင် ဝိနိစ္ဆယဌာနထံ စောဒကာဝင်ရာတွင် ခရိုင်ဝိနိစ္ဆယဌာနက ကွမ်လှာကျောင်းသည် ဝိဝါဒါဓိကရဏ်းမှုတွင် အမှုသည်အဖြစ် မပါဝင်သော သက်သေအဖြစ် သာလျှင် သက်သေခံသော နှစ်ကိုင်းဆရာတော် မိုဂ် ပုဂ္ဂလိကကျောင်း ဖြစ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်တော်မူကြ၍၊ ဦးပုပ္ပရမ္မသည် ဦးခေမာဝံသ အပါအဝင် ရဟန်းငယ် ၆ ပါးနှင့် သင့်မြတ်စွာ အတူတကွ သီတင်းသုံး၍ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းတရား အားထုတ်ကြရန် အဆုံးအဖြတ် ပြုတော်မူကြ၏။ နိုင်ငံတော်ဝိနိစ္ဆယဌာနက အဆိုပါကျောင်းသည် နှစ်ကိုင်းဆရာတော်ပိုင် ပုဂ္ဂလိကကျောင်းဖြစ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်တော်မူကြပြီး ခရိုင်ဝိနိစ္ဆယဌာနက ဦးပုပ္ပရမ္မ၊ ဦးခေမာဝံသနှင့် အခြားသီတင်းသုံးဘော်ဖြစ်သော ရဟန်းများအတူတကွ သီတင်းသုံးကြရန် ချမှတ်သောအမိန့်ကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

ဦးပုပ္ပရမ္မ၏ ပညာရှိရွှေနေကြီးက မော်လမြိုင်ခရိုင် ဝိနိစ္ဆယဌာနသည်၎င်း၊ နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယဌာနသည်၎င်း၊ အခင်းဖြစ် ကွမ်လှာကျောင်းကို နှစ်ကိုင်းဆရာတော်ပိုင်စေဟူသော အဆုံးအဖြတ်ကို ဆုံးဖြတ်ရန်အတွက် အာဏာမရှိကြောင်း။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် နှစ်ကိုင်းဆရာတော်သည်၊ ယခုအမှုတွင် အမှုသည်အဖြစ် မပါဝင်သော ကြောင့် ဖြစ်ကြောင်းနှင့် လျှောက်လဲလေသည်။ ဝိနိစ္ဆယဌာနအသီးသီးအတွက် လိုက်

ပါ ဆောင်ရွက်သော ပညာရှိ အစိုးရဌေနေကြီးသည်ဌင်း၊ ဦးခေမာဝံသနှင့် အပေါင်းပါ တို့အတွက် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သော ပညာရှိဌေနေကြီးသည်ဌင်း ထိုလျှောက်လဲချက် မှန်ကြောင်းနှင့် ငြင်းဆိုခြင်း မပြုနိုင်ကြချေ။ အမှန်အားဖြင့်ဆိုသော် ဦးပုပ္ပဝရမ္မက စတင် တရားစွဲဆိုသော ဝိဂါဒါဓိကရဏ်းမှုတွင် အထောက်အထားမရှိလျှင် အမှုကို ပယ်ရန်သာရှိသည်။ ဦးပုပ္ပဝရမ္မအား ကွမ်လှာကျောင်းမှ ဖယ်ရှားစေရန် အမိန့်ချမှတ်ခြင်းမပြုနိုင်ပေ။ ထို့ကြောင့် ယင်းသို့ ဖယ်ရှားစေရန် ချမှတ်သော မုဒုံမြို့နယ် ဝိနိစ္ဆယ ဌာန၏အမိန့်ကို အမှုခေါ် စာချုန်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

ဓမ္မိ
ဦးပုပ္ပဝရမ္မ နှင့် နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယ ပါ ၉။

နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယဌာနသည် ယင်းသို့သော အမိန့်ချမှတ်ခြင်းမပြုသဖြင့် ဤ အချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဤရုံးက ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် အကြောင်းမရှိချေ။

အခြင်းဖြစ် ကွမ်လှာကျောင်းသည်၊ နှစ်ကိုင်းဆရာတော်ပိုင်စေဟူသော အဆုံး အဖြတ်မှာ စင်စစ်အားဖြင့်ကား ဝိနိစ္ဆယအဆုံးအဖြတ်အဖြစ် အကျိုးသက်ရောက် သော အဆုံးအဖြတ်မျိုးမဟုတ်ချေ။ အကြောင်းသော်ကား ဤဝိဂါဒါဓိကရဏ်းမှုတွင် နှစ်ကိုင်းဆရာတော်သည် စောဒကအဖြစ်ဌင်း၊ စုဒိတကအဖြစ်ဌင်း မပါဝင်သဖြင့် ထို အဆုံးအဖြတ်သည် ဦးပုပ္ပဝရမ္မအပေါ် အတည်ဖြစ်၍ ဌင်းအား နှုတ်ပိတ်စေမည့် အဆုံး အဖြတ်မျိုး ဖြစ်သည်ဟု မယူဆနိုင်ပေ။ ထိုအဆုံးအဖြတ်မှာ ခရိုင်ဝိနိစ္ဆယဌာနနှင့် နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယဌာန အသီးသီးတို့၏ အယူအဆအဖြစ်သာ အကျိုး သက်ရောက် သည်ဟု သတ်မှတ်ရပေမည်။ ထိုနည်းတူပင် နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယဌာနက အခင်းဖြစ် ကျောင်းကို နှစ်ကိုင်းဆရာတော်က ဦးခေမာဝံသအား လှူစေဆိုသော ညွှန်ကြားချက် မှာ အကြံပေးချက်မျှသာဖြစ်သည်။

မုဒုံမြို့နယ် ဝိနိစ္ဆယဌာန၏ အထက်ဖေါ်ပြပါ အဆုံးအဖြတ်ကို အမှုခေါ် စာချုန် တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ပြီးဖြစ်သည်တကြောင်း၊ ကျန်အဆုံးအဖြတ်များမှာ ယူဆချက်များ သာ ဖြစ်သည်တကြောင်းထို့ကြောင့် နိုင်ငံတော် ဝိနိစ္ဆယဌာန၏ အဆုံးအဖြတ်နှင့် ခရိုင်ဝိနိစ္ဆယဌာန၏ အဆုံးအဖြတ်များကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ရန် အကြောင်းမရှိချေ။

စောဒကနှင့် စုဒိတကများသည် မိမိတို့၏ တရားစရိတ်ကို မိမိတို့ အသီးသီး ကျခံကြရမည်ဖြစ်သည်။

တရားမအယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး၊ တရားသူကြီး၊ ဦးစန်းမောင်၊ တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်နှင့် တရားသူကြီး၊ ဦးမောင်မောင်တို့ရှေ့တွင်

† ၁၉၆၃
ဒီဇင်ဘာလ ၂၀ ရက်။

ဦးဝင်းမောင်ပါ ၃ (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ဒေါ်ကျင်လှိုင် ပါ ၃ (လျှောက်ထားခံရသူ)*

ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး ဥပဒေပုဒ်မ ၆—အောက်ရုံး ၂ ရုံး၏ သဘောတူ ဆုံးဖြတ်ချက်များမည်သည့်အခါ၌ စွက်ဖက်နိုင်ခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အောက်ရုံး ၂ ရုံး၏ သဘောတူဆုံးဖြတ်ချက်များကို၊ တရားစီရင်ရေး တိမ်းစောင်းမှုလျင်သေခင်ဗင်း၊ တရားဥပဒေမူ၊ သို့မဟုတ် ကျင့်ထုံးမူတရပ်ရပ်နှင့် ဆန့်ကျင်မှုသာလျင် သော်ဗင်း၊ ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး ဥပဒေပုဒ်မ (၆) အရ၊ ဝင်ရောက်စွက်ဖက်မည်ဖြစ်သည်။

မအိမ်ယူနှင့် ဒေါက်တာ မစ် အေ၊ ဂျီ၊ ဒီ- နက်တိုး။ ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ် စာ ၆၅။

ဦးစောဟန်နှင့် ဦးအုန်းခင် ပါ ၄။ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ တရားလွှတ်တော်ချုပ် စာ ၂၄ တို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။

ထိလက်မှတ်ကို မည်သူဦးသည်လောဟူသည့် အချက်မှာ၊ အကြောင်းချင်းရာနှင့် သက်ဆိုင်သော အချက်သာဖြစ်သည်။ ဥပဒေကြောင်းဆိုင်ရာ ပြဿနာမပေါ်ပေါက်ပေ။

လျှောက်ထားသူအတွက် ။မလွန်နေကြီး ဦးဘရွှန်းနှင့် ဦးစောသိန်း။

လျှောက်ထားခံရသူ ၁ အတွက်။ ။ဦးဘဆွေ၊ ဦးသန်းမောင်နှင့် ဦးအုန်းမောင်။ ၂ အတွက်၊ အစိုးရရှေ့နေကြီး ဒေါ်မြသန်းနု

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။ယခုလျှောက်ထားသူများ ဖြစ်သူ ဦးဝင်းမောင် ပါ ၃ ဦးတို့က ၆၂ ကြိမ်မြောက် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ အောင်ဘာလေ သိန်းထီ ဖွင့်ပွဲတွင် ငွေတသိန်းဆုပေါက်သော လက်မှတ်နံပါတ် က-၅၂၃၇၆၆ သည်၊ မိမိတို့ပိုင်

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေ လျှောက်လွှာအမှတ် ၃၆။

† ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ တရားမ ပဌမအယူခံမှုအမှတ် ၆၇ တွင်၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဇန္နဝါရီလ ၅ ရက်နေ့စွဲပါ၊ တရားရုံးချုပ်၊ ရန်ကုန်မြို့ ရုံးတော်၏ ချမှတ်သောအမိန့်ကို အထူးအယူခံဝင်ခွင့်ရရန် လျှောက်လွှာ။

ခရွန်

ဦးဝင်းမောင် ပါ ၃ နှင့် ဒေါ်ကျင်လှိုင် ပါ ၃။

လက်မှတ် ဖြစ်ကြောင်းနှင့် လျှောက်ထားခံရသူ ဒေါ်ကျင်လှိုင် ပါ ၃ ဦးတို့အပေါ်၌ တရားစွဲဆိုခဲ့ရာ၊ တရားလွှတ်တော် မူလရုံး၌ငင်း၊ ပဌမ အယူခံရုံး၌ငင်း ရှုံးနိမ့်ခဲ့သဖြင့် ယခု ပြည်ထောင်စု တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆ အရ၊ အယူခံဝင်ရန်အတွက် အခွင့်ထူး လျှောက်ထားကြလေသည်။

ဤအမှုတွင် ဆုံးဖြတ်ရမည့် အချက်မှာ လျှောက်ထားသူများသည် အခင်းဖြစ် ထိလက်မှတ်ကို ပိုင်သလောဟူသည့် အချက်သာဖြစ်၍၊ အကြောင်းချင်းရာနှင့်ဆိုင်သော အချက်သာဖြစ်သည်။ ဥပဒေကြောင်းဆိုင်ရာ ပြဿနာ မပေါ်ပေါက်ပေ။ ထိုထိလက်မှတ်ကို လျှောက်ထားသူတို့ မပိုင်ကြောင်းနှင့် အောက်ရုံး နှစ်ရုံးစလုံးပင် ဆုံးဖြတ်ပြီးဖြစ်ရာ၊ ထိုဆုံးဖြတ်ချက်မျိုးနှင့် စပ်လျဉ်း၍၊ **မအိမ်ယူ** နှင့် **ဒေါက်တာမစ်အေကျိုးဒီးနက်တိုး** (၁) အမှုတွင်ချမှတ်သော မူအတိုင်း လိုက်နာကျင့်သုံးရပေမည်။ ထိုမူအရမှာ အောက်ရုံးနှစ်ရုံးတို့၏ သဘောတူ ဆုံးဖြတ်ချက်များကို တရားစီရင်ရေး တိမ်းစောင်းမှုလျှင် သော်၎င်း၊ တရားဥပဒေမှု၊ သို့တည်းမဟုတ် ကျင့်ထုံးမူ တရပ်ရပ်နှင့် ဆန့်ကျင်မှုလျှင်သော်၎င်း၊ ဤရုံးက ဝင်ရောက် စွက်ဖက်မည်ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ တိမ်းစောင်း ဆန့်ကျင်ကြောင်း မပေါ်လွင်ချေ။ **ဦးစောဟန်** နှင့် **ဦးအုန်းဒင် ပါ ၄** (၂) အမှုတွင်လည်း၊ မည်သည့် အခြေအနေမျိုး၌သာလျှင် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ တရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆ အရ၊ အခွင့်ထူးပေးမည် ဖြစ်ကြောင်းနှင့် အဆုံး အဖြတ်ပြုခဲ့လေသည်။

လျှောက်ထားသူများ၏ ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးများက **အင်ဗရာဂျစ် ပရာတပ်ဆဟီး** နှင့် အမာဆင် (၃) တို့အမှုကို၊ အကိုးအကားပြုပြီး ထိုအမှုတွင် ပရီဗီကောင်စီက စာရွက် စာတမ်း များကို သက်သေခံ အဖြစ် လက်ခံပြီး အဆုံး အဖြတ် ပြုခဲ့သည်ဖြစ်ရာ၊ ဤရုံးကလည်း အခင်းဖြစ် ထိလက်မှတ်နှင့် ထိုထိလက်မှတ်နောက် နံပါတ်စဉ် ကပ်လျက်ရှိ ထိလက်မှတ်တို့၏ ဖြတ်ပိုင်းများကို အောင်ဘာလေသိန်းဆု ထီရုံးမှဆင့်ခေါ် စစ်စေးသင့်ကြောင်းနှင့် လျှောက်လဲ၏။ ထိုအမှုတွင်လျှောက်လဲသည့်အတိုင်း ပရီဗီကောင်စီသည် သက်သေခံ စာရွက်စာတမ်းများကို မူလရုံးတွင် တင်သွင်းခြင်း မပြုခဲ့သည်မှာ အကြောင်း လုံလောက်သည်ဟု ယူဆလျှင် ချုတ်ချယ်ကန့်သတ်ခြင်း မရှိဘဲ ထိုစာရွက်စာတမ်းများကို လက်ခံနိုင်ပေသည်။ ဤအမှုတွင် ထိုထိလက်မှတ် ဖြတ်ပိုင်းများကို မူလရုံးတွင် သက်သေတင်ပြရန် ယခုလျှောက်ထားသူများအား ထုတ်ခြင်းမပြုခဲ့ချေ။ အကယ်၍ ထိုဖြတ်ပိုင်းများကို လက်ခံစစ်ဆေးစေကာမူ

---

(၁) ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည် စီရင်ထုံးများ တရားလွှတ်တော်ချုပ် စာ ၆၅။

(၂) ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ တရားလွှတ်တော်ချုပ် စာ ၅၂။

(၃) အိန္ဒိယစီရင်ထုံးများ (ပတ္တနာ)၊ အတွဲ ၂၊ စာ ၆၇၆။

အဖြဲ့ ဦးဝင်းမောင် ပါ ၃ နှင့် ဒေါ်ကျင်လျိုင် ပါ ၃။

အလွန်ဆုံး တွေ့ရှိရမည်မှာ ယခုအခင်းဖြစ် ထီလက်မှတ်နှင့် နံပါတ်စဉ် ကပ်လျက်ရှိ ထီလက်မှတ်ကို ထီလက်မှတ်ရောင်းသူ ဇမောင်သိန်း ဗယ်ယူသည်ဟူ၍သာ တွေ့ရှိရပေ မည်။ အခင်းဖြစ် ထီလက်မှတ်ကို မည်သုဝယ်သည် ဆိုသည့်အချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ မောင်သိန်းသည် အမြဲအမောက် မတည့်၊ အမျိုးမျိုး သက်သေခံခဲ့သဖြင့် အောက်ရုံး နှစ်ရုံးစလုံးပင် ၎င်း၏ သက်သေခံချက်ကို ပယ်ခဲ့လေသည်။ ထို့ကြောင့် ထီလက်မှတ် ဖြတ်ပိုင်းများကို ကြည့်ရှုသော်လည်း၊ အကြောင်း ထူးတော့မည် မဟုတ်ပေ။

လျှောက်လွှာကို စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်လိုက်သည်။ ဤရုံးရှေ့နေခမှာ လျှောက်ထား ခံရသူ အသီးသီးအတွက် ၅၁ ကျပ်ဖြစ်စေရမည်။

တရားမအထွေထွေ

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီးနှင့် တရားသူကြီး ဦးစံမောင်တို့ရှေ့တွင်

ဦးသိန်းမြင့် (လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်မင်းကြီး ပါ ၂ (လျှောက်ထားခံရသူ) *

† ၁၉၆၃ ဒီဇင်ဘာလ ၆ ရက်။

အမှုခေါ် စာချုန်တော် — ရောင်းခွန်တော်သင့်ငွေအတွက် ပစ္စည်းများကို ဝါရမ်းဖမ်းခြင်းကိစ္စ — မည်သို့ ဆောင်ရွက်ရန်သင့်ခြင်း။

လျှောက်ထားသူသည်၊ "အမ်၊ အောင်ခေးဘရားသားနှင့် ၉ ဦး" တို့၏လုပ်ငန်းတွင် ပါဝင်သည်ဟုဆိုပြီး၊ ထိုလုပ်ငန်းမှ ပေးရန်ရှိသော ရောင်းခွန်တော်ငွေအတွက်၊ မိမိ၏အိမ်နှင့်လော်ရီကားကို ဝါရမ်းဖမ်းခြင်းခံရသဖြင့်၊ ထိုအမိန့်ကို အမှုခေါ် စာချုန်တော်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ရန် လျှောက်ထားရာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အကယ်၍ လျှောက်ထားသူက အဆိုပါ၊ လုပ်ငန်းတွင် လုံးဝမပါဟု ငြင်းဆို လိုပါက၊ ထိုအငြင်းပွါးမှုများကို **ဆုံးဖြတ်နိုင်သော အာဏာရှိသည့် မင်းကြီးထံတွင် စစ်ဆေးရန်** တောင်းဆိုသင့်သည်။ **အကယ်၍ မင်းကြီးက** အကြောင်းလုံလောက်စွာမရှိဘဲ၊ **စစ်ဆေးစုံစမ်းရန်** ငြင်းဆိုခဲ့လျှင်၊ သက်ဆိုင်ရာတရားရုံး၌ တရားစွဲဆိုရန်သာ အကြောင်းရှိသည်။

ယွန်ရောက်စိန် (ခေါ်) ဝိုင်၊ အာ (ရ)၊ စိန် (ခေါ်) ဦးစိန်နှင့် ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်မင်းကြီး ပါ ၃။ ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးများ၊ စာ ၁၀၀။

လျှောက်ထားသူအတွက် ။ ။ဦးထွန်းအောင်။

လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ **အစိုးရရှေ့နေကြီး ဦးဘမေ (၂)** ။

တရားသူကြီး ဦးစံမောင်။ ။ကျွန်ုပ်အမှုတွင်၊ လျှောက်ထားသူ ဦးသိန်းမြင့်က၊ လျှောက်ထားခံရသူများ ဖြစ်ကြသော (၁) ကုန်သွယ် လုပ်ငန်းခွန် မင်းကြီး နှင့် (၂) အခွန်တော် အရာရှိတို့၏ ရုံးအမှုတွဲ အမှတ် ၁၇၂/အခ-ရခ-၆၂ တွင်၊ ၁၉၆၃ ခု၊ ဩဂုတ်လ ၂၁ ရက်နေ့စွဲပါ အမိန့်ကို အမှုခေါ် စာချုန်တော် အမိန့်ဖြင့် ပယ်ဖျက်

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမအထွေထွေမူအမှတ် ၁၃၃။

† ရန်ကုန်မြို့၊ ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်ဌာန၊ **အခွန်တော်အရာရှိ၏ အခွန်တော်အမှုအမှတ်** ၁၇၂/အခ-ရ ခ-၆၂ တွင်၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၂၁ ရက်နေ့စွဲဖြင့် ချမှတ်သောအမိန့်ကို ပယ်ဖျက်စေရန် အတွက်၊ အမှုခေါ် **စာချုန်တော်အမိန့်** ထုတ်ဆင့်ရန် လျှောက်ထားသော လျှောက်လွှာ။

ဘဦ၆၃

ဦးသိန်းမြင့် နှင့် ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်မင်းကြီး ပါ ၂။

ပါရန် လျှောက်ထားလေသည်။ လျှောက်ထားသူ၏ ကျမ်းကျိန်လွှာတွင် ဖေါ်ပြထားသော အချက်များမှာ မိမိသည် အထက်၌ ဖေါ်ပြခဲ့သည့် အမှုတွဲပါ အမိန့်များအရ၊ အမ်း အောင်ခွေး ဘရားသားနှင့် ၉ ဦးတို့၏ လုပ်ငန်းတွင် ပါဝင်သူ တဦးအနေဖြင့်၊ ၎င်းလုပ်ငန်းပေါ်မှ ကျသင့်သည့် အခွန်တော်ငွေ စုစုပေါင်း ၃၃,၂၈၁ ကျပ် ၄၉ ပြား ပေးဆောင်ရန် တာဝန် ဆိုက်ရောက်လျက် ရှိကြောင်း။ အဆိုပါ အခွန်တော် ပြန်လည်ရရှိရန်အတွက်၊ ၁၉၆၃ ခု၊ ဩဂုတ်လ ၂၁ ရက်နေ့စွဲပါ လေလံအရောင်းကြော်ငြာဖြင့်၊ မိမိပိုင် အမှတ် ၇၀၊ ၁၃ လမ်းမှ နှစ်ထပ်တိုက်နှင့် အမှတ် ၈၀ ဖြစ်ရှိ၊ ကုန်တင်လော်ရီကားကို ဝါရမ်း ဖမ်းထားကြောင်း။ အကယ်၍ မိမိက အခွန်တော် ပေးဆောင်ရမည် ဆိုလျှင်လည်း၊ မိမိအပေါ် ကျရောက်နိုင်သည့် အခွန်တော်ငွေမှာ၊ ၁၀ ချိုးတခုခုသာလျှင် ဖြစ်ထိုက်၍၊ ယခုကဲ့သို့ မိမိပိုင် ပစ္စည်းများကို၊ ဝါရမ်းဖမ်းခြင်းမှာ တရားမျှတမှု မရှိကြောင်း။ ၎င်းပြင် မိမိသည် အမ်၊ အောင်ခွေး ဘရားသားနှင့် ၉ ဦးတို့၏ လုပ်ငန်းတွင် မည်သို့မျှ မပတ်သက်၍၊ အကျိုးအမြတ်လည်း လုံးဝခံစားခွင့် မရှိခဲ့ကြောင်း။ ယင်းလုပ်ငန်းကို စ-ပ-က-သ အပ္ပံက၊ ၎င်း၏ သဘောအလျောက် စ-ပ-က-သ အသင်းဝင်များ ဖြစ်ကြသော မိမိတို့၏ နာမည်များကို စုစည်းစေ၍၊ ယိုအမ္ဘံကပင် လုပ်ကိုင်ခဲ့သော လုပ်ငန်း ဖြစ်ကြောင်း။ ဤသို့လျှင် မိမိနှင့်တကွ အခြားအာမည်ပါသူများသည်၊ ဘုမသိ ဘမသိ နှင့်ပင်၊ ၎င်းလုပ်ငန်းတွင် ပါဝင်နေကြခြင်းကြောင်း။ ယင်းသို့ပါဝင်သည့် အကြောင်းကိုလည်း၊ မိမိတို့အား ရန်ကုန်မြို့ ခရိုင်ရုဇဝင် တရားသူကြီးရုံး ၂ ရာသက် တရားသူကြီး၏၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၁၄၀/၅၄ တွင် ရောင်းခွန်တော် ငွေ၁၂၅၂ မှတ်ပုံတင်ခြင်းပြုရန် ပျက်ကွက်သည်ဟူ၍ တရားစွဲဆိုမှုသာလျှင်၊ မင်္ဂမအကြွိမ်အားဖြင့် သိရှိခဲ့ရကြောင်း။ ထိုရာဇဝတ်မှုဥပဒေလည်း၊ မိမိတို့မှာ အစစ်ဆေးခံရခြင်း မရှိဘဲ၊ အဆိုပါလုပ်ငန်း၏ ခေါင်းဆောင်ဆိုသူ ဦးဘာဘာတဦးသာလျှင်၊ ဒဏ်ငွေ ၁၀၀ ကျပ် ထမ်းဆောင်ခဲ့ရကြောင်း။ အဆိုပါ လုပ်ငန်းနှင့် ပတ်သက်၍ ထမ်းဆောင်ရမည့် အခွန်တော်များကို ပေးဆောင်ရန် တာဝန်ရှိသူမှာ ဦးဘာဘာသာလျှင် ဖြစ်ကြောင်း။ အမ်၊ အောင်ခွေး ဘရားသားနှင့် ၉ ဦးတို့၏ လုပ်ငန်းဖွဲ့စည်းခြင်းမှာလည်း၊ တရားဥပဒေအရ ဖွဲ့စည်းခြင်း မဟုတ်ခြင်းကြောင့် မိမိတို့သည် တရားဥပဒေအရ မည်သည့် တာဝန်မှ မရှိကြောင်း။ ထို့ကြောင့် မိမိ၏အိမ်နှင့် လော်ရီကား၊ ဝါရမ်း ဖမ်းဆီးထားသော အမိန့်ကို၊ အမှုခေါ် စာချုပ်တော် အမိန့်ဖြင့် ပယ်ဖျက်သင့်ကြောင်း ဖေါ်ပြထားသည်။ လျှောက်ထားခံရသူ အမှတ် (၂) အခွန်တော် အရာရှိ ဦးကျော်ဝင်းက ပြန်လှန် ကျမ်းကျိန်လွှာ တင်သွင်းရာတွင် မိမိနှင့် လျှောက်ထားခံရသူ အမှတ် (၁) ကုန်သွယ် လုပ်ငန်းခွန် မင်းကြီးတို့၏ ဆောင်ရွက်ဖျက်များမှာ

၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ အထွေထွေ ရောင်းခွန် အက်ဥပဒေနှင့် နည်းဥပဒေများ အရသာလျှင် ဖြစ်၍၊ လျှောက်ထားသူ မြွက်ဆိုသည့် အတိုင်း မတရား ပြုမူချက်များမဟုတ်ကြောင်း။ လျှောက်ထားသူ ဦးသိန်းမြင့်သည်၊ အမ်၊ အောင်ခွေး ဘရားသားနှင့် ၉ ဦးတို့၏ အမွဲတင်ပါဝင်သူ တဦးဖြစ်၍၊ တရားဥပဒေ အရ ထိုအမွဲအပေါ်၌၊ ကောက်ခံသော ရောင်းခွန်တော် အားလုံးကို အပို့ခေါင်းဆောင် ဦးဘာဘာကဲ့သို့ပင် တာဝန်ရှိသူ ဟုဦးဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။

ဥပဒေ ဦးသိန်းမြင့် နှင့် ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်ဦးစီးဌာန ပါ ၂။

အမှုအဖြစ်အပျက်ကို သက်ဆိုင်ရာ ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်ဌာန၏ ရောင်းခွန်စည်းကြပ်သည့် လုပ်ငန်းများကို ကြည့်ရှုရာပေါ်၊ အောက်ပါ အချက်များကို တွေ့ရှိရသည်။

အမ်၊ အောင်ခွေး ဘရားသားနှင့် ၉ ဦးတို့သည်၊ ၁၉၅၁-၅၂ ခုနှစ် အတွင်း လုံငွေစင်ဖြင့် နိုင်ငံခြားမှ ကုန်များကို တင်သွင်းခဲ့ခြင်းတို့ကြောင့်၊ ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၃၀ ရက်နေ့ ကုန်ဆုံးသော အခွန်တော်နှစ် အတွက် ရောင်းခွန်တော် ၃၃,၂၀၁ ကျပ်၊ ၄၉ ပြား စည်းကြပ်ခြင်းခံရသည်။ ၎င်းစည်းကြပ်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အပြီးသတ် အခွန်စည်းကြပ်ခြင်းမှာ၊ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၂ ရက်နေ့တွင် ဖြစ်၏။ ထိုနေ့၌ပင်လျှင် အပြီးသတ် အခွန်စည်းကြပ်ခြင်းနှင့် တောင်းဆိုခြင်းပြုသည့် နို့တစ်စာကို နည်းဥပဒေ ၂၇ အရ ထုတ်ဆင့်ခဲ့၏။ ယင်းနို့တစ်စာကို အပို့ခေါင်းဆောင် ဆိုသူ ဦးဘာဘာက မိမိတဦးသာလျှင် တာဝန်မရှိဘဲ၊ အခြားသူများလည်း တာဝန်ရှိသဖြင့်၊ မိမိက လက်မခံနိုင်ဟု ငြင်းဆိုသဖြင့်၊ ထိုနို့တစ်စာကို ၎င်း၏နေအိမ်၌ ကပ်ခဲ့ရ၏။ သို့ရာတွင် ဦးဘာဘာသည် ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၁၆ ရက်နေ့တွင် သေဆုံးသွားကြောင်း။ ၎င်း၏ကွန်းပြစ်သူက ရောင်းခွန်တော် ငွာနသို့၊ ၁၉၅၇ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၂၆ ရက်နေ့စွဲပါစာဖြင့် အကြောင်းကြားခဲ့သည်။ ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၂၃ ရက်နေ့စွဲပါစာဖြင့် အခွန်တော် ဝန်ထောက် က၊ အထူးအစီရင်ခံစာ တင်သွင်းရာဝယ်၊ အခြားအစုဝင် ၉ ဦးတို့မှာလည်း မှတ်ပုံတင်ခြင်း ပျက်ကွက်သည့် ကိစ္စနှင့် တရားရုံးတွင်၊ တရားစွဲဆိုခြင်း ခံရမည်ကပင်၊ မိမိတို့သည် အမ်၊ အောင်ခွေး ဘရားသားနှင့် ၉ ဦးပါ အမွဲဝင်များ မဟုတ်ဟူ၍ ငြင်းဆိုခဲ့ကြကြောင်း၊ အပြီးသတ် အခွန်တော် စည်းကြပ်သည့် ငွေတောင်းစဉ်ကလည်း ငြင်းဆိုကြသည်ဟု မက၊ အပြီးသတ် အခွန်တော် စည်းကြပ်သည့် ငွေတောင်းစာကိုလည်း လက်ခံရန် ငြင်းဆိုကြကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။ ထို့ကြောင့် အမွဲဝင်များ ဆိုသူတို့တွင် မည်သည့် ပစ္စည်းများ ရှိသည်ကို စုံစမ်းပြီးခနာက် ဖမ်းဆီးရန်ရှိသော် အခွန်တော်ကို ဖြေဆွဲနိုင် မပြေကျန်ငွေ

၁၉၆၃
ဦးဆိန်းမြင့်
နှင့်
ကုန်သွယ်လုပ်
ငန်းခွန်မင်းကြီး
ပါ ၂

အဖြစ်ဖြင့် ရယူနိုင်စေရန်၊ ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ အထွေထွေ ရောင်းခွန် အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၂၊ ပုဒ်မခွဲ (၁) အရ ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

ယင်းသို့ ရွက်ဆောင်နေခိုက်၊ယခု လျှောက်ထားသူ ဦးသိန်းမြင့်သည် အခွန်တော် အရာရှိရှေ့သို့ သုံးကြိမ်သွားရောက်ကာ အစစ်ခံခဲ့၏။ ဒုတိယ အကြိမ် အစစ်ခံသော ၁၉၆၃ ခု၊ ဇွန်လ ၂၅ ရက်နေ့တွင်၊ ၎င်းကထွက်ဆိုသည်မှာ၊ မိမိသည် စ-ပ-က-သ အသင်း၌ အသင်းသား ဖြစ်ကြောင်း။ အမ်၊ အောင်ခွေး ဘရားသားနှင့် ၉ ဦးတို့အဖွဲ့တွင် တဦးချင်း အနေဖြင့် ပါဝင်ခြင်း မရှိကြောင်း။ သို့ရာတွင်မိမိတို့၌ အိုး၊ကေ၊ ကုမ္ပဏီဟု ရှိခဲ့၍၊ထို အိုး၊ ကေ၊ကုမ္ပဏီ အနေနှင့်သာ ၎င်း အမ်၊ အောင်ခွေး ဘရားသားနှင့် ၉ ဦးတွင် ပါဝင်ခဲ့ကြောင်း။ အိုး၊ကေ၊ကုမ္ပဏီတွင် အစုဝင် ၅ ဦးရှိ၍၊ ၎င်းငါးဦးအနက် အချို့မှာ တောပြောင်းသွားကြပြီး၊ အချို့မှာ သေဆုံးပြီးဖြစ်ကြောင်း။ အမ်၊ အောင်ခွေး ဘရားသားနှင့် ၉ ဦးအဖွဲ့၏ အကျိုးအမြတ်ကို တကြိမ်တခါမျှ မခံစားခဲ့ရကြောင်း။ တဦးချင်း အနေဖြင့်လည်း ပါဝင်ခဲ့ခြင်း မရှိကြောင်း။ ထို့ကြောင့် အမ်၊ အောင်ခွေး ဘရားသားနှင့် ၉ ဦးတို့အဖွဲ့အတွက် ပေးရမည့် အခွန်ငွေကို မပေးထိုက်ဟု ယူဆကြောင်း ထွက်ဆိုခဲ့သည်။ တတိယ အကြိမ်ဖြစ်သော ၁၉၆၃ ခု၊ ဩဂုတ်လ ၃ ရက်နေ့၌မူကား၊ ဦးသိန်းမြင့်က၊ အမ်၊ အောင်ခွေး ဘရားသားနှင့် ၉ ဦးအဖွဲ့တွင်အို၊ ကေ၊ ကုမ္ပဏီ အနေဖြင့် အစုဝင်အဖြစ် ပါဝင်ခဲ့သည်ဆိုသော ယခင်ထွက်ဆိုချက်ကိုပင် ငြင်းကွယ်ခဲ့သည်။ ဤအမှုကိုခုံ၍ ကြည့်လျှင်၊ ကုန်သွယ် လုပ်ငန်း အခွန်တော် အရာရှိ၌၊ အမ်၊ အောင်ခွေးဘရားသားနှင့် ၉ ဦးတို့အပေါ်တွင် ရရှိရန်ကျန်သော ရောင်းခွန်တော်ကို၊ ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ အထွေထွေ ရောင်းခွန် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂၊ ပုဒ်မခွဲ (၂) တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အတိုင်း မြေခွန်မပြေ ကျန်ငွေအဖြစ် ရယူနိုင်စေသည့် အာဏာရှိသည်။ အကယ်၍၊ လျှောက်ထားသူ ဦးသိန်းမြင့်က အဆိုပါ၊ အမ်၊ အောင်ခွေး ဘရားသားနှင့် ၉ ဦးတို့အဖွဲ့တွင်၊ မိမိလုံးဝမပါဝင်ဟူ၍ ငြင်းဆိုပါက၊ ထိုအငြင်းပွါးမှုများကို ဆုံးဖြတ်နိုင်သော အာဏာရှိသည့် မင်းကြီးထံတွင် စစ်ဆေးရန် တောင်းဆိုသင့်သည်။ အကယ်၍ မင်းကြီးက အကြောင်းလုံလောက်စွာမရှိဘဲ စစ်ဆေးစုံစမ်းရန် ငြင်းဆိုခဲ့လျှင်၊ သက်ဆိုင်ရာ တရားရုံး၌ တရားစွဲဆိုရန်သာ အကြောင်းရှိသည်။ ဤအချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ **ယွန်ဇောက်စိန် (ခေါ်) ဝိုင်အာ(ရှ်)စိန် (ခေါ်) ဦးစိန်ကုန်သွယ် လုပ်ငန်းခွန် မင်းကြီးပါ ၃** အမှု (၁) တွင်၊ မြွက်ဆိုထားသော အချက်များကို ကျွန်ုပ်တို့ ညွှန်ပြလိုသည်။

(၁) ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာပြည်စီရင်ထုံးမျှား စာ ၁၀၀။

လျှောက်ထားသူက ယခု တောင်းဆိုသည့် အတိုင်း၊ ၎င်း၏အိမ်နှင့် လေဝင်လေထွက်များ ဝါးရမ်းဖမ်းရန် ထုတ်ဆင့်သည့် အမိန့်ကို၊ အမှုခေါ် စာမျှန်တော် အမိန့်ဖြင့် ပယ်ဖျက်ရန် အကြောင်း မမြင်။

ထို့ကြောင့် လျှောက်ထားသူ၏ လျှောက်လွှာကို ကျွန်ုပ်တို့ ပလပ်လိုက်သည်။

အမှုသည်များသည် မိမိတို့၏ ကုန်ကျသော တရားစရိတ်ကို မိမိတို့အသီးသီး ကျခံကြရမည်။

၁၉၆၃

ဦးသိန်းမြင့် နှင့် ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်မင်းကြီး ပါ ၂။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင် ရွှေတွင်

† အမှတ် ဦးလူ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားသူ)

ဒီဇင်ဘာလ ၂၁ ရက်။ နှင့်

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ကိုရွှေပါ ၃ (ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားခံရသူ)*

လောင်းကစား အက်ဥပဒေ — ရှာဖွေဖမ်းဆီးရန် ထုတ်ပေးသည့်ဝါရမ်း—ရုံးတော်ဆိပ်မပါခြင်း — ပုဒ်မ (၆) နှင့်မညီညွတ်—ပုဒ်မ (၇) အရ၊မဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း—ပုဒ်မ (၁၁) နှင့် (၁၂) အရ ပြစ်မှုစီရင်နိုင်မနိုင်။

လောင်းကစား ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁ နှင့် ၁၂ အရ၊ တရားစွဲအပြစ်ပေးခြင်းခံရသောအမှု၌၊ အိမ်တွင် ရှာဖွေဖမ်းဆီးရန်၊ နယ်ပိုင်တရားသူကြီးက ထုတ်ပေးခဲ့သည်ဆိုသည့်ဝါရမ်းသည် ရုံးတော်ဆိပ်မပါရှိသဖြင့်၊ ဥပဒေနှင့် မညီညွတ်ဟု လျှောက်ထားရာ။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။ဝါရမ်းကို နယ်ပိုင်မင်းက အိမ်တွင်ရေးသားပေးသဖြင့်၊ ရုံးတော်ဆိပ်မပါရှိကြောင်းကို ဖမ်းဆီးသူ ရဲအုပ်က ဝန်ခံထားသည်သာမက၊ ၎င်းဝါရမ်းမှာ နယ်ပိုင်မင်းက အမှန်ထုတ်ပေးသည့် ဝါရမ်းဟုတ်မဟုတ်နှင့် ပတ်သက်၍ နယ်ပိုင်မင်းအား အမှုတွင် မစစ်ဆေးခဲ့သဖြင့်၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ၅၃၇ အရ ကုစား၍ မဖြစ်နိုင်တော့ပေ။

Gridhari Lal and others ဗ. The Crown, 45 Punjab Cr. Jts. p. 73 ကိုရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။

ထို့အတူက် ယခုအမှုတွင် ရှာဖွေဖမ်းဆီးခဲ့ခြင်းမှာ လောင်းကစားဥပဒေပုဒ်မ (၆) အရ မလိုက်နာခဲ့သဖြင့်၊ ပုဒ်မ (၇) အရ ယူဆခြက်များ မပြုနိုင်တော့သောကြောင့်၊ ပြစ်မှုပေ့ွရှိခြင်းကို လက်ခံအတည်မပြုနိုင်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။မရှိပါ။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။အစိုးရ ရွှေနေကြီး ဦးမြရှိန်။

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၁၅၀ (ခ)။

† ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၈၄ တွင်၊ ချမှတ်သော ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၂၃ ရက်နေ့စွဲပါ၊ မြောင်းမြမြို့၊ စက်ရှင်တရားသူကြီး၏ အမိန့်ကို ပြန်၍ဆင်ခြင်မှု။

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်။ ။ယခုအမှုမှ လျှောက်ထားသူ ဦးလူနှင့် ဆက်စပ်နေသည့် ၁၅၁ (ခ)/၆၃ အမှုမှ လျှောက်ထားခံရသူများ ဖြစ်သူ ကိုရွှေမောင်၊ ကိုချစ်တင်နှင့် ကိုအုန်းတို့အား၊ မြောင်းမြို့၊ ပင်မမဂ္ဂဇင်းတရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၃ ခု၊ ရာဇဝတ်ကြီးမှုအမှတ် ၈၇ တွင်၊ လောင်းကစားဥပဒေပုဒ်မ ၁၂ နှင့် ၁၁ အရ တရားစွဲဆိုခဲ့ရာ၊ လျှောက်ထားသူ ဦးလူပေါ် ပုဒ်မ ၁၂ အရ၊ ပြစ်မှုတွေ့ရှိ၍ ဒဏ်ငွေ ၃၀ ကျပ် ဆောင်ရန်နှင့် ပျက်ကွက်က၊ ထောင်ဒဏ် ၃ ပတ် ကျခံစေရန်နှင့် ကျန်လျှောက်ထားခံရသူ သုံးဦးပေါ်၊ ပုဒ်မ ၁၁ အရ၊ ပြစ်မှုတွေ့ရှိ၍၊ ဒဏ်ငွေ ၂၀ ကျပ်စီ ထမ်းဆောင်ရန်နှင့် ပျက်ကွက်က၊ ထောင်ဒဏ် ၂ ပတ် ကျခံစေရမည်ဟု ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခဲ့လေသည်။ ထိုသို့ပြစ်မှုတွေ့ရှိ ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခဲ့ခြင်းကို မကျေနပ်၍ လျှောက်ထားသူက၊ မြောင်းမြို့၊ စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၃ ခု၊ ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၈၄ တွင် လျှောက်ထားရာ၊ စက်ရှင်တရားသူကြီးက၊ လျှောက်ထားသူ၏အိမ်တွင် ရှာဖွေဖမ်းဆီးရန်၊ နယ်ပိုင်တရားသူကြီးက ထုတ်ပေးခဲ့သည်ဆိုသည့် ဝါရမ်းမှာ ရုံးတံဆိပ်မပါရှိသဖြင့်၊ လောင်းကစားဥပဒေပုဒ်မ ၆ နှင့် မညီညွတ်သောကြောင့်၊ ပုဒ်မ ၇ အရ၊ ယူဆချက်များ မမှုလုပ်နိုင်သဖြင့်၊ လျှောက်ထားသူများပေါ် ပြစ်မှုတွေ့ရှိ ပြစ်ဒဏ်စီရင်ထားခြင်းက၊ လက်ခံနိုင်ရန် မရှိသည်ဖြင့်၊ လျှောက်ထားခံရသူ သုံးဦးအား ပုဒ်မ ၁၁ အရ၊ ဒဏ်ငွေ မဆောင်နိုင်က၊ ထောင်ဒဏ် ၂ ပတ် ကျခံစေရမည်ဟု ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခဲ့ခြင်းမှာလည်း ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၆၅ နှင့် ဆန့်ကျင်နေသဖြင့်၊ မှားယွင်းနေပါသဖြင့် ပယ်ဖျက်သင့်ကြောင်း ထောက်ခံ၍၊ ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၃၈ အရ အမှုများကို တင်သွင်းခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

၁၉၆၃

ဦးလူ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ကိုရွှေ ပါ ၃။

အမှုတွဲကိုလေ့လာရာ၊ ဖမ်းဆီးသူ ရဲအုပ် ဦးဖေကြည် (လိုပြ-၁) ကပင်၊ ရှာဖွေဖမ်းဆီးရန် ထုတ်ပေးသည့် သက်သေခံ "ဂ" ဝါရမ်းကို၊ နယ်ပိုင်မင်းက၊ မိမိ၏အိမ်တွင် ရေးသားပေးသဖြင့်၊ ရုံးတံဆိပ်မပါရှိကြောင်း ဝန်ခံထားသည့်ပြင်၊ ၎င်းဝါရမ်းမှာ နယ်ပိုင်မင်းက အမှန်ထုတ်ပေးသည့် ဝါရမ်းဟုတ်မဟုတ်နှင့် ပတ်သက်၍၊ နယ်ပိုင်မင့်အား အမှုတွင် မစစ်ဆေးခဲ့သဖြင့်၊ ***Girdhari Lal and others*** v. ***The Crown*** (၁)၊ စီရင်ထုံးတွင် ပြဆိုထားသည့်အတိုင်း၊ ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၅၃၇ အရ၊ ကုစားရှိမဖြစ်နိုင်ကြောင်းကို၊ အစိုးရအတွက် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည့် ပညာဋ္ဌိရှေ့နေကြီးက ဝန်ခံပေသည်။ ထို့အတွက် အမှုတွင် ဖမ်းဆီးခဲ့ခြင်းမှာ၊ လောင်းကစား ဥပဒေပုဒ်မ ၆ နှင့် ညီညွတ်သည်ဟု မဆိုနိုင်သဖြင့်၊ ပုဒ်မ ၇ ခွင့်ပြုချက်အရ ယူဆချက်များ မမှုနိုင်တော့သဖြင့်၊ လျှောက်ထားခံရသူများပေါ်၊ ပုဒ်မ ၁၂၊၁၁ အရ ပြစ်မှုတွေ့ရှိခြင်းတို့ကို ဥပဒေအရ လက်ခံနိုင်ရန် မဖြစ်ပါဟု စက်ရှင်မင်းကြီး၏ ထောက်ခံချက်ကို လက်ခံ

(1) (1910) V o l. 45, Punjab Cr. Jts. p. 73.

၁၉၆၃

ဦးလူ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ကိုရွှေ ပါ ၃။

သင့်ကြောင်း၊ အစိုးရလွှဲနေကြီးက ဖေါ်ပြပေသည်။ တဖန် လျှောက်ထားခံရသူ ကိုချစ်တင် ပါ ၂ တို့ပေါ်၊ ပုဒ်မ ၁၁ အရ ပြစ်မှုတွေ့ရှိ၍၊ ဒဏ်ငွေ ၂၀ ကျပ်၊ သို့မဟုတ် ထောင်ဒဏ် ၂ ပါတ် ကျခံစေရမည်ဟု ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခဲ့ခြင်းမှာလည်း ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၆၅ နှင့် ၎င်းသုံးလက်စွဲစာအုပ်အပိုဒ် ၆၀၃ (၂) တွင် ဖွင့်လင်းထားသည့်တိုင်း ချမှတ်နိုင်သည့် ထောင်ဒဏ်ဘလ၏ လေးပုံ၁ပုံဖြစ်သည့် ရက်သတ္တ တပတ်ထက် ကျော်လွန်နေသဖြင့်၊ ထောင်ဒဏ်နှင့် ပတ်သက်၍ ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခဲ့ခြင်းမှာလည်း ဥပဒေအရ မှားယွင်းနေကြောင်း တွေ့ရသည်။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ၊ အထက်ကပြဆိုခဲ့သည့်တိုင်း၊ ယခုအမှုတွင် ရှာဖွေဖမ်းဆီးခဲ့ခြင်းမှာ လောင်းကစားဥပဒေပုဒ်မ ၆ အရ၊ မလိုက်နာခဲ့သဖြင့် ပုဒ်မ ၇ အရ၊ ယူဆချက်များ မပြုလုပ်နိုင်သောကြောင့်၊ လျှောက်ထားခံရသူများပေါ် ပြစ်မှုတွေ့ရှိခြင်းကို ဥပဒေအရ လက်ခံအာဏာမပြုနိုင်သဖြင့်၊ မြောင်းမြို့၊ စက်ရှင်တရားသူကြီး၏ထောက်ခံချက်ကို လက်ခံရပေမည်။

ထို့ကြောင့် မြောင်းမြို့၊ ပဌမရာဘက်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၃ ခု၊ ရာဇပတ်မူအမှတ် ၈၇ တွင် လျှောက်ထားခံရသူ ဦးလူပေါ် လောင်းကစားဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၂ အရငင်း၊ ကျန်လျှောက်ထားသူ ကိုရွှေမောင်၊ ကိုချစ်တင်၊ ကိုအုန်းတို့ပေါ် ပုဒ်မ ၁၁ အရငင်း ပြစ်မှုတွေ့ရှိ ပြစ်ဒဏ်စီရင်ထားခြင်းတို့ကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

လျှောက်ထားခံရသူများသို့၊ ၎င်းတို့ထမ်းဆောင်ခဲ့သည့် ငွေဒဏ်များကိုလည်း ပြန်လည်ထုတ်ပေးစေရန် အမိန့်ချမှတ်ပေးလိုက်သည်။

ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှု

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင် ရွှေတွင်

ဦးအုန်းဖေ (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (ဦးတိုး) (ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားခံရသူ)*

† ၁၉၆၃ ဒီဇင်ဘာလ ၇ ရက်။

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၂၃ (၁) (ခ) အယူခံရုံးက ချမှတ်နိုင်သည့်ပြစ်ဒဏ် – ရာဇသတ်ပုဒ်မ ၄၂၀ အရ၊ အယူခံရုံးက ပြစ်ဒဏ်ပေးရာ၌၊ ထောင်ဒဏ်မပါခြင်း – တရားဝင်မဝင်။

မူလရုံးက လျှောက်ထားသူအပေါ် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၀၆ အရ၊ အပြစ်ပေးရာ၌၊ ဒဏ်ငွေ ၂၀၀ ထုတ်ဆောင်စေ၊ မဆောင်နိုင်ပါက ထောင်ဒဏ် ၆ လကျခံစေဟုစီရင်ခဲ့လေသည်။ ၄င်းအာဏာအယူခံရုံးက ပြစ်မှုမှာ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၂၀ အရသာ ဖြစ်သည်ဟုဆိုသော်လည်း၊ မူလရုံးအတိုင်းပင် ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခဲ့လေသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။**ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၂၀ အရ၊ ချမှတ်ခွင့်ရှိမည့်** ပြစ်ဒဏ်မှာ ထောင်ဒဏ် ၇ နှစ်နှင့် ဒဏ်ငွေပါဖြစ်ရကား၊ **အောက်အယူခံရုံးက၊ မူလရုံး၏ပြစ်ဒဏ်ကို** အတည်ပြုရာ၌၊ ပုဒ်မ ၄၂၀ အရ ချမှတ်မည့် ထောင်ဒဏ်မပါသဖြင့် ထိုပြစ်ဒဏ်မှာ တရားဥပဒေနှင့် မညီညွတ်သည့် ပြစ်ဒဏ်ဖြစ်လေသည်။

ထွန်းတင် နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၊ (1951) B.L.R. p.148 (S.C.) ကို ရည်ညွှန်း၍ လိုက်နာသည်။

ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၂၃ (၁) (ခ) အရ၊ ချမှတ်နိုင်သည့် ပြစ်ဒဏ်မဟုတ်ကြောင်းမှာ ထင်ရှားသည်။

ပြင်ဆင်ရန်လျှောက်ထားသူအတွက်။ ။ဦးမွန်စံသိုင်။

ပြင်ဆင်ရန် လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ။ဦးကျော်ထွန်း၊ ဦးမြရှိန် (အစိုးရရှေ့နေကြီး)။

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ရာဇဝတ်ပြင်ဆင်မှုအမှတ် ၁၂၅ (၁)။

† မော်လမြိုင်မြို့၊ စက်ရှင်တရားသူကြီးက၊ ၎င်း၏ရုံးရာဇဝူ ၆/၆၃ တွင်၊ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၁၉ ရက်နေ့က၊ လျှောက်ထားသူ၏ လျှောက်လွှာကို ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၂၀ သို့ပြောင်းလဲစစ်ဆေးပြီး၊ မူလစီရင်ထားသည့် အပြစ်ဒဏ်ကို အတည်ပြုလိုက်ခြင်းအားဖြင့် မဓကျနပ်၍ တင်သွင်းသော ပြင်ဆင်မှုလျှောက်လွှာ။

၁၉၆၃

ဦးအုန်းဖေ
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ
(ဦးအိုး)။

တရားသူကြီး ဦးထွန်းတင်။ ။ယခုအမှုမှာ၊ လျှောက်ထားသူ ဦးအုံးဖေအပေါ် လျှောက်ခံရသူ ဦးတုံး၏ တိုင်တန်းချက်အရ၊ မော်လမြိုင်မြို့၊ ဒုတိယရာဘက် ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၁ ခု၊ ရာဇဝတ်မှုအမှတ် ၁၄ တွင်၊ ရဲဘက်မှ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၂၀ အရ တရားစွဲဆိုခဲ့သည်တွင်၊ စစ်ဆေးသည့်ရုံးမှ လျှောက်သူအပေါ်၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၄၀၆ အရ စွဲချက်တင်စစ်ဆေးပြီး၊ ထိုပုဒ်မအရ ပြစ်မှုကျူးလွန်ကြောင်း တွေ့ရှိ ရသည်ဆိုရှိ ဒဏ်ငွေ ၂၀၀ ကျပ် ထမ်းဆောင်စေ၊ မဆောင်နိုင်ပါက၊ အလုပ်ကြမ်းဖြင့် ထောင်ဒဏ် ၆ လကျခံစေရမည်ဟု ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခဲ့လေသည်။ ထိုသို့ပြစ်မှုတွေ့ရှိ ပြစ်ဒဏ် စီရင်ခြင်းကို၊ လျှောက်သူက မကျေနပ်၍၊ မော်လမြိုင်မြို့၊ စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံး၊ ၁၉၆၃ ခု၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၁၄ တွင် အယူခံဝင်ရောက်သည်တွင်၊ စက်ရှင် တရားသူကြီးက၊ သက်သေခံချက်များကို လေ့လာမှု၊ လျှောက်ထားသူသည် ရာဇသတ် ကြီးပုဒ်မ ၄၂၀ အရသာ ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဟု ယူဆရန်ရှိသည်ဆိုပြီး၊ ပုဒ်မ ၄၀၆ အရ လျှောက်ထားသူပေါ် ပြစ်မှုတွေ့ရှိခဲ့ခြင်းကို ပယ်ဖျက်၍၊ လျှောက်သူသည် ပုဒ်မ ၄၂၀ အရ၊ အပြစ်ကျူးလွန်သဖြင့်၊ မူလရုံးက ချမှတ်ခဲ့သည့်တိုင်း၊ ဒဏ်ငွေ ၂၀၀ ကျပ် ပေးဆောင်ရမည်ဆိုသည့် ပြစ်ဒဏ်အတိုင်း ကျခံစေရမည်ဟု အမိန့်ချမှတ်လေသည်။ ထိုသို့ပြစ်မှုတွေ့ရှိ ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခဲ့ခြင်းကို မကျေနပ်၍၊ လျှောက်သူက၊ ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၃၉ အရ ပြင်ဆင်ပေးပါရန် လျှောက်ထားခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေသည်။

အမှုကြောင်းရာနှင့် ပတ်သက်၍၊ တရားလို ဦးတုံး၏ ပြောဆိုချက်အရမူ၊ လျှောက် သူ ဦးအုံးဖေနှင့် မယား ဒေါ်မကြွေတို့က၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၆ ရက်နေ့တွင်၊ ၎င်းတို့ပိုင် သမ္မာန်တစင်းကို ၎င့် ၁,၀၀၀ ကျပ်ဖြင့် ရောင်းပြီး၊ တဖန်တလဲလျှင် အခငွေ ၆၀ ကျပ်ဖြင့် ဦးတုံးထံမှ သက်သေခံ စာချုပ်များအရ ပြန်လည်ငှါးလိုက်ကြောင်း၊ သမ္မာန်ရောင်းသည့်အတွက်၊ လျှောက်သူသို့ ငွေ ၂၀၀ ကျပ်ကို၊ ထိုနေ့ကပေး၍ ငွေ ၈၀၀ ကျပ်မှာမူ၊ ယခင်ကပင် လျှောက်သူများသို့ ပေးထားပြီဟုဆိုသည်။ ထို့နောက် လျှောက်သူက၊ သမ္မာန်ငှါးခအဖြစ် ငွေ ၃၀ ကျပ် ၂ ကြိမ်နှင့် ငွေ ၂၅ ကျပ် တကြိမ်သာ ပေးသဖြင့်၊ သမ္မာန်ကို ပြန်တောင်းရာမရ၊ စုံးစမ်းရာ ဦးအင်းရှင်း ဆိုသူသို့ ရောင်းလိုက်ကြောင်း သိရသဖြင့်၊ ပုဒ်မ ၄၂၀ အရ တိုင်တန်းတရားစွဲဆိုခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေ သည်။

လျှောက်ထားသူကမူ၊ လျှောက်ခံရသူ ဦးတုံး၏ ပြဆိုချက်တို့ကို ငြင်းဆိုရှိ၍၊ သမ္မာန်မှာ ဦးအင်းရှင်းပိုင်ဖြစ်ကြောင်း၊ ၎င်းကို လျှောက်သူက တလငွေ ၃၀ ကျပ်နှင့် ငှါးရမ်းစဉ် ဘောက်တူသာဖြစ်ပြီး၊ မိမိ၏စရိတ်နှင့် ပြင်ဆင်၍၊ သမ္မာန်အဖြစ် စီးခဲ့ ကြောင်း။ထိုသို့ပြင်ဆင်သည့် စရိတ်အတွက်၊ လျှောက်ခံရသူ ဦးတုံးထံမှ ၎င့် ၂၀၀ ကျပ် ချေးခဲ့ရာ၊ ထို၎င့်တွက် ဗလာစာချုပ်စက္ကူ ၂ ခုပေါ်တွင် လက်မှတ်သာ ထိုးပေးခဲ့၍၊

သမ္မာန်ကို မည်သည့်အခါကမျှ လျှောက်ခံရသူ ဦးတုံးသို့မရောင်း၊ ၎င်းထံမှစာချုပ်နှင့် ပြန်လည်ငါးရမ်းခဲ့ခြင်း မရှိပါဟု ငြင်းဆိုလေသည်။

သို့သော် မူလစစ်ဆေးသည့်ရုံးမှ လျှောက်ထားခံရသူဦးတုံး၏ပြဆိုချက်ကိုယုံကြည်သည်ဆို၍၊ လျှောက်သူသည် မိမိထံ ယုံကြည် အပ်နှံထားသည့် သမ္မန်ကို၊ ဦးအင်းရှင်းအား ရောင်းချလိုက်သဖြင့်၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၀၆ အရ ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဆိုပြီး ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခဲ့လေသည်။

အယူခံသောအခါမူ၊ စက်ရှင်တရားသူကြီးက၊ သမ္မာန်မှာ၊ မူလက ဦးအင်းရှင်းပိုင်ဆိုသည်ကို လက်ခံ၍၊ ထိုသမ္မာန်ကို မိမိမပိုင်ဘဲ ပိုင်ဆိုင်သည့်အနေနှင့် ရောင်းချ၊ သို့မဟုတ် ပေါင်နှံခဲ့ခြင်းဖြစ်သဖြင့်၊ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၂၀ အရသာ ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဆိုပြီး၊ လျှောက်သူအပေါ် မူလရုံးမှ ပုဒ်မ ၄၀၆ အရ ပြစ်မှုတွေ့ရှိခြင်းကို ပယ်ဖျက်၍ လျှောက်သူသည် ပုဒ်မ ၄၂၀ အရ ပြစ်မှုကျူးလွန်သဖြင့်၊ မူလရုံးမှ ချမှတ်သည့်ပြစ်ဒဏ်ကိုပင် ကျခံစေရမည်ဟု အမိန့်ချမှတ်လေသည်။

သို့သော်၊ ပုဒ်မ ၄၀၆ အရ ခွင့်ပြုသည့် ပြစ်ဒဏ်မှာ၊ ထောင်ဒဏ် ၃ နှစ်၊ သို့မဟုတ် ဒဏ်ငွေ၊ သို့မဟုတ် ပြစ်ဒဏ်နှစ်မျိုးစလုံးဖြစ်ပြီး၊ ပုဒ်မ ၄၂၀ အရ၊ ချမှတ်ခွင့်ရှိသည့် ပြစ်ဒဏ်မှာ၊ ထောင်ဒဏ် ၇ နှစ်နှင့် ဒဏ်ငွေမဖြစ်ရကား၊ ယခုအမှုတွင်၊ စက်ရှင်ရုံးမှ အယူခံတွင်၊ ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၂၃ (၁)-(ခ) အရ၊ ပြစ်မှုတွေ့ရှိခြင်းကို ပြင်ဆင်ပြီး၊ ပြစ်ဒဏ်ကိုမူ အတည်ပြုခဲ့သည်မှာ၊ ပုဒ်မ ၄၂၀ အရ ချမှတ်ရမည့်ထောင်ဒဏ် မပါရှိသဖြင့်၊ ထိုပြစ်ဒဏ်မှာ တရားဥပဒေနှင့် မညီညွတ်သည့် ပြစ်ဒဏ်ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားနေပေသည်။ ထိုသို့အယူခံရုံးက တရားဥပဒေနှင့် မညီညွတ်သည့် ပြစ်ဒဏ်ကို၊ အယူခံတွင် အတည်ပြု လက်ခံနိုင်ခြင်း မပြုလုပ်နိုင်ကြောင်းကို၊ ယခင် စာရားလွှတ်တော်ချုပ်က **ထွန်းတင်နှင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ (၁)** စီရင်ထုံးတွင်၊ အောက်ပါအတိုင်း ပြဆိုထားလေသည်။

**ဦးထွန်းတင်
နှင့်
ပြည်ထောင်စု
မြန်မာနိုင်ငံ
(ဦးတုံး)။**

> "Under section 423 (1) (*b*) in an appeal from a conviction the Appellate Court can do any of the following things:
>
> (1) Alter the finding and maintain the sentence.
>
> (2) Alter the finding and reduce the sentence.
>
> (3) Reduce the sentence without altering the finding.
>
> But this does not mean that the Court can alter the finding and retain the sentence passed which would be illegal according to the finding. What the section provides for is maintenance of a sentence which can legally be passed for the offence for which the finding is altered."

---

(1) (1951) B.L.R. p. 148 (S.C.).

၁၉၆၃

ဦးအုန်းဖေ နှင့် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ (ဦးတုံး)။

ထို့ကြောင့်၊ ယခုအမှုတွင် အယူခံရှုံးဖြစ်သည့် စက်ရှင်ရှုံးမှ ပြစ်မှုတွေ့ရှိသည့် ပုဒ်မ ၄၂၀ အတွက် ချမှတ်ခဲ့သည့်ပြစ်ဒဏ်မှာ၊ ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၂၃ (၁) (ခ) အရ ချမှတ်နိုင်သည့် ပြစ်ဒဏ်မဟုတ်ကြောင်းမှာ ထင်ရှားနေပေသည်။

တဖန်၊ ယခုအမှုတွင် လျှောက်သူအား၊ မူလရုံးမှ ပုဒ်မ ၄၀၆ အရသာ စွဲချက်တင်စစ်ဆေးခဲ့ပြီး၊ ပုဒ်မ ၄၂၀ အရ လုံးဝစွဲချက်တင်ခဲ့ခြင်းမရှိရာ၊ ထိုပုဒ်မ ၂ ခုအရ ပြဆိုရန် လိုအပ်သည့် အချက်များမှာလည်း တူညီခြင်းမရှိ များစွာကွဲလွဲနေသဖြင့်၊ အယူခံရုံးမှ လျှောက်သူအား စွဲချက်တင်ခဲ့ခြင်းမပြုသည့် ပုဒ်မအရ ပြစ်မှုတွေ့ရှိခြင်းမှာ၊ လျှောက်ထားသူက ထိုစွဲဆိုချက်နှင့်ပတ်သက်၍၊ မည်သို့မျှ ထုချေခွင့်မရခဲ့သဖြင့်၊ လျှောက်သူမှာ များစွာနစ်နာပြီး တရားမျှတမှုရှိသည်ဟု မဆိုနိုင်ပါဟု လျှောက်ထားသူက ပြဆိုပေသည်။ ထိုပြဆိုချက်မှာလည်း မှန်ကန်ကြောင်း၊ လျှောက်ခံရသူအတွက် လိုက်ပါဆောင်ရွက်သည့် ပညာရှိ ရှေ့နေကြီးက သဘောတူညီ၍၊ ယခုအမှုတွင် စက်ရှင်ရုံးမှ ကျင့်ထုံးပုဒ်မ ၄၂၃ (၁) (ခ) အရ ပြစ်မှုတွေ့ရှိသည့် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၂၀ တွက် ငွေဒဏ်သာစီရင်သည့် ပြစ်ဒဏ်ကို လက်ခံအတည်ပြုခဲ့ခြင်းမှာ၊ ဥပဒေအရ ချမှတ်နိုင်သည့် ပြစ်ဒဏ်မဟုတ်သဖြင့်၊ လျှောက်ထားသူဘက်မှ ပြဆိုသည့်အတိုင်း၊ အယူခံရုံးမှ ချမှတ်ခဲ့သည့်အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်၍၊ အမှုကိုအသစ်တဖန် ပြန်လည်စစ်ဆေးစေသင့်သည်ဆိုသည့် ပြဆိုချက်ကို၊ မိမိကလည်း ထောက်ခံ၍ အမှုကို ပြန်လည်စစ်ဆေးစေမှ တရားမျှတမှု ရှိမည်ကို ဝန်ခံပေသည်။

ဖေါ်ပြပါ အကြောင်းများကြောင့်၊ မော်လမြိုင်မြို့၊ စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံး ၁၉၆၃ ခု၊ ရာဇဝတ်အယူခံမှုအမှတ် ၆ တွင်၊ အယူခံတရားလိုသည်၊ မူလရုံးမှ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၄၀၆ အရ၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ဆိုသည့် ပြစ်မှုတွေ့ရှိခြင်းကို ပယ်ဖျက်သည့် အမိန့်နှင့် အယူခံတရားလိုသည် ပုဒ်မ ၄၂၀ အရ ပြစ်မှုကျူးလွန်သဖြင့်၊ ငွေဒဏ် ကျပ် ၂၀၀၊ သို့မဟုတ် ထောင်ဒဏ် ၆ လ ကျခံစေရမည်ဟု ပြင်ဆင်ချမှတ်ခဲ့သည့် အမိန့်တို့ကို ပယ်ဖျက်၍ ယခုအမှုကို၊ ခရိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက၊ မူလစစ်ဆေးခဲ့သည့် မော်လမြိုင်မြို့ ဒုတိယရာဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးမှအပ၊ အခြားသင့်တော်သည့် ရာဇဝတ် တရားသူကြီး တဦးဦးအား၊ အမှုကို ပြန်လည်စစ်ဆေးစေရန် အမိန့်တရပ်ချမှတ်ပေးလိုက်သည်။

တရားမအယူခံမှု

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး ရှေတွင်

ဦးဥတ္တရ (အယူခံတရားလို)

နှင့်

ဦးသက်ရှည် ပါ ၂ (အယူခံတရားခံများ)*

† ၁၉၆၃ ဒီဇင်ဘာလ ၃၁ ရက်။

ပစ္စည်းလွဲပြောင်းရေးအက်ဥပဒေပုဒ်မ၁၀၆လစဉ်စံနှစ်ဖြင့်ငှါးရမ်းခြင်း၊ နို့တစ်စာ၏ချိုယွင်းချက်။

အခင်းဖြစ်အိမ်ကို ၁၃၂၁ ခုနှစ်၊ တော်သလင်းလဆန်း ၁၂ ရက်နေ့က စတင်ငှါးရမ်းခဲ့ရာ၊ နို့တစ်စာတွင် အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထား၏။

" .....၁၃၂၃ ခုနှစ်၊ နယုန်လဆန်း ၁၂ ရက်နေ့ ငှါးရမ်းသောလကုန်ဟိုင်နေထိုင်ပြီးလျှင်၊ ငှါးရမ်းသောအိမ်မှ ဖယ်ထုတ်သွားစေလိုပါသည်။ "

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အခင်းဖြစ်အိမ်ကို မြန်မာလဖြင့် လဆန်း ၁၂ ရက်နေ့မှ စတင် ငှါးရမ်းခဲ့ရာ၊ ၁၃၂၃ ခုနှစ်၊ နယုန်လဆန်း ၁၁ ရက်နေ့၊ ညသန်းခေါင်အချိန်၌၊ ငှါးရမ်းသည့်လကုန်ဆုံးခဲ့လေသည်။

ထို့ကြောင့်၊ ထိုနို့တစ်စာမှာ၊ ၁၃၂၃ ခုနှစ်၊ နယုန်လဆန်း ၁၂ ရက်နေ့တွင်၊ ငှါးရမ်းသူမျာ အားနေထိုင်ခွင့်ပေးထားသည်ဖြစ်ရာ၊ ပစ္စည်းလွဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၆ နှင့် မကိုက် ညီပေ။

ဖမ်းမရွှမားနှင့် မူခွမတ်၊ အမ်(မ်)၊ တီ၊ ရမ်မီ။ အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၄၅ ခုနှစ်၊ ပတ္တနာ၊ စာ ၄၆၃ ကို ရည်ညွှန်းသည်။

အယူခံတရားလိုအတွက်။ ။ဦးဘဒေဇ။

အယူခံတရားခံအတွက်။ ။ဦးသုဇေ (၂)။

တရားသူကြီးချုပ် ဦးဘိုကြီး။ ။အမှုအကြောင်းချင်းရာများကို အောက်ရုံးစီရင်ချက်များတွင် တိကျစွာ ဖော်ပြထားပြီး ဖြစ်သဖြင့်၊ အသေးစိတ်ထပ်မံဖော်ပြရန် မလိုတော့ပေ။

ဤအယူခံမှုဘွင်၊ အချက်ဘချက်ကိုသာ ပဓါနထား၍၊ ပညာရှုခွေနေကြီးမျာ လျှောက်လဲကြ၏။ အခင်းဖြစ်အိမ်ကို အယူခံတရားခံအား ၁၃၂၀ ခုနှစ်၊ ဇတင်သလင်း

---

* ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ တရားမဒုတိယအယူခံမှုအမှတ် ၅၉။

† ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တရားမအယူခံမှုအမှတ် ၁၄ တွင်၊ ပြည်မြို့၊ ရာဘက်ခရိုင်တရားမတရားသူကြီးရုံး၏ ချမှတ်သော ဒီကရီကို အယူခံခဲ့မှု။

၁၉၆၃

ဦးဥတ္တရ နှင့် ဦးသက်ရွှည် ပါ ၂။

လဆန်း ၁၂ ရက်နေ့က စတင်ငှါးရမ်းခဲ့သည်ဟု အဆိုတွင်ပါရှိ၏။ထို့နောက် ၁၃၂၃ ခုနှစ်၊ ကဆုန်လဆန်း ၅ ရက်နေ့တွင်၊ အိမ်ရှင်သည် အယူခံတရားလိုတို့အား အခင်းဖြစ်အိမ်မှ ထွက်ခွါဖယ်ရှားပေးရန် နို့တစ်စာပေးလေသည်။ ထိုနို့တစ်စာတွင် အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထား၏။

"……၁၃၂၃ ခုနှစ်၊ နယုန်လဆန်း ၁၂ ရက်နေ့ ငှါးရမ်းသောလကုန်တိုင် နေထိုင်ပြီးလျှင်၊ ငှါးရမ်းသောအိမ်မှ ဖယ်ရှားထွက်သွားစေလိုပါသည်"။

နှစ်ဦးနှစ်ဘက်သော ပညာဒို့ ရှေနေကြီးများက၊ မြန်မာလပြင့် လဆန်း ၁၂ ရက်နေ့မှ စတင်ငှါးရမ်းခဲ့ရာ၊ ၁၃၂၃ ခုနှစ်၊ နယုန်လဆန်း ၁၁ ရက်နေ့သည် သန်းခေါင်ဒေသခြိန်၌ ငှါးရမ်းသည့်လကုန်ဆုံးပြီဖြစ်ကြောင်း သဘောတူလက်ခံကြ၏။ ဤရုံးကလည်း သဘောတူလက်ခံ၏။ ထို့ကြောင့်၊ ထိုနို့တစ်စာမှာ ၁၃၂၃ ခုနှစ်၊ နယုန်လဆန်း ၁၂ ရက်နေ့တွင်၊ ငှါးရမ်းသူများအား နေထိုင်ခွင့် ပေးထားသည်ဖြစ်ရာ၊ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေးအက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၈(၈) နှင့် မကိုက်ညီပေ။ **ဗမ်းမရူးမားနှင့် မူခုမတ် အမ်(မ်)၊ တီ၊ ရမ်မီ** အမှု(၁) တွင် အောက်ပါအတိုင်း ဆုံးဖြတ်ခဲ့၏။

"When the tenancy is a periodic tenancy, the landlord cannot permit a tenant to remain on in possession after a fresh period has begun and then call on him to vacate the premisses. If he permits him to remain on after a fresh term has commenced, he must permit him to remain on till that term expires."

ယခုငှါးရမ်းသည်မှာ၊ လစဉ်စံနှုန်းဖြင့် ငှါးရမ်းပြီး၊ ကာလအပိုင်းအခြားသတ်မှတ်၍ ငှါးခြင်းမဟုတ်သဖြင့်၊ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၁၀ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်မျှားဘင် အကျုံးမဝင်ဖြစ်ရာ၊ ထိုဆုံးဖြတ်ချက်မှာ မှန်ကန်သည်ဟု ယူဆသဖြင့်၊ ဤရုံးက လက်ခံရပေမည်။ ထို့ကြောင့် အယူခံကို စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်လိုက်သည်။

ဤငွေးရွှေနေခမှာ ငွေ ၃၄ ကျပ် ဖြစ်စေရမည်။

(၁) အေ၊ အိုင်၊ အာ(ရ်)၊ ၁၉၄၅ ခုနှစ် (ပတ္တနာ) စာ ၄၆၃။

APPENDIX

COURTS-MARTIAL APPEAL CASES

LIST OF CASES REPORTED

စီရင်ထုံးပြုသောမှုခင်းများ

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

စစ်ဘက်အယူခံတရားရုံး

		PAG
Lieutenant Ko Ko Aung v. The Union of Burma	...	1029
Maung San Aung v. The Union of Burma	...	1033

LIST OF CASES CITED

ရည်ညွှန်းသောမှုခင်း

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

စစ်ဘက်အယူခံတရားရုံး

	PAGE
Criminal Appeals Nos. 489 and 390 of 1962 (C.C.), referred to	1029

COURTS-MARTIAL APPEAL COURT

INDEX

ညွှန်းချက်

PAGE

Acts :

အက်ဥပဒေများ:

Defence Services Act.

General Amnesty Order of 1963.

Penal Code.

Defence Services Act, S. 71; Penal Code, S. 307—*Shooting with rifle—whether accidental or deliberate.* The Appellant, a Rifleman, had shot another Rifleman in the leg with a friend's rifle, after an exchange of abuses. Before the shooting the rifle had not been loaded and it was loaded by the Appellant. At the Summary General Court-Martial evidence was led to show that the shooting was accidental, but the Court came to the conclusion that the shooting was intentional. *Held:* The Summary General Court-Martial was not wrong in coming to the conclusion it came to. Any trained Rifleman must be expected to know that working the bolt of a rifle will result in the rifle being loaded. If in spite of that knowledge, the Appellant Rifleman did work the both, he must be presumed to have done so with the intention of shooting the injured person. It is a well known principle of law that a person must be presumed to intend that natural and probable consequences of his act.

Maung San Aung *v.* The Union of Burma ... 1033

Disobedience of command of superior officer—conviction under Defence Services Act—*Amnesty Order during Appeal—effect on Appeal—non-ability of summoning witnesses—whether a good ground for Appeal.* The Appellant, an Army lieutenant, had been convicted under the Defence Services Act for disobeying the lawful command of his superior officer while on active service. The General Amnesty Order, 1963, was passed during the pendency of the Appeal. *Held:* As the Appellant is covered by the Amnesty Order, the Court cannot go into the merits of the Appeal filed by the Appellant. *Criminal Appeals Nos.* 489 and 390 of 1962 (*C.C.*), referred to. Assuming that the Court can go into the merits of the Appeal, the reasons given by the Appellant for not being able to summon witnesses to give evidence in his favour, are not satisfactory. If these witnesses knew what the Appellant claims they could have stated at the trial, there seems no reason why they should not have been cited before the Summary

PAGE

Court-Martial, even though the Appellant might not have had the opportunity of interviewing them.

LIEUTENANT KO KO AUNG *v.* THE UNION OF BURMA ... 1029

GENERAL AMNESTY ORDER OF 1963—WHEN APPLIES—COURT CANNOT GO INTO THE MERITS OF THE CASE CONVICTED UNDER THE DEFENCE SERVICES ACT— 1029

COURT MARTIAL APPEAL

Before U San Maung J. Col. Tun Tha and U Aung Gyi.

LIEUTENANT KO KO AUNG (APPELLANT)

v.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT).*

C.C. 1963

Nov. 1.

Disobedience of command of superior officer—conviction under Defence Services Act—Amnesty Order during Appeal—effect on Appeal—non-ability of summoning witnesses—whether a good ground for Appeal.

The Appellant, an Army lieutenant, had been convicted under the Defence Services Act for disobeying the lawful command of his superior officer while on active service.

The General Amnesty Order, 1963, was passed during the pendency of the Appeal.

Appellant is covered by the Ammesty Order, the Court cannot go into the merits of the Appeal filed by the Appellant.

Criminal Appeals Nos. 489 *and* 390 *of* 1962, (*C.C.*), referred to.

Assuming that the Court can go into the merits of the Appeal, the reasons given by the Appellant for not being able to summon witnesses, to give evidence in his favour, are not satisfactory. If these witnesses knew what the Appellant claims they could have stated at the trial, there seems no reason why they should no have been cited before the Summary Court Martial even though the Appellant might not have had the opportunity of interviewing them.

Mon Po Cho (Advocate) for the appellant.

Hla Thin (Government Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This appeal by Lieutenant Ko Ko Aung, BC 7362 of the 109 Light Infantry Regiment is against his conviction under section 40 (2) of the Defence Services Act, 1959 by the Summary-General Court-Martial presided over by Major Ba Tun held at Lashio on the 12th of May, 1962 and sentence of three years' rigorous imprisonment in addition to being cashiered. The sentence of three years' rigorous imprisonment had since

* Criminal Appeal No. 16 of 1963.

C.C. 1963

LIEUTENANT KO KO AUNG v. THE UNION OF BURMA.

been remitted by the Chief of Staff General Ne Win on the 5th of January, 1963.

The charge for which the appellant Lieutenant Ko Ko Aung was convicted and sentenced was for disobeying while on active service the lawful command of his superior officer in that he at Nan-Hsa-La village, on or about the 28th of September 1961, when ordered by his Company Commander BC-6856, Captain De Vauz to continue taking command of a platoon, failed to do so. In connection with the present appeal the appellant Lieutenant Ko Ko Aung has made an application to examine two Warrant Officers, three Non-Commissioned Officers and one other rank to prove that the case against him was false. He said that he was unable to examine these witnesses at the Summary-General Court-Martial because he had not been able to interview them with a view to find out what they could state on behalf of his defence.

Regarding the merits of this application we shall make an observation later in this judgment. The first point for consideration is whether in view of the fact that the offence for which the appellant Lieutenant Ko Ko Aung was convicted falls within the ambit of sub-paragraph (1) of paragraph 1 of the General Amnesty Order promulgated by the Chairman of the Revolutionary Council on the 1st of April 1963, this Court is competent to go into the merits of the appellant's case. In this connection two recent decisions of the Chief Court are apposite. In Criminal Appeal Nos. 389 and 390 of 1962, U Zaw Win, formerly an Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary of the Burmese Legation at Paris appealed against his convictions and sentences of one year's rigorous imprisonment each for offences punishable under section 4 (1) (c) read with section 4 (2) of the Suppression of Corruption Act, 1948 in Criminal Regular Trial Nos. 81 and 82 of 1955 of the Court of the First Special Judge (SIAB BSIA), Rangoon. The Chief Court refused to go

into the merits of the appeals on the ground that the offences for which the appellant U Zaw Win was convicted were within the ambit of sub-paragraph (1) of paragraph 1 of the General Amnesty Order abovementioned. His appeals were ordered to be closed. Being dissatisfied with this procedure U Zaw Win filed an application purporting to be under section 561A of the Criminal Procedure Code for the hearing of his appeals. His main ground was that the question whether any person is covered by sub-paragraph (1) of paragraph 1 of the General Amnesty Order could not be decided unless: (*a*) the person concerned pleaded that he was covered or, (*b*) a conclusive and final judgment had been arrived at through normal legal process that he was guilty of having committed one of the offences mentioned in sub-paragraph (1) of paragraph 1 of that order. The Chief Court, however refused to go into the merits of the appeals but quashed the convictions of U Zaw Win under section 4 (1) (*c*) read with section 4(2) of the Suppression of Corruption Act, 1948.

The reasons given by the Chief Court for not going into the merits of U Zaw Win's appeals were: (1) that if U Zaw Win were found to be guilty by the appellate Court he could not be sentenced in view of the General Amnesty Order and (2) even if U Zaw Win were found to be innocent a warrant for his release could not take effect, he having been released already by the executive authrities under the provisions of the General Amnesty Order.

Accordingly, in view of the law as enunciated by the Chief Court we must refuse to go into the merits of this appeal filed by the appellate Lieutenant Ko Ko Aung.

In this connection, we would like to mention yet another decision of the Chief Court. It is made on the application of U Zaw Win for admission as a Higher Grade Pleader as he had been released under the provisions of paragraph 1 of the General Amnesty Order. A question

C.C. 1963

LIEUTENANT KO KO AUNG v. THE UNION OF BURMA.

was referred to a Bench of the Chief Court as to the effect of such a release, namely, whether it was merely remission of punishment or whether it had the same effect as a " free pardon " granted by a Head of State. A Bench of the Chief Court in answering the reference said that the release under sub-paragraph (1) of paragraph 1 of the General Amnesty Order had the same effect as a " free pardon ".

Regarding the merits of Lieutenant Ko Ko Aung's application for examination of his witnesses, assuming that we are competent to go into the merits of his appeal we do not consider that the reasons given by him for not being able to produce the six witnesses before the Summary-General Court-Martial are satisfactory. If these witnesses knew what, according to Lieutenant Ko Ko Aung, they would be able to state if summoned before the Court there seems no reason why they should not have been cited before the Summary General Court Martial even though Lieutenant Ko Ko Aung might not have the opportunity of interviewing them. In any event the application of Lieutenant Ko Ko Aung would have to be dismissed.

For the reasons given above the conviction of Lieutenant Ko Ko Aung under section 40 (2) of the Defence Services Act 1959, is hereby quashed.

COURTS-MARTIAL APPEAL

Before U San Maung, J., Col. Tun Tha and U Aung Gyi.

MAUNG SAN AUNG (APPELLANT)

v.

THE UNION OF BURMA (RESPONDENT).*

C.M.A. 1963

Nov. 1.

Defence Services Act. s. 71, Penal Code, S. 307—Shooting with rifle—whether accidental or deliberate.

The Appellant a Rifleman had shot another Rifleman in the leg with a friend's rifle after an exchange of abuses. Before the shooting the rifle had not been loaded and it was loaded by the Appellant.

At the Summary General Court Martial evidence was led to show that the shooting was accidental, but the Court came to the conclusion that the shooting was intentional.

Held: The Summary General Court Martial was not wrong in coming to the conclusion it came to. Any trained Rifleman must be expected to know that working the bolt of a rifle will result in the rifle being loaded. If in spite of that knowledge, the Appellant Rifleman did work the bolt, he must be presumed to have done so with the intention of shooting the injured person. It is a well known principle of law that a person must be presumed to intend the natural and probable consequences of his act.

No one for the appellant.

Hla Thin (Government Advocate) for the respondent.

U SAN MAUNG, J.—This appeal by Rifleman San Aung No. 211798 of the 1st Battalion Chin Rifles Regiment, is against the conviction under section 71 of the Defence Services Act read with section 307 of the Penal Code and the sentence of dismissal from service and 3 years' rigorous imprisonment passed upon him by the Summary General Court Martial held at Moulmein on the 9th of January 1963. It was presided over by Major Sain Yin of the South East Command.

* Criminal Appeal No. 15 of 1963.

C.M.A. 1963

MAUNG SAN AUNG v. THE UNION OF BURMA.

The facts of the case are briefly these:

On the 3rd of October 1962 after breakfast, while the appellant Rifleman San Aung was writing a letter for Rifleman Mya Tun Aung (PW 2) at the latter's dictation on a box at the foot of Mya Tun Aung's bed, Rifleman Mya Thaung (PW 1) came with Rifleman Shwe Hla (not cited) to where the appellant Rifleman San Aung was seated. Rifleman Mya Thaung then asked San Aung for a loan of the gold chain owned by the appellant Rifleman San Aung saying that he wanted to wear it for the purpose of having his photograph taken. When asking for a loan of the gold chain Rifleman Mya Thaung expressed himself as follows:

"My brother-in-law, please lend me your gold chain."

The appellant thereupon abused Rifleman Mya Thaung and refused to lend him his gold chain. He then went to the head side of Rifleman Mya Tun Aung's bed where the latter had kept his rifle containing 5 cartridges in the magazine. He loaded the rifle and shot Rifleman Mya Thaung on the leg and the latter received an injury which fortunately proved to be only a flesh wound. The injured person was treated for 7 days as an indoor-patient at a military hospital and his wound was attended to for 8 more days as an outdoor-patient before it was completely cured. The appellant was then tried before a Summary Court Martial presided over by Major Sain Yin, and he was convicted and sentenced as mentioned above. The conviction and sentence were subsequently confirmed by Colonel Thaung Kyi, Commander of South East Command.

Before the Court Martial Rifleman Mya Thaung (PW 1) and the main witness for the prosecution Rifleman Mya Tun Aung (PW 2) said that they thought the shooting was the result of an accident as Rifleman Mya Thaung and the appellant were the best of friends and exchange of abuses between them on the occasion of the asking for loan of

the gold chain was thought to be by way of joke. Furthermore, Warrant Officer Mangul (PW 3) stated that when the matter was reported to him by Rifleman Mya Thaung (PW 1) Mya Thaung said that the shooting was accidental.

Nevertheless, we are of the opinion that the Summary General Court Martial was not wrong in coming to the conclusion that the shooting of Rifleman Mya Thaung by the appellant Rifleman San Aung was intentional. The circumstances belie the words of both Mya Thaung (PW 1) and the main witness Rifleman Mya Tun Aung (PW 2). In the first place there was admittedly an exchange of abuses between Rifleman Mya Thaung and the appellant Rifleman San Aung when the former asked for a loan of the gold chain belonging to the latter. The rifle belonging to Rifleman Mya Tun Aung was not loaded as the 5 cartridges were only in the magazine. Any trained rifleman must be expected to know that working the bolt of a rifle will result in the rifle being loaded. If in spite of that knowledge the appellant Rifleman San Aung did work the bolt, he must be presumed to have done so with the intention of shooting the injured person. It is a well known principle of law that a person must be presumed to intend the natural and probable consequences of his act. Accordingly, the action of the appellant Rifleman San Aung in taking hold of the rifle which was kept at the head of Rifleman Mya Tun Aung's bed and in loading it with a cartridge must be considered to be with the intention of shooting with the rifle.

In these circumstances, we are unable to hold that the shooting of the injured person by the appellant Rifleman San Aung was anything but a deliberate act. For these reasons, we are unable to interfere with the conviction of the appellant. The sentence of 3 years' rigorous imprisonment is in accordance with sub-paragraph (3) of

C.M.A. 1963

MAUNG SAN MAUNG v. THE UNION OF BURMA.

paragraph 1 of the Amnesty Order promulgated on the 1st April 1963 by the Chairman of the Revolutionary Council. The appeal of Rifleman San Aung is therefore dismissed.